SYNODICON
S. BENEVENTANENSIS
ECCLESIÆ

Continens Concilia XIX.

SUMMORUM PONTIFICUM SEX, ARCHIEPISCOPORUM TREDECIM

COLLECTA

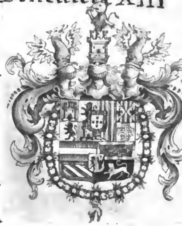
Summariis, Notisque adaucta,
Claro, diſtinctoque Indice locupletata

CURA, LABORE, ET STUDIO

FR. VINCENTII MARIÆ

Ordinis Prædicatorum Cardinalis Vrſini
Archiepiſcopi,

Poſtea P Benedicti XIII

BENEVENTI

Ex Typographia Archiepiſcopali Anno Domini MDCXCV..

Digitized by Google

CAROLO II.
REGI CATHOLICO.

CUM multa, magna, atque præclara Provinciæ, Regna, & non unus Orbis Sereniſſimis Hiſpaniarum Regibus debeant, nihil tamen præſtantius, atque illuſtrius, quinimò & ſalubrius eis accidere potuit, quàm ut ſingulari, atque eximia pietate, qua ipſi perpetuò floruerunt, glorioſam, ac ſedulam Religioni operam navarent. Cumque Majeſtas Tua præcipuè curet, ac cogitet gloriam hanc poſteris ſuis inſigni acceſſione cumulatam tradere, cujus gratia, quantò ceteris hominibus Regia dignitas præfertur, tantò cete-

rarum gentium regna Regnorum tuorum ſulgor excellat:, æqui, bonique eandem conſulturam exiſtimavi, ſi Eccleſia mea Synodicon, quod non exiguo labore ex tot, tantiſque ruderibus, collegi, quodque ſucciſivis horis illuſtravi, Auguſtiſſimo Nomini Tuo ſacrum, prodiret in lucem. Beneventana ſiquidem Provincia impræſentiarum duodeviginti Pontificalibus thronis, olim duobus & triginta, quæ nulla numeroſior Latinas inter, Catholicasque Provincias recenſetur, ornata, in tuo florentiſſimo, ampliſſimoque Neapolitano Regno exiſtit, licèt Metropolitana Civitas Romanæ Apoſtolicæ Sedi in temporalibus quoque ſubjaceat. Nihil autem antiquius Sereniſſimis Majoribus Tuis fuiſſe complurium ſeculorum tradunt hiſtoriæ, quàm vel Paſtores ipſos ad Provinciales Synodos pro religionis integritate, morumque reformatione cogendas excitare, vel in eiſdem Conciliis ſancita populis exequenda demandare.

Maxima exempla, omnium ſeculorum memoria, & cognitione digniſſima, licèt ſuo ſplendore, ac magnitudine nota, in medium proferam. Occurrit primò Tertium Toleti Provinciale Concilium duorum, & ſexaginta Epiſcoporum, Rege Reccaredo inſtante ad Arianam hæreſim, quæ totum penè pervaſerat Orbem, è Regno Hiſpanico extirpandam, Eccleſiaſticamque diſciplinam reſtituendam convocatum: en Regem ipſum loquentem: Non incognitum reor eſſe vobis, Reverendiſſimi Sacerdotes, quod propter reſtaurandam diſciplinæ Eccleſiaſticæ formam, ad noſtræ vos ſerenitatis præſentiam devocaverim; & quia diverſis retrò temporibus hæreſis imminens in tota Eccleſia Catholica, agere Synodica negotia denegavit; Deus, cui placuit, per nos ejuſdem hæreſis obicem depellere, admonuit, inſtituta de more Eccleſiaſtica reparare. *Expleto deindè Concilio, Canonum in ipſo editorum executioni ſtudens, promulgavit Edictum, in quo, hæc præſertim habentur:* Præcedente diligenti, & cauta deliberatione, ſivè quæ ad fidem conveniunt, ſivè quæ ad morum correctionem reſpiciunt, cum omni ſenſus maturitate, & intelligentiæ gravitate, conſtent eſſe digeſta; noſtra proinde auctoritas id omnibus hominibus, ad Regnum noſtrum pertinentibus jubet, ut ſiquæ definita ſunt in hoc Sancto Concilio &c. nulli contemnere liceat, nullus præterire præſumat.

Anno Dñi 589.

Extat adhuc Gundemari Regis Edictum anni 610. quo Toletani Concilii, tunc habiti, decretum integræ executioni deman-

demandandum præcipit in hæc verba: Licèt Regni noſtri cu-
ra in diſponendis, atque gubernandis humani generis rebus Anno Dñi 610.
promptiſſima eſſe videatur: tunc tamen Majeſtas noſtra ma-
ximè glorioſiori decoratur fama virtutum, quum ea, quæ
ad divinitatis, & religionis ordinem pertinent, æquitate re-
ctiſſimi tramitis diſponuntur, ſcientes ob hoc pietatem no-
ſtram, non ſolùm diuturnum temporalis imperii conſequi
titulum, ſed etiam æternorum adipiſci gloriam merito-
rum &c.

Siſenandi Regis gloriam nulla unquam delebit vetuſtas,
nulla ſecum involvet oblivio, qui in Toletano Concilio Quar-
to: Coram Sacerdotibus Dei (*ut Concilii Acta teſtantur*) Anno Dñi 633.
humo proſtratus cum lacrymis, & gemitibus pro ſe inter-
veniendum Domino poſtulavit; deinde religioſa proſecutio-
ne Synodum exhortatus eſt, ut paternorum decretorum
memores, ad conſervanda in nobis jura Eccleſiaſtica ſtudium
præberemus, & illa corrigere, quæ dum per negligentiam
in uſum venerunt contra Eccleſiaſticos mores, licentiam ſibi
de uſurpatione fecerunt.

Tanto ſe prædeceſſore dignum præſtitit Rex Cinthila, & Anno Dñi 636.
ipſe Toletanorum Conciliorum V. & VI. decretis; ut ex eo- Anno Dñi 638.
rum Actis liquet, obſervantiſſimus.

Vocant me ad ſe Patres Toletani Concilii XI. neque me
diutiùs tacere patiuntur de Rege Vvamba, cujus pietate,
undeviginti annorum poſtliminio Provincialis Concilii coa-
ctionem receperunt; illum itaque his verbis commendant:
Poſt hæc Religioſo Domino &c. Vvambano Regi gratiarum Anno Dñi 675.
actiones perſolvimus, cujus ordinatione collecti, cujus etiam
ſtudio aggregati ſumus, qui Eccleſiaſticæ diſciplinæ his no-
ſtris ſeculis novus reparator occurrens, omiſſos Conciliorum
ordines non ſolùm reſtaurare intendit, ſed etiam annuis re-
curſibus celebrandos inſtituit.

Ervigii autem Regis pientiſſimas leges tacitus præterire non
poſſum, qui pro Concilii Toletani XII. decretis adamuſſim exe-
quendis, eam tulit, quæ incipit: Magna ſalus populi, gen- Anno Dñi 681.
tiſque noſtræ Regno conquiritur, ſi hæc Synodalium de-
creta geſtorum, ſicut pio devotionis noſtræ ſtudio acta ſunt,
ita inconvulſibilis noſtræ legis valido oraculo confirmen-
tur &c. *& alteram quoque pro Concilio Toletano XIII.*
cujus eſt initium: Eximia Synodalis auctoritas, & veneran- Anno Dñi 683.

da eſt pariter, & tremenda &c.

Egicam item Regem, prædeceſſoribus ſuis, per quam ſimillimum Acta XVI. & XVII. Toletanorum Conciliorum commemorant, in quorum altero lex refertur, cujus hoc eſt exordium: Congruum ſatis genti, ac patriæ noſtræ, atque expedibile perpenditur omni Eccleſiæ, ſi ea, quæ Synodali definiuntur conventu, principali confirmentur ſtylo &c.

Anno Dñi 693. Anno Dñi 694.

Alphonſus VI. qui Vrracam Reginam præceſſit tanto ſtudio Conciliares conventus eſt proſecutus, ut à SS. Gregorio VII. petierit, Legatum in Hiſpaniam mitti ad celebranda Concilia, quibus Eccleſiaſtica diſciplina firmaretur.

Alphonſus hoc nomine VII. Reginæ Vrracæ filius, pietate majoribus non impar, tantum Concilii Ovetenſis conſtitutioni detulit, ut de eo in Concilii calce hæc habeantur: Adelphonſus Rex poſtquam præſcriptam conſtitutionem audivit, & in Regno Hiſpaniæ poſt mortem Matris ſuæ regnare cœpiſſet, confirmavit, & juravit eam, & fecit eam confirmare, & jurare, & ſtabilire omnibus hominibus habitantibus in omni Regno ejus, ut ſervetur, & cuſtodiatur, uſque mundus iſte finiatur.

Anno Dñi 1115.

De Philippo autem ſecundo quid primum, quid poſtremum eloquar? quæ in hoc genere ipſe geſſit, aliorum geſta numero, & magnitudine obruerent, ſi referrem ſingula. Cum Sacri Tridentini Concilii decreto ſancitum eſſet, ut tertio quoque anno Provinciales Synodi à quolibet Metropolita haberentur, Decretum hoc omnimoda executioni Sereniſſimus, & Invictiſſimus Rex demandandum curavit. Ideoque anno 1565. celebratum fuit Provinciale Concilium Toletanum: Curante (*ut Actorum habet exordium*) invictiſſimo, & religioſiſſimo Principe, & Domino noſtro Philippo Hiſpaniarum Rege Catholico, cui tantus ardor conſervandæ rectæ Fidei, tantus amor reſtituendi Eccleſiaſticas leges inſedit, ut merito cum Sanctiſſimis illis Imperatoribus Conſtantino, & Theodoſio, Deo dilectis, conferri poſſit, & debeat.

Anno Dñi 1565.

Eodem ejuſdem Catholici Regis conſenſu habitæ fuerunt in Hiſpania Provinciales Synodi Valentina, Granatenſis, Bracharenſis, Eborenſis, Cæſarauguſtana, & Salmaticenſis, in quarum poſtrema initio ejuſdem Regis referuntur literæ, quibus Epiſcopos ad Toletani Provincialis Synodi decretum

exe-

exequendum hortatur, plenamque, ac liberam executionem eorum decretis ſe præſtiturum promiſit.

Limanum quoque primum Provinciale Concilium à novo novi Orbis ſydere B. Turibio Alphonſo Magrovejo celebratum, hæc habet in exordio: Sancta Synodus in Urbis Regiæ Provinciæ Peruvianæ &c. SS. D. N. Gregorii XIII. Romani, ac Summi Pontificis voluntate, etiam cupiente Catholico, atque Invictiſſimo Rege Noſtro Philippo II. Hiſpaniarum, & novi Orbis Domino &c. *Concilium deinde completum, & à Sancta Sede Apoſtolica probatum, Edicto, quod executoriale appellatur, idem Rex proſecutus eſt die 18. Septembris 1591. quod inter cetera hæc habet:* Mi Prorex, Præſidentes, & Auditores mearum Audientiarum in Provinciis Peruviæ &c. & quandoquidem dictum Concilium, & ejus decreta, tam prudenti examine facta, & ordinata ſint, & Sua Sanctitas jubeat, quod compleantur, & executioni mandentur. Ego vobis omnibus, & veſtrum ſingulis mando, ut dictum eſt, quod, ut ſic fiat, detis, ac dari faciatis omnem favorem, & auxilium, quæ conveniant, & neceſſaria ſint, & quod contra id, nec ullam ejus partem modo ullo eatis, vel transgrediamini etc. Anno Dñi 1583.

Singulare hoc, eximiumque beneficium à Neapolitanis Regibus, præſtantibusque Majeſtatis Tuæ Miniſtris, huic noſtræ Provinciæ, quæ Synodalibus habendis conventibus, præ aliis Italicis Provinciis, ſucceſſivis quibusque temporibus religioſiſſimè inſtetit, collatum, Synodicum hoc pleniſſimè teſtatur, in quo præter ſex à Summis Romanis Pontificibus habita Concilia, duodecim, quæ reperta ſunt, Provincialia continentur, necnon decimumtertium à noſtra mediocritate una cum quatuordecim Epiſcopis, aliisque Prælatis ordinariis celebratum, cui Excellentiſſimus Comes S. Stephani Tuas vices in hoc Regno præclarè admodum gerens, pro dignitate, & amplitudine favit. Quemadmodum à Majeſtate Tua, quæ hujus præcipuæ laudis, à Majoribus Tuis hæreditariæ, Principatum tenet, adjutum, atque ornatum iri ſpem habeo.

Grato igitur animo, Optime Rex, quod humillimè offero Synodicum, excipe: ambabus, quod dicitur, ulnis Eccleſiaſtici Status munimen, quod è Sacris pendet Conciliis, Tu vera Fidei Aſſertor, Pontificiaque dignitatis Vindex, ac

Pro-

Propugnator, dignanter amplectere. Sic quamdiutiſſimam, & quamfeliciſſimam vitam Eccleſia, quæ ſub umbra potentiſſimi patrocinii tui invaleſcit, & floret: Regnis tuis, quorum ſalus à tua pendet ſalute, neceſſariam, & utilem vivas: ſic ea communibus votis expetita, generoſa prole augearis, ut ſtirps, ac Regnum tuum perennent. Expeditionibus, bellis, victoriis tuis uterque Orbis nobilitetur, donec religioſiſſimi animi tui magnitudini illud pateat Capitolium, in quo triumphi æternitati ſunt pares. Hæc à Deo precatur immortali.

M. T.

Dat. Beneventi die 25. Ianuarii 1695.

Humillimus, obſequentiſs., ac fideliſs. Servus
Fr. Vincentius Maria Card. Archiepiſcopus.

Digitized by Google

ELENCHUS
CONCILIORUM,

Quæ in hoc Synodico continentur, tum ab ipſis Pontificibus Beneventi celebratorum, tum à propriis Metropolitis, quorum Acta hactenus ſunt comperta.

Concilia I. Generis.

I. A Nicolao II. celebratum anno 1059. Uldarico VI. Archiepiſcopo pag.1.
II. A Victore III. celebratum anno 1087. Roffrido IX. Archiepiſcopo pag.3.
III. Ab Urbano II. celebratum anno 1091. eodem Roffrido Archiepiſcopo pag.7.
IV. A Paſchali II. celebratum anno 1108. Landulpho II. Archiepiſcopo pag.10.
V. Ab eodem Paſchali celebratum anno 1113. eod. Landulpho Archiepiſc. pag.12.
VI. Ab eodem Paſchali celebratum anno 1117. eod. Landulpho Archiepiſc. pag.13.

Concilia II. Generis.

I. Ab Uldarico VI. Archiepiſcopo celebratum anno 1061. pag.15.
II. Ab eodem Uldarico celebratum anno 1062. pag.17.
III. A S. Milone VIII. Archiepiſcopo celebratum anno 1075. pag.21.
IV. A Landulpho II. Archiepiſcopo X. celebratum anno 1119. pag.31.
V. A Fr. Monaldo Monaldeſco Ord. Min. XXIII. Archiep. celebr. ann. 1331. pag.33.
VI. Ab Hugone II. Guidardo XXXI. Archiepiſcopo celebr. ann. 1374. pag.77.
VII. A Corrado Capycio XLI. Archiepiſcopo celebratum anno 1470. pag.293.
VIII. A Joanne VIII. Caſa L. Archiepiſcopo celebrat. ann. 1545. pag.299.
IX. A Jacobo III. Card. Sabello LII. Archiepiſcopo celebrat. ann. 1567. pag.309.
X. Ab eodem Jacobo Card. Archiepiſcopo celebrat. ann. 1571. pag.373.
XI. A Maximiliano de Palumbaria LIII. Archiep. celebr. ann. 1599. pag.384.
XII. A Joanne Baptiſta Foppa LVIII. Archiepiſcopo celebr. ann. 1656. pag.465.
XIII. A Fr. Vincentio Maria Ord. Præd. Cardin. Urſino LXI. Archiepiſc. celebrat. anno 1693. pag.605.

DIPTY-

DIPTYCHON

S. BENEVENTANÆ ECCLESIÆ PONTIFICUM.

1 S. PHOTINUS ab Apoſtolorum Principe ordinatus, & Beneventum miſſus A. 40.

12 Undecim ſubſequentium Epiſcoporum nomina uſque ad annum 300. deſiderantur; quia anno 302. in decima perſecutione, per Imperatoris Diocletiani literas, *ut refert Euſeb.* indictum fuit, ut Scripturæ Chriſtianorum abſumerentur igni.

13 S. JANUARIUS Martyr obiit A. 305. Hunc eſſe XIII. patet ex ſepulcrali inſcriptione S. Joannis XXI.

14 Theophilus flor. A. 313.

15 S. DORUS flor. A. 320.

16 S. APPOLLONIUS floruit A. 326.

17 S. CASSIANUS flor. A. 340.

18 S. JANUARIUS II. floruit A. 347.

19 Linianus flor. A. 369.

20 S. ÆMILIUS flor. A. 404.

21 S. JOANNES electus ann. 415. obiit 448. ſedit A. 33.

22 Dorus II. elect. ann. 448. memoratur A. 450.

23 S. TAMMARUS floruit A. 465.

24 S. SOPHUS, dictus Cadocus, Monachus, & Abbas S. Sophiæ, Martyr, occubuit A. 490.

25 Epifanius flor. A. 494. & 499.

26 Felix flor. A. 520.

27 S. MARCIANUS flor. A. 533.

28 S. ZENO, ſeù Zosimus flor. A. 543.

29 Felix II. flor. A. 585.

30 Linianus II. elect. A. 591.

31 David flor. A. 600.

32 Barbarus flor. A. 603.

33 Alphanus flor. A. 615.

34 Ildebrandus flor. A. 622.

35 S. BARBATUS el. A. 663. obiit ann. 682. ſedit A. 18. M. 11.

36 Aldericus flor. A. 700.

37 Toto flor. A. 733.

38 Caesarius flor. A. 743.

39 Joannes II. flor. A. 748.

40 David II. flor. A. 787.

41 Guttus el. an. 825. ob. 833. Sedit circa A. 8.

42 Ursus el. an. 833. obiit 845. Sedit circa A. 12.

43 Joannes III. el. an. 845. obiit 852. Sedit circa A. 7.

44 Carolus el. an. 852. ob. 868. Sedit circa A. 16.

45 Joannes IV. el. an. 868. obiit 875. ſedit circa A. 7.

46 Ayo memoratur A. 875. 877.

47 Conservatus elect. an. 886. obiit 894. Sedit circa A. 8.

48 Petrus electus an. 894.

49 Vvaldefridus elect. an. 908. obiit 911. ſedit circa A. 3.

50 Joannes V. el. an. 911. obiit 953. ſedit A. 42.

51 Vincentius el. an. 954. ob. 957. ſedit A. 3.

52 Landulphus elect. an. 957. *Archiepiſcopatus inſtituitur à Ioanne XIII. Papa Anno* 969. Idem Landulphus ob. 983. ſedit A. 26.

53 Alo, ſeù Alix el. an. 984.

54 Alphanus II. el. an. 998.

55 Mundus flor. an. 1009.

56 Alphanus III. el. an. 1011. obiit 1053. ſedit A. 42.

57 Valdericus elect. an. 1053. obiit 1071. ſedit A. 18.

58 Au-

58 Aurelius el. an. 1072. obiit circa 1075. ſedit A ferè 3.

59 S. MILO el. an. 1075. obiit 1076.

60 Roffridus el. an. 1076. ob. 1107. ſedit A. 31. Menſ. 2. Dies 20.

61 Landulphus II. el. an. 1108. obiit 1119. ſedit A. 11.

62 Roffridus II. el. an. 1119. obiit 1130. ſedit A. 11.

63 Gregorius elect. an. 1132. obiit 1145. ſedit A. 13.

64 Petrus II. elect. an. 1147. obiit 1156. ſedit circ. A. 9.

65 Henricus el. an. 1157. obiit 1170. ſedit circa A. 13.

66 *LOMBARDUS* S. R. E. primus Card. el. an. 1171. obiit 1179. ſedit A. 8.

67 *ROGERIVS* S. R. E. II. Cardinalis Monachus Caſinas el. an. 1179. obiit 1221. ſedit A. 42.

68 Ugolinus de Comite el. ann. 1221. obiit 1254. ſedit A. 33.

69 Romanus de Caposerris el. an. 1254. obiit 1280. ſedit A. 26.

70 *IOANNES VI.* Card. III. de Castrocoeli Monachus Caſinas elect. an. 1282. obiit 1295. ſedit A. 13.

71 Joannes VII. de Capua elect. an. 1295. translatus Capuam 1300. ſedit A. 5.

72 Adenulphus elect. an. 1300. dimiſit 1302. ſedit A. 2.

73 B. JACOBUS Capocius Ord. Eremit. S. Auguſtini elect. an. 1302. transl. Neopolim 1303. ſedit A. 1. Menſes 3. Dies 9.

74 Fr. Monaldus de Monaldeschis Ordinis Minorum elect. ann. 1304. obiit 1331. ſedit circa A. 27.

75 B. MONALDUS Justinopolitanus Ord. Minorum elect. an. 1331. Martyrio coronatur 1332. ſedit An. 1.

76 Fr. Arnaldus de Brusacco Ordinis Minorum elect. an. 1333. obiit 1344. ſedit A. 11.

77 Fr. Gvillelmus Ord. Min. elect. an. 1344. obiit 1346. ſedit A. 2.

78 Stephanus Patriarca Conſtantinopolitanus el. an. 1346. obiit 1350. ſedit A. 4.

79 Petrus III. de Pino el. an. 1350. obiit 1360. ſedit A. 10.

80 Fr. Gvillelmus Lemovicensis Ord. Prædicatorum electus ann. 1360. ob. 1363.

81 Fr. Hugo de Bruxeo Ordinis Prædicatorum elect. ann. 1363. obiit 1365. ſedit A. 2.

82 Hugo II. Guidardi el. an. 1365. obiit 1383. ſed A. 18.

83 Franciscus Gallus el. an. 1383. translat. eodem anno Burdigalam.

84 Nicolaus Zanasius elect. an. 1384. Transl. A. 1385. Neapolim.

85 Donatus de Aquino elect. an. 1385. obiit 1426. ſedit A. 41.

86 Paulus Capranica elect. ann. 1427. obiit 1429. ſedit A. 2. M. 6. D. 15.

87 Gaspar Columna ele. an. 1430. obiit 1435. ſedit A. 5. M. 5. D. 29.

88 *ASTORGIVS* Card. IV. Agnesius elect. an. 1436. obiit 1451. ſedit A. 15. Menſ. 7. D. 19.

89 Jacobus II. de Ratta elect. an. 1451. depoſitus 1460. ſedit A. 9.

90 Alexius de Caesareis elect. an. 1460. obiit 1464. ſedit A. circa 4.

91 Nicolaus II. Piccolomineus elect. an. 1464. obiit 1467. ſedit A. circa 3.

92 Conradus Capicius elect. an. 1469. obiit 1482. ſedit A. 13.

93 Leonardus Griphus elect. an. 1482. obiit 1485. ſedit A. 3.

94 *LAVRENTIVS* Card. V. Cybo el. an. 1486. obiit 1502. ſedit A. 16. M. 10. D. 15.

95 *LVDOVICVS* Cardin. VI. Podocatherius el. an. 1503. obiit eod. anno, ſedit M. 6. D 5.

96 *GALEOTTVS* Cardin. VII. Franciottus elect. an. 1504. obiit 1508. ſedit A. 4. D. 11.

97 *SIXTVS* Card. VIII. Gararoboreus elect. an. 1508. dimiſit 1514. ſedit A. 5. M. 5. D. 21.

98 *ALEXANDER* Cardin. IX. Farnesius, PAULUS deindè PP. III. elec. an. 1514. reſignavit cum regr. 1521. ſedit A. 7. M. 1. D. 2.

99 Alphonsus Sfortia elect. an. 1521. *per ejus obitum rediit* Farnesius.

100 Franciscus II. Roboreus el. an. 1530. abdicavit 1544. ſedit A. 14. D. 19.

101 Joannes VIII. Casa elect. an. 1544. obiit 1556. ſedit A. 11. M. 7. D. 7.

102 *ALEXANDER II.* Cardinalis X. Farnesius elect. ann. 1556. reſignavit

gnavit 1560. ſedit A.3. M.1. D.25.

103 *JACOBVS III.* Card. XI. Sabellus elect. an.1560. reſignavit 1574. ſedit A.14. M.3. D.27.

104 Maximilianus Palumbaria elect. an.1574. obiit 1607. ſedit A.32. M.7. D.28.

105 *POMPEIVS* Card. XII. Arigonius elect. an.1607. obiit 1616. ſedit A.8. M.11. D.24.

106 Alexander III. de Sangro Patriarcha Alexandrinus elect. ann. 1616. obiit 1633. ſedit A.16. M.9. D.15.

107 *AVGVSTINVS* Card. XIII. Oregius elect. an. 1633. obiit 1635. ſedit A.1. M.7. D.25. *Vacat Sedes Ann.6. M.6. D.1.*

108 *FR.VINCENTIVS II.* Card. XIV. Maculanus Ordinis Prædicatorum elect. an.1642. dimiſit 1643. ſedit A.1. M.4. D.5.

109 Joannes Baptista Foppa elect. an.1643. obiit 1673. ſedit A.30. M.7.

110 Joseph de Bononia el. 1674. dimiſit 1680. ſedit A.5. M.11. D.7. Deindè an.1691. Capuam. Vivit hoc anno 1695.

111 *HIERONYMVS* Card. XV. Gastaldus elect. 1680. obiit 1685. ſedit A.5. M.1. D.19.

112 *FR.VINCENTIVS MARIA* Cardin. XVI. Urſinus Ordinis Prædicatorum electus 1686. vivit hoc anno 1695. *VIVAT DEO.*

CON-

Digitized by Google

CONCILIA BENEVENTANA,

Quibus Romani Pontifices præſedere.

NICOLAUS II. PONTIFEX MAXIMUS.

Nicolaus II. ante Gerardus dictus, natione Allobrox, Florentinus Epiſcopus Romam a Godefrido Marchione ductus, pulſo invaſore Benedicto, menſe Ianuario ann. MLIX. conſecratus eſt. Sedit annos II. menſes VI. uſque ad diem III. Iulij, vel, ut alij malunt, ad diem VI. obijt Kal. Auguſti an. MLXI. imperante Conſtantino Duca, regnantibus in Germania Henrico IV. in Gallia Philippo I. Henrici I. filio. Habuit Beneventi Concilium ann. Chriſti MLIX. in quo avulſum Monaſteriolum S. Mariæ in Caſtanieto a principali Monaſterio S. Vincentij de Vulturno, eidem Monaſterio reintegratur, pœnaque anathematis in perturbatores decernitur, Beneventanam Provinciam moderante eodem ann. MLIX. Vldarico, ſive Vvalderico Archiepiſcopo VI. qui electus eſt A.D. MLIII. obijt A.D. MLXXI. cum ſediſſet ann. XVIII.

CONCILIVM PRIMVM.

Beneventi habitum a Nicolao II. P. P.

Anno Christi 1059.

In Nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, Anno Dominicæ Incarnationis MLIX. Menſe Auguſto initiante, Indict. 12. currente, Domino quoque Venerabili, ac Reverendiſſimo Papa Nicolao II. in Sacroſancta Beati Apoſtolorum Principis Petri Sede, Anno I. Pontificatus ſui, præſidente.

Anno Christi 1059.

Acta Concilii.

1 CUm prædictus Dominus Nicolaus Papa apud Beneventum extra ipſam Civitatem, intra Eccleſiam Sancti Petri [a] juxta fluvium Sabbati Synodum celebraret, & cum eo nonnulli Archiepiſcoporum, Abbatum, Monachorum, ac totius Eccleſiaſtici Ordinis, atque Laicalis non pauca multitudo reſideret.

Nomina eorum qui Concilio interfuere.

In primis Dominus Humbertus, [b] Bonifacius, [c] Joannes [d] Cardinales Epiſcopi, Deſiderius Abbas, & Presbyter, Ildebrandus [e] Subdiacõnus Cardinales, Uldaricus Beneventanus, Petrus Amalphitanus, Alphanus Salernitanus, Sergius Neapolitanus, Joannes Surrentinus Archiepiſcopi, Hieronymus, Albertus, aliique quamplurimi Epiſcopi; Landulphus Beneventanus Princeps, Robertus, Petrus, Gerardus Comites, & alii quamplures.

Querela Abbatis S. Vincentii de Vulturno adverſus Albertum Monachum uſurpatorem cellæ S. Mariæ de Caſtanieto.

2 Aſſurgens Joannes Monaſterii (*Sancti Vincentii ſuper Vulturni fluminis fontes ſiti*) Abbas, conqueſtus eſt ſuper Albertum Monachum, dicens: Obſecro, Domini, miſericordiam veſtram, & omnium, qui huic Sanctæ Synodo interſunt, ut faciatis mihi juſtitiam de Alberto Monacho, qui cellam [f] S. Vincentii, S. Mariæ in Caſtanieto Monaſterio noſtro ſubripuit, ibique ſibi nomen, & ſpecimen officii Abbatis uſurpatum, & in præſentia Papæ Leonis [g] refutatum, ac ſub interpoſitione perpetua Anathematis contradictum; teſtantibus Venerabilibus Viris Humberto Cardinali, Petro

Amalphitano, Uldarico Beneventano Archiepiſcopis; nunc iterum temerario auſu uſurpavit, & ipſam cellam jam dicto Monaſterio violenter contendit.

Alberti Monachi defenſio nulla, & inanis.

3 Ipſo verò Abbate aſſurgente, & ſe per Comitem, [b] cujus conceſſione hoc egerat, defendere nitente, dum *multa* * pars juſtitiæ ſibi faveret, litteris diſtinctionis, & conſtitutionis ſæpè dicti (Imperii dicendi) Domini Papæ Leonis recitatis, & ſacro ſigillo munitis, atque teſtimonio prædictorum Venerabilium Archiepiſcoporum confirmatis, judicio totius Synodi eſt diffinitum, præfatum Albertum debere nomine, & officio malè arrepto privari, & Monaſterium Beati Vincentii perpetualiter inveſtiri de jam dicta cella, omnibusque ſuis pertinentiis, quod & factum eſt. Ipſe namque Albertus Monachus dictus Abbas, nomen, & officium Abbatis, atque cellam per virgam [i] in manu Papæ reſtitavit. [l] Et quia erat Anathematicus [m] ab omni Altaris miniſterio depoſitus, in poteſtate Abbatis eſt ad regulandum, & corrigendum datus.

Fortaſſe legi debet * nulla.

Condemnatio Synodalis Alberti Monachi. Privatur nomine, & officio Abbatis male arrepto.

Traditur corrigendus in poteſtatem Abbatis.

Cōdemnatio Roffredi Comitis, ſibi Cellæ jus vindicantis.

4 Roffredus Comes, dum vellet ſibi jus ſupradictæ cellæ vendicare, relatis litteris Domini Papæ Leonis anno . . . Nuntiorum Imperatoris Otthonis teſtimon. . . . . . . prædictorum Archiepiſcoporum, Humberti videlicet, Petri, atque Uldarici convictus, necnon & Anathematis [n] mille aureorum nummulorum adjudicatus, præfatam cellam in manu Papæ reſtitavit, ſeque, ſuoſque hæredes, quòd per ea nunquam contra Monaſterium Beati Vincentii aliquo modo agerent, perpetualiter ſupra prædicta pœna obligavit.

5 His itaque geſtis Reverendiſs. Papa Joannem Abbatem S. Vincentii ex eadem Sanctæ Mariæ cella in perpetuum inveſtivit, omnes hujus inveſtitionis, aut conſtitutionis violatores cum prænominata pœna perpetuo Anathemate [o] obligavit; quod, ut verius videatur, huic paginæ manu propria ſubſcripſit, ſua Bulla inſigniri juſſit.

Inveſtitur eidem S. Mariæ cella Jo. S. Vincentii de Vulturno Abbas.

Violatores in perpetuum Anathemate innodantur.

Ego Nicolaus Sancta Romanæ, & Apoſtolicæ Sedis Præſul confirmavi.

Ego Humbertus dictus Epiſcopus S. Eccleſiæ Sylvæ Candidæ interfui, & ſubſcripſi.

Ego Alphanus gratia Dei Salernitanus Archiepiſcopus interfui, & ſubſcripſi.

Sergius Archiepiſcop. Neapolitan.

Ego Joannes Archiepiſcopus Surrentinus.

Ego Bonifacius dictus Epiſcopus S. Eccleſiæ Albanenſis interfui.

Ego Waldericus Dei gratia Beneventanus Archiepiſcopus interfui.

Ego Petrus gratia Dei Amalphitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus interfui.

N O T Æ.

Hoc Concilium deſumptum eſt ex corpore Concil. General. Philippi Labbei tom. IX. pag. 1105. & Ughell. tom. VIII. col. 121. ex Chronico Sancti Vincentii de Vulturno.

Eccleſia S. Petri extra Portam Rufinam, olim Monialium Aſceterium.

a. S. Petri] *Hæc Eccleſia eſt extra portam Rufinam Civitatis Beneventanæ, olim Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti, nunc diruta.*

Humberti Cardinalis Sylvæ Candidæ laudes.

b. Humbertus] *Cardinalis Sylvæ Candidæ, vir inſignis, & Hæbraicæ, Græcæ, Latinæque linguæ doctiſſimus, cujus opera in arduis, difficillimiſque negociis Romani Pontifices uſi fuere.*

c. Bonifacius] *de Comitibus Cardinalis Albanenſis.*

d. Joannes] *Cardinalis Portuenſis.*

De hiſce Cardinalibus vide Ciacconium Editione noviſſima cum Oldoino.

Ildebrandus hic idem, qui poſtea Gregorius VII.

e. Ildebrandus] *Cardinalis, iſte reperitur ſubſcriptus in diplomate Victoris II. anno 1055. ut ex Ughell. in Epiſcopis Ferrarien. tom. 2. col. 567. Pro certo habeo Ildebrandum hunc fuiſſe illum, qui poſtea in Pontificem aſſumptus, Gregorii VII. nomen accepit, & inclytus in Eccleſia regimine evaſit. Vide Cronica Caſſinen. Monaſterii n. 185.*

Cella idem eſt, ac Monaſteriolum.

f. Cella] *In hac voce erudit iſſimus Du-Gange notat in ſuo magno gloſſario, quod crebrò pro Monaſteriolis, ſeù, ut olim vocabant, Abbatiolis, vel Obedientiis, quæ majoribus ſuberant, uſurpabatur: nam cum Monachi prædia variis in pagis poſſiderent, eò aliquot è ſuis mittebant, qui & fruges colligerent, procurarent redditus, & ad Monaſterium deferrent. Plura exempla apud eundem Auctorem legi poſſunt.*

g. Papae Leonis] *ſcilicet IX. qui Beneventi præſens fuit die prima Julii anno 1053. ut ex data Pontificii Privilegii conceſſi Epiſcopis Aſculanis, relati ab Ughell. tom. I. pag. 504. ibidem ex alio Privilegio inter Beneventanos Archiepiſcopos relato ab eodem Ughell.*

Ughell. tom. VIII. ſub dat. 12. Julii. Anno 1054. pag. 120.

Comes quandoq; idem, quod Eccleſiæ advocatus.

b. Comitem] *Hoc nomine quandoque Eccleſiarum Advocati appellabantur.*

Virga idem, quod Baculus Paſtoralis.

i. Virgam] *Ideſt Baculum Paſtoralem. Vide Chriſtianum Lupum part. 3. Synodorum generalium, diſſert. 4. de laica Antiſtitum auctoritate, ac Bail in notis poſt Canones Concilii primi Lateranenſis.*

Refutare idem, quod dimittere. Anathematichus idem, quod Anathemate innodatus.

l. Refutavit] *ſcilicet dimiſit.*

m. Anathematicus] *ſcilicet Anathematizatus, ideſt a fidelium communione ſejunctus, & a ſacrorum ordinum adminiſtratione ſuſpenſus.*

n. Anathematis] *Vox hoc loco pro pœna accipienda.*

Anathema quid hic ſignificet primo, quid ſecundo loco.

o. Perpetuo Anathemate] *Hic eadem vox accipienda eſt pro perpetua ſegregatione a Fidelium communione, & pro inhibitione ab ingreſſu Eccleſiæ.*

VICTOR III. PONTIFEX MAXIMUS.

Victor III. Beneventanus, Deſiderius antea dictus, ex Abbate Caſſinenſi Romanus Pontifex electus eſt invitus die Pentecoſtes XXIV. Maij ann. MLXXXVI. ium Capuæ ann. ſequenti die XXI Martij Dominica Palmarum, electione firmata poſt ſeptem ferè menſes: obijt die XVI. Septembris in Caſſinenſi Cœnobio in ipſa Capituli abſide ſepultus. In Epitaphio apud Leonem Oſtienſem dicitur deceſſiſſe bis ſex luſtra gerens, & a conſecratione

Quatuor, & ſemis vix menſibus indè peractis,

nimirum ab eo tempore numerat, quo aſſiſtentibus plurimis, Eccleſiaſtico ritu conſecratus, & in Apoſtolica Sede locatus eſt die IX. Maij.

Concilium Beneventi celebravit A. D. MLXXXVII. quo Guibertus Antipapa cum ſuis adhærentibus Epiſcopis ſchiſmaticis excommunicatus eſt, Eccleſiam Beneventanam regente Roffrido ex Sereniſs. Longobardorum Principibus Archiepiſcopo IX. qui electus A. D. MLXXVI. obiit A. D. MCVII. cum ſediſset ann. XXXI. menſes duos, & dies viginti.

CONCILIVM SECVNDVM

Beneventi habitum à Victore III. PP.

PRÆFATIO.

1 HUjus Concilii acta laudatus Labbe *tom. X. Conciliorum, pag.* 418. ſe deſumpſiſſe fatetur ex Leone Oſtienſe *lib. 3. cap.* 71. At cum claræ memoriæ Angelus de Nuce Confrater noſter, olim Archiepiſcopus Roſſanenſis, Leonis Oſtienſis hiſtoriam, ſub titulo Chronica Sacri Monaſterii Caſſinenſis ediderit, illamq; eruditis notis illuſtraverit: cùmque Nos facta collatione cum relatis a Labbe, multa inter ſe diſcrepantia invenerimus, cenſuimus propterea potius ab eodem Archiepiſcopo allata referre, quàm illa Labbei; quoniam putavimus, puriorem aquam a proximiori, quàm remotiori fonte bibere, cùm idem Angelus fuerit Caſſinenſis Abbas, & in inclyta Caſſinenſi Bibliotheca,

Angeli de Nuce Archiepiſc. Roſſanenſis laudes.

ca, antiquorum manuſcriptorum Codicum refertiſſima, admodum verſatus: propterea emendatiori Codice Angelum fuiſſe uſum, exiſtimamus. Ulteriùs iſte ſacris in hiſtoriis etiam valdè erat inſtructus, ut ipſius ſcripta, & colloquia nobiſcum habita demonſtraut, atque demonſtrarunt; En quæ laudatus Angelus *cap. 72. & 73. lib. 3. Chronicorum* refert.

Anno Chriſti 1087.

Eccleſiæ S. Nicolai de Pica dedicatio.

2 Præfatus autem Victor Papa III. Urbe egrediens venit ad hoc Monaſterium, ſociatiſque ſibi Epiſcopis, & Cardinalibus Eccleſiam S. Nicolai in Pica ſolemniter dedicavit.

3 Menſe autem Auguſto Synodum celebrare cum Epiſcopis Apuliæ, & Calabriæ; necnon Principatuum ſtatuens, Beneventum perrexit, in qua videlicet idem Apoſtolicus Præſidens ait.

CAPUT I.

De Guiberti Antipapæ ſceleribus, ejuſque iterata damnatione.

1 Novit dilectio veſtra, cariſſimi fratres, & Coëpiſcopi, omni etiam orbi non latuit, Sancta Romana, & Apoſtolica Sedes, cui, Deo Auctore deſervio, quot adverſa pertulerit, quot denique per ſimoniacæ hæreſeos trapezitas malleis, crebriſque tunſionibus ſubjacuerit, adeo ut columna Dei viventis videretur penè concuſſa nutare, & ſagena Summi Piſcatoris, procellis intumeſcentibus, cogeretur in naufragii profunda ſubmergi. Guibertus enim hæreſiarcha, qui vivente ſan. mem. Prædeceſſore meo Papa Gregorio Romanam invaſit Eccleſiam, Præcurſor Antichriſti, ac Signifer Sathanæ effectus, non ceſſat oves Chriſti conculcare, occidere, & dilaniare.

Simoniacæ hæreſeos trapezitæ columnam Dei viventis penè concutiunt.

Guibertu Antipapæ Romanam Eccleſiam invadenti hæreſiarchæ nomen inuritus.

Idem appellatus Præcurſor Antichriſti, ac Sathanæ ſignifer.

2 Irritator enim, Perſecutor, Exaggerator, & Accenſor injuriarum Papæ Gregorii factus, quantas calamitates, quantas tribulationes, & quantas perſecutiones ei intulerit, referre quis valeat? Conſpirationes, & conjurationes adverſus eum excitavit, Urbe fugavit, Sacerdotio perjurus, ac ſimoniacus, quantum ad ſe fuit privavit, atque contra eum Romanum Imperium, gentes, & Regna commovit, &, quod a ſeculo non eſt auditum, ipſe excommunicatus, & damnatus eundem Sanctum Pontificem excommunicare præſumpſit, & Romanam Urbem hactenus ſacrilegiis, homicidiis, perjuriis, conſpirationibus, flagitiis, & omnibus vitiorum, & criminum ludibriis deturpare non deſiſtit, & Simonis Magi munitus perfidia, ipſiuſque officina factus, nequitiarum ſuarū complices ad tam impiiſſimum, & execrabile facinus evocans, Imperatoriſque exercitum congregans, Apoſtolicæ Sedis invaſor eſt factus, contra præcepta Evangelica, contra Prophetarum, & Apoſtolorum decreta, contra Canonum, & Romanorum Pontificum jura, nullo Cardinalium, Epiſcoporum præcedente judicio, nullo Romani Cleri approbante ſuffragio, nullo devoti Populi fervore adhibito, in Sancta Romana Eccleſia omnis malitiæ, nequitiæ, & perditionis Caput factus eſt.

Gregorium Papā urbe fugat, & contra eum Imperatorem acceſſit.

Auſus eſt eundem S. Pontificem excommunicare, quod a ſeculo non eſt auditum.

3 Sed Omnipotentis Dei clementia prædictum Gregorium Pontificem poſt labores, & certamina ad æternam requiem evocante, cùm jam unanimi concordia Epiſcoporum, & Cardinalium, & Comprovincialium Epiſcoporum, & Cleri, ac Populi Romani noſtram parvitatem omnibus modis contradicentem, & renitentem Apoſtolicæ Sedi præfeciſſent, non timens æterni Imperatoris judicium, uſque nunc Chriſtum, & oves, pro quibus ſuum ſanguinem fudit, perſequi non omiſit; Idcircò auctoritate Dei, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum omni Sacerdotali officio, honore privamus, & a liminibus illum Eccleſiæ ſeparantes Anathematis vinculo innodamus.

Guibertus Antipapa privatur omni Sacerdotali officio, & honore, atque Anathemate innodatur.

CAPUT II.

De recentibus Schiſmaticis vitandis, & præcipuè de Ugone Lugdunenſe Archiep. & Richardo Maſſilienſi Abbate.

Noſtis præterea, & benè noſtis, quantos dolos, quantaſque perſecutiones mihi intulerint Ugo Lugdunenſis Archiepiſcopus, & Richardus Maſſilienſis Abbas, qui pro faſtu, & ambitione Sedis Apoſtolicæ, quam hactenus latenter habuerant, poſtquā ſe non poſſe adipiſci perviderunt, in Sancta Eccleſia Schiſmatici facti ſunt, & Richardus quidem Electionem noſtram Romæ cum Epiſcopis, & Cardinalibus fecerat. Ugo autem poſt modicum ad nos veniens, pedum effuſus veſtigiis, dum obſequium nobis Summi

Ugonis Archiepiſcopi Lugdunenſis, & Richardi Maſſilienſis Abbatis Ambitio latens prius, in ſcenā deinde, perſona depoſita, apertè proſiliens.

mi Pontificis invitis, ac retractantibus exhiberet, Legationem a Nobis in partibus Galliarum poſtulaverat, & acceperat, quod itaque parvitatis noſtræ infirmitatem factæ, & collaudatæ a ſeipſis electioni conſpexerant repugnare, omnibus ipſi Nobis modis inſiſtebant, ne onus abiicerem, pro Eccleſiæ neceſſitate impoſitum. Sed ubi nos ad id deflexos contemplati ſunt, conceptam diu ambitionis flammam clibanus exturatus evomit. Quapropter omnium ſibi Fratrum videntes unanimitatem pertinaciùs in eo ſcandalorum ſcelere reluctari, ab eorum, & noſtra continuò ſunt, communione ſejuncti. Unde vobis Apoſtolica auctoritate præcipimus, ut ab eis abſtinere curetis, nec illis omninò communicetis, quia Romanæ Eccleſiæ Communione ſua ſponte ſejuncti ſunt; quoniam, ut Beatus ſeribit Ambroſius, qui ſe a Romana Eccleſia ſegregat, verè eſt hæreticus æſtimandus.

Qui ſe a Romana Eccleſia ſegregat, verè eſt hæreticus æſtimandus.

CAP. III.

De Inveſtituris.

Can. I. *Ne Epiſcopatus, vel Abbatia de manu Laicorum ſuſcipiatur.*

Neque pro Epiſcopis, neque pro Abbatibus habēdi Epiſcopatum, vel Abbatiam de laicorum manu ſuſcipientes.

1 Conſtituimus etiam, ut ſi quis deinceps Epiſcopatum, vel Abbatiam de manu alicujus laicæ perſonæ ſuſceperit, nullatenus inter Epiſcopos, vel Abbates habeatur, nec ulla ei Epiſcopo, ſeu Abbati audientia concedatur.

Excommunicantur ſic inveſtiti, & introitu Eccleſiæ interdicuntur.

2 Inſuper ei gratiam Beati Petri, & introitum Eccleſiæ interdicimus, quouſque locum, quem ſub crimine, tam ambitionis, quàm inobedientiæ, quod eſt ſcelus idolatriæ, cœpit, reſipiſcendo non deſerit. Similiter etiam de inferioribus Eccleſiaſticis Dignitatibus conſtituimus.

Idem de inferioribus etiam dignitatibus decernitur.

Can. II. *Imperator, Rex, aut quivis ſecularis poteſtatis Epiſcopatuum inveſtituras ne deferant.*

Extenditur conſtitutio ad Imperatores, Reges, Duces, &c. & ſeculares poteſtates, inveſtituram Eccleſiaſticæ dignitatis dare præſumentes.

3 Item ſi quis Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, vel quilibet ſecularium poteſtatum, aut perſonarum Inveſtituram Epiſcopatuum, vel alicujus Eccleſiaſticæ dignitatis dare præſumpſerit, ejuſdem ſententiæ vinculo ſe aſtrictum eſſe ſciat; nec mirum, cùm omnes vendentes, & ementes, trecenti decem & octo Patres in Nicœno Concilio congregati excommunicaverint, dicentes, & qui dat, & qui recipit Anathema ſit. Quando ergo tales Epiſcopos, vel Abbates, vel reliquos Clericos non devitatis, ſi eorum Miſſas auditis, vel cum eis oratis, cum illis excommunicationem ſubitis. Quos quidem Sacerdotes eſſe, ſaltem credere, omninò errare eſt.

Sacerdotes inveſtituram Eccleſiaſticæ dignitatis de laicorum manu ſuſcipientes ne ſacerdotes quidem habendi.

Can. III. *Communio nonniſi a Presbytero Catholico ſuſcipiatur.*

4 Pœnitentia verò, & Communio à nullo, niſi a Catholico ſuſcipiatur; ſi verò nullus Sacerdos Catholicus affuerit, rectius eſt ſinè communione manere viſibili, & inviſibiliter a Domino communicari, quàm ab hæretico communicari, & a Deo ſeparari, nulla etenim converſio Chriſti ad Belial (ait Apoſtolus) neque pars fideli cum infideli: omnis autem hæreticus, ideò infidelis: Simoniacus verò, quia hæreticus, ideò infidelis, ſacram enim communionem Chriſti, quamvis viſibiliter, & corporaliter, Catholici propter imminentes hæreticos, habere non poſſint; tamen dum mente, & corpore Chriſto conjuncti ſunt, ſacram Chriſti communionem* *viſibiliter* habent.

Separatur a Deo qui communicatur ab Hæretico.

Omnis hæreticus infidelis eſt.

legi debet * *inviſibiliter.*

5 Hæc igitur, dum cunctorum Epiſcoporum in eodem Concilio reſidentium auctoritate confirmata fuiſſent, facientes exemplaria per Orientem, & Occidentem diſſeminaverunt.

CAP. IV.

De diſceſſu Pontificis, illius actis in Caſſino, infirmitate, & obitu.

1 In eodem verò Concilio idem Pontifex graviter infirmatus, poſt actum per tres dies Concilium, feſtinanter Caſſinum rediit, atque eùm Epiſcopis, & Cardinalibus ad hoc Monaſterium aſcendens in Capitulum Fratrum ſe ferri præcepit, & ſub diſtrictiſſimo Anathemate interdixit, ne quis ſucceſſorum ſuorum auderet vendere, vel alienare Terraticum, Eccleſias, Villas, vel quaſcunque poſſeſſiones huic Caſſinenſi Cœnobio pertinentes.

Anathema contra alienantes bona Monaſterii Caſſinenſis.

2 Simili modo interdixit, ne quis Monachorū auderet facere chartam, vel libellum abſque ſcientia Abbatis, quod

Caſſinenſibus Monachis vetita chartæ, aut libellorum confectio abſque Abbatis ſcientia.

quod ſi feciſſet irritum eſſet.

Omnia Monaſteria Caſſinenſi Cœnobio ſubdita ſingulis annis prandium facere Caſſinenſi Congregationi jubentur.

3 Conſtituit etiam tunc, ut omnia Monaſteria, quæ ſub ditione hujus noſtri Caſſinenſis Cœnobii ſunt, prandium per unumquemque annum huic noſtræ Congregationi faciant.

Electio Oderiſii in Abbatem Monaſterii Caſſinenſis.

4 Hoc ſtatuto omnium Monachorum unanimi conſenſu, præfatis Epiſcopis in eodem Capitulo reſidentibus, atque confirmantibus, Domnũ Oderiſium Religioſum valdè virum, & Romanum Diaconum, qui tunc hoc in noſtro Monaſterio Præpoſituræ fungebatur officio, Abbatem conſtituit.

Monitio de electione ſucceſſoris.

5 Poſt hæc convocatis eiſdem Epiſcopis, atque Cardinalibus, monuit, atque præcepit, ut juxta quod Prædeceſſor ſuus Papa Gregorius jamdudum decreverat, Othonem Oſtienſem Epiſcopum in Papam eligere, quantò poſſent citiùs, perſtuderent: eumque quia præſens erat, manu apprehendens, cæteris Epiſcopis tradidit, dicens: Accipite eum, & in Romanam Eccleſiam ordinate, meamque vicem in omnibus, quouſque id facere poſſitis, habete.

Obitus D. Victoris Papa III.

6 His ita diſpoſitis, atque decretis, ſepulchrũ ſibi conſtrui in abſide ipſius Capituli juſſit, atque poſt diem tertium feliciter migravit ad Dominum ſextodecimo Kalendas Octobris, Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo octogeſimo ſeptimo.

N O T Æ.

An Sacerdotes, & Epiſcopi ſchiſmatici, Simoniaci, & excommunicati ſint verè Sacerdotes?

Occaſione narrationis hujus Concilii citatus Angelus de Nuce admodum eruditam edidit quæſtionem; Utrum *Sacerdotes, & Epiſcopi Schiſmatici, Simoniaci, & excommunicati ſint verè Sacerdotes, ad quem curioſum Lectorem ablegamus.*

CONCILII SECUNDI FINIS.

URBANUS

Urbanus II. Gallus, Caſtellione ortus ad Matronam fluvium, Odo, ſeu Otto, de Lageriaco antea dictus, Oſtienſis Epiſcopus, cùm poſt mortem Victoris III. Romana Sedes menſes V. dies XVI. Paſtore viduata fuiſſet, electus eſt die XII. Martii, Anni MLXXXVIII. ſedit Annos XI. Menſes IV. dies XVIII. obiitque die XXIX. Iuly Anni MXCIX. Hic, habito Beneventi Concilio Anno Domini MXCI. Guibertum Antipapam, omneſque illius complices in eo excommunicavit; Adhuc ſedente in Beneventana Sede ante dicto Epiſcopo Roffrido, qui hoc Anno in ſuo Epiſcopio præfatum Vrbanum Papam II. excepit.

CONCILIVM TERTIVM

Beneventi habitum ab Urbano II. PP.

Anno Chriſti 1091

Confirmatio excommunicationis in Guibertum Antipapam lata.

Bertholdus Conſtantienſis de hac Synodo Anno 1091. iſta ſcribit.

1 Vrbanus Papa generalem Synodum Beneventi collegit, & ſententiam Anathematis ſuper Guibertum Hæreſiarchā, & omnes ejus complices Synodali judicio confirmavit.

Petro Abbati Cavenſi conceditur uſus mitræ.

2 In hoc Concilio, auctore Baronio, factum putamus, quod de Urbano Papa, Petro Cavenſi Abbati alumno Monaſterii Cluniacenſis, Mitræ uſum tribuente in actis vitæ ipſius deſcribitur apud Surium his verbis: *In Synodo ei more ſuo capite nudo reſidenti S. M. Papa Urbanus Pontificalem infulam miſit* (nempe Mitram) *quam utique vir Domini, & pro Summi Pontificis reverentia venerabiliter recepit, & officioſiſſimè ſalutavit; & tamen ejusdem Sacerdotalis Mitræ uſum, etiam rogante Papa contempſit. Quod non ob alíud feciſſe creditur, niſi, ut quorundam arrogantiam humilitatis exemplo condemnaret, qui dum ſe inaniter extollunt, indebitos ſibi Sanctæ Eccleſiæ honores non metuunt uſurpare.* Hæc de his ibi. Nec quidquam licuit præterea de eadem Synodo reperire.

Mitram in officioſiſſime excepit, at nūquam ad uſum redegit.

Additio Philippi Labbe S. J.

Roma ad nos tranſmiſſi ſunt ex veteri M. S. Codice exarati Canones Synodi Beneventanæ cùm præfatiuncula in hæc verba, quibusdam mendis deformata.

** Anno Dominicæ Incarnationis 1091. Indictione 14. 5. Kalend. Aprilis celebrata Synodus Beneventi, præſidente Domino Papa Urbano, præſentibus Epiſcopis, & Abbatibus, quorum numerus facilè numerari non potuit. Secundo igitur die hoc Capitulum editum eſt.

Can. I. *Epiſcopus ne eligatur, niſi in Sacris Ordinibus conſtitutus.*

[a] 1 Nullus deinceps in Epiſcopum eligatur, niſi, qui in ſacris ordinibus religioſè vivens inventus eſt. Sacros autem ordines dicimus Diaconatum, & Presbyteratum. Hos ſiquidem ſolos primitiva lege Eccleſia ..... ſuper igitur præceptum his ſolis habemus Apoſtoli...... Subdiaconus verò, quia & ipſi Altaribus miniſtrant, opportunitate exigente, concedimus; ſed rariſſimè; ſi tamen ſpectatæ ſint religionis, & ſcientiæ. Quod & ipſum ſine Romani Pontificis, vel Metropolitani licentia non fiat.

Diaconatus duntaxat, & presbyteratus inter ſacros ordines hic recenſentur.

Subdiaconis rariſſime, & non niſi opportunitate exigente conceditur, ut in Epiſcopos eligantur.

Can. II. *Capellani ne admittantur in Eccleſiis contra ſtatutum numerum.*

[b] 2 Capellanos, qui contra ſtatutum numerum in Eccleſiis ſine conſenſu ſui Epiſcopi militaverint, & a Laicis decimas ſine intermiſſione Epiſcoporum obtinuerint, nos Sancti Spiritus judicio, Sanctorumque Apoſtolorum auctoritate ab officio, & beneficio

Ejusmodi Capellani ſic admiſſi ab officio, & beneficio interdicuntur.

ficio interdicimus. Acclamatum eſt ab univerſis, Fiat, fiat.

Can.III. *Ut non recipiantur Clerici ſine commendatione proprii Epiſcopi.*

Epiſcopo alienum Clericū recipienti, aut ordinare præſumenti ſine commendatione proprii Epiſcopi, periculum gradus ſui indicitur.

[*c*] *3* Nullus omninò Epiſcopus Tranſalpinum, vel Tranſmarinum, vel quemlibet alienum Clericum, ſine formata Epiſtola, & commendatione ſui Epiſcopi recipere, aut in ſua Eccleſia cum ordinare præſumat. Quod qui præſumpſerit, ut Canonum contemptor, periculum ſentiat gradus ſui.

Præceptum eſt etiam in eiſdem Synodis die ultima.

Can.IV. *Carnes poſt diem Cineris ne edantur, omneſque Cineres ſupra caput accipiant.*

Dies cineris, & cilicii caput Jejunii dicitur.

[*d*] 4 Nullus omnino Laicus poſt diem Cineris, & Cilicii, qui caput jejunii dicitur, carnibus veſci audeat. Omnes tam Clerici, quàm Laici, tam Viri, quàm Mulieres die illo cinerem ſupra capita ſua accipiant.

Tempora, quibus nuptiæ prohibentur.

A die Septuageſimæ uſque in octavas Pentecoſtes, vel a die Dominici Adventus, uſque in octavam Epiphaniæ Matrimonia nullo modo contrahantur.

N O T Æ.

Concilium hoc deſcripſit ſæpè citatus Labbe in ſua magna Conciliorum collectione Tom. X. col. 483. ut ſupra retulimus.

Quare Subdiaconatus inter Sacros ordines antiquitus non connumeraretur.

a. Can.I. *Ex hoc Canone deducitur, Subdiaconatus ordinem inter ſacros connumeratum minimè fuiſſe: non poterat enim Subdiaconus in Epiſcopum eligi; per hunc ergo Canonem permittitur, quod Subdiaconus rariſſimè in Epiſcopum eligatur, & ſi ad illius deveniatur electionem, electio ſit de perſona ſpectatæ religionis, & ſcientiæ, ac Romani Pontificis, aut Metropolitæ accedat licentia. Ratio autem cur Subdiaconatus inter ſacros ordines eo tempore non connumeraretur, eſt: quia caſtitas inter Subdiaconos ubique introducta minimè erat. Nam in Melphitano Concilio Anno præcedenti, ſcilicet* 1090. *celebrato, Can.2. caſtitas a Subdiaconis obſervanda decernitur. Admodum eruditam de hac a Subdiaconis ſervanda caſtitate edidit diſſertationem Chriſtianus Lupus in ſuis Synodorum, &c. part. 3. diſſert. 1. proemial. cap. 3. quem Auctorem Lector adire poterit.*

Caſtitas non ubique olim inter Subdiaconos introducta.

In Concilio Melphitano ab iis obſervanda decernitur.

Cappellani vox non à Capella deſcendit, ſed a Cappa divi Martini.

b. Can.II. Capellanos] *Hanc Cappellani vocem nonnulli malè autumant a Capella ſuam derivare originem; nam Walafridus Strabo, qui 9. ſeculo floruit, aliam originem nobis demonſtrat, cap. enim 31. in ſuo tractatu* de rebus Eccleſiaſticis, *ſcribit. Primitus Cappellani dicti fuere a Cappa Beati Martini, quam Reges Francorum ob adjutorium Victoriæ in præliis ſolebant ſecum habere, quam ferentes, & cuſtodientes eum cæteris Sanctorum Reliquiis Clerici, Cappellani cœperunt vocari. Ex hujus Scriptoris auctoritate deducimus, omnes illos Clericos, qui Eccleſiæ inſerviebant, ac rerum ad Sacra Miniſteria ſpectantium curam habebant, Cappellanos fuiſſe denominatos, ut hodiè ſunt Miniſtri Chorales, & Sacrarii.*

Quinam Cappellani olim dicti.

Militare qua ſignificatione olim uſurpabatur apud Eccleſiaſticos Scriptores.

2 Ibidem militaverint] *Hac voce multi utuntur antiqui Scriptores pro aliquo officio defungi, ut S. Aug. de Civitate Dei cap. 6. Ille in officio Comitis militat. Idem in appendice ſermonis de diverſ. 3. qui S. Maximo aliàs tribuitur: non enim de his militantibus Scriptura loquitur, qui armati a militia detinentur; ſed quiſque militiæ ſuo cingulo utitur, dignitatis ſuæ miles adſcribitur. Et ep. 76. Militia Clericatus. Ordo verò Romanus, ſcilicet primus, ab Hittorpis editus, qui incipit:* denunciata ſtatione *in princip. Acolythi quidem cum defenſoribus primùm, deindè Presbyteri cum ſuis petita benedictione, diviſis hinc inde partibus, prout militant, præcedunt Pontificem uſque ad Eccleſiam. Ibidem.*

Decimæ Epiſcopis tantùm competunt de jure.

3 A Laicis decimas] *Ex hiſce verbis colligitur, quod Cappellani de facto decimas exigebant: nam de jure debentur Epiſcopo, qui de illis diſponit, ut paulò antè ſancitum fuerat, nempè Anno 1063. in Concilio Romano I. centum, & amplius Epiſcoporum, præſidente Summo Pontifice Alexandro II. ubi, ut decimæ, primitiæ, ſeu oblationes vivorum, & mortuorum reddantur a Laicis, & in diſpoſitione Epiſcoporum ſint.*

Vox formata, quibus rebus conveniat, & quid propriè ſignificet Epiſtola formata.

c. Can.III. *Interdicitur in hoc Canone Italis Epiſcopis, Clericum* Ultramontanum, *ſivè Transmarinum abſque proprii Epiſcopi formata epiſtola in propria Eccleſia recipere, aut ad ordines promovere. Hæc vox:* Formata: *generica eſt, & omnibus ferè Eccleſiaſticis convenit epiſtolis; maximè verò commendatitiis, & dimiſſoriis, & aliis hujuſmodi generis. Si autem ejuſdem vocis vim perpendere velimus, trutinam hanc nobis ſuggerit Philippus Priorius in ſua diſſertat. de litteris Canonicis n. 17. & ſeqq. ubi aſſerit a nonnullis epiſtolam formatam accipi pro Sigillo munitam, idque ex Canone 23. Concilii Carthaginenſis, ſcilicet: Epi-*

ſcopi

Digitized by Google

ſcopi pariter trans mare non peregrinentur, niſi ex decreto primæ Cathedræ proprii cujuſque Regionis Epiſcopi, ideſt niſi accepta ab ipſo Primate littera, quæ dimiſſoria dicitur ſcripto comprehenſa, & itineris neceſſitate. At in hoc Canone, ſubdit Priorius, nihil aliud invenitur, quam littera dimiſſoria ſcripto efformata, peculiari ſtylo, & cautione itineris occaſionem complectens. Deindè, de Epiſcopis agitur, in quorũ epiſtolis formam ſigilli Epiſcopalis contineri non poſſe conſtat, aut ſaltem Primatis, vel Metropolitani. Sanctus verò Baſilius ep.59. ad Meleſium, ſic efformari litteras deſcripſit: Itaque ſi epiſtola ad Occidẽtales neceſſarium quidpiam continere videtur, ubi eam pro rei dignitate efformaveris, ad nos tranſmittas, ab iis, qui nobiſcum conſentientes ſunt, ſubſcribi curemus, habeatque commodum ad ſubſcribendum locum in charta, in qua efformata fuerit, quam adjungere poſſimus ei, quæ affertur à Fratre noſtro, & Compresbytero Dorotheo. Ex hac Baſilii auctoritate formulam certis verbis conceptam ſignificari deducit idem Priorius, quæ fraudi cuiquam eſſe non poſſet, ac ne promiſcuè ad Communionem Chriſtianam quicunque vagantes admitterentur, qui litteras, ſeù veras, ſeù falſas circumferrent: Sicque hæretici pro Orthodoxis haberentur. Concludit poſtea formatas eſſe dictas à forma, conceptiſque verbis, quibus conſcribebantur, nõ autem à ſigillo Epiſcoporũ, quod tamen lapſu temporis iis impreſſum fuit aliquando. Plures eruditiones, ſi cupis, adi eundem Priorium, ac eruditiſſimũ Sarnellium Epiſcopum Vigilien. in epiſtola prima ſui operis de Litteris Eccleſiaſticis, Italico idiomate editi. Modò ad ejuſdem Canonis explicationem.

Peregrinari trans mare vetitum Epiſcopis niſi ex decreto Primatis, vel Metropolitani.

2 *Hæc vagandi voluntas ſæpè in hominum mentibus inſita eſt, præſertim in illis, qui aliquo crimine læſam conſcientiam habent. Vnde Concilia, Romanique Pontifices, Epiſcopis ſemper interdixere, hujuſmodi Gyrovagos, abſque proprii Epiſcopi commendatitiis litteris ad ſacros promovere ordines. Concilium Sardicenſe can.18. iuxtà ſecundã editionem: Carthaginenſe 3.can.20.& 21. Veneticum can.10. Aurelianenſe 3. can.15. Cabilonenſe tempore Clodovei Regis can.13. Toletanum 3.can.11. Moguntinum ſub Stephano VI.can.14.& 15. Demum Trident.ſeſſ.24.de Reformat.cap.2. Clemens etiam IV. Summus Pontifex ſpeciali ſua conſtitutione id quoque prohibuit, ut cap. 1. de temporibus ordinandorum in 6. & Vrbanus VIII. ſimiliter confirmavit conſtitutione 23. in Bullario.*

Quibus præcipuè hominibus vagandi voluntas ſit. Alienorum, vagorumque promotio ad ſacros ordines abſque commendatione proprii Epiſcopi à pluribus Conciliis, Romaniſque Pontificibus vetita.

d. Can.IV. *In hoc Canone de capite jejunii mentio fit. Quid per hoc jejunii caput denotetur, elicitur ex ordine Romano, qui incipit:* In Chriſti nomine, &c. *edito à cit. Hittorpio, ubi legitur: Feria quarta, videlicet intra hebdomadã Quinquageſimæ, ideſt in capite jejunii, veniunt ad collectã (ſcilicet ad Eccleſiã S. Anaſtaſiæ, in qua populus colligebatur.) Hac die* flectamus genua *pronunciãte Diacono ſuper populũ, cũ inclinatione capitis, in primis premonere debet Sacerdos omnes Chriſtianos ex ſacris Scripturarũ teſtimoniis, quatenus in capite jejunii, ad verãm confeſſionem, veramq; pænitentiam feſtinantiùs accedant.*

Jejunii caput quid ſit.

2 *Idque, ſcilicet de capite jejunii, & collecta legitur in libro Sacramentorũ S Gregorii in feria quarta intra Quinquageſimam; ubi eruditus Menardus notat ad vocẽ:* caput jejunii: *hanc celebritatem, ſeu Miſſam adjectam eſſe, poſt obitum S.Gregorii, cum illius tempore quatuor illos ante Quadrageſimam dies, nulla jejunii lex involveret, ut ex ipſo Gregorio homilia 16. in Evang.*

Celebritas de capite Jejunii à quo inſtituta ſit in feria IV. intra Quinquageſimam.

3 *Prohibetur in codẽ Canone Laicis in Quadrageſima veſci carnibus, quã prohibitionẽ olim ſolis Clericis à Teleſphoro Summo Pontifice factam fuiſſe, ſcribit Marianus Scotus, quem tamen reprehendit laudatus Chriſtianus Lupus in ſua par. 5. Synodorũ generalium,* §. Antiqua Chriſtianorum ſtatio *pag.72. Vbi rectè demonſtrat Laicos quoque Quadrageſimæ jejunium obſervaſſe. Quare meritò laudandus noſter hic Canon, quo tam ſ[illegible]cti inſtituti generalis obſervantia urgetur, ne in eo nil negligentia obreperet, aut idem malitia contemneret.*

4 *Additur eod. in Canone, quòd omnes tàm Clerici, quàm Laici, tàm Viri, quã Mulieres die illo cinerem ſupra capita ſua accipere deberent. Morem hunc pænitentes cineribus aſpergendi demonſtrat Tertul. de pœnit.n.9. ubi: Sacco, & cinere incubare. Et n. 11. in aſperitudine ſacci, & horrore cineris. Idque etiã oſtendit Iſidorus de Eccleſiaſt. offic.lib.2. c.16. ibi: Quod autem cinere aſperguntur, vel, ut ſint memores, quia cinis, & pulvis ſunt, vel quia pulvis, ideſt, impii facti ſunt: unde & illi prævaricatores primi homines recedentes à Deo, maliſque factis offendentes Creatorem in pulverem, undè ſumpti ſunt, redierunt. Benè ergo in cilicio, & cinere pulvis oſtenditur mortuorum. Et idcircò in utroque pænitentiam agimus, ut ex compunctione cilicii agnoſcamus vitia, quæ pro culpa commiſimus; & per favillam cineris perpendamus mortis ſententiam, ad quam peccando pervenimus. Ex hoc pænitentium more eorum capita aſpergendi cineribus illum defluxiſſe autumo, qui adhuc hodiè dicta feria quarta in capite jejunii obſervatur, nempè imponendi cineres capitibus, dicendo:* Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.

Mos pænitentes cineribus aſpergendi quid denotet.

Mos imponẽdi cineres capitibus Chriſtianorum Feria IV. intra Quinquageſimam unde defluxerit.

Digitized by Google

Prohibitio nuptiarum à die Septuageſimæ uſque ad octavam Pentecoſtes, & ab Adventu Domini uſque poſt Epiphaniam, antiquiſſima.

5 *In hujus Canonis calce, tempus, quo nuptiæ celebrari minimè poſſunt indicitur. Antiquiſſima eſt hæc prohibitio: nam in Laodicenſi Concilio Anno 319. ſub Silveſtro I. habito can. 52. habetur: Quod non oportet in Quadrageſima, aut Nuptias, aut quælibet Natalitia celebrare. Eandemque non ſolùm fuiſſe confirmatam, verùm etiã ad aliud tempus extenſam colligitur ex fragmento 3. Illerdenſis Concilii habiti anno 524. ubi, quòd non oporteat à Septuageſima uſque in octavas Paſchæ, & tribus hebdomadibus antè feſtivitatem S. Ioannis Baptiſtæ, & ab Adventu Domini uſque poſt Epiphaniam Nuptias celebrare. Quòd ſi factum fuerit, ſeparentur. Idque etiam decretum fuit in Concilio Salegunſtadienſi anno 1022. cap. 3. Hæc tempora fuerunt poſtmodum reſtricta ab Adventu Domini uſque ad Epiphaniam, & à feria quarta Cinerum uſque in octavam Paſchatis incluſivè, ut ex Tridentino cap. 10. ſeſſ. 24. de Reformat.*

Hæc tamen prohibitio ad aliud etiã tempus olim extenſa, fuit deindè reſtricta ab Adventu Domini, uſque ad Epiphaniam, & à feria IV. Cinerum uſque ad Octavam Paſchatis incluſivè.

PASCHALIS II. PONTIFEX MAXIMUS.

Paſchalis II. Tuſcus, ante dictus Rainerius, ſedit Annos XVIII. Menſes V. dies IV. ab idibus Auguſti Ann. MXCIX. ad XV. Kal. Februarii. Ann. MCXVIII. quo obiit, imperantibus Alexio Comneno, & Henrico V. Rege verò Galliæ Ludovico Craſſo Philippi filio. Hic Sũmus Pontifex A.D. MCVIII. Concilium Beneventi habuit, quo inveſtituram Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticam dignitatem de manu Laici accipientes excommunicantur, tã dantes, quàm accipientes. In hoc eodem Concilio idem Paſchalis PP. II. conſecravit Landulphum hujus nominis II. in Archiepiſcopum X. Beneventanæ Sedis, quam tenuit Annis XI. & obiit Anno Domini MCXIX.

CONCILIVM QVARTVM.

Beneventi habitum à Paſchale II. PP.

Concilii hujuſmodi notitiam ſcribit citatus Labbe dicto tom. x. col. 757. quam ſe deſumpſiſſe ait ex Chronicis Caſſinenſibus lib. 4. cap. 35. At cùm ſupra Concilio III. diximus Angelum de Nuce Archiepiſcopum Roſſanẽſem Chronica ſinceriora Caſſinenſis Monaſterii edidiſſe, ideò ea, quæ in præfatis Chronicis continentur ab eodem de Nuce tranſcribere duximus, quæ ſub cap. 33. ejuſdem lib. 4. ſic ſe habẽt.

Anno Christi 1108.

1 Menſe itaq; Octobris advenientе, idem Apoſtolicus ad hunc locum adveniẽs, ſociato ſibi noſtro Abbate, Synodum celebraturus Beneventum perrexit. In qua videlicet veſtigia Prædeceſſorum ſuorum ſecutus conſtituit, ut quicunque inveſtituram Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticam dignitatem de manu Laici acceperit, & dans, & accipiens, communione privetur.

Conſtitutio contra inveſtituras.

2 Veſtimenta verò ſecularia, & pretioſa Clericis reprehendit, & talibus uti interdixit.

Seculares, & pretioſæ veſtes Clericis prohibentur.

3 Cum autem Capuam deveniſſet rogatus ab eodem Abbate, Eccleſiam S. Benedicti, quam Deſiderius Abbas intra eãdem Civitatem renovaverat, ſolenniter dedicavit, in qua etiam de veſtimentis Sãctiſſimi Patris Benedicti recondidit. Sicque ad hoc Monaſterium veniens Romã reverſus eſt. *Huc uſque Caſſinenſis Monaſterii Chronica.*

Eccleſiæ Capuanæ Sancti Benedicti dedicatio.

Nonnihil ex veſtimentis Sanctiſſimi Patris Benedicti in eadẽ Eccleſia reconditur.

4 In Chronico autem Monaſterii S. Vincentii ad fontes Vulturni poſiti. *Subdit poſtea Labbe*: à Joanne ejuſdẽ Monaſterii Monacho ſcripto mentio habetur; quòd dum in his Regionibus idem Paſchalis Pontifex verſaretur; inviſit ipſum S. Vincentii celebre Monaſterium, ubi cum cõperiſſet, ab

Digitized by Google

Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ſcriptor laudatur à Pontifice.

eodem quoque Monacho Joanne ſcribi cœptam hiſtoriam Eccleſiaſticam, laudavit ejus ſtudium Pontifex, & cum laudaſſet, amplexatus eum hæc adjecit: benè, inquit, ò fili, magnum opus cœpiſti, ſed benè cœpta meliùs proſequi ſtude. Hæcque præſente Benedicto ejus Monaſterii Abbate, ad quem idem Auctor Joannes nuncupatoriam ſcripſit epiſtolam. Laudatum quoque idem tradit cœptum opus a Joanne Cancellario, qui poſtea Paſchali in Pontificatu ſuccedens, dictus eſt Gelaſius Papa II. Hæcque omnia in dicto Chronico ſcripta leguntur.

NOTÆ.

Quæſtionem de Inveſtitura, qui nam Auctores agitent.

1 *Celebris eſt inter hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scriptores quæſtio de Inveſtitura; nam pluribus in locis inclytus Baronius de hac agit. Du-Sauſſay in ſua Panoplia Epiſcoporum. Chriſtianus Lupus in Synodalibus decretis diſſert. 4. de Laica Antiſtitum inveſtitura. Bail poſt Canones Concilii I. Lateranenſis, apud quos plures alii antiquiores Scriptores de hac re tractantes videri poſſunt.*

Quid ſit inveſtitura, & illam ſuſcipiendi modus apud antiquos.

2 *Inveſtitura igitur erat cùm quilibet Antiſtes viam univerſæ carnis ingreſſus fuiſſet, mox Capitanei Civitatis illius annulum, & virgam paſtoralem ad Regem tranſmittebant. Sicque Regia auctoritas, communicato cum aulicis conſilio, orbatæ plebi idoneum conſtituebat Præſulem. Quæ inveſtitura temporis progreſſu in alia ab Epiſcopatu inferiora beneficia ſe extendit.*

Paſchalis II. reprehenditur a D. Brunone ob conceſſam Henrico IV. Inveſtituram.

3 *Cum idem Paſchalis II. Henrico IV. Imperatori hujuſmodi conceſſiſſet inveſtituram, S. Bruno Epiſcopus Signienſis, ac Montis Caſſini Abbas, ſic Pontificem reprehendit, ut in ſæpè citatis Chronicis Monaſterii Caſſinenſis Angeli de Nuce cap. 42. ibi ſic: Inimici mei (ait Bruno) dicunt tibi (ſcilicet Paſchali) quia te non diligo, & quia de te malè loquor, ſed mentiuntur. Ego enim ſic te diligo, ſicut Patrem, & Dominum diligere debeo, & nullum alium, te vivente, volo habere Pontificem, ſicut Ego cum multis aliis tibi promiſi. Audio tamen Salvatorem meum mihi dicentem: Qui amat patrem, & matrem pluſquam me, non eſt me dignus. Unde & Apoſtolus dicit: Si quis non diligit Dominum* JESUM, *ſit anathema. Debeo igitur diligere te; ſed plus debeo diligere illum, qui & te fecit, & me. Huic enim tanto amori nihil unquam præferendum eſt. Fœdus autem illud, tam fœdum, tam violentum, cum tanta proditione factum, tam omni pietati, & Religioni contrarium Ego non laudo; quis enim illud laudare poteſt, in quo fides violatur; Eccleſia libertatem amittit, Sacerdotium tollitur; unicum, & ſingulare oſtium Eccleſiæ clauditur; multa oſtia aperiuntur, per quæ quicunque intrat fur eſt, & latro? Habemus Canones, habemus Patrum conſtitutiones a temporibus Apoſtolorum uſque ad te; via Regia incedendum eſt; neque ab ea in aliquam partem declinandum, Apoſtoli omnes illos damnant, & a fidelium communione ſegregant; quicumque per ſecularem poteſtatem Eccleſiam obtinerent; Laici enim, quamvis Religioſi ſint, nullam tamen diſponendi Eccleſiam habent facultatem. Hæc namque conſtitutio Apoſtolorum ſancta eſt, cui quicunque contradicit, Catholicus non eſt: omnis autem, qui hæreſim defendit, hæreticus eſt: nemo autem hanc non eſſe hæreſim dicere poteſt, quam Sancta, & Apoſtolica Eccleſia in multis Conciliis hæreſim nominavit, & ſimul cum ſuis auctoribus damnavit, & excommunicavit. Ex hujuſmodi libera Brunonis cum Pontifice collocutione idem Paſchalis Pontifex conceſſam inveſtituram in hoc Concilio retractavit.*

Eccleſiaſticæ inveſtituræ conceſſio ſeculari poteſtati facta quot mala invehat.

Paſchalis II. Pontifex conceſſam Henrico IV. Inveſtituram retractat.

CONCILII QUARTI FINIS.

Digitized by Google

Idem Paſchalis II. Beneventanam Civitatem variis modis, atque internis factionibus vexari audiens, Beneventum perrexit, ibique Synodum indixit, cui ipſe Pontifex præſidens Eccleſiam S. Mariæ ab Abbate Terræ Majoris invaſam, Caſſinenſi Monaſterio cum ſuis poſſeſſionibus reſtituit. Anno Domini MCXIII. Sedente in noſtra Sede ſupradicto Landulpho II. Archiepiſcopo X.

CONCILIUM QUINTUM

Beneventi habitum a Paſchali II. P.P.

Hujus Synodi geſta laudatus Labbe, in præfato tom. x. col. 795. ſe deſumpſiſſe fatetur ex Chronico Caſſinenſi lib. 4. cap. 50. his verbis.

Anno Chriſti 1113

1 SEquente anno jam dictus Papa Paſchalis ad has rurſus partes adveniens, Beneventum Synodum celebraturus cùm noſtro Abbate perrexit, in qua per Sennem Capuanum Archiepiſcopum queſtus eſt, quód Eccleſia S. Sophiæ intra Beneventum violenter fuerit ab hujus loci ditione ſubducta. Sed profecit nihil.

Querela de Eccleſia S. Sophiæ intra Beneventum violenter ab hujus loci ditione ſubducta.

2 Accuſavit item Benedictũ Terræ Majoris Abbatem, quód invaſiſſet Eccleſiam S. Mariæ, quæ juris noſtri antea fuerat. Pontifex, etſi Oderiſius olim eum indè pulſaverat, miſſis litteris, appoſita etiam interdicti pœna, vel loci, vel Ordinis, Abbatem ipſum ad ſe venire coëgit.

Accuſatio Abbatis Terræ Majoris.

3 Data igitur Juriſperitis per biduum licentia diſputandi, noviſſimè Terræ Majoris Advocati probationem quadragenariæ poſſeſſionis obtenderunt; ſed eorum teſtes cùm non ex viſu, vel auditu, ſed ex fama ſola teſtimonium ferrent, nec legibus, neque canonibus admitti potuerunt.

Datur Juriſperitis per biduum licentia diſputandi in utramque partem.

4 At contra noſtri quadragenariæ, vel tricenariæ poſſeſſionis interruptionem adſtruebant; & duos Religionis Monachos, unum Epiſcopum, alterum Diaconum protulerunt, qui ſe præſentibus prædictam Eccleſiam per Deſiderium fel. mem. Abbatem Rodulpho Presbytero locatam aſſerebant, ſicut ex locationis ſcripto conſtabat ſub cenſu [a] Byzantinorum ſex. Tres etiam Laici teſtes ab eis prolati ſunt, qui ſe vidiſſe faterentur per annos quadraginta, priuſquam Eccleſiam illam Monaſterium Terræ Majoris invaſiſſet, hujus Cœnobii Monachos ibidem fuiſſe repoſitos.

5 Itaque Pontifex legum auctoritate perſpecta, Monaſterio Terræ Majoris ſuper hoc negotio ſilentium perpetuò indixit, Eccleſiamq; ipſam cum poſſeſſionibus ſuis apud noſtrum Monaſterium, per privilegium quietam in perpetuum conſtituit. *Hæc ibi.*

Eccleſia S. Mariæ ab Abbate Terræ Majoris recuperata Caſſinenſi Monaſterio reſtituitur.

NOTÆ.

Byzantium monetæ genus undè nomen deſumpſit.

a. BYZANTINORUM] *Nũmus aureus ab Imperatoribus Conſtantinopolitanis cuſus Conſtantinopoli, quæ olim Byzantium appellabatur; undè moneta nomen deſumpſit. Joannes de Garlandia in Synonimis, & alii Auctores apud Du-Gange in hac voce, & apud Borghini in ſuo tractatu Italico idiomate:* Della moneta Fiorentina. *Licet diverſi Scriptores de hac meminerint monetæ, nihilominus de illius valore nec verbum fecere.*

Quanti valebat.

2 *Quarè ex pondere illius valorem arguere tentamus, deſumpto argumento a modernis monetis, ſicque ratiocinamur. Libra conſtat ex duodecim unciis, uncia dividitur in octo partes, quæ octavæ appellantur: ex una ex dictis octavis conſtant tam ſcuta aurea, quàm aliæ*

moneta

monetæ, utpotè quæ vocantur Ungari, Zecchini, & Soldanini, *tamen excepto, quod iſti excedunt in pondere in granis, ni fallimur, quatuor. Undè cum libra auri communi æſtimatione valeat ſcutis 144. ex moneta Romana, illius uncia erit valoris ſcutorum 12. hujus octava erit ſcuti unius cum dimidio, ſcilicet Juliorum quindecim. Ungari verò, Zecchini, & Soldanini, & ratione ponderis, & ratione bonitatis auri, majori precio æſtimantur.*

Videtur Julios quindecim præſentis monetæ æſtimari poſſe.

3 Quarè autumo tempore noſtri Concilii, Byzantium fuiſſe octavam partem unciæ, & ſic Julios quindecim præſentis monetæ æſtimari poſſe, cum eo tempore valor extrinſecus monetæ minimè auctus fuiſſet, ut noſtris temporibus, qui eſt major valore intrinſeco, & in Ungaris, & Soldaninis, qui ad minimum vel Julios octodecim, & in Zecchinis, qui valent novendecim, & etiam viginti, ut retroactis annis a perſonis fide dignis accepimus accidiſſe.

PASCHALIS II. PONTIFEX MAXIMUS.

Idemmet Paſchalis II. Menſe Aprili Anni MCXVII. Concilio Beneventi coacto præſidens Bracharenſem Epiſcopum excommunicavit; Eccleſiam noſtram adhuc regente prædicto Landulpho II. Archiepiſcopo X.

CONCILIVM SEXTVM

Beneventi habitum a Paſchali II. P. P.

De hoc Concilio citatus Labbe dicto tom. X. col. 812. ſic refert.

Anno Chriſti 1117

DE eo Falconis Beneventani Chronicon hæc habet: Anno 1117. Dominicæ Incarnationis, & 18. Pontificatus Domini Paſchalis, menſe Aprili ipſemet Papa Synodum Beneventi celebravit. Hæc tantùm Falco, cujus altum de rebus in hoc Concilio geſtis ſilentium.

Res in hoc Cõcilio geſtæ alto ſilentio obrutæ.

Mauricii Burdini Bracharenſis Epiſcopi excommunicatio ob Henrici Imperatoris coronationem.

Excommunicatum in eo fuiſſe Mauritium [a] Burdinum Bracharenſem Epiſcopum, qui Paſchali abſente, Henricum Romæ coronaverat Imperatorem, a quo deindè Antipapa oppoſitus eſt idem Henricus Gelaſio II. diſcimus ex his Gelaſii ipſius verbis in epiſtola ad Gallos. *Ille Henricus Imperator ſtatim die poſt electionem noſtram quadrageſimo quarto Mauritium Bracharenſem Epiſcopum Anno præterito a Domino Prædeceſſore noſtro Paſchali Papa in Concilio Beneventi excommunicatum in Matris Eccleſiæ gremium ingeſſit.*

Poſt hæc idem Labbe ſequentem appoſuit notam.

G. C. de hoc ipſo loquitur Petrus Bibliothecarius in vita Paſchalis Papæ his verbis: *Dominus Papa celebrato Concilio, quod in partibus Apuliæ congregaverat, &c.* Quamquam enim Beneventum re ipſa non ſit in Apulia; tamen uſu erat iis temporibus receptum, ut ſæpè Apuliæ nomine intelligeretur quidquid eſt trans Tyberim: cujus rei origo prima ex Normannis, qui rem in Apulia cœperunt præclarè, ac feliciter gerere, atque indè in omni trans Tyberina Italia. Ita ſentit Camillus Peregrinus in ſuis in Falconem caſtigationibus.

Apuliæ nomine quidquid locorum trans Tyberim erat, antiquitùs appellabatur.

NOTÆ.

De Mauricio Burdino Hiſtoria.

a. MAURITIUM BURDINUM] *Vir ille, qui Henrici Imperatoris familiaris fuit, ac Paſchalem II. ſimoniacè circumvenire pro Archiepiſcopatu Toletano tentavit: propterea ab eodē Paſchali cum execratione rejectus: ipſe ob id ad Henricum Regem ſe contulit,*

& per

Per quot nequitiæ gradus Apoſtolicam ſedem violenter invaſit.

& per biennium extra propriam Eccleſiam per Germaniam, Italiamque vagatus eſt, ac cum Pontifex, ut ad ſuam rediret Eccleſiam ei præcepiſſet, ei obtemperare renuit. Quamobrem omni Sacerdotali munere primò privatus, deindè ab Eccleſiæ communione a præfato Pontifice ſejunctus fuit. Undè Romani Pontificis capitalis hoſtis evaſit, Henricumque Imperatorem ad Urbem venientem, ſacris in Baſilica Sancti Petri celebratis ante aram Beati Gregorii, in Pontificis contemptum Imperatorem Diademate coronavit. Mortuo deinde Paſchali, & Gelaſio ab Urbe diſcedente, Apoſtolicâ Sedem per vim invaſit. De eo plura in Ciacconio editione noviſſima cum Oldoino in Schiſmate vigeſimo nono.

CONCILII SEXTI FINIS.

CON-

CONCILIA PROVINCIALIA BENEVENTANA

Hactenùs comperta.

ULDARICUS, ſivè VVALDERICUS.

Uldaricus, ſivè VValdericus VI. Beneventanus, & VII. Sipontinus Archiepiſcopus, conſecratus a Leone PP. IX. cum Beneventi moram traheret, ſolitiſque privilegiis ditatus A. D. *MLIII. cui Stephanus PP. X. A. D. MLVIII. Suffraganeas Eccleſias auxit uſque ad numerum XXV. Beneventana Synodo, Præſide Nicolao II. PP. A. D. MLIX. interfuit, ubi de eo mentionem fecimus. Duas Provinciales Synodos coëgit, alteram A.* D. *MLXI. in qua Leo Draconarienſis Epiſcopus Eccleſias S. Mariæ, & S. Benedicti cum earum juribus, & pertinentiis, a ſuis prædeceſſoribus occupatas, renunciavit, & Monaſterio S. Sophiæ, ad quod pertinebant, reſtituit, & de hac in præſenti: alteram A.* D. *MLXII. de qua in ſubſequenti. Sedit Annos XVIII. obiit A.* D. *MLXXI.*

CONCILIUM PROVINCIALE PRIMUM.

Habitum Menſe Junio 1061. ab Uldarico Archiepiſcopo.

Hoc Concilium extat in Chronicis Monaſterii S. Sophiæ relatis ab Ughello Tom. VIII. col. 700. & refertur etiam ab eodem inter Archiepiſcopos Beneventanos col. 123. At nos ex dictis Chronicis, tanquam ex puriori fonte deſumpſimus.

Anno Christi 1061

IN Nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti Domini æterni, & in nomine Sanctæ, Individuæq; Trinitatis.

1 Ego Uldaricus Domini gratia Sanctæ Beneventanæ Sedis Archiepiſcopus notum facimus omnibus fidelibus Catholicæ Eccleſiæ, in noſtra reſidentibus præſentia, cunctiſque in gremio Eccleſiæ manentibus. Quoniam dum in Sancta Eccleſia Catholica Dei Genitricis, & Virginis Mariæ noſtri Epiſcopatus reſediſſem ſimul cum Dodone Epiſcopo, ac Vicario Domini noſtri Summi Pontificis, & univerſalis Papæ noſtri Sanctiſſimi nomine Nicolai, & Bernardo (a) Coëpiſcopo, & Cancellario prædicti Domini Papæ glorioſiſſimi, ibique reſidentibus cæteris Epiſcopis, ſcilicet Civitatenſe Florentinenſe, Larinenſe, Montecorbinenſe, Bubianenſe, necnon & Teleſinenſe, & Aliſinenſe, Bibinenſe, Frequentinenſe, cum Abbatibus, Sacerdotibus, cæteriſque gradibus Eccleſiæ ſimul cum aliquibus Laicis, ibique proficiſcētibus ad Sanctam Synodum;

2 Inter cætera, quæ in eadem Synodo dicta, & emendata ſunt, Dominus Amicus Abbas Monaſterii S. Sophiæ Querela de Leone Epiſcopo Draconarienſi.

Digitized by Google

phiæ ſurrexit de ſede ſua, proſtratusq; humi humiliter, & reverenter cœpit reclamare, & quæſtionem facere adversùs Leonem Epiſcopum Draconarienſem, quatenus ipſe contra Catholicam auctoritatem teneret duas Eccleſias; unam, quæ nominatur ad Sanctam Mariam, conſtructam in loco, qui *Noliciuo* nominatur: aliam, quæ vocatur ad S. Benedictum, conſtructā intra mœnia ejusdem Civitatis Draconenſis, unà cum juribus, ac poſſeſſionibus earum Eccleſiarum, quoniam ipſas Eccleſias dicebat eſſe pertinentes jam nunc nominato Monaſterio.

Ejusdem voluntaria Confeſſio.

3 Tunc ipſe Leo convocatus humiliter, & patienter adoravit eandem Sanctam Synodum, interrogatusque quid indè diceret; Ipſe Leo Epiſcopus cœpit manifeſtare, & dicere, quatenus prænominatas Eccleſias cum omnibus illarum juribus legaliter, & juſtè prænominatum Monaſterium Sanctæ Sophiæ debet tenere, & poſſidere, & rectè debent eſſe ſubjectæ præfato Monaſterio, & ſibi Leoni Epiſcopo, & Draconariæ Eccleſiæ dicebat nequaquam pertinere debere, nec ipſe indè quicquam tollere, nec ullam invaſionem contra præfatum Sanctæ Sophiæ Monaſterium, aliquando, vel ullo tempore ipſe feciſſet: ſed ab aliis invaſoribus, atq; raptoribus hoc nefarium facinus, atque ſacrilegium operatum eſſe.

Eccleſiæ S. Mariæ & S. Benedicti à Leone prædicto occupatæ, reſtituuntur Monaſterio S. Sophiæ.

4 Hoc audito placuit Nobis, & Sanctę Synodo, ut ipſe Leo Epiſcopus per [*b*] paſtorale pedum, quod ille ſuis propriis tenebat manibus renueret prædicto Abbati ad partem prædicti Monaſterii jam dictas Eccleſias, cum omnibus rebus, ac poſſeſſionibus ipſis Eccleſiis pertinentibus, & mox, ſecundùm noſtrum, & Sanctæ Synodi præceptum, præfatas per paſtoralem baculum renuit Eccleſias, unà cum omnibus illarum pertinentiis, & dicens manifeſtavit ſe, ut neque Leo Epiſcopus, neque ſui ſucceſſores, neque pars ipſius jam dicti Epiſcopi aliquanto tempore de jam dictis Eccleſiis, & de illarum rebus, ac pertinentiis cum parte jam dicti Monaſterii non cauſarent; atque contenderent per nullam quamlibet inventam rationem; verumtamen amodò, & perpetuis temporibus, tam ipſe Amicus Abbas, quàm ejus ſucceſſores, ſeù, & pars jam dicti Monaſterii, jam nominatas Eccleſias cum omnibus earum poſſeſſionibus, & rebus, tam quæ modò habere, & poſſidere videntur, ſeù quam & omnia illa, quæ in antea Dominus per illos, & ſuos fideles in ipſis Eccleſiis dederit, firmiter habeant, necnō & poſſideant, juxtà textum de nomine illius Monaſterii, & de jam dictarum Eccleſiarum continentiis, & pertinentiis, unà cum inferiùs, atque ſuperiùs, cum aquis, & cum viis, & anditis, omnibusque ſuis pertinentiis ſinè aliqua contradictione jam nunc dicti Leonis Epiſcopi, ejusque ſucceſſorum, ſeù a parte jam dicti ſui Epiſcopi: ſed ſine cujuslibet, requiſitione ab illorum partibus. Proprerea per conſenſum omnium, qui in ipſa S. Synodo reſederūt, cōfirmavimus juxtà inſtitutionem Sanctorum Canonum jam dictas Eccleſias cum omnibus earum rebus, & pertinentiis, ut præfatum S. Sophiæ Monaſterium habeat, atque poſſideat, nulla violentia ab aliquo ſibi ingerenda. Et, ut cuncta, quæ ſuperiùs leguntur, in perpetuum recordentur, & conſerventur, annulo noſtro hoc præceptum inſigniri juſſimus, noſtriſq; manibus ibidem annotavimus, & ſubſcripſimus.

Datum per manus Ioannis Clerici, in anno ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti 1061. *& nono Anno Pontificatus Domini Vldarici piiſſimi Pontificis, menſe Iunio, Indictione* 14. *feliciter admodum.*

Ego qui ſupra Uldaricus Archiepiſcopus.

c. Ego qui ſupra Dodo Roſellanus Epiſcopus interfui, conſenſi, necnon & ſubſcripſi.

NOTÆ.

a. BERNARDO] *Putamus illum fuiſſe, qui in Concilio II. ſub Gregorio VII. celebrato Anno* 1075. *Agathenſis Epiſcopus, ſcilicet S. Agathæ Gothorum, legitur.*

b. PASTORALE PEDUM, QUOD ILLE SUIS PROPRIIS TENEBAT MANIBUS RENUERET] *Per* PASTORALE PEDUM, *ſcilicet baculum Paſtoralem dimitteret. Quem ritum indicavimus ſupra in primo Concilio, ubi præſedit Nicolaus II. anno* 1059. *in verbo* VIRGA.

Archiepiſcopi Beneventani ſubſcriptio animadverſione digna, una cum ſubſcriptione Epiſcopi Roſellani, qui Vicarius Papæ hic nominatur.

c. Notanda eſt in hoc Concilio, non ſolùm Archiepiſcopi Beneventani ſubſcriptio, verùm etiam Dodonis Epiſcopi Roſellani, ſivè Groſſetani, qui Vicarius Papæ in eodem Concilio nominatur.

ULDA-

ULDARICUS, ſivè VVALDERICUS.

Ille idem, de quo in primo Provinciali Concilio meminimus, ſecundam item Provincialem Synodum coëgit A. Domini MLXII. In qua rurſus actum eſt de recuperandis Eccleſiis ibi relatis; & confirmatum fuit jus ejuſdem Monaſterii S. Sophiæ in dictas Eccleſias contra Leonem Draconarienſem Epiſcopum, qui eas irrationabiliter adhuc retinebat.

CONCILIVM PROVINCIALE SECVNDVM.

Habitum die 13. Junii 1062. ab Uldarico Archiepiſcopo.

Ex eisdem Chronicis Monaſterii Sanctæ Sophiæ hoc quoque Concilium ſe deſumpſiſſe fatetur ſæpè laudatus Ughellus, & ipſe refert inter Epiſcopos Draconarienſes col. 395. cujus acta ex Chronicis deſcripta hæc ſunt.

IN Nomine Domini Omnipotentis noſtri Jeſu Chriſti, & in Nomine Sanctæ, ac Individuæ Trinitatis.

1 Quamobrem noverit omnium fidelium præſentium, ſcilicet, ac futurorum ſagacitas, dum reſidemus in Sancta Synodo congregati, unusquiſque confitens ſua facinora, & delicta, quemadmodum Beatus Apoſtolus Jacobus proclamat in ſua epiſtola, dum hanc in ſententiam, ac verba prorumpit: Confitemini alterutrum peccata, ac crimina veſtra, & orate Dominum Omnipotentem pro invicem, ut ſalvemini; ne tremendam illam vocem Judicis ęterni audiatis in extremo judicii die, quando ad peccatores dicet: Ite a me vos maledicti in ignem æternum. Et è contra ad juſtos: Venite benedicti Patris mei, poſſidete vitam æternam, quæ præparata eſt vobis a Patre meo. Etenim multum valet coram Deo Omnipotenti deprecatio aſſidua hominis juſti, & recti cordis. Ibique reſidente Domino Udalrico egregio Archiepiſcopo ejusdem Sedis, & juxta eum, reſidente Domino Landolpho Sereniſſimo Principe, nec non & [a] Bernardo Epiſcopo, ac Cancellario Domini Summi Pontificis, & Venerabilis Papæ Nicolai nomine, ubi & [b] Dodo Epiſcopus, ac Vicarius ejusdē Domini Papæ in eodem Concilio, & Epiſcopus Amelgerius Sanctæ Sedis Civitatenſis, & Landulphus Epiſcopus Sanctæ Sedis Florentinenſis, & Joannes Epiſcopus Sanctæ Sedis Larinenſis, cæterique Epiſcopi, ac Abbates, Sacerdotes, ac Clerici, & cuncto populo ibi aſſiſtente.

Anno Chriſti 1062.

2 Poſteaquam autem ſancta lectio in eadem Sancta Synodo terminata eſt ad emendationem uniuscujusque hominis, cujus res, aut Eccleſia, ſeu quæcunque cauſa injuſta reperta eſt, acquirere in omnibus ſuis juribus, ac petitionibus, quod juſtè in ſua poſſeſſione legaliter habere, & poſſidere videntur, ut Domino Omnipotente tuente, unusquisque cum ſuis poſſeſſionibus ad propria cum gaudio, ac lætitia remearet.

3 Interea ſurrexit Amicus humilis Abbas Monaſterii Sanctiſſimæ Virginis Sophiæ, humoque, & in terra proſtratus cū reverentia, ac humilitate ſūma cœpit reclamare cōtra, & adversùs Leonem Epiſcopum Sanctiſſimæ Sedis Draconariæ, & in hæc verba quāprimùm prorupit: quòd ipſe Leo Epiſcopus Draconarius injuſtè, & irrationabiliter teneret Eccleſiam vocabulo S. Mariæ conſtructam in loco, qui majorum noſtrorum tempore *Sico* nominari ſolebat; moderno autem tempore ab hominibus *Nolicino* nominatur, unà cum juribus, ac poſſeſſionibus ipſius Eccleſiæ pertinentibus; ſimulque & Eccleſiam nomine S. Benedicti conſtructam intus eandem Civitatem Draconariam cum ſuis juribus, ac poſſeſſionibus, quibus Eccleſię ipſę, ut ſupra dictum, legibus ſunt ſubditæ, ac pertinentes jam dicto Monaſterio.

Amicus Abbas S. Sophiæ iterum queritur de Epiſcopo Draconarienſi.

4 Quamprimùm ipſe Leo ſurgens cum humilitate, & patientia, adoravit in eadem Sancta Synodo, cum reverentia cœpit manifeſtare, & dicere, quòd veraciter prænominatæ

Epiſcopi Draconarienſis reſponſio.

Digitized by Google

Eccleſiæ cum omnibus ſuis juribus, necnon & poſſeſſionibus, legaliter, & juſtè eſſent pertinentes ſub lege prænominati Monaſterii; verumtamen ab aliis Rectoribus injuſtè poſſeſſæ, & nequaquam ipſe Leo aliquid tollere, vel minuere tentaſſet de poteſtate prænominati Monaſterii; verumtamen ab aliis Rectoribus injuſtè, & inordinatè adminiſtratum; & iterum profeſſus eſt, ut neque ipſe Leo Epiſcopus, neque ſui ſucceſſores, neque pars jam nominati Epiſcopi unquam contra eum cum parte jam dicti Monaſterii non cauſarent, neque contenderent per nullam quamcumq; etiam inventam occaſionem, ac rationem altercandi illic cum parte jam dicti Monaſterii, aliquid tollere, vel minuere, vel invadere; ſed amodo, & deinceps ipſe Amicus humilis Abbas, ejusque ſucceſſores, & pars jam dicti Monaſterii omnibus juribus, ac poſſeſſionibus ad eandem Eccleſiam pertinentibus, tam quod modo poſſidere videntur, ſeù & illud, quod amodo, & in antea Dominus per ſuos fideles in ipſam jam nominatam Eccleſiam dederit, ſeù quocumque ibi oblatum, ſeù delegatum fuerit, ſivè per offertiones, donationes, emptiones, commutationes, ſeù præcepta conceſſionis in Domino, totum, ac integrum, pars jam nominati Monaſterii, ejusque Cuſtodes, ac Præpoſiti, qui in ipſa Eccleſia a parte jam nominati Monaſterii præordinati fuerint, firmiter illud habeant, & poſſideant in omnibus, juxtà textum de nomine ejusdem Monaſterii, & jam dictarum Eccleſiarum continentium, atque pertinentium, unà cum inferiùs, & ſuperiùs, & cum aquis, & cum viis, ac anditis ſuis, omnibusque pertinentiis mobilibus, ac immobilibus facientium inde pars ejusdem Monaſterii, & jam nunc dictarũ Eccleſiarum juxtà, atque ſecundùm legis rationẽ omnia quæcumque voluerint, ſivè a parte jam dicti Leonis Epiſcopi, & de illius ſucceſſoribus, ſeù pars jam dicti Epiſcopii ſui aliqua contradictione, ſivè cujuſcunque requiſitione ab illorum partibus.

5 Hæc omnia, ut ſuperiùs taxata ſunt, & conſenſu omnium, qui in ipſa Sancta Synodo reſederunt, abſque omni dolo perpetuis temporibus firmatum eſt; ut amodo, & in perpetuis temporibus nullus audeat indè in aliquo modo violare, aut etiam ullam vim, necnon violentiam inferre in quacunque re: verumtamen juxtà inſtitutionem Sanctorum Canonum ſemper firmum, ac ſtabile permaneat ad poſſeſſionem, jam nunc nominati Monaſterii, & jam dictarum Eccleſiarum, & de illis, qui ibidem a parte jam nominati Monaſterii præordinati fuerint. Et ut hęc cuncta, quæ ſuperiùs leguntur, in Domini nomine habeant vigorem, & in perpetuum recordentur, & obſerventur, [c] annuli ſuperiùs dicti Domini Principis impreſſione juſſimus inſigniri, cæteroſq; ſuis manibus teſtes ſubſcribere mandavimus. *Confirmatur ſul Monaſterii S. Sophiæ ſuper Eccleſias S. Benedicti & S. Mariæ.*

Datum Idibus Junii. Scriptum per manus Joannis Clerici, & Notarii, necnon [d] Defenſoris prænominati Monaſterii. Anno Dominicæ Omnipotentis Domini Incarnationis revoluto 1062. *& vigeſimo quinto anno Principatus ſuperiùs dicti Domini Pandolphi eximii, ac excellentiſſimi Principis, necnon quinto anno Principatus Domini Landolphi eximii, generoſiſſimique Principis, ac quinto anno Principatus Domini Athenolphi magni principis filii per indictionem* 14.

Actum in eodem Sancto Epiſcopio. ſubſcripſerunt autem, teſteſque ſunt.

Dominus Bernardus Epiſcopus.
Dominus Conſtantinus Epiſcopus.
Dominus Joannes Cardinalis.
Dominus Lambertus Cardinalis.
Dominus Ægidius Cardinalis.

N O T Æ.

a. Bernardo] *hujus Epiſcopi etiam mentio fit ſupra in Concilio Provinciali primo, in quo præſedit Uldaricus Archiepiſcopus.*

b. Dodo Episcopus, ac Vicarius papae] *illum fuiſſe putamus, cujus meminimus ſupra in eodem Concilio, ac diximus Roſellenſem, ſeù Groſſetanum fuiſſe Epiſcopum. In hac præſenti Synodo Summi Pontificis vices geſſit, ut ibi narratur.*

c. Annuli] *hunc annulorum pro ſigillo uſum pervetuſtum admodum fuiſſe oſtendit Mabillonius in ſuo tractatu de re diplomatica lib. 2. cap. 14. ubi iſtum uſum variis exemplis demonſtrat, incipiens a Pharaone, qui tulit annulum de manu ſua, & dedit eum in manu ejus, ſcilicet Joſephi.* *Annulorum pro ſigillo uſus.*

Digitized by Google

1 Defensoris Monasterii] *Eccleſiaſticum munus erat, utpotè Advocati, qui juriſdictionem, & bona Eccleſiæ defendebat, pauperesque patrocinabatur. Extat D. Magni Gregorii* ep.25. lib.4. *in qua confert* Defenſoris *munus. Item* ep.65. lib.7. *in qua de* defenſoris *munere itidem agitur.*

Defenſoris Monaſterii munus.

2 *Tres in hoc Concilio reperiuntur ſubſcripti Cardinalis nomine; & cum iſtos minimè Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales fuiſſe putemus, ut intentionem noſtram clariùs exponamus, ab alto nobis ſermonis exordium ſumere convenit.*

3 *Petrus Andreas Gambara Romanæ Rotæ Auditor, ac Faventinus Epiſcopus in ſuo tractatu* de officio, & poteſtate Legati de latere lib.5. tit. An Legatus poſſit plura beneficia uni conferre num.37. *Beneficiorum originem ſic deſcribit*: Scito in Primitiva Eccleſia nullum Clericum habuiſſe beneficium, quia omnes Chriſtiani propria vendebant, & offerebant ad pedes Apoſtolorum, ut pauperibus diſtribuerentur, poſtea videntes præſtare Reipublicæ Chriſtianæ, ſi prædia emerentur, & ex eorum fructibus pauperes alerentur: prædia ſunt empta, & Cathedralibus Eccleſiis applicata, ut fructus eorum per Epiſcopos in pauperes diſtribuerentur, c. dilectiſſimis, c. videntes 12. quæſt.1.

Beneficiorum origo unde fluxerit.

4 Quæ tamen diſtributio in pauperes ita fiebat, ut priùs ſubveniretur indigentiæ miniſtrorum Eccleſiæ. c. cùm ſecundum de præben. quod inventum adſcribitur Urbano I. qui floruit anno 226. tempore Heliogabali, ut refert Platina, qui dicit eum ordinaſſe, ut omnes proventus caſtis Clericis diſtribuerentur. Succeſſu verò temporis cœperunt Eccleſiæ ſeparatim ædificari, & illis dotes aſſignari pro miniſtrorum alimentis, & luminum conſervatione, c. nemo de conſecr. diſt.1. & de Eccl. ædific. per totum, & ſecundùm iſta tempora cœperunt eſſe beneficia, & in titulum dari. Canonicatus cum præbendis ab illa Eccleſiæ communitate dividi, ſub hoc colore, quòd fierent de portione ſubſtantiæ, cujus fructus veniebant dividendi inter Miniſtros, ut patet toto tit. de præben. & de conceſſ. præben. aliàs enim bona erant in confuſo, & prima pars redituum dabatur Prælato, ſecunda miniſtris, tertia fabricæ, quarta pauperibus, c. quatuor, c. de reditibus cum ſeq. 12. q.2. c.1. de Eccl. ædific. ubi Doctores.

Bonorum diſtributio quomodo fiebat a veteribus Chriſtianis.

5 *Cum igitur in Eccleſiis Canonicorum Collegia inſtituta, & pro eorundem alimonia Eccleſiaſtica bona fuerint aſſignata: illi, qui in eiſdem admittebantur Collegiis, dicebantur cardinari in illo Collegio, vel Eccleſia, ut elicitur ex Divo, ac Magno Gregorio in* epiſt. 14. lib.3. *ubi ſcribens Maximiano Epiſcopo Syracuſano Felicem Diaconum epiſtolæ latorem, ſic commendat*: Pietatis intuitu providentes in tua Eccleſia Syracuſana, eum prævidimus cardinandum, ſivè ut officium Diaconatus expleat, ſeù certè, ut ſola ejuſdem officii pro ſuſtentanda paupertate ſua commoda conſequatur, in tuæ fraternitatis volumus hoc pendere judicio. *Idemque Gregorius in alia* epiſt. 25. lib. 2. indict. 10. *Ioannem Liſitanæ Civitatis ab hoſtibus captæ jampridem Epiſcopum, in Squillatina Eccleſia incardinat his verbis*: Propterea te Joannem ab hoſtibus captivatum Liſitanæ Civitatis Epiſcopum in Squillatina Eccleſia Cardinalem duximus neceſſe conſtituere Sacerdotem.

Qui nam, & unde antiquitus dicebantur Cardinales.

6 *Item in alia ſimili* epiſt. 11. lib. 5. *directa Fortunato Epiſcopo Neapolitano, ſic ſcribit*: Fraternitatem tuam à nobis petiſſe recolimus, ut Gratianum, Eccleſiæ Benefranæ Diaconum tuæ concederemus Eccleſiæ cardinandum. Et quoniam nec Epiſcopum, cui obſecundare, nec propriam habet Eccleſiam, hoſte ſcilicet prohibente, quo ſuum debeat miniſterium exhibere, petitionem tuam non prævidimus differendam; idcircò ſcriptis tibi præſentibus eum neceſſariò duximus concedendum, habituro licentiam Diaconum illum noſtra interveniente auctoritate; Eccleſiæ tuæ, Deo propitio, conſtituere Cardinalem. Quia verò pervenit ad nos, Clericos, aliasque Civitatis, ac Parochiæ tuæ religioſas perſonas ab aliis conveniri, fieri hoc de cætero prohibemus, & neque Clericum tuum, neque Monachum, vel quamlibet Civitatis aliam religioſam perſonam Parochiæ tuæ conveniri à quoquam, vel ad alterius volumus judicium exhiberi. Sed ſi quis contra hujusmodi perſonas cujuslibet negotii movere voluerit quæſtionē, fraternitatem tuam noverit adeundam. Aut ſi fortè, ut aſſolet, aliqua illis quolibet modo fuerit nata ſuſpicio, & Electorum deſideraverit fortaſſe judicium, ſub tua executione eligendi fas habeant cognitores, quatenùs hoc modo, nec tu amiſiſſe juriſdictionem, nec Actor apud ſuſpectum litigando videatur præjudicium ſuſtinere. Hoc enim ſervandum et Anthemio Subdiacono, nos præcepiſſe, cognoſce.

Oportet ergo, ut Fraternitas tua erga Monaſteria Civitatis, Parochiæque ſuæ

Digitized by Google

omnes ſubjectos paſtorali cura diligenter invigilet, & de vita, actuque eorum ſit omninò ſollicita, ut ſicut nos hæc tibi privilegia ſervare dignoſcimur, ita & tu vigilantiam tuam in cunctis, ut decet, ſolerter exhibeas; quatenùs in nulla re poſſis de neglectu reprehenſibilis inveniri.

Porrò autem ſi tu (quod non opinamur) diſſimulandum putaveris, Rectori Patrimonii Eccleſiæ noſtræ, qui illic eſt, vel fuerit conſtitutus, noveris eſſe licentiam, ut quod ſponte poſtponis, ejus facere inſtantia modis omnibus urgearis. Sed & illud ſtudere te convenit, ut hi, qui contra quoslibet juriſdictioni tuæ ſuppoſitos cauſam habuerint, nullis apud fraternitatem tuam fruſtratoriis debeant dilationibus laceſſiri, ne ad fatigationem, & damnum alterius hæc tibi ſervaſſe privilegia videamur.

7 *Similiter idem Pontifex ſcribens ad Agnellum Epiſcopum Fundanum* epiſt. 13. lib. 2. *confirmat eius electionem in Epiſcopum Terracinenſem, factam ab ejusdem Civitatis Clero; cujus epiſtolæ tenor ſic ſe habet*: Relatio Cleri ſimul, & populi Terracinenſis gentis nos valdè lætificat, ob hoc, quòd de tua fraternitate bona teſtatur. Et quia defuncto Petro Pontifice ſuo te ſibi Cardinalem poſtulant conſtitui Sacerdotem, eorum vota neceſſariò complenda prævidimus, quatenùs & illi ſe gaudeant impetraſſe, quod poſtulant, & nos conceſſiſſe, quod expedit, videamur.

Quia igitur ob cladem hoſtilitatis, nec in Civitate, nec in Eccleſia tua eſt cuiquam habitandi licentia, ideò te auctoritate noſtra Terracinenſi Eccleſiæ Cardinalem conſtituimus Sacerdotem, admonentes, ut ita de Animabus populorum illic conſiſtentium, Deo protegente, debeas eſſe ſollicitus: quatenùs callidi, perverſique hoſtis inſidiæ, commiſſo tibi gregi qualibet arte nocere non valeant; ſed ſollicitudinis tuæ grex circumſcriptus cuſtodia, digni ſe paſtoris gaudeat meruiſſe tutamina. In tuis actibus plebi exempla benè vivendi exiſtant, avaritia in te vires non habeat. Tua prædicatione, qui litteras neſciunt, quid divinitùs præcipiatur, agnoſcant. In Dei timore populum, quemadmodum vivere poſſit, tui mores inſtituant. Operibus exerce, quod ſubjectos doces, & prædicas. Actus tui in aliorum correctionem proficiant, in adjutorium ſibi vitæ tuæ imitationem aſſumant. Sicque te in cunctis operibus exhibere feſtina, ut ſcripturam, conſcriptionemq; te habeat quicunque, aut negligit, aut non poteſt lectione formari. Tota igitur mentis intentione ita lucrum Animarum Deo noſtro facere feſtinato, ut digna te merces antè ejus conſpectum in die retributionis inveniat.

Quidquid verò de prædictæ rebus Eccleſiæ, vel ejus Patrimonio, ſeù Cleri ordinatione, promotioneve, & omnibus generaliter ad eam pertinentibus ſolerter, atque canonicè ordinare, facereque provideris, liberam habebis quippè, ut Sacerdos proprius, modis omnibus facultatem.

Illud quoque fraternitatem tuam ſcire neceſſe eſt; quoniam ſic te prædictæ Terracinenſis Eccleſiæ Cardinalem eſſe conſtituimus Sacerdotem, ut & Fundenſis Eccleſiæ Pontifex eſſe non deſinas.

Cardinandi, ſeù incardinandi ritus.

8 *Hujusmodi incardinandi ritum oſtendit Rubeus* in ſua hiſtoria Ravennat. lib. 5. pag. 206. *ubi refert Leonem III. Summum Pontificem, qui floruit anno* 795. *conceſſiſſe Ravennatenſi Eccleſiæ, ut primarii Sacerdotes, Cardinales, quemadmodum & Romana Eccleſia dicerentur, & eſſent; ſed poſtea ignorantæ redarguit eos talia ſcribens; nam ſubjungit: communi quadam, ac veteri applicatione primarios omnes Sacerdotes Nobiliorum Eccleſiarum Cardinales vocari; nam verè cardinare, ſeù incardinare ſignificat Clericum certæ Eccleſiæ addicere, id quod manifeſtum eſt ex ſupracitatis locis S. Gregorii: in hoc ſenſu eſt Franciſcus Florens in ſua* opera juridica cap. 4c. de elect. *ubi ſcribit, quòd incardinari dicitur quisquis quocunque modo licito ſedi alicui præficitur ſivè electus, ſivè poſtulatus, ſivè translatus, ſivè priſtino loco exactus. Hinc Cardinalis, ſivè Epiſcopus, ſivè Presbyter dicitur, qui incardinatur, ideſt radicatur; quem ſequitur Stephanus Balutius* in notis, *quas facit ad Dialogos Antonii Auguſtini* de emendatione Gratiani pag. 470. *Gloſſa verò* c. Fraternitatē diſt. 71. *canonicam translationem ſignificare aſſerit. Volaterranus in* Antropologia *in vita Innocentii IV.* pag. *apud nos* 310. *his verbis relata comprobat, aſſerens*: Cardinalium nomen ab initio epitheti honorationis appellatio fuit: nam alibi Clericum Cardinalem, & Canonicum Cardinalem legimus, ideſt præcipuum, & principalem. *Cardinales enim in Eccleſia Compoſtellana fuiſſe, docet Mandoſius in* Gloſſ. facult. Reg. §. conſiderantes, verb. Romana.

Primarii Sacerdotes nobiliorum Eccleſiarum Cardinales dicti.

9 *Quarè concludimus in ſupra relatis Cardinalium nomine ſubſcriptionibus, non S. R. E. Cardinales fuiſſe; ſed Canonicos, vel alios principales Eccleſiæ Beneventanæ Miniſtros Cardinales nuncupatos, tanquam eidem Eccleſiæ adſcriptos.*

SAN-

Digitized by Google

Sanctus Milo ex Arvernis in Gallia oriundus VIII. Beneventanus Archiepiſcopus electus initio Anni MLXXV. vel in fine anni præteriti. Hic ille eſt, qui pietate, & litteris Stephanum Grandimontenſis familiæ Fundatorem erudivit. Provincialem Synodum habuit Anno Domini MLXXV. in qua fuit confirmatum jus Monaſterii S. Sophiæ in duas Eccleſias eidem Monaſterio ſubjectas. Obiit die XXIII. Februarii An. Domini MLXXVI. cum ſediſſet paucis ſupra annum menſibus.

CONCILIVM PROVINCIALE TERTIVM.

Habitum die prima Aprilis 1075. à S. Milone Archiepiſcopo.

IN Nomine Domini Dei Salvatoris Noſtri Jesu Christi Domini Æterni, & in nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis.

Anno Chriſti 1075.

Anno Dominicæ Incarnationis MLXXV. Domino Gregorio VII. Summo Pontifice Romanæ Sedis ſecundo Anno Pontificatus ſui feliciter præſidente.

1 Cum ego Milo Domini nutu Beneventanæ Provinciç Archiepiſcopus, primo anno noſtri Præſulatus more Eccleſiaſtico, ſolenniter Synodali auctoritate in Baſilica Sanctæ Dei Genitricis, & Virginis Mariae agerem, unà cum Goffrido Averſano [a] Epiſcopo, ſeù cum Coëpiſcopis, & Abbatibus ad noſtram Diœceſim pertinentibus pariter nobiſcum venerabiliter reſidētibus, ſcilicet Bernardo [b] Agathēſi, Alberto Bovianēſi [c], Petro Guardienſi, Rutgero Civitatenſi, Gilberto Teleſino, Ruberto Florentinenſi [d], Nicolao Termulēſi [e], Azzo Lucerino, Vvillelmo Larinēſi, Meinardo Arianēſi [f], Joāne noſtrç Eccleſię Archipresbytero, Alberto Abbate S. Modeſti, Laurentio Neapolitano, Savino Abbate S. Lupi necnō Domino Landolpho Principe, & Stephano Sculdachis, cæteriſque nobilibus Beneventanis, cum pluribus pondus teſtimonii habentibus.

Madelmus Abbas S. Sophiæ Epiſcopum Draconarienſem accuſat.

2 Inter alia verò, quæ hinc inde agebantur, & reſervabantur, Madelmus Cœnobii S. Sophiæ Abbas ſurrexit in medio Conventus, & proclamavit ſuper Epiſcopum Draconarii nomine Campo pro duabus Eccleſiis ad prædictum Monaſterium S. Sophię pertinentibus, quarum altera dicitur S. Maria in Nolicino, altera verò S. Benedicti in eadem Civitate ſita. Adhæç Epiſcopus Campo de hoc negotio requiſitus, reſpondit: olim quidem, majorumque noſtrorum tempore illas prædictas Eccleſias duas ad præfatum Monaſteriū verè pertinuiſſe per quædam muniminasſed poſtea furata fuiſſe, & taliter jam dictas Eccleſias ad ſuum jus redactas fuiſſe, & uſque modo jure tenuiſſe.

Epiſcopi reſponſio.

3 Tunc prædictus Abbas protulit præceptum ſigillatū, in quo continebatur, quomodo à noſtro Prædeceſſore beatæ, piæque memoriæ Udalrico Archiepiſcopo confirmatum, & teſtatum fuiſſet de illis duabus Eccleſiis ad prædictum Monaſterium S. Sophiæ ipſius Monaſterii Abbate Amico noſtræ adversùs Leonem tunc temporis Draconariæ Eccleſiæ Præſidentem, in præſentia quidem Archiepiſcopi Udalrici, & Dodonis [g] Roſellani Epiſcopi, ſed & Bernardi Epiſcopi, & Cancellarii Sanctę Romanę Sedis Domini Nicolai Papæ Legatorum, aliorumque Epiſcoporum, ſeù Abbatum, qui Synodali tunc Conventui intererant. Cumque præceptum perlegeretur Mainardus Arianenſis Epiſcopus, & Adelpherius Archidiaconus, & Roffridus Diaconus, & Bibliothecarius noſtræ Eccleſiæ; ſed & plures alii boni teſtimonii viri reſponderunt, & conſenſerunt, & confirmarunt in præſentia

ſentia noſtra, ita verum eſſe, quemadmodum in principio legebatur, eo quod ſalva fide ſinè ulla falſitate, ita feliciter reminiſcerentur eſſe.

Campo Epiſcopus occupatas Eccleſias ſpontè relinquit.

4 Itaque Epiſcopus jam ſæpè dictus Campo præter ſuam exiſtimationem audiens, atque intelligens veritatem, & ſcriptis, & bonorum virorum teſtimoniis nolens alia pro aliis obiicere, maximè in tali conventu, & quòd non decet Epiſcopum, vel aliquem Catholicum virum in re vera angulos, ubi non ſunt, quærere, ultra nihil habens, quod reſponderet, cunctis audientibus, ſicut juſtitia dicebat, reticuit, ea, ſe deinceps extortem fieri præcipit, atque promiſit nunquam ſe ampliùs inde agere cum prædicto Abbate, & ſucceſſotibus, tantùm reſervata ſibi Canonica, & Parochiali auctoritate.

De hoc Synodale Decretum.

5 Propterea ergo noſtra benevolentia omnibus quidem obnoxia, ſed maximè Dominum timentibus, & domeſticis fidei comes in re mota, decrevit in eadem Synodo, cum omnium aſſenſu, ſecundùm Canonum auctoritatem fieri præceptum ad partem prędicti Monaſterii, & noſtro ſigillo corroborari, ac propria manu ſignari, ac confirmari ſimul cum prædictis Epiſcopis, & Abbatibus, omnique Synodali conventu; itaut in poſterum ſine ulla contradictione præſentium, vel etiam futurorum habeat, ac poſſideat prędictus Abbas cum ſuis ſequacibus jure perpetuo prędictas Eccleſias cum omnibus hodiè earum pertinentiis, & deinceps in futuro, juxtà textum, & auctoritatem præcepti à noſtro Prædeceſſore bonæ record. Udalrico Archiepiſcopo de iis Eccleſiis ad idem Monaſterium canonico jure confirmati, nulla ratione Campo ſæpe dicto Epiſcopo, vel ſucceſſoribus ſuis, vel quibuslibet perſonis calumniantibus deinceps, vel refragantibus.

6 Scriptum autē per manus Joannis Clerici, & Cantoris noſtrę Eccleſię menſe Martio Indict. 14.

Datum verò per manus ſupradicti Roſridi Diaconi, atque Bibliothecarii, die videlicet Kalendarum Aprilium.

Signum ✠ Milonis Archiepiſcopi.
Ego, qui ſupra Goffridus Averſanus Antiſtes.
Ego, qui ſupra, Bernardus Agathenſis Epiſcopus.
Ego, qui ſupra, Albertus Bovinenſis Epiſcopus.
Ego Meinardus Arianenſis Epiſcopus.
Signū † Crucis factum per manū ſupradicti Petri Guardiēſis Epiſcopi.
Ego, qui ſupra, Joannes Archipresbyter.
Ego Sabinus Abbas.
Ego Rutgerus Civitatenſis Epiſcopus.
Signum † Crucis factum per manum ſupradicti Gilberti Teleſini Epiſcopi.
Ego Robertus Florentinus Epiſcopus.
Ego Nicolaus Termulenſis Epiſcopus.
Ego Azzo Lucerinus Epiſcopus.
Ego Willelmus Larinēſis ſubſcripſi
Signū † Crucis factum per manus Lepaldi Abbatis Monaſterii Domini Salvatoris de Teleſia.
Signū † Crucis factum per manus ſupradicti Alberici Abbatis.

NOTÆ.

Hæc Synodus refertur à laudato Labbe in ſua Appendice tom. X. col. 1813. & ab Ughell. tom. 8. col. 135. & in Chronico Beneventani Monaſterii S. Sophia relato ab ipſomet Ughell. tom. eodem, ubi col. 702. hæc eadem habetur Synodus, quæ cum illa collata, quæ à citato Labbe refertur, hanc Vghellianam emendatiorem, præſertim in ſubſcriptionibus, comperimus, undè maluimus Vghellum, quam Labbe ſequi.

Goffridus Epiſcopus Averſanus, corruptè Godefridus Tereſanus à Labbeo, & Teroſanus ab Ughello dicitur.

a. Goffridus Averſanus] *apud Labbe Tereſanus, apud verò Vghellum Teroſanus: in utroque loco vocem hanc corruptam eſſe autumamus, &* Averſanum *legendam eſſe Codex Vaticanus Langobardico charactere conſcriptus liquidò demonſtrat. Nomenque Goffridus, non Godefridus illic habetur. Hunc Goffridum Averſanum Epiſcopum commemorat Vghellus in catalogo Epiſcoporum Averſanorum ſub anno 1071 num. 3. quo anno Eccleſiæ Caſſinenſis Dedicationi interfuit, unà cum noſtra Provinciæ ſuffraganeis.*

Alberto Bojanenſi.	*Stephano Trojano.*	*VVilelmo Larinenſi.*
Rogerio Civitatenſi.	*Roberto Florentinenſi.*	*Petro Guardienſi.*
Campo Draconarienſi.	*Nicolao Termolenſi*	*Meinardo Arianenſi.*

b. Ber-

b. BERNARDO AGATHENSI] *ſcilicet S. Agathæ Gothorum ad diſtinctionem alterius Agathenſis in Gallia ſub Archiepiſcopo Narbonenſi.*

c. ALBERTO BOVIANENSI.] *Hic Epiſcopus apud Labbe in ſubſcriptionibus legitur Bernardus Bobianenſis. Hæc Civitas Italicè* Bojano *appellatur, & ſecundum currentia tempora Bojanum, ſive Bajanenſis Eccleſia; a Ptolemæo verò Bovianum.*

Civitas, quæ Bojanum in præſenti dicitur, Bovianum à Ptolomæo vocatur.

d. ROBERTO FLORENTINENSI] *Duæ olim eodem nomine appellabantur Civitates: una in Samnio, ſivè Apulia: altera verò in Hetruria: illa ultra Florentina, etiam Ferentina, & Farentina civitas quandoque Latinè denominata fuit; Italicè verò* Fiorentino, Firenzola, & Ferunzola. *Altera verò in Hetruria Latinè Florentia, Italicè* Fiorenza, *&* Firenze *appellata.*

Civitas Florentina in Apulia, quæ & Ferentina, & Farentina dicitur; longè diverſa à civitate Florentina in Hetruria, quæ Florentia latinè dicitur.

Obiter hic ſub ſilentio minimè præterire, ſed eruditionis cauſa narrare ducimus, quod eruditus Pompejus Sarnellius Epiſcopus Vigilien. in ſuis Memoriis Beneventanæ *Provinciæ in hac Ferentina civitate ſcribit: nempè Fridericum II. Imperatorem a Manfredo filio notho anno 1250. ex hac vita ſublatum fuiſſe, ipſo Friderico de vitæ periculo tunc haud metuente: quoniam Vates eum certioraverant, ut ſibi Florentia caveret. Dum igitur huic inani prædictioni credulus Florentiam vitabat, hæc Apuliæ Florentia ei mortem intulit,* incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim.

Fridericus II. Imperator à Manfredo filio notho occiditur.

e. NICOLAO TERMULENSI] *aliàs Termularum.*

f. MEINARDO T.....] *Sic apud Vghell. col. 135. 136. & 137. & apud Labbe in corpore, at in margine notat: Arianenſis, ut videre eſt loc. cit. col. 1813. apud verò Vghell. in cit. Chronico. col. 702. 703. 704. Trianenſis, ſed etiam corruptè: nam littera initialis T eſt corrupta, & loco illius ponenda littera A. Vndè Meinardus Arianenſis Epiſcopus legendus, quem iſtius Eccleſiæ Epiſcopum Anno MLXX. & MLXXX. fuiſſe narrat Vghell. non primum, ſed primum Epiſcopum, quem in eadem Eccleſia reperit, ut in tom. 8. col. 300. & 301.*

Meinardus non Trianenſis, ſed Arienenſis Epiſcopus hic legi debet.

g. DODONIS ROSELLANI EPISCOPI] *Illum eſſe cenſemus, quem ſupramemoratus Vghell. tom. 3. col. 756. inter Epiſcopos Groſſetanos ſub n. 8. deſcribit:* in ruinis antiquæ civitatis Roſellæ (*ut ſcribit Vghell. ibid. col. 755.*) quæ in duodecim olim Hetruriæ civitatibus nobilis fuit corrupto vocabulo ortum Groſſetum eſt. *Hæc ille. Reverendiſſimus verò Abbas Iulius Lucenti Ordinis Ciſtercienſis, ejuſdem Vghelli in exaranda Epiſcoporum hiſtoria ſucceſſor, Epiſcopatum hunc Roſellanum olim extitiſſe narrat, a Saracenisque deſtructum, ac a Groſſetano Epiſcopatu ſejungit, ut in ipſius hiſtoria m. s. vidimus. Hujus Dodonis etiam fit mentio in Concilio ſecundo Provinciali ſub Vidarico Archiepiſcopo anno 1062. habito, ubi aſſeritur, Dodonem Papæ Vicarium in eodem Concilio fuiſſe.*

Abbas Julius Lucenti Ciſtercienſis laudatus.

Epiſcopatum Roſellanum hic auctor à Groſſetano ſejungit.

2 *Obſervatione dignæ cenſentur suprarelatæ ſubſcriptiones; nam Epiſcoporum ordo inter illos minimè ſervatus eſt; quoniam poſt Meinardum, & ſignum crucis Petri Guardienſis Epiſcopi reperitur ſubſcriptus Ioannes Archipresbyter, & Sabinus Abbas, & poſt hos iterum ſequuntur aliorum Epiſcoporum ſubſcriptiones, nempe Rutgeri Civitatenſis Epiſcopi, & aliorum. Pariter notandum, quòd quatuor ſigna crucis ſunt poſita loco ſubſcriptionum. At is ego non ſum, ut hac de re Suffraganeis Provinciæ meę ignorantię notam velim inurere, infirmitatis potiùs, & longævę ſenectutis vitio vertatur; quòd autem eo tempore tanta graſſaretur ignorantia, ut Epiſcopi nonnulli, & Abbates proprium neſcirent exarare nomen, nemini pariat admirationem; nam doctiſſimus Pręſul Ioannes Ciampinus in ſuo* examine libri Pontificalis *ſect. 9. demonſtrat, quandoq; in Eccleſia fuiſſe magnam inſcitiam, litterarumque imperitiam; undè refert Agathonem Summum Pontificem in quadam ſua epiſtola ad Conſtantinum Imperatorem, ac Heraclium, & Tiberium Auguſtos ſcripta, ſuorum temporum deploraſſe infortunia, occaſione, quia ipſe Pontifex ad eoſdem miſit quoſdam Epiſcopos, alioſque Apoſtolicę Sedis Miniſtros, aſſerens eos in medio gentium poſitos, & labore corporis quotidianum victum cum ſumma exercitatione cogi conquirere; quomodo ergo poterat ad plenum in illis ſcripturarum ſcientiam invenire?*

In hujus Concilii ſubſcriptionibus non ſervatur Epiſcoporum ordo.

in eodem quatuor ſigna Crucis ſubſcriptionum loco poſita ſunt.

Id tamen infirmitatis, nō ignorantiæ vitio vertendum.

Nemini tamen admirationem parere debet, quod ea tempeſtate Epiſcopi nonnulli, & Abbates ex ignorantia proprium neſciant exarare nomen id enim ſeculis illius infortunium fuit.

3 *Hanc Epiſcoporum ignorantiam quandoque nonnullis in Regionibus, ſive ob bellorum tumultus, ſive aliis ex cauſis irrepſiſſe cenſemus, etiam in principio decimitertii ſeculi; nam Honorius III. qui eodem ſeculi principio floruit ab executione Pontificalis officii, Eccleſięque adminiſtratione ſuſpendit Callinenſem Epiſcopum eo, quia ipſemet coram Pontifice confeſſus fuerat ſe nunquam de Grammatica didiciſſe, neque Donatum legiſſe. Hęc expreſſè leguntur in cap. fin. de* ætate, & qualitate.

Epiſcoporum nonnullorum ignorantiæ antiquitus quænam fuerint cauſæ.

4 *Plura de hac Epiſcoporum ignorantia, qui proprium nomen exarare minimè ſciverunt, habes apud eruditum virum* J*oannem Mabillon Ordinis S. Benedicti, è Congregatione S. Mauri in ſuo opere* de re diplomatica *lib. 2. cap. 22. per tot. & præſertim num. 3. ubi:* At mirari ſubit homines, etiam ſacris Eccleſiæ ordinibus addictos in tam ſupi-

nam

Digitized by Google

nam veniſſe ignorantiam, ut nomen ſuum pingere non valerent. Talis fuit Paulinus Zurenſis Epiſcopus, ut patet ex collatione Catholicorum cum Donatiſtis: nam Quintus pro Paulino præſente literas (*ideſt ſcriptionem*) neſcientem, ſubſcripſiſſe perhibetur. Talis & Theodoricus Sadarenſis, atque Elias Adrianopoleos Epiſcopi in Concilio ſecundo Epheſino: Talis Cajumas Phaneenſis in Concilii Chalcedonenſis actione prima. *Hęc ille, qui & plura.*

Cur in hoc Concilio ſubſcriptiones Epiſcoporum adeo varient.

5 *Obiter hic etiam notandum, Lectorem minimè mirari oportere, ſi tam variç fuerint ſupradictorum Epiſcoporum ſubſcriptiones; nam* nil ſub Sole permanens, *dixit ille, Sapientiæ fons Salomon; tempus enim omnia alterat, & immutat, corrodit, atque conſumit; unde vera, & antiqua rerum facies quandoque, licet ſub oculis appareat, minimè agnoſcitur; idque accidiſſe comperimus in ſępè laudato eruditiſſimo Vghello, qui in noſtris Frequentinis Suffraganeis (tanti viri pace dictum ſit) omiſit, vel non agnovit* Julianum *Eclanenſem Epiſcopum, de quo apud celebres Auctores, nempe Marium Mercatorem S. Auguſtino æqualem, & Ioannem Garnerium ejusdem Mercatoris Gloſſographum in diſſertatione 1. cap. 6. de Iuliano Eclanenſi Epiſcopo, ubi plura. Huius occaſione Monachi Benedictini Congregationis S. Mauri in Gallia in tomo X. operum Sancti Auguſtini anno 1690. ab ipſis in lucem editorum Pariſiis ante operam imperfectam ejusdem Sancti ſcribunt, Eclanenſem Civitatem illam eſſe putare, quę olim Quintodecimum appellata fuit, quæque poſtmodum ad Frigentum translata. At hujusmodi translationem nonnulla poſt ſecula ex memoriis hiſtoricis Provincię noſtrę Italico ſermone conſcriptis ſupra laudati Pompeii Sarnelli Epiſcopi Vigilieñ. accidiſſe comperimus. Quoniam iſte Auctor in voce* Quintodecimo *oſtendit huius Eccleſię Epiſcopum anno 1054. inter noſtros Suffraganeos adhuc connumerari. Iulianus ille ordinatus fuit Epiſcopus ab Innocentio I. anno 416. Hæc per tranſennam indicata ſufficiant.*

Ughellus taxatur Julianum Eclanenſem Epiſcopum in Frequentinis ſuffraganeis vel omitteas, vel non agnoſceat.

Eclanenſis Civitas quanam fuerit

DISQVISITIO
THEOLOGICA
HISTORICA.

An Imperator, Reges, aliique Principes ſeculares Conciliis præeſſe, & Laici in illis intervenire valeant.

1 HANC dubitandi anſam nobis præbuit nedum ſupra enarratum S. Milonis Concilium, cui Landulphus Beneventanus Princeps, aliique nobiles viri ſeculares interfuiſſe dicuntur; ſed Concilium etiam Nicolai PP. II. de anno 1059. necnon Uldarici Archiepiſcopi de anno 1061. à nobis deſcripta, quibus quoque laicos interfuiſſe vidimus.

2 Quæſtionem hanc jam multi à Catholica Fide alieni moverunt, aſſerentes omne hominum genus Conciliis intereſſe debere, qui eruditi ſint, omnesque debere eſſe Judices, atque deciſivum habere ſuffragium, ut fuſiùs demonſtrat Bellarminus in ſuo tractatu de *Conciliis, & Eccleſia* lib. 2. cap. 15.

QVÆSTIO PRIMA

In duos Articulos diviſa.

3 Dubium hoc licèt iſte acerrimus Eccleſiæ defenſor perpenderit; attamen nos hic aliqua copioſiori calamo examinare tentabimus. Primo enim loco inquiremus quid à jure divino colligimus, quid à facto hominum edocemur.

AR-

Digitized by Google

Articulus Primus.

4 In lege enim veteri cap.2. Numer. verſ.16. habemus: *Et dixit Dominus ad Moyſen: congrega mihi ſeptuaginta viros de ſenibus Iſrael, quos tu noſti, quòd ſenes populi ſint, ac Magiſtri, & duces eos ad oſtium tabernaculi fœderis, faciesque ibi ſtare tecum.* Verſ.17. *Ut deſcendam, & loquar tibi, & auferam de ſpiritu tuo, tradamque eis, ut ſuſtentent tecum onus populi, & non ſolus graveris.* Hunc locum ſic legit D. Hieronymus in Zacch. cap.8. *Conſtitue tecum ſeptuaginta ſenes*; ac Origenis Interpres: *Elige tibi Presbyteros*. Quinam iſti ſenes, ſive Presbyteri fuerint Expoſitores docent, non tam ætatis grandioris, quàm maturioris virtutis in Divina Scriptura ſenes fuiſſe; ut fusè docet Lorinus in hoc eodem loco. Jeremias verò cap. 3.verſ.15. *Dabo vobis Paſtores ſecundùm cor meum, & paſcent vos ſcientia, & doctrina.* Quem Prophetæ locum ſic D. Auguſtinus contra Creſconium lib. 3. cap. 8. explicat: *Scio completum eſt, tales Apoſtoli fuerunt, tales etiam nunc, etſi pro Eccleſiæ latitudine perpauci, non tamen deſunt; ſed quid etiam per Ezechielem Prophetam dicatur adversùs Paſtores malos, debuiſti quærere, legere, cogitare: ille enim dicit, ego paſcam non Paſtores. Proindè & per Paſtores bonos, & Paſtores malos, cùm Verbum ſuum, Sacramentumque diſpenſat, ipſe paſcit, quia de ſe ipſo ait: ut ſit unus grex, & unus Paſtor.*

Jure Divino evincitur ſeculares Principes Conciliis præeſſe non poſſe. Probatur ex veteri Teſtamento.

5 Ex ſupra memoratis ſeptuaginta ſenibus conſtatum fuiſſe Collegium deducimus, quod à Judæis *Synedrin* appellatum fuit, in numero tamen duo, & ſeptuaginta erant. Horum ſumma auctoritas erat, ut de lege cognoſcerent, & de Propheta, ac ſimul de Regibus judicarent, ut docet Baronius ad annum 31. n.10. Hæc ex veteri lege. Ex nova autem habemus Actorum 20. *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſivit ſanguine ſuo.* Et ex D.Paulo ad Epheſ. cap.4. verſ. 11. *Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios autem Paſtores, & Doctores ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterii, in ædificationem Corporis Chriſti.*

Judæorum Synedrin, quibus perſonis conſtabat.

6 Ex allegatis Sacræ Scripturæ locis clariſſimè deduci poteſt, quinam ſint illi, qui Chriſti gregem dirigere valeant, nempè quibus Deus per os ſuum Sanctum Spiritum communicavit, *auferam de Spiritu tuo, tradamque eis*; ac alio in loco ſupra citato: *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei.* Hos digito demonſtrat Eccleſia, ſcilicet quando Sacerdotibus imponit manus in capite Epiſcopus, dicens: *Accipe Spiritum Sanctum.* Hæc quæ ex jure divino collegimus.

7 Si quis autem contendat, ait citatus Bellarminus, omnes Chriſtianos eſſe Epiſcopos, & quod dictum eſt Petro: *Paſce oves meas*, omnibus Chriſtianis eſſe dictum, is demonſtrare debebit, qui nam ſint illi, qui in Eccleſia dicuntur oves; ſi enim omnes ſint Paſtores, ubi oves? Quòd ſi quidam ſunt Paſtores, ideſt Epiſcopi, & quidam oves, ideſt Laici, & ſoli Paſtores in Conciliis convenire debent, ut definiant, quæ ſint bona paſcua, quæ verò noxia, certè ſequitur non Laicorum, ſed Sacerdotum eſſe Concilia.

Articulus Secundus.

1 Modò ad ſecundum propoſitum punctum, nempè quid edocemur ex hiſtoriis, deveniamus. Heterodoxi nonnulli pro eorum firmanda ſententia, Reges, ac Principes, alioſve Laicos in Concilis intervenire poſſe, ſuaſq; ſententias dicere, valere, allegant Conſtantinum Magnum Imperatorem in Concilio Nicœno Præſidem fuiſſe; putantes ex hoc, è gradu Primatiæ dejicere Summum Pontificem Romanum, ac Regibus Primatum in Conciliis adſtruere: qui hoc afferunt referre omittunt, quòd Rufinus lib.1.cap. 1. ſcripſit, nempè *id factum fuiſſe ex Sacerdotum ſententia*; convenerant enim inter Silveſtrum Summum Pontificem, & Conſtantinum de hujusmodi convocando Concilio, qui in eo adſuit, non ut Præſes, ſed, ut ait Theodoretus lib.1.cap.7. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, ſecundùm Valeſii verſionem, ſic: *Quòd ipſe Nicæam venit, tum Epiſcoporum cœtum videre, tum eos inter ſe conciliare deſiderans.*

Conſtantinus Magnus Imperator Concilio Nicæno venit, ſed ut Cœtum Epiſcoporum videret, & ut eoſdem inter ſe conciliaret. Et quidem ex Sacerdotum ſententia venit.

2 Probare ſecundò intendunt eundem Conſtantinum Præſidem fuiſſe, eo quia in illo Concilio, Epiſcopi injuriarum acceptarum ab ipſo remedium petierunt, oblatis ſuis ſupplicibus libellis; ſed quid in hac actione peregerit Conſtantinus,

tinus, audiamus eundem Rufinum citato lib. 1. cap. 2. ſic narrantem: *At ille videns, quòd per hujusmodi jurgia cauſa ſummi negotii fruſtraretur*, &c. *ait ad Epiſcopos: Deus vos conſtituit Sacerdotes, & poteſtatem vobis dedit de nobis quoque judicandi, & ideò Nos à vobis rectè judicamur; vos autem non poteſtis ab hominibus judicari, &c. Cumque hæc protuliſſet omnes querimoniales libellos exuri juſſit, ne innoteſceret ulli hominum ſimulatio Sacerdotum.* Hoccine eſt Judicem, & Præſidem Epiſcoporum agere, qui illos Superiores ſuos, & Judices palam profitetur?

Conſtantini verba enimadverſione digniſſima primatiam Sacerdotii ſuper Imperatores adſtruentia. Supplices libellos in Sacerdotes oblatos exuri juſſit, ne Sacerdotum ſimulatio innoteſceret.

3 Probant tertiò, quòd Epiſcopi, qui aderant Concilio, Imperatoris adventum expectabant, cui ſedes ex auro in capite ordinum collocata erat, in qua poſitus ad Synodum orationem habuit, in qua profitebatur, ortas inter illos contentiones cauſam convocandi Concilii præbuiſſe, huncq; morbũ illius opera curandum eſſe: cumq; eos concordiam ſervare inter ſe monuiſſet, facultatẽ tribuit differendi de iis, quæ præ manibus erant, ſtatuens regulam, quam, de fide, ac religione differentes, ſervare debuiſſent. Quàm autem hæc à veritate aliena ſint, ac mendaciis plena, demonſtrat Euſebius lib. 1. cap. 44. de vita Conſtantini, ſic narrans: *Nec dedignatus adeſſe, & conſidere in medio illorum conventu, cognitionis particeps fuit, ea, quæ ad pacem Dei pertinent, cunctis procurans, porrò ſedebat in medio, tanquam unus de multis, protectores quidem, cunctoſque corporis cuſtodes procul amovens: Dei autem timore contectus, & amicorum fidelium benevolentia vallatus.* Idque etiam affirmat laudatus Theodoretus lib. 1. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ cap. 6. dum qua forma, quove in loco Conſtantinus Concilio interfuerit, exhibet; ait enim: *Cumque univerſi jam conveniſſent, ampliſſimum eis conclave in palatio Imperator præparari juſſit, ſedeſque, ac ſubſellia plurima in eo locari, quæ Epiſcoporum cœtui ſufficerent. Hunc in modum cum omnia pro honore illis debito præparaſſet, ingredi eos juſſit, & de rebus propoſitis deliberare. Ipſe quoque cum paucis comitibus poſtremus ingreſſus eſt, proceritate quidem corporis, & forma conſpicuus; ſed ob verecundiam, quæ in ejus vultu inſidebat, multò admirabilior: parvaque ſella in medio poſita, non priùs reſedit, quàm ejus rei licentiam ab Epiſcopis poſtulaſſet: ſtatimque Magnus Euſtachius Epiſcopus, &c. primus omnium Imperatori Panegyricum dixit, ejusque erga res divinas ſtudium gratulationibus, ac votis remuneratus eſt.* Ex quibus clarè colligitur, Imperatorem non modo à præſidendi ambitione abſuiſſe verùm etiam humili loco, & petita ab Epiſcopis licentia, ſuam collocaſſe ſedem.

Quàm demiſſe in Concilio ſederit.

4 Probant quartò. Primò, quòd Aceſium Conſtantinopolitanum Epiſcopum ſectatorem Novatianorum ad publicum examen vocaverit. Secundò, quod datis epiſtolis ad Alexandrinam Eccleſiam, in qua Arii errores vigebant, declaraverit ſe examen Arianæ hæreſis errorum cum Epiſcopis ſuſcepiſſe, ut cognita veritate omnis tolleretur ambiguitas, præcipiens inſuper, ne ullus libros, qui Arianam doctrinam continerent, apud ſe retineret; ſed ſub capitali ſententia igni comburendos traderet. Tertiò, quòd peracta Synodo facultatem ad proprias redeundi ſedes omnibus impertitus fuerit Epiſcopis. Sed cum ea, quæ hac in objectione proponuntur, nullius momenti ſint, parum in his refellendis immorabor. Quod enim ad primum attinet de Aceſio, non enim publicè examinavit Conſtantinus; ſed privata allocutione ab Arianæ hæreſis ſectatoribus revocare tentavit, ut Sozomenus lib. 1. cap. 22. ubi *Fertur*, inquit, *porrò Imperatorem cum omnium Chriſtianorum conſuleret concordiæ, Aceſium quoque Novatianorum Epiſcopum ad Synodum vocaſſe, eique regulam fidei, & definitionem de feſto Paſchali oſtendiſſe, Epiſcoporum ſubſcriptionibus jam firmatam*, &c. Si ergo oſtendit Epiſcoporum ſubſcriptiones, collocutio fuit facta extra Concilium de rebus in Concilio geſtis. Quarè privata allocutio fuit iſta Conſtantini cum Aceſio.

Quomodo Aceſius a Conſtantino fuerit examinatus.

5 Quoad ſecundum juſſio de comburendis libris Arii, Nicœni Concilii auctoritatem maximè comprobat, dum ea, quæ ibi decernebantur, externę executioni ipſemet Imperator demandari curabat. Neque obſtat tertium de licentia abeundi, data Epiſcopis. Hoc namque indicat piiſſimi Imperatoris mentem, ac ſtudium erga Eccleſiam commendat, dum Epiſcopos non priùs ad propria remeare voluerit, quàm omnia, quæ in Chriſtianæ Reipublicæ commodum diſcutiebantur, plenè, ac feliciter terminata, & concluſa fuiſſent. Et tunc humaniſſimis verbis, eorum diligentiam, ac ſingulare ſtudium laudans; necnon viaticum ſubminiſtrans, precatus à Deo Optimo Maximo iter proſperum, illos ad proprios redire greges hortabatur. Ex his manifeſtè ſatis apparet, Concilii auctoritatem ab Imperatore minimè fuiſſe imminutam, verùm etiam maximè

Conſtantinus auctoritatem Concilii amplificavit maximè, nullaque ex Parte imminuit.

am-

amplificatam. Quod dicitur de Nicœno Concilio à Conſtantino de Beati Silveſtri conſenſu convocato, idem etiam dicendum de Conſtantinopolitano I. Epheſino I. & Chalcedonenſi ab eisdem Heterodoxis in ſimilem quæſtionem revocatis; cujus ſolutionem brevitatis gratia omittimus, cum apud dictum Bellarminum de Conciliis cap. 19. videri poſſit: ubi luculenter materia eſt tractata.

SECUNDA QUÆSTIO.

1 Huc uſque breviter expoſuimus, an Imperatores Concilia convocare, illisque præeſſe valeant; ſupereſt nunc pro noſtræ intentionis majori declaratione demonſtrare: *An Reges, & Principes inferiores ab Imperatoria dignitate, necnon Laici in eisdem Conciliis præeſſe, & intereſſe poſſint?*

2 Expreſſus eſt can. 18. Synodi octavæ, ſcilicet Conſtantinopolitanæ quartæ, ubi legitur: *Nuſquam Sacri Canones convenire ſeculares Principes in Conciliis ſanxerunt, ſed ſolos Antiſtites.* Undè nec interfuiſſe illos Synodis, exceptis Conciliis univerſalibus, invenimus; neque enim fas eſt, ſeculares Principes ſpectatores fieri rerum, quæ Sacerdotibus Dei nonnunquam eveniunt. Hujus Canonis locum explicat erudititiſſimus Lupus tom. 2. pag. 1339. ſuam ferendo ſententiam, ac allegando particulam epiſtolæ Nicolai I. ad Michaëlem Imperatorem, quæ in ordine eſt octava, & habetur etiam in 96. diſtinct. ubi ſic: *Dicite ubi nam legiſtis, Imperatores Anteceſſores veſtros Synodalibus conventibus interfuiſſe, niſi forſitan in quibus de fide tractatum eſt, quæ univerſalis eſt, quæ omnium communis eſt, quæ non ſolùm ad Clèricos, verùm etiam ad Laicos, & ad omnes omninò pertinet Chriſtianos?* Ex qua epiſtola deducit Pontificem arguere Imperatorem, quòd criminali judicio extra fidem in S. Ignatium Patriarcham interfuiſſet numeroſiſſima Palatinorum, ac populi turma ſtipatus. Jure igitur Pontifex Imperatorem redarguit, quia in criminalibus actibus, à generali Synodo in Epiſcopos factis extra, tamē fidei quæſtiones, Clerici, aut Laici Principes adeſſe non poſſunt, ut ex recepta Eccleſię regula in Chalcedonenſi Concilio act. 8. oſtendit Cecropius Epiſcopus Sebaſtopolitanus, qui Dionyſio Patriarchę Alexandrino poſtulanti criminalibus in ſe actionibus, adeſſe magnificentiſſimos Judices, reſpondit. *Quando regularia* (ideſt Epiſcoporum, atq; Clericorum in Regulas crimina) *examinantur, neque Judices, neque alios Laicos adeſſe oportet.*

3 Hinc ſcribit Facundus Epiſcopus Hermanienſis lib. 5. cap. 3. *Chalcedonenſis Synodi actio 3. abſque Judicibus, ac Senatu celebrata eſt propterea, ſicut exiſtimo, quia in actione prima judicatus* (de fide) *Dioſcorus erat* (jam ob regularia delicta) *Epiſcopatus honore privandus.* Alias etiam auctoritates affert laudatus Lupus par. 1. diſſert. de Synodo Chalcedonenſi cap. 2. pag. 640. ubi aſſerit: *Laicos ſolis fidei quæſtionibus, & quidem merè audiendis, Conciliis adeſſe poſſunt;* & in actione 7. pag. 831. Concilii Epheſini ſubdit: *A ſolis Regularibus, ideſt criminalibus in canones extra fidem, ac in Epiſcopos, & Clericos judiciis Laicos arcet Synodorum Regula, fidei quæſtionibus adeſſe permittit;* Idq; etiam luculentiùs exponit cap. 5. diſſert. de Synodo Nicœna pag. 101. ubi Magni illius Antiſtitis Mediolanenſis Eccleſię Ambroſii verba ad Valentinianum Imperatorem epiſt. 13. refert, quibus oſtendit Laico, nec de fide diſputare, nec de Sacerdote judicare licere, ſic enim Eccleſię Doctor loquitur: *Quando audiſti, clementiſſime Imperator, in cauſa fidei laicos de Epiſcopo judicaſſe? ita ergo quadam adulatione curvamur, ut Sacerdotalis juris ſimus immemores, & quod Deus donavit mihi, hoc ipſe aliis putem eſſe credendum? Si docendus eſt Epiſcopus à Laico, quid ſequetur? Laicus ergo diſputet, & Epiſcopus audiat? Epiſcopus diſcat a Laico, &c.* Concludit Lupus verbis Valentiniani Senioris: *Non eſt meum inter Epiſcopos judicare;* quod itidem dixit Magnus Conſtantinus: *Mihi fas non eſt de Sacerdotibus judicare.*

Laici ſolis fidei quæſtionibus, & quidem merè audiendis, Conciliis adeſſe poſſunt.

Laico nec de fide diſputare, nec de Sacerdote judicare licet.

4 Laudatus Bellarminus in dicto tractatu de Conciliis, & Eccleſia lib. 1. cap. 15. ſic de hac quæſtione loquitur: *Principes autem vocari, tum ut Concilium defendant, tum ut teſtes, et conſcii Decretorum Concilii, poſtea tranſgreſſores, et contumaces pœnis corporalibus puniant. Denique ex privatis Laicis tantùm vocari aliquos, qui videantur utiles, vel neceſſarii ad aliquod miniſterium Concilii.*

Quare Principes Seculares ad Concilium vocantur.

Hanc ſententiam eſſe Catholicorum, patet tum ex perſonis, quæ interfuerunt Concilio Tridentino, tum ex Ioanne de Turrecremata lib. 3. cap. 12. et 15. et aliis Auctoribus. Deinde poſt nonnulla addit: *Præterea Theodoſius* Junior *in epiſtola ad Epheſinam Syno-*

Digitized by Google

dum, quæ extat in primo tomo ejus Concilii cap. 32. Illicitum eſt, inquit, eum, qui non ſit in ordine Sanctiſſimorum Epiſcoporum, Eccleſiaſticis immiſceri tractatibus.

Pulcheria Imperatrix Clericos, Monachos, Laicosque à Concilio vult expelli.

Pulcheria quoque Imperatrix in epiſtola ad Strategum Bithiniæ, quæ habetur ante Concilium Chalcedonenſe juſſit, ut Clerici, Monachi, et Laici etiam vi repellerentur à Concilio, exceptis paucis illis, quos Epiſcopi ſecum duxerant. In Concilio Chalcedonenſi actione prima, cum ad Martinum Archimandritam mitteretur, ut ſubſcriberet, reſpondit: Non ſuum eſſe, ſed Epiſcoporum tantùm ſubſcribere. Et in eodem Concilio cum pro Dioſcoro, Monachi, & Laici ingreſſi eſſent, ſæpius Patres clamaverunt: mitte foras ſuperfluos, Concilium Epiſcoporum eſt.

5 Hiſce Bellarmini auctoritatibus, aliæ addi poſſe videntur, nempe Sozomeni, qui in hiſtoria Eccleſiaſtica lib. 6. cap. 7. Valeſianæ verſionis ſic ait. *Qui* (ſcilicet Hypantius Heracleæ Epiſcopus) *cum Imperatorem adiiſſet, & Epiſcoporum mandata ei expoſuiſſet, Valentinianus, ita reſpondit: Mihi quidem in Laicorum ordine conſtituto fas non eſt hujuſmodi negotia curioſiùs ſcrutari: Sacerdotes verò, quibus id curæ eſt ſeorſum ubicumque voluerint conveniant; nempe Concilium celebrent, ut peractum fuit in Civitate Lampſacena.*

6 Præter auctoritates laudatus Bellarminus pro ſuę intentionis fundamine firmiſſimas adducit rationes, nempe ſupra allatam aſſertionem probari etiam ex Conciliis hactenus celebratis; nam omnium Conciliorum decreta ab Epiſcopis ſolis facta eſſe patet ex ſubſcriptionibus: ubique enim invenitur ſolos Epiſcopos ſubſcripſiſſe, exceptis paucis generalibus, quibus Imperator etiam ſubſcripſit, ſed alia forma, quàm Epiſcopi; Epiſcopi enim definiendo ut Judices, Imperatores conſentiendo ſubſcripſerunt. Et quibuſdam etiam pauciſſimis, ut Florentino, Lateranenſi, & Tridentino, quibus ſubſcripſerunt Abbates, et Generales Ordinum: cęteri quamvis optimi, & doctiſſimi eſſent, nunquam ſunt admiſſi, niſi ad conſultandum, excepto Concilio Baſilienſi, ubi Presbyteri admiſſi ſunt ad ſuffragium deciſivum, ſed perperàm, & contra morem omnis antiquitatis, *nec illud Concilium fuit legitimum.*

Presbyteri ad ſuffragium deciſivum in Concilio Baſilienſi perperàm admiſſi, nec illud Concilium fuit legitimum.

7 Item probatur; in primis negotia Eccleſiaſtica, & publica à perſonis Eccleſiaſticis, & publicis tractanda ſunt, ut notum eſt; tales autem ſoli ſunt Epiſcopi. Deindè ſi omnes homines docti admitti deberent, vel nunquam eſſent Cōcilia generalia, quia vix poſſent omnes docti totius Eccleſię convocari, vel ſi tandem congregarentur, eſſet impoſſibile regere tale Concilium propter nimiam multitudinem. Præterea tunc ſine dubio plures eſſent in Concilio inferiores, quàm ſuperiores, & proindè tunc verè vinceret major ſententia meliorem, & in Eccleſia regerentur ſuperiores ab inferioribus, non è contrario, quod abſurdiſſimum eſt. Subdit deindè: ſi ita eſſet, tunc poſſet facilè unus Princeps, in cujus Regione ſit Concilium, definire quidquid vellet: poſſet enim facillimè colligere omnes Presbyteros, & doctos homines ſuæ Provinciæ, & in Concilium introducere id, quod non poſſunt alii Principes, qui longè abeſſent. Denique nulla eſt Reſpublica, quæ, ratione naturali docente, non habeat aliquem ordinem in Comitiis, itaut non quicumque de plebe, ſed tantùm Principes, & capita cæterorum locum, & ſuffragium habeant. Concludimus ergo pręfatos Laicos, qui in ſupramemoratis Beneventanis Conciliis interfuere, ab iiſdem Conciliis Principem, & Comites, ut illa defenderent, tranſgreſſoresq; & contumaces corporalibus pœnis punirent, alios verò, ut ejuſdem Concilii teſtes eſſent, fuiſſe vocatos.

AD PRÆCEDENTEM DISQVISITIONEM MANTISSA.

Diœceſanam Synodum cogere ad Epiſcopum abſolutè pertinet: nec in Decretis condendis Cleri, vel Capituli conſenſus, ſivè approbatio requiritur.

1 EXcluſis è Concilio laicis poteſtatibus, in Diœceſana Synodo neque Presbyteros ad ſuffragium admittendos eſſe dicimus. Ita ut liberum ſit Epiſcopo pro libitu ſuo eam cogere, quæque in Domino videbuntur Conſtitutiones edere abſque ullo prorsùs Cleri conſenſu: neque etiam Capituli, cujus ſolummodo conſilium exquirere, non autem ſequi tenetur, ex-

ceptis

ceptis nonnullis caſibus à jure expreſſis, cujuſmodi ſunt.

Caſus, in quibus Capituli conſenſus requiritur in ſtatutis Epiſcopi.

I. Ea omnia, in quibus agitur de ipſorum Capitulorum particulari intereſſe. *Cap. fin. de his, quæ fiunt à Prælat. cap. veſtra de location.*

II. Si Eccleſiæ imminueretur auctoritas, quod ſtatutum, nec etiam Capitulo aſſentiente, valeret. *Cap. dilecti de major. & obed.*

III. In Eccleſiæ bonorum alienatione *C. fine exceptione 12. q. 2. cap. 1. de his, quæ fiunt à Prælat.* vel ſi de obligatione Eccleſiæ pertractaretur *cap. quod quibuſdam de fideinſſor.*

IV. Si ageretur de præjudicio quoad ſubjectionem, vel limitationem Eccleſiæ *cap. fin. de majorit. & obedient.*

Archidiaconi cujusdam pervicacia in Synodo Diœceſana.

2 Non rarò tamen contigit, ut nonnulla Capitula, veſano quodam furore, vel in ſacrilegas contumelias auſa ſint aſſurgere contra Epiſcopos ſuos, Diœceſanas leges ferentes. Stomachum profectò cierent, ſi univerſa, quæ hac in re habemus, diligenti ſtylo decurreremus per ſingula. Sufficiat facinus cujuſdam Archidiaconi (at extrà hujus noſtri florentiſſimi Regni fines) cujus probroſa petulantia cò devenit impudentię, ut non veritus ſit Epiſcopalibus decretis reluctans è Synodali venerabili conſeſſu, ut erat, pluviali indutus extrà Eccleſiam cum ſuis ejuſdem farinę aſſeclis ſeſe proripere: *Non placet, non placet,* debacchans infrendendo. *Cumque deberet eſſe oculus Epiſcopi, factus eſt Epiſcopo ſuo clavus in oculum;* ut cùm Fulberto Carnotenſi Pontifice appoſitè loquamur *epiſt. 34.* Liſiardi Archidiaconi adverſùs Epiſcopum ſuum inſolentiſſimam contumaciam deteſtante.

Capitulorum Regni Neapolitani obedièntia. Euphemii proprii Conſecratoris accuſantis improbatio.

3 Satis ea in re laudare nequimus Canonicorum noſtri Neapolitani Regni debitam Nobis reverentiam ſanctè obteſtantium, qui hujuſmodi ex legibus Capitulis audacter illud Leonis Romanę Eccleſię Diaconi, & Sedis Apoſtolicę Legati ad Euphemium, etſi Epiſcopum, contrà ſuum Conſecratorem inſurgentem, majori ratione obiicerent: *ex te damnaberis, quoniam Pontificem, qui te conſecravit condemnas.* Tantùm abeſt, ut tàm execrandę temulentię communicarent.

Hiſpaniæ Regum ſomma pietas.

Siſenandi Hiſpaniarum Regis gloria in Concilio Toletano adepta.

Horum elogium.

4 Papè! Non abſonum, & ſcandaloſum apud nos eſſet, ſi Presbyteri in Synodis, refractarii apparerent, cum etiam noſtri Sereniſſimi Reges pro ſua egregia pietate, Siſenandi Hiſpaniarum Regis prędeceſſoris, immenſam gloriam ęmulantes, quã in IV. Toletano Concilio (*anno 633.*) hactenùs adeptus fuerat, Synodales Conventus, & maximi faciant, & revereantur? *Ad hoc enim* (a Magno Gregorio verba *lib. 2. ep. 62.* ſumentes) *poteſtas Dominorum Noſtrorum pietati cælitus data eſt, ut qui bona appetunt adjuventur, ut Cælorum via largiùs pateat.*

5 Ad illorum itaque oblatrantium Canum os omninò obſtruendum ſatis ſint duę Sac. Congr. Conc. Magiſtrales literę, ut juniores Romani cauſidici dicunt, à Confratre noſtro dilectiſſimo, & verè reverendiſſimo Pompejo Sarnellio Vigilieſi. Epiſcopo ſępè laudato mutuatę, penès quem autographa exempla extant.

Literę Sacrę Congregationis datę ad Venetiarum Patriarcham Die 27. Aprilis 1592.

Illuſtriſs. &c. Sacra Congregatio Illuſtriſs. Patrum, qui Tridentino Concilio interpretando à SS. D. N. præfecti ſunt, per libellum Amplit. tua nomine porrectum, conſulta, reſpondit: eandem Amplitudinem tuam in Synodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri: debere tamen requirere Conſilium Capituli, licèt illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus à jure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Romani Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Provinciali Synodo expreſsè habeatur: ut Conſtitutiones in Synodo publicandæ à Patribus per verbum Placet *confirmentur: cujus Congregationis ſententiæ Amplit. Tua inhærens in ſuam Synodum peragendam naviter incumbat, & benè valeat in Domino, quem, ut illi in hujuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus muniis ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus. Romæ die 27. Aprilis 1592.*

Ita reperitur in Regeſto autographo literarum Sac. Congreg. Concilii lib. 8. fol. 32. In fidem, &c. Hac die 16. Nov. 1689. A. Altovitus S.C.C. Secr.

Loco ✠ Sigilli.

Aliæ

Aliæ literæ ejusdem argumenti datæ ad Epiſcopum Oriolen.
Die 17. Maji 1599.

Reverendiſs.&c.Sacra Congreg.Cardinaliũ Conc.Trid.Interpretũ ſæpiùs conſulta reſpondit: Licere Epiſcopo, ad eumque pertinere cogeri Synodum Diœceſanam, abſque conſenſu, & conſilio Capituli. In ea autem Conſtitutiones eundem Epiſcopum edere, ac promulgare poſſe abſque conſenſu, & approbatione Cleri; debere tamen requirere conſilium Capituli, tametſi illud ſequi non teneatur, præterquam in quibusdam caſibus à jure expreſſis. Quæ Amplit. Tuæ in Synodi celebrationem incumbenti, idcircò ſignificare volumus, ut ex Patrum ſententia quid ſibi liceat, quantaque hac in re ſit ejus facultas agnoſcens, impedimentis omnibus ſublatis, Synodum celebret, & abſolvat, ex qua plurimum utilitatis ad animas ſibi creditas perventurum ſperamus, quippe qui paſtoralem ejus ſolicitudinem, acremque zelum, ac ſolertiam, & ſacrarum literarum cognitionem, qua eminet, optimè compertum habemus. Deus Amplit. Tuam incolumem ſervet. Romæ die 17. Maji 1599.

Ita reperitur in Regeſto autographo lit.S. C.C. lib.IX. fol.22. à ter.
In fidem, &c. hac die 16. Nov.1689. Ita eſt A.Altovitus Secr.

Loco ✠ Sigilli.

LAN-

Digitized by Google

Landulphus II. Beneventi Archiepiſcopus X. *ordinatus à Paſchali PP. II. in Beneventana Synodo Anno* Domini *MCVIII. Menſe* Decembri. *Huius ordinationis Anno IV.* D. *Bartholomæi Baſilica, Archiepiſcopi, & populi ære ædificari cœpta eſt. Idem Paſchalis PP. iterum Beneventi Concilium celebravit Anno* Domini *MCXIII. In Ceperana autem Synodo Archiepiſcopum depoſuit Anno Domini MCXIV. rurſus XI. Auguſti die Anno Domini MCXV ſuæ ſedi eum reſtituit. Tertiò Paſchalis PP. II. Beneventi Concilium celebravit An. Dom. MCXVII. ut ſuis locis retulimus. Landulphus verò, & ipſe Provincialem Synodum celebravit Anno Domini MCXIX. In ea inter cætera ſancitum fuit, quòd Anathematis pœna ſubjacerent illi, qui mercatores ad Civitatem Beneventanam tam euntes, quàm redeuntes quomodolibet perturbarent. Idem Landulphus ſeptem Sanctorum corpora Beneventi reperta eodem anno in Metropolitanam aſportavit. Sedit Annos XI. obiit die IV. Auguſti A. Domini MCXIX.*

CONCILIVM PROVINCIALE QVARTVM

Habitum Menſe Martio Anno 1119. a Landulpho Archiepiſcopo.

Ejusdem Synodi notitiam ſuggerit Falco in ſuis Chronicis Beneventanis, quæ refert Ughellus tom. 8. col. 157. & Labbe Append. ad tom. 10. col. 1835. ſcilicet.

Anno Chriſti 1119. ANno 1119. Anno primo Calliſti II. ſūmi Pontificis, & Univerſalis Papæ, Menſe Martio duodecimæ Indictionis ejusdē prædictus (*ſcilicet Landulphus*) Beneventanus Archiepiſcopus, videns Civitatem variis prædarum afflictionibus ex omni parte confundi, & devaſtari, ſuæque Parochiæ Eccleſias à captoribus vexari quotidiè, Synodum decima die intrante menſis ejuſdem Martii celebravit. Ad cujus ſacri Conventus præſentiam (*a*) Tuſculanus affuit Epiſcopus, & (*b*) Ugo ſupranominatus Cardinalis, & Cardinalis alius, & Beneventanæ Sedis ſuffraganeorum circiter viginti, Monaſteriorum Abbates ſex affuere.

Inter cætera verò, quæ in iſto Conventu ſtatuta ſunt omnes malefacientes Beneventi, & diſturbantes Mercatores ad Civitatem venientes, & redeuntes ſub anathematis vinculo alligavit. Conventu itaque piè, & ordinatè finito, unusquisque ad propria repedavit.

NOTÆ.

a. Tuscülanus Episcopus] *Quiſnam fuerit Epiſcopus iſte, nobis oſtendit laudatus Ughell. inter Epiſcopos Tuſculanos num. 10. nempè Divitium, quem ſuprammoratum Falconem Dionyſium appellare aſſerit.*

b. Ugo Cardinalis] *Illum fuiſſe Cardinalem ex Ciacconio noviſſima editione cum Oldoino comperimus, quem Paſchalis II. Cuſtodiæ Urbis Beneventanæ præfecit.*

MO-

Monaldus hoc nomine I. cognomento Monaldeſchus, patria Vrbevetanus Ord. Minorum è Suanenſi Eccleſia ad Beneventanam translatus eſt a Bonifacio Papa VIII. ann. MCCCIV. die XVII. Ianuarii XXIII. Archiepiſcopus; & a ſeptẽ Cardinalibus pallio decoratus. Atriũ Sac. Baſilicæ S. Bartholomæi Apoſtoli erexit an. MCCCXX. Moniales S. Mariæ Porta Summæ Ord. S. Benedicti ad Monaſterium S. Petri ejusdem Ord. tranſtulit an. MCCCXXIII. die XXVI. Aprilis, priore in arcem pro Vrbis cuſtodia, converſo. Provinciale Concilium habuit an. MCCCXXXI. quo & obiit in Hetruriæ oris, cùm ſediſſet an. circiter XXVII.

CONCILIVM PROVINCIALE QVINTVM

Habitum anno 1331. à Monaldo Archiepiſcopo.

Hujus Concilii fragmentum m. s. habemus in Metropolitano Archivo in pervetuſto Codice, incipiente à Capite XIII. uſque ad Cap. LXXIII. quod eſt ultimum: priores namque paginæ, duodecim alia capita continentes, deſiderantur. Quæ itaque reperimus, fideliter exſcripta, ſunt quæ ſequuntur.

CAP. XIII.

Pro Beneficiorum collatione nihil, vel detur, vel accipiatur à quocunque. Collationis litteræ penès præſentatum extent.

Anno Chriſti 1331. ITem, ut error ſimoniacæ pravitatis, & labes ejus funditùs extirpetur, ſub excommunicationis pœna monemus, & ordinamus, atque ſtatuimus, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana pro aliquo beneficio obtinendo aliquid ſpirituale ex pacto, vel juramento, vel aliquid temporale, pecuniam, vel alia bona promittat, ſeù donet alicui Dño Epiſcopo, Abbati, vel alteri Domino ſpirituali; necnon Comiti, Baroni, aliiſque perſonis ſecularibus cujuſcunque exiſtant præeminentiæ; ſeù patronis Eccleſiarum quarumcunq; vel ſuæ familiæ, vel etiam alicui alteri mediatori, vel procuratori quocunque quæſito colore, vel propter aliquam tranſactionem alicujus beneficii Eccleſiaſtici, ſeù permutatione, niſi inquantum jura permittunt. Supradicti autem ſint excommunicati. Simoniam committentes, tam dantes, quàm recipientes, quàm etiam mediatores, quàm etiam promittentes, & jurantes, ſint beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinent, ipſo facto privati: & nihilominùs ſententiam excommunicationis incurrant. Adiicientes nihilominùs, & mandantes, quòd nullus patronus Eccleſiæ Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ prædictarum cujuſcunque ſtatus, præeminentiæ, aut dignitatis exiſtãt, litteram collationis Eccleſiæ, ſeù inſtitutionis præſentati ad dictam Eccleſiam, ſeù in poſterum præſentandi penès ſe habeat, ſeù retineat quoquo modo: Immò ipſas eſſe volumus penès inſtitutũ prædictum, donec vixerit. Et quòd nullus patronus Eccleſiæ cujuſcunque prædictarum Civitatis Diœceſis, & Provinciæ quocunque quæſito colore, vel via recipiat, nec recipere poſſit aliquem fructum, ſeù reditum ipſius Eccleſiæ ab inſtituto pacto, nec aliquid aliud ab hujuſmodi præſentato, ſeù præſentando per eum. Contrarium verò facientes tàm dantes, quàm recipientes pœnas easdem incurrere volumus ipſo facto.

Qui ſimoniam committunt: & ſimoniacis pœnæ taxantur.

Litteræ collationis toto tempore vitæ ſuæ apud beneficiatum debent extare.

CAP.

Digitized by Google

C A P. XIV.

Beneficiorum collatio favore alicujus, aut timore facta, nulla ſit.

Item, quòd nonnulli ambitionis vitio irretiti viam rectâ oberrantes, ut cæci; & ovile per oſtium nō intrantes, dum beneficia vacant, Dominos temporales, & alios Magnates, & Potentes adeunt, ab eiſque ad Prælatos, & alios, ad quos ſpectat collatio, & inſtitutio beneficiorum, ipſorum preces, & noſtras exigunt, & obtinent opportunas. Unde contingit, quòd Prælati ipſi Dominos temporales, & eorum indignationes verentes, ſæpè indignis beneficia conferunt, vel ſi non conferunt tali, prout ſupra nominato, ipſorum Dominorum, & Potentum odium, & indignationem incurrunt. Ex quo, prout ſæpè experientia docuit, Prælatorum Eccleſiaſticorum non modicum ſequitur detrimentum. Nos volentes huic morbo, qui ſine ſimoniæ vitio vix accidit, illam, quam poſſumus adhibere medelam, præſenti Conſtitutione in noſtris Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventanis perpetuò valitura, ſancimus, ut quicunque Clericus Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ prædictarum preces, vel litteras à Domino potenti hujuſmodi pro aliquo beneficio obtinendo impetraverit, vel obtinuerit per ſe, vel per alium, directè, vel indirectè quocunque colore quæſito, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat; & nihilominùs ſi Ordinarius vi, vel timore compulſus beneficia ipſa conferat, vel eos in eis inſtituat, declaramus auctoritate præſentis Conſtitutionis collationem, ſeù inſtitutionem hujuſmodi non valere. Inſtitutum modo præmiſſo tanquam indignum fore penitùs amovendum, ipſumque reſtitutioni fructuum perceptorum*.

Pœnæ impetrantibus commendatitias literas ad obtinenda beneficia.

*Forſan deeſt * teneri.*

C A P. XV.

Teſtamentorum exequutores infra annum Teſtatorum voluntatem exequantur.

Item præſenti conſtitutione ſub excommunicationis pœna monemus omnes, & ſingulos Clericos, & laicos cujuſcunque ordinis, ſtatus, & dignitatis exiſtant, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, qui exequutiones debent facere teſtamentorum, & ultimarum voluntatum, vel in futurum debebunt, & tam hæredes, quàm quoſcunque ſucceſſores, & poſſeſſores bonorum decedentium prædictorum, condentium teſtamentum, ut exequutionē hujuſmodi perficiant infra annum, à die mortis, vel conditi teſtamenti, computandum, decernentes hujusmodi ex nunc pro tunc excommunicatos. Elapſo anno, vel conditione adveniente, prout jura volunt, ad nos, & noſtram Curiam, ſeù Suffraganeos noſtros, & eorum Curias fore legitimè devolutas pro præſenti etiam*.

*Forſan deeſt * ſancimus.*

Iterum de exequutione quorumcunque male ablatorum incertorum quovis quæſito colore. Contrarium verò facientes ipſo facto excommunicationis ſententia innodamus, abſolutione eorum nobis, & noſtris Suffraganeis, prout ad Nos, & ipſos ſpectat, ac noſtris, & eorum Vicarijs tantummodò reſervata.

C A P. XVI.

Nemo teſtamentorum exequutiones impediat ſub anathematis pœna.

Item monemus ſub excommunicationis pœna, ut ſupra, quòd nullus impediat directè, vel indirectè, publicè, vel occultè quocunque quæſito colore, quominùs exequutiones prædictæ perficiantur in terminis ſupradictis; alioquin dictam excommunicationis ſententiam incurrat ipſo facto.

C A P. XVII.

Teſtatorum, hæredum, teſtamentariorumque exequutorum nomina infra menſem Epiſcopo, vel ejus Vicario notificentur à Notariis.

Item monemus ſub excommunicationis pœna omnes, & ſingulos Notarios, Presbyteros, & Clericos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, qui teſtamentis; ſeù ultimis voluntatibus quibuſcunque jam factis, vel ex nunc in antea faciendis pro Notario, ſeù Scriptore: & ubi teſtamenta ipſi non ſcriberent pro teſtibus intervenerint in futurum, quòd infra menſem unum poſt mortem illorum, quorum ſcripſerunt teſtamen-

Forsan deest * et.

ta, vel alias quaſcunque ultimas voluntates, ſeu * præmittitur in teſtamentis non ſcriptis pro teſtibus interfuerint, debeant nobis, vel Vicario noſtro, vel alteri, cui mandaverimus, aut noſtris ſuffraganeis, vel eorum Vicariis, ſeu aliis quibuſcunque mandaverint nomina teſtamentorũ decedentium, hæredum, & exequutorum teſtamentorum ipſorum aſſignare in ſcriptis.

CAP. XVIII.

Archipresbyteri, Eccleſiarum Rectores, Capellani, & Clerici teſtatores ne inſtruant in fraudem canonicæ portionis ad Eccleſiam, eccleſiaſticaſve perſonas pertinentis.

ITem monemus, ut ſupra, omnes, & ſingulos Archipresbyteros, Rectores Eccleſiarum, Capellanos, alioſque Clericos cujuſcunque ordinis, vel conditionis exiſtant; necnon omnes, & ſingulos Notarios, Judices, & Scriptores, & alios quoſcunque tam mares, quàm mulieres Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, qui ex nunc intererunt, ſeu ſtabunt in confectione teſtamentorum maris, vel mulieris Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ ſupradictarum, quatenus nullo quæſito colore verbo, ſigno, vel facto impediant, ſeu turbent, vel aliàs fraudulenter inſtruant, vel doceant, facientes, ſeu condentes teſtamentum, ſeu teſtamenta, vel ipſi teſtatores in eorũ teſtamentis aliquam clauſulam, ſeu verbum apponant, vel aliis apponi faciant diſtinctè, vel indiſtinctè per quamcunque formam verborum, vel taciturnitate, ſeu aliàs modo quocunque, per quem nos, & noſtra Curia, vel aliæ Curiæ, Eccleſiæ, eccleſiaſticæq; perſonæ Provinciæ noſtrarũ Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ defraudaremur portione canonica, & aliis juribus nobis, & eis competentibus, prout jura volunt, & mandant. Contrarium verò facientes, excommunicationis ſententiæ ſubjacere volumus ipſo facto.

Prohibetur inſtructio teſtatoris facta etiam ſigno.

CAP. XIX.

Regulares teſtamentis nullo modo ſe ingerant; nec eorum exequutores exiſtant, niſi præſtita Epiſcopo cautione de fideliter exequendo.

ITem præſenti Conſtitutione ſtatuimus, ac etiam ordinamus, quòd nulla perſona religioſa cujuſcunque ordinis, vel conditionis exiſtat, quæ in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana in teſtamentis, ſeu ultimis voluntatibus pro exequutore, aut diſtributore teſtamentario, aut aliàs quocunque nomine nuncupentur, per teſtatores, vel decedentes fuerit ordinata, de exequutione teſtamentorum ipſorum, aut ultimarum voluntatum ſe audeat intromittere, vel præſumat: aut bona quæcunque eorundem ad ſuas manus recipere, vel de ipſis diſponere quoquo modo, niſi priùs coràm nobis, & Suffraganeis noſtris, aut noſtro, vel eorum Vicariis dederit idoneam cautionem uſque ad valorem bonorum diſtribuendorum de dicta exequutione fideliter facienda: maximè quia plerique bona ipſa ſibi appropriant, aut de locis, in quibus eſt exequutio facienda ſe transferunt ad remota; undè voluntates decedentiũ defraudantur. Contra verò facientes excommunicationis vinculo innodamus.

Regulares in exequutione teſtamenti pleriſque bona ſibi appropriant, & de loco in locum ſe transferunt.

CAP. XX.

Malè ablatorum incertorũ diſpoſitio ad Epiſcopum ſpectat, licèt à teſtatore ad certos uſus fuerint deputata. Eorum notitia infra duos menſes ad Epiſcopos deferatur.

ITem, cum licèt quædam aliquorũ Doctorum juris canonici ſint opiniones diverſæ, quòd diſpoſitio malè ablatorum incertorũ ſpectet ad Diœceſanum, vel ad exequutores teſtamẽtorum defunctorum; Nos opinionem illam, tanquam juri conſonam Doctorum plurimorum in hoc concordandantium amplectentes, videlicet, quòd diſpoſitio malè ablatorum incertorũ ad Ordinarium, ac Diœceſanum, & Epiſcopum loci ſpectat tantùm, & non ad exequutores teſtamẽtorum prædictorum, hac perpetua conſtitutione ſtatuimus, ac etiam ordinamus, quòd ipſorum malè ablatorum incertorum diſpoſitio, & exequutio ſub quacunque forma verborum dimiſſorum, etiamſi per ipſos teſtatores prædicta malè ablata incerta ad certos, & determinatos uſus deputata ſint, vel in poſterum deputentur. Quas deputationes ex nunc decernimus irritas, & inanes. Et nihilominùs etiam ſupradictorum exequutorum per teſtato-

Diſpoſitio malè ablatorum incertorum ad teſtamenti exequutorem non ſpectat.

ſtato-

Digitized by Google

ſtatores ipſorum ſuper diſpoſitionem eandem induſtria eligantur. Et ad nos, & ſucceſſores noſtros, ac ſuffraganeos noſtros, prout ad quemlibet eorum pertinet, ſpectare debeat, atque ſpectet; monentes omnes, & ſingulos exequutores, & hæredes quorumcunque teſtatorum, qui deceſſerunt, & imposterum decedent Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ una canonica monitione pro omnibus, & peremptoriè, ut de malis ablatis incertis qualitercumque dimiſſis, vel dimittendis in poſterum, infra menſes duos computandos à die obitus decedentium eorundem nobis, vel ſuffraganeis noſtris, aut noſtris, vel eorum Officialibus ad hoc deputatis ſatisfaciant cum effectu diſponendi, & exequendi per nos, vel ipſos ſuffraganeos, prout nobis, & ipſis pro ſalute animarum teſtatorum ipſorum ſalubriùs viſum fuerit expedire. Contrarium verò facientes dicta monitione præmiſſa ipſo facto excommunicationis ſententia decernimus ſubjacere.

Monentur exequutores, & hæredes teſtatorum, ut relicta malè ablata incerta Epiſcopis ſuis ad diſponendum deferant.

C A P. XXI.

Canonica portio infra annum Epiſcopis, ſeù Eccleſiis perſolvatur.

ITem monemus, ut ſupra, omnes, & ſingulos exequutores, & hæredes, ſeù ſucceſſores bonorum defunctorum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quòd ſi infra annum à die conditi teſtamenti quartam, ſeù canonicam portionem nobis, vel ipſis ſuffraganeis, & noſtræ, ac eorum Eccleſiis prædictis. Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ de jure debitam non ſolverent, quartam ipſam nobis, & noſtris Suffraganeis, Clericis, & Eccleſiis aliis, quibus eandem debent, integraliter debeant aſſignare. Alioquin in contrarium facientes, canonica monitione præmiſſa, ſententiam excommunicationis proferimus in his ſcriptis.

C A P. XXII.

Pecuniam, bonaque alia Metropolitanæ Eccleſiæ, S. Bartholomæi, aut aliis Civitatis, & Provinciæ legata, aut debita retinentes, aut occupantes, excommunicantur.

ITem ſtatuentes monemus una monitione pro tribus, & peremptoriè, ac etiam excommunicamus, & excommunicatos in his ſcriptis denũciamus omnes illos cujuscunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, qui pecuniam, & bona alia legata dimiſſa, & quocunque modo debita, ſeù relicta in ultimis voluntatibus, & teſtamentis nobis, & operi fabricæ majoris Eccleſię Benevẽtanæ, & Eccleſiæ (a) S. Bartholomæi Apoſtoli, & aliarum Eccleſiarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, ac Prælatis, Clericis, & Capellanis earundem occupaverint, ſeù occupata tenuerint, ut ſolvenda illa infra annum ipſis Eccleſiis, Prælatis, Clericis, & Cappellanis, ipſis Legatariis ſatisfaciant eidem integraliter cum effectu.

N O T Æ.

Baſilica S. Bartholomæi quando ædificari cœperit.

S. Bartholomæi tranſlatio Lipara Beneventum.

Ejuſdem Baſilicæ æneæ valvæ.

Archiepiſcoporũ ſtudium in ejus fabrica, & ornatu.

a. ECCLESIAE S. BARTHOLOMAEI] *Hujus Baſilicæ fundamenta jacta fuiſſe comperimus anno* 1112. *à Landulpho II. Archiepiſcopo X. de quo in ſuperiori Concilio ſcripſimus, propriis, & civium eleemoſynis, ut decentiùs B. Bartholomæi Apoſtoli corpus collocaretur (erat enim in Metropolitana Eccleſia ab anno* 839. *quo è Lipara Inſula Beneventum translatum fuit) & ſub Petro II. Archiep. XIII. æneis valvis decorata annis* 1150. *&* 1151. *Ioannes VI. de Caſtro-Cæli Cardinalis Archiep. XIX. anno* 1288. *Capitulo aſſentiente, multa vendidit ſtabilia, quorum pretio ære alieno, quod Roggerius Card. Archiep. XVI. conflaverat ob hujus Baſilicæ fabricam, ſe exſolveret. Fr. Monaldus Monaldeſchus Archiepiſcopus, de quo in præſenti, pari devotione erga B. Apoſtolum accenſus anno* 1320. *quæſtuandi per Diœceſim, & Provinciam facultatem conceſſit pro eadem, ſuisque impenſis atrium erexit.*

Corporis B. Apoſtoli è Metropolitana in propriam Baſilicam tranſlatio.

2 *Subſequentibus temporibus anno nempè* 1338. *die* 25. *Auguſti ad umbilicum ſuo ære perductam Fr. Arnaldus de Bruſacco Ord. Min. Archiep. XXV. noſtræ Samnitium Provinciæ Pontificum aſſiſtentia ſolenni ritu dicandam curavit, in eamque tranſtulit Beati Apoſtoli ſacratiſſimum pignus, Benedicto XII. Pont. Max. annuente, dato diplomate Avenion. IV. Maji. Anno tertio.* 1337. *cujus autographum exemplar in Bibliotheca noſtræ Eccleſiæ ſervatur, nuper iterùm deſumptum ex Archivo ſecreto Vaticano* die 9. Februarii currentis anni 1694.

3 *Non defuere inſequentibus ſeculis, qui eidem exornandæ incubuerint. Anno etenim* 1430. *Gaſpar Columna, Martini PP. V. nepos Archiep. XXXVI. Choro, tribuſq; tumbis eam auxit, picturiſque exornavit. Ac noſtris denique temporibus Joannes Baptiſta Foppa, qui ab anno* 1643. *uſque ad* 1673. *noſtram hanc pontificalem Sedem invictiſſimè in ſuis jamdudum conculcatis juribus extulit, nedùm egregiè ſuſtinuit Archiepiſc. LVIII. magnificentiſſimam inibi è diſſectis marmoribus confeſſionem conſtruxit, in cujus aræ ſtipite ſacra B. Apoſtoli lipſana ſua manu repoſuit.*

Terræmotus, quo Baſilica decidit; & B. Apoſtoli Corporis è ruinis ad Metropolitanã tranſlatio.

4 *At verò anno* 1688. *die* 5. *Junii Dominus in virga iniquitates, & in verberibus peccata noſtra viſitans terræ-motus vi cuncta vaſtitati tradidit; & Baſilica ipſa funditùs everſa remanſit. Ita ut ſacrum Apoſtoli corpus è ruinis extractum die* 7. *Februarii* 1689. *in Metropolitanam Eccleſiam noſtro mandato, ut publicis eadem die conſignatum eſt tabulis, quas in Appendice IV. noſtræ Diœceſanæ Synodi eo anno typis vulgavimus, deportatum fuerit. Ibique ad præſens veneramur, quouſque ejus Baſilica reædificetur, pro cujus conſtructione die* 13. *Martii anno* 1692. *ſtato ritu primarium in fundamentis impoſuimus lapidem: ſurgitq; in dies opus, benedicente Domino, ſumptibus Archiepiſcopo, Clero, populoque communibus.*

Baſilicæ reædificatio, & primarii lapidis in ejus fundamentis impoſitio.

Diſſertatio de exiſtentia Corporis S. Bartholomæi Beneventi. Brietius in Chronico tom. V.

5 *Occaſionem nacti, quòd in hoc Concilio de fabrica prædictæ Baſilicæ agitur, peculiarem in calce diſſertationem dabimus* de vera exiſtentia Corporis Sacratiſſimi noſtri Apoſtoli, etiam ad præſens apud nos Beneventanos, *ad obſtruendum adverſariorum os, è quibus noviſſimè non deeſt, qui nobis illudens, re vera nugatoriè, ineptèque, talia arioletur*: Tranſlatum eſt hoc anno (*videlicet* 1000.) S. Bartholomæi Corpus Benevento Romam, ab Othone III. quamquam aliqui à Beneventanis aliud corpus ſuppoſitum velint; ſed Pontificum diplomatis ſacra hæc Lipſana ſunt Romanis adjudicata; ſolis jam reclamantibus Beneventanis, quibus eſt pro ratione voluntas.

Objectio D. Ciampini ex Turrigio.

6 *Dum hæc ſub prælo eſſent, Roma nobis tranſmiſſæ ſunt præclariſſimæ lucubrationes* de Sacris ædificiis à Conſtantino Magno conſtructis, *nuper editas, quibus conſueta humanitate nos ditavit doctiſſimus Præſul Joannes Ciampinus, de univerſa eruditorum Republica optimè meritus. Has cùm avido ſtudio perlegeremus in eum locum incidimus, quo amicus optimus, ſuaviſſimusque alapam nobis Beneventanis impingere videtur, hæc narrans pag.* 58.

Sub ſilentio prætereundam minimè eſſe arbitror rem pauciſſimis notam, & à Turrigio in ſuis Cryptis Vaticanis pag. 43. relatam, ſcilicet Pauli IV. ævo Tyberim fluvium extra ſuum debaccatum fuiſſe alveum, quare Eccleſiæ pars, Conventusque S. Bartholomæi, in Inſula Licaonia corruit. Quamobrem ejusdem S. Apoſtoli corpus cum aliis reliquiis in illa Eccleſia eò uſque aſſervatis, ad Vaticanam Baſilicam cum pompa tranſlatum fuit; deindè Eccleſiæ, Conventusque reparationibus factis anno 1560. die 27. Julii juſſu Pii IV. ſolenni pompa ad eandem Eccleſiam idem corpus cum reliquiis relatum: ac ut de hujusmodi notitia plenior fides adhibeatur Breve ſuper hujusmodi nova tranſlatione ab eodem Pio IV. datum ad longum idem Turrigius pag. 544. refert.

7 *Nobis non aliud tanto viro, quem maximi facimus reſpondere lubet, imò veriùs, nec aliter debemus, quàm, quia Romanus eſt, videlicet patrio ex affectu, ea adnotaſſe, quia verò Ciampinus, doctrina ſcilicet, ac veritate præſtantiſſimus, Breve Pii IV. in medium haud protuliſſe; ſed ad Turrigium ablegaſſe Lectorem.*

Accipe amabò Lector diploma ex eodem ipſiſſimo Turrigio loc. cit.

Breve apud Turrigium.

Pius Papa IV. Motu proprio, &c. Cum (*ſicut accepimus*) de anno 1557. Eccleſia Sancti Bartholomæi in Inſula de Urbe, vi fluminis, quod de illo anno ferè univerſam Urbem Romam inundavit, notabilem ruinam tam ipſius Eccleſiæ, quàm Monaſterii paſſa fuit adeò, ut Fratres dictæ Eccleſiæ ab indè recedere coacti fuerint, & Eccleſia diruptis parietibus, undique aperta, claudi non poterat, & propterea fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter, ne *Reliquiæ Sanctorum, quæ in eadem Eccleſia erant*, & venerabantur, ſine ſolita Eccleſiæ clauſura, & Fratrum cuſtodia, inibi tunc remanerent, *illas* ad Baſilicam S. Petri de Urbe transferri fecit, & inibi in cuſtodiam dilectorum filiorum Canonicorum, & Capituli dictæ Baſilicæ *per Inventarium conſignatæ fuerunt, prout & publico inſtrumento deſuper, ut dicitur confecto contineri dicitur.* Cumque poſtmodum Fratres prædicti ex plurium fidelium eleemoſynis dictam Eccleſiam clauſerint, &c. motu ſimili, & ex certa ſcientia eisdem

dilectis

dilectis filiis, & Capitulo, &c. per præſentes committimus, & mandamus, ut, quotieſcunque pro parte dictorum Frattum, fuerint requiſiti, *eaſdem Reliquias eis, ut præfertur,* in cuſtodiam ſimiliter conſignatas eiſdem Fratribus, & Conventui ad Eccleſiam S. Bartholomæi proceſſionaliter, ut moris eſt, deferendas reſtituant, & conſignent, decernentes, quod præſentium ſola ſignatura, abſque alia regiſtratione, & data ſufficiat, &c.

8 *Quo in diplomate notandum. 1. Nullam de S. Bartholomæi corpore fieri mentionem. 2. De aſſerto ibi Reliquiarum Inventario notatu digniſſima ſunt verba:* Per Inventarium conſignatæ fuerunt, prout & publico inſtrumento deſuper, UT DICITUR, confecto contineri DICITUR. *Inventariũ igitur ſacrarũ reliquiarũ confectum fuiſſe Pontifici aſſeritur; at Pontifex illud non probat, neque affirmat. 3. Nihil in diplomate diſponi præter reſtitutionem reliquiarum, quas (ſupple ſi quæ, & quales fuiſſent) Canonici Vaticanæ Baſilicæ cuſtodiendas, ut ſupponitur, anno 1557. acceperant.* Reſponſio.

9 *E quibus liquidò conjicere licet ſententiã Pii IV. de exiſtentia Corporis S. Bartholomæi in Vrbe, cùm de illo nec unicum quidem fecerit verbum in allato diplomate; quod utique non omiſiſſet, ſi tanti Apoſtoli corpus ineſſe Apoſtolicus crediſſet. Si tali cautione uſus Robertus de Monte in Appendice ad Sigeberti Chronicon, cùm aliam deſcripſit Tiberis alluvionem anno 1157. ejus quidem narratio undarum fluenta haud fuiſſet jactata.* Sententia Pii IV. de exiſtentia Corporis B. Apoſtoli in Urbe.

Diplomati Turrigius ſubnectit, quæ ſequuntur: Vigore hujus motus proprii Capitulum S. Petri deputavit ad conſignandum corpus S. Bartholomæi, & alias Reliquias RR. DD. Epiſcopum Caſtrenſem, ſcilicet R. D. Hieronymum Machabæum, & Aurelium de Tortis Canonicos dictæ Baſil. Fratribus S. Bartholomæi, ſub die 25. Julii 1560. & eodem anno die 27. ejuſdem conſignaverunt corpus ipſius glorioſi Apoſtoli, & alias Reliquias Frattibus ſupradictis, ut patet publico inſtrumento in actis quondam D. Simonis Tegeroni Notarii Baſilicæ memoratæ, &c.

10 *Verùm iſthæc non Pontifex loquitur, ſed Fratres, vel Canonici, à Minoritis anilibus fabulis inſtructi. Aſſerere quoque poterant ibi adfuiſſe corpus Sanctiſſimi Parentis Dominici, quod Confratres mei religioſiſſimi Franciſcani Aſſiſii apud ſe quieſcere contendunt, non Bononiæ, in cujus Vrbis celeberrimo meæ Religionis Conventu cum ſacris Theologiæ Studiis vacaremus, pluries Sanctiſſimi Patriarchæ Caput continens oſtenſorium pro ſummo honore manus meæ contrectaverunt.* S. Dominici Corpus Bononiç quieſcit, non Aſſiſii.

CAP. XXIII.

Eccleſiaſticorum bonorum detentores, occupatores, & non revelantes, anathematis pœna compelluntur.

ITem, quia ſunt nonnulli, prout multorum habet aſſertio, qui terras, prata, paſcua, molendina, ſylvas, nemora, domus, cenſus, inſtrumenta, acta, regiſtra, privilegia, & alia bona jura ad Nos, & Beneventi Eccleſiã, & ejus Capitulum, & alias Eccleſias Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ pleno jure ſpectantia detinent occupata, ſeù aliàs indebito quovis modo, & ea ſolvere, & reſtituere negligant in ipſorum animam periculũ, prædictarumq; Eccleſiarum præjudicium, & jacturam: Nos indemnitati earundem Eccleſiarum, ex cura ſuſcepti regiminis providere volentes, requirimus, & monemus omnes, & ſingulos occupatores, detẽptores hujuſmodi, eorumque participes inſtitutos, ut infra unum menſem a die publicatæ præſentis computandum, quem eis pro monitione canonica, & termino peremptorio aſſignamus ſub excommunicationis pœna, quam in detemptores, eorumque participes, & ſcientes, ſi ſecus fecerint, ex nunc prout ex tunc ſimiliter ferimus in his ſcriptis, prædicta reſignare, perſolvere, & reſtituere prædictis Eccleſiis, vel eis, ad quos earum gubernatio ſpectare dignoſcitur, ac participes, & ſcientes debeant revelare.

CAP. XXIV.

In bonorum, juriumque Eccleſiaſticorum turbatores excommunicatio fertur.

ITem excommunicamus ſimiliter in his ſcriptis omnes, & ſingulos indebitè turbatores, & moleſtatores poſſeſſionum bonorum majoris Eccleſiæ Beneventanæ; & ejus Capituli, & aliarum Eccleſiarum, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ; tam mobilium, quàm ſtabilium, necnon jurium, redituum, cenſuum, & aliorum proventuum dictæ Eccle-

ſiæ

Digitized by Google

ſiæ Beneventanæ, & Capituli ſupradicti, & aliarum Eccleſiarum Civitatis, & Diœceſis, & Provinciæ ſupradictæ ſcientes, eorumque participes, quique ad prædicta dederint auxilium, conſilium, vel favorem.

C A P. XXV.

Eccleſiaſticis perſonis collectas imponentes, eorumque fautores excommunicantur. Si Univerſitates in hoc culpabiles fuerint, interdicto ſupponuntur.

ITē præſenti Conſtitutione monemus una pro omnibus, & peremptoriè omnes, & ſingulos cujuscunque præeminentiæ, conditionis, vel ſtatus exiſtant, qui Prælatis, Eccleſiis, perſoniſque Eccleſiaſticis, regularibus, & ſecularibus imponunt, & impoſuerint in futurum onera gravia, ipſosque talliant, & eis, vel ipſorum alicui collectas imponunt, & ſuorum proventuum dimidiam decimam, vigeſimam, vel quamvis aliam portionem, aut quotam exigunt, & extorquent, ipſosque moliuntur multifariè ſubjacere ſervituti, ſuæque ſubmittere juriſdictioni, & qui talia impoſuerint, vel exegerint, Clericis, & perſonis Eccleſiaſticis, & ipſis invitis, aut apud ædes ſacras depoſita, ſeù alia bona Eccleſiaſtica, & Eccleſiaſticarum perſonarum ubilibet in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana arreſtaverint, ſanciverint, aut occupaverint, vel arreſtari, ſanciri, aut occupari mandaverint, occupata, ſancita, vel arreſtata receperint, necnon omnes, & ſingulos, qui ſcienter in prædictis auxilium, conſilium, vel favorem publicè, vel occultè præſtaverint, ut ad præmiſſa, & præmiſſorum quodlibet infra quindecim dierum terminum reſipiſcant: quem terminum eis pro ultimo, & peremptorio termino aſſignamus. Omnes, & ſingulos contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc ipſo elapſo termino excommunicationis ſententiam incurrere volumus Univerſitates ſi culpabiles in hoc fuerint interdicuntur. ipſo facto, Univerſitates quoque quæ in ipſis culpabiles fuerint ex nunc prout ex tunc Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto.

C A P. XXVI.

Temporales Domini ſubditis mandantes ne Eccleſiaſticis perſonis obſequia præſtent, excommunicationi ſubiiciuntur.

ITem denunciamus, & decernimus eò ipſò excommunicationis ſententiæ ſubjacere omnes, & ſingulos temporale dominium obtinentes, qui in Tertis eorum ſuis ſubditis præcipiunt, atque mandant ne Prælatis, aut Clericis, vel perſonis Eccleſiaſticis quibuſcunque vendant, aut emant aliquid ab eisdem, neque ipſis granum, vel blandam molant, coquant panem, & alia obſequia eis præſtent, & exhibeant, inducunt, & prohibent: Cum talia in derogationem libertatis Eccleſiaſticæ præſumantur.

C A P. XXVII.

Acta ad Epiſcopales Curias pertinentia, ne ſubtrahantur.

ITem ſtatuimus, & præſenti Conſtitutione ſancimus, quòd ſiquis auſu ſacrilego præſūpſerit aliqua inſtrumenta, vel ſcripturas, & ſpecialiter de actis, quæ in noſtra Curia, ac ſuffraganeorum noſtrorum, & aliorum Ordinariorum Provinciæ Beneventanæ ventilantur furtivè, vel malitiosè ſubtraxerit, vel doloſo modo rapuerit, tanquam ſacrilegus Eccleſiæ rerum ſubtractor eò ipſo ſit excommunicationis vinculo innodatus.

C A P. XXVIII.

Epiſcopalis juriſdictio ne lædatur ſub excommunicationis interminatione.

ITem ſtatuentes monemus in his ſcriptis pro primo, ſecundo, & tertio, ac peremptorio termino, ſeù monitionis edicto, & una monitione pro tribus omnes, & ſingulos tam Clericos, quàm laicos cujuscunque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis exiſtant, impedientes, vel impedire in poſterum præſumentes, vel fieri facientes, vel mandantes, impedientibus dantes auxilium, conſilium, vel favorem officium noſtrum, & noſtræ Curiæ, & ſuffraganeorum noſtrorum, & aliorum Ordinariorum Provinciæ Beneventanæ juriſdictionem, & au-

& auctoritatem Nobis, & eis noſtrarum, & eorum Eccleſiis debitam de jure, publicè, vel occultè impedire volentes directè, vel indirectè, quòd à prædictis ſine mora, vel difficultate qualiber debeant abſtinere;& ſi contra fecerint,& à prædictis non ceſſaverint. ex nunc prout ex tunc contra facientes excommunicationis ſententiam ferimus in his ſcriptis.

C A P. XXIX.

Beneficia conferre, de cauſis ad Epiſcopum pertinentibus coguoſcere, nemo præſumat. Si quis in eis ius habeat, infra duos menſes Epiſcopum informet. Pœna in contrarium facientes fertur: acta robore vacuantur.

Item quia ſicut ab aliquorum relatione percepimus, ſunt nonnulli de prædictis Civitate, Diœceſi, & Provincia, qui contra debitum rationis, & præjudicium noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ, & Suffraganeorum noſtrorum prædictorum conferre beneficia, de cauſis quibuſcunque cognoſcere, & alia exercere, quæ ad juriſdictionem noſtram, noſtrorumque Suffraganeorum ſupradictorum legitimè pertinere noſcuntur, auſu temerario, non verentur; volentes igitur ſuper his de opportuno remedio providere hac Conſtitutione in perpetuum valitura, ſancimus, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia ſupradictis cujuſcunque ſtatus, præeminentiæ, conditionis, ordinis, ſeù dignitatis exiſtat in prædictis Civitate, Diœceſi, & Provincia talia quomodolibet acceptare præſumat, niſi prædicta ſibi à jure, ſeù à ſpeciali privilegio, vel aliqua cauſa legitima pertinere noſcantur; de quibus nobis, aut dictis Suffraganeis noſtris in duorum menſium ſpatium fidem ſufficienter dare procurent, & plenariè informare. Contrarium verò facientes, quia exceſſus, & enormitas hoc requirit, excommunicationis ſententiam, ac beneficii, cujuſcunque obtinuerit, privationem incurrere volumus ipſo facto. Collationes autem quorumcunque beneficiorum, ſeù cauſarum cognitiones, & proceſſus, ac acta quæcunque per quas, ſeù quæ noſtra juriſdictio, ſeù Suffraganeorum noſtrorum valeat impediri, ſeù lædatur in aliquo per ipſos hactenus facta, vel in poſterum facienda omni robore vacuamus, & nullius eſſe volumus firmitatis.

C A P. XXX.

Eccleſiaſticam dignitatem abſque canonica inſtitutione nemo detineat, aut Eccleſiarum adminiſtrationi ſe ingerat. De Eccleſiaſtica dignitate proviſus, collationis litteras ſecum deferat.

Item ſtatuimus, & præſenti Conſtitutione monemus una monitione pro tribus, & peremptoriè omnes, & ſingulos Clericos, & laicos Civitatis Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ cujuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel dignitatis exiſtant, quòd nullus præſumat accipere, occupare, vel invadere, vel detinere dignitatem, vel perſonatum Eccleſiæ, ſeù aliud quodcunque beneficium Eccleſiaſticum auctoritate propria per ſe, vel per alium, aut poſſeſſiones, fructus, reditus, & proventus eorundem abſque inſtitutione canonica, ſeù collatione Prælati, ad quem dignoſcitur pertinere, aut de adminiſtratione Abbatiarum, & Eccleſiarum ipſarum ſe aliquatenus intromittat, vel de juribus earũ aliquid recipiat, vel pertractet abſq; voluntate, & mandato Rectorum Eccleſiarum ipſarum, quibus Rectoribus eorundem dignitates, perſonatus, vel officia conceſſa fuerint per Prælatos eoſdem; etiamſi jus aliquod patronatus præſentationis, vel electionis habeant in eiſdem. Alioquin in omnes, & ſingulos ſupradictos; qui poſt menſem unum ex nunc in antea numerandum prædicta, vel aliquid prædictorum accipere, occupare, aut invadere præſumpſerint, vel occupata, ſeù ſubtracta olim tenuerint, vel teneant abſque collatione, aut licentia ſpeciali, ut eſt dictum, & Capellanos ſervientes in divinis officiis poſt menſem unum in antea numerandum in prædictis Dignitatibus, perſonatibus, Eccleſiis, & beneficiis nomine prædictorum occupatorum, vel detentorum quorũlibet ſine licentia ſpeciali, in his ſcriptis excommunicationis ſententiæ vinculo innodamus. Præſenti quoque Conſtitutione adiicientes, quòd quicunque per Nos, aut Suffraganeos noſtros, ſeù alium, ad quem ſpectat in Abbatem, Archipresbyterum, vel Re-

Rectorem confirmatus, ſeù inſtitutus fuerit, antequam prædictarum Abbatiæ, Archipresbyteratus, Rectoriæ, vel alterius beneficii cujuſcunq; poſſeſſionem adipiſcatur litteras noſtras, vel illorum, ad quos ſpectabit ſecū deferat in teſtimonium confirmationis, inſtitutionis, aut collationis noſtræ, vel illorum, qui ipſum beneficium conferent noſtro, vel eorum ſigillo ſigillatas. Quòd ſi aliquis eorum contrariū fecerit, confirmationes, inſtitutiones, & collationes ipſæ ſint irritæ ipſo jure, & omni jure per ipſos confirmatos, inſtitutos, & beneficiatos propterea acquiſito, eò ipſo priventur. Nulluſque interim tanquam Abbatibus, Archiepresbyteris, aut Rectoribus obediat, vel intendat.

C A P. XXXI.

Beneficia commendata detinere abſque juſto titulo prohibetur. Beneficium curatum habens aliud ſimile ne quærat.

ITem quia nonnulli in Civitate, Diœceſi, & Provincia ſupradictis beneficia, ſeù beneficium commendata detinere dicuntur, quæ ad collationem noſtram, aut Suffraganeorum noſtrorum, vel aliorum Ordinariorum noſcuntur jure ordinario pertinere, excommunicamus ſimiliter in his ſcriptis tenentes recommendata taliter, ſeù aliter dicta beneficia, vel ipſorum aliquod abſque juſto titulo, vel tenentes unum beneficium curatum, & aliud præſumentes recipere habens curam eandem non reſignantes nobis, aut illis, ad quos ſpectant eadem beneficia, & ſcientes, & non revelantes nobis, & illis infra menſem unum a die publicationis præſentium computandum, quém eis pro termino peremptorio, & monitione canonica aſſignamus: addentes Conſtitutioni prædictæ, quód nihilominùs recipientes beneficium cum cura, habendo aliud ſimile beneficium ſine diſpenſatione legitima, privati ſint ipſis beneficiis ipſo facto.

C A P. XXXII.

E dignitatem obtinentibus, Archidiaconus ſaltem Diaconatus ordinem, cæteri Preſbyteratus infra annum ſuſcipiant: vigintiqninque ætatis annum hi habeant, & de legitimo matrimonio ſint procreati.

ITem præſenti Conſtitutione monemus omnes, & ſingulos de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventanis Decanatum, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, Abbatiam Prioratum, vel Præpoſituram, aut Perſonatum, vel Dignitatem curam animarum habentem annexam, aut Parochialis Eccleſiæ regimen obtinentes, & qui in poſterum obtinebunt, quòd infra annum ex nunc, & à tempore quo in antea hujuſmodi Dignitarum, Perſonatuum, & beneficiorum poſſeſſionem habuerint, ſi Archidiaconatus ſaltem in Diaconum; ſupradicti verò alii ad Presbyteratus ordinem ſe faciant promoveri, & nullus promoveatur ad aliquem prædictorum ordinum, vel jam promotus detineat, niſi 25. annum ætatis ſuæ attigerit, vel habuerit: Et de legitimo matrimonio procreatus, moribus, & ſcientia commendandus exiſtat. Alioquin controfacientes decernimus, denunciamus, & declaramus dictis Eccleſiis perſonatibus, Dignitatibus, & beneficiis ſupradictis eſſe ipſo facto privatos.

Nullus ad aliquam dignitatem promoveatur, & promotus detineat, niſi vigeſimum quintum annum attigerit.

C A P. XXXIII.

Abſentes infra tres menſes ad Eccleſiarum ſervitium redeant, ni Cathedrali deſerviant. Parochi ſubſtitutum, per Epiſcopum approbandum, & infra menſem præſentandum, ſuis Eccleſiis præficiant.

ITem quicunque in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana habet, vel tenet Eccleſiam aliquam, curam animarum habentem, ſeù Eccleſiam Parochialem limitatam, ſi ſit abſens à Civitate, vel loco, ubi Eccleſia ipſa conſiſtit, teneatur infra trium menſium ſpatium poſt publicationem præſentium ad ipſam Civitatem, vel locum redire. Aliàs ſi nō redierit, vel ſi poſt reditū ceſſaverit per menſē in ipſa Eccleſia in divinis officiis ſerviendo, perſonaliter reſidere, decernimus ipſum eò ipſo dicta Eccleſia fore privatum, niſi habens præfatam Eccleſiam, in majori Beneventana Eccleſia, vel aliis Cathedralibus noſtræ Provinciæ Eccleſiis in dictis officiis ſerviendo, reſidentiam faciat perſonalem; quo caſu in Parochiali Eccleſia, ut hactenus eſt conſuetū ne faciat deſerviri, niſi de noſtro, ſeù Suffraganeorum, & aliorum Ordinariorū & Superiorum ſuorum mandato, & licentia ſpeciali. Quo caſu volumus, quòd ille,

Digitized by Google

ille, qui dictæ Eccleſiæ deſerviet per nos, & noſtram Curiam, aut Suffraganeos noſtros, & eorum Curias approbetur, ne cura animarum committatur perſonis non idoneis, & indignis. Et quòd dictus ſubſtitutus, ſeù deſerviens nobis, aut noſtræ Curiæ, vel ipſorum Suffraganeorũ infra unum menſem à publicatione præſentis præſentetur, per nos, vel eos approbandus, alioquin dicto beneficio ſit ipſo jure privatus.

CAP. XXXIV.

Diſpenſationes à reſidendo Beneficiatis revocantur, exceptis, qui in Pontificis, Cardinalium, aut Archiepiſcopi ſervitio reperiuntur.

ITem conſiderantes, quòd propter abſentiam Beneficiatorum noſtræ Diœceſis, & propter licentias, & diſpenſationes per nos, & Prædeceſſores noſtros, ſeù per Vicarios noſtros, & dictorum Prædeceſſorum de non reſidendo in eiſdem beneficiis divinus cultus minuitur, cura negligitur, eleemoſyna, & hoſpitalitas pereunt, ędificia deſolantur, & corruunt, jura, & bona eorundem beneficiorum indebitè uſurpantur, & remanent indefenſa, & multa alia mala, & damna ſequuntur, prout nos docet experientia, & evidentia facti monſtrat; idcircò omnes licentias, & diſpenſationes prædictas; tam per nos, quàm per Prædeceſſores noſtros, vel Vicarios prædictos, ſeù alios quoſcunque auctoritate noſtra, vel prædictorum Prædeceſſorum noſtrorũ ex quibuſcunque cauſis, & ſub quacunque forma vel expreſſione verborum hactenùs conceſſas, factas, vel donatas in hac noſtra præſenti Synodo revocamus omninò; & pro revocatis, & nullis de cætero habemus, & haberi volumus, niſi ſint conceſſæ reſidentibus in ſervitio D. N. Papæ, vel DD. Cardinalium, vel in noſtro.

CAP. XXXV.

Canonici, & Curati Rogationum litaniis, & proceſſionibus à jure, vel à Superioribus indictis, interſint.

ITem hac perpetua, & inrefragibili Conſtitutione ſancimus, quatenus ſinguli Canonici noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ, ac alii Presbyteri curam animarum habentes, in Civitate Beneventana degentes ad præſens, & qui ibidem in poſterum morabuntur; necnon & ſinguli Canonici ſuffraganearum Eccleſiarum noſtrarum, & Presbyteri alii curam animarum habentes, degentes in Civitatibus, in quibus ſunt noſtræ præfatæ ſuffraganeæ, & Cathedrales Eccleſiæ ſituatæ, & qui ibidem in poſterum morabuntur (nobis tamen, & Eccleſiæ noſtræ ſubjecti) ſingulis diebus, quibus ſolennes rogationes litaniæ, ſive proceſſiones à jure, vel à nobis, aut noſtris Suffraganeis ſupradictis quomodolibet indicuntur, vel etiam indicentur, induti ſuperpelliceis ad ſonum Campanæ dictæ noſtræ majoris Eccleſiæ, ſeù Eccleſiarum Cathedralium Suffraganeorum noſtrorum in dicta noſtra Eccleſia, vel in aliis Cathedralibus ſupradictis, vel alibi, ſi aliud duxerimus, vel duxerint dicti noſtri Suffraganei mandandum, convenire perſonaliter teneantur ituri ad locum, & audituri litanias, ſeu proceſſiones, ſi & prout Canonici dictæ noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ, ſeù aliarum Eccleſiarum prædictarum duxerint faciendum. Contrarium verò facientes pro quolibet pœna trium tarenorum noſtræ, ſeù Suffraganeorum noſtrorum prædictorum Curiis applicanda tenore præſentium decernimus fore plectendos. *Trium tarenorum pœna plectuntur Canonici defectuoſi.*

CAP. XXXVI.

Abſque Eccleſiæ utilitate, & juris ſolennitatibus, Eccleſiaſtica bona ne vendantur, aut locentur.

ITem ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus Archipresbyter, vel Prælatus, ſeù Rector alicujus Eccleſię, vel quivis alius Clericus Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanę poſſeſſiones, & bona ſuę Eccleſię vendere, vel alienare alicui audeat, vel locare, niſi manifeſta utilitas Eccleſiæ inde appareat, & proveniat in hujuſmodi ſolẽnitatibus juris, cõtractibus obſervatis. Aliàs in contrariũ facientes tam in dãtes, quàm in recipientes excõmunicationis ſententiã proferimus in his ſcriptis; & ipſa locatio, venditio, & alienatio ſit, & ſint nulla, & nullæ ipſo jure irrita, & caſſa, & ipſam & ipſas ex nunc ſuis viribus vacuamus.

CAP. XXXVII.

Eccleſiæ bona à ſecularibus, aut regularibus neque ad emphiteuſim concedantur, neque, vel ad quinquennium locentur ſine Epiſcopi licentia. Pecuniæ nonniſi, quæ ſingulis annis juſtè debentur, pro locatione recipiantur.

Item quòd nonnulli Abbates tam regulares, quàm ſeculares, tam Capellæ, quàm Collegia, Archipresbyteri, Eccleſiarum Rectores, & alii Clerici, Eccleſiaſticæque perſonæ Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ juriſdictioni noſtræ ſubjectis Abbatias, vel Eccleſias, ſeù beneficia eccleſiaſtica obtinentes, cupiditatis vitio laborantes, domos, hortos, vineas, & alia eccleſiaſtica immobilia ad longum tempus locare, in emphiteuſim concedere, & alienare abſque legitima cauſa præſumunt, in ipſius contractus initio recipientes aliquam pecuniæ quantitatem, & poſtmodum annis ſingulis recipiunt longè minorem quantitatem ſub nomine penſionis, vel cenſus, quàm ipſorum bonorum, ſeù poſſeſſionum fructus valere noſcuntur, propter quæ Eccleſiis maximum præjudicium generatur. Unde Eccleſiarum indemnitati, & ſtatui providere volentes, quamvis ſuper hoc ſit ſatis à jure proviſum, hac conſultiſſima Conſtitutione apertiùs ordinamus, & declaramus, quòd Abbates, tam regulares, quàm ſeculares, Archipresbyteri, Eccleſiarum Rectores, & alii Clerici, eccleſiaſticæque perſonæ Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ; ſeù ipſorum aliquis domos, apothecas, hortos, vel vineas, ſeù alia eccleſiaſtica bona immobilia locare etiam ad quinquennium, vel in emphiteuſim concedere, permutare, vel aliàs qualitercunque alienare, etiam in caſibus à jure permiſſis abſque ſpeciali licentia noſtra & conſenſu expreſſo, vel Suffraganeorum noſtrorum, ut ſpectat ad Nos, & eos, nullo modo præſumat: ex qua quinquenali locatione, vel in emphiteuſim conceſſione, vel proliſſione quinquennii vel noſtra licẽtia, vel cõſenſus accedat, pecuniã nullã recipiãt, niſi, ſicut tanguntur anni ſinguli locationis prædictæ. Contrariũ facientes in aliquo prædictorũ, eò ipſo excommunicationis ſententiam incurrant. Et nihilominus pœnam pecuniariam pro noſtro, vel ipſorum Suffraganeorum arbitrio infligendam non evadant; ac locatio, permutatio, in emphiteuſim conceſſio, vel alius quicunque contractus, quæ, vel qui aliter celebrabitur ſuper bonis eccleſiaſticis ſupradictis nulla, & nullus ipſo jure exiſtant, & nullam obtineant roboris firmitatem, nec pœnæ adjectio, vel juramentum, ſeù alia obligatio, vel promiſſio interveniens in præmiſſis teneat, vel valeat, & penitùs nullius exiſtat momenti, non intendentes propterea aliis juris ſollennitatibus, quæ intervenire debent in eccleſiaſticarum rerum alienatione aliquatenus derogare.

Quinquènalis locatio, & qualibet alia in emphiteuſim conceſſio ſine Epiſcoporum licentia nullius roboris erit.

CAP. XXXVIII.

Ignoti Presbyteri ad divina non ſunt admittendi, ſi licentia carent.

Item ſepè contigit, quòd nonnulli vinculo excommunicationis aſtricti, aut apoſtatæ, vel irregulares, ſeù criminoſi, & Sacramentorum participatione indigni, ſuam patriam, in qua de eis habetur notitia, fugientes, ſe in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana improbè ingerunt celebrationi miſſarum, & Populo præſumunt, non ſine gravi offenſa Dei, miniſtrare eccleſiaſtica Sacramenta. Nos igitur animarum ipſorum periculis obviare, & Chriſtifidelibus, ne decipiantur, ſuccurrere, ex officio debitè cupientes ſtatuimus, quòd nullus notoriè ignotus, vel forenſis, aut alterius Civitatis, vel Diœceſis oriundus (quòd de quolibet præſumatur, niſi ſaltem per famam ipſius origo bona, vel competentibus indiciis approbetur) audeat, vel præſumat in Civitate Diœceſi, & Provincia ſupradictis miſſam, vel miſſas celebrare, nec alicui miniſtrare eccleſiaſtica Sacramenta ſine noſtra, vel Vicariorum noſtrorum, aut Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorum ſuorum, prout ad eorum quemlibet pertinet, licentia ſpeciali. In contrarium facientes, excõmunicationis ſentẽtiam ferimus in his ſcriptis. Judicamus autem dictam licentiam nullatenus eſſe de gratia concedendam, niſi de vita, ordinibus, & moribus plenariè fiat.

In licentiis Epiſcoporum expreſſa fides de moribus, & ordinibus eſſe debet.

Digitized by Google

CAP. XXXIX.

Beneficia, ultra ſeptem miſſarum numerum in hebdomada requirentia, infra quindecim reſignentur. Qui talia poſſident, Epiſcopo in ſcriptis revelent.

ITem quia, prout ad noſtrum pervenit auditum, plerique Canonici, & Sacerdotes Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, non quæ JESU Chriſti ſunt quærentes, lucris temporalibus inhiantes in Civitate, Diœceſi,& Provincia ſupradictis,ſpecialiter in noſtra maiori Beneventana Eccleſia ultra ſeptem miſſas in hebdomada in beneficium aſſequuntur; qui non valentes perſonaliter ſervire eiſdem per ſubſtitutos minùs legitimè ſerviunt, quinimmò deſerviunt contra ſacrorum Canonum inſtituta: volentes, prout officii debitum nos compellit de ſalubri remedio providere; monemus omnes, & ſingulos Canonicos,& Sacerdotes Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, & in eis commorantes una monitione pro omnibus, quatenùs infra quindecim dies à die publicationis præſentium computandos miſſas ultra ſeptem numero ſupradictas, & ipſarum beneficia in manibus noſtris, vel eorum, ad quos ſpectat collatio, & præſentatio eorundem debeant reſignare, & in futurũ ultra prædictũ numerum non debeant acceptare. Alioquin ex nunc pro ut ex tunc miſſis omnibus ſupradictis omninò infra numerum numeratum, & in ſtipendiis earundem privamus, & privatos eſſe volumus, & decernimus in his ſcriptis. Mandantes nihilominùs ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Clericis noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ hujusmodi miſſas, ſeù beneficium obtinentibus, quòd infra ſupradictum terminum, numerum dictarum miſſarum eis in beneficium conceſſarum, nobis, aut noſtro Vicario, qui pro tempore fuerit, & Suffraganeis noſtris, & eorum Vicariis in ſcriptis notificent, & revelent.

CAP. XL.

Plures quam ſeptem Miſſæ in hebdomada ne tribuantur.

ITem monemus omnes, & ſingulos Clericos, & laicos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ prædictarum, ad quos Capellarum, & miſſarum prædictarum præſentatio, ſeù inſtitutio pertinet, tam in noſtra Beneventana majori Eccleſia, quàm aliis Eccleſiis prædictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ut de cætero ſolicitè advertant, ne Canonicis, & Sacerdotibus habentibus miſſas plures in hebdomada, quàm ſuperiùs ſit expreſſum, conferant. Et ſi contra monitionem noſtram fecerint, præſentationem, ſeù inſtitutionem ipſam, nullam decernimus ipſo facto.

CAP. XLI.

Si pro miſſarum celebratione poſſeſſiones legatæ fuerint, infra menſem celebranti Presbytero aſſignentur.

ITem advertentes propenſiùs, ne defunctorum intentio defraudetur, declarando decernimus, quòd non liceat exequutori alicui teſtamentario, vel alteri, qui ex diſpoſitione, ſeù commiſſione habeat aliquas miſſas facere celebrari, domos, terras, vel alias poſſeſſiones, ad hoc ſpecialiter deputatas, tenere, etiam dando pecuniam miſſas celebrantibus ſupradictas. Sed domos, & poſſeſſiones prædictas in unius menſis ſpatium, à die publicationis præſentis Conſtitutionis in antea computandi celebrantibus dictas miſſas aſſignet, niſi per teſtatorem aliud fuerit ordinatum; de qua ordinatione infra menſem prædictum coràm nobis, vel aliis Ordinariis, aut noſtræ, vel eorum Curiis exequutores, & hæredes prędicti fidẽ facere teneantur. In omnes autem,& ſingulos contrarium facientes in his ſcriptis excommunicationis ſententiam promulgamus.

CAP. XLII.

A caſibus reſervatis, qui hìc recenſentur, nemo abſque ſpeciali facultate abſolvat.

ITem monemus omnes,& ſingulos Abbates, Archipresbyteros, & Religioſos quoscunque, & Rectores Eccleſiarum, ac Clericos Civitatis, Diœceſis, & Provincię Beneventanæ cujuscunque Ordinis, Religionis, ſtatus, conditionis exiſtant, quòd nullus in ſubſcriptis caſibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis à jure ſpecialiter re-

ſervatis, videlicet de hæreticis, ſodomitis, adulteris publicis, maleficis, divinatoribus, falſariis, falſis teſtibus, & perjuris, inceſtuoſis, ſacrilegis, & Monialium corruptoribus, & aliarum virginum violatoribus; aut de Monialibus egredientibus extra ſua Monaſteria contra Decretalē D. Bonifacii PP. VIII. & ingredientibus in Monaſteriis earundem, niſi ex cauſa legitima, & rationabili. De blaſphematoribus Dei, B. Virginis, & Sanctorum, ſortilegis, permutationibus votorum quorumlibet, de excōmunicatis majori excommunicatione, de diſpenſatoribus malè ablatorum incertorum, de matrimoniis clandeſtinis, vel contra interdictum Eccleſiæ factis, de ſuffocatoribus, & oppreſſoribus filiorum ex propoſito, vel cauſaliter, de incendiariis, & invaſoribus, & detentoribus bonorum Eccleſiarum, & de muliere, quæ in adulterio concepit infantem, quem maritus credit eſſe ſuum, propter quem hęredes legitimi hęreditate fraudantur, & de mulieribus, & aliis procurantibus abortum. Item de illis, qui contractis ſponſalibus cum Sacramento, & non diſſolutis contrahunt cum aliis, & de peccato luxuriæ commiſſo inter mulierē, & Confeſſorē ſuum, vel propriū Sacerdotem, vel cum Compatre ſuo, & aliis criminibus publicis, qui caſus à jure ſunt nobis, & ipſis Epiſcopis reſervati, abſolvere delinquentē præſumat, vel ſe de talibus intromittat: ſed ipſos ad nos, aut ſuos Ordinarios abſolvendos remittat abſq; noſtro, vel ipſorū Ordinariorū ſpeciali mandato, niſi in articulo mortis, & tunc ſi copia Ordinarii commodè haberi non poſſit; & prędicti delinquentes ſatisfecerint primò ubi teneantur, vel de ſatisfaciendo præſtaverint idoneam cautionem. Et nihilominùs adjungendo Conſtitutioni prędictę ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus Religioſus, prętextu exemptionis, vel aliàs alterius perſonę Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanę audire confeſſionem prěſumat, aut eam abſolvere, vel ligare, niſi nobis, & noſtris Suffraganeis, prout ad nos, & eos ſpectat, fuerit pręſentatus, & per nos, & eos approbatus, ut Conſtitutio Bonifacii VIII. ſuper hoc edita, & per Clementem V. confirmata, mandat expreſsè. Omnes autem Religioſos extra eorum Monaſteria, & loca infra dictas Civitatem, Diœceſim, & Provinciam noſtras confeſſionem audientes, & contrarium facientes, tanquam delinquentes in loco noſtrę juriſdictionis, & Suffraganeorum noſtrorum pœnam à jure ſtatutam incurrere nunciamus, adjicientes Conſtitutioni prędictę, quòd nullus vigore, ſeù auctoritate cujuſcunque commiſſionis per nos, vel Suffraganeos noſtros, aut noſtrum, vel eorum Vicarios factę forſitan, vel fiendę de audiendis confeſſionibus, & de poteſtate abſolvendi à prędictis caſibus, aut aliis nobis, & eiſdem noſtris Suffraganeis de jure, vel de conſuetudine reſervatis, ſe aliquatenus intromittat, niſi ſuper hoc litteras noſtras, aut Suffraganeorum noſtrorum, ſeù noſtrę vel eorum Curiæ habeat, in quibus caſus, qui committerentur eiſdem, diſtinctè, & particulariter ſint expreſſi. Alioquin commiſſionem prædictam decernimus non valere; litteras autem, & licentias, quæ ſuper hujuſmodi per Prædeceſſores noſtros hactenùs emanaverunt, tenore præſentium revocamus.

Caſuū reſervatorum catalogus.

Nullò exemptionis prætextu Religioſus audeat audire confeſſiones, & à caſibus reſervatis abſolvere, niſi Epiſcoporum approbationem, & facultatem habuerit.

Si in litteris concedentibus facultatem abſolvendi ipſi caſus reſervati non fuerint expreſſi, nullius roboris erunt.

CAP. XLIII.

Decimarum ſolutio pro Decembri menſe præcipitur. Præſens Conſtitutio Populo publicetur.

ITem præſenti Conſtitutione monemus ſub excommunicationis pœna, quam, ſi ſecùs fecerint, incurrere volumus ipſo facto, omnes, & ſingulos Cives Beneventanos, & quoslibet Parochianos Eccleſiarum Parochialium Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, qui decimas tam prædiales, quàm perſonales Eccleſiis, quarum ſunt Parochiani jure divino debitas, ſolvant ipſarum Eccleſiarum Rectoribus annis ſingulis per totum menſem Decembris, & de non ſolutis, ut tenentur, ſatisfaciant competenter. Mandantes nihilominùs ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Archipresbyteris, Eccleſiarum Rectoribus, & Curatis prædictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, quòd ſingulis diebus Dominicis in eorum Eccleſiis, divina officia celebrantes præſentem Conſtitutionem ibi adſtantibus debeant publicare.

CAP.

CAP. XLIV.

In decimas manus extendere, aut quomodolibet occupare nemo præſumat: Religioſi quoque eas ſolvant; ſi quod exemptionis privilegium habeant, oſtendant.

ITem præſenti Conſtitutione monemus pro primo, ſecundo, & tertio, & peremptorio termino omnes, & ſingulos, tam mares, quàm mulieres; & Religioſos quoſcunque cujuſcunque ordinis, ſtatus, & conditionis exiſtant Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, vel domicilium, Caſtra, Terras, & loca in dictis Civitate, Diœceſi, & Provincia habentes, vel habitantes, aut moram trahentes in ipſis, quòd ad decimas Clericis, & Eccleſiis dictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ jure divino debitas, manus non extendant per ſe, vel alios quoquo modo; nec decimas ipſas occupare, invadere, & accipere præſumant directè, vel indirectè, publicè, vel occultè. Et ſi quas occupaverint, vel acceperint, illas infra duos menſes à die publicationis Conſtitutionis hujusmodi in antea computandos, reſtituant Rectoribus, & Clericis Eccleſiarum, quibus debentur decimæ ſupradictæ, dictique Religioſi de poſſeſſionibus eorum, & de fructibus ex ipſis obvenientibus, decimas perſolvant Rectoribus Eccleſiarum, in quarum Parochiis loca ipſorum Religioſorum, & poſſeſſiones ipſæ ſint ſituatæ, niſi ſuper hoc privilegium exemptionis haberent, de quo infra duos menſes, ab hodie in antea computandos, fidē facere, ſtuduerint, teneantur, aliàs in ſingulos contrariū facientes ex nunc, prout ex tunc, excommunicationis ſententiam proferimus in his ſcriptis, & vigore præſentis Conſtitutionis excommunicationis ſint vinculo innodati.

Decimæ Religioſorum illis Parochis debentur, in quorum Parochiis illorum loca exiſtunt.

CAP. XLV.

Solutionem quartæ partis decimarum, mortuariorum, & oblationum Epiſcopis debitam ſingulis annis, ultra Octobrem, aut Novembrem menſem differentes excommunicantur.

ITem ſtatuentes, ut ſupra, monemus Abbates, Archipresbyteros, Rectores, & Capellanos Eccleſiarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quatenùs quartiliam decimarum, mortuorum, & oblationum nobis, & dictæ Beneventanæ Eccleſiæ, & aliis Epiſcopis, Ordinariis eorum debitam integraliter ſolvant, & ſatisfaciant annis ſingulis nobis, vel Procuratoribus noſtris, aut dictis Epiſcopis, vel ſuis Procuratoribus per totum menſem Octobris, vel ad tardiùs uſque, & per totum menſem Novembris anni cujuslibet ſub excommunicationis pœna, quam in contrarium facientes proferimus in his ſcriptis.

CAP. XLVI.

Clericis taxillis ludere, arma deferre, capputia indecorè geſtare inhibetur.

ITem, ut Clericorum actus, & mores, quorum vita aliis debet eſſe magiſtra, in melius reformentur, omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, & cōmorantes in eis, ludentes ad taxillos in auguſtale unum, aut aliquod genus armorum peditos portando per Civitatem, Diœceſim, & Provinciam ſupradictas, niſi itinerando pœna quindecim carlenorum argenti noſtræ, & ipſorum Suffraganeorum Cameræ perſolvendorum, puniendos decernimus vice qualibet in his ſcriptis, niſi in caſibus à jure permiſſis: jubentes nihilominùs ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Clericis in ſacris ordinibus conſtitutis prædictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ quòd non deferant, nec deferre præſumant capputua buctunata, ſeù cum buctonis, ſed aliàs ſuta, ut decet, & honeſtè.

Clericorum vita ſecularium magiſtra eſſe debet.

Ludentibus ad taxillos pœna auguſtalis; deferentibus verò arma quindecim carlenorum imponitur.

CAP. XLVII.

Clericorum habitus præſcribitur.

ITem præſenti Conſtitutione ſub excommunicationis pœna mandamus, & monemus omnes, & ſingulos Presbyteros, Archipresbyteros, Clericos cujuſcunque ſtatus, ordinis, gradus, ſeu conditionis, & dignitatis exiſtant de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana, quòd veſtes decentes, & congruas portare, & deferre continuè debeant, non apertas, non buctunatas ex parte anteriori, vel cum

ge-

geronibus pluribus circumdatas, vel breves, cum rales veſtes more ſecularibus competant, & non perſonis eccleſiaſticis in ſacris ordinibus conſtitutis.

CAP. XLVIII.

Caupona Clericis interdicuntur.

Clericorum honeſtati non decet per tabernas divagari.

ITem, ſicut percepimus teſtimonio ſatis digno, ſunt plerique Canonici, Sacerdotes, & Clerici, qui potiùs luxuriæ, & relaxationis habenis, quàm fræno honeſtatis hortati, more laicorum per tabernas continuè diſcurrere non verentur, denigrando modeſtiam ordinis clericalis; volentes curæ paſtoralis officio de ſalubri remedio providere, omnes, & ſingulos Canonicos Sacerdotes, & Clericos bibentes, & comedentes in aliqua taberna, vel ante ipſam in Civitate, vel ſuburbiis earum, niſi itinerando, aut in Caſtris, in quibus habitant, in floreno uno auri vice qualibet dictæ Cameræ noſtræ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicando, puniendos decernimus in his ſcriptis.

CAP. XLIX.

Ab alieno Epiſcopo, proprio inconſulto, ordines ne recipiantur; neque chriſmatis, aut Cathecumenorum, infirmorumve oleũ. Ad alios Epiſcopos pro ordinibus dimiſſi, de eorum ſuſceptione teſtimoniales litteræ afferantur.

ITem verentes hactenùs, quòd nonnulli Cletici de Civitate, Diœceſi, et Provincia Beneventana, et commorantes in eis ab alienis Epiſcopis minùs legitimè ad ſacros ordines ſe faciunt promoveri, excommunicamus ſimiliter in his ſcriptis omnes, & ſingulos de Civitate, Diœceſi, & Provincia ſupradictis, qui ſubreptitiè præter noſtram, vel Vicariorum noſtrorum, aut Epiſcoporum Suffraganeorum noſtrorum, aut Vicariorum ſuorum conſcientiam, in prædictis licentia non obtẽta, ab aliquo Prælato ſe fecerint ad aliquem ordinem promoveri; & omnes illos, etiam qui recipiunt ſacrum Chriſma, oleum ſanctum, et oleum infirmorum ab alienis Epiſcopis licentia non obtenta. Injungentes nihilominùs omnibus, et ſingulis Civitatis, Diœceſis, et Provinciæ prædictarum, ut nullus abſque noſtra, ſeù Vicariorum noſtrorum, aut Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorũ ſuorum licentia, vel aliorum, quibus duxerimus, aut duxerint committere, primã tonſurã, aut alios minores ordines recipere præſumant, quàm primò fidem faciant de ſuſceptis, et de prædicta licentia, et ſuſcipiendis litteras teſtimoniales penès ſe habere procurent; alioquin contrarium facientes ad dictam tonſuram, et cæteros ordines admitti prohibemus, et dictam excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto.

Ordinandus ad aliquem ordinem ſuperiorem minoris ſuſcepti fidem geſtare tenetur.

CAP. L.

Illicitæ negotiationes, & cauponis munus Clericis prohibita.

ITem quia inſinuationi frequenti noſtris eſt auribus intimatum, quòd nonnulli Canonici, Sacerdotes, et alii Clerici Civitatis, Diœceſis, et Provinciæ Beneventanæ, commorantes in eis, ſacris ordinibus conſtituti, mercantias, tabernas, et alia mercimonia exercere in opprobrium ordinis clericalis, atque mali exempli Provinciæ non verentur, monemus omnes, et ſingulos Canonicos, Sacerdotes, et Clericos ſupradictos, quatenùs tabernam retinere, mercantias, et alia mercimonia exercere ulteriùs non præſumant. Contrarium præſumentes, vel facientes in unciam unam carlenorum argenti, ut ſupra, dictæ Cameræ noſtræ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicandam decernimus, puniendos. Declaramus autem non includi in Conſtitutione prædicta vendentes vinum, vel græcum, ſeù fructus tabernariis, vel aliis mercatoribus, licèt dicti tabernarii, vel mercatores dictum græcum, vel vinum vendant, ſeù faciant vendi ad minutum, et locatores ſuarum domorum, quoque conductores ipſarum tabernas in eiſdem voluerint adnecti, dummodo in dictæ Conſtitutionis fraudem nihil fiat.

Conſtitutione hac vendentes vinum fructusque tabernariis excluduntur.

CAP. LI.

Tempus, in quo nuptias celebrare illicitum eſt, oſtenditur.

ITem ſtatuimus, et mandamus, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, et Pro-

Digitized by Google

& Provincia ordinis cujuscunque ſtatus, & conditionis exiſtat, nuptias celebret, ſeù ſolennitatem nuptiarum temporibus prohibitis exequatur, videlicet à Dominica Adventûs Domini uſque poſt octavam Epiphaniæ, & à Dominica Septuageſimæ uſque ad octavam Reſurrectionis Dominicæ, à tribus diebus Rogationum antè Aſcenſionem Domini uſque ad octavam diē Pentecoſtēn incluſivè, prout jure canonico conſtat eſſe prohibitū. Contrarium verò facientes excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto.

CAP. LII.

Nuptiarum temporis ad plebanos indicatio præcipitur.

ITem ſtatuimus, & mandamus Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Decanis, Rectoribus, Presbyteris, Capellanis, ac Vicariis Eccleſiarum Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, ad quos cura ipſarum Eccleſiarum ſpectat ſub pœna prædicta, quòd ſæpius moneant publicè Populum ſibi commiſſum, dum miſſarum ſolennia celebrantur in Eccleſiis eorundem, quòd nullus celebret nuptias temporibus prohibitis ſupradictis, & alia, ut jure eſt, & more permittantur; nec ipſi Presbyteri, ſeù Rectores, vel Capellani, & alii ſupradicti celebrent, vel faciant celebrari miſſas, vel benedictionem ſolennem in ipſis ſponſalibus, ſivè nuptiis, diebus, & temporibus prohibitis, & memoratis.

Prohibetur Rectoribus, & Capellanis celebrare miſſas in ſponſalibus diebus vetitis.

CAP. LIII.

Clericos ordinare, chriſma miniſtrare, & benedicere aliena in Diœceſi, Epiſcopo vetitum eſt.

ITem quia, ſicuti nos manifeſta experientia docuit, nonnulli Epiſcoporum noſtræ Beneventanæ Provinciæ, Suffraganei noſtri, falcem in meſſem alienam mittere non verentes, in Caſtris, & locis noſtræ Beneventanæ Diœceſis, & Provinciæ ſubditos noſtros noſtræ juriſdictionis, ſeù aliorum Epiſcoporum ſuffraganeorū noſtrorum ſubjectos chriſmare, & benedicere præſumant, ſeù præſumpſerint. Ideòque ſtatuimus, quòd nullus Epiſcopus ſuffraganeus, ſeù quivis alius audeat ſinè ſpeciali noſtra licentia, aut illius Epiſcopi, ad quem pertinebit, ordinare Clericos Terrarum noſtræ Diœceſis, aut alterius; nec chriſmare, ſeù confirmare pueros utriusque ſexus; nec ſignare, vel aliquid exercere in Civitate, Diœceſi, ſeù Provincia noſtra prædictis de iis, quæ ad ordinem, & juriſdictionem noſtram, aut aliorum Epiſcoporum ſuffraganeorum noſtrorum in Terris, & locis prædictis pertineant, atque ſpectent. Quòd ſi contrarium fecerint in præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum, prætet pœnam à jure ſtatutam, vice qualibet, & actu tranſgreſſionis prædictæ, ſolvant in contrarium facientes noſtræ Curiæ, ſeù dictorum Epiſcoporum ſuffraganeorū noſtrorum uncias decem convertendas in utilitatem noſtræ Curiæ, ſeù Eccleſiæ Beneventanæ, aut illi Eccleſiæ, cui erit injuria irrogata.

Nec credant aliqui ſe habere licentiam à nobis, aut aliis Coëpiſcopis ſuffraganeis noſtris, niſi litteras ſigillatas ſigillo noſtro, vel Curiæ noſtræ, aut dictorum Coëpiſcoporum ſuffraganeorum noſtrorum patentes oſtendant. Hi verò, qui prædicta exequendi in Civitate Beneventana licentiam habuerint, ſufficiat ſolo verbo à nobis, vel Vicario noſtro licentiam habuiſſe.

Qui in aliena Diœceſi ordinationem facit in ſcriptis licentiam oſtendere tenetur, ordinante in Beventana Civitate excepto.

CAP. LIV.

Pauperes Parochorum expenſis ſepeliri debent. Horum notitiam Canonici, & electi Parochis afferant.

ITem quia multorum inſinuatione clamoſa didicimus, quòd nonnulli pauperes, & egeni degentes in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana propter eorum inopiam pluribus diebus carent eccleſiaſtica ſepultura, volentes ex noſtri officii debito de ſalubri remedio providere, præſentium tenore requirimus, & monemus omnes, & ſingulos Rectores Eccleſiarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ parochialem funeralem habentes, quatenùs ſub excommunicationis pœna, & unius unciæ, quamprimùm ad ipſorum notitiam pervenerit de morte degentium prædictorum, ſublato more prædictio, ſtatim ad eorum expenſas, ut convenit, ſepeliri faciant corpora defunctorum

Parochi Corpora pauperum defunctorum in ſuis Eccleſiarum cæmeteriis ſepeliri curent.

rum in cæmeteriis Eccleſiarum ipſarum; & Canonici, ac cæteri electi dictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, quoties ad ipſorum notitiam devenerit, notificare debeant Rectoribus ſupradictis.

CAP. LV.

Suſpectas mulieres Clerici domi ne retineant. Detinentes abiiciant. Inobedientes Epiſcopis deferantur.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus Sacerdos, vel Clericus beneficiatus mulierem habeat in domo ſuſpectam; monentes ex nunc quoſcunq; habentes, ut à ſe abiiciant infra 15. dies, alioquin præter pœnas juris, inobediens in uncia una danda noſtræ Curiæ, & Suffraganeorum noſtrorum in piis uſibus vertenda, puniatur: Præcipientes ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Abbatibus, Archipresbyteris, & Eccleſiarum Rectoribus Diœceſis, & Provinciæ prædictæ, ut dictos Sacerdores, & Clericos taliter mulieres habentes, à ſe abiicientes, eoſdem nobis, & Suffraganeis noſtris infra decem dies revelent; & in ſcriptis tradant, ſivè aſſignent nomina eorundem.

Nomina Clericorum mulieres domo ſua abiicientium Eccleſiarum Rectores Epiſcopo revelent.

CAP. LVI.

Concubinas domi, vel alibi Clerici non habeant: qui habent infra decem dies expellant. In contrafacientes pro ordinis gradu pœna ſtatuitur.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus Clericus in quocunque ordine conſtitutus, vel eccleſiaſtica perſona Civitatis, Diœceſis, vel Provinciæ Beneventanæ, ſeù aliundè exiſtens, & trahens moram in Civitate, Diœceſi, aut Provincia ſupradictis publicè concubinam in domo ſua propria, vel aliena expenſis * audeat retinere, ne pollutis manibus ſupradicti, quæ ſancta ſunt, adminiſtrent. Immò ſi quis eorum huc uſque eas tenuerit, ſeù retinet, infra decem dierum ſpatium à tempore publicatæ Conſtitutionis debeat à ſe ipſas abiicere, & removere, eas, vel alias, deinceps nullatenùs admiſſuri. Quòd ſi prædicti Clerici contra fecerint, Sacerdos, Eccleſiæ Rector, ſeù Prælatus, qui majori præeminet dignitate, & ejus exemplo faciliùs alii tam Clerici quàm laici poſſent ad ſimilia provocari, quatuor uncias nobis, & noſtræ Curiæ, ſeù Suffraganeis noſtris, & eorum Curiis applicandas: Diaconus verò trium unciarum; Subdiaconus verò duarum unciarum: alii verò inferioris ordinis unius unciæ pœnas incurrant, convertendas, & erogandas, ac expendendas in pios uſus, prout nobis, & dictis Suffraganeis noſtris viſum fuerit expedire.

Forſan deeſt *ſuis

Quà diverſitate plectuntur Clerici retinentes in domo concubinas.

CAP. LVII.

Conjugatis uti cõcubinis prohibetur; excommunicatio fertur in utentes poſt monitionem.

Item ſtatuimus præſenti Conſtitutione, ac una monitione pro tribus, & peremptoriè monemus, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana cujuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtat, habens uxorem propriam, recipere, ac retinere habeat concubinam: nec mulieres maritum habentes debeant aliquibus cõcubinaliter adhærere. Aliàs in contrarium facientes poſt menſem unum in antea computandum dicta canonica monitione præmiſſa, & dicto termino elapſo excommunicationis ſententiam ferimus in his ſcriptis, ipſoſq; per ſingulos Archipresbyteros, Abbates, Curatos, & aliarum Eccleſiarũ Rectores, tanquam excommunicatos vitari præcipimus à divinis quouſque à nobis, aut Suffraganeis noſtris, Vicariis noſtris, vel eorundem abſolutionis beneficium meruerint obtinere.

Adulteri poſt monitionem relapſi, ut excommunicati vitentur.

CAP. LVIII.

Excommunicantur ingredientes Monaſteria Monialium ſinè cauſa, & licentia: necnon Capellani, & Procuratores, qui ea fictis coloribus frequentant.

Item monemus omnes, & ſingulos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, & eis ſub excommunicationis pœna mandamus, (in quam contrarium facientes incurrere volumus ipſo facto) quatenùs nullus mas, aut fœmina audeat ingredi Monaſterium Monialium cujuſcunque ſtatus, ordinis, & conditionis exiſtant, niſi ex cauſa legitima, & rationabili, & cum licen-

licentia noſtra, ſeù Vicarii noſtri, Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorum ſuorum ſuper hoc priùs habita, & obtenta; quam pœnam omnes Capellanos, & Procuratores, & alios talia loca fictis coloribus frequentantes ſinè licentia ſupradicta petita, & obtenta, incurrere volumus ipſo facto.

CAP. LIX.

Moniales extra Monaſterium ne comedant; nullus ad id eas domum recipiat. Comeſtio, & potus aliorum intra Monaſterium anathemate proſcribitur.

Item ſtatuimus, quòd Moniales non comedant extra loca Monaſteriorum, niſi de licentia Superiorũ ſuarum, nec aliquis de locis, ubi degunt, ad comedendum, & bibendum eaſdem admittat in domo ſua ſub pœna unius unciæ noſtræ Curiæ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicandæ.

Item, quòd nullus comedat infra dicta ſepta, aut bibat ſub excommunicationis pœna, quam incurrat ipſo facto, niſi licentia noſtra, aut Vicarii noſtri, ac Suffraganeorum noſtrorum, & eorum Vicariorum priùs petita, & obtenta.

CAP. LX.

Doloſæ Compaternitates ne contrahantur; inhibentur Clericis, exceptis conſanguineis, & affinibus uſque ad tertium gradum abſque Epiſcopi licentia. Vnus ſit in baptiſmo, ſivè confirmatione patrinus.

Item, quòd nonnulli, ſicut nobis attulit plurimorum relatio, neſcientes à vetitis penitùs abſtinere prætextu liciti inhoneſta, & illicita committere quærentes, exquiſitis, & conceptis in corde fraudibus compaternitatem cum nonnullis contrahere ſatagunt, & cum velata excuſatione cogitãt eadem inhoneſta illicita exercere, ſub cujus prætextu, & ficta occaſione ad concubinas, ſeù focarias eorum, quas in occulto detinent, ſeù detinere proponunt facilior, & excuſabilior ipſis materia, & via frequentiùs accedendi. Nos ſubditis noſtris, & maximè Presbyteris, & Clericis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quorum geſtus, actus, & mores honeſtos eſſe cupimus, & irreprehenſibiles, fornicandi, & delinquendi materiam auferre volentes, & dictis fraudibus, & nequitiis, quantum cum Deo, & juſtitia poſſumus obviare, hac præſenti Conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, & ſub excommunicationis pœna mandamus, quòd nullus Clericus, ſeù laicus Civitatis, Diœceſis, Provinciæ Beneventanæ cum fraude, & occaſione prædictis compaternitatem cum aliquibus de cætero contrahat: & ut omnis penitùs nequitiæ via eiſdem Clericis præcludatur, inhibemus hujuſmodi Conſtitutionis ſerie Presbyteris, & Clericis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ prædictarum, ut deinceps compaternitatem modo aliquo cum aliquibus contrahant, ſeù contrahere præſumant, niſi cum conſanguineis, & affinibus ipſorum uſque ad tertium gradum incluſivè abſque noſtra, ſeù noſtri Vicarii, aut Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorũ ſuorum licentia ſpeciali; niſi cùm exercere voluerint officium debitũ baptizandi. Statuentes nihilominùs, & ordinãtes, ut cũ multitudine, & pluralitate compaternitates contrahentium, plura matrimonia ſoluerint impediri, & multa enormia, & inconvenientia occultè, et publicè perpetrari, quòd fraude, & occaſione prædictis ceſſantibus dictæ compaternitatis contractus inter quaſcunque fiendos, ſivè in baptiſmo, ſivè in confirmatione unus tantummodò patrinus intercedat. *Ex compaternitatibus multa mala oriri ſolent.*

CAP. LXI.

Matrimonium denunciationes præcedant.

Item cum clandeſtinæ copulæ conjugalis contractus ſit à ſacris Canonibus reprobatus, ſtatuimus, & hac præſenti Conſtitutione ordinamus, & monemus ſub excommunicationis pœna omnes, & ſingulos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quòd nullus deinceps matrimonium contrahat, nec contrahere præſumat, niſi publicè, & quòd aut per Parochialis Eccleſiæ Presbyterum banna, & edicta publicè proponantur, ut ſi quis voluerit, ſeù ſciverit, & potuerit aliquod canonicum, & legitimum impedimentum opponere, illud opponat, & dicat coràm nobis, ſeù Vicario noſtro, aut Suffraganeis noſtris, ſeù eorum Vicariis infra competen-

tem terminum per dictum Presbyterum ſtatuendum.

C A P. LXII.

Eccleſiarum Rectores in propria Eccleſia celebrent die Dominico, & plebes ſalubriter moneant.

ITem ſtatuimus, & ordinamus, ac etiam mandamus, quòd quilibet Eccleſiarum Rector, ſivè Capellanus Civitatis, Diœceſis, et Provinciæ Beneventanæ Eccleſiæ Parochiali in propria perſona deſerviens, teneatur ſingulis diebus Dominicis miſſarum ſolennia in Eccleſia, cui deſerviet, celebrare ſub pœna per nos, aut noſtros Suffraganeos eidem noſtro, vel eorum arbitrio infligenda; præcipientes ſub pœna unius auguſtalis noſtræ Curiæ, ſeù Suffraganeorum noſtrorum prædictorum applicandi eiſdem, ut dictis diebus Dominicis ſingulis Populo edicant, et proponant nomina ſalubria, monita, et mandata, ne pro ignorantia populus ad illicita prorumpat committenda.

Parochi non celebrantes, & verbum Dei in Dominicis non proponentes unius auguſtalis pœna taxantur.

C A P. LXIII.

Singulis Dominicis diebus jejunia, & feſta, ut hìc, colenda populo indicentur.

ITem præcipimus, & ſub dicta pœna mandamus, quòd dictis diebus Dominicis dicti Abbates, Archipresbyteri, Eccleſiarum Rectores, & cuncti Curati ſingulis diebus Dominicis in miſſa publicè populo feſta colenda, & jejunia obſervanda debeant nunciare: feſta verò colenda ſunt hæc, ſcilicet Dies Natalis Domini, S. Stephani, S. Joannis Evangeliſtæ, Innocentum, S. Silveſtri, Circumciſionis Domini, Epiphaniæ, S. Antonii Abbatis, Converſionis S. Pauli, S. Blaſii Epiſcopi, & Martyris, Cathedra S. Petri, feſtum omnium SS. Apoſtolorum, & Evangeliſtarum, quatuor feſta B. Mariae Virginis, ſcilicet Purificatio, Annunciatio, Aſſumptio, & Nativitas: S. Benedicti, dies Jovis Cœnæ Domini, dies Veneris ſanctæ paſſionis Domini, feſtum Reſurrectionis Domini cum duobus diebus ſequentibus, feſtum S. Crucis, feſtum S. Joannis antè portam Latinam, feſtū Aſcenſionis Domini, feſtum Pentecoſten cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Corporis Chriſti, Nativitas S. Joannis Baptiſtæ, S. Mariæ Magdalenæ, vincula S. Petri, Transfiguratio Domini, ſivè S. Salvatoris, S. Laurentii, Decollatio S. Joannis Baptiſtæ, Exaltatio S. Crucis, Dedicatio S. Michaëlis, Omnium Sanctorum, S. Martini, S. Catharinæ Virginis, feſtum cujuſlibet Sancti, & Sanctæ patroni, ſeù patronæ parochialis Eccleſiæ in Parochia illa, ſi & prout aliàs eſt ibi fieri conſuetum.

Notantur feſta à Parochis nunc àda, & à Populis colenda.

Itē alia feſta, quæ in Civitate, Diœceſi, & Provincia conſueverunt ab antiquo percoli, & per quemlibet obſervari dicta feſta colenda abſq; mercantiis, & alio ſervili opere cum devotione, & reverentia præcipimus obſervari: in aliis verò feſtis * *curatas precipia* abſtinere, niſi prout eſt hactenùs conſuetum.

Quomodo colenda ſunt feſta enumerata.

Sic in Codice, at forſan *curatarum præcipias.*

C A P. LXIV.

Excommunicati, ſi ſcienter quindecim diebus in excommunicatione permanſerint, ne abſolvantur, donec de pœnitentia adimplenda cautionem dederint. Aliæ in eos pœnæ feruntur.

ITem quia nonnulli excommunicationis vinculo innodati claves Eccleſiæ contemnentes in excommunicatione ipſa perſiſtere non verentur, & etiam indurato animo ſuſtinere, quod grave eſt, & pernicioſum exemplo; ne ipſorum contemptus tranſeat impunitus, præſenti Conſtitutione ſtatuimus, ac etiam ordinamus, quòd quicunque de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana fuerit ſententia excommunicationis aſtrictus, & in excommunicatione ipſa ſcienter per quindecim dies duxerit permanendū, niſi in mortis articulo, nullatenùs abſolvatur, donec idoneè, ſeù legitimè caveat de adimplendo pœnitentiam per nos, ſeù Suffraganeos noſtros, aut de noſtro, vel eorum mandato ſibi noſtro, vel eorum arbitrio imponendam, & aliàs in floreno uno, ſi per 15. dies tantùm in excommunicatione ipſa perſtiterit; ſi verò in uno menſe in excommunicatione ipſa animo indurato duxerit perſiſtendum, ipſum in florenis duobus, & ſic per conſequens duplicando, decernimus puniendum ad alias reş, ſi opus eſt, vel fuerit, proceſſuri, quæ ſcilicet cedant ad pœnam, & aliis ad terrorem.

Qui in excommunicatione per quindenam, & plus permanſit pro qualibet quindena unius Floreni pœna punitur.

CAP.

CAP. LXV.

Nullus novam ſectam, à Romano Pontifice non approbatam, amplectatur.

ITem quia multoties Angelus Sathan in lucis Angelum ſe transformat, & mentes fidelium ſimplicium prætextu licito conſuevit ad illicita, & nefaria retorquere, præſenti Conſtitutione, in perpetuum valitura, monemus, ſtatuimus, & mandamus, quòd de cætero nullus dictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ cujuscunque ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtat, quocunque quæſito colore, vel cauſa aliquam novam regulam, aggregationem, obſervantiam, ſivè ſectam, niſi illam, ſeù illas, quę per Sanctam Romanam Eccleſiam, quę eſt mater omnium fidelium, & magiſtra, expreſsè fuerint approbatę, aliquatenùs tenere, vel venire, nec etiam obſervare præſumant; in omnes autem, & ſingulos contrarium facientes, excommunicationis ſententiam ex nunc, prout ex tunc ferimus in his ſcriptis; & nihilominùs contra eos ad pœnas alias procedemus, & per Suffraganeos noſtros procedi mandamus, juxtà qualitatem culpę perſonę, quę in hoc delinquens fuerit.

Novę aggregationes, obſervantiæ, & ſectæ prohibentur.

CAP. LXVI.

Peccatorum confeſſio ſemel ſaltem in anno fiat proprio Sacerdoti ab diſcretionis annos habentibus. Saltem in Paſchate Euchariſtia ſumatur. Id Parochi diligenter curent.

ITem præcipimus, ſtatuimus, ac etiam ordinamus, quòd omnes, dictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Parochiales Presbyteri frequenter moneant plebes ſuas juxta ſtatuta Concilii generalis, ut omnes utriuſque ſexus fidelis clericus, vel laicus, poſtquam ad annos diſcretionis pervenerit omnia peccata ſua confiteatur fideliter, ſaltem ſemel in anno proprio Sacerdoti; & injunctã ſibi pœnitentiam pro viribus ſtudeat adimplere, ſuſcipiens reverenter ad minùs in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de conſilio proprii Sacerdotis ab hujusmodi receptione duxerit abſtinendum. Alioquin contra faciens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens careat chriſtiana ſepultura, diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, & præcipientes dictis Parochialibus Presbyteris, ut hanc præſentem Conſtitutionem noſtram in corpore juris clauſam, ſtudeant pro viribus adimplere. Alioquin procedetur durriſſimè contra ipſos per nos, & dictos Suffraganeos noſtros.

Pœnæ non confitentibus, & nõ ſumentibus Euchariſtiam in paſchate notantur.

CAP. LXVII.

Parochi ſemel ſaltem in anno confitentium, & Euchariſtiam ſumentium nomina Epiſcopis ſcripto referant.

ITem dictis Parochialibus Presbyteris noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ ſtatuendo præcipimus, & mandamus, quòd nomina omnium ſuorum Parochianorum eis in anno confitenrium, & quibus in Paſcha ad minùs, vel alio tempore ſanctùm Euchariſtiæ Sacramentum dederint in ſcriptis redigant, & nobis ſemel ſaltem in anno, & quoties poterint, aut Vicario noſtro, ſeù Suffraganeis noſtris, aut eorum Vicariis in ſcriptis dare procurent. Alioquin non obſervantes hanc noſtram Conſtitutionem pœnam unius auguſtalis [a] applicandam Curiæ noſtræ, ſeù dictorum Suffraganeorum noſtrorum incurrere volumus ipſo facto.

Unum auguſtalẽ ſolvant Parochi non deferentes Epiſcopo nomina ſumentium Euchariſtiam.

NOTÆ.

a. Augustalis] *Aureus nummus à Friderico II. Imperatore Brunduſii, & Meſſanæ primùm cuſus, juxtà* Chronicon *Richardi de S. Germano ad ann.* 1231. *cujus hæc ſunt verba*: Nummi aurei, qui Auguſtales vocantur de mandato Imperatoris in utraque Sicilia, Brunduſii, & Meſſanæ cuduntur. *Et infra*: Menſe Junii quidam Thomas de Pando novam monetam auri, quæ Auguſtalis dicitur, ad S. Germanum detulit diſtribuendam per totam Abbatiam, ut ipſa moneta utantur homines in emptionibus, & venditionibus ſuis, juxtà valorem ei ab Imperiali providentia conſtitutum, ut quilibet nummus aureus recipiatur, & expendatur pro quarta unciæ. Annotata figura Auguſtalis erat habens ab uno latere caput hominis cum media facie, & in alio Aquilam. *Similia de*

Auguſtalis origo.

Auguſtali refert Ioannes Villanus Chronic.lib.6. cap.22.

Ejus moderatus valor.

2 *Poſito itaque, quòd Auguſtalis quartam unciæ partem ponderat, quæ* Sicilicus *à Scævola dicitur* lib.22. digeſt. *illius valorem hoc modo arguere tentamus. Auri libra, juxtà hodiernum valorem, ut diximus ſupra in Concilio Paſchalis II.* pag. 13. *æſtimatur pretio ſcutorum 144. Uncia, quæ, ut ibi diximus, eſt duodecima pars libræ, ſcutis duodecim, & dividitur in octo partes, quarum qualibet conſtat juliis Romanis quindecim, vel totidem carolenis noſtratis monetæ: cùm ergo Auguſtalis ſit quarta pars unciæ, triginta juliis, vel carolenis conſtare videtur.*

Valor antiquus.

3 *Cæterùm, ſi antiquo pretio auri libram æſtimare velimus, conſtat fuiſſe pretio duplo minore, ſcilicet ſcutorum 72. quia libra conflabatur è 72. ſolidis, qui ſinguli, ut infra, pro uno ſcuto 10. juliorum vel carolenorum computantur, ex* l.Quotieſcunq. Cod. de Suſceptoribus, *ubi ſic*: Quotieſcunque certa ſumma ſolidorum pro tituli qualitate debetur, & auri maſſa tranſmittitur, in ſeptuaginta duos ſolidos libra feratur accepta. *Solidus enim eſt ſexta unciæ pars, ex Gothofred.* in Cod. Theod. lib. 10. tit. 24. *de* oblat.votor. *l.* pro imminutione, *ubi*: Nempè enim ſeptuaginta duos ſolidos in libram auri, & ſic ſex in unciam accepto ferri voluit. *Et ſic ſcuto uno valet ex Thuſco V.* Cathedraticũ concl.132.n.1. *Pagnan.* ſuper cap. Conquerente de offic. Ordin.nu.47. *Gonzalez* ſuper d.cap. lit. M. *Scutum autem, ſeù aureus decem carolenis noſtræ argẽteæ monetæ æquipollet ex Trato in* diſcept.forenſ.tom.3.cap.1. *& eſt evidens in Pragmaticis noſtris ſanctionibus, in quibus uncia ſemper pro ſex aureis accipitur. Ergo Auguſtalis, qui eſt quarta pars unciæ eſſet in hoc computo valoris ſcuti unius cùm dimidio, ſeù quindecim carolenorum noſtræ argenteæ monetæ, non trium ſcutorum, ut ſupra.*

Solidus quanti æſtimetur.

Differebat tempore hujus Concilii valor Auguſtalis, & quindecim carolenorum.

4 *Advertimus tamen, nec quindecim carolenis valuiſſe Auguſtalem tempore hujus Concilii, quod apertè liquet ex capite 46. in quo manifeſta ponitur differentia inter pœnam unius Auguſtalis, & pœnam 15. carolenorum; ex quo concludimus, vel Auguſtalem, vel caroleños pluris, minoris-ve fuiſſe, quàm ad præſens æſtimamus.*

5 *Quod de uncia auri dicimus, idem de uncia argenti dicendum, dividendo libram in uncias duodecim, unciam in octo octavas, &c. data proportione utriuſque metalli æſtimationis. Nunc apud nos libra argenti ſcuti eſt ſcutorum, ſivè ducatorum 14. 40.*

Tarenorum varietas.

6 *Aliquid dicendum ſupereſt de Tarenis, carolenis, florenisque, quorum crebra hìc fit mentio. Quod ad tarenos attinet, ii erant Amalphitani, Salernitani, Siculi, & Africani, ut reperitur apud Leonem Oſtienſem* lib.3.cap. 58. *Item in actis Innocentii III. apud Peregrinium* hiſt.Langobardorum lib. 1. pag.253. *& apud Ughellum* tom.7. col.587. *& alibi paſſim. Unde conjicere licet tarenos non ejusdem fuiſſe valoris apud plerosque. Præſens illius valor noſtro in Regno eſt granorum viginti, quod etiam indicat Matthæus Sylvaticus, cujus opera edidit Angelus Cato Supinas de Benevento anno* 1474. Tarenus ponderat grana 20. *Nominis etymon indicare videtur Nicolai IV. Pontificis Bulla m. s.* de cenſibus Eccleſiæ Romanæ, *ubi ſic*: Monaſterium S. Nicolai de Caluſiis I. Michaletum auri, quod valet quinque Tarentinos Regis. *Ibidem*: Monaſterium S. Mariæ de Fundiliano decem Tarentinos de Salerno. *Ita ut Tarenum, nomine inſpecto, facilè ſit à Tarento urbe denominationem accepiſſe, ibique fuiſſe primùm cuſum. Plura vide in Du-freſne verb.* Tarenus.

Quanti æſtimetur in Regno Neapolitano.

Eorum etymon.

Carolenorum origo, & valor.

7 *Nunc ad Carolenum devenimus, qui in præſentiarum apud nos grana decem pendet. Ejus origo à plerisque ſub Caroli I. Andegavenſis Neapolitanorum Regis tempore figitur, à quo & nomen traxiſſe ajunt. Iacobus Hofmannus in* Lexico *hæc habet*: Carolus, ſeù potiùs Carolinus Romanus ſpecies monetæ apud Macrum in Hierolex. Item moneta Anglica valens tredecim libras, ſolidos quindecim.

Florenorum origo, & pretium.

8 *Ad florenum deſcendimus, à Florentinis primùm excuſum anno 1252. ſicque dictum à lilio flore, quod in eo erat inſculptum, juxtà Borghinum in tractatu* de monetis. *Florenus unciæ octavam partem ponderat ex ſæpè laudato Domino Ciampino in m. s.* de lira Turonenſi, *quod penès nos ſervatur. Cùm itaque (modernum auri valorem reſpiciendo, ut ſupra diximus) auri uncia duodecim aureis æquipolleat, quarta unciæ pars aureis tribus, ſexta duobus, conſequenter octava unciæ pars, quæ florenus dicitur, aureo uno cùm dimidio, ideſt juliis Romanis, ſivè noſtratibus carolenis argenteis, quindecim æſtimamus: juxtà verò dictam* l.Quotieſcunque, Cod.de Suſceptoribus, *ubi auri libra in duas, & ſeptuaginta partes, ſivè in 72. ſolidos, quorum unumquemque ſcutum unum decem juliorum Romanorum, ſivè noſtratium carolenorum eſſe firmavimus, dividitur, florenus valet carolenis ſeptem, & gr. quinque*

Turonenſis quanti æſtimetur.

9 *Duodecim deindè Turonenſes florenum componunt ex extrav.* Vas electionis, §. porrò de cẽſibus, *ubi*: Porrò Turonenſes predictos, tales fore intelligimus, quòd

duo-

Digitized by Google

duodecim ipſorum valeant unum florenum auri boni, puri, & legalis ponderis, ac cunei Florentini. *Vnde Turonenſis, accipiendo auri libram pro pretio ſcutorum 144. correſpõdet uni caroleno, & granis 2.$\frac{3}{4}$ noſtræ monetæ: ſi verò auri librã ſcutis 72. æſtimemus, correſpondet granis 6.$\frac{1}{4}$*

Multas pecuniarias, an liceat Epiſcopali Cameræ applicare.

10 *De monetis verba facientes animadvertimus quamplurimis in capitibus, præcipuè* 35. 46. 48. 50. 56. *Monaldum Cameræ Epiſcopali pecuniarias multas applicare. Id verò licitè ſancitum fuiſſe non tantùm ea tempeſtate conſtat ex Claro* lib. 5. §. fin. qu. 8. num. 5. *Covarruvias* lib. 2. Variar. reſol. cap. 9. n. 8. verſ. poſtremò, *Barboſa* de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 107. num. 18. *Maſſino* de Confiſcatione quæſt. 2. num. 29. *Ciarlinio* controverſ. forenſ. Judic. lib. 1. cap. 50. n. 57. *Riccio* Prax. variar. reſol. par. 2. reſol. 387. num. 1. *aliiſque permultis, ex eo quia Epiſcopi Cameram, & fiſcum habent. Verùm etiam et ad præſens, non obſtante, quòd per Concilium Tridentinum* cap. 3. ſeſſ. 25. de ref. *pœnas pecuniarias locis piis fore dumtaxat applicandas videtur, quia re vera id ibi non prohibetur; ſed tantùm quod honeſtius viſum eſt ad effugiendam omnem avaritiæ ſuſpicionem, conſultò Sanctiſſimi Patres nobis indicarunt. Vnde & noſter Rodoerius, celeberrimus Neapoli cauſarum Patronus, ratione tuetur, & exemplo firmat, adjungens:* In Curia Archiepiſcopali hujus Neapolitanæ Civitatis ſervatur, quòd compoſitiones pro delictis in pios uſus applicantur; pœnæ autem, quæ pro contraventionibus exiguntur, applicantur ad beneficium Archiepiſcopalis fiſci, quod eſt valdè æquum: *Sequens notabilem diſtinctionem Oſtienſis in* Summa de offic. Ordinar. §. quid pertinet, *videlicet ſi per ſtatutum ad Cameram, ſivè fiſcum Epiſcopalem, ſi per ſententiam, licèt idem poſſit, honeſtiùs tamen ad pios uſus, ad obturandum os facilè iniqua contra ſuos Epiſcopos oblatrantium. Hęc per tranſennam dicta ſint in gratiam Cauſidicorum.*

CAP. LXVIII.

Propria in Paræcia divinis officiis intereſſendum feſtis diebus: Parochi Parochianos non ſuos ad divina officia feſtis diebus non admittant.

Item, quia ſicut ab experto didicimus, plurimiq; Parochiani utriuſque ſexus ſuas Parochiales Eccleſias contemnentes ad eaſdem diebus Dominicis, & feſtivis accedere non curant ad audiendum Divina officia, ſicut tenentur; quinimò, vel in domibus propriis remanent ut brutales, aut ad alienas confluunt Eccleſias in quibus per Sacerdotes Parochiales ſuſtinentur, contempto proprio Presbytero, miſſas audituri; attendentes talia à juris ordine deviare, mandamus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero talia facere non attentent, præcipientes omnibus, & ſingulis Presbyteris, quòd antequam in ſuis Eccleſiis miſſam celebrent, publicent, & interrogent, ſi alterius Parochianus in Eccleſia ſit, quòd ſi invenerint, aut ſciverint, ſtatim ab Eccleſia abiiciant, ſeù ceſſent à divinis, donec ibi fuerit, vel fuerint. Quòd ſi exire contempſerint, nobis, aut Vicario noſtro, ſeù Suffraneis noſtris, aut eorum Vicariis denunciare cumprimum potuerint, procurent, de inobedientia juſtitiam noſtro, ſeù dictorum Suffraganeorum judicio recepturi: dicti autem Presbyteri, ſi contrarium fecerint, noſtro arbitrio, ſivè dictorum noſtrorum Suffraganeorum ſeveriter puniantur.

Parochi à ſuis Eccleſiis non ſuos Parochianos monentur arcere.

CAP. LXIX.

Excommunicatorum nomina à Parochis annotentur, populoque indicantur Dominicis diebus. Abſoluti è libro abrandantur. Hæretici, Concubinarii, publici uſurarii, decimarum detentores ſingulis Dominicis diebus denuncientur.

Item ſtatuimus auctoritate præſentis Concilii, & Metropolitani ordinamus, quòd omnes Sacerdotes Parochiales, & eorũ locatenentes in ſuis Eccleſiis habeant cartulariũ quilibet ſuum, in quo ſcribant omnia nomina excommunicatorum ſuæ Parochię, in quo etiã annotetur ad quorum inſtanſtiam ſunt excommunicati, & eos excommunicatos diebus Dominicis in eorum Eccleſiis denunciare procurent. Et qui fuerint abſoluti de cartulariis abradantur. In principio autem dicti cartularii ponatur, & omnibus diebus Dominicis per Capellanos publicetur hoc quod ſequitur: *denunciamus excommunicatos hæreticos, & fautores eorum, item concubinarios, & uſurarios manifeſtos, item detinentes decimas Eccleſiæ injuſtè*. Si quis verò noſtri ſtatuti contemptor extiterit noſtro, ſeù di-

Parochi cartularium excommunicatorum habeant.

Digitized by Google

dictorum Suffraganeorum arbitrio puniatur.

C A P. LXX.

Anniverſariæ Concilii celebrationi ſinguli adſint menſe Auguſto die ante feſtum S. Bartholomæi. Dubia in Synodo referantur.

ITem quia tàm ſanctorum Patrum, quàm etiam Apoſtolicæ Sãctitatis ſcriptis, & mandatis inſtruimur, & ſolicitamur de Conciliis celebrandis, in quibus de reformatione, ſtatum, & regimen Eccleſiarum, & eccleſiaſticarum perſonarum, ſolicitudine pervigili tractemus, ac etiam intendamus, de conſenſu, & expreſſa voluntate noſtri Capituli, ac Reverendorum in Chriſto PP. DD. Epiſcoporum, & Abbatum ſuffraganeorum, & ſubditorum noſtrorum hac Conſtitutione in poſterum perpetuò valitura ſtatuimus, ac etiã ordinamus, quòd omnes, & ſinguli tã Epiſcopi, quàm Abbates ſuffraganei, & ſubditi noſtri prædicti, quàm etiam Archipresbyteri Priores, Præpoſiti, & aliarum Eccleſiarum Prælati Diœceſis noſtræ Benevẽtanæ annis ſingulis uno die ante feſtum S. Bartholomæi de menſe Auguſti ad Civitatem Beneventanam ſe conferre, & in eadem permanere perſonaliter teneantur ad Concilium celebrandum ſub pœna pecuniaria noſtro arbitrio moderanda proviſuri, certioraturi, relaturi, proſpecturi, & ordinaturi, divina coadjuvante gratia, ea, quæ reformationem, ſtatum, augmentum, & gubernationem Eccleſiarum, eccleſiaſticarumque perſonarum reſpiciant unà nobiſcum, & Capitulo noſtro præfato in vigilia feſti prædicti; & quòd quilibet ipſorum, ſi quæ fortè dubia habuerit, ſeù ſibi infra annum occurrerint tangentia ſacrum myſterium, vel regimen Eccleſiæ, ſeù plebis, ſibi commiſſæ, ipſa debeat in dicta Synodo in ſcriptis referre, & ſuper eis nos, vel noſtrum Vicarium teneantur conſulere, ut exinde poſſit maturiùs veritas declarari.

Nõ accedentes ad annuale Concilium arbitraria pœna pecuniaria plectentur.

C A P. LXXI.

Conſtitutionum interpretatio, declaratio, correctio, additio, diminutio, & diſpenſatio ad Archiepiſcopum, & ſucceſſores ſpectant.

ITem ſtatuimus, volumus, & ordinamus, quòd nos, & ſucceſſores noſtri Beneventani Archiepiſcopi de voluntate noſtra, & Capituli ſupradicti præſcriptas Conſtitutiones poſſimus interpretari, declarare, vel intellectum dare, corrigere, addere, & minuere, & ſuper eis diſpenſare, ſi quoties, & quando ſecundùm juris oſtenſa nobis, & eis videbitur expedire.

C A P. LXXII.

Conſtitutionum Codicem omnes habeant, & quotannis ad Synodum deferant. Epiſcopi ſemel in Diœceſana Synodo: Eccleſiarum Rectores diebus Natalis, & Penteceſtes eas publicent.

ITem quia introduxit laudanda juris auctoritas leges, & Conſtitutiones ab omnibus obſervari, ne præſcriptarum noſtrarum Conſtitutionum aliquis prætendere valeat ignorantiam, & quòd ad eum non pervenerint ſe quomodolibet excuſare, requirimus, & monemus omnes, & ſingulos Suffraganeos noſtros, & Rectores Eccleſiarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ Eccleſiam Parochialem habentes, quatenùs ſub excommunicationis pœna, ac etiam quatuor unciarum infra unius ſpatium menſis à die publicationis præſentis computandi, copiam præſcriptarum Conſtitutionum ſcriptã, vz. manu Notariorum Curiæ noſtræ, aut alicujus alius, cui duxerimus committendum, penès ſe habere debeant pro ſui, vel aliorum magiſterio, teſtimonio, & cautela, & quòd quilibet ipſorum Cõſtitutiones ipſas, cum ad prædictum Concilium celebrandum in dicto feſto B. Bartholomæi venerit, ſecum portare debeat, & exhibere, & demonſtrare etiam in dicto Concilio coram nobis; mandantes, & præcipientes eisdem ſub pœnis prædictis, pro quibus Suffraganeus noſter in ejus Synodo ſemel in anno, prædicti verò Archipresbyteri, Abbates, & Eccleſiarum Rectores, & Curati prædictæ Civitatis, & Provinciæ præſentes noſtras Conſtitutiones in eorum Eccleſiis Parochialibus congregato populo ad divina in die Nativitatis Domini, & in Pentecoſten debeant publicare.

Epiſcopi Suffraganei, & in minori dignitate conſtituti excommunicationis, & quatuor unciarum pœna taxantur non ſumentes copias hujus Concilii.

CAP.

C A P. LXXIII.

Antè denunciationes matrimonia ne contrahantur. Parochus impedimenta attentè perquirat. Antè matrimonium in facie Eccleſiæ contractum ſponſi inter ſe commercia vitent.

ITem quia matrimonia clandeſtina, ex quibus ſcandala ſolent, & mala plurima evenire, ſunt à jure prohibita, & non ſunt per Eccleſiam toleranda, nos volentes propterea hujusmodi matrimoniis clandeſtinis in quantum de jure tenemur, & poſſumus obviare, antequam veniant, & pravam conſuetudinem tollere, quia non conſuetudo, ſed corruptela, & abuſus potiùs dici poteſt, habito priùs ſuper hoc Convenerabilium Fratrum Epiſcoporum ſuffraganeorũ noſtrorum, venerabilisque Capituli noſtræ Beneventanæ majoris Eccleſiæ in noſtro Provinciali Concilio pariter, & aſſenſu, præſenti Conſtitutione ſtatuimus, monemus, & etiam ordinamus, ac etiam ſub excõmunicationis pœna præcipimus, & mandamus, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana cujuscumque ſtatus, aut conditionis exiſtat cum aliqua per verba de præſenti matrimonium contrahat, nec in contractu ipſo Judex, & Notarius intervenire debeant, ſivè teſtes, niſi primò in Eccleſia, loco, ſeù Parochia, ubi eſt matrimonium contrahendum per Presbyterum dicti loci, ſeù Parochiæ publicè proponatur, ſeù banniatur cum competenti termino ad hoc per ipſum Presbyterum præfigendo, ut infra illum, qui voluerit, & valuerit, legitimum impedimentum opponat, ipſeque Presbyter nihilominùs debeat cum diligentia indagare, utrùm aliquod impedimentum exiſtat, quodque nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia prædictis aliquam, cum qua promiſerat per verba contrahere de præſenti, in domum ſuam introducere audeat, aut alibi cum ea ipſum matrimonium carnaliter conſummare præſumat, niſi priùs in facie Eccleſiæ, juxtà canonicas ſanctiones matrimonium ipſum ſolennizaverit cum eadem, aut ſinè noſtra, vel noſtri Vicarii, vel Suffraganeorum noſtrorum, eorumque Vicariorum in eorum Diœceſibus licentia ſpeciali. Amen.

Diligentiæ à Parochis faciendæ in contractione cujuslibet matrimonii.

Digitized by Google

DISSERTATIO
DE S. BARTHOLOMÆI
APOSTOLI
Reliquiis Benevento vindicatis.

Fr. Vincentius Maria Ordinis Prædicatorum Miſerat. divina tit. S. Sixti, S. R. E. Presb. Card. Vrſinus, S. Beneventanen. Eccleſiæ Archiepiſcopus Metropolita.

Sanctiſs. & Reverendiſs. Samnitium Provinciæ Coëpiſcopis.

Epiſtola Dedicatoria.

SACERDOTIO junctos jungat Epiſtola, & ampliſſimæ Provinciæ Pontifices, quos Chriſti nectit amor, diſſertatio noſtra non dividat. De veſtra ſiquidem omnium re, Sanctiſſimi, & Reverendiſſimi Fratres, eſſe arbitramur, ſi ejusdem univerſæ Provinciæ Patronum, Sanctiſſimum nempè BARTHOLOMÆUM *Apoſtolum, cùm patrocinio, tùm corpore apud Nos eſſe, omnium ſeculorum oculis ſubjiciamus. Omnes namque adverſariorum calamos, diſſcreudo retuſos, & in faſcem redactos, Veritas, quæ de terra orta eſt, ubi terra movit, combuſſit igni.*

Notum certè factum eſt omnibus, quantus terræ, memoria mortalium, acciderit motus die 5. menſis Iunii anni 1688. quo non aliquæ domus ſolùm, aut familiæ periere; ſed Civitas hæc univerſa, 1367. è ſuis interemptis Civibus, ſubverſa eſt in momento. Nihil immune, & innoxium fuit. Metropolitana partim quaſſata, partim everſa, Archiepiſcopium funditùs dirutum excitere. Baſilica verò S. Apoſtoli BARTHOLOMÆI *in aliis hujusmodi motibus indemnis, & toties defuncta metu, vaſta convulſa ruina diſſiluit. In tanta rerum clade, à Domino factum eſt, & eſt mirabile in oculis noſtris, ut Arca, in qua glorioſiſſimi Apoſtoli* BARTHOLOMÆI *pretioſiſſimum Corpus reconditur, etſi Baſilicæ parietes, à ſuis ſedibus revulſi, in illam deciderint, marmoreas circumſtantes columnas confregerint, tantumq; lapidum ſuperinjectum acervum reliquerint, ut ante diem ſeptimum Februarii ſubſequentis anni 1689. extrahi non potuerit; eo tamen die integra prorsùs reperta ſit. Accurrere quotquot reſidui fuerant, ut poſt ruinarum diluvium, Arcam, non in montium jugis poſitam, ſed è ruderibus erutam, lacrymis, præ lætitia obortis, perfuſi intuerentur.*

Ea eſt ex ære cyprio, alteram continens marmoream Arculam, aliquantulùm acuminatam, & in quatuor lateribus liliorum floribus inciſam, altitudinis palmi unius, & unius unciæ, longitudinis palmi paritèr unius, & unciarum trium cum dimidia, latitudinis verò unciarum decem, cannabinis alligatam chordulis, aliqua ex parte nimia præ vetuſtate attritis, ſingulis deſuper ſuo nodo collectis, & ſuper nodos extant in capite ſigilla quinque in cera hiſpanica impreſſa, nempè tria magna, & duo parva: necnon alia duo item parva ſupra eandem, quandam quaſi Crucem efformantia, & circumcirca alia tria ſigilla magna cum effigie B. Virginis, & ejus, qui Arculam obſignaverat, Archiepiſcopi, in quorum uno Aquilæ velut effigies apparet, in reliquis nulla impreſſionis veſtigia ob vetuſtatem reliqua ſunt. Quibus viſis, & in publicas tabulas relatis, Arca exterior ex ære cyprio, ut prætulimus, rursùs clauſa, & obſignata noſtro ſigillo, recondita fuit ſub altare marmoreum in capite quintæ navis noſtræ Metropolitanæ Eccleſiæ, ubi nunc extat.

Quia verò, annuente Domino, qui mortificat, & vivificat, deducit ad inferos, & reducit, quique nos erexit eliſos, ut eliſa, ipſo dante, erigeremus, tùm Metropolitanam Eccleſiam reſtituimus, reſtitutamque, & exornatam ſolenni ritu dicavimus anno 1692. die 26. Maji S. Philippi Nerii natalitio, cujus miraculoſa ope è ruinis ejusdem terræ-motus illæſi, nedùm vivi extracti fuimus, Archiepiſcopium quoque à fundamentis ereximus, itaut Provinciale Concilium vobis Sanctiſſimis, Reverendiſſimisque Fratribus noſtris convenientibus,

Digitized by Google

tibus, commodè celebraverimus diebus XI. XIII. XVI. menſis Aprilis anno proximè elapſo. Somnum tamen non dedimus oculis noſtris, & palpebris noſtris dormitationem, & requiem temporibus noſtris, donec inveniremus noſtro Patrono locum, tabernaculum Apoſtolo Domini. Iacto itaque per Nos ſtato ritu primario lapide die 13. Martii 1692. Deo auxiliante, ejusque Beatiſſimo Apoſtolo ſolatium præbente, Baſilicam ipſam noſtris, Cleri, & populi impenſis non ſolùm inchoatam, ſed & in altitudinem incrementum accipientem, in hanc Metropolitanam ad præfatum Provinciale Concilium convenientes vidiſtis, & ea, qua polletis humanitate, quà commendaſtis, quà ad expeditam conſummationem nos impuliſtis, Sacrarum Reliquiarum tranſlationi intereſſe quamprimùm concupientes. Intereà igitur, quouſque hoc gaudio perfundamur (erit verò, ut in Domino confidimus, haud longo poſt tempore, cum jam, eo auxiliante, Chorus propè ad faſtigium perductus ſit, Sacriſtiæ perfecta, & in reliquis, opus in dies aſſurgat) atque ad tantum noſtra humilitas honorem evehatur, præſens Opuſculum, quo noſtros ad veritatem æmulos traducere ſtudemus, tanquàm futuræ actionis prodromum vobis ipſis transmittimus, ut pro veſtra in Metropolis Patronum reverentia, & in humilem Metropolitam charitate, eandem publicetis veritatem: pleniùs nobiſcum deindè & viſuri, & teſtaturi, & exultantes annunciaturi, quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt. Ac quemadmodum, ſigillis ipſis teſtimonium perhibentibus, quatuor ex veſtris Prædeceſſoribus in antiqua translatione intereſſentes, tanti theſauri apud nos manentis omni exceptione majores ſunt teſtes nunc præſentibus: ita & vos venturis generationibus annunciabitis, poſtquam curaverimus, ut quantum in nobis eſt, glorioſiſſimi Apoſtoli, cujus patrocinio gloriamur, pretioſiſsimum Corpus, Divinæ erga nos charitatis pignus, omnium gentium, & ſeculorum prædicatione digniſsimum, honore debito, ſi non pro ipſius dignitate, pro noſtra tenuitate in propriam Baſilicam transferendum: quatenus per Sacras ipſius Reliquias, ejusque vitæ, & paſsionis documenta in terris relicta, Chriſtifideles ad laudandam Divinam in eo Majeſtatem, ad illius ſalutaria exempla imitanda, ad rerum defluentium, & prætereuntis hujus ſeculi contemptum, ad ejus denique opera, & patrocinium in tribulationibus, & neceſsitatibus invocandum excitentur. Optamus denique, ut in Chriſto valeatis, & memineritis noſtri, Fratres Sanctiſsimi. Datum Beneventi ex noſtro Archiepiſcopio Anno Domini MDCXCIV. die XIX. menſis Martii, Pontificatus noſtri Beneventani anno IX. Ordinationis verò noſtræ XX.

Hanc ipſam Diſſertationem peculiari in libello dabimus, duobus auctam, reſponſione ſcilicèt ad Turrigii objectionem, quam cùm ſupra pag. 36. pretulerimus, nunc repetere ſupervacaneum viſum fuit; & nonnullorum veterum documentorum Appendice, qua noſtris in probationibus citamus, hìc conſultò omiſſa ne juſto plus longiores ſimus.

DISSERTATIO

De S. Bartholomæi Apoſtoli reliquiis Benevento vindicatis.

LIPARA ſeptem Æoliarum Inſularum præcipua, ab Saracenis anno poſt Chriſtum 838. occupata, tùm in cætera omnia, tùm in S. Bartholomæi Apoſtoli Corpus ſævitum fuit. Extracta ſiquidem ex Urna, qua condebantur, ejus oſſa per plateas paſſim nefaria immanitate diſperſa fuere. Verùm Theodorus Monachus per quietem ab Apoſtolo ipſo juſſus, diligenti ſtudio disjecta collegit. Intereà Sicardi V. Samnitium Principis Claſſis ad Liparæ oras appulit, opem allatura. Litore potiti milites, Theodoro, qui ſacras Reliquias penès ſe habebat, adſtant, ſeſeque attuliſſe auxilium ab illius narratione comperto, ubi de Apoſtoli Corpore ſentiunt, ad naves illud cum cuſtode perducunt, ac Salernum Picentinorum Urbem, tuta navigatione contendunt.

S. Bartholomæi oſſa Lipari ab Saracenis diſperguntur: & à Theodoro monacho Apoſtoli monitu colliguntur.

Salernum deferuntur.

His à Sicardo cognitis, qui Pompejis, Campano in litore, ſuorum militum exitum expectabat, Salernum properat; ſuſceptumque B. Apoſtoli Corpus Beneventum defert, eique Capellam Cathedrali in Eccleſia ſtatuere cœpit; ſed morte præreptus, imperfectam reliquit. Quamobrem Urſus, tunc temporis Beneventanus Pontifex, opus aggreſſus conſummavit, eòque Corpus

Deindè Beneventum à Sicardo Principe.

Capella in Cathedrali Apoſtolo ſtatuitur, ibique collocatur.

Litaniarum Synodus unde dicta.

tranſtulit dje 25. Octobris anno 839. cujus diei memoriam, annua Synodi celebratione, Litaniarum apud nos dictæ, à publicis Diœceſani Cleri, qui convenit, ſupplicationibus, Beneventani Archiepiſcopi colunt.

Quàm varia ſit, quoad ſcriptores Epocha translationis S. Bartholomæi.

Rem ità geſtam eſſe conſentiunt univerſi: tametſi non una, eademq; apud omnes ſervetur temporis nota. Anaſtaſius enim Bibliothecarius, qui anno circitèr 970. S. Theodori Studitæ Sermoni de S. Bartholomæo, quem latinè verterat, appendicem addidit; translationis hujus Epocham figit anno 809. quod profectò ſi verum eſſet, non jam ſub Sicardo Beneventano Principe, ſed ſub Grimoaldo IV. translatio facta dici deberet. Sigebertus factam illam obſervat anno 831. atque idcircò non ſub Sicardo, ſed Sicone ejus Patre. Eminentiſſimus Eccleſiaſticæ hiſtoriæ parens Baronius eandem illam ad annum 840. procraſtinat: quamquam ſub Sicardo factam dicat, qui tamen jam fato ceſſerat.

Baron. ad hunc an. num. 13.

Adverſariorum contra Beneventanos de S. Bartholomæi Corpore Romam translato argumenta.

Ut ut eſt, non eam nos Chronologiæ quæſtionē nunc ingredimur, ſed alterā longè diverſam. Sunt vz. eruditi viri nonnulli, qui ſeculo X. Beati Apoſtoli Reliquiàs ab Othone Imperatore Benevento ereptas, & Romam aſportatas velint; his innixi fundamentis. I. Othonis Friſingenſis auctoritati. II. Inſcriptioni foribus Eccleſiæ Tiberinæ in Urbe Roma inſculptæ. III. Roberti de Monte teſtimonio. IV. Friderici Imperatoris literis. V. Alexandri III. Actis Synodalibus. VI. Breviario, & Martyrologio Romanis. Diſcors tamen eſt Scriptorum illorum opinio: Combefiſcius enim in notis ad Theodori Studitæ ſermonem, ultimam illam B. Bartholomæi translationem, ab Othone I. factam ſignificat: Friſingenſis, ejusque pediſequi ſub Othone II. Baronius, & qui illum exſcribunt, ſub Othone III.

Quàm diſcordes eorum aſſertiones.

Et erroneæ.

Horum omnium aberrationem, ut ſequenti concluſione oppugnemus nos adigunt, tùm veritatis amor, tùm religioſa veneratio, qua B. Apoſtolum proſequi ſtudemus quotquot hac in Urbe ſub ejus Patrocinio degimus.

CONCLUSIO

Beati Bartholomæi Apoſtoli Oſſa ab Othone Imperatore Romam translata non ſunt; ſed Beneventi quieſcunt.

Articulus Primus.

§. I.

Hiſtoricorum auctoritate evincitur.

Probationes pro Beneventanis.

Leonis Oſtienſis teſtimonium.

Probatur primò, teſtimonio Leonis Marſicani, Epiſcopi, & Cardinalis Oſtienſis, qui circa annum 1087. ſcripſit Chronica Caſinenſia ad veterum illius Abbatiæ inſtrumentorum fidem. Sic enim lib. 2. cap. 24. habet: *Hujus Abbatis* (nempè Joannis) *anno III. qui eſt milleſimus ab Incarnatione Domini ſupradictus Imperator* (ſcilicet Otho III.) *Beneventum venit, & cauſa pœnitentiæ, quam illi B. Romualdus injunxerat, abiit ad Montem Garganum. Reverſusque conſequentèr Beneventum petiit* ab eis Corpus S. Bartholomæi Apoſtoli. Qui nihil tunc illi negare audentes*, callidè illi pro Corpore Apoſtoli, Corpus B. Paulini Nolani Epiſcopi, quod ſatis decentèr apud Epiſcopium ipſius Civitatis erat reconditum, oſtenderunt, & eo ſublato receſſit, tali fraude deceptus. Quod poſtquam reſcivit nimium indignatus, Corpus quidem Confeſſoris, quod detulerat, honorificè ſatis apud Inſulam Romæ recondidit. Sequenti verò tempore perrexit iterùm ſuper Beneventum, & obſedit eam undique per dies multos: ſed nihil adverſùs eam prævaleus, Romam reverſus eſt. Undè vix ad ſua reverti incipiens, mortuus eſt apud Oppidum, quod nuncupatur Paternum.*

*Ex Edit. Angeli de Nuce * a civibus.*
*Ex ead. edit. * habito cum Archiepiſcopo, qui tunc eidem urbi præerat, conſilio.*

Oſtienſis præ cæteris hoc in argumento fides quatuor ex capitibus.

Quatuor porrò ſunt, quæ Leonis Oſtienſis fidem, præ cæteris hujus argumenti tractatoribus, plurimùm augeant.

I. Quòd antiquitatis jùs, ſupra reliquos omnes obtineat, qui rem aliter geſtam ferunt. Sic ut in hacce præſenti concertatione Tertulliani dictum adverſus oppoſitæ ſententiæ vindices nobis uſurpare liceat: *Quis inter nos determinabit, niſi temporis ratio, ei præſcribens auctoritatem, quod antiquius invenitur; & ei præjudicans vitiationem, quod poſteriùs revincetur?* Quotquot enim D. Bartholomæi

mæi

mæi, reliquias Benevento Romani ſub Othone aſportatas ajunt, undecimo ſeculo poſteriores perhibentur.

II. Quòd à Baronio, adverſæ ſententiæ, inter Recentiores præcipuo, ac graviſſimo Aſſertore, commendetur non ſemel (ſcilicet ann. 1059.n.1. & ann. 1077.n.23.) Leo Oſtienſis, *uti ſinceræ fidei Scriptor, ſuique temporis integerrimus*; quæ certè minùs æquè dici poſſent, ſi in ea hiſtoriæ ſuæ parte, cujus tàm recens memoria erat, adeò turpitèr aberraſſet.

III. Quòd veriſimile ſit, ſecretiora facti hujus documenta in Caſinenſibus ſcriniis extitiſſe, quo tempore Leo Oſtienſis hiſtoriam adornavit: cùm anno milleſimo, quo pia fraus à Beneventanis admiſſa eſt, Caſinenſe Monaſterium regeret Joannes Abbas, *ex Illuſtri* (ut ipſe quidem ait) *Beneventanorum Civium Stirpe oriundus*, qui ideircò rei geſtæ arcana omnia reſcire, & in ſecretiores Abbatiæ ſuæ Commentarios referre facilè potuit.

IV. Demùm, quia hanc Oſtienſis hiſtoriæ partem, calculo ſuo probavit Matthæus Lauretus, qui dum ad manuſcriptorum Caſinenſium fidem, Oſtienſis Chronicon reſtitueret, ſub hujuſce ſeculi initia; eaque omnia hiſtoriæ capita, quæ vel limam, vel ſpongiam deſiderare videbantur, additis notis, reſtitueret, aut emendaret: Iſtud, de quo agimus, ſinè litura, aut cenſoria virga inemendatum prætermiſit.

Nec toties de Laureto recoctam, nobis hìc appoſuit crambem Archiepiſcopus de Nuce, truculentiſſimus ejus oppugnator, qui, ut Lauretanæ editioni inſultaret, eamque revocaret in invidiam, nullos ſagaciùs non odoratus eſt angulos, vel in ſcirpo nodum quæſivit. At hoc in capite veritatis radiis offuſus, quam volens, nolenſque addito in margine Beneventani Archiepiſcopi teſtimonio comprobavit, eum ſupini ſilentii accuſare Laureto-maſtix auſus non eſt; ſed rhonciſſans de more, indicata ſolummodò ſcribentium de S. Bartholomæo variatione, Lectorem ad Baronium ablegavit, & albis tantùm dentibus ſe ſubduxit.

Confirmatur Leonis Oſtienſis narratio ex immemorabili inſtitutione feſti S. Bartholomęi *in Cava*, quotannis celebrari conſueti Beneventi die 4. Septembris, quod aliundè non effluxit, quàm à Cava, in qua latuit B. Apoſtoli Corpus, nè pia Civium fraus, qua Otho III. deceptus fuerat, detegeretur. Qui locus ad annum uſq; 1688. quo terręmotus vi tota cum Baſilica ſubverſus eſt, ſumma omnium veneratione habitus fuit. Quid ni ergo cum Tertulliano dicamus, lib. de corona militis cap.4. *Obſervatio confirmata conſuetudine, idonea teſtis eſt probatæ tunc traditionis, ex perſeverantia obſervationis*?

Feſti S. Bartholomæi in Cava inſtitutio.

Probatur ſecundò peregrinatione Suggerii Abbatis Monaſterii San-Dionyſiani, qui poſt dimiſſum Lateranenſe Concilium à Calliſto II. anno 1122. in varias Neapolitani Regni Urbes ſe contulit, multa Sanctorum Corpora inviſens, ut ipſe teſtatur in vita Ludovici Craſſi: *Orationis cauſa*, inquit, *frequentatis diverſis Sanctorum locis vz. S. Benedicti Caſini, S. Bartholomæi Beneventi, S. Matthæi Salerni, S. Nicolai Bari, Sanctorum Angelorum Gargani, Domino opitulante, cum gratia, & Domini Papæ amore, & firmitatis epiſcopalis, poſteà remeavimus*.

Suggerii Abbatis peregrinatio ad S. Bartholomæi Corpus inviſendum.

Probatur tertiò adventu Floridæ Lotharii Imperatoris Conjugis, quæ cum anno 1137. propè Beneventum adeſſet *militibus ferè centum aſſumptis*, teſte Falcone, qui adfuit, Beneventano in Chronico, *ad Eccleſiam S. Bartholomæi Apoſtoli venit, portam Auream ingrediens, & Miſſarum ſolemnia ibi audiens pallium quoddam ſuper altare S. Bartholomæi, & libram unam argenti obtulit*. Si verò Romæ Apoſtoli Corpus habebant, cur illud Beneventi quærere?

Floridæ Imperatricis Donatio.

Probatur quartò ex B. Jacobo de Voragine Ordinis Prædicatorum Januenſi Archiepiſcopo, qui anno 1298. floruit, aſſerente in Legendario SS. abbreviato, quamplurima in Sepulcro S. Bartholomæi miracula Beneventi perpatrari.

Quamplurima miracula ante Corpus S. Bartholomæi perpatrantur Beneventi.

Probatur quintò ex S. Antonini hiſt.p.1.tit.6.cap.12. ubi ſic habet: *Poſt aliquod tempus Corpus B. Bartholomæi ad Inſulam Liparitanam circa Siciliam tranſlatum eſt; infideles autem Inſulam illam invadentes, & omninò devaſtantes circà tempus Imperii Caroli: Oſſa B. Apoſtoli per plateam ſparſerunt; ſed juſſu ipſius Apoſtoli apparentis uni Sancto Viro in ſomnis, & deſignata, quæ eſſent, oſſa ſcilicèt ſplendentia, ut ignis, collecta ſunt, & Beneventum, Metropolim in Regno Apuliæ, ab ipſo delata: & communitèr tenetur Corpus ejus haberi Beneventi; licèt, & Romani aſſerant ſe illud habere*. Obiit S. Antoninus anno 1459.

S. Antonini teſtimonium pro Beneventanis.

Digitized by Google

Neque cum Melchiore Cano Canarienſi Epiſcopo lib. 11. de locis theologicis cap.6. regula 2. S. Antonini auctoritatem infringere quæras, quòd *non tam dedit operam, ut res veras, certasque deſcriberet, quàm, ne nihil omninò præteriret, quod ſcriptum in ſchedulis quibuslibet reperiretur*. Id enim in diſſitarum, exterarumque terrarum hiſtoria, locum habere facilè annuerim. Quis verò talia de Sanctiſſimo, doctiſſimoque Archipræſule, & rerum Neapolitanarum peritiſſimo, utpotè diù hic verſato, effutire audeat? Quòd, ſi adeò liberalis erat S. Antoninus, ut quidquid ſcriptum obſervabat ſuos in Codices promiſcuè transfunderet; quorsùm non Othonis Friſingenſis potiùs, aut Godefridi Viterbienſis lacinias, quàm Leonis Oſtienſis narrationem ſuis Chronicis inſeruit? nec enim eum fugerant Scriptorum illorum nomina; quos alibi paſſim appellat, atque tranſcribit. Ejus ergò accuratiori Criterio, ſecretiorique aliorum monumentorum notitiæ tribuendum omninò eſt, quod de Bartholomæi Apoſtoli Reliquiis obſervavit.

Rerum Neapolitanarum peritiſſimus, & quare.

Angeli Catonis Teſtimonium de S. Bartholomæo.

PROBATUR ſextò ex Angelo Catone Supinate in epiſtola nuncupatoria Pandectarum in Medicina Matthæi Sylvatici Salernitani anno 1474. Ferdinando I. Neapolitano Regi: *Nec ſolùm gloriari potes*, inquit, *quòd naturali ſoli fœcunditate Regio, in qua tuum ſitum eſt Regnum, maximè excellit; ſed in eis quoque rebus, quibus mortales ſalutem animarum poſſint conſequi longè faciliùs: nam quot obſecro, quales, quantos patronos habes tu, & Regni tui incolæ apud Deum? Andreæ Apoſtoli Corpus tibi ſervat Amalphia, Matthæi Evangeliſtæ Salernum, Beneventi verò non ſolùm Apoſtoli Bartholomæi: ſed Mercurii Mart. illuſtris, Donati Confeſſoris eximii, & aliorum complurium Sanctorum ſacratiſſima Corpora ſervantur.*

Zenobii Acciajoli.

PROBATUR ſeptimò ex Zenobio Acciajolo Vaticani Bibliothecario ſub Leone PP. X. qui in oratione, quam Neapoli recitavit anno 1515. die 3. Junii menſis, dum Generalia Prædicatorum Ordinis Comitia celebrarentur talia habet: *S. Matthæi Corpus apud Salernum: S. Bartholomæi in Benevento.*

Annibalis Maſcambruni.

PROBATUR octavò ex Annibale Maſcambruno Stabienſi Epiſcopo, qui elegantiſſimam edidit in hac re pro Beneventanis diſſertationem anno 1636. cui permulta hac in noſtra debemus.

Ughelli judicium

PROBATUR nonò ex Ughello Ital. Sacræ Tom. 8. col. 110. luculentiſſimè de S. Bartholomæo ſic perſcribente: *Hìc conſultò omittendam cenſui diſſertationem de Corporis B. Bartholomæi exiſtentia apud Beneventanos: etenim, cùm ad eorum favorem extet nedum Leo Oſtienſis, & Annibal Maſcambrunus Epiſcopus Stabienſis Apologeticum quoddam ediderit, vacationem ab hac hiſtoria mihi ipſi ultrò conſului: quæ autem ſit circa hoc mea ſententia diu hæſitavi illam aperire, ubi autem incidi in diploma quoddam originale Leonis IX. ſuo loco tranſcribendum, haud me continere potui quin illam propalarem, Corpus Sancti hujus Glorioſiſſimi Apoſtoli adhuc Beneventi aſſervari, ſi quidem illa tranſlatio ſive facta fuerit Benevento Romam anno 983. ut aſſerit Baronius, ſive anno 1000. ut alii volunt; tamen me magis movent verba illa Leonis IX. in quibus aſſerit prædictum Corpus aſſervari, adhuc ipſo vivente, in Eccleſia Majori Beneventana, quàm teſtimonium ullum Sigeberti, aut Othonis Friſingenſis, præcipuè cum à tranſlatione aſſerta ad Pontificatum prædicti Leonis IX. vix intercurrerint quinquaginta anni.*

Nota quòd Baronius in Notis ad Martyrologium die 25. Aug. hanc translationem refert ad an. 983. in Annalibus verò ad an. 1000.

§. II.

Sanctorum Faſtis comprobatur.

Idem probatur ex Martyrologio Uſuardi.

PROBATUR decimò ex Martyrologio Uſuardi Monachi S. Benedicti, Cœnobii S. Germani Pariſienſis alumni, in quo hæc habentur. *IX. Kal. ſept. S. Bartholomæi Apoſtoli, qui apud Indiam Chriſti Evangelium prædicans vivens à Barbaris decoriatus eſt, atque juſſu Regis Aſtiagis decollatione martyrium complevit. Hujus Apoſtoli Sacratiſſimum Corpus primùm ad Inſulam Liparis, deindè Beneventum tranſlatum pia fidelium veneratione honoratur.*

Et Vuandalberti.

PROBATUR undecimò ex Martyrologio Vuandalberti Diaconi Monachi Cœnobii Prumienſis, Ordinis S. Benedicti in Diœceſi Trevirenſi, ſcribentis:

Bartholomæus nonam exornat, retinetque Beatus;
India quo Doctore Dei cognovit honorem
Herculis, & Bacchi inſanis vix eruta Sacris.
Nunc illum fama eſt varia pro ſorte ſepulcri
Æoliam Liparem, Beneventi, & templa tenere.

Quo-

Quo tempore hi floruerint.

Quorum uterque licèt X. ſeculum non attigerit: Uſuardus namque tempore Caroli Calvi, cui Martyrologium inſcripſit, non Carolo Magno, ut perperàm Baronius, & Bellarminus ſentiunt; Vuandalbertus tempore Lothârii floruit hoc eſt IX. ſeculi circa annos 842. & 878. Liparitanæ tranſlationi proximos; tamen Romanam tranſlationem non tacuiſſet Joannes Molanus in notis, quas Uſuardi Martyrologio addidit, Vuandalberti carmina etiam exſcribens in editione Lovanienſi anni 1568. ſi quid in ea veritatis doctiſſimus Vir animadvertiſſet. Præſertim cum ejus diligentiam in S. Bartholomæo non deſideremus, tùm in variatione feſtivitatis, tùm in hiſtoria paſſionis ejuſdem Apoſtoli, quæ incipit: *Indiæ tres eſſe apud hiſtoriographos dicuntur*, in quam cenſuram ſubdit Joannis Heſſels Lovanienſis Theologi.

Joannis Molani Annotationes ad Uſuardi Martyrologium.

Habetur in Bibliotheca Beneventana in Codice M. S.

Impreſſa Lovanii ann. 1568. poſt Martyrologium Uſuardi, cùm Annotationibus Molani.

Martyrologium Adonis.

Probatur duodecimò ex Martyrologio Adonis Archiepiſcopi Trevirenſis, (non Viennenſis, ut aliqui ſentiunt) qui anno 1073. ſub Pontificatu Gregorii VII. maximè floruit; à quo legatus datus eſt ad componenda Henrici, & Rodulphi diſſidia. *Nono Kal. ſept. in India natalis B. Bartholomæi Apoſtoli; qui apud Indiam Chriſti Evangelium prædicans, decollatione martyrium complevit. Hujus Apoſtoli Sacratiſſimum Corpus, primùm in Inſulam Liparis, deinde Beneventum tranſlatum, pia fidelium veneratione celebratur.*

Pulſanenſe.

Probatur tertiodecimò ex Martyrologio Pulſanenſis Cænobii, quod M. S. veteri charactere apud Clericos Regulares SS. Apoſtolorum Neapolitanæ Urbis aſſervatur; ubi ſic: *octavo Kal. ſept. in India paſſio Sancti Bartholomæi, qui apud Indiam Chriſti Evangelium prædicans decollatione martyrium complevit. Hujus Apoſtoli Sacratiſſimum Corpus primùm ad Inſulam Liparis, deinde Beneventum tranſlatum pia fidelium veneratione honoratur.* Poſteriorem verò anno milleſimo fuiſſe hujus Martyrologii auctorem, inde monſtratur, quòd meminit obitus B. Joannis Pulſanenſis Abbatis, anno 1139. his verbis. *Duodecimo Kal. Julii natalis Beatiſſimi Eremitæ Joannis S. Pulſanenſis Eccleſiæ Abbatis, qui vivus in ſeculo ſe totis viribus mortificaverat pro Chriſto. Hujus venerabilis obitus extitit 12. Kal. Julii anno Incarnati Verbi milleſimo centeſimo trigeſimo nono, indictione ſecunda.*

Beneventanum.

Probatur quartodecimò ex Martyrologio Beneventano Langobardica manu exarato. *Octavo Kal. Septembris natale S. Bartholomæi Apoſtoli, qui apud Indiam Evangelium Chriſti prædicans Capitis decollatione martyrium conſummavit. Hujus Sacratiſſimum Corpus primùm ad Inſulam Liparis, deinde Beneventum tranſlatum pia fidelium veneratione honoratur.* Eſſe autem hoc Beneventanum Martyrologium aſſerta Othoniana tranſlatione poſterius, indubium eſt: cum in eo exſcripta legatur Bulla Joannis XXI. qui anno 1316. ad Pontificatum aſſumptus eſt: in qua præſcribit rubricam de recitatione Officii SS. Corporis Chriſti.

Florentian-Veſpucianum.

Probatur quintodecimò ex Martyrologio Florentinæ Eccleſiæ, à Gregorio Antonio Veſpucio ejuſdem Metropolitanæ Præpoſito emendato, Florentiæ impreſſo anno 1486. *Nono Kal. Septembris natale Sancti Bartholomæi Apoſtoli, qui apud Indiam Chriſti Evangelium prædicans primò in carcerem truſus, & multis tormentis excruciatus, deinde decoriatus; & ſic ſemivivus Chriſtum annuncians, ad ultimum Capitis decollatione martyrium conſummavit. Hujus SS. Corpus primò ad Inſulam Liparis, deindè Beneventum eſt tranſlatum, ubi pia fidelium devotione honoratur.*

§. III.

Sacris Romanorum Pontificum Diplomatibus comprobatur.

Romanorum Pontificum diplomata idipſum teſtantur. ſcilicet Leonis IX. Suffraganeæ Eccleſiæ quindecim Beneventanæ ſedi ſubduntur.

Probatur ſextodecimò ex Bulla Leonis PP. IX. ſub Dat. 4. Id. Julii Pontificatus Ann. V. Indict. VI. hoc eſt anno 1053. in qua Vitaliani, aliorumque Romanorum Pontificum privilegia confirmat, ſubditque Sancti Michaëlis Archangeli in Monte Gargano, & Sipontinam Eccleſiam, ac alias quindecim ſuffraganeas, nempè Lucerinam, Aſculanam, Bovinenſem, Larinenſem, Triventinam, S. Agathæ, Abellinenſem, Quinto-decimi, Arianenſem, Vulturarienſem, Teleſinam, Allifanam, Seſſulanam, Leſinenſem, & Termulanam, præter Abbatias S. Petri de Duddo, & S. Joannis juxtà Portam Auream, Beneventanæ Eccleſiæ *in honorem SS. Dei Genitricis Mariæ dedicatæ, ubi pretioſiſſimum Corpus Beatiſſimi Bartholomæi Apoſtoli requieſcit*, & infra ait: *Ut Sancta Beneventana Eccleſia in honorem SS. Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ dedicata, &c. ad Archiepiſcopatus honorem à noſtris anteceſſoribus ſublimata, ac pretioſiſ-*

Digitized by Google

Art.I.§.III.

ſimis Sanctorum Corporibus ditata, vz. Bartholomæi Apoſtoli, atque Ianuarii Mart. & Barbati Confeſs. ejuſdem ſedis glorioſiſſimorum Præſulum, ac reliquorum inviolabiliter Apoſtolicis privilegiis ſemper maneat dotata. Biblior. Benev. Pcivil. lit. A. B. num. 261. & apud Ughellum Ital. Sacc. tom. 8. col. 118.

Ex hoc privilegio deprehendi poteſt, ait Ughellus dicto loco col. 120. *quænam fuerit ipſius Pontificis opinio de exiſtentia Corporis B. Bartholomæi Apoſtoli apud Beneventanos. Sanè cum Pontifex iſte fuerit viciniſſimus illis temporibus anno videlicet milleſimo, in quo aſſeritur Benevento Romam pretioſiſſimum illud Corpus fuiſſe tranſlatum, & aliunde idem Pontifex quodammodo ſe declaret relatum privilegium Beneventanæ Eccleſiæ concedere ex eo quia in ipſa recondita ſint Corpora Sanctorum Bartholomæi Apoſtoli, Januarii Mart. & Barbati ejuſdem Sedis glorioſiſſimorum Præſulum, non video cur de contrario ſit ambigendum, & eò magis quia hoc eodem anno, qui fuit 1053. ipſe Leo Beneventi morabatur, nec veriſimile eſt aſſertivè pronunciaſſe illa verba de exiſtentia Corporum prædictorum, ni probè, certòque ei de veritate conſtitiſſet.* Nec tam ſubleſtæ fidei ſapientiſſimum Pontificem judicamus, qui tantum Beneventanis, Romaniſque vel tribuere, vel adimere pro arbitrio voluerit.

Stephani IX.

Probatur decimo ſeptimò ex Bulla Stephani IX. dat. in Monte Caſino 9. Kal. Februarii Indict. XI. Pontificatus ann. I. nempe anno 1057. qui idem ac Leo de ſuffraganeis Eccleſiis confirmans Uldarico Beneventano Archiepiſcopo hoc de B. Bartholomæo teſtimonium reddidit: *Vt Sancta Beneventana Eccleſia in honorem S. Virginis Dei Genitricis Mariæ dedicata, & ad Archiepiſcopatus honorem à noſtris anteceſſoribus ſublimata, ac pretioſiſſimis Sanctis Corporibus ditata vz. Bartholomæi Apoſtoli, atque Januarii Mart. & Barbati Confeſſ. ejuſdem Sedis glorioſiſſimorum Præſulum Apoſtolicis privilegiis ſemper maneat dotata.* Bibliot. Benev. pcivil. faſcic. I. lit. A. n. 12.

Silentio non eſt obvolvendum, quod Ughellus d. Tom. 8. col. 121. de citata Bulla Stephani PP. annotavit. *Hic idem Pontifex*, ait, *aſſerit apud Beneventanos requieſcere Corpus B. Bartholomæi, Januarii, & Barbati, quod ad corroborationem dico; nàm cùm hic Pontifex fuerit Abbas Caſinenſis, & valdè vicinus; imò vixerit temporibus Othonis Imperatoris probè poterat ei conſtare de Tranſlatione Corporis S. Bartholomæi Benevento Romam, ſi verè facta fuiſſet per eundem Othonem.*

Benedicti XII. qui facultatem conceſſit transferendi Corpus S. Bartholomæi a Metropolitana ad propriam Eccleſiam.

Probatur decimo octavò ex diplomate Benedicti XII. ſub Dat. Avinioni 4. Maii Pontificatus anno III. 1337. quo Arnaldo de Beuſacco Beneventano Archiepiſcopo concedit facultatem transferendi Corpus B. Apoſtoli è Capella, in qua ab Urſo, uti diximus, locatum fuerat in ipſius Apoſtoli Baſilicā, quam Beneventani Cives cōſtruxerant, & de qua Fr. Monaldus Monaldeſchus Ordinis Minorum, Beneventanus pariter Archiepiſcopus loquitur in allato Concilio celebrato anno 1331. cap. 22. necnon unum annum, & quadraginta dies de injunctis pænitentiis relaxat quibuſcumq; Baſilicam ipſam in Apoſtoli feſto viſitantibus: *Sane*, inquit, *Fraternitatis tuæ petitio nobis nuper exhibita continebat, quòd tu attentè conſiderans, quòd Corpus B. Bartholomæi Apoſtoli, quod olim ad tuam Beneventanam Eccleſiam extitiſſe dicitur miraculosè tranſlatum in loco indecenti, & minùs idoneo ipſi Eccleſiæ contiguo conſervatur, & propterea cupiens illud in loco honeſto, & honorabili collocari, zelo devotionis accenſus, in quadam ſpatioſa Capella Eccleſiæ prædictæ ſimiliter contigua, quam venerando ipſius Apoſtoli vocabulo inſignitam Cives Beneventani, jamdudum ab antiquis temporibus* (ab anno 1112. ſub Landulpho II. Archiepiſcopo X. incepta fuerat) *in honorem ejuſdem Apoſtoli conſtruxerunt locum aptum, devotum, & idoneum tuis feciſti ſumptibus conſtrui, ac etiam præparari. Quare nobis humiliter ſupplicaſti, ut transferendi ad dictam Capellam Corpus ejuſdem Apoſtoli licentiam concedere dignaremur; Nos igitur devotionem, & propoſitum tuum in hac parte multipliciter in Domino conſiderantes, licentiam tibi concedimus poſtulatam &c. Omnibus verò pœnitentibus, & confeſſis, qui Capellam ipſam in feſto præfati Apoſtoli devotè viſitaverint unum annum, & quadraginta dies de injunctis pænitentiis miſericorditer relaxamus.* Ex Reg. Archiv. Secr. Vaticani, & apud Bzovium Annal. Eccleſiaſt. an. 1337. n. 7. Epiſt. 110. Ughel. tom 8. col. 226.

Corporis recognitio, & tranſlatio.

Hinc Arnaldus, ipſius Baſilicæ conſecratione peracta, luculentiſſimum de Sacrarum Reliquiarum exiſtentia edidit teſtimonium; accitis namque Samnii Epiſcopis, eas extraxiſſe dicit, & ante tranſlationem oſtendiſſe ampliſſimo in diplomate, apud Ughellum d. tom. col. 228. Dat. Beneventi die 25. Auguſti VI. Indict. anno Domini 1338. *Verùm*, teſtatur, *quia condecens*

Digitized by Google

eens eſt, & æquum, ut tàm Sanctiſſimi Apoſtoli Corpus recondatur, & permaneat in loco Sacrato, tàm ipſam Baſilicam, ſeu Tabernaculum, quàm eandem Capellam ſeu locum, ubi Corpus ejuſdem Apoſtoli recondi, & manere debet, quod hodierna die ſub teſtimonio DD. Epiſcoporum Beneventanæ Provinciæ, publicarum, & aliarum innumerabilium perſonarum inventum eſt, & oſtenſum cum reverentia debita tranſtulimus, & recondimus de licentia Domini Summi Pontificis ſupradicti (Benedicti) *priùs pro dicti Apoſtoli reverentia, & honore, mandavimus, & fecimus cum ſolemnitate debita conſecrari*. Ecquis Samniticæ Provinciæ Pontifices cæcutiſſe, aut univerſalis Eccleſiæ fidem teterrimo mendacio violare voluiſſe credat?

Clementis VI. diploma.

Probatur decimononò ex Bulla Clementis PP. VI. ſub Dat. Avinione 5. Kal. Novembris Pontificatus anno VI. ſcilicet anno 1348. qua Indulgentias concedit Eccleſiæ Beneventanæ in honorem, & ſub vocabulo B. Virginis Mariæ fundatæ, & Capellæ eidem contiguæ, *in qua quidem Capella*, profert, *Corpus B. Bartholomæi Apoſtoli venerabiliter requieſcit*. Reg. Archiv. Secr. Vatic. & apud Quarantam M. S. in vita, & morte S. Bartholomæi Apoſtoli.

Bonifacii IX.

Probatur vigeſimo teſtimonio Bonifacii IX. qui ſuo diplomate Dat. Romæ apud S. Petrum 5. Kal. Septembr. 1400. Pontificatus an. XI. *Eccleſiæ S. Bartholomæi de Benevento, in qua Corpus ejuſdem Sancti venerabiliter requieſcit, ut fideles ipſi collibentiùs cum devotione confluant in feſto tranſlationis, quæ eſt die 25. menſis Octobris à primis Veſperis, & per quatuor dies feſtum ipſum immediatè ſequentes illam Indulgentiam perpetuò conceſſit, quam viſitantes Eccleſiam B. Mariæ in Portiuncula conſequi dicuntur*. Ex Reg. Archiv. Secr. Vatic. & apud Maſcambr. in diſſert. de Corpore B. Bartholomæi Apoſtoli, pag. 51.

Urbani V. duplex. Pii II.

Probatur vigeſimò primò ex enunciatione Bullarum I. Urbani V. ſub Dat. Avinioni 2. Non. Maii Pontificatus anno I. 1362. Biblioth. Benev. lit. B. A. nu. 269. II. ejuſdem Pontificis Bulla eadem die, & anno data. Archiv. S. Barthol. Benev. III. Pii II. data Mantuæ 3. Non. Septemb. Pontif. anno II. 1459. Bibliot. Benev. faſcic. Privil. I. lit. A. num. 1. in quibus aſſeritur, *Corpus B. Bartholomæi Beneventi quieſcere*. Tribus his Bullis probare non intendimus auctoritate Romanorum Pontificum immediatè Corporis exiſtentiam Beneventi, quia cum ſint tantùm enunciativæ, & ad partium relationem, ut Juriſtæ ajunt, confectæ, veræ probationis pondus non habent, ad differentiam aliarum Apoſtolicarum literarum, deſuper per Nos adductarum, in quibus Pontifices de ſua ſcientia immediatè pronunciant: Certo certius tamen eſt, conſtantiſſimam, ac tot ſeculorum ſpatio firmatam traditionem ipſiſmet enunciativis comprobari. Quòd ſi mendacii quid fuiſſet, nec tam effrontes, totiuſque pudoris prorsùs expertes Beneventanos conjicere licet, ut plures, & diverſi temporis Romanos Pontifices in ſcenam producere tam præclarè, conſtanterque mentiendo, nec ſaltem aliquando erubuerint. Nec illi hujuſmodi traditioni aures dediſſent; Sed ſi certò habuiſſent non Beneventi, ſed Romæ B. Apoſtoli Corpus aſſervari, Beneventanorum inſtantiam cum objurgationibus rejeciſſent Clementis IV. exemplo, qui conſimili in re talia reſcripſit anno 1268. Sereniſſimæ Iſabellæ S. Ludovici IX. Galliarum Regis, Sorori: *Quòd ſi forſitan Caput B. Pauli Apoſtoli apud te eſſe putas, depone conſcientiam nè fallaris, nec ponas ſcandalum Matri tuæ Romanæ Eccleſiæ, quæ deceptionem hujuſmodi non æquanimiter toleraret*.

Clementis IV. reſponſum ad Iſabellam Francorum Regis ſororem de Capite S. Pauli.

Bullæ Sergii IV. Anaſtaſii IV. Adriani IV.

Probatur vigeſimo ſecundò, ex Bullis I. Sergii IV. Dat. anno 1011. Biblioth. Benev. faſc. I. litt. A. num. 9. citat. ab Ughell. tom. 8. col. 111. II. Anaſtaſii IV. Data anno 1153. apud Ughell. eod. tom. col. 175. III. Adriani IV. Data anno 1157. Bibliothec. Benevent. nu. 309. Privileg. & apud Ughell. eod. tom. col. 182. quibus conceditur Beneventanis Archiepiſcopis uſus Pallii in die tranſlationis S. Bartholomæi, licèt ſint anno milleſimo poſteriores. Cum verò hujuſmodi uſus nonniſi in ſolennioribus Eccleſiæ Feſtis, concedi conſueverit ex vulgatis, dicendum ómninò erit, Beneventi B. Bartholomæi Apoſtoli Corpus adhuc quieſcere. Quamobrem ſi hujuſmodi officii celebratio in Beneventana Eccleſia, etiam poſt milleſimum perſeverans pallii ornamentum à Sede Apoſtolica obtinuit, Corpus eam poſſidere quis neget? Non enim veroſimile eſt, Sanctiſſimos Romanæ Eccleſiæ Pontifices, tantum decus tribuiſſe carenti. Nonne irriſioni locum dediſſent, ſi Beneventanos Archiepiſcopos ſolenniter, lætanterque, (quod pallium indicat) Beati Apoſtoli in hanc Urbem tranſlationem colere, conceſſiſſent? Cum tamen, eo ablato lu-

Pallii Archiepiſcopalis uſus.

Idem lætitiæ, & ſolennitatis indicium.

Digitized by Google

luctus potiùs expoſceretur: Hebræorum more, qui ab vaſtatæ Hieroſolymæ ingreſſu vetiti, Civitatis, Templique diruti recurrente die, teſte Hieron. in Sophon. cap. 1. ſoluto pretio ſciſſi crines, madidi genas accedebant, ruinam ejulatu plurimo deflentes. Quis à Samnitibus ejuſdem Hieronymi dicterium avertere poſſet, eodem loco dicentis: *Vox ſolennitatis verſa eſt in planctum, ululant ſuper cineres Sanctuarii, & ſuper Altare deſtructum, & ſuper Civitates quondam munitas, & ſuper excelſos angulos Templi?*

§. IV.

Archiepiſcoporum, & Neapolitani Regis teſtimonio munitur.

Archiepiſcoporum Beneventanorum teſtimonia. Romani Capo-ferri, qui ſodalitatem B. Apoſtoli inſtaurat. Beneventanæ Urbis clades à Friderico II. & Carolo I. Andegavenſi inflictæ.

PROBATUR vigeſimo tertiò ex Bulla inſtaurationis ſodalitatis B. Apoſtoli Dat. Beneventi die 5. menſis Novembris Indict. I. anno 1273. à Romano Capo-ferro Archiepiſcopo poſt vaſtationes à Friderico II. anno 1239. & à Carolo I. Andegavenſi Neapolitanorum Rege anno 1265. Benevento illatas: *demum*, inquit, *Friderici quondam Imperatoris pernicioſa tyrannis, qui nec Deum ſuum timuit Creatorem, nec Sanctos vereri voluit, præcipuè Beatum Barlholomæum Apoſtolum noſtrum, qui in præfata Civitate* (Beneventana) *Sacratiſſimum ſuum Corpus voluit præſervari, Civitatem eandem ſic dirui, ac deſtrui juſſit, pro ut univerſorum patuit oculis, & nos, qui noſtris non exigentibus culpis, direptionem ipſam periculosè pertulimus, uſque in hodiernum diem irreparabilia damna lugemus* Bibliot. Benev. lit. B.V. nu. 308. & apud Ughellum tom. 8. col. 213.

Guillelmi Archiepiſcopi munificentia in S. Apoſtoli Eccleſiam.

PROBATUR vigeſimo quartò ex publico authentico Inſtrumento rogato anno 1346. die 1. Aprilis per manus Nicolai Sarilli Civis Neapolitani, in quo Guillielmus Archiepiſcopus *Attendens*, ut ibi, *cura præcipua, quia dignum, & debitum eſt, quòd in Eccleſiis debitus impendatur Domino famulatus in divinis officiis celebrandis, ac gerens ad Sacratiſſimum Corpus B. Bartholomęi Apoſtoli ſpecialis, & ſincerę devotionis affectum, cupienſque quòd in Capella, in qua ipſum Sacratiſſimum Corpus quieſcit divinus cultus jugiter obſervetur*, de Metropolitani Capituli conſenſu multa Beneficia, poſſeſſioneſque B. Apoſtoli Eccleſię unit, & concedit. Bibliot. Benev. num. 500.

Ladiſlaus Neapolitanorum Rex reliquiam B. Apoſtoli Bartholomæi per Oratores expoſcit.

PROBATUR vigeſimo quintò ex literis Sereniſſimi Ladiſlai Regis Neapolitani, datis in Caſtronovo Neapolis die 6. Februarii 7. Indict. A. D. 1414. Donato de Aquino Archiepiſcopo, & Capitulo Beneventano per Carolum Ludovic. de Lapis Oratorem quibus ex illo Corpore brachium, ſeù aliquid modicum exquirit: *Cum Magnificus Carolus de Malateſta præcipuus noſter amicus cariſſimus ad D. Bartholomæum Apoſtolum magnum gerens ſingularis devotionis affectum aliquid ipſius reliquiarum habere deſideret: Cumque glorioſi illius Apoſtoli Sanctum ipſum Corpus in ipſa Beneventaua ſervetur Eccleſia, Ideoque, &c.* Bibliot. Benev. n. 1. & apud Ughellum tom. 8. col. 242.

Donati de Aquino Archiepiſcopi reſponſio.

Confirmatur ex ipſius Donati Archiepiſcopi reſcripto ad Canonicos Beneventanæ Eccleſiæ, cujus verba hæc ſunt. Venerabillbus Viris Capituli Bene-
,, ventani benedictis filiis noſtris Donatus Archiepiſcopus Beneventanus.
,, Venerabiles Viri, & benedicti filii poſt ſalutem, &c. Non ſine magna noſtræ
,, mentis diſplicentia vobis ſubſcripta referimus; ſcientes enim, quòd die
,, quartodecimo inſtantis menſis Februarii nobis conſiſtentibus in Civitate
,, Puteolana præſentatæ fuerunt hæ alligatæ Regiæ literæ per R. in Chri-
,, ſto Patrem D. Epiſcopum Firmanum, & nobilem Virum Bajulum Lu-
,, dov. de Lapis Ambaſciatorem Caroli de Malateſtis, quarum tenorem
,, latiùs inſpicere poteritis, quorum ambaſciata nobis expoſita pro parte Re-
,, giæ Majeſtatis, inſpectoque tenore prædictarum literarum, Nos reveren-
,, ter, ſicut decuit, reſponſum dedimus rationabile, inducendo excuſationes
,, debitas, qualiter nobis non erat poſſibile vota ipſius Majeſtatis adimplere,
,, abſque ſcandalo gravi, enarrandoq; qualiter Corpus B. Bartholomæi recon-
,, ditum fuerat, & tranſlatum ubi hodie jacet cum maxima ſolemnitate, &
,, auctoritate Apoſtolica, ſine cujus licentia non poſſemus in totum, nec in
,, partem ipſius Glorioſiſſimi Corporis tangere, nec Cives permitterent, nec
,, conſentirent, cum nullum Theſaurum, nec Protectorem habere reputent,
,, præterquam ſubſidium ipſius Glorioſiſſimi Apoſtoli, & quòd recluſum eſt

Quomodo ſit apud Beneventanos B. Apoſtoli Corpus.

tri-

,, tribus vinculis indiſſolubilibus, clavibus, & vectibus ferreis à tempore re-
,, conditionis, ſeu translationis aſſati Corporis Glorioſi,& qualiter aliàs fuit
,, tentatum ante reconditionem ipſius Corporis clam rapere certam particu-
,, lam Reliquiarum ſupradicti Corporis, & judicio Dei, & Corporis præli-
,, bati Apoſtoli tanta ſupervenit aëris tempeſtas, quòd modo aliquo valuit,
,, qui rapuerat partem ipſarum Reliquiarum, quemdam Pontem fluminis
,, decurrentis propè mœnia Civitatis Beneventanæ transferre, quo agnito,
,, quòd miraculo ipſius Apoſtoli tota procella aëris ſupervenerat, ductus
,, conſcientia ſuum reatum publicè patefecit, & illam particulam, quam ab-
,, ſtulerat quamcitiùs devotiſſimè reſtituit, & multa alia, quæ nobis occur-
,, rerunt, allegavimus ad removendam mentem ipſorum Ambaſciatorum.
,, Ut verò ſic ferventer, & importunè petunt, eaque injuſtè quærunt, & de
,, prædictis,prædicta Regia Majeſtas inſtantiſſimè ſcribit Univerſitati prædi-
,, ctæ, quam præveniatis, & ipſas litteras nobis, & vobis directas oſtendatis,
,, ut faciat reſponſionem congruam,& rationabilem, prout diſcretioni ipſo-
,, rum videbitur. Similiter, & nos præſentialiter eidem Univerſitati reſcribi-
,, mus per noſtras ſpeciales litteras ipſam præveniendo ſuper quibus Nico-
,, lao Piczulo familiari noſtro indubiam fidem præſtabitis ſicut propriæ no-
,, ſtræ Perſonæ. Scripta Puteoli die quintodecimo Menſis Februarii ſeptimæ
,, Indictionis.

Reliquiæ B. Apoſtoli raptor pontes juxtà Civitatis mœnia trajicere nequit.

Quis verò putet Regem ſapientiſſimum ad Reliquiarum partem poſtulandam adduci potuiſſe: niſi earum fidem, ac veritatem certis documentis exploratiſſimam habuiſſet?

Probatur vigeſimo ſextò ex iis, quæ nuper ante oculos, interque manus noſtras fuerunt; ità, ut jure optimo illud Joannis uſurpare poſſimus: *quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt*, atteſtamur. Siquidem cùm anno 1688. die 5. Junii, noſtris ſic exigentibus culpis, B. Apoſtoli Baſilica funditùs deciderit, inſequenti anno (nô n.priùs ob ingentem parietum ruinâ licuit)die 7.Februarii, Arcam, in qua pretioſiſſimum Corpus recondebatur, eruderare nobis permiſſum fuit. Servabatur n. in ſtipite altaris ejuſdem Baſilicæ conſtructo, qui locus adeò altis ruinarum acervis confractus ſuccubuit, ut propè miraculo fuerit, Arcam ex ære cyprio integram deprehendi; quæ deindè in Metropolitanam noſtram Eccleſiam ad cuſtodiam translata fuit. Succeſſivè die prima Auguſti anno 1691. coràm univerſo Clero, & populo, iiſque videntibus, conſpicientibuſque, prædicta Arca reſerata, Arcula altera marmorea intùs reperta eſt, Archiepiſcopi, qui eam poſtremò obſignavit, & quatuor Comprovincialium Epiſcoporum Sigillis, in cera Hiſpanica impreſſis munita, licèt temporis diuturnitate, quorum Prælatorum ſin particulari Sigilla ſint, dignoſci non potuerit. Quæ omnia a Martio Lizza Presbytero, Notarioque Apoſtolico in pûblicas tabulas relata ſunt. Brevi tamen confidimus, ſolennem Deo benedicente, peragere reportationem ad novam Baſilicam, cujus fabrica crebris in dies attollitur incrementis. Tunc coràm noſtræ Provinciæ Coëpiſcopis Arculam reſignabimus, plenius, quod nunc ex parte cognovimus, habituri. Hujuſmodi autem monimentum, quinque Pontificum ſignis, ut prætulimus, authoratum, in dubium revocare nefas dictu eſt, cum profectò vel uni Epiſcopo Reliquias recognoſcenti,& approbanti integram fidem præſtandam Sacris Oecumenicis Conciliis ſit ſtatutum.

Arca in qua Sacrum Corpus reconditur nuperà recognitio.

Articulus Secundus.

Evertitur Othonis Friſingenſis auctoritas: qua Eminentiſſimus Baronius, in notis ad Martyrologium Romanum, in oppoſitam ſententiam adductus eſt.

Arguitur primò ex Othone Monacho Ciſtercieñ, Friſingenſi Epiſcopo, qui ſcripſit ante annum 1158.quo obiit die 21.Septembris. Hic Adverſariorum vexillum præferens, ita de B. Bartholomæo ſcribit lib.6. cap.25. Chronic. *Tradunt de ipſo* (Othone II.) *Romani,quòd Benevento capta, B. Apoſt. Bartholomæi oſſa indè aſportaverit,ac Romæ in Lycaonia Inſula in Tumba porphyretica ea collocaverit, in terramque ſuam per Tiberim, & mare in præfato ſarcophago deportare*

Primum adverſùs Beneventanos fundamentum ex Friſingenſi.

cogitaverit; ſed eo in brevi vita exempto, pretioſum Theſaurum ibidem remanſiſſe.

Reſponſio.

Dubiam, obſcuramque traditionem Romanorum de S. Bartholomæo Friſingenſis refert.

Reſpondeo primò Othonem Friſingenſem S. Bartholomæi translationem, ut certam non aſſerere; ſed ut obſcuram, ac dubia Romanorum traditione jactitatam; quibus tamen ea in re, ubi propria cauſa vertitur, inconcuſſis deficientibus fundamentis, fides non eſt adhibenda. Quin etiam ſuam hanc non fuiſſe ſententiam apertiſſimè demonſtrat Otho Friſingenſis: non enim ſuo loco, (ut Chronicorum ratio poſtulat) ſed poſt enarratum Imperatoris obitum, translationem hanc inſtar appendicis, ex aliorum fide ſubjunxit, quam ſi veram credidiſſet, proprio loco, tam illuſtre Othonis facinus haud ſiluiſſet; nec temporis notam, quo geſta res eſt, omiſiſſet.

Triplex ejus hac in re error detegitur.

Reſpondeo ſecundò cum eodem Cardinali Baronio, Friſingenſem erraſſe, non tantùm in eventu; ſed in perſona, & tempore; quod enim perſonam attinet, non Othoni II. de quo loquitur Friſingenſis, ſed Othoni III. Beati Apoſtoli translatio tribuitur, ut refert laudatus Cardinalis in Annalibus ad annum 1000. num. 6. in cujus rei teſtimonium adducuntur Romanorum Pontificum Sacra Diplomata, Friderici I. literæ, Acta Synodalia Alexandri III. & inſcriptio Eccleſiæ ejuſdem Apoſtoli, quæ in Inſula Tiberina proſtat: *unde manifeſti erroris,* ait, *redarguuntur illi, qui ſub Othone II. id factum eſſe ſcripſere.*

Hinc ſequitur erraſſe pariter Friſingenſem quoad tempus; ſi enim Otho III. id egit, ut autumant, anno milleſimo; actum dici non poterat ab Othone II. qui obiit anno nongenteſimo octogeſimo tertio die octava Decembris.

Beneventum ab Othone II. captam fuiſſe, falſum eſt.

Hiſtorici Friſingenſi adverſantes.

Tertius error in eventu eſt, cum dicat Othonem II. capta Benevento, B. Bartholomæi oſſa inde aſportaſſe: quod falſiſſimum eſt; Otho II. enim nunquam Benevento arma intulit; evinciturq; ex ſilentio Hiſtoricorum Friſingenſe antiquiorum, ſcilicet Hermanni Contracti, qui anno 1054. ſcripſit, *Viri,* (ut Trithemius Abbas ait) *in divinis ſcripturis eruditiſſimi, & in ſecularibus literis univerſaliter doctiſſimi,* Lamberti Schafnaburgenſis, qui rerum Germanicarum perduxit hiſtoriam ad annum 1077. quo vivebat, Mariani Scoti, qui Chronicon ad annum 1083. edidit triennio ante ſuum obitum; qui omnes Othonis II. res ab Imperii exordio uſque ad extremum diem accuratiſſimè deſcribentes, nullam de Beneventano Bello; aut Apoſtolica translatione memoriam reliquerunt.

Lupus Protoſpata Chronologus accuratiſſimus.

Imò, quod mirandum magis, Lupus Protoſpata, qui Chronicon accuratiſſimum edidit de rebus in Regno Neapolitano geſtis ab anno 860. ad annum 1111. quo florebat ipſe, ubi quàm diligentiſſimè, atque ex inſtituto narrat exterarum gentium, in Neapolitanum Regnum irruptiones, prælia, illatas, acceptaſque clades: nihil tamen de illa Othonis II. in Beneventanos expeditione, dirutaque, atque incenſa Urbe prorſùs habet.

Otho II. prælio fuſus ejuſque liberatio.

Nec Sigebertus, qui ad annum 980. Othonem II. navali prælio fuſum, ac partim natatu, partim ſubveniente ſcapha, liberatum refert: Romanos quidem hac occaſione terga vertiſſe innuit: Verùm Beneventanos, vel in partem ignaviæ veniſſe; vel ab Imperatore idcircò captos, atque deletos ne quidem verbo ſignificat.

Quin etiam Baronius ipſe nihil hujuſmodi de Othone II. in annalibus memorat; adeò verum eſt, Othonem Friſingenſem, eam in Beneventanos expeditionem venditaſſe; ut aliqua veritatis ſpecie ſuam de translatis Bartholomæi Reliquiis fabulam obduceret.

Poſt Friſingenſem permulti de Benevento capta ſunt fabulati.

At inquies poſt Friſingenſem permulti eruditi Viri ejus traditionem amplexi ſunt, certum tempus translationis addiderunt, & cauſam Beneventanæ direptionis explicarunt, inter quos memorantur Godefridus Viterbienſis Conradi III. & Friderici I. Notarius, qui anno 1188. claruit, Martini Poloni, qui vivebat anno 1281. tempore Martini II. & ex his hauſerunt ſeculo XIV. & XV. Flavius Blondus, Petrus de Natalibus, Jacobus Philippus Bergomenſis, Joannes Baptiſta Egnatius, Carolus Sigonius, Joannes Nauclerus, & alii Recentiores benè multi. *Cum Romani, Beneventanique* (inquit inſtar omnium Flavius Blondus) *ex acie profugi non ſolùm detrectaſſent prælium, ſed ſigna deſeruiſſent, & quia copiarum præſidio deſtitutus in deſertores Signorum Romanos animadvertere non auderet, iram in Beneventanos exercuit, & Beneventanos adortus imparatos, & nihil tale timentes Urbem cepit, ſpoliavit, incendit, per eamque occaſionem aſportata*

B. Bar-

B. Bartholomæi Apoſtoli Reliquias, Romę in Inſula Jovis primò dicta, & poſtmodum Licaonia locatas ferunt: Othonem Benevento deleta in Vrbem Romam reverſum, ibi defunctum, & in Petri Apoſtoli Baſilica ſepultum, Ptolemaus, & Guillelmus ſunt auctores.

Historiæ veritas unde petenda.

Verùm cū Baronio ad annum 1125.n.12. reponimus *non numero hiſtoricorum veritatem hiſtorię conſuevimus ęſtimare; ſed quanta fide polleat primus dictor cujuslibet aſſertionis; nam reliquos primum ſequi auctorem, & ejus veſtigiis inhęrere frequentiori uſu in more poſitum reperimus*. Quàm ſubleſta verò Othonis Friſingenſis fides ſit, adeò evidenter oſtendimus; ut mirari omninò ſubeat, recentiores hujus hiſtoriæ tractatores, hoc uno duce Imprudentiùs inceſſiſſe; Capellarum morem, ut Dantes ait, imitatos, quæ præeuntem inſequi ſolent, non quò eundum eſt; ſed quò itur. Multum è contra pollere judicamus, Leonis Oſtienſis authoritatem, juxtà ejuſdem Baronii Regulam: *quò antiquior in hiſtoria, eò præſtantior in veritate*, cum Friſingenſem octoginta, & ampliùs annorum ſpatio in ſcribenda hiſtoria anteceſſerit: Beneventoque vicinior, ut potè Caſini degens; adeoque Beneventanarum rerum ſcientiſſimus: longoque annorum tractu, Godefrido Viterbienſi, cæteriſque hujus fabulæ venditoribus anteiverit.

Oſtienſis Friſingēſe, Viterbienſe, cęteriſque adverſātibus Hiſtoricis antiquiſſimus.

Othonis mors ex Oſtienſe.

Cæterùm quoad iſtud Othonis II. factum attinet, rem ita geſtam exhibet Leo Oſtienſis, recentioribus quibuſve Scriptoribus anteponendus, lib. 2. cap.9. *Anno Domini 983. iterum magno exercitu congregato, cum Saracenis in Calabriam dimicaturus deſcendit; ſed Divina permiſſione ſuperatus ab illis vix ipſe cū nonnullis evadere potuit. In quo etiam prælio Landulphus Princeps* (Beneventanus) *filius Principis Pandulphi cum Fratre ſuo Atenulpho, & aliis pluribus mortuus eſt. Imperator autem Capuam reverſus firmavit Principatum* (Beneventanum) *relictæ Pandulphi Principis Aloaræ, & filio ejus Landenulpho: ipſe vero, pro recolligendo milite, ac certamine reſtaurando, Romam rediens, eodem tēpore defunctus eſt, atque in atrio Eccleſiæ B. Petri Apoſtoli in labro porphyretico ſepultus*. Ex regula igitur Baronii à Tertulliano primùm tradita lib. de præſcrip. adverſus hæreticos cap. 31. qui veras à falſis traditionibus dignoſcere ita docet: *Ex ipſo ordine manifeſtatur, id eſſe Dominicum, & verum, quod ſit priùs traditum, id autem extraneum, & falſum, quod ſit poſterius immiſſum*, Oſtienſis inter Scriptores, qui adducuntur antiquiſſimus, veracior cenſendus eſt, atque præſtantior; Sed is nec verbum quidem pronunciat de Benevento capta, ſpoliata, incenſa; fabulæ itaque loco cenſendum eſt, quod Otho Friſingenſis, ejuſque gregales de ſuo tantùm cerebro dixerunt.

Landulphus Beneventanus princeps, ejuſque Frater pro Othone dimicantes occubuēre.

Beneventanæ direptionis apud Oſtienſem mentio nulla habetur.

Imò ex iis verbis Cardinalis Oſtienſis tria petuntur adverſus iſtiuſmodi fabulatores argumenta. Primò quia Othonis exercitu ita profligato, ut vix ipſe cum nonnullis evadere potuerit, natando aufugiens (ut teſtantur etiam Hermannus Contractus, & Schafnaburgenſis ad annum 982.) eas vires deindè habere non poterat, quibus Beneventum, munitiſſimam tunc urbem, expugnaret. Secundò quia incredibile eſt, Othonem ferro, flammiſque in Beneventanos rependiſſe occiſionem Landulphi eorum Principis, Fratriſque Atenulphi prò eo obitam. Tertiò quia Principatum Beneventanum confirmans viduæ Aloaræ, ejuſque filio Landenulpho, gratum potiùs, quàm iniquum animum erga Beneventanos Otho indicavit.

Confirmatur Oſtienſis narratio. Nam inito in Calabria cum Saracenis prælio, Capuæ moram trahens, menſe Novembri ejuſdem anni 983. (ut ex ejus diplomate apud Ughellum in Chronico S. Sophiæ Tom. 8. col. 672. colligitur) conceſſit, confirmavitque Cęnobio S. Sophiæ Beneventanæ Urbis Cortem quandam poſitam in loco, ubi dicitur *Luniano*, cum Eccleſia B. Virginis; ſi ergo Beneventum paulò ante incenderat, deleveratque, quid de S. Sophia? Attamen non in damnorum refectionem, ſed pro Domini amore, ſuæque animæ remedio, Cortem cum Eccleſia, ejuſque pertinentiis concedere fatetur.

S. Sophiæ de Benevento Cors ab Othone conceditur.

Arguunt præterea Othonis iram in Beneventanos ob eorum à prælio defectionem: quod quàm ſit à veritate alienum, ex Landulphi, & Atenulphi occiſione patet. Nam Beneventanos ſuorum Principum ſigna ſequutos eſſe, indubium eſt; unde fit, ut abſque eis prælium deſerere, nequierint; ſed Principes ſtrenuè dimicantes occubuerunt: Ergo verum non eſt Beneventanos defeciſſe. Hinc Sigebertus, Scriptoribus illis longè antiquior, & accuratior, qui fuſas Othonis II. copias memorat, ad annum 980. Romanos quidem hac occaſione victos obſervat; at de Beneventanis nihil habet. Et verò ſi deféciſ-

Beneventani ab Othone in prælio non defecerunt.

Digitized by Google

feciſſent, aut antè, aut poſt copiarum profligationem, id eveniſſe opus eſſet: Non ante, quia Principes, eorum Duces, in ipſa acie interfecti ſunt; ſi poſt Principum cędem; ergò Othoniani exercitus ſternendi cauſam Saracenis non prębuerunt, quia jam perditus erat; nec qui vinceretur ſupererat.

Neque Romani

Quod de Romanis terga vertentibus adſtruitur eadem laborat falſitate, nam idem Sigebertus hæc de Othonis bello habet: *In quo bello omnes Romanorum Copiæ uſque ad internecionem penè deletæ ſunt*; Romani itaque Beneventanis fugę comites ſeſe non dederunt; imò mortem obire potiùs, quàm terga vertere maluerunt: Veriùs ergò cum Baronio ad annum 983. infelicem hunc rerum exitum in Imperatoris nequitiam refundimus, qui Merſeburgenſem S. Laurentii Eccleſiam Epiſcopali dignitate privavit, qua Otho pater ex voto ob debellatos barbaros honeſtari curaverat, *& propter hoc peccatum,* ait citatus auctor num. 9. *pugnante S. Laurentio victoriam Otho perdidit.*

Quare Otho victoria cecidit.

Articulus Tertius.

Inſcriptio Tiberinæ Eccleſię exploditur.

Secundum adverſariorum fundamentum.

Arguitur Secundò ex inſcriptione Paſchalis II. quę Romę in ſuper liminari Tiberinę Eccleſię S. Bartholomęi legitur in hęc verba.

Tertius iſtorum Rex tranſtulit Otto piorum
Corpora, queis domus hec ſic redimita viget.
Quæ domus iſta gerit ſi pignora noſcere quæris:
Corpora Paulini ſint credas, Bartholomæi.

Tempore Paſchalis II. Papæ anno Dominicæ Incarnat. 1113. *Indict.* 7. *menſe Aprili die* 4.

Reſponſio.

Reſpondeo memoratam reſtitutionem fictitiam eſſe, ſicuti etiàm, quę legitur, inſcriptionem: ergò, &c.

Probatur id omnium quotquot ſcripſerunt, tum antiquiorum, tum recentiorum Hiſtoricorum ſilentio: ſi enim ita ſe res habuiſſet, nec Fridericus Imperator ſuis id literis (ſi tamen, ut Baronius autumat, verę ſunt) ſiluiſſet anno 1167. Nec Godefridus Viterbienſis, nec Martinus Polonus prętenſa reſtitutione, inſcriptioneque poſteriores, nec Egnatius, nec Platina, nec Sigonius, nec Nauclerus, aliique recentiores translationem ab Othone II. factam aſſeruiſſent, nec Baronius ipſe, in notis ad Martyrologium die 25. Auguſti (ſi ea tunc vera judicaſſet) in tam ſplendidam incidiſſet contradictionem. Accedit quòd eo anno Romæ verſabatur Cardinalis Oſtienſis: qui vel Pontificem ab errore facti dimoviſſet; aut ſuam ipſe narrationem, iis viſis, atque probatis emendaſſet. Præterea ſi Paſchalis II. judicio, anno 1113. de S. Bartholomæi Corpore decretum fuerat; quare Suggerius Abbas San-Dionyſianus anno 1122. novennio ſcilicet poſt, Roma relicta, Beneventum contendit ad Apoſtoli reliquias colendas? quare tot inſequentium Pontificum diplomata, ut vidimus, Corpus Apoſtoli Beneventi quieſcere confirmarunt? nunquid enim eos Paſchalis II. decretum, ac publicam illam Epigraphem ignoraſſe potiùs effutiemus? abſit.

Nihilominùs qui Paſchalis II. res proſecuti ſunt, omnem quoad Eccleſiarum conſecrationes, reſtitutiones, ac Reliquiarum inventiones, translationesque diligentiam adhibuiſſe conſtat; ut in Platina, & Ciaconio videre eſt; verùm nec quidquam de hac reſtitutione ſcripſerunt: Hanc Oldoinus in ſuis ad Ciaconium additionibus nuper retulit: At unde illam, quove ex monumento eruerit, non admonuit.

S. Bartholomæi in phantaſmata poteſtas.

Nucis Romanæ hiſtoria.

An ne ergò allegoricè (per riſum dicam) id de Paſchali ſcriptum eſſe credamus; ut cum Dei beneficio Dæmones, & phantaſmata fugandi peculiaris poteſtas D. Bartholomæo tributa ſit, Paſchalis etiàm Dæmones ad fugam compellens, cultus erga Apoſtolum reſtitutor ſit creditus, ſicque Eccleſiæ nomine veneratio ſubintelligatur? Narrat quippe de hoc Pontifice Andreas Victorellus in notis ad Ciaconium, nucem ad Portam Flaminiam, ſub qua Neronis Imperatoris Cineres latitabant, & ex qua Dæmones populum moleſtiis, cædibuſque afficiebant, eradicandam curaviſſe, ſuapte manu ferro percuſſam, ibique aram Deo in memoriam Deiparæ Virginis conſecraſſe.

Unde

Digitized by Google

Unde Baſilica, illic à Populo Romano extructa, B. Mariæ de Populo appellata fuit. Crebra ſanè Dæmonis in Nuce ſtatio, unde non paucæ de Beneventana Nuce fabellæ in vulgus prodiere, quas peculiari libello Petrus Pipernus complexus eſt. S. Mariæ de Populo Romæ ædificatio.

Probatur præterea inſcriptionis ſuppoſitio ex Indictionis errore, quē continet, ſexta enim non ſeptima erat Indictio anno 1113. quod apertè colligitur ex inſcriptione altera Templi Romani S. Laurentii in Lucina apud Ciaconium in vita ejuſdem Paſchalis de Corporibus SS. Pontiani, Euſebii, & aliorum, quæ repoſita fuere juſſu ejuſdem Pontificis anno 1112. indictione quinta, ut ibi. Si itaque anno 1112. indictio quinta currebat, anno ſequenti 1113. procul dubio ſexta venit.

Quid verò in his immoremur, cum Baronius ipſe hoc in anno ita exordiatur? *Sequitur annus Chriſti 1113. indictione ſexta, &c.* Si igitur tantum inſcriptio peccat, genuinam quis opinetur?

Articulus Quartus.

Roberti de Monte teſtimonium reiicitur.

Arguitur tertiò ex Roberto de Monte, qui Sigeberti Monachi Gemblacenſis Chronicon perduxit uſq; ad annum 1210; quo vixit. *Circa hoc tempus* (hoc eſt anno 1157.) *inundatione Tiberis facta non modica Romæ in quadam Inſula ejuſdem fluminis in Eccleſiola antiqua inventum eſt in quodam Sarcophago Corpus B. Bartholomæi Apoſtoli totum integrum, excepto corio, quod remanſit Beneventi, quando Otho Imperator capta eadem Civitate Corpus prædicti Apoſtoli tranſtulit Romam, ſicut tabulæ æreæ demonſtrant ſcriptæ literis græcis, & latinis, quæ repertæ fuerunt in Corpore Apoſtoli. Repertum eſt etiam in eadem Eccleſia Corpus Paulini Nolani Epiſcopi.* Tertium adverſariorum fundamentum.

Bellum ſanè, atque digniſſimum, quod Sigeberti Chronicis apponatur, teſtimonium. Expendamus, amabò te, quanti ſit hujuſmodi narratio, eamque an re ipſa confutare poſſimus.

Prima ratio falſi eſt, quòd nuſpiam legitur hæc, quam Robertus deſcribit, Tiberina alluvio, quàmquam hac in re non deſinr diligentiſſimi Scriptores, quales ſunt Jacobus Philippus in Chronicis, & Michael Zapullus in Romana hiſtoria, quorum uterque peculiari ſtudio Tiberinas numerat inundationes. Cum itaque ſingularis in ſua narratione exiſtat, ſequitur eam ſibi affinxiſſe. Sed Tiberis inundationem miſſam faciamus, procul dubio enim Roberti naufragium expectat. Reſponſio.

Secunda ratio falſi eſt, quòd Corpus Apoſtoli totum integrum repertum fuiſſe teſtatur. Cur verò totum integrum B. Apoſtoli Corpus, mi Roberte, dixeris, cum ab Saracenis in Lipara Inſula ejus oſſa diſperſa fuerint, & à Theodoro Monacho per miraculum collecta; uti poſt Anaſtaſii Bibliothecarii fidem cæteri quotquot ea de re ſcripſere ultrò conſentiunt? Quòd ſi integrum dicere malueris, quia nullum ex oſſibus deerat, neque etiam à falſitate extricaberis. Deerat namque brachium, quod Landulphus Beneventanus Archiepiſcopus dederat Bernardo Filio Leoduni Pennarum Comiti anno 962. ab eoque in Eccleſia eidem Apoſtolo Carpineti nuncupata, in Ara maxima locatum, coràm Pennenſi, Aprutino, Theatino, Vulvenſi, & Marſicano Pōtificibus. Chronic. Carpineten. Cœnobii lib. 1. apud Ughellū Tom. 8. col. 86. Quamplurimæ reconditæ ſunt B. Apoſtoli Reliquiæ in majori Eccleſia Caſinenſi, cùm ab Alexandro PP. II. dedicata fuit, decem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporū quadraginta trium aſſiſtentia anno 1071. Kal. Octobr. ut Oſtienſis eſt auctor lib. III. cap. 30. Deſiderabatur præterea pars non exigua, quam Deſiderius Abbas Caſinenſis, deindè Victor PP. III. Benevētanus, condidit in altare ejuſdē Apoſtoli, cū illius Baſilica à Sorano Epiſcopo ejus nutu dicaretur, cujus rei teſtimoniū extat apud eundē Oſtienſem lib. 3. cap. 34. in hæc verba. *Hæc ubi cooperante Domino, prout optaverat, conſummavit* (Deſiderius Abbas) *B. Apoſtoli Bartholomæi Baſilicam cum fratrum univerſo conventu 3. Nonas Januarii* (anno 1075.) *à Johanne hujus ante Cœnobii Monacho, poſt Sorano Epiſcopo, fecit ſolemniter dedicari. In cujus altari Apoſtolici Corporis partem non exiguam in argentea recondidit capſa.* Idem quoque Caſinum alias habebat B. Apoſtoli Reliquias à Petro Reliquias S. Bartholomæi non una habet Eccleſia.

Dia-

Diacono lib. 4. cap. 23. relatas, quas in Eccleſia S. Stephani Odetiſius Abbas condiderat anno 1103. cum encænia fierent. *Hoc præſidente,* inquit, *anno 1103. dedicata eſt Eccleſia S. Stephani, in qua recondita ſunt Reliquiæ Sanctorum, quæ ſubſcriptæ ſunt vz. de panno, ubi involutus fuit Chriſtus, quando natus eſt, S. Bartholomæi Apoſtoli,&c.* Sic-cine, egregie veritatis explorator, totum integrum Corpus inveniri fabularis? An Archiepiſcopum, tot Epiſcopos, & Abbates falſi teſtimonii inſimulare moliris? falſitatis crimini temeritatis labem adjunges. At nos potiſſima oſſium parte contenti ſumus; non enim integrum unquam Corpus jactavimus; cum præter eas, quas recenſuimus Reliquias, Neapoli apud Moniales D.Reginæ Ordinis S.Franciſci Capitis partem, Piſis tùm in Metropolitana, tùm in aliis Eccleſiis nonnulla fruſtula ſervari non lateat.

Apoſtolici capitis pars Neapoli colitur.

Tertia falſi ratio eſt, quòd corium Beneventi remanſiſſe ait. Ubinam,quæſo Roberte, de corio legiſti in Liparitana translatione? Tuus ipſe Sigebertus oſſa tantùm per agros diſperſa annotavit.

De Corio S. Bartholomæi quid ſentiendum.

Quarta falſi ratio eſt, quòd ab Othone tranſlatum fuiſſe, capta urbe, obtrudit. Uter verò fuerit Secundus-ne, an Tertius Otho, ab eo non diſcimus. De Secundo jam ſupra viſum eſt; remanet ergò Tertius,ſed neque hic Benevento arma victricia intulit; falſum itaque eſt Roberti aſſertum de utroque, ergò,&c.

Iſtud oſtenditur, primò ex Leone Oſtienſe allato, qui nullam in Othonis III. adventu armorum mentionem facit: ſecundò ex hiſtoria ipſa Othonianæ peregrinationis, quam ex Petro Damiano in vita S. Romualdi, aliiſque colligere libet. Is perjurii reus ob Creſcentii Senatoris Romani cædem, Romualdi conſilio, quem religioſiſſimè colebat, Roma ad Garganum,Apuliæ montem, ad Sancti Michaëlis Eccleſiam pœnitentiæ cauſa nudis pedibus ante Quadrageſimam iter ſuſcepit, pervenitque Beneventum. Ad Garganum inde pergit, ac iis,quæ Archangelo pollicitus erat, præſtitis, Beneventum remeavit. Hinc S. Paulini Corpore ſublato Beneventanorum induſtria, illud B. Bartholomæi Apoſtoli eſſe affirmantium, Romam ſe recepit, B. Nilum in reditu alloquutus. Poſtea totam Quadrageſimam in Claſſenſi Cœnobio apud Romualdum tranſigens cilicio indutus duriſſimo in lectulo decumbens, jejuniis, & pſalmodiæ operam dedit. Poſtea detecta fraude Samnium repetens, Beneventum obſedit, cumque nihil profeciſſet, ad propria rediit, & in itinere mortuus eſt, ut habet Oſtienſis, loc. cit. Art. 1. S. 1.

Othonis III. pœnitentia, & adventus Beneventum.

Corpus S. Paulini pro Corpore Sancti Bartholomæi illi datur.

Beneventana obſidio.

Ex dictis manifeſtè deducimus Othonem eo comitatu uſum non eſſe, quo Beneventum bello petere, & expugnare potuerit; prætereaque adeò nequam non fuiſſe, ut dum perjurii crimine per duriſſimam pænitentiam ſe exſolvere ſtudebat, in aliud, iniquiſſimi ſcilicet belli,impingere nefariò voluerit:qua in re, nec Nili objurgationem, nec Romualdi auſteritatem effugiſſet, nec Beneventum tertiò rediiſſet, ergò &c.

Succedunt laminæ græcis, latiniſque literis ſcriptæ quibus in teſtimonium uteris: iis tamen nihil evincis, etiamſi tuum non fuerit commentum. Beneventanos namque illas appoſuiſſe ad fidem ab Othone pia in fraude captandam,non ambigimus.

Lamina græcis,latiniſque literis ſcriptæ quare à Beneventanis poſita cum corpore S. Paulini.

Quinta falſi ratio eſt,quòd Corpus B. Paulini Epiſcopi Nolani inibi repertum fuiſſe nugaris. Papè Roberte! nimiùm largus tantarum reliquiarum es diſpenſator. Alterutrum Romanis ſatis omnino erit; utrumque etenim eò adductum fuiſſe nemo inter antiquos opinatus eſt. Næ tu nimiùm moroſus es ſcriptor, qui dum aſcita, commentitiaque gloria Othonem, Romanoſque cumulare affectas,vera defraudas; tantumque tua peccat oratio, ut vel non concedenda dicas, vel etiàm conceſſa, dicto minimè ſuffragentur. Satius itaque tibi erat facti veritatem exponere, & pro S. Bartholomæi Corpore, Reliquias S. Adalberti Martyris ex Urſinorum familia Pragenſis Epiſcopi inventas eſſe, ſcripſiſſe. Has etenim, teſte Baronio in annalibus ad annum 1000. num. 5. Otho Imperator miraculorum fama permotus Gneſnam uſque profectus, Romam eduxit; & in Eccleſia Tiberina Sancto Martyri conſtructa, repoſuit. Quare non abs re Fratres S. Franciſci, qui nunc Templum tenent, annulum indicant, in digito Beati Martyris repertum, unum ex iis fortaſſe, quibus Imperator illius manus ornaverat,ut idem Baronius teſtatur.

S. Adalbertus Martyr ex Urſinorum familia.

Ejus annulus Romæ monſtratur.

Articulus Quintus.

Friderici I. Imperatoris literæ reſelluntur.

ARguitur Quartò ex Friderici I. Imperatoris literis Conſtitutionis vim, ut Baronius ait ad annum 1000. num. 6. habentibus, quarum tenor eſt.

Quartum adverſariorum fundamentum.

*In nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis: Fredericus, divina favente clementia, Romanorum Imperator, & ſemper Auguſtus. Dignitas Imperii Romani in optimum ſtatum roboratur, & Reipublicæ plurimum confert, ſi ea, quæ celebrari digna ſunt memoria, in ſcriptis redigantur, & ad omnium * poſterùm notitiam congruo ordine transferantur, nè fortè per negligentiam, ſivè per ignorantiam rerum geſtarum, veritas depereat, vel * pro ſucceſſione temporum totus ordo rerum dubius apud homines relinquatur.*

Ex. Tib. * poſterorum.
* Per ſucceſſionem

*Ea propter cognoſcant univerſi fideles Imperii per Italiam * conſtituti, præſentes, & futuri. † Quia nos ſæpius audientes, dubietatem eſſe apud homines de Sanctiſſimo Corpore B. Bartholomæi, utrùm eſſet * Beneventi, vel, ſicut celebris fama * divulgatur, Romam translatum; dum in obſidione † Vrbis Romæ cum fortiſſimo, & innumerabili exercitu conſiſteremus, placuit Majeſtati noſtræ diligens ſtudium, & dignam operam, in hoc adhibere, ut per veritatem indagatam, & perfectè * recognitam omnis dubietas de medio tolleretur, & fides credentium apud Deum meritum haberet. Inde eſt, quòd nos pro inquirenda hujus rei veritat., & * removenda de cordibus hominum omni dubietate, annales prædeceſſorum noſtrorum Catholicorum Imperatorum revolvimus, & * ipſorum * annalium ſexto libro invenimus, qualiter Imperator * Otho II. venerandum Corpus Sanctiſſimi Apoſtoli Bartholomæi à Benevento Romam detulerit, & * Inſula Licaonia, * & in tumba * porphyretica glorioſiſſimè collocaverit.*

deeſt * conſtituti. † quod
* apud Beneventū.
* divulgabat.
deeſt † Urbis Romæ.
* cognitam.
* pro
* in deeſt * annalium.
* Otto
* in
deeſt * & * porphyrea

*Quia verò prædictus † Otho Imperator Eccleſiam, in qua Beatus Apoſtolus * requieſcit, multis poſſeſſionibus, & beneficiis ditavit, & privilegiis ſuis ornavit, * & munivit. Nos quoque quoniam præfata Eccleſia ſpecialis noſtra eſt, & * ad Imperium pertinet, ideò noſtro privilegio adornamus, ejuſque bona, & poſſeſſiones ab ipſo collatas, noſtra * Imperatoria auctoritate confirmamus. Ordo autem, & ſeries translationis de Sancto Corpore Apoſtoli à Benevento ad Vrbem translato, talis eſt.*

† Otto * requieſcebat
deeſt *, & munivit. * Imperio
* Imperiali

*Anno ab Incarnatione * Domini * DCCCCLXXIV. * Otho I. ad Vrbem perveniens die * natalis Domini, vocato ad ſe filio ſuo * Othone, eum à Papa Leone coronari, & Auguſtum vocari fecit, eique Conſtantinopolitani Imperatoris filiam Theophanii † matrimonio junxit, & reverſus de Italia, Paſcha Domini Quintelinburga celebrans, & in * Martinopoli Aſcenſionem ex more faciens, morbo ante Pentecoſtem tertia feria correptus, poſt multas * vicarias, poſt Græcos, * Appulos, & Calabros ſuperatos, trigeſimo ſeptimo * ſui anno, Imperii decimotertio diem ultimum clauſit, ſepultus in † Mandaburg.*

deeſt * Domini * 974. * Odo * Nativitatis * Ottone
† in
* Martinopoli
* victorias * Apulos * Regni
† Magdeburg.

*Alio quoque anno filius ejus * . . . . * ei ſuccedens in Regno octuageſimus quintus ab Auguſto imperavit. Hic dum Græcos † in Calabria perſequeretur, amiſſo milite, de navi exiliens * natando, evaſit. Demum verò exercitum congregans, Beneventum obſedit. * Captaque B. Bartholomæi oſſa, inde aſportavit: ac Romæ in Tiberis Inſula in tumba † porphyretica * ea collocavit, in terramque ſuam per Tiberim * ex mari in præfato ſarcophago deportare cogitavit; ſed eò * brevi vita exempto, pretioſus theſaurus ibi remanſit; nam nono anno Imperii ſui Romæ moritur, & ante B. Petri Eccleſiam in Concha marmorea honorificè humatur. Anno ab Incarnatione Domini DCCCCLXXXIV.*

* jam dicti.
deeſt * ei
† incautè.
* natatibus
* Capto
† porphyrea deeſt
* ea * & mare
* in

*† Otho III. patri in * Regno ſuccedens octuageſimus ſextus * poſt Auguſtum, Imperium eſt adeptus. * His diebus B. Adalbertus Pragen. Epiſcopus prædicans * pluries Martyrio coronatur. * Otho verò XVII. Imperii ſui anno diem obiit, & in Eccleſia Sanctæ Mariæ Aquiſgrani ſepelitur. Hi duo † Othones poſteriores, quamvis brevitatis cauſa pauca de eis dixerimus tàm feroces, tàm mirabiles fuere, ut unus pallida mors Saracenorum, ſeù Sanguinarius: alter Mirabilia Mundi diceretur.*

† Otto * Regnum
* ab Auguſto
* Hujus * Pruzis
* Oddo
† Ottones

*Vt autem hæc omnia * clariùs credantur, & majori auctoritate ab univerſis fidelibus de cætero obſerventur, præſentem indè chartam juſſimus exarari, & noſtræ Majeſtatis aurea bulla, ſimul & cerea communiri * præcipimus, & roborari. Si quis verò hujus noſtri præcepti contradictor, vel violator eſſe præſumpſerit, centum libras auri optimi pro pœna componat, dimidiam partem Fiſco noſtro, & dimidiam partem ſupradictæ * nominatæ*

* veriùs
* præcepimus
† memoratæ

B. Apo-

Art. V.

* Moguntinæ * Romualdus * Godefridus * Pragenſis * Cicenſis * Halbeſtãt * Moguntia Præpoſitus * Godefridus præpoſitus * Fredericus * Zerioga * Vvelpho

*B. Apoſtoli Eccleſiæ. Hujus autem noſtræ confirmationis teſtes ſunt, Chriſtianus * Maguntiæ Sedis Archiepiſcopus, & totius Germaniæ Archicancellarius, * Rainaldus, Colonienſis Archiepiſcopus, & Italiæ Archicancellarius, Alexander Leodienſis Epiſcopus * Godefrid Spirenſis Epiſcopus, Daniel * Fragen. Epiſcopus, Vdo * Cinen, Epiſcopus Gero * Hubeltant, Epiſcopus Hermanus Volden. Abbas. Henricus Sacri Palatii Prothonotarius, & Sancti Stephani in * Mogantia Propoſitus. * Godofrid. Propoſitus de Franchevefort, * Federicus Dux filius Regis Conradi, Bertolphus Dux de * Leringar, Dux * Vuelſiunior.*

In eodem exemplari Tiberino ſequitur ✠ Signum Domini Frederici Romanorum Imp. I[illegible]victiſſimus. Ego Philippus Cancellarius vice Rainaldi Colonien. Archiepiſc. & Italiæ Archicancellarius recognovi. Acta ſunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis 1167. Regnante Domino Frederico Romanorum Imperatore victorioſiſſimo. Anno Regni ejus XV. Imperii verò XIII. feliciter. Amen. Datum juxtà Romam in Monte Gaudii VI. Id. Aug.

Harum literarum exemplar pro anathemate in Tiberinæ Eccleſiæ parietibus habetur, è quo lectionis varietatem in margine appoſuimus; Nos tamen Maſcambruni exemplar deſcripſimus, licèt paucis ab eo differat verbis: emendatius n. ab hoc accuratiſſimo Auctore adductum eſſe conjicimus, cùm non vulgarem in eo perquirendo, ut ipſe teſtatur in citata Diſſertatione pag. 32. diligentiam adhibuerit.

Reſponſio ex novem falſitatis capitibus.

Reſpondeo inanem, futilem, commentitiam, falſitatis denique plenam eſſe hanc aſſertionem; neque enim Friderici pietatem liberanda veritas expectabat; hominis ſcilicet ſacris interdicti, ſchiſmatici, & humanarum, divinarumque rerum deſpicatoris flagitioſiſſimi.

Si Romæ fuiſſet S. Bartholomæi Corpus, dubium eſſe non debebat Friderici temporè.

Prima falſitatis nota eruitur ex dubietate, quam eſſe ait apud homines de Sanctiſſimo Corpore B. Bartholomæi, Beneventi-ne, an Romæ quiſcat. Quod tamen lippis, tonſoribuſque patere debebat ex Friſingenſe, ex Paſchalis II. inſcriptione, ac demum ex Tiberina alluvione, quæ decennio ante contigerat, ſi Roberto credimus: nam Friderici literæ datæ ſunt anno milleſimo centeſimo ſexageſimo ſeptimo, ut Baronius refert ad annum 1000. num. 6. Neque ex his ullum Imperator ignorare poterat, latam namque conſtitutionem diligens ejus ſtudium veritatis inquirendæ præceſſit: Nec erat in Romano ſolo novitius.

Fridericus omnia ex Friſingenſis Chronicis exſcripſit.

Quibus verò momentis hanc hominum dubietatem removet? Friſingenſis Chronicorum auctoritate, quorum errorem ſuperiùs Art. II. refellimus. Quod quidem non tantùm Fridericus ipſe indicat citatione lib. 6. Annalium, quo in loco cap. 25. & 26. Friſingenſis hæc habet; ſed utriuſque verborum comparatione detegitur, quæ eadem planè ſunt in Friderico, ac in Friſingenſe: Hic autem non exſcribimus, ne juſto plus graves lectori efficiamur. Quamobrem cum nullius ſit roboris Friſingenſis ſcriptio facilè Friderici literæ ſimul corruent. Quod enim falſo innititur fundamento, in præceps ruat, perneceſſe eſt.

Si vera B. Apoſtoli translatio eſſet Othoni tertio, non ſecundo tribui deberet.

Secunda falſitatis nota oſtenditur ex eo, quòd Otho II. Beati Apoſtoli Corpus Romam tranſtuliſſe dicitur; quæ res putidiſſimum continet mendacium, ex dictis; quibus ſuffragatur idem Baronius ad annum 1000. num. 8. ubi *manifeſti erroris redarguuntur*, ait, *illi, qui ab Othone II. id factum eſſe ſcripſere*. Ut mirari omninò ſubeat Eminentiſſimum virum, eo duce pugnare voluiſſe, quem, & dimittere, & erroris incuſare coactus eſt.

Othonis II. ævo adhuc Romæ ędificata non fuerat Eccleſia S. Bartholomæi.

Tertia falſitatis nota elicitur è falſo Friderici ſuppoſito, ſcribentis Eccleſiam S. Bartholomęi in Inſula Tiberina extitiſſe anno 984. cum conſtet ex Baronio ad annum 1000. num. 5. eam ædificatam fuiſſe ſedecim poſt annos, nempe anno milleſimo, ab Othone III. & S. Adalberto Martyri nuncupatam.

Nec eam Otho beneficiis auxit.

Sed quid ego hæc commemorem, cum ipſa ſua ſe prodat oratio, collidatque? Ubinam quæſo ſunt poſſeſſiones, beneficia, & privilegia, quibus Eccleſiam Otho ditavit, auxit, ornavit? Quòd ſi temporis diuturnitate periiſſent, eorum ſaltem memoria apud Scriptores ſervaretur.

Otho jam obierat quo tempore coronatum fuiſſe Fridericus dicit.

Quarta falſitatis nota eſt in adventu Othonis I. in Urbem, quem Fridericus acccidiſſe memorat anno 974. die Servatoris natalitio, quod ridiculum fa-

nè

ne eſt; Otho enim anno ante è vivis ſublatus fuerat, ſcilicet anno 973. ut inferiùs videbimus, & Baronius refert ad hunc annum num. 1. *Chriſti annus nongenteſimus ſeptuageſimus tertius, indictione prima, incipit, quo Otho magnus Imperator moritur in Saxonia, loco, qui dicitur Mimelieba.*

Quinta falſitatis nota indicatur ex coronatione Othonis II. quem Fridericus a Leone Pſeudo-Pontifice Imperatorem inauguratum eſſe fatetur anno 974. Vide ſchiſmatici hominis inſaniam, qui ut Orthodoxam Apoſtolicæ ſedis auctoritatem declinaret, ſuo adhærens Antipapæ, ſexcentis erroribus ſeſe implicare parvipendit. Qui ab Leone Auguſtus coronari poterat Otho filius anno 974. ſi Leo ipſe (Rheginone Prumienſis Cœnobii Abbate, ſeu potius Romiero referente apud Baronium num. 4.) anno 965. deceſſerat? Stat itaque quod Lambertus Schafnaburgenſis apud Petavium ſcripſit; ſcil. Othonem II. Auguſti nomine auctum fuiſſe anno 967. à Joanne Papa XIII. ſeptennio ante, quàm Fridericus nugatur. Quod etiam evincitur è diplomate Joannis XIII. apud Labbeum. Tom. IX. Concil. col. 1239. & Biblioth. Benev. faſcic. 1. Privileg. num. 6. quo Beneventana Sedes Archiepiſcopatus honore, primo in Neapolitano Regno, decorata eſt. Dat. 7. Kal. Junii, & Joannis XIII. Papæ 4. Imperatoris Othonis majoris 7. & minoris 2. Indict. 12. anno Dominicæ Incarnationis 969.

Imò Pſeudo-Pontifex ipſe, a quo coronam accepiſſe aſſeritur multos ante annos deceſſerat.

Genuinum coronationis tempus.

Beneventana Sedes omnium prima in Neapolitano Regno Archiepiſcopatus honore decorata. Vide Thomaſſinum vet. & nov. Eccl. diſcipl. part. 1. cap. 45. & Sarnellium Chronolog. Epiſc. & Archiep. Benev. in peculiari Diſſertatione ad ann. 969. ſub num. 52.

Sexta falſitatis nota probatur ex eo, quod Fridericus aſſerit, Othonem II. eodem anno 974. coronatum, & Theophaniæ matrimonio junctum fuiſſe: quod mendacio non caret. Coronatio enim quatriennio nuptias anteceſſit, vel ſi fidem Sigeberto adhibere velimus, quinquennio. Neque aliter ſe rem habere potuiſſe intelligemus, ſi temporis intervalla eventu ipſo dimetiemur. Nicephorus enim Phoca Conſtantinopolitanus Imperator, cujus Theophania erat privigna, accepta Joannis XIII. legatione de nuptiis conciliandis, per Luitprandum Cremonenſem Epiſcopum, Pontifici ſuccenſuit, Legatoſque male habuit, quia Orientis, non Romanorum Imperator literis ſalutatus fuit. Itaque infecta res protracta fuit uſque dum Nicephorus Theophanonis conjugis, & Joannis Tzemiſcis inſidiis periit, quod ad annum nongenteſimum ſexageſimum nonum refertur, die Decembris undecima; poſtque illius necem Tzemiſces, Orientale Imperium adeptus, Theophaniam Othoni ſpopondit, eique magno cum exercitu, ut Vuitichindus coævus ſcriptor tradit, & magnificis cum muneribus miſit. Luitprandi iter, Nicephori indignatio, & occiſio, Græcorum prælium, quod interceſſit, & Theophaniæ navigatio hæc paucorum menſium ſpatio, ſecundùm Friderici calculum, facta non fuiſſe demonſtrant.

Othonis Coronatio quatriennio, vel quinquennio nuptias anteceſſit.

Nicephori Phocæ indignatio quia Orientis non Romanorum Imperator per literas appellatus eſt.

Ejus cædes, & Joannis Tzemiſcis ad Imperium aſſumptio.

Septima falſitatis nota deprehenditur ex Othonis I. deceſſu, qui, juxta Friderici computum, contigit anno 975. trigeſimo ſeptimo ſui anno, Imperii decimo tertio. Id verò ſuperioribus annumeramus falſitatibus ex Ditmaro Merſeburgenſi Epiſcopo lib. 2. Chronic. Petro Damiano, Oſtienſe, Hermanno Contracto, Schafnaburgenſe, Mariano Scoto, Baronio ad annum 973. num. 1. & Camillo Peregrinio in hiſtoria Langobardorum, qui unico ore profitentur, Othonem I. anno 973. diem clauſiſſe ſeptima Maii, qui Imperii eſt annus undecimus, cum menſibus aliquot. Otho enim anno 962. expirante imperare cepit, ut apud Rheginonem, & Flodoardum legimus.

Othonis I. obitus quando accidit.

Octava falſitatis nota eſt, quòd in eundem incidit errorem quoad obitum Othonis junioris, quem cadere affirmat in annum Imperii nonum, Chriſti anno 984. quod ex Ditmaro refellitur, ex Baronio num. 14. aliiſque, anno 983. menſe Decembri accidiſſe teſtantibus: Imperii anno decimo, cum menſibus ſeptem.

Friderici error in Othonis junioris obitus Epocha figenda.

Nona falſitatis nota eſt, quòd Othonis III. deceſſus anno Imperii decimo ſeptimo decernitur, cum ex Baronio ad annum 1002. num. 1. anno ſeptimo eveniſſe conſtet, Regni autem decimonono.

Quot annis Otho III. Imperium tenuerit.

Hæc dicta ſufficiant de manifeſtis literarum erroribus, quibus ſi quid fidei in hiſtoria adhibenda ſit, doctorum judicio relinquimus. Concludendum nobis videtur cum Tatiano in oratione adverſùs Græcos Biblioth. PP. Tom. I. *Ubi temporum ratio non cohæret, ibi nec hiſtoria quidem vera eſſe poteſt.*

Hiſtoria falſa eſt, ubi temporis ratio non cohæret.

Quòd ſi cauſam hujuſmodi perſcribendi literas in Friderico quæras, recens in Beneventanos odium occurret; eodem namque anno 1167. Alexandrum

drum III. Pontificem maximum honorificè receperant, poſtquàm nefarius Imperaror Pſeudo-Papæ ſtudens omne ſcelerum genus adverſùs Apoſtolicam Sedem, ejuſque Pontificem moliri cœpit, ut Anonymus Caſinenſis, & Romualdus Florentinus apud Baronium num. 5. ad annum 1167. perhibent. Quamvis an illas re ipſa ſcripſerit Fridericus, an nùm potiùs quis eas ejuſdem nomini ſuppoſuerit, definire omninò nolumus.

Friderici Imperatoris odium in Beneventanos, & unde ortum habuerit.

Articulus Sextus.

Alexandri III. Acta Synodalia apocrypha cenſentur: ſicut & Pontificum Diplomata, a Baronio in Annalibus citata.

Quintum adverſariorum fundamentum.

Arguitur Quintò ex Actis Synodalibus Alexandri Papæ III. a Baronio citatis ad annum 1000. num. 7.

Reſponſio.

Reſpondeo, rem geſtam fuiſſe ab Alexandro in Concilio Lateranenſi anno 1168. in quo Fridericum Imperatorem ab Eccleſiæ communione removit, vel in Lateranenſi Oecumenico XI. anno 1179. extincto ſchiſmate, neceſſe eſt. Sed neque in prioris Lateranenſis Concilii, neque in alterius Actis à Vvillelmo Syro Tirenſi Archipræſule, ipſis Concilii Patribus rogantibus, & a Rogero ab Hoveden in Annalibus Anglicanis, conſcriptis, aliiſque de S. Bartholomæo quicquam habetur: ergò de S. Apoſtolo in iis Conciliis actum non fuit, ac proinde, quæ aſſeruntur Acta Synodalia, apocrypha ſunt, & commentitia, ſiquæ reperiantur. Reperitur verò in Tiberina Eccleſia cùm Friderici literis ſcida quædam, quæ acta memorat. At quanti ea ſit facienda, illorum, qui è veſtibulo tantùm ſacros ritus ſalutârunt, judicio ſtet, cùm a Pontifice priùs miſſam celebratam fuiſſe, deinde dicatam Eccleſiam, cõmentetur.

Vvillelmus Syrus Lateranenſis Concilii Actorum ſcriptor.

De S. Bartholomęo inibi pertractatum non fuit.

His accedit, quòd Baronius ipſe Acta utriuſque Concilii accuratiſſimè deſcribens, nec meminit quidem S. Bartholomæi, quamquam ad annum 1000. num. 6. hujuſmodi Acta ſe allaturum ſuo loco promiſerit. Cum itaque ille non protulerit, ea certè etiamnum deſiderari apertè demonſtrat; nec talia unquam iis in Conciliis eſſe meditata.

Nec Baronius in eorundem Actorũ ſcriptione B. Apoſtoli meminit.

Idem dicendum eſt de Sacris Diplomatibus, quorum auctoritate eodem in loco uſus eſt; ſed poſtea non produxit, quia aut ea non invenit, ut fortaſsè citata legerat in alicujus Auctoris ſcripto: aut, licèt invenerit, nullius roboris illa animadvertit; cujuſmodi ea comperit (Annales perſcribens) quæ antea legerat in Vaticano Codice, (ubi regiſtrata aſſeruntur privilegia Romanæ Eccleſię) in notis ad Martyrologium die 25. Auguſti, allegata, ad translationem Othonis II. comprobandam. Unde factum eſt, ut & ab eorum productione abſtineret, & ut veluti falſa reiiceret, ſcriberetque *manifeſti erroris redargui illos, qui ab Othone II. id factum eſſe ſcripſere*. Pro quibus verò ſtent Romanorum Pontificum Sacra Diplomata, ſupra vidimus Art. 1. §. 3.

Quid de diplomatibus à Baronio citatis tantùm, non adductis ſit ſentiẽdum.

Articulus Septimus.

Breviario, & Martyrologio Romano ſit ſatis.

Sextum adverſariorum fundamentum.

Arguitur Sextò ex Breviario Romano juſſu Clementis VIII. recognito anno 1602. ubi ad diem vigeſimam quintam Auguſti hæc habentur de Sancto Bartholomæo: *Ejus corpus Albani, quæ eſt Urbs majoris Armeniæ, ubi is paſſus fuerat, ſepultum eſt: quod poſteà ad Liparam Inſulam, delatum, inde Beneventum translatum eſt: poſtremò Romam ab Othone III. Imperatore portatum in Tiberis Inſula, in Eccleſia, ejus nomine Deo dicata, collocatum fuit.*

Reſponſio.

Reſpondeo primò maximæ quidem auctoritatis eſſe Breviarium Romanum in iis, quę per ſeſe ad cultum Eccleſiaſticum attinent: minoris tamen ponderis eſſe in privatis factis, aut geſtis, quæ in vita Sanctorum ex occaſione referuntur ità, ut efficax inde argumentum peti non poſſit, ubi præſertim antiquiora monumenta adverſantur. Nec enim Eccleſia ipſa, quæ iis utitur inconcuſſę, infallibiliſque veritatis judicat quęcunque Breviariis ſuis ſunt inſerta, cum multoties pro variis temporibus, varia ex occaſione ea mutaverit, correxeritque. Teſtatur Concilium Senonenſe de anno 1528. quod ut Breviaria, & Miſſalia, emendarentur, decreto ſanxit: teſtatur Concilium Colonien-

Conciliorum Sanctiones pro Breviarii correctione.

lonienſe de anno 1536. cui hoc idem decernere placuit: teſtatur Concilium Tridentinum, in quo idipſum ſtatuitur; ac demùm Concilium Rothomagenſe anni 1581. & Concilium Rhemenſe anni 1583. decernunt, ut quàm diligentiſſimè a falſis narrationibus, & hiſtoriis Breviaria repurgentur. Quæ omnia argumento ſunt Breviaria, non illicò putanda eſſe ab omni hiſtorica aberratione libera, ſed magna plerumque ſpongia egere, licèt illa in ſuum uſum uſurpet Eccleſia.

Imò, nec ſuis omninò carere nævis Clementino-Urbanum, quo utimur, Breviarium doctiſſimi hiſtoriarum exploratores indicant, cujuſmodi ſunt.

An S. Marcellinus Pontifex verè in Idololatriam prolapſus fuerit.

I. Marcellini Pontificis cultus idolis exhibitus, ejuſque pœnitentia in Concilio Sinueſſano: cum neque Sanctiſſimum Pontificem, in id impietatis incidiſſe, conſtet ex S. Auguſtino lib. unico de baptism. contra Petilianum cap. 16. neque tale Concilium unquam habitum fuiſſe, neque ipſam denique civitatem Sinueſſanam, ullibi gentium extitiſſe, irrefragabilibus comprobetur argumentis.

II. Lectiones non paucæ ex iis Sanctorum Patrum libris petitæ; qui ex graviſſimo Criticorum iudicio apocryphi reputantur.

Symbolum Quicunque S. Athanaſii non eſſe plerique contendunt.

III. Symbolum *Quicumque vult ſalvus eſſe* S. Athanaſio in Breviariis hodiernis adſcriptum, quod illius non eſſe eruditiſſimi plerique ſentiunt, quamquam cujus determinatè ſit auctoris, non ita inter ſe congruant. Qua de re legendus Quenellius diſſertat. 14. in opera Sancti Leonis, & alii plures.

Nec canticum Te Deum SS. Ambroſii, & Auguſtini.

IV. Canticum *Te Deum laudamus*, SS. Ambroſio, & Auguſtino adſcriptum, cum Siſebuto Monacho ab eruditis vindicetur ex veteri Caſinenſis Cœnobii Breviario, & Codice manuſcripto Vaticanæ Bibliothecæ à Cardinali Bona recenſito in Divina Pſalmodia cap. 26.

Baronius quam adhibuerit fidem Breviario Romano in hiſtoria.

Et verò Cardinalē Baronium, cum quo nobis hic maximè lis eſt, non abſolutiſſimam in rebus hiſtoricis fidem Romano Breviario tribuiſſe certiſſimum eſt, cum illius narratione repugnante, Jacobum Apoſtolum antea Hieroſolymis capite minutum propugnarit in Notis ad Martyr. die 25. Julii, quàm Evangelium prædicare in Hiſpania, aut Eccleſiam ibi fundare poſſet. Quamquam non iſtud a me obſervatum velim, quaſi Baronio ex parte ſubſcribam, ſed ut indigitem, quam de hujuſcemodi privatis hiſtoriæ factis, in Breviario recenſitis, opinionem habuerit Eminentiſſimus Polyhiſtor.

Breviarii inconſtantia quoad Sanctū Bartholomæū.

Reſpondeo Secundò inconſtantiſſimum eſſe in D. Bartholomæi translatione Breviarium Romanum, atque adeò minus urgere auctoritatem ejus, ut ex triplici illius immutatione liquidò conſtat.

Multiplex ejus immutatio.

I. Quia Breviaria Romana anno 1458. Pii II. authoritate, 1482. 1545. 1552. 1557. 1561. 1564. nec per umbram quidem Sacra Bartholomæi Oſſa Romam aſportata, & in Tiberina Inſula repoſita fuiſſe referunt.

Breviario Pii V. primum S. Bartholomæi translatio addita.

II. Breviarium anni 1568. auctoritate Pii V. approbatum, a veteri lectione deflexit, additaque translatio eſt, in hæc verba. *Ejus corpus Albani, quæ eſt Urbs majoris Armeniæ, ubi is paſſus fuerat, ſepultum eſt, quod poſtea ad Liparam Inſulam, inde Beneventum translatum eſt: poſtremò Romam ab Othone II. Imperatore, Gregorio V. Pontifice maximo, portatum, in Tiberis Inſula in Eccleſia ejus nomine Deo dicata, collocatum fuit.*

Qua in additione duo ſunt animadvertenda. 1. Othoni II. translationem adſcriptam eſſe: quod non tantùm Baronio, ejuſque Aſſeclis ſupra allatis; ſed etiam noviſſimo Clementis VIII. Breviario adverſatur: ubi Otho III. non II. tranſlationis auctor aſſeritur 2. Translationis Epocha, quæ falſò ſub Gregorio V. figitur, nam Otho II. anno 983. deceſſit ut ſupra viſum eſt: & tredecim poſt annos ab ejus obitu, cœpit Gregorii V. Pontificatus, anno ſcilicet 996. ut ex Baronio ad hunc annum num. 2. colligitur.

Sed in Breviario Clementino correcta ejus narratio.

III. In noviſſimo Breviario Clementis VIII. anno 1602. edito, quod de Gregorio V. dicebatur expunctum fuit, & repudiato Othonis II. nomine, Otho III. translationis auctor ſuffectus eſt, ut oſtendunt objectionis verba. Hinc in tot illis Breviarii editionibus triplex animadvertitur immutatio, in re, in perſona, in epocha: cui ergò ex tot, tam variis, tam recentibus, tam manifeſtis ſcatentibus mendis, Epochæ ſcilicet, & Perſonæ, aſſertionibus animum potiùs inclinemus?

Objectio ex Martyrologio.

Arguitur ſeptimò ex Martyrologio Romano ad eamdē diem, in quo legitur: *Octavo Kalendas Septembris S. Bartholomæi Apoſtoli, qui in India Chriſti Evangelium*

* Atque ità praxi ſervatum fuiſſe Romæ in Correctione Clementini Breviarii ingenuè fatetur Gavantus Comment. in Rubr. Breviarii Sect. 5. Cap. 12. num. 16. qui eadem in Correctione, ſicuti etiam in ſequenti ſub Urbano PP. VIII. unus fuit è Recognitoribus. Quamobrem tanquàm de re ſibi propria teſtatur DD. Reviſores in Sanctorum hiſtoriis unum tantùm gravem Auctorem, aliis, tametſi plures numero fuerint, poſthabitis, aliquando ſecutos fuiſſe.

gelium prædicavit, inde in majorē Armeniam profectus, cum ibi plurimos ad fidē convertiſſet, vivus a Barbaris decoriatus eſt, atque Aſtiagis Regis juſſu capitis decollatione martyrium complevit. Ejus Sacrum Corpus, primò ad Liparam Inſulam, deindè Beneventum, poſtremò Romam ad inſulam Tiberinam trāslatum, ubi pia fidelium veneratione honoratur.

Reſponſio.

Reſpōdeo idem de Martyrologio Romano, ac de Breviario ferendum judicium, cum ſiquæ in uno ſint, quæ eruditis negotium faceſſant, in alterū transfūdantur. Hujus generis permulta in illo etiamnū extare, cōſentiunt viri hiſtoricæ rei peritiſſimi. Imò, & in illo noſtris quoque temporibus repurgando, doctiſſimè allaborat Dominus meus Eminentiſs. Cardinalis Leander Colloredus, cujus eximium opus avidiùs expectat literatorum omnium Reſpublica. Nec obſtat Eccleſiaſticus uſus, quaſi ab omnibus omninò maculis pura cenſenda ſint Martyrologia, quibus Romana utitur Eccleſia, cum illorum Auctores, humani ſemper aliquid patiantur. Certè in Martyrologio Uſuardi, quo ad annum uſque 1549. utebatur Eccleſia Romana, ſacris faſtis adſcribebatur Euſebius Cæſarienſis vir medullitùs Arianus: *Nono Kalendas Julii in Civitate Cæſarea S. Euſebii Epiſcopi, & Confeſſoris, viri excellentiſſimi ingenii, & hiſtoriographi*. Qui error longè certè gravioris momenti reputandus eſt, quàm qui à nobis in præſentiarum circa S. Bartholomæi translationem, Martyrologio Romano adſcribitur.

Eminentiſs. Cardinalis Colloredi lucubrationes in Martyrologium.

Euſebius Cæſarienſis Arianus in Uſuardi Martyrologio.

Martyr fictitia irrepſerat in Romano Martyrologio ex Baronii lapſu.

Xynoris quid.

Quinetiàm, & in præsēti, quod uſurpamus, Martyrologio Romano, in priori editione, quam poſt Gregorii XIII. approbationem Romæ curavit Cardinalis Baronius anno 1586. fictitia martyr irrepſerat, ex Græci textus aberratione, in quam incautè inciderat Eminentiſſimus Vir, Chryſoſtomum legens homil. 4. de Lazaro: cū enim Græcus Chryſoſtomi textus habeat: τοῦ μακαρίου Βαβύλα, καὶ ξυνωρίδος τῶν ἁγίων μαρτύρων. Quod ita verti debuerat *Beati Babylæ, & Xynoridis, ſeu bigæ, aut paris Sanctorum Martyrum*: vocabulum *Xynoridis*, quaſi proprium eſſet alicujus martyris nomen uſurpavit Baronius: eoque præconcepto errore, Martyrologio Romano inſcripſerat: *Nono Kalendas Februarii Antiochiæ Sanctę Xynoridis Martyris*: quem quidem errorem in poſterioribus editionibus, emendavit, monitus ab amicis, Petro Pitæo, Nicolao Fabro, & Petro Ducæo; ac quidem meritò: Xynoris enim apud Chryſoſtomum, par eſt martyrum, Juventini ſcilicet, & Maximi, qui ſub Juliano paſſi ſunt Antiochię: Baronius ex appellativo nomine proprium, atque ex proprio Xynoridem martyrem fecerat. Quod à nobis obſervare operæ pretium fuit, ut intelligant univerſi, Martyrologii auctores, correctoreſque deceptos quandoque fuiſſe, ut etiàm in ſexcentis videre eſt apud Ferrarium in calce novæ Topographiæ in Martyrologium Romanum, & in Opuſculis Lucæ Holſtenii, quæ Romę edidit Petrus Poſſinus anno 1663. proindeque tanti fieri eorum auctoritatem non deberi.

Ferrarii, & Holſtenii animadverſiones in Martyrologium.

Addam ętiam, viros emunctioris criterii, in ultimis, quibus nunc utimur, Martyrologii editionibus, errorem longè graviorem deprehendere 4. nonas Novembris, ubi tamquàm Saul inter prophetas, inter SS. annumeratur Theodotus Epiſcopus, qui tamen fuit anteſignanus Arianæ hæreſis; quique conſpiratione cum Arianis facta, Euſtachium Antiochenum Epiſcopum à Sede ſua dejecit: *Laodiceæ in Syria Sancti Theodoti Epiſcopi, qui non ſolum verbis, ſed rebus, & virtutibus fuit ornatus*. Quæ cum ita ſint quid mirari ſubeat, ſi aberrationem longè minorem in S. Bartholomæi translatione Romano Martyrologio adſcribamus?

Theodotus Arianus perperàm inter ſanctos numeratur.

Reſpondeo Secundò in Martyrologio Romanam Beneventò translationem anno 1584. primò adjectam eſſe ſub Gregorio PP. XIII. atquè ideò contra Beneventanos adduci non poſſe, cum in hiſtoria temporis diuturnitati ſtetur: quin etiàm in cæteris antiquis Martyrologiis, quę ſupra recenſuimus, corpus S. Bartholomæi Beneventi, non Romæ coli perlectum eſt, & adhuc legitur: ergò nihil eſt, quòd Romano tantùm noviſſimo Martyrologio credamus. Quare æqui, bonique nobis conſulendum eſſe ducimus, ſi ſapientiſſimi Baronii conſilia ſecuti, Breviario, & Martyrologio, quoad S. Bartholomęum, non acquieſcimus, ait enim ad annum 302. num. 104. *Cæterùm eandem ipſam Romanam Eccleſiam non ſicut Evangelium (quod, & Gelaſius monuit) legere conſueviſſe legenda proponere quæ libet SS. acta; ſed potiùs ea cuncta Apoſtolica illa lance libranda relinquere. Omnia probate, quod bonum eſt tenete.*

Recens Apoſtolicæ translationis adjectio.

Eccleſiæ mos in Sanctorum Actis proponendis.

HUGO

Digitized by Google

Hugo hoc nomine II. familia Guidardius, ex Rectore Eccleſiæ Parochialis S. Petri Rutenenſis Diœceſis, electus Archiepiſcopus XXXI. die XXIX. Novembris Anno Domini MCCCLXV. Eccleſiaſtica diſciplinæ tenax Provinciale Synodũ coëgit An. Domini MCCCLXXIV. Sedit Annos XVIII. obiit A. D. MCCCLXXXIII.

CONCILIUM PROVINCIALE SEXTUM.

Habitum Menſe Aprili 1374. Ab Hugone Archiepiſcopo.

Habemus hoc Concilium in Codice veteri m. s. in pergameno in noſtra Metropolitana Bibliotheca, unde ſumma diligentia exſcribi curavimus Romæ anno Domini 1691. exemplumque in eadem Bibliotheca repoſuimus.

Incipit liber Provincialis Eccleſiæ Beneventanæ compoſitus per R. Patrem D. Vgonem Archiepiſcopum Beneventanum.

AD perpetuam rei memoriam, laudem Dei, ejuſdemque Matris Virginis, noſtrique Patroni glorioſiſſimi Bartholomæi Apoſtoli. Quoniam Cõſtitutiones Conciliorum Provincialium, & Synodalium Prædeceſſorum noſtrorum ſic diverſas, ſicque diffuſas reperimus quaſi vagabundas, quod tanquam incertæ per totam Provinciam vacillabant, ex quo inconveniens ſequebatur, quòd aliqui per conſtitutiones hujusmodi erant pœnis multiplicibus obligati, alii excommunicati, alii verò ſuis beneficiis privati, ignorantes pœnas, ſententias, & præcepta, quæ in prædictis Conſtitutionibus continentur, propter eorum prolixitatem in eiſdem legendis, & ſtudendis negligentiam contumelioſam apponentes; conſiderantes, quàm frequenter ex ſimplicitate Prælatorum, & ignorantia Clericorum, & Sacerdotum, illorum præcipuè, quibus animarum cura cõmittitur plura emergunt dubia, & pericula in collatione Sacramentorum, & regimine Eccleſiarum, ac animarum, idcircò nos Ugo Guitardi miſeratione divina Archiepiſcopus Beneventanus cum noſtri Capituli conſilio, & aſſenſu etiam RR. PP. Epiſcoporum Suffraganeorum noſtrorum accedente ad utilitatem, pacem, & tranquillitatem Diœceſis, & totius Provinciæ Beventanæ, ne labilis hominum memoria poſſit ignorantiam prætendere in futurum, Conſtitutiones antiquas ſcripto dignum duximus comprehendi, adiicientes alias noſtras, & quędam alia utilia univerſis, à corpore juris extracta.

Motivum celebrationis Concilii, & hujus operis.

Mala, quæ ex ignorantia prælatorũ oriuntur.

Et quia comperimus circa tenenda Cõcilia tàm Provincialia, quàm Synodalia, nil ordinatum ab antiquis noſtris Prædeceſſoribus, ſaltem quòd ex ſcripto memoria denotetur, ut in antea inordinatum nihil, neque confuſum remaneat, quædam ſuper his omnibus ſupradictis utilia, & neceſſaria, pro inſtructione ſimplicium, & ignorantium jura in hoc libro, cui Nomen *Provinciale Eccleſiæ Beneventanæ* imponimus ſub certis titulis prout materia exiget, ſub compendio tradimus quæ de jure Divino, ſeu Eccleſiaſtico, & Canonico, ſunt autem conſona rationi, quæ ab Epiſcopis, Capitulis, Abbatibus, Archipresbyteris, Eccleſiarum Rectoribus, & aliis Clericis noſtrarum Civitatis, & Diœceſis, ac Provinciæ Beneventanæ in ſacris Ordinibus conſtitutis, & maximè Archipresbyteris, & Rectoribus curam Animarum habentibus legi ſæpè, & intelligi præcipimus, & mandamus, & ut ab omnibus teneatur hic liber, & di-

Quæ ſervanda in Cõciliis tam Provincialibus, quàm Synodalibus habendis.

Liber hic ab omnibus habendus, & pluries in anno legendus.

diligenter, ac firmiter obſervetur, & ſemel in Anno in Provinciali Concilio, & in Synodis Epiſcopalibus publicè, & perfectè in toto, vel in parte, prout viſum fuerit expedire, legatur: per Archipresbyteros verò, & Curatos ſaltem in feſtivitatibus Nativitatis Domini, & Pentecoſtes Conſtitutiones, ſalutem animarum tangentes, populo ad Divina congregato in Eccleſiis palàm legantur, & publicentur, ad pœnam excommunicationis, & quatuor unciarum, prout in antiquis Eccleſiæ Beneventanæ continetur inſtitutis, quotum transgreſſiones, quæ inobedientiam inducerent, caſtigatione debita, prout res exegerit ſeverìtèr puniemus, niſi fortè juri alicui obviaverint, ſupra quòd diſpenſare, aut quidquam ſtatuere non valemus: tunc enim ea volumus pro non ſtatutis haberi.

Provincialia Cócilia quo menſe, & quo die celebrata Beneventi fuerint.

Cum igitur, ſicut à Sanctis Patribus fuit olim inſtitutum, ſingulis annis à noſtris Prædeceſſoribus, & nobis quandiù, licèt indignis, præfuimus huic noſtræ Beneventanæ Apuliæ Metropoli Eccleſiæ, cum noſtris Suffraganeis Epiſcopis, & Abbatibus, Archipresbyteris, & cæteris Rectoribus Eccleſiarum, & Clericis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, Provincialia Concilia fuerint hactenùs celebrata in feſto glorioſiſſimi P. noſtri Beati Bartholomæi Apoſtoli de menſe Auguſti ſecundùm antiquum ſtatutum noſtræ Benevētanæ Eccleſiæ, ad pœnā noſtro, & noſtrorum ſucceſſorū arbitrio imponendam, ſeù infligendam præcipimus, ut ad dictum Concilium Provinciale uno die ante dictum feſtum conveniant, & veniant Beneventum perſonaliter omnes Prælati noſtrarum Diœceſis, & Provinciæ, & Archipresbyteri, & Rectores Eccleſiarum curam animarum habentes, & Clerici noſtrarum Civitatis, & Diœceſis. Et ſi fortè infirmitate, vel alia inevitabili neceſſitate, ſeu cauſa, per Nos, vel Vicarium noſtrum approbanda, detenti venire non poterunt, mittant tunc aliquem ſufficientem Cappellanum; vel Clericum loco ſui, & Nobis, vel Vicario noſtro cauſam ſuæ abſentiæ ſtudeant intimare.

Indicitur omnibus, qui accedere tenēturut ad Provinciale Concilium ſtatuto die accedant.

Tranſgreſſores verò temerarii hujus Præcepti, qui eo ligari poſſunt, & debent, ipſo tranſgreſſu, ſicut hactenus, prout Nobis, aut Vicario noſtro videbitur arbitrari, punietur. Et quia ſecundùm ſtatuta Concilii Generalis omnes Epiſcopi certas, & limitatas habentes Diœceſes in ſuis Cathedralibus Eccleſiis annis ſingulis Synodos, & Concilia celebrare debent, in quibus de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, præſertìm diligentem habeant cum Dei timore, tractatum, Canonicas regulas, & maximè, quæ ſtatutæ ſunt in dicto Concilio Generali, & in hoc libro relegentur, ut eas faciant obſervari, debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo.

Indicitur ſuffraganeis Epiſcopis obſervantia legū, quæ ſtatutæ fuerūt in Concilio Provinciali.

Ut id valeat efficaciùs adimpleri ſtatuimus, & præcipimus per ſingulas noſtræ Provinciæ Beneventanæ Diœceſes Epiſcopales Synodum annis ſingulis celebrari, circa ea, quæ correctione, vel reformatione digna fuerint, prout utilitati, & honeſtati congruit, provida deliberatione procedendo, & quæ ſtatuerint faciant obſervari, ad quam veniant perſonaliter omnes Prælati, & Clerici, & Sacerdotes curam animarum habentes, & Archipresbyteri Diœceſium ſingularum. Hujus autem Præcepti tranſgreſſores præter pœnam, duriùs puniemus.

Indicitur iiſdem Diœceſanum Cōcilium ſingulis annis celebrandum.

Venientes autem ad Concilium, ſeu Synodum in eundo, & redeundo honeſtè incedant, & honeſta quærant hoſpitia, & in eis circumſpectè ſe habeant, ne ſtatus ipſorum vertatur in opprobrium populo.

Venientium ad Concilium quinā debeat eſſe ſtatus, & habitus.

Injungimus autem omnibus, qui debent eſſe in Concilio, & Synodis, quòd induti ſtent, ut eſt moris Prælati in Concilio, & Synodis, cæteri verò, cum ſuperpelliceis, ſive Cottis, & jejuni, & ſedeant ordinatè, & ſine ſtrepitu audiant, & diligenter mente intelligant ſalubria monita, & mandata.

Aſſidentium Concilio quinam ſtatus, & habitus eſſe debeat.

In qualibet Cathedrali, Abbatiali, Archipresbyterali, & Parochiali Eccleſia iſte liber Provincialis omnimodè habeatur ad pœnam Excommunicationis, & quatuor Unciarum, quem Sacerdos Parochialis Clericis ſuæ Parochiæ, & Laycis, prout expedire viderit, diligenter exponat, & eundem librum ad Concilium Provinciale, & ad Synodos Epiſcopales deferānt, & coram ſe in Synodo teneant ſub pœnis prædictis.

Liber iſte Provincialis in qualibet Eccleſia Cathedrali, Abbatiali, Archipresbyterali, & Parochiali habendus.

Et ſi de contentis in eo, vel aliis dubitent, Nos, vel Epiſcopum ſuum

extra

Nihil huic libro addendum, vel minuendum.

Cauſæ, quæ faciliùs, & commodiùs coram Epiſcopis, vel Vicariis expediri poſſunt, non adducendæ in Concilium.

extra Concilium, vel Synodum conſulant ſuper eis; Et nullus in eodem libro ſine noſtra licentia aliquid addat, vel minuat; pœnam falſi ſe noverit incurſurum. Nullus cauſas inducat ad Concilium, ſeu Synodum, quæ alio tempore coram nobis, vel Epiſcopis, aut Vicariis noſtris poſſent faciliùs, & commodiùs expediri.

Sacerdotes Parochiales antequam ad Concilium iter capeſſant, infirmos viſitent.

Sacerdotes Parochiales, qui Vicarios non habent die Dominica præcedente Concilium, vel Synodum, vel alia die competenti inquirant diligenter, & publicè in Eccleſiis, an in ſuis Parochiis aliqui ſint infirmi, & ſi ita ſit, antequam iter arripiant veniendi ad Concilium, ſeu Synodum, illos infirmos viſitent, etiam ſi non requiſiti, & eis dicant, quòd faciant quicquid boni poterunt ad ſuarum ſalutem animarum; Præcipientes nihilominus eorum viſitationem fieri per vicinos Presbyteros in aliis, vel eiſdem Eccleſiis remanentes.

Forma in Conciliis provincialibus obſervanda.

In Conciliis Provincialibus autem per nos in dicto feſto celebrandis hanc formam volumus obſervari. Ad ritum antiquum in Veſperis dicti feſti nos debemus infra cameram noſtri Palatii Pontificalibus indui: Cæteri verò Epiſcopi, & Prælati ſuffraganei in Tinello ante dictam cameram, & exindè ordinatè incedere cum eiſdem, & Capitulo noſtræ majoris Eccleſiæ ad Eccleſiam Beati Bartholomæi pro officio Veſperorum ſolenniter ibi exſolvendo. quo expleto ſimili ordine reverti ad ipſum Palatium, & ibi in Tinello facta collatione litterali per nos quetelas, & excuſationes audiri, & corrigi emendanda. In craſtinum verò modo conſimili convenire ad ipſam majorem Eccleſiam, ad locum, qui eſt ante Crucifixum paratum, vel extra ante fores ipſius Eccleſiæ, ſi tempus ſit ordinatum, & omnibus ibidem congregatis à Primicerio majori incipiatur Antiphona *Exaudi nos Domine*, quæ in Pontificali libro ſub titulo de celebrandis Conciliis continetur cum ſuo verſiculo, & *Gloria Patri*, & poſtea ab omnibus flexis genibus, per nos, vel cum, qui noſtrum tenebit locum cantando, incipiatur Hymnus *Veni Creator*, & cantetur ab omnibus, licèt modicum fuerit in uſu, & eo completo dicatur verſus *Confirma hoc Deus*, vel verſus *Emitte Spiritum tuum*, &c. & reſponſo à Clero poſtea dicatur *Domine exaudi orationem meam. Dominus Vobiſcum. Oremus. Omnipotens ſempiterne Deus, qui miſericordia tua, &c.* quære in eodem libro Pontificali, & titulo *Alleluja*. Deinde Diaconus accepta benedictione legat Evangelium: *Miſit Jeſus duodecim*; poſtea legantur ſtatuta Provincialia, & Synodalia, ex hoc libro ſumpta, vel pars illorum, & alia, quæ ſecundùm varios eventus temporis videbuntur expedire. Demum data ſolenni benedictione per nos ſimul cum omnibus accedatur proceſſionaliter, & ordinatè ad Eccleſiam Beati Bartholomæi, & ibidem cantetur Miſſa ſolennis, & ſermo fiat, ut fuit antiquitùs obſervatum.

Antiphona, hymni, & orationes dicendæ.

In Synodis, ſeu Conciliis Synodalibus alia forma obſervanda.

In Synodis autem per nos, aut noſtros ſuffraganeos alio tempore inexpreſſo tenendis, aliam formam dicimus obſervandam, ſtatuentes per unum diem Concilia Synodalia teneantur ſemel in Anno, quem diem eligimus, tanquam magis congruentem, videlicet diem Martis poſt quindenam feſti Paſchæ, vel alios per eos eligendos. Cum verò Clerus fuerit in Synodo congregatus ab Epiſcopo, vel cui commiſerit primò Miſſa de Spiritu Sancto celebrata, incipiatur Antiphona prædicta, *Exaudi nos Domine*, & ea completa à tota Synodo cum ſuo verſiculo, & *Gloria Patri*, ut ſupra dictum eſt, omnibus genua flectentibus Epiſcopus cantando incipiat Hymnum *Veni Creator Spiritus*, & eo completo dicat verſum *Confirma hoc Deus*, & Clerus reſpondeat. Poſtea dicat Epiſcopus *Domine exaudi. Dominus Vobiſcum. Oremus. Actiones noſtras, &c.* Deinde Diaconus dicat Evangelium: *Convocatis Jeſus duodecim*, deinde fiat ſermo litteraliter, poſt hæc legantur ſtatuta Provincialia, vel pars illorum, prout Epiſcopus viderit expedire, & ſi qua fuerint reparatione indigentia ad Concilium Provinciale poſtea referantur, ut de ſalubri remedio conſulamus, & etiam occurramus; & quia ſalus Animæ, ſecundùm Auguſtinum à fide Catholica recipit fundamentum, & ſecundùm Beatum Gregorium, *tunc fabrica robuſta conſtruitur, cum primus locus ſolidus, in quo poni fundamentum debeat, providetur*. Idcirco de ipſa, in qua fundamentum eſt noſtræ Animæ primitùs eſt videndum.

TI-

Digitized by Google

TITVLVS I.

De Fide Catholica.

RUBRICA.

CUm, ut ait Apoſtolus ad Hebræos 11. *Impoſſibile eſt ſine fide placere Deo*; & Salvator in Joanne 3. *Qui non credit jam judicatus eſt*, & in Marco 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit ſalvus erit, Qui verò non crediderit condemnabitur*; & ſecundùm Auguſtinum. *Fides eſt Fundamentum omnium virtutum*, ideo rectè incipiendo à fundamento inſtruendus eſt fide Populus, ut ſalvetur. Videndum igitur quid ſit fides, undè dicatur, in quibus conſiſtit, quæ eſt pœna non habentis fidem, & quod præmium.

Nulla ſalus citra Fidem.

CAP. I.

Fidei Definitio.

FIdes autem ſic diffinitur ab Apoſtolo Heb. 11. *Fides eſt ſubſtantia ſperandarum rerum, Argumentum non apparentium.* *Subſtantia* verò dicitur, quia eſt fundamentum fabricę ſpiritualis. *Sperandarum rerum*, ideſt ipſarum Beatitudinum æternarum, quæ nobis promittuntur in Evangeliis, & Prophetiis. *Argumentum* verò *non apparentium* dicitur; quia per Sancta Evangelia, & varias ſcripturas, & prophetias jam completas, debemus habere Argumentum, ideſt probationem, non apparentium, ſcilicet tam de præteritis, ut Chriſtum fuiſſe paſſum, & ſimilibus, & de præſentibus, ut Corpus Chriſti verè confici quotidie in Altari, quàm de futuris complendis, ut Chriſtum venturum ad Judicium, & unicuique ſecundùm opera ſua retribuet. Dicitur autem fides à fido fidis, vel à fidentia, ideſt Confidentia, quia per eam, ut per quoddam lumen Animæ, ad Deum tendere, verè confidimus, & hanc fidē habent mali ſine Charitate, & de hac dixit Jacobus in ſua epiſt. cap. 2. *Fides ſine operibus mortua eſt*, boni verò cum Charitate, de qua dicitur in Marco 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit ſalvus erit.*

Cur fides dicatur ſubſtantia.

Cur ſperandarum rerum ſubſtantia.

Cur Argumentum non apparentium.

Fidei Etymologia

Conſiſtit autem Fides Catholica in quatuordecim articulis fundatis, de Summa Trinitate, & de Incarnatione Verbi Dei, quorum ſeptem pertinent ad Divinitatem, & ſeptem ad humanitatem; illorum, qui pertinent ad Divinitatem, primus in ſe reſcipit eſſentiam Divinam, & alii tres immediatè ſequentes Perſonas Eſſentiæ Divinæ, de quibus ſpecificè ſubiicitur.

CAP. II.

De Articulis Fidei.

PRimus eſt: *Credo in Deum*, & non dicit Deos, ut notet Unitatem eſſentiæ. Secundus eſt. *Credo Patrem Omnipotentem*repetentem* Deum. Tertius eſt: *Credo in Jeſum Chriſtum Filium ejus unicum Dominum noſtrum* repetendum* Quartus eſt: *Credo in Spiritum Sanctum *repetentem* Deum. Quintus eſt: *Credo Creatorem Cœli, & Terræ*, & indicat Creatoris effectum. Sextus eſt: *Credo Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum Communionem, Remiſſionem peccatorum*, & indicat **Creatoris* effectum. Septimus eſt: *Credo carnis Reſurrectionem, Vitam æternam. Amen.* & indicat effectum Glorificationis Corporis cùm dicit: *Carnis Reſurrectionem*, & glorificationis Animæ, dum dicit: *Vitam Æternam*. Illorum verò Articulorum, qui pertinent ad Humanitatem eſt primus: *Qui Conceptus eſt de Spiritu Sancto*. Secundus *Natus ex Maria Virgine*. Tertius: *Paſſus ſub Pontio Pilato, Crucifixus, mortuus, & ſepultus*. Quartus: *Deſcendit ad inferos*. Quintus: *Tertia die reſurrexit à mortuis*. Sextus: *Aſcendit ad Cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis*. Septimus eſt: *Inde Venturus eſt Iudicare vivos, & mortuos.*

Forſan*Repetendū.

Forſan * Deum.

Forſan* Repetendum.

Articuli fidei pertinentes ad divinitatem.

Forſan*Salvatoris.

Articuli pertinentes adhumanitatem.

Alii autem diſtinguunt alio modo Articulos fidei ſecundùm numerum Apoſtolorum, quorum quilibet dicitur appoſuiſſe in ſymbolo ſuum Articulum, & ſic debent eſſe duodecim Articuli: alii dicunt, quòd ſicut ſunt ſeptem dona Spiritus Sancti, ita ſunt ſeptem Articuli fidei, ſcilicet Incarnatio, ſeu Nativitas Chriſti, Baptiſmus, & Paſſio ejus, ſivè Mors, Deſcenſus ad inferos, Reſurrectio, Aſcenſio in Cœlum, Adventus ad Judicium. Sed quia primus modus melior, & communior, ac brevior judicatur, ideò ad illum attendendum. Quæ autem, & quot ſint Spiritus Sancti Dona ſubiicimus.

Varietas opinionū in aſſignando numero articulorum fidei.

CAP.

CAP. III.

De Septem Donis Spiritus Sancti, & de Credentium præmiis, ac pœnis non credentium.

Septem autem ſunt Dona Spiritus Sancti, ſcilicet Donum Sapientiæ, Scientiæ, Intellectus, Conſilii, Fortitudinis, Pietatis, Timoris Domini. Primum, & Quartum conveniunt Patri; Secundum, & Quintum Filio. Tertium, & Sextum Spiritui Sancto, & Septimum Filio. Præmium credentium Fidem Catholicam, eſt Vita Æterna; Pœna verò non credentium Gehenna perpetua. Non ſolùm autem virgines, aut continentes, verùm etiam Conjugati per fidem rectam, & operationem bonam, placentes Deo ad æternam beatitudinem pervenire merentur. Extra Eccleſiam verò nullus ſalvatur. Et ideo damnamus, & perpetuò reprobamus omnem hæreſim, & hæreticam pravitatem, extollentem ſe adversùs Sanctam, orthodoxam, & catholicam fidem.

Quibus hæc dona Perſonis divinis convenire dicantur.

Vita æterna credentium præmiū.

Per conſtitutiones quoque Provinciales Prædeceſſorum noſtrorum, & à nobis roboratas excommunicati ſunt, & publicè excommunicatos nunciari mandamus omnes hæreticos Patarenos, Gazarenos, pauperes de Lugduno, Paſſagines, Geſeppinos, Manichæos, Arnaldiſtas, Hyſpenoniſtas, & alios omnes, quibuſcumque nominibus nuncupentur, & credentes eiſdem in dicta perverſa fide, ac receptatores, defenſores, & fautores eorundem. Ipſorumq; bona nobis, & Curiæ noſtræ, & ſuffraganeorum noſtrorum, prout ad noſtram, & eorum ſpectat Eccleſias per dictas conſtitutiones, cum ſint à Deo, & à nobis excommunicati, & perpetuò maledicti, remanent confiſcata.

Hæreticorum excōmunicatio, nec non credentium eiſdem erroribus defenſorum, & fautorum eorundem.

Hæreticorum bona confiſcata remanent.

CAP. IV.

Quantùm potiſſimùm ſcire teneantur Epiſcopi, & Prælati; Quæ Clerici; Quæ Sacerdotes, & Curati; Quæ Laici.

Licèt autem Epiſcopi, & Prælati dictos Articulos ſcire teneantur, & omni poſcenti reddere rationem, cum deliberatione tamen, & conſilio, ſi neceſſe fuerit. Nam Epiſcopi debent habere ſcientiam veteris, & novi teſtamenti, cum ſint Judices Animarum: Debent etiam habere in ſcrinio Pectoris omnia Jura Canonica, & ſtatuta ſpecialiter de * *perficiēdis* Perſonis ipſis Eccleſiis loquentia. Nam ignominioſum eſt eis ab aliis doceri, licèt verecundari non debeant doceri, ſi expedit, & uti conſiliis: Tales enim eſſe debent, ut eorum reſpectu cæteri grex reputentur, & hæc ſummè notanda, & menti tenenda. Sumus enim multi in hac damnatione vocati, ut etiam de minimo dubitabili reſpondere neſciamus. * *Cur* meliùs, & ſalubrius non appetere, aut non recipere, ſecundùm dictum Apoſtoli Hebræor. 5. *ne quis ſumat honorem, &c.*

Quænam Prælatis, & Epiſcopis ſcientia ineſſe debeat.

Forſan * *præficiendis.*

Forſan * *Cum ſit.*

Et licèt Clerici, & præcipuè Sacerdotes Curati dictos Articulos ſcire teneantur explicitè, & multos reperimus ignorantes, præcipimus, ſub pœna ſuſpenſionis officii, & beneficii, ut dicti Curati addiſcere, & ſcire teneantur dictos Articulos explicitè, ideſt intentionem cujuſlibet Articuli, & Populo explicare: nam & Canones Pænitentiales ſcire habent, ſicut Archidiaconi Jura Canonica, & alii, qui Jura reddere habent, licèt diſpenſativè multa in multis hodiernis temporibus ſuſtineantur, quæ utinam Altiſſimus grata habere dignetur.

Quæ Clerici, & præcipuè ſacerdotes Curati ſcire teneantur.

Laicis tamen ſufficit Articulos ſcire implicitè, ideſt ſimpliciter, ut ſcilicet ſciant eos rudè, & ſimpliciter, prout jacent, vel implicitè, ideſt generaliter credant vera eſſe quæcumque credit Eccleſia. Salvo, quòd ex naturali inſtinctu credant in ſpeciali unum eſſe Deum retributorem omnium bonorum, & punitorem omnium malorum.

Quæ Laici ſcire debent.

Frequenter debent inhibere Laicis Sacerdotes, ne circa Trinitatem, vel Articulos Fidei, ſeu Sacramenta Eccleſiæ rationē quærant quomodo, vel quare ità ſit: quia tanta eſt ſubtilitas Fidei, quòd ea, quæ ſubſunt ei non poſſunt intellectu comprehendi, & ideo ſumitur Fides pro credulitate, ſecundùm quam credimus, quod non videmus. Unde Gregorius: *Non habet fides meritum, cui humana ratio præbet experimentum.* Sed dicatur eis, quòd credant ſine dubitatione firmiter omnia quæcumque Catholica Fides aſſerit, & Sancta Romana tenet Eccleſia, quamvis in ſpeciali non habeant de omnibus intellectum, majorem fidem te-

Laicis inhibendum eſt ſcrutari abſcondita Fidei, & altiora myſteria.

teſtibus fidei adhibendo, quàm carnis oculis, & aliis ſenſibus humanis, qui ex ſua fragilitate de ſubtilitate fidei nos per Sanctorum miracula plenè certificare non poſſunt.

Quæ faciunt evidentiam credibilitatis in fide, hæc Laycis inculcanda.

Teſtes enim ſunt Apoſtoli, Martyres, & Confeſſores, Virgines, & Electi, quorum plurimi pro teſtimonio fidei diverſis cruciatibus afflicti, probati inventi ſunt, quia & in vita, & poſt mortem, etiam propter ipſorum merita Divina potentia mortuos ſuſcitavit, cæcos illuminavit, contractos erexit, & ſanavit infirmos, & innumerabilia fecit miracula, quæ in Chriſtianorum oculis apparuerunt frequenter.

Sacerdotes, quæ docere populum debeant, præcipuè cum infirmos communicant.

Doceant igitur Sacerdotes Populum in dictis Articulis fidei, & maximè quando infirmos communicāt, ut credant firmiter, quòd unus eſt ſolus verus Deus, incommutabilis opinionis, Creator omnium, ſine principio, & ſine fine, & ſunt in eo tres perſonæ, ſcilicet Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, & iſtæ tres Perſonæ ſunt unus Deus.

Myſterium Incarnationis, & quæ Incarnationem ſequta ſunt, & ſequantur in fine mundi doceant.

Item circa fidem Incarnationis Verbi Dei, ut credant Dei Filium pro redemptione humani generis Carnem aſſumpſiſſe in Beata Virgine, de Carne ejuſdem Virginis, non Viri, ſed Spiritus Sancti operatione, & qui priùs tantùm erat Deus, in ea formatus eſt verus Homo. Item natum fuiſſe de eadem Virgine, in Conceptu, & in Partu Virginitate durante. Item eundem Chriſtum conſputum, alapis cæſum, flagellatum, & multipliciter irriſum, in Cruce mortem viliſſimam ſuſtinuiſſe. Item eundem Chriſtum in anima, & Divinitate ad inferos * *aſcendiſſe*, & ab inde Sanctorum captivas animas eduxiſſe.

Forſ. * *deſcendiſſe*.

Lege * *in Sepulcro*.

Item eundem Chriſtum in * *ſepulchrum* corporaliter jacuiſſe. Item eundem Chriſtum in eadem carne glorificata tertia die à mortuis reſurrexiſſe, per quem, & nos omnes in carne, quam gerimus, reſurgemus, boni in carne impaſſibili glorificata, mali in carne paſſibili, & damnata. Item eundem Chriſtum quadrageſimo die ad Cælos aſcendiſſe, & quinquageſimo die Spiritum Sanctum Apoſtolis, ſicut prædixerat, tranſmiſiſſe. Item doceant Populum, eundem venturum eſſe ad Judicium, & unicuique ſecundùm ſua opera redditurum: Bonis Vitam Æternam, malis autem Ignem Æternum, qui paratus eſt Diabolo, & Angelis ejus. Item præcipimus, ut per Sacerdotes frequenter Layci moneantur, ut ſciant *Pater noſter*, & *Ave Maria*, & *Credo in Deum*, & ſe ſigno Crucis ſignare; & iſta docere ſuos liberos Layci non omittant.

Item in Præceptis legis eſt inſtruendus, & quia multos defectus reperimus, præcipimus, ut Clerici, & Presbyteri ipſa Præcepta legis ſciant corde, & mente teneant, ad pœnam ſuſpenſionis officii, & beneficii; ut ſicut incumbit eorum officio inſtruendo Populum non reperiantur defectuoſi; Utile judicantes ſi ſuper hæc ad Sacerdotium promovendi interrogentur, & examinentur, & nec ante promoveantur, niſi ſciant; cum in Magiſtrum aſſumi non debeat, qui formam Diſcipuli non aſſumpſit.

Suſpenduntur ab officiis, & beneficiis presbyteri neſcientes populum inſtruere.

TITVLVS II.

De Decem Præceptis Legis.

Rubrica.

PRæcepta Legis ſummè ſunt cuſtodienda, & diligenter per Sacerdotes ſubditis exponenda triplici ratione.

Tribus rationibus probatur quod præcepta ſint Populo exponenda.

Primò, ut lumen ſpirituale recipiant, juxtà illud Pſalmiſtæ pſal. 18. *Præceptum Domini illuminans oculos*, ſcilicet ad videndum quid ſit faciendum, & à quo abſtinendum.

Secundò, ut mortem æternam caveant, juxtà illud in Joanne 8. *Amen, amen dico vobis, ſi quis ſermonem meum ſervaverit non guſtabit mortem in æternum.*

Tertiò, ut vitam æternam habeant juxtà illud Matthæi 19. *Si vis ad vitam ingredi, ſerva mandata.* Sunt autem aliqui Clerici, & Sacerdotes (quòd valdè reprehenſibile eſt, & correctione dignum) mandata hujuſmodi ignorantes, quod in ſuarum, & ſubditorum ſuorum periculum vertitur Animarum.

CAP. I.

De decem Præceptis, quæ habentur in Exodo.

SCiant igitur Sacerdotes Decem eſſe mandata Legis, ſicut habetur in Exodo 20. cap.

Pri-

Primum præceptum eſt. Non habebis Deos alienos. Secundum. Non aſſumes nomen Dei in vanum. Tertium eſt. Memento ut diem ſubbathi ſanctifices. Quartum eſt. Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, ut longævus ſis ſuper terram. Quintum. Non Occides. Sextum eſt. Non Mæchaberis. Septimum eſt. Non furtum facies. Octavum eſt. Non loqueris contra proximum tuum falſum Teſtimonium. Nonum eſt. Non concupiſces Domum proximi tui. Decimum eſt. Non deſiderabis uxorem ejus, non ſervum, non Ancillam, non Bovem, non Aſinum, nec omnia, quæ illius ſunt. Quę omnia his verſibus continentur.

Sperne Deos, fugito periuria, ſabbatha ſerva,
Sit tibi Patris honor, ſit tibi Matris amor.
Non ſis occiſor, Mæchus, Fur, Teſtis iniquus,
Vicinique Thorum, reſque caveto ſuas.

CAP. II.

Quid, & quæ prohibentur per Legis Præcepta.

PRimo Præcepto prohibentur iſta: omnis Idolatria, Omne Sortilegiũ, Sacrilegium, omne Augurium, & Divinatio, & Hęreſis, & generaliter omnis Amor Creaturę pluſquam Creatoris. In hoc etiam mandato pręcipitur unus Deus colendus, ſecundùm illud Deuteronomii 6. *Audi Iſrael Dominus Deus tuus unus eſt.*

Quid ſpeciatim prohibitum ſit in hac materia per conſtitutiones hujus Eccleſię.

Per conſtitutiones, quoque Prouinciales hujus Eccleſię prohibitum eſt; Ne quis maſculus, vel fœmina Ciuitatis, Diœceſis, & Provincię pręſumat aliquam ſpeciem Divinationis, Augurii, vel Auruſpicii, Sortilegii, Incantationis, ſeu Invocationis Dęmonum, faſcinaturę, vel facturę exercere, vel facere exerceri, nec ſcienter cum exercentibus intereſſe, aut aliàs pręſtare conſilium, auxilium, vel favorem, ſeu participare cum eis.

Alioqui pręter pœnas juris, excommunicatus eſt ipſo facto. Et nihilominùs pręcipitur omnibus Archipreſbyteris, & curam animarum habentibus ſub pœna excommunicationis, quam ſi contrarium ſcienter fecerint, ipſo facto incurrunt, ut tales delinquentes ſingulis diebus Dominicis denuncient publicè in eorum Eccleſiis excommunicatos, pulſatis campanis, & candelis extinctis.

Sortilegi in qualibet Eccleſia diebus Dominicis, uti excommunicati denunciantur.

CAP. III.

Quid prohibeatur ſecundo Legis Præcepto.

SEcundo mandato prohibetur illicitum Juramentum, falſum, doloſum, blaſphemia, hoc eſt: Deum non aſſumes, &c. ideſt non jurabis pro nihilo, nec falſum, nec injuſtum, nec mendacium, nec in contumeliam Dei. De ſtatuto autem Provincialis hujus Eccleſiæ prohibitum eſt ſub excommunicationis pœna, & unius Auguſtalis Curiæ noſtræ, & ſuffraganeorum noſtrorum Curiæ applicandi, ne quis de Civitate, Diœceſi, aut Provincia noſtris Clericus, aut Laycus, maſculus, aut fœmina præſumat Deum, Beatam Virginem, aut ejus Sanctos blaſphemare. Nec in picturis, aut imaginibus eorum in Eccleſiis, aut alibi depictis intus, vel extra injuriam facere aliqualem.

Pœna in blaſphemantibus ex Provinciali ſtatuto hujus Eccleſiæ.

CAP. IV.

Quid prohibeatur Tertio; & quid præcipiatur Quarto Præcepto.

COntra Tertium faciunt diebus Dominicis, & præcipuis feſtivis ad Eccleſiam ſine cauſa rationabili, & ex contemptu non venientes, peccatis inſiſtentes, & dies feſtos quantum ad opera ſervilia, & carnalia non obſervantes.

Quarto mandato principaliter præcipitur honor parentum carnalium, qui conſiſtit in ſalutatione illorum, in obſequio operum, in exhibitione neceſſariorum, in timore offenſæ, præceptis eorum obtemperando, & in ſigno, ſcilicet eis aſſurgendo. In hoc etiam præcepto præcipitur honor Prælati, & cujuſvis Domini Superioris. In omnibus ſupradictis præcipitur honor Dei, in ſubſequentibus vtilitas proximi.

CAP. V.

Quid prohibeatur reliquis Præceptis.

QUinto præcepto prohibetur deliberata voluntas, conſilium, auxilium, actus injuſtè occidendi, & odium fraternum, & omnis illicita iracundia, cum deliberatione percuſſio.

Sexto prohibetur omnis coitus, ex-

Digitized by Google

cepto fœdere Matrimoniali, puta fornicario, adulterium, inceſtus, ſtuprum, peccatum contra naturam: Dare licentiam, conſilium, auxilium, locare ſcienter domos luxuriantibus: Et omnis cum deliberatione, præter legem matrimonialem, humani ſeminis effuſio.

Septimo prohibetur furtum, uſura, rapina, decimarum retentiones, debitorum denegationes.

Octavo prohibetur adulatio, detractio, in judicio falſa teſtificatio, quæ fit amore, timore, rancore, vel munere, & omnis oris falſitas in nocumentum ſui ipſius, vel proximi.

Nono prohibetur omnis illicita concupiſcentia rei alienæ immobilis. Contra hoc Præceptum faciunt, Proximum injuſtè impetentes, ad vendendum compellentes, mortem ejus deſiderantes.

Decimo prohibetur concupiſcentia cujuſlibet mulieris non ſuæ, & rei mobilis. Contra hoc præceptum faciunt, qui cogitant de ea, qui libenter recipiunt eam, qui petulanter loquuntur cum ea, qui muneribus ſollicitant eam.

Iſte eſt unus modus ordinandi ſecundùm ſuperficiem litteræ Exodi, licèt alii alio modo, & alia conſideratione duxerint ea ordinanda. In iſtis verò Præceptis debent populum inſtruere Sacerdotes. Item, & in ſeptem Eccleſiæ ſacramentis, quæ ipſi etiam ſcire debent pro eorum inſtructione, & miniſterii eis traditi; de quibus ſubſequenter per ordinem eſt videndum.

Sacerdotes in omnibus præceptis populum inſtruere debent.

TITULUS III.

De Sacramentis in Genere.

Rubrica.

Videndum eſt quid ſit Sacramentum, & undè dicatur, & quot ſunt Sacramenta, & quare fuerunt inſtituta, & quæ ſunt neceſſaria, & quæ voluntaria, & quæ poſſunt iterari, & quæ non, & à quo fuerunt inſtituta, & à quibus debent conferri, & quæ appellantur Sacramentalia.

CAP. I.

Quid ſit Sacramentum; Et de Sacramentorum numero, neceſſitate, & utilitate.

Sacramentum eſt ſecundùm Auguſtinum. *Inviſibilis gratiæ viſibilis forma*. Dicitur autem Sacramentum à ſacris, ſeu ſecretis virtutibus, quia ſub tegumento rerum corporalium, Divina virtus ſalutem ſecretiùs operatur. Vel dicitur à ſacro ſacras, & mens, mentis, quaſi * *ſacram* mentem.

Definitio Sacramenti, & explicatio illius.

*Lege * ſacrans.*

Sacramenta verò ſunt ſeptem, ſcilicet Baptiſmus, Confirmatio, Euchariſtia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Sacer Ordo, & Matrimonium.

De dictis Sacramentis primò quinque ſunt neceſſaria, ideoque ſine ipſis, ſi contemnantur, nullus ſalvari poteſt, vel ideò dicuntur neceſſaria, quia ſine ipſis bellum Diaboli ſuperari non poteſt. Undè

Sacramenta, quæ ſunt neceſſaria ad ſalutem explicat. D. Th. in ſup. ad 3. p. q. 6. art. 2

Baptiſmus eſt clypeus ingredientium fidem Catholicam contra bellum Diaboli; & dicitur Janua omnium Sacramentorum.

Baptiſmus, & quatuor alia ſacramenta deſcribuntur.

Confirmatio eſt clypeus pugnantium in bello, undè per eam dicitur robur dari, & Sancti Spiritus gratia augmentari.

Euchariſtia eſt clypeus progredientium huc, & iſthuc in bello mundi, & Viaticum appellatur.

Pœnitentia eſt clypeus regredientium à bello, quia abeuntibus à bello, & poſt redeuntibus datur, & ideò ſecunda tabula poſt naufragium appellatur.

Extrema Unctio egredientium cum triumpho, & ideò datur egredientibus de hoc mundo. Duo verò ultima Sacramenta, ſcilicet Ordo, & Matrimonium dicuntur voluntaria, ideò, quia ſine ipſis eſt ſalus.

CAP. II.

Ad quem finem, & à quo inſtituta ſint Sacramenta; & quæ interari poſſint, quæ ſecus.

Inſtituta verò fuerunt Sacramenta triplici ratione.

Primò propter humilitatem, ut dum homo rebus ſenſibilibus, & inferioribus ſe ſubiicit reverenter, ex hac obe-

Digitized by Google

obedientia apud Deum magis mereatur.

Item propter eruditionem, ut per illud, quod foris in ſpecie viſibili cernitur, erudiamur ad virtutem inviſibilem agnoſcendam.

Item propter exercitationem: Cum enim homo otioſus eſſe non debeat, proponitur * eis in Sacramentis utilis exercitatio, & ſalubris.

Forſan * ei.

Iterari autem non debent Baptiſmus, Confirmatio, Ordo, undè in collatione cujuſlibet horum trium imprimitur character animæ, qui etiam in morte non poteſt ſeparari ab ea.

Iterari non debet Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo; qua characterem imprimunt.

Undè ſi aliquis reſuſcitaretur, non eſſet rebaptizandus, aut reordinandus, vel reconfirmandus. Secus in aliis Sacramentis quatuor. Undè Lazarus poſt reſuſcitationem ſuam non poſſet repetere uxorem, vel è converſo, & quòd ſi vellet eam iterum habere uxorem, oporteret cum ea contrahere de novo, tamen bigamus non eſſet: quia non divideret carnem ſuam propter hoc in duas. Alia autem Sacramenta iterari poſſunt.

Etiam ſi quis reviviſceret, non eſſet rebaptizandus, neque reordinandus, neque reconfirmandus. Secus ſe res habet in aliis ſacramentis.

Salvo quòd Benedictio Matrimonialis, quæ Sacramentalis eſt, iterari non debet, ſed nec Oſtia ſemel conſecrata iterum debet conſecrari, quia * *ſic diceretur* fieret injuria Sacramento. Et * *ideò* de oleo ſemel benedicto, & non poſſet ſcienter eſſe abſque peccato, & ſic pœna dignum.

Benedictio tamen Matrimonialis, quæ ſacramentalis eſt iterari non debet.
Nec Hoſtia ſemel conſecrata debet iterum conſecrari.
Forſan * *ſi conſecraretur.*
Forſan * *idem.*

Quinque verò de dictis Sacramentis ab ipſo Deo inſtituta fuerunt: ſcilicet Baptiſmus, Sacer Ordo, Euchariſtia, Pœnitentia, Matrimonium. Alia verò, ſcilicet Confirmatio, Extrema Unctio fuerunt Divino inſtinctu ab Apoſtolis introducta. Sacerdotes etiam ſimplices, cum licentia tamen, & poteſtate legitima conferre poſſunt, & debent omnia Eccleſiaſtica Sacramenta, exceptis Sacramentis Confirmationis, & Ordinum, quæ ſunt à ſolis Epiſcopis, & Superioribus conferenda. Sacramentalia autem appellantur benedictiones nubentium, ſepulturæ, abſolutiones defunctorum, & alia, quæ Sacramentis accedunt.

Juxtà opinionem antiquorum loquitur hoc Concilium, quia aliàs. Contrarium definitur. in conc. trid. ſeſſ. 7. can. de ſacram. & ſeſſ. 24. cap. 1. D. Th. 3. q. 5 de ſacram. art. 2.

Quæ ſint ſacramentalia.

CAP. III.

Ordinationes circa Sacramentorum materiam, & uſum, & præcipuè de Simonia in eorum collatione vitanda.

PRæcipimus igitur, ut omnia, & ſingula Sacramenta à Clericis, & Laycis, & præcipuè Sacerdotibus in magno honore, & devota reverentia habeantur; Sub pœna excommunicationis, & ſuſpenſionis Officii, & Beneficii, & in virtute Sanctæ Obedientię injungentes, ut quocumque tempore, & quacumque hora diei, vel noctis, Sacerdos pro Baptiſmo, Pœnitentia, vel Euchariſtia, vel Extrema Unctione fuerit requiſitus, omni occaſione, & mora poſtpoſitis, ad conferendum ea exhibeat liberaliter ſe paratum.

Quæ ſacramenta ſollicitè miniſtrare tenentur Parochi.

Nullus autē * *authoritate* legitima, ſeu abſque noſtra licentia in noſtra Diœceſi, ſeu Epiſcoporum ſuffraganeorū, noſtrorū, & in corū Diœceſibus miniſtret Eccleſiaſtica Sacramenta, præter Baptiſma Parvulorum, & pœnitentias morientium in caſu neceſſitatis, vel niſi de licentia Rectoris, ſeu Vicarii Eccleſię Parochialis habentis Canonicam occupationem, ſeu voluntariam ad breve tempus, quæ poſſint contingere, maximè in Quadrageſima, vel in Hebdomada majori, aut in die Sancto Paſchæ Domini.

Forſan *ſine* * *authoritate.*

Miniſtri ſacramentorum neceſſitatè excepta legitimam authoritatem habere debent.

Caveant autem omnes Prælati, omnes conferentes, & Clerici illos recipientes, & omnes Miniſtri Eccleſiæ, ne ordines, vel alia Sacramenta, vel Beneficia, ſeu Dignitates, vel quoſcumque actus Spirituales, ſeu officia Eccleſiaſtica conferant, recipiant, exerceant, adminiſtrent principaliter pro re aliqua temporali, tanquam pro cauſa motiva primò, & principaliter; ſed ſolùm ſit pro cauſa adminiculativa, & annexa, ſecundariò accedente, ut ſcilicet ſit ibi principaliter intentio ſpiritualis ad Deum, non rei temporalis intentio principalis ad præmium; ſed ad ſolum neceſſitatis ſtipendium. Aliter non evadunt vitium Simoniæ, quod peccatum in Eccleſia Dei graviſſimum reputatur, in tantum, quod recipiens per ſimoniam aliquo dato, vel promiſſo, Ordines, vel Dignitates, vel Beneficium cum cura Animarum, tunc ab illorum executione ſuſpenſus eſt ipſo Jure, & etiam deponendus, & tenetur renunciare beneficio, vel dignitati pariter habitis, & collatis, & reſtituere omnes fructus perceptos, & qui percipi potuiſſent: fructus quoque intelligimus qui ſuperſunt, deductis expenſis, quæ fiunt quærendorum, & congregandorum, ac obſervandorum fructuum gratia.

Quem ad finem adminiſtranda, ac recipienda ſunt ſacramenta, & beneficia.

In iis intentio ſit principaliter ſpiritualis ad Deū, non temporalis ad præmium.

Simoniæ peccatum graviſſimum, graviſſimis pœnis obnoxium.

Committitur etiam ſimonia non ſo-

Quibus modis ſimonia committitur.

ſolùm ſi quid ſpirituale pro pecuniâ, vel re alia temporali detur, imò etiam ſi propter preces indignas, vel timorem, vel amorem, vel famam popularem; Unde verſus.

Munus, lingua, timor, caro, cũ fama populari
Impediunt gratis ſpirituale dari.

Simoniacus ex ſola animi voluntate per ſolam Confeſſionem, ac Pœnitentiam liberatur, D. Th. 2.2. q. 100. art. 6. ad. 6.

Simoniacus tamen ex animi voluntate, non præcedente pacto, per ſolam Confeſſionem, & Pœnitentiam liberatur, nec reſignare cogitur quod taliter acquiſivit.

Igitur diſtrictiſſimè prohibemus, ut cum dicta Sacramenta, vel benedictiones, vel ſepulturæ, ſeu alia Sacramentalia fuerint exhibenda, ante ipſorum exhibitionem plenariam Prælati, & Sacerdotes, aut alii nihil exigant à ſubjectis, nec propter hoc fidejuſſores petant, vel Juramenta, vel aliam cautionem, ſed cum ea gratis exhibuerint, Jura Parochialia, & alia conſueta debita licitè petant, prout juſtum fuerit, & viderint expedire, ne cadant in hæreſim prędictæ ſimoniacæ pravitatis. Eſt enim ſimonia ſpecies hæreſis, ut dicit Canon, cætera peccata reſpectu ſimoniæ quaſi pro nihilo reputantur.

Simonia ſpecies hæreſis, ut dicit Canon, & D. Th. 2.2. q. 100. art. 9. ad. 9.

Ut evitetur ſimonia tria neceſſariò obſervanda.

Ad hæc autem pro inſtructione generali, & regula, ut ſimonia evitetur in diſpenſatione Sacramentorum, ſeu aliorum ſpiritualium cum aliquid dandum, vel recipiendum fuerit tria ſunt neceſſaria.

Forſan * ſaltem.

Primum, ut fiat ex conceſſione Juris Divini, vel Humani, aut * *ſalutem* piæ conſuetudinis, devotione fidelium erga Matrem Dei Eccleſiã introductæ.

Secundum ex intentione pia, non corrupta.

Secundum, ut ſit Intentio pia, & non corrupta, ſcilicet ut non exigatur, ut prædiximus ante pii officii exhibitionem, ut pactum intervenire videatur, ſed expleto officio poterit exigi, & ad hoc compellentur Laici authoritate Pontificali.

Tertium...

Qui ergo aures audiendi habet, audiat, & circa hæc advertat, quoniam dubium nobis eſt, multos in iis defectuoſos, & corruptos, quos * *reperimus* ſeveriter puniemus, & per noſtros ſuffragancos puniri volumus, & jubemus.

Forſan * *reperiemus*.

Cum habente beneficium per ſimoniam ante reſignationem diſpenſari non poteſt.

Et attende quòd cum habente Beneficium per ſimoniam ante reſignationem diſpenſari non poteſt. Si verò ante exhibitionem ſacramentorum, vel ſacramentalium aliqua gratis exhibita fuerint Prælatis, vel Sacerdotibus, illa recipere non formident.

Per Conſtitutiones, quoque hujus Eccleſiæ Beneventanæ Provinciales excommunicati ſunt ipſo facto, & beneficiis privati, & ſic eſſe volumus, & declaramus omnes tam dantes, quàm accipientes, & mediatores, & etiam promittentes, & jurantes pro aliquo beneficio obtinendo, aliquid ſpirituale, vel temporale alicui Domino, Prælato, Abbati, vel * *cujuſvis* Domino Spirituali, & etiam Domino temporali cujuſcumque præminentiæ, ſtatus, gradus, aut conditionis exiſtat, etiamſi ſit Patronus alicujus Eccleſiæ, ſeu Beneficii, ſeu quævis perſona ſæcularis, aut familiaris, ſeu Procurator, quocumque colore appoſito, vel quæſito, etiamſi ratione tranſactionis, ſeu permutationis cujuſcumque Eccleſiaſtici Beneficii fiat.

Forſan * *cuivis*.

Et contrahitur ſimonia quovis colore quæſito ſiat datio, vel acceptio.

Item præcipimus, ut per omnes Eccleſias Euchariſtia, Chriſma, Oleum Sacrum, & fontes ſub fideli cuſtodia, Clavibus adhibitis, conſerventur, ne manus temeraria ad aliud poſſit extendi, & ne quis ſine expreſſis licentia, & permiſſu ejus, ad quem ſpectat cuſtodia, prædicta accipere valeat.

Injungitur fidelis cuſtodia Euchariſtiæ Chriſmatis, & Olei Sancti.

Si verò is, ad quem ſpectat cuſtodia, ea incautè reliquerit tribus menſibus ab officio ſuſpendatur, & ſi nefandum aliquod per ejus imperitiam inde contigerit, graviùs punietur. Secundùm conſtitutiones autem hujus Eccleſiæ Beneventanæ Provinciales, tam receptores, quàm præſumentes, & permittentes Excommunicationis vinculo ſunt innodati. Per quas etiam præcipitur, & mandatur omnibus Clericis, ut Vaſa, in quibus Sanctum Chriſma, & Oleum Sanctum reponũtur, habeant, & ſint de ſtagno, vel de alio metallo, ita quod de facili frangi nõ poſſint, nec liquores prædicti effũdi.

Incautè cuſtodianti injungitur pœna.

Ex qua materia eſſe debeant vaſa, in quibus Sanctum Chriſma, & Oleum Sanctum aſſervatur.

Præcipientes, ut ſingulis annis in die Jovis Sancta Cœnæ Domini Presbyteri Parochiales per ſeipſos, aut Clericos, adultos tamen, Chriſma novum, & oleum novum Cathecumenorum, quod exhibetur pueris baptizandis, & oleum novum Infirmorum, quod exhibetur Infirmis à nobis in noſtra Diœceſi, ſeu ſuffraganeis noſtris in eorum Diœceſibus, vel Archipreſbyteris noſtris ſuſcipiant, ſicut eſt conſuetum.

Singulis annis feria quinta hebdomadæ ſanctæ in Cœna Domini Chriſma novum, & Oleum novum cathecumenorum, & oleum novum Infirmorum Preſbyteri Parochiales ſuſcipere debent.

Sed ante effundatur vetus Chriſma intra fontes Eccleſiæ Baptiſmales, & ibidem diligenter abluantur ampullæ, vel intra Eccleſiam vetus Chriſma,

Digitized by Google

ma, & oleum conſerventur, & eum novo oleo cathecumenorum per totum annum inungant pueros baptizandos, & cum novo chriſmate baptizatos, & eum novo oleo Infirmorum inungant Infirmos. Ex conſtitutionibus quippe noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ excommunieati ſunt ipſo facto omnes, qui recipiunt ſanctum Chriſma, Oleum Sanctum, Oleum Infirmorū ab alienis Epiſcopis, licentia non obtenta à ſuis Epiſcopis.

Excommunicationem ipſo facto cōtrahunt ab alienis Epiſcopis ſine facultate proprii Epiſcopi S. Chriſma, & oleum Sanctum recipientes.

Et ſi fortè contigerit, quod Oleum, & Chriſma deficiant, ſtatim mittant ad Archipresbyteros pro Chriſmate, & Oleo, & ſi ab eis habere nō poſſint, vel ſine periculo expectare, ſi aliquid reſidui fuerit * *admiſceat* illi reſiduo Chriſmatis, & illi reſiduo olei oleum olivarum non conſeeratum, & eis unctiones faciant ſupradictas. Sacerdotes autem, qui veteri chriſmate * *jungit* pueros in Baptiſmo, præterquàm in mortis articulo, deponi debent.

Quid agendum ſi oleum, & chriſma forte deficiant.

*Lege * admiſceant.*

*Lege * innegunt.*

Deponendus eſt Sacerdos, qui pueros in Baptiſmo innugit veteri chriſmate, extra mortis articulum, & ſi puer loco olei fuerit, vel ex negligentia, vel ex errore inunctus chriſmate, non eſt ulterius inungendus oleo.

Et ſi fortè negligentia, vel errore loco olei cum Chriſmate puer inunctus fuerit, vel Infirmus, non fiat ulterius inunctio olei, quia cum Chriſmate jam eſt facta, cum Chriſma ex oleo, & Balſamo componatur. Quando verò inunctio eſt facienda, cum Chriſmate, & fit cum oleo per errotem, vel illa, quæ eſt facienda cum oleo Infirmorum fiat eum oleo cathecumenorum, vel è converſo, ſuppleatur adhuc Chriſmatis, vel olei inunctio, quæ incautè fuerat prætermiſſa. Caveant ergo Presbyteri à tali errore, alioquin graviter punientur. Et quia ſine Baptiſmo non eſt ſalus, juxta illud Joann. 3. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu-Sancto non intrabit in Regnum Cœlorum*, ideo de Baptiſmo primitùs eſt videndum.

Quando, & quomodo corrigi debet inunctio per errorem facta.

TITVLVS IV.

De Baptiſmo.

RUBRICA.

QUia Baptiſmus eſt janua omniū Sacramentorum, ideo primò videndum eſt, ſcilieet quid eſt, & à quo fuerit inſtitutus, quis poſſit baptizare, & quis baptizari; quæ ſunt neceſſaria ad baptiſmum, quot ejus ſpecies; quis effectus.

CAP. I.

Quid ſit Baptiſmus, & à quo fuerit inſtitutus.

BAptiſmus eſt *regeneratio ſpiritualis in certis verbis, & aquæ ablutione conſiſtens*: ſed alii aliter definiunt, tamen effectualiter hæc complectuntur omnia, & magis clarè.

Baptiſmus eſt regeneratio ſpiritualis.

Inſtitutum fuit à Domino hoc Sacramentum exemplo, cum Dominus à Joanne fuit baptizatus; Præcepto, cum dixit Nicodemo Joan. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto*; Et cum dixit diſcipulis ſuis Matthæi ult. *Euntes in mundum univerſum docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Inſtitutus fuit à Chriſto Domino tum exemplo, tum præcepto.

CAP. II.

Quis poſſit baptizare, & quis baptizari.

BAptizare autem poteſt, & debet Epiſcopus, vel Sacerdos, vel Diaconus, ſi Sacerdos commodè haberi non poteſt, & in neceſſitate quicunque, dummodò habeat intentionem baptizandi, & ſervet formam Eccleſiæ, Ideo etiam tenet hoc Sacramentum ſi conferatur ab Excommunicato, Hæretico, vel Pagano in forma Eccleſiæ, licèt conferri à talibus non deberet. Undè etiamſi non credit Sacramentum Baptiſmi, nec aliquid ibi fieri ſpirituale, dummodo in genere intendat facere, quod facit Eccleſia, baptizatum eſt.

In neceſſitate baptizare poteſt quicumque.

Tenet baptiſmus etiamſi baptizans non credat, dummodo in genere intendat, facere quod facit Eccleſia.

Baptizari autem poteſt, & debet quicumque, etiamſi reſiſtat, Infans, non habens diſeretionem. Invitus non *recipitur* ad baptiſmum.

Quicùque infans diſcretione carens baptizari poteſt, & debet etiamſi reſiſtat.

Nullus igitur invitos Tartaros, vel Sclavos, ſeu alios Judæos, vel Paganos ad Baptiſmum venire compellat. Sed nec aliàs volentes baptizentur, niſi ſint primitùs inſtructi in fide, & ſciant *Pater noſter*, & *Ave Maria*, & orare, & aliquos fidei articulos: Et ſi volentes baptizentur, non propter hoc deindè eorum bona recipere debent. Ipſi autem, licèt baptizati, ſervitia conſueta Dominis ſuis facere tenentur. Niſi illi Domini eſſent infideles, quia tunc penitùs ab eorum ſervitute ſunt liberati.

Judæi, Pagani, & Tartari inviti non baptizentur.

CAP. III.

Digitized by Google

CAP. III.

Quæ ſunt neceſſaria ad Baptiſmum.

TRia verò ſunt neceſſaria in Baptiſmo, ſcilicet intentio baptizantis, vel Eccleſiæ generalis: Item elementum, ſcilicet aqua naturalis, ** ut* nullus liquor alius; nec ſaliva.

Aliàs * &

Item verba, ſcilicet quod dicat baptizans baptizando: *Ego baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, * ſpergendo* aquam ſupra caput, ſeù majorem partem corporis ejus, vel immergendo, ut utitur hic.

Aliàs * ſpargendo.

Baptiſmi autem forma non vitiatur, ſi quid in ea ſuperfluè apponatur, vel præmittatur: ſi verò aliquid interponatur, dicunt quidam non eſſe baptizatum, licèt alii contra. Mora autem naturalis, & compendioſa, puta tuſſiendo, reſpirando, vel ſcreando non obeſt.

Mora naturalis, & compendioſa in prolatione formæ non obeſt.

Forma etiam pronunciari poteſt litteraliter, vulgariter, græcè, latinè, & armenicè: idem enim ſunt effectus, licèt voces diverſæ. Undè etiã fit Baptiſmus ſub nominibus Synonimis. Et ſi omitteretur Ego, quidam dicunt non vitiari, quia videtur ſubintelligi, maximè ſi ex ſimplicitate factum eſt.

Forma quovis idiomate pronunciari poteſt. & ſi omittitus ego non vitiatur ut docet D. Th. in ſup. 3. p. q. 7. art. 5.

CAP. IV.

Quot ſint Baptiſmi ſpecies, & quinam ejus effectus.

SPecies Baptiſmi ſunt tres, ſcilicet fluminis, ideſt aquæ cum dictis verbis, de qua ſpecie communiter utimur. Et flaminis, ideſt Spiritus Sancti, ut cum quis deſiderans baptizari, non habens aliquem, qui baptizet eundem, nam talis ad Chriſtum convolat. Et ſanguinis, ut fuit Innocentibus, & poteſt eſſe in quolibet credente in Chriſtum, & antequam baptizetur, moriente pro Chriſto.

Tres ſpecies Baptiſmi explicantur a D. Th. in ſup. 3. p. q. 7. ar. 12. o.

Effectus Baptiſmi eſt remiſſio omnium peccatorum, & ſalus æterna, & etiam remiſſio totius pœnæ, quæ peccatis debetur, quia, ut dicit Ambroſius: *Gratia Dei in baptiſmo non requirit gemitum, neque planctum, ſed omnia gratis condonat.* Nec requiritur in eo aliqua Pœnitentia vera de neceſſitate, ſed ſufficit attritio, quæ tollit indiſpoſitionem, & propoſitum peccandi, & quòd malum ei diſplicet.

Per baptiſmum omne peccatum tollitur, ut D. Th. 3. p. q. 69. art. p. o.

Ad hunc baptiſmi effectum ſufficit attritio indiſpoſitionem tollens.

CAP. V.

Sanctiones in materia Baptiſmi.

PRæcipimus itaque, ut Infans quàm citò natus fuerit, ſi periculum mortis ſibi immineat, ita quòd Presbytero nequeat præſentari, à circumſtantibus maſculis, ſi præſentes fuerint, baptizetur in aqua calida, vel frigida, non in aliquo alio liquore, & in vaſe mundo ligneo, vel lapideo, vel aliquo alio ſufficienti, vel ſi vas haberi non poſſit, fundatur aqua ſuper caput baptizandi, & dicantur dicta verba, quibus debet ** aliquid* baptizari.

Si periculum mortis immineat, Infans citò baptizetur à circumſtantibus.

Quæ obſervari debent in tali caſu.

Lege * *aliquis.*

Advertant tamen Sacerdotes, quòd aquam calidam apponant, quia Parvuli quandoque ita penetrantur frigore Aquæ, quòd contrahunt mortales infirmitates, & moriuntur. Si autem maſculi præſentes non fuerint, à circumſtantibus fœminis baptizetur, etiam à Patre, vel Matre, ſi alii non fuerint à quibus valeat baptizari; ſed quandiù alii fuerint, à Patre, vel Matre nullatenus baptizetur. Et ſi ex neceſſitate à Patre proprio, vel à Matre Infans fuerit baptizatus, Matrimonio inter eos in ſua firmitate manente, nulla propter hoc injungatur pœnitentia baptizanti, qui ex hoc debet potiùs commendari. Si verò malitioſè Pater, vel Mater baptizaverit, vel in Cathechiſmo seù, in confirmatione tenuerit infantem proprium, vel Infantem Uxoris ſuæ ex alio viro procreatum, matrimonio, ut dictum eſt in ſuo robore permanente, ad nos mittatur, vel Epiſcopum ſuum, de tanto exceſſu pœnitentiam ſuſcepturus. Si autem caſu, vel ignorantia id acciderit, non ſunt in aliquo puniendi. Ne fortè propter imperitiam laicorum Infans abſque forma debita baptizetur.

Aqua calida apponenda eſt ad evitandas infirmitates, & mortes infantium.

Neceſſitatis cauſa parentes poſſunt baptizare filios. D. Th. 3. p. q. 8. art. 3.

Pater, vel Mater malitioſè baptizans filium ad Epiſcopū debet adiſe.

Diſtrictè pręcipimus, ut Presbyteri frequenter admoneant, & inſtruant plebem ſuam, ut cum ex neceſſitate ut prædictum eſt, aliquem baptizari contigerit, hanc formam in traditione ipſius Baptiſmi cum diligentia ſtudeant obſervare, ſcilicet, ut Infantem ter mergendo in aquam, baptizans dicat ſic: *Petre, vel Martine, vel Ugo, ego baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Si tamen una tantùm immerſio facta fuerit, erit nihilominus baptizatus. Circa autem im-

Inſtruatur Populus à Presbytero de forma baptiſmi

Lege* ſeciendam.

immerſionem trinam, vel unam* *ſien-dam* attendi volumus Eccleſiarum conſuetudinem. Probabiliorem tamen reputamus illam, quæ ter immergit; quia ſignificat fidem Trinitatis, & triduum ſepulturæ Chriſti. Hæc tamen ſignificatio non eſt de ſubſtantia Sacramenti: graviter tamen peccat, qui contra conſuetudinem Eccleſiæ facit.

Trina immerſio aliquando fuit in uſu, aliquando nó in Eccleſia, nunc autem peccat, qui contrarium facit licet baptiſmus tenet ita D. Th. 3. p. q. 7. art. 3. in o.

Si omittatur impoſitio nominis validus eſt baptiſmus ut D. Th. 3. p. q. 7. art. 5. ad 3.

Et, licèt proprium nomen Infanti non fuerit impoſitum, licèt etiam Paternum, vel Maternum non habuerit, nec dictum fuerit ego; dum tamen infantem immergendo in aqua dictum fuerit: Baptizo te in nomine *Patris, Filii, & Spiritus-Sancti. Amen*, Infans erit nihilominus baptizatus.

Apud Apoſtolos fuit in uſu hæc forma, nunc prohibita ab Eccleſia ut docet D. Th. in 3. p. q. 7. art. 6. in o.

Idem dicimus (ſcilicet Infantem baptizatum eſſe) ſi baptizans dixerit, Baptizo te in *nomine Chriſti*; quód tamen non eſt Laicis exprimendum, nè à forma prædicta, ſtatuta per Eccleſiam recedatur, ſuper quo caveant Sacerdotes. Si autem tanta copia de aqua haberi non poteſt, ut Infans ibi totaliter immergi poſſit, vel fortè ſimiliter mergi timeatur, ob fragilitatem Pueri, quód ex totali immerſione mortem poſſet incurrere, vel propter imbecillitatem Sacerdotis, non potentis ſubſtentare Infantem, vel propter conſuetudinem Eccleſiæ, quæ hoc patitur, cum ſcutella, vel* *Tyfo*, vel alio vaſe aliqua quantitas aquæ ſuper caput Infantis effundatur à baptizante, & effundendo dicat baptizans: *Ego Baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen*, & erit Infans baptizatus.

Si deſit aqua ad immerſionem neceſſaria, vel immineat ex immerſione periculum effundatur aqua ſuper caput Infantis.

Forſan* Scypho.

Hæc autem ſupradicta, ſcilicet, quód Infans à Laicis baptizetur, præcipimus in neceſſitatis Articulo obſervanda; * *ſi* neceſſitate ceſſante, omnibus Laicis baptizandi, & etiam Clericis, niſi fuerint in Presbyteros Canonicè ordinati; & Cathechiſmum faciendi, interdicimus poteſtatem. Subſtinentes, quod Diaconus, & Subdiaconus prædicta poſſint facere, ubi Sacerdos præſens non eſt, vel ea non poteſt facere, & neceſſitatis Articulus noſcitur imminere.

Forſan* ſed

Neceſſitate remota interdicitur Laicis, & etiam Clericis non Presbyteris baptizandi poteſtas. ut D. Th. in ſup. 3. p. q. 8. art. 4. o.

Cum verò ſecundùm formam prædictam in neceſſitate Infans à Laico fuerit baptizatus, præcipimus, ſi ſupervixerit, ut presbytero, quàm citiùs poterit, præſentetur, qui inquirat ſollicitè qualiter fuerit baptizatus. Et ſi dubitetur, An puer ſit baptizatus, quia fortè baptizans non recordatur ad plenum de Verbis in baptiſmo prolatis, vel circumſtantes diſcordant, vel fortè Infans expoſitus inventus juxtà Eccleſiam, vel alibi, vel ad Hoſpitale, nec habetur certitudo, vel aliquod ſignum; Utrum ſit baptizatus, vel non, in his caſibus faciat Sacerdos Cathechiſmum, & baptizet ipſum ſub his verbis. *Si baptizatus es non te baptizo; ſed ſi baptizatus non es, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* & in tali dubio ſtatur teſtimonio unius.

De baptizatis à Laico Presbyter inquirat qualiter ſint baptizati.

Si dubitetur ex probabili cauſa an puer ſit baptizatus, baptizetur ſub conditione.

In tali dubio ſtandum teſtimonio unius.

Si verò Infans à Laico baptizatus mortuus fuerit antequam Presbytero præſentetur, & Presbyter dubitaverit, an fuerit in baptiſmo debita forma obſervata; ſi de hoc certificari non poterit, in tali dubio infans in Cemeterio Eccleſiæ debet ſepeliri. Et idem credimus poſſe fieri, quando expoſiti juxta Eccleſiam, vel alibi mortui reperiuntur, nec de baptiſmo eorum poteſt haberi aliqua certitudo. Idem etiàm ſi Puer moreretur antequam baptizans formæ verba perficeret; ſed ſi ſupervivent ratione dubii ſub conditione, ut prædiximus, rebaptizandus eſſet. Si autem in baptiſmo, dum Infantes à Laico baptizati mortui ſunt, antequam Presbytero præſententur, inventum fuerit, formam debitam non fuiſſe ſervatam: ſed Infantem expoſitum, & mortuum inventum, conſtiterit per ſcripturam, vel alia ſigna, baptizatum non eſſe, non debet in Cæmeterio Eccleſiæ ſepeliri.

In dubio an Infans mortuus ſit baptizatus necne, ſepeliendus eſt in Cæmeterio Eccleſiæ.

Ad hæc ſi Sacerdos invenerit Infantem à Laicis juxta formam Eccleſiæ baptizatum, ita quód non ſit de hoc aliquatenus dubitandum, non rebaptizet eum, nec faciat Cathechiſmum, ſed inungat eum in pectore, & inter ſcapulas oleo benedicto ſine illa interrogatione. *Abrenuntias, &c.* ſed dicendo Ego te * *Lineo*: Tutius enim eſt, licèt non ſit neceſſarium, quód fiat prædicta inunctio, in hoc caſu inungat etiam Chriſmate Sacro in Vertice, dicendo orationes, quæ dicuntur poſt baptiſmum, & faciendo alia, quæ poſt baptiſmum conſueverunt fieri, ſicut in libris baptiſmalibus continetur. Si verò Infanti, pro baptiſmo ad Presbyterum apportato, non poteſt propter mortis periculum ſecuturæ, fieri Cathechiſmus, baptizet Presbyter incontinenti, dimiſſo Ca-

Quæ præſtare debet Sacerdos circa Puerum citra dubium à Laico legitimè baptizatum.

Forſan* Linio.

Quæ præſtare debet Sacerdos cum Infanti ad baptiſmum apportato inſtat mortis periculum.

thechiſmo, & inungat eum oleo benedicto, & Chriſmate ſacro, & alia faciat, quæ fiunt poſt baptiſmum, ſicut ſuperiùs continetur. Cum verò puer eſt ſine periculo, Cappellanus cum ſolemnitate debita baptizet eundem, & ante baptiſmum fiat inunctio, cum oleo Cathechiſmorum, & cum Chriſmate poſt baptiſmum.

De Fonte baptiſmali Lapideo.

Caveant autem Sacerdotes, ut pro baptiſmo in Eccleſiis ſuis, & infra eas, habeant fontem lapideum ab Epiſcopo primitùs benedictum, ſi haberi commodè poſſit, alioquin habeant aliud vas conveniens, ſolummodò ad baptizandi officium deputatum, & tali modo collocatum, quòd extra Eccleſiam portari non poſſit. Dictum autem fontem teneant benè mundum, & honeſto modo, alioquin duriùs punientur, ſicontrarium fecerint præmiſſorum. Lapidem autem fontis, vel aliud vas ante omnia ab Epiſcopo benedici præcipimus, & antequam aliquis ibidem baptizetur.

Cathechiſmus ſemper præcedere debet baptiſmum, niſi neceſſitas obſtet ut D. Th. in ſup. 3. p. q. 12. art. p. o.

Ad hæc adiicimus, convenienter Cathechiſmum ſemper, niſi in caſibus ſuprapoſitis, debere præcedere baptiſmum, quia cum baptiſmi ſalus per virtutem fidei fit, meritò requiruntur à baptizando ea, quę ſunt de neceſſitate fidei, quæ ſunt tria, ſcilicet fidei ſuſceptio, fidei confeſſio, & fidei obſervatio, propter quæ tria Cathechiſmus inventus eſt, in quo fit inſtructio de Articulis communibus diſtincta ad fidei ſuſceptionem, fit etiam reſponſio ad fidei profeſſionem, fit etiam reſponſio ad fidei obſervationem. Quia verò Adultus peccatum proprium habet, & per ſe credere poteſt, requiruntur hæc ab eo de neceſſitate, & per ſe ipſum reſpondere habet. Quia verò parvulus non peccatum actuale habet, nec per ſe credere poteſt, requiruntur hæc ab eo de congruitate, & per Vicarium, ſcilicet per Patrinum, non in perſona propria, ſed in perſona parvuli reſpondetur.

In Cathechiſmo adultus per ſe reſpondere debet: Infans per Vicariũ, ſcilicet per Patrinum.

Et eſt ſenſus cum dicit: *Credo, & præſto ſum* Sacramentum fidei accipere; Vel poteſt intelligi de obſervatione fidei in futuro, & ſic poteſt eſſe duplex ſenſus, *Credo*, ideſt quando ad perfectam ætatem veniam, fidei conſentiam vel *Credo*, ideſt operam dabo ad hoc, quod credat, quia in hoc, & ipſe puer, & Patrinus obligantur.

Senſus illorum verborum, quæ Patrinus profert: Credo, et Præſto ſum explicatur ad mentem D. Th. 1. p. q. 12. art. p. ad 1.

Et circa præmiſſa dicimus advertendum, quod Sacramentalium, quæ fiunt ante baptiſmum, ſunt quatuor, quæ ſignificant quatuor ſpiritualiter * *fienda* in baptiſmo; nam & Sufflatio, & Inſufflatio ſignificant Spiritus maligni expulſionem, & introductionem. Salis immiſſio gratiam, & Sapientiam, & à futurorum peccatorum putredine conſervationem: ſalivæ contactus circa aures, ſenſuum ſpiritualium apertionem. Unctio olei in pectore, & inter ſcapulas, legis Dei amorem, & devotam ſubjectionem.

Sacramentalia quatuor, quæ fiunt ante baptiſmum, quid ſignificent.

*Lege * facienda.*

Alia verò tria fiunt poſt baptiſmũ, ſcilicet Chriſmatio in vertice, quæ ſignificat Chriſti gratiam imminentem, & confirmantem. Cerei impoſitio, quæ ſignificat fidei, & morum claritatem. Veſtis candida, quæ ſignificat Innocentiæ reſtitutionem.

Sacramentalia 3 tria, quæ fiunt poſt baptiſmum quid ſignificent.

Puer igitur quàm citiùs poterit, baptizetur, ad quod Sacerdotes Populum inducant, & hoc propter tria. Primò propter imbecillitatem naturæ, quia de facili mori poſſet, & damnaretur. Secundò propter infeſtationes dæmonum, qui non habent tantas infeſtationes in pueris baptizatis, neque quantum ad nocumenta ſpiritualia, neque quantum ad nocumenta corporalia. Tertiò quia * *pueritiam* faciliùs homo inducitur, & aſſueſcit in his, quæ ſunt Chriſtianæ Religionis, & fortiùs inhæret.

Puer quàm citiùs baptizetur tribus de cauſis, & has cauſas Sacerdotes Populo inculcent.

*Forſan * in pueritia.*

Adultis autem non ſtatim cum convertuntur eſt Sacramentum baptiſmi conferendum; ſed differri oportet uſque ad aliquod certum tempus arbitrio Epiſcopi ſtatuendum. Et idem dicimus in ſclavis maſculis, & fæminis, putà ad menſes octo, ſaltem in illis propter cautelam Eccleſiæ, ne decipiatur fictè accedentibus, conferant Sacramentum, & ut ante baptiſmum de fide plenè inſtruantur, & propter reverentiam Sacramenti. Si tamen plenè inſtructi non eſſent, vel infirmitas, vel aliquod aliud periculum mortis immineret, ſtatim ſine dilatione eſſent baptizandi.

Adultis non ſtatim conferendus baptiſmus.

At ſi periculum mortis immineat, ſine dilatione baptizandi ſunt.

Si quis autem adultus dum ſanus eſſet, diſtulerit baptizari, & poſtea timore mortis conſtitutus in ægritudine fecerit ſe baptizari, non poteſt promoveri, quia præſumitur non verè pœnitens, cum non voluntate, ſed neceſſitate videatur baptiſmum recepiſſe, & ita præſumitur, quod non ſint ei peccata dimiſſa, Et fuit ratio principaliter, ut per hanc pœnam homines compellantur non negligere ſuam

Adultus, qui ſanus diſtulit baptizari, & poſtea ex timore mortis fecit ſe baptizari, promoveri non poteſt.

ſuam ſalutem. In duobus tamen caſibus promoveri poſſet; Unus ſi poſt baptiſmum fides ejus, & vita probabilis apparuerit; Alius ſi raritas Clericorum hoc exegerit.

In duobus tamen caſibus promoveri poſſet.

Et licet baptiſmus omne peccatum, & ſequelam peccati tollat, tamen hoc caſu non tollit iſtam irregularitatem ex contemptu, & dilatione contractam, quia eadem res non poteſt duos contrarios effectus operari. Euchariſtiam autem differendo non repellitur ab ordine, quia poteſt differri ſine culpa, & periculo, ſcilicet ex devotione, & reverentia: Baptiſmus verò, vel vix, vel nunquam ſine culpa, & periculo differtur.

Cur hanc irregularitatem ex contemptu, & dilatione contractam baptiſmus non tollat?

Cur eandem irregularitatem Euchariſtiæ dilatio non inferat?

Sine magna neceſſitate nullus plures uno contextu præſumat baptizare, aut etiam à pluribus unus baptizetur aliàs peccarent præſumentes.

Sine ingenti neceſſitate, neque unus plures uno contextu baptizet, neque plures unum: ut d. D. Th. in 3. p. q. 8. art. 6.

Præcipimus etiam diſtrictè, ne in Patrinum Regularis aliquis admittatur, ut omnis * *familiaritas* ſuſpicio evitetur, inter quos intelligimus Religioſas, Abbatiſſas, ſeu Moniales, quas Monaſterio exire non licet, ſed peſſimè audivimus obſervari. Nec aliquis alius, qui in ſententia eſt poſitus, vel ligatus excommunicationis, vel interdicti, vel qui non eſt confirmatus, niſi in neceſſitate. Tamen ſi aliquis de prædictis Patrinus fuerit non nocet aliquid baptizato.

Regularis non admittatur in Patrinum, nec excommunicatus, nec non confirmatus.

*Forſan * familiaritatis.*

Præcipimus autem in Cathechiſmo, & baptiſmo, & Confirmatione Epiſcopali unus tantùm ſit Patrinus, hoc eſt unus in quolibet Sacramento, quia ex hoc inſurgit Spiritualis cognatio, quæ impedit Matrimonium contrahendum, & quando pro baptiſmo, vel confirmatione provenit, dirimit jam contractum. Hoc etiam in noſtris conſtitutionibus Provincialibus, & Prædeceſſorum noſtrorum prohibitum eſt, propter multa enormia, & inconvenientia occultè, & publicè hactenus propter tales compaternitates perpetrata, per quas arbitrariè in contrarium facientes ſunt puniendi. Per eaſdem quoque conſtitutiones, quia nonnulli tam Clerici, quam Laici exquiſitis, & conceptis in corde fraudibus Compaternitatem, cum nonnullis contrahere ſatagunt, & cum relata occaſione, inhoneſta, & illicita exercere, ut ficta eorum machinatione ad fornicarias, & concubinas ſuas, quas in occulto detinent, ſeu detinere proponunt, facilior, & excuſabilior ipſis materia ſit, & via frequentiùs accedendi, ut omnis fornicandi, & delinquendi materia auferatur, ſub excommunicationis pœna mandatur, ſtatuitur, & ordinatur, quod nullus Clericus, ſive Laicus noſtrarum Civitatis Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ hujuſmodi fraudulentas, ſeu fictas Compaternitates contrahat, ſeu contrahere præſumat.

Unus tantùm ſit Patrinus, tum in Cathechiſmo, tum in baptiſmo, tum in confirmatione, hoc eſt unus in quolibet Sacramento.

Sub excommunicationis pœna ſtatuitur, quod nullus ſive Clericus, ſive Laycus fraudolentas Compaternitates contrahat.

Inhibeturque omnibus Preſbyteris, & Clericis dd. Civitatis Diœceſis, & Provinciæ ne modo aliquo abſque noſtra, ſeu Vicarii noſtri, Suffraganeorum noſtrorum, ſeu Vicariorum ſuorum licentia ſpeciali Compaternitatem contrahat, ſeu contrahere præſumat, niſi cum ſanguineis, & affinibus ipſorum uſque ad tertium gradum incluſivè, & niſi cum exercere voluerint officium debitum baptizandi. Qui fuerit Patrinus in baptiſmo, & confirmatione poterit eſſe Patrinus. Et pluries quis poteſt effici Compater diverſos baptizando, vel confirmando Infantes.

Prohibetur Clericis compaternitatem contrahere ſine licentia exceptis cõſanguineis.

Pluries quis poteſt effici compater, baptizando, vel confirmando plures Infantes.

Pueri, & muti, & ſurdi, & ægri, qui plenè in baptiſmo reſpondere non poſſunt, per Patrinum de fide reſpondere tenentur. Adulti verò per ſe debent reſpondere in baptiſmo de fide, in quo remiſſionem recipiunt omnium peccatorum antea commiſſorum, etiam ſine * *Commiſſione*, dum tamen fideliter convertantur. Æger quoque baptizari poterit ſubitò etiam obmuteſcens, ſi modò voluntatis præteritę teſtimonium habeat, aut præſentis in ſuo nutu. Mulier prægnans ſi baptizetur, non intelligitur partus baptizatus.

Qui per ſe reſpondere plenè non poſſunt, quia muti, vel ſurdi, vel ægri reſpondere tenentur per Patrinum.

*Forſan * Confeſſione.*

Si baptizetur mulier prægnans non per hoc intelligitur baptizatus ejus partus D. Th. in ſup. 3. p. q. 9. art. 11. 0.

Patrinus, qui Confitetur fidem pro puero in baptiſmo, tenetur ipſum inſtruere in fide, & Charitate, Juſtitia, & Caſtitate, quoniam pro illo apud Deum fidejuſſor exiſtit, ſicut & in confirmatione eis præcipitur, ut Symbolum, & orationem Dominicam, & *Ave Maria*, cum fuerit ætatis doceat * *eidem*. Credimus tamen ipſum quoad Deum ſatis excuſatum, ubi puer parentes habet in fide doctiſſimos, & conſtantes, & tales, qui docere ſciunt, atque volunt, tanquam pii Genitores.

Patrinus eſt pro Puero fidejuſſor apud Deum, & ſic tenetur ipſum inſtruere in fide & doctrina Chriſtiana: ita D. Th. in ſup. 3. p. q. 8. art. 8. 0.

*Alias * eundem*

Eſt tamen apud Deum ſatis excuſatus, ſi puer Parentes habeat doctiſſimos, & pios ita D. Th. loco cito

Pueris baptizandis nomen imponitur in baptiſmo, ſicut etiam in Circumciſione antiquitus imponebatur. Sed ſi baptizato oblivione non impo-

natur nomen, vel fortè errore maſculo nomen fæminæ, vel è converſo imponitur, tenet baptiſmus, nec propter hoc iteratur, & nomen in confirmatione frontis denuò imponetur. Vidimus tamen plures, quibus immediatè reverſis de Baptiſmo ad domum, pueris nomina mutabantur, quæ mutatio dicebatur proficere contra potiones, aut incantationes magicas.

Si ex oblivione non imponatur, vel ex errore nomen fæminæ maſculo, & maſculi fæminæ imponatur, tenet baptiſmus.

Texatur ſuperſtitio quædam circa mutationem nominum poſt baptiſmum.

Et notandum, quod Sacerdos baptizans, & Epiſcopus confirmans ſe illis obligant, quod de eis curam habeant, quia tamen non poſſent omnibus curam ſpiritualem impendere, idcirco Patrino committitur, qui ſe fidejuſſorem ponit, ut dictum eſt, qui ſi negligenter egerit ſatis graviter peccat. Caveant igitur Patrini, & ſic nullus Patrinus efficiatur, niſi ſciat *Pater noſter*, & *Ave Maria*, & *Credo*, in quibus tenentur inſtruere filiolum, & eum debent cuſtodire, & docere, ut dictum eſt.

Nullus fiat Patrinus, niſi ſciat ea, in quibus inſtruere Puerum debeat.

Si propriam cappulam propter paupertatem, vel aliam quamcumque cauſam non habeat, nec habere valeat baptizandus, cum cappula, cum qua etiam alius fuerat baptizatus, quam Sacerdos pauperibus gratis exhibeat, baptizetur. Cappulæ verò ad humanos uſus minimè transferantur, ſed in uſus mundos Eccleſiæ deputentur. Contrarium verò facientes gravius puniemus.

De baptizandorũ cappulis.

Ejuſmodi cappulæ ad humanos uſus non transferantur.

Puer in Materno utero exiſtens baptizari * *de debet*. Muliere in partu laborante, ſi Infans extra ventrem Matris caput emiſerit tantùm, & in tanto periculo Infans poſitus commodè haberi nequiverit, tunc infundat aliquis, vel aliqua de circumſtantibus aquam ſuper caput Infantis, dicens *Creatura Dei Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen*, & erit baptizatus; Si verò non caput, ſed aliud membrum emiſerit, & ſuper illud membrum aquam effundendo prædicto modo fuerit baptizatus, & poſtea vivus natus fuerit, non judicamus talem eſſe baptizatum, ſed hoc piæ interpretationi relinquimus Altiſſimi Creatoris, & hoc ſervari vidimus ab antiquo. Quidam autem tenent talem eſſe baptizatum.

Lege * non debet, vel *dedecet*

Pueri in utero Matris, non poſſunt baptizari: ſi tamen imminente morte, egrederetur caput poteſt baptizari, & non eſt reiterandum, ſecus ſi baptizetur alia part. D. Th. 3. p. q. 9. art. 11. ad 4.

Præcipimus tamen ad cautelam, ut baptizetur eo modo, quo dictum eſt de illis, de quibus eſt dubium an fuerint baptizati. Si verò mortuus natus fuerit, Corpus illud extra cæmeterium, cum hoc ſuæ ſaluti, ſi vitam habuerit nocere non poſſit, præcipimus ſepeliri. Quia frequenter contingit mulierem in puerperio decedere, & partus in Maternis viſceribus adhuc creditur eſſe vivus, tunc ex quo pro certo mulierem in puerperio decedere conſtiterit, ſi partum credant vivere Obſtetrices appoſito ſtatim, & ſubito poſt mortem baculo in ore mulieris, ut ſic Infans citò ſpiramen recipiat, aperiatur mulier mortua per aliquam partem ſine mora, ut partus, ſi vivus fuerit baptizetur.

Quid faciendũ ſi Mulier in puerperio decedat, & partus credatur vivere.

Et ut quilibet ſe ad hoc exhibeat promptiorem, quicumque aperiendo taliter mulierem, partum procurabit baptizari, in remiſſionem ſibi proficiat peccatorum. Et hoc per Eccleſias annis ſingulis publicetur. Sin autem partum, cum Matre ſimul mori contigerit ſine apertione mulier in cæmeterio Eccleſiæ tumuletur. Caveant autem quicumque, quòd aliter, niſi mortua muliere, non fiat inciſio, ſeu aperitio, quantumcumque ſit periculum perdendi Infantem, quia potius eſt Infantem perire, quàm homicidium in Matre committere: non enim ſunt facienda mala, ut eveniant bona.

Si quis procurabit aperiri matrem, id illi proficiet ad remiſſionem peccatorum.

Mulier ſine inciſione, in cæmeterio Eccleſiæ ſepelienda, ſi mori contigerit partum ſimul cum Matre.

Inciſio non niſi mortua muliere fiat.

Et quia quandoque ordinat Divina Majeſtas quòd naſcitur, hoc eſt puer, cum duobus capitibus, vel aliàs, dicimus, quòd ſi certum ſit duas eſſe Animas rationabiles, ut puta, cum ſunt duo capita, & duo colla, & duo pectora, quia perconſequens erunt duo corda, in tali caſu baptizandi ſunt uti duo: & quoniam preſumitur quòd plures poſſint ſimul baptizari, dicendo. *Ego baptizo vos, &c.* Tutiùs tamen eos baptizari ſigillatim. Si verò eſt dubium: Verbi gratia ſi non ſint duo capita benè diſtincta, vel duæ cervices fundatæ in eâdem nuce: tunc primò baptizandus eſt unus, & deinde illo baptizato poteſt alter dubiè baptizari, dicendo: *Si non es baptizatus Ego te baptizo, &c.*

Quid faciendum, cum naſcitur monſtrum.

Preſumitur quod unus ſimul poſſit plures baptizare, D. Th. in ſup. 3. p. q. 8. art. 6. o

Poſtremò adiicimus, quòd ſicut in * *baptizante* ad eſſe baptiſmi requiritur materia, & forma, ita & Intentio Miniſtri applicans formam ad materiam; & quamvis Miniſter Sacramenti debeat * *uniti* ad cuſtodiendum cor ſuum quantum poteſt, ut maximè in verbis Sacramentalis formæ habeat intentionem actualem, quia tamen

Lege * *Baptiſmate.*

De intentione, quam debet habere baptizans.

Lege * *niti*

cogi.

Digitized by Google

cogitatio eſt valde labilis, etiamſi tunc non adſit actualis intentio quando verba profert, dummodo prius intenderit, & contraria intentio non intervenerit, Sacramentum non impeditur, quia operatur tunc in vi principalis intentionis: Non enim oportet, quod in opere ſemper intentio conjungatur in actu, ſed ſufficit, quod opus ab intentione procedat.

Intentio actualis non requiritur neceſſario in Miniſtro ut D. Th. in ſup. 3. p. q. 5. art. 8. ad. 3.

Sunt quidam ſe ad levandum puerum de baptiſmo exhibentes, ſimulantes puerum tangere, & reſpondentes, cum aliis ad interrogationes Sacerdotis. *Abrenuntio, &c.* & ad alias, & puerum nominantes, non tamen eum tangentes de quibus dicimus, quod non efficiuntur Patrini, niſi puerum tangant, vel teneant, cum baptizatur, vel de Sacro Fonte levent, licèt ad omnia reſpondeant. Quidam autem ſunt malâ intentione repleti, qui licet teneant, vel tangant puerum in baptiſmo, non tamen reſpondent, cum aliis, per hoc intendentes facere ut non ſint * *melius* efficiantur Compatres, ut ſic poſſint, cum minori peccato cognoſcere matrem pueri, vel eam ducere poſt tempus in Uxorem, de quibus ſine præjudicio credimus, quod nihilominus Compatres facti ſunt, ex quo puerum tangant, vel teneant, ex quo enim intendunt tangere, vel tenere, & ſic agere quæ veri Patrini agunt, cum reſponſio Patrinorum quoad Compaternitatem contrahendam non ſit de ſubſtantia rei, Compaternitatem contrahunt, eo modo nec dolus, aut prava intentio eis patrocinando corrumpit, ſeu tollit vim Sacramenti, ſicut ſuperius dictum eſt de parentibus proprios filios ſic baptizantibus fraudulosè.

Patrini non efficiuntur Patrini, niſi puerum tangant vel teneant, cum baptizatur, vel de ſacro fonte levatur.

Forſan * *nec*

Qui non reſpondent, ſunt nihilominus Compatres, ſi puerum tangũt, vel tenent.

Sunt & alii, qui poſtquam tetigerint puerum in fontibus, demum extra fontes abluunt manus, tenentes ex dicta ablutione ſic facta Compaternitatem abolitam, quod falſiſſimum judicamus, & ſchiſmaticum, & tales graviter puniendi, maximè ſi ut ſe ponant, cum Matre pueri hoc fecerint, ſicut de quibuſdam intelleximus, mandantes Presbyteris, ut talia non committenda; tanquam erronea populo ad divina congregato prædicent, & exponant.

Puniendi graviter ſunt compatres, qui poſtquam puerum in Fonte tetigerint abluunt manus autumantes Compaternitatem abluere.

Caveant Sacerdotes, ut pro baptiſmo faciendo pecuniam non exigant à baptizando, vel ab alio pro ipſo, aqua autem licet conſecrata ſit, licitum eſſet emere pro baptiſmo faciendo, melius eſt tamen abſtinere, alioquin contrarium facientes ſeveriter puniri mandamus.

Pro baptiſmo faciendo, nihil omnino pecuniæ a Sacerdotibus recipi debet.

TITULUS V.

De Sacramento Confirmationis.

Rubrica.

Quoniam baptizati Spiritus-Sancti robore confirmandi ſunt, ne de facili corruant in peccatis, idcirco poſt baptiſmum, immediatè de Sacramento confirmationis eſt videndum, ſcilicet quid ſit confirmatio, à quo debet conferri, & cui, & quæ ſunt in eo neceſſaria, & quid eſt ejus effectus.

CAP. I.

Quid ſit confirmatio, & a quo, & cui debet conferri.

Confirmatio eſt *Epiſcopalis in fronte baptizati Chriſmatio ad robur, & Spiritus-Sancti augmentum*. Et definitur ideo ſic, quia eſt Sacramentum pugnantium, & datur robur contra diabolum. Debet autem conferri à ſolis Epiſcopis, & Superioribus, & non ab inferioribus, quia Apoſtoli, quorum ſunt Epiſcopi ſucceſſores hoc Sacramentum miniſtrabant. Qui Epiſcopi, licèt jejuni hoc Sacramentum conferre debeant propter reverentiam Sacramenti: Si tamen aliter fiat, non nocet, propter carentiam Epiſcoporum, vel ex alia cauſa juſta. Melius eſt enim confirmari poſt prandium, cum poteſt haberi Epiſcopus, quàm recedente Epiſcopo non poſſe confirmari. Papa verò poſſet, ut * *probabilis* tenetur committere ſimplici Sacerdoti poteſtatem confirmandi, alius verò inferior ab ipſo non poſſet.

Confirmationis definitio.

A ſolis Epiſcopi & ſuperioribus conferri debet, & jejuni tenentur miniſtrare.

Forſan * *probabilius*

Probabiliter poteſt Papa conferre ſimplici Sacerdoti poteſtatem confirmãdi, ita D. Th. 3. p. q. 13. ar. 11. ad p.

Debet autem conferri hoc Sacramentum cuicumque baptizato fideli, tam parvulo, quòd convenienter fit, quia * *manus* habet fictionis, quam ſeni, & Mulieri, cum viro communiùs eſt pugna Spiritualis. Item muto, quia licèt * *verbo*, tamen ſigno poteſt conferri. Item morienti, quia licèt ſubtrahatur pugnæ, tamen pergit ad præmium militantium, ideo convenienter accipit militiæ Chriſtianæ ſignum.

Conferri debet cuicumque baptizato, etiam muto, & morienti.

Forſan * *Minus*

Forſan * *non verbo.*

CA-

C A P. II.

Quæ ſint ad Confirmationem neceſſaria, & qui ſint ejus effectus.

Quinque ad hoc Sacramentum neceſſaria.

QUinque verò ſunt neceſſaria in hoc Sacramento, ſcilicet materia, Sicut Chriſma. Forma, ſcilicet *ſigno te, ſigno Crucis, confirmo te Chriſmate in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Intentio, ſcilicet conferendi Sacramentum. Miniſter, ſcilicet ſolus Epiſcopus, vel Superior. Frons, ſcilicet confirmandi, ubi eſt ſedes verecundiæ, ad inſinuandum, quod datur ei gratia, ut ſine erubeſcentia nomen Chriſti liberè proteſtetur, & cum audacia. Undè non ſolùm in hoc Sacramento confertur gratia communiter, ſicut in quolibet alio Sacramento, emundans à peccato, vel à reliquiis peccati; ſed etiam ſpecialiter aliqua gratia, per quam quis deputatur ad officium Sanctitatis, & idoneus efficitur ad Chriſtum confitendum. Undè de grato faciunt magis gratum.

Hujus Sacramenti effectus, quinam ſunt.

Ubi fieri debet.

Confirmatio fieri poteſt in domo, vel in campo, meliùs tamen, & honeſtiùs in Eccleſia, vel in atrio Eccleſiæ. Effectus confirmationis eſt, quàm eam recipiens ſit perfectè Chriſtianus, & in eo Spiritus Sanctus augetur, & robur ei datur contra diabolum, & peccata. Et licèt omiſſio talis Sacramenti puero morienti non noceat ad ſalutem, prodeſt tamen viventibus, quia dat eis robur contra agones, & prælia hujus mundi: nocet etiam parentibus, quia ſi omittant ex contemptu, graviter peccant, & idem in quocumque ſic omittente.

Ejus omiſſio non nocet: at ſi id fiat ex cõtemptu graviter peccat.

C A P. III.

Sanctiones Circa Sacramentum Confirmationis.

PRæcipimus itaque, ut Sacerdotes moneant, & doceant ſuos ſubditos, ut hoc ſacramentum recipiant, & tempore receptionis ſint jejuni, & ſi adulti ſunt, de ſuis peccatis contriti, & confeſſi, & quòd bendellos, vulgariter lentias appellatos mundos, & latos, & ſatis lõgos ſupra Chriſmationes in fronte poſitos tribus diebus deferant propter fidẽ Trinitatis, quibus elapſis frons confirmati, & bendellus abluatur à Sacerdote ſupra fontes ob reverentiam Sacramenti; bendellus verò ad malos uſus nullatenus transferatur, ſed comburatur, vel in uſus mundos Eccleſiæ convertatur, & deputetur. Bendelius ille iteratò poteſt ad eundem uſum, ſi alter non reperiretur, deputari.

Quæ monere, quæ docere debent Sacerdotes hac in re ſuos ſubditos.

Præcipuè, cum inſtet Metropolitani, vel Epiſcopi adventus.

Sacerdotes quoque ſcientes nos, vel Epiſcopum ſuum circa ſe venturum fortè ad dedicationem Eccleſiarum, * *Altariorum*, vel cæmeteriorum, vel ad viſitationem faciendam moneant ſuos Subditos, ut ad nos, vel Epiſcopum veniant cum ſuis parvulis confirmationem à nobis, vel Epiſcopo recepturi, vel conſilium, ſeù Pœnitentiam de ſuis peccatis * per ſuum Sacerdotem habuiſſe non poterant ſuſcepturi, & ſermonem audituri.

Lege * *Altarium.*

deeſt Forſan * *ſi*

In confirmatione autem unus tantummodò ſit Patrinus, ſicut dictum eſt de baptiſmo. Confirmatio verò iterari non debet, prout de ordine, & baptiſmo ſuperiùs eſt dictum, & ideo cautius in hac noſtra Civitare, Diœceſi, & Provincia ageretur, ſi parvuli quouſque ſaltem eſſent annorum quatuor non confirmarentur propter iterationis periculum mortuis eorum parentibus evitandum. Et hoc publicari per Sacerdotes in eorum Eccleſiis præcipimus, & mandamus. Si verò caſus neceſſitatis, mortis, vel alius immineat, tunc licitè cujuſcumque ætatis parvuli fuerint, confirmentur. Si verò dubitaretur de aliquo an eſſet confirmatus, vel non, tunc poteſt confirmari ſub conditione. * *Et* ſi confirmatus es non te confirmo, ſi confirmatus non es, ſigno te &c. prout etiam dictum eſt, ubi eſt dubium de baptiſmo; quoad hæc enim eadem forma eſt tenenda. Quia verò in Sacramento confirmationis datur Spiritus Sanctus ad robur, & propter hoc aliquis ad confirmationem accedit; quia ſe habere robur ſtandi non præſumit, ideo fuit ſtatutum, ut ab altero præſentaretur, & teneretur ad ſignandum, quòd per ſe ſtare non poſſet. Nec refert utrum vir Mulierem, vel Mulier virum teneat.

Ad vitandum iterationis periculum in hac Provincia Parvuli cõfirmari non debent, niſi ſint annorum quatuor.

Si de confirmatione dubitetur, poteſt quis ſub conditione confirmari.

Forſan * *Ut.*

Confirmandus cur ab altero præſentetur?

Caveant autem qui non fuerint cõfirmati, aut excommunicati, ut nullũ ad confirmandum, preſentent cũ graviter peccent. Si verò fecerint, non eſt propter hoc irritum Sacramentum: ſed de tanto exceſſu * *prinſquam*

Non confirmati, aut excommunicati nullum ad confirmandũ præſentent.

Aliàs * *poſtquam*

ad

ad aures venerit corripi eoſdem volumus, & mandamus. Quia verò in confirmatione contrahitur affinitas, & cognatio ſpiritualis, ſicut in baptiſmo, ideo prohibemus, ut Maritus uxorem non teneat, nec è converſo, neque homo filium, vel filiam, aut ſororem, vel fratrem, quia ſufficit ad amicitiam conciliandam inter tales vinculum carnale.

TITVLVS VI.

De Sacramento Pœnitentiæ.

Rubrica.

Sicut Humano generi vulnerato ex culpa Primi Parentis baptiſmus eſt medicina, & confirmatio robur, ſic poſt baptiſmum lapſis Pœnitentia reparatio eſt ſalutis, de qua videndum eſt. Quid ſit, undè dicatur, quæ ſunt neceſſaria in Pœnitentia, quis debet confiteri, & cui, qualis * debet Confeſſio, quæ ſunt confitenda, & quid eſt effectus Pœnitentiæ.

Forſan * *eſſe.*

CAP. I.

Quid ſit, & undè dicatur Pœnitentia, & quæ ſint in ea neceſſaria.

Pœnitentia eſt ſecundum Ambroſium *mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere*: Diffinitur autem per duplicem actum, unum, qui eſt reſpectu peccati præteriti, ſcilicet præterita mala plangere, Alterum reſpectu futuri, ſcilicet plangenda iterum non committere. Primus eſt in re, Secundus in propoſito, idest ut proponatur talia de cætero non committere. Accipitur autem hic fletus, ſive planctus communiter, ſcilicet ſive pro interiori, ſive pro exteriori fletu. Dicitur Pœnitentia, quaſi pænam tenens, vel à penitendo, quia requirit, quòd peccator in ſe puniat, ulciſcendo quod commiſit peccando.

Pœnitentia diffinitur ſecundum Ambroſium per duplicem actum.

Fletus ſive planctus quo pacto hic accipitur.

Pœnitentiæ etymologia.

Tria principaliter debent eſſe in Pœnitentia. Cordis contritio, Oris Confeſſio, operis ſatisfactio: quia ſicut triplici modo Deum offendimus, ſcilicet Cogitatione, Delectatione, & opere; ſic per actus contrarios eum nobis placabilem facimus, ut Cogitationi Confeſſio, Delectationi Contritio, operi ſatisfactio opponatur; Hæc eſt enim Pœnitentia fructuoſa, quæ cogit peccatorem omnia libenter ſufferre, in corde ejus Contritio, in ore Confeſſio, in opere tota humilitas.

Tria principaliter eſſe in ea debent, & cur.

CAP. II.

Quis, & cui confiteri debeat, & qualis debeat eſſe Confeſſio.

Confiteri autem * omnis utriuſque ſexus ex quo eſt doli capax, quia nemo ſine crimine vivit, & ſine Confeſſione ſalvus non eſt ſi contemnatur, aliter ſola contritio ſufficit.

Forſan * *debet*

Confiteri debet omnis doli capax.

Confitendum eſt autem Epiſcopo, vel proprio Sacerdoti parochiali, vel ex cauſa rationabili de ipſius licentia alteri Sacerdoti, vel illis, qui ſuper hoc oſtenderent, ſe a Sede Apoſtolica poteſtatem habere. Et in neceſſitate, puta mortis Articulo, cuicumque etiam Layco, vel Mulieri, non tamen hæretico, ſchiſmatico, vel Pagano, ſeu excommunicato, vel alii, in notorio crimine perſiſtenti; quod tamen dixi de Layco, vel muliere, intellige quoad fidem Sacramenti, non quoad verè ſic moriens ſit à tali, qui claves non habet abſolutus, ſed poſt mortem ratione fidei Sacramenti, quam habuit, abſolvi poterit à proprio Sacerdote.

Confitendum Epiſcopo, vel proprio Parocho, vel Sacerdoti poteſtatē delegatam habenti.

In neceſſitate, puta in mortis articulo Laycus poteſt miniſtrare hoc Sacramentum. D. Th. in ſup. 3. p. q. 19. art. 2. & 0.

Confeſſio facta defectu Sacerdotis Layco eſt quodāmodo Sacramentalis, non Sacramentum perfectū ita D. Th. 3. p. q. 19. art. 2. ad 3. p.

Et intelligimus, quòd quilibet Parochialis Sacerdos poteſt etiam ubicumque extra ſuam Parochiam, ſuum Parochianum in Pœnitentia audire, cum Pœnitentia voluntariæ Juriſdictionis exiſtat, propter quod de loco nihil expreſſit Concilium generale; ſed benè innuit, quòd Sacerdos extraneus abſolvere non poteſt, niſi in * certis, quos infra ponemus.

Parochus etiam extra ſuam Parochiam poteſt Parochianum ſuum in Pœnitentia audire.

forſan * *caſibus*

Confeſſio verò debet eſſe voluntaria, ſicut fuit confeſſio Latronis dextri in Cruce: amara, juxta illud Pſalmiſtæ pſal. 37. *Rugiebam à gemitu cordis mei*. Frequens, in quotiens quis peccaverit, totiens confiteatur. Integra, ut omnia peccata exprimat, quia Dominus aut totum ſanat, aut nihil.

Confeſſionis conditiones, & qualitates.

Et primo debet eſſe voluntaria. ſecundo, frequens 3. integra.

Diſcreta, ut non dicat ſe commiſiſſe quod non commiſit; ſed cauſa humilitatis poſſit dicere ſe magnum peccatorem; & quòd ſe accuſet, non alios, & quòd peritum habeat Confeſſorem de licentia proprii Sacerdotis, ſi ille peritus, aut ſufficiens non exiſtat. Et quod purā intentione con-

Quarto diſcreta.

Quinto pura, quoad intentionē.

confiteatur, non ad vanam gloriam, neque in tranſcurſu; ſed moroſè. Feſtina, juxta illud; Eccl. *Ne tardes venire ad Dominum: ſubitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ diſperdet te.* Nuda quia non debet confiteri per Epiſtolam, vel Nuntium; ſed principaliter, & ore proprio; nec verbis, ſeu nominibus, crimina palliantibus; ſed quodlibet peccatum ſuo proprio nomine quantumcumque turpi; Quod intelligimus, ſi non poſſit vitare, aut Sacerdoti dare intelligi: nam credimus, quòd ſufficeret per honeſta verba peccatum exprimere, ut Dormivi, cum illa, vel cognovi illam: Non enim debet homo inhoneſtè loqui, ſi poteſt vitare; ſed ſufficiunt quæcumque verba, per quæ Confeſſor intelligit peccatum, cum ſuis circumſtantiis aggravantibus, quas omnes confiteri debet. Juxta illud Proverb. 28. *Qui abſcondit ſcelera ſua non dirigetur: Qui autem confeſſus fuerit, & ea reliquerit miſericordiam conſequetur.*

Sexto feſtina.

Septimo nuda

Debet per honeſta verba peccatũ exprimi ſi ſic exprimi poterit.

Accuſatoria, ne quærat excuſationes in peccatis, ſicut primi Parentes: nam ſi ſe modò accuſabit, Deus excuſabit. Fidelis, ut tam ipſe confitens, quàm Sacerdos ſint in Fide Catholica, & fiat ſecundùm doctrinam Eccleſiæ, non Hæreticorum, & fiat ſub ſpe veniæ, aliter non valeret.

Octavo Accuſatoria, citra excuſationes in peccatis.

Nono Fidelis, nēpe ut fiat in Fide Catholica, & ſub ſpe venia.

CAP. III.

Quæ ſint Confitenda ubi de ſeptem peccatis mortalibus.

Confitenda autem ſunt peccata mortalia, quæ ſunt ſeptem principalia, ſcilicet Superbia, Accidia, & Luxuria, Ira, Gula, Invidia, Avaritia, & quodlibet ipſorum habet ſuos comites.

Quæ ſunt peccata Lethalia.

Superbia, quæ deſiderat * *terrere* injuſtitiam poteſtatis, habet comites, ſcilicet ſævitiam, Inobedientiam, Impatientiam, Imprudentiam, Sæcularem pompam, Inanem jactantiam, Hypocriſim, & Præſumptionem. Accidia verò, quæ eſt quoddam tædium boni habet comites, ſcilicet Torporem, Ignaviam. Luxuria, quæ eſt infirmitas frangendi vires naturæ, habet hos comites, ſcilicet ventris ingluviem, veſtis mollitiem, Soporis reſolutionem, Coitus delectationem. Et generat cæcitatem mentis, Inconſiderationem, Inconſtantiam, Præcipitationem, Amorem ſui, Odium Dei, Affectum præſentis ſæculi, deſperationem futuri.

Lege * *tenere.*

Quid ſit Superbia, & quinam ejus comites.

Quid ſit Accidia, & quinam ejus comites.

Quid ſit Luxuria, & quinam ejus comites, & effectus.

Ira, quæ plerumque Innocentes damnat, & cum ſtatim non remittitur, mortale peccatum eſt, habet hos Comites, Audaciam, mutationem faciei, Imprudentiam, & Injuſtitiam. Et hoc generat lites, Contumelias, & Blaſphemias, Odium, Timorem mentis, Clamorem, Indignationem. Gula, quæ eſt edacitas ultra condignum naturæ, generat ineptam lætitiam, ſcurrilitatem, immunditiam, multiloquium, hebetudinem ſenſuum. Invidia, quæ intùs, & extra comburit hominem, habet hos Comites, ſcilicet Rapacitatem, Tenacitatem, Puſillanimitatem, Contemptum fidei. Ex hac oritur Proditio, Fraus, Fallacia, Perjurium, Inquietudo, contra miſericordiam, Cordis obduratio.

Quid ſit Ira. & quinam ejus Comites, & effectus.

Quid ſit Gula, & quinam ejus partus.

Quid ſit Invidia. & quinam ejus Comites, & qui partus.

Avaritia....

Cave tamen, ne ſis promptus de facili judicare peccatum mortale, niſi per veram ſcripturam manifeſtum ſit eſſe mortale, quia forſan de facili aliqui deſperarent. Sed potes quærenti reſpondere, Peccatum eſt, & fac pœnitentiam. Hoc tamen ſit tibi pro regula, quòd cum aliquid committitur in contemptum Dei, ut in hæreſi; vel contemptum Eccleſiæ, ut in rebelli; & in obſtinata inobedientia, vel in detrimentum proximi, ut in rapina, ſeù aliàs malè quæſitis, vel in opprobrium ſui, ut in fornicatione, mortale eſt, & de his, & de aliis mortalibus confiteri oportet, ſi in memoria habeant, aliàs ſufficit Confeſſio generalis, ni reduceretur poſtea ad memoriam, quia tunc eſſent * *ſpiritualiter* confitenda. Frequenter igitur moneant ſuos Subditos Abbates, Archipresbyteri, & Sacerdotes dicta peccata mortalia fugere, & pluſquam mortem timere; mors enim ſolum Corpus interimit, dicta verò peccata, corpus, & Animam perire faciunt in æternum.

Confeſſarius non de facili judicet peccatum expoſitum eſſe Lethale.

Quænam regula hac in re ſervanda ſit.

Lege * *ſpecialiter.*

Monendi ſubditi de peccatorũ mortalium fuga.

Circa hæc autem pro Clariori doctrina notandum, quòd inter mortalia peccata, & criminalia, talis differentia reperitur, qualis inter genus, & ſpeciem: Nam omne Criminale peccatum mortale eſt; ſed non convertitur. Dicitur autem Criminale, quaſi Capitale, ſcilicet illud peccatum quodcumque ſit, quod inducit depoſitio-

Diſcrimen inter peccata mortalia, & criminalia.

Criminale prout a mortali diſtinctũ.

ſitionem, vel decapitationem, vel exilium, vel intruſionem carceris, & omnia publica judicia.

Mortale prout à criminali diſtinctum. Multa verò ſunt mortalia, quæ hoc non inducunt, ſicut ſunt privata delicta, & ideò ad differentiam, mortalia ſimpliciter, non criminalia appellantur. Largo verò ſumpto vocabulo vocatur crimen maximè mortale. Et licèt propriè loquendo criminalia multa ſint, tamen cauſa brevitatis, & exempli aliqua ſupponimus.

Enumerantur peccata criminalia. Primum peccatum criminale eſt peccare in fidem Trinitatis: eſt enim primum præceptum Decalogi. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies.*

Secundum eſt peccatum contra naturam: Nam per hoc, quæ cum Deo ſocietas eſſe debet violatur, & plus peccat talis, quàm cum Matre propria, & de ſolo Verbo tali fœdatur, & polluitur aër. *Hoc idem docet D. Th. 2. 2. q. 154. art. 12. in o.*

Tertium eſt homicidium, quod eſt horribilius, ſive terribilius omni peccato.

Quartum eſt crimen læſæ Majeſtatis, quod eſt etiam ſi contra Pontificem machinetur quis.

Quintum eſt ſacrilegium, cum quis ſcilicet frangit Eccleſiam violenter.

Seſtum eſt inceſtus, & pejus eſt concumbere cum Matre, quàm cum Uxore aliena.

Septimum eſt conſpiratio.

Octavum adulrerium, quod in utroq; teſtamento deteſtabile eſt: nam qui peccat in matrimonium, peccat in Deum * *actorem* matrimonii. *Forſan * authorem.*

Nonum eſt falſum teſtimonium.

Decimum eſt ſimonia cujus reſpectu omnia alia nihilum reputantur.

Grandiora, & majora peccata ſunt animadverſione digniſſima. Vndecimum uſura. Hæc ſunt majora, quæ grandia ſunt, & accuſatione, ac damnatione digniſſima. In quibus ſine decoloratione Eccleſiæ, ſi notoria ſunt, de facili diſpenſari non poteſt, licèt ſecùs in aliis criminibus minoribus, quamvis mortalibus.

Sed & quicumque peccat mortaliter dicitur largo modo in Spiritum Sanctum peccare, quia talis offendit Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum; tamen ſpecialiter peccatum in Spiritum Sanctum dicitur odium, quia Spiritus, ſcilicet amor, & benignitas. Item obſtinatio mentis, quando ſcilicet aliquis impenitens vitam finit. Item deſperatio in Caim, & Iuda. Item præſumptio nimia de miſericordia Dei, cum ſcilicet aliquis ſemper peccat, & credit evadere impunitus, vel securè peccat uſque ad mortem, credens ultimò pœnitere. Item blaſphematio contra Spiritum Sanctum. Item ſeminare diſcordias. *Quænam ſpecialiter ſint peccata in Spiritum-Sanctum.* Vndè eſt advertendum, quòd hæc peccata effugiuntur ſeptem operibus miſericordiæ inhærendo; ſcilicet Eſurientes paſcendo, Sitientes potando, Nudos veſtiendo, Hoſpites ſuſcipiendo, Infirmos viſitando, & Incarceratos, ſeu Captivos conſolando, ſeu redimendo, Mortuos ſepeliendo. Vndè verſus. *Peccata in Spiritum Sanctum ſtrictè ſumpta effugiuntur operibus miſericordiæ.*

Viſito, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo.

Et hæc opera ſunt corporalia. Spiritualia verò ſeptem opera miſericordia ſunt hæc. Conſilium dare, Errantem corrigere * *Tribulantem* confortare, Injuriam dimittere, patienter illatam ſuſtinere, pro aliis orare, Diſcordes pacificare. Undè verſus. *Lege * tribulatum*

Conſule, pacifica, ſolare, remitte, caſtiga, fer, ora.

Horum operum neglectû quæ pœna ſequatur. Qui autem hæc opera miſericordiæ, quæ dictis ſeptem vitiis principalibus opponuntur facere neglexerint, dicetur eis ſecundùm Evangelicam Veritatem voce terribili Matth. 25. *Ite Maledicti in ignem æternum.*

Quæ ſint peccata venialia. De venialibus autem peccatis cauſa exempli aliqua exprimamus: Sunt enim ſecundùm Auguſtinum venialia, quoties quis plus comedit, potat, loquitur, tacet (Cave, quia hoc eſt in Prælatis mortale, quando expedit) quotiens pauperem importunè petentem exaſperat, quotiens aliis jejunantibus, ultra jejunia conſtituta quis ſanus comedit, quotiens quis ſomno deditus tardiùs ad Eccleſiam ſurgit. Quotiens excepto prolis deſiderio, vel cauſa reddendi debitum illi, quia continere non poteſt, Uxorem cognoverit; Quotiens in Carcere poſitos tardiùs requiſierit, Infirmos tardiùs viſitaverit; ſi privatus diſcordes ad concordiam revocare neglexerit, nam in Prælatis hoc eſt mortale. Si plus, quàm oportet proximum, vel Uxorem, vel filios, vel ſervos exaſperaverit. Si cuiquam adulatus fuerit. Si ſe fabulis ocioſis occupaverit. Si incautè jocando juraverit, & ex aliqua neceſſitate implere non * *poterunt*, ſi cum facilitate, vel temeritate maledixerit. *Aliquando quod in privatis veniale, in Prælatis lethale eſt.* *Forſan * potuerit.*

Hæc igitur Venialia, & Conſimilia

 ſi in

Venialia in conſuetudinem deducta gravia reputantur.

Forſan * *ſpecialiter.*

Dantur genera venialium, quia alia minora, alia minima.

ſi in conſuetudinem deducantur, vel plurima colligantur gravia reputantur,& ideò tunc ſunt * *ſpiritualiter* confitenda: Ante verò conſuetudinem, vel ſine collectione minora venialia dicuntur, & ſunt ſaltem in genere confitenda. Minima verò venialia dicuntur quæcumque cogitationes peccati, quæ non pervenerunt etiam ad conſenſum. Et hæc dico genera venialium,ſcilicet minora,& minima, non ſolùm confitendo, imò ſine confeſſione ſpeciali multis modis delentur, ſcilicet per aſſumptionem Euchariſtiæ, vel per Aſperſionem aquæ benedictæ, vel per Jejunia, vel per Eleemoſinas, vel per Orationem Dominicam *Pater noſter*, vel per devotam pectoris tunſionem, vel per generalem Confeſſionem, vel per benedictionem Epiſcopalem, & per extremam Unctionem.

Venialia non ſolùm confeſſione, ſed etiam multis aliis modis delentur.

CAP. IV.

De Pœnitentiæ Effectu, ubi de Indulgentiis.

Effectus pœnitentiæ eſt, ut per ejus medicinam peccatoribus ſpes vitæ reparetur æternæ, per eam enim renovatur Homo, nec deſpiciendus in eo, quod fuit. Ad hæc autem, ut vera, & perfecta agatur pœnitentia neceſſe habet peccator ſecundùm Auguſtinum ſe omninò judicio ſubmittere Sacerdotis,nihil ſibi reſervans ſui, ut paratus ſit pro recipienda Vita animæ, quæcumque faceret pro evitanda morte Corporis, & hoc cum deſiderio. Cum gaudio enim hoc facere debet, immortalis futurus, quæ faceret pro differenda morte moriturus. Quærat ergo quiſque, ut ſubeat dignos fructus pœnitentiæ, & primò offerat Deo mentem, quàm aliam oblationem.

Quid neceſſarium ſit ſecundum Auguſtinum ad habendum Pœnitentiæ effectum.

Cum gaudio præſtanda, quæ præſtare pœnitens debet.

Item notandum, quòd Epiſcopi, & Superiores, & non inferiores, etiam ſi ſint Abbates, Generales, & ſolemnes indulgentias, & remiſſiones,quas quæſtores deferre conſueverunt,& alias facere poſſunt,quia Epiſcopalibus dignitatibus ſunt annexæ. Cum enim dedicatur Baſilica unum annum de Indulgentia, & non ultra; In Anniverſario verò Dedicationis, quadraginta dies, & in aliis ſimilibus piis operibus alios quadraginta, & non ultra, ſive ſint plures, ſive unus, & ſi exceſſerint vires non obtinent, & eorum ſubditis tantùm proſunt.

Solennes Indulgentiæ ſolis Epiſcopalibus dignitatibus ſunt annexæ, ut docet D. Th. in ſup. 3. p. q. 57. art. p. o.

Epiſcopi quas Indulgentias conferre poſſunt.

Archiepiſcopi verò per totam ſuam Provinciam poſſunt Indulgentias concedere, & pro fabrica Metropolis Eccleſiæ, vel pro quocumque alio pio opere ſuos quæſtores mittere per totam Provinciam, & eis Indulgentias concedere, cum non ſit in his poteſtas eorum limitata, & habent effectum, ut exprimitur in eiſdem.

Quæ Archiepiſcopi.

Caveant autem Suffraganei noſtri, & eorum Vicarii,vel Officiales,ne malitiosè, vel ſinè cauſa, aut voluntariè quæſtores noſtras litteras portantes in eorum Diœceſibus impediant, quoque modo,ſicut & de jure non debent, alioquin ad pœnæ impoſitionem ſuper contemptu, & negligentia procedemus; aut ſi ad noſtrum mandatum litteras talibus quæſtoribus concedere nolint, vel minùs juſtè recuſent. In abuſum autem per noſtros ſuffraganeos, & alios ſimplices Prælatos vidimus deductum, cum litteras Indulgentiarum multiplicatis ſigillis, & non facta mentione de voluntate Diœceſani concedunt. Imò quandoque litteris noſtris, & Prædeceſſorum noſtrorum,& aliorum Pontificum vidimus quorundam Prælatorum ſigilla ſolùm addita, cum nominum ipſorum dumtaxat ſubſcriptione.

Quæſtores ab Archiepiſcopo miſſos ſuffraganei ne impediant.

Tollendus funditus abuſus quidam introductus, in litteris Indulgentiarum ſigilla multiplicans.

In quantum peccent errantes in viam juris, neſciunt, & utinam non ſubſit cupiditas pro ſigillo. Deus autem eſt ſcrutator omnium ſecretorum.* *Cur* caveat quiſque, erit enim rationem redditurus: Errant enim, & errare populum faciunt, qui credit pro quolibet ex eàdem littera, quotquot ſunt nomine in ipſa, Indulgentiam ibidem expreſſam lucrari; quod tamen eſt in jure falſum, & ideò talia fieri de cætero prohibemus.

Gravitas hujus abuſus expenditur.

Pro * *quare*

Quicumque autem tales Indulgentias concedere voluerint,per ſe,& ſuas litteras faciant, & ſic major * populi devotio propter ipſarum litterarum, & Indulgentiarum multiplicitatem,& accumulationem, quæ plus operatur, quàm conjunctio in eiſdem litteris facta, quæ niſi pro una tantùm operatur. Undè tantùm poteſt unus in caſu præmiſſo, quantum mille. Benè igitur fieret, ſi in concedendis hujuſmodi indulgentiis inter plures Epiſcopos divideretur numerus diērum, ſive Anni, ut non fieret exceſſus, & abſurditas, prout ordinavit Concilium generale, & pro eo, ne propter hujuſmodi remiſſiones, ſive Indulgen-

Supple * *erit*

Quiſque ſuffraganeus per ſe, & per ſuas litteras concedat Indulgentias.

Suffraganei in concedendis Indulgentiis benè dividerent inter ſe numerum dierum, & anni.

Digitized by Google

gentias indiſcretas, & ſuperfluas contingat contemni claves Eccleſiæ, & ſatisfactionem pœnitentialem enervari. Undè pœnitentiam agant Prælati, qui hoc fecerint, & in poſterum caveant, ne excedant inter formam.

Ejuſmodi poteſtas eſt adnexa Pontificali dignitati, ratione Juriſdictionis, non ordinis, ut D. Th. in ſup. 3. p. q. 57. art. 2. c.

Dicimus autem hujuſmodi Indulgentias concedendi poteſtatem dependere a Pontificali dignitate ratione juriſdictionis, non ordinis: Et ideò electus confirmatus ipſas facere poteſt, maximè ſi ſit Sacerdos, quia aliàs tutiùs faciet, ſi abſtineat, quia talis non videtur poteſtatem clavium habere quoad pœnitentias injungendas, vel ipſarum relaxationem; ſed ſoli Presbyteri tantùm, circa quæ habent hujuſmodi Indulgentiæ operari.

Hujuſmodi autem Indulgentiæ proſunt tantùm ſubditis illorum, qui eas concedunt, ut prædiximus, niſi accedat voluntas ejus, cui ſunt ſubditi, nec ſunt aliæ injunctæ pœnitentiæ propter hujuſmodi indulgentias omittendæ; quandoque enim homines plurium ſunt pœnarum debitores, quam credant.

Injunctæ pœnitentiæ propter ejuſmodi Indulgentias non omittendæ.

Quædam quæſtoribus vetita, tales Indulgentias portantibus.

Quæſtores portantes tales Indulgentias non permittantur ſanctuaria ferre, nec in Eccleſiis, vel alibi prædicare, niſi ea ſolummodò, quæ in litteris ſuis continentur, cum veris ſigillis Domini Papæ, vel Legatorum ſuorum, vel noſtrorum, vel Curiæ noſtræ, ſeu ſuffraganeorum noſtrorũ, vel eorum Curiæ ſigillatis, nec ab eiſdem quæſtoribus occaſione faciendi quæſtam ab Abbatibus, Archipresbyteris, & Clericis quidquã exigatur.

Ejuſmodi quæſtores cautè admittantur, nec niſi cũ veris litteris.

Sint autem cauti Abbates, Archipresbyteri, ac Curati, & etiam noſtri ſuffraganei, & eorum ſubditi in admittendis hujuſmodi quæſtoribus, qui diſcurrunt per Eccleſias, & loca, prædicant abuſiones, vacant commeſſationibus, & ebrietatibus, quoniam tales admittendi non ſunt, niſi cum veris litteris, ut prædiximus; Prout enim determinavit Concilium generale, forma litterarum communis eſt. Quoniam ut ait Apoſtolus. . . .

Deficit in originali, & ideo apponuntur . . . . & nota, quod hoc multoties contingit, ut in pag. 86. §. Tertiam, & pag. 86. §. Avaritia, & alibi infra.

Inculcatur quæſtoribus modeſtia, & diſcretio.

Item debent eſſe quæſtores modeſti, & diſcreti, nec in tabernis, aut aliis locis incongruis hoſpitentur, nec inutiles, aut ſumptuoſas faciant expenſas, nec omninò falſæ Religionis habitum geſtent. Tales autem falſas litteras, aut alia abuſiva prædicantes, aut falſæ Religionis habitum portantes mandamus, & præcipimus ab omnibus Prælatis, & Clericis noſtrarum Diœceſis, & Provinciæ capi, ac remitti proximiori Prælato juſtitiam recepturos pro commiſſis.

Quo pacto puniendi, ſi falſas litteras ferant, & abuſive prædicent.

Nec admittendi, niſi litteris benè inſpectis.

*Forſan * admittantur.*

Præcipuè autem volumus, & mandamus, ut cum quæſtores iſti venerint ad aliquem locum non * *obmittantur*, niſi primò oſtendant litteras ſuas, quas portant, & inſpiciantur, quid continent, & inſpiciatur data ipſarum.

Data litterarum ſedulò expendenda, & an raſura aliqua in ea inſit.

Prælati quoque, & Clerici non teneantur eos in eorum domibus admittere, nec eis in neceſſariis providere, nec admittantur, niſi oſtendant litteras ſuas, vel ſuffraganeorum in ipſorum Diœceſi, quarum etiam data inſpiciatur; nam quandoque cum litteris, quarum Data expiravit, volunt ſubdolè ſuas quæſtas facere; Etiãſi in data eſſet raſura aliqua, tunc repellantur omninò, & ad Nos, vel ſuffraganeos, vel Vicarios noſtros remittantur. Si quid verò in contrarium * *acceptaverint* iſti quæſtores, ut tunc capiantur de perſona, & remittantur, concedimus licentiam, & præcipimus; nec ad ipſorum requiſitiones * *fiat* Populi convocationes pro eorum ſermonibus, aut exaltationibus audiendis, etiamſi in eorum litteris mentio habeatur, niſi in noſtris, aut noſtrorum ſuffraganeorum licentia concederetur.

*Forſan * attentaverint.*

*Forſan * fiant*

Quæſtores falſi, qui cenſendi, ſcaudeſque ab iis perpetrari ſolitæ.

Dicimus autem falſos, & perfidos quæſtores eſſe illos, qui Indulgentias motu proprio de facto concedunt, ſuper votis diſpenſant, à perjuriis homicidiis, & peccatis aliis ſibi confitentes abſolvunt, mala ablata incerta, data ſibi aliqua quantitate pecuniæ, remittunt, tertiam, aut quartam partem de pœnitentiis injunctis relaxant benefactoribus locorum, quorum ſunt quæſtores, remiſſionem peccatorum plenariam indulgent, & aliqui ex ipſis, ut eorum verbis utamur, à pœna, & à culpa abſolvunt, qui prædicant etiam ſibi dari pro liberandis de Purgatorio animabus parentum mortuorum trium, vel plurium, & ad gaudium Paradiſi perducendis mendaciter aſſerendo, quibus ſecundum communem, &, ut putamus, veriorem opinionem, Indulgentiæ minimè proſunt, licet eleemoſynæ factæ ex vi eleemoſynæ proſint, ſicut alia ſuffragia Eccleſiaſticæ Charitatis.

Omnia autem, & ſingula Privilegia ſuper præmiſſis eis, vel eorum ali-

Lege alterum Eorum, ſi falſa ſint privilegia, excommunicationes etiam, & interdicta nulla omnino ſunt.

quo, vel locis, aut ordinibus conceſſa, nullius authoritatis de jure ſunt; Undè etiam, quin poſſint per Ordinarios puniri ſic excedentes, nullo privilegio adjuvantur: Et ſi per eos aliqua ſententia Excommunicationis, vel Interdicti ferretur, irrita eſt, atque nulla.

CAP. V.

Caſus Epiſcopales, in quibus remittendi ſunt Pœnitentes ad Epiſcopos, ut Pœnitentiæ effectum conſequantur.

CAſus verò Epiſcopales, in quibus Pœnitentes ſunt ad Epiſcopum remittendi, ſunt iſti, ſcilicet. Omnis peccator publicus, & vulgatiſſimus, cujus peccatum univerſam Urbem, Villam, vel Caſtrum, vel Parochiam commoverit. Item pro Hæreſi. Item pro ſimonia ex pacto commiſſa in ſimplici Beneficio, non autem in ordine, quia tunc ſolus Papa diſpenſat. Item pro omni Excommunicatione majori. Item pro interdicto, & ſuſpenſione. Item pro Irregularitate, ut ipſe Epiſcopus abſolvat ſi poteſt, vel ad Superiorem remittat in his ſeptem caſibus: de minori enim Excommunicatione abſolvere poterit non ſolùm Epiſcopus, ſed etiam Sacerdos. Item mittendi ſunt ad Epiſcopum Incendiarii. Item Chriſtum, vel Sanctos ejus, & Beatam Virginem publicè, & enormiter blaſphemantes. Item pro Commutatione voti, & ejus fractione. Item ſi Epiſcopus incœpit audire Confeſſionem de aliquo prædicto. Item pro ſolenni pœnitentia imponenda, & iſti caſus probantur à Jure.

Supradicti caſus numero duodecim ſunt.

Caſus viginti tres quos Epiſcopi ſibi reſervare conſueverunt.

Item etiam in aliis peccatis, quorum abſolutionem Epiſcopus de uſu ſuæ Diœceſis retinere ſibi ſpecialiter conſuevit, eſt ad Epiſcopum miſſio facienda, ut eſt in hac Diœceſi, & etiam in noſtra Provincia Beneventana per Conſtitutiones antiquas noſtræ Eccleſiæ. De Hæreticis, Uſurariis.

Item Sodomitis. Item Adulteris publicis, Maleficiis, & Divinatoribus. Item de Falſariis, & abuſoribus litterarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ejuſdem. Item Falſariis ſigilli, vel litterarum noſtrarum, vel Epiſcopi, vel Vicarii, aut Officiales ſui. Item de falſis Teſtibus. Item de Periuriis. Item de Inceſtuoſis, & dicitur Inceſtus Coitus cum Conſanguinea, vel fratris Uxore, ſeu alia affini. Item de ſacrilegiis. Item de Monialium Corruptoribus, & aliarum Virginum Corruptoribus, & defloratoribus, aut de Monialibus egredientibus extra ſua Monaſteria contra Decretalem Domini Bonifacii VIII. & de ingredientibus, aut Comedentibus intra Monaſteria earundem, niſi ex cauſa legitima, & rationabili, & petita licentia, & obtenta. De Blaſphematoribus Dei, Beatæ Virginis, & Sanctorum. De Sortilegiis, & maximè ſi eum Euchariſtia, vel Chriſmate, vel aliis rebus ſacris committantur. De Permutationibus Votorum quorumlibet. De Excommunicatis majori Excommunicatione. De diſpoſitionibus malè ablatorum incertorum. De Matrimoniis Clandeſtinis, vel contra interdictum Eccleſiæ factis. De Suffocationibus, & oppreſſionibus filiorum ex propoſito, vel caſualiter. De Incendiariis. De Invaſoribus, & detentoribus bonorum Eccleſiarum. Et de Muliere, quæ de Adulterio concepit Infantem, quem Maritus credit eſſe ſuum, propter quem heredes legitimi fraudantur hereditate. Et de Muliere, & aliis procurantibus abortivum. Item de illis, qui contractis ſponſalibus cum Sacramento, & non diſſolutis contrahunt cum aliis. Et de peccato luxuriæ commiſſo inter mulierem, & Confeſſorem ſuum vel proprium Sacerdotem, vel cum compatre ſuo, & in aliis publicis criminibus; qui caſus à jure ſunt nobis, & Epiſcopis reſervati.

Per Conſtitutiones quoque prædictos noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ nullus in præmiſſis caſibus delinquentem abſolvere præſumat, vel ſe de talibus intromittat abſque noſtro, vel ſuffraganeorum noſtrum, & Ordinariorum mandato ſpeciali, ſed ipſos ad nos, & ſuos Ordinarios abſolvendos remittat. Alioquin contrarium facientes Excommunicationis ſententias incurrunt ipſo facto, niſi in Articulo mortis, & tunc ſi copia Ordinarii commodè haberi non poſſet & prædicti delinquentes ſatisfecerint primo, ubi teneâtur, vel de ſatisfaciendo procuraverint idoneam cautionem.

In Excommunicatione incidunt ipſo facto confeſſarii abſolventes ab his caſibus ſine Ordinarii ſpeciali mandato, præterquàm in mortis articulo.

Per eaſdem quoque Conſtitutiones noſtræ Eccleſiæ prohibitum eſt omnibus Religioſis quantumcunque exemptis, ne infra Diœceſim, aut Provinciam noſtram cujuſcumque per-

Religioſi quantumcumque exēpti confeſſiones non audiant, niſi Ordinario præſentati, & ab eodem approbati.

perſonæ dd. Civitatis, Diœceſis, aut Provinciæ noſtræ Beneventanæ prætextu exemptionis, vel aliàs Confeſſiones audire præſumant, aut abſolvere, vel ligare, niſi nobis, aut noſtris ſuffraganeis, prout ad eos ſpectat, fuerit præſentatus, & per nos, & eos approbatus juxta Conſtitutionem Domini Bonifacii VIII. & per Dominum Clementem V. confirmatam: Omnes autem Religioſi extra eorum Monaſteria, & loca, hoc non eſt in Conſtitutionibus: Contrarium hujuſmodi Conſtitutionis præſumentes, & facientes, tanquam in locis noſtræ, & ſuffraganeorum juriſdictionis delinquentes, pœnam à jure ſtatutam incurrere nunciantur, & etiam excommunicationis ſententiam * prædictas Conſtitutiones latam incurrunt, & ſic excommunicati nunciantur, & publicentur, ac etiam evitentur.

Contrarium facientes excommunicantur.

*Forſan * per*

Eiſdem Conſtitutionibus additum eſt, ut nullus vigore, ſeu authoritate cujuſcumque commiſſionis per nos, aut ſuffraganeos, ſeu Vicarios noſtros, vel eorum factæ, vel in poſterum faciendæ, à prædictis caſibus nobis, & Epiſcopis reſervatis ex conſuetudine, vel à jure, quenquam abſolvere præſumat, aut aliàs ſe intromittat, niſi ſuper hæc litteras à nobis, vel ſuffraganeis, ſeu Curia noſtra, vel Ipſorum obtinuerit, in quibus caſus, qui committentur particulariter, & diſtinctè ſint expreſſi: Alioquin commiſſio ipſa nullius valoris exiſtat.

Qui ex commiſſione abſolvunt à caſibus reſervatis, commiſſionis litteras habere debent, in quibus caſus commiſſi ſint expreſſi.

Ad audiendas confeſſiones Religioſi bonæ famæ, & non juvenes aſſumantur.

Addentes prædictis, ut tales Religioſi, vel alii, quibus de cætero caſus per nos, aut ſuffraganeos, ſeu Vicarios committentur, eligantur tales, qui ſint bonæ opinionis, & famæ, non cupidi, non avari, aut nimium Juvenes. Quoniam audivimus diſplicenter quamplures gravia pro extorquendis pecuniis imponentes, & quandoque indecentia, & inhoneſta, & quæ loqui non libet, pertractantes ratione dictæ poteſtatis, & petentes maximè à mulieribus Juvenibus, & aliis * *inhoneſtis*, quos Deus judicet, ipſos ab audiendis Pœnitentiis ipſo facto inhabiles facimus, Si quid verò in contrarium attentaverint, eò ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, quam contra tales ferimus in his ſcriptis.

Qui ratione prædictæ poteſtatis inhoneſtè tractant cum mulieribus, & juvenibus, à facultate audiendi confeſſiones Ipſo facto excidunt.

Forſan inhoneſta.*

Et excommunicationem ipſo facto incurrunt, ſi quid in contrarium attentaverint.

*Præmiſſis verò caſibus reſervatis, utplenior habeatur notitia, & populuſque ohibeatur, adiicimus & alios. De Clericis per ſaltum promotis. Item de illis, qui ſe faciunt ſine licentia proprii Epiſcopi per alios Epiſcopos ordinari. Item de illis, qui infra Eccleſiam luxuriam commiſerint. Item de vitio contra naturam enormi. Item de his, qui coeunt cum Judæa, vel Saracena, vel ſclava; vel cum Beſtiis. Item de excommunicatis, & interdictis turbantibus Divina Officia, qui admonitione Sacerdotis exire nolunt Eccleſiam. Item de illis, qui ſcienter Excommunicatorum Corpora in Cœmeterio ſepelire præſumunt. Item de iniicientibus manus ſuas violenter in Parentes. Item de Schiſmaticis. Item de Sacerdotibus, vel Miniſtris, quorum negligentia aliquod inhoneſtum circa Sacramenta, & maximè Altaris, quocumque modo evenerit. Item de dubiis quæſtionibus, maximè circa Matrimonia, & alia Sacramenta, eſt Epiſcopus conſulendus. Item reſtitutio malè ablatorum, & diſtributio illicitè acquiſitorum; non inventis iis, quorum fuerunt, ſeu hæredibus eorundem eſt de jure arbitrio Epiſcopi facienda.

Forſan de*

Alii duodecim caſus reſervati adiiciuntur.

Per Conſtitutiones etiam noſtræ Eccleſiæ antiquas, declaratum eſt, quod diſpoſitio malè ablatorum incertorum, ad nos, & Ordinarium, & Diœceſanum Epiſcopum loci tantùm ſpectat, & non ad executores teſtamentorum ipſorum Defunctorum ſub quacumque forma verborum dimiſſorum, etiamſi per ipſos teſtatores prædicta mala ablata incerta ad certos, & deputatos uſus ſint deputata, vel in poſterum deputentur. Quæ deputationes decernuntur irritæ, & inanes, & etiamſi per Teſtatores ſuper hujuſmodi diſpoſitione executoris induſtria ſit electa. Hæredes quoque, & executores quorumcumque Teſtatorum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ noſtræ decedentium, infra duos menſes, à die obitus computandos de malè ablatis incertis, qualitercumque dimiſſis, vel dimittendis in poſterum, nobis, aut ſuffraganeis, ſeu Vicariis, aut Officialibus ad hoc deputatis, diſponendis, & exequendis, prout ſalubriùs viſum fuerit pro ſalute Animarum teſtatorum ipſorum ſatisfacere teneantur cum effectu, alioquin ipſo facto ſententiam Excommunicationis incurrant.

Reſtitutio malè ablatorum incertorum ex Conſtitutionibus hujus Eccleſiæ ad Ordinarium pertinet.

Hæredes, & Teſtamentorum executores infra duos menſes à die obitus computandos muneri ſuo ſatisfacient in exequendo de malè ablatis, & incertis: alias excommunicantur.

Caveant igitur Sacerdotes, ut in præmiſſis caſibus confitentes ad nos, & ſuffraganeos Epiſcopos remittant.

Quid agendum, ſi ero prædictis caſibus Pœnitentes ad Ordinariũ ire noluerint.

Sive-

Digitized by Google

Si verò cõfitentes hæc peccata ad præceptum Sacerdotis ad Nos, ſeu ſuffraganeos nullatenus venire voluerint in ſuis peccatis, & duritia remanentes, tunc Sacerdos nobis, aut ſuffraganeis hoc, non deſignata perſona ſignificare procuret, ut adhibeamus, & ſuffraganei ſuper hoc remedium ſalutare. Et circa præmiſſa dicimus advertendum, quod ſi quoad audiendas Confeſſiones, & pœnitentias injungendas, nos, vel Epiſcopus committat alicui vices ſuas generaliter talis in Caſibus prædictis ſpecialibus, & retentis non habet poteſtatem, quia in generali mandato non veniunt talia, niſi quis exprimat. Sed nec debet Epiſcopus hoc committere, niſi tali, qui diſcretus, & providus, & qui noverit circumſtantias Perſonarum, & Peccatorum, & maximè quoad diſpenſationes, & reſtitutiones illicitè acquiſitorum faciendas.

Commiſſio generalis non fert facultatem abſolvendi pœnitentes in caſibus prædictis ſpecialibus.

Item notandum, quod ſeptem ſunt caſus, in quibus poteſt quis confiteri alii ſine licentia proprii Sacerdotis.

Septem Caſus, in quibus poteſt quis confiteri alii ſine licentia proprii Sacerdotis.

Primus eſt Vagabundus.

Secundus eſt ſi pro certò ſciat, vel credat indiſcretum proprium Sacerdotem.

Tertius quando tranſtulit domicilium in aliam Parochiam, conſtituens ſe habitare ibidem.

Quartus cum quis proprium, relinquens domicilium, quærit iter faciendo, vel navigando domicilium, quo ſe conſtituat.

Quintus ſi in alterius Parochia delinquat, & hunc intelligimus caſum quoad ea forum contentioſum concernunt, nam aliàs ſi quis fornicatus, ſeu adulteratus fuerit occultè in alia Parochia, aut aliud occultum commiſerit, debet de illo peccato proprio confiteri Sacerdoti; Si tamen Excommunicationis ſententia pro tali commiſſo lata, foret ab Excommunicatione abſolvendus eſſet, & in hoc advertant audientes Confeſſiones de loco interrogantes propter præmiſſa, ut ſciant, an poſſint abſolvere. Sextus ratione ſtudii. Septimus ſi immineat mortis articulus, vel juſti belli introitus, vel alia neceſſitas, his caſibus, qui à jure communi ponuntur; addimus octavum ſcilicet ſi ponat ſpem ſuam in Sacerdotem proprium, ut ratum habeat: In quocumque autem caſu quis alienum Parochianum adierit in Confeſſione ſine licentia proprii Sacerdotis injungat ei, ut quàm citò poterit coram Sacerdote proprio ſe præſentet, & quod actum eſt, ſignificet. Si verò Sacerdos nullam curam habet ſibi commiſſam, tunc eſt diſtinguendum, utrum neceſſitas immineat, quia tunc quilibet poteſt audire.

Religioſi verò non poſſunt miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta ſine licentia proprii Sacerdotis, Curati, vel Epiſcopi, vel ſi contrarium fecerint, ſunt eò ipſo excommunicati à jure propter adminiſtrationem Sacramẽtorum * *prædicatorum*. Confeſſiones verò audire non poſſunt, niſi facta primitùs præſentatione litterarum Epiſcopo, & ab ipſo eis approbatis, dataque licentia, in qua licentia non includuntur Caſus ſpecialiter Epiſcopo reſervati, ut ſuperiùs in §. *per eaſdem quoque*, latiùs hoc dictum eſt.

Religioſi ſine licentia miniſtrare non poſſunt Eccleſiaſtica Sacramenta, & ſecus excommunicantur à jure.

Forſan * prædictorum.

Item perpetuò prohibemus Edicto, ne aliquis prædicare, vel Confeſſiones audire præſumat niſi authoritate legitima pertineat ad eundem, vel mittatur ab alio, qui mittendi ad hoc habeat poteſtatem, nec aliquis de Pœnitentiariis noſtris, vel aliis, quibus caſus Epiſcopales duxerimus cõmittendos, à ſententiis Interdicti, Excommunicationis, vel ſuſpenſionis latis à nobis, vel Vicario noſtro, ſeu Provinciali Concilio, vel Synodali hujus Eccleſiæ quemquam abſolvere præſumat, niſi ſuper hoc à nobis, vel Vicario noſtro, ſeu Provinciali Concilio, vel Synodali hujus Eccleſiæ quemquam abſolvere præſumat, niſi ſuper hoc à nobis, vel Vicario noſtro mandatum receperit ſpeciale. Alioquin abſolutionem talem decernimus non tenere, & hoc idem per omnia in tota Provincia noſtra obſervari præcipimus, & ordinamus. Statuentes, ut prædicti Religioſi, cujuſcumque Religionis extiterint, decretalem *dudum de Sepulturis* in Clementinis obſervare procurent, aliàs contra ipſos procedemus, & mandamus per ſuffraganeos noſtros procedi, quod cæteris cadet in exemplum.

Prohibetur ne quis prædicare, vel confeſſiones audire præſumat abſque legitima facultate.

Religioſi decretalem dudum de ſepulturis exactè obſervent.

Item notandum quatuor eſſe caſus, in quibus peccata ſemel confeſſa, debent iterum confiteri. Primus eſt quando facta confeſſione proprio Sacerdoti imperito de licentia ejus vadit peccator ad peritum, debet enim illi perito omnia confiteri. Secundus eſt ſi contempſit Peccator ſatisfacere,

Quatuor caſus, in quibus reiteranda confeſſio.

re, & pœnitentiam ſibi injunctam implere.

Tertius eſt, quando audita Confeſſione attendit Sacerdos, quòd ipſe non poteſt abſolvere, quia eſt caſus Epiſcopalis, vel aliter ad eum non pertinet, debet Superiori peccator de omnibus confiteri, niſi Superior ipſum remittat ſuper aliis Sacerdoti. Quartus eſt, quando peccator venit fictè ad pœnitentiam, vel aliquod peccatum celavit ſcienter. Regulariter autem non tenetur, quis eadem peccata ſemel * *Confeſſata* iterum confiteri; ad majorem tamen gratiam, & remiſſionem citiùs obtinendam bonum eſſet.

Forſan * *confeſſa*.

Bonum eſt peccata ſemel confeſſa iterum confiteri.

Circa, quod ponimus doctrinam talem, quòd ſi quis confitetur eidem Sacerdoti, cui primò confeſſus eſt, & Sacerdos recolit pœnitentiam, non oportet tunc quod iteret peccata, quæ ante confeſſus eſt ei.

Cum quis eidem Sacerdoti iterum confitetur, & Sacerdos pœnitentiā a ſe datam recolit, tunc peccata confeſſa non ſunt explicanda.

Si autem pœnitens recolit de pœnitentia ſibi injuncta, quam tamen facere contempſit, tunc credimus, quòd ſufficiat ei, quod idem pœnitens eam exprimat Sacerdoti etiam cui de novo confitetur, & in hoc caſu non tenetur confiteri peccata, quæ aliàs confeſſus eſt, & pro quibus injuncta fuit ei pœnitentia illa.

Secus ſi oblitus eſt pœnitentiam, nec eam fecit, ut dictum eſt. Et horum ratio, quia Sacramentum pœnitentiæ non tantùm exigit continuationem dicendorum, & agendorum, quantùm exigunt cætera Sacramenta, undè Pœnitentiarii quandoque aliqua audiunt pro parte uno die, & pro parte in Craſtinum, & quandoque uno die audiunt confeſſionem, & in Craſtinum injungunt pœnitentiam, & impendunt abſolutionem. Sed caveant, ne hoc faciant mala, aut vili intentione, maximè in mulieribus, ſicut dè quibuſdam Religioſis audivimus, quæ tacemus. Quandoque abſolvunt de quibuſdam, vel excommunicationibus, & de aliis remittunt ad alios ab aliis abſolvendos, in quibus cautè agere ſtudeant confeſſiones audientes, & maximè ſimplices Sacerdotes, quibus potiùs conſulimus deliberatè procedere in talibus, aut remittere, quàm manus extendere ad ea, de quibus abſolvendi poteſtatem non habent, aut ſufficientiam diſcernendi.

Secus, cum pœnitentiam eſt oblitus, nec eam peregit.

CAP. VI.

De reliquis, quæ præſtanda, vel à Confeſſariis, vel à Pœnitentibus, ut habeatur Pœnitentiæ effectus.

ITem notandum, quod Sacerdotes volentes confeſſiones audire ſaltem quatuor de neceſſitate ſcire tenentur. Primum, ut ſciat Sacerdos ad quæ peccata poteſtas ſe extendat, quòd poteſt ſcire maximè per ſupradicta, & per notitiā Caſuū Epiſcopaliū. Secundum, ut ſciat quæ ſunt peccata mortalia, & quæ venialia. Tertium, ut ſciat, quòd alia pœnitentia datur pro mortali, alia pro veniali. Quartum, ut ſciat formam abſolutionis, videlicet, ut ſciat *Miſereatur tui, &c. & ego authoritate, qua fungor, vel mihi conceſſa abſolvo te &c.* ut infra hoc latiùs ponetur.

Confeſſarii quatuor de neceſſitate ſcire tenentur.

Præcipimus itàque, quòd Parochiales Præsbyteri frequenter moneant Plebes ſuas, quòd juxtà ſtatuta Concilii generalis omnis utriuſque ſexus fidelis, Clericus, vel Laicus poſtquam ad annos diſcretionis pervenerit omnia peccata ſua ſolus confiteatur fideliter, ſaltem ſemel in anno, proprio Sacerdoti, & injunctam ſibi pœnitentiam pro viribus ſtudeat adimplere. Suſcipiens reverenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum; niſi fortè de proprii Sacerdotis conſilio, ob cauſam rationabilem ad tempus ab ejus receptione, dixerit abſtinendum, aliòquin vivens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura. Et hujuſmodi Præceptum per noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ conſtitutiones extenditur ad omnes Presbyteros Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ. Et nihilominus per eaſdem diſtrictè, & in virtute Sanctæ obedientiæ mandatur, & præcipitur dictis Parochialibus Presbyteris, ut præſentem conſtitutionem, & præceptum in juris Corpore clauſum ſtudeant pro viribus adimplere. Aliòquin contra ipſos ad duriores pœnas, etiam per ſuffraganeos procedendum.

Parochi moneant frequenter plebes ſuas de præcepto confeſſionis annuæ, & Communionis in Paſchate.

De confeſſione præceptum ex cōſtitutionibus hujus Eccleſiæ extēditur ad omnes Præsbyteros Civitatis, Provinciæ.

Si quis autem alieno Sacerdoti juſta de cauſa, ſua confiteri peccata voluerit, licentiam priùs poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote. Præcipientes diſtrictè, ne aliquis Sacerdos Parochialis ſuper hoc requiſitus præ-

Si quis alieno velit Sacerdoti juſta de cauſa confiteri licentiam à proprio Sacerdote priùs obtineat, & facilitet.

ſumat

Digitized by Google

ſumat alicui Parochiano malitiosè licentiam hujuſmodi denegare, ut non nimis de ſe confidat, vel præſumat; nam poſſibile eſt aliquem Parochianum latentem cauſam, vel odii contra ipſum, ſicut plerumque accidit, vel quia eſt particeps criminis, vel aliàs habere. Undè nullatenus licentiam deneget. Non tamen expedit ſemper licentiam dare, ſi Sacerdos ſe ſufficientem reputet, & non occurrant, quæ ſtatim diximus. Nam præſumere poteſt, quòd ideo petat Parochianus licentiam, ut * *Confeſſionem* erubeſcentiæ evitet, quæ eſt magna pars ſatisfactionis, vel ſi fortè contemptum veriſimiliter ſe præſumat. Caveat tamen de conſcientia.

Non expedit ſemper ſupradictam licentiam dare.

*Forſan * Confuſionem.*

Et ſi quidem malitiosè licentiam dare recuſaverit, tunc Superiorem adeat, ut eum compellat, vel ipſe Superior dictam licentiam eidem concedat. Neceſſitatis tamen articulo imminente, ſi non poſſet ad Superiorem haberi recurſus, poſſet alius adiri, tunc enim ſufficeret petita licentia, licèt non obtenta.

Si Parochus licentiam malitiosè neget Superiorem adire tenetur.

Dicimus etiam, quod ſi probabiliter timeat pœnitens periculum ſibi, vel Sacerdoti imminere ex confeſſione ei facta, tunc debet recurrere ad Superiorem, vel ab eodem petere licentiam alteri confitendi, quòd ſi licentiam habere non poſſet, idem judicium, quod de illo, qui non habet copiam Confeſſoris. Undè tunc magis debet * *diligere* Laico confiteri; nec in hoc tranſgrediatur Præceptum Eccleſiæ, nec etiam fit injuria Sacerdoti, quia privilegiū meretur amittere, &c. licèt hoc caſu poſſet dici, & non malè, quòd ſi non poteſt habere Sacerdotem, & immineat neceſſitas, confiteatur peccatum ingenere ſine expreſſione circumſtantiæ, de qua poſſent malum provenire.

Si pœnitens probabiliter timeat periculum ſibi, vel Sacerdoti imminere ex confeſſione ei facta Laico poterit confiteri melius tamen eſſet generaliter confiteri.

*Forſan * deligere.*

Moneant etiam frequenter Presbyteri plebes ſuas, ne moram faciant in peccatis, & ut ad confeſſionem veniant quam citò poterunt, commiſſo peccato propter incertitudinem horæ mortis, & quia in ægritudine vix poteſt aliquis pœnitere de peccatis, ſed nec etiam cogitare, quia, ut ait Hieronymus. *Cum ægritudine oppreſſus es, vix potes aliud cogitare, quàm ſentis, & illuc rapitur intentio mentis, ubi eſt vis doloris.* Et maximè moneant in principio Quadrageſimæ, quòd ad Confeſſionem veniant. Certificantes eos, quòd ſi Jejunia, & orationes, ac alia quæcumque bona facerent in mortali peccato, eis non proficerent ad ſalutem.

Parochi frequenter moneant plebes ſuas, ut ad confeſſionem citò conveniant.

Fol. ea. originalis col. 2. linea 8. à fine. Ita in otiglnali.

Per præfatas verò noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ conſtitutiones præcipitur omnibus Parochialibus Presbyteris Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ut nomina omnium Parochianorum ſuorum eis in Anno confitentium, & quibus in Paſcha ad minus, vel alio tempore ſanctum dederint Euchariſtiæ Sacramentum in ſcriptis redacta nobis, aut Vicario noſtro, noſtris ſuffraganeis, ſeu eorum Vicariis in ſcriptis dare procurent. Non obſervantes verò pœnam unius Auguſtalis Curiæ applicandi incurrunt ipſo facto.

Præcipitur iiſdem ut confitentium ſemel in anno, ex communicantium nomine referant ordinario, vel ordinarii Vicario, ſub pœna unius auguſtalis.

Præcipimus etiam, quòd illi, qui Confeſſiones audierint in loco patenti Eccleſiæ, & non in occulto; & cum ſtola in collo audiant Confitentes. Si qui verò Confitentium ſurdi fuerint, cæci, vel muti, inducat eos Presbyter, prout melius poterit ad confeſſionem, & Pœnitentiam verbis, nutibus, atque ſignis. Habeat autem Sacerdos ſolicitudinem diligentem. Nec dum audit Confeſſionem reſpiciat in facie Confitentem, & præcipuè mulierem, quia dicitur facies mulieris ventus urens, undè ſcribitur Oſee ſecundò *Auferat fornicationes a facie ſua*, idest ſigna, & Incentiva fornicationum, & * *fuſcum*, & alios ornatus inhoneſtos, *adulteria ſua de medio uberum ſuorum*: Sed * *Caputeum* in capite veſtitum teneat, & caput inclinatum, & confitentem, maximè mulierem è tranſverſo ad pedes confitentis humiliter ponere inducat ſedendo, vel genu flexo, prout ætas, & qualitas ipſius confitentis requiret. Et ſi peccatum horribile intellexerit nō ſpuat, non caput vertat, vel faciem huc, vel illuc, aut ſignum, vel nutum faciat, ſeu aliquod verbum proferat, per quę peccatorem abhominet, vel peccatum, ne peccator * *ſit* rubore confuſus peccata reliqua, vel ſimilia ſibi timeat revelare.

Præcipitur Confeſſariis, ut Confeſſiones, cum ſtola audiant, & in patenti Eccleſiæ loco.

Nec dum audiunt reſpiciant in faciem pœnitentes, præcipuè mulieres.

*Lege * Furum.*

*Forſan * Caputiū.*

Nō ſpecimen ullū horroris exhibeant cum peccatum horribile audiunt.

*Forſan * ſit.*

CAP. VII.

De quibus interrogandus eſt pœnitens, cum prima vice ad confeſſarium accedit.

Cum verò peccator primò ad Sacerdotem venerit, quærat ab eo, ſi

ſi non eſt ſibi notus an ſit ejus Parochianus, & ſi dixerit, quod non, quærat ab eo, Utrum venerit de licentia proprii Sacerdotis, & ſi reſponderit quòd non, dicat ei, frater non debeo te audire, Vade ad tuum Sacerdotem, ad quem ipſum remittat, niſi in caſibus Superiùs expreſſis. *Item notandum, quod ſeptem, &c.* ſi autem ſit Parochianus ejus, vel venerit de licentia ſui Epiſcopi, vel proprii Sacerdotis, quærat primum ab ipſo: Utrum aliqua excommunicationis, vel interdicti ſententia ſit ligatus, & ſi dixerit, quod ſic, dicat ei frater non audiam te, niſi prius fueris abſolutus. Et ſi occultè excōmunicatus fuerit, occultè dicat ei, ſi autem publicè, publicè dicat ei, & talibus pœnitentiam denegabit, quia nullus excommunicatus, vel interdictus recipi debet ad pœnitentiam, niſi prius faciat ſe abſolvi: Si verò dixerit, ſe non excommunicatum, vel interdictum, debet eum primò conſiderare, Undè ſit, & ubi ſuit nutritus, & ubi converſatus, & cum quibus; cujus ordinis, ſtatus, vel profeſſionis, aut ſcientiæ.

Et præcipuè inſtruat de Confeſſionis modo, de Articulis Fidei de præceptis legis, ſi viderit expedire.

Item de ſtatu, & conſuetudine ſua, & regionis, ac loci; & ſi videat eum ſimplicem, vel Idiotum, doceat *Pater noſter*, & *Ave Maria*, & *Credo in Deum*, ſi neſciat, moneat, ut adiſcat.

Item doceat eum, quòd quotieſcumque confitetur, ſedeat humiliter, vel genuflectat ad pedes Sacerdotis, & è tranſverſo, ut ſupra expreſſum eſt, potiſſimè de mulieribus. Doceat etiam ipſum qualiter debet confiteri, ſi ſit ita Idiota, ut ſunt multi dicentes, cum ſunt coram Confeſſore. *Domine dicatis pro me Confeſſionem, quia ego ignoro*. Et tales multos utriuſque generis, coram nobis viſitantes habuimus. Et utinam non proveniat ex negligentia, & ignorantia curatorum, de quorum manibus Animæ talium exquirentur. Doceat ergo Sacerdos Articulos Fidei in Confeſſione, & præcepta legis, & poſtea deſcendat ad peccata mortalia, & ad alia, quæ viderit expedire, ut ſi unquam, erraverit, vel dubitaverit, vel peccaverit malo modo, & perſeveranter dicat, & confiteatur.

Et deinde moneat eum familiariter, & benignè, ut omnia peccata ſua confiteatur humiliter, nec ob verecundiam celet aliquod, vel timorem, quia non eſt homini locuturus, ſed Deo, cujus perſonam ipſe Presbyter repreſentat, qui non vult mortem peccatoris, ſed ut magis convertatur, & vivat, dicendo ſibi, quòd & ipſe Sacerdos peccator eſt, & quod ipſe confitens non poteſt tot, & tanta peccata commiſiſſe, quin alii majora, & pluriora commiſerint, & quòd illi, qui benè pœnitent, magis poſtea diliguntur ab eo, & à Deo, ſicut patet in Beato Petro, & Paulo, & Latrone, & Maria Magdalene, & multis aliis, & tota Cœleſtis curia gaudet in pœnitentia peccatoris, *quia gaudium Angelis Domini ſuper uno peccatore pœnitentiam agente*. Dicat etiam frater confitere, quia homines ſumus, & ſine peccato in hoc mundo eſſe non poſſumus, oſtendendo ſibi vilitatem peccati, nam ſi verè confeſſus fueris, & contritus, & proponis amplius non peccare, Deus ſine dubio remittet tibi culpam, & ego authoritate Dei abſolvam à pœna æterna. Inducendo etiam ad compunctionem, & confeſſionem, proponat ſibi beneficia, quæ contulit ei Deus, creando, & recreando, Animæ æternitatem, vitæ brevitatem, Mundi mutabilitatem, fallaciam, & deceptionem, Chriſti pietatem, qui non venit propter juſtos, ſed propter peccatores, & quod Chriſtus paratus eſt peccatorē ad gratiam recipere pœnitentem. Si autem nolueris cōfiteri in hac vita, confiteberis in alia invitus in conſpectu omnium Angelorum, & Amicorum, & Inimicorum, & damnaberis in perpetuum in Infernum cum diabolis, ubi erit fletus perpetuus, & ſtridor dentium, & pœnæ tam acerbæ, & tam crudeles, quòd earum immanitas ore non poteſt exprimi, nec intellectu aliquo comprehendi, & quod perpetuò erueiaberis in iis pœnis.

Ad benè ſperandum etiam, & ad confeſſionem integram, & ad compunctionem inducat.

Moneat, ut ſe non alios accuſet nec peccati complicē exquirat, niſi id peccati circumſtantia neceſſariò poſtulet.

Debet autem Confitens ſeipſum accuſare, nec perſonam nominatim exprimere, cum qua peccaverit, nec Sacerdos quærere, niſi peccati circumſtantia talis eſſet, quòd aliter non poſſet confiteri peccatum, ut ſi cognoverit Matrem, vel filiam, vel ſororem, vel hujuſmodi, vel ſi eſſet notorium, quia non poſſet aliter liberare ſeipſum.

Confeſſio fieri debet viva voce, & ore proprio.

Item non debet confiteri per nutum, nec per ſcripturam, ſed viva voce, ore proprio, & principaliter, ut qui per ſe peccaverit, per ſe ipſum confiteatur, & erubeſcat. Item non debet confiteri verbis, vel nominibus peccatorum, ſeu criminum palliatis,

Non debet eſſe palliata, ſed propriis nominibus peccata exprimantur.

Digitized by Google

ſed quodlibet peccatum ſuo proprio nomine exprimere quantumcumque turpe, ut ſic tota peccati ſanies expellatur.

Debet eſſe de ſingulis diſtinctè, & ſeparatim, non confusè.

Debet etiam ſingula peccata confiteri, quæ commiſit diſtinctè, & ſeparatim, non confusè, nec etiam in tranſcursù.

CAP. VIII.

Confeſſarius poſt auditam confeſſionem de his quæ expedire videntur, pœnitentem interrogare tenetur.

Audita igitur confeſſione diſcretus Sacerdos, qui juxtà ſtatuta Concilii generalis diligenter debet per ſeipſum inquirere peccatoris circumſtantias, & peccati, licet aliqui contrarium dixerint. Interroget pœnitentem ſi vult alia peccata exprimere, ſolicitando eum, ut cogitet ſtudiosè, nec peccatum aliquod omittat, quia ſi dimidiaret dimittendo peccata inter diverſos Sacerdotes, aut celando, aut omittendo ſcienter aliquod mortale peccatum, ſibi talis pœnitentia, vel confeſſio, non proficeret ad ſalutem, & ſi dixerit peccator ſe non habere alia confiteri, incipiat interrogare ordinatè, & diſcretè Confitentem, ita tamen, quòd interrogationibus faciendis, ad peccata ſpecialia enormia, vel ſpeciales circumſtantias non deſcendat, niſi prout inferiùs continetur, quia multi fortè poſt tales interrogationes peccarent in iis, quæ neſcirent aliàs cogitare.

Non deſcendat tamen ad enormia, niſi res ipſa neceſſariò poſtulet.

Interroget de tentationibus, & qualiter in iis ſe habeat.

Interroget igitur Sacerdos generaliter confitentes, ſi aliquando tentetur ad grave peccatum, aliquod faciendum, & qua tentatione, & qualiter tentationi reſiſtat, quid tunc cogitet, vel operetur reſiſtendo, ſic indirectè aperiet fortè peccatum ſuum confitens, quod celabat.

De officio, quod exercet, & de circumſtantiis ad officium pertinentibus.

Interroget etiam ſi exerceat aliquod officium licitum, & ſi dixerit, quòd ſic, interroget de Circumſtantiis pertinentibus ad officium illud, ut ſic per iſtas interrogationes, & alias, quas uſus docebit, & Unctio inſpirabit, ut ſpiritualis medicus, cognitis morbis, morborum cauſis, & eorum diverſitate penſatis, poſſit planè percipere qualiter diverſitati culparum, diverſa remedia apponantur.

In his tamen interrogationibus non ſit nimis ſcrupuloſus.

Caveat tamen nè nimis ſit ipſe Pœnitentiarius ſcrupuloſus, ſi fortè aliquam de prædictis interrogationibus, vel quæ inferiùs latiùs exprimentur propter occupationem, vel oblivionem, vel ſimplicitatem omittat; vix enim, aut nunquam obſervari poſſunt iſta per quemcumque, etiam quantumcumque diſcretum, nec ſibi imputaretur; dum tamen non laboret ignoratia craſſa, vel ſupina.

Religioſum præcipuè interroget de votis, & de Simonia.

Et ſi fuerit Religioſus interroget, eum ſpecialiter de tribus ſubſtantialibus regulæ, videlicet. An fuerit obediens in omnibus licitis, & honeſtis Prælato ſuo, & an ſit Proprietarius, & an cuſtodierit caſtitatem. Item de Simonia, utrum fuerit receptus, pecunia mediante, vel conſenſerit, quòd aliquis alius reciperetur per Simoniam. Item an ſervaverit ſilentium, & alia Regularia inſtituta. Item an in Capitulo reſtiterit malitiosè, cum erat aliquid ordinandum.

De quibus interrogandi ſunt Clerici ſæculares.

Circa Clericos ſæculares fiat interrogatio, an commiſerint Simoniam pro ſe ipſis, vel pro aliis, ſeù alii pro ipſis: Item de mercatura, & aliis, quæ pertinent ad Avaritiam, vel cupiditatem. Item de dilapidatione, ſi habent beneficium Eccleſiaſticum, & utrum de pecunia prætextu Eccleſiæ acquiſita emerint, aliquas poſſeſſiones nomine proprio, vel nomine conſanguineorum ſuorum, & utrum bona Eccleſię expenderit in uſus licitos, & honeſtos. Item an interſint Divinis Officiis nocturnis pariter, & diùrnis, præcipuè in Eccleſia, in qua eſt Prelatus. Item de Irregularitate. Item de ludo alearum, & taxillorum. Item de Incontinentia, & guloſitate, & ſi detinuerit alienum.

De quibus, Comites, barones, Milites, & in Magiſtratù poſiti.

Circa Comites, & Barones, & Milites, & Conſules, & Judices, Juſtitiarios, Camerarios, Vicarios, & Bajulos ſæculares fiat interrogatio, an fecerint ſtatuta, vel præcepta contra libertatem Eccleſiæ, & an benè reddiderint juſtitiam cuilibet conquerenti, & an Homines ſibi ſubditos gravaverint Indebitis Talliis, Collectis, Coltis, vel Quæſitis, ſeu Servitiis, ſeu aliis diverſis Exactionibus.

De quibus Burgenſes, & mercatores.

Circa Burgenſes, & Mercatores, & Miniſtrales interroget Sacerdos de rapinis, de uſura, de pignoribus infraudem uſurarum factis, de baratteriis, de falſis venditionibus, & mendòſis, de injuſtis ponderibus, & menſuris, & mendaciis, de periurio, & dolo.

Circa Agricolas verò interroget

de

De quibus Agricolæ, & Ruſtici interrogandi ſunt.

de furto, & retentione rei alienæ, maximè circa decimas, primitias, tributa, cenſus, quartos, & alia denaria dominorum ſuorum. Item eradicatione terminorum, & de occupatione aliarum terrarum. Item ſi dedit damnum alicui, oves, & alia animalia, fructus, & alias res vicinorum ſubtrahendo.

De quibus Mulieres.

Forſan * virorum.

Circa mulieres verò interroget de peccato carnis, de ſortilegiis, & factùris, & incantationibus, de ſuperbo ornatu, vano, & ſumptuoſo, litigioſis, verbis, otioſis, & contemptu * *viri*, quibus aliquæ non ſubeſſe, ſed dominari volunt, & omnibus aliis ad hæc pertinentibus.

Interrogatio fiat primò de generalibus, deinde de ſpecialibus.

Interroget igitur Sacerdos quemlibet confitentem, prout ſecundùm conditionem ſuæ perſonæ viderit expedire, & faciendum, quærens generaliter, quæ ſunt peccata, quæ commiſit, & an aliqua de ſeptem principalibus peccatis, & poſtea, ſecundùm quòd viderit expedire deſcendat ad ſpecialia, dicendo ſibi, & quærendo de quolibet dd. ſeptem peccatorum, de quo ſecundùm ſtatum ſuæ perſonæ viderit expedire. Si commiſerit tale peccatum, & ſi dicat, quòd ſic, audiat in quo, & qualiter, ſi dicat, quòd non, vel non plenè exprimat, dicat ei, Cariſſime tu fortè non noviſti, quòd eſt illud peccatum, ſed eo multi ſunt involuti. Reſponde igitur mihi ſecundùm tuam conſcientiam ſuper iis, quæ ſequuntur.

Quæ interroganda circa ſuperbiam.

Forſan * ſcientia.

Circa ſuperbiam quæratur, feciſti unquam aliquod illicitum, vel dixiſti pro laude humana, vel honore ſæculari habendo, ſi impugnaſti unquam ſcienter veritatem, ſi obviaſti ſcienter authoritati Majoris tui: Si tibi, quod erat aliorum adſcripſiſti; Si de * *Conſcientia*, facundia, pulchritudine, cantu, nobilitate, dignitate, vel aliis, gratiis, quas tibi Deus dedit, te jactaſti, vel intumuiſti. Si alium tanquam viliorem te contempſiſti, vel Superiori tumidè te parlficaſti. Si verba ſuperbioſa, & opprobrioſa alicui dixiſti: Si per ſuperbiam percuſſiſti. Si tumens in corde tuo contendiſti, diſputaſti, vilipendiſti, blaſphemaſti. Si bona naturæ, generis, & fortunæ, quæ habes à te, & non à Deo credidiſti, & à Deo non recognoviſti, alium, & non te judicaſti, laudem, honorem, & gloriam, & judicium, quæ ſoliùs Dei ſunt uſurpaſti, & tibi attribuiſti:

Quæ circa Invidiam interroganda.

Circa Invidiam quæratur; ſi cauſa Invidiæ de bono alterius doluiſti, & de malo lætus fuiſti; Si detraxiſti alii, vel audiviſti libenter detractorem. Si cauſa infamandi dixiſti, vel audiviſti malum de perſona, vel rebus, vel dictis, vel factis alteriùs in damnum ipſius. Si inter fratres diſcordiam ſeminaſti. Si laudaviſti unquam hominem, & in fine laudis per tamen, vel per ſi, vel per ſed, vel per niſi aliquid unquam detraxiſti, ut totum vituperares cauſa invidiæ.

Quomodo, quis infamatur per tamen, ſi, vel ſed.

Quæ circa Iram.

Forſan * vindicando.

Forſan * Domino.

Circa Iram ſic, ſi aliquem odio habes, vel habuiſti. Si dixiſti convitia, vel dicenti reſpondiſti, quaſi te * *judicando* per iram. Si percuſſiſti aliquem; ſi dixiſti contumeliam Patri, vel Matri carnali, vel ſpirituali. Si damnificaſti aliquem per te, vel per alium, accuſando ipſum * *Dominum*, vel impediendo bonum, vel honorem ſuum, vel ponendo ignem, vel talando vites, vel arbores, vel res ſuas furando, vel rapiendo, vel alia per violentiam, & quia ipſum habebas odio, occupando. Si rixas moviſti, diſcordias ſeminaſti, lites incitaſti, iniquas ſententias dediſti, vel injuſtum conſilium. Si vulneraſti, occidiſti cauſa odii. Si odiſti, ſi injuſtum bellum moviſti. Si feciſti conjurationes, vel alias colligationes, vel alias illicitas actiones, etiam ſine juramento cauſa odii, & ut poſſes te vindicare.

Quæ circa Accidiam.

Forſan * ſegnitiam

Forſan * reddere.

Circa Accidiam ſic, ſcilicet ſi fuiſti unquam tepidus, & remiſſus ad benè agendum cum poſſes. Si repuliſti à te gratiam, inſpirationem, quod eſt, cum Homo cogitat aliquod bonum; facere, vel dicere, & non acquieſcit. Si ſtatim primos motus extinguit, quos mortis tamen in pecato nutrit, ubi eſſent potiùs extinguendi. Si dimiſiſti unquam ire ad Eccleſiam, vel ad prædicationē propter pigritiam, vel * *ſegitiam*. Si fuiſti nimis delitioſus, vel otioſus; confiteri cum poſſes, diſtuliſti, & maximè per annum, pœnitentiam tibi injunctam peragere neglexiſti. Officium Eccleſiaſticum tibi injunctum diligenter exequi neglexiſti juſtitiam * *perdere* ex pigritia diſtuliſti. Celebrare noluiſti, nec Confeſſiones audire propter laborem evitandum, quia potiùs volebas quieſcere. Subtraxiſti Proximo tuo egenti conſilium tuum, vel auxilium propter pigritiam ſolam; Diſtuliſti ex negligentia reſtituere aliena. Incidiſti unquam

in deſperationem. Fuit unquam tibi propter laborem vitandum tædium vitæ tuæ. Fuiſti negligens circa obſequium fidele Domini tui, à quo paſcebaris, & induebaris, & alia bona recipiebas. Neglexiſti ſervare Sacramentum. Diſtuliſti ſolvere Mercenario ſalarium, de quò conveniſti, vel aliter conſiderato labore ſuo, & ſervitio remunerare.

Quæ circa Avaritiam.

Circa Avaritiam quæritur ſic, fuiſti Simoniacus, Violentus Dominus, Judex injuſtus, Incàutus Conſiliarius, Cavilloſus Advocatus, Impetrator malignus, ſcriptor falſarius, fur, latro, perjurus, ſacrilegus, luſor, evulſor metarum, ſeu terminorum Agrorum, feſtorum colendorum violator, falſus Mercator. Hominum quorumlibet, & maximè viduarum Pupillorum, pauperum, & aliarum miſerabilium perſonarum oppreſſor cauſa lucri injuſti, & avari.

Quæ circa Gulam.

Ebrietas ſi nõ advertatur veniale, mortale vero erit ſi advertatur, & intenditur. D. Th. 2. 2. q. 150. art. 2.

Fractio jejunii reſultare poteſt ex potu immoderatò non autem ex potu aſſumpto ad digeſtionem ciborũ ita D. Th. 2. 2. q. 147. art. 6. ad 2.

Circa Gulam quæratur ſic, fuiſti Ebrius aliquotiens, & tunc videtur veniale, vel fortè pluries, & quaſi in conſuetudinem deducendo, & tunc eſt mortale. Comediſti ultra quàm deberes, etiam uſque ad Crapulam, fregiſti etiam bibendo ſolum vinum, & aquam ſine cauſa juſta jejunia tibi in pœnitentiam injuncta, vel conſuetudinaria, ſeu indicta propter guloſitatem. Recepiſti non jejunus Euchariſtiam, vel Confirmationem, vel alia Sacramenta Eccleſię ſanus, & fortis nullo periculo imminente. Paviſti te ſplendidè pauperibus juxtà te poſitis nimis eſurientibus, & famę morientibus te ſciente, & contemnente, vel negligente eis ſubvenire. Comediſti nimis properè, ideſt ante horam tertiam omnibus diebus, vel ante nonam in jejuniis, vel antequàm audires miſſam cum poſſes audire, ſed magis volebas ſatiare ventrem, quàm mentem, vel antequàm appeteres, nec eras infirmus, vel debilis, ſed cauſa guloſitatis tantùm, vel inhoneſtæ ſocietatis hoc feciſti. Invitaſti alios ad æquales potus, vel ad bibendum nimis. Paraſti ſpecies, vel electuaria non cauſa medicinę, ſed ut vinum tibi meliùs ſaperet, & ad bibendum te fortiùs incitares ultra quàm naturæ tuę expediret. Et unquam aliis talia paraſti, & eis propinaſti. De Cibariis idem feciſti, & nunquid plura fercula, quàm naturę expediret tibi, & aliis propinaſti. Nunquid in ſcandalum aliorum contra conſuetudinem Regionis feria quarta, vel Sabatho, vel aliis diebus carnes palàm, & publicè, vel alia Cibaria comediſti, & nuquid more canino totum comediſti, vel bibiſti, ut gulę tuę ſatisfaceres, non naturę, & conſociis non dimiſiſti, nec aliquid eis dediſti, & nunquid more Urſino, ſeu Leonino nimis avidè cibum etiam viliſſimum gulę flamma accenſus, non dico comediſti, ſed devoraſti. Nunquid divites, & non pauperes tecum ad menſam evocaſti, & ipſos ultrà quàm natura requireret refeciſti. Nũquid goliardus fuiſti.

Quæ circa Luxuriam.

Circa Luxuriam. Quęratur ſic, commiſiſti fornicationem, quod eſt quando ſolutus ſęcularis cognoſcit ſolutam non Virginem, nec Religioſam. Commiſiſti ſtuprum, quod eſt Virginem deflorare. Commiſiſti adulterium, quod eſt cognoſcere maritatam, vel cognoſci ab uxorato. Commiſiſti inceſtum, quod eſt quando cognoſcitur conſanguinea, vel affinis carnalis, vel ſpiritualis, undè ad filiolas, & ad Religioſas extenditur. Et an in loco ſacro, vel non ſacro, & an diebus Dominicis, vel feſtivis, & an tempore jejuniorum, & utrum unã cognoverit, vel plures, & quotiens, & an de nocte, vel de die, & in quà domo

Item peccaſti contra naturam, quòd eſt quando aliter cognoſcitur mulier, quàm natura, prout quilibet naturaliter novit, & cum ipſum natura exponat omnis alius modus, quicumque ſit ille, contra naturam eſt. Nec volo ſcribere, nec tibi conſulo, quod reveles, ſed ſic cautè dicas, tu benè noſti modum, qui naturalis eſt. Accidit unquam tibi pollutio aliter, vel cogitatio mulieris, ſi dicat, quod non, nihil ultra quæras, ſi dicat, quòd ſic, utrum vigilando, vel dormiendo, ſi dicat dormiendo, quæras utrum, cum muliere, vel ſine muliere, an cum illa, quam concupiverat, vel alia, & an nimis in diebus præcedentibus bibiſſet, vel comediſſet, & quantum eſt temporis, quod ſibi non acciderat. Ex iis enim præſumitur, an ſit naturalis, quę non eſt timenda, an alia, quæ timenda eſt, ſcilicet quando provenit, ob nimiam crapulam, vel ſi cogitatio mulieris, quę præceſſerat vigilando per conſenſum in pollutionem incidit dormiendo. Si verò dicat, quòd vigilando accidit ſibi pollutio, quæras utrum ſine muliere, ſi dicat, quòd ſic,

Digitized by Google

ſic, quæras quomodo, ſi autem dicat, quòd cum muliere, quæras utrum extra vaſa, vel intrà, & quomodo, & ſic cautè procedas, ne ipſum aliquatenus de modo inſtruas, ſed ab ore ipſius prius potiùs extrahat, quod commiſit.

Cautè confeſſarius procedat, ne interrogando videatur inſtruere.

Item quæras ſic de locutionibus, nutibus, cogitationibus, & aliis ſimilibus; Dicas ergò concupiviſti unquã aliquam Mulierem in corde tuo, concupiſcentiæ conſentiendo, quòd mortale eſt. Incitaſti unquam aliquem, ſeù aliquam ad libidinem per te, vel alium, vel per oſtentationem tui, vel per ornamentorum tuorum, ſicut faciunt aliqui Nobiles, Clerici, & alii quamplures, & etiam mulieres propter hoc ſpecialiter pluſquàm propter Deum ad Eccleſiam maximè in feſtivitatibus feſtorum, & nuptiarum, & ad Proceſſiones euntes, & per vicos, & plateas, aut Eccleſias, vel alibi Coreizantes, & ad Prædicationes, ſeù Sermones modo ſimili. Riſiſti unquam, vel cantaſti, vel nutum feciſti alicui mulieri in Eccleſia, vel alibi, vel ipſa tibi, cum intentione iſtius peccati committendi. Incitaſti te unquam, cum non appeteres, ad hoc peccatum, comedendo electuaria calida, vel aliquo alio modo ad libidinem exercendam. Dixiſti unquam mendacium, vel verbum otioſum, vel iviſti, vel laboraſti, vel aliquid feciſti pro muliere habenda, & ſimilia. Et ut cautiùs judices repete hic quę dicuntur ſupra eodem titulo §. *Cave tamen ne ſis promptus facilè judicare.*

Circa luxuriam præcipuè interrogandus eſt pœnitens de cogitationibus, & locutionibus.

CAP. IX.

Docentur Confeſſarii, quomodo ſe gerant ad inquirendas perſonarum, & peccatorum circumſtantias.

Ut autem pleniùs inſtruaris circa inquirendas circumſtantias perſonarum, & peccatorum, tibi doctrinam damus. Quoad perſonas, namque hæ circumſtantiæ ſunt inquirendæ, & conſiderandæ, videlicet utrum ſit mas, vel fœmina, juvenis, vel ſenex, liber, vel ſervus, nobilis, vel ignobilis, in dignitate, vel officio Eccleſiaſtico, vel ſæculari conſtitutus, vel privatus, ſanæ mentis, vel furioſus, aſtutus, & ſciens, vel ſimplex, & ignarus, ſolutus, vel conjugatus, Laicus, vel Clericus, Secularis, vel Religioſus, litteratus, vel illitteratus, propinquus, vel affinis, vel extraneus, Dominus, vel mercenarius, Agricolator, Caupo, Pelliparius, vel alius operator, vel mercator, ſocius, vel non ſocius, vel homo otioſus, Chriſtianus, vel Judęus, Hæreticus, vel Paganus, contritus, pœnitens, vel irridens.

Cautè tamen interrogandum eſt, ut ſupra diximus, & maximè in fornicatione, ſi erat virgo, vel corrupta, vidua, vel meretrix, conjugata, vel ſoluta, Secularis, vel Regularis, conſanguinea, vel extranea; non tamen quæras nomen, ſicut multos audivimus ſimiles Pœnitentiarios, de quorum conditionibus, & factis nihil exprimere volumus, ſicut Superiùs diximus, quia ſicut peccator non debet alium ſpecificando accuſare, ſic nec Presbyter interrogare. Si tamen exprimat cum bona intentione Pœnitentiario, qui eſt perſona, quæ debet prodeſſe, & non obeſſe, non ut perdat ipſum peccatorem, ſed ut Pœnitentiarius oret pro eo, aut ſecretè laboret ad correctionem ejus, tunc non peccat, ſed potiùs meretur. Et ſimiliter dicimus ſi Pœnitentiarius inquirat de illa perſona bona fide, ut oret pro ea, aut corrigat in occultò non credimus, quòd peccet, dum tamen confitentem nullo modo cogat ad nominandam illam perſonam, aut ejus expreſſionem extorqueat ab initio, vel ex alia cauſa inhoneſta, & vili, maximè circa mulieres, ut audivimus etiam à quibuſdam Religioſis ſatis turpiter per hunc modum actum, quod ſcribere erubeſcentes nolumus de præſenti latiùs explicare, cum multa turpiſſima audiverimus. Sed breviter dicimus de perſona quæ, & qualis ſit conſiderandum diligenter, & ſecundùm qualitatem ipſius de diverſis peccatis aliis inquirendum eſt, & ſunt pœnitentiæ variandæ.

Cautè tamen hæc in reprocedendu, maximè in materia contra caſtitatem.

Non quæratur nomen complicis peccati: tamen ſi illud explicat pœnitens ad integritatem confeſſionis non peccat. D. Th. 2. 2. q. 73. art. 2. c.

Pœnitentiarius debet prodeſſe, & non obeſſe.

Circumſtantiæ verò peccatorum aliquæ ſunt comitantes, aliquæ allicientes: de comitantibus inquiri debet, & conſiderari oportet quid ſit commiſſum, & quale, ſcilicet utrum peccatum ſit ſuperbiæ, vel alterius generis, utrum ſit mortale, vel criminale, vel veniale, utrum ſit enorme, vel mediocre, principale, vel acceſſorium, manifeſtum, vel occultum, recens, vel quatriduanum, antiquum, & fætens; ſic ut de uſitato quæras in ſpecie, de inuſitato cautè, & in genere.

Peccatorum Circumſtantiæ de quibus inquiri debent pœnitentes

Item

Item ubi ſit commiſſum, ſcilicet loco ſacro, vel prophano, in domo Mariti, Patris, vel Domini, vel aliena, in lecto, vel extrà lectum, in campo, vinea, viridario, horto, vel nemore. Item per quos, ſcilicet Mediatores, vel Nuncios: omnes enim tales ſunt rei, & participes ejuſdem damnationis, pro quibus, & cum quibus, & contra quos.

Item quotiens, ut non ſolùm ipſa peccata; ſed & vices, & iterationes quæras; & alius ſi ricordetur, dicat, ut ſcilicet dicat quotiens cognovit mulierem, & quot mulieres. Quotiens * fuit, vel alios inebriavit, & quot; & quotiens dixit verba contumelioſa, vel falſa, & nociva, contra quos, & quot, & ſic de ſingulis, quia vulnus iteratum tardiùs ſanatur.

Forſan ebrius.

Item cur, ideſt quali intentione hoc fecerit. Utrum ipſe tentationem prævenerit, vel à tentatione præventus fuerit. Utrum ſpontè, vel coactus, & an conditionali coactione, vel abſoluta; caveat tamen, ne coactionem proponat ad excuſationem, ſicut audivimus aliquas mulieres volentes peccatum carnis excuſare, & minus benè reatum ſuum agnoſcere, quarum velamen intentionis Deus aperiat, an cupiditate; vel paupertate, & utrum ludendo, vel nocendi animo.

Item quomodo, de modo ſcilicet agendi, & patiendi, & præparandi, operandi, & cogitandi, & loquendi. Utrum latenter, vel proditionaliter, vel apertè, & patentèr, & quod alius non confidebat de ipſo, utrum dando pecuniam, vel numerando, vel præces offerendo. Utrum mutaverit habitum, vel finxerit ſe alium, quàm eſſet, & ſic de aliis, quę meliùs actù, quàm lectione ſequantur, & tu dicas deteriùs, quia deteriùs eſt agere, quàm audire, & tutiùs Sacerdoti, quòd peccator per ſe hæc aperiat, quàm quód per incautæ interrogationis lectionem ab eo inſtruatur, ut etiam Superiùs in alio loco tetigimus.

Item quando, utrum ſcilicet diebus ſolennibus, vel privatis, tempore Quadrageſimæ, vel alio, utrum tempore vigiliarum, jejuniorum, vel alio, de die, vel de nocte, utrum poſt pacem reformatam, vel ante, utrum poſt pœnitentiam, vel ante.

Sic igitur omnibus prædictis peccatis, & aliis, prout expedire videbitur, cum diligentia inquiſitis, & conſideratis peccatoris circumſtantiis, & peccati, intelligat quale debeat peccatori conſilium dare, & cujuſmodi remedium adhibere, quærendo ab ipſo, an proponat ampliùs non peccare, & agere pœnitentiam condignam de commiſſis. Et ſi reſpondeat ſe à peccatis abſtinere non poſſe, vel nolle, vel quòd à quibuſdam vult abſtinere, & in aliquibus remanere, ejus confeſſionem debet nihilominus Sacerdos audire, & eis peccatis confeſſis conſilium exhibere. Sed antequam det ei conſilium, exprimat, diligenter quod ſi totus mundus ſuus eſſet, & pauperibus erogaret, & in pane, & aqua jejunaret toto tempore vitę ſuę, nihil ſibi proficeret ad vitam æternam habendam, quandiù in peccato commiſſo remanebit, & in voluntate, & propoſito peccatum iterum committendi, nec ipſe Sacerdos eum abſolvere poterit de aliquo peccato, niſi de omnibus pœniteret, & haberet propoſitum iterum non peccandi, & hęc ſæpiùs ei dicat, monendo ipſum dulci, pio, ac ſuavi eloquio, ut de omnibus pœniteat, & abſtineat in futurum, & exprimendo ſibi timorem de die judicii, & pœnas perpetuas, quas in inferno, niſi veram egerit pœnitentiam, perpetuò ſuſtinebit.

Quale conſilium, & quale remedium peccatori confeſſor præſtare teneatur.

Si verò ad veram pœnitentiam, & confeſſionem ipſum nequiverit inducere, debet ei de peccatis confeſſis in hunc modum conſilium exhibere. Frater, ſive Fili dico tibi, & conſulo, quòd jejunes ores, eleemoſinas facias, & alia bona, & dicat ei etiam, quód licet ſupradicta bona, quæ ipſe ſibi pro peccatis conſulit facienda, non ſunt ei fructuoſa ad vitam æternam habendam, cum in peccato commiſſo remaneat, vel voluntate peccandi: ea tamen ſibi conſulit facienda, ut per ipſa bona, quæ faciet, dignetur Deus cor ejus ad veram pœnitentiam illuſtrare, & ne diabolus in eo tantam habeat potèſtatem, quantam haberet, ſi peccata continuò exerceret. Et facta generali confeſſione ſcilicet *Confiteor Deo, &c.* non abſolvat eum à peccatis, ſed dicat ei, quòd recedat, & faciat ſecundùm conſilium ei datum, & dicat ei, quod non recipiat Corpus Chriſti quandiù in peccato remanebit, & propoſito peccati iterum faciendi.

Quid agendum ſi pœnitens non poſſit ad veram pœnitentiam induci.

Caveat tamen Sacerdos quantum poterit, ne ipſum in deſperationem inducat. Si autem de omnibus confitetur,

Cavendum in hoc caſu, ne confeſſarius peccatorem in deſperationem inducat.

tetur, & pœnitet, & habet propoſitum in poſterum abſtinendi, conſideret Sacerdos, an tale peccatum inter alia confeſſum fuerit, propter quod ad Epiſcopum ſit mittendus: Et ſi tale ſit, ad Epiſcopum ipſum mittat, ſin autem imponat ſibi pœnitentiam de peccatis confeſſis, conſideratis, ut diximus peccatoris circumſtantiis, & peccati.

Pœnitentia imponenda conſideratis peccatoris, & peccati circumſtantiis.

CAP. X.

Non ſolum commiſſa, ſed bona omiſſa, peccatores confiteri inſtruantur.

DE omnibus ſupradictis, & aliis multis, quæ non poſſunt ſcribi, per ſingula debet confiteri peccator ſi ricordatur, & conteri. Sed, & de bonis omiſſis, quæ ſcilicet potuit facere, hæc quippe dicuntur delicta, ideſt derelicta. Item de omiſſo, ſcilicet de tempore inutiliter lapſo, ſi enim capillus non peribit de capite, ita nec momentum de tempore: ait enim Bernardus. *Omne tempus tibi impenſum, requiretur qualiter ſit expenſum.*

Inter bona omiſſa numerantur tempus inutiliter expenſum, ſcandalum, & malum exemplum datum.

Item quia animas proximorum non ſolùm inſtigando, vel malum exemplum præbendo, vel alio modo Deo abſtulit, nec per bonum verbum, vel exemplum ab ore diaboli eripuit, ſed etiam ereptas à ſe, vel ab alio, in malo confirmavit. Item quia fuit cauſa mali exempli multis, & quia non fuit cauſa boni exempli, fuit cauſa mali exempli. Item de triſtitia, quam bonis peccando intulit, & lætitia, quam eis benè operando non dedit.

Item quia Eccleſiam Dei ſcandalizavit, & inobediens ei fuit; nec ſolùm cogitet quid, & qualiter fecerit, ſed quàm injuſtè tam benignum, quàm utilem, tam miſericordem, tantum Creatorem, tantum Dominum, non alienum, ſed ſuum Deum offenderit, & in offenſione tamdiù perſeveraverit. Et licet ſecundùm Canones pœnitentiales, quos Sacerdotes ſcire tenentur, aliàs vix in eis nomen Sacerdotis conſtabit, pro quolibet mortali peccato ſeptênnis regulariter pœnitentia ſit imponenda, & pro quibuſdam magnis, & gravibus peccatis aliæ pœnitentiæ duræ, prout in Canonibus Pœnitentialibus, ſpecialibus per librum decretorum reperitur, ſciſcilicet in XLVI. caſibus, quos notat Dominus Oſtienſis in ſumma ſua *in titulo de pœnitentiis in* §. *Quæ pœnitentia ſit pro caſibus ſingulis infligenda*. Et Joannes in ſumma Confeſſorum eodem titulo quæſtione CXXV. quos hic cauſa brevitatis enumerare ad præſens omittimus: quia tamen fragilitas noſtri temporis hodiè tanti rigoris non patitur manere cenſutam, Sacerdos imponat maiorem, vel minorem pœnitentiam, prout ſecundùm qualitatem peccati, & contritionis, & qualitatem peccatoris ſaluti ejus viderit expedire.

Sacerdos canones ignorans, vix Sacerdos.

Temporis noſtri fragilitas non patitur canonum vigorem in pœnitentiis imponendis, onde imponendæ ſecundùm quantitatem peccati, & qualitatem peccatoris.

Caveat tamen, quòd ſic arbitretur, ne vileſcat auctoritas Eccleſiæ, & ne poteſtas clavinm contemnatur. Ut autem Sacerdos poſſit contraria contrariis curare conſulimus, ut ſemper per contrarium pœnitentias imponat ipſi peccatori, & per contrarium reſpondentes. Ut ſi peccaverit per ſuperbiam, injungat ei orationem, ut ſuadeat ei humilitatem. Si per avaritiam, injungat ei eleemoſinarum largitatem. Si per guloſitatem, vel nimiam comeſtionem, abſtinentiam ciborum. Si per luxuriam, injungat ei jejunium, & orationem, diſciplinas, & alias carnis macerationes. Acedioſo, peregrinationem: In omni enim peccato Deum offendimus, aut corde, aut ore, aut opere: imponatur igitur pœnitentia contra peccatum cordis, ſcilicet jejunium, & alia carnis maceratio, contra peccatum oris, oratio, & alia humiliatio, contra peccatum operis, ſatisfactio, & eleemoſinarum largitio.

Quomodo gerere ſe debet confeſſarios in imponendis pœnitentiis.

Et licet dicta tria in uno peccato aliquando concurrant, tamen ſemper aliquid iſtorum eſt principaliùs in quolibet peccato, prout confeſſor diligens perpendere poterit audita confeſſione cujuslibet peccatoris. Item Sacerdos debet eſſe ſolicitus, ut pœnitenti onùs importabile non imponat, licèt recipere pœnitens ſit paratus, ſed ſic temperet pœnitentiam, ut à ſtudio non cogantur ceſſare ſcholares, à fabrica fabri, ab agro agricolæ, vel alius artifex ab opere ſolito, licito, & ſibi competenti, nec Dominus à cura familiæ, ut ei providere non poſſit.

Cum plura peccata in eodem peccato concurrunt, expendat quid in eo principalius ſit.

Pœnitenti onus importabile non imponat.

Item pro peccato occulto Sacerdos publicam pœnitentiam non injungat; nam publica pœnitentia poteſt ab Epiſcopo dumtaxat, vel ab alio de mandato ſuo imponi. Et pro publico peccato,

Nec pro peccato occulto pœnitentiam publicam injungat.

Digitized by Google

cato, & enormi, & tali; quod totam Civitatem, caſtrum, vel villam commoverit, ut pro homicidio, ſacrilegio, inceſtu, & ſimilibus.

Fratres minores, vel Prædicatores non poſſunt publicam pœnitentiam imponere, niſi de mandato Epiſcopi. & Curia Romana pœnitentiam publicam non indicit, niſi in loco, ubi reſidet Curia.

Fratres autem minores, vel Prædicatores talem pœnitentiam per ſe imponere non poſſunt ſine mandato Epiſcopi.

Curia autem Romana non indicit talem pœnitentiam publicam, niſi in loco, ubi reſidet Curia; & ideo non credendum multis ribaldis, qui diſcurrunt per mundum cum carenis, & aliàs publicè pœnitentes cum litteris falſis Pœnitentiariorum Domini Papæ: quibus de facili non credendum, quia non conſuetum.

Nõ facilè credendum diſcurrentibus per orbem, & pœnitentiam publicam ſibi falsò impoſitam ſimulantibus.

Si autem peccator luxurioſus ſenex, vel dives fuerit, & dicat ſe jejunare non poſſe, aggravabit eum Sacerdos orationibus, & eleemoſinis. Si autem peccator fragilitatem corporis alleget, & recuſet aſperitatem pœnitentiæ, quam Sacerdos ſibi vult imponere, debet Sacerdos primò ipſum inducere, ut animum habeat paratum ad omnem ſatisfactionem, oſtendendo ſibi magnitudinem peccatorum, quæ ſibi confeſſus eſt, & quot, & quanta bona perdidit propter peccata illa, quæ commiſit, quæ omnia recuperabit per pœnitentiam * imponat ei pœnitentiam majorem, quàm ipſe poſſit portare, ne fortè poſtea peccet deterius ipſam pœnitentiam infringendo.

Fragilitatem allegantibus, & jejunare impotentibus orationes, & eleemoſinas imponat.

Forſan * non

Impoſita verò pœnitentia, & facta generali confeſſione, ſcilicet *Confiteor Deo, &c.* dicat Presbyter ſic: Ego injungo tibi talem pœnitentiam, quam dixi tibi pro peccatis, quæ confeſſus es, & ponens manus ſuper caput ipſius dicat: *Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem, omnium peccatorum tuorum tribuat tibi Omnipotens, pius, & miſericors Dominus. Et ego te abſolvo auctoritate Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & officii mihi commiſſi, ab iis peccatis, quæ mihi confeſſus es, & aliis oblitis &c.*

Abſolutionis formula.

Item dicat illi, quod ſi reduceret ad memoriam aliqua alia peccata, quæ non fuit confeſſus, poſtea rediret ad eum, & confiteretur.

Monendus pœnitens, ut redeat, ſi peccatum aliquod oblitum, memoria deinde referat.

Et notanter diximus, quòd imponat manum ſuper caput, nam non Sacerdos non poſſet in foro Pœnitentiali aliquem abſolvere, in foro tamen judiciali poteſt. Sed abſolutionem pœnitentialem cum * *pſalmus, & oratio*

Lege * pſalmo, et oratione.

committet Sacerdoti: & ita videmus in Judicibus delegatis, & Vicariis, aut Officialibus Epiſcoporum, qui ſunt quandoque non Sacerdotes, & excommunicant, & abſolvunt, ſed ſecundùm modum, quem diſtinximus: licèt quidam dicant in Sacramento pœnitentiæ, non eſſe neceſſariam manus impoſitionem, quia non eſt ordinatum ad conſequendam aliquam excellentiam gratiæ, ſed remiſſionem peccatorum, & ut aſſerunt magis competeret crucis ſignatio, quia per ſanguinem Chriſti remittuntur peccata utrumque tamen fieri judicamus, & ſic nos obſervamus etiam quandoque, cum virga pœnitentem percutiendo, maximè abſolvendo excommunicatos.

Manus impoſitio in Sacramento pœnitentiæ; non eſt neceſſaria docet D. Th. in ſup. 3. p. q. 25. art. 4.

CAP. XI.

Sacerdos quo pacto gerere ſe debeat circa pœnitentes infirmos.

Circa Infirmos verò non eſt taliter procedendum, quia eis non debet Sacerdos pœnitentiam injungere, ſed tantùm quantitatem, & qualitatem innoteſcere, ſive declarare, dicendo ſic, cum ejus peccata audierit. Si tu eſſes ſanus pro tot peccatis, quæ commiſiſti, & confeſſus es, deberes talem pœnitentiam agere, & tot annis pœnitere: ſed quia tu es infirmus non impono tibi pœnitentiam, ſed injungo tibi, quòd ſi de hac infirmitate te mori contingerit facias dari tantum pauperibus, vel piis locis loco prædictæ pœnitentiæ, vel Miſſas facias celebrari, vel hoc, vel aliud fieri per hæredes tuos ſicut viderit expedire. Si tamen convalueris, injungo tibi pœnitentiam talem, & his dictis imponat manus ſuper caput ejus, & abſolvat eum à peccatis, ſicut ſupradictum eſt de ſano. Et ſi ſic moriatur eſt amicorum orationibus, & eleemoſinis adjuvandus, & ante mortem perungendus, & Sacro Viatico reficiendus.

Quæ pœnitentias injungere debet infirmo.

Si verò Infirmus petiit Sacerdotem pro pœnitentia recipienda, vel aliqua alia ſigna pœnitentiæ fecit, & interim dum Sacerdos veniret obmutuerit, vel factus amens, vel freneticus Sacerdos veniens ſive ad nutum infirmi, ſivè teſtimonium eorum, qui audierunt ipſum petentem pœnitentiam, vel alia ſigna pœnitentiæ facientem,

de-

Digitized by Google

Si Sacerdos ab infirmo vocatus mortuum ipſum invenerit, & pœnitentiæ ſigna dederit ipſum abſolvere debet: quod inſinuat D. Th. opus 65. §. de Sacram. extremæ unctionis.

debet ei quidquid humanitatis, & conſolationis poterit impendere abſolvendo eum de peccatis ſuis, & reconciliando, orationes dicendo, & Crucis oſculum, ſi præſens Crux fuerit, ſibi dando, & ſi fortè mortuus ſit, nihilòminus abſolvat eundem, dummodo tamen habeat de ſignis pœnitentiæ teſtimonium; quia fortè tendebat manus ad cœlum, percutiebat pectus, dicebat *Miſerere Deus, eſto mihi propitius, Beata Maria ora pro me*, vel ſimile. Qualiter autem abſolvi debeat infirmus, vel in mortis articulo conſtitutus per proprium Sacerdotem, vel per alium, ſi proprius Sacerdos haberi non poſſit infrà in tractatu de ſententia excommunicationis continebitur in §. *nunc videndum*.

CAP. XII.

De peccatis de quibus nemò poteſt pœnitere, abſolutionemque recipere, niſi reſtituat.

SAnè conſiderandum eſt diligentèr, quòd quædā ſunt peccata, de quibus nullus poteſt pœnitere, niſi reſtituat, vel emendet, ſi poteſtatem habeat emendandi; videlicet Rapinam, Furtum, Sacrilegium, Incendium, Uſura, & indebita Extorſio, talliæ quæſtæ, & coltę, retentio cenſus. Item retentio decimæ, vel non facta debita ſolutio, & integra. Et hoc infrà in titulo de Decimis latiùs declaratur.

Hanc obligationem fert univerſim cujuslibet alienæ rei ſcienter indebita detentio.

Item damna data contra juſtitiam, & generaliter cujuſlibet alienæ rei ſcienter indebita detentio. Et in his omnibus præcipiendum, eſt pœnitenti, quòd incontinenti faciat juſtâ poſſe, quia juxtà verbum Auguſtini. *Non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum*, etiam uſque ad venditionem hæreditatis, & omnium bonorum, etiamſi oporteat ipſum, & familiam ſuam mendicare; facultas enim reſtituendi ſemper eſt, quandiù debitor habet, per quod ſatisfacere poteſt uſque ad mendicam paupertatem, vel extremam neceſſitatem, in qua etiam ſine omni culpa, accipit vitæ neceſſaria.

Reſtituendum ablatum etiam uſque ad mendicam paupertatem.

Diſcreta tamen remedia præmittenda, cum pœnitens ſine periculo magno ſuo, & familiæ non poteſt ſatisfacere.

In hoc autem caſu, quando ſine periculo magno ſuo, & familiæ non poteſt ſatisfacere, cautè, & diſcretè conſulendum eſt tali, ſi aliud remedium adhiberi non poſſit, ut liberetur à pœnis inferni, & ſalvetur anima, quòd eligibiliùs eſt, ut petat dilationem à ſpoliatis, vel aſſignet certam partem de redditibus ſuis amicabiliter, de qua ſatisfaciat ſucceſſivè, & de hoc fiat cautio bona. Et ſi illi denegent hoc recipere, & dilationem concedere, tunc ille cedat bonis, vel abſque dilatione ſatisfaciat, vel pro remiſſione totali inſtet per ſe, vel occultè, ut infrà dicetur. Et ſi remittatur in totum, vel in partem, liberatur, dum tamen dolum, vel fraudem in his non committat: hoc enim ſibi in locum eleemoſynæ ſuccedet.

Quid agendum ubi plures eſſent creditores diſcordes?

Ubi autem eſſent plures creditores diſcordes, tunc conſulendum eſt, ut coràm judice fori contentioſi vadat, & ad ceſſionem bonorum, ſi aliud non poteſt, procedat, quia tunc facta ceſſione non * *decluditur* in carcerem, nec excommunicatur, & ſi excommunicatus fuerit, abſolvetur data cautione idonea de ſolvendo debito, ſi ad pinguiorem fortunam pervenerit, nec tunc condemnabitur, niſi inquantum facere poteſt, habita ratione ne egeat; non enim fraudandus eſt quotidianis alimentis, nec etiam debet aliqua pœna mulctari. In hoc etiam caſu, ubi ſunt plures creditores diſcordes majori parti, hoc eſt illi, quæ majus, & fortiùs debitum habet, & graviùs ſtandum erit, etiamſi eſſet unus ſolus pro illa parte, & alii pro alia.

*Forſan * detrudiatur.*

Dilatio ſatisfactionis quando, & qua cum cautela permitti poterit.

Et ſi par eſſet debitum hinc inde, & tunc major numerus creditorum attendetur. Et ſi omnia paria, tunc in clementiorem partem pro debitore fiet electio.

Quòd autem dictum eſt, ut ſtatim ſatisfaciat, vel bonis cedat, hoc intellige, ubi dilatio haberi non poteſt, præſertim ſi læſi, vel creditores egeant ita, quòd non poſſint dilationem concedere abſque periculo ſuo, & familiæ, ſemper enim ubi mora timetur, vitandum eſt periculum. Ceſſante verò periculo, puto, quòd diſcretus Sacerdos poterit ſuam conſcientiam informare intendens gerere utiliter negotium creditoris, vel læſi: nam ſi videt, quòd aliter non poteſt recuperare in perpetuum, vel ita citò, vel non ità commodè, poteſt recepto juramento, & alia ſufficienti cautione, ſi habere poteſt, dilationem concedere, & ſub hac conditione ſi hoc impleverit infrà diem talem peccatorem abſolvere, ſic creditor, vel læſus quod ei debetur * *recuperet*, & peccator non rece-

*Forſan * recuperabit.*

recedet à Preſbytero deſperatus. Et in hoc caſu ſi poſſit Sacerdos adhibeat conſenſum Spoliatorum, vel Creditorum, & erit tutiùs.

Reſtitutio occultè fiat, ſi peccata fuerint occulta.

Et hoc ſi peccata occulta fuerint, occultè fiat reſtitutio, ſcilicet per manum Sacerdotis, vel alteriùs Religioſæ perſonæ ſuppreſſo nomine pœnitentis, ſicut in hoc plutibus in noſtra viſitatione generali Diœceſis, & Provinciæ noſtræ Beneventanæ, quam Deo actore perfecimus, conſulendo injunximus.

Quid agendum ſi pœnitens non habeat undè reſtituat; vel ſi abſit is cui reſtitutio facienda?

Si autem pœnitens non habet rem, quam debet reſtituere, nec mobilia, neque immobilia, undè poſſit commodè ſatisfacere, vel licèt habeat, non eſt tamen præſens, nec eſſe poteſt is, cui eſt reſtitutio facienda, & appareat verè pœnitens, & contritus, & doleat, & proponat ſatisfacere, cum poterit, pœnitentia ei injungatur, & tenet, quòd ſemper tali eſt ſalutaris pœnitentia injungenda, poſſit, vel non poſſit reſtituere, ratione tranſgreſſionis præcepti divini: nam aliàs non excuſatur peccator à culpa. Et ſi talis fuerit infirmus præcipiat ſuis hæredibus, quòd illi ſatisfaciant pro eodem, ſi de illa infirmitate contigerit illum mori.

Infirmi ſicut, & ſani ad reſtitutionem tenentur, & hoc & illis ſignificandum.

Omnibus autem pœnitentibus ſanis, vel infirmis, qui tenentur aliis reſtitutionem facere, ſeù emendam, eſt ſollicitè intimandum, quod non excuſantur, nec liberantur ab illo peccato præcipiendo ſuis heredibus, quòd reſtitutionem pro ipſis faciant, vel emendam, niſi ipſi principales raptores uſurarii, fures, ſeù aliarum rerum illiciti detentores reſtitutionem incontinenti faciant, vel emendam, ſi eam poſſunt facere, ſicut ſuperiùs continetur. Faciat ergo poſſe ſuum quandiù vivit, cum ſanus eſt, & tutus recedit, ac ſecurus.

Et hoc advertant maximè illi, qui pro decimis non ſolutis, aut aliàs ablatis, ſeù recuſatis dare Eccleſiæ, ſunt ligati etiam excommunicationis ſententiis, vanâ ſeducti confidentia, allegantes, quòd in teſtamento ſuo ultimo ſatisfacere, & relinquere procurabunt per ſuos hæredes: & idem etiam de malè ablatis incertis, ſed * *ante* tempus teſtamenti faciendi habere poſſint, & Deus eis miniſtret, non advertunt, nec diem mortis, qui incertus eſt. Et forsàn quod pejùs eſt, talibus Deus mortem ſic ordinatam

Forſan * an.

Qui vana confidentia ſeducantur, non ſolventes decimas, & malè ablata incerta non reſtituunt.

concedere non vult propter corruptâ mentem, quam erga caſum reſtitutionis habent, ut de aliis, quæ ſibi ſoli ſunt cognita taceamus; nunquam enim vanè cogitantes hæc, & perverſè agere cupientes, poſſunt veriſimiliter æſtimare, quòd prout ipſi cogitant, per ſuos heredes, & filios ſatisfieri, quòd & ipſi filii, & heredes ſuum jactantes ſimiliter cogitatum ad illa, & ſua, quæ tenebuntur reddere, expectabunt ejuſmodi adventum. Et ſic dilatata expectatio ad generationem interitus, & nullitatis revertetur. Sapiens ergo, & laudandus, qui dum tempus operandi habet ad exercitium ſe, & operationem deducit: alium pro ſe non expectans, qui forſàn totum deſtruens, & ad alienos de facili convertetur. Hoc verò hic inſerimus, quia ſcimus hujuſmodi vitium nimis in partibus excreviſſe, & radices emiſiſſe.

Raptoris heredes etiam ad reſtitutionem tenentur, & quoniam pacto.

Tenetur etiam Raptor, ſeù alienæ rei detentor ad reſtitutionem, tenentur etiam ejus heredes quantum hereditas ipſius tota ſufficere poteſt. Et ſi caſu fortùito perierit, etiam tenebuntur propter moram in reſtituendo commiſſam.

Tenentur etiam qui rem alienam mala fide emerunt.

Tenentur autem omnes illi, qui ſcienter rem raptam, vel alienam emerunt, vel alio quòvis modo habuerint cum mala fide; ſcilicet animo ſibi retinendi, & non voluntate, nec propoſito reſtituendi eàm Domino ſuo. Nec taliter ementes poſſunt recuperare, ſeù petere pretium, quod dederint pro ipſa, nec poſſunt recuperare, ſeu retinere expenſas, ſi quas fecerunt ipſam rem reſtituendo, vel remeliorando, & hoc propter malam fidem, quam habuerunt emendo; Et hoc intellige in infinitum, quot quot fuerunt emptores, quoniam omnes tenentur: Bonæ fidei verò emptor, ſcilicet ut reſtituat domino, recuperat prætium, & expenſas, & quidquid poſuerit pro rei conſervatione; id autem, quod ex ea habuerit quovis modo, reſtituere tenetur, ſi reperiatur cujus eſt; aliàs facta priùs diligenti inquiſitione, ſi non reperiatur, conſulo quòd, cum auctoritate Eccleſiæ quidquid res illa valet ultrà id, quod debet ipſi emptori erigetur ad pias cauſas pro anima illius cujus fuit, & fiat hoc publicè, ut omnis ſuſpicio evitetur, licet enim in judicio animæ ſibi crederetur de conſcientia ſua, tamen in foro con-

Bonæ fidei emptor adquid teneatur, cum rem emptam alienam eſſe comperit.

ten-

Digitized by Google

tentioſo non crederetur, niſi publicè hoc proteſtaretur; dico tamen, quòd ſi pauper eſſet, ſibi relinqui poſſet, ſicut alteri pauperi à Prælato, ut infrà dicetur.

Res aliena, ſeu rapta reſtitui debet non deteriorata.

Debet etiam Reſtitui res aliena, ſeu rapta nō deteriorata, ſed ſi deteriorata fuerit, vel caſu fortuito perierit, vel reſtitui non poteſt, integrè reſtituatur tantum, quantum valebat cum omni utilitate, quam conſecuti ſunt ex re ipſa, ſi cum mala fide, ut dictum eſt pervenerit ad eoſdem; ſed facta reſtitutione in integrum ab uno, cæteri liberantur quantum ad reſtitutionem Domino faciendam, quidquid tamen lucri habuerunt, conſulimus, ut cum conſilio Eccleſiæ in uſus pauperum erogetur, licèt non ſit neceſſitatis. Et nihilominus deberent agere pœnitentiam juxtà arbitrium Sacerdotis, quia rem alienam fraudulenter, & invito Domino tenuerunt.

Comedentes de præda, aut rapina tenentur etiam ad reſtitutionem excipiuntur, qui comedunt cum illis, ut inducant ad reſtitutionem.

Vxor autem, & familia, & quicumque alii de præda, aut rapina comedentes, aut aliàs alimenta, ſeù victum recipientes, tenentur reſtituere, excepto tempore, quo agunt cauſam ſpoliatorum monendo, & inducendo pro poſſe raptorem ad reſtitutionem, quo caſu etiam fratres Prædicatores, & Minores, & alii inducentes ad reſtitutionem, ſi comedant apud eum excuſantur, & ideo pro alio tempore non comedant, neque utantur, & maximè ſi non ſit ſpes correptionis; comedat autem de dote, aut de bonis parafrenalibus ſi habet, aut victum quærat potiùs oſtiatim. Si tamen tanta eſſet ſævitia viri volentis ipſam comedere velit, aut nolit, tunc, & ſemper in extrema neceſſitate comedat, & utatur: doleat tamen, & proponat reſtituere cum potuerit, aut abſtinere, & partem recipiat, ſeù utatur, quoniam aliter tenetur, ut dictum eſt.

CAP. XIII.

Quibus facienda ſit reſtitutio, & præcipuè cum Domini, vel ejus hæredes diligenter inquiſiti, & expectati non inveniantur.

Facienda eſt autem reſtitutio Domino, vel ejus hæredibus ſi potuerunt inveniri. Sed ſi diligenter inquiſiti, & expectati non inveniantur, vel ignorantur, tunc cum licentia petita, & obtenta, & cum conſilio noſtro, vel Epiſcopi res illa ſi excedat valorem decem carlenorum diſtribuatur in pias cauſas, & maximè in pauperibus ad ſalutem animæ illius, cujus fuit: & hoc in illa villa, vel Caſtro, aut Civitate, vel Diœceſi, ſi ſcitur Caſtrum, Villa, aut Civitas, ubi rapina facta fuerit; ſi tamen, commodè fieri potuerit: aliàs ſi multum, remota fuerint, vel ex alia juſta cauſa alibi fiat juxtà arbitrium noſtrum, vel Epiſcopi Diœceſani, ſervato ſemper tenore conſtitutionis ſuper hoc editæ circa malè ablatorum diſtributionem, cui in hoc nihil volumus derogare.

Cum reſtituenda eſt res incerta non excedens valorem decem carolenorum diſtributio fiat cum licentia, & conſilio Archipresbyteri, vel Parochi.

Si verò valoris decem carlenorum concedimus de gratia, quòd diſtributio fiat cum licentia, & conſilio Archipresbyteri, vel Sacerdotis Parochialis, non obſtante conſtitutione noſtræ Eccleſiæ ſuper hoc edita de malè ablatis incertis.

Limitatur tamen hoc Archipresbyterorum, & Sacerdotum arbitrium.

Volumus tamen, quòd dicti Archipresbyteri, & Sacerdotes ſic arbitrentur, ut nihil penitus ad eorum manus, ſeu utilitatem propriam deveniat, aut convertatur, & quod tertia pars illius quantitatis, quæcumque fuerit, & quantacumque dari, & conſtitui per eos injungatur, & debeat operi, ſeu fabricæ noſtræ majoris Beneventanæ Eccleſiæ, aut aliarum Cathedralium Eccleſiarum in Provincia noſtra ſine defectu. Alioquin fraudem facientes, & præmiſſa non obſervantes, debita caſtigatione in duplum puniri volumus, & ita fieri ordinamus.

Vbi non invenitur perſona cui reſtituatur, Epiſcopo pœnitens res illas deferat.

In hoc autem caſu ubi non invenitur perſona, cui eſt facienda reſtitutio pro meliori conſilio conſulendum, ut pœnitens totum quidquid habet ſimpliciter, ac abſque conditione, & pacto reſignet in manu Epiſcopi, vel Pœnitentialis diſcreti, qui ſi viderit eum pauperem, & egentem, det ſibi partem, vel totum, ſi tantam neceſſitatem viderit, ne aliter ipſe cum uxore, & filiis fame pereant, & ipſe præponendus eſt cæteris ſanctis, & Religioſis locis. Et ſi quid reſiduum fuerit pauperibus aliis diſtribuat, & iſte faciat quidquid boni poterit orando, & alius modis pro iis, quorum res fuerant. Verùm ſi poſt aliqua poterit lucrari juxtà poſſibilitatem ſuam eroget in uſus pauperum pro animabus illorum, ita videlicet, ut iſta diſtribuenda pro anima ſic diſtribuantur

quātum utiliùs viſum fuerit pro illo, cui eſt reſtitutio facienda. Si perſona nota ſit, & expendantur in uſus tales, qui magis poſſent proficere pro illo. Præmiſſa verò reſignatio non eſſet neceſſaria, ubi aliàs paratus eſſet ad arbitrium Pœnitentiarii, vel alteriùs boni viri, vel Epiſcopi ſatisfacere.

Cum ſcitur perſona, cui facienda eſt reſtitutio, ſed longè abeſt quid faciendum.

Verùm ſi perſona ſcitur cui eſt reſtitutio facienda, vel ſolutio, ſed tamen in remotis partibus eſt; nec ſperatur, quòd debeat redire, mittatur ei, ſi commodè poteſt fieri, & ſecurè. Alioquin pro anima ejus, cum conſilio Eccleſiæ pauperibus erogetur; Et hoc fiat, ſi res ſit Modica, quæ reſtitui debet: Sed ſi res magni valoris eſt, debet mitti ad expenſas detentoris ad illum abſentem, cui eſt reſtitutio facienda.

CAP. XIV.

Quid agendum in his, quæ reſtitui non poſſunt, ut eſt mutilatio membri Stuprum, &c. ſtatuitur.

IN iis autem, quæ reſtitui non poſſunt, ſicut ſunt mutilatio membri, Stuprum, & ſimilia in quibus nec in ſe, nec in æquivalenti reſtitui poteſt, ſatisfaciat per recompenſationem faciendam ad arbitrium boni viri.

Qui autem ſemina agri effoderint, vel alteri damnum intulerint pro eo, quòd non ſolverit debitum ſuo tempore, non tenetur ad reſtituendum damnum totum, propter dubium qualiter fructus agri profeciſſent, & an fœnerator, vel mercator damnum, vel lucrum in mercatione habuiſſet, ſed reſtituent tantum, quantū fructus agri in illo dubio vendi potuiſſent, vel pro quanto mercator fructus agri in illo dubio, vel lucrum ſuum vendidiſſet.

Cum illati damni quantitas in dubio eſt reſtitutio facienda eſt pro ratione dubii.

Qui autem impedit aliquem quominus beneficium, vel honorem, aut dignitatem aſſequatur, ſi mala voluntate, tenetur ad aliquam recompenſationem. Si verò recta intentione propter honorem Dei, vel Eccleſiæ, vel quia indignus, tunc non tenetur. Et idem ſi ex odio aliquis eligatur ad aliquam dignitatem, vel officium.

Qui impedit beneficium, vel honorem aſſequendum tenetur recompenſare.

Qui verò invenit pecuniam, vel aliam rem in via, vel in loco alio debet* eā reddere, ſi eum poterit invenire. Ipſe autem certificabit inventorem per circumſtantias rei, alias multi, fortè non Domini, peterent. Sed ſi neſcitur cujus fuit, publicetur, per Sacerdotes in Eccleſiis, & per Præconem in locis, in quibus eſt inventa, & ſi Dominus diù expectatus non venit, cum conſilio Eccleſiæ pauperibus pro anima illius, cujus fuerat erogetur, vel cum conſilio ſui Pœnitentiarii retinebit inventor, ſi pauper eſt, & egens, & orabit pro illo, cujus fuit. Hoc autem intelligo niſi Superior retinuerit ſibi diſpenſationem de talibus. Qui verò aliter retinet, & non reſtituit juxtà poſſe furtum commiſit. Vndè in quibuſdam terris de conſuetudine, & benè, portantur res ſic inventæ ad Eccleſiam, & ponuntur per Sacerdotes in loco patenti, ut quilibet intrans Eccleſiam poſſit videre, & dantur Domino ſi veniat, & Dominum ſe oſtendat.

Forſan * domino. Quid faciendum cum invenitur pecunia, ſeu res aliqua in via, vel alibi locorum.

Si quis autem voluntarius, & cupiditatis cauſa aliqua in ludo amiſerit, non poteſt repetere. Si verò lucratus fuerit, ſibi eſt in ſpirituali judicio injungendum; quòd ea reſtituat illi à quo habuit, niſi per eum ad ludum inductus fuerit attractus per vim, vel nimiam alterius importunitatem, & tunc in pias eleemoſinas erogetur. Et idem, ſi cauſa infirmitatis, vel recreationis quis luſerit. Nam licèt tales ſi amiſerint, non poſſint repetere, minùs lucrum retinere, ſic eſt erogandum pauperibus. Tales autem meliùs facient ſi ludant ad aleas, vel alium ludum ſine denariis, vel ludant ad ludum approbatum de jure. Sunt autem perſonæ, quibus indiſtinctè reſtituendum eſt, quidquid lucratum eſt ab eis, videlicet furioſi, prodigi, minores vigintiquinque annis, & maximè pupilli, mente capti, ſurdi, muti, cæci, & morbo perpetuò laborantes Servi, Monachi, & quicumque clauſtrales, uxor ludens res mariti, Filius familias, ludens res paternas, adminiſtrator Eccleſiæ, ludens res Eccleſiæ.

Lucrata in ludo reſtituenda hic dicuntur forſan defectu alicujus circumſtātiæ: & quia prohibatur ludus alearum d. 35. c. Epiſcopus.

Perſonæ quibus indiſtinctè reſtituendum quidquid lucratus quiſpiam cum eis in ludo fuerit.

CAP. XV.

Studeat Sacerdos nè verbo, vel ſigno pœnitentis peccatum patefaciat: aliàs pœnis taxatis ſubjacebit.

CAveat autem Sacerdos omninò, ne verbo, vel ſigno, aut alio quolibet modo prodat aliquatenus peccatorem, etiam de licentia confitentis. Sed ſi prudentiori conſilio indigent illud abſque aliqua expreſſione perſonæ

Digitized by Google

næ cautè requirat, quoniam juxtà ſtatuta Concilii generalis, qui peccatum in pœnitentiali judicio ſibi detectum, vel dictum præſumpſerit revelare non ſolummòdo deponetur, ſed etiam in arctum Monaſterium detrudetur ad perpetuam pœnitentiam peragendam.

Pœna frangentibus confeſſionis ſigillum.

Dicimus tamen, quòd ſi ex iis, quæ dicta ſunt ſibi in pœnitentia, ſciat aliquòd ſcandalum, vel periculum imminere, aùt de hæretico, qui intenderet corrumpere fidem populi, vel de damno aliquo temporali futuro, vel de conſanguinitate, vel affinitate inter aliquos volentes matrimonium contrahere, & ſimilibus, tunc debet adhibere remedium, quod poteſt, ſine revelatione confeſſionis, puta monendo eos, qui confitentur, ut deſiſtant, & aliis diligentiam apponendo, ne per hæreſim aliquam corrumpantur, vel damnificentur. Poteſt etiam dicere Prælato, quòd diligentiùs invigilet ſuper gregem ſuum, ita tamen quòd non revelet confitentem, ut dictum eſt.

Quid agere poteſt Sacerdos ad vitanda imminentia pericula de quibus in confeſſione notitiam habuit.

Prælatus autem non debet præcipere Pœnitentiario, ut revelet crimen alicujus, quod ſcit in pœnitentia, nec excommunicatio propter hoc ſolùm lata tenet, nec in teſtem adductus Pœnitentialis Sacerdos tenetur aliquid dicere, immò poteſt jurare, quòd nihil ſcit, quia non ſcit ut homo, ſed ut Deus. Et idem ſi Judex temporalis malitiosè hoc inquireret, vel compelleret Sacerdotem. Nam poteſt reſponderi nihil ſcio, quia intelligitur, ſcilicet tibi revelandum. Sacerdos etiam, qui alio modo ſcit illa, quæ ſunt ſibi dicta in pœnitentia propter vitandum ſcandalum etiam ceſſare debet ne loquatur. Si tamen neceſſitas immineat, vel compellatur, caveat ne dicat ſe ſcire ex Confeſſione, ſed ſimpliciter dicat audivi, vel vidi hoc, &c.

Sacerdos poteſt cum juramento negare notitiam criminis in confeſſione habitam.

Dicimus etiam, quòd ſi quis confitetur Sacerdoti ſe habere pecuniam per furtum, vel rapinam, vel aliàs cum peccato, tenetur celare Sacerdos. Si autem aliquis ea, quæ debet, vel quę ſibi debentur, vel habet in depoſito, dicit Sacerdoti, non debet illud recipere ſub ſigillo confeſſionis, ſi tamen in diſcretionem receperit, non tenetur celare, niſi per modum conſilii, vel ſecreti, & jura, quæ puniunt revelantes, non haberent locum, quia non intelliguntur, niſi de peccatis. Vndè ſi per Epiſcopum, vel alium Judicem compelleretur jurare ſuper hoc, tenetur dicere veritatem, quocumque modo per Judicem fiat inquiſitio, vel occupatio illicita debitorum, vel depoſitorum, nec juramentum ſuper hoc præſtitum ligaret in præjudicium juris alieni. Si autem malitiosè, vel injuſtè fieret inquiſitio, tunc debet tacere, & ſi poteſt ad alia transferre ſermonem, vel * *ſophiſtè* reſpondere.

Forſan * ſophiſticè.

Præcipimus etiam, quod nomina illorum, qui peccata ſua confeſſi fuerunt ſcribantur ſingulis annis à propriis Cappellanis, qui confeſſiones audierint eorundem, ut de ipſis poſſint laudabile teſtimonium perhibere.

Scribenda ſingulis annis à propriis Cappellanis eorū nomina, qui peccata ſua confeſſi fuerint.

Per conſtitutiones, quoque noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ Provinciales, hoc præcipitur, & mandatur fieri per omnes Parochiales Presbyteros Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ. Et idem de illis, quibus ad minùs in Paſcha, aut alio tempore Sanctum dederint Euchariſtiæ Sacramentum. Et quod dicta nomina illorum in ſcriptis nobis, aùt Vicario noſtro, aut Suffraganeis noſtris, aut eorum Vicariis ſaltem ſemel in anno, & quàm potuerint citiùs dare procurent: alioquin pœnam unius Auguſtalis Curiæ noſtræ, & Suffraganeis applicandi incurrunt ipſo facto.

Nomina eorum, qui confeſſi ſunt ad ſuperiores transmittẽda ſunt aliàs pœnam Auguſtalis incurrent.

Item præcipimus Medicis corporum, ut infirmos ante omnia moneant & inducant, quòd medicos advocent animarum, ut poſtquàm fuerit infirmo de Spirituali ſalute proviſum, ad corporalis medicinæ remedium ſalubriùs procedatur. Si quis autem medicorum hoc non ſervaverit ſupponatur Eccleſiaſtico interdicto, quouſque ſuper hoc ſatisfecerit competenter. Sub vinculo Anathematis prohibetur eiſdem medicis, nequis pro corporali ſalute aliquid infirmo ſuadeat, quod in periculum animæ convertatur, & quod impediat, ſi hoc ſciverit procurari.

Medici moneant infirmos, ut animarum medicos ante omnia advocent negligentes tamen Eccleſiaſtico interdicto ſupponantur.

Concedimus autem ex gratia, ut Curati, & Vicarii Parochialium Eccleſiarum noſtræ Diœceſis alios Sacerdotes idoneos, & peritos ejuſdem Diœceſis pura, & bona intentione ſibi poſſint eligere Confeſſores, prout ſaluti animarum ſuarum viderint expedire. Si verò non idoneos, & impios, ſeu cum intentione corrupta ele-

Conceditur ex gratia Curatis, & Parochialium Eccleſiarum Vicariis ut ſibi poſſint in hac Diœceſi alios Confeſſores ejuſdem Diœceſis eligere: qui à caſibus reſervatis nō poſſunt abſolvere.

elegerint abſolutionem à talibus nullatenus obtinebunt.

Confeſſores autem prædicti de caſibus Epiſcopalibus, & reſervatis nullatenus eosdem abſolvant, niſi ſpecialiter foret eisdem commiſſum, dignum verò, & rationi congruum reputamus, ſi idem per noſtros ſuffraganeos in eorum Diœceſibus obſervetur, & ſimilis licentia concedatur. Alii verò Presbyteri de licentia ſui Epiſcopi, vel Sacerdotis * *cui* in Parochia exiſtunt, eligant ſibi Confeſſores, quoniam aliàs invicem confiteri non debent.

Forſan * *cujus*.

CAP. XVI.

Prohibetur Parochis, ne votorum commutationes faciant ſine ſpeciali Epiſcopi licentia: neque pœnitentes ad vota illicita inducant.

CÆterum licèt Sacerdotes poſſint facere commutationes jejuniorum, vel alteriùs pœnitentiæ ab ipſis impoſitæ circa Parochianos ſuos, diſcretè tamen, & propter juſtam cauſam: votorum tamen commutationes per eos fieri prohibemus ſine noſtra, aut alterius Epiſcopi, cui ſubſunt licentia ſpeciali; quia in eis eſt cum majori providentia procedendum; nam, & quantumcumque Epiſcopus generaliter, & expreſsè committat vices ſuas quoad forum pœnitentiale alicui, non propter hoc, ille ſine ſpeciali mandato, debet commutare vota, aut relaxare juramenta, licet de tranſgreſſione eorum poſſet abſolvere; nec etiam abſolutiones excommunicationum, quæ fuerint pro furtis, & damnis, quorum ignorantur actores, nec illorum, qui pro contumacia in judiciis excommunicati ſunt, vel offenſa, aut re judicata, cum hæc ſapiant forum judiciale contentioſum, & idèo in talibus non conſulimus tutum intromittere per generalem commiſſionem, niſi aliàs conſtaret de voluntate Epiſcopi committentis.

Nullus Sacerdos confitentes inducat ad vota emittendum de non committendis peccatis.

Diſtrictè etiam prohibemus, ne aliquis Sacerdos Pœnitentialis inducat aliquem Pœnitentem ad votum emittendum, ſeu promiſſionem faciendam de non committendis peccatis, & maximè de illis, quę non poſſunt de facili evitari, ſicut quidam Presbyteri faciunt aliquando hoc fieri indiſcretè: nam contrà promiſſionem peccando, dupliciter fiunt rei, & culpabiles apud Deum, & idèo ſunt graviùs puniendi.

Monentur iidem, ne confitentibus miſſas injungant in favorem ipſius Sacerdotis, vel alterius.

Item conſulimus, & monemus, ne Miſſas injungat Sacerdos confitentibus in favorem ipſiùs Sacerdotis, vel alteriùs, ut ſuſpicionem cupiditatis fugiat in hac parte; fructum tamen, qui ex tali injunctione ſolet Sacerdotibus evenire conſulat pauperibus erogari; & ſi miſſas injunxerit, eas non celebret, nec triennale, nec annuale, quòd ipſemet injunxerit recipiat, propter periculum Simoniæ.

Præcipiant omnibus confitentibus, qui ætatem octodecim annorum exceſſerint, ut jejunent diebus ab Eccleſia inſtitutis.

Item omnibus confitentibus, qui ætatem octodecim annorum exceſſerint, vel ſi minoris ſunt ætatis, & videatur Sacerdotibus, quòd ſint apti ad jejunandum, præcipiant Sacerdotes jejunare jejunia ab Eccleſia inſtituta, ut jejunium quadrageſimale, & quatuor temporum, & alia, quæ per Eccleſiam conſueverunt indici, niſi de ipſorum Sacedotum conſilio ipſos prandere oporteat ex juſtis cauſis neceſſitate urgente.

Pueri diſcretionis annos habentes ad Confeſſionem inducant. & in his per exteriora bonus vir arbitrari poteſt.

Caveant Sacerdotes, quòd pueri ad confeſſionem inducantur ex quo diſcretionis annos habent, quòd per exteriora bonus vir arbitrari poteſt, & ſic ad injungendas pœnitentias procedat, quoniam in multis peccare poſſunt.

In ſenibus autem quoad pœnitentiam imponendam conſideret, ſi eſt ætas decrepita: tunc enim ſi ſit ità ſenex, quòd omni ratione careat, & diſcretione, procedendum eſt, ſicut in pupillo, & furioſo, quorum ætas quidquid videt ignorat, nec eſt vis * *cui* confiteantur, & mitiùs puniendi. Si verò ſit octogenarius, tunc orationibus gravari debet, non jejuniis, & ſi ſit dives, cum pecunia redimat peccata ſua eleemoſynis, vel ſimilibus, ſi nihil habeat, remanet excuſatus. Si verò ſit ſenex, putà inter ſexaginta, & octoginta annos fortiùs puniatur, quàm decrepitus. Sicque omnibus rectè conſideratis nullus ratione utens à confeſſione excuſatur: Sunt enim hæc tria ſub præcepto. Confeſſio, Contritio, Satisfactio, quę ſuperiùs latiùs declaravimus.

Forſan * *cur*

Octogenarii orationibus, non jejuniis graventur, vel eleemoſynis peccata ſua redimant ſi ſint divites.

TI-

TITULUS VII.

De Sacramento Eucharistiæ, & Celebratione Miſſarum.

RUBRICA

QUoniam poſt receptum pœnitentiæ Sacramentum firmis, & ſanis maximè in feſto Paſchæ exhiberi conſuevit Euchariſtiæ Sacramentum, de hoc eſt immediatè videndum, videlicet quid ſit? Quis illud inſtituit? Et ſub qua forma? Quare ſic dicitur? Quæ ſunt neceſſaria in hoc Sacramento? Quis debet hoc conficere, & cui debet conferri, & quare fuit inſtitutum?

CAP. I.

Quid ſit hoc Sacramentum, quis illud inſtituit; ſub qua forma: cur Euchariſtia dicitur, & quæ ſint ad illud neceſſaria.

EſT autem Sacramentum ex certis Chriſti verbis in eius Corpus, & ſanguinem, panis, & vini, converſio.

Ipſe autem Chriſtus ſubdita forma verborum inſtituit hoc Sacramentum, quando ſcilicet in die cœnę diſcipulis ſuis præſentibus dixit. *Hoc eſt Corpus meum:* dictis enim verbis his, ſtatim panis, quem tenebat in manibus, fuit Corpus Chriſti verum, quòd eiſdem diſcipulis ad manducandum dedit. Dicitur autem Euchariſtiæ, ideſt bona gratia.

Tria ad hoc Sacramentum neceſſaria.

Tria verò in hoc Sacramento ſunt neceſſaria, ſcilicet Miniſter, hoc eſt ipſe Sacerdos; & elementum, ſcilicet panis, & vinum; & verba, ſcilicet *Hoc eſt Corpus meum.*

CAP. II.

Quis hoc Sacramentum conficere debet.

POteſt, & debet conficere hoc Sacramentum ſolummodò Sacerdos ritè, & ſecundùm formam, & claves Eccleſię ordinatus. Cujus poteſtas à ſolo Deo recipitur per miniſterium Epiſcoporum Chriſto hoc ſtatuente, dum dixit. *Hoc facite in meam commemorationem.* Undè ſi Laicus celebraret quantumcumque Sanctus non conficeret, hęreticus verò, Sacerdos ſchiſmaticus, & excommunicatus, licèt celebrare non debeant, tamen ſi celebrant conficiunt, quamvis ad ſuam perniciem, & hoc dummodò ſervetur debita, forma, & materia, & intentio.

Si Laicus celebret Sacramentum nullo pacto conficit: ut bene vero ſi hæreticus, aut ſchiſmaticus. D. Th. in ſup. 3. p. q. 23. art. 7.

Sacerdotalis enim ordo nullo modo admitti poteſt, ſine baptiſmo. Poteſtas autem conſecrandi, ordinem Sacerdotalem ſequitur, & hæc poteſtas à Presbyterali caractere procedit. Qui caracter non cadit in non baptizatum, nec in mulieres. Et propterea eadem ratione degradatus, licèt jus conſecrandi eidem ablatum, tamen ſi conſecrat, conſecratum eſt, diſpenſatio tamen eſt neceſſaria conſecrato, quoad executionem, quia nudus caracter transfertur; ſed poſt diſpenſationem calorem ſumit, & vivificatur.

Sacerdos etiam degradatus validè conſecrat inſinuat D. Th. in ſup. 3. p. q. 23. art. 8.

Conſulimus autem ne in adminiſtratione tanti Sacramenti quiſpiam tàm temerarius accedat, quoniam licet ex verbo Dei *Judicium ſibi manducat, & bibit;* verùm quoad nos repertus ab alia pœna non excuſaretur.

Et circa hoc advertant, & maximè vos noſtri Suffraganei, in quorum numero aliquos cognovimus de ſententiis excommunicationum modicum curare, maximè, pro decimis, aut juribus aliis Cameræ Apoſtolicæ, & noſtræ Curiæ quandòque latis, quorum conſcientias Deus judicabit.

Prælati ſuffraganei diligenter advertant ne indigni hoc Sacramentum conficiant.

Et notandum, quòd licèt conſenſus Papæ etiam tacitus faciat quòd non Epiſcopus confirmet, Item quòd Eccleſiam reconciliet, tamen non facit, ut non ordinatus ex præcepto ſuo celebrans, conficiat, quia non ritè ordinatus, non poteſt hoc facere. Papa enim licèt in actibus, qui exercentur immediatè circa corpus Chriſti myſticum obtineat omnimodam poteſtatem, non tamen in ipſo corpore Chriſti vero.

Debet etiam Sacerdos conferre aliis hoc Sacramentum, Laicus autem non debet etiam in neceſſitate aliquem communicare, quia non eſt Sacramentum neceſſitatis. Diaconus autem licèt poſſit ſanguinem in Calice diſpenſare, ſicut in aliquibus Eccleſiis Diaconus diſpenſat Miniſtris ſanguinem, tamen non debet Corpus Chriſti diſpenſare, quia non habet manus conſecratas ad tangendum. Et hoc intelligimus, niſi de mandato Presbyteri, vel Epiſcopi, vel Presbytero longè poſito in caſu neceſſitatis.

A quibus conferri, ſeu miniſtrari poſſit hoc ſacramentum.

CAP.

C A P. III.

Cui debet hoc Sacramentum conferri: quare & à quo fuit inſtitutum.

Denegari non debet Mulieribus menſtruũ patientibus, ſicut nec ingreſſus Eccleſiæ poſt partum.

CONferri hoc Sacramentum debet baptizatis, poſtquam ad annos diſcretionis pervenerint verè pœnitentibus, & confeſſis, & jejunis, niſi neceſſitas infirmitatis emergat. Mulieribus etiam menſtruũ patientibus, cum ſit indicium ſuperfluitatis, vel infirmitatis, & non culpę, denegari non debet, ſicut nec ingreſſus Eccleſiæ poſt partum, ſi cauſa devotionis ingredi velint, cujus contrarium ſatis erroneè in pluribus vidimus obſervari reprobantes illud, maximè tempore noſtræ generalis Viſitationis, Civitatis, Diœceſis, & Provincię Beneventanæ, circa quam tollendam opinionem intendant omnes Prelati Eccleſiarum, Abbates, & Rectores inſtruentes Populum de contrario, ne ſimiles Judeis videantur, qui ut debent legem Moyſis obſervant, non improbamus tamen, ſi ex devotione ſola in Caſibus premiſſis Mulieres abſtinere vellent ad tempus laudabiliter propter reverentiam tanti Sacramenti, vel ab introitu in Sancta, & idem dicimus de quacumque alia corporali immunditia facilè purgabili; In his enim diſpoſitio mentis, & intentio magis quàm ſuperſtitio attendenda.

Pravo mulierum conſuetudo poſt partum in Eccleſiam ingredi detrectantium omni ope abolenda.

Videtur enim Judaiſmum redolere

Si autem eſſet immũditia perpetua, ſicut lepra, vel diuturna, tunc nullo modo abſtinere debet, nec tali propter hoc denegari debet, ne propter immunditiam corporis, perdatur fructus mentis; Sacerdos autem factus leproſus Populo celebrare non debet propter ſcandalum, privatim autem, ſi velit, celebret, dum tamen non ſit nimis debilis, aut deformis; leproſus quoque cantare, & miniſtrare divina poterit, quoad ſanos verò ceſſabit; cum enim à communione, & cohabitatione ſanorum expellantur, multò fortiùs à ſacris ordinibus, & Miniſtratione: furioſis autem, & amentibus à Nativitate dari non debet Corpus Chriſti; ſi autem ad tempus, vel per dilucida intervalla, tunc attendendum cautè, an ex aliqua infirmitate incidat in phrænesim, quo caſus ſi antequàm caderet petierit communionem, & præſumitur poſſe accipere ſine periculo deriſionis, vel vomiti, aliter non; ſic dicitur ſi is, qui in infirmitate pœnitentiam petit, & dum Sacerdos invitatus ad eum venit in phreneſim convertitur, accepto teſtimonio ab adſtantibus, qui petitionem audierant, & reconcilietur, & Euchariſtia ori ejus infundatur, ſicut ſuperiori titulo cap. VI. §. *certa Infirmos* pertractavimus.

Sacerdos leproſus poteſt celebrare privatim, publicè non debet.

Conferri Euchariſtia non debet furioſis, & amentibus à Nativitate.

Cum infirmus in freneſim incidit poſt pœnitentiam petitam quid fieri debeat?

Amentibus etiam, ſive ſtolidis, qui debilem mentem habent, tamen ſunt aliquo modo docibiles eorum, quæ ad fidem pertinent, & devotionem Sacramenti, talibus non oportet denegari corpus Chriſti; & dicunt quidam, quòd Dęmoniacis non eſt deneganda communio, niſi fortè certum ſit, quòd pro aliquo crimine à diabolo torqueantur; Cautè autem circa iſtos ſemper agatur propter pericula, quæ ſequi poſſent, ſicut probavimus.

Dæmoniacis non eſſe denegandam communionẽ docet D. Th. in ſup. 3. p. q. 31. art. 9. ad 2.

Inſtitutum fuit hoc Sacramentum à Deo in memoriam Divinitatis, & Humanitatis Chriſti; Migraturus enim ad Inviſibilia Majeſtatis Æternæ, & celebrato typico Paſcha in agno, cum Diſcipulis ſuis, memoriale ſuum dedit eis, ſcilicet ſub ſpecie panis, & vini ſuum Corpus, & Sanguinem eis dando, ut ex hoc memoriam ſui in eorum cordibus infigeret, & Eccleſia hoc poſtmodùm frequentaret.

Hoc Sacramentum fuit inſtitutum in memoriam divinitatis, & humanitatis Chriſti.

C A P. IV.

De celebratione Miſſarum.

PRohibemus itàque ſub pœna excommunicationis, & ſuſpenſionis, ne quis Sacerdos Miſſam cantare præſumat, niſi priùs plenè expleverit officium matutinarum, & etiam horam primæ.

Nullus Sacerdos Miſſam cantet niſi matutinum, & primam prius expleverit ſub pœna excommunicationis.

Nullus Clericus altari deſerviat dum Miſſa celebratur, niſi cum cappa clauſa, quæ hyeme portatur in noſtra Majori Beneventana Eccleſia, vel ſuperpelliceo, ſive cotta ſit indutus, nec caput teneat coopertum ob reverentiam tanti myſterii.

Clerici nuo pacto Altari deſervire debent.

Moneant Sacerdotes populum, ne diſcedat ab Eccleſia, niſi Miſſa finita, & ubi Epiſcopus non fuerit, benedictionem à Sacerdote accipiat, & hoc niſi aliqua urgente neceſſitate.

Monendus populus, ne ab Eccleſia diſcedat, niſi poſt abſolutam Miſſã.

Quia eſt inconveniens in feſto Reſurrectionis Domini, vel aliis feſtis præcipuis, Miſſam fortè de Nativitate Domini celebrari, vel alias Miſſas peculiares

Miſſæ peculiares in feſtis præceptis non eſt celebranda.

culiares ideircò celebrari ipſas peculiares Miſſas diſtrictiùs prohibemus, ſaltem publicè; Sacerdotes autem, & Populus dictis feſtivitatibus in unum ad Miſſarum publicam in ſuis Eccleſiis, & ſolennem celebrationem conveniant. Peculiares autem Miſſę dicuntur illæ, quæ privatim,& ex devotione aliqua ſingulari celebrantur.

Presbyteri ſine Clerico non celebrent.

Item præcipimus, quòd Presbyteri ſoli, cum filiis ſuis ſine alio Clerico, propter Populi ſcandalum, non audeant celebrare. Cum quinque mappis decentibus, & idoneis per Epiſcopum benedictis, aut cum tribus ad minus cooperiatur altare.

Quinque mappis, aut tribus ad minus per Epiſcopũ benedictis cooperiatur altare.

Quinam eſſe debeat Clericus Sacerdotis Miniſter.

Debent habere Sacerdotes unum Clericum bonæ vitæ, & honeſtæ, qui ſciat legere, & cantare, & in Confeſſione reſpondere, quam facit Sacerdos in introitu Miſſæ ad Altare.

De vitiis, quæ frequenter in Parochia accidunt, certiorandus à Parochis, eſt Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, cum viſitat.

Cum autem viſitat Archiepiſcopus, vel Epiſcopus per Archipreſbyterum, vel Sacerdotem parochialem ſecretè certificetur, vel ille quicumque erit prædicaturus in Miſſa ibidem ſuper vitiis, quæ frequenter in illa Parochia committuntur, ut contrà illa vitia verbo prædicationis celeriùs occurratur.

Archiep. vel Epiſcopum viſitantē cum reverentia & honore debent omnes recipere, alias contrafaciētes excommunicantur, & loca interdicuntur.

Studeant omnes tam Eccleſiaſtici, quàm Sæculares, Archiepiſcopum, vel Epiſcopum viſitantem,cum omni reverentia, & honore debito recipere ad ipſum viſitationis officium, ipſumque, & ſuos in ſtatu pacifico pertractare; Contrarium verò facientes impedimentumve præſtantes,aut quovis modo Conſilium, Auxilium,vel favorem, ſi noſtrę præſenti Monitioni non paruerint, cum effectu cujuſcumque conditionis, Status, aut Ordinis, vel Dignitatis, Excommunicationis ſententiam in his ſcriptis promulgantes incurrere eos, & ſingulos volumus ipſo facto. Civitates verò ſi ſint, vel Caſtrum, aut locus alius, ipſorum Univerſitates, ſi præmiſſis conſenſerint, Eccleſiaſtico ſupponimus Interdicto.

Eccleſiarum congrua reparatio in Viſitatione potiſſimum procuranda.

Caveant etiam Epiſcopi, aut alii, quibus viſitationis incumbit officium, quamdiù viſitant Eccleſias,& Domos Eccleſiarum, ac Monaſteria eis ſubjecta, faciant reparari congruè. Extrà Eccleſiam in privato Oratorio, vel in Domo nullus Miſſam celebret, ſine noſtra, aut Diœceſani licentia ſpeciali, & tunc habeatur tabula lapidea per Epiſcopũ conſecrata. Sub Dio autè, vel in tentoriis in itinere, videlicet, vel in exercitu honeſto, vel ſimili . . . dum tamen habeatur ibi parva tabula, ut dictum eſt, & cætera ornamenta neceſſaria, ut poſſit Miſſa celebrari, & tunc etiam conſulimus licentiam Diœceſani neceſſariam, vel Domini Papæ. In navi autem poſita, vel in fluminibus propter fluctuationem non licet, ne ea nutante, fiat ſanguinis effuſio, vel Corporis indebita commotio. Introitus tamen Miſſæ poſſet ibi dici, vel Navigio ficto remanente, & ſecurè. Nullus Sacerdos in Altari, in quo Epiſcopus Miſſam celebraverit, Miſſam celebrare audeat die illa, niſi de licentia ejuſdem Epiſcopi procederet.

Videtur aliquid deeſſe.

Quid agendum, dum celebratur ſub Dio, vel in tentoriis.

Hoſtia qua forma, & ex qua materia eſſe debeat.

Hoſtias de alio, quàm de mundo & puro grano frumenti fieri prohibemus,& quòd ſit panis azimus, & non fermentatus; Quorundam autem Doctorum fuit opinio, quod de pane confecto de Spelta, vel farro Hoſtiæ fieri poſſunt, & confici, pro eo, quòd grana ejuſdem generis cenſentur, & proximæ ſimilitudinis, & formæ.

Cum hoſtia ex ſpelta, & farro confecta conſecrari poſſe aliqui autumant non tamē D. Th. 3 p. q. 13. art. 3. ad 2.

Caveant itàque Sacerdotes Hoſtias facientes, quòd ſint alia grana alterius generis admixta tritico, nam ſi tanta, aut talis eſſet admixtio, quòd prædominaret, vel etiam ad ſpeciem mediam deveniret, ut ſic æqualis eſſet virtus, tunc tanquam mutata ſpecie tritici confici non poſſet, aliàs autem ſic. Ipſa autem mutatio ſpeciei tritici,cognoſci poteſt ex accidentibus, ut ex colore,præcipuè que ex ſapore: qui panis fieri habet ex farina, & aqua naturali, quæ ſunt ſuæ partes principales, & ideo ſi panis ille fieret cum aqua roſacea, vel alia artificiali, licèt quidam dixerint confici poſſe pro eo, quòd aqua in pane non remaneat, probabiliùs tamen tenetur, quòd non poſſit; Panis enim eſt principalior materia Sacramenti, & debet confici ex ſuis partis, & naturalibus partibus ſupradictis, & ſine ſale; Et formatur ad modum denarii, quia Panis vitæ pro denariis traditus eſt, & quia idem denarius in vinea laborantibus in præmio datus. Et forma debet eſſe rotunda, ut ſignet eum, qui eſt ſine principio, & ſine fine. Et debet eſſe imago aliqua cum litteris propter imaginem Chriſti repræſentatam; & quia nomina noſtra ſcripta ſunt in Cœlis, & nomina noſtra in libro vitæ ſcribuntur.

Cur panis formetur ad modum denarii?

Cur in ea forma debeat eſſe rotunda & aliqua imago cum litteris?

Digitized by Google

In pane corrupto non poteſt confici hoc Sacramentum, imo celebrans in pane jam diſpoſito ad corruptionem peccat mortaliter D. Th. in ſup. 3. p. q. 15. ar. 3. ad 4.

Caveant etiam ne conſervent tantum Hoſtias, quòd corrumpi incipiant: Sed habeant, ut plurimùm poterunt recentes; Nam ſi tanta ſit corruptio, quòd ſpecies panis non maneat, tunc cum tali confici non poteſt. Si tamen ſpecie manente ſit ibi aliqua diſpoſitio ad corruptionem, licet poſſit confici, tamen conſulimus abſtinendum. Graviter enim peccaret conficiens ex tali, ſcienter, propter irreverentiam Sacramenti.

A latino non eſt conficiendum in fermentato, nec à græco in azimo, & contrarium faciens uterque peccaret ut ait D. Th. in ſup. 3. p. q. 15. art. 4 in o.

In pane fermentato non eſt conficiendum, imò graviter peccaret, qui faceret, tanquam conſuetudinē, & ſtatutum, ac Ritum Eccleſiæ Romanæ, pervertens, & ſimiliter Græcus ſecundùm opinionem quorundam conficiens in azimo peccaret, tanquam ritum ſuæ Eccleſiæ pervertens.

Quid præſtandum, cum advertitur error in hoſtia.

Et circa prædicta eſt advertendum, quòd ſi Sacerdos infrà Miſſam advertit ſe habere Hoſtiam non triticeam, vel corruptam, vel indebitam, ſiquidem antè conſecrationem, tunc illa remota Hoſtia, aliam ponat, & à Canone reincipiat, & proſequatur celebrationem; Si verò poſt conſecrationem, & antequàm ſumpſerit, ſimiliter faciet, ſalvo, quòd illam Hoſtiam conſecratam poſt aliam, vel ipſe ſumat, vel aliis Clericis ſumendam tradat, vel reverenter ſervet. Si verò poſt ſumptionem, tunc non celebrabit iterum, quia jejunus non eſſet, licèt quidam dicant, quòd debeat aliam ponere, & conſecrare, & ſumere, quia præceptum de perfectione Sacramenti majoris ponderis eſt, quàm præceptum, quòd à jejunis ſumatur. Sacerdos per ſe paret, vel ſe vidente parari faciat Hoſtiam, & vinum, & aquam in Calice, ne per oblivionem horum aliquid omittatur. Nec vinum, niſi de vite eſt in hoc Sacramento ponendum. Miſſæ de jejuniis in hora nona poterunt celebrari, aliæ verò antea celebrentur.

Quid ſi error poſt ſumptionem reluceat.

Quæ Miſſæ celebrari poſſunt in hora nona.

Vinum Miſſæ convenientius eſt rubeum quam album.

Nullus cum vino multùm albo celebret, ſi poſſit in loco rubeum reperiri, & commodè inveniri, cum magis vinum rubeum, quàm album ſanguini conformetur. Nullus poſt cibum, vel potum ſumptum die illa audeat celebrare, & ideò poſt potum aquæ, vel ſumptionem electuarii, ſive medicinæ, quæ conſiſtit in cibo, vel potu, non licèt celebrare.

Omnis cibi potuſve ſumptio celebrationem impedit.

At verò non impedit quidquid intra os geritur citra exterioris cibi ſumptionem.

Ea verò, quæ interiùs geruntur ſine exterioris cibi ſumptione, non impediunt celebrationem, ſicut eſt deglutio ſalivæ, & idem de iis, quæ remanent inter dentes, & etiam de eructationibus, licèt ut quidam dicunt propter reverentiam Sacramenti abſtinendum ſit, niſi ſit magna neceſſitas. Et intelligunt, quòd ſi caſualiter reliquiæ cibi remanentes inter dentes transglutiantur, non impediunt, quia non per modum cibi, vel potus traiciuntur, ſed per modum ſalivæ, & idem dicunt de reliquiis aquæ, vel vini, quibus os abluitur, dummodo non traiciantur in magna quantitate, ſed per mixtionem ſalivæ, quę vitari non poteſt.

Eccleſia Romana diem è media nocte incipit.

Et eſt ſciendum, quòd licèt principium diei ſecundùm diverſos diverſimodè ſumatur, Eccleſia tamen Romana diem à media nocte incipit, & ideo * poſt mediam noctem aliquis ſumpſit aliquid per modum cibi, vel potus, non poteſt eâdem die hoc ſumere Sacramentum. Poteſt verò, ſi ante mediam noctem, nec refert utrū poſt cibum, vel potum dormierit, aut etiam digeſtus ſit, quantum ad rationem præcepti, refert autem quantum ad perturbationem mentis, quam patiuntur homines propter inſomnietatem, vel indigeſtionem; Ex quibus ſi mens multùm perturbetur, homo redditur ineptus ad ſuſceptionem hujus Sacramenti.

* Forſan ſi

Poſt ſuſceptionem Euchariſtiæ abſtinendum quidè ex convenientia aliquandiu à cibo, ſed non diu multum.

Poſt ſuſceptionem autem Euchariſtiæ convenit quidem à cibo aliquandiù abſtinere, ſed non oportet diù multum, quia citò fit illarum ſpecierum conſumptio, & abſtinentia magis requiritur ante ſuſceptionem, & præparatio, quàm poſt, ſicut & devotio, quam non poteſt homo diù continuare actualem.

Cum legitur Paſſio Domini proſternant ſe Clerici, & Laici ad illa verba *emiſit ſpiritum*.

Cum legitur Paſſio Domini, poſtquam dicta fuerint verba illa *emiſit Spiritum*, proſternant ſe Clerici, & Laici de redemptione noſtra Deo gratias exhibentes, & idem in aliis ſimilibus verbis omnium Domini Paſſionum.

Verba Canonis nulla omnino ex parte neque omittenda, neque immutanda.

Diſtrictè præcipimus, ne quis Sacerdos verba Canonis Miſſæ communiter in Miſſalibus ſecundùm uſum Romanæ Curiæ uſitata, & conſueta in noſtris majori Beneventana Eccleſia, & Diœceſi, & Provincia omittere, vel immutare præſumat. Et diſtrictiſſimè præcipimus, quòd quilibet Sacerdos, cum ſumma diligentia, & ſollicitudine in nullo errando nihil omittendo, nihil mutando, nihil

rei-

reiterando proferat verba illa Canonis Miſſæ ab illo loco. *Qui pridie quàm pateretur*, uſque ibi. *In mei memoriam facietis*, in quibus verbis, conſecratio Corporis, & ſanguinis Chriſti conſiſtit, & eiſdem verbis prolatis, eſt ibi inter manus Sacerdotis ipſe Dominus noſter Jeſus Chriſtus cum Angelis ſuis. Cætera verò verba, quæ præcedunt, & quæ ſequuntur, ſunt de ſolennitate Miſſæ, & non de ſubſtantia. Et fiat in altum elevatio, ut populus illud adoret.

CAP. V.

Quid agendum cum Sacerdos non recolit ſe dixiſſe verba conſecrationis.

Quia verò ex fragilitate naturæ, & vitio evenit quandoque, quòd Sacerdos non recolit ſe dixiſſe verba conſecrationis, vel etiam aliqua, quæ in conſecratione dicuntur, non tamen ex hoc conturbari debet in mente, non enim qui multa dixit, recolit omnium, quæ dixit. Si tamen Sacerdoti probabiliter conſtet, ſe aliqua omiſiſſe, ſiquidem non ſunt de neceſſitate Sacramenti, non credo, quòd propter hoc debeat reſumere immutando ordinem ſacrificii, ſed debet ulterius procedere. Si verò certificetur ſe omiſiſſe aliquid eorum, quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti, ſcilicèt formam conſecrationis, quia forma eſt de neceſſitate, ſicut & materia, ideò tunc reſumatur à forma conſecrationis, & cætera per ordinem reiterentur ſicut dictum eſt, ſcilicèt, & infrà in defectu materiæ, ita hic fiat.

Sacramentum ſub utraque ſpecie à Sacerdote integrè ſumendum.

Nec quiſquam quantiſcumque peccatis irretitus ex quo confecerit, aliquatenus corpus, & ſanguinem ſumere prætermittat; licèt enim corpus Chriſti ſit totum cum vera anima* divinitate ſub ſpecie panis, ſimili modo eſt ſub ſpecie vini; & tamen unum eſt Sacramentum ab uno ordinatore, ſcilicèt à Deo ordinatum, & ad unum principalem effectum, ſcilicet ad ſalutem animæ, & corporis obtinendum, & ideò non liceat Sacerdoti Chriſtum ſub altera ſpecie ſumere, altera prætermiſſa.

*Forſan * et*

Sacerdos etiam poſtquam Miſſam incœpit, non præſumat dimittere imperfectam, niſi repentina infirmitate, & intolerabili, fuerit occupatus; Et tunc ſi alius Sacerdos præſens fuerit, qui non celebraverit, per ipſum in cœptum officium compleatur, qui officium incipiat, ubi noſcitur alius dimiſiſſe. Si verò neſcitur alius ubi dimiſerit, quia fortè defecit in ſecretis, tunc à capite incipiet ſecretorum. Verùm ſi ſecundus Sacerdos præſens non fuerit, quacumque hora diei uſque ad nonam haberi poterit, quòd primus Sacerdos dimiſit ſecundùm primam doctrinam, adimplere poterit. Si autem ſecundus Sacerdos uſque ad nonam haberi non poſſit, remanebit officium incompletum.

Miſſa non dimittenda imperfecta caſu repentinæ infirmitatis excepto.

Quid cum nauſea ſupervenerit, vel ſanguis è naribus Sacerdotis efluxerit.

Hoc quoque notandum, quòd ſi ex naſo Sacerdotis celebrantis ſanguis exierit, vel nauſea ei ſupervenerit, recipiatur in aliquo vaſculo, ne ſancta contaminentur, & terſo naſo, vel ore abluto, reincipiat, ubi dimiſit ſub ſilentio. Si verò infirmitas ſupervenerit innitatur ſuper * *trepidinem*, ſive oram altaris, vel ſedeat, donec convaleſcatur, & ſic incipiat ubi dimiſit, ſed ſi nullo modo poteſt conſumare officium, fiat ut proximè dictum eſt.

Lege crepidinem.*

Quantula aquæ portio vino immiſcenda.

Præcipimus etiam, quòd in calice, magis de vino, quàm de aqua ponatur, ne vini ſubſtantia alteretur. Et quòd Sacerdos poſtquam totum acceperit* *Corpus* Chriſti, & Sãguinis Sacramentum duas receptiones faciat juxtà conſuetudinem Romanæ Eccleſiæ, & noſtræ Benentanæ, videlicet primam de vino puro tantùm, ſecundam de vino, & aqua, & cum iſta ſecunda profundat digitos ſuper calicem, & poſtea recipiat, niſi eo die aliam Miſſam debuerit celebrare, quia tunc non debet recipere, niſi tantùm dictum Sacramentum Corporis, & Sanguinis, quòd ſi faceret, celebrationem ſecundam impediret.

*Forſan * Corporis.*

CAP. VI.

Quando Sacerdoti ſit licita plurium Miſſarum celebratio, & de his quæ in celebratione ipſarum poſſunt occurrere.

Non autem debet Sacerdos duas Miſſas una die celebrare. Et hoc diſtrictè fieri prohibemus, niſi in die Natalis Domini, in qua unus tres Miſſas poterit celebrare, primam de nocte, quia repræſentat tempus ante legem, quod erat in tenebris, ſecundam inter noctem, & diem, ſcilicèt in aurora, quia repræſentat tẽpus ſub lege

Quid repræſentent tres Miſſæ quæ in natali die celebrantur.

quo incipiebant de Chriſto ſcire, tertiam de die, quia repræſentat hoc tempus in quo ſumus gratiæ.

Poſſunt urgente neceſſitatis articulo celebrari plures Miſſæ, & quando nam ejuſmodi neceſſitae urgeat.

Et niſi neceſſitatis articulo imminente, videlicet pro exequiis, ſivè præſente funere, ſivè pro Anniverſario aut devotione, dum tamen non ſit corrupta intentio, nec contrà conſuetudinem loci approbatam, vel conſtitutionem ſynodalem, vel pro benedictione nubentium, ubi tempus laberetur, vel pro magna ſuperveniente perſona, vel peregrinis, aut infirmis, vel alia ſimili juxta cauſa, vel de noſtra, aut Diœceſani licentia, & non aliàs in duabus, vel pluribus Eccleſiis annexatis, in quibus caſibus unus Sacerdos duas miſſas in die poterit celebrare, & non plures. Et idem ubi eſſet raritas Clericorum, vel ubi propter paupertatem Eccleſiarum duæ Eccleſiæ commendantur uni, vel ſunt unitæ. Ita tamen, quòd in Prima Miſſa nihil ſumpſerit, niſi ſolùm corporis, & ſanguinis Sacramentum.

Qualis eſſe debeat hoſtia, qualis calix quale pannum

Prohibemus etiam ne Miſſa, niſi cũ hoſtia rotunda, & integra, & decenti, nec nimis modica, & niſi cum vino puro pariter, & aqua, & niſi cum calice aureo, vel argenteo, vel ſtagneo, & niſi cum lumine aliquatenus celebretur, neque in panno ſirico, aut tinto, ſed in puro lineo ab Epiſcopo conſecrato, quia Corpus Domini ſepultum fuit in ſindone linea atque munda, tale enim debet eſſe corporale.

Quid agendum, ſi aqua ſit negligenter omiſſa.

Forſan * ſi

Et ſi Sacerdos negligenter omiſerit aquam in Calice ponere, ponat quàm citò adverterit ante conſecrationem ſanguinis, licèt poſt conſecrationem Corporis. Nam * poſt conſecrationis ſanguinis verba, percipit quod aqua deſit, debet nihilominus procedere ſine appoſitione aquæ, quia appoſitio aquæ non eſt de neceſſitate Sacramenti. Debet tamen puniri graviter ille, ex cujus negligentia hoc contingit, cum mortaliter peccet, licèt ſi per oblivionem, venialiter tantùm peccet, ut infrà declarabitur. Nullo autem modo debet aqua vino conſecrato miſceri, quia ſequeretur corruptio Sacramenti pro aliqua parte, ſcilicet, ubi aqua partes Sacramenti ſanguinis contingeret. Si verò vinum, & aquam omiſerit, & ante verba illa. *Hoc eſt Corpus meum* adverterit, ponatur ibi ſtatim. Si verò poſt prædicta verba adverterit, tunc hoſtia conſecrata ponatur ſeorſum ſtatim reverenter, & in Calice ponatur ſtatim vinum, & aqua, & ante calicem hoſtia nova, & reincipiatur Canon Miſſæ ſcilicet. *Te igitur*, & ambæ hoſtiæ inſimul aſſumantur. Si verò aquam ſolum in calice poſuerit pro vino, ſi quidem adverterit hoc ante conſecrationem vini, ſeu ante verba conſecrationis, tunc debet ſtatim aquam effundere, & vinum apponere. Si verò poſt prędicta verba, tunc debet conſecrationem vini incipere, alio vino ſuper infuſo, contritione de negligentia præ habita, vel ſecundùm Innocentium à capite Canonem inchoare ſuper aliam hoſtiam, hoſtia priùs conſecrata poſita ſeorſum, ut ſupra in alio caſu dictum eſt, licet alii primum dictum approbent.

Quid ſi omiſſa ſint vinis, & aqua.

Quid ſi aqua ſolùm poſita fuerit in calice pro vino

C A P. VII.

Non poſſe confici Sacramentum, cum vino, quod omninò abiit in acetum definitur.

Cum vino autem, quod omninò acetum factum eſt, confici non poteſt, quia differt vinum, & acetum, ſicut vivuum, & mortuum, undè non ſunt ejuſdem ſpeciei, cum proprietates contrarias in ſe contineant. Vinum enim eſt calidum, acetum frigidum. Sunt tamen qui dicunt confici poſſe cum aceto, licèt non debere, & hoc cum acetum eſt factum de vino, & caſum præcedentem intelligunt, quando acetum eſſet ex alio, quàm de vino factum, nam quando ex vino eadem prope uſya ideſt ſubſtantia eſt. Sed ſi vinum ſit acidum, & quaſi in via concreſcendi, idem eſt judicium, ſicut de pane, qui eſt in via ad corruptionem, ut ſuperiùs eſt dictum.

Falſa eſt hæc opinio: unde conficiens in vino aceſcente peccat mortaliter D. Th. in ſup. 3. p. q. 15. ar. 5. ad 4.

Si verò vinum ſit putridum perfecta putrefactione, quæ ad vini complexionem redire non poſſit, tunc nullo modo, cum tali vino confectio poterit fieri, quia non eſt vinum. Si verò ſit pendalum in via quidem corruptionis exiſtens, & non corruptum, tunc aſſumpto tali vino in Sacramento fit confectio, quia illud eſt vinum, & * *huc* ſuam quamvis ægram vinoſitatem retinet: Sed tamen propter reverentiam Sacramenti non eſt aſſumendum, ſi aliud de facili haberi poteſt. Si autem in vino, cum ſapore vinoſo eſt ſapor aromaticus, vel ponticus, vel ſtypricus, vel ſaporactis ex minus perfecta digeſtione vini, tunc

Forſan * & adhuc.

Quid ſi in vino inſit ſapor aromaticus, vel ponticus, vel ſtypticus, &c.

poteſt

Præceptum de renovatione hoſtiarum fideliſ ſervãdum.

poteſt fieri confectio in ſpecies vini.

Undè circa præmiſſa advertendum, quòd ſi hoſtia conſecrata tamdiù ſervaretur, quòd corrumperetur ſpecies panis, non eſſet ibi ampliùs Corpus Chriſti. Ita ſimiliter de ſanguine, ſi ita diù ſervaretur, quòd ſpecies illæ verterentur in acetum. Secus autem eſſet, quando adhuc eſſent in via ad corruptionem. Et tales fortiter judicamus puniendos, quorum negligentia premiſſa contingunt. Sicut aliquos in noſtra viſitatione Provinciæ dudum dolentes comperimus incidiſſe, & idèo advertant ad præceptum de renovatione hoſtiarum. Et tales, qui negligentiam erga Sacrificium fecerint, ut à vermibus conſumptum ad nihilum devenerit, tres quadrageſimas in Pane, & aqua pœniteant. Si integrum inventum fuerit, & in eo vermis comburatur, & cinis ſub altare recondatur, & qui neglexerit quaternis diebus ſuam negligentiam ſolvat. Si cum amiſſione ſaporis, Sacrificium decoloratur, viginti dies jejunio compleantur. Qui conglutinatum merſerit, ſeptem pœniteat diebus. Si ſacrificium fuerit ſordida vetuſtate perditum, igne comburendum eſt, & cinis juxtà altare ſepeliendus.

Quæ pœnitentia obeunde ab iis, qui præceptum hoc violant.

CAP. VIII.

Cum agreſta, & Botro uvæ non compreſſo non poteſt ſacrificium confici, bene vero, cum muſto neceſſitate urgente: neque poteſt cum lacte, & vapa.

Cum agreſta confici non poteſt, quia, non habet ſpeciem: Cum muſto autem poteſt, quia completam vini ſpeciem habet, tamen fieri non debet, ſi vinum defecatum haberi poteſt, niſi alia neceſſitas. Cum aqua autem rubea, in qua lavatus eſt pannus vino rubro intinctus, quæ portatur ad partes, ubi non eſt vinum, confici non poteſt, quia magis eſt aqua rubea, quàm vinum, & talis conſuetudo damnara eſt à Canone. In terris autem illis, ubi vinum nullo modo haberi poteſt, quid eſſet agendum, cautius eſſet conſultandum Dominum noſtrum Papam, & Romanam Curiam; tamen propter intolerabile damnum Animarum, quod incurritur ex defectu Sacramenti, videretur mihi, cum talibus fore diſpenſandum ut Corpus Chriſti ſine calice haberent, & conficerent Sacramentum, quia Corpus Chriſti, non eſt ſine ſanguine, & anima, & deitate, quamvis ibi non ſit ſanguis ex virtute conſecrationis, & Sacramenti.

Non poteſt confici cum aqua rubea in qua lavatus eſt pannus vino rubeo intinctus.

In terris, ubi vinum nullo modo haberi poteſt, conſulendus eſt Pontifex.

Ex Papæ diſpenſatione Sacramentum Euchariſtiæ ſub una tantum ſpecie confici poſſe Author exiſtimat. D. Th. verò contrarium docet in ſup. 3. p. q. 15. art. 10 & q. 21. art. 12.

Botrus autem uvæ in neceſſitate comprimi, & inde confici poteſt. Sed de ipſo botro non expreſſo non poteſt * *communicari*. Cum lacte etiam confici non poteſt. Aqua apponi debet adeo parum, ut in vinum de facili, & totaliter convertatur. Si enim tantum apponeretur, de aqua, quòd tolleret à vino vinoſitatem, non fieret Sacramenti confectio. Undè etiam de vapa, ideſt cum aqua funditur ſuper acinos uvarum poſtquam vinum expreſſum eſt, licet aliquantulum ſapiat de vino, tamen confici cum illo non poteſt, quia vinum non eſt niſi pro pauperibus, & bubulcis.

Forſan * *conſecrari*.

Quanam aquæ appoſitio Sacramenti confectionem tollat, quæ ſecus.

Aqua autem, licet non ſit de neceſſitate Sacramenti, quoniam, & ſine ea conficeretur ſanguis, tamen graviter peccaret, qui ſcienter omitteret, quia ageret cõtra conſtitutionem Eccleſiæ, quia & Dominus appoſuiſſe creditur; ſi enim dimittitur ex pravitate hæretica, vel ex contemptu, peccatum mortale eſt. Si autem ex negligentia, quia occupatus circa vana, tunc non eſſet peccatum mortale, graviter tamen corripiendus, ne de cætero negligens inveniatur. Si tamen quia occupatus circa illicita, tunc mortale peccatum. Si circa vana temporalia occupatus, tunc graviter peccat, & ſi nobis contingeret, tunc faceremus emendam tanquam pro mortali peccato. Si verò ex ſubreptione, tunc eſt orandum pro tali, quia non peccavit mortaliter, ſed indiget adjutorio contrà tentatorem.

Quæ neceſſitas aquæ apponendæ.

Siquidem propter frigus, quod Sacerdos patitur in manibus, vel àliàs ex negligentia hoſtia dilabatur in calicem, ſivè ante fractionem, ſivè * tunc non eſt neceſſe aliquid reiterare circa celebrationem hujus Sacrificii, nam fractio hoſtiæ conſecratæ, & quòd pars una ſola mittatur in calicem, hoc reſpicit corpus miſticum, ſicut, & admiſtio aquæ ſignat populum, & ideo prætermiſſio, non facit imperfectionem ſacrificii. Et eo caſu ſi nobis accideret, & poſſet tolli hoſtia abſque eo, quòd non eſſet humefacta in vino, extraheremus eam, & procederemus ultrà, àliàs uteremur conſilio ſuperiori. Et eſt etiam notandum, quòd ſi vi-

Quid agendum ſi hoſtia dilabatur in Calicem ante, vel poſt fractionem.

Forſan * *poſt*.

vinum in calice congelatum fuerit debet tamdiù Sacerdos ibi exhalare, donec glacies ſolvatur, quòd ſi ſic ſolvi nequiverit, adhibeat ignem.

Quid ſi vinum in calice congelatum fuerit.

Eſt etiam advertendum, quòd aqua dumtaxat naturalis eſt apponenda in hoc Sacramento, non autem artificialis, ſicut roſacea, & ſimiles, ſi tamen apponeretur, nihilominùs confectum eſſet, ſicut, & ſi totaliter omitteretur, convertitur enim in vinum ſicut, & naturalis, nec ſufficeret, quòd apponeretur aqua in vino adhuc exiſtente in dolio, nihil enim ſignificaret, quoniam imminente oblatione, apponi debet, ad perficiendum Sacramentum.

Aqua naturalis, nō artificialis apponenda eſt.

Et notandum, quòd ſpeciebus vini in hoc Sacramento non debet aliud permiſceri, maximè quòd haberet mutare naturam ſpeciei in ſe; nam ſub partibus illis, ad quas pervenit vinum additū, deſinit eſſe ſanguis Chriſti, cum jam accidentia non ſint ſine ſubjecto, & continuitas ſpeciei, quæ erat ſine ſubjecto, ſoluta ſit. Sub partibus verò illis, ad quas non pervenit, manet Chriſti ſanguis. Puto tamen, quòd ſi nō ſit nimis notabiliter excellens, quòd additur, propter dubium * *totum* liquore ipſo, tanquam ſacramento utendum ſit. Vitandum tamen conſulimus, ne tale vinum, vel mixtum, vel coctum nimis, vel roſatum, vel ſpeciatum ponatur ad ſacrificium.

Speciebus vini alica liquor permiſceri nō debet.

Forſan * toto.

CAP. IX.

De veſtium Sacerdotalium, & mapparum altaris mundicie.

Veſtes Sacerdotales, & mappas altaris mundè, & pulcrè teneant Sacerdotes. Et ſi ablutione indiguerint in eorum hoſpitiis, non alibi lavētur per ipſos, vel eorum Clericos, vel per mulieres honeſtas, & ſine aliorum pannorum miſtura.

Veſtes autem prædictæ, de quibus latiùs inferiùs dicemus, quæ ſint, debent priùs, quàm cum eis celebretur ab Epiſcopo benedici, quibus in aliis uſibus, quàm Eccleſiaſticis, & Deo dignis officiis utendum non eſt.

Quænam veſtes eſſe debeant.

Corporalia tamen laventur propriis manibus Sacerdotis, & aqua ablutionis projiciatur in piſcinam, quæ corporalia à Sacerdotibus, vel Diaconibus plicanda, vel extendenda ſunt in altari, ab aliis non. Item ampullæ vini, & aquæ mundè teneantur, & ſint diſſimiles, ut illa, in qua vinum eſt, & illa, in qua aqua, de facili cognoſcantur.

Quid ſervandum cum corporalia abluuntur.

De ampullarum, munditie, earundemque diſſimilitudine.

CAP. X.

De diſpoſitionibus Sacerdotum Miſſam celebrantium, & eorum, qui ad Communionem accedunt.

Illud etiam diſtrictiſſimè prohibemus, nè aliquis in mortali peccato conſtitutus, Miſſam celebret, niſi priùs confeſſus fuerit expreſſè de illo peccato, ſi Sacerdotem inveniat, cui valeat confiteri. Si verò non poſſit alium Sacerdotem habere, cui confiteatur, non celebret, niſi neceſſitas immineat, quę ſine gravi ſcandalo nequeat præteriri, ut ſi dies feſtivus evenerit, & populus jam convenerit ad divina, vel corpus alicujus Parochiani ſui defuncti præſens ſit, & in Eccleſia, vel nubentes ad Eccleſiam convenerint pro Matrimonio faciendo, propter quod ut ſcandalum evitetur ipſum oporteat celebrare: In iſtis enim caſibus ſi veram contritionem habet Sacerdos de illo peccato mortali, in quo conſtitutus eſt, & proponat quàm citò poterit confiteri, credimus Magiſtrorum ſententiis inhærendo, quòd valeat celebrare.

Si gravis urgeat neceſſitas, & abeſt confeſſarii copia, celebrare Sacerdos poterit contritione præmiſſa, cum propoſito confitendi quàm cito hoc idem docet Trid. ſeſſ. 13. cap. 7.

Sed ſi veram contritionem non habet, nec propoſitum confitendi, celebrare etiam in caſibus prædictis non præſumat, quantumcumque neceſſitatem, vel ſcandalum videat imminere. Si autem Sacerdos poſtquàm Miſſam inceperit reducat ad memoriam ſe aliquod commiſiſſe mortale peccatum, de quo non fuerit confeſſus, & de quo antequam Miſſam inceperit non recolverit, nec habeat Sacerdotem, cui incontinenti valeat confiteri, perficiat myſterium jam inceptum, ſi tamen contritionem habeat de illo peccato, & proponat quàm citò poterit confiteri. Si veram contritionem non haberet, nec propoſitum confitendi, & non dum verba confectionis, ſeu conſecrationis expreſſerit, videlicet: *Hoc eſt Corpus meum*, dimittat officium jam inceptum, quia tunc ipſum complere non debet. Si autem poſt confectionem reducat primò ad memoriam illud mortale peccatum diſtinctè, compleat illud

In nullo verò caſu, etiam ſummæ neceſſitatis, & ſcādali, non præmiſſa vera contritione, & vero propoſito quàm primùm cōfitendi licet celebrare.

Si poſt inceptam Miſſam de aliquo mortali recordatus fuerit Sacerdos: ſi hoc ante conſecrationem, ipſam relinquat: ſi poſt, proſequatur Miſſam, & conteratur, & doleat.

illud Officium quòd incepit, & conteratur, & doleat, quòd itá tardè pœnitet, & confiteatur, quàm citò poterit habere copiam Sacerdotis.

Pollutio nocturna ex infirmitate, aut moderata crapula proveniens non impedit Miſſæ celebrationem D. Th. hoc aſſerit in ſup. 3. p. q. 22. ar. 9. in o.

Si pollutio in ſomnis ex infirmitate, ſeu ſuperfluitate naturæ alicui evenerit, non eſt de neceſſitate à celebratione miſſæ abſtinendum, quia in hoc caſu nullum peccatum eſt, cum magis pati, quàm agere videatur, licèt laudabile ſit, & honeſtum abſtinere ob reverentiam Sacramenti. Si verò ex crapula, vel ex potatione nimia acciderit, honeſtum eſt, non tamen neceſſarium, quòd à celebratione Miſſæ abſtineat illa die, ſi nulla fuerit neceſſitas, quare debeat celebrare, quia in tali caſu tantùm eſt peccatum veniale. Niſi crapula nimia potatione ex prava cõſuetudine cõſueverit provenire. Et tunc quoúſque fuerit confeſſus teneatur de celebratione Miſſæ abſtinere, quia tunc reputatur peccatum mortale. Si autem acciderit ex imaginatione turpi, vel inhoneſta, & illicita confabulatione mulierum præcedente, tenetur à celebratione Miſſę, & à ſumptione Euchariſtiæ abſtinere, quoúſque contritus fuerit, & confeſſus, ſi habere poterit copiam Sacerdotis, quia in hoc caſu mortale peccatum. Et licet his duobus caſibus poſt contritionem, & confeſſionem factam non tenetur à celebratione Miſſæ abſtinere, abſtineat illa die rantùm, maximè ſi non fuerit neceſſitate adſtrictus, quarè debeat celebrare. Si verò habere non poterit copiam Sacerdotis contritionem tamen habeat, & propoſitum confitendi celebret ſi neceſſitas fuerit, ſicut dictum eſt, & diſtinctum ſuperiùs de alio peccato, quia neceſſitas noſcitur imminere.

Si autem pollutio ex nimia crapula, & turpi mulierũ confabulatione provenerit: Miſſæ celebratio Sacerdoti prohibetur idem ait D. Th. loco citato.

Salubre inſtitutũ de abſtinendo à propria uxore quatuor, vel quinque diebus ante communionem.

Salubriter inſtitutum eſt, ut omnis homo ante Sacram Communionem à propria uxore abſtineat, tribus, aut quatuor, vel quinque diebus. Coitus autem conjugalis, ſi ſit ſine peccato, puta ſi fiat, cum prolis generandæ, vel cauſa reddendi debitum, non alia ratione impedit ſumptionem Sacramenti, niſi ſicut dictum eſt de pollutione nocturna, quę accidit ſine peccato, ſcilicet propter immunditiam corporalem, & mentis diſtractionem, quo caſu ſuo judicio relinquendi ſunt.

Sed qui voluptate dominante conjugi commiſcetur, prohiberi debet ne accedat ad hoc Sacramentum. Si tamen omnibus modis ſe ingereret ex devotione non eſt repellendus, cum inſtitutio prædicta magis ſit conſilii, quàm præcepti.

Illo autem die, quo ſumptum fuerit hoc Sacramentum, non eſt poſcendum debitum, nec etiam reddendum, niſi alter conjugum multùm inſtet, & ſi fieret non crederem peccatum mortale.

CAP. XI.

De ſignificationibus rerum, quæ ad Miſſam attinent.

Quid ſignificet Miſſa.

Sciendum eſt autem; quòd Miſſa paſſionem Domini repreſentat. Sacerdos indutus veſtimentis Sacerdotalibus Chriſtum ſignificat. Veſtimenta ejus ſignificant illam carnem Sanctiſſimam, quam pro nobis Deus induit factus homo. Diaconus, & Subdiaconus, ſignificant Apoſtolos, & ſeptuaginta duos diſcipulos, quibus fuit officium injunctum. Ceroferarii denotant Doctores Eccleſiæ, qui ſuę ſapientię radiis tenebras noſtræ ignorantiæ illuminare non deſinunt. Deferens thuribulum, deſignat illos, qui pro teſtimonio fidei in odorem ſuavitatis Domino corda ſua obtulerunt. Sacerdos verò ad dexteram altaris primò tendit, quia ſicut Salomon Proverb. 4. ait: *Qui à dextris ſunt novit Deus, perverſa autem non,* quia ſunt à ſiniſtris.

Quid Sacerdos veſtimentis Sacerdotalibus indutus. Quid veſtimenta Sacerdotalia. Quid Diaconus, & Subdiaconus. Quid Ceroferarii. Quid deferentes thuribulum. Quid Sacerdos ad dexteram altaris primò tendens.

Quid ſignificet Introitus Miſſæ.

Introitus Miſſæ ſignificat Patres veteris teſtamenti, Patriarchas videlicet, & Prophetas, qui videre adventum Chriſti immenſis deſideriis, præoptantes hoc per ſua ſuſpiria laudes, & præconia oſtendendo. Introitus enim ſuſpiria antiquorum denotat. *Gloria Patri* laudes innuit, quas in honorem Dei devotiſſimè**promerebant. Kyrie eleiſon* precamina notat cum devotione cordis, & intentione ad Deum effuſa. *Kyrie eleiſon* enim græce pertinens ad divinam Patris eſſentiam interpretatur, latinè *Domine miſerere.*

*Forſan * promebant. Quid Kyrie eleiſon.*

Gloria in excelſis typum denotat Angeli, qui ortum Chriſti primò paſtoribus nunciavit. Orationes, quæ ſequuntur, denotant, quòd Sacerdos populum ad orandum invitat, ſicut Domino orante in Monte, gens oravit, & orandi formam accepit. *Dominus vobiſcum* dicitur ad ſimilitudinem Chriſti, qui poſt reſurrectionem ſuam dicebat Diſcipulis *Pax vobis.* Epiſtola ſignat doctrinam ſeptuanginta duorum

Quid Gloria in excelſis. Quid orationes, quæ ſequuntur. Dominus vobiſcum cur dicatur. Quid ſignet Epiſtola.

rum diſcipulorum, quos dominus ad locum, quo venturus erat, dicitur præmiſiſſe.

Quid Graduale, quid Alleluia.

Reſponſorium, quod cantatur in gradualibus dicitur Graduale, & denotat illos, qui prædicantibus Apoſtolis, corda ſua fidei præbuerunt. *Alleluya* verò laudes, & gratiarum actiones Sanctorum, qui in eorum decollatione Deum laudaverunt.

Quid Evangelium, & cur legitur à ſiniſtro altaris.

Evangelium verò legitur, quia Chriſtus illud publicè prædicavit, & interpretatur bonus Nuncius, quia annuciat nobis vitam, poſt mortem, requiem, poſt laborem, Regnum, poſt ſervitutem, & legitur à ſiniſtro altaris, quia expulſi prædicatores à Judæa converſi ſunt ad gentes. Tunc verò capita denudamus, ut audire verba cœleſtia cum devotione recolamur. Tunc etiam ſigno Crucis nos ſignamus, ne diabolus ſuperveniens tritico noſtræ fidei zizania ſuæ pravitatis immiſceat. Erecti autem tunc ſtamus, ut in iis, quæ leguntur fideliter perſiſtamus.

Cur in Evangelio capita denudemus, ſignemuſque nos ſigno Crucis.

Cur ſtemus tunc erecti.

Cur dicatur Symbolus.

Symbolus verò dicitur, ut verbis Evangelii fidem nos habuiſſe oſtendamus. Sacerdos ad populum ſe convertit, dicens *Dominus vobiſcum, oremus*, quia monet populum, ut in hac confeſſione fidei perſeveret. Oblationes populi ſignant, quòd populus, & Chorus jugo Dominico colla ſubdere ſe manifeſtant. Oblatio Sacerdotis panis, & vini, quæ à Melchiſedech ſunt oblata. Panis ſignificat Corpus Dominicum, quo fidelis Anima ſatiatur. Vinum ſanguinem noſtræ Redemptionis.

Cur Sacerdos monet populum, ut oret.

Quid ſignificent oblationes populi.

Quid oblatio tum panis, tum vini à Sacerdote facta.

Quid aqua vino immixta.

Aqua Sacramentum baptiſmatis, quia de Corpore Chriſti fluxerunt ſanguis & Aqua baptiſmatis. Hoſtia ponitur ab aliquibus ante calicem, ut Chriſti ſtantis ante Crucem memoria habeatur. Ab aliquibus verò ad dextrum latus, in quo dextrum latus Domini protentum lancea demoſtratur. Et iſto modo Romana Eccleſia obſervat, & nos obſervare debemus, qui ejus cerimonias, & officium obſervamus.

Hoſtia cur ab aliquibus ponitur ante calicem.

Hic poſterior ritus, quem ſervat Romana Eccleſia, obſervandus.

Quid ſignificet Altare, quid calix, quid Patena, quid corporale linteum.

Altare verò ſignat Crucem Domini. Calix tumulum, in quo ſepultus eſt. Patena, lapidem, quo coopertus eſt. Corporale linteum, quo involutus fuit. Secretæ orationes, ſignificant preces, quas Dominus tempore ſuæ Paſſionis ſecretè fundebat ad Patrem dicens: *Pater ſi fieri poteſt tranſeat à me calix iſte.*

Quid orationes ſecretæ.

Quid ſignificet ly Surſum Corda.

Quibus orationibus finitis dicit Sacerdos Surſum Corda pro eo, quòd Dominus intuens diſcipulos dormientes excitavit eos, dicens. *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Sacerdos etiam virtutes cœlorum commemorat, ut ab earum laudibus non diſcrepet laus Sacerdotis; dicit enim Beatus Gregorius, quòd *dum Patri Filius immolatur cœlum aperitur, cœli veniunt potantes, & cœleſtibus ima junguntur.*

Cur Sacerdos virtutes Cœlorum commemoret.

Cur manus attollit, crucem de ſe faciens.

Sacerdos etiam tunc manus elevat de ſe crucem faciens, ut ſignum Paſſionis Domini præſenter. Et per hoc ſignum ſub Duce Moyſe populus Iſrael populum Amalec debellavit. Quando enim Moyſes tenebat manus erectas ad cœlum, populus devincebat, quando manus ſubmittebat, populus vincebatur.

Quid ſignificet ly ter ſanctus, quid ly Deus Sabaoth.

Sanctus ter dicitur, quia Trinitatem denotat perſonarum. *Deus Sabaoth* ideſt in cœlum elevatus, eſſentiæ denotat unitatem. *Te igitur*, idèo ſecretè dicitur cum aliis ſecretis, quæ ſequuntur, ne ſacroſanta verba vileſcant, quia antiquitus cum alta voce legebantur, omnes per uſum illa ſciebant, & in plateis, & vicis illa decantabant, & panem ſuper lapidem poſuiſſent ad verborum ipſorum prolationem, panis in carnem converſus eſt. Undè Dominus ex hoc motus igne miſſo de cœlo quoſdam ex illis interfecit, demonſtrans, ut ſecretè ulteriùs legerentur. Propter hoc Sancti Patres ſtatuerunt verba iſta ſub ſilentio dici, inhibentes ſub anathemate, ne proferantur, niſi à Sacerdotibus ſuper Altare, & in Miſſa, & cum veſtibus ſacris.

Te igitur cum aliis ſecretis cur ſecretè dicantur.

Prolatis conſecrationis verbis ab aliquibus miraculosè panis in carnem convertitur, & ſevere à Deo puniuntur.

Inhibetur ſub anathemate, ne côſecrationis verba proferantur, niſi à Sacerdotibus, & in Miſſa, & cum veſtibus ſacris.

A *te igitur*, uſque ad *Agnus Dei* quid faciat in Canone continetur, videlicet primò tres cruces facit, ut à triplici peccato, ſcilicèt cogitationis, locutionis, & operis humanum genus liberetur. Secundò facit quinque Cruces in memoriam quinque plagarum. Tertiò facit quinque Cruces, ut quinque ſenſus corporis à noxiis retrahamus. Quartò facit ſeptem Cruces, ut anima, & corpore ſalvari mereamur. Quintò facit ſeptem cruces, ut ſeptem donis Spiritus Sancti illuminemur.

Quid ſignificent tres cruces in eo factæ, & quid reliquæ cruces.

Quid repræſentet hoſtia conſecrata in tres partes diviſa.

Hoſtia conſecrata in tres partes dividitur. Prima pars, quæ infrà calicem ponitur, ſignat illos, qui adhuc vivunt in ſæculo. Pars, quæ manu retinetur, illos, qui ſunt in Paradiſo. Pars verò alia illos, qui ſunt in Purgatorio. Agnus Dei, idèo ter cantatur, ut tri-

Cur Agnus Dei ter cantetur.

plex

Digitized by Google

plex gradus Eccleſiæ, ſcilicèt Prælatorum Continentium, & Conjugatorum à Deo conſequi miſericordiam mereantur.

Cur oſculum tunc inter homines detur.

Oſculum tunc inter homines datur, ut oſtendat ſe in pace conjunctos, & corpore Chriſti, per quem Pax facta eſt in Cœlo, & in terra.

Cur fiat communionis cantus.

Communionis cantus fit idèo, quia lætamur ex eo, quòd Deus vota Sacerdotis accepit.

Quid ſignificet oratio, quæ ſequitur ad complendum.

Oratio ſequitur ad complendum, quia Sacerdos orat pro ſe, & pro populo, ut Sacrificium, quod ſuſcepit ad laudem Dei cedat, & eis proficiat ad ſalutem.

Quid ly ite miſſa eſt.

Ite Miſſa eſt ideò dicitur, quia datur licentia recedendi populo, ſignans Sacrificium pro eis ad Dominum fuiſſe transmiſſum.

Cur Chorus pro populo reſpódeat Deo gratias.

Chorus verò reſpondet pro populo *Deo gratias*. Sicut Apoſtoli poſt Aſcenſionem Domini adorantes ipſum regreſſi ſunt in Hieruſalem cum gaudio magno, & erant ſemper in Templo laudantes, & benedicentes Dominum.

C A P. XII.

Ordinationes quædam ad hoc Sacrificium, & ad hoc Sacramentum ſpectantes.

Parochi hoſtiam conſecratam in Eccleſia ſemper paratam habeant, quam ſingulari diligentia cuſtodire, & renovare tenentur.

Miſſa igitur celebrata caveant Sacerdotes Parochiales quatenùs hoſtiam conſecratam in Eccleſia ſemper paratam habeant in loco ſingulari, & clavi firmato honorificè collocatam, & devotè, ac fideliter conſervatam, præcipimus renovari in hunc modum. Videlicet, quòd Sacerdos duas, vel plures ſi opus fuerit conſecret hoſtias, quarum unam recipiat, & immediatè poſt etiam, recipiat priùs reſervatam, & in loco illius, quam reſervaverat ponat noviter conſecratam, vel plures, vel pauciores, ſicut fuerint reſervandæ, & poſt hoc recipiat ſanguinem, & communicet modo conſueto, & alias receptiones faciat, ſicut eſt moris in Romana Eccleſia, atque noſtra Beneventana.

Parochi ab infirmo requiſiti mox eum communicent.

Statuimus autem, & ordinamus, ut Sacerdotes Parochiales mox quando ab infirmo requiſiti fuerint, eum communicent, ne ſine communione moriatur.

Quid agendum cum intra Miſſam quis infirmatur ad mortem, nec habet Sacerdos hoſtiam, niſi in ea Miſſa conſecratam.

Et ſi contingeret, quòd infra Miſſam aliquis infirmaretur ad mortem, nec haberet Sacerdos aliam hoſtiam, quàm eam, quam in illa Miſſa conſecravit, non debet propter hoc à ſumptione abſtinere. Sed diviſâ hoſtiâ unam partem ipſe ſumat, & aliam infirmo det.

Sacerdotes populum moneant de reverentia exhibenda erga Chriſti Corpus cum elevatur, & cum defertur.

Moneant etiam populum Sacerdotes, & diligenter inducant, ut cum per ipſos deferri contigerit Corpus Chriſti ad communicandum infirmos, & cum elevabitur in Eccleſia, vel in Altari adorando Corpus Chriſti verùm cum manuum, & genuum flexione, ſtudeant ſe Creatori ſuo devotiſſimè inclinare.

Quo pacto Euchariſtia ad infirmos reportanda ſit.

Euchariſtiæ autem ad infirmos portatio fiat cum duabus, vel pluribus hoſtiis conſecratis, ut unam poſſit infirmo dare Presbyter, & aliam reportare, & fiat ſub honeſto habitu, ſuperpellicio, ſive cota, & ſtola, Cruce, lumine, & ſquilla præcedentibus cum decenti cuſtodia, hoc eſt vaſe pro cuſtodia ad hoc deputato, licèt pro communi hic utantur calicibus, quòd non multùm laudamus; conſulentes alio ſecuriori vaſe cautius uti, maximè ubi longa, aut campeſtris diſtantia eſſet ad infirmum, ipſi cuſtodiæ ſuppoſito mundo velamine dicendo etiã ſeptem pſalmos pœnitentiales cum letania: & ſi iter longum eſſet, quindecim pſalmos, ſive canticum graduum. Ipſe autem Sacerdos per ſe, & nunquam per alium ferat, & deferat cautè, & manifeſtè, & ante pectus ob Dei reverentiam, & honorem, ut ex hoc apud homines fides, & devotio augeatur.

Euchariſtiam non niſi presbyter cõmunicantibus præbeat.

Diſtrictè prohibentes ne aliquis, qui non ſit Presbyter Euchariſtiam communicantibus præbeat. Diaconus autem poterit hoc facere neceſſitate urgente.

C A P. XIII.

Quo pacto communio infirmis præbenda.

Sacerdos igitur cauſa communionis, cum Corpore Chriſti veniens ad infirmum, ejus confeſſionem audiat, prout continetur ſupra in titulo proximo in §. *circa infirmos*. Ipſo autem de omnibus ſuis peccatis abſoluto, & ei corpore Chriſti præſentato, & articulis fidei ibidem ab ipſo recognitis, & cruce reverenter adorata devotè recipiat Corpus Chriſti.

Quid agendum ſi quid in ore infirmi de corpore Chriſti remanſerit.

Et ſi in ore infirmi aliquid de Corpore Chriſti remanſerit, vel inde exierit, quod ab eo recipi non poſſit habens aliquam panis formam ab ipſo Sacer-

Forſan * commixtum

dote convenienter debet ſumi, vel * *comminutum* in calice cum modico vini dari alicui bonam conſcientiam habenti.

Quid ſi infirmus Corpus Chriſti ſub magna forma recipere nequeat.

Si verò infirmus adeo debilis fuerit, quòd ſub magna forma Corpus Chriſti non poſſit recipere, forma minima detur, & in calice, & cum modico vino, vel aqua inſtilletur in ore infirmi, quia in qualibet particula totum eſt Corpus Chriſti. Sed ſi adeo infirmus ſit, quod maſticare nullo modo poſſit, tunc ſumat tantùm aquam à Chriſti corpore tactam.

C A P. XIV.

Chriſti fideles admlnus in Paſchate reverenter ſingulis annis Euchariſtiam ſuſcipiant; alias ab ingreſſu Eccleſiæ arceantur; quibusve danda, quibusve neganda.

Indueatur etiam populus ad communionem in feſtis Nativitatis Domini, & Pentecoſtes.

VOlumus etiam, & mandamus, ut quilibet fidelis Chriſtianus poſt quam confeſſus fuerit ad minus in Paſchate, reverenter ſuſcipiat ſingulis annis Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de proprii Sacerdotis conſilio ex aliqua cauſa rationabili duxerit abſtinendum. Alioquin, vivens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens careat Eccleſiaſtica ſepultura, uti latiùs ſupra *in tit. de Pænitentia poſuimus.* Et eſſet honeſtum, ac pium communionem ſacram recipi in feſtis Nativitatis Domini, & Pentecoſtes à quocumque fideli ætatem habente, & ad hoc per Archipresbyteros, & Sacerdotes populus inducatur.

Communicantibus vinum purum in alio calice poſt communionem propinandum.

Præcipientes, ut Sacerdotes vinum purum habeant paratum in Eccleſia in feſto Paſchæ, vel alio, quo fuerint communicandi, quod ſtatim non cum calice Sacerdotis, ſed alio calice ad hoc ſpecialiter deputato, tribuat populo poſtquam receperit Corpus Chriſti. Prohibentes communicantibus, ne à præſentia ipſorum Sacerdotum recedant, donec de vino aliquantulum biberint, & diligenter abluant ora ſua.

Poſt Communionem quandiu abſtinendum à ſputo, & ubi deindè ſpuendum.

Et notandum, quòd is, qui communicavit, ſi commodè, & abſque naturæ violentia poteſt, debet abſtinere à ſputo; alioquin poſt horam convenientem ſpuere poteſt ſaltem in loco, ubi ſputum nequeat pedibus conculcari. Deus autem omnia judicat, & ipſe à nemine judicatur, & omnia munda ſunt mundis.

Cappellanus, quo pacto renovare debeat hoſtias conſecratas.

Item præcipimus, quòd dum Cappellanus hoſtias renovat conſecrationis, ſi aliquæ remanent populo communicato, illas ipſe recipiat jejuno ſtomacho, vel in Miſſa, recepto priùs corpore, & ſanguine Chriſti, ante perfuſionem.

Quibus parvulis, & quo pacto Euchariſtia miniſtranda ſit.

Forſan* ſacramentis.

Parvulis autem, qui tantæ ſunt innocentiæ, quòd peccato mortali non fuerint prægravati, & talis diſcretionis, & compoſitionis fuerint, quòd cum aliqua reverentia, & timore ſint Sacramentum ſuſcepturi, ſecurè miniſtretur eiſdem, aliqua confeſſione præhabita, ut modum confitendi, & communicandi aſſumant. In * *Sacris* enim maximè, ubi caligat oculus rationis, inſtruendi ſunt homines, & mulieres non ſolum per verba, ſed etiam per actus exteriores ad devotionem, & fidem. Aliis verò parvulis tenerioribus, nullatenus concedatur. Sed in mortis articulo, vel alio vinum cum aqua in calice porrigatur eiſdem, non, quòd hoc ſit Sacramentum, ſed propter fidem, & aſſuetudinem Sacramenti.

Parochianos Parochi publicè moneant, ne indignè accedant cum peccato mortali.

Secretè monendus quem ſecretè noſunt indignum.

Sacerdotes autem curam Animarum habentes ante Communionem Parochianos ſuos moneant publicè in Eccleſia, ne aliquis in mortali peccato conſtitutus occultè, ſeu manifeſtè, præſumat recipere Corpus Chriſti. Et ſi videant, vel ſciant aliquem in mortali peccato conſtitutum paratum communicare, trahant ipſum ad partem, & cum ſecretè moneant, ne communicet ullo modo, niſi prius de peccato illo verè confeſſus fuerit, & contritus, dicentes ſibi, quòd ſi taliter communicaret, in damnationem animæ ſuæ redundaret.

Quid agendum, ſi ſecretè monitus abſtinere noluerit.

Et ſi monitus abſtinere noluerit, non debet ei publicè communio denegari. Si autem à ſolo Sacerdote nemine alio præſente ab eo communio peteretur, non eſt audiendus, ſed potiùs repellendus.

Publico peccatori publicè denegari debet communio D. Th. 3. p. q. 81. ar. 6. o.

Verùm ſi peccatum fuerit notorium, & non eſt de ipſo verè confeſſus ante ſatisfactionem condignam, debet ſibi publicè communio denegari. Et hoc idem in oſculo Crucis dicimus, & volumus obſervari, cum in die Veneris Sancto ab omnibus generaliter adoratur.

Idem etiam dicimus de ſuſpecto de aliquo crimine, quando ſuſpitio eſt

vio.

Digitized by Google

Suſpectus itidem de aliquo crimine, ſi ſuſpicio violenta oriatur ex publica fama.

violenta procedens ex publica fama, tunc enim tali, neque in manifeſto, neque in occulto dari debet communio. Si tamen ſuſpitio talis non ſit ex publica fama, ſed ſolius Sacerdotis, tunc in publico dari debet, in occulto non, ut ſupra dictum eſt. Si etiam ſuſpitio ſit levis, propter hoc denegari non debet.

CAP. XV.

Caveant Sacerdotes ne ſanguis Chriſti effundatur: quaque induſtria in caſuali effuſione utenda ſit.

Quid agendum ſi ſanguis ſtillaverit in tabula terra, ligno, vel lapide?

CAveant autem Sacerdotes, ne aliquid de Sanguine Chriſti extrà calicem cadat, vel Euchariſtia, quòd ſi per negligentiam ipſorum acciderit, & in tabula, terra, ligno, vel lapide ſtillaverit, lingatur, ſi fieri poteſt per ipſum Presbyterum, & nihilominus radatur, & quod raſum fuerit comburatur, & cinis infrà altare, ſi fieri poteſt, vel juxtà altare in ſacrario, ſive cum reliquis abſcondatur, & quadraginta diebus ille cui acciderit, pœniteat.

Quid ſi ſuper corporale ceciderit.

Et ſi ſuper corporale ceciderit, ſugatur ſicut diligentiùs fieri poterit, & lavetur ter in calice, & aqua lotionis poſt miſſam ſumatur, deinde corporale recondendum eſt in loco reliquiarum. Si ſuper aliqua particula corporalium, illa inciſa recondatur modo præmiſſo, & idem ſuper caſulam, vel albam. Si ſuper pannum profanum, vel veſtimentum, tunc pars ubi ceciderit comburenda eſt, & cinis in Sacrario reponendus, & hoc quidam dicunt, & ſatis nobis placet.

Quid ſi ſuper aliquam particulam corporalium.

Quid ſi ſuper pannum profanum, vel veſtimentum.

Quid ſi ſuper altare ſtillaverit, idque multipliciter, ſi ſanguis ſcilicet tangat aut unum pannum altaris, aut ſecundum etiam, aut tertium, aut etiam quartum.

Si verò ſuper altare ſtillaverit ſanguis, & tangat tantummodo pannum unum Altaris, quòd non tranſeat ad alium, ſorbeat Sacerdos ſtillam incontinenti, ſi fieri poteſt, & tribus diebus pœniteat, & ſi ſtilla uſque ad ſecundum pannum pervenerit, pœniteat quatuor diebus, & ſi uſque ad tertium pannum pervenerit, pœniteat undecim diebus, & uſque ad quartum pannum pervenerit, pœniteat viginti diebus, & linteamina, quæ tetigerit ſtilla ſanguinis tribus vicibus, ideſt tribus aquis miniſter, vel Diaconus abluat calice ſuppoſito, & aqua ablutionis juxta altare recondatur.

Et notandum, quòd non debeat celebrare cui hoc acciderit, donec pœnitentiam receperit, & ſi ante tranſubſtantiationem effuſa fuerit pars, ut præmiſſum eſt, mutentur pallæ ſub ſilentio, & celebrans ſuum officium exequatur. Si totum effuſum ſit, tunc præmiſſa confeſſione miniſtret de novo, & reincipiat officium ab illo loco: *Hanc igitur, &c.*

Sacerdos, cui id acciderit celebrare non debet, niſi poſt pœnitentiam ſuſceptam.

Quid agendum ſi effuſio vel ex parte, vel ex toto acciderit ante tranſubſtantiationem.

Si verò poſt tranſubſtantiationem pars fuerit effuſa, tunc ſimiliter exequatur: Si verò totum, ita quòd nihil hauſerit, quòd valdè enorme eſt, tunc ponat hoſtiam in, & miniſtret de novo panem, & vinum, & aquam, & reincipiat ibi: *Hanc igitur* confeſſione tamen præmiſſa. Hoſtia verò ſervata ſumatur poſtmodum à Miniſtro in fine Miſſæ, vel ſervetur pro infirmis.

Quid ſi vel ex parte, vel ex toto poſt tranſubſtantiationem acciderit.

Forſan in propitiatorium.*

CAP. XVI.

Quid agendum ſi muſca, vel aranea, vel aliquid turpe in ſanguineam ceciderit.

MUſcam, vel araneam, vel aliud turpe cadens in ſanguine, non tenetur ſorbere Sacerdos, ſed ponatur in patena, vel alio calice, & ibi tribus aquis lavetur, & poſtea illa ſpecies, comburatur, & aqua ablutionis, ac cineres ſimiliter recondantur.

Si verò venenum ibi eſſe deprehenderit immiſſum nullo modo debet ſumere, vel alii dare, ne calix vitæ vertatur in mortem, ſed debet diligenter in aliquo vaſculo ad hoc apto, cum reliquiis conſervare, & ne Sacramentum remaneat imperfectum, debet vinum apponere in calice, & denuò reſumere à conſecratione ſanguinis, & Sacramentum perficere, nihil enim abominabile ſumi debet occaſione hujus Sacramenti.

Si ſubſit venenum nullo modo ſanguis vel ſumi, vel aliis dari debet; & quid agendum in illo caſu.

Si autem ante conſecrationem præmiſſa, vel aliquid eorum evenerit, tunc debet effundi, & abluto calice denuo aliud vinum poni conſecrandum, cum aqua.

Quid ſi hac lo eu toto, vel ex parte ante conſecrationem evenerint.

CAP. XVII.

Quæ pœnitentia infligenda Euchariſtiam per ebrietatem, evomentibus; & male illam cuſtodientibus.

SI quis per ebrietatem, vel nimiam comeſtionem Euchariſtiam evomerit, ſi Laicus eſt quadraginta diebus pœniteat, ſi Clerici, vel Religio-

ſi, Diaconi, vel Presbyteri ſeptuaginta diebus pœniteant; & ſi pro infirmitatis cauſa evomuerit, ſeptem diebus pœniteat.

Quid agendum de ejuſmodi vomitu.

Vomitus autem ille ſuper piſcinam comburatur, & pulvis in piſcinam mittatur. Sed ſi aliqua particula hoſtiæ ibi videatur, ſicut dictum eſt de Infirmo, fiat; aliàs ſi horror eſſet ſumere, tunc pro reliquiis in aliquo vaſe recondatur.

Pœnitentia infligenda iis, qui Chriſma, vel Euchariſtiam incautè cuſtodierint.

Qui verò Chriſma, vel Euchariſtiam incautè reliquerit, idest in loco clavibus non firmato, nec fideliter cuſtodito, tribus menſibus debet ab officio ſuſpendi, & ſi per ejus incuriam, ſeù negligentiam mus, vel aliud animal comederit, ultra prædictos tres menſes, pœniteat quadraginta diebus. Qui autem perdiderit illud in Eccleſia, aut pars ejus ceciderit, & inventa non fuerit, pœniteat triginta diebus.

Si ex incauta ejuſmodi cuſtodia enormia, ſeu nefaria ſcelera fieri contigerit, gravioci ſubjaceant ultioni.

Si verò aliqua enormia, ſeù nefaria fieri inde contigerit, ſicut pluries in noſtra viſitatione comperimus, maximè facturas factas, & multa alia diabolica, graviori ſubjaceat ultioni, ut ſuperiùs in titulo de Sacramentis latiùs diximus in §. *Item præcipimus*.

Sacerdotes nihil omninò de prædictis ob quamvis cauſam, vel occaſionem dari, aut recipi ſinant.

Caveant ergo Sacerdotes, ne cui pro quacumque cauſa, vel occaſione dare præſumant de prædictis, aut recipi ſuſtineant. Et ſi quam perſonam ſuſpectam habuerint, ſub Excommunicationis pœna, quàm citiùs commodè poterit denuntiare ſuo Superiori Eccleſiaſtico Judici procurent. Corpus etiam Chriſti dari non debet ad ſumendum aliquòd experimentum, vel propter aliquam expurgationem. Ubicumque autem * *dicatur* quadraginta diebus, triginta, vel viginti, vel pluribus, aut paucioribus pœniteat, ſic debet intelligi, ut per omnes dies illos, aliquam pœnitentiam agant, ſecundùm arbitrium imponentis.

Corpus Chriſti dari non debet ad ſumendũ aliquod experimentum, vel propter aliquam expurgationem, idque ſub ſtatutis pœnis.
Forſan * *detur*.

Si hoſtia fuerit inventa ſub palla altaris, & dubitetur utrum fuerit conſecrata, quid agendum.

Si verò hoſtia fuerit inventa ſub palla altaris, & dubitetur utrum fuerit conſecrata, dicimus, quòd Sacerdos in fine Miſſæ, poſt receptionem ſanguinis, poteſt eam recipere.

Item ſi inventa fuerit ſub altari, & idem dubium ſubſit.

Et idem dicimus de aliqua parte hoſtiæ, ſi ita inventa fuerit in altari, & dubitetur utrum fuerit conſecrata. Et ideò caveant Sacerdotes Miſſam celebrare volentes, ne panis, ſeù vinum ſint in altari præter illam, quæ fuerit conſecranda tunc. Et ſi oblivione, vel aliàs, aliquæ hoſtiæ remaneant in altari dum Sacerdos conficit, vel ſi gutta, aut plures guttæ vini adhæreant pedi callcis, nec illæ hoſtiæ, nec guttæ conſecrantur, quia non fuit intentio Sacerdotis, quæ principaliter requiritur ad omne Sacramentum.

Dum Sacerdos conficit, & per oblivionem aliquæ hoſtiæ reperiantur, aut vini guttæ in calicis pede adhærentes ſint, conſecratæ non intelliguntur.

C A P. XVIII.

Poſt celebrationem Miſſarum, quid agere Sacerdotes debeant.

Poſt celebrationem Miſſarum Sacerdotes Parochiales viſitent infirmos, & poſtea legant, ſcribant, vel doceant. Et ſummo ſtudio caveant ab otio; undè omnia mala, & peccata provocantur.

Utrum ſit meliùs celebrare quotidie, an ſecus.

Utrum autem celebrare quotidie, vel aliquando ex reverentia abſtinere ſit melius Sacerdoti, hoc relinquatur ſuæ intentioni, ut id faciat, in quo magis credit placere Deo, ſicut dicitur de Zachæo, & Centurione, quorum unus placuit ſacrificando, alius abſtinendo.

Antiquitus in fine Miſſæ populum à Sacerdote, vel cum Cruce, vel cũ patena benedicebatur.

Sacerdos autem dicto *Ite Miſſa eſt*, vel *benedicamus*, & reſponſo *Deo gratias* benedicit populum faciendo ſignum Crucis tenens in manu Crucem, patenam, corporalia, aut calicem, ſicut aptius ſibi erit, & hoc decentiùs fit, & devotiùs, quàm ſi cum manu ſola benediceret.

In fine Miſſæ Sacerdotes præſente Epiſcopo benedicere non præſumant, niſi prius Epiſcopo innuante, & benedicere velit.

Caveant tamen Sacerdotes, quòd præſente Epiſcopo benedicere non præſumant, & niſi prius innuat Epiſcopo ſi benedicere velit: Et ſi nolit, tunc ipſe Sacerdos mandante Epiſcopo, benedicat, ut dictum eſt.

Ex conſtitutione Provinciali quilibet Eccleſiarum Rector, celebrare tenetur ſingulis diebus Dominicis in Eccleſia cui deſervit, ſub pœna arbitraria.

Per conſtitutiones quoque noſtras Provinciales quilibet Eccleſiarum Rector, ſeu Cappellanus Eccleſiæ Parochialis Civitatis noſtræ Beneventanæ, Diœceſis, & Provinciæ in propria perſona deſerviens, teneatur ſingulis diebus Dominicis Miſſarum ſolemnia in Eccleſia, cui deſervit celebrare ſub pæna per nos, aut noſtros ſuffraganeos, eidem noſtro, vel eorum arbitrio infligenda.

Iidem dictis diebus Dominicis populum moneant de mandatis hujus Concilii, idque ſub pœna unius Auguſtalis.

Et eâdem conſtitutione præcipitur, ut dictis diebus Dominicis ſingulis dicti Præsbyteri dicant, & proponant populo in eorum Eccleſiis noſtra ſalubria monita, & mandata, ne per ignorantiam populus ad illicita prorumpat committenda. Et hoc ſub pœna unius Auguſtalis noſtræ Curiæ, ſeu Suffraganeorũ noſtrorum Curiæ applicandi.

Sacerdotes Parochiales diebus Domi-

mi-

Parochi diebus Dominicis & feſtivis prædicent verbum Dei, & maximè contra peccata, quæ frequenter admittuntur.

miniis, & feſtivis populo ſibi commiſſo, prædicent verbum Dei, & maximè contrà illa peccata, quæ frequenter in ſuis parochiis committuntur. Et inſtruatur populus, quòd ſimplex fornicatio eſt peccatum mortale.

Inhibetur celebratio Sacerdotibus manus debiles habentibus.

Prohibemus ne Sacerdotes habentes manus debiles audeant celebrare, nec Miſſas, quas injunxerint celebrent, nec tricenarium, vel Annuale.

Diebus Dominicis, & feſtivis quo tempore celebrari poteſt publicè in Cappellis.

In locis ubi ſunt Parochiales Eccleſiæ inſimul, & Cappellæ, non celebretur publicè in Cappellis Dominicis diebus, & feſtivis, quo uſque Parochiales Sacerdotes præcepta denunciaverint, ut eſt moris. In Eccleſiis autem majoribus Cathedralibus, nullus Miſſam in Cappellis celebrare præſumat, poſtquam Miſſa major, & Conventualis incepta fuerit, nec ante inchoationem, niſi potuerit finiviſſe, & donec *Agnus Dei* ſaltem inceptum fuerit decantari.

Cappellani ſuos ſubditos moneant, ne vota temere nuncupent.

Moneant etiam ſuos ſubditos Cappellani, ne vota promittant, niſi cum magna deliberatione, & conſilio Sacerdotis ſui. Et maximè mulieres ſine maritorum ſuorum aſſenſu.

Sacerdotes animarum curam habentes bis, aut ſemel ad minus qualibet hebdomada celebrent.

Porrò Sacerdotes Curam Animarum habentes bis, aut ſemel ad minùs Miſſas celebrent qualibet hebdomada ubicumque fuerint ſui, aut Superiorum arbitriò puniantur, niſi per cauſam neceſſariam excuſentur.

CAP. XIX.

Quo diei tempore ſolennis Miſſæ celebratio fieri debeat.

Licèt autem Miſſarum celebratio communiter loquendo fieri debeat de die dumtaxat, & non de nocte, niſi in Natali Domini, ut ſupradictum eſt; ſolennis tamen Miſſæ celebratio fieri inſtituta eſt tribus horis, ſcilicèt in hora tertiæ, diebus, ſcilicèt feſtivis, quia Chriſtus hora tertiæ Crucifixus eſt linguis Judæorum, hora ſexta, manibus militum, hora nona expiravit, & de his omnibus in Miſſa recolitur.

Quando conferuntur ordines Miſſa differtur quantum differri poteſt ante prandium.

Quando fiunt ordines poteſt Miſſa cantari etiam poſt nonam, vel ut fiat diligentior præparatio differtur quantum differri poteſt ante prandium. Et ideò quando non eſt dies jejunii communiter celebratur inter tertiam, & ſextam, in qua hora communiter comeditur. Sed in his diebus jejunii in nona. Et iſtas horas accipimus ſecundùm communem uſum computationis horarum.

Privatæ Miſſæ, quo tempore dici poſſint.

Privatæ autem Miſſæ dici poſſunt à mane uſq; ad tertiam, vel etiam uſq;ad nonam in diebus jejuniorum. Scienter ante diem celebrans, proeo, quòd conſtitutionem generalem Eccleſiæ non ſervat, mortaliter peccat, niſi ſuper hoc per Epiſcopum, vel Superiorem diſpenſetur in caſu, ut ſi aliquem, vel aliquos contingeret infirmari ad mortem, nec poſſet haberi Euchariſtia, niſi ante diem celebraretur.

Epiſcopi, & Superiores poſſunt ubicumque fuerint in altari viatico celebrare, aut facere celebrari.

Epiſcopi, & Superiores poſſunt ubicumque fuerint in altari viatico celebrare, vel facere celebrari, quia non decet eos ſine, Miſſa ullo die tranſire, ſine cauſa rationabili abſque tamen interdicti tranſgreſſione, hoc eſt, quod licèt poſſit celebrare in loco interdicto, non in alta voce; aut interdictis admiſſis.

Euntes ad Romanam Curiam poſſunt de mane ante campanam celebrare, vel facere celebrari Miſſam.

Euntes etiam ad Romanam Curiam poterunt de mane ante campanam diei dicere, vel facere dici Miſſam, ne dicta eorum impediatur, aliàs autem ante diem non celebrent, niſi licentiam habuerint à Domino Noſtro Papa.

Privilegium Fratrum Prædicatorum, & Minorum ſuper hac re.

Fratres Prædicatores, & minores ex privilegio, ut aſſeritur, poſſunt etiam Miſſam in altari viatico celebrare ubicumque fuerint, ſine præjudicio tamen Parochialis Eccleſiæ.

An peccet Sacerdos omnino à celebratione Miſſæ abſtinens.

Licèt quidam dixerint, quòd non peccet Sacerdos, qui populum non habet, omnino à celebratione Miſſæ abſtinendo; tamen dicimus cum Beato Gregorio, quòd cum Sacerdoti data ſit poteſtas nobiliſſima, reus negligentiæ erit, niſi illa utatur ad honorem Dei, & ſalutem ſuam, & aliorum vivorum, & mortuorum, niſi fortè aliquis ex familiari Spiritus * *Sanctus* inſtinctu dimitteret, ſicut legitur in vitis Patrum de quodam Sancto Patre, qui ordinatus, nunquam poſtea celebravit.

Forſan * *ſancti*.

CAP. XX.

Injungitur omnibus Sacerdotibus celebratio Miſſæ.

Celebrent ergo Miſſas omnes Sacerdotes, ut impleatur Præceptum Dominicum eis directum: *Hoc facite in meam Commemorationem, &c.*

Et

Et advertant maximè Epiſcopi, quorum multos comperimus noſtræ viſitationis tempore Miſſas minimè eorum temporum ſuis populis celebraſſe, quorum opinionem de feſto ſolenni priùs faciendo expectare magis vituperamus, quàm laudamus, quoniam redundat in malum exemplum ſuorum ſubditorum, & eorum opprobrium, ac etiam ſuſpicionem malæ vitæ, ac Simoniæ, propter oblationes, quas in illo feſto pingues habere deſiderant ut ſupra. Vnuſquiſque ſeipſum judicet, nos enim neminem judicamus, erit autem, qui quærat, & judicabit.

Perſtringuntur Epiſcopi, quid ad celebrandum ſolenne feſtum expectant.

Concedimus autem, quòd Sacerdotes nullum habentes populum, vel qui non ſunt ſub obedientia ab aliis actibus ordinum, qui pertinent ad corpus miſticum, ut ligare, & ſolvere, docere, & baptizare, poſſint ſine peccato abſtinere.

Quinam Sacerdotes poſſint ſine peccato abſtinere.

Celebrare etiam tenentur feſtis præcipuis, & maximè in illis diebus, in quibus fideles communicare conſueverunt.

Hi tamen ipſi, quo tempore celebrare tenentur.

Laici etiam frequenter communicando benefaciunt, nec ſunt prohibendi ſaltem ſingulis menſibus, aut in principalibus feſtis facere volentes, ut gratia ſalutaris augeatur.

Quæ communionis frequentia permittenda, aut etiā inculcanda Laicis.

Exhortamur autem omnes Epiſcopos, & Abbates noſtros Suffraganeos, & ſubditos, eis quia præcipimus in virtute Sanctæ Obedientiæ, quatenus poſtquā ad ſuas * *pervenerant* Eccleſias infra annum à Die poſſeſſionis pacificæ adeptæ, ſtudeant Miſſam primam Pontificalem ſuo ſubdito Clero, & populo celebrare ſicut tenentur, & miniſtrare alia Eccleſiaſtica, ac Pontificalia Sacramenta. Cæteri verò Abbates, Archipresbyteri, & Rectores curam animarum habentes, infrà ſex menſium ſpatium à Die adepti beneficii Miſſam primam ſolenniter celebrent, ut tenentur. Alioquin de tanto * *exceſſo*, & contemptu duriùs puniantur, niſi juxtam cauſam propoſuerint excuſationis.

De Miſſa prima Pontificali celebranda ab Epiſcopis, & Abbatibus ſuffraganeis.

Forſan * *pervenerint.*

Forſan * *exceſſu.*

Sacerdotes, qui nondum dictis matutinis celebrant, cum ſit contrà generalem conſuetudinem, & ſtatutum noſtrum ſupra poſitum mortaliter peccant, & idem ſi celebrent antequam Primam dicant. Qui autem per negligentiam prætermiſſa Prima dicit Tertiam credimus, quòd non ſufficiat ſi cautè ſuppleat, quod dimiſſum eſt, & de negligentia pœnitentiam agat.

CAP. XXI.

De Miſſa Dominicis, & feſtivis diebus audienda.

Dominicis diebus, & præcipuis feſtis tenetur quiſque fidelis Chriſtianus Miſſam audire, & totam, ita quòd in fine benedictionē accipiat Sacerdotis, aliàs peccat. Et ut dicit decretum, qui die ſolenni prætermiſſo Eccleſiæ Conventu ad ſpectacula vadit, excommunicatur. Et hoc volumus à Sacerdotibus publicari potiſſimè in Civitate noſtra, ubi libenter populus convenit ad audiendum romanſatores in platea.

Perſtringitur abuſus dictis diebus ad circulatores in platea convenientium.

In noſtris antiquis conſtitutionibus cavetur, ne Parochiani utriuſq; ſexus dictis diebus Dominicis, aut feſtivis dum Miſſarum ſolennia celebrantur in domibus propriis permaneant, ut brutuales, aut ad alienas ſe conferant Eccleſias, & contemptis propriis, & presbytero parochiali divinum officium audituri cum talia à juriſdictione devient, & forſan turpia tunc temporis committuntur maximè per eos, qui domi remanent.

Antiqua Conſtitutio de Parochianis, dictis diebus dum Miſſarum ſolemnia celebrantur in propriis domibus permanentibus, aut ad alienas commeantibus.

Et ideo mandatum eſt, & præceptum parochialibus presbyteris, quòd antequàm in ſuis Eccleſiis celebrent, perquirant, & interrogent ſi alienus parochianus ibi fuerit, quem ſtatim ab Eccleſia abiiciant, ſeu, donec ibi fuerit, ceſſent à divinis, & ſi pertinaces fuerint nobis, aut noſtro Vicario, Suffraganeis noſtris, aut eorum Vicariis, cum primùm poterunt, denunciare procurent de ſua inobedientia juſtitiam recepturos. Dicti verò presbyteri non ſervantes præmiſſa, noſtro, vel Suffraganeorum, aut Vicarii arbitrio puniantur. Et hanc declarantes adiicimus de illis debere intelligi, qui nimis aſſiduè, & ex contemptu, ac in fraudem ad alienas tranſeunt Eccleſias.

Mandatum ſuper hac re parochialibus presbyteris.

Si quis autem de iis, quæ ad ritum hujus Sacramenti pertinet, omiſerit, ſicut tempus debitum, altare, veſtes, & his ſimilia, graviter peccat, & fortiùs, ſi ſcienter, quia facit contra ſtatutum Eccleſiæ: tamen licèt omittatur, nihilominùs conſecratum eſt, dummòdo conſecrans ſit ordinatus, & adſit intentio, & materia, & forma debita nul-

Quod peccatum cōmittet omittens ea, quæ ad ritum hujus Sacramenti pertinent.

nullam tamen irregularitatem incurrit, quia hoc non reperitur jure cautum.

TITVLVS VIII.

De Sacramento Extremæ Unctionis.

QUoniam infirmis recepta pœnitentia, & Euchariſtia, exhiberi conſuevit Sacramentum Unctionis Extremæ, quòd Sacramentum dicitur eſſe egredientium, idèo de hoc reſtat immediatè videndum, ſcilicet quid ſit, & quis confert illud, & cui confertur, & quæ forma, & quæ ſunt in eo neceſſaria, & quis ejus* *affectus*.

Forſan * *effectus*.

CAP. I.

Quid ſit hoc Sacramentum, & Quis confert illud, & cui Confertur.

EſT autem Sacramentum extremæ Unctionis Sacri Olei materialis in corpus Infirmorum delibutio ex inſtitutione Felicis Papæ IV. & ex præcepto Jacobi Apoſtoli, & idèo apud nos, & multas regiones vocantur ordines S. Jacobi.

Ejus delibutio eſt ex præcepto D. Iacobi Apoſtoli, & ex Inſtitutione Felicis Papæ IV.

Et debet, ac poteſt conferri à Presbytero, & non ab inferiori, etiam in articulo neceſſitatis.

A Presbytero tantum poteſt, & debet conferri.

Confertur autem infirmis quibuſcumque baptizatis, pœnitentibus, & confeſſis, & quibuſcumque fidelibus ex quo aliquam diſcretionem habuerint, & quotieſcumque infirmitas ſupervenerit, ubi timetur periculum mortis, debebit, & poterit iterari, non tamen in quolibet periculo mortis, quia non datur euntibus ad bellum, vel navigantibus, vel mox occidendis, vel patibulo tradendis, quia talis mors non imminet ex defectu naturæ, ſed ex eventu fortunæ.

Quibus confertur.

Non confertur in quolibet periculo mortis.

Pueris etiam non datur, quia non habent infirmitatem ſpiritualem contractam ex peccato actuali, nec diſpoſitionem habere poſſunt ad hoc Sacramentum, ſcilicet devotionem. Unde ſicut Euchariſtia non debet dari pueris, ità nec hoc Sacramentum. Senibus autem datur, qui moriuntur etiam ſine aliqua infirmitate, quia defectus naturæ reputatur in eis pro actuali infirmitate. Sanis autem nullo modo detur, Freneticis, & amentibus illis præcipuè dari non debet, qui poſſent Sacramento irriverentiam per aliquā

Non confertur pueris, & quam ob cauſam.

Confertur ſenibus, etiam iis, qui ſine aliqua infirmitate moriuntur.

Quibus freneticis, aut amentibus dari, quibus non dari debeat.

immunditiam facere, niſi haberent dilucida intervalla in quibus Sacramentum recognoſcerent, quia tunc eis in aliquo ſtatu conferri poteſt, maximè ubi, in ſana mente conſtituti petiviſſent, quia ad hoc, quòd proſit hoc Sacramentum requiritur quædam devotio interior * furioſi, & ſimiles * *haberi* non poſſunt. Undè nullus ungendus eſt, niſi qui primò compos mentis exiſtens verbis, aut ſignis id poſtulaverit. Et ſi habens diſcretionem ex contemptu, vel negligentia omittat, periculoſum, & damnabile reputatur eidem.

Forſan * *quam*
Forſan * *habere*.

Periculoſum, & damnabile eſt ex contemptu, vel negligentia hoc Sacramentum omittere.

Si verò Infirmus, qui petiit hoc Sacramentum amiſerit notitiam, vel loquelam, nihilominus dum tamen vitam habeat, concedatur eidem.

Conferendum infirmo, qui petiit, etiam ſi notitiam, aut loquelam amiſerit.

Et conſulimus, quòd ubi gravis ſupervenerit infirmitas ſemper, antequàm poſſit ad illum ſtatum non pervenire infirmus, vel ab ipſo petatur à principio, vel inſtruatur ab amicis, ut petat ſibi dari in extrema neceſſitate.

Conſilium ſuper hac re dandum Infirmis.

Et quia de iteratione fuerunt dubitationes, idèo dicimus ſecundum communem opinionem, quòd quædam ſunt infirmitates non diuturnæ. Undè ſi eis datur hoc Sacramentum, tunc cum homo ad ſtatum illum pervenit, quòd eſt in periculo mortis, non recedit à ſtatu illo, niſi infirmitate curata, & ita iterum non debet inungi. Sed ſi recidivum patiatur, erit alia infirmitas, & ità iterum poterit inungi. Quædam verò ſunt ægritudines diuturnæ, ut ethica, & hydropiſis, & hujuſmodi, & in talibus, non debet fieri inunctio, niſi quando videntur inducere mortis periculum. Si homo illud evadat eadem infirmitate durante, & iterum ad ſimile periculum per infirmitatem reducatur, poteſt iterum inungi, quia quaſi erit alius ſtatus infirmitatis ſimpliciter.

Quando hoc Sacramentum iterari poteſt ad litteram cum D. Thom. ſup. 3. p. q. 64. art. 2. 9. definitur.

Iteratur autem hoc Sacramentum, quia imprimit effectum non perpetuum, ſed debile, maximè ſi homo ab infirmitate reſurgat, ſicut & medicina iteratur, quidam dicunt, quòd ſi ultra annum remanet morbus poſt acceptam Unctionem, iterari poteſt unctio, quia non judicatur idem morbus numero, qui eſt ſecundum perfectam mutationem Superioris. In hoc tamen foret neceſſaria determinatio alicujus Sancti Patris.

Cur iteretur.

Quòd ſi æger inunctus convaleſcit loca inuncta laventur, & aqua lotionis

Si æger inunctus convaleſcit loca inuncta laventur, & aquæ lotionis in ignem proiiciatur.

Si decedit non lavetur corpus propter recentem unctionem.

in ignem proiiciatur. Si verò decedit, non lavetur corpus propter recentem unctionem, & ſi æger in extremis laborat, citò inungatur, ne inunctus decedat.

CAP. II.

Quænam hujus Sacramenti forma, & quæ ſunt in eo neceſſaria.

Formam B. Gregorii admittit: relicta forma Beati Ambroſii cujus ratio inſinuatur a D. Th. in ſup. 3. p. q. 60. art. 8.

FOrmam hujus Sacramenti hic non ponimus, quia in ordinario perfectè continetur, & intelligimus de illa, quam fecit Beatus Gregorius, quæ fit per illa verba; *per iſtam unctionem, &c.* cujus uſus generalis eſt, & hanc ſervat Romana Eccleſia, non illam Beati Ambroſii, quæ fit per verba: Scilicet *ungo iſtos oculos, &c.*

Ad hoc Sacramentum quinque ſunt neceſſaria, Miniſter ſcilicet, Materia, intentio, verba, membra.

Quinque verò ſunt neceſſaria in hoc Sacramento, ſcilicet miniſter, ideſt Sacerdos, materia, ideſt Sacrum oleum olivæ, quod dicitur Infirmorum ab Epiſcopo conſecratum, intentio, ſcilicet conſitendi, verba, ſcilicet quæ in ordinario continentur, & membra, ſcilicet ſuſcipientis.

CAP. III.

De Effectu hujus Sacramenti.

Effectus eſt peccatorum remiſſio, & infirmitatis alleviatio. D. Th. 3. p. q. 60. art. p. & 2. O.

EFfectus hujus Sacramenti eſt venialium peccatorum remiſſio, & infirmitatis alleviatio, ſi divina ſapientia id utile infirmo noverit expedire, & dummodo ex parte recipientis, non ponatur obex.

Ultima inunctio eſt formalis reſpectu præcedentium, & in ipſa infunditur gratia: diciturque unum unitate perfectionis.

Et licet multæ fiant ibi inunctiones, ultima tamen eſt ibi formalis, reſpectu omnium præcedentium, & agit in virtute earum, & ideò in ultima inunctione gratia infunditur, quæ effectum præbet Sacramenti. Et ideò unum Sacramentum dicitur, unitate perfectionis, quæ eſt per finem.

Non imprimit characterem hoc Sacramentum: & ratio eſt ad litteram D. Th. in ſup. 3. p. q. 52. art. 3. O.

Characterem autem non imprimit hoc Sacramentum, quia per ipſum non deputatur homo ad aliquod Sacramentum agendum, vel ſuſcipiendum.

Si poteſt commodè fieri plures Sacerdotes in collatione eſſe debent.

Debent in Collatione hujus Sacramenti plures eſſe Sacerdotes, ſi poteſt commodè fieri. Et non debet unus inungere, & alius orationem infundere, ne fiat diviſio ſacramenti, ſed uno inungente, & orante, alii poſtea ſtatim orent; vel uno inungente, & orante, poſſet quilibet inungere, & orare.

Poteſt hoc Sacramentum conferre Sacerdos ſolus cum clerico, vel uno Laico litterato.

Et ſi neceſſitas urgeat poſſet ſolus conferre, & ſibi reſpondere.

Sacerdos etiam ſolus, cum Clerico ſuo, vel uno Laico litterato, hoc Sacramentum poterit conferre, ſi non poſſunt Sacerdotes alii adhiberi. Et ſi nullum poſſit ſecum habere, tunc in neceſſitate Sacerdos ſolus, poteſt ipſemet totum officium explere, & ſibi reſpondere.

CAP. IV.

Quid agendum ſi Sacerdos, qui ungere cœpit, deficiat poſt aliquas partes inunctas.

ET notandum, quod ſi Sacerdos incipiat ungere, & infra unctionem deficiat inunctis jam aliquibus partibus, tunc id, quod factum eſt iterari non debet, ſed unctiones, quæ reſtant, ab alio Sacerdote compleantur, pro eo, quod quælibet unctio habet ſpecialem formam, ut dictum eſt, & in ordinario patet, generaliter tamen conveniunt in effectu remiſſionis.

Inculcandus populo à Sacerdotibus hujus Sacramenti uſus.

Præcipimus itàque, ut doceant populum Sacerdotes, ut omnes, maximè poſt quàm ad annos diſcretionis pervenerint pœnitentes, & confeſſi, & recepta pœnitentia, & Euchariſtia: vel etiam ex quo aliquam diſcretionem habere cœperint, puta poſt quatuor, vel quinque annos, & totiens, quotiens infirmitas ſupervenerit, hoc Sacramentum recipiant unctionis extremæ, quia ut dicit Jacobus Apoſtolus per hoc venialia dimittuntur, & mentibus infirmorum alacritas infunditur, ut ſic ad æterna gaudia citiùs eleventur.

De modo, quo deferri debet.

Item præcipimus, ut Sacerdotes oleum Sacrum Infirmorum honeſtè deferant, & cum magna reverentia hoc impleant Sacramentum.

Inunguntur quinque ſenſuum inſtrumenta tanquã prima principia peccandi D. Th. in ſup. 3. p. q. 63. art. 5. O.

Et quia omnis noſtra cognitio incipit à ſenſu, ſicque ſenſus ſunt in nobis prima principia peccandi, ideò in hoc Sacramento inſtrumenta quinque ſenſuum, tanquam primæ radices peccandi inunguntur, oculi propter viſum, aures propter auditum, nares propter odoratum, labia propter guſtum, manus propter tactum, qui maximæ viget in pulpis digitorum, pedes vero propter motivam vim, renes etiam propter vim appetitivam.

Membra magis propinqua debent inungi mutilatis, & cæcis.

In mutilatis autem, & cæcis debent inungi membra magis propinqua, ſicut de renibus dictum eſt, quæ loco genitalium, quibus maximè in hominibus culpa contrahitur, & perpetratur

tur, & venialis, & mortalis inunguntur propter fœditatem membri, propter quam natura rationalis erubeſcit non ſolùm tangere, ſed videre, ſed quòd plus eſt, nec nominare, & amplius erubeſcit cogitare, & ideò abſit, quòd oleum ſanctum debeat ibi apponi, pareitur etiam verecundiæ infirmorum, quia nemo eſt ratione utens, qui non erubeſcat membra illa demonſtrare aliis, imo ipſemet erubeſcit videre.

TITVLVS IX.

De Sacramento Ordinum.

Dictum eſt ſuprà de quinque Sacramentis neceſſariis, ſequitur videndum de reliquis duobus voluntariis, ſcilicet Ordine, & Matrimonio. Et dicuntur voluntaria, quia ſine ipſis eſt ſalus. Unde videndum eſt, quid eſt ordo, & quot ſunt ordines, & quo tempore conferendi, & à quo, & cui, & qualiter.

CAP. I.

Quid, & quotuplex ſit Ordo.

Ordinis deſcriptio.

Ordo eſt Sacramentum Eccleſiæ ab Apoſtolis introductum, cuius caracter per manus impoſitionem Prælati, ſecundùm formam Eccleſiæ factam, cooperante Spiritu Santo imprimitur in ordinato, ut in certis officiis Eccleſiaſticis, valeat miniſtrare.

Ordinum numerus.

Ordines verò Dominicales, ſunt ſeptem gradus Eccleſiaſtici, ad modum ſeptiformis gratiæ Spiritus Sancti, ſcilicet Oſtiarii, Lectores, Exorciſtæ, Acolythi, Subdiaconi, Diaconi, Presbyteri, quorum quatuor primi minores ordines, reliqui verò tres majores, & ſacri ordines appellantur.

Prima tonſura nō eſt propriè ordo: tamen verum Clericum facit.

Qui ſiquidem ſeptem ordines, vel gradus à prima Tonſura Clericali recipiunt fundamentum. Prima enim tonſura, quæ aliter dicitur Pſalmitatus, non eſt ordo propriè, ſed graduum, ſeù ordinum fundamentum. Quæ tonſura etiam ſola à Prælato conceſſa ſecundùm formam Eccleſiæ, facit verè Clericum privilegiis clericalibus inſignitum, quæ dicitur ampla decenter, atque rotunda, qua Summus Prælatus Dei Filius Jeſus Chriſtus in ſignum victoriæ uſus fuit, dum pro Redemptione noſtra corona ſpinea ſe coronari permiſit.

Oſtiarii ordo cur ſic dictus.

Primus igitur ordo eſt poſt Tonſuram Oſtiarii, ex eo ſic dicti, quia præeſt oſtiis templi, quod officium Dominus in ſua perſona ſuſcepit, quando cum flagello ementes, & vendentes de Templo ejecit, & cum dixit Joan. 10. *Ego ſum oſtium in Regno Patris mei.*

Ordo lectoris cur ſic dictus.

Secundus Gradus eſt ſivè ordo Lectoris, dictus à legendo, debet enim lectiones, & prophetias populo legere. Hoc officium Chriſtus complevit, cum in medio ſeniorum librum Iſaiæ aperiens, diſtinctè ad intelligendum legit.

Exorciſtæ etymon.

Tertius Gradus, ſivè ordo eſt Exorciſtæ, qui ità græcè dictus, latinè dicitur Adjurans, vel Increpans. Debet autem inter alia exorciſmos memoriter retinere, & immundos ſpiritus increpare. Hoc officio Dominus uſus, cum dæmoniacos multos ſanavit.

Acolyti ordo cur ſic dictus.

Quartus Gradus, ſivè ordo Acolyti, qui ità græcè dictus, latinè Ceroferarius appellatur: debet enim inter alia cereos portare, quando legitur Evangelium, vel ſacrificia offeruntur. Quod officiū Dominus in ſe habere teſtatur, cū dicit Joan. 8. *Ego ſum lux mundi, qui ſequitur me, non ambulat in tenebris.*

Subdiaconi ordo: quid ferat.

Quintus Gradus eſt ſivè ordo Subdiaconi, ideo ſic dictus, quia ſubjacet præceptis; & officiis Diaconorum. Debet etiam inter alia calicem, & patenam ad altare Chriſti deferre, & Diaconibus tradere, & miniſtrare. Urceolum, aquam, & manutergium tenere Epiſcopo, & Presbyteris. Et hoc officio uſus eſt Dominus, quando mittens aquam in pelvim linteo ſe præcinxit, & pedes diſcipulorum lavit, & terſit.

Diaconi, ſeu Levitæ ordo undè nomen acceperit.

Sextus Gradus, ſivè ordo eſt Diaconi, ſeu Levitæ, quod nomen accepit in veteri teſtamento, quia de Tribu Levi ad divinum cultum ordinabantur, & Diacones Græcè, latinè Miniſtri dicuntur; debent enim inter alia Sacerdotibus in Sacramentis miniſtrare, ſcilicet in Criſmate patena, & calice oblationes inferre, & diſponere in Altari, componere menſam Domini, Crucem Domini ferre, Evangelium legere. Hoc officio uſus eſt Chriſtus, quando poſt cœnam Sacramentum ſui corporis diſcipulis diſpenſavit.

Presbyteri ordo cur ſic dictus.

Septimus Gradus, ſivè ordo eſt Presbyter, qui ità græcè dictus, latinè ſe-

Digitized by Google

ſenior interpretatur, non propter ætatem, ſed propter maturitatem, quia aliter Sacerdos appellatur, ideſt Sacra dans; debet enim inter alia Sacramentum corporis, & ſanguinis Domini in Altari conficere, orationes dicere, & dona Dei benedicere. Hoc officio uſus eſt Chriſtus, quando ſeipſum idem Sacerdos, & hoſtia in ara Crucis obtulit, & quando poſt cœnam panem, & vinum in corpus ſuum, & ſanguinem tranſmutavit.

Canoniſtæ novem ordines recenſent. Quidam autem, ut Canoniſtæ dicunt quòd novem ſunt ordines in hac Eccleſia militante, ſicut ſunt novem ordines Angelorum in Eccleſia triumphante, ut prima Tonſura, ſive Pſalmiſtatus ſit primus ordo, ordo verò Epiſcopalis ultimus, quo officio ſpecialiter uſus fuit Chriſtus, quando diſcipulos ſuos congregatos benedixit, & videntibus illis in cœlum eſt elevatus. Ut tamen ſupradictum eſt prima Tonſura non eſt ordo, ſed diſpoſitio solùm ad ordines. Pſalmiſtatus etiam non eſt ordo, prout ordo dicitur Sacramentum, ſed eſt officium quoddam annexum officio Lectoris. Epiſcopatus etiam non eſt ordo, ſed nomen dignitatis, & ita dicitur ordo.

Neque prima tonſura neque Epiſcopatus eſt rigoroſè ordo D. Th. in ſup. 3. p. q. 71. art. 2. & 5.

CAP. II.

De Sacerdotum, & Epiſcoporum veſtimentis.

Quid ſuperpelliceum, Camiſia, ſive Cotta ſignificent. EST autem ſciendum, quod ſuperpelliceum, ſeu Camiſia, ſive Cotta, quam primò Sacerdos induit, ſignificat bonam fidem, quam primò habere debemus, cum ſit radix omnium virtutum.

Quid Amictus. Amictus, quo caput Sacerdotis velatur, humilitatem ſignificat, cum qua omnem ſtatum noſtrum velare debemus.

Quid Alba, & Zona ſignificent. Alba virginitatem ſignificat, quia ſicut fugit albedo nigrum, unitas diviſionem, ſic Virginitas corruptionem. Zona verò Caſtitatem ſignificat, nam lumbos, ubi ſedet luxuria deprimit, & reſtringit.

Quid Manipulus, & Stola. Manipulus, qui in manu ſiniſtra defertur iſtam vitam ſignificat, ut ab hac vita ad vitam aſpiremus æternam. Stola, quæ longa eſt uſque ad pedes, legem Dei ſignificat, ut in longum vitæ noſtræ, in lege Dei vivere debeamus.

Quid Infula, ſeu Caſula. Infula, ſeu Caſula, quæ alias veſtes cooperit Charitatem ſignificat; quæ virtutes continet in ſe omnes. *Cur iſti ordines dicantur ſacri.* Iſti ordines dicuntur ſacri, quia res ſacra, ideſt gratia per eos confertur.

CAP. III.

Cur Epiſcopatus inter Ordines in ſacris Canonibus numeretur.

ET notandum, quòd propter ea, quæ ſpecialiter officio Epiſcopali incumbunt, Epiſcopatus inter ordines in ſacris Canonibus connumeratur. *Epiſcopi nomen quid ſignificet.* Epiſcopi autem nomen plus ſonat oneris, quàm honoris: nam Epiſcopus græcè ſuper intendens, interpretatur; latinè ſpeculatoris officium gerens. Et ideò ex inſtitutione Clementis Primi, Cathedra, ſive locus Epiſcopi in Eccleſia altior eſt, ut ſuperintendat, & Populum cuſtodiat, omneſque conſpiciat, & illum cuncti. *Cur Epiſcopi Cathedra in Eccleſia altior ſit.*

Epiſcopi Faldiſtorium quid ſignificet. Rurſus Faldiſtorium Epiſcopi ſpiritualem jurisdictionem annexam Pontificali dignitati, deſignat, quam exercere diſcurrendo, non debet, ſicut nonnulli Epiſcopi faciunt, quos probavimus, nec Notarium, ſeu Scriptorem habere, nec ſedem, aut alia pro jurisdictionis exercitio neceſſaria, nec pro tribunali ſedens, ad quæ advertant Epiſcopi, & notent, ut ſciant cauſas terminare, maximè matrimoniales, ſuper quibus multos defectuoſos invenimus noſtro viſitationis tempore, Matrimonia contra juris ordinationes ſeparaſſe. *Notantur Epiſcopi qui diſcurrunt, nec cauſas maximè matrimoniales terminant.*

Quid ſignificet ſcabellum. Per ſcabellum verò temporalis poteſtas ſignificatur, quæ ſubjecta eſſe debet ſpirituali, & à ſpirituali per diſciplinam correptionis conculcatur, quando à vero exorbitat per peccatum.

Pontifex cur ſic dicatur. Pontifex verò princeps Sacerdotum nuncupatur, quaſi pons, & via factus ipſe, & ſummus Sacerdos ipſe, & Pontifex maximus nuncupatur. Ipſe namque efficit Sacerdotes, atque Levitas, ipſe Officia, & Eccleſiaſticos ordines diſtribuit, & diſponit, & præordinator eſt in cunctis: ipſe quòd unuſquiſque debeat, oſtendit.

Cur Epiſcopus dicatur etiam Præſul, & Antiſtes. Dicitur etiam Epiſcopus, Præſul, quoniam in Concilio præſidet. Dicitur etiam Antiſtes, quia antè alios ſtans præſidet Populo, ſive præeminet, vel ab Anti, quod eſt contrà, quoniam Hæreticis contradicit, ut paſtor lupis.

CAP.

CAP. IV.

De ſpecialibus indumentis Pontificum.

PORRÒ ſex indumenta ſupradicta Sacerdotibus, & Epiſcopis communia ſunt; novem verò Pontificibus ſpecialia ſunt, hæc videlicet: Caligæ, Sandalia, Succinctorium, Tunica, Dalmatica, Chirotheca, Mitra, Anulus, Baculus paſtoralis, & Palleum, cùm Metropolitanus eſt, vel habet ex privilegio.

Pontifex celebraturus quotidianas veſtes exuit excepta linea. Quod ſi Religioſus ſit, recipere debet veſtem lineam, antequam veſtes ſacras induat.

Sanè Pontifex celebraturus, exuit veſtes quotidianas, excepta veſte linea, qua utitur ſuper alias veſtes quotidie, niſi ſit Religioſus, & tunc Religioſus recipere debet veſtem illam lineam, & induit veſtes ſacras.

Cur caligas, & ſandalia induit.

Et primò caligas, & ſandalia calceat, ut ſit memor Dominicæ Incarnationis. Si quidem per pedes convenienter affectus intelliguntur. Dum itaque dicuntur *verſus pſalmi 83. ſcilicèt quàm dilecta in præparatione Evangelii pacis* à dextro pede Pontifex incipit calceari. Priuſquàm tamen ſandalia pedibus imponantur, caligis induuntur uſque ad genua protenſis, ibique conſtrictis, quia Prædicator pedibus ſuis rectos facere debet greſſus ſuos, & genua debilia roborare. Et conſequenter ſandalia pedibus imponuntur, quæ ſic vocantur ab herba, vel ſandarico colore, quo fiunt, vel depinguntur, ſecundùm tamen diverſos colores. Ipſa quoque ſandaliorum ligatura ſignificat, quòd Prælatus, qui huc, illucque diſtinere habet, greſſus mentis firmare debet, cum in turbis verſatur.

Quid ſignificat ſandalium ligatura.

CAP. V.

Quid Amictus, Alba talaris, & Cingulus ſignificent.

AMictus ſibi imponitur, ut motus, cogitatus, fauces, & lingua cohibeat, ut fiat cor mundum, ſpiritum rectum percipiens in viſceribus innovatum. Significat etiam caſtitatem cordis, & corporis, quia renes, & pectus ambit, & tegit, & omnibus ſacris veſtibus ſupponitur. Sed omnibus ſupereminet, quia caſtitas, & debet eſſe intus in pectore, & foris nitere in opere. Undè in renibus ſtringitur, quia ibi præcipuè luxuria dominatur. Quia ſuper humeros circumquaque diffunditur, operum fortitudo deſignatur: humeri namque fortes ſunt ad opera deſignanda, & idèo à quibuſdam ſuper humerale, non inconvenienter vocatur.

Amictus cur à quibuſdam ſuper humerale vocetur.

Quid ſignificet Alba talaris.

Albam talarem recipit, ut habeat munditiam carnis perſeverantem. Habet alba * *capitum*, quod eſt profeſſio caſtitatis, habet & ligulam, quæ ſignificat linguam Sacerdotalem, quæ ligat contumaces, & abſolvit pœnitentes. Larga eſt propter ſpiritum adoptionis in libertatem, qua Chriſtus nos liberavit. Rurſus cingulo ſtringitur, ut omnis carnalis voluptas adſtricta intelligatur. Manicæ quoque; tam Albæ, quàm tunicellæ convenienter debent eſſe ſtrictæ, non nimis laxæ, ut labantur, & brachia nudentur, habentes in ſummitatibus aurifrizia, ad ſignificandum aureos torques, qui brachia nuda Beati Martini, Miſſam celebrantis, miraculosè decenter operuerunt. Quòd uſque ad talos deſcendit, perſeverantiam ſignificat.

Forſan * *capitium*.

Cur Alba cingulo ſtringitur.

Manicæ, tam Albæ, quàm tunicellæ ſint convenienter adſtrictæ, habentes in ſummitatibus aurifrizia.

Cingulum, ut impetus luxuriæ refrænet, quo idèo alba præcingitur, ne defluendo, greſſum impediat. Sanè à ſiniſtro latere Pontificis ex cingulo duplex dependet ſuccinctorium, quia duo ſunt, quibus caſtitas roboratur, & ſine quibus difficilè conſervatur, ſcilicet oratio, & jejunium, & ut duplex caſtitas denotetur, ſcilicet mentis, & corporis, à parte ſiniſtra dependet, quia potior eſt caſtitas mentis, quàm corporis, & dextera pars, quia potior eſt, quàm ſiniſtra: Subcingulum, ſeù ſubcinctorium, eſt illud, quod dependet à cingulo, quo ſtola Pontificis, cum ipſo cingulo colligatur.

Cingulo Alba præcingitur, ne defluendo greſſus impediat.

Cur à ſiniſtro latere Pontificis duplex ex Cingulo ſuccinctorium dependeat.

De ſubcingulo ſeu ſubcinctorio.

CAP. VI.

Quid ſtola, ſive Orarium denotet.

STola, ſive Orarium in ſignum obedientiæ, & collum circumdat, ut jugum Domini, ſe ſuſcepiſſe demonſtret, cum oſculo ſibi imponit, & deponit, ad notandum aſſenſum, & deſiderium, quo ſe ſubiicit huic jugo. A collo per anteriora deſcendens, dextrum, & ſiniſtrum latus adornat, quia parma juſtitiæ, à dextris, & à ſiniſtris, ideſt in proſperis, & in ad-

Cur ſtola imponatur, & deponatur cum oſculo.

adverſis debet eſſe munitus; uſque ad genua, quæ curuantur, protenditur, ut nos mites corde, & humiles inſinuetur.

Aliter ſtola inferioribus Sacerdotibus, aliter Epiſcopis coaptanda.

Et quidem inferiores Sacerdotes debet Orarium in modum Crucis ante pectus flectere. In Epiſcopo tamen decet rectè illius capita, anteriùs, deorſum dependere. Et ligatur cum ſub cingulo à dextris, & à ſiniſtris, quia virtutes; virtutibus ſociantur, & juvantur, ne aliquo moveantur tentationis impulſu.

Aliæ ejuſdem ſtolæ ſignificationes.

Longitudo ſtolæ perſeverantiam ſignificat, duo brachia ſtolæ pendentia ſignificant Prudentiam, & Temperantiam; Ad lumbos ſtola ſubcingitur, ut ſit fortis, & expeditus contra pugnas libidinum.

Inculcatur Stolæ uſus in baptizando, in confeſſionibus audiendis.

Dictum eſt autem orarium quia quamvis ſine aliis indumentis Sacerdotalibus baptizare, conſignare, Confeſſiones audire, & alia plura orando facere liceat, tamen ſine Orario, ſive ſtola, niſi magna neceſſitate cogente nihil horum, facere liceat. Ad quòd advertant potiſſimè Sacerdotes, qui per hoc jugum Domini ſuſceperunt.

CAP. VII.

Manipulus, ſeu ſudarium quid deſignet, & cur in ſiniſtro brachio ponatur.

Manipulus, qui aliàs ſudarium appellatur, quatenus ſudorem mentis abſtergat, & ſoporem cordis excutiat, in bonis operibus invigilet, depulſo tedio, vel torpore. Manipulus etiam pœnitentiam deſignat.

Cur ponatur in brachio ſiniſtro.

In brachio ſiniſtro ponitur ad notandum, quod ſtrictus debet eſſe ad terrena, ſed ad cœleſtia expeditus, & ad ſignificandum nos in hac vita, quæ per ſiniſtram ſignificatur pati tedium ſuperfluæ humoris, ideſt delectationis, & alia ſuperflua mentis, Fidem etiam in hac vita deſignat.

Manipulus poſt planetam Romano Pontifici immittitur; idem in Archiepiſcopo, qui, & in pluribus aliis cæremoniis eidem uniformatur.

Manipulus poſt indutam planetam conſuevit Romano Pontifici immitti, quòd nos etiam obſervamus, quia in multis Romani Pontificis inſignia habemus, & obſervamus, in pluribus cærimoniis, ſicut in benedictione ſolenni in Miſſa, in portando Saumerium, cum reliquiis, aut corpore Chriſti, cum campanella in collo, & copertura rubra in bulla plumbea, qua utimur. In Camauro; ſive Thiara, qua ſemper utimur, & quandoque mitra. In equo albo, dum introducimur infrà Civitatem primo, & novo introitu, cum paramentis albis, & multis aliis.

Cur manipulum Subdiaconus Pontifici in altare imponit.

Sanè Subdiaconus tunc manipulum Pontifici imponit coram Altare, ad notandum, quòd conceſſa te impoſalla per manum alienam, puta Subdiaconi, vel alterius, & per propriam recipere, & adminiſtrare debet, & quòd non ſufficit oris confeſſio, niſi & boni operis fructus, qui per manipulum ſignificatur, ſequatur.

Cur Sacerdos inferior antequam caſulam induat, manipulum accipiat.

Sacerdos verò alius antequam induat caſulam, manipulum recipit, quoniam cœleſtem converſationem adipiſci nequit, niſi priùs ſanctorum operum manipulos portet.

CAP. VIII.

De Tunica Hyacinthina, Dalmatica earumque ſignificatis.

Tunica Hyacinthina, ideſt cœleſtem converſationem ſignificat, & perſeverantiam, per quam tunicam virtutes intimè intelliguntur, quas ſemper debet habere Pontifex perfectus, porrò non cingitur, quia ſecundùm ſui formam, iter non impedit.

De dalmatica, quam Silveſter Papa I. inſtituit, ad Sacrificia portandam.

Induit deſuper Dalmaticam, ideſt Sanctam Religionem, & carnis mortificationem, & hanc primus invenit Silveſter Papa, & inſtituit ad Sacraficia portandam. Dicta eſt autem Dalmatica eò, quòd in Dalmatia, & poſt omnia alia indumenta Sacerdotalia, ſit reperta. Hæc ſui forma ſignificat largitatem, eò quòd largas habet manicas, & protenſas: oportet enim Epiſcopum non turpis lucri cupidum, ſed hoſpitalem. Non ergo manum habeat ad dandum clauſam, & ad recipiendum porrectam. Et ob hoc fortè Diaconi Dalmaticis utuntur, quia principaliter electi ſunt ab Apoſtolis, ut menſis ex officio miniſtrarent.

Cur ſic dicta, & quid ſignificet.

Cur Diaconi dalmaticis utantur.

De differentia inter dalmaticam Diaconi, & Subdiaconi Tunicellam, & Dalmaticam Pontificis.

Cæterùm Dalmatica Diaconi ampliores habet manicas, quàm Tunicella Subdiaconi, quæ alicubi Subtile vocatur, quia ipſe ampliorem debet habere Charitatem, quàm Subdiaconus per majus donum. Pontificis autem Dalmatica laxiores habet manicas, quàm Diaconi, ad notandum, quòd ipſe magis eſt expeditus, nihil habens,

quòd ipſum reſtringat. Charitas enim Pontificis extendi debet, etiam uſque ad inimicos.

De duabus lineis cortineis, quas habere debet dalmatica.

Debet autem habere Dalmaticam duas lineas cortineas, hinc, inde ante, & retrò, à ſummo, uſque ad deorſum, ut Pontifex oſtendatur habere favorem Charitatis ad Deum, & proximum in proſperis, & adverſis.

De fimbriis, quas eadem in ſiniſtro latere habet.

In ſiniſtro, quoque latere Dalmatica fimbrias ſolet habere, ſollicitudines activæ vitæ ſignificantes, quas Epiſcopus pro ſubditis debet habere. Per dextrum verò latus, quod fimbriis caret, notatur contemplatio cœleſtium ſine ſollicitudinibus, & quieta à multiplicitate perturbationum.

Cur aperta ſit a lateribus.

Item aperta eſt à lateribus ſub aſcellis, inſinuans illi, qui eam induit, ut Chriſti, qui in latere lancea perforatus eſt, veſtigia imitetur.

Cur Sacerdos ſimplex hoc ornamentu in Miſſæ officio non gerat, Epiſcopus verò gerat.

Quia verò Sacerdos ſimplex maximè debet eſſe ad cœleſtia expeditus, ideò hæc ornamenta in Miſſæ Officio non gerit, nec aliquid brachia ſtringens. Epiſcopus autem ſimul utitur, & Dalmatica, & Tunicella, & omniũ ornamentis, ut ſe oſtendat perfectè omnes habere ordines; tanquam qui eos aliis confert, minores Sacerdotes non.

CAP. IX.

De Chirothecis, & Anulo.

Chirothecas habet, ut non declinet ad vanam gloriam, quia plerique bonum opus, quòd faciunt, inani favore corrumpunt, ad quòd etiam deſignandum chirotheca circulum habet aureum deſuper, juxtà illud Matth. cap. 5. *Luceat lux veſtra, &c.* & alibi Matth. cap. 6. *Attendite ne juſtitiam veſtram, &c.*

Cur manus quandoque velentur, quandoque denudentur chirothecis.

Manus autem quandoque, velantur chirothecis, quandoque denudantur, quia bona opera interdum ad vitandam vanam gloriam occultantur, quandoque ad ædificandum proximos propalantur.

Cur inconſutiles, cur albæ ſint chirothecæ.

Sunt autem inconſutiles, quoniam actiones Pontificis, fidei rectæ debent eſſe concordes, per quas exempla Sanctorum, quę in manibus habenda ſunt, intelliguntur. Quia albæ ſunt, Caſtitas, & munditia denotatur, ut manus, ideſt operationes ſint mundæ, & ab omni ſorde immunes.

De Anulo.

Anulum, ut diligat ſponſam ſicut ſe. Anulus enim eſt fidei Sacramentum, quo Chriſtus Sponſam ſuam Sanctam Eccleſiam ſubarravit, cujus cuſtodes, & pedagogi, ſunt Epiſcopi, & Prælati, anulos pro ſigno in teſtimonium hujus rei ferentes. Qui anulus integritatem fidei ſignificat, ut videlicet Eccleſiam Dei ſponſam ſibi creditam ſicut ſe diligat, & ſobriam, & caſtam cœleſti Sponſo cuſtodiat.

Anulus debet eſſe aureus, & taxantur, qui argenteã ferunt, profeſſionis, & ſignificationis immemores.

Anulus aureus debet eſſe, & rotundus, quia perfectionem donorum ejus ſignificat. Ad hoc advertant Epiſcopi portantes in vilipendium dignitatis anulos argenteos ad modum bocheriorum, quorum nonnulli, potiùs audent in multis expendere non neceſſariis, nec honeſtis. Et utinam non contrà profeſſionem anuli facientes, & ſignificationem ſupradictam, quàm unum anulum aureum habere. Satis hoc execramur, & tales increpandos dicimus, ut de cæteris taceamus: Epiſcopus anulum portat, quoniam ſcripturæ myſteria, & Eccleſiaſtica Sacramenta perfidis ſigillare, & humilibus revelare debet.

CAP. X.

De Planeta, ejusque variis ſignificationibus.

Caſulam, ideſt Charitatem: ſicut enim Charitas operit multitudinem peccatorum, & omnia legis, & prophetarum mandata continet, ſic & hæc veſtis cuncta planat, & omnia alia indumenta intra ſe claudit, & continet, quæ quaſi parva caſa dicitur, & à Græcis Planeta vocatur. Sinè hac nunquam Sacerdos debet Miſſæ officium exercere.

Cur amictus ſuper os Planetæ revolvitur.

Per hoc, quod amictus ſuper os planetæ revolvitur, innuitur, quòd opus bonum debet ad Charitatem referri. Quòd verò caſula in extenſione manuum in anteriorem, & poſteriorem partem dividitur, ſignificat duo brachia Charitatis, ſcilicet ad Deum, & ad proximum. Rurſus latitudo planetæ, latitudinem ſignificat Charitatis, quæ & uſque ad inimicos extenditur. Duæ quoque plicaturæ ſiniſtræ videlicet, & dextræ, ſunt duo præcepta Charitatis ſcilicet, Amor Dei, & proximi.

CAP.

Digitized by Google

C A P. XI.

Quid Sudarium, & Pallium ſignificent.

SUdarium, ut quidquid fragilitate vel ignorantia peccat, pœnitentia tergat, & eſt pannus lineus, quem miniſtrans Epiſcopo ſemper paratum habet, vel ipſe Epiſcopus in manibus tenet, vel in cornu altaris dextro tenetur, quod ille ſudorem, & omne ſuperfluum corporis tergat humorem. Significans ſtudium, quo humanas contagiones in hac vita extergimus per exempla Sanctorum Patrum. Et ſi fortè quidquam ſordidum acceſſit, illo tergatur.

De Pallio. Forſan* *ſuperponit.*

Patriarcharum hoc, primatum, & Metropolitanorũ eſt proprium.

Palleum * *ſupponit*, ut oſtendat ſe imitatorem Chriſti, qui languores noſtros tulit, quòd Patriarcharum, Primatuum, & Metropolitanorum eſt proprium, ut per illud à cæteris Epiſcopis diſcernantur, & privilegiatam obtinent dignitatem.

Plures pallii ſignificationes.

Pontifex palleum dum ſibi detrahitur, & imponitur oſculatur, ad notandum ſummum legitimè certandi deſiderium, & bravium promerendi. Eſt autem de lana candida. In lana aſperitas, in candore benignitas deſignatur. Eſt lana ovis, non alterius animalis, quia eſt animal manſuetum. Eſt vilis materia, ſcilicet lana, ut habeat præcium, non à ſe, ſed ab eo, quòd ſignificatur in ſe, ut non oculis, ſed menti ſpectabile ſit. Circulus pallei, per quem humeri conſtringuntur, eſt Timor Domini, per quem opera coercentur, ne videlicet ad illicita defluantur, vel ad ſuperflua relaxentur. Duæ lineæ, quarum una poſt deorſum, & altera progreditur ante pectus, hujus vitæ curas, & ſollicitudines ſignificare putamus, quibus & cor, & humeri Pontificis, ſic ſæpè gravantur, & impediuntur, ut à proprio ſtatu eum avertant, & vana, ac tranſitoria cogitare compellant, & idèo frequenter ſuper humeros aptantur, ut memoriæ agenda commendentur. Utraque tamen linea gravat inferiùs, quia *Corpus, quod corrumpitur aggravat animam, & deprimit terrena inhabitantio ſenſum multa cogitantem ſap. 9.*

C A P. XII.

Quid Cruces Purpureæ, & Acus infixa Pallio ſignificent.

QUatuor Cruces Purpureæ, ſunt virtutes politicæ. Iuſtitia Fortitudo, Prudentia, & Temperantia, quę niſi Crucis Chriſti ſanguine purpurentur, falſum ſibi virtutis nomen uſurpant. Is ergo, qui pallei gloria decoratur, eſt ſi cupit eſſe quòd dicitur, in anteriori parte debet habere Juſtitiam, ut reddat unicuique, quod ſuum eſt: in poſteriori prudentiam, ut caveat quòd cuique nocuum eſt, fortitudinem à ſiniſtris, ut eum adverſa, non deprimant. Temperantiam à dextris, ut eum proſpera, non extollant.

Quid tres acus in pallio infixæ.

Tres acus in palleo infiguntur, ſcilicet ante pectus, & ſuper ſiniſtrum humerum, & poſt tergum ad planetam, palleum jungendum in mente; quæ acus compaſſionem Chriſti adminiſtrationem officii, diſtrictionemque judicii ſignificant, quarum prima pungit animum per dolorem, ſecunda per laborem, tertia per terrorem.

Cur ſupra dextrũ humerum non infigatur acus. Cur acus debeat eſſe aurea.

Super dextrum humerum non infigitur acus, quoniam in æterna quiete, nullus eſt afflictionis aculeus: Acus verò aurea debet eſſe, ſed inferiùs acuta, & ſuperiùs rotunda lapidem continens prætioſum: quia nimirum bonus paſtor propter curam ovium in terris affligitur, ſed in cœlis coronabitur, ubi habebit prætioſam margaritam.

Paſtoralis officii plenitudo in pallio, & cum ipſo confertur.

In palleo, & cum ipſo confertur paſtoralis officii plenitudo, hinc eſt, quod antequàm Metropolitanus palleo decoretur, non debet Concilium convocare, Chriſma conficere, Clericos in ſua Provincia ordinare, Pontifices conſecrare, vel Eccleſias dedicare, nec ſe Archiepiſcopum nominare.

Unus Metropolitanus non poteſt, alterius pallio celebrare, nec ſepeliri.

Sed, & unus Metropolitanus, non poteſt, cum alterius palleo celebrare; nec pari ratione ſepeliri, ſed cum proprio tantùm palleatus, cum palleo ſecundo loco ſibi conceſſo ad aliam translatus Eccleſiam, ſepeliatur. item palleatus ad aliam translatus Eccleſiam, non poteſt ibi uti palleo in prima Eccleſia obtento, quia non datur contemplatione perſonæ, ſed loci. Sed nec extra Provinciam ſibi decretam. Multa alia etiam circa hoc inſtituta ſunt,

ſunt, & determinata de quibus recurratur ad librum Pontificale.

C A P. XIII.

De Mitra, ejusque partium ſignificatis.

De Regno, ſeu corona Imperiali Romani Pontificis.

Mitram, ut ſic agat, quòd coronam percipere mereatur æternam, quam loco Cydaris, ſeu Thiaræ capiti imponit. Romanus tamen Pontifex in ſignum Imperii utitur Regno, ideſt corona imperiali, & in ſignum Pontificii utitur mitra ſemper, & ubique, ſed Regno, non ſemper, nec ubique, ſed die, qua coronatur, quia Pontificis authoritas prior, & diffuſior eſt, & dignior, quàm imperialis poteſtas. Sic, & nos pro noſtra Ecclesia Beneventana præ cæteris Eccleſiis Metropolitanis majori, digniori, & præcellēti Regno, ſive Thiara ad modum Summi Pontificis utimur, quòd hic Camaurum vocatur.

Archiepiſcopi Beneven. olim chamauro utebantur.

Beneventana Eccleſia Ugonis tēpore habebat viginti tres ſuffraganeos, & olim triginta duos habuit, quod de alia Metropoli non legitur.

Hæc enim Eccleſia pro nunc Suffraganeos viginti tres habet, & alio tempore, prout in privilegiis ejus antiquis legimus, habuit triginta duos, quòd de alia Metropoli non legitur, & in libro Provinciali reperitur, habet etiā Abbates intra Diœceſim omnes habentes mitras, & crocias ad ſuam diſpoſitionem ſpectantes, & proviſionem. Pluribus etiam aliis maximis privilegiis fuit, & eſt inſignita, prout in eis contineri vidimus.

Ejusdem Eccleſiæ privilegia.

Quid mitra ſignificet, quid duo ejus cornua.

Mitra autem ſcientiam utriuſque teſtamenti deſignat: duo namque ejus cornua, duo ſunt teſtamenta, anteriùs novum, poſteriùs verus, quæ duo Epiſcopus memoriter ſcire deber, & illis tanquam duplici cornu fidei inimicos ferire videri. Duæ verò fimbriæ, ſeu ligulæ poſterius dependentes ſpiritus, & littera ſunt, per quas notatur, quòd peritus eſſe debet, tam in myſtico, quàm in hiſtorico Sacræ Scripturæ intellectu. Significant etiam memoriam duplicem, actuum divinorum, ne celebrando ea contemnens, puniatur, peccatorum ſuorum, ut de illis compungatur. Tintinnabulis ambiuntur, ut per eorum ſonitum dignus recipiatur, vel repellatur indignus. In quarum ſummitatibus ſunt, & fimbriæ coloris rubei, denotantes ejus promptitudinem ad fidei, & Sacræ Scripturæ defenſionem, etiam uſque ad ſanguinis effuſionem. Quæ ſuper ſcapulas pendent ad notandum, quòd id, quòd prædicat ore, oſtendere debet in opere, quia ſcapulis nulla pars altior eſt, ſeu fortior ad opus, ſivè onus ferendum.

Quid duæ ejuſdē fimbriæ, ſeu ligulæ poſterius dependentes.

Quid ſignificet circulus aureus poſteriorem, & anteriorem mitræ complectens partem.

Circulus aureus, qui poſteriorem, & anteriorem mitræ complectitur partem indicat, quod omnis ſcriba doctus in regno Cœlorum de theſauro ſuo nova, & vetera proferre debeat.

Epiſcopus ab ignorantia caveat.

Caveat ergo Epiſcopus, ne priùs velit eſſe Magiſter, quàm noverit eſſe diſcipulus, ne ſi cœcus, cœco ducatum præſtiterit, &c. ait enim contra talem Oſea Propheta cap. 4. *Tu ſcientiam repuliſti, & ego te repellam, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

Quæ excellere ſcientia debet.

In altum etiam ſui natura producitur, qui altitudinem ſapientiæ deſignat: debet enim Epiſcopus ſic ſubditos ſcientia excellere, ut ipſius comparatione, cæteri meritò grex dicantur.

Quid ſignificet mitra alba, & linea.

Mitra alba, & linea caſtitatis candorem, munditiamque ſignificat. Mitra aurifrizata gaudium generale, vel ſpeciale capitis noſtri Chriſti, vel membrorum, ideſt Sanctorum ſignificat, quia aurum, & gemmarum nitor gaudium repræſentant.

Cur Pontifex utatur mitra, ſecus verò cæteri Sacerdotes.

Pontifex ergo mitram accipit intelligens, quòd quinque ſenſus à mundi illecebris cuſtodire debet, duorum Teſtamentorum præcepta ſervet, & duo charitatis præcepta impleat, ut ſic coronam accipiat. Cæteri verò Sacerdotes generaliter nullo contegunt capita ornamento, licet in toto alio corpore ſint ornati, quia adhuc tendunt, ut Deum nuda facie contemplentur, quia non dum plenum gaudium noſtrum ſignificant.

Qua mitra, & quo tempore utendum ſit, vide in libro Pontificali.

Qua autem mitra, & quibus temporibus utendum ſit, ad librum Pontificalem dicimus recurrendum, ubi hoc tractatur.

C A P. XIV.

De baculo ejuſque ſignificatione.

Baculus, ideſt authoritatem poteſtatis, & doctrinæ: correctionem enim paſtoralem ſignificat, quam Chriſtus conceſſit dum Apoſtolos miſit ad prædicandum præcipiens eis, ut baculos tollerent. Moyſes etiam miſſus eſt in Ægiptum, cum virga, & ideò convenienter virga paſtoralis, baculus, & gambuca, & pedum, & ferula nuncupatur.

tur. Pedum eſt lignum recurvum, quo paſtores pedes trahunt animalium.

Ex quibus conficiatur baculus.

Baculus quandoque ex oſſe, & ligno conficitur potiſſimè in partibus Apuliæ, ſicut noſtri Abbates, & inter Græcos, quæ cryſtallina, & deaurata ſpecula conjunguntur. Os ſuperiùs recurvatur, lignum inferiùs ferro acvitur modicè, cum * *reconditur*. Si, quidem os eſt ſeveritas lignum Pontificis eſt * *levitas*, quaſi jungit in judicio per charitatem, nam ſeveritas, vel miſericordia multùm deſtituitur, ſi una ſine altera teneatur. Ferrum obtunditur, quia judicium miſericordia temperatur. Superiùs recurvatur, cum pœnitentes ad pœnitentiam revocantur. Aliquãdo in * *ſperula* ſcribitur, Homo, ut Pontifex ſe hominem memoret, & de poteſtate collata, non elevetur.

*Forſan * retunditur.* *Forſan * lenitas.* *Forſan * ſpherula.*

Baculus acutus in fine, rectus in medio, & retortus in fine, quid ſignificat explicatur juxta mentem D. Th. in ſup. 3. p. q. 71. art. 7. 0.

Quòd verò baculus eſt acutus in fine, rectus in medio, & retortus in ſummo, deſignat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles, ſui rectitudine, & colligere vagos. Ultimò tapeta calcat, ut terram deſpicere, & amare cœleſtia diſcat.

His indumentis induitus Pontifex à miniſtris.

Omnibus autem præmiſſis veſtibus induitur Pontifex à miniſtris, & quot habere debet miniſtros in dicto libro Pontificali, reperitur.

CAP. XV.

Qui nam eſſe debent hi miniſtri, & quo pacto habere ſe debent.

NOtandum tamen, quòd Diaconus, & Subdiaconus Pontifici induenti, & exuenti ſe ſacris veſtibus ſine manipulo ſervire debent, ut expeditiùs, & liberiùs adminiſtrent. Et ad notandum, quòd in tali officio fructum non debent quærere temporalem, qui per manipulum ſignificatur. Dum autem Pontifex ſe induit, vel exuit, Diaconus ſtat à dextris ejus, Subdiaconus à ſiniſtris, quia Diaconus ad fortiora, & perfectiora, quæ per dexteram ſignificantur aſſumitur, quàm Subdiaconus. Et ſemper dum Epiſcopus ſedet, & ei miniſtratur, genua flecti uſque in terram debent.

De pluviali, ſeu Cappa.

Eſt etiam alia veſtis, quæ Pluviale, vel Cappa vocatur, quæ fimbriis inſignitur, quæ ſunt labores, & ſollicitudines. Habet caputeum, quòd eſt ſupernum gaudium: prolixa eſt uſque ad pedes, per quod perſeverantia uſque in finem ſignificatur. Anteriori parte aperta eſt, quia ſanctè converſantibus, vita patet æterna, ſeù quòd eorum vita patere debet aliis in exemplum. Quæ cappa rectè interiùs eſt patula, & niſi ſola neceſſaria fibula ante pectus inconſuta, quia corporalia, jam ſpiritualia facta, nullis animam obturabunt anguſtiis. Fimbriis ſubornatur, quia tunc noſtræ nihil deerit imperfectioni. Hanc autẽ in majoribus feſtivitatibus, proceſſionibus, & ſimilibus ſolennitatibus induere debemus.

Cur de prædictis ornamentis prolixior ſermo fuerit.

Præmiſſa autem de prædictis ornamentis aliqualiter prolixa poſuimus, ut ſint multis ignorantibus, & libros varios, qui hoc ponunt, non habentibus, in doctrinam regiminis, & agendorum ad ſalutem animarum.

Diſcrimen inter ordines propriè dictos, & ordinũ officia, ac dignitates.

Superiora officia, ſcilicet Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Metropolitanorum, Primatum, Patriarcharum, & Papæ. Et inferiora ſcilicet Archidiaconorum, Archipresbyterorum, Abbatum, Decanorum, Præpoſitorum, & aliorum non ſunt propriè ordines, ſed Ordinum Officia, & dignitates, ut prætactum fuit ſupra.

CAP. XVI.

Quo tempore, & à quibus conferri ordines debeant.

Ordinationum tẽpor reſpectu triũ ordinum majorũ.

ORdines prædicti, ſcilicet tres majores conferri non poſſunt, niſi in Sabbatis quatuor temporum, & Sabbato ante Dominicam de Paſſione, & Sabbato in Veſperis Paſchæ, in quarta autem, vel ſexta Feria, non poſſunt, quia dies Sabbati Spiritui Sancto conſecrata eſt, cujus dona in ordinibus recipiuntur, & ideò præceptum fuit priori Populo Sabbatum celebrari, ut eſſet ſignum ſanctificationis Spiritus Sancti. Solus autem Romanus Pontifex poteſt Subdiaconos facere in diebus Dominicis.

Solus Pontifex poteſt Subdiaconus facere in diebus Dominicis.

Minores ordines, quo conferuntur tempore.

Minores verò ordines in dictis temporibus conferuntur, & etiam diebus Dominicis, & aliis præcipuis feſtis poteſt Epiſcopus unum, aut duos, vel plures ad minores ordines promovere, dum tamen ordinationem generalem facere non videatur. Et Virgines conſecrare.

Si tamen urgente neceſſitate ordinatio die Dominico fiat, quia fortè per-

Si neceſſitate urgente ordinatio fit die Dominica, tam ordinandus, quàm ordinans, jejunium continuare debet.

perfici non potuit in Sabbato quatuor temporum, tunc debet fieri continuato jejunio, tam ab ordinando, quàm ab ordinatore, quo tunc propter continuationem jejunii fingitur una dies.

Quid agendum, cũ in Sabbatis quatuor temporum occurrant propria Eccleſiarum feſta.

Et notandum, quod habentes feſta ſuarum Eccleſiarum in Sabbatis quatuor temporum ad honorem ſuarum feſtivitatum in præcedentem ſeptimanam non poſſunt transferre, ſicut aliqui voluerunt aſſerere, nec tunc poſſunt ordines celebrari. Meliùs ergo facient, ſi feſta tunc transferant, aut ſi commodè poſſunt ordines non celebrent in illo die.

Conferuntur ordines à ſolo Epiſcopo, & ſuperioribus ab Eccleſia nõ præciſis. ut D. Tho. 3. p. q. 63. art. 1.

Conferuntur autem dicti ordines ſolùm ab Epiſcopis, & ſuperioribus ab Eccleſia non præciſis. Licèt Abbas benedictus, & Sacerdos poſſit Monaco ſuo, aut converſis, & qui ad ſua Monaſteria convolabunt, in quos Eccleſiaſticam quaſi Epiſcopalem dignitatem obtinet, in ſuo Monaſterio primam tonſuram clericalem, & Lectoratum conferre.

Presbyter etiam ſimplex poteſt Pſalmiſtatum conferre, ſeu Cantorem facere, & tunc raſuram facere, ſeu truncationem capillorum, ſicut habent de more in noſtra Beneventana Primicerii, & in Diœceſi, & Provincia quamplures Archipresbyteri. Hoc tamen officium non ordinem juris declaratione judicamus quoniam ex hoc, privilegium Clericale non acquiritur, niſi ab Epiſcopo fuerit collatum, ut prædiximus. Et hoc ſæpè prohibuimus prædictis, ne faciant alia intentione.

Epiſcopi ſic tonſuratos ad ordines non promoveant niſi prius conſtiterit de tonſura alias ab Epiſcopo legitimè inducta.

Caveant autem Epiſcopi ordinare volentes, ſeu ordinationes facientes, ut tales ſic à Presbyteris tonſuratos ad alios ordines non admittant, niſi prius fidem fecerint, quòd ab Epiſcopo Catholico Tonſuram receperint Clericalem, vel tunc ipſimet Epiſcopi, cum ſolennitate debita eis conferant, non obſtante illa truncatione, ſeu actione per Presbyterum primò facta, ſicut & nos ſæpiùs obſervavimus.

Non tonſuratus ſi alios ordines recipiat mortaliter peccat.

Eſt autem notandum, quòd non Tonſuratus ab Epiſcopo, ſi alios ordines recipiat nihilomus recipit ordinis Sacramentum, graviter tamen peccat ipſe recipiens, & etiam ſcienter talem ordinans, quia ex inſtitutione Canonica ordinari non debet, niſi Clericus militiæ Clericali per Epiſcopum adſcriptus, ad quem ſolùm ſpectat. Probabilis autem ignorantia benè excuſaret. Et ideo in talibus ſummè advertendum, ut omnia ſecundùm ſuos gradus ordinatè, cum bona diligentia procedant, & concedantur.

Archipresbyteri & quicumque alii Rectores Eccleſiarum, & Abbates ſæculares minores ordines nemini conferant ſub pœna privationis officii, & beneficii.

Archipresbyteris autem, & quibuſcumque aliis Rectoribus Eccleſiarum Abbatibus Sæcularibus ſub pœna privationis officii, & beneficii inhibemus, ne minores ordines cuiquam conferre præſumant, cum juris adminiculo creant in hac parte, & nec uſurpare debent officium eis non commiſſum.

Epiſcopi etiam hac in re falcem in meſſem alienã non immittant in iis, quæ ad ordinem, ſeu juriſdictionem ſpectant.

Et quia manifeſta experientia docuit nonnullos Epiſcoporum Suffraganeorum noſtrorum falcẽ in meſſem alienam immiſiſſe in Diœceſi noſtra, & aliorum Diœceſibus, noſtros, & aliorum ſubditos chiſmando, & benedicendo, ac ſignando per loca, tanquam ſuæ juriſdictionis, idèo ſalubriter per Conſtitutiones antiquas Provinciales ſtatutum eſt, quòd nullus Epiſcopus Suffraganeus noſter, ſeu quivis alius cujuſcumque conditionis dignitatis, aut præeminentiæ exiſtat ſine ſpeciali licentia noſtra, aut illius, ad quem ſpectare dignoſcitur Clericos ordinare, pueros utriuſque ſexus chriſmare, ſeu confirmare ſignare benedicere, aut quidquid aliud ſimile exercere de iis, quæ ad ordinem, & juriſdictionem noſtram, aut aliorum Epiſcoporum in terris, & locis nobis, aut alteri ordinario jure ſubjectis pertinent, atque ſpectant audeat, ſeu præſumat.

Idque ſub pœna unciarum decem pro vice qualibet, & actu tranſgreſſionis, præter pœnam à jure ſtatutam.

Contrarium verò facientes in præmiſſis, aut aliquo præmiſſorum præter pœnam à jure ſtatutam vice qualibet, & actu tranſgreſſionis prædictæ ſolvere tenentur noſtræ Curiæ, aut illius Epiſcopi, cujus juriſdictio fuerit uſurpata, uncias decem in utilitatem noſtræ Eccleſiæ, aut illius, cui erit injuria facta, convertendas. Nec credant aliqui ſe habere licentiam à nobis, ſeu aliis Epiſcopis, niſi litteras ſigillatas noſtro, vel noſtræ Curiæ ſigillo, aut aliorum Epiſcoporum patentes habeant. Iis verò, quibus prædicta exequendi in noſtra Beneventana Civitate licentiam conceſſimus, ſufficere volumus ſolo verbo à nobis, vel noſtro Vicario, licentiam habuiſſe.

Digitized by Google

CAP. XVII.

Quibus conferri ordines debeant.

Conditiones requiſitæ in perſonis ordinandis.

Conferri autem debent dicti ordines homini litterato, non criminoſo, monogamo, ſobrio, prudenti, ornato, hoſpitali, caſto, non percuſſori, non litigioſo, non cupido, non neophito, bene diſpoſito, non excommunicato, non interdicto, vel ſuſpenſo, non in peccato notorio exiſtenti mortali, non irregulari, non illegitimè nato, & aliàs ad celebrandum benè apto. Et advertendum, quòd Epiſcopus, aut quivis alius tonſuram conferre non poteſt infanti, ideſt minori ſeptem annis, niſi fortè Religionem intrarent; ſed nec illitterato. Sufficit tamen, ſi litteras cognoſcat perfectè, nec etiam conjugato, niſi volenti Religionem intrare, aut ad ſacros ordines promoveri, prout eſt ſacris canonibus definitum. Qui verò contrarium fecerit, per annum ſuſpenſus eſt à collatione Clericalis tonſuræ dumtaxat.

Conferri tonſura non poteſt infanti. ſcilicet minori ſeptem annis, hujus contrarium ſentit D. Th. in ſup. 3. p. q. 70. art. 2. o.

Sciendum eſt etiam, quòd cum patiente defectum Natalium, poteſt Epiſcopus ſolùm diſpenſare, ut Clericali charactere poſſit inſigniri, & ad minores ordines promoveri, & beneficium Eccleſiaſticum ſine cura obtinere. Ad ordines autem majores, dignitates, aut perſonatus, vel beneficia curam habentia Animarum, ſine diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ promoveri non poteſt.

Ad quid diſpenſare poſſit Epiſcopus, cum patiente defectum Natalium.

Ille verò, cum quo per Papam diſpenſatur, ut præmiſſo non obſtante defectu, valeat beneficium etiam, cum cura Animarum obtinere, non poteſt ex vigore diſpenſationis, niſi unicum obtinere, dummodo non ſit tale, ad quod per Clericos Eccleſiæ electio fieri conſueverit, & poſtquam obtinuerit illud, permutare non poteſt, niſi ſuper hoc diſpenſatio loqueretur. Et ſi talis tacito defectu Natalium, & prima diſpenſatione, aliam diſpenſationem obtineret de novo, ut duo, vel plura beneficia ſimilem curam habentia poſſet recipere, talis diſpenſatio per ſubreptionem impetrata, non valet.

Notandum eſt; quod ante characterem Ordinis præexigitur character Baptiſmi, quia Janua eſt omnium Sacramentorum. Character tamen confirmationis, non exigitur de neceſſitate, de congruo tamen ſic.

Ante characterem ordinis, exigitur Baptiſmi character: confirmationis vero character non de neceſſitate, ſed ex congruitate exigitur. D. Th. in ſup. 3. p. q. 66 art. 1. & art. 4. in o.

Licèt autem non baptizatus nullum ordinem recipere poſſit, nec conficere, nec abſolvere in foro pœnitentiali, nec etiamſi de facto in Epiſcopum promoveretur alios ordinare poſſet, tamen piè credi poteſt, quòd quantum ad ultimos effectus Sacramentorum ſummus Sacerdos ſuppleret defectum, & quòd non permitteret hoc ita latere, quòd periculum Eccleſiæ imminere poſſet.

Non baptizatus nullum ordinem nec recipere, nec conficere poteſt.

Quid piè credendum ſi quis non baptizatus promoveretur in Epiſcopum; & nota quod ex ly tamen uſque in finem §. litteraliter loquitur cum D. Th. in ſup. 3. p. q. 66. art. 3. ad 3.

Quidam tamen putaverunt talem conficere non in poteſtate ſua, ſed in poteſtate Eccleſiæ; deſcendit enim tunc à virtute Spiritus Sancti vegetantis Eccleſiam, poteſtas in illum, ne Eccleſia decipiatur, & iſtum excuſat ignorantia invincibilis.

Aliorum opinio.

Omninò autem illitteratus ſi promotus ſit ritè, recepit ordines, etiamſi eſſet infans unius diei, dummodo baptizatus, & maſculus fuerit, tamen graviter puniendus eſt ordinans.

Omnino illitteratus ritè promotus, ordines recipit, & ſi eſſet infans unius diei.

Parum autem ſciens promoveri poteſt, ſi eſt ſpes, ut in poſterum proficere poſſit, aliàs nullo modo promoveatur, niſi magna urgente neceſſitate, ut ſic in eo imperfectionem ſcientiæ, ſuppleat perfectio Charitatis; graviter enim peccat reputans ſe inſufficientem in recipiendo officium, vel beneficium ad quod tenendum ſcit ſuam ſcientiam non ſufficere, niſi hoc faciat ex cauſa, & diſpenſativè, ut ſic imperfectum ſcientiæ, &c. ut dictum. Sed proh dolor! quàm multi hoc non curant, ſed dumtaxat, ut habeant, non advertentes quantum peccatum importet ignorantia, & defectus ſcientiæ, maximè in iis, qui ex contemptu incurrunt. Locorum autem Diœceſani graviter peccant, ſi in præficiendis perſonis ſtatuta canonica diligentiùs non obſervent.

Promoveri poteſt parum ſciens, ſi ſperatur profectum in poſterum.

Extra hos caſus ignorantiæ, & defectus ſcientiæ grave peccatum importantum in promoto tum in promovente.

Item eſt advertendum, quòd non eſt ordinandus ſolenniter pœnitens, quia non ſunt digni recipere vaſa Sacramentorum, idest ordines, qui dudum fuerunt vaſa vitiorum. Licèt enim peccatum deletum per pœnitentiam, tamen remanet cicatrix, & infamia, quæ poteſt dici irregularitas. Timor etiam labendi ex conſuetudine priſtina inſurgens, impedit, & Populi ſcandalum, cum talis pœnitentia publica non imponatur, niſi pro publico crimine, & vulgariſſimo, quod totam commoveſt Urbem.

Solenniter pœnitens non eſt ordinandus, quia cicatrix, & infamia quæ remanet poteſt dici irregularitas.

Vn-

Undè non poſſet talis ſine ſcandalo miniſtrare, & nec haberet frontem alios reprehendendi circa illa, quæ ipſe commiſiſſet, vel majora.

Diſpenſare tamen cum hoc Epiſcopus poteſt in minoribus ordinibus, ſi adſit neceſſitas, vel utilitas, & cautè agant Epiſcopi in hac re.

Poſſet tamen Epiſcopus in minoribus ordinibus, cum tali propter neceſſitatem, vel utilitatem Eccleſiæ diſpenſare, cum non ſit hoc caſu ſpecialiter ei à jure prohibitum. Si tamen aliàs ſcienter talem ordinaret abſque diſpenſatione, vel indiſcretè diſpenſans debet privari poteſtate ordinandi, & idèo cautè agant Epiſcopi circa hoc.

CAP. XVIII.

Corpore vitiati promoveri ad ordines prohibentur.

Quæ corporis vitia ſuſceptionem ordinum impediant: hoc etiam explicat D. Th. in ſup. 3. p. q. 71. art. 6. o.

Corpore vitiati, etiam prohibentur promoveri, & ordinari propter deformitatem, ex qua timetur ſcandalum, & propter debilitatem, ex qua timetur periculum. Aliqui tamen non prohibentur: Aliqui enim ſunt debilitati, ut qui habent membrum, ſed inefficax, ſicut oculum cæcum, manum aridam, crus contractum, & ſimilia. Aliqui mutilati, qui ſcilicèt aliquo membro carent. Ex debilitatis claudum admittit conſuetudo, niſi ſit talis, qui ſine baculo ante altare ſtare non poſſit. Cæcum etiam, vel habentem in oculo maculam, quæ gereret derformitatem ſimiliter non admittit Jus, vel conſuetudo, niſi eſſet in religione, quia tales facilius admittendi, quàm ſeculo exiſtentes. Et idem de habente manum aridam, quia non admittitur.

CAP. XIX.

Quinam mutilati poſſint, qui nequeant ad ordines admitti.

Circa mutilatos tamen aliter diſtinguitur: nam, aut ſpontè mutilati, aut inviti, & aut in membro occulto, aut manifeſto, parvo, vel magno.

Spontè mutilati ſine cauſa juſta, vel injuſta, puta, ægritudine magna, ſeu ex indignatione, puta propter impatientiam, vel ſuperbiam, tunc in quocumque membro, quantumcumque vili, etiamſi partem membri, quæ tamen deformitatem, vel ſcandalum generaret, & inhabilem redderet ad officium exercendum fuerit, repelluntur à promotione, & promoti deiiciuntur, etiamſi credebant obſequium ſe præſtare Deo, amputando fortè virilia, ut poſſent vivere caſtè, & hoc caſu crederemus Epiſcopum poſſe, cum tali diſpenſare in aliis à Miſſa, & hoc ubi notorium eſſet, quod ex indignatione feciſſet, aliàs ſicut *

Quando, & in quibus poteſt Epiſcopus, cum his diſpenſare.

*Forſan * ſupra.*

Qüid agendum, cum ſpontè mutilato ex juſta cauſa, & citra indignationem.

Si tamen non ex indignatione, ſed juſta cauſa, puta propter lepræ periculum fecerit ſibi amputari virilia, vel ipſemet, qui erat bonus Cirurgicus, & alium habere nõ potuit, amputaverit ſibi virilia, vel aliquod membrum putridum, ne reliqua ſana putreſcerent, his caſibus, ſi membrum erat occultum, vel manifeſtum, ſed parum, videlicet unus digitus, non tamen ad factionem Crucis neceſſarius, vel ſimile, nõ repellitur, nec deiicitur, licèt quidam dicunt de parte digiti.

Quid, cum taliter natus, vel invitè, ſeu fortuitò, ſeu per vim mutilato, ſed citra culpam.

Idem ſi taliter fuerit natus, vel ſi invitus, quia ab hoſtibus captus, fuit mutilatus. Idem ſi caſu fortuito, dum tamen daret operam rei licitæ, debita tamen adhibita diligentia, & dummodo, non generaret deformitatem.

Quid ſi invitè mutilatus fuerit, ſed ex culpa ſua.

Si verò ex culpa ſua incidiſſet in modicam deformitatem, ex miſericordia toleratur in ſuſceptis ſcilicet ex diſpenſatione Epiſcopi. Si autem membrum erat magnum, & manifeſtum, & ſine culpa ſua amiſerit, tunc repellitur propter deformitatem, & ſcandalum, & ſi promotus eſſet, debet ceſſare à Miſſa, & aliis ſolennibus officiis; à beneficio tamen non removebitur, ne afflicto detur afflictio. Si tamen tale ſit beneficium, quod non poſſit per ſe deſervire, dabitur ſibi coadiutor, in aliis tamen in quibus potens eſt, ut pœnitentias date, & ſimilia, toleratur.

Regula generalis circa ejuſmodi impedimentum.

In ſumma autem quo ad prædicta omnia notandum, quòd ubicumque ſcandalum ſuſcitatur ex homicidio, vel deformitate alicujus, ſi talis etiam caſus eſſet, in quo de jure poſſet promoveri, vel miniſtrare, in ſuſceptis debet ceſſare propter ſcandalum.

An ſcandalum generetur, ſuperioris ubi dubium ſuboritur oculis ſuis judicet.

Talia autem impedimenta inſpectioni oculorum Superioris ſubiicienda relinquimus, & ubi dubitatur, an ſcandalum generetur. Epiſcopus igitur ordinare volens, qui Superior intelligitur iſto caſu cautè arbitretur in caſibus prædictis, & aliis ſimilibus.

Qui autem omninò vinum bibere non

Promoveri non debet, qui vinum bibere omnino nō poteſt.

non poteſt, promoveri non debet, quia ipſum miniſtrantem, cum vino communicare oportet.

CAP. XX.

De Gibboſis, habentibus digitos conjunctos furioſis, lunaticis, dæmoniacis, & caducis, quid agendum ſtatuitur.

Gibboſi quoque, & habentes digitos conjunctos, vel ſuperfluos in manibus, & in pedibus, & ſimilia, dummodo nimiam non inducant deformitatem, aut debilitatem, & veſte, vel ſotularibus vitium hujuſmodi velari poſſit, non repelluntur, aliàs ſic.

De furioſis, lunaticis, dæmoniacis, & caducis.

Furioſi, lunatici, dæmoniaci, & caduci, nullo modo promoveantur, etiam poſtquam ex toto liberati poſſunt exequi officium ſuum, excepto dæmoniaco, qui ſecundùm quoſdam, etiam tunc, Miſſam celebrare non debet. Si verò hujuſmodi perſonæ, ex toto liberatæ non fuerint, tunc ſi fuerit dæmoniacus, abſtineat etiam à celebratione: cæteri verò, ſi frequenter eis hujuſmodi paſſiones accidant, omnino ceſſent. Idem ſi rarò, & cum ſpumæ jactatione, & vocis confuſæ emiſſione, ſi ſine iſtis accidat, ab officio Miſſæ non prohibeantur, dummodo habeant aliquem Sacerdotem, juxtà ſe, qui cœpta officia impleat, ſi ille deficeret, vel ad terram colliderетur, tempus autem pro bonis, penſatis circumſtantiis perſonæ, dignitatis, & aliis, arbitrarium Superiori relinquatur.

CAP. XXI.

De Hermaphroditis, & Fœminis.

Hermaphroditus autem ordinari non debet, propter deformitatem, & monſtruoſitatem, licèt ſi magis vergat in ſexum virilem, quàm fœmineum caracterem recipiat, non tamen ubi æqualiter: nam fœminæ caracterem alicujus ordinis recipere non poſſunt, nec publicè prædicare, nec excommunicare, nec abſolvere, & nec officium aliquorum ordinum exercere. Sacra vaſa etiam tangere non debent, nec deferre circa altare incenſum, licèt religioſæ ſint.

Fœminæ ordinis caracterem recipere non poſſunt: nec predicare. D. Th. in ſup. 3. p. q. 70. art. p. 0.

Clericus, qui duxit uxorem vilem perſonam, ut ancillam, vel joculatricem repellitur à promotione. * Infans etiam infamia juris, & facti repellitur. Et probabiliter judicamus repellēdos ab officio, & beneficio eos, qui cum ſclavis commiſceri non verentur, & eas ut concubinas tenere tanquam ſodomitæ, & utinam Paſtores, non laborarent hoc morbo, ſicut aliàs de quibuſdam querelas ſuſcepimus.

Repellitur à promotione Clericus qui vilem uxorem duxit, ut ancillam, vel joculatricem.

Forſan * infamis.

Repellendi probabiliter ſunt ab officio, tum a beneficio, qui ſclavis in concubinas tenere non verentur.

CAP. XXII.

Qualiter Conferendi ſint Ordines.

Conferendi verò ſunt dicti Ordines examinatione præcedente. Item gradatim, non per ſaltum. Item palàm, non furtivè. Item, cum deliberatione, ſervatis ſcilicet interſtitiis temporum ſupradictis. Item opportunè, non importunè.

Quamvis enim quatuor minores ordines inſimul poſſent recipi, non tamen ſacri ordines, nec etiam unus minor, & unus Sacer inſimul ſunt recipiendi. Sed unus Sacer ordo tantummodo una die, uni debet perſonæ conferri.

Quatuor minores ordines poſſunt inſimul recipi: ſecus verò ordines ſacri.

Et circa præmiſſa advertant Epiſcopi: ſi quis enim ſine examinatione fuerit ordinatus. Si notus, & dignus, tunc in nullo peccatur. Si ignotus; quamvis aliàs dignus, deponendus eſt. Et idem multò fortiùs ſi indignus.

Quid agendum cum promoto ſine pravio examine.

Si quis, & furtivè recipiat ordinem ſacrum, vel non ſacrum, ſi contra prohibitionem ſui Epiſcopi, vel alterius Prælati conferentis ſub anathemate factam, tunc poſt condignam ſatisfactionem poterit, cum eo, ut in ſuſceptis miniſtret ordinibus, Epiſcopus diſpenſare, & ſi Religionem intraverit, poſtquam aliquo tempore fuerit laudabiliter converſatus, etiam in ſuſcipiendis. Si nulla fuerit prohibitio, tunc cum eo etiam in ſæculo remanente in ſuſceptis, & ſuſcipiendis poterit diſpenſari per Epiſcopum. Secundùm tamen veriorem, & communem opinionem, cum furtivè ordinato, etiam non excommunicato, niſi Religionem ingrediatur Eccleſia Romana, non conſuevit de facili diſpenſare. Si tamen contra prohibitionem Epiſcopi ſub excommunicationis pœna factam, fuerit ordinatus in duobus ordinibus ſacris, vel quatuor minoribus, & uno ſacro etiamſi Religionem ingrederetur, ad Papam pertinet diſpenſatio, etiam in executione or-

Quid, cum furtivè promoto ad ordinem, vel non ſacrum.

Cum furtivè ordinatis Eccleſia Romana non de facili diſpenſare ſolet.

ordinum: Epiſcopus autem etiam in executione minorum ordinum, poſſet diſpenſare. Et quia ſunt opiniones ſic diverſæ, conſulimus, ut talis diſpenſatio, utroque caſu ſoli Papæ remittatur, ut conſcientia Epiſcopi illæſa permaneat.

Ordines furtivè recipiens ſuſpenſus eſt, & de juris rigore deponendus.

Talis autem furtivè ordines recipiēs ſuſpenſus eſt, immo de juris rigore deponendus, maximè ſi contra inhibitionem Epiſcopi ſuſceperit.

CAP. XXIII.

Qui dicantur furtivè promoti.

Dicitur autem furtivè ordines recipere, qui ſine conſcientia proprii Epiſcopi, ſe facit promoveri, vel ordinari. Item qui ſine examinatione. Item, qui cum quatuor minoribus recipit Subdiaconatum, vel duos ſacros eodem die, vel cum gradu omiſſo ſaltum facit, in quibus caſibus, nec ſuo Superiori obediens excuſatur, & tunc Superior plus delinquit.

Pœnæ olim in hujuſmodi caſibus per conſtitutiones antiquas impoſitæ.

Per conſtitutiones etiam antiquas pro quolibet caſu prædictorum ſubticendo, & furtivè tranſeundo, pœnam unciarum auri quinque incurrebat, cameræ fiſcali Diœceſis applicandæ præter pœnas ſupradictas.

Pœne dictos ordines ſic conferentis

Pœna verò Conferentis ſic dictos ordines, vel aliàs contrà Canonicam Inſtitutionem ex certa ſcientia, eſt depoſitio, niſi diſpenſativè in caſu conceſſo feciſſet. Si verò negligenter, quia non examinavit, ut debuit, debet privari poteſtate conferendi dictum ordinem, & eſt privatus quouſque diſpenſatum, cum eo fuerit per Papam. Et idem in aliis caſibus ſuprà enumeratis.

In Clerico per ſaltum promoto ſupplendum eſt, quod incautè eſt omiſſum.

Attende tamen, quòd in Clerico per ſaltum promoto ſupplendum eſt quòd incautè eſt omiſſum, impoſita ei priùs pœnitentia per Epiſcopum, pro eo quòd negligenter, vel ignoranter medium ordinem prætermiſit, & interim ſuperioris ordinis executionem ſuſpenſus eſt. Si tamen ex malitia, ſolus Papa diſpenſat. Et idem ſi in ordine non gradatim ſuſcepto miniſtraverit, aliàs in ordine ſuſcepto, ut miniſtret, Epiſcopus diſpenſat.

Ordinandi mortaliter peccant, ſi ordines in peccato mortali recipiant, & ſimiliter, qui ordines conferunt. D.Th. in ſup. 3. p. q. 37. art. 5. o.

Ordinandi autem advertant, nam exiſtentes in peccato mortali aperto, vel occulto, ordines recipientes mortaliter peccant. Et idem faciunt Epiſcopi talibus ſcienter conferentes, vel indignis, meliùs enim eſt paucos bonos habere miniſtros.

CAP. XXIV.

Cautio in collatione ordinum à Prælatis adhibenda.

Caveant igitur Prælati conferentes, ut dignos recipiant, nam aliàs in mortali peccato eſſent, ſicut conferentes præbendam, vel curam animarum committendo indignis, nec nobilitas talium excuſaret conferentem, vel committentem, quia quanto nobilior eſt, tanto nocivior, ſi malus eſt, vel indignus. Nec ſufficit, quòd neſciat eum eſſe malum. Neceſſarium tamen eſt, quòd ad vitandum peccatum, ſcire eſſe bonum per talem rationem, qualem poſſibile eſt haberi de homine. Et ſi dicitur, quòd alius non eſſet ità utilis, omnino nihil eſt, quia omnis utilitas temporalis, ſpirituali eſt poſtponenda. Nec excuſat in hoc caſu paucitas bonorum, quia meliùs eſt, ut diximus habere paucos bonos Miniſtros, quàm multos malos. Præterea, quòd malis conferuntur hujuſmodi beneficia, & ordines, facit eos eſſe malos, quia ſciunt tales habere locum in Eccleſiis, & bonos expelli, & ideò efficiuntur mali, ut citiùs promoveantur. Non igitur Prælati ad præces Dominorum Temporalium, vel aliorum circa hoc attendant. Sed potiùs ad judicium rationis, ne in diſtricto judicio puniantur.

Collationem indigno factam non excuſat nobilitas, nec dominorum temporalium preces, aut aliæ frivolæ cauſæ.

CAP. XXV.

Clericis ad alienos Epiſcopos ſine licentia proprii Epiſcopi pro ordinibus accedere prohibetur.

Præcipimus itàque, ut nulli Clerici noſtræ Civitatis, & Diœceſis accedant ad alios Epiſcopos ſine noſtra licentia pro ordinibus obtinendis, ſed ad nos veniant temporibus conſuetis, & idem de ſubjectis Epiſcoporum Suffraganeorum noſtrorum volumus obſervari, etiam circa Primæ Tonſuræ collationem. Nullus quoque peregrinus ordinetur ab aliquo, quia tales pro magna parte ſolent eſſe criminoſi, Infames, & excommunicati, vel aliàs irregulares. Item ſæpè mentiuntur ſe habere ordines, cum non habeant, vel majores, quàm habeant. Ad-

Peregrini ad primam tonſuram nō admittantur, neq; ordinentur.

Admittuntur autem iſti cum litteris commendatitiis, ſeu dimiſſoriis ſui Epiſcopi. Sed eſt differentia in forma litterarum, quia per commendatitias, quæ inter alia hanc clauſulam continere debent, vel ſimilem, *quem gradatim ad talem ordinem promovimus, &c.* non poſſet ordines recipere; immò neceſſe eſt, quòd per litteras Epiſcopus ſuus eum à poteſtate ſua, & juriſdictione dimiſerit, & licentiam dederit ſe, ubique voluerit transferendi, & ordinandi; & tales litteræ, dimiſſoriæ vocantur, nec ſufficiunt in hoc caſu litteræ alicujus Archidiaconi.

Admitti tamen poſſunt, cum litteris commendatitiis, ſeu dimiſſoriis. Harum tenor, & forma qualis eſſe debeat.

De Abbatibus autem exemptis, ſi ità exempti ſunt, quòd Diœceſani non habent in Clericos * eorum ordinationem, quod rariſſimè conceditur, tunc dimiſſorias concedere poſſunt, cum in omnibus ad eos pertineant.

*Forſan * aliquid deeſt.*

Et advertant exempti, quoniam ubi in loco eorum habent populum, non licet eis aliquem Clericum peregrinum recipere pro ſervitio Eccleſiæ, & adminiſtratione Sacramentorum ſine licentia dicti Epiſcopi, ſed ſi ipſe malitioſè differret ſuum dare aſſenſum, ageretur per Superiorem: poſſet tamen dici, quòd non eſſet, neceſſarius aſſenſus Epiſcopi, ſed quòd ſolùm cognoſceret de litteris dimiſſoriis, poſtquàm autem pronuntiavit eum plenè dimiſſum, licitum eſt exemptis eum recipere.

Quo pacto Abbatibus exemptis liceat Clericum Peregrinum recipere pro ſervitio Eccleſiæ, & adminiſtratione Sacramentorum.

Diligenter tamen inſpiciendus eſt tenor privilegiorum. Utrum ſcilicet exempti ſint, cum membris ſuis omnibus, vel non, & an familiares eorum ſint exempti, vel non, & populi Eccleſiarum. Si enim ſic plenariè ſint exempti licebit eis talem admittere, & inſtituere, ſi verò ipſi ſoli exempti ſunt, cum capellis ſuis, & ſine populis, tunc eodem modo licebit hoc in capellis, quæ populum non habent, non tamen in aliis.

In Abbatibus exemptis diligenter inſpiciendus eſt tenor privilegiorū.

Et notandum, quòd ſi Abbates, Archidiaconi, vel alii inferiores Prælati in Eccleſiis ſuis, in quibus habent jus inſtituendi, Clericos alterius Diœceſis inſtituerint, non valet, immò Epiſcopus Diœceſanus poteſt removere taliter inſtitutos, niſi ſuper hoc diſpenſaverit, cum eiſdem.

Malè ab exemptis inſtituti removeri poſſunt ab Epiſcopo Diœceſano, niſi ſuper hoc diſpenſaverit, cum eiſdem.

Item dicimus, quòd ſi talis Clericus dimiſerit litteras in partibus ſuis, vel amiſerit eas, & poſſit probare per duos teſtes de ordinatione ſua, & converſatione honeſta poſt ordinationem, & de abſolutione, vel dimiſſione, ſeu licentia proprii Epiſcopi, quòd totum debuit contineri in litteris, recipietur, aliàs non, etiamſi proprio juramento firmaret.

Quid agendum ſi dimiſſoria amiſſa ſunt, vel in partibus omiſſa.

CAP. XXVI.

Ordinatis ab alieno Epiſcopo variæ pœnæ taxantur.

TAles autem ſe facientes ab alienis Epiſcopis ordinari ſine licentia proprii Epiſcopi, de jure ſunt deponendi, niſi multitudo, vel alia cauſa induceret diſpenſationem, ideò non recipiunt executionem ordinis, ſicut Superiùs in ſimilibus diximus. Si quidem Epiſcopus ordinans, non ſuum ſubditum ponit ſpem in ratificatione Epiſcopi, cujus ſubditum ordinat: poterit Epiſcopus proprius confirmare quòd factum eſt, & valebit quoad utrumque, aliàs non.

Circa præmiſſa dudum per Conſtitutiones Provinciales proviſum fuit, quia nonnulli Clerici de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana, & commorantes in eis ab alienis Epiſcopis minùs legitimè ſe faciunt ad ſacros ordines promoveri. Ideò excommunicamus ſententialiter in his ſcriptis omnes, & ſingulos de Civitate prædicta, Diœceſi, & Provincia ſupradictis, qui ſubreptitiè præter noſtram, aut Vicariorum noſtrorum, aut Epiſcoporum noſtrorum Suffraganeorum, aut Vicariorum ſuorum conſcientiam in prædictis licentia, non obtenta, ab aliquo Prælato ſe fecerint ad aliquē ordinem promoveri.

Excommunicatio per conſtitutiones Provinciales in eos lata, qui in hac Diœceſi, vel Provincia ad ſacros ordines ſine proprii Epiſcopi licentia promoveri ſe faciunt.

Injungentes nihilominus omnibus, & ſingulis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ prædictarum, ut nullus abſque noſtra, aut Vicariorum noſtrorum, aut Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorum ſuorum licentia, vel aliorum, quibus duxerimus, aut duxerint committendum primam Tonſuram, aut alios minores, aut ſacros ordines recipere præſumat, quin primò fidem faciat de ſuſceptis, & de prædicta licentia, & de ſuſcipiendis litteras teſtimoniales penes ſe habere procuret. Alioquin contrarium facientes ad dictam Tonſuram, & cæteros ordines admitti prohibemus, & dictam excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto.

Nullus inſuper aut primam Tonſuram, aut alios minores, aut ſacros ordines recipere, præſumat, quin primò fidem faciat de ſuſceptis.

CAP.

Digitized by Google

CAP. XXVII.

Cautio ab Epiſcopis ordinantibus adhibenda.

Caveant etiam Epiſcopi, ordinantes aliquem ſine licentia Superioris ipſius ordinandi, quoniam, qui hoc facit ſcienter, aut affectata ignorantia, vel quocumque alio figmento quæſito, per annum à collatione ordinum eſt ſuſpenſus; & poſtquam ejus ſuſpenſio fuerit manifeſta Clerici ei ſubjecti abſque ſua licentia, & ſine metu pœnæ, poſſunt interim ab aliis vicinis Epiſcopis ordinari. Et ideo jure novo ſtatutum eſt, ut nullus Epiſcopus Italiæ ulterius aliquem Clericum de partibus Ultramontanis ordinare præſumat, niſi à Papa licentiam habeat, vel ab Epiſcopo, de cujus Diœceſi beneficiatus exiſtit, vel ubi domicilium habet, licèt alibi natus fuerit per patentes litteras cauſam rationabilem continentes, quare illum ordinare non velit, vel non valeat requiſitus. Ordinati autem contra hujuſmodi prohibitionem, ſine ſpecialicujus diſpenſationis obtinendæ ſuper hoc à Sede Apoſtolica, ſuſpenſi ſunt, nec Pœnitentiarii Domini Papæ ſine ſua ſpeciali licentia poſſunt, cum talibus diſpenſare. Officialis autem Epiſcopi hujuſmodi licentiam dare non poteſt, quia de jure ad hoc non extenditur ejus officium; tales autem Officiales vix citra montes reperiuntur, quia omnes faciunt ſibi Vicarios, cum illa poteſtate.

Jure novo cautum eſt, ne ullus Italiæ Epiſcopus Clericum de partibus ultramontanis ordinare præſumat citra Summi Pontificis licentiam.

Pœna in eos, qui contra hujuſmodi prohibitionem ordinati fuerint.

Epiſcopi autem in remotis agentes, ipſius in ſpiritualibus Vicarius Generalis, vel ſede vacante, Capitulum, ſeu is ad quem tunc temporis adminiſtratio Spiritualis noſcitur pertinere, date poſſunt licentiam ordinandi. Religioſi veró à ſuis Superioribus in non exemptis Prioratibus deputati, & eorum ſocii, poſſunt à locorum Diœceſanis quandiu morantur in ipſis Prioratibus ordinari licitè, licèt non ſint de eorum Diœceſibus oriundi.

Ad quē pertineat licentiam præbere ordinandi, Epiſcopo in remotis agente, vel cum Religioſi ordinādi ſunt.

CAP. XXVIII.

Pœna in eos, qui extra ſtatuta tempora Sacros Ordines recipiunt.

Si quis autem extra ſtatuta tempora ſacrum Ordinem recepit, deponi debet, licèt ſuus Epiſcopus impoſita priùs tali pœnitentia poſſit, cum eo, ut in ſuſceptis miniſtret ordinibus, diſpenſare. Secus de ſuſcipiendis, licèt quidam teneant oppoſitum. Ideo conſulimus ad Sedem Apoſtolicam recurratur, cum conferens etiam graviter peccet, ut ſuperiùs latiùs tactum eſt.

Præcaventes, qui ordinandi ſunt, quòd cum recipient ordines de omnibus peccatis ſuis verè pœnitentes ſint, & confeſſi, neç aliqua ſententia excommunicationis majoris, vel interdicti, vel ſuſpenſionis ab officio ſint ligati, alioquin irregularitatem incurrent. Quam incurrunt etiam omnes Clerici majori excommunicatione, ſeu interdicto, vel ab officii ſuſpenſione ligati, qui durante ſententia ingerunt ſe Divinis, & in ſuo ordine * *efficiant* ſicut priùs, de qua irregularitate non niſi per Summum Pontificem, cum eis poterit diſpenſari. Et ideò quilibet Clericus debet diligentiſſimè præcavere, ne irregularitatis laqueo ſe involvat, cum ejus diſpenſatio multùm damnoſa, ſumptuoſa, & laborioſa exiſtat.

Ordinandi irregularitatem incurrunt, ſi cum ordinantur aliqua excommunicatione majore, vel interdicto, vel ſuſpenſione ab officio ligati ſunt.

*Alias * officiant.*

Si quis ignoranter ab Epiſcopo excommunicato ordinatus fuerit, poterit, cum eo ſuus Epiſcopus, tam in ſuſceptis ordinibus, quàm in ſuſcipiendis diſpenſare. Si ſcienter, non niſi per Papam diſpenſabitur. Si quidem à ſuo Epiſcopo excommunicato recepit, ipſemet ordinans poſt abſolutionem ſuam, poterit diſpenſare cum ignorante, ut eſt dictum, cum ſciente, minimè. Et idem dicimus de Succeſſore ſuo.

Cum ignoranter ordinato ab Epiſcopo excommunicato poteſt proprius Epiſcopus diſpenſare, tam in ſuſceptis, quàm in ſuſcipiendis ordinibus.

Cum ſcienter ſic ordinato non niſi Papa diſpenſat.

CAP. XXIX.

Quid dicendum de Clerico in Epiſcopum conſecrato, Sacerdotali ordine prætermiſſo.

Si quis Clericus prætermiſſo Sacerdotali ordine in Epiſcopum conſecratus fuerit, quia Sacerdotalis ordo, quaſi ſubſtantiale fundamentum eſt Ordinis Epiſcopalis, ideò licèt Epiſcopatus conferatur, & dignitas, non tamen executio. Undè nihil conferet talis Epiſcopus, niſi ſit Sacerdos. Si tamen prætermiſſo alio ordine promotus fuerit in Epiſcopum, tunc confert omnes ordines excepto illo, quem non accepit, quem quia non habet da-

Quid ſi prætermiſſo alio ordine.

dare non poteſt. Licèt quidam dicant, quòd quoad omnes etiam ſit ſuſpenſus uſquequo diſpenſationem obtinuerit à Papa, & hoc tutius, & exiſtimamus.

Sumens ordinem majorem, relicto minori non poteſt illũ exercere, quouſque inferiorẽ receperit. Ita D. Th. in ſup. 3. p. q. 66. art. 5. o.

Laicus autem, qui omnino ignorat litteras, recipiens ordinem Sacerdotalem aliis præter miſſis, licèt caracterem recipiat, tamen nullam executionem habet, quia ſine litteris fieri non poteſt, & hoc ſi baptizatus ſit: quia baptiſmus eſt janua omnium Sacramentorum.

Laicus litteras omnino ignorans, ordinem Sacerdotalem recipiens, caracterem quidẽ recipit, at executionem non habet.

Nullus quoque, non ordinatus præſumat Divinum exercere officium, alioquin ſi contumax fuerit, excommunicetur, etiam cauſa joci, vel ludi hoc acceptandum non eſt, quia ludus noxius eſt in culpa.

Nullus non ordinatus divinum officium exercere præſumat.

CAP. XXX.

Quæ pœnæ infligendæ ſint illi, qui exercet officium alterius ordinis, quem non habet.

QUi verò alteriùs ordinis, quem non habet, exercet officium, deponendus eſt, vel ſuſpendendus ab ordine, quem habebat ad biennium, vel triennium, & tunc lapſo illo tempore, juxtà proviſionem Epiſcopi, in ſuſceptis poterit tolerari, nunquam tamen ulteriùs poterit promoveri; de beneficio tamen ſimplici ſine cura poterit ſibi provideri, ne ſuſtentatione privatus ad ſæculi negotia revertatur. Salubriùs tamen ageret, ſi ſe ad regularem vitam transferret. Cum tali autem, ut ad alios ordines aſcendat, ſolus Papa diſpenſat, quod quidam intelligunt de iis, qui mentiuntur ſe promotos ad ordines, ad quos revera promoti non ſunt, vel qui tanquam ſchiſmatici ingerent ſe officio ordinis, quem non habent.

Clerici autem minorum ordinum, vel qui in Miſſis novis miniſtrant in officio Subdiaconatus, cauſa cujusdam gaudii, & ſollennitatis faciendæ, licèt peccent graviter, tamen rigor ſupradictus, non extenditur ad eos, & ubi ſine ſolennitate faciunt, tunc non peccant, cum congruum ſit Presbyteris Parochialibus habere ſecum Clericos, qui cum eis cantent, & legant lectiones, & Epiſtolas, & hoc habet conſuetudo, dummodo non portent ornamenta Subdiaconalia, & non teneant manipulum, ut autem ſint excuſati, meliùs conſulimus, quòd à Diœceſano Epiſcopo petatur licentia, expoſita neceſſitate.

Quid dicendum de Clericis minorum ordinum, qui in Miſſis novis miniſtrant in officio Subdiaconatus.

Omnia autem officia minorum ordinum, non ordinati licitè facere poterunt, quamvis illi ad hoc officiũ, non habeant, ſicut & in domo non conſecrata poteſt dici Miſſa, quamvis conſecratio Eccleſiæ ad hoc ordinetur, ut in ea Miſſa dicatur.

Non ordinati licitè exercere poſſunt omnia officia minorum ordinum.

CAP. XXXI.

Ordinandorum ætas, quænam eſſe debeat.

ÆTas autem in ordinandis eſt, quàm maximè attendenda, videlicet, ut in Subdiacono requiratur, quòd ſit in decimo octavo anno, in Diacono in vigeſimo anno, & ſufficit, quòd inchoaverit annum. Non tamen propter hoc credendum, quòd licèt in vigeſimo anno poſſit quis Diaconus eſſe, quòd poſſit eſſe Archidiaconus, quia in dignitatibus obtinendis, & beneficiis, quibus Animarum cura annexa eſt, ætas à jure determinata, non eſt aliquo jure novo immutata.

Aliter circa ætatẽ ordinandorum ſtatutum eſt in Trid. ſeſ. 23. de refor. cap. 12. 13. 14.

Et caveant Epiſcopi, quoniam in hujuſmodi ætatibus diſpenſare non poſſunt, & ſi de facto fecerint, non valet. Licèt autem ordinati, characterem receperint, tamen ſuſpendendi ſunt ab executione ordinum, uſque ad ætatem legitimam in injuriam ordinantis. Ipſe verò ordinans ſuſpenſus eſt à collatione ordinum, quouſque per Papam fuerit cum eo miſericorditer diſpenſatum. Et nihilominus compellitur providere taliter ordinato de beneficio Eccleſiaſtico competenti.

Epiſcopi in ejuſmodi ætatibus diſpenſare non poſſunt.

Epiſcopus autem debet eſſe triginta annorum. In minoribus ordinibus non eſt ſic ætas limitata, tamen dicimus, quòd neceſſarium eſt, quòd ſit major infante; prout enim, ut ſupra diximus, ut recipiat primam Tonſuram, requiritur, quòd ſit ſeptem annorum, & ideò poſt in receptione quatuor minorum ordinum eſt major ætas attendenda quoad hoc, ut diſcretio major ſit, quod ut plurimum malè obſervatur. Plerique enim Epiſcoporum in turba Clericorum, pluſquã in ſanctitate forſitan gloriantes, pueros promovere etiam ad ſacros ordines non verentur, & utinam Deus nos non fecerit inter tales, cum aliàs multas importunas preces habuerimus.

Aetas in Epiſcopo requiſita.

Aetas requiſita in ordinibus minoribus.

Di-

Promoveri quidã poſſunt ad ordines minores ſi neceſſitas exiſtat, & ſpes profectus adſit.

Dicimus etiam, quòd ſi neceſſitas exigit, & ſpes profectus adſit, poſſunt aliqui promoveri ad minores ordines ante diſcretionis annos, & ſine peccato, & ſuſcipiunt ordinem, quia quamvis tunc non ſint idonei ad officia, quæ eis committuntur, tamen per aſſuefactionem idonei reddentur. Sed ad majores ordines, ut eſt dictum requiritur uſus rationis, & de honeſtate, & de neceſſitate præcepti, propter votum continentiæ, quod habent annexum, licèt malè obſervetur.

CAP. XXXII.

De ætate requiſita in Clerico beneficiato, ut beneficium curati habeat.

Clericus, quoque habens beneficium, cum cura animarum, ſi non habet viginti quinque annos, vel ſaltem attigerit, vel ſi dictæ ætatis exiſtens infrà annum ſe non fecerit in Presbyterum ordinari, beneficio privatus eſt ipſo jure, niſi eum eo cauſa ſtudiorum fuerit per Epiſcopum diſpenſatum, quæ diſpenſatio fieri poteſt ad ſeptennium, dummodo in Subdiaconatus ordine ſe faciat infrà dictum annum promoveri. Dicto autem tempore elapſo infrà annum ſe faciat in Presbyterum ordinari, aliàs privatus eſt, ut ſupra.

Et iſta vera ſunt, niſi juſta, & rationabilis cauſa eum excuſare poſſet, puta ſi dicti beneficii poſſeſſionem pacificam non habuiſſet: Annus enim ille incipit currere ab eo tempore; vel à tempore, quo poſſeſſionem pacificam habere potuiſſet, ſi voluiſſet. Cæterum lapſo dicto anno, & ceſſante cauſa prædicta, dictum beneficium iterato de novo eidem conferri non poſſet. Et idem ſi promoveri non intendens beneficium recepit lapſo anno non promotus, fructus perceptos non facit ſuos, immò tenetur reſtituere ipſi Eccleſiæ. Qui verò contulit eidem beneficium ſciens non promoveri, etiam tenetur Eccleſiam ſervare indemnem, præter Divinam, quàm ex inde incurrit offenſam.

CAP. XXXIII.

Conſtitutiones Provinciales antiquæ circa requiſita ad dignitates habendas.

Et ſuper his etiam per conſtitutiones antiquas Provinciales proviſum eſt in hunc modum. Monemus omnes, & ſingulos de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana, Decanatum, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, Abbatiam, Prioratum, vel Præpoſituram, aut Perſonatum, aut dignitatem, curam Animarum habentem annexam, vel Parochialis Eccleſiæ regimen obtinentes, & qui in poſterum obtinebunt, quòd infrà annum ex nunc, & à tempore, quo in antea hujuſmodi dignitatum, perſonatuum, & beneficiorum poſſeſſionem habuerint. Si Archidiaconus, ſaltem in Diaconum, ſupradicti verò alii, ad Presbyteratus ordinem ſe faciant promoveri. Et nullus promoveatur ad aliquem prædictorum ordinum, vel jam promotus detineat, niſi vigeſimum quintum annum ætatis ſuæ attigerit, vel habuerit, & de legitimo matrimonio procreatus, moribus, & ſcientia commendandus exiſtat. Alioquin contra facientes decernimus, denunciamus, & declaramus dictis Eccleſiis, Perſonatibus, & dignitatibus, & beneficiis ſupradictis, eſſe ipſo facto privatos.

Nullus vocem habet in Capitulo, niſi ſaltem in Subdiaconatus ordine conſtitutus.

Nullus autem vocem habet in Capitulo Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ Sæcularis, vel Regularis, etiamſi admittatur per alios, niſi ſaltem in Subdiaconatus ordine fuerit conſtitutus.

CAP. XXXIV.

Pœna non promotis infra annum ad ordines, quos ſui beneficii qualitas expoſcit.

Item infrà annum non promotus ad ordines, quos ſui beneficii expoſcit qualitas, nedum caret voce in Capitulo, immo & dimidiam diſtributionum amittit, ſtatutis, vel conſuetudinibus non obſtantibus quibuſcumque pœnis aliis ſtatutis in ſuo robore nihilominus duraturis. Hæc autem dimidia, quæ ſubtrahitur applicabitur Eccleſiæ in recompenſationem officii, quo caruit, licet aliqui dicant applicari illi, qui loco alterius

 ſer-

ſervierit, quòd poſſe tolerari credimus pro futuro tempore. Talis autem prodimidia ſibi remanente adſtringitur ad divina ſaltem juxtà ordines, quos habet, aliàs illa ſibi ſubtrahitur applicanda illi, qui loco ejus ſerviet. Si tamen ſerviat, & de illa dimidia non poſſit ſuſtentari, tunc tantùm erit ei dandum, ut poſſit congruè ſuſtentari, ne in opprobrium Eccleſiæ mendicare cogatur, ſicut dicitur *in excommunicato, & depoſito.*

CAP. XXXV.

De reſidentia, quam facere debent promoti ad beneficia curam animarum habentia.

EST etiam attendendum, quòd in dictis beneficiis, curam habentibus Animarum eſt reſidentia facienda, alioquin privabitur, monitione trina præmiſſa, niſi cauſa rationabili ſecum ad tempus fuerit per ſuum Diœceſanum diſpenſatum.

Pœna non reſidentium.

Nos inquam attendentes paulòpoſt adventum noſtrum novum informati, quòd plures vigore licentiarum, & diſpenſationum per noſtros Prædeceſſores, ſeù eorum Vicarios conceſſarum de non reſidendo, à ſuis Eccleſiis abſentaſſe, propter quod in eiſdem beneficiis Divinus cultus minuitur, cura negligitur, eleemoſyna, & hoſpitalitas pereunt, ædificia deſolantur, & corruunt, jura, & bona eorundem beneficiorum indebitè uſurpantur, & remanent indefenſa, & multa alia mala, & damna ſequentur, prout nos docet experientia, & evidentia facti monſtrat. Idcircò omnes licentias, & diſpenſationes, tam per Nos, quàm prædeceſſores noſtros, vel Vicarios prædictos, ſeù alios quoſcumque auctoritate noſtra, vel prædeceſſorum noſtrorum, ex quibuſcumque cauſis, & quacumque forma, vel expreſſione verborum hactenus conceſſas, factas, vel donatas, in hac noſtra præſenti Synodo revocamus omnino, & pro revocatis, & nullis de cætero habemus, & haberi volumus, niſi ſint conceſſæ reſidentibus in ſervitio Domini Noſtri Papę, vel Dominorum Cardinalium, vel in noſtro. Et quia utile reputamus, exhortamur, & volumus, ut per noſtros Suffraganeos idem fiet, & ad ſuos ſubditos extendatur ſic, & taliter, ut ſingulis annis in Conciliis Provincialibus feſti Patroni noſtri Beati Bartholomæi de Menſe Auguſti, hæc conſtitutio tanquam nova habeatur, & de novo publicata cenſeatur, cum multæ fraudes aliàs committantur in petendis licentiis, ac etiam obtinendis.

Revocantur omnes licentiæ, vel diſpenſationes de nó reſidendo factæ per prædeceſſores, aut eorum Vicarios.

Niſi ſint conceſſæ reſidentibus in ſervitio Summi Pontificis, vel Dominorum Cardinalium, vel ipſius Archiepiſcopi Metropolitani.

Sicut autem beneficiati curam Animarum habentes reſidentiam facere tenentur, & Chriſma conficere; & ordines celebrare, & præcipuè ſolennibus feſtivitatibus intereſſe, & celebrare Miſſas, & quolibet die Dominico divinis officiis intereſſe, niſi juſta cauſa impediat. Quilibet enim manere debet in ea vocatione, in qua vocatus eſt; ſicque omnibus noſtris Suffraganeis injungimus, & in virtute ſanctę obedientiæ præcipimus, alioquin contra ipſos non reſidentes, aut non celebrantes, aut officium ſuum, & debitum non implentes, ceſſante cauſa legitima, procedendum judicamus.

Beneficiati ſi reſidentes, quid facere debeant.

Reſidere autem, quis in Eccleſia dicitur, qui in propria perſona officium facit, & in ſuo ordine; ad hoc enim ſtatuta ſunt beneficia, ut fiat inde ſervitium. Parum autem eſt præſentiam ſui exhibere, & curam, ſeù ſervitium Eccleſiæ negligere. Et hoc eſt contra pravam conſuetudinem quarundam Eccleſiarum, quæ reputant Canonicos reſidentes, ex quo præſentes ſunt in loco, licèt non intrent Eccleſiam: omnis enim conſuetudo irrationabilis, & aliàs Eccleſiis oneroſa, tenenda non eſt: ſunt enim quidam otio, voluptatibus, & laſcivijs vacantes, quos non reputamus reſidentes, & nec aliquid juris habere in rebus Eccleſiarum, immo eas rapiendo ſpoliatores ſunt, & in foro animæ tenentur ad reſtitutionem omnium perceptorum. Redditus enim Eccleſiarum ſunt ſtipendia militantium, & cibus paſtorum, non luporum.

Quid reſidere dicatur in Eccleſia.

Reſtringuntur Canonici quidam, qui reputant ſe reſidentes, cum tamen revera non reſideant.

CAP. XXXVI.

Beneficiati ſuis expenſis, providere debent Eccleſiæ, cujus curam habent.

ET ideò conſulimus ad ſalutem, quòd quilibet ſua cura, & diligentia, & ſuis expenſis provideat, quòd Eccleſia decenter officietur, & quòd Populus ſibi commiſſus ſufficienter regatur, & ipſe honeſtate vitæ, & morum bonum exemplum ſubditis oſtendat, & ipſe interdum per ſe accedens ad locum de ſufficientia hujuſmodi

Et de ſufficientia hujus proviſionis cèrtiorari debent. & quidem meliùs, & tutiùs ſi id per ſe fecerint.

proviſionis certificetur, & per ſe officium Divinum diligenter exolvat, & Miniſtris ſecundùm poſſibilitatem officii ſufficienter provideat. Meliùs tamen, & tutiùs, ſi ipſe per ſe hoc faciat, cum ſcit, & poteſt, nulla cauſa neceſſaria, vel honeſta impeditus, vel ſi juſtâ cauſâ ſit abſens, poteſt ſervire per Vicarium, ut prædictum eſt, vel ſi ſine peccato ſuo factus eſt impotens ad ſerviendum, vel infirmus, vel ſi de licentia Epiſcopi abeſt cauſa ſtudii, vel peregrinationis, vel jura ſua Eccleſiæ utiliter procurat, & fideliter, vel ſi eſt in ſervitio Papæ. Duo etiam ex Canonicis poſſunt ſervire Epiſcopo, & præſentes intelliguntur, niſi quoad victualia, quæ non conſueverunt abſentibus dari, vel propter inimicitias, vel propter periculum.

Niſi juſtæ de cauſa abſint, vel ſine culpa facti ſint impotentes ad ſerviendum.

Epiſcopus reſidens cum Metropolitano ſuo non videtur reſidens.

Epiſcopus autem reſidens, cum Metropolitano ſuo, non videtur reſidens in Eccleſia ſua, ut quidam dicunt. Colligant autem ſe ipſi ad exequendum Paſtorale officium propter ſubditorum ſalutem; Et ideò ubi ſubditorum ſalus exigit perſonæ Paſtoris præſentiam, non debet Paſtor perſonaliter ſuum gregem deſerere, neque propter aliquod temporale commodum, neque etiam propter aliquòd perſonale periculum imminens, cum bonus Paſtor animam ſuam ponere teneatur pro ovibus ſuis. Si tamen ſubditorum ſaluti poſſit ſufficienter in abſentia paſtoris per alium provideri, tunc licèt paſtori, vel propter aliquòd Eccleſiæ commodum, vel etiam propter perſonæ periculum, corporaliter gregem deſerere. Et ubi eſt tale periculum conſulimus, ut Epiſcopi utantur tunc conſilio ſcripto in Clementina prima de foro competenti, quam hic cauſa brevitatis interſerere omittimus.

Reſidentiæ neceſſitas in paſtoribus.

Conſilium Clementinæ primæ *de foro competenti*. hac in re piaculis habendum.

CAP. XXXVII.

Quando Epiſcopus poteſt unum, vel duos coadjutores aſſumere.

Dicimus autem circa præmiſſa, quòd Epiſcopus ſenio, aut infirmitate corporali gravatus, cum perpetuo impedimento circa officium exercendum impeditus, cum conſilio, & aſſenſu ſui Capituli, poteſt unum, vel duos coadjutores aſſumere. Si verò Epiſcopus demens factus fuerit, tunc Capitulum, vel duæ partes ipſius, dictos coadjutores aſſumere poſſunt. Quòd ſi in prædictis caſibus Epiſcopus ſic impeditus nolit coadjutores aſſumere, tunc Capitulum fideliter, & explicitè prænuſſa omnia, & circumſtantias, ac conditionem Eccleſiæ ad notitiam Sedis Apoſtolicæ ſignificare procuret, dicti autem coadjutores de bonis Prælatorum ſumptus moderatos recipient: ſed de alienatione rerum Eccleſiæ, nullatenus ſe intromittent.

Dictos coadjutores aſſumere poteſt capitulum, vel duæ ipſius partes, ſi Epiſcopus in amentiam inciderit. Quid agendum, ſi Epiſcopus impeditus perpetuo impedimento nolit coadjutores aſſumere.

Coadjutores aſſumpti, quomodo ſuſtentandi ſunt.

Prohibemus, ne Sacerdotes, aut alii in ſacris exiſtentes hujus Diœceſis, & aliarum noſtræ Provinciæ Diœceſium ad alias Diœceſes, non ſuas ſine noſtris litteris, aut ſuorum Epiſcoporum ſuæ promotionis ſe transferre præſumant; ſed * Sacerdotes aliarum Diœceſium incogniti ſine litteris ſui Epiſcopi ad celebrationem Miſſarum Populo in hac Diœceſi, ſeu Diœceſibus Suffraganeorum noſtrorum admittantur, niſi fortè ex devotione ſecretè voluerint celebrare, ſicut per noſtras conſtitutiones Provinciales proviſum eſt, quia ſæpè contingit, quòd nonnulli vinculo excommunicationis adſtricti, aut Apoſtatæ, vel irregulares, ſeu criminoſi, & ſacrorum participatione indigni ſuam patriam, in qua de eis habetur notitia fugientes ſe in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana, improbè ingerunt celebrationi Miſſarum, & populo præſumunt, non ſine gravi offenſa Dei, miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta, animarum ipſorum periculis obviare, & Chriſti fidelibus, ne decipiantur ſuccurrere; ex officii debito cupientes ſtatuimus, quòd nullus natione ignotus, vel forenſis, aut alteriùs Civitatis, aut Diœceſis oriundus, quòd de quolibet præſumatur, niſi ſaltem per famam ipſius origo bona, vel competentibus * *judiciis* approbetur audeat. vel præſumat in Civitate, Diœceſi, & Provincia prædictis Miſſam celebrare, nec alicui miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta, niſi noſtra, vel Vicariorum noſtrorum, aut Suffraganeorum, vel Vicariorum ſuorum, prout ad eorum quemlibet pertinet licentia ſpeciali. In contrarium facientes excommunicationis ſententiam ferimus in his ſcriptis. Iudicamus autem dictam licentiam nullatenus eſſe de gratia concedendam, niſi de vita, ordinibus, & moribus plenariè ſit fides.

Prohibitio, ne Sacerdotes, aut alii in ſacris exiſtentes ex propria Diœceſi ad aliam ſe transferant ſine legitima licentia. Item ne Sacerdotes aliarum Diœceſium incogniti admittantur ad celebrationē Miſſarum.

Forſan * *ne adm.*

Vel * *indiciis.*

Pœna excommunicationis ſtatuta in contrarium facientibus.

Si tamen ab ordinatione alicujus la-

Quo pacto credendum ſit aliquem ordinatum in illis ſi quadraginta, vel plus ab ordinatione lapſi ſunt, nec exiſtunt teſtes, vel litteræ, vel inſtrumenta alia de ordinatione.

pſi ſunt quadraginta anni, vel plus, nec exiſtunt teſtes, vel litteræ, aut inſtrumenta alia de ordinatione, conſtat tamen per illos, in quos converſatus eſt, quòd ſemper ſe geſſit, ut Presbyter ſic celebravit, ſic converſatus fuit, credere debemus eum ordinatum, dummodo aliàs bonæ famæ fuerit, & honeſtæ converſationis, ut ſic pro noto habeatur, ut poſſit ad celebrationem admitti.

TITVLVS X.

De Sacramento Matrimonii.

Rubrica.

Licet Matrimonium magnum ſit in Eccleſia Sacramentum, & priuſquàm alia Sacramenta à Deo fuerit in Paradiſo inſtitutum, quia non tantùm per hoc Sacramentum confertur gratia curativa, ſed per alia Sacramenta, & quia in Eccleſia Dei primum locum obtinent Virgines, ſecundum continentes, ultimum conjugati. Ideo de hoc Sacramento ultimò eſt videndum.

CAP. I.

De ſponſalibus.

Et primò de quibuſdam præambulis ad Matrimonium, ſcilicèt de ſponſalibus, ſcilicet quid ſunt? & undè dicuntur, & quibus modis, & in qua ætate contrahuntur, & qualiter diſſolvuntur, & quis eſt effectus eorum.

Sponſalia quid ſint.

Sponſalia ſunt Matrimonii inter. Virum, & Mulierem futuri promiſſio, vel futurarum nuptiarum promiſſio. Dicuntur autem à ſpondendo, ideſt promittendo.

Quinque modis contrahuntur, & primo ſimplici, & nuda ſponſione. D. Th. in ſup. 3. p. q. 74. art. 1.

Contrahantur autem quinque modis. Primò ſimplici, & nuda ſponſione, ut cum dicit vir mulieri. *Accipiam te in meam uxorem.* Et mulier. *Accipiam te in meum maritum*, vel alia verba æquipollentia, ut ſi dicat Vir *ducam te in uxorem*, vel *promitto, quod te accipiam, vel ducam in uxorem*. Et iſta vera ſponſalia, quæ per verba de futuro contrahuntur. Si verò per verba præſentis temporis contrahuntur, ut ſi vir dicat. *Accipio te in meam uxorem*, & illa reſpondet. *Accipio te in meum maritum*, vel conſimilia verba dicant, quæ mutuum conſenſum utriuſque de præſenti ſignificent, putà cum dicit. *Conſentio in te, tanquam in meam uxorem*, vel ſolùm dicit. *Conſentio in te, tanquam in meam.* Et illa eadem dicit: *conſentio in te tanquam in meum maritum*, vel *in te, tanquam in meum*, vel cum dicit vir. *Ab iſto tempore tenebo te, vel habebo te pro mea uxore, & tibi fidem, ſicut uxori ſervabo.* Et eadem è converſo dicit Uxor viro. Talia dicuntur ſponſalia de præſenti. Sed impropriè, quia verè eſt Matrimonium, ita quòd licèt eam carnaliter non cognoſcat, tamen non licèt alicui eorum nubere, multominus ſi cognoverit, & ſi nupſerit, quamvis ſecundam carnaliter cognoſcat antequàm primam, ſivè non, eſt ſeparandus ab ea, & compellendus redire ad primam, ſivè juramentum ſit interpoſitum, ſivè non.

In hoc caſu quando dicantur ſponſalia de futuro, hoc eſt verè ſponſalia.

Et quando dicuntur ſponſalia de præſenti, hoc eſt impropriè ſponſalia, hoc eſt verè matrimonium.

CAP. II.

De fidei datione.

Item fidei datione, ut cum immiſſa, vel injecta manu mulieris dicitur. *Do tibi fidem de accipiendo te in uxorē*, & illa reſpondet. Si tunc mulier non reſponderet, ſed taceret, vel è contra. Tunc quia ex una parte claudicarent, non poſſunt dici contracta ſponſalia, niſi enim voluerit, qui tacuit, compelli, non poteſt. Et hoc verùm, niſi aliquo ſigno, vel indicio illa tacens oſtendit ſibi placere, quòd agebatur, & contractui ſponſalitiorum acquieſcere, quod præſumitur, ſi ante fidem ſic datam, tractabitur continuè inter eos de ſponſalibus, vel matrimonio contrahendo, ipſa non contradicente, ſed acquieſcente, præſertim ſi ipſa requiſita ſpontè dedit manum ad fidem recipiendam. Si autem, vel non tractabatur de ſponſalibus, vel Matrimonio ante, vel ſi tractabatur, ipſa tamen contradicebat, licèt ille ſubitò manu injecta, dederit fidem, ut dictum eſt, non credendum eſſe præſumendum pro Matrimonio, licèt illa tacuerit ex ſimplicitate fortè, vel ex verecundia.

In hoc caſu ſi mulier non reſpondeat, ſed tacuit, quid ſentiendum, aut agendum.

CAP.

Digitized by Google

CAP. III.

De juramenti interpoſitione.

In hoc caſu, ſi vir ſe abſentet ad partes longe remotas quid agendum ſit

ITem juramenti interpoſitione, ut cum aliquis promittit, vel fidem dat, vel aliquam ducturum cum juramento, quo caſu, ſi non fuerint addita verba de præſenti, vel carnalis copula ſubſecuta, ubi vir ſe tranſfert, vel abſentat ad aliàs partes longas, mulier ſponſa alteri nubere poteſt, interpoſita de periurio pœnitentia: etiamſi per eam ſteterit, quominus Matrimonium fuerit conſummatum, vel ſi eſſet dubium. Si tamen per eam non ſteterit, non imputatur periurium. Judicium tamen Eccleſiæ intervenire debet, & licentia.

Quid itidem agendum ſi datæ fuerint arrhæ ſponſalitia ſolvantur.

Item datis arrhis ſponſalitiis, ſcilicèt aliqua pecunia, vel aliis rebus: quæ quidem arrhæ datæ nomine ſponſalitiorum, reſtituendæ ſunt à ſponſo, vel ſponſa ſupervivente, niſi perſona defuncta cauſam dederit, ut Nuptiæ non ſequerentur. Et iſtæ arrhæ ſponſalitiæ datæ amittuntur ab ea parte, quæ cauſam præſtat, quòd nuptiæ, non ſequantur. Et ideò eſt cautela, quòd ſi burgenſis dives velit collocare in matrimonium filiam ſuam nobili potenti, ſed indigenti, ut det magnam quantitatem pecuniæ pro arrhis, & ſtipuletur ipſas in quadruplum. Tunc enim ſi per donantem ſtet quominùs ſequatur Matrimoniũ, amittit arrhas. Si per recipientem, reſtituit, & de ſuo tantundem non ampliùs, niſi per ſpeciale pactum arrhæ in quadruplum fuerint ſtipulatæ, in tantum enim poteſt extendi ſtipulatio, & non ultrà.

Alias arrharum.

Et hæc *arrum* appoſitio favorabilis eſt, & allectiva ad conſentiendum in Matrimonium, pœnæ autem odioſæ, & ideò non poſſunt apponi, ut infrà dicetur.

CAP. IV.

De Anuli ſubarrhatione.

Non refert ex qua materia fuerit anulus.

ITem anuli ſubarrhatione, quæ vulgo dicitur deſponſatio, ſed proprius ſubarrhatio nuncupatur, quæ fit per anuli immiſſione, quæ eſt ſignum amoris, nec diſtinguimus cujuſcumque materiæ fuerit anulus, quia quandoque de palea, vel ſunco fieri conſuevit, maximè inter habitantes in caſalibus, & pecorarios, ſive ruſticos, ſicut de facto pluries habuimus.

Cur datur anulus in ſponſalibus?

Et eſt notandum, quòd anulus ſemper datur in ſponſalibus propter mutuæ dilectionis ſignum, qui in quarto digito idèo ponitur, quia in eo vena quædam ſanguinis ad cor uſque pervenit, ut ſic tali ſigno, corda eorum fortiùs jungantur.

Cur anulus in quarto digito ponatur.

*De Philoſopho, qui primus inſtituit ſubarrari ſponſas anulo ferreo, cui illigatus erat adamas. Forſan * adamantem.*

Undè quidam Philoſophus ſapiens, Protheus nomine, primam ob amoris ſignum ferreum anulum fecit, & ibi * *adamationem* incluſit, & inde ſubarrhari ſpõſas inſtituit, quia ſicut ferrum omnia, domat, ſic Amor omnia vincit, quia nihil amoris furore vehementiùs. Et ſicut Adamas eſt infrangibilis, ſic & amor eſt inſuperabilis. *Fortis eſt enim, ut mors dilectio*, & idèo in præfato digito, in quem vena procedit à corde, portari inſtituit. Poſtmodum verò pro ferreis ſunt aurei annuli conſtituti, & pro adamante gemmis aliis ornati: quia ſicut aurùm cætera metalla, ſic amor cætera bona præcellit, & ſicut aurum gemma decoratur, ſic contingat amor cæteris virtutibus adornatur.

Subarrhatio per donationem etiam fit, & per alia itidem inſignia: puta per oſculum.

Subarrhatio tamen fit non ſolùm per immiſſionem anuli, ſed etiam per donationem aliarum rerum, vel aliorum inſignium, puta per oſculum. Et quãdoque fit hujuſmodi ſubarrhatio interveniente conſenſu de præſenti, quandoque non interveniente. Sed ſivè interveniat, ſivè non, dummodo cõſtet de ſubarrhatione præſumuntur ſpõſalia, ſi fiat ſubharratio hujuſmodi à Patre. Si autem fiat à ſponſis præſumuntur pro matrimonio, niſi probetur contrarium, vel niſi ætas repugnet, vel conſuetudo, vel ſi cauſa joci factum eſſet, & hoc conſtaret legitimè.

CAP. V.

De ſponſalibus ſub conditione contractis.

Diſtinctio inter conditionem appoſitam per modum pœnæ, & appoſitam per modum determinationis contractus, vel conſenſus.

COntrahuntur autem ſponſalia quandoque ſub conditione, quo caſu, aut conditio apponitur per modum pœnæ, ut ſi dicat. *Promitto contrahere tecum ſub pœna centum unciarum, vel ſi non contraxero tecum dabo tibi centum uncias.* Tunc quia matrimonia debent eſſe libera nullius vigoris eſt, undè etiamſi non contrahar, non tenetur ad pœnam. Aut apponitur, ut de-

Diſtinctio item inter conditionem appoſitam, quæ ſit honeſta, & inter eam, quæ ſit inhoneſta.

determinatio contractus, ſive conſenſus, tunc aut eſt conditio honeſta, ut ſi dicat vir. *Accipiam te in meam, ſi placuerit parentibus meis*. Vel ſi contrahere volens, cum ſclava, vel Judæa dicit: *Accipiam te in meam, ſi fueris Chriſtiana, vel ſi volueris converti ad fidem*, his caſibus ſtante conditione, ſtant ſponſalia, aliter non. Aut conditio eſt inhoneſta quantum ad ſubſtantiam matrimonii, ut ſi dicat. *Accipiam te in meam, ſi venenis ſterilitate procuraveris, vel ſi procreationem prolis evites, vel donec inveniam aliam honore, vel facultatibus digniorem, aut ſi pro quæſtu adulterandam te tradas*, aut aliud ſimile, tunc ſponſalia non tenent, & nulla eſt obligatio. Aut eſt conditio inhoneſta, non tamen contra bonum, aut ſubſtantiam matrimonii, ut ſi dicatur. *Accipiam te in meam, ſi furtis meis conſenſeris*, vel *ſi furata fueris*, vel *ſi Deum offenderis*, tunc tenent ſponſalia, & talis conditio pro non adjecta habetur.

Si ſit inhoneſta, at non contra bonum, aut ſubſtantiam Matrimonii, habetur pro non adjecta.

CAP. VI.

Ad vitandas fraudes in ſponſalibus, quid attendi debeat.

Ad vitandas fraudes, quid attendi hac in re debeat.

ET idèo propter fraudes, quæ fieri poſſent circa hoc attendendum, quòd ſi ſponſalia contracta fuerint, ſub conditione honeſta etiam cum juramento; & pendente ea interveniat conſenſus de præſenti, vel carnalis copula ſubſequatur, tunc receſſum eſt à conditione, & eſt verum matrimonium inter eos, etiamſi ante coitum proteſtaretur, ſe nolle propter hoc à conditione recedere.

Idem dicendum, ſi conditio fuerit inhoneſta.

Et idem dicendum ſi conditio fuerit inhoneſta, quia contra bonum Matrimonii: nam ſi poſtea coram teſtibus demittatur, & ſic cognoſcit eam carnaliter, quia tunc proinde judicandum pro Matrimonio, ac ſi per verba de præſenti conſenſiſſent.

Judicandum etia pro Matrimonio ſi unus conjugum ponit conditionē contra bonum Matrimonii, & alter contradicit, vel tacet.

Judicabitur etiam pro Matrimonio, ſi unus conjugum ponit conditionem contra bonum Matrimonii, & alter contradicit, vel tacet, quia non impeditur Matrimonium, niſi ambo in hanc conditionem conſenſiant.

Item ſi conditio ſponſalibus appoſita fuerit hæc *ſi permiſerit me habere rem, cum te*, & ſubſequatur copula.

Judicabitur etiam pro matrimonio, ſi ſub hac conditione contrahantur ſponſalia, ſi permiſerit, cum habere rem, cum ea, & ſubſequatur carnalis copula; nam ſi conditio intelligatur de fornicario coitu, cum ſit turpis pro non adjecta habetur, & in primo coitu Matrimonium præſumptum eſt. Si intelligatur de legitimo, multò fortiùs eſt Matrimonium, potiùs enim videtur hortatio, ideſt, quòd promittat ei ſecum rem habere, aut modus, aut cauſa, quàm vera conditio.

Idemque dicendum ſi dicat: *Accipiam te, vel accipio tu uxorem ſi invenero te Virginem, vel ſi in primo coitu mihi placueris*, ut ſubſequente carnali copula judicetur pro matrimonio propter ſcandalum, & propter defectum probationum.

An hoc procedat in judicio etiam Animæ?

In Judicio tamen animæ dicunt quidam, ſi omninò ſit occultum, non eſſe Matrimonium. Undè bonum eſſet, quòd mulier, quæ ſcit veritatem, & in fraudem celat, ſic decepta remanere, & huic ſubveniretur, qui forſan intendebat vitare bigamiam: quia nec conſenſit, niſi ſub conditione, quæ honeſta fuit, licièt actus inhoneſtus.

Judicabitur etiam pro Matrimonio, ſi quis dicat: *Promitto tibi, quod ſi unquam contraxero tecum, contraham, ut permittas me coire tecum*: ſi ſequatur coitus, præſumendum eſt pro Matrimonio, potiſſimè ſi ponatur conditionaliter ſub hoc ſenſu, ideſt, ſi permittas me coire tecum, contraham tecum, quia tunc, ut eſt ſuperiùs dictum, illa conditio habetur pro non adjecta, quia videtur intelligere de coitu fornicario, & ideo ab illa conditione *ſi unquam*, &c. receſſum eſt per carnalem copulam ſubſequentem.

Idem ſentiendum, ſi ly permittas me coire tecum non ſonet in conditionem.

Et idem ſi quòd dicitur permittas me coire tecum, non ſonet in conditionem, ſed potiùs ſit ex hortatio, ſeù provocatio ad coitum, ut expreſſio modi, vel cauſæ, ut ſic utroque caſu ſit pro Matrimonio přſumendum.

CAP. VII.

In ſponſalibus Advertendum ſi conſenſus ſit de præſenti, & conditio de præterito, vel de præſenti.

ET de conditionibus appoſitis in ſponſalibus advertendum, quia ubi eſt de præſenti conſenſus, & conditio eſt de præterito, ut *Accipio te in meam, ſi mortuus eſt Pater tuus, vel de præſenti, ut accipio te in meam ſi Virgo es*, his caſibus ſtante conditione ſtet Matrimonium.

Si

Si conditio ſit de futuro neceſſario, *ut accipio te in meam ſi ſol oritur, cras*, tunc eſt Matrimonium, quia talia futura jam ſunt præſentia in cauſis ſuis.

Aſt conditio de futuro ſit contingens, tunc non ſit matrimoniū, niſi ſequatur copula carnalis, quia tunc ſic promittens receſſiſſe intelligitur à conditione.

Si conditio ſit contingens, ut datio pecuniæ, vel acceptatio parentum, tunc non Matrimonium, eo quòd conſenſus pendet de futuro, ſicut & conditio, & judicandum tunc ſicut de futuro, niſi carnalis copula ſequeretur, quia tunc receſſiſſe intelligè à conditione, ut ſuperiùs declaratum eſt, & idem, ſi diceret: *Contraho tecum, ſi ſol erit in cancro, in æſtate inſtanti*, non eſt Matrimonium, antequam extet conditio. Et ſi medio tempore contraheret, cum alia per verba de præſenti ſine conditione, tenet Matrimonium, quia licèt conſenſus fuerit de præſenti, ſed conditio de futuro. Idem ſicut de conſenſu futuro, ut ſic ad omnia facta relatio intelligantur ſpōſalia, vel Matrimonium. Quibus circumſpectis omni concordata opinione, non peccabit diligenter intuens mentem, & effectum verborum.

Non tenet Matrimonium, ſi quis ſignificaverit Patri abſenti, quod contraheret, cum aliqua ſi ille voluerit, ſed antequam Pater conſentiat, voluntatē mutet.

Et circa præmiſſa notandum, quòd ſi quis ſignificaverit Patri abſenti, quòd contraheret, cum aliqua muliere, ſi ille voluerit, ſed antequam Pater conſentiat, mutat voluntatem, dicens, quòd nullo modo vult illam etiamſi pater conſentiat, pater tamen hoc ignorans conſentit, eo caſu, non eſt Matrimonium inter illos, & ideò ſi contrahat, cum alia, tenebit Matrimonium, quia non dicitur conſenſus, niſi duret tempus, quo pater conſentit, antequam tamen tranſeat ad ſecunda vota, compelli debet, ut illam recipiat, ex quo ſemel in eam conſentit ſub conditione, quæ extitit.

Et ſi quis dicat: *accipio te*, vel *ducam te in uxorem*, vel *dabo tibi centum uncias*, *ſi permiſeris*, vel *ut permittas me coire tecum* ſi carnalis copula ſubſequatur, non credimus Matrimonium præſumptum, cum ille opinionem ſibi retinuerit, à qua non intelligitur recedere propter carnalem copulam.

In ejuſmodi caſu non habetur Matrimonium præſumptum. & ſi carnali copula ſubſequatur.

Et ſi dicat; *Promitto tibi, quòd non deficiam tibi ad vitam meam, ut permittas*, vel ſi permittas *me coire tecum*, propter carnalem copulam ſubſecutam, non debet præſumi pro Matrimonio, niſi taliter contrahentes intenderint per hujuſmodi verba ſponſalia contrahere, & de hoc Judici conſtet, cum per hujuſmodi verba negativa, & ſimilia, non conſueverint contrahi Matrimonia.

In ejuſmodi caſu non præſumitur pro Matrimonio poſt carnalem copulam ſubſecutam niſi conſtet, quod taliter contrahentes intēderint per ejuſmodi verba ſponſalia contrahere.

Secus ſi dicat: *Ego ducam te anno elapſo, ut permittas*, vel *ſi permittas me tecum coire*, & carnalis copula ſubſequatur, quo caſu præſumendum pro Matrimonio, quia propter carnalem copulam videtur renunciaſſe dilationi temporis.

In hujuſmodi autem caſibus, & ſimilibus, qui non ſunt omninò expreſſi in jure, conſuluimus non eſſe præcipitandam ſententiam, nec adulterium pertinaciter aſſerendum. Et ſi poſt hujuſmodi contractus conditionales tranſeant ad alia vota ſolenniter, fortè tutiùs eſſet diſſimulare, aut Papam conſulere, quàm Matrimonium contractum, cum ſecunda ſolenniter dirimere.

In his tamen, & ſimilibus caſibus non omninò in jure expreſſis, non eſt præcipitanda ſententia.

Ubi verò quis contraheret, cum una, ſub conditione de futuro, & interim, cum aliâ purè teneat Matrimonium, ſecundum non revocabitur extante conditione in primo caſu appoſita.

Secundum Matrimonium tenet. cū quis contraxit, cum una ſub conditione de futuro, & cum alia purè.

CAP. VIII.

De tempore, quo ſponſalia contrahi poſſunt.

Contrahuntur autem ſponſalia in ſeptennio completo, & à ſeptennio ſuprà, quoniam tunc incipiunt habere diſcretionem, & pueris, ac puellis ex tunc placere ſponſalia conſueverunt.

Sponſalia contrahuntur in ſeptennio completo, & à ſeptennio ſuprà. ita D. Th. in ſup. 3. p. q. 74. art. 2. ad 7.

Si verò ante ſeptennium ipſi, vel parentes eorum nomine contrahant ſponſalia, nihil agunt, niſi malitia ſuppleret ætatem, & mulier tentata fuerit, quia in quibuſdam magis acceleratur rationis uſus. Licet quidam dicunt hoc locum habere in matrimonio, & non in ſponſalibus.

Quid dicendum de ſponſalibus contractis ante ſeptennium, ſi malitia ſuppleat ætatem.

Et ſi ante ſeptennium contrahant, ut quandoque magni viri faciunt, ſi antequàm venerint ad ſeptennium, incipiunt eis placere ex tunc valerer, ità quòd quamvis ſponſus eam non cognoſcat carnaliter, conſanguineam ejus habere non poterit in uxorem, nec è contra.

Sponſalia contracta ante ſeptennium ſi incipiant placere antequam ſeptennium advenerit, ex tunc valent.

Si autem unus ſit ſeptennis, & alter infrà, non valent ſponſalia, niſi poſteà ratificarentur. Undè dicimus, quòd ſi adveniente ætate legitima contrahentes intelligunt, quòd actum eſt, & habent ratum expreſsè, vel ta-

Non valent ſponſalia ſi unus ſit ſeptennis, alter infra ſeptennium, niſi poſtea ratificentur.

citè

citè, quòd præſumitur in hoc ſolo, quòd non contradicunt ratificari videntur ſponſalia, vel Matrimonium, præſertim ſi ſimul morabantur.

Si neque expreſsè, nec tacitè conſentiunt, nulla omninò ſunt ſponſalia, nec publicæ honeſtatis juſtitiã inducunt.

Quòd ſi, nec tacitè, nec expreſsè conſentiunt poſt ſeptennium, adeo invalida ſunt ſponſalia, quòd nec publicæ honeſtatis juſtitia oritur ex eiſdem.

Quando ex ſponſalibus per parentes cõtractis, oriatur publicæ honeſtatis juſtitia, quãdo ſecus.

Sponſalia, ſive promiſſiones, quæ contrahuntur per parentes, non ligant, niſi expreſsè conſenſerint, vel tacitè, vel ſi præſentes fuerint, nec contradixerint, & ex eis oritur publicæ honeſtatis juſtitia. Et idem ſi filii erant tempore ſponſaliorum abſentes, & ignorantes, ſed poſt rata habent tacitè, vel expreſsè, aliàs ex ſponſalibus talibus, nec ipſi filii obligantur, nec publicæ honeſtatis oritur juſtitia, niſi in ætate legitima conſtitutis pueris placeat id, quòd pro eis factum eſt, & ſi reclamaverint, conſenſu non adhibito, non prohibetur alter conſanguineam alterius accipere.

CAP. IX.

Lapſus temporis, non confirmat ſponſalia ante legitimam ætatem contracta: niſi liquidò conſenſus appareat.

ET præmiſſis caſibus ſecundùm juris novi determinationem dicimus lapſum temporis ſponſalia ſic contracta inter tales per ſe, vel per parentes ante ætatem legitimam amborum, vel alterius eorundem, non confirmare, niſi per cohabitationem eorum mutuam, ſeu aliàs verbo, vel facto ipſorum liquido apparet, eos in eadem voluntate perdurare, ut dictum eſt, & etiam dicimus, quòd cum ſint nulla ratione defectus conſenſus, non inducerent publicæ honeſtatis juſtitiam.

Lapſus temporis præciſè ſumptus, neque Matrimonium confirmat per verba de præſenti contractum, inter duos impuberes, non proximos pubertati, in quibus malitia non ſupplet ætatem.

Lapſus etiam temporis, non confirmat Matrimonium per verba de præſenti contractum inter duos impuberes, non proximos pubertati, aut in quibus ætatem malitia non ſupplebat, vel unum puberem, & alium impuberem: illa enim verba, licèt haberent conſenſum de præſenti, juris tamen interpretatione propter defectum ętatis ſponſalia induxerunt dũtaxat: carnalis autem copula ſubſecuta, vel modus alius ſubſecutus, per quem notaretur perſeverantia, denotarent Matrimonium, per dictum tamen contractum, qui valuit, ut potuit, publicæ honeſtatis juſtitia eſt inducta.

CAP. X.

Quid dicendum, cum quis jurat dare unam ex filiabus ſuis in uxorem, non nominando, cum plures habeat.

ET ſi juraſti mihi dare unam de filiabus tuis in uxorem non nominatam, cum plures haberes, quamcumque dando liberaris, quia promiſſoris eſt electio ſemper, & ſi omnes moriantur, præter unam, ad illam dandam teneris.

Si quis unam obtulerit, & promiſſarius aliam acceptet, promiſſor liber eſt à juramento, & promiſſione. At ſi Promiſſarius unam ex illis cognoverit, aliam habere non poteſt.

Et ſi unam obtuleris, & illam non accepto, ſed aliam, liberatus es à juramento, & promiſſione, ſed ſi unam ex illis cognovero, aliam habere non potero, & Matrimonium præſumptum eſt, cum illa, maximè ſi contemplatione contractus præcedentis ipſam cognoverim, & cogendus ſum conſentire.

In ejuſmodi caſu ſi prima conſenſit expreſſè, vel tacitè, non poſſunt haberi ſponſalia cum ſecunda.

Quòd ſi juraſti mihi dare filiam tuam certam, & nominatam, cum haberes plures, & ſi non poſſem habere illam aliquo caſu interveniente debuiſti dare aliam, vel tertiam, & ſic de aliis teneris dare primam, & ad hoc laborare bona fide, quòd ſi non potes facere, tunc ſi prima conſenſit, immo expreſſè, vel tacitè, puta quia ipſa ſciente, præſente, & non contradicente fuerint contracta ſponſalia, vel ſaltem poſtea ratificante, & ſi fuerint inter me, & ipſam ſponſalia, ſecundam habere non poſſum, ſi tamen prima nullatenus conſenſit, tunc ſecundam habere poſſum, & ad illam teneris, & ſic de aliis.

CAP. XI.

Sponſalia poſſunt per nuntium, vel per litteras contrahi, & quomodo.

COntrahuntur etiam ſponſalia per nuntium, vel per litteras, & hoc quotidie videmus fieri, maximè inter magnates: conſtat enim abſentem abſenti deſponderi poſſe, ſi abſens hoc ſciat, quia nuntium miſit ibi de conſcientia ſua, vel poſtea ratum habuit, quamvis de hoc ab initio nihil ſciret. Verba autem nuntii hęc erunt. *Promitto tibi de mandato talis Domini mei,*

Verba nunti i quæ nam eſſe debeant

Quando puella respondentis nuntio, vel rescribentis.

mei, & nomine ejusdem, quòd ipſe te duces in uxorem, & hoc in animam ſuam juro. Verſa vice puella nuntio dicit, vel reſcribit. *Promitto tibi nomine Domini tui recipienti, & ſibi per te, quòd ego ducam ipſum in virum, niſi per ipſum ſteterit, & hoc juro.*

Quid dicendum ſi abſentis pœnitentia intercedat antequam puella conſenſerit.

Quod ſi pœniteat abſentem antequam Puella ad quam mittebat conſenſerit: Sed ipſa poſt pœnitentiam talem conſenſit, dicendum, quòd ſi revocatio pervenit ad Procuratorem antequam mulier conſentiret, & ſic re integra nihil actum eſt; ſi non pervenit poſtquàm jam conſenſerat, & de hoc poteſt fieri fides Eccleſiæ, ſimiliter non valent ſponſalia, quia nec verè, nec interpretativè concurrerunt conſenſus, quòd ſi de mandato Procuratoris, & conſenſu mulieris ſubſecuto fiat fides. Sic de diſſenſu, ſeù pœnitentia, non liquet, ſtabit Eccleſia pro ſponſalibus, quia non judicat de occultis; quòd ſi nec conſentit, nec diſſentit, nec de hoc cogitar is, qui nuntium miſit, tempore illo, quo puella conſentit, ſtandum eſt ſponſalibus, cum favore Matrimonii, tum quia non habet obicem contrariæ voluntatis, tum propter juris poteſtatem, qua inter abſentes ſponſalia contrahuntur.

CAP. XII.

Dilui poſſunt ſponſalia per mutuum diſſenſum, accedente tamen Eccleſiæ authoritate.

Diſſolvuntur autem ſponſalia communi diſſenſu, ſi mutui ſe abſolvant, authoritate tamen Eccleſiæ, id eſt Epiſcopi, qui eorum diſſenſum, perſonas, & circumſtantias, & circumſpectus Judex conſpiciat, & ſic admittat, vel non admittat diſſenſum, & maximè attendat, ſi quid ſiniſtrum, aut deteriùs poſſet ſequi, ſi non * *admittent* diſſenſus, puta ſi odium, vel inimicitiæ ortæ eſſent inter eos.

Aliàs * *admitterentur.*

Diſſolvuntur etiã propter affinitatẽ ſupervenientem. D. Th. in ſup. 3. p. q. 74 art. 3. ad 4.

Item propter affinitatem ſupervenientem, pura quia ſponſus cognoverit conſanguineam, vel è converſo: ad quod probandũ ſufficit ſola fama, & etiã unus teſtis, nec eſſet Matrimonium confirmatum per verba de præſenti. Et hoc caſu bonus Judex arbitrabitur inſpecta qualitate perſonarum. Utrum malitioſè, vel bona fide, vel à ſuſpecto, vel à non ſuſpecto

In hoc caſu bonus Judex arbitrabitur pro qualitate perſonarum.

hoc proponatur, & ſic admittat, vel non admittat. Et conſulimus, quòd Judex ſecretò in talibus loquatur mulieri, quæ factum dicitur commiſiſſe; & ſi ſibi videtur, ipſam juramento adſtringat dicere veritatem. Et idem de aliis perſonis, quæ ipſum inſtruere poterunt in hac parte. Si quis autem malitioſum impedimentum objecerit, non effugiat Canonicam ultionem, & hoc ſæpè de facto habuimus.

CAP. XIII.

Diſſolvuntur ſponſalia per corporalem, vel ſpiritualem infirmitatem ſupervenientem.

Item propter Infirmitatem corporalem, vel ſpiritualem ſupervenientem: corporalem, ut ſi naſum amiſerit, aut oculos alter ſponſorum, vel lepram incurrerit, vel paraliſim, vel aliam deformitatem, quæ perſonam reddat inhabilem, ſeu turpiorem; quibus caſibus etiamſi juramentum interveniſſet, non tenetur implere: ductam tamen ante, non poſſet dimittere. Spiritualem, ut ſi poſt, eſt fornicata, vel facta hæretica, vel aliàs infidelis, & idem in Sponſo. Licèt ex gratia maſculi faciliùs recipiantur à fœminis, quia minus turpis videtur fornicatio maſculi, pro eo, quòd frequentiùs accidit, non tamen hoc de jure.

Spiritualis infirmitas, quæ ſit.

Advertendum tamen eſt, quòd ſi ſponſa de futuro invita, & contradicens corrumpitur, ſponſus nõ cogitur talem ducere, ſi proponit ordinari poſt mortem ejus, quòd non poſſet, ſi corruptam duceret; aliàs compelli poſſet eam ducere, cum ipſa non fuerit in culpa: licèt, quidam ſimpliciter dicant, quòd non debeat cogi, ut talem ducat.

Si ſponſa de futuro invita & contradicens corrumpitur, ſponſus nõ cogitur talem ducere, ſi proponat ordinari poſt mortem ejus.

Quid ſi ipſa non fuerit in culpa?

Et idem ſi quis de futuro deſponſet corruptam, quam credit Virginem, ſi hoc percepit ante carnalem copulam.

Quid ſi quis de futuro deſponſet corruptam, quam putat Virginem?

Item propter fugam ſponſi, vel ſponſæ ſe ad aliam Provinciam transferentis, recepta tamen de periurio, & promiſſione non ſervata pœnitentia, ſi per eam, vel eum ſteterit, quominus Matrimonium fuerit conſummatum.

Diſſolvuntur etiã per fugam ſponſi, vel ſponſæ ſe ad aliam provinciã transferentis.

CAP. XIV.

Quandiù expectandus ſponſus præſens in eadem Provincia.

CUm autem in ſponſalibus,non ſit terminus appoſitus per jus Canonicum, liceè lex ſtatuat ſponſum præſentem in eadem Provincia, expectandum per biennium, vel trienniū: tamen meliùs videtur dicendum, quòd bonus judex inſpecta qualitate perſonarum tempus legale poterit abbreviare, vel prorogare, quo lapſo rebelles… nitentem excommunicabit.

Bonus judex inſpecta qualitate perſonarum poteſt abbreviare tempus legale D. Th. in ſup. 3. p. q. 74. art. 3. ad 2.

Conſiderari, etiam debet hoc caſu neceſſitas, puta infirmitas abſentis, mors parentum, ſeu capitalia crimina, aut longæ peregrinationes, quæ ex neceſſitate fiunt, ut * *ſimiliter* expectari debeat abſens, quouſque illa neceſſitas ceſſet.

Quænam expendi debeant in hujuſmodi caſu.

Vel potiùs * *ſcilicet*.

CAP. XV.

Majus vinculum ſuperveniens prima ſponſalia diſſolvit.

ITem propter majus vinculum ſuperveniens, ut ſi alter ſponſorum contraxit, cum alio per verba de præſenti, vel per verba de futuro, & ſequitur carnalis copula, tunc enim ſolvuntur prima ſponſalia ipſo jure. Sed debet agere pœnitentiam de fide, vel promiſſione mentita. Si tamen ſponſam primam carnaliter cognoviſſet, ſecus eſſet, quia duraret.

Quòd ſi adoleſcens ſponſam de futuro tentaverit, non tamen cognoverit, & ſequenter, cum alia per verba de præſenti contraxerit, ſolvuntur ſponſalia, quia nihil obſuit conatus ſine effectu.

Hac in re nihil obeſt conatus ſine effectu.

Et ſi prima ſponſalia nuda ſunt, & ſimpliciter contracta per verba de futuro: Secunda juramento firmata, debet ſervare prima, non obſtante juramento, quod vinculum iniquitatis eſſe non debet, agere tamen debet pœnitentiam de perjurio ſic commiſſo, quòd verum intelligimus, niſi carnalis copula, cum ſecunda interveniſſet, quæ carnalis copula, ſi præcedat ſponſalia, nihil operatur, aliàs ſic, ut ſæpè diximus.

Si prima ſponſalia nuda ſunt, & ſimpliciter contracta per verba de futuro, ſecunda verò juramento firmata, ſervari debent prima.

Item ſi dicatur fama inter Sponſos Canonicum impedimentum; & de fama, vel ſcandalo doceatur. Item ſi alter ſponſorum ad Religionem tranſivit, quòd poteſt facere etiam altero invito, ante carnalem copulam, & ille, qui remanet in ſæculo, abſolvitur ipſo jure à vinculo ſponſalium, etiamſi fuerant ſponſalia de præſenti, potiſſimè ſi convenienti tempore expectatus, & debito modo requiſitus, non revertitur.

Alii caſus, in quibus diſſolvuntur ſponſalia.

Sponſalia dirimuntur, cum quis ad Religionem confugit, etiam uno illorum invito D. Th. in ſup. 3. p. q. 74. art. 3.

Item ſi contrahens ſponſalia ante pubertatem, quæ eſt quatuordecim annorum in maſculo, duodecim in muliere, veniens ad pubertatem contradicit, & petit abſolvi à vinculo ſponſalium, & dari ſibi licentiam nubendi alii.

De contrahente ſponſalia ante pubertatem, & contradicente poſtquam ad pubertatem venit.

Et poteſt addi alius caſus, ubi aliquis uxoratus juravit alicui mulieri ipſam poſt mortem viri ſui, ducere in uxorem.

Et idem, ſi Mulier machinata eſt mortem viri, ut eum habere poſſet, cui fidem dederat, nam & hi caſus dirimerent Matrimonium, jam contractum.

Hi caſus dirimerent Matrimoniū jam contractum.

Et notandum, quòd prædictis caſibus, quibus ipſo jure non ſolvuntur ſponſalia, ſolvenda tamen ſunt judicio Eccleſiæ, ſcilicet authoritate Epiſcopi, non autem propria authoritate poſſunt ſe abſolvere.

In caſibus, quibus ipſo jure non ſolvuntur ſponſalia, ſolvenda ſunt judicio Eccleſiæ.

Et hæc verba dicimus, quando ſunt ſponſalia publicè contracta. Si autem vir, & mulier ſecretò ſponſalia inter ſe contraxerint, non videmus rationem, quare ſine judicio Eccleſiæ, nō poſſint diſſolvi in prædictis caſibus, cū ſecreta non ſubſint judicio militantis Eccleſiæ, niſi quoad forum pœnitentiæ. Hoc tamen caſu conſulimus Presbyteris, quibus hoc revelaretur, ut benè cauſam examinent, tanquam ſi in foro contentioſo eſſent, & inducant tales perſonas ad Matrimonium conſummandum, quantum poterunt.

Id tamen intelligendum ſi ſponſalia ſint publicè contracta.

CAP. XVI.

Cum agitur de diſſolutione ſponſaliorum purè contractorum, quid ſervandum?

ESt autem notandum pro ſummaria declaratione præmiſſorum, cum agitur de diſſolutione ſponſaliorum purè contractorum, quoniam autē ſunt ambò majores, ideſt adulti, aut minores, ſcilicet infrà duodecimū annum, vel decimum quartum, & ſu-

ſupra ſeptennium, aut unus major, & alter minor. Primo caſu, etiamſi juramentum intervenerit, multis rejectis opinionibus, credimus, quòd ſi probabiliter poteſt præſumi, quòd per ſententiam excommunicationis ille, qui vult reſilire, inducatur ad obſervationem juramenti; vel ſi fortè timeatur guerra, aut grave ſcandalum, niſi juramentum ſervetur, & ſi contraxerit, etiam coactus, non timetur veriſimiliter uxoricidium, vel ſimile periculum, debet ad hoc Eccleſiaſtica cenſura compelli, aliter enim, non eſſet medicinalis excommunicatio, ſed mortalis, quòd eſſe non debet, ſivè enim plectendo, ſivè ignoſcendo, hoc ſolùm benè agitur, ut vita hominum corrigatur: Aliàs autem coactiones fieri non debent, ubi pericula imminerent, cum difficiles exitus ſoleant maximè in Matrimoniis habere, & tunc monendi ſunt potiùs, quàm agendi.

Coactiones hac inre fieri non debent ubi pericula imminent.

Aliæ item hac in re ſervandæ.

Quo caſu attendendum, quòd exiſtens in peccato mortali, non cogitur ad pœnitentiam propter periculum, quod timetur. Item ſi talis excommunicaretur, & poſtea contrahat, cum alia per verba de præſenti, injungetur ei pœnitentia de fide mentita, & de contumacia, & abſolvetur, licèt non ſatisfaciat ſuper eo, pro quo fuit excommunicatus. Et ideo, quia ſatisfacere non poteſt, quia ſoluta ſunt ſponſalia propter fortiùs vinculum ſuperveniens. Nos autem talem, qui dolo carere non videtur, acriter dicimus mulctandum, & puniendum. In aliis verò caſibus duobus, ille, qui major eſt, vel, qui priùs pervenit ad ætatem adultam, tenetur, expectare minorem, donec perveniat ad ætatem legitimam ad Matrimonium contrahendum; & tunc ſi ille, qui minor erat tempore illo, quo fuerunt contracta ſponſalia, vel ambo, ſi ambo erant minores, reclamaverunt, vel conſentire noluerunt, judicio Eccleſiæ poterunt ab invicem ſeparari.

Major autem, ſivè pubes, qui contraxit ſponſalia, vel Matrimonium, cum impubere reſilire non poterit, cum ille, qui minor fuerit ad ætatem perveniens legitimam, vult Matrimonium conſummare, quia ex quo ſemel conſenſit in illum, non poterit amplius diſſentire. Non tamen intelligas, quòd tenuerit Matrimonium à principio, cum claudicare non poſſit, & conſenſus non concurrerint, ſed ex ſua obligantur promiſſione contrahere, & quantum in eo fuit, fecit.

Pubes, qui cum impubere contraxit ſponſalia, ex ſua promiſſione obligatur contrahere Matrimonium.

Matrimonium claudicare non poteſt.

CAP. XVII.

Mortaliter peccat, qui altero invito à ſponſalibus reſilit, niſi legitimum impedimentum interveniat.

Peccant autem mortaliter, qui altero invito reſilit à ſponſalibus poſt fidem interpoſitam, vel juramentum, niſi impedimentum legitimum interveniat; Et injungenda eſt pœnitentia pro peccato, licèt in foro contentioſo, non compellatur, quia Matrimonia coacta conſueverunt malos exitus habere. Ideo autem ille, qui major eſt; vel qui priùs pervenit ad ætatem legitimam, tenetur expectare minorem, quia interim poteſt mutare voluntatem, & placere ei, & iterum conſentire; ſicut dicimus de eo, qui vovit intrare Monaſterium, licèt ante ingreſſum pœniteat, tenetur tamen intrare; & probare ordinem, quia probato ordine, poterit mutare voluntatem, & placere ei, quod diſplicuit, licèt poſt hujuſmodi ingreſſum probationis, ſi ei diſpliceat, reſilire poſſit.

Cur tenetur expectare minorē, qui priùs pervenerit ad ætatem legitimam.

Et ſi pubes, qui contraxit cum impubere non expectat, ſed mutata voluntate contrahit, cum alio pubere per verba de præſenti, tenet ſecundum Matrimonium.

Quod ſi impubes factus pubes, ratificavit, ſed alius diſſentit, qui priùs pubes conſenſerat, & vocatus ad judicium per Epiſcopum contrahit, cum alia per verba de præſenti, tenet ſecundum Matrimonium, niſi ſponſa prima traducta eſſet in domum ſponſi, vel aliàs ſimul morarentur: traductio enim, & copula carnis æquiparantur.

Niſi ſponſæ primæ traductæ eſſet in domum ſponſi.

Et ſi quis contrahit ſponſalia ante ſeptennium, & poſtea Matrimonium ante annum pubertatis, tenent ſponſalia, quæ ante non valuerunt, quia videntur approbaſſe.

Quando tenent ſponſalia, quæ antea non valuerunt, quia videntur approbata.

Cum autem certū tempus in ſponſalibus apponitur; poſt lapſum temporis is, per quem non ſtetit, impunè nubit, ſed alii dabitur pœnitentia de fide mentita. Et iſto caſu, ubi arrhæ eſſent datæ ceſſaret pœna, de qua ſuperius diximus. Ceſſaret etiam in caſu alio, quando ſponſus fuit impeditus, dummodo

Poſt lapſum certi temporis in ſponſalibus appoſiti, impunè nubit is, per quem nō ſtetit.

modo cauſam impedimenti non præſtaſſet. Ceſſaret etiam propter cauſam, vel conditionem legibus interdictam, ut cum de jure Matrimonium ſequi non poteſt.

CAP. XVIII.

Sponſaliorum effectus, qui nam ſint.

EFfectus ſponſaliorum eſt, ut ea contrahens alii nubere prohibeatur, & Matrimonium contrahere, & perficere per cenſuram Eccleſiæ compellatur, niſi in caſibus ſuprà enumeratis, & aliis declaratis.

De impedimento publicç honeſtatis ex ſponſalibus orto.

Antè concilium tridentinum publicè honeſtatis impedimentum extendebatur uſq; ad quartum gradum, modo vero ex definitione trid. ſeſ. 24. cap. 3. tantum ad primū extenditur, & D. Th. in ſup. 3. p. q. 86. art. 4.

Ex ſponſalibus autem oritur quædam attinentia, quæ vocatur publicæ honeſtatis juſtitia, quæ impedit Matrimonium, & dirimit jam contractum; ut puta, ſi aliquis contrahat Matrimonium cum aliqua de cognatione illius uſque ad quartum gradūm incluſivè, quàm olim habuit in ſponſam, & è converſo, quod Matrimonium de jure non valet, quod impedimentum eſt ab Eccleſia introductum, propter ipſius Eccleſiæ honeſtatem. Et intelligendum eſt de ſponſa ſeptenni, vel ultra, etiam non cognita, quoniam ſi ante ſeptennium contracta ſunt ſponſalia, nullius efficaciç ſunt judicanda, niſi, ut ſuperiùs declaravimus, nec præſtant aliquod impedimentum, quia in talibus, tam animi, quàm corporis eſt defectus, ſicque non generant hanc juſtitiam.

Sponſalia ante ſeptennium contracta nullius efficacia ſunt, nec ejuſmodi impedimentum præſtant.

Quid dicendum de conſanguinea furioſi continui.

Et ex hoc dicimus, quod conſanguineus furioſi continui, ſponſam ejuſdem furioſi poterit ducere in uxorem, cum conſenſus deficiat.

Quòd ſi ſponſalia non tenuerunt, quia non de jure, ſed de facto rantùm contracta fuerunt. Verbi gratia. Deſponſavit aliquis conſanguineam propriam, vel Monachus, vel Clericus in ſacris ordinibus conſtitutus, vel frigidus, vel perpetuo maleficio maleficiatus, vel ſectus, deſponſat aliquam de facto, his caſibus, & ſimilibus præſtatur impedimentum conſanguineis, & oritur publicæ honeſtatis juſtitia, quæ contrahitur per ſponſalia per verba de præſenti, vel de futuro, ſivè de jure, ſivè de facto tantùm contracta, licèt non fuerit affinitas, quæ non contrahitur, niſi per carnalem copulam.

Hoc impedimentum oritur ex ſpōſalibus ſive de jure, ſive de facto tantùm contractis.

Ex ſponſalibus autem ſub conditione contractis, non oritur publicæ honeſtatis juſtitia; cum edictum de Matrimonio ſit prohibitorium, & nec in jure expreſſum reperitur.

Non oritur ex ſpōſalibus ſub conditione contractis.

CAP. XIX.

De Matrimonio, ejuſque Natura, Cauſis, & effectibus.

Dicendorum ordo

SEquitur videre de Matrimonio, ſcilicet quid ſit, & undè dicatur, & ubi, & à quo fuit inſtitutum, quis poſſit contrahere, qualiter conrrahatur, & quare, quis ejus effectus, & qualirer diſſolvatur, ſeu quæ impediant Matrimonium contrahendum, & dirimant jam contractum.

Quid ſit Matrimonium.

Matrimonium eſt conjunctio maris, & fœminæ, individuam vitæ conſuetudinem retinens Divini, & humani juris communicatio.

Matrimonium unde dicatur.

Cur denominetur magis à Matre, quàm à Patre. D. Th. in ſup 3. p. q. 75. art. 2.

Dicitur autem Matrimonium Matris munium, ideſt officium, quia dat mulieribus eſſe Matres, & denominatur magis à Matre, quàm à Patre; quia in principaliori bono Matrimonii, ſcilicet, in prole magis laborat, quàm Pater: nam proles ante partum eſt Matri oneroſa, in partu doloroſa, & poſt partum laborioſa. Eadem ratione ſubſtantia viri, & mulieris vocatur Patrimonium, quia Pater magis laborat in acquirendo, quàm Mater.

Ubi fuit inſtitutum.

Fuit inſtitutum Matrimonium in Paradiſo à Deo, & ante peccatum per illa verba Adæ ore prophetico dicentis: *Gen. 2. hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea. Et propter hoc relinquet homo Patrem, & Matrem, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carne una,* ſcilicet unius pueri procreandi.

CAP. XX.

Quæ perſonæ Matrimonium contrahere poſſint.

POteſt autem contrahere Matrimonium quæcūque perſona apta ad conſentiendum, & coeundum, quòd ideo dicimus, quia puer licèt infrà legitimam ætatem, ideſt quartum decimum annum, vel puella infrà duodecimum, dicat verba ad Matrimonium contrahendum apta, tamen quia conſentire non poteſt, nullum eſt Matrimonium. Et ille, qui caret utroque teſticulo, conſentire non poteſt in carnalem copulam, cum effectu. Similiter furioſus, vel inſanus, non contra-

Qui contrahere nequeant.

De furioſo, vel inſano, quid dicendum, & quid in eo advertendum.

trahit, qui caret uſu rationis. Et hoc verum quamdiù eſt in furore, quoniam ſi habet lucida intervalla, & aliquando redit ad ſanam mentem, & nubere poteſt, & teſtari omnia, quæ alii poſſunt. In hoc tamen ſatis eſt advertendum, & magna diſcretio adhibenda, quando verè uſum rationis habere dicatur. Nam plerique in ſermonibus diſcreti apparent, qui furioſum exitum patiuntur.

De meretrice incorrigibili. Edictu de Matrimonio eſt prohibitorium, undè omnis, qui non prohibetur contrahere poteſt.

Meretrix quoque contrahere poteſt, ſi velit ſe corrigere, ſecus, ſi non ſit corrigibilis. Et breviter Edictum de Matrimoniis eſt prohibitorium, hoc eſt, quòd omnis, qui non prohibetur contrahere, poteſt, & admittitur.

De ebrio, quid dicendum.

Ebrius autem, ſi ita ſit ebrius, quòd nullo modo habet uſum rationis, neſciens omnino quod agit, quia deeſt conſenſus, idem, quòd in furioſo dictum eſt. Et ſi poſt ebrietatem cognoſcat illam, quam deſponſaverat exiſtens in ebrietate per verba de præſenti, vel de futuro, credimus, quòd propter hoc non ſit Matrimonium ſi conſtiterit Eccleſiæ de tali ebrietate, niſi quod fecerit in tali ebrietate, ratum habuerit poſt ebrietatem. Si autem non fuerit tanta ebrietas, quòd uſum rationis auferret, poſſunt tales Matrimonium contrahere, & ſponſalia. Et ſi poſt ſponſalia ſequatur carnalis copula, præſumitur pro Matrimonio.

Quid de excommunicato, qui cum excommunicata contrahit?

Excommunicatus autem, ſi cum excommunicata contrahat, Matrimonium tenet ex poſt facto, licèt contrahere non debeant, cum actus legitimi talibus ſint prohibiti.

CAP. XXI.

Matrimonium, quoque inter abſentes contrahi poteſt: & qua cum conditione.

INter abſentes, quoque Matrimonium poteſt contrahi, ſicut de ſponſalibus diximus, & per omnia hic recita, quæ de conſenſu, & diſſenſu ibi notavimus, quoniam idem in Matrimonio, ſicut in ſponſalibus diximus judicandum.

Quænam in hoc caſu eſſe debeant verba nuntii in Matrimonio de præſenti.

Verba nuncii in Matrimonio de præſenti erunt iſta. Nuncius viri dicet puellæ, *Talis Dominus meus ſalutat te, & mandat tibi, quòd ipſe per me, ſive me mediante, & tibi nunciante accipit te in ſuam, & conſentit in te, tanquam in uxorem.*

Quænam verba puellæ.

E contra puella reſpondebit. *Et Ego mediante te recipio Dominum tuum in meũ, cum ipſe me in ſuam te nuntiante recipiat, & in ipſum conſentio, tanquam in Dominum, & maritum.* Vel breviùs ſi voluerit: *Conſentio in his, quæ mihi nuntiaſti.* Sicut fuit in ſalutatione Beatæ Mariæ Virginis, & Annuntiatione ſibi per Gabrielem Archangelum facta, cum dixit: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Quibus dictis ſic ſtatim Matrimonium contractum intelligitur, quia perinde eſt, ac ſi notificaretur mittenti, vel eſſet præſens.

Quid dicendum ſi illa, vel ille, cui mittuntur litteræ, nulli notificet ſenſum ſuum.

Quoniam autem mitterentur litteræ, cum verbis talibus ſive agatur de ſponſalibus, ſive de Matrimonio per nuntium, qui nihil ſcit de facto, ſed tantùm nudum miniſterium portandi litteras, & commiſſum eſt. Si illo, vel illa, cui mittuntur litteræ hujuſmodi, nulli notificat conſenſum ſuum, credimus ſine præjudicio, quòd quantumcumque conſentiat, non eſt contractum Matrimonium, niſi tunc demum, cum illi monſtraverit, ſivè abſenti, qui miſit ei litteras, ſivè alii. Et credimus ſufficere in hoc caſu, quòd aliis notificet, vel alii.

CAP. XXII.

Matrimonium contrahitur conſenſu, & verbis.

COntrahitur autem Matrimonium conſenſu, & verbis, ut ſi dicant contrahentes: *Accipio te in meum: Accipio te in meam.* Vel *concedo tibi corpus meum in maritum. Et ego concedo tibi corpus meum in uxorem*, vel proferant verba æquipollentia conſenſum exprimentia de præſenti, qui in iis, qui poſſunt neceſſaria ſunt, quantum ad Eccleſiam.

Mutus conſenſum exprimere poteſt per indicia, vel ſigna.

Quando dicatur Matrimoniũ præſumptum.

Mutus, qui verba proferre non poteſt, conſenſum exprimere poterit per indicia, vel ſigna. Et tale Matrimonium dicitur eſſe verùm. Præſumptum verò vocatur, quando cognoſcit, quis carnaliter ſponſam, cum qua ſponſalia fecerat de futuro.

Quibus nam in verbis recurrendum ſit ad intentionem.

Quòd ſi dicerentur hæc verba: *Volo te habere de cætero in uxorem, vel volo, quod ſis uxor mea, vel te eſſe uxorem meam,* vel *volo te accipere in uxorem,* vel *volo in te conſentire, tanquam in meam.* In talibus dicimus ſemper recurrendum

ad

ad intentionem contrahentium, cum proferuntur hujuſmodi verba, & ſecundùm eorum intentionem judicandum eſt, vel præſumendum, ſi de ea conſtare poſſit, vel verè, vel præſumptivè.

C A P. XXIII.

Si de intentione, non conſtat, nec ſponſalia, nec Matrimonium, contrahitur.

SI autem conſtare non poſſit, credimus, quòd propter hæc verba *volo te accipere in uxorem*, vel *volo in te conſentire*, nec contrahuntur ſponſalia, nec Matrimonium. Sponſalia non contrahuntur, quia hoc verbum volo nullam ſignificat promiſſionem, ſine qua ſponſalia, non contrahuntur. Matrimonium etiam, non contrahitur, quia hoc verbum volo, ſecundùm uſum frequentiorem loquendi, quando conjungitur, cum infinitivo ſignante actionem, ſivè actum, tunc ſumitur ad exprimendam voluntatem præcedentem ipſum actum, potiùs, quàm concomitantem. Ut cùm dicitur volo comedere, volo bibere. Cum autem hoc verbum volo conjungitur, cum infinitivo verbi ſubſtantivi, vel cum hoc verbo habere, quòd non videtur ſignare actum, ſed potiùs relationem, vel aliquod conſimile, tunc per hoc verbum volo, potiùs ſolet exprimi voluntas concomitans, quam voluntas præcedens actũ. Undè ſuper hæc verba, volo de cætero te habere in uxorem. Volo te eſſe uxorem meam. Volo, quòd ſis uxor mea, vel quòd ego ſim maritus tuus, cum proponuntur ex parte viri, & ſimilia proponuntur ex parte mulieris, præſumendum eſt Matrimonium eſſe contractum, præſertim, cum præcedit interrogatio hujuſmodi: Vis ne habere iſtam in uxorem tuam, vel vis iſtam eſſe uxorem tuam; vel quod uxor tua! Et ipſe reſpondet *volo*, &c. & illa ſimiliter interrogata reſpondet *volo*, &c.

Quando per verbum volo ſignificetur voluntas comitans.

Quòd ſi in aliqua lingua verba prolata ſonant in futurum, & tamen ſecundùm communem uſum loquendi ſolent accipi pro præſenti, non eſt negandum per talia verba, Matrimonium contrahi, quia ad communem verbi intelligentiam ſemper in talibus recurritur. Nec curandum de illo verbo de cætero, vel ſi dicat ab iſto tempore, &c. nam pro Matrimonio judicamus, ut ſupra diximus in principio hujus tituli, maximè ubi contrahentes intendebant, quòd judicabitur ex circumſtantiis, ut ſupra proximè diximus, ut ſit ſenſus incluſivus, quaſi dicat de cœtero, vel ab iſto, modo te habeo, & de cetero, vel ab iſto tempore te habebo pro uxore: non enim eſt vis in verbis, dummòdo de mente, & conſenſu conſtet.

Quid ſi aliqua lingua verba prolata ſonent in futurum, & ſecundùm communem uſum loquendi ſoleant accipi de præſenti.

Nulla vis in formula verborum, dummodo conſtet de mente, & conſenſu.

C A P. XXIV.

De aliis verborum formulis, & oſculo ſub nomine Matrimonii dato.

ET idem ſi dicat. Semper providebo tibi tanquam uxori, vel promitto, quod non dimittam te pro meliori, vel pro pejori. Vel vis, vel placet tibi talis, & illa reſpondet volo, vel placet, ſicut utitur hæc patria, quia aliud non poteſt, quàm vox ſonet, niſi fiat alia proteſtatio, & ſunt apti ad contrahendum, vel ad hoc ſe diſponant, in talibus, & ſimilibus dubiis ſemper pro Matrimonio judicandum, & ita nos ſemel judicavimus.

Notandum eſt circa hoc, quòd ſi poſt fidem datam ad invicem de contrahendo, ſtatim dicant oſculemur nos nomine Matrimonii, vel bibamus nomine Matrimonii, & ſic ſe oſculantur, vel bibunt, vel ad ſuggeſtionem aliorum hoc faciunt, non propter hoc, eſt completum Matrimonium, niſi per certa indicia conſtiterit, quòd per hujuſmodi oſculum, vel potum voluerint recedere à ſponſalibus, & Matrimonium contrahere de præſenti. Et quòd dicant oſculemur nos, vel bibamus nomine Matrimonii, intelligendum, ſcilicèt contrahendi potiùs, quàm jam contracti, cum ſtatim ante actum ſit de ſponſalibus inter eos, non de Matrimonio. Quòd ſi nihil actum eſſet ante de ſponſalibus, tunc poſt prædicta verba oſculemur, &c. ſi ſequatur oſculum de communi conſenſu, judicandum eſt Matrimonium, maximè ſi hoc agerent contrahentes, & intenderent; aliàs non. Et hoc judicium colligitur ex circumſtantiis verborum præcedentiũ, & ſubſequentium, & aliis indiciis, quæ ſi nulla appareant ſecus, præſertim, ſi uterque, vel alter illorum negat, ſe habuiſſe intentionem contrahendi Matrimonium tali modo, aut ſi al-

De oſculis ſub nomine Matrimonii, vel de potu ſub eodem nomine.

ſi alter, vel uterque ad ſecunda vota transſiſſet.

Eſt autem ſciendum pro clariori intelligentia totius hujus tractatus generaliter, quòd ad Matrimonium cõtrahendum conſenſus tacitus, ſivè interior ſine expreſſione verborum, aut alteriùs ſigni expreſſi, & exterioris non ſufficit, non enim conſenſus ſolus facit Matrimonium, ut prædictum eſt, maximè inter eos, qui ſui juris ſunt. Nam in iis, qui alieni juris ſunt, ut in filia familias, ſufficit tacitus, cum expreſſo eorum, in quorum ſunt poteſtate. Undè ſi vir dicat mulieri: *Accipio te in meam uxorem*, & mulier nihil reſpondet, & nulla alia apparent indicia de conſenſu ejus, non eſſet Matrimonium. Si autem apparerent, ut quia tunc puella verecundabatur loqui, ſed tamen patiebatur ſe ſubarrhari per annuli immiſſionem, vel dotari, vel aliàs tangi, aut oſculari, tunc ipſa taciturnitate, & patientia conſenſus ejus exprimitur, quamvis lingua taceat, ſicut pleniùs ſupra in §. *Item fidei datione* poſuimus in ſponſalibus, quæ hic repetas. Verecundia namque debet præcedere nuptias, quò ipſum conjugium plus verecundia commendet, & magis expetita debet videri à viro, quàm ipſa virum expetiſſe. Illæ enim, quæ nubunt, caput propter verecundiam obnuere, non loqui ſolent, & ideo nuptiæ ab annuendo dictæ ſunt. Undè quoad eſſentiam Matrimonii, ſolum conſenſũ requirit Eccleſia, verba autem requirit, ut conſenſus comprobetur, quæ ſi deficiant, ſufficiunt ſigna etiam in loquente, immo ſufficeret, ſi ſcriberet voluntatem ſuam ſine aliis verbis expreſſis. Et iſte conſenſus debet eſſe conſenſus conjugalis ſocietatis, quia ideo primam mulierem Dominus de latere formavit, ut collateralis, & ſocia haberetur in Matrimonii inſeparabilitatem. Undè conſenſus temporalis Matrimonii non faceret; & in hoc concordat definitio Matrimonii ſuperiùs poſita.

Conſenſus tacitus, ſive interior, ſine expreſſione verborum, aut alterius ſigni expreſſi, & exterioris, non ſatis eſt ad Matrimonium D. Th. in ſup. 3. p. q. 76. ar. 5.

Unde nuptiæ dicuntur.

Ad Matrimonium Eccleſia conſenſum requirit D. Th. in ſup. 3. p. q. 76. art. 2.

Conſenſus debet eſſe conſenſus cõjugalis neceſſitatis.

Quod ſi aliqui videantur Matrimonium contrahere per verborum de præſenti expreſſionem, ſi uterque, vel alter animo diſſentiat, ſi ſignis evidentibus poſſet probari, & apparere ſimilis actio, quia ſine conſenſu, tunc Eccleſia non judicaret pro Matrimonio, aliàs ſic, & compellet eos ſimul eſſe, cum de verbis conſtiterit, ſi de intentione, non poſſet, nec credet eis, quia in fraudem Matrimonii hoc fieri poſſet, & ſic quilibet ab uxore ſua ſeparari.

Si uterque, vel alter animo diſſentiat, non erit Matrimonium.

At ſi conſtet de verbis, & de intentione deſe?? non conſtet, Eccleſia compellet eos ſimul eſſe.

CAP. XXV.

Quid dicendum de eo, qui non habet propoſitum contrahendi, ſed decipiendi, & deinde mulierem carnaliter cognoſcit, & nunquam in eam, ut in uxorem, conſentit.

Cum autem aliquis deſponſat aliquam per verba de præſenti, vel per verba de futuro, non habens propoſitum contrahendi, ſed decipiendi, ut ſic poſſit ab ea carnaliter copulam extorquere, de inde cognoſcat eam carnaliter; Si tamen nunquam in eam conſenſit, nec propoſuit eam ducere in uxorem, ut dicunt quidam, non debet ex illo facto, Matrimonium judicari; cùm in eo ſubſtantia conjugalis contractus, non valeat inveniri; quoniam ex altera parte dolus ſolummodo affuit, & defuit omnino conſenſus, ſine quo cætera nequeunt fœdus efficere conjugale, quò caſu ille, ex parte cujus, non eſt dolus, excuſatur à peccato per ignorantiam. Deceptor autem ille, ſi veram vult agere pœnitentiam, neceſſe habet illam ſine fictione ducere in uxorem, quantum in ea eſt, ſi poteſt, vel dare virum ſibi convenientem, vel aliter ſatisfacere ſibi ſecundum teſtimonium.

Quid deceptor agere tenetur, ſi vere pœnitens ſit.

Quòd ſi Sponſus ſit multò melioris conditionis, aut aliquod ſignum evidens fraudis fuit; quia præſumi probabiliter poteſt, quòd ſponſa non fuerit decepta, ſed ſe decipi finxerit, non tenetur ad iſta. Sed ſi ſint æqualis conditionis, vel ſponſa melioris conditionis, tenetur facere, quòd dictum eſt; & hoc, ut dicunt in foro cauſarum. In foro autem pœnitentiali dicunt referre, aut cognoſcat eam animo conſummandi Matrimonium, utendo ea, ut jam ſua, & tunc conſummatur Matrimonium, dum tamen illa ſimilem intentionem habeat, & ſi tranſiret ad alia vota, tenetur ad primam redire, etiam in foro cauſarum: aut ut utatur ea intentione fornicariâ, vel ut ſua in futurum, non ut in præſenti, tunc in foro pœnitentiali, non eſſet judicandum Matrimonium conſummatum, & ſi tranſivit ad ſecun-

Quid ſi in tali caſu intercedat ſignum aliquod evidens fraudis, undè præſumi probabiliter poſſit ſponſam non fuiſſe deceptam.

Diverſitas fori diverſitatem judicii inducit.

cunda vota per conſenſum de præſenti, non eſt ei conſulendum, quòd revertatur ad primam. In foro autem cauſarum judicabitur in hoc caſu, ut revertatur ad primam, cum qua Eccleſia præſumit Matrimonium fuiſſe conſummatum, ex qua præſumptione generatur impedimentum ſequenti Matrimonio, & etiam quoad ingreſſum Religionis; Eccleſia enim nunquam judicat de occultis.

Cui nam opinioni hac in re adhærendum?

Judici circumſtantiæ omnes conſiderandæ, & ponderandæ.

Et huic opinioni adhæremus, tanquam veriori, & aliàs judicavimus, & eſt conſilium. Quòd ille, qui judicare habet conſideret, & ponderet omnes circumſtantias facti, nec curandum, an ſit melior fortuna alterius eorum: nam ubi utitur verbis conſuetis ad Matrimonium, & ſequitur carnalis copula animo fornicandi, contra hujusmodi præſumptum Matrimonium, non admittitur probatio in contrarium. Quando autem non eſſet forma conſueta verborum, admitteretur probatio in contrarium ad probandum fraudem, licèt difficile ſit eam probare; qua probata pronuntiabitur Matrimonium nullum fuiſſe, & poſſet tranſire ad ſecunda vota, vel ad Religionem. Jus enim non negat, quòd de fraude hujusmodi conſtare non poſſit, qualiter autem conſtet, non videt, & ſi conſtiterit, tunc habeant locum, quæ dicta ſunt, ſcilicèt verſu *Deceptor autem*: Utile autem fuiſſet jus ſpeciale cōtra hujusmodi deceptores per Papam conſtitui, cum multæ mulieres remaneant ſic deceptæ.

Jus non negat, quòd de fraude hujusmodi conſtare non poſſit.

C A P. XXVI.

De proteſtatione coram pluribus ab aliquo facta, quod quidquid faciet, vel dicet, non faciet animo contrahendi.

Si quis autem coram pluribus proteſtatur, quòd quidquid faciet, vel dicet, non faciet animo contrahendi, & poſtea dicat ibidem mulieri: *Conſenſio in te*. Si de hoc conſtet Judici pro Matrimonio judicabit, quia ad communem intelligentiam verborū eſt recurrendum, & contra ipſum, qui dolum adhibet interpretatio faciēda, quamvis enim probet proteſtationem prædictam, potuit tamen in inſtanti recedere voluntariè, & conſentire in illam, immo per actum contrarium proteſtationi receſſiſſe intelligitur.

Si conſtet deindè quod mulieri dixerit, conſentio in te, judicandum pro Matrimonio.

Si verò in præſentia plurium filiarum Ludovici dicat Titius: *Promitto vobis omnibus quòd unam ex vobis, ducam in uxorem*, & omnes reſpondent. *Placet*, & poſtea unam ex eis carnaliter cognoſcit, quia ipſo facto in illam videtur conſentire, pro Matrimonio eſt judicandum, & compellitur eam accipere.

Si quis in præſentia plurium mulierum dicat promitto vobis omnibus, quòd unam ex vobis in uxorem ducam, & unā poſtea ex his carnaliter cognoverit ipſo facto in hanc videtur conſentire.

C A P. XXVII.

Matrimonii cauſæ tum primariæ, tum ſecundariæ.

Cauſæ verò Matrimonii ſunt duæ principales, ſcilicet Suſceptio ſobolis, educandæ ad cultum Dei, & Vitatio fornicationis, pulchritudo mulieris, divitiæ, & ſimilia.

Et licèt propter iſtas cauſas ſecundarias Matrimonium contractum fuit, non obſtante, quòd cauſę moventes ſint inhoneſtæ, & turpes, tamen Matrimonium, ex quo intenderunt, & per verba de præſenti, & nihilominus valet: quo caſu licèt poſſit ſine peccato, aut ſaltem, cum peccato veniali: ſi tamen principalis cauſa fuiſſet libido pulchritudinis ineffrenata, non excuſaretur à peccato mortali.

Valet Matrimonium contractum propter cauſas etiā ſecundarias, & ſi cauſæ moventes fuerint turpes.

C A P XXVIII.

Matrimonii effectus, quinam ſint.

Effectus Matrimonii eſt, quia filii inde nati ſunt legitimi, & naturales, & in poteſtate patris conſtituti, & in ſolidum Patri, & Matri ſuccedunt. Item quòd ex quo tenuit Matrimonium, quòd tamen fuit per carnis copulam conſummatum, uſque ad mortem, nullo tempore diſſolvetur, niſi ſolummodo quò ad thori ſeparationem, ſi alter conjugum fornicetur, etiamſi alter fiat hæreticus, cœcus, ſurdus, mutus, vel furioſus, vel leproſus, vel aliud quantumcumque horrendum incurrat. Et ſcias, quòd lepra ſolvit ſponſalia de futuro: Matrimonium verò legitimum contractum, non. Immo tenetur alter alteri debitum reddere. Leproſus etiam contrahere poteſt, ſi reperiat aliquam, quæ ſecum contrahere velit.

Et nota, quòd licèt ſanus teneatur debitum reddere leproſo, non tamen tenetur cohabitare ei: non enim ita citò inficitur ex coitu, ſicut ex cohabita-

Ad quid teneatur leproſi uxor.

bitatione frequenti; ſufficit enim leproſo, quòd uxor ita prope ſit, quòd propter loci diſtantiam ſuo debito non fraudetur, & è contra. Filii quoque leproſorum, cum ſano remaneant, ne inficientur, cum ſit morbus contagioſus. Et ideo prohibemus, ne dicti leproſi infrà Civitatem, vel loca populata morentur, ſed extrà, Alioquin Præceptores, Gubernatores eorum diſtrictè puniantur.

CAP. XXIX.

De obligatione reddendi debitum.

ITem quòd poſt carnis copulam vir non habet poteſtatem ſui corporis, ſed mulier, & è converſo: Vndè fit, quòd alter non poteſt invito altero vitam mutare, nec Religionem intrare, & debet alter alteri debitum reddere etiam invitus. Item alter conjugum ſi velit tota die, aut tota nocte eſſe in oratione privata, vel in Eccleſia, vel pro magna parte, non poteſt ſine conſenſu alteriùs. Sæcus de oratione ſolenni Miſſæ, & tempore à Canonibus, & univerſali Eccleſia indicto, nam tunc orationi vacare licèt, & debet: nam licèt, nec propter generalem, nec propter ſpecialem orationem petenti negandum ſit debitum, etiam in Paſcha, tamen primò reddat, & poſtea vadat ad Eccleſiam, & exequatur, quæ facienda ſunt ſecundùm exigentiam diei. Quòd ſi dicat Conjux. Nolo, quòd intres Eccleſiam, vel vadas, vel audias Divinum Officium, ſicut multi in Civitate noſtra faciunt, & in pluribus aliis circumvicinis, non permittentes mulieres ire ad Eccleſiam, non cogitantes, ſi peiora poſſunt committere in domibus, quàm in Eccleſiis, quæ ſunt domus orationis, in quibus nulla boni hominis cadere debet ſuſpicio: Non eſt ei obediendum, cum Dominus præcipiat contrarium. Sufficit ergo, quòd reddat primò debitum, nec in hoc peccat reddens.

Omni tempore, & ſolennitate, quis reddere debitum tenetur etiam in Paſchate D. Th. in ſup. q. 95. art. 4.

His qui non permittunt mulieres ad Eccleſiam ire non eſt obediendû.

Et notandum, quòd poſt Matrimonium initiatum per verbum de præſenti Conjux exactus, non tenetur ſtatim reddere debitum, ſed dabitur ſaltem tempus duorum menſium, propter tria. Ut interim poſſit deliberare de tranſeundo ad Religionem, ut præparentur, quæ ſunt neceſſaria ad ſolennitatem nunptiarum, ut ne vilem habeat maritus datam, quam non ſuſpiravit dilatam, quo tempore elapſo cogetur, ſi non fuerit ingreſſa Religionem per excommunicationem ſatisfacere viro. Et hoc intelligimus per modum honeſtum, ſcilicèt celebratis nunptiis, & compulſio fiet ad hunc finem; tempus verò prædictum dicimus currere poſtquam Epiſcopus audita defenſione puellæ, quòd velit Religionem intrare, præfixerit ei hoc tempus, & non ante. Per Epiſcopum etiam juſtis ex cauſis hoc tempus poterit prorogari, & reſtringi, & hoc tempus datur ad probationem Religionis, ut aliud non habeat, non autem tempus deliberationis ſolùm. Si tamen in hoc non conſenſerit relictus in ſæculo, expectabit intrantem Religionem per annum, quem Jus concedit ei ad deliberationem, quod Epiſcopus per privatum auferre, non poteſt. Si tamen interim voluntariè, vel per violentiam maritus eam cognoſceret, dummòdo fuerit ſponſa de præſenti, & ante profeſſionem, non poterit intrare, aut profiteri Religionem contradicente marito, cum Matrimonium fuerit conſummatum, & tempus aſſignatum ex tunc, nihil poteſt operari.

Hæc tamen obligatio reddendi debitum non continuò urget poſt contractum Matrimonium, ſed datur ſpatium ſaltem duorum menſium, ut urgeat, idque triplicem ob cauſam.

CAP. XXX.

Excommunicatio in eos, qui mulieres ante ſolennitatem Matrimonii tranſducunt, aut carnaliter cognoſcunt etiam in domibus propriis.

ET quia vidimus, experientiaque docuit propter querelas indè ſuſceptas, quamplures mulieres ante ſolennitatem Matrimonii fuiſſe tranſductas, & carnaliter cognitas, etiam in domibus propriis ante transductionem, contrà honeſtatem, & communem juris Canonici diſpoſitionem, quas ſequebatur tanquam de concubinatu infamia, cum de Matrimonio quandoque apud omnes fides non haberet. Ideo per noſtras Provinciales conſtitutiones ordinavimus, & decrevimus, quòd nullus de Civitate Diœceſi, aut Provincia noſtris, aliquam, cum qua Matrimonium, ut præmittitur per verba contraxerit de præſenti, in domum ſuam transducere audeat, aut alibi cum ea ipſa Matrimonium carnaliter conſummare præſumat, niſi priùs in facie Eccleſiæ juxtà Canoni-

 cas

cas ſanctiones Matrimonium ſolenniżaverit, cum eadem, aut ſine noſtra, vel noſtri Vicarii, Suffraganeorum noſtrorum, eorumque Vicariorum in eorum Diœceſibus licentia ſpeciali, ſub pœna excommunicationis præmiſſa, omnibus, & ſingulis inhibendo, præcipiendo, & mandando.

Hujus excommunicationis, & conſtitutionis cauſa.

Quæ conſtitutio, non ſine cauſa poſita eſt: nam ſecundum ſententiam Doctorum Theologiæ, & Canonici juris: quicumque cognoſcit uxorem ante benedictionem nuptialem, aut omiſſis aliis ſolennitatibus conſuetis in locis, ubi hoc ſervatur, & facit ſine juſta cauſa, & abſque diſpenſatione Eccleſiæ, peccat mortaliter. Et idem, ſi antequam eam transducat, quo tunc pœnitentia unius anni eſt ei iniicenda.

C A P. XXXI.

Conjugalis actus, & ſi permiſſus, aliquando tamen non conficitur ſine peccato.

Licèt autem conjugalis actus ſit permiſſus: aliquando, tamen eſt cum peccato: ideo dicendum, quòd Matrimonio ſolennizato, & ſervatis ſervandis ſecundùm morem Civitatis, vel Religionis, aliquando commiſcentur conjuges cauſa prolis ſuſcipiendæ, aliquando cauſa reddendi debitum, aliquando cauſa incontinētiæ, ſivè vitandæ fornicationis, aliquando cauſa exaturandæ libidinis. In primo, & ſecundo caſu, nullum eſt peccatum, in tertio eſt veniale, in quarto eſt mortale. Tertium tamen ſanè intelligimus, ſcilicet, cum quis propter voluptatem commiſcetur conjugi, & illa voluptas ſiſtit infrà limites Matrimonii, videlicet, quòd cum alia muliere hoc non faceret; aliter enim, ſi in ea quæreret delectationem, ut in meretrice, extendendo ultra fines Matrimonii: ita quòd ſi non eſſet uxor, tamen idem faceret, tunc mortale eſſet.

Actus conjugalis cauſa incontinentiæ, ſeu vitandæ fornicationis eſt peccatum veniale: cauſa exaturandæ libidinis mortale: docet, & explicat ad mentem D. Th. in ſup. 3. p. q. 80. art. 6.

Sed nec propter ſanitatem corporalem cognoſcenda eſt uxor, immo eſt peccatum, quia quæreretur ſanitas per id, quod ad id, non eſt ordinatum: ſicut, qui per Sacramentum Baptiſmi tantùm ſanitatem corporalem quæreret. Et multominùs alia, quàm uxor propter ſanitatem cognoſcenda, nec excuſaretur à mortali, qui hoc faceret: cum meliùs ſit omnia mala pati &c. Et turpis eſſet talis excuſatio, quam ſemel quidam Prælatus in tempore Viſitationis à nobis de concubinatu increpatus, coram nobis propoſuit, & turpiter fuit repulſa, & non ſine pœna: cum hoc maximè in Prælato damnandum. Etiam ſi dies Natalis Domini, paraſceve, vel reliquæ feſtivitates advenerint, dies proceſſionum, & jejuniorum, qui propter elevationem mentis à carnalibus ad ſpiritualia inſtituti ſunt, & orationi deputati: non ſolum ab infelici concubinarum conſortio, ſed etiam à propriis uxoribus eſt abſtinendum, exactus autem reddere debet, nec enim Eccleſia redditionem prohibet, aut diſſuadet, ſed qui exigit aliquâ infirmitate ductus, ſine ullo contemptu, vel irreverentia temporis, vel exhortationis Eccleſiæ, ſivè cauſa prolis, ſivè cauſa incontinentiæ, venialiter peccat, ſi cauſa exſaturandæ libidinis mortaliter peccat, ſed plus his diebus.

Peccat, qui propter ſanitatem corporalem uxorem cognoſcit eſt in littera D. Th. in ſup. 3. p. q. 80. art. 3. ad 4.

Turpis excuſatio cujuſdam Prælati tempore viſitationis.

In ſolennibus diebus abſtinendum ab uxoribus.

Reddendum tamē erit in his diebus debitum ſi exigatur.

Caveant etiam conjuges à loco ſacro; nam in hoc honeſtas debita exigitur, ſicut nec oporteret, quòd in loco publico redderetur. Locus enim Sacer pollueretur, ſed ſi aliùs locus haberi non poſſit, reddat exactus, cum dolore cordis, & etiam ſi exigat, cum planctu, quòd ſine uſu Matrimonii eſſe non poteſt, non tamen mortaliter peccat. Si alius locus haberi poſſet, mortaliter peccaret.

Quæ honeſtas hac in re attendi debet.

Tempore imprægnationis ſi ſine periculo abortus fieri poſſit, & poteſt debitum à gravida reddi, & etiam exigi ſine mortali peccato, aliàs non.

De tempore, quo mulier uterum fert.

C A P. XXXII.

De Tempore Purificationis, & menſtruorum.

Tempore Purificationis poſt partum de honeſtate, & conſilio abſtinendum, cum multa pericula ſequi poſſint, quæ exprimenda expertis relinquimus, ſalvo ſi timeretur de fornicatione.

Et quia opinio fallax in his potiſſimè regnat partibus. Nota, quòd ſi mulieres poſt partum, intrare volunt Eccleſiam, ad agendum gratias Deo, non peccant, nec ſunt prohibendæ. Si tamen ex veneratione, voluerint aliquandiù abſtinere, devotio earum non eſt reprobanda.

Sanè tempore menſtruorum, quod re-

Tempus menſtruorum uxor viro revelare tenetur.

revelare tenetur uxor viro, abſtinendum eſſe dicimus, licèt exigere ſit in voluntate conjugis, reddere de neceſſitate juris. Nam ſi paſſio naturalis ſic determinato tempore contingens, quia tunc concipi poſſunt, & concipi conſueverunt fœtus membri damnati, leproſi, & hujus ſimiles, nec licèt exigere, nec licèt reddere. Si paſſio ſit innaturalis, tunc ſaltem, licèt reddere. Nos tamen ſequendo quorundam opinionem diceremus, & conſuleremus, nec reddendum, nec exigendum. Si tamen fieret, forſan à veniali peccato, non eſſent excuſati. In foro autem pœnitentiali non eſt præcipitanda ſententia, nec deneganda abſolutio, ſi nolit conjugatus tempore menſtruorum continere. Sed via tutior eſt conſulenda, terror incutiendus ex periculo, ut prædiximus.

Uxores non cognoſcendę modo non conſueto.

Caveant etiam viri ne uxores cognoſcant modo non conſueto: nam dato, quòd in vaſe naturali fieret, tamen ſi cauſa ſolius voluptatis, quam ſic ampliùs quærerent, non excuſarentur à mortali. Si tamen ex alia neceſſitate, vel vitandi periculi cauſa (licèt longè tutiùs eſſet abſtinere, ſed habere, ut ſororem) non peccarent mortaliter. Hæc autem ex cauſa, & propter eorum fœditatem omittimus declarare. Et præmiſſa omnia poſuimus, ut ſit doctrina erga pœnitentias audientes, ſuumque populum informantes; cum multa de his, & pejora, ac turpiora audiverimus.

Uxor virum tenetur ſequi quocumque jerit.

Uxor autem propter individuitatem vitæ virum ſequi tenetur quocumque jerit, ut vitetur periculum fornicationis, etiamſi ſit leproſus, cui, ut dictum eſt, debitum negare non debet.

CAP. XXXIII.

Tria Matrimonii bona, Fides, Proles, & Sacramentum.

Portò bona Matrimonii ſunt tria principalia, ſcilicèt Fides, Proles, & Sacramentum.

In quo conſiſtat fides, explicatur juxta mētem D. Th. in ſup. 3. p. q. 80. art. 2.

Fides, ut ſe invicem diligant, & debitum reddant, ſeipſos fideliter, & incorruptè cuſtodiant, ne ſe alicui alii exponant, ne conjugi petenti debitum ſe defendat, & ſubtrahat, nec eidem aliquod peccatum ſuggerat, ſed animam ei, & corpus, & res fideliter cuſtodiat, & Animam à Purgatorio eripiat, & conſilium, & auxilium juſtum præbeat.

Quid Proles importet.

Proles ne conceptus impediatur, ut gratàter ſuſcipiatur, ideſt ſivè ſit filius, ſivè ſit filia, agat inde gratias Creatori, nec murmuret etiā præ nimia paupertate, ſicut quoſdam habuimùs in pęnitentia propter nimios filios, procurātes abortum, & ventrem ſtringentes, & concutientes. Item, ut ſtatim baptizetur, ut diximus ſupra in materia baptiſmi, ut diligenter amentur, & cautè, fideliter, ac Religiosè nutriantur in prima tenera ætate: etiam, ſi lac habuerit, cum propriis mammis exemplo Beatæ Virginis, quæ puerum Jeſum propriis lactavit uberibus. Infantiam corrigendo. *Pater noſter, Ave Maria*, & Symbolum edocendo, & ad Eccleſias, & prędicationes, ducendo. Si malum fecerit dolendo, & caſtigando, ſi Religionem intraverit, vel aliud bonum fecerit, congaudendo. Sed hoc peſſimè obſervari vidimus, & audivimus, & propterea multos irreverentes parentibus vidimus, & multas puellas malè nutritas, & forſan ad turpia deſcendentes.

Quid Sacramentum.

Sacramentum, ut conjugium non ſeparetur, licèt enim ſeparatio corporalis fiat interdum, cauſa fornicationis, vel ex communi conſenſu, cauſa orationis, vel Religionis Sacramentalis; tamen ſeparatio non poteſt fieri, niſi cum deſinit eſſe vinculum Matrimonii, puta per ingreſſum Religionis ante carnalem copulam, & poſt per mortem utriùſque, vel alteriùs, ut ſuperiùs diximus.

CAP. XXXIV.

De Matrimonii impedimentis.

Impedimenta, quæ Matrimoniū impediunt contrahendum, & dirimunt jam contractum.

Impediunt autem Matrimonium contrahendum, & dirimunt jam contractum ea, quæ in verſibus continentur, latiùſque pro ignorantibus declarabitur.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
cultus diſparitas, vis, ordo, ligamen honeſtas, ſenſus, & affinis, ſi fortè coire nequibis. Hæc ſocianda vetant, connubia facta retractant.

De errore perſonæ.

Error, ſcilicet perſonæ, ut ſi contraho, cum Meula, credens contrahere, cum Ciocha. Undè nullum eſt Matrimonium. Hoc autem impedimentum, non ex conſtitutione Eccleſiæ, ſed potiùs ex ſui natura procedit.

Errans enim, non conſentit, & ſolus conſenſus Matrimonium facit. Sed ad hoc, ut iſte error tolerabilis ſit, neceſſe eſt, quòd is, qui errat habeat aliquam notitiam perſonæ, cum qua contrahere intendit, aut per viſum, aut per auditum, aut per famam, quia in penitus ignotam, non affectum, non conſenſum dirigere poſſumus.

Error fortunæ, vel qualitatis non impedit, quia non excludit conſenſum.

Error autem fortunæ, vel qualitatis, ut ſi mulier nubat pauperi, quem credit divitem, vel ſi quis contrahat, cum meretrice, vel corrupta, quam credit caſtam, vel Virginem, iſta non excludunt conſenſum, nec impediunt, quia ſunt circa accidentalia Matrimonio. Quòd ſi Joannes dicat, ſe eſſe Petrum, qui Petrus mortuus eſt, non eſt Matrimonium. Quòd ſi aliqua ſcit aliquem habere multos filios, quorũ tamen nullus notus eſt ei, & unus illorum mentitur, ſe eſſe primogenitum; & iſta conſentit in eum propter ſpem ſucceſſionis bonorum paternorum, quia non eſt error perſonæ, ſed fortunæ, ſivè relationis, ſcilicet primogenituræ, non impeditur propterea Matrimonium.

C A P. XXXV.

De Impedimento Conditionis.

Conditio, ut ſi contraham, cum ſerva, eredens contrahere, cum libera, quod impedimentum introductum eſt ab Eccleſia in favorem libertatis, ne aliquis ſine culpa lædatur læſione gravi. Et præmiſſa vera ſunt, niſi ſcienter, cum tali contraheretur, quia tunc tenet Matrimonium. Et idem, ſi poſtquam cognovit ejus conditionem eſſe talem, conſenſit in eam verbo, vel facto, ſcilicet per carnalem copulam.

Hoc impedimentum introductũ eſt ab Eccleſia in favorem libertatis.

Nati filii ſequuntur conditionem Matris.

Et nota, quòd hoc caſu, nati filii ex talibus ſequuntur conditionem Matris: adeo quòd ſufficit Matrem fuiſſe liberam, vel tempore conceptus, vel tempore partus, dum laborabat, vel medio tempore. De ſpeciali autem conſuetudine aliquarum terrarum, ſemper ſequuntur conditionem Patris, ſicut in honoribus, muneribus, & municipiis, licèt conſuetudo aliarum terrarum habeat, quòd ſequatur deteriorem conditionem. Et quia iſta non habentur multum in uſu harum partium, omitto etiam alia, quæ poſsent addi.

C A P. XXXVI.

De Impedimento Voti.

Votum, ut ſi poſt votum ſolenne contraham. Sed pro hujuſmodi materia meliùs intelligenda aliqua utilia interſeramus, potiſſimè, quòd alibi locus non habetur. In hoc opere, quæ pro Medicis animarum, & maximè Epiſcoporum, qui Iudices conſtituti ſunt, ut intelligant, quid perſcrutandum fuerit in foro utroque, & judicandum neceſſaria æſtimavimus, cum ſint quotidiana, & reperiuntur aliqui illitterati, & minùs ſapientes. Et ad evidentiam ponemus diffinitionem voti, rejectis aliis, quia magis placet.

Quid ſit votum.

Votum eſt alicujus boni, cum deliberatione Deo facta promiſſio. Et hoc pro tanto dicitur, quòd ſi fieret de re mala, prout à multis in pœnitentia audivimus, nec propter exemplum declaramus. Vel etiam de bona, ſed ſine deliberatione, non obligat. Nam ſecundùm Yſidorum *In malis promiſſis, reſcinde fidem, in turpi voto, muta decretum.*

Voti definitio extẽditur etiã ad vota, quæ fiunt ſanctis.

Et hanc definitionem extendimus ad vota, quæ fiunt ſanctis, quia fiunt eis propter Deum, & ut ipſi apud Deum interceſſores exiſtant. Et attende, quòd in voto requiritur deliberatio, propoſitum voluntatis, promiſſio, in qua votum perficitur, oris pronunciatio, quæ fit ad voti confirmationem, teſtimonium aliorum. Undè ſolum propoſitum, non obligaret: nam etſi mulieres in partu, vel infirmitate, aut quicumque in anguſtia cõſtituti habuerint intentionem obligandi ſe Deo, cogitantes de cauſa, quę movebat eos ad vovendum, ſcilicet de infirmitate, vel alio periculo, & de fine, ſcilicet de evaſione periculi, propter quod evitandum vovebant, voto obligati ſunt; licèt in tribulatione, & tali perturbatione, vota ſint emiſſa.

Ad votũ plura requiri dicitur. cum D. Th. 22. q. 88. art. 1.

Undè quia multi in votis emittendis fatuizant, ſicut experientia docuit, licèt promiſſio de eo, quod neceſſarium eſt ad ſalutem votum dici poſſit communiter loquendo, in quantum voluntariè fit, non tamen propriè dicitur votum: Nam, votum propriè dictum tantùm eſt de meliori bono, ideſt de eo; ad quod quis aliàs non tenebatur. Non ergo, ut di-

Votum propriè dictum tantum eſt de meliori bono D. Th. 22. q. 88. art. 2.

xi-

ximus poteſt fieri de malo nec debet fieri de indifferenti, ſed tantùm de bono, quod pertinet ad actum virtutis. Et quòd in aliquo eventu eſt bonum, in aliquo malum non obligat, niſi pro eventu bono. Et tale votum indiſcretum dici poteſt, propter ſui indeterminationem, licet quoad emiſſionem voti ſit aliquid laudabile ſcilicet devotio, & fides; tamē indeterminatio voti indiſcreta, & ubi ſequeretur executio in malum eventum, ipſū factum crudele eſt, & talis implendo, non excuſaretur à peccato. Quare caveant omnes voventes circa diſcretionem habendam. Nam multos utriuſque ſexus audivimus, & comperimus potiſſimè in viſitatione oberrantes, & indiſcretos, ac multa mala commiſiſſe, quorum declarationem omittimus, ne poſſit malum exemplum operari.

Votum non poteſt fieri de malo, nec de indifferenti.

Diſcretio à voventibus habenda.

Dicimus etiam, quòd maceratio corporis, vel abſtinentia ex voto promiſſa, implenda eſt rationabiliter, ita ut natura non nimis gravetur.

Maceratio corporis ex voto promiſſa, implenda quidem eſt, ſed rationabiliter.

Conſulendo, ut quia in iis, quæ ad ſeipſum voventem pertinent de facili homo fallitur in judicando, talia vota cōgruentiùs* ſunt arbitrium Superioris ſunt, vel ſervanda, vel permittenda, ſi ejus copia haberi poſſit. Si tamen haberi non poſſet, tunc ut per ſe quid dimittere poſſit votum, vel Superior poſſit diſpenſare, ſufficiens cauſa periculi eſt advertenda, ſicut paupertas, ut ſi noverit, non comedere carnes, & cu n mendicat non dantur ſibi, niſi carnes, vel ea, quæ ſunt cum carnibus cocta, quæ ſi non comederet, inedia conſumeretur. Idem de infirmitate, ut ſi vovit non comedere hoc, aut illud, & poſt debilitatur, niſi comedat, his caſibus, & ſimilibus votum authoritate Snperioris frangi, vel commutari poteſt, vel per ſe ipſum, ubi Superior haberi non poſſet, & ſine peccato.

Conſulium hac in re.

*Forſan * ſecundum*

CAP. XXXVII.

De votis quibuſdam ſtultis, vel fatuis.

Vota etiam hujuſmodi ſtulta, vel fatua, quæ potiſſimè à mulieribus fiunt, & quibuſdam fatuis hominibus, de non pectinando caput* in Sabato, vel lavando, & ſimilia, quia potiùs deridenda ſunt, etiamſi pro honore Sanctorum fiant, ſervanda non ſunt, quia ſimilitudinem quandam habent, cum idolatria.

*Forſan * niſi.*

Sed utinam Cives noſtri capita ſua diebus Sabbatinis non lavarent omnibus aliis diebus omiſſis: nam ſi feſtum magnum, aut ſolenne occurrat in Sabato, propterea capita ſua, lavare non ceſſant: immo indiſcretè tunc lavant; Sed an peccent, non advertunt, & obſervatio illius diei, non caret, ut putamus, ſcrupulo alteriùs idolatriæ, ſecundùm quam obſervabantur dies, & menſes; & ideo meliùs facerent ipſi, & alii convicini, & comprovinciales abſtinendo à talibus, & alium diem pro voto eligendo non feſtivum quia, ut dicit Hieronimus, *cum infidelibus etiam nec nomina debemus habere communia*: & hæc etiam extendimus ad noviter converſos ad fidem, & eos, qui Chriſtiani novelli nuncupantur, ne etipſi aliquid de ritu Iudæorum præſumant obſervare, etiam circa eſum carnium porcinarum, & alia, de quibus quandoque contrà eos murmurari audivimus, & pœna dignos, ſi verum reperiretur judicamus, & tanquam contrà ſchiſmaticos procedendum.

Perſtringitur quidam abuſus Lavandi caput diebus Sabbatinis.

Cum in fidelibus etiam nec nomina debemus habere communia.

CAP. XXXVIII.

Votum licitum licet ſemper obliget: ſunt tamē quidam caſus, in quibus ceſſat obligatio voti.

Votum licitum ſemper obligat, quidquid autem votum faciendum impediret, ſi præſens eſſet etiam voto facto, non obligat. Undè ſi aliquid poſſibile, cum vovetur, fiat poſtea impoſſibile, tollitur quoad hoc obligatio. Ut ſi quis dives voverit ædificare Eccleſia, & paupertate ſuperveniente, perficere non poſſet, excuſatus eſt à toto, ſi omninò impotens factus eſt, aliàs ad id, quod poteſt, & non ad aliud, remanet obligatus; nam quantum poteſt quilibet operam dare debet, ut votum impleat, etiamſi Religionem intrare voluerit, ut recipiatur: Cave tamen, quia ſi principaliter intendebat ad Religionis ingreſſum ſe obligare, ſed ex conſequenti elegit unam Religionem, vel unum locum, quaſi ſibi magis congruentem, tenetur, ſi non poteſt ibi recipi aliam Religionem, vel alium locum intrare. Aliàs ſi illi, quos elegit nolunt eum recipere, non tenetur.

Digitized by Google

Quid agendum ſi quis ex culpa propria contrahat impoſſibilitatem implendi votum.

Si quis verò ex culpa propria incidit in impoſſibilitatem votum implēdi, tenetur facere quòd poteſt, & de culpa præterita pœnitentiā agere.

Quid agendum ſi quis dubitet de intentione, quam habuit.

Et ubi quis dubitat de intentione, quam habuit, tutiorem viam tunc ſibi eligat, quia bonarum mentium hoc eſt proprium.

Quid ſi quis duo emiſit vota temporalia incompoſſibilia.

Si quis duo vota emiſit temporalia, quorum utrumque eſt alteri compoſſibile, debet utrumque ſervare, niſi authoritate Superioris, votum præcedens in meliùs ſequens, commutaverit. Si autem ſecundum votum ſit omnimò incompoſſibile primo, debet ſervare majus, & de minori ſecundùm arbitrium Prælati, ſatisfacere.

C A P. XXXIX.

Quæ perſonæ vovere non poſſint.

ET ad declarationem materiæ notandum, quæ perſonæ vovere non poſſunt, & dicendum, quòd ſunt aliquæ, quæ quoad votum emittendum, non habent liberam poteſtatem: nullus enim poteſt ſe firmiter obligare, niſi ad ea, quæ ſunt in poteſtate ſua, & non in poteſtate alterius; nam quantum ad id, in quo eſt ſubjectus ei, non eſt ſuæ poteſtatis facere, quòd vult, ſed dependet ex voluntate alterius. Sicut Epiſcopus, qui non poteſt aliquod votum emmittere, per quod diſſolvatur vinculum Matrimonii, quod eſt inter ipſum, & Eccleſiam ſuam ſponſam, ſine licentia Papæ; ſed nec aliud, per quod grave præjudicium fieret ſponſæ ſuæ Eccleſiæ. Sed nec votum peregrinationis, per quod diù oporteret ab Eccleſia ſua abſentare, ſed ſi, non diù, tunc ſufficeret licentia Archiepiſcopi: quòdlibet autem votum abſtinentiæ, eleemoſinæ, temperantiæ, vel aliud, per quod bonum exemplum ſubditis præbeatur, quia ad hoc tenetur, emittere poteſt.

Quæ vota Epiſcopus non poteſt emittere.

Quæ vota non poteſt Clericus emittere.

Clericus quoque votum peregrinationis longinquæ, vel aliud, per quòd oportet eum dimittere Eccleſiam ſuam, ſine licentia ſui Epiſcopi, emittere non poteſt.

Quæ poteſt emittere.

Vota autem alia caſtitatis, abſtinentiæ, & ſimilia poteſt per ſe facere. Vovens autem Religionem intrare, ſufficit licentiam petere.

Clerici non beneficiati in voto peregrinationis de cōſuetudine non tenentur licentiam petere, ut fuit declaratum poſt Lucerinam viſitationem.

De conſuetudine autem Clerici, non beneficiati in voto peregrinationis, non tenentur licentiam petere ſicut beneficiati, quos etiam pro modica peregrinatione, vel abſentia, licentiam petere non adſtringimus. Sicut in declarationibus per nos dudū paulò poſt viſitationem Eccleſiæ Lucerinæ noſtræ Suffraganeæ; inter Epiſcopum, & Canonicos orta materia quæſtionis, ſub Bulla noſtra factis continetur.

C A P. XL.

De votis à Religioſo emittendis, vel emiſſis.

REligioſus verò cujuſcunque Religionis exiſtat, quia ſecundùm profeſſionem regulæ, quantum ad ſuas operationes ſubjectus eſt ſuo Prælato, & nullum tempus exceptum eſt, in quo Prælatus non poſſit eum circa aliquid occupare; niſi de licentia Prælati, vovere non poteſt. Et ſi fecerit, exequi non debet, ſine licentia Prælati, ne ſuper eum fratres ſcandalizentur, vel ne detur occaſio evagandi.

Votum à Religioſo emiſſum ſine ſui Prælati licentia, non eſt firmū: loquitur cū D. Th. 2. 2. q. 36. art. 8. ad 1.

Votum tamen Religionis ſtrictioris, ad quam tranſire voluerit, non ex levitate, vel ex temeritate in jacturam ſui ordinis, ſed ex charitate, & inſpiratione divina, ſi emiſerit, debet humiliter à ſuo Prælato licentiam poſtulare, & ipſa petita, ſivè conceſſa fuerit, ſivè non, poterit obſervare.

De voto Religionis ſtrictioris à Religioſo emiſſo.

Si tamen vovetur dicere unum Pſalterium, vel aliquam aliam orationem, vel pœnitentiam, ubi nihil mali poteſt contingere, ſervare tenetur.

Religioſus ſervare tenetur vota, in quibus nihil mali poteſt contingere.

C A P. XLI.

De votis ab impubere emiſſis.

IMpuberes abſque Patris, aut Tutoris auctoritate, non habent authoritatem ſe voto obligandi; Et intelligendi ſunt, impuberes maſculi uſque ad quartuordecim annos, & fœminæ uſque ad duodecim completos. Cum enim ante pubertatem nondum habeat, ſeu habere præſumatur uſum rationis, nullo modo ſe poteſt ad aliquid voto obligare. Si tamen ante annum pubertatis attigerit uſum rationis, quantum in ipſo eſt, poteſt obligari, ſed per parentes, vel eos, quorum curæ remaneat adhuc ſubjectus, & poteſtati, tale votum irritari poteſt.

Vota impuberum emiſſa à parentibus irritari poſſunt D. Th. 2. 2. q. 88. art. 9.

Quan-

Votùm ſolenne Religionis non obligat ante annos pubertatis, etiamſi vovens ſit doli capax: loquitur cum D. Th. 2. 2. q. 88. art. 9.

Quantumque tamen ſit doli capax ante annos pubertatis, non obligatur voto ſolenni Religionis, propter ſtatutum Eccleſiæ, quæ reſpexit id, quod in pluribus accidit, licèt poſt annos pubertatis poſſit voto ſolenni, vel non ſolenni Religionis ſe obligare ſine voluntate eorum, quorum voluntati ſubjectus eſt.

Quid facere debeat impubes, qui doli capax votum emiſit poſt quam factus eſt ſui juris

Credimus tamen, quòd ſi impubes doli capax votum abſtinentiæ, vel peregrinationis, vel aliud fecerit, debet illud adimplere, ſaltem poſtquam primam poteſtatem, vel aliam exiverit. Sicut enim diabolo potuit obligari, multò fortiùs Deo: cum talibus tamē facilè diſpenſandum eſt, vel commutandum; & multos tales habuimus, cum quibus diſpenſavimus, eorum facilitate, & imbecillitate inſpecta: non enim multa cognoſcunt, cum ſint inexperti.

Conſulimus etiam, quòd ſi quis impubes doli capax Religionem intraſſet, non exeat, vel ſi exiverit, redeat, niſi duxiſſet uxorem. Sed propter hujuſmodi conſilium, ſupradicta non revocamus, & dicimus, quòd ſi votum in minori ætate emiſſum, in majori ætate ratum haberetur, obligat tunc, & tenetur implere.

Votum in minori ætate emiſſum ſi in majori ratum habeatur, tūc obliget.

Et notandum, quòd quicumque alteri poteſtati ſubjecti, ſi votum ad mandatum illorum, quorum ſubſunt voluntati, fuerit ſemel revocatum, ipſis tamen mortuis, implere non tenentur, cum obligatio fuerit ſemel per revocationem extincta: Sed nec peccant tales revocando, cum eorum jure, & juris beneficio, quo hoc poſſunt, utantur: nec peccant voventes poſt revocationem eorum factam à Superioribus, non implendo, in tali enim voto, tacita intelligitur conditio, ſcilicèt, ſi ſuis Superioribus placuerit, vel ſi non remittantur: Et hoc extendimus etiam, ſi tale votum, vel promiſſio fuerit juramento firmata.

Obligatio ſemel per revocationem extincta, non reviviſcit.

Quæ vota poſſit, aut debeat filius familias pubes emittere.

Filius familias pubes votum Religionis emittere poteſt, aliud autem votum, per quod graviter præjudicaretur Patriæ poteſtati, Pater inde ſcandalizaretur, non debet invito Patre obſervare, cum jus Patriæ poteſtatis fortiſſimum ſit. Sed nec votum peregrinationis ultramarinæ, & alterius peregrinationis neceſſariæ, & inevitabilis. Sicut ſi à canone excommunicatus, haberet pro abſolutione ad Sedem Apoſtolicam ire. In his autem votis ſufficeret ſcientia Patris, dummòdo non contradicat, nam tunc conſentire tacitè intelligitur.

CAP. XLII.

De votis ab uxoribus emiſſis.

Uxores autem, ut veniamus ad noſtrum propoſitum principii hujuſmodi materiæ vota facta abſtinentiæ, vel peregrinationis, vel continentiæ, vel aliquid aliud, non debent frangere; viri tamen earum poſſunt ea irritare, etiamſi ante contractum Matrimonium emiſerant, & nondum contracto Matrimonio compleverant. Et etiamſi de conſenſu emiſſa eſſent hujuſmodi vota, ſi poſtea vir prohibeat, tenetur ei obedire. Caveat tamen vir, quia hoc caſu, non excuſatur à peccato, licèt uxor excuſetur, ut ſuperiùs in aliis generaliter diximus.

Quæ vota ab uxore emiſſa revocare vir poſſit, quæ ſecus.

Et advertendum circa hoc, quòd vir illa ſola vota uxoris abſtinentiæ revocare poteſt, quæ ipſa implere, non poteſt ſine ſcandalo viri, ut de jejuniis, de ſurgendo ad matutinas, de jacendo de nocte in camiſia, & ſimilia alia; * *aut* quæ poteſt implere ſine ſcandalo viri, revocare, non poteſt, nec uxor, tenetur ei obedire in revocatione, ut ſi noverit, quòd daret aliquid de proprio, ubi haberet bona ſeparata à dote, quæ parafrenalia dicuntur; vel ſi vovit aliquòd genus orationis, quòd diceretur ſingulis noctibus, vel quòd de cætero, non exiget debitum, vel quòd non conſentiet adulterio.

*Aliàs * at.*

Quid poſſit vir ſuper juramenta ab uxore præſtita.

Juramentum autem ab uxore præſtitum ſuper abſtinentia, vir irritare poteſt; alia verò non: nam ſi ante Matrimonium contractum obligavit ſe mulier alicui, cum juramento, vir ejus, non poſſet poſt contractum Matrimonium; ſi uxor juraret aliquid alicui, quòd poſſet ipſa facere contradicente marito, non poſſet maritus tale juramentum irritare, aliàs ſic.

Diſcrimen hac in re inter vota continentiæ, & vota abſtinentiæ.

Et, ut plùs hanc materiam declarando extendamus, dicimus, quòd in votis continentię nō judicantur adinparia vir, & uxor. In votis verò abſtinentiæ, cum vir ſit caput mulieris poteſt talia facere vota, etiam invita uxore, niſi fieret per tale votum præjudicium uxori in debito ſibi reddendo.

In

In votis peregrinationis, quid ſervandum.

In votis verò peregrinationis, neuter conjugum poteſt altero invito facere, ſalvo voto Jeroſolymitano, quod propter favorem fidei Chriſtianæ, ac Terræ Sanctæ, vir poſſet facere ſine licentia uxoris, & liberè adimplere; uxor tamen, ut conſentiat eſt hactenus admonenda, quòd ſi nolit remanere, virum ſequatur. Uxor verò licet votum ultramarinum facere poſſit, & invito viro, tamen ſi ſit juvenis nimis, vel ſuſpecta, aut infamata, non exequetur invito viro perſonaliter, ſed votum redimat. Si tamen ſit vetus, quæ multum proceſſit in diebus ſuis, & matrona bonæ famæ, tunc vadat, nec votum redimat, ſi talis eſt mulier, quæ multos ſecum poſſit ducere bellatores, quo tunc videtur eadem ratio de viro, & de muliere.

CAP. XLIII.

Diſtinctio inter votum ſolenne, & non ſolenne, inter conditionale, & purum, ſeu abſolutum.

Revertendo autem ad materiam noſtram, diſtinguendum eſt de votis, quia aliud ſolenne, aliud non ſolenne, & iſtorum aliud conditionale, vel determinatum, aliud purum, & abſolutum.

Quid ſit votum ſolenne.

Votum ſolenne eſt, quando poſt votum ſequitur ſolennitas, quòd poteſt fieri duobus modis ſecundùm communem opinionem, ſcilicet per ſuſceptionem ſacri ordinis, & per confeſſionem ad certam regulam, videlicet in manu ejus, qui poteſt hanc confeſſionem recipere. Et in his duobus modis, dirimitur Matrimonium poſt votum contractum. Et idem dicimus ſi qua mulier virgo, vel vidua velum virginitatis, vel viduitatis, & veſtem Religioſam aſſumpſit, & in ſcriptis à ſe, vel alio factis, & ſuo ſignatis, promiſit perpetuò continentiam ſervaturam. Et idem credimus, ſi ſine litteris in manu alicujus Religioſæ perſonæ fecerit votum, & veſtem mutaverit, vel aliàs apparentes ſolennitates fecerit, etiamſi in privato fecerit, & idem in ſæculo remanendo, fecerit votum caſtitatis ſolenne, conſentiendo de præſenti in perpetuam continentiam obſervandam, tradendo ſe in voti obſervantiam in manu publicæ perſonæ transferendo in eum loco Chriſti quoad hoc poteſtatem, & vim corporis ſui, & animi, eadem perſona publica approbante, & recipiente hujuſmodi traditionem. Nam ſic conſummatur Matrimoniū ſpirituale, cum Deo, quantum poteſt fieri in hoc ſæculo. Et intelligimus perſonam publicam Epiſcopum, vel eum, qui vices ejus gerit, aut alium, qui conſuevisset hujuſmodi vota recipere.

Votum ſolenne dirimit Matrimonium poſt votum contractum D. Th. in ſup. 3. p. q. 84. art. 1.

Et dirimit etiam, ubi eſt profeſſio præſumpta.

Et idem ubi eſt profeſſio præſumpta, puta ſumendo habitum in Monaſterio, qui datur confitentibus, vel ſi non ſit habitus diſtrictus profeſſorum & novitiorum, ipſe tamen in choro, Eccleſia, Menſa, & aliis locis facit, ut profeſſus, quibus caſibus etiam juramento ſuo non crederetur, ſi vellet jurare, ſe non feciſſe animo profitendi. Et de hoc ſemel interrogati conſuluimus, in perſonam cujuſdam Monialis volentis quaſi retrò reſpicientis ad carnalia, & temporalia ad Matrimonium, ſuis parentibus benè nobilibus mortuis, per tranſire; licèt levitate ducta, & propter hæreditatem opulentam, de ipſo conſilio nō mè curaverit, in vanum animam accipiendo.

CAP. XLIV.

Quibus ſignis, aut indiciis conſtare poſſit profeſſio dirimens Matrimonium jam contractum.

Et idem dicimus, cum per annum ſtat in Religione ſine reclamatione, aut cum apparerent alia ſigna evidentia, puta quia quando ingreditur renuntiat ſæculo, vel facit teſtamentum ac ſi mori deberet, & transfert omnia bona ſua in hæredes, & Legatarios, & in pias cauſas, & mutat habitum, quibus caſibus, & aliàs, ubi conſtare poteſt de mutatione vitæ, Matrimonium dirimitur jam contractum, & habentur iſta pro profeſſione tacita, ut ſuprà diximus.

Et hæc declaratio novi juris propter varias Doctorum opiniones, quòd votum ſolennizatum per ſuſceptionem Sacri ordinis, aut per profeſſionem expreſſam, vel tacitam factam alicui de Religionibus approbatis per Sedem Apoſtolicam, Matrimonium poſt contractum dirimit. Reliqua verò vota, quamvis impediant Matrimonium contrahendum: Et quantò manifeſtiùs ſunt emiſſa, tanto propter plurium ſcandalum, & exemplum du-

Reliqua vota impediunt Matrimonium contrahendum.

durior pœnitentia trãſgreſſoribus debeatur, non tamen reſcindere poſſunt matrimonia poſt contracta.

Quãdo emitti poſſit, aut debeat, profeſſio.

Et notandum, quòd antè annum profeſſionis elapſum, fieri non debet in Ordinibus Mendicantium, immò à jure prohibetur. In aliis verò Religionibus profeſſio expreſſa, vel tacita fieri poteſt ante annum. Sed expreſsè emiſſa illi Religioni præcisè obligat, quàm profitens eſt Profeſſus, etiam ſæculari habitu non mutato. Profeſſio verò tacitè facta infrà probationis annum per ſuſceptionem habitus, qui profitentibus tantùm datur, non illi ſpecialitèr, cujus habitus eſt ſuſceptus; ſed generalitèr Religioni alicui recipienti obligat ſe, ſi aptæ ætatis ſit, & ſi ſciens, & voluntarius, ac triduo perſeveret: & ſic intelligantur ſuperiùs ſpecificè declarata.

Cui Religioni obligari profeſſio expreſsè facta, cui tacitè facta.

CAP. XLV.

De voto non ſolenni, & conditionali.

Qualè ſit votum ſimplex.

Votum non ſolenne, ſivè ſimplex eſt, quod ſimpliciter nulla ſolennitate adhibita emittitur, ut cum dicitur voveo continentiam, volo eſſe Monachus, & ſimilia, & non plùs procedit. Et hujuſmodi vota apud Deum, non minùs obligant, quàm ſolenne, quia utriuſque tranſgreſſor mortalitèr peccat; graviùs tamen peccat, & gravior pœnitentia imponenda frangenti votum ſolenne.

Quale ſit votum conditionatum.

Votum conditionale, vel determinatum eſt, cum dicit, voveo peregrinationem, ſi Dominus dederit mihi ſanitatem, vel uſque ad annum, & ſimilia, & iſtud nõ tenetur quis exequi, niſi extante conditione, vel die determinato, maximè ubi tota obligatio ponebatur in eventu conditionis. Alitèr, ſi aliàs fuerit, cum cauſa, vel etiam ſi votum fecerit ob cauſam, & publicè, cauſa non expreſſa, ſed votum, tunc propter cauſam, vel conſcientiam, & propter tollendum ſcandalum, tenetur implere. Et idem ſi ſub duabus conditionibus, vel pluribus etiã cauſis, & ex qualibet intelligitur obligatus.

CAP. XLVI.

De voto puro, & abſoluto.

Votum purum, & abſolutum eſt cum ſine conditione, ſine determinatione, quis emittit votum abſtinentiæ, continentiæ, vel peregrinationis, vel ſimile; Et iſtud tenetur exequi ſtatim, cùm poteſt, niſi in vovendo aliud in mente habuerit. Dabitur etiam tempus ad arbitrium boni viri ad diſponendum de rebus ſuis. Et in hoc multos vidimus, & audivimus maximè mulieres leves, ad vovendũ leviores, non attendentes, quod ſcribitur. Deut. cap. 23. *Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus tuus. Et ſi moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum*. Undè conſulimus in quocumque voto, non adhiberi moram, quæ poteſt eſſe nociva. Nam qui probabiliter timet perpetuum impedimentum, tenetur ulteriùs votum non differre, rationabiliter factum.

Vovẽs tenetur exequi, cùm poteſt.

Votum ſimplex dirimit ſponſalia, quia cæteris paribus fortiùs eſt voti vinculum, quàm matrimonii, quantum ad id cui, & ad quid ligat. In ſponſalibus utrobique tãtùm eſt promiſſio, & nõ traditio; & ideò votum, tanquam fortiùs ſervandum. Etiam ſi poſtea juravit uxorem ducere; & pro temerario juramento pœnitentiam agat.

Votũ ſimplex dirimit ſponſalia, quia cæteris paribus fortius eſt voti vinculum, quàm matrimonii, loquitur cum D. Thom. in ſup. 3. p. qu. 54. art. 1. ad 2.

Sed ſi poſt votum ſimplex, contrahat matrimonium per verba de præſenti, non poteſt cognoſcere uxorem carnaliter ſine peccato mortali, quia adhuc poteſt Religionem intrare. Poſt matrimonium verò conſummatum, jam factum eſt ei illicitum non reddere. Vndè licet exigere non debeat, tamen reddere debet, ſivè expreſsè petatur, ſivè interpretativè. Et ſecundùm aliquos etiam petere poteſt; ne nimis oneroſum fiat matrimonium alteri, quando ſemper oportet petere, vel hoc dicatur interpretativè.

Si poſt votũ ſimplex contrahat matrimonium per verba de præſẽti, non poteſt cognoſcere uxorem ſuã ſine peccato mortali, hoc dicit cum D. Thom. in ſup. 3. p. q. 54. art. 1. ad 3.

Quòd ſi juravit aliquam uxorem ducere, & poſt voveat perpetuam caſtitatem, prævalet juramentum. Secus verò, ſi primò voviſſet, ut ſupra dictum eſt. Regularitèr autem votum ex ſua ratione, magis eſt obligatorium. Nam obligatio voti cauſatur ex fidelitate, quam Deo debemus, ſcilicet ut ei promiſſionem ſolvamus. Obligatio autem juramenti cauſatur ex reverentia, quam debemus ei, ex qua tenemur, quòd verificemus id, quod per nomen ejus promittimus. Omnis autem infidelitas irreverentiam continet, ſed non convertitur.

Siquis juravit aliquam uxorem ducere, & poſt, voveat perpetuã caſtitatem, prævalet juramentum, ſecus verò ſi primò vovit.

Cur votum ex ratione ſua ſit magis obligatorium, quàm juramentũ. D. Th. in ſup. 3. p. q. 54. art. 2. ad 2.

Z Vi-

Videtur enim infidelitas ſubjecti ad Dominum eſſe maxima irreverentia. Cur votū ex ſua ratione magis obligatorium, quàm juramentum. Licèt quandoque æqualis eſſe firmitatis cenſeatur. Nam ſicut in juramento videtur eſſe excepta authoritas Papę, ſic & in voto.

Votum magis obligatorium, quam juramentum.

CAP. XLVII.

Si carnalis copula ſecuta ſit inter virum, & uxorem, non poteſt uxor Religionem intrare, niſi maritus intret, & è converſo.

ET ex præmiſſis dicendum reſtat, quòd ſi inter virum, & uxorem ſecuta ſit carnalis copula, non poteſt uxor Religionem intrare, niſi maritus intret, & è converſo. Vel, ſi eſt vetus uxor, & non eſt ſuſpecta de incontinentia, licentiet virum, & promittat in manu, vel in præſentia Epiſcopi continentiam perpetuam. Sicque poterit vir intrare Religionem, aliàs nō, & idem è converſo.

Si carnalis copula non interceſſit poteſt alter altero invito, vel reclamante Religionem ingredi.

Si autem non interveniſſet carnalis copula, alter poteſt ingredi Religionem invito altero, & contradicente. Ad heremum autem, vel Recluſorium, non niſi ſolennitèr ſæculo renuntiaret, & ad alia, quæ ſolennis profeſſionis ſunt, & ejus obſervantiæ ſe obligaret.

Unus conjugum ſine alterius conſenſu non poteſt votum emittere de non reddendo debito.

Unus autem conjugum non poteſt ſine conſenſu alterius vovere, quòd non reddat debitum, quia hoc eſſet ſacrificium de alieno offerre, & ſi factum fuerit, non valet. Sed nec de petitione debiti votum emitti debet, ne nimis oneroſum fiat alteri matrimonium, & verecundoſum ſemper petendo, & ſi factum fuerit credimus, quòd per Epiſcopum poſſit diſpenſari, & tunc arguendus eſt de ſtultitia, & fatuitate, & pœnitentia injuncta debet abſolvi à voti obligatione; quia ſi ante matrimonium, meliùs eſt nubere, quàm uri; Multò magis in matrimonio erit hoc meliùs. Undè ſi intentio voventis feratur determinatè ad non reddendum, nec exigendum debitum, tunc ſcièti jus eſt peccatum mortale, ſi fiat ex deliberatione, aut in communi, tunc non eſt mortale, quia ſalvari poteſt in eo, quod eſt licitum, ſcilicet in non exigendo ſemper, tamen reprehendendus eſt, qui quovis modo fecerit, quia contra bonum matrimonii, quod cōſiſtit in procreatione filiorum, ſeù liberorum.

Nec votum de non petendo debito emitti debet.

CAP. XLVIII.

Perſtringitur abuſus quarundam mulierum in emittendis ejuſmodi votis.

ET noſtris temporibus hos caſus in foro Pœnitentiali habuimus, & quaſdam mulieres propter multiplicitatem liberorum ad hujuſmodi vota proceſſiſſe comperimus; quaſdam propter modicam delectationem, quam erga maritos habebāt, propter paupertatem eorum, & aliàs turpitudinem perſonarum. Sed, & quandam audivimus maritum ex his contemnentem, & petentem ab ipſo ſeparari, impotentiam ejus prætendentem, & ſe virginem aſſerentem, licèt plures illicitos amatores retineret. Propter cujus utilitatem, & turpitudinem fuit audientia denegata, & utinā non plures valerent inveniri, quòd dolentes referimus. Et ideò benè advertant Prælati, & alii pœnitentias audientes, ut reprehenſiones tales facere non omittant ſuis locis, & ne deteriùs, quàm Sodomæ, & Gomorræ contingat.

Mulier maritum contemnens petit ab ipſo propter impotentiam ſeparari; & cur non fuit audita.

Cautio Prælatis, & confeſſiones audientibus.

CAP. XLIX.

Quam poteſtatem habeant inferiores Prælati, hoc eſt Epiſcopi in ordine ad diſpenſandum in votis.

LIcèt autem Papa hanc plenariam poteſtatem, & ſummam diſpenſandi in omnibus votis; tamen inferiores Prælati, ſcilicèt Epiſcopi in votis, quæ communiter fiunt, & indigent frequenti diſpenſatione, ſicut ſunt vota peregrinationis, jejuniorum, & hujuſmodi ſimilia, & aliis, in quibus expreſsè à jure non ſunt prohibiti, diſpenſare poſſunt.

In votis verò majoribus, ut continentiæ, & Terræ Sanctæ, & aliis perpetuis, ut Religionis, non poſſunt, ſed ſoli Papæ reſervantur. Caveant tamen diſpenſantes, ut qualitatem perſonarum, & neceſſitatem, vel utilitatem penſando conſiderent.

In votis majoribus, ut continentiæ Terræ ſanctæ, & Religionis ſolus Papa poteſt diſpenſare.

Et circa commutationem votorum certa, aut generalis doctrina dari

De commutatione votorum, & quæ regulæ ſervari debent in votis commutandis.

ri non poteſt, niſi circa redemptionem, de facili tamen ex variis circumſtantiis perſonarum hujuſmodi redemptio, ſeu commutatio eſt taxanda ut pauperi, operatio, concedatur redimere jejunium ſecundę ferię uno denario: diviti autem aliqua magna eleemoſyna, vel aliquid magni eſt injungendum, quòd recompenſet dolorem famis, quem ſuſtinere debuiſſet in abſtinentia. In votis etiam jejuniorum habenda eſt ratio aſperitatis panis, & aquæ, & affluentiæ voventis, & omnium aliorum, quæ in voto fuerint comprehenſa.

De voto ultramarino.

In voto ultramarino, licèt poſſit commutari in votum Religionis, tanquàm meliùs, tamen facultates voventis, & animus conſiderari debet, cum temporale mutetur in perpetuum, & etiamſi primò ſit habilis, vel non, ad pugnam, vel conſilium, poſſit ducere bellatores, vel non, an ex facilitate animi juvenilis, vel aliàs, habendus eſt etiam reſpectus ad facultatem voventis, & ad expenſas, quas facturus eſſet, ſi votum impleret eundo, & redeundo, & morando, & ad laborem, aut ſi quid dandum eſſet ibi: nam hoc ſine diminutione transmittendum eſt per aliquem, vel per aliquos Religioſos. Et idem in voto peregrinationis Sancti Jacobi, & aliarum peregrinationum, ut mittatur oblatio, quam ibi eſſet facturus. Aliæ verò expenſæ, cum omni compenſatione laboris in aliis, quæ Deo magis placere debeant, converti poſſunt.

Quid cavere debeant Prælati in diſpenſationibus, aut commutationibus votorum.

Quia verò Prælati non ſunt poſiti in deſtructionem, ſed in ædificationem, ideo caveant, ne in diſpenſationibus, aut commutationibus faciles, aut nimium voluntarios ſe oſtẽdant: Sicut enim non poſſunt præcipere malum, ita nec impedire bonum, ſcilicèt opera virtutis. Ad Prælatos tamen ſpectat dijudicare quid ſit magis virtuoſum, & Deo magis acceptum, & ſic peccare vix poterunt. Et quæ circa hanc materiam votorum diximus, propter frequentiam in partibus poſuimus. Et ut, qui inſtructi non fuerint, aut libros non habuerint, faciliùs hic recurrant ad premiſſa compendioſè poſita.

CAP. L.

De impedimento cognationis.

Cognatio triplex.

Cognatio, quæ triplex eſt, ſcilicet carnalis, ut conſaguinitas, uſque ad quartum gradum incluſivè, ſpiritualis, ut compaternitas, legalis, ut adoptio.

De cognatione carnali.

Circa cognationem carnalem notandum, quòd ſi conſaguineus eſt in quarto gradu, & conſaguinea in quinto, poſſunt copulari. Et debet computari gradus à ſtipite, ideſt à Patre duorum fratrum, vel ſororum, à quibus deſcenderunt illi, qui debent copulari. Stipes autem non facit gradum ſecundùm Canones, ſed fratres, vel ſorores, & ſunt in primo gradu. Filii fratrum, in ſecundo, filii filiorum fratrum, in tertio, & illorum filii, in quarto.

Undè in ejuſmodi cognatione cõputari debeat gradus.

Stipes, non facit gradum ſecundùm canones.

Regula diligenter hac in re inſpicienda.

Quando verò, vir eſt in quarto, vel infrà ex una linea, & mulier in quinto, ut ſupra, ex alia linea quantum remotiori, ut mulier, quæ eſt in quinto quantum diſtat à ſtipite, tantum diſtat hæc mulier à dicto viro, & à qualibet linea illius viri, & ideo poterit copulari. Et ut clariùs hanc materiam intelligant, qui ignorant, & plurimi, & utinam non Prælati.

CAP. LI.

Quid ſit, & undè dicatur conſanguinitas.

Quid ſit conſanguinitas.

Notandum, quòd conſanguinitas eſt vinculum perſonarum ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum, & dicitur à *con*, & *ſanguine*. Undè conſanguinei dicuntur, quaſi communem ſanguinem habentes, vel de uno ſanguine procedentes.

Quid ſit ſtipes, quid linea.

Stipitem dicimus illam perſonam, à qua aliqui duxerunt originem; lineam dicimus ordinatam collationem perſonarum conſaguinitate conjunctarum ab eodem ſtipite deſcendentium diverſos gradus continentem.

Linea triplex eſt.

Lineæ verò ſunt tres, ſcilicet aſcendentium, deſcendentium, & collateralium. Sicut eſt triplex diverſitas propinquorum, ſeu cognatorum.

Prima, quæ dicitur aſcendentium.

Prima eſt aſcẽdentium, à quibus originem traximus. Sicut Pater, Mater, Avus, Avia, Proavus, Proavia, Abavus, Abavia.

Secunda, quæ dicitur deſcendentium. Secunda deſcendentium, qui duxerunt originem à nobis, ſicut filius, filia, nepos, neptis, pronepos, proneptis, abnepos, abneptis.

Tertia, quæ dicitur tranſverſalium. Tertia tranſverſalium, ſeù à latere venientium, à quibus non duximus originem; nec ipſi à nobis, ut frater, ſoror, filii duorum fratrum, qui dicuntur fratres patrueles, vel duarum ſororum, qui dicuntur fratres conſobrini, & eorum filii, & nepotes.

Duæ lineæ deſcendentes faciunt unam tranſverſalem. Sed notandum, quòd duæ lineæ deſcendentes faciunt unam tranſverſalem, utpote filii duorum fratrum attinent ſibi linea tranſverſali, & tamen quilibet eorum deſcendit recta linea ab Avo eorum communi, qui fuit communis ſtipes. Undè quilibet eſt in recta linea, alia ab alia. Et ſic ſunt in duabus lineis rectè deſcendentibus, & una tranſverſali. Et ſic de omnibus aliis intelligendum eſt, tam remotioribus, quàm propinquioribus.

CAP. LII.

Quæ perſona gradum faciat ſecundùm legem, quæ ſecundùm Canones.

Gradum autem ſecundùm legem facit quælibet perſona, ſed ſecundùm Canones, quibus in hac materia utimur, in tranſverſali linea, duæ perſonæ faciunt gradum, ut puta duo fratres ſunt in primo gradu, & ſic de ſingulis, ut ſupra diximus.

Undè quantum ad præſentem materiam, ſcilicet quando conſanguinitas computari debet pro Matrimonio conjungendo, vel disjungendo, quia ex utraque parte perſonæ ſunt maritandæ, ſicut una proceſſit ex altera, & gradus computandi, & diſtinguendi ex utroque latere, ſufficiat ad præſens diffinitio.

Quid ſit gradus. Gradus eſt habitudo diſtantium perſonarum, qua cognoſcitur quota generationis diſtantia, duæ perſonæ inter ſe differant.

Quo pacto computentur gradus in linea aſcēdenti. Computatur autem gradus in hac materia hoc modo. In linea aſcendenti Pater, & Mater ſunt in primo gradu. Avus, Avia in ſecundo, Proavus, Proavia in tertio; Abavus, Abavia in quarto.

Quo pacto computentur in linea deſcendenti. In deſcendenti verò hoc modo, filius, filia ſunt in primo gradu, nepos, neptis in ſecundo, pronepos, proneptis in tertio, abnepos, abneptis in quarto. Ultra quem gradum nulla hodie invenitur conſanguinitas, ſicut nec olim ultra * *ſeptennium*, ut duret prohibitio Matrimonii. Licèt aliter ſecundùm leges, quoad jura ſucceſſionis ab inteſtato, duo fratres faciant duos gradus, & quot ſunt ſucceſſores, tot ſunt gradus.

Forſan *ſeptimum.

CAP. LIII.

Diviſio graduum conſanguinitas.

Si vis igitur ſcire conſaguinitatem aliquorum quantum inter ſe differant, recurre ad communem perſonam, à qua traxerunt originem, ut Petrus genuit Sejum, & Titium. Ecce primus gradus. Si verò non potes ſcire, quis fuerit Pater eorum, dicas Sejus, & Titius fuerunt fratres, hoc ideo, quia ut diximus fratres ſemper ponendi ſunt in primo gradu, vel frater, & ſoror, vel duæ ſorores: deindè procede in computatione. Sejus genuit A, ecce ſecundus gradus. A genuit B, ecce tertius gradus. B genuit C, ecce quartus gradus, de quo nunc agitur. Modò revertaris ad alium fratrem, & procede ſic; Titius genuit G ecce ſecundus gradus, G genuit H, de quo nunc quæritur. Et ita habes tertium gradum, & ſic iſti duo vir, & uxor uſualiter dicuntur attinere ſibi in una parte in tertio gradu, in alia verò in quarto. Uſualiter diximus, quia non attinent ſibi revera in tertio gradu, ſed in quarto tantùm. Et illud idem faciendum eſt de iis, qui magis ſunt vicini in conſanguinitate, quàm ſcilicet in tertio gradu, & quarto, ut dictum eſt.

Quo pacto dignoſcetur conſanguinitas aliquorum, quantum inter ſe differant.

Teſtes in hac materia, quo pacto deponere debeant. Ita enim diſtinguendi ſunt gradus; nam & teſtes in hac materia perſonas expreſſas nominibus, vel demonſtratione, vel circumlocutione ſufficienti deſignare debent, ab utroque latere, ſingulos gradus clara computatione diſtinguendo, & ſe à majoribus ſuis accepiſſe, quod deponunt, & ſe credere ita eſſe, & ſe vidiſſe perſonas, ſaltem in uno prædictorum graduum conſtitutas pro conſanguineis ſe habere, & ſic jurati deponere, aliàs eorum teſtimonium non valet. Tolerabiliùs enim eſt aliquos contra ſtatuta hominum dimittere copulatos, quàm conjunctos legitimè, contra ſtatuta Domini ſeparare. Et hoc pro clara doctrina poſuimus eorum, qui juris ſunt ignari, & in computatione minus ex-

experti, quia plures etiam de majoribus errantes, & ſeparationes Matrimoniorum inconſultè facientes.

CAP. LIV.

In conſanguinitate ſtandum eſt remotiori Perſonæ.

ET dicimus, quòd ſi aliquæ perſonæ attineant ſibi in una parte in ſecundo, vel in tertio, ex alia verò in quinto, ſecundùm computationem, quam ſupra monſtravimus, poterunt contrahere, quia ſemper ſtandum eſt remotiori perſonæ in conſanguinitate, quia quoto gradu remotior differt à ſtipite, toto differt, & à quolibet per aliam lineam deſcendentium. In hoc enim caſu, remotior perſona extra metam conſanguinitatis exiſtit. Undè non attinet illi, ex quo de ejus conſanguinitate non eſt.

Diſtantes in primo, & quinto non poſſunt Matrimonium contrahere.

Sed ſi aliqui diſtent in primo gradu, & quinto, non poſſunt contrahere Matrimonium, ut Abnepos, qui quinto gradu diſtat à ſtipite, non poteſt contrahere, cum filia ſtipitis, ſicut nec, cum ſtipite poſſet, ut ſupra dictum eſt.

Temporis diuturnitas non minuit peccatum, ſed auget.

Cum autem temporis diuturnitas, non minuat peccatum, ſed augeat, tanto quia fiunt graviora crimina, quanto diutiùs infelicem animam detinent alligatam. Ideo, quia uſque ad quartum gradum incluſivè, ut præmiſſum eſt, Matrimonium eſt prohibitum. Si quis aliter præſumpſerit copulari, nulla longinguitate temporis, ſeù annorum defendatur, quin fiat ſeparatio.

Cur Eccleſiæ prohibitio non extendatur ultra quartum conſanguinitatis gradum.

Ratiò autem, quare non extenditur Eccleſiæ prohibitio, quia uſque ad hunc gradum quartum, ſatis communiter durat hominum memoria, ut ſciant gradus computare. Et inſuper, cum corpus humanum ex quatuor elementis componatur, & in generatione qualis fiat quædam commixtio, cum alieno ſanguine paulatim evaneſcit convenientia compoſitionis primæ: ita ut in prima generatione evaneſcat elementum ſubtiliùs, ideſt ignis, in ſecunda aer, in tertia aqua, in quarta terra. Nunc de cognatione ſpirituali dicamus.

In generatione fit commixtio cum alieno ſanguine, quæ paulatim evaneſcit loquitur literaliter cum Divo Th. in ſup. 3. p. q. 85. ar. 4. 0.

CAP. LV.

De cognatione ſpirituali.

Quid ſit cognatio ſpiritualis.

EST autem cognatio ſpiritualis propinquitas proveniens ex Sacramenti datione, vel ad id ſcilicet Sacramentum rentione, ut cum aliquis tenet aliquem in baptiſmate, vel in confirmatione. Ut ecce Epiſcopus chriſmat puerum. Sacerdos baptizat puerum, tu eum præſentas, vel ſuſcipis. Uterque veſtrum eſt Pater ſpiritualis. Undè ſicut in generatione carnali contrahitur cognatio carnalis ex parte prolis, & Matris, ita in generatione ſpirituali ex parte dantis Sacramentum, & tenentis. Undè conferens Sacramentum gerit perſonam Dei Patris. Sed tenens ad Sacramentum, gerit perſonam Matris Eccleſiæ.

Cognatio ſpiritualis triplex eſt.

Hæc autem ſpiritualis cognatio triplex eſt. Una ſcilicèt compaternitas, quæ attenditur inter ſpiritualem Patrem, vel Matrem pueri baptizati, & carnalem. Undè ſi contraho cum Matre carnali pueri, quem baptizavi, vel in baptiſmo tenui, non valet. Alia dicitur compaternitas in maſculo, vel commaternitas in fœmina, quæ attenditur inter eum, qui baptizat, vel tenet in baptiſmo, & eum qui baptizatur, & inter tales, ſimiliter non tenet Matrimonium. Alia dicitur fraternitas, quæ attenditur inter filium meum ſpiritualem, quem baptizavi, vel in baptiſmo tenui, & filiam meam carnalem, inter quos ſimiliter, non poteſt eſſe Matrimonium. Et quæ dicta ſunt in contrahenda compaternitate ſpirituali per baptiſmum, eadem etiam cenſenda de confirmatione, ſeù frontis criſmatione, ut illis, & eiſdem modis contrahatur ſpiritualis cognatio, Matrimonia contrahenda impediens, & dirimens jam contracta.

Cognatio ſpiritualis non habet gradus.

Sed hæc cognatio ſpiritualis non extenditur ad Nepotes, & ulteriores, quia gradus non habet, filia enim mea ſpiritualis, poteſt contrahere cũ filio filii mei, licèt non cum filio meo, quia non eſt prohibitum. Et credimus, quia non ſolùm filio legitimo, non poteſt copulari filia ſpiritualis, ſed nec illegitimo, filio autem adoptivo ſic. Duo autem levantes aliquem de fonte ſacro inter ſe contrahere, non prohibentur.

CAP.

CAP. LVI.

Reductio impedimenti cognationis ſpiritualis, per jura nova facta.

HOdie verò per jura nova hæc materia compendioſè tractata ad hoc eſt reducta, ſcilicèt, quòd inter Baptizatum, & eum, qui ſuſcepit de Baptiſmo, ac inter eundem Baptizatum, & ſuſcipientis, ſive ante, ſive poſt natos, & uxorem ante ſuſceptionem carnaliter cognitam ab eodem. Item inter ſuſcipientem, patremque Baptizati, & matrem cognatio ſpiritualis in Baptiſmo contrahitur, quæ impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit poſtea contractum. Et eadem, quæ de ſuſcipiente ſunt dicta, eadem & de Baptizante cenſenda. Per Catechiſmum autem, qui præcedit Baptiſmum, impeditur Matrimonium contrahendum, ſed poſtea contractum per illam cognationem, minimè ſeparatur. Ex datione etiam aliorum Sacramentorum cognatio ſpiritualis nequaquam oritur, quæ Matrimonium impediat, vel diſſolvat.

Per Cathechiſmũ impeditur Matrimonium contrahendum, non contractum.

CAP. LVII.

Duæ compaternitatis ſpecies, altera directa, obliqua altera.

ET notandum, quòd duæ ſunt ſpecies compaternitatis. Una directa, alia obliqua. Directa, ut cùm ego ſuſcipio de ſacro fonte filium Katerinæ mulieris, vel ipſa meum. Iſtam nunquam potero habere in uxorem, & ſi accepero ſeparandum eſt connubium. Obliqua, ſivè indirecta, quando unus conjugum, poſt quàm ſunt una caro effecti, filium aliorum ſuſcipit. In hoc caſu ambo parentes carnales infantis Compatres efficiuntur etiam alteri conjugum, qui non ſuſcipit, quoniam communicant ſibi actiones.

Ut autem clariùs loquamur ponimus exemplum. Meulus duxit Adeliciam in uxorem, & Angelus Mariam: poſtmodum verò Angelus levavit de ſacro fonte filium Meuli, & Adeliciæ. Deindè mortuus eſt Angelus, & Adelicia, remanſit Meulus, & Maria, cui maritus ſuus acquiſierat compaternitatem per factum ſuum. Et idèo nullo modo dictus Meulus Matrimonium poteſt contrahere, cum Maria. Undè clarè intelligenti reſtat, quòd ſi uxor tua poſtquam fuerit à te carnaliter cognita, ſuſcepit infantem alterius mulieris in Baptiſmo, vel in Confirmatione, illa, cujus infans erit, efficietur tibi commater per factum uxoris tuæ. Et ideo mortua uxore tua, non poteris illam ducere in uxorem, & è converſo candem compaternitatem uxori acquiri intelligas per maritum.

Res hæc declaratur exemplo.

CAP. LVIII.

Caſus in quibus poteſt quis duas commatres unam poſt aliam habere in uxores, & poteſt aliqua duos compatres, unum poſt alium habere in maritos.

SI verò dictam ſuſceptionem fecit uxor tua, antequam eam cognoſceres, mortua uxore tua poteris illam in uxorem ducere. Si autem filius uxoris tuæ, quem ab alio generavit antequam eam duceres, & eſſes effectus una caro cum ea, aliqua mulier in Baptiſmo, vel Confirmatione tenuerit, illa mulier eſt commater uxoris tuæ, & non tua: Undè mortua uxore tua, talem cõmatrem ejus habere poteris in uxorem. Idem ſi filius ab aliquo ſuſcipiatur, quem genuiſti de aliqua muliere. Et ſic in tribus caſibus proximis, aliquis duas commatres unam poſt aliam habere poterit, & aliqua duos compatres, unum poſt alium habere poterit in maritos.

Si quis autem cognoſcat mulierem fornicariè, quæ mulier levat poſt filium alteriùs de ſacro fonte. An poſſit illam, cujus fuit filius habere in uxorem? quorundam fuit opinio, quòd ſic, quia in contrahenda cognatione, ut præmiſſum eſt, inſpicitur coitus cõjugalis, non fornicarius, qui non eſt cauſa acquirendæ compaternitatis fornicatori; licèt alii dicant parem rationem utrobique, & ſatis nobis placet, ut reſtringatur, ratione vitii nimis communis. Et licèt honeſtum foret, non contrahere Matrimonium, tam cum altera filia compatris, quam cum alia ratione, cujus compaternitas eſt contracta, tamen ſi contractum fuit tenet.

An in contrahenda hujuſmodi cognatione ſit inſpiciendus ſolus coitus conjugalis, an etiam fornicarius.

Bap-

Baptizatus e Presbytero nõ poteſt filiam carnalem Presbyteri ducere in uxorem.

Baptizatus autem à Presbytero, non poteſt filiam carnalem Presbyteri ducere in uxorem. Et idem dicimus de filia Epiſcopi carnali, vel filio, ut non poſſit contrahere matrimonium cum illo, vel ille, quam Epiſcopus chriſmavit, licèt quidam dicant, fore Papam conſulendum, cum videatur novus caſus. Nos tamen propter frequentiam, non reputaremus novum. Sed utinam eſſet, & à talibus abſtineretur pro ſalubriori regimine, atque ſtatu. Et putamus naturam noſtri temporis obduratam in talibus, abſque aliis plurimis, quæ tacemus, erubeſcentes Pontificalis ſtatus, ac honoris, & dignitatis infamiam, ex inopia cordis potiùs procedentem.

Cõpaternitas ſpiritualis non contrahitur per receptionem ad pœnitentiam.

Per cathechiſmum debilis quædam ſpiritualis compaternitas cõtrahitur.

Per receptionem autem ad pœnitentiam non contrahitur compaternitas ſpiritualis. Licèt enim eſſe ſpirituale conferatur, tamen magis aſſimilatur, quaſi miraculoſe ſuſcitationi de morte ad vitam. Per cathechiſmũ autem debilis cognatio contrahitur, vix impedit matrimonium contrahendum. Sed nullo modo dirimit contractum, quia eſt ſolùm quędam diſpoſitio ad generationem. Cathechiſmus autem appellatur, quidquid fit à Sacerdote circa puerum baptizandum, antequam immergatur in aqua, vel ſuper caput perfundatur.

CAP. LIX.

De cognatione legali.

Hæc ex adoptione provenit.

Quid ſit adoptio.

Tranſeamus nunc ad cognationem legalem. Eſt autem cognatio legalis quædam proximitas ex adoptione proveniens. Adoptio autem eſt legalis actio ad ſolatium eorum, qui liberos non habent inducta penè naturam imitans. Et licèt faciliùs liberos non habenti concedatur, tamen etiam, qui liberos habent adoptare poſſent, ſivè maſculi, ſivè fœminæ exiſtant. Undè provenit, quòd qui filius non eſt, pro filio habetur. Adoptatur autem ille, qui eſt in poteſtate ſui Patris. Et tunc non tranſit in poteſtatem adoptantis, & hoc habet fieri imperio magiſtratus, ſcilicet eo authorizante.

Quid ſit arrogatio.

Eſt alia ſpecies, ſcilicet Arrogatio. Arrogatur autē ille, qui ſui juris eſt, ideſt, qui Patrem non habet, vel ſi habet, emancipatus eſt, quo tunc tranſit in poteſtatem arrogantis. Et iſta habet fieri authoritate Principis. Et exponunt quidam, quòd eſt Arrogatio, cum is, qui adoptat rogatur, ideſt interrogatur, an velit eum, quem adoptaturus eſt juſtum filium eſſe, & is, qui adoptatur, interrogatur, an id fieri patiatur; & eſt mirabile, quòd Arrogatus, cum omnibus rebus ſuis, & filiis, ſi habet, tranſit in poteſtatem Arrogantis, & illi filii ſunt Arrogati, tanquam nepotes.

Arrogatio deficiẽte ſolennitate nihil valet.

Si tamen aliquis in domo per ſe, vel coram vicinis, ſicut ſæpè fit, recipit aliquam in filiam, non acquiritur jus ex tali filiatione aliquod, nec affertur impedimentum matrimonio contrahendo, quia ſolennitas prædicta eſt de ſubſtantia, qua deficiente nihil agitur.

Ad quid tenetur Pater arrogator.

Quando, & qualiter talis cognatio matrimonium impediat.

Et notandum, quòd Pater Arrogator tenetur relinquere Filio Arrogato quartam partem bonorum, quæ habet, ſivè in teſtamento, ſivè eum velit emancipare. Sed Pater Adoptator filio adoptivo nihil tenetur relinquere, niſi velit; licèt ab inteſtato benè ſuccederet. Quando autem, & qualitèr talis cognatio matrimonium impediat. Advertendum, quòd eis filiis ſolùm cognatus efficitur ille, qui adoptatur, qui ſunt in poteſtate Patris adoptantis. Undè dicendũ, quòd ex adoptione veniunt quaſi tres ſpecies legalis cognationis. Una quaſi deſcendentium, alia quaſi à latere venientium. Tertia, quæ legalis affinitas dici poteſt.

Ex adoptione veniunt quaſi tres ſpecies legalis cognationis.

Prima quaſi deſcendentium.

Prima quaſi deſcendentium attenditur inter me Patrem adoptantem, & filiam meam, & neptem adoptatam.

Secunda quaſi à latere venientium.

Secunda quaſi à latere venientium, attenditur inter filium meum legitimum, & naturalem, & filiam meam adoptivam.

Tertia, quę legalis affinitas dici poteſt.

Tertia, ſcilicet legalis affinitas attenditur inter me, & uxorem filii mei adoptivi. Similiter inter filium meum adoptivum, & uxorem meam.

Cognatio legalis in ſecunda ſpecie, quid operetur ſecundum mentem D. Thom. in ſup. 3. p. q. 88. art. 1.

Cognatio in ſecunda ſpecie impedit matrimonium, & dirimit jam cõtractum, quandiù ſunt in ejuſdem Patris poteſtate. Soluta verò, vel emancipatione filii adoptivi, vel naturalis, poſtea non impedit.

Prima, & tertia ſpecies cognationis perpetuò impediunt matrimoniũ cũ D. Tho. in ſup. 3. p. q. 88. ar. 3.

In prima verò ſpecie, & tertia omni tempore impedit matrimonium indiſtinctè, quoniam Pater adoptator non poteſt contrahere, cum filia ſua

ado-

adoptiva, vel nepte, vel cum illa quæ fuit uxor filii ſui adoptivi, etiam poſt emancipationem. Similiter filius adoptivus poſt mortem Patris adoptivi, non poteſt contrahere cum illa, quæ fuit uxor Patris adoptivi.

Filius verò legitimus, vel filia Patris adoptivi poſſunt contrahere, cum filio, vel filia adoptiva. Et præmiſſa intelligimus indiſtinctè ſecundum Jura Canonica, quæ non diſtinguunt inter adoptantem, vel arrogantem.

Jura canonica non diſtinguunt inter adoptantem, & arrogantem.

Filii autem adoptivi inter ſe contrahere poſſunt, ſicut & filii ſpirituales, & ſpirituales, cum adoptivis.

Filii adoptivi contrahere inter ſe poſſunt.

Inter Patrem verò adoptantem, & Patrem, vel Matrem adoptati, nulla omninò contrahitur cognatio, vel affinitas, quia iſti ſibi non cohabitant; nam propter cohabitationem inter prænominatos ſupra, contrahitur cognatio. Sicut enim conſanguinei, & affines, ita adoptati in eadem familia ſolent cohabitare; & ideo lex civilis illas perſonas præcipuè conjungio excludit, quas neceſſe eſt cohabitare; habita tamen differentia ſupra poſita, quia quoſdã ad tempus, quoſdam perpetuò.

Nulla contrahitur cognatio, vel affinitas inter patrem adoptantis, & patrem, vel matrem adoptati.

C A P. LX.

De impedimento Criminis.

CRimen, ut clariùs intelligatur. Et quia ſæpè accidunt, ponimus multa crimina, ut medici Animarum conſultiùs agant; propter enormitatem enim impediunt Matrimonium contrahendum. Sicut inceſtus, putà ſi cum filiaſtra commiſceatur, vel cũ duabus ſororibus, aut cum duobus fratibus, vel cum Patre, & filio, vel cum relicta fratris, vel cum nepote, vel conſobrina, vel noverca, aut nuru, aut conſobrina, aut filia avunculi, aut ejus relicta, aut privigna.

Multa crimina propter enormitatem impediunt Matrimonium contrahendum.

Item ille, qui uxorem ſuam interficit, aliam uxorẽ accipere nõ debet. Item ille, qui rapuerit ſponſã alterius.

Secundo, & tertio, qui uxorem ſuam interficit aut qui rapuerit ſponſam alterius.

Item, qui inſidiando Matrimonio proprium filium de Sacro fonte ſuſcepit, ut poſſit privare conjungem carnali debito, & copia ſui.

Quarto, qui proprium filium de ſacro fonte inſidiosè ſuſcipit, ut poſſit privare conjugem carnali debito.

Item ille, qui interficit Presbyterum, cui etiam imponitur penitentia duodecim annorum, & quod cingulo militiæ careat.

Quinto, qui interficit Presbyterum.

Item ſollenniter pœnitens. Item ſi monialem ſcienter accipiat uxorem.

Sexto ſolenniter pœnitens; ſeptimo, qui monialem ſcienter accepit uxorem.

Licèt autem hęc crimina Matrimonium impediant contrahendum, non tamen dirimunt contractum. Immo & ſi adoleſcentes ſint, & timeatur de incontinentia, debet Eccleſia eis concedere nubendi licentiam, hoc eſt Diœceſanus Epiſcopus, & fortè quo ad hoc, ſufficeret licentia proprii Sacerdotis, ſeù diſpenſatio. Licèt etiam de conſuetudine non ſervetur iſte rigor petendi diſpenſationem in his caſibus, quód judicamus malè tactum, & corruptelam potiùs eſſe, maximè quia nimiùm hæc frequentantur, ut noſtris tẽporibus audivimus; nos tamen in pœnitentia plures reprehendimus. Et ſic à cæteris conſulimus faciendum, ni multi retrahantur ab iis, quæ trahunt miſeram animam ad infernum.

Hæc crimina impediunt quidem Matrimonium contrahendum, non tamen dirimunt contractum.

In his tamen diſpenſare potuit Epiſcopus, & fortè etiam proprius ſacerdos.

Perſtringitur quidem abuſus hac in re.

C A P. LXI.

Crimina, quæ Matrimonium dirimunt jam contractum.

SUnt tamen alia crimina, quæ dirimunt Matrimonium, jam contractum. Primum, quando vivente uxore cognovit aliam, & ei fidem dedit quod mortua uxore contraheret, cum illa, & è contra. Item ſi juravit, vel ſimpliciter promiſit, quia inter hoc nullam Deus facit differentiam; & eſt ratio, quia de re non vacante, non debet fieri promiſſio, ſicut nec de beneficio, aut hereditate viventis, ne fortè quis deſideret, vel procuret citiùs mortem proximi ſui.

Primò ſi quis vivente uxore cognoverit aliam, & ei fidem dedit, quod mortua uxore contrahere, cũ illa, & contra.

De re non vacante, non debet fieri promiſſio.

Secundum, ſi vivente uxore, cum adultera contraxit, & eam cognovit, quoniam plus eſt contrahere, quàm fidem dare, & hoc utroque ſciente impedimentum.

Secundo ſi vivente uxore cũ adultera contraxit, & eam cognovit.

Tertium, ſi machinatus ſũ in morte uxoris, & cum alia contrahere promitto, quam cognovi vivente uxore, & idem ſi uxor, hoc fecerit. Hanc autem machinationem intelligimus, cum effectu, ſcilicet, quòd mors fuerit ſecuta. Si enim venenum propinavit, vel aliter occidere tentavit, ut ſunt multi, & multæ, non abhorrentes hoc facere; minorem conſcientiam facientes, quàm de pullo: tunc propter hoc, non dirimeretur, Matrimonium poſt contractum, etiã quacumque alia de cauſa interficeretur. Licèt maximè in partibus, ubi hæc nimiùm frequentatur placuiſſet no-

Tertio ſi quis machinatur in mortem uxoris, & cum alia contrahere promittit, quam vivente uxore cognovit D. Th. in ſup. 3. p. q. 55. art. 8

Hæc tamen machinatio intelligi debet cum effectu.

nobis, ſi jus hoc ſtatuiſſet, ut tolleretur tanta immanitas. Et idem ſi mandavit, vel præcepit, vel conſuluit interfici, & fuerit factum, dirimitur Matrimonium, non tamen propter ratihabitionem ſolam poſt ſecutam; quia hic caſus à jure non reperitur expreſſus, & edictum Matrimonii prohibitorium eſt. Et licèt fuerint opiniones, tamen tenemus nos, cum majoribus, quòd machinatio mortis, cum effectu ſufficit ad dirimendum Matrimonium, licèt non interceſſit adulterina pollutio.

In ſecundo caſu requiritur utriuſque ſcientia, ut tam adulter ſcilicèt, quam adultera ſciat adultero uxorem ineſſe.

Sed advertendum, quòd in ſecundo caſu ſupra poſito notanter diximus: *Utroque ſciente*. Nam ſi illa adultera fuiſſet inſcia illum habere uxorē uſque ad mortem illius, tunc eſt in poteſtate ipſius adulteræ Matrimoniū ratificare, vel petere divortium, ne reus ex dolo ſuo commodum reportet, & ipſa damnum. Si tamen poſtquàm ſemel certificata fuerit, carnali copulæ conſenſerit, non poterit de cætero reclamare. Nam &ſi ab initio fuit ignorans, ſed adhuc vivente prima fuerit facta conſcia, non debet pati, quòd cognoſcatur à viro, aliàs Matrimonium in perpetuum impediret, & hoc caſu credendum eſt mulieri, quia in poteſtate ſua eſt utrum divortium fiat, & quia de conſcientia ſua certior eſt, quàm alius.

CAP. LXII.

Quid cavere debeat Judex in dictis caſibus.

Caveat tamen Judex, quòd de primo Matrimonio plenam fidem habeat, & an de jure tenuerit diligenter inquirat: nam ſi non tenuiſſet, ceſſaret impedimentum; Si tamen primum Matrimonium contractum in facie Eccleſiæ. Et alter ante divortium per Eccleſiam celebratum, vel contra interdictum Eccleſiæ contrahit, cum aliqua peccat, & debet agere pœnitentiam, nihilominus tamen tenet Matrimonium. Sed ſi mortua prima, antequàm ſecundam cognoſcat, ducat tertiam, quia nullus fuit conſenſus habitus cum ſecunda legitimè vivente, debet cum tertia remanere, cujus conſenſus non potuit impediri etiam ſi jam ſecundā cognoviſſet poſt mortem primæ; dummodo ipſa ſecunda ignoraſſet mortem; & Matrimonium primæ. Et idem ſi contraxit, cum duabus, vel pluribus inſciis priore vivente, erit enim locus gratificationi, quia quamcumque certificatam de morte prioris, primò cognoverit, poſt mortem legitimè retinebit illam.

Quanam uxor dicitur hac in re inſcia.

Inſciam autem intelligimus, ſi de remotis partibus veniat vir, putà ultramarinis, vel ultramontanis, fingens ſe ſolutum; nam & hoc caſu inſcia adulterium non commiſit, cum non fuerit in dolo. Undè filii etiam legitima vivente, ſic ſuſcepti cenſentur legitimi, ſi tamen ſecundum Matrimonium in facie Eccleſiæ fuerit celebratum, aliàs non.

Quid agendum ſi quis mulierem conjugatam cognoverit legitima ſuperſtite?

Dicimus autem, quòd ſi quis mulierem conjugatam, ſivè ante fidem datam, ſivè Matrimonium de facto contractum, ſivè poſt; legitima tamen ſuperſtite cognoverit, debent omninò ſeparari. Aliàs ſi nec ante, nec poſt intervenerit carnalis copula, quamvis uterque ipſorum pro eo, quòd graviter peccarunt ſit pœnitentia injungenda, non tamen eſt Matrimonium, cum ea contractum poſt uxoris obitum dirimendum.

Non licet, nec interficere, nec facere interfici extra judicium uxorem adulteram, hic loquitur cum D.Th. in ſup. 3. p. q. 91. art. p.

Et gratia hujus materiæ, quia etiam nimis, ut ſuperiùs diximus à quibuſdam frequentatum eſt, Dicimus, quòd uxorem adulteram per judicium civile, non Eccleſiaſticum convictam, licitum eſt à Judice interfici, vel ſic puniri, dummodo vir, hoc proſequatur amore juſtitiæ, non livore vindictæ. Extra judicium autem interficere, vel facere interfici non licet ſecundùm legem divinam. Lex autem humana permittit inventam in actu adulterii, cum adultero interfici, & concedit mitiùs agi cum eo. In foro tamen pœnitentiali puniendus eſt, graviſſimum enim crimen eſt, & quoad aliquid major pœna imponetur uxorem interficienti, quàm matrem, propter majorem pravitatem in occidendo; licèt majus peccatum ſit interficere matrem, eo quod magis naturæ repugnat.

Majus peccatum eſt occidere Matrem, quam uxorem cum D. Th. in ſup. 3. p. q. 91. art. 2. ad 2.

CAP. LXIII.

De impedimento, quòd dicitur, cultus diſparitas.

Si fidelis contrahat cum infideli nullum eſt Matrimonium.

Cultus diſparitas. Ut ſi Chriſtianus contrahat cum Judæa, vel Sarracena. Sed ut clariùs intelligatur, dicimus, quòd ſi fidelis contrahat

cum infideli, & tunc nullum eſt Matrimonium. Sponſalia tamen poteſt fidelis cum infideli contrahere, ſub conditione, ſi convertatur * *ad fidelem*. Sed Matrimonium ſub conditione contrahere non poſſet, eo quòd nil agitur propter diſparitatem, nec etiam ſponſalia ſimpliciter contracta valerent. Et licèt ſub conditione convertendi contracta fuerint, tamen poſt converſionem, opus eſt novo conſenſu ad Matrimonium.

Forſan * *ad fidem.*

Ejuſmodi Matrimonium nec, ſub conditione contrahi poteſt.

Nec ſponſalia in ejuſmodi caſu ſimpliciter contracta vallent.

Sin autem infideles inter ſe contrahant, licèt verum ſit Matrimonium, tamen ſi alter eorum convertatur ad fidem, alter remaneat infidelis; tunc ſi infidelis, non vult cohabitare fideli: vel ſi vult cohabitare; non tamen ſine injuria, & blaſphemia nominis Chriſtiani, vel ut eum pertrahat ad infidelitatem, vel ad aliud mortale peccatum: In iſtis caſibus contumelia Creatoris ſolvit jus Matrimonii circa fidelem, & ideo poteſt licitè contrahere fidelis.

Quid dicendum ſi infideles inter ſe contrahant?

Contumelia creatoris.

Contumelia creatoris ſolvit jus Matrimonii in fidele D. Th. in ſup. 3. p. q. 90. art. 5.

CAP. LXIV.

De cohabitatione fidelis, cum infideli.

UBi autem infidelis vult cohabitare fideli, ſine aliquo prædictorum; ſi fidelis velit cohabitare ei benè facit. Sed in conſilium propter ſpem converſionis illius; tamen quia nunc nimium obſtinati infideles, & duræ converſionis, ſtatim debent ſeparari, ut ſit idem judicium, ſicut in caſu proximo, non enim compellendus eſt fidelis cohabitare: illa tamen vivente, non poterit cum alia contrahere, quoniam durat Matrimonium. Et notandum, quòd hoc caſu infidelis cognoſcens uxorem ſuam propter bonum Matrimonii, aut fidei, qua tenetur uxori debitum reddere, cum ſit actus juſtitiæ, & temperantiæ, non peccat. Et quia hæc materia non multùm in uſu, ideo omittimus ampliare.

CAP. LXV.

De impedimento, quod dicitur vis.

UIs, ut contraho cum aliqua propter vim, vel metum, qui poſſit cadere in conſtantem virum. Ubi ſciendum, quòd violentia ex ſui natura, & ſine ordinatione Eccleſiæ Matrimonialem conſenſum excludit: Ubi enim metus, vel coactio interceſſit, non poteſt locum habere conſenſus, & ſic nec Matrimonium, quod ſolo conſenſu contrahitur.

Violentia ex ſui natura, & ſine ordinatione Eccleſiæ Matrimonialem conſenſum excludit.

Inter vim autem, & vim, metum, & metum magna eſt differentia. Ideo dicimus, quòd vis eſt majoris rei impetus, qui repelli poteſt: Metus autem eſt inſtantis, vel futuri periculi cauſa mentis trepidatio. Coactio, ſive vis levis non excludit Matrimonialem conſenſum, violenta autem excludit. Violentam intelligimus, cum quis capitur, vel trahitur, vel invitus ducitur, vel ligatur, & ſimilia fiunt. Levem dicimus, quæ fit per minas verborum, ut ſi dicatur: Niſi hoc feceris, non habebis gratiam meam, vel non diligam te, & ſimilia comminatoria.

Differentia inter vim, & metum. Item inter vim levem, & violentam.

Metus autem, qui cadit in conſtantem virum, ut metus mortis, cruciatus corporis, excludit, & excuſat conſenſum Matrimonii. Nam & ſi quis in adulterio deprehenſus, furto, vel alio maleficio deprehenſori dedit, vel promiſit aliquid, ne perderetur, & quia timuit mortem, vincula, & pericula, & metus ſervitutis, talia excuſant. Sicut ſi daret, vir, aut mulier, ne ſtuprum patiatur, & ad hoc eſſet materia parata, talia enim ſunt, quæ cadunt in conſtantem virum, & excuſant. Bonis enim viris major iſte metus, quàm mortis eſſe debet.

De metu cadente in conſtantem virum.

Et notandum, quòd perſonarum conditio eſt inſpicienda: nam talis metus caderet in virum, qui non caderet in alium, non enim homo claræ dignitatis in Urbe timere debuit, etiam Rex, Princeps, vel alius magnus homo, parvi militis, vel hominis metum timere debuit, ut ſic Judex animum ſuum ſecundùm diverſitatem perſonarum, vel locorum, & rerum confirmet, & judicet de metu, & violentia, ac de Matrimonio aliquo, vel nullo attendendo, etiam quòd minor metus excuſat fœminam, quàm hominem. Undè ſi præceſſit occaſio, & metus, qui poteſt cadere in conſtantem virum: ſed tamen ſic compulſus, factus eſt volens: credimus, quòd non ſit Matrimonium. Ex quo enim conſtat de occaſione, præſumitur non conſenſiſſe, niſi probetur contrarium. Secus, ſi poſtea liberè conſentiret: nam ad eſſe Matrimonium requiritur nedum

Hac ſu re perſonarum conditio eſt inſpicienda.

Minor metus excuſat fœminam, quàm hominem.

Quid dicendum ſi compulſus factus eſt volens?

conſenſus, ſed liber conſenſus. Undè ſi filia timore mortis Patris ſui in aliquem conſentiat, non eſt Matrimonium, quia non eſt liber conſenſus. Captivus quoque in vinculis pro pecunia extorquenda, ſi contrahat Matrimonium: quia, & tunc poſſet procuratorem conſtituere, niſi eſſet captus ab hoſtibus, & ſic ſervus factus, vel niſi captus, vel detentus eſſet ad tale Matrimonium contrahendum.

CAP. LXVI.

Varii caſus in quibus metus aliquando eſcuſat, aliquando non.

Varii caſus hac in re.

ET notandum circa hanc materiam: quod ſi mulier, quæ allegat metum ſteterit per annum, & dimidium cum marito, vel minori tempore, & tali pro arbitrio boni viri, præſumi debeat pro conſenſu. Vel conſenſerit ſemel in carnalem copulam, habita opportunitate reclamandi, non debet poſtea audiri, ſi allegat metum, vel violentiam, quia præſumitur tacitè conſentire: Sed ſi cogatur ad carnalem copulam, & per vim abſolutam; Et tunc non eſt Matrimonium: Si per vim condonatam, ut illa, quæ ſit per metum; aut ergo ſufficientem, & ſic non eſt Matrimonium; aut inſufficientem, tunc in judicio fieri præſumitur Matrimoniū, ſi tamen non conſentit non eſt Matrimonium, abſoluta enim coactio non cadit in conſenſum animi, licèt poſſit cadere in copulam carnis.

Abſoluta coactio non cadit in conſenſum animi, licèt cadere poſſit in carnalem copulam.

Quid ſi ad conſenſum coactūm apponatur juramentum.

Et attendendum, quòd ſi ad conſenſum coactum apponatur juramentum ſecundùm judicium fori, quo ſit ſecundùm ea, quæ Reipublicæ expediunt, tale juramentum non eſt obligatorium ſecundùm judicium poli, quo judicatur ſecundùm ea, quæ magis ſaluti animæ confitentis, hoc eſt privatæ perſonæ expediunt; conſulendum eſt, quòd impleat juramentum, vel ſaltem per Superiorem impetret abſolutionis beneficium. Si juramentum violavit, non enim eſt cogendus implere. Et idem ſi aliquid promiſiſſet dare per metum, qui caderet in conſtantem virum, concedimus, quòd ubi eſſet indicium per quòd inveniri poſſet defenſio à Judice, etiam coactus debet ſolvere promiſſum, & competit ei actio ex lege, & ex Canone, & Judex debet eum reſtituere in integrum; ſi tamen defectus eſſet Judicis, non debet ſolvere, ſed aliquam levem propter cautelam facere pœnitētiam de promiſſo, præcipuè ſi fides, vel juramentum non intervenerit, quo tunc ſervetur, ut dictum eſt.

Dicimus autem, quòd conſenſus coactus ſaltem ex parte agentis non facit Matrimonium, cum ſit quædam relatio claudicare non poteſt, nam quidquid impedit in uno, impedit in alio: ſi autem poſtmodum conſentiret, eſſet Matrimonium tunc, dummòdo cogens adhuc in ſuo conſenſu remaneret. Si autem voluntatem mutavit, conſenſus eius non poteſt facere Matrimonium, quòd ſi priùs conſentiens poſtmodum vult diſſentire, cum alter conſentiat, compellendus eſt per Eccleſiam; præſumitur enim manere in eodem conſenſu, nec ei licet ſecundùm Eccleſiæ judicium variare conſenſum.

Matrimonium cum ſit quædam relatio claudicare non poteſt: ac quidquid impedit in uno, impedit in alio.

Parentes, quoque non poſſunt cogere liberos ad Matrimonium contrahendum, cum aliqua muliere ſpecialiter, vel generaliter: niſi ſubeſſet cauſa aliqua neceſſaria, ex qua etiam ſine præcepto paterno teneretur filius ad aliquod Matrimonium contrahendum, ſed nec parentes temerè urgeant Matrimonia filiorum. Ex natura enim ipſius contractus intelligitur iſta conditio, ſcilicet ſi liberi conſenſerint. Et ipſi parentes obligantur dumtaxat ad inducendum eos bona fide.

Parentes non poſſunt cogere liberos ad contrahendum Matrimonium. Niſi cauſa aliqua neceſſaria ſubſit, ex qua liberi etiā ſine præcepto paterno teneantur contrahere.

CAP. LXVII.

De impedimento Ordinis.

ORdo, ut ſi exiſtens in Sacris ordinibus contraham Matrimoniū. In minoribus enim * *exiſtens* ordinibus licitè contrahunt, niſi Monachi, aut Religioſi eſſent, qui continentiam profitentur. Sacer enim ordo impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit jam contractum. Immo tales contrahentes ſunt excommunicati ipſo jure, ſicut qui ſcienter in gradibus conſanguinitatis, vel affinitatis, aut cum monialibus contrahunt.

Aliàs * *exiſtentes.*

Sacer ordo impedit Matrimonium contrahendum; & dirimit jam contractum.

Et circa hoc attendant maximè Prælati, quòd tamdiu tales faciant excommunicatos publicè nuntiari in eorum Eccleſiis, donec recognito errore ab invicem ſeparentur, & fecerint ſe abſolvi. Sed propter hoc pœnas

Prælati tales faciant excommunicatos publicè nuntiari in ſuis Eccleſiis.

juris aliàs contra ipſos ſtatutas non evitabunt. Intelligimus tamen, quòd primò ſeparentur, antequam abſolvātur. Abſolutio autem fiet per Diœceſanum ordinarium, cum Papa ſibi non reſervaverit.

Cautio adhibenda in ejusmodi excommunicatis publicandis.

De præmiſſis autem ſic excommunicatis publicandis intelligimus tunc, ubi per evidentiam facti, vel aliis probationibus, etiam nemine deferente, conſtiterit, parte tamen requiſita, & vocata, quia contra non citatum, non procederetur, niſi contumaciter abeſſet. Immo nec ipſi, contra quos proceditur debent præſtare difficultatem, nec diſputare de apicibus juris contra denūntiantes, vel inquirentes, cum agatur de correptione criminis. Ideo Prælati procedant in talibus, maximè ſi manifeſtè exiſtat, nullis admiſſis teſtibus, nec cauſa in judicium deducta. Si verò non eſſet manifeſtum, ex officio tunc inquirat, procedendo ſummariè, & de plano, nec debet admitti Appellatio, cum de correptione agatur.

Epiſcopus cum iſtis ſic contrahentibus diſpenſare poteſt, ſicut & abſolvere poſt condignam pœnitentiam.

Cum iſtis etiam Religioſis, vel in Sacris conſtitutis, vel ſic contrahentibus de facto Matrimonia, poſſunt Epiſcopi diſpenſare poſt condignam pœnitentiam, ſicut & abſolvere: alius verò inferior non, cum ſint ipſo facto ſuſpenſi, & beneficiis, & officiis.

In duobus tamen caſibus non poteſt.

Fallit tamen in duobus caſibus, primò, ſi forſan durante ſuſpenſione immiſceant ſe divinis. Secundò ſi ſic contrahendo tranſivit ad bigamiam, quibus caſibus ſolus Papa diſpenſabit.

Ignorantia facti probabilis, & non affectata excuſaret ab ejusmodi pœna.

Notanter autem ſuperiùs poſuimus, ſcienter contraxerunt, nam ignorantia facti probabilis, & non affectata excuſaret à pœna prædicta. Licèt enim ignorarent jus, ſcientes tamen gradum inter ſe non excuſarentur: & ſi ignorans cōtraxit, & poſt ea tempora ſcivit, & nihilominus cohabitavit, non ligatur pœna juris, quæ ſolos contrahentes punit, non cohabitantes, vel inceſtuoſos; peccat tamen cognoſcendo illam, quam ſine judicio Eccleſiæ dimittere, vel admittere non poterat. Si tamen affectione * *mortali*, cum ea cohabitaverit, credimus tunc locum pœnæ, cum novus videatur ſuperveniſſe conſenſus.

Aliàs * maritali.

Quid dicendum ſi quis contraxerit cum illa, quam credebat conſanguineam, vel affinem, vel monialem, & re vera nō erat.

Sed ſi contraxi, cum illa, quam credebam conſanguineam, vel affinem, vel monialem, ſed in veritate non erat, dicendum, quòd propter conſcientiam ab initio debuit reputare ſe excommunicatum, & ligatum pœnis, ut conſcientiæ ſatisfaciat. Sed poſt certioratus, poteſt deponere conſcientiam, nec enim verè ligatus fuit. Præmiſſa intelligimus, cum Matrimonialiter junguntur perſonæ prædictæ. Nam ſi ſponſalia dumtaxat fuerint facta, nec fuerit ſubſequuta carnalis copula, non eſſet locus pœnæ. Et idem, ſi contrahens pateretur defectū conſenſus, ut quia impubes, furioſus, & ſimiles. Idem etiam in coactione habita in diſtinctione ſuperiùs poſita *in caſu violentiæ, &c.*

Sed cave, quia ſi uterque cōtrahentium ſciat impedimentum, uterque ligatur, ſi neuter, neuter ligatur. Si unus ſciat, & alter ignoret, tunc ſciens, & non aliùs ligatur pœnis, & ſententiis ſupradictis.

Sciens dumtaxat ligatur ejusmodi pœnis.

C A P. LXVIII.

De impedimento ligaminis.

Ligamen, ut ſi ego, qui habeo uxorem ligatus contraham cum alia ipſa vivente, quod impedimentum ſemper validum fuit, & antequam ab Eccleſia ſuper hoc aliquid conſtitueretur: Numquam enim alligatus uxori poteſt, vel potuit aliam accipere vivente illa prima, & ſi quis hoc fecerit, adulterium commiſit, niſi cui divina revelatione, vel iſtinctu Spiritus Sancti revelatum fuerit, ut fuit Patriarchis. Et ideo, quia quamplures contractis Matrimoniis legitimè per verba de præſenti, præconceptā malitiam occultantes, cum aliis clandeſtinè fugiunt, ut maritis adhærendo, aut ſecundo contrahendo. Per conſtitutiones antiquas omnes, & ſinguli tales, eorum participes, & ad prædicta conſilium, auxiliumve præſtantes, & favores, excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto.

Hoc impedimentum ſemper validum fuit, etiam antequam ab Eccleſia ſuper hoc aliquid conſtitueretur.

Cum hoc impedimento contrahentes excommunicationis pœnam incurrunt.

Eandemque incurrunt eorum participes, & conſilium, vel auxilium præſtantes, & faventes.

Et intelligimus hoc impedimentum, nedum in conjunctis Matrimonialiter, & per verba de præſenti, & ſequuta carnali copula, ſed etiam in conjunctis per verba de futuro, & ſponſalia, nam non debet cum alia contrahere, nec illa cum alio, & ſi tantùm contracta fuerint ſponſalia, per verba de futuro, ſimiliter juramēto firmata, debet dimittere ſecundam, & redire ad primam. Si tamen, cum ſecunda contraxit per verba de præſenti, vel de futuro, ſed ſubſequeretur

Hoc impedimentum intelligitur etiam in conjunctis per verba de futuro.

retur carnalis copula, tunc debet ſtare, cum ſecunda, & agere pœnitentiam de fide mentita per judicium Eccleſię, aliàs autem nunquam licèt uxorē dimittere, ſequuta carnali copula, niſi propter fornicationem judicio Eccleſiæ quoad habitationem tantùm, non tamen Matrimonium propter hoc ſeparandum eſt: ſi tamen non eſſet ſequuta carnalis copula, tunc poteſt alter altero invito Religionem tranſire, & qui in ſæculo remanet, poteſt cum alia contrahere. Et quia ſuperiùs circa principium hujus materiæ latiùs poſuimus, hic pro repetitis habeantur.

C A P. LXIX.

Ignorantia facti hac in re excuſat ab adulterio, & fornicatione.

Et nota, quòd ſi uxor credit virum, nō revertentē mōrtuū, & de facto contrahit, cum alio, quandiù ita credit, excuſatur ab adulterio, & fornicatione propter ignorantiam facti; & filii, ſi quos ex ſecundo ſuſceperit, judicantur legitimi.

Quid agendum uxori, quæ credidit virum non revertentē mortuū, cum is revertitur.

Statim autem, cum revertitur primus debet recedere à ſecundo, & redire ad primum, quòd ſi non fecerit adultera judicatur, primus autem tenetur eam recipere: quia ſi mulier credit primum non revertentem vivere, tunc pro conſcientia, circa redditionem debiti, quoad ſecundum ita tenet. Nam aut pro certo ſcit impedimentum, & tunc non debet exigere, nec reddere; aut credit, ſed credulitate levi, & temeraria, qua expulſa, licet ei reddere, & exigere; aut probabili, & diſcreta, tunc debet poſtulare.

Quid ſi is de nocte redeat?

Quòd ſi primus de nocte redeat, & ſic non poteſt judicium Eccleſiæ ſtatim adiri, tunc ea poteſt utrique debitum denegare ſine peccato, tamen in hoc caſu credimus, quòd authoritate propria, poſſet redire ad primum. Et ſi Eccleſia nollet eām ſeparare à ſecundo, potiùs deberet pati excommunicationem, quàm remanere, cum ſecundo, ſaltem quoad commixtionem. Et ſi primo reverſo, permittat ſe cognoſci à ſecundo ſcienter, non compelleretur eam recipere primus, ſivè fuerit juris ignorantia, credens ſibi licere, ſivè in contemptum primi Matrimonii, quia ignorantia juris naturalis eſt, quæ eam non excuſat.

Si Eccleſia, forſan falſis probationibus decepta nollet eam à ſecundo ſeparare potiùs debet excommunicationem pati, quam cum illo manere.

An ſit verum Matrimonium, ſi uxor putans virum ſuum vivere, qui revera mortuus erat cum alio contrahat?

Et ſi putans virum ſuum vivere, qui revera mortuus erat; cum alio contrahat, an ſit Matrimonium; dicunt quidam, quòd ſi illa credebat ſibi licere contrahere, cum alio primo vivente eſt Matrimonium. Si non credebat, non eſt Matrimonium, quia non maritali affectu, ſed potiùs adulterio videtur feciſſe, ſicut dicitur de illo, qui contrahit cum illa, quam putat conſanguineam, & non eſt. Nos tamen credimus aliorum ſequentes opinionem eſſe Matrimonium in hoc caſu, nō diſtincto utrum contrahentes credant ſibi licere, vel non.

C A P. LXX.

Uxor non poteſt, cum alio contrahere, donec ſit certa de morte mariti abſentis.

In hac autem materia, quia multi potiſſimè Laici errant. Dicimus, quòd ubi maritus eſt abſens, & multo tempore, vel in expeditione armorum, aut alibi quantocumque temporis ſpatio fuerit, eſtò, quòd nullum novum ſciatur, uxor non poteſt cum alio contrahere, etiam quantumcumque juvenis, donec ſit certa de morte mariti, nec etiam propter metum incontinentiæ diſpenſari poteſt per Epiſcopum. Certificari enim debet priùs de morte viri, vel per juramentum illius, ſub quo militavit, vel ſociorum ejus, qui mortem ejus, noverunt, vel viderunt ſepeliri, & poſt hujuſmodi probationes nubere poteſt, etiam infrà tempus luctus, & abſque nota infamiæ. Sed hæc judicio Eccleſiaſtico ſunt facienda. Sufficit autem unus teſtis, ſi fama publica coadjuvet, immo ſola fama ſufficeret; ſi modò ex aliis præſumptionibus videretur veriſimile maritum eſſe mortuum, ut ſi multùm diù ſtetit, vel ſi ſenex, & ægrotatus receſſit, & ſimilia, quæ arbitrio bono præſidenti relinquimus.

Quo pacto certificari debeat de ejuſmodi morte?

Sacerdotes autem tales mulieres contrahere non permittant, aliàs ſi contrafecerint, aut Matrimonia talium ſollennizaverint, arbitrio noſtro, vel Epiſcopi ſui venient puniendi. Et nihilominus eis præcipimus, ut tales perſonas ad judicium Eccleſiæ remittant, & revelent.

Sacerdotes tales mulieres de morte mariti nondum certas contrahere non permittant.

CAP.

C A P. LXXI.

De impedimento honeſtatis.

HOneſtas: ideſt publicæ honeſtatis juſtitia, ut ſi contraho cum aliqua conſanguinea uſque ad quartum gradum alicujus, quę fuerit ſponſa mea.

Quid ſit publicæ honeſtatis juſtitia

Eſt autem publicæ honeſtatis juſtitia propinquitas ex ſponſalibus proveniens, robur trahens ab inſtitutione Eccleſiæ propter ejus honeſtatem. Et ideo, cum quis deſponſavit aliquam ſeptem annorum, vel ultra, licèt eam non cognoſcat, tamen nullus de conſanguinitate ejus poterit eam habere in uxorem, nec ipſe aliquam ejus conſanguineam.

Ante ſeptennium contracta ſponſalia, nullum inducunt publicæ honeſtatis impedimentum.

Niſi fuerint poſt ſeptennium approbata verbo, vel facto.

Ante ſeptennium autem contracta ſponſalia, nullius judicantur momenti, nec aliquod impedimentum præſtant, niſi poſt ſeptennium fuerint approbata verbo, ut puta, vocando ſe ſponſos invicem, vel facto, puta jacendo in eodem lecto, vel ſe oſculando, vel munera tribuendo. Hæc, & ſimilia ſolent conſenſum, & voluntatem oſtendere, vel per cohabitationem ſimul factam, prout ſuperiùs in materia propria tetigimus. Et his caſibus, cum ſint nulla ſponſalia propter defectum conſenſus, publicæ honeſtatis juſtitiam non inducunt.

Forſan * licet non fuerit.

Et circa hanc materiam * fuerit per jura antiqua, & Doctores ſcriptum, tamen hodie jure novo ſic tenetur, quòd ex ſponſalibus puris, & certis etiamſi conſanguinitatis, affinitatis, frigiditatis, aut Religionis, aut alia quavis ratione ſint nulla, dummòdo non ſint nulla ex conſenſus defectu oritur efficax impedimentum juſtitiæ publicæ honeſtatis ad impediendum, & dirimendum ſequentia ſponſalia, vel Matrimonia, non autem ad præcedentia diſſolvendum. Quare ille, qui ſponſalia purè, & determinatè, cum aliqua muliere contraxit, & poſtmodum, cum ſecunda prioris conſanguinea idem fecit ex priorum ſponſaliorum vigore, quibus per publicæ honeſtatis juſtitiam, & ſecundis ſponſalibus ſubſecutam nũnimè derogatur ad Matrimonium contrahendum, cum prima remanet obligatus. Ille verò, qui ſponſalia, cum aliqua ſub conditione contraxit, ſi ante conditionis eventum, cum alia prioris conſanguinea per verba contraxit de præſenti, ſecundam retinere debebit, quia prima ſponſalia tanquam incerta, ante cõditionis eventum conſenſũ non habuerunt, & ideo nulla publicæ honeſtatis juſtitia fuit orta. Et ſecundùm hoc, conſanguineus furioſi continui, ſponſam ejuſmodi furioſi poſſet ducere in uxorem, cum conſenſus defecerit. Cautè igitur in hac materia qui iudicaturi ſunt, procedant.

Ex ſponſalibus puris, & certis oritur hoc impedimentum; etiamſi nulla ſint ex aliquo defectu, modo non ſint nulla ex defectu conſenſus.

Conſanguineus furioſi ſponſam ejus in uxorem ducere poteſt defectu conſenſus D. Th. in ſup. 3. p. q. 55. art. 3.

Furia impedit Matrimonium defectu conſenſus D. Th. in ſup. 3. p. q. 58. art. 3.

Senſus, ut ſi carens ſenſu, ut furioſus Matrimonium contrahat, & hujus ſimiles, nam propter defectum conſenſus nullũ eſt Matrimonium, quòd cõſenſu contrahitur. Et hic poteſt repeti quod ſupra diximus in §. *Poteſt autem Matrimonium, &c.*

De impedimento, quod dicitur affini.

Affinis: non enim poſſum contrahere Matrimonium, cum aliqua de conſanguinitate uxoris meæ quondam, uſque ad quartum gradum, quia omnes illæ ſunt mihi affines.

Quid ſit affinitas.

Eſt enim affinitas, proximitas perſonarum, ex carnali copula proveniens, omni carens parentela. Quæ affinitas contrahitur tam per fornicariam copulam, quam per legitimam, ſcilicet Matrimonialem. Et ideo notanter diximus *ex carnali copula, &c.* Et hoc dummòdo ex ordine naturæ cognoſcatur mulier, licet fornicatiè. Si verò ex ordinariè, hoc eſt extra, vel citra vas debitum aliquis polluat aliquam, non contrahitur affinitas, nec impeditur ob hoc aliquis de conſanguinitate illius, qui ſic eam polluit illam ducere in uxorem, quamvis talis pollutio criminoſa ſit, & damnoſa, quòd intelligimus, niſi pollutio illa facta fuiſſet Matrimoniali conſenſu, quo tunc impediret, quia oritur publicæ honeſtatis juſtitia, aliàs non, cum non fuerit ſanguinis commixtio, nec carnis unitas, per quæ contrahitur affinitas.

Copula debet eſſe ordinariè inita, quia ex concubitu non habente commixtionem ſeminum nulla cauſatur affinitas D. Th. in ſup. 3. p. q. 56. art. 1.

Debet etiam eſſe copula conſummata.

Et idem dicendum ſi invaſit, & intravit clauſtrum pudoris, non tamen pervenit ad conſummationem operis, ſcilicet per ſeminis emiſſionem. Sed ſi vir emiſerit ſemen, & mulier non, dicunt quidam tunc, non contrahi affinitatem emiſſione ſeminis alteriùs tantum, quia nec conſummatur Matrimonium, nec ut prædictum eſt Matrimoniali affectu fieret, quia ut dicunt requiritur ſeminum commixtio. Credimus tamen ſine præjudicio affinitatem contrahi, cum qualiter de hoc conſtare poſſit, non videamus. Vir

enim

enim hoc ſecurè iurare non poſſet, ſcilicèt illam non emiſiſſe, & ideo in dubio ſecurior via erit tenenda. Nã, & ſponſalia priùs facta, etiamſi neuter emitteret, ratificarentur propter affectum Matrimonialem, ſi ſint apti.

Quo pacto computentur gradus in affinitate.

Sed ſciendum, quòd gradus dicuntur eſſe in affinitate, & computantur in ea, ex parte conſanguinitatis tantùm. Undè cum quæritur de affinitate aliquarum perſonarum, in quo gradu ſint, vel attineant, recurrendum eſt ad perſonam illam, qua mediante ventum fuit ad affinitatem, & quærendum eſt, quo gradu diſtat ab illa perſona, de qua agitur ſecundùm regulam poſitam ſupra in tractatu de cognatione carnali: quoto enim gradu diſtat à ſtipite, quoto gradu diſtat à quolibet deſcendentium, nam & ſic in hac computandum; nam toto gradu diſtant in affinitate.

Regula ad dignoſcendos affinitatis gradus cum verbis D. Th. in ſup. 3. p. q 86. art. 7. 0.

C A P. LXXII.

Ex qua perſona conſideretur, & contrahatur affinitas.

Conſideratur autem affinitas, ſicut contrahitur ex perſona addita conſanguinitate per carnis copulam ſecundum regulam, quæ dicit, *Perſona addita perſonæ per carnis propagationem*, ideſt per carnalem procreationem prolis, *mutat gradum, non genus attinentiæ. Et perſona addita perſonæ per carnis copulam, mutat genus attinentiæ, ſed non gradum.*

Ponitur exemplũ pro clariori intellectu.

Promeliori, & clariori intellectu ponatur exemplum. Ecce ego, & ſoror mea una conſanguinitatis ſumus, ideſt de una conſanguinitate. Accipiat ſoror mea maritum, vel amanſium habeat, ſcilicet Ciochum; iſte Ciochus eſt addita perſona conſanguinitati meę per carnalem copulam, & mutat genus attinentiæ, quia ipſe eſt mihi affinis, & non conſanguineus, ſicut ſoror mea eſt mihi conſanguinea, ſed non mutat gradum, quia ſicut ſoror mea eſt conſanguinea mihi in primo gradu, ſic & ipſe Ciochus eſt mihi affinis in primo gradu affinitatis genere, & in primo gradu. Et idem intelligendum in qualibet conſanguinea, & quolibet conſanguineo, quia omnes mariti conſanguinearum mearum ſunt mihi affines in primò genere affinitatis, & in illis gradibus, in quibus uxores eorum attinent mihi, quia ſi qua eſt mihi in ſecundo gradu conſanguinitatis, maritus eius eſt mihi in primo genere affinitatis, & in ſecundo gradu, & ſic de cæteris gradibus, quoniam gradus computantur inter affines, reſpectu conſanguinitatis tantùm.

Gradus computantur inter affines reſpectu conſanguinitatis tantum.

Quòd autem dictum eſt de maritis conſanguinearum mearum, idem de uxoribus cõſanguineorum meorum, quia ſunt affines omnes in primò genere affinitatis, & in illis gradibus, in quibus mariti earum ſunt mihi conſanguinei, & ego eis ſimiliter ſum affinis, & in eodem genere, & in eiſdem gradibus. Et etiam omnes conſanguinei uxoris meæ ſimili modo, & ſimili gradu ſunt affines mihi; & omnes conſanguinei mei ſunt etiam affines uxori meæ ſuper computatis gradibus, ut prædictum eſt.

Eadem eſt ratio de maritis conſanguinearum, ac de uxoribus conſanguineorum.

Inter conſanguineos tamen uxoris meæ, & conſanguineos meos, nulla propter hoc contrahitur affinitas, quin Matrimonium inter ſe contrahere poſſint. Undè Pater, & filius contrahere poſſunt cum Matre, & filia, & duo cognati cum duabus cognatis, avunculus, & nepos cum duabus ſororibus, & duo fratres cum duabus ſororibus. Undè concluditur in hac materia, quòd ſicut debet abſtinere à Matrimonio propriarum conſanguinearum, ſic & abſtinere debet à Matrimonio conſanguinearum uxoris ſuæ uſque ad quartum gradum incluſivè, ut prædictum eſt.

Inter conſanguineos uxoris, & cõſanguineos mariti nulla contrahitur affinitas.

Et ſi moriatur conſanguineus, mediante quo contrahitur affinitas, nihilominus perſona, quæ ſupervivit remanet affinis: nam nec alia copula coniugalis affinitatem prioris copulæ ſolvere valet.

Poſt mortem conſanguinei, quo mediante contrahitur affinitas, perſona, quæ ſupervivit remanet affinis.

C A P. LXXIII.

De impedimento ex impoſſibilitate coitus.

Si fortè coire nequibis. Ut in frigidis, & maleficiatis, nam hæc impoſſiblitas maximum locum obtinet, quoniam ſui natura potiùs, quàm conſtitutione Eccleſiæ introducitur, cum removeat utramque cauſam Matrimonii contrahendi.

Eſt enim vitium animi, vel corporis, vel utriuſque, quo quis impeditur alii carnaliter commiſceri, quia eſt defectus naturalis, ſeù accidentalis.

Undè proveniat hoc impedimentum.

Digitized by Google

Duplex eſt hic defectus naturalis. & accidẽtalis D. Th. in ſup. 3. p. q. 39. art. p.

Naturalis undè proveniat.

Accidentalis undè proveniat.

lis. Naturalis aliquando contingit propter defectum ætatis, tam in maſculo, quàm in fœmina. Aliquando propter frigiditatem nimiam, & hoc in maſculo tantùm. Aliquando propter nimiam arctationem, & hoc in fœmina tantùm. Accidentalis, aliquando violenta, ut propter caſtrationem, aliquando occulta, ut propter maleficium, quod accidit propter ſortes, vel facturas. Naturalis impotentia in pueris Matrimonium impedit, quandiù durat illa ætas, prout ſuperiùs latiùs expreſſimus, & propter frigiditatem provenit. Si eſt perpetua impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit jam contractum.

CAP. LXXIV.

Quid agendum, cum hoc impedimentum in muliere ex arctatione proveniat.

Arctatio mulieris beneficio medicinæ poteſt, & debet ſuccurri D. Th. loco ſup. cit.

Circa ea, quæ propter arctationem provenit in muliere, vel ſimile impedimentum naturaliter contractum, propter quod ad viriles amplexus mulier inepta redditur. Dicendum, quòd ſi beneficio medicinæ poſſit ſuccurri, vel per aſſiduum uſum hominis proportionatæ naturæ illius mulieris, tunc non impedit Matrimonium: nam & ipſam modicam violentiam ſuſtinere debet, gravem non, potiſſimè ſi cum periculo corporali eſſet. Et ideo ſi per arctationem ſeparata fuerit à primo, quia non poterat eam cognoſcere, & fuerit alteri copulata Matrimonialiter, per cujus uſum fuerit apta facta, & idonea primo. Si hoc conſtet per juramentum Matronarum, à quibus inſpiciuntur ipſa, & ipſe, vel ad minus ipſa, reddenda eſt ei, & ſeparanda à ſecundo. Sed ſi ipſa fuerit Religionem ingreſſa, primus vir remaneat, cum ſecunda, cum qua contraxit poſt divortium ex cauſa prædicta factum.

Quid agendum cum ſine periculo corporali mulieri impotenti ſuccurrere medicinæ non poteſt.

In caſu autem corporalis periculi, cum aliter ſubveniri non poteſt ei Matrimonium impeditur, & dirimit jam contractum. Sicut in caſu frigiditatis, & hoc quantum ad illum, reſpectu cujus ei ſubveniri non poteſt, non quantum ad alium, * *cujus* ſubveniri ei poſſet.

Forſan * cujus reſpectu.

*Quænam mulier reddita primo viro reſtituenda ſit ſecundo.

Quòd ſi reddita fuerit primo, & non invenerit eam aptam. Secundum opinionem æquiorem ſtabunt per triennium, quaſi præſumatur maleficium, & ſi non potuerit eam cognoſcere, interim reſtituetur ſecundo, qui eam cognoverit, & ſine ipſe reſtitutionis. Et eſt ſecurum in hoc caſu attendere, an cognoſcibilis fuerit primo, ſicut ſecundo, hoc eſt ſi homines ejuſdem naturæ, ſtaturæ, & conditionis, vel diverſarum, ut ſic uno caſu fiat reſtitutio primo, alio non. Ubi enim ſine corporali periculo à primo nullo modo cognoſci poterat, non fuit Matrimonium, & ubi mulier ita arcta inveniretur, quòd niſi per inciſionem poteſt fieri apta, ante inciſionem, cum ea Matrimonium non contrahitur, ſed poſt, ſic.

Et ſi de facto cum tali contractum fuerit ante inciſionem, ſi duret conſenſus poſt inciſionem, puta quia ſic carnaliter copulantur, non eſt opus novo conſenſu, quia ſublatum eſt impedimentum, propter quod conſenſus primus inefficax erat ad efficiendum Matrimonium, nam & mulier ipſa ad contrahendum Matrimonium ſemper apta reputatur quoad illum, cum quo poteſt ſine periculo commiſceri, & non quoad illum, cum quo non poſſet.

Mulier ad contrahendum Matrimonium ſemper apta reputatur reſpectu illius, cum quo poteſt ſine periculo commiſceri

Sed nec mulier poſſet cogi ad inciſionem poſt Matrimonium contractum de facto, ubi periculum mortis timeretur, licèt ut prædiximus modicam læſionem ſuſtinere debeat. Undè qualitercumque mulier impotens fuerit ad reddendum carnale debitũ, ſi ignoranter, cum tali contractum fuerit, Matrimonium impeditur. Si ſcienter conſilium eſt, ut talem retineat, ſaltem ut ſororem: Sed neceſſitatis non eſt, niſi quamdiù placuerit. Aliter verò quantumcumque mulier defectuoſa fuerit, dummodo non quoad debitum carnis reddendum, nõ impeditur, cum ea Matrimonium contrahendum, nec contractum dirimitur.

Mulier cogi non poteſt ad inciſionem, ubi periculum mortis timetur.

Propter caſtrationem verò utriuſque teſtis, quis ineptus redditur ad reddendum debitum, & ſic per conſequens ad Matrimonium contrahendũ, ſicut, & pueri, dirimitur jam contractum. Si tamen ſectio poſt Matrimonium ſequatur, talis accidentalis impotentia non dirimit jam contractum.

Quo pacto hoc impedimentum propter caſtrationem inducatur.

CAP. LXXX.

De eodem impedimento, quod ex maleficio provenit.

Et ideo in quocumque alio impedimento ſuperveniente circa im-

po-

tentiam, quæ provenit ex maleficio. Dicendum, quòd ſi maleficium ſupervenit Matrimonio contracto, non dirimit illud, ſi præcedit, aut eſt impedimentum temporale, & non dirimit; aut perpetuum, & hoc dirimit, & impedit.

Duplex maleficiorum genus ex D. Th. in ſup. 3. p. q. 58. art. 2.

Et attende, quòd aliquando maleficiantur homines ſic, quòd redduntur impotentes omnibus mulieribus, præterquam uni, aliquando maleficiatur homo ſic, quòd non poteſt cognoſcere uxorem ſuam, ſed benè cognoſcit alias.

Maleficium perpetuum quando Matrimoniũ impediat.

Maleficium ergo perpetuum tunc impediret Matrimonium, quando quis maleficiatus eſt, ne cum iſta, cum qua volebat contrahere poſſit aliquatenus rem habere. Si maleficiati enim per orationem ſanari nequeunt, ſeparari valebunt ab uxoribus, & ſi alias duxerint eis viventibus, ad eas, quas reliquerant, non revertantur, etiamſi poſſibilitas coeundi, ei reddita fuerit.

Si mulier maleficium procuraverit, divortium petere non poteſt.

Quòd ſi mulier maleficium procuraverit, divortium petere non poteſt, quòdlibet autem maleficium præſumitur temporale; nam omnis homo pubes aptus ad coitum præſumitur, ex quo tamen per triennium cohabitaverunt ſimul dantes operam ſtudioſam carnali copulæ, ſi duret adhuc impedimentum, præſumitur perpetuum maleficium; aliter enim præſtaret materiam homicidii, ſi homo ſtaret, cum uxore, & eam cognoſcere non poſſet, & alias mulieres cognoſceret; Matrimonium enim fit * vitandæ incontinentiæ, & prolis ſuſcipiendæ.

*Forſan * cauſa.*

Si maleficium fuerit univerſale, rediens deinde ad potentiam redire debet ad primam.

Advertendum tamen, quòd ſi maleficium fuerit univerſale reſpectu cujuslibet perſonæ, faciens impotentiam coeũdi, tunc ſi alteri nupſerit rediens ad potentiam, redire debet ad primam, quia oſtenditur impedimentum, non perpetuum, & fuiſſe ſublatum. Secus ſi reſpectu unius ſpecialis perſonæ, nam cum tunc fuerit ſeparatum Matrimonium, data licentia alteri nubendi, non tenetur redire ad primum Matrimonium, quod nullum fuit, & ſecundum verum fuit; licèt quidam dixerint utile ſuper hoc, Dominum Papam jura condidiſſe ratione tanti dubii, ut videtur.

Et ut cautiùs in hac materia judices inſtruantur, dicendum, quòd ſi divortium petatur ob impotentiam coeundi ex parte viri, quia allegatur naturalis frigiditas; & maſculus major octodecim annorum hoc dicit, & uxor confitetur, quòd maritus aſſerit, tunc arbitrarium tempus ſtatui debet, aut unius menſis, aut trium, aut anni, per quod tempus præcipiatur, ut ſimul morentur, & præſtabunt Sacramentum, in virtute cujus injungetur eis, ut ſimul cohabitẽt, & bona fide operam dent ad debitum carnale, hinc inde reddendũ, vir in proficiendo, mulier in patiendo. Ita quòd neuter aliquã fraudem adhibeat, nec per ipſum ſtet, quominus carnalis copula ſubſequatur. Quo tẽpore elapſo veniat iterum coram judice, qui rectum faciens judicium, iteratò juramentum exiget, jurabitque maſculus, ſe non cognoſcere aliquam mulierem, nec moveri ad voluptatem coeundi. Mulier jurabit, quòd nunquam vidit ipſum moveri, nec virgam erigi, licèt omnem diligentiam adhibuerit, ut opus carnale ſequeretur infrà tempus ſtatutum. Et uterque habebit ſeptem propinquos, vel ſi non habet, vicinos bonæ famæ, qui converſationem eorum cognoſcant; qui jurabunt ſe verè credere, quòd conjuges juraverunt. Et ſic divortium celebrabitur. Dicimus tamen, quòd membrum viri primitus eſt inſpiciẽdum per medicos probos, & hoc de facto in minoribus agentes habuimus. Et eadem dicimus, cum mulier provocat ad divortium, & vir confitetur.

Tempus arbitrarium aſſignatur.

Quæ dicere ad Judicem debent.

Vocentur propinqui ſeptem, aut vicini.

Cavendum ne mulier deceptione provocet ad divortium.

Cave tamen, ne mulier deceptione provocet, ſicut de facto etiam in minoribus agentes, habuimus quandam nobilem juvenem habentem virum ſenem, propterea ad divortium provocantem, & ſecum ducentem pro ſcutifero quemdam ſuum amatorem, & ſe virginem dicentem, & ut appareret, matronis inſpicientibus, medicamina reſtrictiva adhibentem, verùm per unam matronam mirabiliter fuit diſcoperta, & fraus reperta, virque inſpectus, & probatus cum aliis mulieribus potens. Et adhibitæ fuerunt cum eis matronæ ſtantes ſimul in lecto, & ad comprobandum fraudem, & ſic illuſa à noſtro judicio diſceſſit, cum illo viro remanendo.

Sed non omittimus, quòd ſi vir facto, ut præmiſſum eſt, divortio, cum alia contraxerit, & cognoverit jurantes conjuges, rei perjurii habebuntur, & poſt peractam pœnitentiam ad priora connubia revertentur: cum

Si fraus, & perjurium intercesſit, redeundũ ad priora connubia.

conſtet potiùs ſuggeſtione diabolica fore factum, nec diſtinguimus utrum mulier virgo ſit, vel corrupta, ex quo uterque impotentiam confitetur.

CAP. LXXVI.

Non creditur viro contra Matrimonium, ſed mulieri, quæ pro Matrimonio eſt.

Quòd ſi viro provocante ad divortium ex hac cauſa mulier aſſerit ſe ab eo cognitam, ſtandum eſt verbo mulieris; vix enim aliqua inveniretur, quæ hoc aſſereret, niſi cum veritate, maximè propter præjudicium, quod ſibi generaretur ex hoc. Et multi, ut poſſent dividi ab uxoribus, incurrerent periurium, ideo non creditur contra Matrimonium, ſed mulieri, quæ pro Matrimonio eſt.

At ſi mulier divortium petat, ſtatur verbo mariti. Quòd ſi mulier divortium petat, marito dicente ſe ipſam cognoviſſe; ſtatur verbo viri, qui eſt caput mulieris, niſi contrarium per aſpectum corporis appareret.

Magna cautela in ejuſmodi inſpectionibus adhibẽda. In hujuſmodi tamen inſpectionibus magna cautela eſt adhibenda, ut ſcilicèt fiat per plures Matronas honeſtas, & peritas in opere nuptiali, quia res occulta eſt, & ſic non prona viſui, & nos audivimus plures, & diverſas contrarietates in judiciis examinantes, ut ſuperiùs diximus, & fraudes adhiberi poſſunt. Corrupta igitur verè non poteſt ſe virginem oſtendere. Adhibeatur etiam in talibus conſilium Phyſicorum.

Quid agendum corrupta ſi nequeat per probationem inſpectionis evadere, & vir dejerat. Quòd ſi corrupta non poſſit per talem probationem, ſcilicet inſpectionis evadere, & vir dejerat, poteſt ſibi providere ſeorſum jacendo, ne ex impetitione viri ad libidinem provocetur, & pericula incontinentiæ immineant, quòd ſi hoc vir ſibi negaret, non putamus, quòd mulier annuere teneretur.

Caſus, in quo ſtandum eſt per trienuium, ut impotentiæ veritas innoteſcat. Sed ſi vir aſſerat ſe moveri ad coitum, vel quòd aliàs mulieres cognoſcit; eo caſu quia poriùs maleficium allegatur, tunc ad præceptum Judicis, ut ſupra dictum eſt in alio caſu triennium ſtandum eſt, ut ſimul morentur, præſtito juramento, ut ſupra cautum eſt. Sed quia quandoque infirmitas provenit ex peccato, priùs confitebuntur peccata ſua ambo humiliter, & non fictè, ſicut quaſdam viles puellas in hoc tempore noſtro comperimus, potiùs turpem vitam eligentes, viros non patientes, ut requirit opus matrimoniale. Hoc autem triennium computatur à præcepto Judicis; nam licèt ante per plures annos ſic ſteterint, non valentes complere Matrimonium, imputandum eſt illi, qui hoc tacuit.

Quo pacto intelligendum ſit ejuſmodi triennium. Intelligimus autem ſtare per triennium continuum, vel aliud tempus arbitrarium, ſcilicet, ut ſufficiat cohabitare ſimul per majorem partem temporis, & maximè tempore veris, quo tempore plus incaleſcit luxuria. In hoc autem tempore daretur reſtitutio, ſi infirmitas ſupervenirer, vel alia cauſa impedimenti, & ſufficit bona fide operam dare.

Quo pacto procedendum ſit contra illum per quem ſtat. Contra illum autem, per quem ſtabit, procedendum eſt per ſententiam excommunicationis, & ut præſter ſuper his perficiendis idoneam cautionem, & ſi neceſſe fuerit per curiam ſæcularem, & nos dum in officio in minoribus agebamus, quoſdam recolimus incluſiſſe in carcerem * *lapſum* tamen, & cum omni beneplacito, & honore, & allectione, ut cujus foret malitia, comprobaretur.

*Forſan * laxum.*

Attendendum hæc in ea conjugum ætas. Attendat etiam in hoc bonus Judex ætatem ipſorum: nam in maſculo, ut ſit plena pubertas, requiruntur anni octodecim, in muliere ſeptendecim. Et ab illa ætate ultrà eſt dandus terminus ſupradictus, & ſecundùm qualitatem perſonarum: multi etenim per biennium, vel circa, ſteterunt cum uxore, & ſtare poſſibile eſt non valentes complere, qui poſteà potentes facti ſunt, & fieri poſſunt, ac filiorum procreationem miniſtrare.

CAP. LXXVII.

De impotentia accidentali, & violenta.

Circa impotentiam accidentalem, & violentam, ut ſectionis, ſeu caſtrationis. Judex incontinenti facta inſpectione poterit cauſam terminare; habita diſtinctione, ut ſupra dictum eſt in §. *Per caſtrationem*. Et idem ubi arctatio ex parte mulieris allegatur adhibitis matronis expertis, ut dictum eſt, quæ referant veritatem, & inſpectionem occultam, & manuum tractationem ſub juramento, an fuerit corrupta, & an poſſit fieri mater. Et ſi dicant, ipſam poſſe fieri matrem, quia eſt præſumptio contra virum, procedatur ad inſpectionem ejus, & alia,

alia, quæ ſupra poſita ſunt in hoc articulo. Quòd ſi dicant ipſam non poſſe fieri Matrem naturaliter, tunc incontinenti poteſt judicari, & dari licentia viro, cum alia contrahendi; mulieri autem indicetur continentia. Sed ſi inveniretur, qui poſſet ſeras ejus aperire, fiat ut ſupra diximus.

Ad probationem frigiditatis tria debet bonus Judex advertere.

Notandum autem circa hanc materiam, quòd tria ſunt, quæ breviter judex bonus advertere debet ad probationem frigiditatis, aſpectus corporis, juramẽta ſeptimæ manus propinquorum, vel vicinorum,& triennium cohabitationis, providendo utrũ unũ ſolum ſufficiat ad probationem veritatis, vel duo, vel omnia: nam cum in ſententia ſeparationis Matrimonii periculum animæ vertatur, meliùs, quòd probationes ſuperabundent, quàm deficerent.

Judex omnem hac in re diligentiam adhibeat: totum ejus arbitrio cõmittitur.

Judex enim in hujuſmodi caſibus,& ſuperioribus, & omnibus aliis, qui poterunt evenire, omnem, quam poterit diligentiam, ſtudebit adhibere, arbitrando perſonas hinc inde; ſtatum, qualitatem, & famam,tam principalium, quàm acceſſoriarum, quia totum arbitrio ejus committitur; & ſic via Regia incedat, nõ enim omnes caſus juris exprimi poſſunt.

Ubi tamen dubitaret, ſanum eſſet conſulere Principem, cum diverſitas caſuum, diverſitatem juris deciſionis non habeat clarè deſcriptam: Vir enim quandoque poteſt *ſcriptam erigi*, licèt non perficiat, aut quàm citò apponit virgam, ſemen ſpargit, aut immittit, ſed non perficit, aut erigit, ſed cum tangit, deficit, & poſſe amittit;ſicut hæc quaſi in facto habuimus, & alia. Undè ſi medicinis juvari poſſit, aut orationibus, confeſſione præmiſſa, planum eſt. Idem ſi quis duas virgas haberet, quarum una aliam impediret,quòd potius monſtruoſum cenſemus, ſed ſi non poſſit aliquo modo conſuli,tunc ut omnes concordant, ſanum ſi Papa conſuleretur.

Forſan * virgam erigere.

Quando recurrendum eſt ad terminum triennii.

Si tamen puella eſſet virgo,& uterque confiteretur, recurrendum ad terminum triennii, eo verò elapſo, poſſet fieri diviſio,ſi nihil operatum eſſet, cum quaſi frigidus naturaliter cenſeretur.

Alius caſus expertorum judicio relinquendus.

Quòd ſi mulier magnitudinem membri viri allegaret, & non poſſet tolerare, quòd vix, aut nunquam, ut Magiſtri dicunt, accidere poteſt, expertorum judicio relinquimus.

Quid ſi quis copulari cum Virgine non poſſit, ſed ſolùm cum corrupta.

Sed ſi quis, cum Virgine copulari non poteſt, licèt cum corrupta, ſic prout coram nobis in facto habuimus de quodam, qui uxorem habuerat,& ex ea plures liberos, & ea mortua, cum virgine contraxit, quam cognoſcere non poterat, non eſſet contra naturam, ſed medicinaliter aliquo inſtrumento poſſet clauſtrum aperiri honeſtè, & ſecurè, cum intentio non foret ad declarationem, ſed ad medicinam.

Quid item agendum, ſi quis moveatur ad pulchrã mulierem, ſecus verò ad turpem.

Si quis verò moveretur ad pulchram mulierem, ad turpem non, hujuſmodi abominatio mulieris non naturalis, ſed accidentalis extrinſeca cenſeatur, ſicut in maleficiato judicaremus. Conſulimus autem, quòd uterque priùs moneatur, mulier, ut ſe exhibeat munditia, & ornatu, & affabilitate amabilem viro; vir ut excogitet cauſas, quibus amabilior, & placibilior fœmina videatur: nam & ſi iſta, & ſimilia non prodeſſent, ſimile maleficio videretur.

Maleficium non eſt revocandum per aliud maleficium D.Th.in ſup 1 p q.89.art. 2. ad 1.

Maleficium autem quotiens apparet,non eſt revocandum per aliud maleficium, ut per dæmonis auxilium, vel aliud illicitum. Nam licet aliqua remedia vana, & ſuperſtitioſa videantur adinventa, quæ tolerari poſſunt ab Eccleſia, non tamen ea,quæ illicita eſſent. Sed recurrendum potius ad conſilium medicorum, & ad orationes Dei, & Sanctorum, & hoc ſæpè habentes diverſos caſus præ manibus pœnitentialiter, & aliis conſulimus, ut ceſſet omnis actus Sorciarius, tanquam reprobatus,quominus communiter utantur gentes.

Vir frigidus, vel aliàs ineptus, non poteſt petere ſeparationem à muliere, cum qua Matrimonium contraxit, ſi hæc ſeparationẽ reſpuat.

Eſt autem ſciendum, quòd ſi vir ſciens ſe frigidum, vel aliàs ineptum Matrimonium contraxerit, quamdiù ipſa mulier voluerit ei cohabitare, non poteſt petere ſeparationem. Sed caveat ſibi, ne ipſa ab aliis faciens ſe cognoſci, ut aliàs auditum eſt, hoc ſuſtineat fraudulenter filios generans, ut hæreditatem illius uſurpet.

Attendenda eſt ſcientia, aut ignorantia hujus impedimenti.

Quòd ſi mulier ſcienter, cum tali contraxiſſet, ut quidam dicunt, ſi diù tacuerit, habebit ſibi imputare. Et idem ſi quis ſciens, cum arcta contraxerit, ut ſaltem habeat ut ſororem. Et idem ſi frigidus, cum arcta contrahe. rei,& ſcientes ambo impedimẽta.Sed ſi alter iſtorum incontinenter viveret, aut alter inhoneſtè, aut malè tractaret alterum, & nollet corrigere ſe,aut

is, qui potens eſſet, contraheret Matrimonium, cum alia perſona, Matrimonium teneret; & prædictis caſibus is, ad quem judicium, pertinet occurrere debet, & attendat complacentiam prædictorum, & voluptatem, ac fraudes, ut ſic rei, quæ agitur, conſulere poſſit.

CAP. LXXVIII.

Sanctiones ad materiam Matrimonii ſpectantes.

PRæcipimus itaque ad hoc, ut dicta impedimenta, & alia pericula circa Matrimonia ſciantur, & cognoſcantur, & cognita evitentur, ut Matrimonia cum honore, & reverentia in conceſſis gradibus, non cum riſu, ſeu jocoſè, nec de nocte, ſeu clandeſtinè, ſed publicè in facie Eccleſiæ, vel ut moris eſt, in Civitate noſtra Beneventana celebrentur, prout etiam per conſtitutiones noſtræ Eccleſiæ Provinciales antiquitùs fuit proviſum, per quas conſtitutiones Matrimonia clandeſtina cōtrahentes excōmunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto, cum enim clandeſtinus copulæ conjugalis contractus, ſit à Sacris Canonibus reprobatus.

Matrimonia non de nocte, & clandeſtinè, ſed publicè, & in facie Eccleſiæ celebrentur.

Excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrūt, qui Matrimonia clandeſtina contrahunt, quæ conſtitutio roborata, & ampliata nunc eſt a Trid. ſeſ. 24. de reformatione cap. 1.

Statuimus, ordinamus, & monemus ſub excommunicationis pœna, omnes, & ſingulos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quòd nullus Matrimonium contrahat, aut contrahere præſumat, niſi publicè, & quòd ante per Parochialis Eccleſiæ Presbyterum banna, & edicta publicè proponantur. Et ſi quis voluerit, ſeu ſciverit, & potuerit aliquòd canonicum, & legitimum impedimentum opponere, illud, opponant, & dicant coram nobis, ſeu Vicario noſtro, vel Suffraganeis noſtris, ſeu eorum Vicariis infrà competentem terminū per dictum Presbyterum ſtatuendum: Et hoc idem in antiquis conſtitutionibus vidimus contineri.

Antequam Matrimonia contrahantur, banna, & edicta publicè proponantur.

Et ut cautiùs in præmiſſis agatur, dicimus, & declaramus, ultra dictam conſtitutionem, dicta banna fieri debere, ſeu edicta per tres dies Dominicos, vel feſtivos, aut alios, quibus præſens erit populus, vel major pars ejus in Eccleſiis.

Dicta banna, ſeu edicta fieri debent per tres dies Dominicos, vel feſtivos.

Ipſi etiam Presbyteri inveſtigent nihilominus ultrà aliquòd impedimentum obſiſtat, & cum apparuerit probabilis conjectura ſuper impedimento contra Matrimonium contrahendum, interdicatur per Sacerdotes expreſsè contrahi, donec quid fieri debeat, fuerit declaratum.

Presbyteri etiam inveſtigent, an ſit aliquod impedimentum.

Adiicientes, ut Parochialis Sacerdos, vel alius Regularis, qui Matrimonia clandeſtina inhibere contempſerit, aut eis intereſſe, per triennium ab officio ſuſpendatur; graviùs etiam, ſi culpæ qualitas poſtulaverit, puniendus. Illis etiam, qui taliter copulari præſumpſerint condigna pœnitentia injungatur. Sed per conſtitutiones antiquas, Sacerdotes dictum ordinem non ſervantes, & ipſi etiam contrahentes, excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto.

Sacerdos, qui clandeſtina Matrimonia non inhibet, aut eis intereſt per triennium ab officio ſuſpenditur.

Imo cum ipſis cōtrahentibus excōmunicationem incurrit.

Per quas etiam declaratum eſt Matrimonium clandeſtinum eſſe, quòd abſque teſtium præſentia contrahitur. Item quòd contra interdictum Eccleſiæ, & mandatum Judicis. Item pro lite pendente contrahitur. Item quòd temporibus à jure, & à præſentibus conſtitutionibus prohibitis in facie Eccleſiæ contrahitur, vel carnali copula conſummatur. Item quòd conſummatur carnali copula antequam in facie Eccleſiæ deſponſetur. Item quòd contrahitur non præmiſſis bannis, & contra tenorem capituli. *Cum inhibit. extra de cland. deſpon.*

Quid ſit Matrimonium clandeſtinum, quod ſubjacet ejuſmodi pœnis.

CAP. LXXIX.

Sponſalia ipſa non contrahenda, interpoſito maximè juramento, niſi Sacerdote proprio adhibito, & præſentibus perſonis fide dignis.

PRohibeant etiam Presbyteri ſuis ſubditis, ne ſponſalia inter ſe contrahant interpoſito maximè juramento, vel fide, & niſi in loco honeſto adhibito ſuo Sacerdote parochiali, & præſentibus perſonis fide dignis, ut eſt in noſtra Civitate fieri conſuetum, Judicibus, & Notariis adhibitis.

Caveant autem dicti Judices, ne in clandeſtinis Matrimoniis intereſſe præſumant, quia Matrimonia clandeſtina, ut præmiſſum eſt, ſolent ſcandala, & ſiniſtra plurima generare. Ideoque, cum ſint à jure prohibita, non ſunt per Eccleſiam toleranda. Propter quæ obviare volentes caſibus, quos probavimus dudum in Pro-

Nova cautio hac in re adhibenda.

vinciali Concilio, ſtatuimus pravam conſuetudinem, immo potiùs corruptelam, & abuſum indicantes tollentes monuimus, ac etiam ordinavimus ſub excommunicationis pœna præcipiendo, mandantes, ne quis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ cujuſcumque ſtatus, conditionis exiſtens Matrimonium per verba de præſenti contrahat, nec in contracto ipſe Judex, aut Notarius intervenire præſumat, ſive teſtes, niſi primò in Eccleſia loci, ſive Parochiæ, ubi fuerit ipſum Matrimonium contrahendū, publicè banna præmiſſa fuerint per Presbyterum in Eccleſia, ut ſuperiùs eſt conſtitutum, ut poſſit ſciri priùs, ſi aliquod fuerit impedimentum, aut fuerit contradictor.

Uxores non introducantur in domum, niſi prius Matrimonium fuerit in facie Eccleſiæ ſolennizatum.

Similique modo ſtatutum eſt, ne quis aliquam, cum qua Matrimonium, ut præmiſſum eſt, contraxerit de præſenti per verba in domum ſuam introducere audeat, aut alibi cum ea, Matrimonium carnaliter cōſummare præſumat, & niſi priùs in facie Eccleſiæ, ſecundùm inſtituta canonica, Matrimonium fuerit ſolennizatum cum eadem, aut ſine noſtra, ſeu Ordinariorum licentia ſpeciali, quia multa audivimus non honeſta.

Neque contrahantur Matrimonia ante ætatem legitimam, nec malitioſè prætendatur, quòd malitia ſuppleat ætatem.

Diſtrictè etiam inhibemus, ne ante ætatem legitimam, quæ eſt quatuordecim annorum in maſculo, & duodecim in fœmina, Matrimonia contrahantur, nec malitioſè prætendatur, quòd malitia ſuppleat ætatem, cum hujuſmodi cognitio ad Ordinarium pertinere noſcatur; & ne aliquis talibus Matrimoniis intereſſe præſumat. Alioquin tam contrahentes, quàm qui intererunt, arbitrio judicantis puniantur.

C A P. LXXX.

Ubi primùm parochiales Sacerdotes, ſciverint Matrimonia illicitè contracta, ſtatim Epiſcopo denuncient.

Sacerdotes quoque parochiales, quàm citò ſciverint extra forum pœnitentiale in ſuis Parochiis Matrimonia eſſe illicitè contracta, ſicut præmiſſum eſt, non poſtponant hoc intimare, alioquin graviter punientur.

Quid agere debeant, ſi id in foro pœnitentiali ſcitur.

Si verò in foro pœnitentiali ambo conjuges confitentur impedimenta, quæ ſciunt pro certo eſſe inter eos, & erant antequam contraherent, ut quòd alter eorum ante habebat conjugem, vel ante erant affines, vel conſanguinei, vel ante votum Religionis, vel aliud ſolenne votum emiſerant, tunc impoſita eis pœnitentia ſalutari, præcipiat eis Cappellanus ne ulterius carnaliter miſceantur, & eos inducat, ut ſuo ordinario Judici hæc denuntient, ut decernat in foro judiciali, tale Matrimonium non tenere.

Quid agendum, ſi alter tantùm conjugum impedimentum ſciat, idque Sacerdoti ſolùm in foro pœnitentiali confiteatur.

Si verò alter tantùm conjugum tale impedimentum eſſe pro certo inter eos confiteatur in pœnitentia, injungendum eſt illi in foro illo, ne debitum carnale ab altero exigat, nec exactus exolvat, etiamſi propter hoc ipſum excommunicari contingat. Et tunc Cappellanus mittat illum ad excommunicatorem ſuum, qui in hoc foro pœnitentiæ debet ipſum abſolvere, & tam ipſe, quàm Cappellanus, non debeant ipſum vitare ulteriùs in occulto judicio Animarum, ex quo occultè eſt abſolutus, ſed publicè vitabitur, & denuntiabitur, quouſque publicè abſolutionem mereatur.

Quid ſi impedimentum pro certò non conſtet.

Sed ſi pro certo non ſciat hoc impedimentum, ſed credit hoc probabiliter, & diſcretè, tunc debitum non exiget, ſed exactus cum cordis contritione exolvet. Si verò leviter, & temerariè, ſalva conſcientia debitum exigere, & ſolvere poterit, & debebit de conſilio Sacerdotis.

Quid ſi affinitas poſt Matrimonium ſupervenerit.

Si tamen affinitas poſt Matrimonium ſupervenerit, ut quia alter conjugum durante Matrimonio, cognovit conſanguineam alterius conjugis, tunc injungendum eſt ei in foro pœnitentiæ, ut & à conjuge, & ab alia conſanguinea à carnali copula perpetuò abſtineat, etiamſi ab alio conjuge exigatur, prout ſupra proximè eſt dictum. Licèt in judicio Eccleſiæ contentioſo præcipererur eidem, quòd non exigeret, ſed cum cordis contritione * exolvere jam exactus. Tale verò Matrimonium per carnis copulam conſummatum, quandiù ambo conjuges vixerint, nō ſolvetur, niſi quoad carnis copulam, ut eſt dictum.

*Forſan * exolveret.*

Forus autem pœnitentialis, & non judicialis ad Presbyteros; uterque verò ad Ordinarios, vel eorum Vicarios dignoſcitur pertinere.

CAP.

Digitized by Google

CAP. LXXXI.

Mota quæſtione, neque Matrimonia, neque ſponſalia celebrentur, donec Eccleſia determinaverit.

INhibemus itaque, & præcipimus, quòd mota quæſtione ſuper Matrimonio, vel ſponſalibus, non celebretur Matrimonium, donec coram Judice Eccleſiæ, quæſtio ipſa fuerit terminata.

Concubinarii, ſeu palam invicem ut vir, & uxor ſe tractantes infra ſpatium duorum menſium legitimè contrahant.

Quia verò dudum comperimus, quamplures vitam ducentes miſeram, ſolutos ſolutis adhærere, & palam invicem ſe, ut vir, & uxor, ſe tractantes, ſimulque cohabitantes, & ut plurimum, cum affectu Matrimoniali, & quandoque inter eos commiſſecutes per verba de præſenti contrahi, ut à præmiſſis, tanquam nefariis corrigantur culpabiles, cæterique deſiſtant, ſalubriter providentes ſtatuimus, ut de cætero tales ſic commorantes procurent intrà ſpatium duorum menſium matrimonialiter in facie Eccleſiæ copulari, & ſolennia celebrare, ut ex hoc ſequatur peccati vitatio, & liberorum, ſi qui extiterint legitimatio. Alioquin ſententiam excommunicationis tanquam publici concubinarii incurrant, & publicè ſic vitentur.

Secus excommunicationem incurrunt.

Secunda ſponſalia non contrahenda, niſi priorum vinculum fuerit ſolutum.

Diſtrictiùs etiam prohibemus, ut aliqui, qui ſponſalia contraxerint, præſumant cum aliis ſecunda contrahere ſponſalia, ſeu Matrimonia, niſi priùs à vinculo illorum priorum ſponſaliorum coram Ordinario ſuo, ſe duxerint abſolvendos. Et qui contra feceint talia ſecunda ſponſalia, ſeu Matrimonium, non denuntientur in Eccleſia, nec taliter nubentibus detur benedictio nuptialis ſine Ordinariorum, aut eorum Vicariorum licentia ſpeciali. Nolumus enim, quòd talis malitia remaneat impunita.

Pœna contrafacientibus inflicta.

Si autem ſponſalia contrahentes coram Ordinario ſe voluntariè renuntiaverint ad invicem, Eccleſia in patientia ſuſtinebit.

Ignotas perſonas nullus Sacerdos matrimonialiter copulet.

Prohibemus autem, ne aliquis Sacerdos ignotas perſonas de remotis partibus venientes, matrimonialiter copulare præſumat, ſive ambo ignoti fuerint, vel alter illorum, nec hujus Matrimonium denuntietur in Eccleſia faciendum, niſi de ordinarii Judicis, aut ſui Vicarii licentia ſpeciali.

Si verò perſonæ contrahentium Matrimonia clandeſtina notæ fuerint, & ea voluerint in facie Eccleſiæ publicari, recipienda ſunt ab Eccleſia, & approbāda, tanquàm à principio in facie Eccleſiæ contracta, reconciliatione priùs ab Ordinario ſuo obtenta ſuper inobedientia, quā incurrerunt, ita quòd bannis præmiſſis, ut moris eſt, confiteantur coram Sacerdote publicè, & aliis pluribus perſonis, ſe Matrimonium contraxiſſe, vel de novo in Eccleſia contrahant Matrimonium de præſenti, eiſque detur, ſi poſtulaverint, benedictio nuptialis; niſi conſanguinitas, vel aliud juſtum impedimentum obſiſtat.

Quo pacto recipiendi ſint, qui voluerint Matrimonia clandeſtina in facie Eccleſiæ publicari.

CAP. LXXXII.

Parochianus alterius non recipiendus eſt ad Matrimonium contrahendum ignorante proprio Sacerdote.

ITem prohibemus, ne aliquis parochialis Sacerdos recipiat ad Matrimonium contrahendum parochianum, vel parochianam alterius, ignorante proprio Sacerdote.

Si verò ſponſus, & ſponſa de diverſis Parochiis fuerint, & banna præmiſſa fuerint, Matrimonium poterunt contrahere, & benedictionem nuptialem recipere in quacumque Eccleſia voluerint, proviſo, quòd certas litteras, vel nuncios ſuorum Presbyterorum habeant, & oſtendant continentes, quòd in Eccleſiis, quarum ſunt Parochiani, denuntiatum fuerit illud Matrimonium contrahendum, & quòd ipſi Presbyteri nullum ſciunt, vel audiunt impedimentum conſiſtere inter eos.

Quid agendum ſi ſponſus, & ſponſa de diverſis parochiis fuerint.

Litterarum autem, quæ fieri debent, ut prædictum eſt, forma talis erit. *Diſcreto viro Archipresbytero, Abbati, vel Cappellano talis Eccleſiæ, &c. Archipresbyter, Abbas, vel Cappellanus talis Eccleſiæ, &c. ſalutem in Domino. Noveritis nos in noſtra Eccleſia banna publicè emiſiſſe, ut moris eſt, quòd inter talem parochianam noſtram, & talem hominem eſt Matrimonium contrahendum, in quo nullus apparuit contradictor. Et nos ipſam ad hoc aptam credimus, prout humana fragilitas noſtra novit. Datum tali loco, tali die.*

Forma litterarum quæ fieri debent in hoc caſu.

Si verò contradictor apparuerit, non procedat ad Matrimonium Sacerdos, ſed citet contradicentem ad inſtantiam ejus, cui contradicetur ad diem competentem coram Ordinario ſuo,

Si contradictor apparuerit, quid agendum.

ſuo, vel ejus Vicario, cui ſcribet hoc modo. *Reverendo in Chriſto Patri, & Domino, Domino tali, &c. Abbas, Archipresbyter, vel Rector, vel Cappellanus de tali loco, &c. ſalutem, & reverentiam, cum honore. Noverit veſtra Reverenda Paternitas, vel Diſcretio, quòd cum in Eccleſia mea publicè banna emitterem, ut eſt moris, prout inter talem hominem, & talem mulierem erat Matrimonium contrahendum, talis ſe oppoſuit, dicens hæc fieri non debere propter talem cauſam, quare citavi peremptoriè dictum contradicentem ad inſtantiam prædicti, cui contradixit, ut tali die coram vobis, tali loco compareat proſecuturus, cum prædicto, cui contradixit, Canonicè dictam cauſam. Datam tali loco, tali die, Anno, &c.*

Quid item agendum ſi fama ſit, vel dicatur à fide dignis, quod juſtū eſt impedimentū inter eos, qui Matrimonium contrahere volunt.

Si verò ſit fama, vel dicatur à fide dignis, quòd juſtum eſt impedimentum inter eos, qui Matrimonium contrahere volunt, non tunc procedat ad Matrimonium Presbyter, ſed citet eos peremptoriè, ut die competenti coram ordinario ſuo, vel Vicario compareant ſuper dicto impedimento juſtitiam recepturi.

C A P. LXXXIII.

Denunciatio Matrimonii, qua in Parochia fieri debeat.

Licèt autem Parochianus alicujus Eccleſiæ eximatur à jure parochiali primæ Eccleſiæ per tranſlationem domicilii in parochiam alienam, nihilominus tamen fiat denunciatio Matrimonii contrahendi in illa Eccleſia, in cujus Parochia volentes contrahere longam fecerunt moram, & etiā in illa, in qua ſuum tranſtulerint domicilium, & morantur, maximè ſi de novo in Parochiam alienam ſe tranſtulerint.

Quia verò ſæpè contingit, quòd propter aliqua impedimenta ſponſus, & ſponſa volentes Matrimonium contrahere poſt celebrationem Miſſarum ad Eccleſiam veniunt. Et licèt Miſſam non audierint, vel propter horam incompetentem, audire non poſſint die illa, benedictionem nuptialem poſtulant ſibi dari: nihilominus ipſa benedictio prætermiſſo Miſſæ officio, poterit eis dari. Honeſtum tamen eſt, quòd ſi poſſit commodè fieri Miſſam priùs audiant, & in fine Miſſæ benedictionem poſtquam Sacerdos recepit Chriſti Corpus, & Sanguinem, prout in Miſſalibus continetur.

Benedictio nuptialis impertiri poteſt prætermiſſo Miſſæ officio.

Miſſa tamen priùs audienda, ſi fieri commodè poſſet.

Accepta autē benedictione, honeſtum eſt prout in Concilio Carthaginenſi ſtatutum fuit, ut eadem nocte pro reverentia benedictionis in virginitate ſponſus, & ſponſa permaneant. Et hæc benedictio fienda ex inſtitutione Evariſti Papæ proceſſit.

Benedictione accepta honeſtum eſt, ut eadem nocte ſponſus, & ſponſa pro reverentia benedictionis in virginitate permaneant.

Diſtrictiùs inhibentes, quòd ſi ſemel vir, & uxor fuerint benedicti, & Matrimonio per mortem diſſoluto, alter, illorum conjugum ſecundum Matrimonium contrahat cum perſona alia benedicta, vel non benedicta, etiam Virgine, tunc nullatènus benedicantur taliter contrahentes, quia caro ſemel benedicta contraxit ad ſe non benedictam, cum per carnalem copulam effecti fuerint una caro, & ſic communicabunt actionem, ut ſic benedictioni nuptiali, quæ ſacramentalis eſt, nulla injuria, per iterationem fieri videatur.

Benedictio nuptialis iterari non debet, etiam ſi Matrimonio per mortem diſſoluto alter conjugum ſecundum Matrimonium contrahat.

Sacerdos vero, qui contrarium fecerit ab officio, beneficioque ſuſpenſus de jure ad ſedem Apoſtolicam eſt mittendus: conſuetudinem autem quorundam, vel coram nobis allegaram judicamus potiùs corruptelam, niſi Dominus Papa eam expreſſè ſciens in illis locis tolcraret. Sed nec unus ſolus eſſet, benedicendus ſine altero. Duo tamen bigamini ſecundò contrahentes invicem, qui nunquam fuiſſent benedicti, benedici poſſunt.

Pœna in Sacerdotem, qui benedictionem nuptialem iteratò confert.

Et ſi duo Matrimonium contrahentes fuerint benedicti, & ante conſummationem per carnis copulam propter impedimentum conſanguinitatis, vel aliud Canonicum fit divortium, & uterque poſt ad ſecunda vota convolet, non erunt iterum benedicendi, cum intentio benedictionis quoad dantem, & recipientes, non defecerit ab initio, ideo effectu carere non debet.

Nuptialis benedictio, neque iteranda in caſu quod duo fuerint benedicti, & diſſoluto Matrimonio ante conſummationem ex impedimento aliquo, ad ſecunda vota cōvolent.

Pro hac benedictione impendenda nihil exigendum eſt, obtentu etiam alicujus conſuetudinis, ne cadat in vitium Simoniæ.

Pro hujuſmodi benedictione impendenda, nihil omnino exigi debet.

C A P. LXXXIV.

Tempore in quibus ſolennitates Matrimoniorum, & nuptiarum fieri non debent.

Sunt autem quædam tempora, in quibus ſollennitates fieri nō debent Ma-

Digitized by Google

Matrimoniorum, & nuptiarũ, hoc eſt uxoris transductio, nuptiarum ſolennitates, nuptialis benedictio, & carnalis copula; hæc enim à jure prohibentur. Licèt ſponſalia, aut Matrimonium, quod ſolo dumtaxat conſenſu, contrahitur fieri poſſint omni tempore.

Sponſalia tamen omni tempore fieri poſſunt.

Tempora verò hæc ſunt, videlicet ab Adventu Domini, uſque ad octavam Epiphaniæ, & à ſeptuageſima uſque ad octavam Paſchæ, & à tribus diebus ante Aſcenſionem, uſque ad Dominicam primam poſt Pentecoſten. In qua Dominica, ſecundum quorundam opinionem, poſſunt ſolennia matrimoniorum, & nuptiarum celebrari, & deinceps uſque ad Adventum Domini.

Tempora iſthæc nota ſunt ex Conſtitutionibus antiquis Beneventanæ Eccleſiæ, reſpectu totius Civitatis Diœceſis, & Provinciæ.

Per noſtras autem Beneventanæ Eccleſiæ Conſtitutiones antiquas ſtatutum, & mandatum eſt, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventanis cujuſcumque ſtatus, & conditionis exiſtat nuptias celebret, ſeu ſolennitatem nuptiarum temporibus prohibitis exequatur, videlicet à Dominica Adventus, uſque poſt octavam Epiphaniæ, & à Dominica ſeptuageſimæ, uſque ad octavam Reſurrectionis Dominicæ. Et à tribus diebus Rogationum ante Aſcenſionem Domini, uſque ad octavam diem poſt Pentecoſten incluſivè, prout jure Canonico conſtat eſſe prohibitum. Contrarium verò facientes excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Contrafacientes excommunicationem ipſo facto incurrunt.

Caveant igitur, tam volentes contrahere Matrimonia, aut per carnalem copulam conſummare, ſeu uxores ad domum ſolèniter transducere, ne in temporibus præfatis, ut vitent excommunicationis maculam hæc faciant. Sed & Sacerdotes præcipimus potiſſimè, ut populum ſuper hoc certificent, & inſtruant, ſicut per antiquas Conſtitutiones noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ ſtatutum eſt, & injuctum Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Decanis, Rectoribus, Presbyteris, Cappellanis, ac Vicariis Eccleſiarum, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ad quos cura ipſarum Eccleſiarum ſpectat, quòd ſæpius moneant populum ſibi commiſſum publicè dum Miſſarum ſolennia celebrantur in Eccleſiis eorundem, quòd nullus celebret nuptias temporibus prohibitis ſupradictis. Banna, & alia, ut juris, & moris eſt præmittantur, nec ipſi Presbyteri, ſeu Rectores, vel Cappellani, & alii ſupradicti celebrent, vel faciant celebrari Miſſas, vel benedictionem ſolennem in ipſis ſponſalibus, ſivè nuptiis, diebus, & temporibus prohibitis memoratis. Alioquin ſententiam excommunicationis incurrunt.

Sacerdotibus præcipitur, ut populum ſuper hæc re certificent, & inſtruant.

Ad quas conſtitutiones ſummè advertendum, cum potiſſimè vidimus in dictis temporibus prohibitis transductiones ſolennes uxorum fieri, & per carnis copulam Matrimonia conſummari; præſumamus, & ſic multos fortè ligatos dictis ſententiis; quòd potiùs evenire, & eveniſſe credimus propter ignorantiam, & negligentiam Sacerdotum, dictas conſtitutiones non edicentium populo ſibi commiſſo, qui & ipſi eaſdem propterea ſententias incurrunt.

Inculcatur harum conſtitutionũ executio.

TITVLVS XI.

De Vita, & Honeſtate Clericorum.

Rubrica.

Expletis Sacramentis, & quæ de iis, & circa ea tractanda, & ponenda prævidimus, nunc ad eorum vitam, per quos pertractanda ſunt transſeamus.

CAP. I.

Quo pacto vivere debeant Epiſcopi, Abbates, & Clerici univerſi.

Ut igitur Epiſcoporum, ac Clericorum mores, & actus in meliùs reformentur, continenter, & caſtè ſtudeant vivere Epiſcopi, Abbates, & Clerici univerſi, præſertim in ſacris ordinibus conſtituti; iſti enim caſtitatem neceſſariò ſervare tenentur, quam tacitè voverunt Domino, ſacrum ordinem aſſumendo. Epiſcopi autem expreſsè, & Abbates voverunt altiſſimo Caſtitatem. Sed proh dolor! quot agnovimus, ſui, & voti, & ſalutis propè immemores extitiſſe, & utinam in futurum non exiſtant.

Continenter, & caſtè in primis vivere debent ob caſtitatem, quam vel tacitè vel expreſsè voverunt.

Epiſcopum enim oportet eſſe natura prudentem, docibilem, moribus temperatum, vita caſtum, ſobrium, ſuis

De Epiſcopo qualis eſſe debeat in ſe ipſo.

ſuis negotiis ſemper, caventem, humilem, affabilem, miſericordem, litteratum, in lege Domini inſtructum, in ſcripturarum ſenſibus acutum, & acceptum, in dogmatibus Eccleſiaſticis exercitatum, irreprehenſibilem, maturum, & pavidum; debet enim ſingulos juvare prout poterit, ſingulos portare, & ſingulos relevare. Nihil autem in hac vita, & maximè noſtris temporibus difficiliùs, & laborioſiùs, & periculoſiùs Epiſcopi officio, ſed nihil beatiùs apud Deum, ſi eo modo militetur, ut præcipitur, nilque faciliùs, nilque leviùs, nilque acceptabiliùs; Sed nil damnabiliùs, ſi perſunctoriè res agatur. Sed quod dicamus *Domine Deus meus adjuva me, & ſalvus ero* pſal. 118. Multi enim de prædictis, immo fere omnia in nobis, & multis deficiunt. Qui habet aures audiendi audiat, & partem optimam appetere ſtudeat, *quia in inferno nulla eſt redemptio* appetitus enim hujus dignitatis plus mœroribus afficit, quàm honoribus conferat.

Qualis erga alios.

Cum ergo Prælati ſint tanquam ſignum ad ſagittam, caveant, & menti præmiſſa teneant. Nam & ſi qui unctus eſt peccaverit, faciet & ipſe delinquere populum; quod enim à Prælato agitur, facilè trahitur in exemplum. Quod igitur ore prædicatum eſt, opere compleat ipſe priùs, ne ſibi dicatur.

Prælati poſiti ſunt tanquam ſignum ad ſagittam.

Quod à Prælato agitur facilè trahitur in exemplú.

Turpe eſt doctori, cum culpa redarguit ipſum.

Nam, & de omnibus redditurus eſt Deo rationem. Non igitur pudeat nos errores noſtros corrigere, qui poſiti ſumus, ut aliorum errores corrigamus, quoniam, *qua menſura menſi fuerimus, remetietur nobis* Mat. 7.

Corrigantur igitur in nobis mores, maximè vivendi caſtè, & honeſtè, quoniam aliter hoc in ſubditis, quorum error ut vilitas maximè invaluit, corrigere non valemus, qui ſumus Medici Animarum; advertentes ne dicatur. *Medice. cura te ipſum* Lucæ 4. nam, & in Prælatis fortiùs puniendùm. Hæc non ſine myſterio ponimus, quoniam multos etiam ſenuiſſe in carnali vitio agnovimus; quos patres potuiſſemus nobis appellaſſe, ut de iis, quę intrinſecus latent taceamus.

CAP. II.

De divino officio quotidie recitando.

Clerici quoque, qui ſtipendiis Eccleſiaſticis ſuſtentantur, & qui non habent beneficium, ſunt tamen in Sacris ordinibus conſtituti, debent quotidie dicere per ſeptem horas Divinum officium nocturnum pariter, & diurnum, prout dicitur in Eccleſia noſtra majori Beneventana, & in Breviariis ſecundùm uſum Romanæ Curiæ continetur, ſcilicet Matutinũ, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſperos, & Completorium, niſi infirmitatis neceſſitas excuſaret. Et non cum ſyncopa, ſed diſtinctè, & cum intentione ſollicita, & devota, laudes iſtis temporibus Creatori noſtro ſuper judicia ſuæ juſtitiæ referentes. Et ſi per competentes horas dictæ non fuerint, tamen poſtea perſolvantur.

Epiſcopi autem, & Superiores propter bonum commune, vel utilitatem Eccleſiæ ſuæ, circa quæ occupantur ſimul horas omnes de mane poſſunt dicere uſque ad Nonam incluſivè. Et ſunt excuſati, quia in talibus meliùs eſt prævenire, quàm præveniri; & hora matutinalis magis apta eſt ad devotionem. Et idem conſulimus pauperibus Clericis, quos ad opus rurale, ut plurimum exire oportet; alii verò dicant, ut prædiximus.

Diſtributio officii recitandi quo pacto ab Epiſcopis, & Superioribus fieri poſſit.

Notandum tamen, quòd ſi cauſa infirmitatis dimiſſæ fuerint, tunc non tenetur de neceſſitate redicere, niſi ex devotione, vel majori cautela quis facere vellet, quòd ſatis laudamus. Si verò nuda voluntate, aut levitate vitæ, & plures faciunt, fuerint omiſſæ, tunc tenetur redicere. Sed ſi confiteretur peccatum, ex quo contritus eſſet, ſufficeret abſolutio Sacerdotis. Æquum tamen judicamus, ut Sacerdos eidem pœnitentiam imponat, in eo, in quo delinquit, videlicet in redicendo officium, quod omiſit, vel ſi magis credit ei proficere in aliam pœnam mutet. Et idem faciendum, ubi eſſet multitudo horarum omiſſarum ſic, quòd quaſi impoſſibile eſſet, quòd commodè ſufficeret ad reddendum.

Horæ infirmitatis cauſa omiſſæ non ſunt de neceſſitate redicendæ.

Quæ pœnitentia imponenda non recitanti officium.

Digitized by Google

CAP. III.

Præceptum de emptione Breviarii, & de modo recitandi horas Canonicas.

PRecipimus igitur, ut ſuo ordini per unumquemque ſatisfiat, ut omnes in ſacris conſtituti, procurent habere librum, ſive Breviarium, cum quo officium perſolvere valeant, ut dictū eſt, ſi indignationem Dei evitare voluerint, & pœnas ſupradictas. Alioquin ſi beneficiatus extiterit, fructus ſui beneficii donec emerit, volumus poni in ſequeſtro; cum propter officium beneficium concedatur; ſi beneficiatus non fuerit, infrà annum ex eo tempore, quo Sacerdotium accepit emere teneatur: Alioquin donec emerit, inhabilis ad beneficium obtinendum habeatur.

[Margin: ... emendum Breviarium.]

In Eccleſiis autem ſunt dicendæ horæ, ſi commodè fieri poteſt, aliàs ubi fuerit melius poterat, & honeſtè.

[Margin: Horæ in Eccleſiis dicendæ ſi fieri commodè poteſt.]

In Eccleſiis autem Cathedralibus, & Collegiatis, ac in Monaſteriis, ut prædictæ horæ Canonicæ decantentur præcipimus, & mandamus.

[Margin: Canonicè horæ decantentur in Cathedralibus, & Collegiatis, & Monaſteriis.]

Officium Beatæ Mariæ quilibet Clericus tenetur dicere: Nullus autem dicat ipſum induendo, vel calciando, ſed aliàs debitè, & devotè.

[Margin: Debitè, & devotè officium B. Mariæ a quolibet Clerico perſolvatur.]

Sacerdotes quoque Parochiales moneant Clericos ſuæ Parochiæ in minoribus conſtitutos ordinibus, ut ſingulis diebus ſaltem Beatæ Mariæ officium, ſivè horas dicant, & commemorationem aliquam faciant pro defunctis.

[Margin: Ad id Parochi moneant Clericos ſuæ Parochiæ.]

Sacerdotes quoque, & alii in ſacris conſtituti officium defunctorum perſolvant prout habet uſus, & conſuetudo quarumlibet Eccleſiarum, & ordinatio Romanæ Eccleſiæ, cujus uſum ſequimur in aliis officiis, & ſub rubricis Breviarii continetur, aliàs graviter peccare dicuntur: non enim omittenda eſt *ſalubris, & ſancta oratio, ut à peccatis ſolvantur, & pro nobis intercedant 2. Macob. 12.*

[Margin: Officium defunctorum, quo pacto à Sacerdotibus, & aliis conſtitutis in ſacris perſolvendum ſit.]

CAP. IV.

De puritate animi, cum qua perſolvendum eſt officium.

NOtandum eſt autem, quòd horæ prædictæ, ſive officium, cum puritate animi dicendæ ſunt, qui autem aliter dixerit, puta exiſtens in mortali peccato, nihil agit, quia ſine animi puritate. Advertant concubinarii, Clerici, Simoniaci, fures, prædones, & ſimiles. Scribitur enim in *Pſalmo 49. Peccatori autem dixi quare tu enarras juſtitias meas.* Et licèt talis meliùs faciat dicendo, quàm ſi omitteret, ut Deus citiùs illuminet mentem ſuā, & convertatur à via ſua mala, & ne de peccato ſuo præmium valeat reportare, tamen conſulimus, ne pertinax in ipſo peccato, & obſtinatus à Deo habeatur, ut in modum privati officii dicat, & abſque *Dominus vobiſcum*, & alia ſolennitate, ſicut dicitur in excommunicato, qui poteſt officium dicere iſto modo. Sed non propter hoc à judicio divino tales Deum irridentes excuſabuntur, quin immo fortiùs cruciabuntur, ſicut digni ſunt.

In vanum tamen laborant, qui prædicant eis: & ideo venit quotidie ira Dei in filios diffidentiæ: nam nec advertunt ipſi, qui ſic in limo, & turpitudine, ſe ire delectantur, quoniam, & ipſi excommunicationis vinculo adhærendo, & participando concubinis in crimine crimino ſis, & excommunicatis per cōſtitutiones antiquas Beneventanæ Eccleſiæ ſunt irretiti à jure, & ſuſpenſi, & ex hoc remittendi ad Papam, maximè ſi divina myſteria non erubuerint ſcienter celebrare, prout inferiùs latiùs declarabitur. Advertant igitur, qui ſalvari cupiunt.

[Margin: Perſtringuntur, qui polluto ore, & corde officium recitant.]

Miſſas autem talium Sacerdotum, ſeu qui eſſent in notorio crimine diffamati, vel aliàs mali ſunt, publicè audire non debet, quin immo vitari debent ab omnibus, & qui ſcienter contrarium faceret, mortaliter fortè peccaret.

[Margin: Miſſæ eorum, qui ſunt in notorio crimine diffamati non audiendæ.]

CAP. V.

A quibus abſtinere potiſſimum Clerici debeant.

A Crapula, & ebrietate, & maximè in fraternitatibus, ſolennitatibus nuptiarum, & aliis conviviis, & à comeſtionibus ſuperfluis, & confabulationibus illicitis omnes Clerici abſtineant, & vinum ſibi temperent, & ſe vino. Ac tabernas prorſus evitent, niſi fortè cauſa neceſſitatis in itinere conſtituti: aliàs prout antiqua dicta

[Margin: Abſtineant potiſſimum à crapula, & ebrietate.]

[Margin: A comeſtionibus ſuperfluis, & à confabulationibus illicitis.]

[Margin: Tabernas prorſus evitent.]

dicta conſtitutio, quia plerique Canonici Sacerdotes, & Clerici potiùs luxuriæ relaxatis habenis, quàm fræno honeſtatis * ortati, more Laicorum per tabernas continuè diſcurrere non verentur, denigrando modeſtiam ordinis Clericalis; Volẽtes cura * *Parrochialis* officii de ſalubri remedio providere, omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos bibentes, & comedentes in aliqua taberna, vel antè ipſam in Civitatibus, vel ſuburgiis earum, niſi itinerando, aut in caſtris, in quibus habitant, in floreno auri uno, vice qualibet Cameræ noſtræ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicãdo, puniẽdos decernimus in his ſcriptis.

Forſan * *arctati.*

Pœna in Clericos bibentes, & comedentes in aliqua taberna, vel antè ipſam ex antiqua cõſtitutione inflicta.

Forſan * *paſtoralis.*

Ad aleas, taxillos, nec ludant, nec iſtis ludis interſint, aliàs prout habet antiqua Conſtitutio, ut Clericorum actus, & mores, quorum vita aliis debet eſſe Magiſtra, in meliùs reformentur. Omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, & commorantes in eis in Auguſtale unum puniendos decrevimus vice qualibet in his ſcriptis, Cameræ noſtræ, & Suffraganeorum noſtrorum applicandum.

Abſtineant ab aleis taxillis, & ſimilibus ludis.

Pœna in contravenientes ſtatuta.

Sed nec ad luctas Laicorum accedant, mimis, & joculatoribus, ſive Romanſatoribus non intendant. Et utinam nec Laici, maximè tempore quadrageſimali, hora maximè, qua fiunt per loca Religioſa, & alibi prædicationes, ſerviunt enim diabolo, qui illa hora intrat Civitatem, ne illa hora verba, & inſtructiones animæ audiantur.

Abſtineant ab acceſſu ad luctas laicorum ad mimos, & joculatores aliosque id generis.

CAP. VI.

De Corona, & Tonſura, & Habitu Clericorum.

Coronam, & Tonſuram ſine Comis, & ſine pileo deferant congruentem; nec officia, ſeu commercia ſæcularia exerceant, & maximè inhoneſta, ſed officia Eccleſiaſtica, & alia bona ſtudia exerceant diligenter. Nam dudum, quia inſinuatione frequenti noſtrorum fuerat Prædeceſſorum auribus intimatum, quòd nonnulli Canonici, Sacerdotes, & alii Clerici Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ commorantes in ſacris ordinibus conſtituti, mercantias, tabernas, & alia mercimonia exercere in opprobrium ordinis Clericalis, atque mali exempli perniciem, non verebantur monuerunt, & nos confirmantes monuimus omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos ſupradictos, quatenus tabernam retinere, mercantiam, & alia mercimonia exercere ulteriùs non præſumant.

Coronam, & tonſuram ſine comis, & ſine pileo congruentem deferre Clerici debent.

Eccleſiaſticis officiis non ſæcularibus operam vacent.

Reſtringuntur Clerici, qui Mercimonia, & tabernas exercent.

Contrarium facientes in uncia auri una carolenorum argenti Cameræ noſtræ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicanda decreverunt, & decernimus, ac decrevimus puniendos: declaraverunt autem noſtri Prædeceſſores, & declaramus non includi in conſtitutione prædicta, vendentes vinum, & græcum, ſeù fructus Tabernariis, vel aliis mercatoribus, licèt dicti Tabernarii, vel mercatores dictum græcum, vel vinum vendant, ſeu vendi faciant ad minutum, ſeù locatores ſuarum domorum, quamquam conductores ipſarum tabernarum in eiſdem voluerint exercere, dummodo in dictæ conſtitutionis fraudem nihil fiat.

Pœna in hoc ſtatuta.

Pannis rubeis, aut viridibus, & manicis conſuticis, aut ſotularibus roſtratis, ſeu cordellatis Clerici non utantur, & clauſa deferant deſuper indumenta: Nam, & antiqua conſtitutione confirmata, & approbata à nobis ſub excommunicationis pœna moniti fuerunt, & monemus omnes, & ſingulos Archipresbyteros, Clericos, & Sacerdotes cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu dignitatis exiſtant Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quòd veſtes decentes, & congruas Eccleſiaſticis perſonis portare, & deferre continuè debeant non apertas, & buttunatas ex parte anteriori, vel cum gironibus pluribus circumdatas, vel breves, cum tales veſtes merè ſæcularibus competant, & non perſonis Eccleſiaſticis, nec in ſacris ordinibus conſtitutis.

Veſtes decentes, & congruas Eccleſiaſtici deferant.

Prohibentur varii abuſus hac in re, & ex conſtitutione antiqua ſub pœna excommunicationis.

Epiſcopi verò ſemper in publico, & in Eccleſia ſuper indumentis lineis rochettis utantur, niſi monachi, aut alterius Religionis fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem, aut ſuo ordini congruentem.

Epiſcopi, quæ deferre in publico indumẽta debeãt.

Sed nec anulos Clerici ferant, niſi quibus competit ex officio dignitatis, aliàs arbitrariè puniantur, maximè ſi in auribus portare præſumant more mulierum, ſicut multos vidimus.

Anulos Clerici nõ ferant, niſi competit ex officio dignitatis.

C A P. VII.

De Monachorum habitu, eorumque Regulari Obſervantia.

Servenda circa Monachorum habitum Clementina Decretalis, quæ incipit. Ne in agro. De ſtatu Monachorū.

DE Monachis verò, eorumque obſervantia Regulari, maximè circa habitum, & veſtes, volumus, decernimus, & præcipimus, ut ſervetur per omnia Clementina Decretalis, quæ incipit. *Ne in agro*. De ſtatu Monachorum. Et mandamus omnibus Abbatibus immediatè nobis ſubjectis, ut tenorem, & copiam illius, totum procurent quilibet in ſuis Monaſteriis habere deſcriptum in loco patenti, ut ab omnibus legi poſſit. Contrarium verò facientes in uncia una argenti noſtræ Cameræ applicanda, decernimus puniendos. Et hoc idem in virtute ſanctæ Obedientiæ præcipimus per noſtros Suffraganeos in ſibi ſubditis Monaſteriis obſervari, & mandari ſub ſimili pœna eorum Cameræ ſine gratia applicanda.

Omnes Abbates habeant tenorem hujus Clementinæ deſcriptum in loco patenti.

Pœna in contravenientes ſtatuta.

Sed nec Prælati, aut alii Clerici frenis, ſellis, pectoralibus, & calcaribus deauratis utantur; baliſtas, arcus, lanceas, falſones, roncas, ſeu alia arma non deferant, niſi fortè ex cauſa rationabili probabilis timoris, vel guerræ, & cum licentia Superiorum. Nam & per conſtitutiones antiquas, proviſum eſt, Clericos aliquod genus armorum pedites portantes per Civitatem, Diœceſim, vel Provinciam ſupradictas, niſi itinerando, in tar. 15. carlenorum argenti noſtræ, & ipſorum Suffraganeorum Curiæ perſolvendos, puniendos vice qualibet, niſi in caſibus à jure permiſſis.

Neque Prælati, neque Clerici frenis ſellis, pectoralibus & calcaribus auratis utantur.

Neque ullum deferant armorum genus.

Pœnæ contravenientibus impoſita.

Quibus etiam ſub eadem pœna inhibitum eſt, maximè in Sacris ordinibus conſtitutis Clericis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, quòd non deferant, nec deferre præſumant caputia buttunata, ſeù cum buttonibus, ſed aliàs ſuta, ut decet Clericos, & honeſtè.

Eadem pœna extenditur in Clericos, qui caputia buttunata deferūt.

Rurſus Religioſi, Sacerdotes, & alii in Sacris ordinibus conſtituti, præſertim beneficiati à mercimoniis, mercaturis, & aliis ſæcularibus negotiis abſtineant ſub pœna excommunicationis.

Inſuper prohibemus, ne conventus, collegia, aut quæcumque perſonæ ſæculares litteris Apoſtolicis abutantur, potiſſimè ut adverſarios ſuos in cauſam trahant quoquò modo quocumque colore contra tenorem illius Conſtitutionis *Statutum de reſcriptis lib. 6.* Si qui verò contrafecerint, ſi ſunt Collegia, vel Conventus ſuſpenſionis; in ſingulares verò perſonas Judices, & Conſiliarios, ſi ſcienter, & malitioſè fecerint excommunicationis ſententiam proferimus in his ſcriptis pœnis in dicto . . . . . contentis in ſuo robore valituris.

Collegia, conventus, aut quæcumque perſonæ ſæculares litteris Apoſtolicis ne abutantur.

Pœna in contravenientes.

Quoniam verò nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retro aptus eſt regno Dei; quia nonnulli in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana præmiſſa advertere non curantes, poſtquàm Religionem aliquam de approbatis intraverint regulari profeſſione facta per eos, habitum Religionis aſſumptum apoſtatando abiicere, & dimittere præſumpſerunt, & præſumunt in animarum ſuarum periculum: ideo per antiquas Conſtitutiones ex officii debito ſalubriter Conſtitutum, & ſtatutum fuit, quòd talis quicumque ſit, & undecumque infra menſem habitum præfatum inconſultè dimiſſum, reaſſumat, aut de Civitate, Diœceſi, & Provincia exeat infra dictum terminum, & recedat. Aliàs elapſo dicto termino excommunicationis ſententiam, & pœnas carceris incurrat ipſo facto, & nihilominus dignitate, perſonatu, Eccleſia, & beneficiis, ſi qua obtineret ſit privatus, niſi infra dictum terminum coram nobis, aut curia, ſeu Diœceſano fidem fecerit, quòd ante ætatem legitimam, vel ante profeſſionem tacitam, vel expreſſam Religionem exiverit, vel habitum dimiſerit, aut ad Religionem ſtrictiorem tranſiverit, quibus caſibus Conſtitutio ſibi locum non vendicabit. Quia verò id ſolum benè agitur, ut vita hominum corrigatur, ac in noſtris Civitate, Diœceſi, & Provincia multos in Religione quaſi girovagos reperimus contra ſubſtantiam ordinis, ſic errantes, quòd Religione penitus deficiunt.

Pœna in eos, qui habitum Religionis aſſumptum apoſtatando abiiciunt.

C A P. VIII.

Varia ſtatuta pro regulari obſervantia.

STatuimus, quòd in Choro, Capitulo, Refectorio, & Dormitorio Regula obſervetur: nullus cameram propriam habeat, præter infirmarias, niſi neceſſitas officii id expoſcat, in-

qua

qua ſibi jacere, & non comedere liceat, niſi de Abbatis licentia ſpeciali, quòd rarò, & cum magna cauſa fiat. Eiſdem veſtibus, & ejuſdem coloris, quibus Religioſus in ſuo loco utatur. Inhibentes ne monachi, niſi ſint in adminiſtratione conſtituti, habeant ſub aliquo colore proprium, etiam de licentia Abbatis, cum licentia Abbatis in his, non valeat ſuffragari eiſdem. Et ſi Abbates contra noſtram præſentem inhibitionem fecerint, graviter puniantur.

Monachi proprium ſub nullo colore habeant, niſi ſint in adminiſtratione conſtituti.

Prohibemus etiam, ne aliquis Monachus, etiam adminiſtrationem habens mutuum contrahat ultra ſummam unius Auguſtalis, niſi de conſenſu, & authoritate Abbatis ſui, vel alterius Superioris, cum multos audiverimus querelantes.

Monachus etiam in adminiſtratione conſtitutus mutuum ne contrahat ultra certam ſummam, niſi de Superioris licentia.

Si quis verò contra noſtram inhibitionem, & denuntiationem mutuaverit Monachis ipſis, ſciat ipſos ex tali mutuo non teneri, niſi evidenter conſtare poſſet ipſam pecuniam in utilitatem Eccleſiæ, Monaſterii fuiſſe converſam.

Pœna mutuanti impoſita.

Caveant etiam diligenter Abbates, & Priores, ut domos ſuas faciant congruè reparari, Alioquin ad ſequeſtrationem fructuum, prout exegerit procedi per eorum Superiores præcipimus, & mandamus.

Abbates domos ſuas congruè reparent.

Pœna contravenientibus impoſita.

De mulieribus autem in domibus monachorum, ſeu infra ſepta Monaſteriorum, etiam aliorum Religioſorum ne debeant commorari, & ne ſuſpectas habeant ſub excommunicationis pœna, & alia arbitria prohibemus.

Præcipimus etiam, ut Abbates, & Priores Conventuales in ſuis Monaſteriis reſidentiam faciant principalem, & nullam dent ſuis Monachis materiam evagandi, alioquin juſta cauſa ceſſante per ſuos Superiores duriùs puniantur.

Abbates, & Priores Conventuales in ſuis Monaſteriis principaliter reſideant.

C A P. IX.

De Monialibus.

PRæterea ordinamus, quòd Moniales non comedant, nec bibant extra ſepta Monaſteriorum, ſeu Prioratuum ſuorum, ſi ſint Civitatis, Villæ, vel burbi, aut ſuburgi, niſi neceſſitas immineat; aut de licentia Superiorum ſuorum, aliàs contra ipſas, & earum Superiores duriſſimè procedatur. Sic dudum in conſtitutionibus noſtris cautum eſt, & ſtatutum, & quòd nec aliquis de locis ubi degunt ad comedendum, vel bibendum eaſdem admittat in domo ſua ſub pœna unius unciæ noſtræ Curiæ, vel Suffraganeorum noſtrorum in eorum Diœceſibus applicandæ.

Moniales nequè comedant, neque bibant extra ſepta

Per conſtitutiones quoque antiquas, ut omnis materia egrediendi Monialibus, & Abbatiſſæ tolleretur omnes, & ſinguli contrarium facientes in caſu prædicto excommunicationis ſententiam incurrebant ipſo facto.

Excommunicationis pœnam incurrunt contrarium facientes.

Item omnes, & ſinguli Clerici, & Laici ipſas Moniales aſſociantes, ſeù communicantes ad domum alicujus conſanguinei, vel amici, niſi ex cauſa rationabili ſuadente de noſtra licentia, vel ordinariorum egrederetur de Monaſterio ſuo.

Omnes item, & ſinguli Clerici qui eas aſſocíant.

Item, quòd nullus comedat infra dicta ſepta, vel bibat ſub excommunicationis pœna, quàm ipſo facto incurrat, niſi de licentia noſtra, aut Vicarii noſtri, Suffraganeorum noſtrorum, aut eorum Vicariorum in eorũ Diœceſibus petita, & obtenta.

Nullus intra earũ ſepta comedat ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda; ſi hoc fiat ſine legitima licentia.

Monentes inſuper, ſicut hactenus per eaſdem conſtitutiones monuimus omnes, & ſingulos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, & eis ſub excommunicationis pœna mãdamus, quàm contrarium facientes incurrere volumus ipſo facto, quatenus nullus maſculus, aut fęmina ingredi audeat Monaſterium monialium cujuſcũque ſtatus ordinis, & conditionis exiſtat, niſi ex cauſa legitima; & rationabili, & cũ licentia noſtra, ſeu Vicarii noſtri Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorum ſuorum in eorum Diœceſi ſuper hoc priùs habita, & obtenta, quàm pœnam omnes Cappellanos, & Procuratores, & alios talia loca fictis coloribus frequentantes ſine licentia ſupradicta petita, & obtenta, incurrere volumus ipſo facto. Præmiſſam autem conſtitutionem extendi volumus & declaramus etiam ad Religioſos, qui in hoc caſu ligantur, tanquam extra eorum loca exempta delinquentes.

Sub eadem excommunicationis pœna inhibetur ingreſſus in Monaſteria Monialium.

Quia verò Bonifacius Papa VIII. conſtitutione, quæ incipit *periculoſo ſatis*. Conſcientias Ordinariorum onetavit, ut Moniales, quę non eſſent ſub Clauſura, ſaltem meliori modo, quo poſſet reducerentur, ideo conſtitu-

Conſtitutio Bonifacii Papæ VIII. de reducendis ad clauſuram monialibus, quæ non ſunt ſub clauſura.

tutionem in Concilio Provinciali dudum editam per Dominum A. quam uſque ad hæc tempora, non videramus; quia ſatis plena circa mentem Juris eſt, & facti, hic interceſſimus, & eſt talis.

C A P. X.

Conſtitutio in Concilio Provinciali dudum edita juxta mentem prædictæ conſtitutionis Bonifacii Papæ VIII.

ITem ſicut evidentia facti notoria manifeſtat Moniales Monaſteriorum Civitatis Beneventanæ extra ſua Monaſteria per habitacula ſæculariū perſonarum effrenatè diſcurrunt, & intra ipſarum Monaſteria perſonas quaslibet indifferenter admittunt in illius, cui ſuam integritatem devoverunt gravem offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum. Volentes ſuper his, prout ſollicitat nos cura Paſtoralis officii, & Juris præceptum ſalubriter providere præſenti Edicto publico; quòd in dictis Monaſteriis publicè divulgari, & in hoſpitiis eorundem Monaſteriorum affigi juſſimus, ut nemini ſit occultum, requirimus, monemus, atque hortamur omnes, & ſingulas Abbatiſſas, & moniales dictorum Monaſteriorum, quatenus deinceps Moniales eædem non egrediantur ipſarum monaſteria quacumque ratione, vel cauſa. Et præfatæ Abbatiſſæ contra hæc aliquatenus non permittant.

Prohibetur ſingulis Monialibus omnis egreſſus extra Monaſteria quacumque ratione, vel cauſa.

Et ſi qua Monialis, vel Abbatiſſa ad præſens extra ſuum Monaſterium fuerit infra triduum, ſeu trium dierum terminum à die publicationis præſentium computandum, redire debeant, cum effectu ad clauſtrum Monaſterii prælibati.

Indicitur eiſdem reditus ad clauſtra infra triduum à die publicationis præſentis conſtitutionis.

Et ſi forſan cauſa rationabilis egrediendi Monaſterium ſuaderet, eo caſu, volumus pro parte ipſarum Monialium, ad Nos, ut Ordinarios, recurſum haberi pro egrediendi licentia obtinenda.

Et ut præſcriptæ Moniales liberius Deo ſervire valeant, & mundanis conſpectibus ſeparari, eaſdem Moniales, & Abbatiſſas, ut ſupra requirimus, & monemus, quatenus nulla Abbatiſſa, vel Moniales intra Monaſteria earundem, ut intra domos ipſis deputatas, ſub prætextu audiēdarum Confeſſionum, ſeu prædicationum, vel celebrationis Divini officii, recipiat, vel intrare permittat aliquem Religioſum, vel Sæcularem Clericum, etiam prætextu exercendarum procurationum, cujuſcumque Dignitatis, aut præeminentiæ, conditionis, vel ſtatus exiſtat, etiamſi Pontificali, vel quacumque præfulgeat dignitate, vel etiam Laicum quocumque prætextu, & nullus prædictorum intrare audeat, vel præſumat ſine noſtra licentia ſpeciali. Excipimus Religioſos, vel Sæculares Clericos, ſive Laicos in die conſecrationis alicujus Abbatiſſæ, vel Monialis, dum Miſſa ibidem celebratur in diebus peculiarium feſtivitatū ipſarum à primis Veſperis, uſque ad ſecundas veſperas, tunc proximè ſequentes, & in die funeris, dum Officiū mortuorum celebratur, & prædicatur. Et medicos ex cauſa rationabili ſeu minutionis, vel phlebotomationis, ſive conſanguineos ipſarum uſque ad tertium gradum, & de licentia Abbatiſſæ ad præſcriptum Monaſterium accedentes, dummodo in prædictis nihil fraudis, ſivè doli fingatur.

Urgente cauſa rationabili egrediendi, ad ordinarium habeatur recurſus pro licentia.

Moniales nullum omnino ſeu Religioſum, ſeu Clericum ſecularem, vel Laicum ſub quovis prætextu intra domos ipſis deputatas admittant.

Nullus item in eaſdem intrare audeat, vel præſumat ſine licentia ſpeciali.

Excipiuntur aliqui dies peculiaris feſtivitatis inſignes.

Excipiuntur item Medici, & Monialium conſanguinei uſque ad tertium gradum, & de licentia Abbatiſſæ.

Monemus inſuper pro primo, ſecundo, tertio, & ultimo peremptorio quamlibet dictarum perſonarum, de quibus in genere, vel in ſpecie fecimus mentionem, eiſdem ſub excommunicationis pœna infraſcripta, mādantes, ut prædicta, & ipſorum, quodlibet debeant obſervare. Alioquin ipſos, & quemlibet negligentiam, vel contemptum committentes contra modum, & formas prædictas excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, præter Epiſcopos, quos ex hujuſmodi contemptu ob reverentiam dignitatis, interdictū ingreſſus Eccleſiæ tantùm incurrere decernimus in his ſcriptis.

Pœna contravenientibus inflicta.

C A P. XI.

Quid peculiariter Clericis inhibita, aut injuncta.

CLerici quoque, & Religioſi venationibus, aut aucupationibus non intendant, Religioſi quàm maximè per Decretalem *ne in agro* ſuperiùs allegatam, graviter puniantur.

Venationibus, aut aucupationibus non intendant.

Inhibemus diſtrictè ne Prælati, aut alii Clerici fœminas teneant, de quibus ſuſpicio incontinentiæ poſſit eſſe. Sed nec Rectores Eccleſiarum, Abbates, vel Archipresbyteri juvenes matres, ſorores, amitas, conſangui-

Neque fœminas teneant, de quibus incontinentiæ ſuſpicio eſſe poſſit.

neas

Rectores Eccleſiarum, Abbates, & Archipresbyteri, e Matres quidem ſorores, ſeu amitas in domibus, in quibus habitant, teneant, ex antiquo Provinciali Concilii ſtatuto.

neas ſecum in domibus Eccleſiarum, vel aliis, in quibus habitant, tenere præſumant, ſed alibi ſi pauperes fuerint, eis, ſi voluerint neceſſaria ſubminiſtrent, & juxtà ſtatutum Provincialis Concilii antiquum *nullus Sacerdos, vel Clericus beneficiatus mulierem habeant in domo ſuſpectam*; Monentes quoscumque habentes, ut à ſe abiiciant infra dies quindecim.

Pœna contravenientibus inflicta.

Alioquin præter pœnas juris inobediens in una uncia danda Curiæ noſtræ, & Curiis Suffraganeorum noſtrorum per eorum ſubditos in piis uſibus converrenda puniatur. Præcipientes ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Abbatibus, & Archipresbyteris Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ut dictos Sacerdotes, & Clericos tales mulieres habentes, & à ſe non abdicantes, nobis, aut Suffraganeis noſtris infra decem dies revelent, & in ſcriptis tradant, & aſſignent nomina eorundem.

Concubinas totaliter à ſe abdicent, & amoveant.

Ex eodem quoque Concilio ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd nullus Clericus in quocumque Ordine Conſtitutus, vel Eccleſiaſtica perſona Civitatis Diœceſis, & Provinciæ, ſeu aliunde exiſtens, moram trahens in Civitate, Diœceſi, & Provincia publicè Concubinam in domo ſua, vel aliena, ſuis expenſis audeat retinere, ne pollutis manibus, quę ſancta ſunt adminiſtrent. Sed à ſe totaliter abdicare, & amovere eas, vel alias deinceps nullatenus admiſſuri.

Pœna in hujus criminis reos ex Cõcilio Provinciali ſtatuta.

Quòd ſi contra factum fuerit Sacerdos Eccleſiæ Rector, ſeù Prælatus, qui majori præeminent dignitate, cujus exemplo alii tam Laici, quàm Clerici poſſent ad ſimilia provocari, quatuor uncias nobis, & Curiæ noſtræ, ſeu ſuffraganeis noſtris, & eorum Curiæ, in eorum Diœceſi applicandarum. Diaconus verò trium unciarum. Subdiaconus duarum unciarum. Alii verò inferioris ordinis, unius unciæ pœnas incurrant convertendas, erogandas, & expendendas in pios uſus, prout nobis, & dictis Suffraganeis viſum fuerit expedire.

Hæc pœna extenditur etiam in eos qui cõcubinas falſo abiiciunt, easq; animo retinent, & deinde, tanquam canes redeunt ad vomitum.

Verùm, quia nos docuit experientia præfatos Sacerdotes, & Clericos in fraudem hujus conſtitutionis ſuas fornicarias fictitiè abjeciſſe, & cum viſitantur, aut aliàs requiratur contra eos, eas abiiciunt, aut abiicere promittunt, animo autem eas ſemper retinuerunt, & retinent tanquam canes ad vomitum redeuntes. Non advertentes, quòd de Jure præſcripto cautum eſt, animum ſolum facere concubinatum: ideo ne ex tali fraude glorientur, ſtatuimus, declaramus, & ordinamus tales animo ſolo concubinas retinentes, vel eis ubicumque moram trahant ſe immiſcentes, pœnas conſtitutionis non evadere, quin immò ipſas pœnas eo ipſo incurrere decernimus, cum dicat conſtitutio: *deinceps nullatenus admiſſuri*.

Extenditur etiam ad Epiſcopos ſub graviori mulcta.

Et quia in Epiſcopis audivimus hujuſmodi vitia, & per ipſos conſoveri, non advertentes, quòd ipſi ſunt tanquam ſignum ad ſagittam, & ſuper gregē Dominicum Paſtores conſtituti; idcircò in ipſis præmiſſum vitium deteſtabile abhorrentes, authoritate præſentis Concilii eiſdem huiuſmodi vitium concubinatus, inhibemus, quòd ſi contra fecerint, pœnam decem unciarum auri eos taliter delinquentes incurrere volumus ipſo facto noſtræ Curiæ applicandarum, prout viſum fuerit in pios uſus erogandarum.

Alia pœna iis inflicta, qui animo indurato in hoc vitio perſiſtunt.

Si quis autem Sacerdotum, aut aliorum Clericorum, ſeù Prælatorum tertio correptus, animo indurato perſiſtens, ut non ſit ſpes correptionis ejus, ut de multis probavimus, quorum filii ſunt novellæ olivarum in circuitu menſæ Domini, hoc eſt altaris, Si beneficium habeat, eo ipſo privandum declaramus. Si verò beneficiatus non fuerit, talem eo caſu ab obtinendis beneficiis ad triennium ſuſpendimus, & volumus eſſe ſuſpenſum, niſi cum talibus ex juſta cauſa, & probabili duxerimus, vel noſtri Suffraganei duxerint, cum ſuis ſubditis diſpenſandum.

CAP. XII.

Nulli Clerico, aut Sacerdoti concubinario beneficium Eccleſiaſticum conferatur.

INhibentes, & diſtrictè præcipiendo mandantes omnibus noſtris Suffraganeis, & aliis quibuſcumque per noſtram Civitatem, & Diœceſim, ac Provinciam conſtitutis ad quos beneficiorum Eccleſiaſticorum collatio, ſeù quævis alia diſpenſatio pertinet quovis modo, nè cuiquam Clerico, aut Sacerdoti Concubinario manifeſto, beneficium aliquod Eccleſiaſticum conferre præſumant, ni præſen-

confirmare; quòd ſi ſecus factum fuerit tenore præſentis Concilii irritum, decernimus, & inane, ad alias pœnas, ſi neceſſe fuerit proceſſuri.

Filii illegitimi nati ex Prælatis, Presbyteris, Clericis beneficiatis, & Religioſis in domibus propriis ne nutriantur.

Filios autem illegitimè natos Prælatorum, Presbyterorum, & Clericorum beneficiatorum, ſeù Religioſorum nutriri in domibus propriis eorum pœnitus prohibemus, quòd ſi contra fecerint puniantur arbitrio ſuorum Prelatorum.

Extendantur hæc ſtatuta ad Monachos etiam, & Religioſos.

De Monachis autem, & aliis Religioſis qui fornicarias concubinas inverecundè, & in opprobrium Dei, ac Religionis ſuę retinere non verentur, eadem per omnia, quę de aliis Clericis ſtatuimus, & de ipſis.

Pœnæ in concubinarios latius ſtatutæ.

Sanè per eaſdem veteres conſtitutiones in Provinciali Concilio lectas, & confirmatas ſtatuimus, & una monitione pro tribus, & peremptoriè monuimus, & monemus, quòd ullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia cujuſcumque ſtatus, & conditionis exiſtat, etiam habens uxorem propriam retinere debeat, & recipere concubinam. Sed nec mulieres maritum habentes, aut alię debeant aliquibus concubinaliter adhærere; Aliàs in cōtrarium facientes poſt menſem unum ex tunc in antea computandum, dicta Canonica monitione premiſſa, & dicto lapſo termino excōmunicationis ſententiam ex nunc prout ex tunc ſtlimus, & ferimus in his ſcriptis, ipſoſque, & ipſas per ſingulos Archipresbyteros, Abbates, Curatos, & aliarum Eccleſiarum Rectores, tanquam excommunicatos vitari precipimus a Divinis, quouſque à nobis, ſeù Suffraganeis noſtris, aut Vicariis abſolutionis beneficium meruerint obtinere.

C A P. XIII.

Omnes adulteri, & adulteræ manifeſti per Conſtitutiones Provinciales, ſunt excommunicati.

PEr Conſtitutiones quoque Provinciales Domini. A. excommunicari ſunt omnes adulteri, & adulterę manifeſti, quos per Rectores parochiales precipimus in eorum Parochiis publicari. Advertant igitur quicumque Sacerdotes, Prelati, & Clerici tenentes concubinas. Nam cum ipſæ concubinę ſint excommunicationis vinculo ligatę, ipſi participando, cū eis in peccato, & ſic in crimine crimoſo eadem ſententia ligantur, & per conſequens celebrādo divina, aut ſe immiſcēdo irregularitatem incurrūt, nec poteſt cum eis diſpenſari, niſi per Papam, aut eius Pœnitentiarium. Quilibet igitur ex talibus ad cor, & rectam conſcientiam revertatur, & benè agat abſtinendo.

Advertant hæc inſtu Sacerdotes, Prælati, vel Clerici, ne participent in crimine criminoſo, & ſic eandem excommunicationem incurrant, & deinde celebrando divina irregulares fiant.

Clericus beneficiatus, qui per annum in excommunicatione perſiſtit, & in petenda abſolutione negligens fuerit, ſtatuimus, omni beneficio jam adepto privetur, niſi cum eo per ſuū Diœceſanum fuerit diſpenſatum.

Pœnæ in Clericū beneficiatum, qui per annum in excommunicatione perſiſtit.

Sub pœna excommunicationis prohibemus diſtrictè, ne aliquis Clericus truncationem membrorum faciat, aut judicet faciendam, dictando ſententiam ſanguinis, vel proferendo, vel ſcribendo, alioquin irregularitatem incurreret, nec in loco, ubi talia exercentur, dum fuerit, intereſſe præſumat.

Clericus neque truncationē membrorum faciat, neque judicet faciēdam, neque ſentētiam ſanguinis, vel proferat, vel ſcribat, idque ſub excommunicationis pœna, imò irregularitatem etiā incurreret.

Nullus quòque Clericus in Sacro Ordine conſtitutus aliquam cirurgiæ artem exerceat, quæ ad uſtionem, vel inciſionem inducat nec Tabellionatus fungatur officio in curia ſæculari.

Nullus item Clericus in ſacro ordine conſtitutus chirurgiam exerceat, quæ ad uſtionem, vel inciſionem inducat.

C A P. XIV.

Clerici beneficiati, aut in Sacro ordine conſtituti procurationes, aut judicaturas ſeculares nō exerceant, nec nundinas frequentent.

NUlli Clerici beneficiati, aut in Sacro ordine conſtituti procurationes, ſeù baylivias Civitatum, Villarum, ſeu Caſtrorum, aut judicaturas ſæcularium perſonarum recipere, aut tenere præſumant, vel Procuratores exiſtere quorumlibet Laicorum, aut tutores, ſeu curatores, ſeu advocati in Curia ſæculari, niſi pro ſeipſis, & Eccleſiis ſuis, & pro perſonis miſerabilibus, vel conſanguineis ſuis, & univerſis Religioſis, & Sacerdoribus. Alioquin extraordinariè arbitrio Diœceſanorum puniatur.

Niſi pro ſeipſis, aut Eccleſiis ſuis, & pro perſonis miſerabilibus, & cōſanguineis ſuis.

Præcipientes, ut Clerici, & præcipuè Sacerdotes mercata, ſeù nundinas non frequentent ſine rationabili cauſa, & probabili, & tunc incedant in decenti habitu honeſto.

Clerici nundinas ſine rationabili cauſa nō frequentent.

Qui verò parochialem habet Eccleſiam non per Vicarium, ſed per ſeipſum illi deſerviat in ordine, quem ipſius Eccleſiæ cura requirit, in ipſa

Qui parochialem habet Eccleſiam, per ſeipſum, & non per Vicarium illi inſerviat.

Paro-

Parochia reſidendo, ſicut jura præcipiunt, & requirunt, niſi cum eis ex cauſa rationabili ad tempus duxerimus, vel ſui Diœceſani duxerint diſpenſandum; Et tunc nobis præſentent, vel ſuis Diœceſanis Vicarios, quos non admittemus, aut Diœceſani non admittent, niſi præmiſſa examinatione, illos invenerimus vitę laudabilis, & converſationis honeſtæ, & qui ſciant conſtruere, aut competenter legere, & cantare.

Si ex cauſa rationabili diſpenſetur illi ad tempus in reſidentia. Vicarium Ordinario præſentet.

Vigore quoque ſtatutorum antiquorum ſententiam excommunicationis incurrit quicumque habens cappellam propriam, ſeu altare, in qua, ſeu quo quotidie, ſeu certis diebus in hebdomada oporteat ipſum celebrare, faciens in ea per ſubſtitutum ſervire. Et ubi in caſu neceſſitatis, vel de licentia ſui Diœceſani oporteat ipſum abſentare....

C A P. XV.

De reſidentia requiſita in eo, qui tenet Eccleſiam curam animarum habentem, & de hoſpitalitate exercenda.

Ex antiquis ſtatutis excommunicationem incurrit, cappellam habens propriã, ubi certis temporibus celebrare ipsũ oporteat, alterum hac in re ſubſtituit.

ET juxta ſtatuta Provincialia quicumque tenet Eccleſiam curam Animarum habentem, ſeu Eccleſiam Parochialem limitatam. Si ſit abſens à loco, ubi dicta Eccleſia conſiſtit, tenetur infra trium menſium ſpatium ad ipſum locum redire, & poſt reditum ſuum in ipſa Eccleſia parochialiter reſidere temporibus, & horis congruis, & debitis in Divinis officiis ſerviendo, aliàs ſi non redierit, vel poſt reditum ſuum ceſſaverit per menſem in Divinis officiis ſerviendo perſonaliter in ipſa Eccleſia reſidere, eò ipſo dicta Eccleſia privatus exiſtat; niſi in noſtra maiori Eccleſia, aut alia Cathedrali noſtræ Provinciæ in Divinis officiis perſonaliter deſerviret, quo caſu in ſua parochiali Eccleſia per Vicarium, ut præmiſſum eſt, faciat deſerviri, qui Vicarius, aut ſubſtitutus nobis, aut noſtræ Curiæ, vel Suffraganeorum infra unum menſem præſentetur approbandus: Alioquin auctoritate dicti Concilii ipſo beneficio ſit ipſo jure privatus.

Pœna in non reſidentem.

Hoſpitalitatem quoque in Eccleſiis teneant Prælati, Abbates, & alii beneficiati Clerici, & maximè in caſtris, & caſalibus exiſtentes, ſecundùm quòd facultates eorum poterunt commodè ſuſtinere, & præcipuè circa fratres Minores, & Prædicatores, & alios, mendicantes, cum cauſa prędicationis, vel alia ad eas contigerit ipſos declinare; eos enim diſtrictè pręcipimus ab omnibus Abbatibus, Archipresbyteris, Rectoribus Eccleſiarum, & Presbyteris noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ charitativè recipi, & benignè.

Præcipuè circa fratres minores, & Prædicatores, & alios mendicantes.

C A P. XVI.

De Clericis conjugatis, veſtitu, & privilegiis eorum.

DIſtrictè præcipimus, ut Clerici conjugati, qui tamen non ſunt bigami, volentes gaudere privilegio clericali, tonſuram, ſeu coronam portent, vilia officia non exerceant, neque portent veſtes virides, rubeas, ſeu virgatas, tales enim Clerici pro commiſſis ab eis exceſſibus, vel delictis contrahi non poſſunt criminaliter, aut civiliter ad judicium ſæculare, nec ab ipſis judicibus ſæcularibus debent etiam pecunialiter condemnari.

Clerici conjugati tonſuram, ſeu coronam portent modeſteque habitum uſurpent ſi gaudere velint privilegio Clericali.

Clerici tamen iſti conjugati non poſſunt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum, nec Commiſſarii in cauſis ſpiritualibus, quòd peſſimè, & inadvertenter in his potiſſimè partibus audivimus obſervari. Et ideo cavendum à Prælatis, nam ſententiæ à talibus latæ non valerent, nec proceſſus coram eis facti; quoad hoc enim reputantur ſæculares potiùs, quàm Clerici durante ipſo conjugio: nam mortua uxore, dummodo, ut dictum eſt, bigami non exiſtant, omnia Clericorum privilegia recuperant, & retinent, ſi vitam, & habitum Clericalem reaſſumant: ſolùm enim de conjugatis Clericis, non bigamis loquamur, qui etiam privilegium fori in cauſis civilibus more non retinent, nec circa tutelas, aut curas non recipiendas, nec circa juramentum calumniæ per alium præſtandum, nec in pedagiis non ſolvendis, aut immunitatibus ab exactionibus, & collectis.

Clerici conjugati nõ poſſũt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum, vel commiſſarii in cauſis ſpiritualibus.

Si quis autem tales Clericos conjugatos non bigamos verberaret, vel injuriaretur, ſententiam excommunicationis latam à Canone incurreret. Sed noſtri cives, & Provinciales, ac Regnicolæ, qui tonſuram abhorrent præ-

Verberans, vel injuria afficiens Clericum conjugatum non bigamum incurrit excommunicationẽ a cenſura latam.

Regnicoli tonſuram abhorrent.

C A P. LXXXI.

Mota quæſtione, neque Matrimonia, neque ſponſalia celebrentur, donec Eccleſia determinaverit.

INhibemus itaque, & præcipimus, quòd mota quæſtione ſuper Matrimonio, vel ſponſalibus, non celebretur Matrimonium, donec coram Judice Eccleſiæ, quæſtio ipſa fuerit terminata.

Concubinarii, ſeu palam invicem, ut vir, & uxor ſe tractantes infra ſpatium duorum menſium legitimè contrahant.

Quia verò dudum comperimus, quamplures vitam ducentes miſeram, ſolutos ſolutis adhærere, & palam invicem ſe, ut vir, & uxor, ſe tractantes, ſimulque cohabitantes, & ut plurimum, cum affectu Matrimoniali, & quandoque inter eos commiſcentes per verba de præſenti contrahi, ut à præmiſſis, tanquam nefariis corrigantur culpabiles, cæterique deſiſtant, ſalubriter providentes ſtatuimus, ut de cætero tales ſic commorantes procurent intrà ſpatium duorum menſium matrimonialiter in facie Eccleſiæ copulari, & ſolennia celebrare, ut ex hoc ſequatur peccati vitatio, & liberorum, ſi qui extiterint legitimatio. Alioquin ſententiam excommunicationis tanquam publici concubinarii incurrant, & publicè ſic vitentur.

Secus excommunicationem incurrant.

Secunda ſponſalia non contrahenda, niſi priorum vinculum fuerit ſolutum.

Diſtrictiùs etiam prohibemus, ut aliqui, qui ſponſalia contraxerint, præſumant cum aliis ſecunda contrahere ſponſalia, ſeù Matrimonia, niſi priùs à vinculo illorum priorum ſpõſaliorum coram Ordinario ſuo, ſe duxerint abſolvendos. Et qui contra fecerint talia ſecunda ſponſalia, ſeù Matrimonium, non denuntientur in Eccleſia, nec taliter nubentibus detur benedictio nuptialis ſine Ordinariorum, aut eorum Vicariorum licentia ſpeciali. Nolumus enim, quòd talis malitia remaneat impunita.

Pœna contrafacientibus inflicta.

Si autem ſponſalia contrahentes coram Ordinario ſe voluntariè renuntiaverint ad invicem, Eccleſia in patientia ſuſtinebit.

Ignotas perſonas nullus Sacerdos matrimonialiter copulet.

Prohibemus autem, ne aliquis Sacerdos ignotas perſonas de remotis partibus venientes, matrimonialiter copulare præſumat, ſive ambo ignoti fuerint, vel alter illorum, nec hujus Matrimonium denuntietur in Eccleſia faciendum, niſi de ordinarii Judicis, aut ſui Vicarii licentia ſpeciali.

Si verò perſonæ contrahentium Matrimonia clandeſtina notæ fuerint, & ea voluerint in facie Eccleſiæ publicari, recipienda ſunt ab Eccleſia, & approbãda, tanquàm à principio in facie Eccleſiæ contracta, reconciliatione priùs ab Ordinario ſuo obtenta ſuper inobedientia, quã incurrerunt, ita quòd bannis præmiſſis, ut moris eſt, confiteantur coram Sacerdote publicè, & aliis pluribus perſonis, ſe Matrimonium contraxiſſe, vel de novo in Eccleſia contrahant Matrimonium de præſenti, eiſque detur, ſi poſtulaverint, benedictio nuptialis; niſi conſanguinitas, vel aliud juſtum impedimentum obſiſtat.

Quo pacto recipiendi ſint, qui voluerint Matrimonia clandeſtina in facie Eccleſiæ publicari.

C A P. LXXXII.

Parochianus alterius non recipiendus eſt ad Matrimonium contrahendum ignorante proprio Sacerdote.

ITem prohibemus, ne aliquis parochialis Sacerdos recipiat ad Matrimonium contrahendum parochianum, vel parochianam alterius, ignorante proprio Sacerdote.

Si verò ſponſus, & ſponſa de diverſis Parochiis fuerint, & banna præmiſſa fuerint, Matrimonium poterunt contrahere, & benedictionem nuptialem recipere in quacumque Eccleſia voluerint, proviſo, quòd certas litteras, vel nuncios ſuorum Presbyterorum habeant, & oſtendant continentes, quòd in Eccleſiis, quarum ſunt Parochiani, denuntiatum fuerit illud Matrimonium contrahendum, & quòd ipſi Presbyteri nullum ſciunt, vel audiunt impedimentum conſiſtere inter eos.

Quid agendum ſi ſponſus, & ſponſa de diverſis parochiis fuerint.

Litterarum autem, quæ fieri debent, ut prædictum eſt, forma talis erit. *Diſcreto viro Archipresbytero, Abbati, vel Cappellano talis Eccleſiæ, &c. Archipresbyter, Abbas, vel Cappellanus talis Eccleſiæ, &c. ſalutem in Domino. Noveritis nos in noſtra Eccleſia banna publicè emiſiſſe, ut moris eſt, quòd inter talem parochianam noſtram, & talem hominem eſt Matrimonium contrahendum, in quo nullus apparvit contradictor. Et nos ipſam ad hoc aptam credimus, prout humana fragilitas noſtra novit. Datum tali loco, tali die.*

Forma litterarum quæ fieri debeat in hoc caſu.

Si verò contradictor apparverit, non procedat ad Matrimonium Sacerdos, ſed citet contradicentem ad inſtantiam ejus, cui contradicetur ad diem competentem coram Ordinario ſuo,

Si contradictor apparverit, quid agendum.

ſuo, vel ejus Vicario, cui ſcribet hoc modo, *Reverendo in Chriſto Patri, & Domino, Domino tali, &c. Abbas, Archipresbyter, vel Rector, vel Cappellanus de tali loco, &c. ſalutem, & reverentiam, cum honore. Noverit veſtra Reverenda Paternitas, vel Diſcretio, quòd cum in Eccleſia mea publicè banna emitterem, ut eſt moris, prout inter talem hominem, & talem mulierem erat Matrimonium contrahendum, talis ſe oppoſuit, dicens hæc fieri non debere propter talem cauſam, quare citavi peremptoriè dictum contradicentem ad inſtantiam prædicti, cui contradixit, ut tali die coram vobis, tali loco compareat proſecuturus, cum prædicto, cui contradixit, Canonicè dictam cauſam. Datam tali loco, tali die, Anno, &c.*

Si verò ſit fama, vel dicatur à fide dignis, quòd juſtum eſt impedimentum inter eos, qui Matrimonium contrahere volunt, non tunc procedat ad Matrimonium Presbyter, ſed citet eos peremptoriè, ut die competenti coram ordinario ſuo, vel Vicario compareant ſuper dicto impedimento juſtitiam recepturi.

Quid item agendum ſi fama ſit, vel dicatur à fide dignis quod juſtū eſt impedimentū inter eos qui Matrimonium contrahere volunt.

C A P. LXXXIII.

Denunciatio Matrimonii, quæ in Parochia fieri debeat.

Licèt autem Parochianus alicujus Eccleſiæ eximatur à jure parochiali primæ Eccleſiæ per tranſlationem domicilii in parochiam alienam, nihilominus tamen fiat denunciatio Matrimonii contrahendi in illa Eccleſia, in cujus Parochia volentes contrahere longam fecerunt moram, & etiā in illa, in qua ſuum tranſtulerint domicilium, & morantur, maximè ſi de novo in Parochiam alienam ſe tranſtulerint.

Quia verò ſæpè contingit, quòd propter aliqua impedimenta ſponſus, & ſponſa volentes Matrimonium contrahere poſt celebrationem Miſſarum ad Eccleſiam veniunt. Et licèt Miſſam non audierint, vel propter horam incompetentem, audire non poſſint die illa, benedictionem nuptialem poſtulant ſibi dari: nihilominus ipſa benedictio prætermiſſo Miſſæ officio, poterit eis dari. Honeſtum tamen eſt, quòd ſi poſſit commodè fieri Miſſam priùs audiant, & in fine Miſſæ benedictionem poſtquam Sacerdos recepit Chriſti Corpus, & Sanguinem, prout in Miſſalibus continetur.

Benedictio nuptialis impertiri poteſt prætermiſſo Miſſæ officio.

Miſſa tamen priùs audienda, ſi fieri commodè poſſet.

Accepta autē benedictione, honeſtum eſt prout in Concilio Carthaginenſi ſtatutum fuit, ut eadem nocte pro reverentia benedictionis in virginitate ſponſus, & ſponſa permanerent. Et hæc benedictio fienda ex inſtitutione Evariſti Papæ proceſſit.

Benedictione acceptâ honeſtum eſt, ut eadem nocte ſponſus, & ſponſa pro reverentia benedictionis in virginitate permaneant.

Diſtrictiùs inhibentes, quòd ſi ſemel vir, & uxor fuerint benedicti, & Matrimonio per mortem diſſoluto, alter, illorum conjugum ſecundum Matrimonium contrahat cum perſona alia benedicta, vel non benedicta, etiam Virgine, tunc nullatènus benedicantur taliter contrahentes, quia caro ſemel benedicta contraxit ad ſe non benedictam, cum per carnalem copulam effecti fuerint una caro, & ſic communicabunt actionem, ut ſic benedictioni nuptiali, quæ ſacramentalis eſt, nulla injuria, per iterationem fieri videatur.

Benedictio nuptialis iterari non debet, etiam ſi Matrimonio per mortem diſſoluto alter conjugum ſecundum Matrimonium contrahat.

Sacerdos vero, qui contrarium fecerit ab officio, beneficioque ſuſpenſus de jure ad ſedem Apoſtolicam eſt mittendus: conſuetudinem autem quorundam, vel coram nobis allegatam judicamus potiùs corruptelam, niſi Dominus Papa eam expreſſè ſciens in illis locis toleraret. Sed nec unus ſolus eſſet benedicendus ſine altero. Duo tamen bigamini ſecundò contrahentes invicem, qui nunquam fuiſſent benedicti, benedici poſſunt.

Pœna in Sacerdotem, qui benedictionem nuptialem iteratò confert.

Et ſi duo Matrimonium contrahentes fuerint benedicti, & ante conſummationem per carnis copulam propter impedimentum conſanguinitatis, vel aliud Canonicum fit divortium, & uterque poſt ad ſecunda vota convoler, non erunt iterum benedicendi, cum intentio benedictionis quoad dantem, & recipientes, non defecerit ab initio, ideo effectu carere non debet.

Nuptialis benedictio, neque iteranda in caſu quod duo fuerint benedicti, & diſſoluto Matrimonio ante conſummationem ex impedimento aliquo, ad ſecunda vota cōvolent.

Pro hac benedictione impendenda nihil exigendum eſt, obtentu etiam alicujus conſuetudinis, ne cadat in vitium Simoniæ.

Pro hujusmod benedictione impendenda, nihil omnino exigi debet.

C A P. LXXXIV.

Tempore in quibus ſolennitates Matrimoniorum, & nuptiarum fieri non debent.

Sunt autem quædam tempora, in quibus ſollennitates fieri nō debent Ma-

Matrimoniorum, & nuptiarũ,hoc eſt uxoris tranſductio, nuptiarum ſolennitates,nuptialis benedictio, & carnalis copula; hæc enim à jure prohibentur. Licèt ſponſalia, aut Matrimonium, quod ſolo dumtaxat conſenſu, contrahitur fieri poſſint omni tempore.

Sponſalia tamen omni tempore fieri poſſunt.

Tempora verò hæc ſunt, videlicet ab Adventu Domini, uſque ad octavam Epiphaniæ,& à ſeptuageſima uſque ad octavam Paſchæ, & à tribus diebus ante Aſcenſionem, uſque ad Dominicam primam poſt Pentecoſten. In qua Dominica, ſecundum quorundam opinionem, poſſunt ſolennia matrimoniorum, & nuptiarum celebrari, & deinceps uſque ad Adventum Domini.

Tempora iſthæc nota ſunt ex Conſtitutionibus antiquis Beneventanæ Eccleſiæ, reſpectu totius Civitatis Diœceſis, & Provinciæ.

Per noſtras autem Beneventanæ Eccleſiæ Conſtitutiones antiquas ſtatutum,& mandatum eſt,quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventanis cujuſcumque ſtatus, & conditionis exiſtat nuptias celebret, ſeu ſolennitatem nuptiarum temporibus prohibitis exequatur, videlicet à Dominica Adventus, uſque poſt octavam Epiphaniæ,& à Dominica ſeptuageſimæ, uſque ad octavam Reſurrectionis Dominicæ. Et à tribus diebus Rogationum ante Aſcenſionem Domini, uſque ad octavam diem poſt Pentecoſten incluſivè, prout jure Canonico conſtar eſſe prohibitum. Contrarium verò facientes excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Contrafacientes excommunicationem ipſo facto incurrunt.

Caveant igitur, tam volentes contrahere Matrimonia, aut per carnalem copulam conſummare, ſeu uxores ad domum ſolèniter transducere, ne in temporibus præfatis, ut vitent excommunicationis maculam hæc faciant. Sed & Sacerdotes præcipimus potiſſimè,ut populum ſuper hoc certificent, & inſtruant, ſicut per antiquas Conſtitutiones noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ ſtatutum eſt, & injunctum Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Decanis, Rectoribus, Presbyteris, Cappellanis, ac Vicariis Eccleſiarum, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ad quos cura ipſarum Eccleſiarum ſpectat, quòd ſæpius moneant populum ſibi commiſſum publicè dum Miſſarum ſolennia celebrantur in Eccleſiis eorundem, quòd nullus celebret nuptias temporibus prohibitis ſupradictis. Banna, & alia, ut juris, & moris eſt præmittantur, nec ipſi Presbyteri, ſeu Rectores, vel Cappellani, & alii ſupradicti celebrent, vel faciant celebrari Miſſas, vel benedictionem ſolennem in ipſis ſponſalibus, ſivè nuptiis, diebus, & temporibus prohibitis memoratis. Alioquin ſententiam excommunicationis incurrunt.

Sacerdotibus præcipitur, ut populum ſuper hac re certificent, & inſtruant.

Ad quas conſtitutiones ſummè advertendum, cum potiſſimè vidimus in dictis temporibus prohibitis transductiones ſolennes uxorum fieri, & per carnis copulam Matrimonia conſummari; præſumamus, & ſic multos fortè ligatos dictis ſententiis; quòd potiùs evenire, & eveniſſe credimus propter ignorantiam, & negligentiam Sacerdotum, dictas conſtitutiones non edicentium populo ſibi commiſſo, qui & ipſi eaſdem propterea ſententias incurrunt.

Inculcatur harum conſtitutionũ executio.

TITVLVS XI.

De Vita, & Honeſtate Clericorum.

Rubrica.

Expletis Sacramentis,& quæ de iis, & circa ea tractanda, & ponenda prævidimus, nunc ad eorum vitam, per quos pertractanda ſunt tranſeamus.

CAP. I.

Quo pacto vivere debeant Epiſcopi, Abbates, & Clerici univerſi.

Ut igitur Epiſcoporum, ac Clericorum mores, & actus in meliùs reformentur,continenter,& caſtè ſtudeant vivere Epiſcopi, Abbates, & Clerici univerſi, præſertim in ſacris ordinibus conſtituti; iſti enim caſtitatem neceſſariò ſervare tenentur, quam tacitè voverunt Domino, ſacrum ordinem aſſumendo, Epiſcopi autem expreſsè, & Abbates voverunt altiſſimo Caſtitatem.Sed proh dolor! quot agnovimus, ſui, & voti, & ſalutis propè immemores extitiſſe, & utinam in futurum non exiſtant.

Continenter, & caſtè in primis vivere debent ob caſtitatem, quam vel tacitè vel expreſsè voverunt.

Epiſcopum enim oportet eſſe natura prudentem, docibilem, moribus temperatum, vita caſtum, ſobrium,

De Epiſcopo qualis eſſe debeat in ſe ipſo.

ſuis negotiis ſemper cavenτem, humilem, affabilem, miſericordem, interaium, in lege Domini inſtructum, in ſcripturarum ſenſibus acutum, & acceptum, in dogmatibus Eccleſiaſticis exercitatum, irreprehenſibilem, maturum, & pavidum; debet enim ſingulos juvare prout poterit, ſingulos portare, & ſingulos relevare. Nihil autem in hac vita, & maximè noſtris temporibus difficiliùs, & laborioſius, & periculoſiùs Epiſcopi officio, ſed nihil beatiùs apud Deum, ſi eo modo militetur, ut præcipitur, nilque faciliùs, nilque leviùs, nilque acceptabiliùs; Sed nil damnabiliùs, ſi perſunctoriè res agatur. Sed quod dicamus *Domine Deus meus adjuva me, & ſalvus ero* pſal. 118. Multi enim de prædictis, immo fere omnia in nobis, & multis deficiunt. Qui habet aures audiendi audiat, & partem optimam appetere ſtudeat, *quia in inferno nulla eſt redemptio* appetitus enim hujus dignitatis plus mœroribus afficit, quàm honoribus conferat.

Qualis erga alios.

Cum ergo Prælati ſint tanquam ſignum ad ſagittam, caveant, & menti præmiſſa teneant. Nam & ſi qui unctus eſt peccaverit, facier & ipſe delinquere populum; quod enim à Prælato agitur, facilè trahitur in exemplum. Quod igitur ore prædicatum eſt, opere compleat ipſe priùs, ne ſibi dicatur.

Prælati poſiti ſunt tanquam ſignum ad ſagittam.

Quod à Prælato agitur facilè trahitur in exemplú.

Turpe eſt doctori, cum culpa redarguit ipſum.

Nam, & de omnibus redditurus eſt Deo rationem. Non igitur pudeat nos errores noſtros corrigere, qui poſiti ſumus, ut aliorum errores corrigamus, quoniam, *qua menſura menſi fuerimus, remetietur nobis* Mat. 7.

Corrigantur igitur in nobis mores, maximè vivendi caſtè, & honeſtè, quoniam aliter hoc in ſubditis, quorum error ut vilitas maximè invaluit, corrigere non valemus, qui ſumus Medici Animarum; advertentes ne dicatur. *Medice, cura te ipſum* Lucæ 4. nam, & in Prælatis fortiùs puniendum. Hæc non ſine myſterio ponimus, quoniam multos etiam ſenuiſſe in carnali vitio agnovimus; quos patres potuiſſemus nobis appellaſſe, ut de iis, quę intrinſecus latent taceamus.

CAP. II.

De divino officio quotidie recitando.

Clerici quoque, qui ſtipendiis Eccleſiaſticis ſuſtentantur, & qui non habent beneficium, ſunt tamen in Sacris ordinibus conſtituti, debent quotidie dicere per ſeptem horas Divinum officium nocturnum pariter, & diurnum, prout dicitur in Eccleſia noſtra majori Beneventana, & in Breviariis ſecundùm uſum Romanæ Curiæ continetur, ſcilicet Matutinū, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſperos, & Completorium, niſi infirmitatis neceſſitas excuſaret. Et non cum ſyncopa, ſed diſtinctè, & cum intentione ſollicita, & devota, laudes iſtis temporibus Creatori noſtro ſuper judicia ſuæ juſtitiæ referentes. Et ſi per competentes horas dictæ non fuerint, tamen poſtea perſolvantur.

Epiſcopi autem, & Superiores propter bonum commune, vel utilitatem Eccleſiæ ſuæ, circa quæ occupantur ſimul horas omnes de mane poſſunt dicere uſque ad Nonam incluſivè. Et ſunt excuſati, quia in talibus meliùs eſt prævenire, quàm præveniri; & hora matutinalis magis apta eſt ad devotionem. Et idem conſulimus pauperibus Clericis, quos ad opus rurale, ut plurimum exire oportet; alii verò dicant, ut prædiximus.

Diſtributio officii recitandi quo pacto ab Epiſcopis, & Superioribus fieri poſſit.

Notandum tamen, quòd ſi cauſa infirmitatis dimiſſæ fuerint, tunc non tenentur de neceſſitate redicere, niſi ex devotione, vel majori cautela quis facere vellet, quòd ſatis laudamus. Si verò nuda voluntate, aut levitate vitæ, & plures faciunt, fuerint omiſſæ, tunc tenentur redicere. Sed ſi confiteretur peccatum, ex quo contritus eſſet, ſufficeret abſolutio Sacerdotis. Æquum tamen judicamus, ut Sacerdos eidem pœnitentiam imponat, in eo, in quo delinquit, videlicet in redicendo officium, quod omiſit, vel ſi magis credit ei proficere in aliam pœnam mutet. Et idem faciendum, ubi eſſet multitudo horarum omiſſarum ſic, quòd quaſi impoſſibile eſſet, quòd commodè ſufficeret ad reddendum.

Horæ infirmitatis cauſa omiſſæ, non ſunt de neceſſitate redicendæ.

Quæ pœnitentia imponenda non recitanti officium.

CAP. III.

Præceptum de emptione Breviarii, & de modo recitandi horas Canonicas.

PRæcipimus igitur, ut ſuo ordini per unumquemque ſatisfiat, ut omnes in ſacris conſtituti, procurent habere librum, ſive Breviarium, cum quo officium perſolvere valeant, ut dictũ eſt, ſi indignationem Dei evitare voluerint, & pœnas ſupradictas. Alioquin ſi beneficiatus extiterit, fructus ſui beneficii donec emerit, volumus poni in ſequeſtro; cum propter officium beneficium concedatur; ſi beneficiatus non fuerit, infrà annum ex eo tempore, quo Sacerdotium accepit emere teneatur: Alioquin donec emerit, inhabilis ad beneficium obtinendum habeatur.

[illegible] emen- [illegible] breviarium.

In Eccleſiis autem ſunt dicendæ horæ, ſi commodè fieri poteſt, aliàs ubi fuerit meliùs poterat, & honeſtè.

Horæ in Eccleſiis dicendæ ſi fieri commodè poteſt.

In Eccleſiis autem Cathedralibus, & Collegiatis, ac in Monaſteriis, ut prædictæ horæ Canonicæ decantentur præcipimus, & mandamus.

Canonicè horæ decantentur in Cathedralibus, & Collegiatis, & Monaſteriis.

Officium Beatæ Mariæ quilibet Clericus tenetur dicere: Nullus autem dicat ipſum induendo, vel calciando, ſed aliàs debitè, & devotè.

Debitè, & devotè officium B. Mariæ a quolibet Clerico perſolvatur.

Sacerdotes quoque Parochiales moneant Clericos ſuæ Parochiæ in minoribus conſtitutos ordinibus, ut ſingulis diebus ſaltem Beatæ Mariæ officium, ſivè horas dicant, & commemorationem aliquam faciant pro defunctis.

Ad id Parochi moneant Clericos ſuæ Parochiæ.

Sacerdotes quoque, & alii in ſacris conſtituti officium defunctorum perſolvant prout habet uſus, & conſuetudo quarumlibet Eccleſiarum, & ordinatio Romanæ Eccleſiæ, cujus uſum ſequimur in aliis officiis, & ſub rubricis Breviarii continetur, aliàs graviter peccare dicuntur: non enim omittenda eſt *ſalubris, & ſancta oratio, ut à peccatis ſolvantur, & pro nobis intercedant 2. Macob. 12.*

Officium defunctorum, quod pa[ssim] à Sacerdotibus, & aliis conſtitutis in ſacris perſolvendum ſit.

CAP. IV.

De puritate animi, cum qua perſolvendum eſt officium.

NOtandum eſt autem, quòd horæ prædictæ, ſive officium, cum puritate animi dicendæ ſunt, qui autem aliter dixerit, puta exiſtens in mortali peccato, nihil agit, quia ſine animi puritate. Advertant concubinarii, Clerici, Simoniaci, fures, prædones, & ſimiles. Scribitur enim in *Pſalmo 49. Peccatori autem dixi quare tu enarras juſtitias meas.* Et licèt talis meliùs faciat dicendo, quàm ſi omitteret, ut Deus citiùs illuminet mentem ſuã, & convertatur à via ſua mala, & ne de peccato ſuo præmium valeat reportare, tamen conſulimus, ne pertinax in ipſo peccato, & obſtinatus à Deo habeatur, ut in modum privati officii dicat, & abſque *Dominus vobiſcum*, & alia ſolennitate, ſicut dicitur in excommunicato, qui poteſt officium dicere iſto modo. Sed non propter hoc à judicio divino tàles Deum irridentes excuſabuntur, quin immo fortiùs cruciabuntur, ſicut digni ſunt.

In vanum tamen laborant, qui prædicant eis: & ideo venit quotidie ira Dei in filios diffidentiæ: nam nec advertunt ipſi, qui ſic in limo, & turpitudine, ſe ire delectantur, quoniam, & ipſi excommunicationis vinculo adhærendo, & participando concubinis in crimine criminoſis, & excommunicatis per cõſtitutiones antiquas Beneventanæ Eccleſiæ ſunt irretiti à jure, & ſuſpenſi, & ex hoc remittendi ad Papam, maximè ſi divina myſteria non erubuerint ſcienter celebrare, prout inferiùs latiùs declarabitur. Advertant igitur, qui ſalvari cupiunt.

Perſtringuntur, qui polluto ore, & corde officium recitant.

Miſſas autem talium Sacerdotum, ſeu qui eſſent in notorio crimine diffamati, vel aliàs mali ſunt, publicè audire non debet, quin immo vitari debent ab omnibus, & qui ſcienter contrarium faceret, mortaliter fortè peccaret.

Miſſæ eorum, qui ſunt in notorio crimine diffamati non audiendæ.

CAP. V.

A quibus abſtinere potiſſimum Clerici debeant.

A Crapula, & ebrietate, & maximè in fraternitatibus, ſolennitatibus nuptiarum, & aliis conviviis, & à comeſtionibus ſuperfluis, & confabulationibus illicitis omnes Clerici abſtineant, & vinum ſibi temperent, & ſe vino. Ac tabernas prorsùs evitent, niſi fortè cauſa neceſſitatis in itinere conſtituti: aliàs prout antiqua dicta

Abſtineant potiſſimum à crapula, & ebrietate.

A comeſtionibus ſuperfluis, & à confabulationibus illicitis.

Tabernas prorsùs evitent.

*Forſan * arctati.*

Pœna in Clericos bibentes, & comedentes in aliqua taberna, vel ante ipſam ex antiqua cõſtitutione inflicta.

*Forſan * paſtoralis.*

dicta conſtirutio, quia plerique Canonici Sacerdotes, & Clerici potiùs luxuriæ relaxatis habenis, quàm fræno honeſtatis * *ortati*, more Laicorum per tabernas continuè diſcurrere non verentur, denigrando modeſtiam ordinis Clericalis; Volẽtes cura * *Parrochialis* officii de ſalubri remedio providere, omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos bibentes, & comedentes in aliqua taberna, vel ante ipſam in Civitatibus, vel ſuburgiis earum, niſi itinerando, aut in caſtris, in quibus habitant, in floreno auri uno, vice qualibet Cameræ noſtræ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicãdo, puniẽdos decernimus in his ſcriptis.

Abſtineant ab aleis taxillis, & ſimilibus ludis.

Ad aleas, taxillos, nec ludant, nec iſtis ludis interſint, aliàs prout habet antiqua Conſtitutio, ut Clericorum actus, & mores, quorum vita aliis debet eſſe Magiſtra, in meliùs reformentur. Omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanę, & commorantes in eis in Auguſtale unum puniendos decrevimus vice qualiber in his ſcriptis, Cameræ noſtræ, & Suffraganeorum noſtrorum applicandum.

Pœna in contravenientes ſtatuta.

Abſtineant ab acceſſu ad luctas Laicorum ad mimos, & joculatores aliosque id generis.

Sed nec ad luctas Laicorum accedant, mimis, & joculatoribus, ſive Romanſatoribus non intendant. Et utinam nec Laici, maximè tempore quadrageſimali, hora maximè, qua fiunt per loca Religioſa, & alibi prædicationes, ſerviunt enim diabolo, qui illa hora intrat Civitatem, ne illa hora verba, & inſtructiones animæ audiantur.

C A P. VI.

De Corona, & Tonſura, & Habitu Clericorum.

Coronam, & tonſuram ſine comis & ſine pileo congruentem deferre Clerici debent.

Eccleſiaſticis officiis non ſæcularibus operam voveant.

Coronam, & Tonſuram ſine Comis, & ſine pileo deferant congruentem; nec officia, ſeu commercia ſæcularia exerceant, & maximè inhoneſta, ſed officia Eccleſiaſtica, & alia bona ſtudia exerceant diligenter. Nam dudum, quia inſinuatione frequenti noſtrorum fuerat Prędeceſſorum auribus intimatum, quòd nonnulli Canonici, Sacerdotes, & alii Clerici Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ commorantes in eis in Sacris ordinibus conſtituti, mercantias, tabernas, & alia mercimonia exercere in opprobrium ordinis Clericalis, atque mali exempli perniciem, non verebantur monuerunt, & nos confirmantes monuimus omnes, & ſingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos ſupradictos, quatenus tabernam retinere, mercantiam, & alia mercimonia exercere ulteriùs non præſumant.

Terſringuntur Clerici, qui Matrimonia, & tabernas exercent.

Pœnæ in hoc ſtatuta.

Contrarium facientes in uncia auri una carolenorum argenti Cameræ noſtræ, vel Suffraganeorum noſtrorum applicanda decreverunt, & decernimus, ac decrevimus puniendos: declaraverunt autem noſtri Prædeceſſores, & declaramus non includi in conſtitutione prædicta, vendentes vinum, & græcum, ſeù fructus Tabernariis, vel aliis mercatoribus, licèt dicti Tabernarii, vel mercatores dictum græcum, vel vinum vendant, ſeu vendi faciant ad minutum, ſeù locatores ſuarum domorum, quamquam conductores ipſarum tabernarum in eiſdem voluerint exercere, dummodo in dictæ conſtitutionis fraudem nihil fiat.

Veſtes decentes, & congruas Eccleſiaſtici deferant.

Prohibentur varii abuſus hac in re, & ex conſtitutione antiqua ſub pœna excommunicationis.

Pannis rubeis, aut viridibus, & manicis conſuticis, aut ſotularibus roſtratis, ſeu cordellatis Clerici non utantur, & clauſa deferant deſuper indumenta: Nam, & antiqua conſtitutione confirmata, & approbata à nobis ſub excommunicationis pœna moniti fuerunt, & monemus omnes, & ſingulos Archipresbyteros, Clericos, & Sacerdotes cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu dignitatis exiſtant Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, quòd veſtes decentes, & congruas Eccleſiaſticis perſonis portare, & deferre continuè debeant non apertas, & buttunatas ex parte anteriori, vel cum gironibus pluribus circumdatas, vel breves, cum tales veſtes merè ſæcularibus competant, & non perſonis Eccleſiaſticis, nec in ſacris ordinibus conſtitutis.

Epiſcopi quæ deferre in publico indumẽta debeat.

Epiſcopi verò ſemper in publico, & in Eccleſia ſuper indumentis lineis rochettis utantur, niſi monachi, aut alterius Religionis fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem, aut ſuo ordini congruentem.

Anulos Clerici nõ ferant, niſi competit ex officio dignitatis.

Sed nec anulos Clerici ferant, niſi quibus competit ex officio dignitatis, aliàs arbitrariè puniantur, maximè ſi in auribus portare præſumant more mulierum, ſicut multos vidimus.

CAP. VII.

De Monachorum habitu, eorumque Regulari Obſervantia.

Servanda circa Monachorum habitum Clementina Decretalis, quæ Incipit. Ne in agro. De ſtatu Monachorũ.

DE Monachis verò, eorumque obſervantia Regulari, maximè circa habitum, & veſtes, volumus, decernimus, & præcipimus, ut ſervetur per omnia Clementina Decretalis, quæ incipit. *Ne in agro*. De ſtatu Monachorum. Et mandamus omnibus Abbatibus immediatè nobis ſubjectis, ut tenorem, & copiam illius, totum procurent quilibet in ſuis Monaſteriis habere deſcriptum in loco patenti, ut ab omnibus legi poſſit. Contrarium verò facientes in uncia una argenti noſtræ Cameræ applicanda, decernimus puniendos. Et hoc idem in virtute ſanctæ Obedientiæ præcipimus per noſtros Suffraganeos in ſibi ſubditis Monaſteriis obſervari, & mandari ſub ſimili pœna eorum Cameræ ſine gratia applicanda.

Omnes Abbates habeant tenorem hujus Clementinæ deſcriptum in loco patenti.

Pœna in contravenientes ſtatuta.

Neque Prælati, neque Clerici frænis ſellis, pectoralibus & calcaribus auratis utantur.

Sed nec Prælati, aut alii Clerici frenis, ſellis, pectoralibus, & calcaribus deauratis utantur; baliſtas, arcus, lanceas, falſones, roncas, ſeu alia arma non deferant, niſi fortè ex cauſa rationabili probabilis timoris, vel guerræ, & cum licentia Superiorum. Nam & per conſtitutiones antiquas, proviſum eſt, Clericos aliquod genus armorum pedites portantes per Civitatem, Diœceſim, vel Provinciam ſupradictas, niſi itinerando, in tar. 15. carlenorum argenti noſtræ, & ipſorum Suffraganeorum Curiæ perſolvendos, puniendos vice qualibet, niſi in caſibus à jure permiſſis.

Neque ullum deferant armorum genus.

Pœnæ contravenientibus impoſitæ.

Quibus etiam ſub eadem pœna inhibitum eſt, maximè in Sacris ordinibus conſtitutis Clericis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, quòd non deſerant, nec deferre præſumant caputia buttunata, ſeù cum buttonibus, ſed aliàs ſuta, ut decet Clericos, & honeſtè.

Eadem pœna extenditur in Clericos, qui caputia buttunata deferũt.

Rurſus Religioſi, Sacerdotes, & alii in Sacris ordinibus conſtituti, præſertim beneficiati à mercimoniis, mercaturis, & aliis ſæcularibus negotiis abſtineant ſub pœna excommunicationis.

Collegia, conventus, aut quæcumque perſonæ ſæculares litteris Apoſtolicis ne abutantur.

Inſuper prohibemus, ne conventus, collegia, aut quæcumque perſonæ ſæculares litteris Apoſtolicis abutantur, potiſſimè ut adverſarios ſuos in cauſam trahant quoquò modo quocumque colore contra tenorem illius Conſtitutionis *Statutum de reſcriptis lib. 6.* Si qui verò contrafecerint, ſi ſunt Collegia, vel Conventus ſuſpenſionis; in ſingulares verò perſonas Judices, & Conſiliarios, ſi ſcienter, & malitiosè fecerint excommunicationis ſententiam proferimus in his ſcriptis pœnis in dicto..... contentis in ſuo robore valituris.

Pœna in contravenientes.

Quoniam verò nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retro aptus eſt regno Dei; quia nonnulli in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana præmiſſa advertere non curantes, poſtquàm Religionem aliquam de approbatis intraverint regulari profeſſione facta per eos, habitum Religionis aſſumptum apoſtatando abiicere, & dimittere præſumpſerunt, & præſumunt in animarum ſuarum periculum: ideo per antiquas Conſtitutiones ex officii debito ſalubriter Conſtitutum, & ſtatutum fuit, quòd talis quicumque ſit, & undecumque infra menſem habitum præfatum inconſultè dimiſſum, reaſſumat, aut de Civitate, Diœceſi, & Provincia exeat infra dictum terminum, & recedat. Aliàs elapſo dicto termino excommunicationis ſententiam, & pœnas carceris incurrat ipſo facto, & nihilominus dignitate, perſonatu, Eccleſia, & beneficiis, ſi qua obtineret ſit privatus, niſi infra dictum terminum coram nobis, aut curia, ſeu Diœceſano fidem fecerit, quòd ante ætatem legitimam, vel ante profeſſionem tacitam, vel expreſſam Religionem exiverit, vel habitum dimiſerit, aut ad Religionem ſtrictiorem tranſiverit, quibus caſibus Conſtitutio ſibi locum non vendicabit. Quia verò id ſolum benè agitur, ut vita hominum corrigatur, ac in noſtris Civitate, Diœceſi, & Provincia multos in Religione quaſi girovagos reperimus contra ſubſtantiam ordinis, ſic errantes, quòd Religione penitus deficiunt.

Pœna in eos, qui habitum Religionis aſſumptum apoſtatando abiiciunt.

CAP. VIII.

Varia ſtatuta pro regulari obſervantia.

STatuimus, quòd in Choro, Capitulo, Refectorio, & Dormitorio Regula obſervetur: nullus cameram propriam habeat, præter infirmarias, niſi neceſſitas officii id expoſcat, in qua

qua ſibi jacere, & non comedere licebit, niſi de Abbatis licentia ſpeciali, quòd raró, & cum magna cauſa fiat. Eiſdem veſtibus, & ejuſdem coloris, quibus Religioſus in ſuo loco utatur. Inhibentes ne monachi, niſi ſint in adminiſtratione conſtituti, habeant ſub aliquo colore proprium, etiam de licentia Abbatis, cum licentia Abbatis in his, non valeat ſuffragari eiſdem Et ſi Abbates contra noſtram præſentem inhibitionem fecerint, graviter puniantur.

Monachi proprium ſub nullo colore habeant, niſi ſint in adminiſtratione conſtituti.

Prohibemus etiam, ne aliquis Monachus, etiam adminiſtrationem habens mutuum contrahat ultra ſummam unius Auguſtalis, niſi de conſenſu, & authoritate Abbatis ſui, vel alterius Superioris, cum multos audiverimus querelantes.

Monachus etiam in adminiſtratione conſtitutus mutuum ne contrahat ultra certam ſummam, niſi de Superioris licentia.

Si quis veró contra noſtram inhibitionem, & denuntiationem mutuaverit Monachis ipſis, ſciat ipſos ex tali mutuo non teneri, niſi evidenter conſtare poſſet ipſam pecuniam in utilitatem Eccleſiæ, Monaſterii fuiſſe converſam.

Pœna mutuanti impoſita.

Caveant etiam diligenter Abbates, & Priores, ut domos ſuas faciant congruè reparari, Alioquin ad ſequeſtrationem fructuum, prout exegerit procedi per eorum Superiores præcipimus, & mandamus.

Abbates domos ſuas congruè reparent.
Pœna contravenientibus impoſita.

De mulieribus autem in domibus monachorum, ſeu infra ſepta Monaſteriorum, etiam aliorum Religioſorum ne debeant commorari, & ne ſuſpectas habeant ſub excommunicationis pœna, & alia arbitria prohibemus.

Præcipimus etiam, ut Abbates, & Priores Conventuales in ſuis Monaſteriis reſidentiam faciant principalem, & nullam dent ſuis Monachis materiam evagandi, alioquin juſta cauſa ceſſante per ſuos Superiores duriùs puniantur.

Abbates, & Priores Conventuales in ſuis Monaſteriis principaliter reſideant.

C A P. IX.

De Monialibus.

PRæterea ordinamus, quòd Moniales non comedant, nec bibant extra ſepta Monaſteriorum, ſeu Prioratuum ſuorum, ſi ſint Civitatis, Villæ, vel burbi, aut ſuburgi, niſi neceſſitas immineat; aut de licentia Superiorum ſuorum, aliàs contra ipſas, & earum Superiores duriſſimè procedatur. Sic dudum in conſtitutionibus noſtris cautum eſt, & ſtatutum, & quòd nec aliquis de locis ubi degunt ad comedendum, vel bibendum eaſdem admittat in domo ſua ſub pœna unius unciæ noſtræ Curiæ, vel Suffraganeorum noſtrorum in eorum Diœceſibus applicandæ.

Moniales neque comedant, neque bibant extra ſepta

Per conſtitutiones quoque antiquas, ut omnis materia egrediendi Monialibus, & Abbatiſſæ tollerctur omnes, & ſinguli contrarium facientes in caſu prædicto excommunicationis ſententiam incurrebant ipſo facto.

Excommunicationis pœnam incurrunt contrarium facientes.

Item omnes, & ſinguli Clerici, & Laici ipſas Moniales aſſociantes, ſeù communicantes ad domum alicujus conſanguinei, vel amici, niſi ex cauſa rationabili ſuadente de noſtra licentia, vel ordinariorum egrederetur de Monaſterio ſuo.

Omnes Item, & ſinguli Clerici, qui eas aſſociant.

Item, quòd nullus comedat infra dicta ſepta, vel bibat ſub excommunicationis pœna, quàm ipſo facto incurrat, niſi de licentia noſtra, aut Vicarii noſtri, Suffraganeorum noſtrorum, aut eorum Vicariorum in eorū Diœceſibus petita, & obtenta.

Nullus inter eorū ſepta comedat ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda; ſi hoc fiat ſine legitima licentia.

Monentes inſuper, ſicut hactenus per eaſdem conſtitutiones monuimus omnes, & ſingulos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, & eis ſub excommunicationis pœna mādamus, quàm contrarium facientes incurrere volumus ipſo facto, quatenus nullus maſculus, aut fœmina ingredi audeat Monaſterium monialium cujuſcūque ſtatus ordinis, & conditionis exiſtat, niſi ex cauſa legitima; & rationabili, & cū licentia noſtra, ſeu Vicarii noſtri Suffraganeorum noſtrorum, vel Vicariorum ſuorum in eorum Diœceſi ſuper hoc priùs habita, & obtenta, quàm pœnam omnes Cappellanos, & Procuratores, & alios talia loca fictis coloribus frequentantes ſine licentia ſupradicta petita, & obtenta, incurrere volumus ipſo facto. Præmiſſam autem conſtitutionem extendi volumus & declaramus etiam ad Religioſos, qui in hoc caſu ligantur, tanquam extra eorum loca exempta delinquentes.

Sub eadem excōmunicationis pœna inhibetur ingreſſus in Monaſteria Monialium.

Quia veró Bonifacius Papa VIII. conſtitutione, quæ incipit *periculoſo ſatis*. Conſcientias Ordinariorum oneravit, ut Moniales, quæ non eſſent ſub Clauſura, ſaltem meliori modo, quo poſſet reducerentur, ideo conſtitu-

Conſtitutio Bonifacii Papæ VIII. de reducendis ad clauſtrum monialibus, quæ non ſunt ſub clauſura.

tutionem in Concilio Provinciali dudum editam per Dominum A. quam uſque ad hæc tempora, non videramus, quia ſatis plena circa mentem Juris eſt, & facti, hic interceſſimus, & eſt talis.

CAP. X.

Conſtitutio in Concilio Provinciali dudum edita juxta mentem prædictæ conſtitutionis Bonifacii Papæ VIII.

ITem ſicut evidentia facti notoria manifeſtat Moniales Monaſteriorum Civitatis Beneventanæ extra ſua Monaſteria per habitacula ſæculariū perſonarum effrenatè diſcurrunt, & intra ipſarum Monaſteria perſonas quaslibet indifferenter admittunt in illius, cui ſuam integritatem devoverunt gravem offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum. Volentes ſuper his, prout ſollicitat nos cura Paſtoralis officii, & Juris præceptum ſalubriter providere præſenti Edicto publico; quòd in dictis Monaſteriis publicè divulgari, & in hoſpitiis eorundem Monaſteriorum affigi juſſimus, ut nemini ſit occultum, requirimus, monemus, atque hortamur omnes, & ſingulas Abbatiſſas, & moniales dictorum Monaſteriorum, quatenus deinceps Moniales eædem non egrediantur ipſarum monaſteria quacumque ratione, vel cauſa. Et præfatæ Abbatiſſæ contra hæc aliquatenus non permittant.

Prohibetur ſingulis Monialibus omnis egreſſus extra Monaſteria quacumque ratione, vel cauſa.

Et ſi qua Monialis, vel Abbatiſſa ad præſens extra ſuum Monaſterium fuerit infra triduum, ſeu trium dierum terminum à die publicationis præſentium computandum, redire debeant, cum effectu ad clauſtrum Monaſterii prælibati.

Indicitur eiſdem reditus ad clauſtra infra triduum à die publicationis præſentis conſtitutionis.

Et ſi forſan cauſa rationabilis egrediendi Monaſterium ſuaderet, eo caſu, volumus pro parte ipſarum Monialium, ad Nos, ut Ordinarios, recurſum haberi pro egrediendi licentia obtinenda.

Urgente cauſa rationabili egrediendi, ad ordinarium habeatur recurſus pro licentia.

Et ut præſcriptæ Moniales liberiùs Deo ſervire valeant, & mundanis conſpectibus ſepararì, eaſdem Moniales, & Abbatiſſas, ut ſupra requirimus, & monemus, quatenus nulla Abbatiſſa, vel Moniales intra Monaſteria earundem, ut intra domos ipſis deputatas, ſub prætextu andiēdarum Confeſſionum, ſeu prædicationum, vel celebrationis Divini officii, recipiat, vel intrare permittat aliquem Religioſum, vel Sæcularem Clericum, etiam prætextu exercendarum procurationum, cujuſcumque Dignitatis, aut præeminentiæ, conditionis, vel ſtatus exiſtat, etiamſi Pontificali, vel quacumque præfulgeat dignitate, vel etiam Laicum quocumque prætextu, & nullus prædictorum intrare audeat, vel præſumat ſine noſtra licentia ſpeciali.

Moniales nullum omnino ſeu Religioſum, ſeu Clericum ſecularem, ſeu Laicum ſub quovis prætextu intra domos ipſis deputatas admittant.

Nullus item in eaſdem intrare audeat, vel præſumat ſine licentia ſpeciali.

Excipimus Religioſos, vel Sæculares Clericos, ſive Laicos in die conſecrationis alicujus Abbatiſſæ, vel Monialis, dum Miſſa ibidem celebratur in diebus peculiarium feſtivitatū ipſarum à primis Veſperis, uſque ad ſecundas veſperas, tunc proximè ſequentes, & in die funeris, dum Officiū mortuorum celebratur, & prædicatur.

Excipiuntur aliqui dies peculiari feſtivitate inſignes.

Et medicos ex cauſa rationabili ſeu minutionis, vel phlebotomationis, ſive conſanguineos ipſarum uſque ad tertium gradum, & de licentia Abbatiſſæ ad præſcriptum Monaſterium accedentes, dummodo in prædictis nihil fraudis, ſivè doli fingatur.

Excipiuntur item Medici, & Monialium conſanguinei uſque ad tertium gradum, & de licentia Abbatiſſæ.

Monemus inſuper pro primo, ſecundo, tertio, & ultimo peremptorio quamlibet dictarum perſonarum, de quibus in genere, vel in ſpecie fecimus mentionem, eiſdem ſub excommunicationis pœna infraſcripta, mādantes, ut prædicta, & ipſorum, quodlibet debeant obſervare. Alioquin ipſos, & quemlibet negligentiam, vel contemptum committentes contra modum, & formas prædictas excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, præter Epiſcopos, quos ex hujusmodi contemptu ob reverentiam dignitatis, interdictū ingreſſus Eccleſiæ tantùm incurrere decernimus in his ſcriptis.

Pœna contravenientibus inflicta.

CAP. XI.

Quid peculiariter Clericis inhibita, aut injuncta.

CLerici quoque, & Religioſi venationibus, aut aucupationibus non intendant, Religioſi quàm maximè per Decretalem *ne in agro* ſuperiùs allegatam, graviter punientur.

Venationibus, aut aucupationibus non intendant.

Inhibemus diſtrictè ne Prælati, aut alii Clerici fœminas teneant, de quibus ſuſpicio incontinentiæ poſſit eſſe. Sed nec Rectores Eccleſiarum, Abbates, vel Archipresbyteri juvenes matres, ſorores, amitas, conſangui-

Neque fœminas teneant, de quibus incontinentiæ ſuſpicio eſſe poſſit.

neas

Digitized by Google

Rectores Eccleſiarum, Abbates, & Archipresbyteri, & Matres quidem ſorores, ſeu amitas in domibus, in quibus habitant, teneant, ex antiquo Provinciali Concilii ſtatuto.

neas ſecum in domibus Eccleſiarum, vel aliis, in quibus habitant, tenere præſumant, ſed alibi ſi pauperes fuerint, eis, ſi voluerint neceſſaria ſubminiſtrent, & juxtà ſtatutum Provincialis Concilii antiquum *nullus Sacerdos, vel Clericus beneficiatus mulierem habeant in domo ſuſpectam*; Monentes quoscumque habentes, ut à ſe abiiciant infra dies quindecim.

Pœna contravenientibus inflicta.

Alioquin præter pœnas juris inobediens in una uncia danda Curiæ noſtræ, & Curiis Suffraganeorum noſtrorum per eorum ſubditos in piis uſibus convertenda puniatur. Præcipientes ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Abbatibus, & Archipresbyteris Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ut dictos Sacerdotes, & Clericos tales mulieres habentes, & à ſe non abdicantes, nobis, aut Suffraganeis noſtris infra decem dies revelent, & in ſcriptis tradant, & aſſignent nomina eorundem.

Concubinas totaliter à ſe abdicent, & amoveant.

Ex eodem quoque Concilio ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd nullus Clericus in quocumque Ordine Conſtitutus, vel Eccleſiaſtica perſona Civitatis Diœceſis, & Provinciæ, ſeu aliunde exiſtens, moram trahens in Civitate, Diœceſi, & Provincia publicè Concubinam in domo ſua, vel aliena, ſuis expenſis audeat retinere, ne polluris manibus, quę ſancta ſunt adminiſtrent. Sed à ſe totaliter abdicare, & amovere eas, vel alias deinceps nullatenus admiſſuri.

Pœna in hujus criminis reos ex Concilio Provinciali ſtatuta.

Quòd ſi contra factum fuerit Sacerdos Eccleſiæ Rector, ſeu Prælatus, qui majori præeminent dignitate, cujus exemplo alii tam Laici, quàm Clerici poſſent ad ſimilia provocari, quatuor uncias nobis, & Curiæ noſtræ, ſeu ſuffraganeis noſtris, & eorum Curiæ, in eorum Diœceſi applicandarum. Diaconus verò trium unciarum. Subdiaconus duarum unciarum. Alii verò inferioris ordinis, unius unciæ pœnas incurrant convertendas, erogandas, & expendendas in pios uſus, prout nobis, & dictis Suffraganeis viſum fuerit expedire.

Hæc pœna extenditur etiam in eos qui cõcubinas falſo abiiciunt, eaſque animo retinent, & deinde, tanquam canes redeunt ad vomitum.

Verùm, quia nos docuit experientia prefatos Sacerdotes, & Clericos in fraudem hujus conſtitutionis ſuas fornicarias fictitiè abjeciſſe, & cum viſitantur, aut aliàs requiratur contra eos, eas abiiciunt, aut abiicere promittunt, animo autem eas ſemper retinuerunt, & retinent tanquam canes ad vomitum redeuntes. Non advertentes, quòd de Jure præſcripto cautum eſt, animum ſolum facere concubinatum: ideo ne ex tali fraude glorientur, ſtatuimus, declaramus, & ordinamus tales animo ſolo concubinas retinentes, vel eis ubicumque morarn trahant ſe immiſcentes, pœnas conſtitutionis non evadere, quin immò ipſas pœnas eo ipſo incurrere decernimus, cum dicat conſtitutio: *deinceps nullatenus admiſſuri.*

Extenditur etiam ad Epiſcopos ſub graviori mulcta.

Et quia in Epiſcopis audivimus hujuſmodi vitia, & per ipſos confoveri, non advertentes, quòd ipſi ſunt tanquam ſignum ad ſagittam, & ſuper gregẽ Dominicum Paſtores conſtituti; idcircò in ipſis præmiſſum vitium deteſtabile abhorrentes, authoritate præſentis Concilii eiſdem hujuſmodi vitium concubinatus, inhibemus, quòd ſi contra fecerint, pœnam decem unciarum auri eos taliter delinquentes incurrere volumus ipſo facto noſtræ Curiæ applicandarum, prout viſum fuerit in pios uſus erogandarum.

Alia pœna ils inflictæ, qui animo indurato in hoc vitio perſiſtunt.

Si quis autem Sacerdotum, aut aliorum Clericorum, ſeu Prælatorum tertio correptus, animo indurato perſiſtens, ut non ſit ſpes correptionis ejus, ut de multis probavimus, quorum filii ſunt novellæ olivarum in circuitu menſæ Domini, hoc eſt altaris. Si beneficium habeat, eo ipſo privandum declaramus. Si verò beneficiatus non fuerit, talem eo caſu ab obtinendis beneficiis ad triennium ſuſpendimus, & volumus eſſe ſuſpenſum, niſi cum talibus ex juſta cauſa, & probabili duxerimus, vel noſtri Suffraganei duxerint, cum ſuis ſubditis diſpenſandum.

CAP. XII.

Nulli Clerico, aut Sacerdoti concubinario beneficium Eccleſiaſticum conferatur.

INhibentes, & diſtrictè præcipiendo mandantes omnibus noſtris Suffraganeis, & aliis quibuſcumque per noſtram Civitatem, & Diœceſim, ac Provinciam conſtitutis ad quos beneficiorum Eccleſiaſticorum collatio, ſeu quævis alia diſpenſatio pertinet quovis modo, nè cuiquam Clerico, aut Sacerdoti Concubinario manifeſto, beneficium aliquod Eccleſiaſticum conferre præſumant, abſque præſen-

Parochia reſidendo, ſicut jura præcipiunt, & requirunt, niſi cum eis ex cauſa rationabili ad tempus duxerimus, vel ſui Diœceſani duxerint diſpenſandum: Et tunc nobis præſentent, vel ſuis Diœceſanis Vicarios, quos non admittemus, aut Diœceſani non admittent, niſi præmiſſa examinatione, illos invenerimus vitę laudabilis, & converſationis honeſtæ, & qui ſciant conſtruere, aut competenter legere, & cantare.

Si ex cauſa rationabili diſpenſetur illi ad tempus in reſidentia. Vicarium Ordinario præſentet.

Vigore quoque ſtatutorum antiquorum ſententiam excommunicationis incurrit quicumque habens cappellam propriam, ſeù altare, in qua, ſeu quo quotidie, ſeu certis diebus in hebdomada oporteat ipſum celebrare, faciens in ea per ſubſtitutum ſervire. Et ubi in caſu neceſſitatis, vel de licentia ſui Diœceſani oporteat ipſum abſentare....

C A P. XV.

De reſidentia requiſita in eo, qui tenet Eccleſiam curam animarum habentem, & de hoſpitalitate exercenda.

Ex antiquis ſtatutis excommunicationem incurrit, cappellam habens propriã, ubi certis temporibus celebrare ipsũ oporteat, alterum hac in re ſubſtituit.

ET juxta ſtatuta Provincialia quicumque tenet Eccleſiam curam Animarum habentem, ſeù Eccleſiam Parochialem limitatam. Si ſit abſens à loco, ubi dicta Eccleſia conſiſtit, tenetur infra trium menſium ſpatium ad ipſum locum redire, & poſt reditum ſuum in ipſa Eccleſia parochialiter reſidere temporibus, & horis congruis, & debitis in Divinis officiis ſerviendo, aliàs ſi non redierit, vel poſt reditum ſuum ceſſaverit per menſem in Divinis officiis ſerviendo perſonaliter in ipſa Eccleſia reſidere, eò ipſo dicta Eccleſia privatus exiſtat; niſi in noſtra majori Eccleſia, aut alia Cathedrali noſtræ Provinciæ in Divinis officiis perſonaliter deſerviret, quo caſu in ſua parochiali Eccleſia per Vicarium, ut præmiſſum eſt, faciat deſerviri, qui Vicarius, aut ſubſtitutus nobis, aut noſtræ Curiæ, vel Suffraganeorum infra unum menſem præſentetur approbandus: Alioquin auctoritate dicti Concilii ipſo beneficio ſit ipſo jure privatus.

Pœna in non reſidentem.

Hoſpitalitatem quoque in Eccleſiis teneant Prælati, Abbates, & alii beneficiati Clerici, & maximè in caſtris, & caſalibus exiſtentes, ſecundùm quòd facultates eorum poterunt commodè ſuſtinere, & præcipuè circa fratres Minores, & Prædicatores, & alios, mendicantes, cum cauſa prędicationis, vel alia ad eas contigerit ipſos declinare; eos enim diſtrictè pręcipimus ab omnibus Abbatibus, Archipresbyteris, Rectoribus Eccleſiarum, & Presbyteris noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ charitativè recipi, & benignè.

Præcipuè circa fratres minores, & Prædicatores, & alios mendicantes.

C A P. XVI.

De Clericis conjugatis, veſtitu, & privilegiis eorum.

DIſtrictè præcipimus, ut Clerici conjugati, qui tamen non ſunt bigami, volentes gaudere privilegio clericali, tonſuram, ſeu coronam portent, vilia officia non exerceant, neque portent veſtes virides, rubeas, ſeu virgatas, tales enim Clerici pro commiſſis ab eis exceſſibus, vel delictis contrahi non poſſunt criminaliter, aut civiliter ad judicium ſæculare, nec ab ipſis judicibus ſæcularibus debent etiam pecuniariter condemnari.

Clerici conjugati tonſuram, ſeu coronam portent multeque habitum uſurpent ſi gaudere velint privilegio Clericali.

Clerici tamen iſti conjugati non poſſunt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum, nec Commiſſarii in cauſis ſpiritualibus, quòd peſſimè, & inadvertenter in his poriſſimè partibus audivimus obſervari. Et ideo cavendum à Prælatis, nam ſententiæ à talibus latæ non valerent, nec proceſſus coram eis facti: quoad hoc enim reputantur ſæculares potiùs, quàm Clerici durante ipſo conjugio: nam mortua uxore, dummodo, ut dictum eſt, bigami non exiſtant, omnia Clericorum privilegia recuperant, & tenent, ſi vitam, & habitum Clericalem reaſſument: ſolùm enim de conjugatis Clericis, non bigamis loquamur, qui etiam privilegium fori in cauſis civilibus more non retinent, nec circa tutelas, aut curas non recipiendas, nec circa juramentum calumniæ per alium præſtandum, nec in pedagiis non ſolvendis, aut immunitatibus ab exactionibus, & collectis.

Clerici conjugati nõ poſsũt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum, vel commiſſarii in cauſis ſpiritualibus.

Si quis autem tales Clericos conjugatos non bigamos verberaret, vel injuriaretur, ſententiam excommunicationis latam à Canone incurreret. Sed noſtri cives, & Provinciales, ac Regnicolæ, qui tonſuram abhorrent præ-

Verberans, vel injuria afficiens Clericum conjugatum non bigamum incurrit excommunicationẽ à cenſura latam.

Regnicoli tonſuram abhorrent.

præfata privilegia, tam laudibilia, atque magna non advertunt, nec in quantum eis juvari poſſent, quòd nõ laudamus, poſſet enim in caſu eis dici.

Quod potui, nolui, & quod volui adimplere nequivi, & de multis probavimus ſic.

Clerici actiones ſibi cedi à Laicis non faciant, ut adverſarios ad Eccleſiaſticum forũ trahant.

Quidam Clerici dono, vel pretio à Laicis ſibi cedi faciunt actiones, ut adverſarios ad Eccleſiaſticum forum trahant, & eos quouſque cum eis cõpoſuerint fatigent laboribus, & expenſis, quòd omninò fieri prohibemus.

Quo pacto Parochi erga Parochianos ſuos ſe gerere debeant.

Quilibet Parochialis Sacerdos ſuos Parochianos filiali affectione diligat, nec damno aliquo illos afficiat: ſed ipſos dirigat verbis, factis pariter, & exemplis, & ſe eis exhibeat patientem, humilem, & benignum, ut per ipſius Sacerdotis vitam laudabilem, & humilitatis exemplum eos invitet ad devotionem divini officii, & peccatorum ſuorum confeſſionem, eidẽ Sacerdoti libentiùs, & ſecuriùs faciendam.

CAP. XVII.

Nullus perſonam Eccleſiaſticam clericaliter viventem ad judicium Curiæ ſecularis evocet: & pœna Clericis delinquentibus ſtatuuntur.

PRæſertim juribus inhærere volentes prohibemus ne quis perſonam Eccleſiaſticam clericaliter viventem pro aliqua cauſa ad judicium Curiæ evocet ſæcularis, vel evocari procuret clam, vel palam, quòd ſi ſecus fecerit in capitula, vel conventus ſuſpenſionis; in regulares perſonas ſuper hoc culpabiles, excommunicationis ſententiam ferimus in his ſcriptis.

Pœna in contravenientes.

Sententiæ tenor in Clericos delinquentes.

Cum ex officii noſtri debito teneamur exceſſus corrigere ſubditorum, ne ſanguis ipſorum, ideſt Anima de noſtris manibus requiratur, & ſepius eveniat, quòd Clerici atrocia perpetrantes, propter noſtrorum, vel Ordinariorum aliorum abſentiam miniſtrorum fugiunt, & evadunt, & ſic crimina remanent impunita, ſub pœna excommunicationis diſtrictè præcipimus, ut ſi quis Clericus homicidium, ſacrilegium, incendium, vel furtum, raptum mulieris cujuscumque, incantationem, vel auruſpicium, vel aliud delictum, quod captionem requirat in noſtris Civitate, Diœceſi, vel Provincia commiſerit, vel aliquem atrociter, niſi defendendo ſe, vulneraverit per Archidiaconum, vel Archipresbyterum, vel Abbatem, vel ſi aliquis iſtorum præſens non fuerit, per Priorem, ſeu Rectorem, vel Cappellanum illius Eccleſiæ, in cujus Parochia dicta crimina commiſſa fuerint capiatur, & captus ad nos, vel ſuum Ordinarium, & Diœceſanum in cujus Diœceſi deliquerit, ad expenſas noſtras, vel dicti Diœceſani per Clericos adducatur ſub fida cuſtodia pariter, & cautela, adhibitis ad hoc, ſi opus fuerit, brachio ſæculari. Hoc autem fieri volumus, & mandamus ſine fraude, ut Clerici ab illicitis arceantur, & Laicorum ſcandalum ex impunitate Clericorum delinquentium proveniens evitetur. Si quis autem prænominatorum negligentiam, vel fraudem commiſerit, arbitrio Ordinarii veniat puniendus.

Pœnæ ejuſmodi, & mulctæ in pias cauſas expendendæ.

Statuimus à Clericis delinquentibus tales pœnas, ſeu mulctas per noſtros, & aliorum Ordinariorum officiales, & curiales exigi, & levari in pias cauſas, & licitas noſtro, vel Vicarii noſtri, aut ipſorum Ordinariorum arbitrio, expendendas; pro bannis ſcilicet fructuum ſubtractorum, aut aliis pro eundo de nocte ſine lumine poſt tertium ſonum campanæ, vel tubæ, & pro eruentationibus, & iſtibus violentibus, & aliis caſibus cõtingentibus, de quibus per antiquas conſtitutiones, & inſtituta provincialia certa pœna impoſita non habetur, quales à Laicis in hujuſmodi caſibus conſuetum eſt exigi, & levari per Curiam temporalem, & ſæculares Dominos in Civitate Diœceſi, & Provincia Beneventana, ſeu alias pœnas, de quibus nobis, aut Vicario noſtro, vel ſingulis Suffraganeis noſtris, aut eorum Vicariis videbitur faciendum, & nihilominus damna paſſis ſatisfactionem facere teneantur.

Satisfactio ſtatuta fiat damna paſſis.

Pœna, in Clericum, vel Eccleſiaſticum, qui furtum, violentiam, ſeu rapinam commiſerit.

In conſtitutionibus quoque antiquis cavetur, quòd quicumque Clericus, vel perſona Eccleſiaſtica furtum commiſerit, violentiam, vel rapinam in re valente unciam auri unam, vel infrà, in quinque unciis ſupra; in re valente a una uncia ſupra uſque ad quinque, in decem unciis veniat puniendus. Si in re valente uncias quinque, arbitrio Diœceſani puniatur, quas pœnas ipſo facto incurrunt, &

plus,

plus, aut minus puniendi ſunt perſonæ, furti, rapinæ, violentiæ qualitatibus inſpectis ad arbitrium judicantis.

C A P. XVIII.

Parochi Ordinarios, vel eorum Vicarios informent de Clericorum criminibus.

Sacerdotes parochiales bono zelo, & non odio de Clericis ſuæ Parochiæ vitio incontinentiæ, ſeù aliis gravioribus criminibus manifeſtè diffamatis, Nos vel Vicarium noſtrum, aut Suffraganeos noſtros, vel eorum Vicarios ſecretè informare procurent, ut erga correptionem eorum celeriter occurratur: Et hoc in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipimus, & mandamus, licèt per ſtatuta antiqua Provincialia ad pœnam etiam unius unciæ, noſtræ, & Suffraganeorum Curiæ applicandæ omnibus Archipresbyteris dudum præceptum fuerit, & per nos confirmatum eſt, ut omnes Clericos cujuſcumque ſtatus, aut conditionis exiſtant in eorum Civitatibus, ſivè Caſtris, aut locis commorantes concubinarios infra dies decem, poſtquam ſciverint, revelare teneantur, quæ ſtatuta præſentibus confirmamus.

Pœnæ non revelantibus inflicta.

C A P. XIX.

De Clericis, qui ab omni privilegio Clericali ſunt excluſi, ob habitum dimiſſum.

Illi autem Clerici, qui dimittunt tonſuram, & habitum Clericalem ex iniquitate, & malitia cõtra Deum, & juſtitiam, & honeſtatem Cleri armis acceptis inverecundè crudelitati, & enormitati ſcelerum ſe immiſcent, & ibi deprehenduntur, etiam nulla monitione præmiſſa, quouſque ſe corrigant.

Item ſi gobardia, vel * *inſtrionatu* per annum fuerint, vel breviori tempore, & ter moniti, non deſiſtunt.

*Forſan * hiſtrionatu.*

Item bigami, à foro Eccleſiaſtico omni Clericali privilegio ſunt excluſi.

Clerici etiam, qui non dimiſſo habitu Clericali, ut Laici mercantias, & negotiationes Clericis prohibitas exercent, privilegium de non præſtandis tallijs in muneribus laicalibus poſt trinam monitionem amittunt.

Undè ad hoc, ut perdatur Clericale privilegium, oportet, quòd ad actum penitus contrarium ordini transſeatur. Si enim non eſſet actus prorſus contrarius, puta ducendo virginem in uxorem, vel faciendo ſe militem, dummodo ſæva non exerceat, & ex officio, puta recipiẽdo officium occidendi, vel mutilandi condemnatos à Judice ſæculari, vel torquendi reos, vel officium advocationis in cauſis criminalibus poteſt, clericaliter vivere, & gaudere privilegiis Clericalibus, licèt non promoveri.

Quid requiratur, ad hoc, ut perdatur Clericale privilegium.

Et idem ſi quis ex ira, vel impetu aliquem occiderit, vel mutilaverit; non enim propter hoc amittit privilegium Clericale, etiamſi in Apoſtaſiam hoc fecerit, vel ſi in officio exiſtens fecerit, dummodo non dimiſerit tonſuram, vel habitum Clericalem, niſi ter admonitus ſe corrigere noluiſſet.

E' converſo verò, quia nonnulli, cum non ſint Clerici in opprobrium ordinis clericalis, & quandoque evaſionem, & ſubterfugium Judicis ſæcularis, quaſi Clericali charactere inſigniti incedunt, cum tonſura, & habitu clericali, per ſtatuta antiqua, quibus hoc prohibitum eſt, in una uncia auri veniunt per ſui Diœceſani Curiam puniendi.

Pœna in eos, qui ſe Clericos ſimulant, cum revera non ſint.

C A P. XX.

De Beneficiorum Collatione.

Diſtrictè prohibemus, ne aliquis Rectoriam, ſeu Vicariam alicujus Eccleſiæ hujus Diœceſis, vel aliarum Diœceſium in Provincia Beneventana præſumat ab aliquo recipere, niſi prius præſentatus fuerit nobis, vel Diœceſanis, vel Suffraganeis à nobis, vel dictis Suffraganeis curam recipiat animarum, cum de jure nullus, præterquam Ordinarius Epiſcopus curam poſſit committere Animarum, & ideo quantumcumque beneficium conferatur ab alio, quàm Diœceſano, licet ex conſuetudine, tamen is, cui collatum eſt, adminiſtrare non debet, nec poſſeſſionem adiſpici beneficii ſibi collati, niſi auctoritate Diœceſani. Conſuetudinem verò contrariam judicamus corruptelam, & ideo talis à cura removendus eſt, niſi Diœceſanus ſecum duxerit diſ-

ſpenſandum. Et hoc intelligimus in Prioratibus conventualibus,& Eccleſiis curam animarum habentibus: Simplicia enim beneficia, & jura alia poſſunt de conſuetudine conferri, & eorum poſſeſſio adipiſci abſque Diœceſani authoritate, ubi de privilegio, vel conſuetudine præſcripta legitima hoc appareret. Sed hoc, ſatis corruptum comperimus in noſtris Diœceſi, & Provincia, & animos multorum induratos,& quia vertitur in periculū animarum, ſatis correptione indiget, & nos quædam, ut potuimus ſaniùs reducendo correximus.

Nemo dignitatem ullam Eccleſiaſticam invadere, aut occupare, aut detinere præſumat auctoritate propria neque per ſe neque per alium, abſque inſtitutione canonica.

Per ſtatuta quoque antiqua Provincialia monitione canonica præcedente inde ſolenniter publicata, prohibitum eſt, ne quis Clericus, aut Laicus cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, præſumat, vel attentet accipere, occupare, invadere, vel detinere dignitatem, perſonatum Eccleſiarum, ſeu aliud quodcumque beneficium Eccleſiaſticum authoritate propria per ſe, vel alium, aut poſſeſſiones, fructus, redditus, & proventus eorundem abſque inſtitutione canonica, ſeù collatione Prælati, ad quem noſcitur pertinere, aut de adminiſtratione Abbatiarum, & Eccleſiarum ipſarum ſe aliquatenus intromittat, aut de juribus earum aliquid recipiat, vel tractet, etiamſi jus aliquod patronatus, vel electionis, aut præſentationis habeant in eiſdem abſque voluntate, & mandato Rectorum Eccleſiarum illarum, quibus Rectoribus, eædem dignitates, perſonatus, vel officia, ſeù beneficia conceſſa fuerunt per Prælatos eoſdem: Alioquin tales præſumptores, invaſores, & detentores beneficiorum, & Eccleſiarum, & bonorum ipſarum abſque conceſſione, & licentia ſpeciali ſupradicta, & poſſeſſionem acceptantes, & Cappellani pro eis in divinis ſervientes in dictis dignitatibus, perſonatibus, Eccleſiis, & beneficiis, niſi infra menſem deſtiterint, excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto. Fructuum quoque reſtitutionem, quos ſuos non fecerunt, facere tenentur.

Pœna ejuſmodi invaſoribus, & detentoribus inflicta.

Prohibemus inſuper ne aliquis curam, ſeu Vicariam curam animarum audeat ſuſcipere, vel dimittere noſtra licentia, vel Diœceſani ſui, non obtenta. Undè meritò in Provinciali Concilio conſtitutum eſt, quòd quicumque inſtitutus, ſeu confirmatus Abbas, Archipresbyter, vel Rector antequam poſſeſſionem adipiſcatur Abbatiæ, Archipresbyteratus, vel Rectoriæ, ſeù beneficii cujuſcumque, litteras ſuæ collationis, inſtitutionis, vel confirmationis habere, cum effectu procurent, in teſtimoniū Juris ſibi competentis à nobis, vel Diœceſano ſuo, aut ab illo, ad quem ipſius beneficii cujuſcumque collatio inſtitutio ſpectabat, vel confirmatio, ſigillatas. Alioquin collationes, inſtitutiones, ſeu cōfirmationes, ſi quis contra præfatam ordinationem facere præſumpſerit nullæ, irritæ ſunt ipſo jure, omnique jure eiſdem præſumptoribus acquiſito, eò ipſo privati, nulluſque eiſdem tanquam Abbatibus, Archipresbyteris, aut Rectoribus obedire tenetur, aut aliquo modo reſpondere. Supradictis quoque adjicimus, ne aliquis recipiat duas, niſi eſſent in Eccleſiis annexatis.

Litteras ſuæ collationis, inſtitutionis, vel confirmationis habere quiſque, cum effectu procuret.

Secus irritæ erunt collationes, inſtitutiones, ſeu confirmationes.

Per conſtitutiones quoque Provincialis Concilii proviſum eſt, nequis beneficium, vel beneficia ad noſtram collationē, vel cujuſlibet alterius Ordinarii ſpectantia, ut commendata, ſeu aliter abſque juſto titulo recipiat: Alioquin excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrit. Eandem quoque excommunicationis ſententiam incurrunt tenentes unum beneficium curatum, & aliud ſimile præſumentes recipere; non reſignantes priùs nobis, aut illis, ad quos ſpectat collatio eorundem. Scientes etiam, & non revelantes, infra menſem eodem modo in excommunicationem incurrant. Recipientes verò beneficium cum cura habendo aliud ſimile beneficium ſine diſpenſatione legitima, ipſis beneficiis privati ſunt ipſo facto.

Excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrit qui beneficia ad ordinarii collationem ſpectantia abſque juſto titulo recipit.

Diſtrictè ſub pœna privationis beneficij, & unius unciæ prohibemus, nequis beneficium habens, cui cura Animarum imminet ad ſerviendum aliquam Eccleſiam curatam alterius nomine, ſivè cum petitione, ſivè ſine petitione accipere, abſque ſui Diœceſani licentia, ſeu Curiæ ſuæ præſumat quoquo modo, cum in hoc verſetur ambitionis vitium, & deſertio ſervitii ſui proprii beneficii, quòd quandoque aliis committitur minus dignis, & unuſquiſque debet manere in ea vocatione, qua vocatus eſt, legitima cauſa ceſſante.

Pœna in eos, qui alicui Eccleſiæ curatæ, alterius nomine ſerviunt: nō ad eos ſpectat propriæ Eccleſiæ curæ.

No-

Quibus commendari debeant Eccleſiæ Parochiales.

Notandum quoque circa prædicta, quòd Eccleſiæ Parochiales nulli debent commendari, niſi eis, qui ſunt ætatis legitimæ, & in ſacrario conſtituti; nec eſt commendanda Eccleſia, niſi uni una, & neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ ſuadente; nec debet excedi commendata ultra ſex menſium ſpatium, quidquid aliter autem actum eſt, nullius eſt firmitatis; immo irritum nunciamus ipſo jure. Et licèt talis ſic recipiens in commendam, Procurator, potiùs cenſeatur, quàm Prælatus, vel Rector, tamen interim ipſa Eccleſia vacare non dicitur, quia titulum canonicum habet, & de fructibus Eccleſiæ ſibi, ac miniſtris providere poteſt, & quod ſupereſt, in utilitatem Eccleſiæ convertere debet.

Commendator Eccleſiam habens, ſi aliud beneficium impetrare velit, debet de commendata facere mentionem.

Caveat quandoque commendatam Eccleſiam habens, quòd ſi aliud beneficium impetrare velit, tenetur de commendata facere mentionem. Et ſi talis Eccleſia ſit de jure patronatus, in facienda commenda vocetur Patronus, vel alius, qui ex tali commenda lædi poſſet: morte verò commendantis, commenda ipſa nunquam expirat.

Duas commendatas Eccleſias habere non licet.

Duas quoque commendatas Eccleſias habere non licet, ſicut nec duas intitulatas: permittitur tamen habere unam commendatam, & aliam intitulatam.

Reſcinditur abuſus eorum, qui ultra ſeptem Miſſas in hebdomada in beneficium aſſecuti fuerint.

Et quia dudum ad noſtrorum Prædeceſſorum, & noſtrum pervenit auditum, quòd nonnulli Canonici, & Sacerdotes, tam in noſtra majori Beneventana Eccleſia, quàm aliis Eccleſiis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ lucris temporalibus potiùs inhiantes, non quæ Jeſu Chriſti ſunt quærentes, ultra ſeptem Miſſas in hebdomada in beneficium fuerunt aſſecuti, & aſſequi nitebantur, & tanquam non valentes perſonaliter deſervire, ut tenebantur, per ſubſtitutos etiam minus legitimè ſervire faciebant, contra tenorem, & mentem ſacrorum Canonum. Ideo auctoritate Provincialis Concilii ſalubriter conſtitutum eſt, canonica monitione præmiſſa, ut infra quindecim dierum ſpatium à die publicationis ex tunc computandorum, quicumque Canonici, & Sacerdotes Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ etiam in eis commorantes, deberent nobis, aut noſtro Vicario, ſeu Diœceſanis, vel eorum Vicariis numerum dictarum Miſſarum revelare, & nihilominus Miſſas ultra ſeptem numero, & ipſarum beneficia obtinentes haberent, in manibus eorum ad quos ſpectaret collatio, ſeu præſentatio, reſignare. Et ne in futurum ultra præfatum numerum non debeant, ſeu non debeat aliquis de prædictis Canonicis, ſeu Sacerdotibus acceptare, ſeu retinere, alioquin ex tunc, quos nos, & ex nunc Miſſis omnibus, & infra numerum prædictum, privatos nunciamus, ac privatos eſſe volumus, & decernimus in his ſcriptis, & ad fructuum, ſeu emolumentorum ex dicta cauſa perceptorum reſtitutionem eos teneri declaramus, quos in fabrica cujuslibet Cathedralis Eccleſiæ converti volumus, & applicari.

Monentur ii ad quos cappellarum & Miſſarum præſentatio, ſeu inſtitutio ſpectat, ne plures Miſſas, ſeu Cappellas numero, quam ſuperius expreſſum eſt conferant.

Similique modo moniti fuerunt, & in præſenti etiam nos monemus omnes, & ſingulos Clericos, & Laicos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, ad quos Cappellarum, & Miſſarum præſentatio, ſeu inſtitutio, in quibuſcumque Eccleſiis, etiam in noſtra majori Beneventana pertinet, nec de cætero Canonicis, & Sacerdotibus plures Miſſas, ſeu Cappellas numero, quam ſuperiùs eſt expreſſum conferant. Alioquin præſentationem, ſeu inſtitutionem nullam decernimus ipſo facto, & de fructibus ſimili modo, ut proximè diſponimus, ac etiam ordinamus.

Secus præſentatio, ſeu inſtitutio nulla erit ipſo facto.

Statuta quædam ad vitandum in præſentationibus ſimoniæ periculum.

Nullus Clericus juramentum, ſeu promiſſionem aliquam faciat Patronis; antequam præſentetur, propter periculum ſimoniæ. Undè antiquis ſtatutum eſt conſtitutionibus, quòd nullus Patronus Eccleſiæ, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, cujuſcumque ſtatus, præeminentiæ, aut dignitatis exiſtat, litteras collationis, ſeu inſtitutionis Eccleſiæ præſentati, ſeu in futurum præſentandi penes ſe habeat, ſeu retineat quoquo modo, imo penes inſtitutum, donec vixerit, debeant remanere.

Et quòd nullus Patronus Eccleſiæ, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ quocumque quæſito colore recipiat, nec recipere poſſit quotam aliquam fructuum, ſeu redditưum ipſius Eccleſiæ ab inſtituto prædicto, nec aliquid annuum ab hujuſmodi præſentato, ſeu præſentando per eum. Contrarium verò facientes in præmiſſis caſibus tam dantes, quàm recipientes excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto, & nihilominus ipſi præſentati,

Pœnæ transgreſſoribus irrogatæ.

tati, vel inſtituti eiſdem beneficiis ſunt privati, & nos privatos ipſo facto nuntiamus.

Alias* multi. Tranſactiones nullæ, ſeu compoſitiones ſi fiant à beneficiatis, dum movetur eis quæſtio ſuper beneficiis abſque Ordinarii licentia.

Quia verò docuit experientia, quòd* *nulli* Clerici beneficiati Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ noſtræ, dum movetur eis quæſtio ſuper beneficiis per alios Clericos, vel ex terrore Domini temporalis, veniunt ad tranſactiones, & compoſitiones, & diviſiones fructuum per ſe ipſos, ſeu Laicis intervenientibus beneficia ipſa, ſeu fructus dividentes, ſeu certam quotam, quæſtionem moventi, promittentes, non inſpecto ſi titulum habet, aut cauſa juſtam, quæ propter ſervitium Eccleſię diminuitur, & alia illicita propterea inſequuntur, quia beneficia Eccleſiaſtica ſine diminutione conferuntur, & tales diviſiones à jure improbantur. Idcircò tranſactiones, & compoſitiones tales, & ſimilia fieri abſque Diœceſani Epiſcopi, ſeu Curiæ ſuæ licentia, & authoritate prohibemus, & aliter factas, irritas, & nullas pronuntiamus, & declaramus. Contrarium verò deinceps præſumentes, tam provocantes, quàm ſuſtinentes ipſis beneficiis, ſuper quibus factæ fuerunt, authoritate præſentis Concilii privatos fore declaramus ipſo facto.

Pœna in eos, qui contrafaciunt.

Clerici, dum beneficia vacant ad Dominos temporales ne recurrant, ut ab iis litteras pro obtinendo beneficio impetrentur.

Et quia nonnulli vitio ambitionis irretiti, dum beneficia vacant Dominos temporales, aliosque Magnates adeunt, litteras eorum, & preces importunas ad Prelatos, & ad alios, ad quos beneficiorum ipſorum collatio, & inſtitutio ſpectat, impetrantes, propter quòd ſæpè ipſi Prælati, & alii indignationem, & odium ipſorum Potentum, & laicorum incurrunt, cum periculo corporali, & detrimento Eccleſiarum ipſarum non modico, & quòd peius eſt, propterea, ſicut experientia docuit, ut plurimum beneficia ipſa conferuntur indignis, quæ non diſcrepant, nec fieri contingunt abſque vitio ſimoniæ. Eiſdem ſtatutis Provincialibus ſtatutum eſt, ut quicumque Clericus quocumque ſit quæſito colore litteras Dominorum, potiſſimè temporalium, ut premiſſum eſt pro aliquo* *interpretando*, vel obtinendo beneficio impetraverit, vel aliàs obtinuerit per ſe, vel per alium directè, vel indirectè ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat, & collatio, ſeu inſtitutio vigore dictarum litterarū facta nulla, caſſa, & irrita permaneat, ipſeque ſic inſtitutus amovendus eſt tanquàm indignus, & nihilominus fructus inde perceptos, ut reſtituere teneatur declaratum.

Pœna ex Provincialibus ſtatutis delinquentibus inflicta.

Alias* *impetrando*.

TITVLVS XII.

De Veneratione Eccleſiarum, & immunitate, & rerum Eccleſiaſticarum alienatione.

CAP. I.

De veneratione Eccleſiarum.

Quia quidam Clerici ſic exponunt ſuppellectilibus, & aſinis propriis, & alienis* ut potiùs domus laicæ, quàm Dei Baſilicæ videantur. Idcirco firmiter prohibemus, ne hujuſmodi ſuppellectilia, & aſinæ in Eccleſiis admittantur, niſi propter guetram, aut incendia repentina, ſeù alias neceſſitates urgentes ad eas oportet habere refugium. Sed tamen quòd neceſſitate ceſſante, res in loca priſtina reportentur, arcas etiam, & vegetes pro grano, aut pro vino retinendis, præcipimus penitus amoveri. Alioquin poſt annum in uſus pauperum converti faciemus. In tempore autem neceſſitatis hæc fieri ſuſtinemus, & ea dumtaxat durante.

Forſan* *Eccleſias*.

Eccleſiæ ſuppellectibus, animantibus, brutis non exponendæ.

Per conſtitutiones quoque antiquas, cum Eccleſiæ orationum, non repoſitoriæ domus eſſe debeant, excommunicationis incurrunt ſententiam omnes, & ſinguli vegetes, & trabes, & quæcumque alia ad divinū cultum non pertinentia reponentes, aut facientes reponi incurrunt. Hanc autem Conſtitutionem ad proximo dicta reducimus interpretandam, *ut inſpiciatur neceſſitas, &c.*

Neque in ea retinendæ trabes, & quæ ad divinum cultum non pertinent, niſi neceſſitas urgeat.

Idque ſub excommunicationis pœna ex antiquis cōſtitutionibus.

Eccleſiæ quoque, cum omnibus ornamentis ſuis debent teneri mundæ, nec debent ibi fieri convivia, vel homines jacere, niſi propter hoſtiles incurſus.

Nec in iis convivia celebranda.

Per ſtatuta itaque antiqua convivia in Eccleſiis facientes, ad pilam, vel taxillos ludentes, choreas exercentes, lenocinia, fornicationes, adulteria, inceſtus, ſtuprum, necnon nefandam libidinem perpetrare reprobis auſibus, non verentes, & participes in præ-

Pœnæ in eos ſtatuta, qui convivia in Eccleſiis celebrant, vel in iis ludos choreas, vel alia vitia exercēt.

prædictis, vel aliquo præmiſſorum auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, maximè in majori Beneventana Eccleſia, aut infra domos, ſeu cappellas ipſarum Eccleſiarum ad divinum officium deputatas, vel in cimiteriis, ſeu campanilibus, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Hæ pœnæ comprehendunt participes etiam, & eos, qui auxilium, conſilium, vel favorem præſtant.

Laici quoque ludentes ad azardum in majori Beneventana Eccleſia, vel ambitibus ſuis, vel in aliis Eccleſiis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ in tarinis auri duobus Cameræ Archiepiſcopali, ſeu Diœceſani cujuslibet in ſua Diœceſi applicandis vice qualibet puniantur.

Pœna Laicis inflicta, ludentibus ibidem ad azardum.

Et quia ſæpè contingit ex nefario ludo hujuſmodi blaſphemias provenire, & quòd pejus eſt iidem ludentes quandoque Sanctorum imagines, ſeu picturas devaſtare, & deturpare præſumunt, in eorum animam periculum, & opprobrium Dei, & ſanctorum, & Sanctarum. Ideo per eadem ſtatuta in uncia auri una dictę Cameræ applicanda ſunt, puniendi, præter pœnā fuſtigationis ab aliis cōſtitutionibus impoſitam, quæ quia vix ſine ſanguinis effuſione fieri poſſet, ut ſtet talis delinquens in ſcala, quando dicetur Miſſa in Epiſcopatu communiter prout viſum fuerit judicanti.

Aliâ inſuper pœna iisdem inflicta.

Nullo etiam modo debent Eccleſiæ incaſtellari, vel murari, ut inde fiat guerra, vel ut ibi recipiantur illi, qui faciunt, vel facere volunt guerram, & præcipuè Malandreni; propter metum autem paganorum, hæreticorum, & piratarum, ſeu prædonum, poſſet benè, authoritate tamen Epiſcopi præcedente, Eccleſia incaſtellari, & muniri, ut inde fiat guerra, & poſſent refugium ibi habere Clerici, & Laici, potiſſimè Parochiani, & alii innocentes defendendo ipſam Eccleſiam, & ea, quæ intus ſunt; ceſſante tamen neceſſitate, ſicut prædictum eſt, ceſſet, & ipſa incaſtellatio. Sic de facto dudum ordinavimus de Eccleſia Civitatenſi noſtra Suffraganea, dum viſitabamus.

Eccleſiæ incaſtellari, ſeu murari nō debent in belli uſum.

Niſi id fiat in favorem fidei.

CAP. II.

Veſtimenta ligna, ſeu lapides Eccleſiarum ad uſus profanos, non transferantur.

Ligna, ſeu lapides Eccleſiarum in aliis uſibus non ponantur, niſi in ædificatione, ſeu reparationis alterius Eccleſiæ, vel hoſpitalis, ſeu clauſtri, vel dormitorii, vel in clauſura cimiterii, ſeu in alio honeſto ædificio ad opus Clericorum Eccleſiis ſervitium deputato, vel in palatio Epiſcopi, non tamen in coquina, aut in vineis paſtinandis, vel ſimilibus. In laicorum autem ædificiis, ſeu uſibus non ponantur. Sed nec in ſæculare habitaculum de cætero cōvertantur, ſivè ſint Monaſteria, ſivè Eccleſiæ, ſivè hoſpitalia authoritate Epiſcopi ſui fundata, vel ędificata. Quod enim ſemel Deo dedicatum eſt, ampliùs ad uſus humanos, non eſt convertendum.

Et idem obſervetur de veſtimentis, cortinis, vaſis, & aliis Eccleſiaſticis ornamentis, quæ non debent polluì nuptiarum conviviis, vel aliis ſtallarum uſibus, ne transgredientes ſententiam ultionem, quæ Balthazar Regem percuſſit. Credimus tamen, quòd ſi Legatus Apoſtolicæ Sedis, vel Archiepiſcopus, vel Epiſcopus recipetur ab Epiſcopo, vel Capitulo, vel Archipresbytero, vel Abbate, aut Monaſterio, tunc benè poſſit ordinari Domus Eccleſiaſtica in qua reciperetur, cortinis, & ornamentis Eccleſiæ, ubi alia non eſſent ornamenta.

Idem de veſtimētis ſervandum, & aliis ſacris ornamentis.

Præcipientes, ut Eccleſiæ vaſa miniſterii Altaris, corporalia, pallæ, & veſtimenta miniſtrorum munda, & nitida obſerventur ad pœnam unius Auguſtalis. Ad corporale autem lavandum proprium habeatur vas, in quo nihil aliud fiat, & lavetur per Sacerdotem, vel Diaconum tantùm, & aqua ablutionis infrà Eccleſiam, ubi conculcari non poſſit abſcondatur.

De mūditia vaſorū & ornamentorum Eccleſiæ, aut altari inſervientium.

CAP. III.

A quibus benedicenda, & conſecranda ſint veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiæ, & Altari inſervientia.

Veſtimenta, & ornamenta miniſtrorum Eccleſiarum, & Altaris

ris Cruces, & calices, & imagines, & iconiæ, & hujuſmodi Eccleſiaſtica ornamenta benedici, & conſecrari debent per Epiſcopum ante quàm divino officio deputentur, nec poſt conſecrationē debent à Laicis contrectari. Abbates quoque harum rerum benedictiones facere non debent, quia benedictio eſt ordinis Epiſcopalis, & fortiùs recipit benedictionem res inanimata, quàm animata, quia inanimata, ſi furtivè conſecrata fuerit, non reſtituitur, animata verò ſic, & hoc verum, niſi in eorum privilegiis caveretur; præſcriptio enim non juvaret, quia hoc propriè propriū eſt Superioris, & ordinis Epiſcopalis, & ſic inpræſcriptibile. Quidam tamen abutuntur, ſed quo jure neſcimus, niſi abuſivo, ut in multis aliis excedere comprobavimus.

Fortius recipit benedictionē res inanimata, quàm animata.

Corporale, palla Altaris, & veſtimenta Eccleſiæ miniſtrorum, vela, cortinæ, cathedræ, & vaſa ad uſus prophanos, ſeu Laicorum nullatenus cōvertantur, ſed ſi fuerint vetuſtate conſumpta, vel attrita, ſic, quod in aliis uſibus Eccleſiaſticis non fuerint apta, debent comburi, & cineres infrà Eccleſiam, ſub Baptiſterio, vel in pariete, vel aliquo alio loco tuto, & honeſto, ubi nullus tranſitus fiat, recondantur, ne introeuntium pedibus conculcentur.

Quid fieri debeat de ejusmodi ornamentis ſi fuerint vetuſtate conſumpta, vel attrita.

Poſſunt tamen vaſa Eccleſiæ per neceſſitatem vendi alii Eccleſiæ, etiā in eadem forma, vel conflata, ſed non ſine authoritate Epiſcopali.

In quo caſu poſſint vaſa Eccleſiæ vendi, vel conflata, vel in eadem etiam forma.

Per ſtatuta quoque antiqua Provincialia excommunicationis ſententiam incurrunt omnes, & ſinguli Prælati, Archipresbyteri, & Rectores Eccleſiarum, cæterique Clerici Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ vendentes, alienantes, & locantes poſſeſſiones, aut bona Eccleſiarum ſuarum, & ab eis ſic recipientes abſque manifeſta utilitate ipſarum, & omiſſis juris ſolennitatibus in hujusmodi contractibus aliàs obſervatis, & venditiones, alienationes, locationes ſic factæ irritæ ſunt, & nullæ ipſo jure.

Excommunicatio in eos lata, qui poſſeſſiones, aut bona Eccleſiarum ſuarum vendunt, alienant, & locāt, aut emunt, vel ſic recipiunt ſine ſolennitatibus legitimis.

Per eaſdem quoque conſtitutiones excommunicati ſunt omnes, & ſinguli ſubtrahentes de Eccleſiis, ſeu Cappellis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ Calices, libros, vel veſtimenta Sacerdotalia, ſeu paramenta Altaris, thuribulum, ſivè cruces, candelabra, ſi aliquod prædictorum, vel aliquid aliud ad divinum officium, & obſequium deputatum, & generaliter omnes, & ſinguli ſacrilegi, eorumque participes in crimine memorato.

Excommunicantur item, qui ejusmodi bona ſubtrahunt, omnesque, & ſinguli ſacrilegi.

CAP. IV.

Quid ſit ſacrilegium, & quotuplex.

Eſt autem ſacrilegium Sacræ rei violatio, vel ejuſdem uſurpatio, & committitur quandoquè ratione perſonæ, ut cum quis verberat Clericum, vel perſonam Religioſam, quandoque ratione loci, ut cum Eccleſiæ, vel cimiterii, vel Palatii Epiſcopali immunitas violatur; quandoque ratione rei, ut cum res conſecrata, vel ſacro uſui deputata uſurpatur, ut ſupra eſt dictum.

Sacrilegium enim committitur auferendo ſacrum de ſacro, vel non ſacrum de ſacro, vel ſacrum de non ſacro, quicumque etiam rem datam Eccleſiæ retinuerit, vel acceperit contra ejus voluntatem, ſacrilegium committit.

Quotuplex ſit.

Quandoque tamen graviùs ſecundùm, quod res ſacra, in quam peccatur majorem obtinet ſanctitate m, undè graviùs peccatur injuriando perſonam ſacram, quàm injuriando locum ſacrum, quia ſanctitas loci ordinatur ad ſanctitatem hominis, & tanto ſunt graviora delicta, quanto perſona, vel locus ſunt ſanctiora. Itē graviſſimum eſt ſacrilegium, quòd committitur contra Sacramentum Euchariſtiæ, quia hoc continet Ieſum Chriſtum, deinde quod committitur contra alia Sacramenta. Poſt Sacramenta autem ſecundum locum obtinent in ſanctitate vaſa conſecrata ad Sacramentorum ſuſceptionem, ut calix, & ſimilia: deindè ea, quæ pertinent ad ornatum Eccleſiæ, & miniſtrorum; deindè ea, quæ pertinent ad ſuſtentationem miniſtrorum, ſivè ſint mobilia, ſivè immobilia.

Quandū gravius, quod graviſſimū ſit ſacrilegium loquitur per totum cum D.Th. 2.2. q. 99. art. 3. in c.

Pœna autem Sacrilegii, licèt ſecundùm leges, ubi atrox injuria infertur perſonę Eccleſiaſticæ ſit decapitatio, aliàs arbitrio judicis reſervatur pro qualitate perſonæ, rei, temporis, & loci diverſitate: moderanda tamen ſecundùm canones. Duplex eſt pœna una ſpiritualis, ſcilicèt excommunicatio, quæ infligitur per conſtitutiones hujus Eccleſiæ Provincialis, ut ſupra di-

Sacrilegii pœna duplex eſt cum D.Th. 2. 2. q. 99. art. 4. in c.

Digitized by Google

dictum eſt, & à jure etiam præter pœnitētiam,cum diſtinctione tamen, quia pro injuria facta in perſonam Eccleſiaſticam, eſt major excommunicatio ipſo jure. Pro injuria commiſſa in rebus, eſt minor excommunicatio, niſi quis incenderet Eccleſiam, vel frangeret, quod pleniùs declarabitur *in titulo de ſententia excommunicationis*. Alia eſt pecuniaria,& hæc qualis,& quanta ſit à jure diverſimodè traditur: nam pœna fractæ immunitatis Eccleſiæ ſolvenda eſt ipſi Eccleſiæ; pœna violatæ Eccleſiæ debet eſſe Eccleſiarum ſolidum,cum publica pœnitentia, aliàs pœna debet eſſe triginta librarum excommunicati argenti ſolvenda Epiſcopis, vel Abbatibus, aut aliis perſonis, quibus ſacrilegii querimonia juſtè pertinet.

Pœna illius, qui percuſſit Epiſcopum, aut Presbyterum, vel Clericum.

Pœna illius, qui percuſſit Epiſcopum, eſt, ut bona ſua in manus Eccleſiæ ipſius Epiſcopi tradantur: & ſi in Clericum, vel Presbyterum hoc præſumpſerit pœnitentiæ, & depoſitioni ſubjaceat, & hoc expreſſum *in titulo de ſententia excommunicationis* latiùs. Circa tamen has diverſitates, ut quidam dicunt,conſuetudines Eccleſiarum attendantur, & arbitrium judicantis.

CAP. V.

Veſtes, vel vaſa Sacra dum reficiuntur non debent iterum conſecrari; nec reliquiæ antiquæ oſtendantur extra caſſas.

Veſtes, vel vaſa ſacra dum reficiūtur non debent iterum conſecrari, quamdiu in iis nō mutatur forma.

ET notandum, quòd veſtes ſacræ ſi ruptæ fuerint poſſunt reparari, & refici, nec eſt opus, eas iterato, ſeu de novo conſecrari, etiam ſi opponatur pannus non ſacratus, vel filum non ſacratum; nam quamdiù remanet forma ſacræ veſtis,licèt per plures partes reficitur,ſemper eadem, & prima cenſetur. Non ſic ſi forma mutetur, vel ſolvatur,& idem de calice: nam ſi reparatione indigeat,dummodo non moveatur cupa ſuperior, vel illa non patiatur martello, vel alio inſtaumento in reparatione, nō eſt opus nova conſecratione, aliàs ſic.

Laici veſtimentis benedictis non utantur.

Inhibemus, ne Laici infra Eccleſiam, vel extra ad proceſſionem, vel ad aliud divinum officium utantur veſtimentis benedictis; nec laici, qui neſciunt cantare,vel legere infrà cancellos in Choro cum Clericis ſtent, vel ſedeant, dum divina officia celebrantur: ſed propter generalem conſuetudinem ad milites, & Magnates, & eorum uxores, hoc non extendimus.

Antiquæ reliquiæ non oſtendantur extra caſſas.

Prohibemus ne antiquæ reliquiæ à modo extra caſſas nullatenus oſtendantur, ſed nec exponantur venales, inventaſque de novo publicè venerari nemo præſumat,niſi priùs authoritate Summi Pontificis fuerint approbatæ.

Neque exponantur venales, eædemque inventæ nemo publicè venerari præſumat abſque Sūmi Pontificis authoritate.

Prælati quoque, aut Archipresbyteri, & Abbates, non permittant eos, qui ad eorum Eccleſias cauſa venerationis accedunt propter miracula, quæ ibi fiunt variis figmentis, aut falſis documentis decipi;ſicut occaſione quæſtus in plerìſque locis fieri conſuevit, prout noſtris vidimus temporibus de Eccleſia Sanctæ Mariæ propè Capuam, ubi multi concurſum propter falſa privilegia de plena indulgentia habuerunt: Quæ privilegia fuerunt Romæ de mandato Domini Urbani Papæ V. tanquam falſa combuſta, & nos locum combuſtionis vidimus. Sed non negamus, quin cuilibet liceat alicui defuncto,quem crederet bonum virum porrigere preces, ut pro eo intercederet ad Deum, quia Deus fidem attendit illorum, ſicut in præſenti vidimus, & videmus magnum ante noſtros oculos fidei teſtimonium de præfato Vrbano Beatiſſimo Papa vita functo, cujus bonitatem vitæ claris miraculis oſtendit Altiſſimus invocantibus, & deprecantibus eum. Venerationes igitur, quæ fiunt ſibi, & picturæ improbari non deberent, aut deſpici. Sed benè credimus, quòd pro talibus donec canonizati fuerint, & catalogo ſanctorum adjuncti, non licèt facere officium ſolenne, vel preces ſolennes.

Conficta miracula non proponenda, neque falſa privilegia in materia de indulgentiis.

Laus Urbani Papæ V.

Quæ veneratio fieri poſſit defunctis, quos credimus bonos viros.

Corpora Sanctorum, quæ ſunt perpetuæ tradita ſepulturæ, non ſunt de loco ad locum transferenda ſine licentia Summi Pontificis, niſi neceſſitate imminente, & tunc authoritate Epiſcopi; & * *quandoque* non eſt perpetua ſepultura,etiam ſine cujuſcumque authoritate, ut quidam, aſſerunt.

Corpora Sanctorum perpetuæ tradita ſepulturæ nō ſunt de loco ad locum transferenda. Aliàs * quando.

tutionem in Concilio Provinciali dudum editam per Dominum A. quam uſque ad hæc tempora, non videramus; quia ſatis plena circa mentem Juris eſt, & facti, hic interceſſimus, & eſt talis.

CAP. X.

Conſtitutio in Concilio Provinciali dudum edita juxta mentem prædictæ conſtitutionis Bonifacii Papæ VIII.

ITem ſicut evidentia facti notoria manifeſtat Moniales Monaſteriorum Civitatis Beneventanæ extra ſua Monaſteria per habitacula ſæculariũ perſonarum effrenatè diſcurrunt, & intra ipſarum Monaſteria perſonas quaslibet indifferenter admittunt in illius, cui ſuam integritatem devoverunt gravem offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum. Volentes ſuper his, prout ſollicitat nos cura Paſtoralis officii, & Juris præceptum ſalubriter providere præſenti Edicto publico; quòd in dictis Monaſteriis publicè divulgari, & in hoſpitiis eorundem Monaſteriorum affigi juſſimus, ut nemini ſit occultum, requirimus, monemus, atque hortamur omnes, & ſingulas Abbatiſſas, & moniales dictorum Monaſteriorum, quatenus deinceps Moniales eædem non egrediantur ipſarum monaſteria quacumque ratione, vel cauſa. Et præfatæ Abbatiſſæ contra hæc aliquatenus non permittant.

Prohibetur ſingulis Monialibus omnis egreſſus extra Monaſteria quacumque ratione, vel cauſa.

Et ſi qua Monialis, vel Abbatiſſa ad præſens extra ſuum Monaſterium fuerit infra triduum, ſeù trium dierum terminum à die publicationis præſentium computandum, redire debeant, cum effectu ad clauſtrum Monaſterii prælibati.

Indicitur eiſdem reditus ad clauſtra infra triduum a die publicationis præſentis conſtitutionis.

Et ſi forſan cauſa rationabilis egrediendi Monaſterium ſuaderet, eo caſu, volumus pro parte ipſarum Monialium, ad Nos, ut Ordinarios, recurſum haberi pro egrediendi licentia obtinenda.

Et ut præſcriptæ Moniales liberiùs Deo ſervire valeant, & mundanis conſpectibus ſeparari, eaſdem Moniales, & Abbatiſſas, ut ſupra requirimus, & monemus, quatenus nulla Abbatiſſa, vel Moniales intra Monaſteria earundem, ut intra domos ipſis deputatas, ſub prætextu audiẽdarum Confeſſionum, ſeu prædicationum, vel celebrationis Divini officii, recipiat, vel intrare permittat aliquem Religioſum, vel Sæcularem Clericum, etiam prætextu exercendarum procurationum, cujuſcumque Dignitatis, aut præeminentiæ, conditionis, vel ſtatus exiſtat, etiamſi Pontificali, vel quacumque præfulgeat dignitate, vel etiam Laicum quocumque prætextu, & nullus prædictorum intrare audeat, vel præſumat ſine noſtra licentia ſpeciali. Excipimus Religioſos, vel Sæculares Clericos, ſive Laicos in die conſecrationis alicujus Abbatiſſæ, vel Monialis, dum Miſſa ibidem celebratur in diebus peculiarium feſtivitatũ ipſarum à primis Veſperis, uſque ad ſecundas veſperas, tunc proximè ſequentes, & in die funeris, dum Officium mortuorum celebratur, & prædicatur. Et medicos ex cauſa rationabili ſeù minutionis, vel phlebotomationis, ſive conſanguineos ipſarum uſque ad tertium gradum, & de licentia Abbatiſſæ ad præſcriptum Monaſterium accedentes, dummodo in prædictis nihil fraudis, ſivè doli fingatur.

Urgente cauſa rationabili egrediendi, ad ordinarium habeatur recurſus pro licentia.

Moniales nullum omnino ſeu Religioſum, ſeu Clericum ſecularem, ſeu Laicum ſub quovis prætextu intra domos ipſis deputatas admittant.

Nullus item in eaſdem intrare audeat, vel præſumat ſine licentia ſpeciali.

Excipiuntur aliqui dies peculiari feſtivitate inſignes.

Excipiuntur item Medici, & Monialium conſanguinei uſque ad tertium gradum, & de licentia Abbatiſſæ.

Monemus inſuper pro primo, ſecundo, tertio, & ultimo peremptorio quamlibet dictarum perſonarum, de quibus in genere, vel in ſpecie fecimus mentionem, eiſdem ſub excommunicationis pœna infraſcripta, mãdantes, ut prædicta, & ipſorum, quodlibet debeant obſervare. Alioquin ipſos, & quemlibet negligentiam, vel contemptum committentes contra modum, & formas prædictas excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, præter Epiſcopos, quos ex hujuſmodi contemptu ob reverentiam dignitatis, interdictũ ingreſſus Eccleſiæ tantùm incurrere decernimus in his ſcriptis.

Pœna contravenientibus inflicta.

CAP. XI.

Quid peculiariter Clericis inhibita, aut injuncta.

CLerici quoque, & Religioſi venationibus, aut aucupationibus non intendant, Religioſi quàm maximè per Decretalem *ne in agro* ſuperiùs allegatam, graviter puniuntur.

Venationibus, aut aucupationibus non intendant.

Inhibemus diſtrictè ne Prælati, aut alii Clerici fœminas teneant, de quibus ſuſpicio incontinentiæ poſſit eſſe. Sed nec Rectores Eccleſiarum, Abbates, vel Archipresbyteri juvenes matres, ſorores, amitas, conſangui-

Neque fœminas teneant, de quibus incontinentiæ ſuſpicio eſſe poſſit.

neas

Rectores Eccleſiarum, Abbates, & Archipresbyteri, ne Matres quidem, ſorores, ſeu amitas in domibus, in quibus habitant, teneant, ex antiquo Provinciali Concilii ſtatuto.

neas ſecum in domibus Eccleſiarum, vel aliis, in quibus habitant, tenere præſumant, ſed alibi ſi pauperes fuerint, eis, ſi voluerint neceſſaria ſubminiſtrent, & juxtà ſtatutum Provincialis Concilii antiquum *nullus Sacerdos, vel Clericus beneficiatus mulierem habeant in domo ſuſpectam*; Monentes quoſcumque habentes, ut à ſe abiiciant infra dies quindecim.

Pœna contravenientibus inflicta.

Alioquin præter pœnas juris inobediens in una uncia danda Curiæ noſtræ, & Curiis Suffraganeorum noſtrorum per eorum ſubditos in piis uſibus convertenda puniatur. Præcipientes ſub pœna prædicta omnibus, & ſingulis Abbatibus, & Archipresbyteris Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, ut dictos Sacerdotes, & Clericos tales mulieres habentes, & à ſe non abdicantes, nobis, aut Suffraganeis noſtris infra decem dies revelent, & in ſcriptis tradant, & aſſignent nomina eorundem.

Ex eodem quoque Concilio ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd nullus Clericus in quocumque Ordine Conſtitutus, vel Eccleſiaſtica perſona Civitatis Diœceſis, & Provinciæ, ſeu aliunde exiſtens, moram trahens in Civitate, Diœceſi, & Provincia publicè Concubinam in domo ſua, vel aliena, ſuis expenſis audeat retinere, ne pollutis manibus, quę ſancta ſunt adminiſtrent. Sed à ſe totaliter abdicare, & amovere eas, vel alias deinceps nullatenus admiſſuri.

Concubinas totaliter à ſe abdicent, & amoveant.

Quòd ſi contra factum fuerit Sacerdos Eccleſiæ Rector, ſeù Prælatus, qui majori præeminent dignitate, cujus exemplo alii tam Laici, quàm Clerici poſſent ad ſimilia provocari, quatuor uncias nobis, & Curiæ noſtræ, ſeu ſuffraganeis noſtris, & eorum Curiæ, in eorum Diœceſi applicandarum. Diaconus verò trium unciarum. Subdiaconus duarum unciarum. Alii verò inferioris ordinis unius unciæ pœnas incurrant convertendas, erogandas, & expendendas in pios uſus, prout nobis, & dictis Suffraganeis viſum fuerit expedire.

Pœna in hujus criminis reos ex Cōcilio Provinciali ſtatuta.

Verùm, quia nos docuit experientia præfatos Sacerdotes, & Clericos in fraudem hujus conſtitutionis ſuas fornicarias fictitiè abieciſſe, & cum viſitantur, aut aliàs requiratur contra eos, eas abiiciunt, aut abiicere promittunt, animo autem eas ſemper retinuerunt, & retinent tanquam canes ad vomitum redeuntes. Non advertentes, quòd de Jure præſcripto cautum eſt, animum ſolum facere concubinatum: ideo ne ex tali fraude glorientur, ſtatuimus, declaramus, & ordinamus tales animo ſolo concubinas retinentes, vel eis ubicumque moram trahant ſe immiſcentes, pœnas conſtitutionis non evadere, quin immò ipſas pœnas eo ipſo incurrere decernimus, cum dicat conſtitutio: *deinceps nullatenus admiſſuri.*

Hæc pœna extenditur etiam in eos qui cōcubinas falſo abiiciunt, eaſque animo retinent, & deinde, tanquam canes redeunt ad vomitum.

Et quia in Epiſcopis audivimus hujuſmodi vitia, & per ipſos conſoveri, non advertentes, quòd ipſi ſunt tanquam ſignum ad ſagittam, & ſuper gregē Dominicum Paſtores conſtituti; idcircò in ipſis præmiſſum vitium deteſtabile abhorrentes, authoritate præſentis Concilii eiſdem huiuſmodi vitium concubinatus, inhibemus, quòd ſi contra fecerint, pœnam decem unciarum auri eos taliter delinquentes incurrere volumus ipſo facto noſtræ Curiæ applicandarum, prout viſum fuerit in pios uſus erogandarum.

Extenditur etiam ad Epiſcopus ſub graviori mulcta.

Si quis autem Sacerdotum, aut aliorum Clericorum, ſeù Prælatorum, tertio correptus, animo indurato perſiſtens, ut non ſit ſpes correptionis ejus, ut de multis probavimus, quorum filii ſunt novellæ olivarum in circuitu menſæ Domini, hoc eſt altaris, Si beneficium habeat, eo ipſo privandum declaramus. Si verò beneficiatus non fuerit, talem eo caſu ab obtinendis beneficiis ad triennium ſuſpendimus, & volumus eſſe ſuſpenſum, niſi cum talibus ex juſta cauſa, & probabili duxerimus, vel noſtri Suffraganei duxerint, cum ſuis ſubditis diſpenſandum.

Aliæ pœnæ iis inflictæ, qui animo indurato in hoc vitio perſiſtunt.

CAP. XII.

Nulli Clerico, aut Sacerdoti concubinario beneficium Eccleſiaſticum conferatur.

INhibentes, & diſtrictè præcipiendo, mandantes omnibus noſtris Suffraganeis, & aliis quibuſcumque per noſtram Civitatem, & Diœceſim, ac Provinciam conſtitutis ad quos beneficiorum Eccleſiaſticorum collatio, ſeù quævis alia diſpenſatio pertinet quovis modo, nè cuiquam Clerico, aut Sacerdoti Concubinario manifeſto, beneficium aliquod Eccleſiaſticum conferre præſumant, ſed præſen-

Parochia reſidendo, ſicut jura præcipiunt, & requirunt, niſi cum eis ex cauſa rationabili ad tempus duxerimus, vel ſui Diœceſani duxerint diſpenſandum: Et tunc nobis præſentent, vel ſuis Diœceſanis Vicarios, quos non admittemus, aut Diœceſani non admittent, niſi præmiſſa examinatione, illos invenerimus vitę laudabilis, & converſationis honeſtæ, & qui ſciant conſtruere, aut competenter legere, & cantare.

Si ex cauſa rationabili diſpenſetur illi ad tempus in reſidentia. Vicarium Ordinario præſentet.

Vigore quoque ſtatutorum antiquorum ſententiam excommunicationis incurrit quicumque habens cappellam propriam, ſeu altare, in qua, ſeu quo quotidie, ſeu certis diebus in hebdomada oporteat ipſum celebrare, faciens in ea per ſubſtitutum ſervire. Et ubi in caſu neceſſitatis, vel de licentia ſui Diœceſani oporteat ipſum abſentare...

CAP. XV.

De reſidentia requiſita in eo, qui tenet Eccleſiam curam animarum habentem, & de hoſpitalitate exercenda.

Ex antiquis ſtatutis excommunicationem incurrit, cappellam habens propriā, ubi certis temporibus celebrare ipsū oporteat, alterum hac in re ſubſtituit.

Et juxta ſtatuta Provincialia quicumque tenet Eccleſiam curam Animarum habentem, ſeu Eccleſiam Parochialem limitatam. Si ſit abſens à loco, ubi dicta Eccleſia conſiſtit, tenetur infra trium menſium ſpatium ad ipſum locum redire, & poſt reditum ſuum in ipſa Eccleſia parochialiter reſidere temporibus, & horis congruis, & debitis in Divinis officiis ſerviendo, aliàs ſi non redierit, vel poſt reditum ſuum ceſſaverit per menſem in Divinis officiis ſerviendo perſonaliter in ipſa Eccleſia reſidere, eò ipſo dicta Eccleſia privatus exiſtat; niſi in noſtra majori Eccleſia, aut alia Cathedrali noſtræ Provinciæ in Divinis officiis perſonaliter deſerviret, quo caſu in ſua parochiali Eccleſia per Vicarium, ut præmiſſum eſt, faciat deſerviri, qui Vicarius, aut ſubſtitutus nobis, aut noſtræ Curiæ, vel Suffraganeorum infra unum menſem præſentetur approbandus: Alioquin auctoritate dicti Concilii ipſo beneficio ſit ipſo jure privatus.

Pœna in non reſidentem.

Hoſpitalitatem quoque in Eccleſiis teneant Prælati, Abbates, & alii beneficiati Clerici, & maximè in caſtris, & caſalibus exiſtentes, ſecundùm quòd facultates eorum poterunt commodè ſuſtinere, & præcipuè circa fratres Minores, & Prædicatores, & alios, mendicantes, cum cauſa prędicationis, vel alia ad eas contigerit ipſos declinare; eos enim diſtrictè prępcipimus ab omnibus Abbatibus, Archipresbyteris, Rectoribus Eccleſiarum, & Presbyteris noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ charitativè recipi, & benignè.

Præcipuè circa fratres minores, & Prædicatores, & alios mendicantes.

CAP. XVI.

De Clericis conjugatis, veſtitu, & privilegiis eorum.

Diſtrictè præcipimus, ut Clerici conjugati, qui tamen non ſunt bigami, volentes gaudere privilegio clericali, tonſuram, ſeu coronam portent, vilia officia non exerceant, neque portent veſtes virides, rubeas, ſeu virgatas, tales enim Clerici pro commiſſis ab eis exceſſibus, vel delictis contrahi non poſſunt criminaliter, aut civiliter ad judicium ſæculare, nec ab ipſis judicibus ſæcularibus debent etiam pecunialiter condemnari.

Clerici conjugati tonſuram, ſeu coronam portent modeſtque habitum uſurpent ſi gaudere velint privilegio Clericali.

Clerici tamen iſti conjugati non poſſunt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum, nec Commiſſarii in cauſis ſpiritualibus, quòd peſſimè, & inadvertenter in his potiſſimè partibus audivimus obſervari. Et ideo cavendum à Prælatis, nam ſententiæ à talibus latæ non valerent, nec proceſſus coram eis facti: quoad hoc enim reputantur ſæculares potiùs, quàm Clerici durante ipſo conjugio: nam mortua uxore, dummodo, ut dictum eſt, bigami non exiſtant, omnia Clericorum privilegia recuperant, & retinent, ſi vitam, & habitum Clericalem reaſſument: ſolùm enim de conjugatis Clericis, non bigamis loquamur, qui etiam privilegium fori in cauſis civilibus more non retinent, nec circa tutelas, aut curas non recipiendas, nec circa juramentum calumniæ per alium præſtandum, nec in pedagiis non ſolvendis, aut immunitatibus ab exactionibus, & collectis.

Clerici conjugati nō poſſūt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum, vel commiſſarii in cauſis ſpiritualibus.

Si quis autem tales Clericos conjugatos non bigamos verberaret, vel injuriaretur, ſententiam excommunicationis latam à Canone incurreret. Sed noſtri cives, & Provinciales, ac Regnicolæ, qui tonſuram abhorrent præ-

Verberans, vel injuria afficiens Clericum conjugatum non bigamum incurrit excommunicationē a cenſura latam.

Regnicoli tonſuram abhorrent.

præfata privilegia, tam laudibilia, atque magna non advertunt, nec in quantum eis juvari poſſent, quòd nõ laudamus, poſſet enim in caſu eis dici.

Quod potui, nolui, & quod volui adimplere nequivi, & de multis probavimus ſic.

Clerici actiones ſibi cedi à Laicis, non faciant, ut adverſarios ad Eccleſiaſticum forũ trahant.

Quidam Clerici dono, vel pretio à Laicis ſibi cedi faciunt actiones, ut adverſarios ad Eccleſiaſticum forum trahant, & eos quouſque cum eis cõpoſuerint fatigent laboribus, & expenſis, quòd omninò fieri prohibemus.

Quo pacto Parochi erga Parochianos ſuos ſe gerere debeant.

Quilibet Parochialis Sacerdos ſuos Parochianos filiali affectione diligat, nec damno aliquo illos afficiat: ſed ipſos dirigat verbis, factis pariter, & exemplis, & ſe eis exhibeat patientem, humilem, & benignum, ut per ipſius Sacerdotis vitam laudabilem, & humilitatis exemplum eos invitet ad devotionem divini officii, & peccatorum ſuorum confeſſionem, eidẽ Sacerdoti libentiùs, & ſecuriùs faciendam.

CAP. XVII.

Nullus perſonam Eccleſiaſticam clericaliter viventem ad judicium Curiæ ſecularis evocet: & pœna Clericis delinquentibus ſtatuuntur.

Pœna in contravenientes.

PRæſertim juribus inhærere volentes prohibemus ne quis perſonam Eccleſiaſticam clericaliter viventem pro aliqua cauſa ad judicium Curiæ evocet ſæcularis, vel evocari procuret clam, vel palam, quòd ſi ſecus fecerit in capitula, vel conventus ſuſpenſionis; in regulares perſonas ſuper hoc culpabiles, excommunicationis ſententiam ferimus in his ſcriptis.

Sententiæ tenor in Clericos delinquentes.

Cum ex officii noſtri debito teneamur exceſſus corrigere ſubditorum, ne ſanguis ipſorum, ideſt Anima de noſtris manibus requiratur, & ſepius eveniat, quòd Clerici atrocia perpetrantes, propter noſtrorum, vel Ordinariorum aliorum abſentiam miniſtrorum fugiunt, & evadunt, & ſic crimina remanent impunita, ſub pœna excommunicationis diſtrictè præcipimus, ut ſi quis Clericus homicidium, ſacrilegium, incendium, vel furtum, raptum mulieris cujuscumque, incantationem, vel aruſpicium, vel aliud delictum, quod captionem requirat in noſtris Civitate, Diœceſi, vel Provincia commiſerit, vel aliquem atrociter, niſi defendendo ſe, vulneraverit, per Archidiaconum, vel Archipresbyterum, vel Abbatem, vel ſi aliquis iſtorum præſens non fuerit, per Priorem, ſeu Rectorem, vel Cappellanum illius Eccleſiæ, in cujus Parochia dicta crimina commiſſa fuerint capiatur, & captus ad nos, vel ſuum Ordinarium, & Diœceſanum in cujus Diœceſi deliquerit, ad expenſas noſtras, vel dicti Diœceſani per Clericos adducatur ſub fida cuſtodia pariter, & cautela, adhibitis ad hoc, ſi opus fuerit, brachio ſæculari. Hoc autem fieri volumus, & mandamus ſine fraude, ut Clerici ab illicitis arceantur, & Laicorum ſcandalum ex impunitate Clericorum delinquentium proveniens evitetur. Si quis autem prænominatorum negligentiam, vel fraudem commiſerit, arbitrio Ordinarii veniat puniendus.

Statuimus à Clericis delinquentibus tales pœnas, ſeu mulctas per noſtros, & aliorum Ordinariorum officiales, & curiales exigi, & levari in pias cauſas, & licitas noſtro, vel Vicarii noſtri, aut ipſorum Ordinariorum arbitrio, expendendas; pro bannis ſcilicet fructuum ſubtractorum, aut aliis pro eundo de nocte ſine lumine poſt tertium ſonum campanæ, vel tubæ, & pro cruentationibus, & iſtibus violentibus, & aliis caſibus cõtingentibus, de quibus per antiquas conſtitutiones, & inſtituta provincialia certa pœna impoſita non habetur, quales à Laicis in hujsmodi caſibus conſuetum eſt exigi, & levari per Curiam temporalem, & ſæculares Dominos in Civitate Diœceſi, & Provincia Beneventana, ſeu alias pœnas, de quibus nobis, aut Vicario noſtro, vel ſingulis Suffraganeis noſtris, aut eorum Vicariis videbitur faciendum, & nihilominus damna paſſis ſatisfactionem facere teneantur.

Pœnæ ejuſmodi, & mulctæ in pias cauſas expendendæ.

Satisfactio ſtatuta fiat damna paſſis.

In conſtitutionibus quoque antiquis cavetur, quòd quicumque Clericus, vel perſona Eccleſiaſtica furtum commiſerit, violentiam, vel rapinam in re valente unciam auri unam, vel infrà, in quinque unciis ſupra; in re valente a una uncia ſupra uſque ad quinque, in decem unciis venit puniendus. Si in re valente uncias quinque, arbitrio Diœceſani puniatur, quas pœnas ipſo facto incurrunt, & plus,

Pœna, in Clericum, vel Eccleſiaſticum, qui furtum, violentiam, ſeu rapinam commiſerit.

Digitized by Google

pius, aut minus puniendi ſunt perſonæ, furti, rapinæ, violentiæ qualitatibus inſpectis ad arbitrium judicantis.

CAP. XVIII.

Parochi Ordinarios, vel eorum Vicarios informent de Clericorum criminibus.

SAcerdotes parochiales bono zelo, & non odio de Clericis ſuæ Parochiæ vitio incontinentiæ, ſeù aliis gravioribus criminibus manifeſtè diffamatis, Nos vel Vicarium noſtrum, aut Suffraganeos noſtros, vel eorum Vicarios ſecretè informare procurent, ut erga correptionem eorum celeriter occurratur: Et hoc in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipimus, & mandamus, licèt per ſtatuta antiqua Provincialia ad pœnam etiam unius uncię, noſtræ, & Suffraganeorum Curiæ applicandæ omnibus Archipresbyteris dudum præceptum fuerit, & per nos confirmatum eſt, ut omnes Clericos cujuſcumque ſtatus, aut conditionis exiſtant in eorum Civitatibus, ſivè Caſtris, aut locis commorantes concubinarios infra dies decem, poſtquam ſciverint, revelare teneantur, quæ ſtatuta præſentibus confirmamus.

Pœna non revelantibus inflicta.

CAP. XIX.

De Clericis, qui ab omni privilegio Clericali ſunt excluſi, ob habitum dimiſſum.

ILli autem Clerici, qui dimittunt tonſuram, & habitum Clericalem ex iniquitate, & malitia cōtra Deum, & juſtitiam, & honeſtatem Cleri armis acceptis inverecundè crudelitati, & enormitati ſcelerum ſe immiſcent, & ibi deprehenduntur, etiam nulla monitione præmiſſa, quouſque ſe corrigant.

Item ſi gobardia, vel * *inſtrionatu* per annum fuerint, vel breviori tempore, & ter moniti, non deſiſtunt.

*Forſan * hiſtrionatu.*

Item bigami, à foro Eccleſiaſtico omni Clericali privilegio ſunt excluſi.

Clerici etiam, qui non dimiſſo habitu Clericali, ut Laici mercantias, & negotiationes Clericis prohibitas exercent, privilegium de non præſtandis tallijs in muneribus laicalibus poſt trinam monitionem amittunt.

Undè ad hoc, ut perdatur Clericale privilegium, oportet, quòd ad actum penitus contrarium ordini tranſeatur. Si enim non eſſet actus prorſus contrarius, puta ducendo virginem in uxorem, vel faciendo ſe militem, dummodo ſæva non exerceat, & ex officio, puta recipiēdo officium occidendi, vel mutilandi condemnatos à Judice ſæculari, vel torquendi reos, vel officium advocationis in cauſis criminalibus poteſt, clericaliter vivere, & gaudere privilegiis Clericalibus, licèt non promoveri.

Quid requiratur, ad hoc, ut perdatur Clericale privilegium.

Et idem ſi quis ex ira, vel impetu aliquem occiderit, vel mutilaverit; non enim propter hoc amittit privilegium Clericale, etiamſi in Apoſtaſiam hoc fecerit, vel ſi in officio exiſtens fecerit, dummodo non dimiſerit tonſuram, vel habitum Clericalem, niſi ter admonitus ſe corrigere noluiſſet.

E' converſo verò, quia nonnulli, cum non ſint Clerici in opprobrium ordinis clericalis, & quandoque elufionem, & ſubterfugium Judicis ſæcularis, quaſi Clericali caractere inſigniti incedunt, cum tonſura, & habitu clericali, per ſtatuta antiqua, quibus hoc prohibitum eſt, in una uncia auri veniunt per ſui Diœceſani Curiam puniendi.

Pœna in eos, qui ſe Clericos ſimulant, cum revera non ſint.

CAP. XX.

De Beneficiorum Collatione.

DIſtrictè prohibemus, ne aliquis Rectoriam, ſeù Vicariam alicujus Eccleſiæ hujus Diœceſis, vel aliarum Diœceſium in Provincia Beneventana præſumat ab aliquo recipere, niſi prius præſentatus fuerit nobis, vel Diœceſanis, vel Suffraganeis à nobis, vel dictis Suffraganeis curam recipiat animarum, cum de jure nullus, præterquam Ordinarius Epiſcopus curam poſſit committere Animarum, & ideo quantumcumque beneficium conferatur ab alio, quàm Diœceſano, licet ex conſuetudine, tamen is, cui collatum eſt, adminiſtrare non debet, nec poſſeſſionem adiſpici beneficii ſibi collati, niſi auctoritate Diœceſani. Conſuetudinem verò contrariam judicamus corruptelam, & ideo talis à cura removendus eſt, niſi Diœceſanus ſecum duxerit diſ-

ſpenſandum. Et hoc intelligimus in Prioratibus conventualibus,& Eccleſiis curam animarum habentibus: Simplicia enim beneficia, & jura alia poſſunt de conſuetudine conferri, & eorum poſſeſſio adipiſci abſque Diœceſani authoritate, ubi de privilegio, vel conſuetudine præſcripta legitima hoc appareret. Sed hoc, ſatis corruptum comperimus in noſtris Diœceſi, & Provincia, & animos multorum induratos,& quia vertitur in periculū animarum, ſatis correptione indiget, & nos quædam, ut potuimus ſanius reducendo correximus.

Nemo dignitatem ullam Eccleſiaſticam invadere, aut occupare, aut detinere præſumat auctoritate propria neque per ſe neque per alium, abſque inſtitutione canonica.

Per ſtatuta quoque antiqua Provincialia monitione canonica præcedente inde ſolenniter publicata, prohibitum eſt, ne quis Clericus, aut Laicus cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, præſumat, vel attentet accipere, occupare, invadere, vel detinere dignitatem, perſonatum Eccleſiarum, ſeu aliud quodcumque beneficium Eccleſiaſticum authoritate propria per ſe, vel alium, aut poſſeſſiones, fructus, redditus, & proventus eorundem abſque inſtitutione canonica, ſeù collatione Prælati, ad quem noſcitur pertinere, aut de adminiſtratione Abbatiarum, & Eccleſiarum ipſarum ſe aliquatenus intromittat,aut de juribus earum aliquid recipiat, vel tractet, etiamſi jus aliquod patronatus, vel electionis, aut præſentationis habeant in eiſdem abſque voluntate, & mandato Rectorum Eccleſiarum illarum, quibus Rectoribus, eædem dignitates, perſonatus, vel officia, ſeù beneficia conceſſa fuerunt per Prælatos eoſdem: Alioquin tales præſumptores, invaſores, & detentores beneficiorum, & Eccleſiarum, & bonorum ipſarum abſque conceſſione, & licentia ſpeciali ſupradicta, & poſſeſſionem acceptantes, & Cappellani pro eis in divinis ſervientes in dictis dignitatibus, perſonatibus, Eccleſiis, & beneficiis, niſi infra menſem deſtiterint, excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto. Fructuum quoque reſtitutionem, quos ſuos non fecerunt, facere tenentur.

Pœna ejuſmodi invaſoribus, & detentoribus inflicta

Prohibemus inſuper ne aliquis curam, ſeu Vicariam curam animarum audeat ſuſcipere, vel dimittere noſtra licentia, vel Diœceſani ſui, non obtenta. Undè meritò in Provinciali Concilio conſtitutum eſt, quòd quicumque inſtitutus, ſeu confirmatus Abbas, Archipresbyter, vel Rector antequam poſſeſſionem adipiſcatur Abbatiæ, Archipresbyteratus, vel Rectoriæ,ſeù beneficii cujuſcumque, litteras ſuæ collationis, inſtitutionis, vel confirmationis habere, cum effectu procurent,in teſtimoniū Juris ſibi competentis à nobis, vel Diœceſano ſuo, aut ab illo, ad quem ipſius beneficii cujuſcumque collatio inſtitutio ſpectabat, vel confirmatio, ſigillatas. Alioquin collationes, inſtitutiones, ſeu cōfirmationes, ſi quis contra præfatam ordinationem facere præſumpſerit nullæ, irritæ ſunt ipſo jure,omnique jure eiſdem præſumptoribus acquiſito, eò ipſo privati, nulluſque eiſdem tanquam Abbatibus, Archipresbyteris, aut Rectoribus obedire tenetur, aut aliquo modo reſpondere. Supradictis quoque adjicimus, ne aliquis recipiat duas, niſi eſſent in Eccleſiis annexatis.

Litteras ſuæ collationis, inſtitutionis, vel confirmationis habeat quiſque, cum effectu procuret.

Sectis ſtrictæ erunt collationes, inſtitutiones, ſeu confirmationes.

Per conſtitutiones quoque Provincialis Concilii proviſum eſt,nequis beneficium, vel beneficia ad noſtram collationē, vel cujuſlibet alterius Ordinarii ſpectantia,ut commendata,ſeu aliter abſque juſto titulo recipiat: Alioquin excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrit. Eandem quoque excommunicationis ſententiam incurrunt tenentes unum beneficium curatum, & aliud ſimile præſumentes recipere; non reſignantes prius nobis, aut illis, ad quos ſpectat collatio eorundem. Scientes etiam, & non revelantes, infra menſem eodem modo in excommunicationem incurrant. Recipientes verò beneficium cum cura habendo aliud ſimile beneficium ſine diſpenſatione legitima, ipſis beneficiis privati ſunt ipſo facto.

Excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrit qui beneficia ad ordinarii collationem ſpectantia abſque juſto titulo recipit.

Diſtrictè ſub pœna privationis beneficij, & unius unciæ prohibentes, nequis beneficium habens, cui cura Animarum imminet ad ſerviendum aliquam Eccleſiam curatam alterius nomine, ſivè cum petitione, ſivè ſine petitione accipere,abſque ſui Diœceſani licentia, ſeu Curiæ ſuæ præſumat quoquo modo, cum in hoc verſetur ambitionis vitium, & deſertio ſervitii ſui proprij beneficii, quòd quandoque aliis committitur minus dignis, & unuſquiſque debet manere in ea vocatione, qua vocatus eſt, legitima cauſa ceſſante.

Pœna in eos, qui alicui Eccleſiæ curatæ, alterius nomine ſerviunt: nō ad eos ſpectat propriæ Eccleſiæ curæ.

No-

Quibus commendari debeant Eccleſiæ Parochiales.

Notandum quoque circa prædicta, quòd Eccleſiæ Parochiales nulli debent commendari, niſi eis, qui ſunt ætatis legitimæ, & in ſacrario conſtituti; nec eſt commendanda Eccleſia niſi uni una, & neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ ſuadente; nec debet excedi commendata ultra ſex menſium ſpatium, quidquid aliter autem actum eſt, nullius eſt firmitatis; immo irritum nunciamus ipſo jure. Et licèt talis ſic recipiens in commendam, Procurator, potiùs cenſeatur, quàm Prælatus, vel Rector, tamen interim ipſa Eccleſia vacare non dicitur, quia titulum canonicum habet, & de fructibus Eccleſiæ ſibi, ac miniſtris providere poteſt, & quod ſupereſt, in utilitatem Eccleſiæ convertere debet.

Commendator Eccleſiam habens, ſi aliud beneficium impetrare velit, debet de commendata facere mentionem.

Caveat quandoque commendatam Eccleſiam habens, quòd ſi aliud beneficium impetrare velit, tenetur de commendata facere mentionem. Et ſi talis Eccleſia ſit de jure patronatus, in facienda commenda vocetur Patronus, vel alius, qui ex tali commenda lædi poſſet: morte verò commendantis, commenda ipſa nunquam expirat.

Duas commendatas Eccleſias habere non liceat.

Duas quoque commendatas Eccleſias habere non licet, ſicut nec duas intitulatas: permittitur tamen habere unam commendatam, & aliam intitulatam.

Reſcinditur abuſus eorum, qui ultra ſeptem Miſſas in hebdomada in beneficium aſſecuti fuerint.

Et quia dudum ad noſtrorum Prædeceſſorum, & noſtrum pervenit auditum, quòd nonnulli Canonici, & Sacerdotes, tam in noſtra majori Beneventana Eccleſia, quàm aliis Eccleſiis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ lucris temporalibus potiùs inhiantes, non quæ Jeſu Chriſti ſunt quærentes, ultra ſeptem Miſſas in hebdomada in beneficium fuerunt aſſecuti, & aſſequi nitebantur, & tanquam non valentes perſonaliter deſervire, ut tenebantur, per ſubſtitutos etiam minus legitimè ſervire faciebant, contra tenorem, & mentem ſacrorum Canonum. Ideo auctoritate Provincialis Concilii ſalubriter conſtitutum eſt, canonica monitione præmiſſa, ut infra quindecim dierum ſpatium à die publicationis ex tunc computandorum, quicumque Canonici, & Sacerdotes Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ etiam in eis commorantes, deberent nobis, aut noſtro Vicario, ſeu Diœceſanis, vel eorum Vicariis numerum dictarum Miſſarum revelare, & nihilominus Miſſas ultra ſeptem numero, & ipſarum beneficia obtinentes haberent, in manibus eorum ad quos ſpectaret collatio, ſeu præſentatio, reſignare. Et ne in futurum ultra præfatum numerum non debeant, ſeu non debeat aliquis de prædictis Canonicis, ſeu Sacerdotibus acceptare, ſeu retinere, alioquin ex tunc, quos nos, & ex nunc Miſſis omnibus, & infra numerum prædictum, privatos nunciamus, ac privatos eſſe volumus, & decernimus in his ſcriptis, & ad fructuum, ſeu emolumentorum ex dicta cauſa perceptorum reſtitutionem eos teneri declaramus, quos in fabricam cujuslibet Cathedralis Eccleſiæ converti volumus, & applicari.

Monentur ii ad quos cappellarum & Miſſarum præſentatio ſeu inſtitutio ſpectat, ne plures Miſſas, ſeu Cappellas numero, quam ſuperius expreſſum eſt conferant.

Similique modo moniti fuerunt, & in præſenti etiam nos monemus omnes, & ſingulos Clericos, & Laicos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, ad quos Cappellarum, & Miſſarum præſentatio, ſeu inſtitutio, in quibuſcumque Eccleſiis, etiam in noſtra majori Beneventana pertinet, nec de cætero Canonicis, & Sacerdotibus plures Miſſas, ſeu Cappellas numero, quam ſuperiùs eſt expreſſum conferant. Alioquin præſentationem, ſeu inſtitutionem nullam decernimus ipſo facto, & de fructibus ſimili modo, ut proximè diſponimus, ac etiam ordinamus.

Secus præſentatio, ſeu inſtitutio nulla erit ipſo facto.

Statuta quædam ad vitandum in præſentationibus ſimoniæ periculum.

Nullus Clericus juramentum, ſeu promiſſionem aliquam faciat Patronis; antequam præſentetur, propter periculum ſimoniæ. Undè antiquis ſtatutum eſt conſtitutionibus, quòd nullus Patronus Eccleſiæ, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, cujuſcumque ſtatus, præeminentiæ, aut dignitatis exiſtat, litteras collationis, ſeu inſtitutionis Eccleſiæ præſentati, ſeu in futurum præſentandi penes ſe habeat, ſeu retineat quoquo modo, imo penes inſtitutum, donec vixerit, debeant remanere.

Et quòd nullus Patronus Eccleſiæ, Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ quocumque quæſito colore recipiat, nec recipere poſſit quotam aliquam fructuum, ſeu redditiuum ipſius Eccleſiæ ab inſtituto prædicto, nec aliquid annuum ab hujuſmodi præſentato, ſeu præſentando per eum. Contrarium verò facientes in præmiſſis caſibus tam dantes, quàm recipientes excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto, & nihilominus ipſi præſentati,

Pœnæ tranſgreſſoribus irrogata.

tati, vel inſtituti eisdem beneficiis ſunt privari, & nos privatos ipſo facto nuntiamus.

Alias* multi. Tranſactiones nullæ, ſeu compoſitiones ſi fiant à beneficiatis, dum movetur eis quæſtio ſuper beneficiis abſque Ordinarii licentia.

Quia verò docuit experientia, quòd * *nulli* Clerici beneficiati Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ noſtræ, dum movetur eis quæſtio ſuper beneficiis per alios Clericos, vel ex terrore Domini temporalis, veniunt ad tranſactiones, & compoſitiones, & diviſiones fructuum per ſe ipſos, ſeu Laicis intervenietibus beneficia ipſa, ſeu fructus dividentes, ſeu certam quotam, quæſtionem moventi, promittentes, non inſpecto ſi titulum habet, aut cauſã juſtam, quæ propter ſervitium Eccleſię diminuitur, & alia illicita propterea inſequuntur, quia beneficia Eccleſiaſtica ſine diminutione conferuntur, & tales diviſiones à jure improbantur. Idcircò tranſactiones, & compoſitiones tales, & ſimilia fieri abſque Diœceſani Epiſcopi, ſeu Curiæ ſuæ licentia, & authoritate prohibemus, & aliter factas, irritas, & nullas pronuntiamus, & declaramus. Contrarium verò deinceps præſumentes, tam provocantes, quàm ſuſtinentes ipſis beneficiis, ſupor quibus factæ fuerunt, authoritate præſentis Concilii privatos fore declaramus ipſo facto.

Pœna in eos, qui contrafaciunt.

Clerici, dum beneficia vacant ad Dominos temporales ne recurrant, ut ab iis litteras pro obtinendo beneficio impetrentur.

Et quia nonnulli vitio ambitionis irretiti, dum beneficia vacant Dominos temporales, aliosque Magnates adeunt, litteras eorum, & preces importunas ad Prelatos, & ad alios, ad quos beneficiorum ipſorum collatio, & inſtitutio ſpectat, impetrantes, propter quód ſæpè ipſi Prælati, & alii indignationem, & odium ipſorum Potentum, & laicorum incurrunt, cum periculo corporali, & detrimento Eccleſiarum ipſarum non modico, & quòd pejus eſt, propterea, ſicut experientia docuit, ut plurimum beneficia ipſa conferuntur indignis, quæ non diſcrepant, nec fieri contingunt abſque vitio ſimoniæ. Eisdem ſtatutis Provincialibus ſtatutum eſt, ut quicumque Clericus quocumque ſit quæſito colore litteras Dominorum, potiſſimè temporalium, ut pręmiſſum eſt pro aliquo* *interpretando*, vel obtinendo beneficio impetraverit, vel aliàs obtinuerit per ſe, vel per alium directè, vel indirectè ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat, & collatio, ſeu inſtitutio vigore dictarum litterarũ facta nulla, caſſa, & irrita permaneat, ipſeque ſic inſtitutus amovendus eſt tanquàm indignus, & nihilominus fructus inde perceptos, ut reſtituere teneatur declaratum.

Pœna ex Provincialibus ſtatutis delinquẽtibus inflicta.

Aliàs* impetrando.

TITVLVS XII.

De Veneratione Eccleſiarum, & immunitate, & rerum Eccleſiaſticarum alienatione.

CAP. I.

De veneratione Eccleſiarum.

Forſan* Eccleſias.

Eccleſiæ ſuppellectibus, animantibus, brutis non exponendæ.

Quia quidam Clerici ſic exponunt ſuppellectilibus, & aſinis propriis, & alienis* ut potiùs domus laicæ, quàm Dei Baſilicæ videantur. Idcirco firmiter prohibemus, ne hujusmodi ſuppellectilia, & aſinæ in Eccleſiis admittantur, niſi propter guerram, aut incendia repentina, ſeù alias neceſſitates urgentes ad eas oportet habere refugium. Sed tamen quód neceſſitate ceſſante, res in loca priſtina reportentur, arcas etiam, & vegetes pro grano, aut pro vino retinendis, præcipimus penitus amoveri. Alioquin poſt annum in uſus pauperum converti faciemus. In tempore autem neceſſitatis hæc fieri ſuſtinemus, & ea dumtaxat durante.

Neque in ea retinendæ trabes, & quæ ad divinum cultum non pertinent, niſi neceſſitas urgeat.

Idque ſub excommunicationis pœna ex antiquis cõſtitutionibus.

Per conſtitutiones quoque antiquas, cum Eccleſiæ orationum, non repoſitoriæ domus eſſe debeant, excommunicationis incurrunt ſententiam omnes, & ſiugnli vegetes, & trabes, & quæcumque alia ad divinũ cultum non pertinentia reponentes, aut facientes reponi incurrunt. Hanc autem Conſtitutionem ad proximo dicta reducimus interpretandam, *ut inſpiciatur neceſſitas, &c.*

Nec in iis convivia celebranda.

Eccleſiæ quoque, cum omnibus ornamentis ſuis debent teneri mundæ, nec debent ibi fieri convivia, vel homines jacere, niſi propter hoſtiles incurſus.

Pœna in eos ſtatuta, qui convivia in Eccleſiis celebrant, vel in iis ludos choreas, vel alia vitia exercẽt.

Per ſtatuta itaque antiqua convivia in Eccleſiis facientes, ad pilam, vel taxillos ludentes, choreas exercentes, lenocinia, fornicationes, adulteria, inceſtus, ſtuprum, necnon nefandam libidinem perpetrare reprobis auſibus, non verentes, & participes in

præ-

Hæ pœnæ comprehendunt participes etiam, & eos qui auxilium, conſilium, vel favorem præſtant.

prædictis, vel aliquo præmiſſorum auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, maximè in majori Beneventana Eccleſia, aut infra domos, ſeu cappellas ipſarum Eccleſiarum ad divinum officium deputatas, vel in cimiteriis, ſeu campanilibus, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Pœna Laicis inflicta ludentibus ibidem ad azardum.

Laici quoque ludentes ad azardum in majori Beneventana Eccleſia, vel ambitibus ſuis, vel in aliis Eccleſiis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ in tarinis auri duobus Cameræ Archiepiſcopali, ſeu Diœceſani cujuslibet in ſua Diœceſi applicandis vice qualibet puniantur.

Alis inſuper pœna iiſdem inflicta.

Et quia ſæpè contingit ex nefario ludo hujuſmodi blaſphemias provenire, & quòd pejus eſt iidem ludentes quandoque Sanctorum imagines, ſeù picturas devaſtare, & deturpare præſumunt, in eorum animam periculum, & opprobrium Dei, & ſanctorum, & Sanctarum. Ideo per eadem ſtatuta in uncia auri una dictę Cameræ applicanda ſunt, puniendi, præter pœnā fuſtigationis ab aliis cōſtitutionibus impoſitam; quæ quia vix ſine ſanguinis effuſione fieri poſſet, ut ſtet talis delinquens in ſcala, quando dicetur Miſſa in Epiſcopatu committimus prout viſum fuerit judicanti.

Eccleſiæ incaſtellari, ſeu murari nō debent in belli uſum.

Nullò etiam modo debent Eccleſiæ incaſtellari, vel murari, ut inde fiat guerra, vel ut ibi recipiantur illi, qui faciunt, vel facere volunt guerram, & præcipuè Malandreni; propter metum autem paganorum, hæreticorum, & piratarum, ſeu prædonum, poſſet benè, auctoritate tamen Epiſcopi præcedente, Eccleſia incaſtellari, & muniri, ut inde fiat guerra, & poſſent refugium ibi habere Clerici, & Laici, potiſſimè Parochiani, & alii innocentes defendendo ipſam Eccleſiam, & ea, quæ intus ſunt; ceſſante tamen neceſſitate, ſicut prædictum eſt, ceſſet, & ipſa incaſtellatio. Sic de facto dudum ordinavimus de Eccleſia Civitatenſi noſtra Suffraganea, dum viſitabamus.

Niſi id fiat in favorem fidei.

CAP. II.

Veſtimenta ligna, ſeu lapides Eccleſiarum ad uſus profanos, non transferantur.

Ligna, ſeu lapides Eccleſiarum in aliis uſibus non ponantur, niſi in ædificatione, ſeu reparationis alterius Eccleſiæ, vel hoſpitalis, ſeu clauſtri, vel dormitorii, vel in clauſura cimiterii, ſeu in alio honeſto ædificio ad opus Clericorum Eccleſiis ſervientium deputato, vel in palatio Epiſcopi, non tamen in coquina, aut in vineis paſtinandis, vel ſimilibus. In laicorum autem ædificiis, ſeu uſibus non ponantur. Sed nec in ſæculare habitaculum de cætero cōvertantur, ſivè ſint Monaſteria, ſivè Eccleſiæ, ſivè hoſpitalia authoritate Epiſcopi ſui fundata, vel ędificata. Quod enim ſemel Deo dedicatum eſt, ampliùs ad uſus humanos, non eſt convertendum.

Et idem obſervetur de veſtimentis, cortinis, vaſis, & aliis Eccleſiaſticis ornamentis, quæ non debent pollui nuptiarum conviviis, vel aliis ſtallarum uſibus, ne transgredientes ſentiant ultionem, quæ Balthazar Regem percuſſit. Credimus tamen, quòd ſi Legatus Apoſtolicæ Sedis, vel Archiepiſcopus, vel Epiſcopus reciperetur ab Epiſcopo, vel Capitulo, vel Archipresbytero, vel Abbate, aut Monaſterio, tunc benè poſſit ordinari Domus Eccleſiaſtica in qua reciperetur, cortinis, & ornamentis Eccleſiæ, ubi alia non eſſent ornamenta.

Idem de veſtimētis ſervandum, & alliis ſacris ornamentis.

Præcipientes, ut Eccleſiæ vaſa miniſterii Altaris, corporalia, pallæ, & veſtimenta miniſtrorum munda, & nitida obſerventur ad pœnam unius Auguſtalis. Ad corporale autem lavandum proprium habeatur vas, in quo nihil aliud fiat, & lavetur per Sacerdotem, vel Diaconum tantùm, & aqua ablutionis infrà Eccleſiam, ubi conculcari non poſſit abſcondatur.

De mūditia vaſorū & ornamentorum Eccleſiæ, aut altari inſervientium.

CAP. III.

A quibus benedicenda, & conſecranda ſint veſtimenta, ac ornamenta Eccleſię, & Altari inſervientia.

Veſtimenta, & ornamenta miniſtrorum Eccleſiarum, & Altaris

dictum eſt, & à jure etiam præter pœnitentiam,cum diſtinctione tamen, quia pro injuria facta in perſonam Eccleſiaſticam, eſt major excommunicatio ipſo jure. Pro injuria commiſſa in rebus, eſt minor excommunicatio, niſi quis incenderet Eccleſiam, vel frangeret, quod pleniùs declarabitur *in titulo de ſententia excommunicationis*. Alia eſt pecuniaria,& hæc qualis,& quanta ſit à jure diverſimodè traditur: nam pœna fractæ immunitatis Eccleſiæ ſolvenda eſt ipſi Eccleſiæ: pœna violatæ Eccleſiæ debet eſſe Eccleſiarum ſolidum,cum publica pœnitentia, aliàs pœna debet eſſe triginta librarum excommunicati argenti ſolvenda Epiſcopis, vel Abbatibus, aut aliis perſonis, quibus ſacrilegii querimonia juſtè pertinet.

Pœna illius, qui percuſſit Epiſcopum, aut Presbyterum, vel Clericum.

Pœna illius, qui percuſſit Epiſcopum, eſt, ut bona ſua in manus Eccleſiæ ipſius Epiſcopi tradantur: & ſi in Clericum, vel Presbyterum hoc præſumpſerit pœnitentiæ,& depoſitioni ſubjaceat, & hoc expreſſum *in titulo de ſententia excommunicationis* latiùs. Circa tamen has diverſitates, ut quidam dicunt,conſuetudines Eccleſiarum attendantur, & arbitrium judicantis.

CAP. V.

Veſtes, vel vaſa Sacra dum reficiuntur non debent iterum conſecrari: nec reliquiæ antiquæ oſtendantur extra caſſas.

Veſtes, vel vaſa ſacra dum reficiuntur non debent iterum conſecrari, quamdiu in iis nõ mutatur forma.

ET notandum, quòd veſtes ſacræ ſi ruptæ fuerint poſſunt reparari, & refici, nec eſt opus, eas iterato, ſeu de novo conſecrari, etiam ſi opponatur pannus non ſacratus, vel filum non ſacratum; nam quamdiù remanet forma ſacræ veſtis,licèt per plures partes reficitur,ſemper eadem,& prima cenſetur. Non ſic ſi forma mutetur, vel ſolvatur,& idem de calice: nam ſi reparatione indigeat,dummodo non moveatur cupa ſuperior, vel illa non patiatur martello, vel alio inſtaumento in reparatione, nõ eſt opus nova conſecratione, aliàs ſic.

Laici veſtimentis benedictis non utantur.

Inhibemus, ne Laici infra Eccleſiam, vel extra ad proceſſionem, vel ad aliud divinum officium utantur veſtimentis benedictis; nec laici, qui neſciunt cantare,vel legere infrà cancellos in Choro cum Clericis ſtent, vel ſedeant, dum divina officia celebrantur: ſed propter generalem conſuetudinem ad milites, & Magnates, & eorum uxores, hoc non extendimus.

Antiquæ reliquiæ non oſtendantur extra caſſas.

Prohibemus ne antiquæ reliquiæ à modo extra caſſas nullatenus oſtendantur, ſed nec exponantur venales, inventaſque de novo publicè venerari nemo præſumat,niſi priùs authoritate Summi Pontificis fuerint approbatæ.

Neque exponantur venales, eademque inventa, nemo publicè venerari præſumat abſque Sũmi Pontificis authoritate.

Prælati quoque, aut Archipresbyteri, & Abbates, non permittant eos, qui ad eorum Eccleſias cauſa venerationis accedunt propter miracula, quæ ibi fiunt variis figmentis, aut falſis documentis decipi,ſicut occaſione quæſtus in plerique locis fieri conſuevit, prout noſtris vidimus temporibus de Eccleſia Sanctæ Mariæ propè Capuam, ubi multi concurſum propter falſa privilegia de plena indulgentia habuerunt: Quæ privilegia fuerunt Romæ de mandato Domini Urbani Papæ V. tanquam falſa combuſta, & nos locum combuſtionis vidimus. Sed non negamus, quin cuilibet liceat alicui defuncto,quem credebat bonum virum porrigere preces, ut pro eo intercederet ad Deum, quia Deus fidem attendit illorum, ſicut in præſenti vidimus, & videmus magnum ante noſtros oculos fidei teſtimonium de præfato Urbano Beatiſſimo Papa vita functo, cujus bonitatem vitæ claris miraculis oſtendit Altiſſimus invocantibus, & deprecantibus eum. Venerationes igitur, quæ fiunt ſibi, & picturæ improbari non deberent, aut deſpici. Sed benè credimus, quòd pro talibus donec canonizati fuerint, & catalogo ſanctorum adjuncti, non licèt facere officium ſolenne, vel preces ſolennes.

Conficta miracula non proponenda, neque falſa privilegia in materia de indulgentiis.

Laus Urbani Papæ V.

Quæ veneratio fieri poſſit defunctis, quos credimus bonos viros.

Corpora Sanctorum, quæ ſunt perpetuæ tradita ſepulturæ, non ſunt de loco ad locum transferenda ſine licentia Summi Pontificis, niſi neceſſitate imminente, & tunc authoritate Epiſcopi; & * *quandoque* non eſt perpetua ſepultura,etiam ſine cujuſcumque authoritate, ut quidam, aſſerunt.

Corpora Sanctorum perpetuæ tradita ſepulturæ nõ ſunt de loco ad locum transferenda. Aliàs * quando.

CAP. VI.

De pollutione Eccleſię, ejusque benedictione.

In Eccleſia polluta non ſunt celebranda divina officia, niſi prius reconcilietur.
Alia reconciliatio requiritur,ſi ejusmodi Eccleſia erat conſecrata, alia ſi non erat conſecrata.

Item prohibemus, ne in Eccleſia conſecrata ſanguinis violenti, aut humani ſeminis effuſione polluta, priuſquam per Epiſcopum reconciliata fuerit divina officia celebrentur. Si verò in Eccleſia non conſecrata hoc fieri contingat aqua per Epiſcopum exorcizata primò aſpergatur, & reconcilietur per ſimplicem Sacerdotem auctoritate tamen Epiſcopi, antequam in ea divina officia celebrentur, & quam citò fieri poterit conſecretur.

Quænam ſit aqua exorcizata.

Intelligimus autem aquam exorcizatam illam, quæ fit cum vino ſale,& cinere, & ſic utimur, prout in rationabili Divinorum officiorum clariùs ponitur. Licèt quidam de alia aqua, & per ſimplicem Sacerdotem,ut moris eſt in diebus Dominicis benedicta, intelligant.

Quid agendum ſi pollutio in cemeterium conjunctū Eccleſiæ, & cemeterium ab Eccleſia ſeparatum.

Si autem in cimiterio hæc fieri cōtigerit ante reconciliationē per Epiſcopum factam, non ſepeliantur corpora defunctorum in eo; & intelligimus prædicta, quando cimiterium eſt conjunctum Eccleſiæ conſecratæ; nam ſuper uno polluto, vel violato aliud, & aliud pollutum, ſeu violatū cenſetur, ſecus ſi ſeparatum; ſed in caſu converſo ſecus eſt: nam polluto cimiterio Eccleſiæ contiguo, non debet Eccleſia reputari polluta. Et ſi plura ſint cimiteria, pariete tamen intermedio conjuncta, uno violato, non cenſetur aliud violatum, licèt etiam inter ipſa ſit oſtium, vel tranſitus de uno ad aliud: Et hoc vide in Pontificali libro, ubi ordinatur recōciliatio præmiſſa.

Quid ſi pollutio, ſeu violatio accidat ex caſu fortuito non imputando.

Vbi autem caſu fortuito, qui non imputandus accideret violatio, tunc alia erit reconciliatio Eccleſiæ, alia cimiterii, ſicut dicitur in conſecratione Eccleſiæ, & Altaris, & quia hæc materia ſatis quotidiana in his maximè partibus, in quibus quilibet vult habere ſuam Eccleſiam, & ſic multæ, collapſæ remanent, & utinam ſola devotione erga Deum moveantur, qui etiam quæ ſunt ſua reddere ſibi nolunt,in peccato viventes decimis,& oblationibus Deum,& Eccleſias fraudantes, & in ultimis, non reſtituentes, quod potiùs fieri, aut antiquas Eccleſias reparari, quam novas fabricare laudaremus: ipſaque materia ſatis ignoratur,ideo aliqua circa hęc interſerimus.

CAP. VII.

Nullus Eccleſias, vel cappellas, vel oratoria, vel hoſpitalia, aut alia loca ſacra ædificare, aut Altare erigere preſumat, ſine ſpeciali Diœceſani licentia.

Diſtrictè inhibentes, ut nullus pręſumat Eccleſias ædificare, cappellas, vel oratoria, hoſpitalia, vel alia loca Religioſa in Civitatibus, Diœceſibus Provinciæ Beneventanæ, nec in noſtris Civitate, & Diœceſi, ſeu Altaria erigere ſine licentia ſpeciali noſtra, vel Diœceſani cujuſlibet, etiamſi ad id moveretur propter ſomnia, vel inanes revelationes, aut quamlibet aliam cauſam.

Quid facere debet Epiſcopus cum prædicta ædificantur vel eriguntur.

Epiſcopus enim debet primò crucem figere, & atrium deſignare, & primarium lapidem ponere,& dotem competentem facere aſſignari, & ſic quòd ſufficiat ad luminaria,& ad vitā miniſtrorum, & hoſpitalitem, & jura Epiſcopalia; licèt hodie in iſtis modicis cappellis non curetur de tanta dote, quia non exiguntur jura Epiſcopalia, nec hoſpitalitas, niſi forſan Epiſcopus ratione quatredatici aliquid, vel ſuperioritatis reſervare. Si tamen talis Eccleſia,vel Cappella provenirct ad pinguiorem fortunam, poſſet tunc Epiſcopus etiam viſitare. Et ſi iſta non interveniſſent, non debet talis Eccleſia conſecrari, quòd ſi omiſſum fuerit peti,& aſſignari in conſecratione ſuppleatur, aliàs etiamſi in conſecratione omiſſum fuerit compellatur fundator,vel ejus hęredes per Epiſcopum,quia ad hoc tenentur ſi ſolvendo ſunt.

Quid agendum, ſi Epiſcopus prædicta omiſerit.

Quod ſi omiſerit Epiſcopus primarium lapidem ponere, & Crucem figere, & alia ſupradicta, dicimus, quòd poteſt * ſepeliri poſtea, & ſufficit, quòd ſine deſtructione ædificii fiat circuitus, & modicum rumpatur murus,& ibi lapis benedictus per Epiſcopum ponatur, & dicantur omnia prout in Pontificali habentur, tanquam ſi modò hoc factum eſſet. Et hoc ſepè de facto habuimus, & paucos reperimus, qui hoc ſcirent,etiam, ubi cavetur in jure.

Forſan * ſuppleri.

Quo in loco Eccleſia ædificari debeat.

Item Eccleſia non debet fieri, niſi in loco utili, & honeſto, & fundo proprio, & quamvis in alieno ſolo privati fabricata fuerit, ignorante Domino ſoli, nihilominus Eccleſia remanebit, nec efficietur propter hoc cenſualis, vel tributaria, ſed aliàs Dominus ſoli ſervabitur indemnis per eum, qui conſtruxit, vel per Epiſcopum, cujus authoritate facta eſt, vel conſecrata, ſi hoc diligenter, ſicut debet, nō inquiſivit.

Quid agendum ſi nova Eccleſia ædificata fuerit in ſolo alterius Eccleſiæ.

Si verò ſolum erat alteriùs Eccleſiæ, tunc illa ſic fabricata remanebit illi Eccleſiæ, cujus ſolum erat, ratione juris patronatus ſubjecta; ſi tamen Dominus ſoli Laicus fuerit, ſciens, & non contradicens, tunc ſibi imputetur, quia non contradixit.

CAP. VIII.

Quæ requirantur, ut quis cenſeatur Eccleſiæ Patronus

Ut autem quis patronus cenſeatur requiruntur hæc, quæ in hoc verſu continentur.

Patronum faciunt dos, ædificatio, fundus, quòd ſi Eccleſia fuerit ſine authoritate Epiſcopi ædificata, ipſe Epiſcopus Diœceſanus poteſt ſibi eam vendicare, quia ſibi applicatur in odium ſic ædificantis.

Oratorium privatum cuicumque privato permittitur.

Permittitur autem cuilibet privato habere Oratorium privatum in domo ſua, & ibi orare, ſicut habet communis harum partium obſervantia. Sed multum cavere deberent ſic facientes, ne in cameris ſuis, aut locis ubi tenent, & faciunt Oratoria, quidquam in honeſtum, aut turpe exercerent.

Nihil tamen inhoneſtum, aut turpe in ejuſmodi oratoriis exercendum.

Neque celebratur in iis Miſſa ſine authoritate Epiſcopi.

In talibus autem oratoriis privatorum fidelium non debet Miſſa celebrari ſine authoritate Epiſcopi, & propter neceſſitatem, & tunc ſine præjudicio juris parochialis Eccleſiæ, nec in feſtis præcipuis, ſed aliis diebus, & hoc debet continere licentia, quando * *proceditur* à Diœceſano. Clericus verò, qui aliter ibi celebraret in tali loco deponendus eſſet. Oratorium autem in forma Eccleſiæ nulli licet fabricare, vel habere ſine authoritate Epiſcopi generali, vel ſpeciali. Hoſpitale verò ſine oratorio ad recipiendū pauperes poteſt quilibet authoritate propria facere, tamen talis locus non gaudet Eccleſiaſtica libertate, ideo emi, & vendi poteſt.

Forſan * *conceditur.*

CAP. IX.

Deſtruenda, nec conſtruenda ſunt altaria ſine licentia Epiſcopi.

Altaria autem in Eccleſia non conſecrata inſtruere, & erigere, ſeu fabricare licet Præsbyteris, inconſecrata verò non ſine authoritate Epiſcopi, deſtruenda tamen non ſunt altaria ſine conſenſu Epiſcopi.

Quæ requirantur, ut poſſit quis fabricare, aut erigere altare infra aliquam Eccleſiam.

Dicimus autem, quòd nulli licet fabricare, ſeu erigere altare infra aliquam Eccleſiam ſive cum dote, ſive ſine dote, aut cum retentione juris patronatus, ut multi fecerunt, niſi interveniat conſenſus Rectoris Eccleſiæ, cum authoritate Diœceſani, ſicut nec infra Parochiā alicujus Eccleſiæ altera Eccleſia ædificari, propter præjudicium Juris Parochialis, & quia Eccleſia, & ſolùm ejus ad Rectorem ſpectat, nullus poteſt ſibi infrà jus acquirere ſine ipſius voluntate, & conſenſu.

Quæ item requirantur, ut poſſit quis jura patronatus de novo in aliqua Eccleſia acquirere.

Prohibemus itaque nequis jura patronatus de novo in aliqua Eccleſia præſumat acquirere, ſeu ſibi vendicare, aut poſſeſſionem ipſius juris, ſeu quaſi de novo tanquam hæres, vel aliàs accipere, niſi cum conſenſu, & licentia cujuſlibet Ordinarii, ſeù Curiæ ſuæ, cujus præjudicium tangitur, alioquin privandum declaramus, niſi ex juſta cauſa remittatur. Multos enim audivimus talia præſumpſiſſe, quia nullum jus habebant, niſi ex uſurpatione, & tyrannide, quibus quàm plures utuntur in hac parte, in ſuarum periculum animarum. Super quibus advertant Diœceſani, de quorum præjudicio agitur, ut veiint clarè ſcire, ſi ius patronatus competat, & ex qua cauſa.

Advertant Epiſcopi, ut perſpicuè ſciant, ſi juſpatronatus verè competat, & ex qua cauſa.

CAP. X.

De Eccleſiarum, ſeu Altarium Conſecratione.

Altaria etiam viatica ſine reliquiis conſecrari poſſe.

Et licèt Altaria infixa in Eccleſiis non poſſint conſecrari ſine reliquiis, altaria tamen viatica ſine tabula poſſunt etiam ſine reliquiis conſecrari. Nos tamen contrarium ſervavimus, quia ſic videtur habuiſſe antiqua prædeceſſorum noſtrorum obſervantia, & communiter apponuntur, & hoc volumus obſervari, ut in

 majo-

majori veneratione habeantur.

Piſcopus poteſt ſimul in una Eccleſia plura altaria fixa conſecrare, & plures ſimul tabulas, ſive Altaria viatica.

Epiſcopus autem poteſt ſimul in una Eccleſia plura Altaria fixa conſecrare, & etiam tabulas, ſive Altaria Viatica, ſicut poſſunt plures Epiſcopi ſimul conſecrari. Eccleſiam ſolus Epiſcopus conſecrare poterit, nec poteſt alteri, niſi Epiſcopo delegare, ſicut nec reconciliationem Eccleſiæ conſecratæ, quia ea, quæ ſunt ordinis, & dignitatis, alteri inferiori delegari non poſſunt.

Eccleſiæ conſecratio non poteſt, niſi Epiſcopo delegari.

Conſecrari autem poteſt Eccleſia Dominicis diebus, & etiam privatis, licèt honeſtiùs credamus de Dominicis diebus, & feſtivis. Hæc omnia, & forma conſecrationis in Pontificali libro plenìus continentur.

Quibus diebus conſecrari poſſit, aut debeat Eccleſia.

Et ſciendum, quòd ex quo Eccleſia fuit ſemel conſecrata, vel altare, non ſunt iteratò reconcilianda, dummodo forma debita fuerit obſervata.

Non ſunt iteratò reconcilianda Eccleſiæ conſecratæ ſeu altaria, ſi ſervata fuerit debita forma.

Si tamen Eccleſia conſecrata, & ſit totaliter combuſta, ſicque etiam parietes combuſti, & dirupti ſunt omnes, vel major pars, & poſt de novo reparata, ſive ex eiſdem lapidibus, ſive aliis, tunc iteratò erit conſecranda. Et idem ſi tota ſit funditùs diruta, vel major pars, vel per aduſtionem deſtructa, ſive devaſtata enormiter, & in his caſibus omnes ſolennitates ſunt adhibendæ.

Caſus, in quibus Eccleſiæ conſecratæ ſunt iteratò conſecrandæ.

Si autem parietes ſunt ſucceſſivè reparati, quia eadem cenſetur Eccleſia, non eſt reconſecranda, ſed ſufficit aquæ aſperſio, cum ſolennitate Miſſæ per modum reconciliationis. Sed ſi ſolummodo tectum, vel aliqua pars ejus combuſta eſt, & remanent parietes integri, tunc non eſt, finita reparatione, reconſecranda Eccleſia.

Caſus, in quibus ſunt iteratò conſecrandæ.

Item reconſecratur Eccleſia, quando dubitatur an fuerit conſecrata, puta ſi non apparet aliqua ſcriptura de hoc in inſtrumento dotationis, vel in libro Eccleſiæ, vel in aliqua columna, vel tabula marmorea, nec apparet etiam unus teſtis de viſu, vel auditus quælibet enim iſtarum probationum ſufficeret * ubi eſſet de hoc contentio, per quam tolleretur probatio, vel niſi alteri fieret præjudicium, ſi adhiberetur fides tali probationi.

Reconſecratur Eccleſia quando dubitatur an fuerit conſecrata.

Quæ probationes conſecrationem Eccleſiæ ſufficienter probent.
Forſan * auſi.

C A P. XI.

Quibus ex cauſis Eccleſiæ ſint reconcilianda.

PRopter homicidium autem, vel adulterium, vel enormem ſanguinis effuſionem violentam, vel fornicationem, licèt Eccleſia non ſit reconſecranda, tamen reconcilianda eſt, cum ſit ex præmiſſis polluta, & contaminata. Et ideo notanter de enormi, & violenta ſanguinis effuſione poſuimus, ut intelligamus de facta per contentionem, & ex animoſitatem; nam ſi eſſet modica, vel levis, ut ſi quis fortè dum * *contemnit* cum aliquo in Eccleſia impeto facto offendat eum in naribus, vel cum ungue excoriet aliquantulum ſanguinis effuſione, & ſine animo effundendi ſanguinem, vel in ore leviter, non eſſet Eccleſia reconcilianda; & idem ſi de lapide, vel ligno, vel alio cadente de Eccleſia fortuito caſu aliquis occidatur in ea, vel ſi aliquis furioſus ſe ibi præcipitaverit, aut ictu proprio occiſus fuerit.

Forſan * contendit.

Idem ſi Martyr infra Eccleſiam occidatur; nam ejus ſanguine non polluitur Eccleſia, ſed potiùs conſecratur.

Martyris occiſi ſanguine non polluitur Eccleſia, ſed potius conſecratur.

Si tamen aliquis in Eccleſia lethaliter vulneratur, & poſt moriatur extra Eccleſiam in domo ſua, vel alibi, quia ibi mori intelligitur, ubi cauſam mortis accepit, reconciliabitur Eccleſia. Propter pollutionem in ſomnis habitam infra Eccleſiam, non reconciliabitur.

Polluitur Eccleſia ſi quis ibi lethaliter vulneretur, etiam ſi extra Eccleſiam deinde moriatur.

At non polluitur propter pollutionem in ſomnis habitam.

Si vir infra Eccleſiam debitum reddat uxori, vel è converſo, aut cauſa prolis eiicit; licèt quidam dicant quia videtur occultum, potiùs Papam conſulendum, quam reconciliandam Eccleſiam; tamen dicimus, cum aliis eſſe reconciliandam, & idem pro vitio ſodomitico ibi perpetrato.

An polluatur ſi conjux cónjugi debitum reddat, vel ibi coeat prolis cauſa.

Propter occultam autem fornicationem, aut adulterium infra Eccleſiam commiſſum, ſuper quo pluries fuimus conſulti, non reconciliabitur Eccleſia, ſed propter manifeſtam, & quando publica fama eſſet de hoc, & uterque delinquentium, vel alter eorum publicè crimen confiteretur * *Abſolutionum* enim, & difficile ſatis videtur propter hujuſmodi occultas pollutiones, cum forſan potiſſimè in his

An polluatur propter occultam fornicationem, aut adulterium.

Forſan * Abſonum.

his partibus ſæpius à quibuſdam viliſſimis Presbyteris, & aliis quandoque in vigiliis Sanctorum committantur, teſte Domino, & noſtra conſcientia, cui pluries revelatum eſt, de quibus nulla fama, aut ſcandalum eſt; per Epiſcopum, qui non poteſt alii committere, fieri ſolennes reconciliationes Eccleſiæ conſecratæ, quia ſic oportet quotidie diſcurrere; quidam tamen conſulunt tutius eſſe, & ſi fiat reconciliatio in omni eventu, etiam ſi non ſit publicum; Et hoc ideo, ut is, qui ibi peccavit, conteratur, & confundatur, & alii hoc videntes terreantur, & arceantur, & ſimili, & ut Eccleſia in majori reverentia habeatur. Cavendum tamen, ne etiam ſigno pœnitens denudetur.

Quid agendum è Confeſſario, qui pollutionem Eccleſiæ per confeſſionem ſcit.

Sacerdos autem, qui hoc ſcit per confeſſionem tutiùs faciat; ſi Epiſcopo revelet in genere, ſic dicendo. Talis Eccleſia indiget reconciliatione, nihil plus quæratis à me. Talis autem Sacerdos ſic ſciens hoc in confeſſione ſalva conſcientia poterit ibi celebrare, non tamen ubi aliàs eſſet violata, vel polluta, cum interim organa ſint ſuſpenſa. Sed ſi de facto celebraret, licèt graviter peccaret, non tamen eſſet irregularis; niſi fuiſſet propter hoc Eccleſia ipſa interdicta per Epiſcopum, puta dicendo: *Interdicimus talem Eccleſiam propter violationem, &c.* Nam ex generali regula, celebrans in loco interdicto irregularis eſt.

Celebrans in loco interdicto eſt irregularis.

Eſt autem attendendum, quòd ſicut ad Epiſcopum ſpectat Eccleſiarū conſecratio, ſic & reconciliatio, vel poteſt alteri Epiſcopo delegare, non diſtincto à quo fuerit aqua benedicta. Nam unus Epiſcopus poteſt aquam benedicere, & alter reconciliare. Et hoc tenendum de Eccleſia conſecrata.

Auctoritate Papæ poteſt cōmitti ſimplici Sacerdoti reconciliatio Eccleſiæ conſecratæ.

Si verò non ſit conſecrata, tunc poteſt committi ſimplici Sacerdoti, ut ſuperiùs expreſſimus. Auctoritate autem Papæ etiam poſſet committi de Eccleſia conſecrata, ſicut multos vidimus impetrantes.

CAP. XII.

Quando iterum Altaria conſecranda ſunt.

Altaria ſemel cōſecrata, non debent iterum conſecrari, niſi ſigillum Altaris fractum fuerit, vel amotum, vel diminutum, vel tabula ipſa ſuperior moveatur, vel rumpatur.

Altaria quoque ſemel conſecrata non debent iterum conſecrari, niſi ſigillum Altaris, idest lapidis, cum quo ſigillantur reliquiæ, quod quandoque ponitur in medio tabulæ, ſive menſæ, quandoque retro, quandoque ante, quandoque à latere, quandoque ſub tabula, & clanditur ipſa tabula fractum fuerit, vel amotum, vel diminutum, vel tabula ipſa ſuperior moveatur, vel rumpatur; his enim caſibus altare reaprandum eſt, & iterum conſecrandum, etiam ſi fuerit in Eccleſia conſecrata: quia alia conſecratio Eccleſiæ, alia Altaris. Et idem dicimus ſi mota fuerit junctura, quæ adhæret ſtipiti. Vndè ſi aliquis de lapidibus principalibus ſtipitis tangentibus menſam, ut puta ſi ſuper quatuor columnas fundata ſit menſa Altaris, & una illarum movetur, menſa nihilominus remanente immota, reconſecrari debet Altare, ſecus de lapidibus parietis, vel de ipſo pariete cum lateraliter compaginatum eſt Altare, ſicut eſt in pluribus Eccleſiis: nam propter motionem parietis, aut lapidum, dummodo Altare immotum remaneat, non reconciliabitur Altare.

Idem dicendum ſi mota fuerit junctura quæ adhæret ſtipiti.

Quòd ſi menſa, vel tabula enormiter fracta fuerit, puta in angulo, vel cornu, cum in angulis, vel cornibus fiat conſecratio, reconſecrari debet, & reaptari. Quòd ſi menſa tota cum ſibi adhærētibus moveatur, nō oportet conſecrari, ſicut de Altari portatili, qui de loco ad locum movetur, & portatur. Et hoc dummodo lapis ſuperior non ſeparetur ab eo, cui cōpaginatum eſt, quòd ſi aliquid additum fuerit ad logitudinem, vel latitudinem Altaris, ſic tamen, quòd formam non amitteret, non eſt recōſecrandum. Et idem de Altaribus cōſecratis, in quibus Presbyteri degradati celebraſſent; & ſic dicimus de indumentis Sacerdotalibus, in quibus Presbyteri degradati, vel ſchiſmatici celebraſſent, non ſunt propter hoc iterum benedicenda. Corpora etiam mortuorum à talibus ſepulta, non ſunt propter hoc exhumanda.

Vel ſi menſa tota cum ſuis adhærentibus moveatur.

CAP. XIII.

Quę Cæmeteria conſecrari non debent.

Conſecrari non debent Cęmeteria, in quibus corpora Paganorum, vel Hæreticorum ſunt ſepulta.

Cimiteria vero in quibus corpora Paganorum, vel Hæreticorū ſunt ſepulta, conſecrari non debent. Et idem de excommunicatis. Et ſi excommunicati ſepulti eſſent in cimite-

te-

terio conſecrato, corpora, vel oſſa, ſi diſcerni poſſunt exhumari debent, & expelli procul. Et ſi in Eccleſia, quæ tunc reconciliatione indiget parietes radendi ſunt: facta verò abſolutione à ſententia excommunicationis de mandato Diœceſani ſollenni, ſicut viverent, poſſunt reduci ad priſtinam ſepulturam: priùs tamen, ut diximus facta reconciliatione.

Reconciliatione indiget Eccleſia, vel qualibet alia res ſacra ab Epiſcopo publicè excommunicato cõſecrata.

Item ſi Eccleſia, vel Cimiterium, vel aliud quodcumque ſacrum ab Epiſcopo publicè excommunicato conſecratur, vel benedicitur, reconciliatione indiget, antequam fideles utantur talibus tanquam ſacris.

Præcipientes, ut in qualibet Parochiali Eccleſia noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, calix cum patena argenteus, ſi commodè fieri poterit habeatur.

Altaria etiam viatica ſint tantæ longitudinis, & latitudinis, ut poſſint capere hoſtiam, & calicem, aliàs nullus celebrare præſumat.

C A P. XIV.*

De Eccleſiaſtica Immunitate.

Iudices, ſeu Officiales ſeculares in Eccleſiis, vel cimiteriis Laicorum cauſae, & lites nõ audiant.

Neque ſiant in iiſdem ſocietates, vel publica parlamenta.

Item prohibemus, ne Iudices, Bajuli, Officiales, Iuſtitiarii ſæcnlares, ſeu Nuntii eorum, Commiſſarii in Eccleſiis, maximè Cathedralibus, vel cimiteriis cauſas, contentiones, lites, ſeu placita audiant Laicorum. Non fiant in Eccleſiis Societates, & publica parlamenta, ceſſent vana, & prophana colloquia, non permittant Sacerdotes talia fieri in Eccleſiis, vel cimiteriis, aut in hoſpitalibus, ſed nec incarcerationes hominum Laicorum per Iudices, aut Dominos temporales ibi fiant. Sed nec negotiationes, & præcipuè nundinarum, nec fori cujuſcumque tumultus, nec edicta, ſive banna per Laicos: nam proceſſus ſæcularium Iudicum, & ſententiæ prolatæ in locis illis, ipſo jure non valent.

Neque incarcerationes hominum laicorum per judices, aut Dominos temporales.

Neque negotiationes neque nundinæ, neque edicta.

Proceſſus, & ſententiæ ſæcularium judicum, in ejuſmodi locis prolatæ ipſo jure non valent.

Sed nec permittant Sacerdotes in locis prædictis choreas fieri, nec dici cantilenas prophanas, & ſæculares.

Neque in ejuſmodi locis celebrentur choreæ, neque recitentur cantilenæ profanæ.

Ludi theatrales, cũ larvis arceantur ab Eccleſiis.

Ludos etiam theatrales, & cum larvis in Eccleſiis fieri prohibemus, & cauſa ludribii, ſicut in rochulis, vidimus, uti veſtibus ſine habitu Canonicorum, Monachorum, & aliorum Religioſorum: alioquin graviter punientur tam veſtientes, quàm eis cõpræſtantes, non tamen prohibemus fieri repreſentationes ſecundùm feſtivitates, ſicut præſepe Domini, Mariã, & Ioſeph, Herodem, & Magos, & ſimilia, quæ magis ad compunctionem induceunt, quàm ad laſciviam, vel aliam voluptatem.

Neque repræſentationes ibi fiant, cum abuſu veſtiũ Canonicorum, aut Religioſorum.

Non tamen prohibemus repræſentationes ſecundùm feſtivitates ad compunctionem inducentes.

Item præcipimus, quòd nullus Laicorum, ſeu Officialium Curiæ ſæcularis, ſeu quicumque alius hominem, ſeu mulierem, ſeu bona eorum de Eccleſia, Cimiterio, hoſpitali, vel domo Religioſa extrahant violenter, ſed quòd à Rectoribus, & Clericis, & aliis Gubernatoribus locorum prædictorum defendantur, & alimenta eis ſi indigent caritativè præſtentur, nec ab aliquo extrahantur, ſine noſtra, aut cujuslibet Diœceſani licentia ſpeciali, niſi publicus latro, vel nocturnus depopulator agrorum, ſeu qui homicidium, vel mutilationes membrorum in dictis locis committere non veretur, quæ niſi ad prædicta loca, ad quæ confugiunt crederent defendi, ſe nullatenus ipſa maleficia in dictis locis fuerant commiſſuri. Et hoc ſemper eſt præſumendum in iſto caſu, niſi de contrario conſtaret per evidentia * *judicia*.

Non ſunt extrahendi ab Eccleſiis qui ad eas confugiunt ſine ſpeciali Diœceſani licentia.

Neque eorundem bona.

Vel * *indicia*.

Quorundam itaque inſolentia perverſorum, qui Dominum Jeſum Chriſtum verbis tantummodo profitentur, nec Deum timere, nec homines revereri pro ſuorum atrocitate factorum manifeſtiſſimè convincuntur, in tantam accepimus temeritatis infamiam prorumpiſſe, quod confugientes ad Eccleſiarum, & locorum prædictorum tutelam contra ju ris utriuſque ſtatuta, & Eccleſiaſticam libertatem inde extrahunt, aut ibidem vulnerant, ſeu mutilare præſumunt, & nonnunquam ultimum eis ſupplicium inferentes, aut iſta fieri præcipiunt, vel procurant, vel conſilium, vel opem adhibent in tantis ſceleribus perpetrandis. Nos hujuſmodi ſacrilegorum exceſſus deteſtabiles, & horrendos, quos non ſolùm rei evidentia docet exercuiſſe inhumaniter, ſed inoleviſſe jam præſumptione damnabili recenſita præteritorum memoria comprobat, & declarat caſtigatione Canonica prohibere volentes duximus ſtatuendum, quòd taliter delinquentes excõmunicationis ſententiæ, quam in ipſos deferimus in his ſcriptis ſubjaceant ipſo facto.

Pœna excommunicationis ipſo facto inuſta iis, qui hanc immunitatẽ violant.

Quam quidem ſententiam locorũ Ordi-

Ordinarii præſentis authoritate Concilii, & alii noſtri ſubditi ſolenniter in ſubjectis ſibi Eccleſiis denuntiari faciant, & uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari, & feuda, ac beneficia, quæ in illis Eccleſiis obtinent, protinus ipſis Eccleſiis committantur; filii quoque eorum ad Eccleſiaſtica beneficia obtinenda eo ipſo reddantur inhabiles, & indigni, niſi per Sedem Apoſtolicam, cum eis fuerit diſpenſatum.

CAP. XV.

Ad quę alia loca privilegium immunitatis extendatur.

Hoc privilegium, & violationis pœna extenditur ad Eccleſias etiam nō conſecratas, fundatas tantùm authoritate Epiſcopi.

ET præmiſſum privilegium immunitatis, & pœnam violationis extendimus per omnia ad Eccleſias etiam non conſecratas, dummodo auctoritate Epiſcopi fundatæ fuerint, & ædificatæ. Et idem de Eccleſiis interdictis, cum ſit Dei privilegiū principaliter, qui non peccat.

Et ad Eccleſias etiam interdictas.

Extenditur etiam in caſu, quoquis confugit ad Corpus Chriſti, eique adhæret, cum portatur à Sacerdote.

Et idem de confugiente, & adhærente ad Corpus Chriſti, etiam dum portatur à Sacerdote. Et idem de palatio Epiſcopi, ut confugientes habeant defenſionem ſimilem, & violantes eandem pœnam incurrant, non habita diſtinctione, an adhæreant Eccleſiæ, vel non: Oratoria verò privata non habent talem immunitatem, cū poſſunt quotidiè ad aliam formam mutari.

Et ad Palatium Epiſcopi.

Oratoria privata non habent talem immunitatem.

Et notandum circa hanc materiā, quòd quamdiù eſt infrà dicta loca confugiens, non eſt detinendus, nec conſtringendus, ſeu vinculandus, nec veſtis, nec requies, nec victualia deneganda, quæ miniſtrabit Eccleſia, vel major loci illius, ſi aliud non habeat: ſicut Rector carceris habet, & tenetur providere captivis, ſi aliunde non habeant, & ſub eadem immunitate exire poterit Eccleſiam ad requiſitę naturę uſum in debitis locis, etiam infra quadraginta paſſus ſi ſit Cathedralis, & Matrix Eccleſia, vel infra triginta, ſi ſit alia Eccleſia, non tamen intelligimus hoc de Cappellis, quæ ſunt infrà ambitum murorum Civitatis, Caſtri, vel Villæ.

Ad Eccleſiam confugiens quo pacto detinendus ibi ſit.

Judæi quoque, pagani, & excommunicati, ſi propter crimen commiſſum confugiunt ad dicta loca, gaudent immunitate.

Judæi quoque, & pagani immunitate gaudent, ſi propter crimen ad Eccleſiam confugiunt.

CAP. XVI.

In Eccleſiis Parochialibus in quibus habitant Monachi, per Monachum Populus non regatur; nec novi cenſus Eccleſiis imponantur.

ITem in Eccleſiis Parochialibus, in quibus habitant Monachi populus per Monachum non regatur. Et ſic prohibemus.

Item prohibemus, ne Eccleſiis novi cenſus imponantur, vel veteres augeantur, nec partem redituum Eccleſiarum, ſeu ipſas Eccleſias præſumant de novo Religioſi ſuis uſibus applicare, nec portionem debitam, & antiquam Rectorum, ſeu Cappellanorum diminuant, nulluſque ad præſentationem Religioſorum, ad curam alicujus Eccleſiæ admittatur, niſi tantum ei aſſignatum fuerit de proventibus Eccleſiæ, quòd inde poſſit jura Epiſcopalia ſolvere, hoſpitalitatem tenere, & congruam ſuſtentationem habere.

Eccleſiis novi cenſus non imponantur neque veteres augeantur.

CAP. XVII.

De Alienatione Rerum Eccleſiaſticarum.

ITem diſtrictè prohibemus bona mobilia, calices, libros, & alia ornamenta Eccleſiarum vendi obligari, ſeu alienari ſine noſtra licentia ſpeciali, aut Diœceſani. Nec etiam ſine noſtra licentia, aut cujuslibet Diœceſani, alicui titulum, ſeu ſtipendium in Eccleſiis per aliquem aſſignari; in contrarium verò facientes in præmiſſis, ſi Prælatus fuerit unius unciæ, ſi inferior tare. 15. incurrere volumus ipſo facto noſtro arbitrio, vel Diœceſani erogandam.

Nec etiam ſine ejuſdem licentia poteſt alicui titulus, ſeu ſtipendiū in Eccleſiis aſſignari.

Pœna tranſgreſſoribus irrogata.

Quia verò nonnulli, Prælati, Abbates, tam regulares, quàm ſæculares, atque Capitula, & Collegia, Archipresbyteri Eccleſiarum, Rectores, & alii Clerici, Eccleſiaſticęque perſonæ Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ noſtræ juriſdictionis cupiditatis vitio laborantes domus, hortos, vineas, terras, & alia Eccleſiaſtica bona immobilia ad longum tempus locare in emphiteuſim concedere, & alienare etiam ad quinquennium, permutare, vel transferre qualitercumque abſque legitima cauſa præſumunt in ipſius contractus ini-

Circa bona immobilia nā prorſus poteſt contractum ullum alienationis exercere aut acceptare neqi contractum quinquennalem celebrare, ſeu alterius temporis, etiam in caſibus a jure permiſſis, ſine ſpeciali Diœceſani licentia, ac ſervata juris ſolennitate, & firma Curiæ Beneventanæ conſueta.

ſpenſandum. Et hoc intelligimus in Prioratibus conventualibus, & Eccleſiis curam animarum habentibus: Simplicia enim beneficia, & jura alia poſſunt de conſuetudine conferri, & eorum poſſeſſio adipiſci abſque Diœceſani authoritate, ubi de privilegio, vel conſuetudine præſcripta legitima hoc appareret. Sed hoc, ſatis corruptum comperimus in noſtris Diœceſi, & Provincia, & animos multorum induratos, & quia vertitur in periculū animarum, ſatis correptione indiget, & nos quædam, ut potuimus ſaniùs reducendo correximus.

Nemo dignitatem ullam Eccleſiaſticam invadere, aut occupare, aut detinere præſumat auctoritate propria neque per ſe neque per alium abſque inſtitutione canonica.

Per ſtatuta quoque antiqua Provincialia monitione canonica præcedente inde ſolenniter publicata, prohibitum eſt, ne quis Clericus, aut Laicus cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, præſumat, vel attentet accipere, occupare, invadere, vel detinere dignitatem, perſonatum Eccleſiarum, ſeu aliud quodcumque beneficium Eccleſiaſticum authoritate propria per ſe, vel alium, aut poſſeſſiones, fructus, redditus, & proventus eorundem abſque inſtitutione canonica, ſeù collatione Prælati, ad quem noſcitur pertinere, aut de adminiſtratione Abbatiarum, & Eccleſiarum ipſarum ſe aliquatenus intromittat, aut de juribus earum aliquid recipiat, vel tractet, etiamſi jus aliquod patronatus, vel electionis, aut præſentationis habeant in eiſdem abſque voluntate, & mandato Rectorum Eccleſiarum illarum, quibus Rectoribus, eædem dignitates, perſonatus, vel officia, ſeù beneficia conceſſa fuerunt per Prælatos eoſdem: Alioquin tales præſumptores, invaſores, & detentores beneficiorum, & Eccleſiarum, & bonorum ipſarum abſque conceſſione, & licentia ſpeciali ſupradicta, & poſſeſſionem acceptantes, & Cappellani pro eis in divinis ſervientes in dictis dignitatibus, perſonatibus, Eccleſiis, & beneficiis, niſi infra menſem deſtiterint, excommunicationis ſententiam incurrant ipſo facto. Fructuum quoque reſtitutionem, quos ſuos non fecerunt, facere teneantur.

Pœna ejuſmodi invaſoribus, & detentoribus inflicta

Prohibemus inſuper ne aliquis curam, ſeu Vicariam curam animarum audeat ſuſcipere, vel dimittere noſtra licentia, vel Diœceſani ſui, non obtenta. Undè meritò in Provinciali Concilio conſtitutum eſt, quòd quicumque inſtitutus, ſeu confirmatus Abbas, Archipresbyter, vel Rector antequam poſſeſſionem adipiſcatur Abbatiæ, Archipresbyteratus, vel Rectoriæ, ſeù beneficii cujuſcumque, litteras ſuæ collationis, inſtitutionis, vel confirmationis habere, cum effectu procurent, in teſtimoniū Juris ſibi competentis à nobis, vel Diœceſano ſuo, aut ab illo, ad quem ipſius beneficii cujuſcumque collatio inſtitutio ſpectabat, vel confirmatio, ſigillatas. Alioquin collationes, inſtitutiones, ſeu cōfirmationes, ſi quis contra præfatam ordinationem facere præſumpſerit nullæ, irritæ ſunt ipſo jure, omnique jure eiſdem præſumptoribus acquiſito, eò ipſo privati, nulluſque eiſdem tanquam Abbatibus, Archipresbyteris, aut Rectoribus obedire tenetur, aut aliquo modo reſpondere. Supradictis quoque adjicimus, ne aliquis recipiat duas, niſi ſint in Eccleſiis annexatis.

Litteras ſuæ collationis, inſtitutionis, vel confirmationis habere quiſque, cum effectu procuret.

Secus irritæ erunt collationes, inſtitutiones, ſeu confirmationes.

Per conſtitutiones quoque Provincialis Concilii proviſum eſt, ne quis beneficium, vel beneficia ad noſtram collationē, vel cujuſlibet alterius Ordinarii ſpectantia, ut commendata, ſeu aliter abſque juſto titulo recipiat: Alioquin excommunicationis ſentētiam ipſo facto incurrit. Eandem quoque excommunicationis ſententiam incurrunt tenentes unum beneficium curatum, & aliud ſimile præſumentes recipere; non reſignantes priùs nobis, aut illis, ad quos ſpectat collatio eorundem. Scientes etiam, & non revelantes, infra menſem eodem modo in excommunicationem incurrant. Recipientes verò beneficium cum cura habendo aliud ſimile beneficium ſine diſpenſatione legitima, ipſis beneficiis privati ſunt ipſo facto.

Excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrit qui beneficia ad ordinarii collationem ſpectantia abſque juſto titulo recipit.

Diſtrictè ſub pœna privationis beneficij, & unius unciæ prohibentes, nequis beneficium habens, cui cura Animarum imminet ad ſerviendum aliquam Eccleſiam curatam alterius nomine, ſivè cum petitione, ſivè ſine petitione accipere, abſque ſui Diœceſani licentia, ſeu Curiæ ſuæ præſumat quoquo modo, cum in hoc verſetur ambitionis vitium, & deſertio ſervitii ſui proprij beneficii, quòd quandoque aliis committitur minus dignis, & unuſquiſque debet manere in ca vocatione, qua vocatus eſt, legitima cauſa ceſſante.

Pœna in eos, qui alicui Eccleſiæ curatæ, alterius nomine ſerviunt: nā ad eos ſpectat propriæ Eccleſiæ curam.

No-

Quibus commendari debeant Eccleſiæ Parochiales.

Notandum quoque circa prædicta, quòd Eccleſiæ Parochiales nulli debent commendari, niſi eis, qui ſunt ætatis legitimæ, & in ſacrario conſtituti; nec eſt commendanda Eccleſia, niſi uni una, & neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ ſuadente; nec debet excedi commendata ultra ſex menſium ſpatium, quidquid aliter autem actum eſt, nullius eſt firmitatis; immo irritum nunciamus ipſo jure. Et licèt talis ſic recipiens in commendam, Procurator, potiùs cenſeatur, quàm Prælatus, vel Rector, tamen interim ipſa Eccleſia vacare non dicitur, quia titulum canonicum habet, & de fructibus Eccleſiæ ſibi, ac miniſtris providere poteſt, & quod ſupereſt, in utilitatem Eccleſiæ convertere debet.

Commendator Eccleſiam habens, ſi aliud beneficium impetrare velit, debet de commendata facere mentionem.

Caveat quandoque commendatam Eccleſiam habens, quòd ſi aliud beneficium impetrare velit, tenetur de commendata facere mentionem. Et ſi talis Eccleſia ſit de jure patronatus, in facienda commenda vocetur Patronus, vel alius, qui ex tali commenda lædi poſſet: morte verò commendantis, commenda ipſa nunquam expirat.

Duas commendatas Eccleſias habere non licet.

Duas quoque commendatas Eccleſias habere non licet, ſicut nec duas intitulatas: permittitur tamen habere unam commendatam, & aliam intitulatam.

Et quia dudum ad noſtrorum Prædeceſſorum, & noſtrum pervenit auditum, quòd nonnulli Canonici, & Sacerdotes, tam in noſtra majori Beneventana Eccleſia, quàm aliis Eccleſiis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ lucris temporalibus potiùs inhiantes, non quæ Jeſu Chriſti ſunt quærentes, ultra ſeptem Miſſas in hebdomada in beneficium fuerunt aſſecuti, & aſſequi nitebantur, & tanquam non valentes perſonaliter deſervire, ut tenebantur, per ſubſtitutos etiam minus legitimè ſervire faciebant, contra tenorem, & mentem ſacrorum Canonum. Ideo auctoritate Provincialis Concilii ſalubriter conſtitutum eſt, canonica monitione præmiſſa, ut infra quindecim dierum ſpatium à die publicationis ex tunc computandorum, quicumque Canonici, & Sacerdotes Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ etiam in eis commorantes, deberent nobis, aut noſtro Vicario, ſeu Diœceſanis, vel eorum Vicariis numerum dictarum Miſſarum revelare, & nihilominus Miſſas ultra ſeptem numero, & ipſarum beneficia obtinentes haberent, in manibus eorum ad quos ſpectaret collatio, ſeu præſentatio, reſignare. Et ne in futurum ultra præfatum numerum non debeant, ſeu non debeat aliquis de prædictis Canonicis, ſeu Sacerdotibus acceptare, ſeu retinere, alioquin ex tunc, quos nos, & ex nunc Miſſis omnibus, & infra numerum prædictum, privatos nuntiamus, ac privatos eſſe volumus, & decernimus in his ſcriptis, & ad fructuum, ſeu emolumentorum ex dicta cauſa perceptorum reſtitutionem eos teneri declaramus, quos in fabrica cujuslibet Cathedralis Eccleſiæ converti volumus, & applicari.

Reſcinditur abuſus eorum, qui ultra ſeptem Miſſas in hebdomada in beneficium aſſecuti fuerint.

Monentur ii ad quos cappellarum & Miſſarum præſentatio ſeu inſtitutio ſpectat, ne plures Miſſas, ſeu Cappellas numero, quam ſuperius expreſſum eſt conferant.

Similique modo moniti fuerunt, & in præſenti etiam nos monemus omnes, & ſingulos Clericos, & Laicos Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, ad quos Cappellarum, & Miſſarum præſentatio, ſeu inſtitutio, in quibuſcumque Eccleſiis, etiam in noſtra majori Beneventana pertinet, nec de cætero Canonicis, & Sacerdotibus plures Miſſas, ſeu Cappellas numero, quam ſuperiùs eſt expreſſum conferant. Alioquin præſentationem, ſeu inſtitutionem nullam decernimus ipſo facto, & de fructibus ſimili modo, ut proximè diſponimus, ac etiam ordinamus.

Secus præſentatio, ſeu inſtitutio nulla erit ipſo facto.

Statuta quædam ad vitandum in præſentationibus ſimoniæ periculu.

Nullus Clericus juramentum, ſeu promiſſionem aliquam faciat Patronis; antequam præſentetur, propter periculum ſimoniç. Undè antiquis ſtatutum eſt conſtitutionibus, quòd nullus Patronus Eccleſiç, Civitatis, Diçceſis, & Provinciç, cujuſcumque ſtatus, præeminentiç, aut dignitatis exiſtat, litteras collationis, ſeu inſtitutionis Eccleſiç præſentati, ſeu in futurum præſentandi penes ſe habeat, ſeu retineat quoquo modo, imo penes inſtitutum, donec vixerit, debeant remanere.

Et quòd nullus Patronus Eccleſiç, Civitatis, Diœceſis, & Provinciç quocumque quæſito colore recipiat, nec recipere poſſit quotam aliquam fructuum, ſeu reddituum ipſius Eccleſiç ab inſtituto prædicto, nec aliquid annuum ab hujuſmodi præſentato, ſeu præſentando per eum. Contrarium verò facientes in præmiſſis caſibus tam dantes, quàm recipientes excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto, & nihilominus ipſi præſentati,

Pœnæ tranſgreſſoribus irrogatæ.

tati, vel inſtituti eiſdem beneficiis ſunt privati, & nos privatos ipſo facto nuntiamus.

Aliàs multi.* *Tranſactiones nullæ, ſeu compoſitiones ſi fiãt à beneficiatis, dum movetur eis quæſtio ſuper beneficiis abſque Ordinarii licentia.*

Quia verò docuit experientia, quòd * *nulli* Clerici beneficiati Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ noſtræ, dum movetur eis quæſtio ſuper beneficiis per alios Clericos, vel ex terrore Domini temporalis, veniunt ad tranſactiones, & compoſitiones, & diviſiones fructuum per ſe ipſos, ſeu Laicis intervenićtibus beneficia ipſa, ſeu fructus dividentes, ſeu certam quotam, quæſtionem moventi, promittentes, non inſpecto ſi titulum habet, aut cauſã juſtam, quæ propter ſervitium Eccleſię diminuitur, & alia illicita propterea inſequuntur, quia beneficia Eccleſiaſtica ſine diminutione conferuntur, & tales diviſiones à jure improbantur. Idcircò tranſactiones, & compoſitiones tales, & ſimilia fieri abſque Diœceſani Epiſcopi, ſeu Curiæ ſuæ licentia, & authoritate prohibemus, & aliter factas, irritas, & nullas pronuntiamus, & declaramus. Contrarium verò deinceps præſumentes, tam provocantes, quàm ſuſtinentes ipſis beneficiis, ſuper quibus facta fuerunt, authoritate præſentis Concilii privatos fore declaramus ipſo facto.

Pœna in eos, qui contrafaciunt.

Et quia nonnulli vitio ambitionis irretiti, dum beneficia vacant Dominos temporales, aliosque Magnates adeunt, litteras eorum, & preces importunas ad Prælatos, & ad alios, ad quos beneficiorum ipſorum collatio, & inſtitutio ſpectat, impetrantes, propter quód ſæpè ipſi Prælati, & alii indignationem, & odium ipſorum Potentum, & laicorum incurrunt, cum periculo corporali, & detrimento Eccleſiarum ipſarum non modico, & quód pejus eſt, propterea, ſicut experientia docuit, ut plurimum beneficia ipſa conferuntur indignis, quæ non diſcrepant, nec fieri contingunt abſque vitio ſimoniæ. Eiſdem ſtatutis Provincialibus ſtatutum eſt, ut quicumque Clericus quocumque ſit quæſito colore litteras Dominorum, potiſſimè temporalium, ut præmiſſum eſt pro aliquo* *interpretando*, vel obtinendo beneficio impetraverit, vel aliàs obtinuerit per ſe, vel per alium directè, vel indirectè ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat, & collatio, ſeu inſtitutio vigore dictarum litterarũ facta nulla, caſſa, & irrita permaneat, ipſeque ſic inſtitutus amovendus eſt tanquàm indignus, & nihilominus fructus inde perceptos, ut reſtituere teneatur declaratum.

Clerici, dum beneficia vacant ad Dominos temporales ne recurrant, ut ab iis litteras pro obtinendo beneficio, impetrentur.

Pœna ex Provincialibus ſtatutis delinquẽtibus inflicta.

Aliàs impetrando.*

TITVLVS XII.

De Veneratione Eccleſiarum, & immunitate, & rerum Eccleſiaſticarum alienatione.

CAP. I.

De veneratione Eccleſiarum.

Quia quidam Clerici ſic exponunt ſuppellectilibus, & aſinis propriis, & alienis* ut potiùs domus laicæ, quàm Dei Baſilicæ videantur. Idcirco firmiter prohibemus, ne hujuſmodi ſuppellectilia, & aſinæ in Eccleſiis admittantur, niſi propter guerram, aut incendia repentina, ſeù alias neceſſitates urgentes ad eas oportet habere refugium. Sed tamen quód neceſſitate ceſſante, res in loca priſtina reportentur, arcas etiam, & vegetes pro grano, aut pro vino retinendis, præcipimus penitus amoveri. Alioquin poſt annum in uſus pauperum converti faciemus. In tempore autem neceſſitatis hæc fieri ſuſtinemus, & ea dumtaxat durante.

Forſan Eccleſiæ.*

Eccleſiæ ſuppellectilibus, animantibus, brutis non exponendæ.

Per conſtitutiones quoque antiquas, cum Eccleſiæ orationum, non repoſitoriæ domus eſſe debeant, excommunicationis incurrunt ſententiam omnes, & ſinguli vegetes, & trabes, & quæcumque alia ad divinũ cultum non pertinentia reponentes, aut facientes reponi incurrunt. Hanc autem Conſtitutionem ad proximo dicta reducimus interpretandam, *ut inſpiciatur neceſſitas, &c.*

Neque in ea retinendæ trabes, & quæ ad divinum cultum non pertinent, niſi neceſſitas urgeat.

Idque ſub excommunicationis pœna ex antiquis cõſtitutionibus.

Eccleſiæ quoque, cum omnibus ornamentis ſuis debent teneri mundæ, nec debent ibi fieri convivia, vel homines jacere, niſi propter hoſtiles incurſus.

Nec in iis convivia celebranda.

Per ſtatuta itaque antiqua convivia in Eccleſiis facientes, ad pilam, vel taxillos ludentes, choreas exercentes, lenocinia, fornicationes, adulteria, inceſtus, ſtuprum, necnon nefandam libidinem perpetrare reprobis auſibus, non verentes, & participes in

Pœnæ in eos ſtatuta, qui convivia in Eccleſiis celebrant, vel in iis ludos choreas, vel alia vitia exercẽt.

præ-

Digitized by Google

Hæ pœnæ comprehendunt participes etiam, & eos, qui auxilium, consilium, vel favorem præstant.

prædictis, vel aliquo præmiſſorum auxilium, consilium, vel favorem præſtantes, maximè in majori Beneventana Eccleſia, aut infra domos, ſeu cappellas ipſarum Eccleſiarum ad divinum officium deputatas, vel in cimiteriis, ſeu campanilibus, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Pœna Laicis inflicta, ludentibus ibidem ad azardum.

Laici quoque ludentes ad azardum in majori Beneventana Eccleſia, vel ambitibus ſuis, vel in aliis Eccleſiis Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ in tarinis auri duobus Cameræ Archiepiſcopali, ſeu Diœceſani cujuslibet in ſua Diœceſi applicandis vice qualibet puniantur.

Alia inſuper pœna iisdem inflicta.

Et quia ſæpè contingit ex nefario ludo hujusmodi blasphemias provenire, & quòd pejus eſt iidem ludentes quandoque Sanctorum imagines, ſeù picturas devaſtare, & deturpare præſumunt, in eorum animam periculum, & opprobrium Dei, & ſanctorum, & Sanctarum. Ideo per eadem ſtatuta in uncia auri una dictę Cameræ applicanda ſunt, puniendi, præter pœnā fuſtigationis ab aliis cōſtitutionibus impoſitam, quæ quia vix ſine ſanguinis effuſione fieri poſſet, ut ſtet talis delinquens in ſcala, quando dicetur Miſſa in Epiſcopatu committimus prout viſum fuerit judicanti.

Eccleſiæ incaſtellari, ſeu murari nō debent in belli uſum.

Nullò etiam modo debent Eccleſiæ incaſtellari, vel murari, ut inde fiat guerra, vel ut ibi recipiantur illi, qui faciunt, vel facere volunt guerram, & præcipuè Malandreni; propter metum autem paganorum, hæreticorum, & piratarum, ſeu prædonum, poſſet benè, auctoritate tamen Epiſcopi præcedente, Eccleſia incaſtellari, & muniri, ut inde fiat guerra, & poſſent refugium ibi habere Clerici, & Laici, potiſſimè Parochiani, & alii innocentes defendendo ipſam Eccleſiam, & ea, quæ intus ſunt; ceſſante tamen neceſſitate, ſicut prædictum eſt, ceſſet, & ipſa incaſtellatio.

Niſi id fiat in favorem fidei.

Sic de facto dudum ordinavimus de Eccleſia Civitatenſi noſtra Suffraganea, dum viſitabamus.

CAP. II.

Veſtimenta ligna, ſeu lapides Eccleſiarum ad uſus profanos, non transferantur.

Ligna, ſeu lapides Eccleſiarum in aliis uſibus non ponantur, niſi in ædificatione, ſeu reparationis alterius Eccleſiæ, vel hoſpitalis, ſeu clauſtri, vel dormitorii, vel in clauſura cimiterii, ſeu in alio honeſto ædificio ad opus Clericorum Eccleſiis ſervientium deputato, vel in palatio Epiſcopi, non tamen in coquina, aut in vineis paſtinandis, vel ſimilibus. In laicorum autem ædificiis, ſeu uſibus non ponantur. Sed nec in ſæculare habitaculum de cætero cōvertantur, ſivè ſint Monaſteria, ſivè Eccleſiæ, ſivè hoſpitalia authoritate Epiſcopi ſui fundata, vel ędificata. Quod enim ſemel Deo dedicatum eſt, ampliùs ad uſus humanos, non eſt convertendum.

Idem de veſtimentis ſervandum, aliisq; ſacris ornamentis.

Et idem obſervetur de veſtimentis, cortinis, vaſis, & aliis Eccleſiaſticis ornamentis, quæ non debent pollui nuptiarum conviviis, vel aliis ſtallarum uſibus, ne transgredientes ſentiant ultionem, quæ Balthazar Regem percuſſit. Credimus tamen, quòd ſi Legatus Apoſtolicæ Sedis, vel Archiepiſcopus, vel Epiſcopus reciperetur ab Epiſcopo, vel Capitulo, vel Archipresbytero, vel Abbate, aut Monaſterio, tunc benè poſſit ordinari Domus Eccleſiaſtica in qua reciperetur, cortinis, & ornamentis Eccleſiæ, ubi alia non eſſent ornamenta.

De mūditia vaſorū & ornamentorum Eccleſiæ, aut altari inſervientium.

Præcipientes, ut Eccleſiæ vaſa miniſterii Altaris, corporalia, pallæ, & veſtimenta miniſtrorum munda, & nitida obſerventur ad pœnam unius Auguſtalis. Ad corporale autem lavandum proprium habeatur vas, in quo nihil aliud fiat, & lavetur per Sacerdotem, vel Diaconum tantùm, & aqua ablutionis infrà Eccleſiam, ubi conculcari non poſſit abſcondatur.

CAP. III.

A quibus benedicenda, & conſecranda ſint veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiæ, & Altari inſervientia.

Veſtimenta, & ornamenta miniſtrorum Eccleſiarum, & Altaris

dictum eſt, & à jure etiam præter pœnitentiam, cum diſtinctione tamen, quia pro injuria facta in perſonam Eccleſiaſticam, eſt major excommunicatio ipſo jure. Pro injuria commiſſa in rebus, eſt minor excommunicatio, niſi quis incenderet Eccleſiam, vel frangeret, quod pleniùs declarabitur *in titulo de ſententia excommunicationis*. Alia eſt pecuniaria, & hæc qualis, & quanta ſit à jure diverſimodè traditur: nam pœna fractæ immunitatis Eccleſiæ ſolvenda eſt ipſi Eccleſiæ: pœna violatæ Eccleſiæ debet eſſe Eccleſiarum ſolidum, cum publica pœnitentia, aliàs pœna debet eſſe triginta librarum excommunicati argenti ſolvenda Epiſcopis, vel Abbatibus, aut aliis perſonis, quibus ſacrilegii querimonia juſtè pertinet.

Pœna illius, qui percuſſit Epiſcopum, aut Presbyterum, vel Clericum.

Pœna illius, qui percuſſit Epiſcopum, eſt, ut bona ſua in manus Eccleſiæ ipſius Epiſcopi tradantur: & ſi in Clericum, vel Presbyterum hoc præſumpſerit pœnitentiæ, & depoſitioni ſubjaceat, & hoc expreſſum *in titulo de ſententia excommunicationis* latiùs. Circa tamen has diverſitates, ut quidam dicunt, conſuetudines Eccleſiarum attendantur, & arbitrium judicantis.

CAP. V.

Veſtes, vel vaſa Sacra dum reficiuntur non debent iterum conſecrari: nec reliquiæ antiquæ oſtendantur extra caſſas.

Veſtes, vel vaſa ſacra dum reficiûtur non debent iterum conſecrari, quamdiu in iis nõ mutatur forma.

ET notandum, quòd veſtes ſacræ ſi ruptæ fuerint poſſunt reparari, & refici, nec eſt opus, eas iterato, ſeu de novo conſecrari, etiam ſi opponatur pannus non ſacratus, vel filum non ſacratum; nam quamdiù remanet forma ſacræ veſtis, licèt per plures partes reficitur, ſemper eadem, & prima cenſetur. Non ſic ſi forma mutetur, vel ſolvatur, & idem de calice: nam ſi reparatione indigeat, dummodo non moveatur cupa ſuperior, vel illa non patiatur martello, vel alio inſtaumento in reparatione, nõ eſt opus nova conſecratione, aliàs ſic.

Laici veſtimentis benedictis non utantur.

Inhibemus, ne Laici infra Eccleſiam, vel extra ad proceſſionem, vel ad aliud divinum officium utantur veſtimentis benedictis; nec laici, qui neſciunt cantare, vel legere infrà cancellos in Choro cum Clericis ſtent, vel ſedeant, dum divina officia celebrantur: ſed propter generalem conſuetudinem ad milites, & Magnates, & eorum uxores, hoc non extendimus.

Antiquæ reliquiæ non oſtendantur extra caſſas.

Neque exponantur venales, eaſdemque inventas nemo publicè venerari præſumat abſque Sũmi Pontificis authoritate.

Prohibemus ne antiquæ reliquiæ à modo extra caſſas nullatenus oſtendantur, ſed nec exponantur venales, inventaſque de novo publicè venerari nemo præſumat, niſi priùs authoritate Summi Pontificis fuerint approbatæ.

Confictа miracula non proponenda, neque falſa privilegia in materia de indulgentiis.

Prælati quoque, aut Archipresbyteri, & Abbates, non permittant eos, qui ad eorum Eccleſias cauſa venerationis accedunt propter miracula, quæ ibi fiunt variis figmentis, aut falſis documentis decipi, ſicut occaſione quæſtus in plerîſque locis fieri conſuevit, prout noſtris vidimus temporibus de Eccleſia Sanctæ Mariæ propè Capuam, ubi multi concurſum propter falſa privilegia de plena indulgentia habuerunt: Quæ privilegia fuerunt Romæ de mandato Domini Urbani Papæ V. tanquam falſa combuſta, & nos locum combuſtionis vidimus. Sed non negamus, quin cuilibet liceat alicui defuncto, quem credebat bonum virum porrigere preces, ut pro eo intercederet ad Deum, quia Deus fidem attendit illorum, ſicut in præſenti vidimus, & videmus magnum ante noſtros oculos fidei teſtimonium de præfato Vrbano Beatiſſimo Papa vita functo, cujus bonitatem vitæ claris miraculis oſtendit Altiſſimus invocantibus, & deprecantibus eum. Venerationes igitur, quæ fiunt ſibi, & picturæ improbari non deberent, aut deſpici. Sed benè credimus, quòd pro talibus donec canonizati fuerint, & catalogo ſanctorum adjuncti, non licèt facere officium ſolenne, vel preces ſolennes.

Laus Urbani Papæ V.

Quæ veneratio fieri poſſit defunctis, quos credimus bonos viros.

Corpora Sanctorum perpetuæ tradita ſepulturæ nõ ſunt de loco ad locum transferenda. Aliàs * quando.

Corpora Sanctorum, quæ ſunt perpetuæ tradita ſepulturæ, non ſunt de loco ad locum transferenda ſine licentia Summi Pontificis, niſi neceſſitate imminente, & tunc authoritate Epiſcopi; & * *quandoque* non eſt perpetua ſepultura, etiam ſine cujuſcumque authoritate, ut quidam, aſſerunt.

CAP. VI.

De pollutione Eccleſiæ, ejuſque benedictione.

> In Eccleſia polluta non ſunt celebranda divina officia, niſi prius reconcilietur.
> Alia reconciliatio requiritur, ſi ejuſmodi Eccleſia erat conſecrata, alia ſi non erat conſecrata.

ITem prohibemus, ne in Eccleſia conſecrata ſanguinis violenti, aut humani ſeminis effuſione polluta, priuſquam per Epiſcopum reconciliata fuerit divina officia celebrentur. Si verò in Eccleſia non conſecrata hoc fieri contingat aqua per Epiſcopum exorcizata primò aſpergatur, & reconcilietur per ſimplicem Sacerdotem auctoritate tamen Epiſcopi, antequam in ea divina officia celebrentur, & quam citò fieri poterit conſecretur.

> Quænam ſit aqua exorcizata.

Intelligimus autem aquam exorcizatam illam, quæ fit cum vino ſale, & cinere, & ſic utimur, prout in rationabili Divinorum officiorum clariùs ponitur. Licèt quidam de alia aqua, & per ſimplicem Sacerdotem, ut moris eſt in diebus Dominicis benedicta, intelligant.

> Quid agendum ſi pollutio in cemeterium conjunctũ Eccleſiæ, & cemeterium ab Eccleſia ſeparatum.

Si autem in cimiterio hæc fieri cõtigerit ante reconciliationẽ per Epiſcopum factam, non ſepeliantur corpora defunctorum in eo; & intelligimus prædicta, quando cimiterium eſt conjunctum Eccleſiæ conſecratæ; nam ſuper uno polluto, vel violato aliud, & aliud pollutum, ſeu violatũ cenſetur, ſecus ſi ſeparatum; ſed in caſu converſo ſecus eſt: nam polluto cimiterio Eccleſiæ contiguo, non debet Eccleſia reputari polluta. Et ſi plura ſint cimiteria, pariete tamen intermedio conjuncta, uno violato, non cenſetur aliud violatum, licèt etiam inter ipſa ſit oſtium, vel tranſitus de uno ad aliud: Et hoc vide in Pontificali libro, ubi ordinatur recõciliatio præmiſſa.

> Quid ſi pollutio, ſeu violatio accidat ex caſu fortuito non imputando.

Vbi autem caſu fortuito, qui non imputandus accideret violatio, tunc alia erit reconciliatio Eccleſiæ, alia cimiterii, ſicut dicitur in conſecratione Eccleſiæ, & Altaris, & quia hæc materia ſatis quotidiana in his maximè partibus, in quibus quilibet vult habere ſuam Eccleſiam, & ſic multæ, collapſæ remanent, & utinam ſola devotione erga Deum moveantur, qui etiam quæ ſunt ſua reddere ſibi nolunt, in peccato viventes decimis, & oblationibus Deum, & Eccleſias fraudantes, & in ultimis, non reſtituentes, quod potiùs fieri, aut antiquas Eccleſias reparari, quam novas fabricare laudaremus: ipſaque materia ſatis ignoratur, ideo aliqua circa hæc interſerimus.

CAP. VII.

Nullus Eccleſias, vel cappellas, vel oratoria, vel hoſpitalia, aut alia loca ſacra ædificare, aut Altare erigere præſumat, ſine ſpeciali Diœceſani licentia.

DIſtrictè inhibentes, ut nullus præſumat Eccleſias ædificare, cappellas, vel oratoria, hoſpitalia, vel alia loca Religioſa in Civitatibus, Diœceſibus Provinciæ Beneventanæ, nec in noſtris Civitate, & Diœceſi, ſeu Altaria erigere ſine licentia ſpeciali noſtra, vel Diœceſani cujuſlibet, etiamſi ad id moveretur propter ſomnia, vel inanes revelationes, aut quamlibet aliam cauſam.

> Quid facere debet Epiſcopus cum prædicta ædificantur, vel eriguntur.

Epiſcopus enim debet primò crucem figere, & atrium deſignare, & primarium lapidem ponere, & dotem competentem facere aſſignari, & ſic quòd ſufficiat ad luminaria, & ad vitã miniſtrorum, & hoſpitalitem, & jura Epiſcopalia; licèt hodie in iſtis modicis cappellis non curetur de tanta dote, quia non exiguntur jura Epiſcopalia, nec hoſpitalitas, niſi forſan Epiſcopus ratione quatredatici aliquid, vel ſuperioritatis reſervare. Si tamen talis Eccleſia, vel Cappella proveniret ad pinguiorem fortunam, poſſet tunc Epiſcopus etiam viſitare. Et ſi iſta non interveniſſent, non debet talis Eccleſia conſecrari, quòd ſi omiſſum fuerit peti, & aſſignari in conſecratione ſuppleatur, aliàs etiamſi in conſecratione omiſſum fuerit compellatur fundator, vel ejus heredes per Epiſcopum, quia ad hoc tenentur ſi ſolvendo ſunt.

> Quid agendum, ſi Epiſcopus prædicta omiſerit.
> Forſan * ſuppleri.

Quod ſi omiſerit Epiſcopus primarium lapidem ponere, & Crucem figere, & alia ſupradicta, dicimus, quòd poteſt * ſepeliri poſtea, & ſufficit, quòd ſine deſtructione ædificii fiat circuitus, & modicum rumpatur murus, & ibi lapis benedictus per Epiſcopum ponatur, & dicantur omnia prout in Pontificali habentur, tanquam ſi modò hoc factum eſſet. Et hoc ſepè de facto habuimus, & paucos reperimus, qui hoc ſcirent, etiam, ubi cavetur in jure. Item

Quo in loco Eccleſia ędificari debent.

Item Eccleſia non debet fieri, niſi in loco utili,& honeſto,& fundo proprio,& quamvis in alieno ſolo privati fabricata fuerit, ignorante Domino ſoli, nihilominus Eccleſia remanebit, nec efficietur propter hoc cenſualis, vel tributaria, ſed aliàs Dominus ſoli ſervabitur indemnis per eum, qui conſtruxit, vel per Epiſcopum, cujus authoritate facta eſt, vel conſecrata, ſi hoc diligenter, ſicut debet,nō inquiſivit.

Quid agendum ſi nova Eccleſia ędificata fuerit in ſolo alterius Eccleſiæ.

Si verò ſolum erat alteriùs Eccleſiæ, tunc illa ſic fabricata remanebit illi Eccleſiæ, cujus ſolum erat, ratione juris patronatus ſubjecta; ſi tamen Dominus ſoli Laicus fuerit, ſciens, & non contradicens, tunc ſibi imputetur, quia non contradixit.

CAP. VIII.

Quę requirantur, ut quis cenſeatur Eccleſię Patronus

UT tamen quis patronus cenſeatur requiruntur hæc, quæ in hoc verſu continentur.

Patronum faciunt dos, ędificatio,fundus, quòd ſi Eccleſia fuerit ſine authoritate Epiſcopi ædificata, ipſe Epiſcopus Diœceſanus poteſt ſibi eam vendicare, quia ſibi applicatur in odium ſic ædificantis.

Oratorium privatum cuicumque privato permittitur.

Permittitur autem cuilibet privato habere Oratorium privatum in domo ſua, & ibi orare, ſicut habet communis harum partium obſervantia. Sed multum cavere deberent ſic facientes, ne in cameris ſuis, aut locis ubi tenent, & faciunt Oratoria, quidquam in honeſtum, aut turpe exercerent.

Nihil tamen inhoneſtum, aut turpe in ejuſmodi oratoriis exercendum.

Neque celebratur in iis Miſſa ſine auctoritate Epiſcopi.

In talibus autem oratoriis privatorum fidelium non debet Miſſa celebrari ſine authoritate Epiſcopi, & propter neceſſitatem,& tunc ſine pręjudicio juris parochialis Eccleſiæ,nec in feſtis præcipuis, ſed aliis diebus, & hoc debet continere licentia,quando ** proceditur* à Diœceſano. Clericus verò, qui aliter ibi celebraret in tali loco deponendus eſſet. Oratorium autem in forma Eccleſiæ nulli licet fabricare, vel habere ſine authoritate Epiſcopi generali, vel ſpeciali. Hoſpitale verò ſine oratorio ad recipiendū pauperes poteſt quilibet authoritate propria facere, tamen talis locus non gaudet Eccleſiaſtica libertate, ideo emi, & vendi poteſt.

*Forſan * conceditur.*

CAP. IX.

Deſtruenda, nec conſtruenda ſunt altaria ſine licentia Epiſcopi.

ALtaria autem in Eccleſia non conſecrata inſtruere,& erigere, ſeu fabricare licet Præsbyteris, inconſecrata verò non ſine authoritate Epiſcopi, deſtruenda tamen non ſunt altaria ſine conſenſu Epiſcopi.

Quæ requirantur, ut poſſit quis fabricare, aut erigere altare infra aliquam Eccleſiam.

Dicimus autem, quòd nulli licet fabricare, ſeu erigere altare infra aliquam Eccleſiam ſive cum dote, ſive ſine dote, aut cum retentione juris patronatus, ut multi fecerunt,niſi interveniat conſenſus Rectoris Eccleſiæ,cum authoritate Diœceſani, ſicut nec infra Parochiā alicujus Eccleſiæ altera Eccleſia ædificari, propter præjudicium Juris Parochialis, & quia Eccleſia, & ſolùm ejus ad Rectorem ſpectat, nullus poteſt ſibi infrà jus acquirere ſine ipſius voluntate, & conſenſu.

Quæ item requirantur, ut poſſit quis jura patronatus de novo in aliqua Eccleſia acquirere.

Prohibemus itaque nequis jura patronatus de novo in aliqua Eccleſia præſumat acquirere, ſeu ſibi vendicare, aut poſſeſſionem ipſius juris, ſeu quaſi de novo tanquam hæres, vel aliàs accipere, niſi cum conſenſu, & licentia cujuslibet Ordinarii, ſeù Curiæ ſuæ, cujus præjudicium tangitur,alioquin privandum declaramus, niſi ex juſta cauſa remittatur. Multos enim audivimus talia præſumpſiſſe, quia nullum jus habebant, niſi ex uſurpatione, & tyrannide, quibus quàm plures utuntur in hac parte, in ſuarum periculum animarum. Super quibus advertant Diœceſani, de quorum præjudicio agitur, ut veiint clarè ſcire, ſi jus patronatus competat, & ex qua cauſa.

Advertant Epiſcopi, ut perſpicuè ſciant, ſi juſpatronatus verè competat, & ex qua cauſa.

CAP. X.

De Eccleſiarum,ſeu Altarium Conſecratione.

Altaria etiam viatica ſine reliquiis conſecrari poſſe.

ET licèt Altaria infixa in Eccleſiis non poſſint conſecrari ſine reliquiis,altaria tamen viatica ſine tabula poſſunt etiam ſine reliquiis conſecrari. Nos tamen contrarium ſervavimus, quia ſic videtur habuiſſe antiqua prædeceſſorum noſtrorum obſervantia, & communiter apponuntur, & hoc volumus obſervari, ut in

Ee 2 majo-

majori veneratione habeantur.

Epiſcopus poteſt ſimul in una Eccleſia plura altaria fixa conſecrare, & plures ſimul tabulas, ſive Altaria viatica.

Epiſcopus autem poteſt ſimul in una Eccleſia plura Altaria fixa conſecrare, & etiam tabulas, ſive Altaria Viatica, ſicut poſſunt plures Epiſcopi ſimul conſecrati. Eccleſiam ſolus Epiſcopus conſecrare poterit, nec poteſt alteri, niſi Epiſcopo delegare, ſicut nec reconciliationem Eccleſiæ conſecratæ, quia ea, quæ ſunt ordinis, & dignitatis, alteri inferiori delegari non poſſunt.

Eccleſiæ conſecratio non poteſt, niſi Epiſcopo delegari.

Quibus diebus conſecrari poſſit, aut debeat Eccleſia.

Conſecrari autem poteſt Eccleſia Dominicis diebus, & etiam privatis, licèt honeſtiùs credamus de Dominicis diebus, & feſtivis. Hæc omnia, & forma conſecrationis in Pontificali libro pleniùs continentur.

Non ſunt iteratò reconciliandæ Eccleſiæ conſecratæ ſeù altaria, ſi ſervata fuerit debita forma.

Et ſciendum, quòd ex quo Eccleſia fuit ſemel conſecrata, vel altare, non ſunt iteratò reconcilianda, dummodo forma debita fuerit obſervata.

Caſus, in quibus Eccleſiæ conſecratæ ſunt iteratò cōſecrandæ.

Si tamen Eccleſia conſecrata, & ſit totaliter combuſta, ſicque etiam parietes combuſti, & dirupti ſunt omnes, vel major pars, & poſt de novo reparata, ſive ex eiſdem lapidibus, ſive aliis, tunc iteratò erit conſecranda. Et idem ſi tota ſit funditùs dirupta, vel major pars, vel per aduſtionem deſtructa, ſive devaſtata enormiter, & in his caſibus omnes ſolennitates ſunt adhibendæ.

Caſus, in quibus ſunt iteratò conſecrandæ.

Si autem parietes ſunt ſucceſſivè reparati, quia eadem cenſetur Eccleſia, non eſt reconſecranda, ſed ſufficit aquæ aſperſio, cum ſolennitate Miſſæ per modum reconciliationis. Sed ſi ſolummodo tectum, vel aliqua pars ejus combuſta eſt, & remanent parietes integri, tunc non eſt, finita reparatione, reconſecranda Eccleſia.

Reconſecratur Eccleſia quando dubitatur an fuerit conſecrata.

Item reconſecratur Eccleſia, quando dubitatur an fuerit conſecrata, puta ſi non apparet aliqua ſcriptura de hoc in inſtrumento dotationis, vel in libro Eccleſiæ, vel in aliqua columna, vel tabula marmorea, nec apparet etiam unus teſtis de viſu, vel auditu: quælibet enim iſtarum probationum ſufficeret * ubi eſſet de hoc contentio, per quam tolleretur probatio, vel niſi alteri fieret præjudicium, ſi adhiberetur fides tali probationi.

Quæ probationes conſecrationem Eccleſiæ ſufficienter probant.

Forſan * niſi.

CAP. XI.

Quibus ex cauſis Eccleſiæ ſint reconciliandæ.

PRopter homicidium autem, vel adulterium, vel enormem ſanguinis effuſionem violentam, vel fornicationem, licèt Eccleſia non ſit reconſecranda, tamen reconcilianda eſt, cum ſit ex præmiſſis polluta, & contaminata. Et ideo notanter de enormi, & violenta ſanguinis effuſione poſuimus, ut intelligamus de facta per contentionem, & ex animo: nam ſi eſſet modica, vel levis, ut ſi quis fortè dum * *contemnit* cum aliquo in Eccleſia impeto facto offendat eum in naribus, vel eum ungue excoriet aliquantulum ſanguinis effuſione, & ſine animo effundendi ſanguinem, vel in ore leviter, non eſſet Eccleſia reconcilianda; & idem ſi de lapide, vel ligno, vel alio cadente de Eccleſia fortuito caſu aliquis occidatur in ea, vel ſi aliquis furioſus ſe ibi præcipitaverit, aut ictu proprio occiſus fuerit.

Forſan * contendit.

Idem ſi Martyr infra Eccleſiam occidatur: nam ejus ſanguine non polluitur Eccleſia, ſed potiùs conſecratur.

Martyris neceſſ ſanguine non polluitur Eccleſia, ſed potiùs conſecratur.

Si tamen aliquis in Eccleſia lethaliter vulneratur, & poſt moriatur extra Eccleſiam in domo ſua, vel alibi, quia ibi mori intelligitur, ubi cauſam mortis accepit, reconciliabitur Eccleſia. Propter pollutionem in ſomnis habitam infra Eccleſiam, non reconciliabitur.

Polluitur Eccleſia ſi quis ibi lethaliter vulneretur, etiam ſi extra Eccleſiam deinde moriatur.

At non polluitur propter pollutionem in ſomnis habitam.

Si vir infra Eccleſiam debitum reddat uxori, vel è converſo, aut cauſa prolis coierit: licèt quidam dicant quia videtur occultum, potius Papam conſulendum, quam reconciliandam Eccleſiam; tamen dicimus, cum aliis eſſe reconciliandam, & idem pro vitio ſodomitico ibi perpetrato.

An polluatur ſi conjux cōjugi debitum reddat, vel ibi coeat prolis cauſa.

Propter occultam autem fornicationem, aut adulterium infrà Eccleſiam commiſſum, ſuper quo pluries fuimus conſulti, non reconciliabitur Eccleſia, ſed propter manifeſtam, & quando publica fama eſſet de hoc, & uterque delinquentium, vel alter eorum publicè crimen confiteretur * *Abſolutionum* enim, & difficile ſatis videtur propter hujuſmodi occultas pollutiones, cum forſan potiſſimè in

An polluatur propter occultam fornicationem, aut adulterium.

Forſan * Abſonum.

his

his partibus ſæpius à quibuſdam viliſſimis Presbyteris, & aliis quandoque in vigiliis Sanctorum committantur, teſte Domino, & noſtra conſcientia, cui pluries revelatum eſt, de quibus nulla fama, aut ſcandalum eſt; per Epiſcopum, qui non poteſt alii committere, fieri ſolennes reconciliationes Eccleſiæ conſecratæ, quia ſic oportet quotidie diſcurrere; quidam tamen conſulunt tutius eſſe, & ſi fiat reconciliatio in omni eventu, etiam ſi non ſit publicum; Et hoc ideo, ut is, qui ibi peccavit, conteratur, & confundatur, & alii hoc videntes terreantur, & arceantur, & ſimili, & ut Eccleſia in majori reverentia habeatur. Cavendum tamen, ne etiam ſigno pœnitens denudetur.

Quid agendum à Confeſſario, qui pollutionem Eccleſiæ per confeſſionem ſcit.

Sacerdos autem, qui hoc ſcit per confeſſionem tutiùs faciat, ſi Epiſcopo revelet in genere, ſic dicendo. Talis Eccleſia indiget reconciliatione, nihil plus quæratis à me. Talis autem Sacerdos ſic ſciens hoc in confeſſione ſalva conſcientia poterit ibi celebrare, non tamen ubi aliàs eſſet violata, vel polluta, cum interim organa ſint ſuſpenſa. Sed ſi de facto celebraret, licèt graviter peccaret, non tamen eſſet irregularis, niſi fuiſſet propter hoc Eccleſia ipſa interdicta per Epiſcopum, puta dicendo: *Interdicimus talem Eccleſiam propter violationem*, &c. Nam ex generali regula, celebrans in loco interdicto irregularis eſt.

Celebrans in loco interdicto eſt irregularis.

Eſt autem attendendum, quòd ſicut ad Epiſcopum ſpectat Eccleſiarū conſecratio, ſic & reconciliatio, vel poteſt alteri Epiſcopo delegare, non diſtincto à quo fuerit aqua benedicta. Nam unus Epiſcopus poteſt aquam benedicere, & alter reconciliare. Et hoc tenendum de Eccleſia conſecrata.

Auctoritate Papæ poteſt cōmitti ſimplici Sacerdoti reconciliatio Eccleſiæ conſecratæ.

Si verò non ſit conſecrata, tunc poteſt committi ſimplici Sacerdoti, ut ſuperiùs expreſſimus. Auctoritate autem Papæ etiam poſſet committi de Eccleſia conſecrata, ſicut multos vidimus impetrantes.

C A P. XII.

Quando iterum Altaria conſecranda ſunt.

Altaria quoque ſemel conſecrata non debent iterum conſecrari, niſi ſigillum Altaris, idest lapidis, cum quo ſigillantur reliquiæ, quod quandoque ponitur in medio tabulæ, ſive menſæ, quandoque retro, quandoque ante, quandoque à latere, quandoque ſub tabula, & clauditur ipſa tabula fractum fuerit, vel amotum, vel diminutum, vel tabula ipſa ſuperior moveatur, vel rumpatur; his enim caſibus altare reaptandum eſt, & iterum conſecrandum, etiam ſi fuerit in Eccleſia conſecrata: quia alia conſecratio Eccleſiæ, alia Altaris. Et idem dicimus ſi mota fuerit junctura, quæ adhæret ſtipiti. Vndè ſi aliquis de lapidibus principalibus ſtipitis tangentibus menſam, ut puta ſi ſuper quatuor columnas fundata ſit menſa Altaris, & una illarum moveatur, menſa nihilominus remanente immota, reconſecrari debet Altare, ſecus de lapidibus parietis, vel de ipſo pariete cum lateraliter compaginatum eſt Altare, ſicut eſt in pluribus Eccleſiis: nam propter motionem parietis, aut lapidum, dummodo Altare immotum remaneat, non reconciliabitur Altare.

Altaria ſemel cōſecrata, non debent iterum conſecrari, niſi ſigillum Altaris fractum fuerit, vel amotum, vel diminutum, vel tabula ipſa ſuperior moveatur, vel rumpatur.

Idem dicendum ſi mota fuerit junctura, quæ adhæret ſtipiti.

Quòd ſi menſa, vel tabula enormiter fracta fuerit, puta in angulo, vel cornu, cum in angulis, vel cornibus fiat conſecratio, reconſecrari debet, & reaptari. Quòd ſi menſa tota cum ſibi adhærētibus moveatur, nō oportet conſecrari, ſicut de Altari portatili, qui de loco ad locum movetur, & portatur. Et hoc dummodo lapis ſuperior non ſeparetur ab eo, cui cōpaginatum eſt, quòd ſi aliquid additum fuerit ad logitudinem, vel latitudinem Altaris, ſic tamen, quòd formam non amitteret, non eſt reconſecrandum. Et idem de Altaribus cōſecratis, in quibus Presbyteri degradati celebraſſent; & ſic dicimus de indumentis Sacerdotalibus, in quibus Presbyteri degradati, vel ſchiſmatici celebraſſent, non ſunt propter hoc iterum benedicenda. Corpora etiam mortuorum à talibus ſepulta, non ſunt propter hoc exhumanda.

Vel ſi menſa tota cum ſuis adhærentibus moveatur?

C A P. XIII.

Quæ Cæmeteria conſecrari non debent.

Cimiteria vero in quibus corpora Paganorum, vel Hæreticorū ſunt ſepulta, conſecrari non debent. Et idem de excommunicatis. Et ſi excommunicati ſepulti eſſent in cimite-

Conſecrari non debent Cœmeteria, in quibus corpora Paganorum, vel Hæreticorum ſunt ſepulta.

Ordinarii præſentis authoritate Concilii, & alii noſtri ſubditi ſolenniter in ſubjectis ſibi Eccleſiis denuntiari faciant, & uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari, & feuda, ac beneficia, quæ in illis Eccleſiis obtinent, protinus ipſis Eccleſiis committantur; filii quoque eorum ad Eccleſiaſtica beneficia obtinenda eo ipſo reddantur inhabiles, & indigni, niſi per Sedem Apoſtolicam, cum eis fuerit diſpenſatum.

C A P. XV.

Ad quę alia loca privilegium immunitatis extendatur?

Hoc privilegium, & violationis pœna extenditur ad Eccleſias etiam nō conſecratas, fundatas tantum authoritate Epiſcopi.

Et ad Eccleſias etiam interdictas.

ET præmiſſum privilegium immunitatis, & pœnam violationis extendimus per omnia ad Eccleſias etiam non conſecratas, dummodo auctoritate Epiſcopi fundatæ fuerint, & ædificatæ. Et idem de Eccleſiis interdictis, cum ſit Dei privilegiū principaliter, qui non peccat.

Extenditur etiam in caſu, quo quis confugit ad Corpus Chriſti, eique adhæret, cum portatur à Sacerdote.

Et ad Palatium Epiſcopi.

Et idem de confugiente, & adhærente ad Corpus Chriſti, etiam dum portatur à Sacerdote. Et idem de palatio Epiſcopi, ut confugientes habeant defenſionem ſimilem, & violantes eandem pœnam incurrant, non habita diſtinctione, an adhæreant Eccleſiæ, vel non: Oratoria verò privata non habent talem immunitatem, cū poſſunt quotidiè ad aliam formam mutari.

Oratoria privata non habent talem immunitatem.

Et notandum circa hanc materiā, quòd quamdiù eſt infrà dicta loca confugiens, non eſt detinendus, nec conſtringendus, ſeu vinculandus, nec veſtis, nec requies, nec victualia deneganda, quæ miniſtrabit Eccleſia, vel major loci illius, ſi aliud non habeat: ſicut Rector carceris habet, & tenetur providere captivis, ſi aliunde non habeant, & ſub eadem immunitate exire poterit Eccleſiam ad requiſitę naturę uſum in debitis locis, etiam infra quadraginta paſſus ſi ſit Cathedralis, & Matrix Eccleſia, vel infra triginta, ſi ſit alia Eccleſia, non tamen intelligimus hoc de Cappellis, quæ ſunt infrà ambitum murorum Civitatis, Caſtri, vel Villæ.

Ad Eccleſiam confugiens quo pacto detinendus ibi ſit.

Judæi quoque, pagani, & excommunicati, ſi propter crimen commiſſum confugiunt ad dicta loca, gaudent immunitate.

Iudęi quoque, & pagani immunitate gaudent, ſi propter crimen ad Eccleſiam confugiunt.

C A P. XVI.

In Eccleſiis Parochialibus in quibus habitant Monachi, per Monachum Populus non regatur; nec novi cenſus Eccleſiis imponantur.

ITem in Eccleſiis Parochialibus, in quibus habitant Monachi populus per Monachum non regatur. Et ſic prohibemus.

Item prohibemus, ne Eccleſiis novi cenſus imponantur, vel veteres augeantur, nec partem redditum Eccleſiarum, ſeu ipſas Eccleſias præſumant de novo Religioſi ſuis uſibus applicare, nec portionem debitam, & antiquam Rectorum, ſeu Cappellanorum diminuant, nullusque ad præſentationem Religioſorum, ad curam alicujus Eccleſiæ admittatur, niſi tantum ei aſſignatum fuerit de proventibus Eccleſiæ, quòd inde poſſit jura Epiſcopalia ſolvere, hoſpitalitatem tenere, & congruam ſuſtentationem habere.

Eccleſiis novi cenſus non imponantur, neque veteres augeantur.

C A P. XVII.

De Alienatione Rerum Eccleſiaſticarum.

ITem diſtrictè prohibemus bona mobilia, calices, libros, & alia ornamenta Eccleſiarum vendi obligari, ſeu alienari ſine noſtra licentia ſpeciali, aut Diœceſani. Nec etiam ſine noſtra licentia, aut cujuſlibet Diœceſani, alicui titulum, ſeu ſtipendium in Eccleſiis per aliquem aſſignari; in contrarium verò facientes in præmiſſis, ſi Prælatus fuerit unius unciæ, ſi inferior tare. 15. incurrere volumus ipſo facto noſtro arbitrio, vel Diœceſani erogandam.

Nec etiam ſine ejuſdem licentia poteſt alicui titulus, ſeu ſtipendiū in Eccleſiis aſſignari.

Pœna tranſgreſſoribus irrogata.

Quia verò nonnulli, Prælati, Abbates, tam regulares, quàm ſæculares, atque Capitula, & Collegia, Archipresbyteri Eccleſiarum, Rectores, & alii Clerici, Eccleſiaſticęque perſonæ Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ noſtræ juriſdictionis cupiditatis vitio laborantes domus, hortos, vineas, terras, & alia Eccleſiaſtica bona immobilia ad longum tempus locare in emphiteuſim concedere, & alienare etiam ad quinquennium, permutare, vel transferre qualitercumque abſque legitima cauſa præſumunt in ipſius contractus mi-

Circa bona immobilia nā prorſus poteſt contractum ullum alienationis exercere, aut acceptare neqꝫ contractum quinquennalem celebrare, ſeu alterius temporis, etiam in caſibus à jure permiſſis, ſine ſpeciali Diœceſani licentia, ac ſervata juris ſolennitate, & firma Curiæ Beneventanæ conſueta.

initio, & tractatu recipientes aliquam pecuniæ quantitatem in fraudem, ut poſt annis ſingulis ſub nomine petitionis, vel cenſus longè minorem quantitatem recipiant, quam fructus, ſeu proventus ipſorum bonorum valeant, in damnum, & præjudicium ipſarum Eccleſiarum, nulla juris ſolennitate ſervata: ideoque ut fraudibus talibus obvietur, ſtatutis antiquis provincialibus indemnitati Eccleſiarum conſultiſſimè proviſum eſt, & ordinatum, ne quivis perſonarum ſupra nominatarũ actus hujusmodi acceptare præſumat, ſeu aliquẽ contractum quinquennalem, ſeu alteriùs temporis celebrare, aut pecuniam recipere, etiam in caſibus à jure præmiſſis abſque ſpeciali licentia noſtra, vel Diœceſani, & ſervata ſolennitate juris, & forma Curiæ noſtræ conſueta.

Excommunicationis ſententiam transgreſſores eo ipſo incurrunt.

Contractus verò qualiſcumque ſit nullius eſt, & ipſo jure irritus.

Nullo itidem pœnæ adjectio, nullius efficacia juramentum, aut quælibet promiſſio, vel obligatio.

Contrarium verò facientes excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrunt, & nihilominus pœna arbitraria puniantur. Contractus ipſe qualiſcumque, fuerit nullus ſit, & irritus ipſo jure, pœnæ etiam adjectio, juramentum, aut alia qualibet promiſſio, vel obligatio nullius efficaciæ, & momenti exiſtat. Et hoc ſalubre Concilium dilegenter obſervari præcipimus, cum multos viderimus deviantes.

CAP. XVIII.

Nullus nomine ſuo, vel alieno emat poſſeſſiones, ſeu redditus, pecunia de bonis Eccleſię acquiſita: nec ab Eccleſiaſticis ſæculares talliam petant.

PRohibemus etiam, ne Prælatus, Archipresbyter, Prior, ſeu Rector alicujus Eccleſiæ per ſe, vel alium emat de pecunia de bonis Eccleſiæ acquiſita, poſſeſſiones, ſeu redditus ſuo nomine, ſeu etiam alieno, ſeu tantummodo nomine ipſius Eccleſiæ, & ad opus ejuſdem, qui enim contrafecerit de Jure tanquam ſacrilegus punietur, & pœnam amiſſionis ſui beneficii poterit meritò formidare.

Transgreſſor tanquam ſacrilegus punietur, & amiſſionem beneficii meritò formidet.

Talliam, ſeu ſubſidium ſi Domini ſæculares petant, Rectores Eccleſiarum non conferant.

Item præcipimus, quòd ſi Domini ſæculares petant talliam, vel ſubſidium à Rectoribus Eccleſiarum, vel aliis perſonis Eccleſiaſticis, nihil eis conferre præſumant.

Sed nec aliquod novum eiſdem Rectoribus à Parochianis, ſeu aliis imponatur, aut exigatur, ſicut multi fecerunt de pane benedicto, & candelis purificationis, volentes aliter dare decimas, vel jura ſua, quod improbum eſt, & à jure devium; & hoc niſi fuerit ab antiquo conſuetum, vel niſi nos, vel Diœceſanus ex cauſa rationabili hoc duxerimus concedendum, ne latenter in eis aliqua ſervitus inducatur. Alioquin contrafacientes puniri mandamus in eadem ſumma, quam Dominis prædictis dederint.

Pœna transgreſſoribus irrogata.

Per ſtatuta quidem Provincialia dudum celebrata excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt omnes, & ſinguli cujuſcumque præeminentiæ, conditionis, vel ſtatus exiſtant, qui Prælatis, Eccleſiis, Eccleſiaſticiſque perſonis, Regularibus aut ſæcularibus impoſuerunt, vel imponunt onera gravia, ipſoſque talliant, & eis, vel ipſorum alicui collectas imponunt, & ſuorum proventuum dimidiam, decimam, vel vigeſimam, vel quamvis aliam portionem, vel quotam exigunt, vel extorquent ipſis invitis, eoſque moliuntur multifariè ſubjacere ſervituti, ſuæque ſubmittere ditioni: Qui etiam apud ędes ſacras depoſita, ſeu alia bona Eccleſiaſtica, Eccleſiarum, Eccleſiaſticarumque perſonarũ ubilibet in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventanis ſiſtentia arreſtaverint, ſeu arreſtari mandaverint, vel fecerint ſanciverint, vel occupaverint, aut occupata, ſancita, vel arreſtata receperint, nec non omnes, & ſinguli, qui ſcienter in præmiſſis conſilium, auxilium, vel favorem publicè, vel occultè præſtaverint, niſi infrà quindecim dierum terminum reſipiſcant eandem excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Univerſitates quoque, quæ in his culpabiles reperirentur Eccleſiaſtico ſuppoſitæ ſunt interdicto.

Univerſitates in his culpabiles Eccleſiaſtico ſuppoſitæ ſunt interdicto.

Et quia experientia docuit perſonas Eccleſiaſticas fuiſſe collectizatas pro muris de novo faciendis, & pro reparatione antiquorum, nec non & pro acquiſitione terrarum per Dominos temporales, & ſcimus quoſdam Clericos fuiſſe propterea incarceratos, & malè tractatos. Idcirco pręfatas pœnas ad hos etiam caſus duximus extendendas.

CAP.

CAP. XIX.

Eccleſiaſticę Perſonę fatigari non debent angariis, nec ſordidis muneribus gravari.

ECcleſiaſticæ etiam perſonæ non debent fatigari angariis, ideſt ſervitutibus perſonarum, nec pro angariis, ideſt ſervitutibus perſonarum, & rerum, ſcilicet quos facit quis ſua perſona, & ſumptu. Concedimus tamen, quòd ſi aliqua Civitas eſſet obſeſſa, vel timeretur capi ab hoſtibus, non debet pati Eccleſia ſuos ruſticos defendi aliquo privilegio à vigiliis murorum, ideo debet eos compellere ad hoc ſi neceſſe eſt, ut cunctis Vigilantibus Civitas meliùs cuſtodiatur. Cum authoritate tamen Diœceſani poſſunt Eccleſiaſticæ perſonæ, ubi tantum eſſet periculum adſtringi ad dictam cuſtodiam faciendam. Sic ſępè de facto vidimus.

Quid concedendum, ſi civitas aliqua ſit obſeſſa, vel inſtat periculum, ne capiatur ab hoſtibus.

Non debent autem gravari perſonæ Eccleſiaſticę pro rebus Eccleſiaſticis ſordidis muneribus, aut arenæ faciendæ, cloachæ purgandæ, calcis coquendæ, & ſimilibus. Honeſtis verò muneribus ordinariis tamen, ut tributis annuis gravari poſſunt, quia ad talia tenentur prædia Eccleſiarum, niſi in Decimis, oblationibus, domibus, atriis, & hortis, vel aliis poſſeſſionibus juxtà Eccleſiam poſitis, & in manſo, in quo Eccleſia ſita eſt, vel de quo eſt dotata, de quibus nullum tributum dari debet, de aliis ſic: niſi remiſſa expreſsè probetur ab eo, qui potuit: res enim tranſit cum onere ad ſuperinducta, ideſt impoſita de novo propter ſupervenientem utilitatem, vel cauſam non tenetur.

Eccleſiaſticæ perſonę ſordidis muneribus gravari, non debent.

Tributis tamen annuis gravari poſſunt, & quibus in caſibus.

CAP. XX.

Alii caſus extraordinarii, in quibus Eccleſiaſtici conferre aliquid debent.

AD extraordinaria, ideſt quæ ſubitò injunguntur, non tenentur, niſi reſpicerent pietatem, puta contra Sarracenos, vel Paganos, vel Hæreticos, vel conſtructionem pontium, & ſimilia, & his caſibus humiliter ab Epiſcopo, & Clericis poſtulandum eſt. Et ſi ipſi viderint tantam neceſſitatem, vel utilitatem, ubi Laicorum non ſuppetunt facultates, arbitrio ſuo poſſunt aliqua conferre. In auxilium verò Principum, vel Dominorum nihil, niſi priùs conſulto Papa.

Et ſi aliqua poſſeſſio de novo pervenerit ad Eccleſiam, vel Eccleſiaſticam perſonam, quæ tenebatur certum ſervitium facere certo modo, ut albergium, vel quid aliud, teneretur Eccleſia, vel perſona ad quam pervenit aliud facere. Omne enim certum ſervitium poſſeſſionis, aut ſolvat Eccleſia, vel perſona Eccleſiaſtica, aut extra manum ponat.

Poſſeſſio cum onere veniens ad Eccleſiam, vel Eccleſiaſticam perſonam remanet, cum eodem onere

Laici autem Albergium, ſeu hoſpitium violentum, tanquam ex debito non poſſunt exigere ab Eccleſia: Caritativum autem denegandum nõ eſt. Sed ſi aliquis ſæcularis, vel Eccleſiaſtica perſona reſervaſset ſibi pro recognitione beneficiorũ aliquod hoſpitium in aliqua Eccleſia, tunc benè debentur. In fundatione quoque alicujus Eccleſiæ, ſive Monaſterio exempto applicetur, ſive non, poteſt retineri per Ordinarium certus cenſus, vel præſtatio aliqua annua, & tenetur ſolvere, licèt ad Monaſterium exemptum, vel locum perveniat.

Hoſpitium violentum exigere ab Eccleſia laici non poſſunt: caritativum Eccleſia denegare non debet.

Inſuper prohibemus, ne Priores, Rectores, & alii Eccleſiarum Prælati, vel Clerici eorum bona Eccleſiaſtica immobilia de novo ſubmittant Laicis, ſeu recognoſcant ſe tenere ab eis. Quòd ſi ſecus egerint recognitio nulla erit, & ipſi recognoſcentes ab officio, & beneficio triennio à Canone noverint ſe ſuſpenſos. Laici verò ſi ad hoc ipſos *compellerint, niſi legitimè moniti deſtiterint, & quod factum eſt revocaverint, eò ipſo à Canone excommunicationis ſententiam incurrunt.

Eccleſiaſtica bona immobilia non ſubmittant de novo laicis, neque recognoſcant ſe ab eis tenere.

Pœna tranſgreſſoribus irrogata.

*Aliàs * compulerint.*

CAP. XXI.

Prælati, & Rectores Eccleſiarum recognitiones fieri faciant, & publica inſtrumenta de iis, quę tenent Laici, & Clerici ſub Dominio Eccleſię.

STatuimus etiam, ut de iis, quæ tenent Clerici, & Laici ſub Dominio Eccleſiæ, & Juriſdictione Eccleſiarum Prælati, & Rectores ipſarum faciant fieri recognitiones, & publica inſtrumenta, ut ſic in futurum Eccleſiarum indemnitatibus conſulatur, cum aliter multi occupatores, & detentores inveniantur.

Et quia nonnulli dudum terras,

Digitized by Google

prata, terras, molendina, ſylvas, nemora, domos, apothecas, cenſus inſtrumenta, acta, regeſtra, privilegia, & alia bona ad nos, & Beneventanam Eccleſiam, & ejus Capitulum, & alias Eccleſias Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ pleno jure ſpectantia detinuerunt occupatas, ſeu aliàs indebitè quovis modo, & ea ſolvere, & reſtituere neglexerunt in eorum periculum animarum in Provinciali Concilio moniti fuerunt ad excommunicationis pœnam, ut infrà menſem deberent reddere, & reſtituere, & revelare detentores non reſtituentes, aliàs ſententiam excommunicationis incurrerent. Nos itaque confirmantes præmiſſa, omnes tales detentores non reſtituentes, & non revelantes, eorumque participes excommunicatos auctoritate præſentis Provincialis Concilii nunciamus, & declaramus.

Pœna excommunicationis inflicta iis, qui bona Eccleſiaſtica detinent, nec reſtituunt, vel non revelant detentores non reſtituentes.

Item eandem excommunicationis ſententiam per ſtatuta ejuſdem Provincialis Concilii incurrunt omnes, & ſinguli indebitè turbatores, moleſtatores poſſeſſionum, & bonorum Majoris Beneventanæ Eccleſiæ, & ejus Capituli, & aliarum Eccleſiarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, tam mobilium, quàm ſtabilium, nec non jurium, redditnum, cenſuum, & aliorum proventuum ſcientes, eorumque participes, aut auxilium, conſilium, vel favorem ad hoc præſtantes.

Eadem excommunicatio inflicta indebitè turbatoribus, & moleſtatoribus poſſeſſionum, & bonorum, quæ ad Eccleſias in hac Civitate Diœceſi, & Provincia attinent.

Hæc excommunicatio ligat participes etiam, & eos qui conſilium auxilium, aut favorem ad hoc præſtant.

C A P. XXII.

Prælati Eccleſiarum ædificiis earum, & reparationibus operam impendant: nec Prædicatores, Minores, & alii Religioſi nova loca recipiant ſine Papæ licentia.

Item, cum in officiis charitatis, vel primo loco ſimus obnoxii à quibus recognoſcimus beneficia recepiſſe, diſtrictè præcipimus, ut Epiſcopi, Prælati, Abbates, Archipresbyteri, Rectores Eccleſiarum noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ in ædificiis, & reparationibus ipſarum, & domorum earundem, & in libris, & ornamentis, & aliis divino Cultui neceſſariis juxtà facultates ipſarum ſtudeant, cum opus fuerit taliter ſe habere, quòd eorum exemplo cæteri invitentur, cum ad hoc teneantur, cogi etiam poſſint, & debeant ſecundùm Canonicas ſanctiones, prout nos etiam in noſtra Viſitatione multas ordinationes, & injunctiones fecimus, quibus ordinationibus, & injunctionibus factis, & in poſterum per nos, aut ſucceſſores noſtros, ſeu per quoslibet Ordinarios in eorum Diœceſibus faciendis pareri volumus, & mandamus.

Epiſcopi, & Rectores Eccleſiarū ædificiis earum, & reparationibus pro facultate operam impendant, nec non libris, & ornamentis earundem.

Et ne quiſquam quo minus fiant impediat perſe, vel alium directè, vel indirectè ſub excommunicationis pœna prohibemus. Negligentes autem pœnis adjectis in ipſis ordinationibus coerceri, & puniri jubemus.

Pœnæ impedientibus irrogatæ, & negligentibus.

Præſentibus adjicimus, quòd circa reparationes prædictas ceſſante quacumque ordinatione Superioris, per quam fieri debeant, cōſuetudo cujuſcumque Eccleſiæ obſervetur, eum in quibuſdam locis quanta pars fructuum ad fabricam Eccleſiarum, & reparationem applicetur, quod ſi nō ſufficeret, tunc Clerici ſecundùm quòd percipiunt conferre teneantur, ſecundùm diſpoſitionem cujuslibet Diœceſani; quòd ſi etiam ipſi non * *deficerent*, tunc laici ad contribuendum compellantur authoritate Diœceſani, ſicut in quibuſdam Regionibus de conſuetudine contribuunt, quæ ſervanda eſt. Ipſorum enim intereſt, cum ibi percipiunt Eccleſiaſtica Sacramenta, & audiant divina, & hoc maximè dicimus in his partibus, & aliis, ubi malè, imo peſſimè in detrimentum animarum decimas perſolvunt. Ceſſante autem neceſſitate reparationis, quarta ſi conſueta fuerit dari penès eum, qui tenetur, remanebit.

Circa reparationes prædictas conſuetudo cujuſcumque Eccleſiæ obſervetur.

*Forſan non * ſufficerent.*

Prædicatores, Minores, & alii mendicantes Religioſi, non debent nova loca recipere in aliqua Civitate, vel loco, nec antiqua mutare, aut quocumque alienationis titulo transferre in aliquem, ſine licentia Papæ plenam, & expreſſam mentionem de hujuſmodi prohibitione faciente.

Mendicantes non debent mutare ſine licentia Summi Pontificis.

Exempti etiam non debent conſtruere Oratoria, vel Cappellas, ſeù Eccleſias in locis non exemptis ſine licentia Diœceſani Epiſcopi, nec in ſic conſtructis celebrare, nec tempore interdicti celebrent, niſi in caſibus à jure expreſſis, alioquin per ordinarios compeſci poſſunt. Et ſi per eorum Conſervatores contra ordinarios proceſſus fiant, vel ſententiæ excommunicationis ferantur, irritæ ſunt, at-

Exempti non debent conſtruere Oratoria, vel Cappellas, vel Eccleſias in locis non exemptis ſine Diœceſani licentia.

que

que nullæ, & à jure revocatæ. Ipſi etiam Religioſi in locis ſuis exemptis interdictum ſervare tenentur, niſi ſuper hoc privilegium haberent ſpeciale, aliàs pœnas incurrunt, de quibus in titulo *De ſententia excommunicationis, & interdicti* exprimitur.

TITVLVS XIII.

De Teſtamentis.

CAP. I.

De Teſtamenti Executione.

Defenſio teſtamẽtorum ſecundum Canones ad Epiſcopum pertinet.

QUoniam ſecundùm Canones, & Leges ſeculares defenſio Teſtamẽtorum ad Epiſcopos noſcitur pertinere; idcirco diſtrictè præcipimus, quòd Rectores Parochiales, Abbates, Archipresbyteri, & Sacerdotes Eccleſiarum ſuos Parochianos non ſolùm in generali, ſed in ſpeciali nomine ſuo, & illorum, quorum intereſt moneant, & inducant, quòd teſtamenta, & ultimas voluntates defunctorum, & maximè in relictis ad pias cauſas, prout ad eos pertinet compleant, & obſervent, de quibus relictis ad pias cauſas, & aliis, quæ * *expectant* ad emendas, & reſtitutiones defuncti copiam ſibi fieri petant. De dicta verò monitione facta in ſpeciali, & de petitione dictæ copiæ, præcipimus, ſi haberi poſſit Notarii copia fieri præcipimus inſtrumentum aliàs coram duobus, aut tribus teſtibus bonæ opinionis. Et ſi fortè ipſos negligentes, aut rebelles invenerint, nobis intimare procurent. Et ad hoc per cenſuram Eccleſiæ, prout juſtum fuerit compellamus, & idem per Provinciam noſtram à Diœceſanis volumus obſervari. Pœnam etiam ſubituri, prout jura ſuadent, omiſſionis emolumenti, quòd ex illis teſtamentis fuerunt habituri, ſi infra annum à tempore dictæ monitionis computandum contenta in illis teſtamentis neglexerint adimplere.

Rectores Parochiales, Abbates &c. non ſolum in genere ſed etiam in ſpeciali Parochianos moneant de ultima voluntate defunctorum inviolate ſervanda.

Maximè in relictis ad pias cauſas, & aliis, quæ ſpectent ad emendas, & reſtitutiones.

Aliàs * *ſpectant.*

Cautio hæc in ea adhibenda.

Quid agendum ſi parrochianos negligentes, aut rebelles invenerint.

Per conſtitutiones quoque Provincialis Concilii omnes tam Clerici, quàm Sæculares mares, aut fœminæ cujuſcumque ſtatus, aut conditionis exiſtant executores teſtamentorum quorumcumque, & hæredes decedentium ſucceſſores, ſive bonorum poſſeſſores teſtamenta, ſeu ultimas voluntates infrà annum à tempore mortis, vel extantis conditionis, ſi fuerit addita, proximè computandum perficere tenentur. Lapſo verò anno ad quemlibet Ordinarium, & ejus Curiam executio noſcitur pertinere, ſicut eſt de jure. Nec poſt dictum annum aliquatenus ſe habent intromittere dicti executores, vel hæredes de executione teſtamẽtorum, nec etiam infrà dictum annum de executione malè ablatorum incertorum. Contrarium verò facientes in præmiſſis caſibus ipſo facto in ſententiam excommunicationis incurrunt, cujus abſolutio cuilibet Ordinario, ſeu ejus Vicario reſervatur.

Tam Clerici, quã Sæculares executores teſtamentorum, & defunctorum hæredes intra annum perficere tenentur ultimas voluntates.

Pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda transgreſſoribus inflicta.

Ejuſdem quoq; Provincialis Concilii ordinatione ſententiam excommunicationis incurrit quicumque, quocumque quæſito colore, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè impedit, aut impedire nititur, quominus infra præfata tempora executiones teſtamentorum, ſeu ultimarum voluntatum compleantur, ſeu perficiantur. Injungimus autem Epiſcopis, ut præfatas determinationes obſervari procurent in ſuis Diœceſibus.

Eadem excommunicationis pœna infligitur impedientibus, quo minus infra prædictum tempus executio teſtamenti perficiatur.

Eiſdem Prælatis, & executoribus teſtamentorum quibuſcumque ſub interminatione Divini Judicii injungentes firmiter inhibemus, ne quid de bonis decedentium, præterquam rationis fuerit, aut à Jure, ſeu conſtitutionibus permiſſum fuerit, in proprios uſus convertere, vel etiam detinere præſumant.

Prælatis injungitur, ne quid de bonis decedentiũ ad proprios uſus detorqueant.

Statuentes, quòd ſi qui executores id, quod ſibi deberi aſſerunt propria authoritate uſurpandum duxerint, illud reſtituere compellantur actione. Si qua ſibi ſuper eodem debito competierit ſua temeritate privati, niſi id reſtituerint ex quo ſuper hoc moniti fuerint competenter.

Executores id, quod ſibi deberi aſſerunt propria authoritate non uſurpent.

Item ſtatuimus, quòd executores titulo emptionis, vel alio nihil de bonis retineant teſtatoris. Alioquin pretium amittant, niſi ab ipſo Teſtatore legatum ſibi fuerit, vel aliàs conceſſum expreſsè. Et ſi ex alia cauſa præſumpſerit arbitrio Ordinarii puniatur.

Iidem executores titulo emptionis, vel alio, nihil de bonis Teſtatoris retineant.

In Provinciali dudum Concilio ſtatutum eſt, quòd nulla perſona Religioſa cujuſcumque Ordinis, vel conditionis exiſtat in Civitate, Diœceſi, aut Provincia pro executore in Teſtamento à quocumque ordinata, vel

diſtributore, aut aliàs de executione, vel diſtributione teſtamenti ullo modo intromittat ſe, aut præſumat, vel bona quæcumque reſtatorum ad manus ſuas recipiat, vel de ipſis diſponat quocumque modo, niſi prius coram Ordinariis Diœceſanis, ſeu Vicariis idoneam cautionem dederit uſque ad valorem bonorum diſtribuendorum, & de executione ipſa fidelitèr facienda. Quia plerique ſibi ipſi bona ipſa appropriant, vel ſe transferunt ad remota. Contrarium verò facientes excommunicationis vinculo ſunt nodati.

Si fecerit ſecus excommunicationis vinculo innodatur.

C A P. II.

De Teſtamenti Confectione.

Parochi Parochianos moneant, & inducant, ut in confectione ſuorum teſtamentorum Sacerdotes advocent, à quibus Eccleſiaſtica Sacramenta accipiunt.

SAcerdotibus Parochialibus præcipimus, ut Parochianos ſuos moneant, & inducant, quòd in confectione ſuorum teſtamentorum præſentiam ipſorum Sacerdotum, à quibus recipiunt Eccleſiaſtica Sacramenta advocent, & requirant, ut per ipſos inducantur ad emendas, & reſtitutiones, & ad legandum ad pias cauſas, & ad alia, prout ſaluti animarum viderint expedire.

Nullus teſtamentum condat, quin prius proprium Parochum habeat in præſentia.

Et quia ſecundùm Canonicas Sanctiones, quæ in Teſtamento coram Parochiali Presbytero, & duobus, vel tribus teſtibus pro ſalute relinquitur, obtinere debet perpetuò firmitatem, ideo volumus, & præcipimus ab omnibus hujuſmodi ſtatutum ſciri, & publica[illegible] (non enim omnes poſſent Not[illegible] pro conficiendis teſtamentis convocare) ut nullus teſtamentum condere præſumat, quin priùs ſuum Parochialem Sacerdotem habeat in præſentia ſua, cum hoc non modicum reſpiciat ad ſalutem animarum.

Statuto quoque Provinciali cautum eſt, & præceptum monendo ſub excommunicationis pœna facto quatenus omnes, & ſinguli Notarii, Presbyteri, & Clerici Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, qui interfuerint in Teſtamentis, ſive in ſcripturis, ſive in ſcriptis confectis pro Notariis, aut pro teſtibus infrà menſem poſt mortem illorum reſtantium, ſeu ultimas voluntates diſponentium debeant nobis, aut Vicario noſtro, ſeu cuilibet Diœceſano, aut ejus Vicario, aut eis, quibus mandatum fuerit ſpecialiter nomina Teſtatorum decedentium, hæredum, & executorum ipſorum reſtamentorum dare, & aſſignare in ſcriptis.

Notarii, & teſtes ultimas teſtantiũ voluntates Diœceſano, vel ejus Vicario revelare debent.

Et ſpeciatim nomina Teſtatorum, Hæredum & executorum.

C A P. III.

Executores Teſtamentorum, & Hæredes quartam, ſeu canonicam portionem à jure Epiſcopis conceſſam integrè aſſignent.

QUia verò Juris diſpoſitione omnibus Diœceſanis quarta, ſeu canonica portio Teſtamentorum eſt conceſſa, ideo eodem Provinciali Cõcilio dudum conſtitutum, monitione Canonica præcedente, quatenus omnes, & ſinguli executores, & hæredes, ſeu ſucceſſores, & poſſeſſores bonorum defunctorum quorumcumque Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ quartam ipſam, ſeu Canonicam portionem de jure debitam nobis, & cæteris Diœceſanis; prout ad eos ſpectat Clericis, & Eccleſiis aliis, quibus debetur infrà annum à die conditi teſtamenti integraliter debeant aſſignare. Alioquin excommunicationis ſententiam ipſo facto lapſo termino prędicto incurrunt.

Juris diſpoſitione quarta, ſeu Canonica portio Teſtamentorum Diœceſanis eſt conceſſa.

Executores Teſtamentorum, & hæredes ejuſmodi quartam, ſeu Canonicam portionem integrè aſſignent intra annũ.

Auctoritate etiam dicti Concilii ſententiam excommunicationis incurrunt ipſo facto omnes, & ſinguli Abbates, Archipresbyteri, Rectores Eccleſiarum, Presbyteri, Cappellani, aliique Clerici cujuſcumque ordinis, vel conditionis exiſtant; nec non omnes, & ſinguli Notarii, Judices, & Scriptores, ac alii quicumque fuerint, tam mares, quàm mulieres dictarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ confectioni alicujus maris, vel fœminæ teſtantur intereſſentes quolibet modo, vel colore quæſito, verbo, ſigno, vel facto fraudulenter impedientes, ſeu perturbantes, inſtruentes, docentes, facientes, ſeu condentes teſtamentum, ſeu teſtamenta, clauſulam aliquam, ſeu verba opponendo, aut opponi faciendo diſtinctè, vel indiſtinctè per quamcumque formam verborum, vel per taciturnitatem, ſeu aliàs quovis modo, quominus nos, & noſtra Curia, vel Diœceſani, & eorum Curiæ, Eccleſiæ, Eccleſiaſticæve perſonæ dictam quartam, ſeu Canonicam portionem cum aliis juribus competentibus, prout Juris habet diſpoſitio habeamus, ſeu habeant Diœceſani, & alii ſupradicti. Per

Excommunicationis pœnam ipſo facto incurrunt qui lapſo termino prædicto ejuſmodi quartam verbo, ſigno, vel facto, vel quocumque quæſito colore impediant.

Excommunicati ſunt etiam ipſo facto, qui legata pia occupant, ſeu occupata tenuerint.

Per eadem quoque ſtatuta Concilii excommunicati ſunt ipſo facto omnes, & ſinguli cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentes, qui pecuniam, & bona alia legata dimiſſa, & quocumque modo debita, ſeu relicta in ultimis voluntatibus, & teſtamentis, nobis, & operi, ſeu fabricæ majoris noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ, ac Prælatis, Capitulis, & Clericis earundem occupaverint, ſeu occupata tenuerint, non ſolvendo ea infra annum à tempore conditi teſtamenti perſonis prædictis, & Eccleſiis, quibus debebuntur.

Nullus teſtamenta reprobet ex eò quod authoritas, vel præſentia Judicis ſæcularis nō intervenerit, modò aliàs legitimè fuerint confecta.

Nullus tantæ temeritatis exiſtat, qui reprobare, aut repugnare audeat teſtamenta, ſeu ultimas voluntates quarumcumque, pro eo quòd authoritas, & præſentia Judicis non interveniſſet: non enim ex hoc perdere dicuntur aliquam roboris firmitatem, dummodò alias legitimè fuerint ordinata, & conſcripta, vel in præſentia Sacerdotis, ut ſuperiùs expreſſimus, quo ad ea, quæ * concurrunt pietatem.

Forſan * concernunt.

C A P. IV.

Uſurarii, teſtamenti confectione careant; nec ad Sepulturam recipiantur.

Ex conſtitutionibus Provincialibus nullus Notarius ſcribere poteſt teſtamentum publicam uſurarii notam laborantis.

USurarii autem teſtamenti factionē non habent; idque in deteſtationē criminis per Cōſtitutiones Provinciales dudum ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd nullus Notarius, ſeu ſcriptor ſcribere audeat, vel præſumat teſtamentum alicujus, de quo publica fama ſit, quòd ſit uſurarius, vel fuerit. Nulluſque Clericus, vel Laicus cujuſcumque ſtatus, ordinis, conditionis, ſexus, vel dignitatis exiſtat pro Judice, aut teſte in talium teſtamentis interveniat, aut eiſdem uſurariis auxilium, conſilium, vel favorem in condendis teſtamentis præſtet, vel in Eccleſiis ad ſepulturam recipiat, niſi in quolibet dictorum caſuum. Primò de uſuris ſatisfiat, aut dicti Judices, vel Notarii tanquā publicę perſonę pro omnibus, quorum intererit ſtipulentur de ſatisfaciendo infrà certum terminum, & nihilominus coram ſuo Diœceſano, aut ejus Vicario, ſeu Viceſgerenti de his præſtent idoneam cautionem. Cōtrarium verò facientes excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt, aliis pœnis à jure ſtatutis in ſuo robore nihilominus duraturis.

Tranſgreſſores excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

C A P. V.

Defunctorum voluntates ne defraudatæ ſint, relicta pro Miſſis celebrandis ipſis celebrantibus ſtatim aſſignentur.

ADvertentes propenſiùs ne defunctorum voluntates, ſeu intentiones, maximè in iis, quę occurrunt ſalutem animarum defraudentur, per eaſdem Conſtitutiones conſtitutum eſt, & decretum, ne quis executor teſtamenti, vel alicujus, cui fuerit commiſſum, domos, poſſeſſiones, terras, vel alia pronuſſa cavenda deputata ſpecialiter, dando certam pecuniam Miſſas celebrare debentibus, tenere, aut poſſidere audeat, ſed eaſdem domos, & poſſeſſiones eiſdem celebrantibus aſſignare infrà menſem procuret, niſi per Teſtatores eſſet aliud ordinatum, de qua ordinatione infrà dictum menſem coram ſuo Diœceſano, vel Vicario ejus executores, vel hæredes fidem facere teneantur. Contrarium verò facientes excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto lapſo termino ſubſcripto.

Peculiaris eadem in re cautio In ordine ad res ſpecialiter deputatas pro certa pecunia danda, ut Miſſæ pro defunctis celebrentur.

Tranſgreſſores excommunicationis pœnam ipſo facto incurrunt.

C A P. VI.

Quinam Clerici teſtamenta conficere poſſunt.

REligioſus in Epiſcopum promotus nullo modo teſtamentum facere poteſt, quia ſola diſpenſatio rerum Eccleſiaſticarum ei committitur, quæ morte finitur, quo tunc incipit teſtamentum, valere; niſi ex conceſſione Papæ hoc faceret, quo tunc propriè teſtamentum facere non intelligitur, ſed ſuæ diſpenſationis poteſtas authoritate Papę intelligitur ampliata, ut poſt mortem valeat. Et hoc à paucis advertitur Religioſis, quorum conſcientia forſan in pleriſque ædificat ad gehennam.

Religioſus in Epiſcopum promotus non poteſt condere teſtamentum.

Niſi adſit Papæ conceſſio.

De Clericis autem decentibus dicimus ſic debere ſervari, videlicet, quòd Clericus ſæcularis beneficiatus, vel non beneficiatus de bonis mobilibus, & immobilibus, quæ ad ipſum pervenerint ex ſucceſſione parentum, vel propinquorum, vel aliorum, vel ex artificio, ſeu doctrina, vel officio advocationis, vel practicæ phyſicalis, vel donatione, vel legato, vel aliunde intui-

tuitu perſonæ, non tamen intuitu Eccleſię ſuæ teſtari poteſt, & in morte, ac in vita diſponere, ſicut laicus pro ſuo libito voluntatis.

Ad quem ejuſmodi bona, de quibus teſtari poteſt devolvantur, ſi is deceſſerit inteſtatus.

Si verò deceſſerit inteſtatus, dicta bona devoluuntur ad deſcendentes ſi habet, deinde ad aſcendentes, deinde ad collaterales, poſtea ad uxorem, ſi habet: iſtis deficientibus ſuccederet ei Eccleſia, ſicut ejus, & ſicut ſibi propinquus, quia ipſum Domino ſociavit, & tunc ordinabit de illis bonis Epiſcopus, pro ut ſuo bono arbitrio viderit faciendum.

CAP. VII.

De quibus Clericus teſtari non poteſt: & quid agendum, ſi non appareat, quę ſint bona Eccleſię, aut ejus intuitu acquiſita.

Bona autem Clericorum intuitu Eccleſię acquiſita, ſi ſunt immobilia ad Eccleſiam devoluuntur, nec de his in morte, vel in vita aliquid diſponere poterit, vel teſtari: Si ſunt mobilia intuitu Eccleſiæ acquiſita licèt de jure in alios pro arbitrio morientis transferri non poſſint, conſuetudinis tamen eſt approbatæ, pauperibus, & locis Religioſis, & iis, qui Clerico viventi ſervierunt honeſtè, ſive ſint conſanguinei, ſive alii aliqua juxtà ſervitii meritum ipſe Clericus beneficiatus conferat, & aſſignet, vel per ſucceſſorem ſuum conferri præcipiat, prout moderatè duxerit ſtatuendum, quod moderamen, cum non ſit diffinitum à jure, arbitrio Epiſcopi dicimus relinquendum. In quibuſdam tamen partibus de conſuetudine teſtatur de rebus mobilibus Eccleſiarum pro libito voluntatis.

Conſuetudo quid hac in re tulerit.

Quid agendum ſi non appareat quæ ſint bona Eccleſię, vel ejus intuitu acquiſita, & quæ contemplatione perſonæ.

Quod ſi non apparet, quæ ſint bona Eccleſiæ, vel ejus intuitu acquiſita, & quæ contemplatione perſonæ Clerici, ſive quantę fuerint, tunc in dubio præſumitur pro Eccleſia, niſi contrarium probetur, maximè ubi dubitatur, an habuit aliqua per ſe, vel autem ubi conſtat habuiſſe, ſed quæ, vel quantę fuerint ignoratur, tunc præſumitur pro eo, qui eſt in poſſeſſione ejus, de quo eſt quæſtio: nam ſi Eccleſia ſit in poſſeſſione poſt mortem Prælati, vel Clerici, hæredibus incumbet probatio: ſed ſi hæredes ſunt in poſſeſſione, probabit Eccleſia.

Ex ſpeciali privilegio juris Clericus in poteſtate Patris conſtitutus teſtari poteſt ratione ordinis, quòd aliàs non poſſet, niſi de adventitiis. Caveat tamen, ut Patri quartam juris naturæ debita relinquat: aliàs quoad inſtitutionem teſtamentum nullum, ſicut eſt è converſo caſu.

Clericus in poteſtate Patris conſtitutus teſtari poteſt.

Quartam tamen Patri ex jure naturali debitam relinquat.

TITVLVS XIV.

De Sepulturis.

CAP. I.

De Jure Sepulturę.

Jus Sepulturę eſt jus competens Eccleſiæ ad ſepeliendos aliquos in cimiterio ſuo ex Pontificis aſſignatione proveniens.

Quid ſit jus ſepulturæ.

Competit autem Eccleſiis Parochialibus, & aliis, quibus à jure, vel privilegio eſt conceſſum. Cappellis autem privatis, niſi habeant cimiterium in loco Religioſo, Hoſpitali, vel templo, niſi Eccleſiam habeant, vel privilegium, nullo modo competit, quia cum cimiterium debeat eſſe conſecratum, loco non conſecrato nullo modo accedere poteſt. In uno autem cimiterio multæ Eccleſiæ poſſunt habere jus ſepeliendi Parochianos ſuos.

Quibus competat.

Quiſque ſepeliendus eſt in cimiterio Eccleſiæ, in qua audit Divina, & recipit Eccleſiaſtica Sacramenta, niſi diſcretè, & cum ſana intentione elegerit ſepeliri in loco magis religioſo, vel in ſepulchro parentum ſuorum, vel in Eccleſia Cathedrali, in quibus tribus caſibus canonica portio erit Parochiali Eccleſiæ reſtituenda. Et ſi non reſtituatur corpus, & ea, quæ obvenerunt ejus intuitu, à loco ubi ſepultum recuperare debebit.

Ubi quiſque ſepeliendus ſit.

Proprius Sacerdos non debet ſuum Parochianum, qui alibi elegit ſepeliri, ſeu corpus ejus violenter capere, aliàs ſua jura perdit.

CAP. II.

De Portione Canonica.

Portio verò prædicta ſecundùm conſuetudinem diverſarum Eccleſiarum aliquando eſt media, aliquando eſt tertia, aliquando eſt quarta, ſed ſemper quartam deberi dicimus

Quantum ſit Canonicæ portionis, quę Parochiali Eccleſiæ competat, cum quis ſepulturam alibi eligit.

Digitized by Google

mus, ubi de conſuetudine non apparet, & ita utimur hic.

Ex quibus eadem portio deducenda non ſit. Nec eſt dicta portio deducenda de relictis per defunctum illi Eccleſiæ, in qua ſepeliri elegit pro fabrica, pro luminaribus, pro ornamentis, ſeu pro aliis ad perpetuum cultum derelicto, ſeu pro anniverſario, vel novenario in illa Eccleſia faciendo, vel de equis, & armis, & aliis relictis in ſubſidium Terræ Sanctæ, nec de relictis intuitu perſonarum, puta pauperibus, conſanguineis, vel amicis pro ſalute Animæ, de quibus dicta portio non deducitur, ſi abſque fraude Epiſcopi, vel Parochialis Eccleſiæ, ideſt proprio motu, & propria devotione defuncti ſine inſtigatione alterius relinquãtur.

De omnibus verò aliis, quæ intuitu defuncti obvenerunt Eccleſiæ, in qua ſepeliri elegit Parochiali Eccleſię canonica portio eſt reddenda de Jure, quæ ſi negligens fuerit in petendo, tunc petat Epiſcopus nomine Eccleſiæ, quia pro Eccleſiis ſibi ſubjectis Epiſcopus agere poteſt, quia eſt defenſor legitimus. Epiſcopi legitimi defenſores Eccleſiarum.

Quid agendum, cum Rex, Dux, Comes, vel alia eximia perſona moritur, & ſepelitur alicubi. Quòd ſi Rex, Dux, Comes, vel alia magna perſona moritur, & ſepelitur alicubi, Epiſcopus data pro ſepultura omnia recipiet, & partem dabit Eccleſiæ, ubi ſepelitur, reſiduum dividet inter Eccleſias, ubi per circulum anni percipiebat Eccleſiaſtica Sacramẽta. Tales enim Magnates vix morantur in uno loco, & ideo Parochiani unius Eccleſię magis dici non debent, quàm alterius.

CAP. III.

Loca exempta, Fratres Minores, & Prædicatores ad ſolutionem canonicę portionis tenentur.

De exemptis, & non exemptis ab iſta Canonica portione. Ab iſta autem Canonica portione danda Eccleſiis Parochialibus, vel Epiſcopis non ſunt exempta Monaſteria, nec alia loca exempta de jure communi, niſi in privilegiis eorum contineatur.

Sed nec Fratres Minores, ſeu Prædicatores ſunt exempti jure noviſſimo, quo cavetur expreſsè, quòd de obventionibus omnibus, tam funeralibus, quàm de quibuſcumque, & quomodocumq; relictis, diſtinctè, vel indiſtinctè ad quoſcumque certos, vel determinatos uſus, de quibus etiam quarta, ſeu Canonica portio dari, ſive exigi non conſuevit, vel non debet de jure, nec de datis, vel qualitercumque donatis in morte, ſeu mortis articulo, in infirmitate donantis, vel dantis, de qua deceſſit quomodocumque directè, vel indirectè fratribus ipſis, vel aliis pro eiſdem, quartam partem Parochialibus Sacerdotibus, & Eccleſiarum Rectoribus, ſeu Curatis largiri integrè tenentur, nulla fraude ſuper hoc per ipſos fratres adhibenda, aliàs ad reſtitutionem tenẽtur in foro Animæ, & ad rationem reddendam Deo.

Quid poſſit ordinarius hic in re exemptionis privilegio non obſtante. Quin immo dicimus, quòd non obſtante exemptionis privilegio poſſunt per Ordinarium coerceri ad reddendam quartam, aut id, quod tenuiſſent fraudulosè, vel dolosè, cum Ordinarii hujuſmodi Juris Publici, & notorii ſint executores. Si enim prętextu privilegii non excuſantur à datione quartæ, per conſequens, nec ab acceſſoriis, licèt quidam dixerint aliter. Sed hoc putamus veriùs, cum aliter non poſſet bona ratio haberi ab eiſdem.

CAP. IV.

Quæ computari non debentur in quarta.

Et in iſta quarta non computabuntur relicta Eccleſię Parochiali, vel aliàs ſibi obvenientia ratione funeris, puta ſi conſuetudo eſſet, quòd primò funus portaretur ad Eccleſiam Parochialem, & ibi * *audiret* Miſſam, ut fit in Civitate Rathenenſi originis noſtræ, nam quæ ibi offeruntur non computantur, nec Eccleſia Parochialis de iis, quæ ibi portantur, tunc aliquid petet, cum ſua quarta ſit taxata, & limitata à jure, *& illa uterque continentur. Forſan * *audiretur.* * *ſenſus obſcurus.*

Et ſi defunctus ſepultus apud fratres cis nihil reliquiſſet, ſed alteri Eccleſię bona ſua dimiſiſſet, de illis Parochialis nihil habebit; nec de bonis relictis fratribus, ſi alibi elegit ſepeliri, quàm apud fratres.

Quid Curati poſſint pro ejuſmodi quarta. Et quia iſta quarta in bonis Eccleſiarum cenſetur Parochialium, ideo poterunt Curati, quibus debetur inhibere hæredibus, vel executoribus, vel per fidei commiſſum gravatis, ne illam ſolvant fratribus, præcipuè cum illos meritò poſſint habere ſuſpectos. Sed Curatis ſolvant dicti hæredes, vel diſtributores, ſeu gravati, immo etiam Epiſcopus poſſet agere pro iſta quarta, quatenus ſua intereſt, non petente Curato.

CAP.

C A P. V.

Relicta Regularibus, eorumque locis Hæredes non perſolvant, niſi præſente Parochiali Rectore.

PEr conſtitutiones quoque antiquas univerſis, & ſingulis hæredibus, & teſtamentorum executoribus defunctorum infrà Civitatem, Diœceſim, & Provinciam Beneventanam conſtituitur, mandatur, & præcipitur, ut omnia tam funeralia, quàm alia quæcumque, & quomodocumque relicta dictis fratribus, ſive locis, prout exprimitur abſque præſentia Parochialis Rectoris, ſeu Presbyteri, ejus nullatenus dent, & perſolvât. Sed data * *autem* omnia per ipſorum hæredum, vel executorum manus Parochiali Rectori, vel Sacerdoti ejus de omnibus ſupradictis Canonica portione, partes alias reſtantes dent, & perſolvant Religioſis, & fratribus antedictis.

Nulla omnino neque funeralia, neque alia quæcumque fratribus relicta, vel Religioſis perſolvantur abſque præſentia Parochi.

Alias * *aute.*

Omnes autem, & ſinguli contrarium facientes poſt duos menſes auctoritate conſtitutionis prædictæ excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt. Et nihilominus ipſi hæredes, vel executores dictam quartam reſtituere, & ſolvere dicto Rectori Parochiali, qua fuit fraudatus tenentur.

Transgreſſores excommunicationē ipſo facto incurrunt.

Epiſcopus verò in hoc caſu ratione quartæ nihil habebit ab iſtis fratribus, ſed habebit pro quarta quartæ actionem contra Curatum, cui illa quarta debetur dumtaxat, licèt alius Epiſcopus recipiat quartam à fratribus ubi defunctus eſſet viator, vel exterus non habens domicilium in Civitate, vel loco, vel peregrinus, & ſepeliretur apud fratres, prout habet communis obſervantia, & conſuetudo jure fundata.

Epiſcopus in iſto caſu quid agere debeat.

C A P. VI.

Nullus Religioſus, vel Clericus Sæcularis cum aliquo blanditiis, & donis pactum faciat, ut in ſuo Cœmiterio, vel Eccleſia ſepulturam eligat.

NUllus autem Religioſus, vel Clericus ſæcularis pactum faciat cum aliquo in ſanitate conſtituto, nec aliqua infirmitate conſtitutum blanditiis, ſive munuſculis, ſive donis, vel deceptionibus inducat, ut in ſuo cimiterio, vel Eccleſia eligat ſepulturam, quòd ſi fecerit pactum non tenet, nec electio ſepulturæ, quinimmo, & corpus, & quidquid occaſione ſepulturę perceptū fuerit totaliter Parochiali Eccleſiæ reſtituatur. Alioquin ex nunc Eccleſia, & cimiterium ubi facta erit ſepultura, eo ipſo maneant interdicta, quouſque dicta reſtitutio fuerit plenè facta.

Ejuſmodi pactum ſi fecerit, irritum non tenet, neque tenet electio.

Pœna transgreſſoribus irrogata.

C A P. VII.

Quibus in caſibus non debeatur, quarta de bonis illius, qui Religionem intrat.

SI verò aliquis in ſanitate, vel infirmitate, de qua non moritur intrat Religionem ſe, & ſua reddendo, non debet Parochialis Eccleſia de bonis illius habere Canonicam portionem. Si autem in infirmitate, de qua moritur Religionem Intrat, de bonis ſibi oblatis Parochialis Eccleſia, de qua ſumptus eſt, debet habere Canonicam portionem.

Si verò quis aſſumatur in Confratrem alicujus loci Religioſi, bonis ſuis retentis, nec non oblatis, ubicumque ſepeliatur, Parochialis Eccleſia debet habere Canonicam portionem, quia talis nec exemptus eſt ab Epiſcopali Juriſdictione.

Quid dicendum, deeo, qui aſſumitur in confratrem alicujus loci Religioſi.

Si quis intrat Religionem cauſa probationis, ſi infrà tempus probationis decedit in Religione, quamvis nō Monachus, quia non profeſſus, tamen Religionis remanſit moriens, & ideo Eccleſia Parochialis non habebit Canonicam portionem.

Quid de noviſſo, qui moritur infra tempus probationis.

De leproſis autem intrantibus domos leproſorum Eccleſia Parochialis non poteſt petere Canonicam portionem, quia per judicium, ac ſi tranſiſſent ſani in Religionem; multi enim moriuntur cum lepra, niſi forrè ex violentia lepræ morerentur. In his temen dicimus potiùs conſuetudinem tenendam Regionis.

Quid de leproſis intrantibus leproſorum domos.

C A P. VIII.

Cui nam Paroco, ſeu Parochiali Eccleſię competat quartę jus?

NE autem lites ex litibus oriantur, ſciendum eſt, quòd ſi Parochianus alicujus Eccleſiæ transfert domicilium

cilium ſuum in aliam Parochiam, & ibi moratur, ſtatim Parochianus ſit illius Eccleſiæ, ad quam transfert domicilium, & illi Eccleſiæ ſubjectus erit quoad jus Parochiale, videlicet in divinis Officiis audiendis, oblationibus, pœnitentiis recipiendis ibidem, ſepulturis, mortuariis, & recipiendis Eccleſiaſticis Sacramentis. Et in his omnibus ſubtrahitur incontinenti, & eximitur per translationem domicilii à jure illius Eccleſiæ Parochialis, in qua ante translatum domicilium morabatur.

Quod ſi quis audit divina in una Eccleſia, vel Cappella, & habet ſepulturam in alia de jure, quia percipit Eccleſiaſtica Sacramenta, vel eſt baptiſmalis, ſi elegit ſibi ſepulturam in alio Monaſterio, vel alia Eccleſia, illa Eccleſia, in qua debebat ſepeliri de jure habebit Canonicam portionem, quia nulla injuria fit Eccleſiæ, in qua audit divina propter ſepulturam alibi electam. Si tamen illa Eccleſia, in qua audiebat, ſolebat aliquid percipere de judicio, ſive teſtimonio ſui Parochiani, cum ſepeliebatur in illa Eccleſia, ubi de jure, vel conſuetudine habebat ſepulturam; tunc pro rata ejus, quod ſolet accipere, nunc accipiet de canonica portione illa Eccleſia, in qua divina audivit, licèt quidam dicant, & fortè æquiùs, quòd in utroque caſuum prædictorum dividere debeant illam canonicam portionem, ſicut dicimus, quando in duobus locis æqualiter quis moriatur.

Quid agendum in caſu, quo quis audit Divina in una Eccleſia, & habet ſepulturam in alia.

Quid in caſu, quo duobus in locis æqualiter quis moriatur.

Si verò Parochianus alicujus Eccleſię, ſive in ſanitate, ſive in infirmitate ad aliam vicinam Parochiam iverit, ſive tranſierit, non animo domicilium mutandi, ſed fortè cauſa recreationis, vel ut utilia exerceat, & ibi aliqua cauſa ſine electione ſepulturæ moritur, ad ſuam parochialem Eccleſiam deportetur, vel ſepeliatur in illa Eccleſia, in qua mortuus eſt, ſi parentes ejus, vel conſanguinei, & ſua Parochialis Eccleſia hoc duxerint concedendum. Sed illa Eccleſia, in cujus Parochia mortuus fuerit non poteſt petere Canonicam ab Eccleſia parochiali illius defuncti de illis, * *qui* occaſione ſepulturæ, vel legati pervenerunt ad eandem.

Quid in caſu, quo Parochianus ad aliam vicinam Parochiam iverit abſq; animo domicilium mutandi, & ibi moritur ſine electione ſepulturæ.

*Aliàs * quę*

Et eſt notandum in hac materia, quòd ubi eſſet conſuetudo, vel allegaretur, quòd ſi nihil daretur pro canonica portione, non eſt tenenda, tanquam contra rationem, & naturalem æquitatem, nec juvaret præſcriptio, niſi titulus probaretur.

Conſuetudo nihil dandi pro Canonica portione, non eſt tenenda.

CAP. IX.

Ubi quiſque ſepeliendus eſt, & de Sepulturę electione.

Peregrinus verò, vel Viator, de remotis partibus veniens, ubicumque deceſſerit, niſi alibi ſepulchrum elegerit, ibi poteſt licitè ſepeliri. Si tamen poſſet ſine fœtore ad propriam portari, humanum eſſet, niſi eſſet contraria conſuetudo. Et ſecundùm quoſdam eſſet ſepeliendus in Eccleſia Cathedrali, ſi in Civitatibus moreretur non electa ſepultura, ut à pleriſque ſervatur.

Ubi ſepeliendus eſt peregrinus decedens, vel viator de remotis partibus veniens.

Bona autem Peregrinorum, vel Viatorum nulla per eos facta ordinatione, Epiſcopo ſunt aſſignanda, qui ea in pauperes, aut pios uſus diſtribuere debet. Et idem dicimus de pauperibus, qui extra Hoſpitalia morantur.

Idem dicendum de pauperibus extra Hoſpitalia morantibus.

Quia verò dudum multorum clamoſa habuit inſinuatio, quòd nulli pauperes, & egeni decedentes in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana propter eorum inopiam pluribus diebus carebant Eccleſiaſtica ſepultura; Ideò per Concilium Provinciale ſalubriter, & humaniter ordinatum eſt, quatenus ſub excommunicationis pœna, & unius unciæ omnes, & ſinguli Rectores Eccleſiarum locorum prædictorum Parochialem Eccleſiam funeralem habentes, quàm primùm ad eorum notitiam pervenerit de morte prædictorum decedentium ſublato morę præpedio, ſtatim ad eorum expenſas, ut convenit, ſepeliri faciant corpora defunctorum in ciniteriis Eccleſiarum ipſarum. Canonici autem, ac cæteri Clerici locorum prædictorum, quàm citiùs ad eorum notitiam pervenerit, niſi aliàs ad eos ſpectet ſepelire, de more notificare debeant ad eandem pœnam Rectoribus ſupradictis.

A quibus danda eſt ſepultura pauperibus, & egenis decedentibus in Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventana, & quidem ſub excõmunicationis pœna, & inſuper unius unciæ.

CAP. X.

A quibus, & de quibus fieri debeant funeris expenſę.

Et pro dubiis, quæ poſſent oriri, dicimus, quòd regulariter funeris expenſas hæredes facere tenentur,

& ab ipſis peti poſſunt, & ipſi ante eas deducere poſſunt.

Et ſi mulier dotem habet, de ipſa ſepelienda, aliàs maritus tenetur eam de ſuo facere ſepeliri, ne injuriam ſui mulier inſepulta remaneat.

Sepultura autem propter debita defuncti impediri non debet, dummodo reconciliatus Eccleſiæ exiſtat, vel ſigna pœnitentiæ in eo apparuerint, Nec creditor appellans audiri debet, ſeu ejus admitti appellatio.

Ante novem dies ab obitu numerandos nulla prorſus moleſtia cuilibet irroganda ex perſona defuncti.

Potiùs * quemlibet.

Nam & religioſiùs, & humanitatis cauſa ſtatutum eſt, ut ante novem dies ab obitu numerandos, nulla fiat prorſus moleſtia adverſus * quemlibet ex perſona defuncti; Et ne quis exequias prohibeat, aut ad domum defuncti accedat, vel rebus ejus ſigna imponat, qui enim hoc facerent ab actione cadunt, & in tantundem hæredibus injuriati condemnantur, & tertia pars bonorum eorundem publicantur, & infames ſunt jure civili.

Pœna impedientibus funus irrogata.

Poteſt tamen in certis caſibus impediri funus.

Et idem ſi contra funus peccatur. Sepultura tamen benè poteſt in certis caſibus, quos in diverſis partibus hujus operis poſuimus, impediri.

Spoliare mortuos quid immane ſcelus ſit.

Spoliare mortuos prohibitum eſt: nam latronibus hoc facientes numerantur.

CAP. XI.

Ubi ſepeliendi ſint Clerici, & quis poteſt ſepulturam eligere.

Clerici in Eccleſiis ubi ſunt Clerici ſepeliendi ſunt, niſi aliud elegerint: quòd ſi in diverſis Eccleſiis eſſent, Clericos tunc dicimus in Majori ſepeliendos, & digniori, niſi aliud elegiſſent.

Mulier ubi ſepelienda ſit, ſi decedit mortuo viro ſine electione ſepulturæ.

Mulier autem conſtante matrimonio, & etiam mortuo viro ſuo eligere poteſt ſepulturam, ſicut vir ubi vult. Si verò ſine electione ſepulturæ deceſſerit, in cimiterio Eccleſiæ Parochialis ſepeliatur cum viro. Unaquæque enim mulier virum ſequatur ſive in vita, ſive in morte. Quæ ſi plures maritos habuit, ſequatur ultimi mariti ſepulturam, niſi eſſet conſuetudo contraria, quæ obſervanda.

Quid ſi plures viros habuerit?

Pater autem filio impubi, cujus voluntas diſcerni non poteſt, eligere poterit ſepulturam, ſicut, & pro eo teſtari. Si verò * elegerit, ſepelietur impubes in cimiterio Eccleſiæ parochialis, vel in ſepulchro parentum. Et quòd

Forſan * non

poſſit pater, hoc eſt, ſi conſuetudo terræ id habeat; hoc tamen non poteſt ubi conſuetudo non habetur. Filius tamen familias poteſt liberè ſepulturam eligere abſque Patris aſſenſu. Sed pro anima ſua præter eius aſſenſum, non poteſt aliquid legare, niſi habeat peculium caſtrenſe.

Filius familias abſque Patris aſſenſu ſepulturam liberè eligere poteſt.

Religioſi, niſi à propriis Monaſteriis adeo forſan ſint remoti, quòd ad Monaſterium, cùm moriuntur commodè deportari non poſſunt, nequeunt, cum velle, vel nolle non habeant, ſibi eligere ſepulturam, ſed ſunt apud ſua monaſteria tumulandi.

Religioſi ſunt apud ſua Monaſteria tumulandi.

CAP. XII.

Nullus aliquem ad electionem ſepulturæ voto, vel juramento, obliget.

Notandum quoque, quòd non debet aliquis alium obligare voto, juramento, fide, promiſſione, inductione, ut apud Eccleſiam inducentis eligat ſepulturam, vel electam non immutet: Quòd ſi ſecus fiat, nulla eſt electio, & ulteriùs alicubi aliam non poterit eligere ſepulturam. Sed contradictione quacumque ceſſante ſepeliendus eſt apud Parochialem Eccleſiam, ad quam ſi aliam non elegiſſet, fuiſſet ſepeliendus de jure.

Si ſecus fiat electio erit nulla, & ſic eligens non poterit ulteriùs aliam alicubi eligere ſepulturam.

Inducenteſque ſi illum ſepelierint corpus, & ea, quæ ſibi ab hoc obvenerunt, infrà decem dies reſtituere tenentur. Alioquin, & cimiterium, & Eccleſia ubi erit ſepultus ex tunc, & tamdiù ſtabunt interdicta, quouſque reſtitutio facta erit, prout ſupra de Religioſis diximus.

Pœna inducentibus irrogata.

Et quia dubitamus, quod propter ſimplicitatem laicorum hoc jus ignorantium, multi decipiantur per Religioſos maximè inducti, præcipimus hoc ſæpiùs Rectores populo in vulgari explanari, & dici.

Idipſum Rectores populo explanent

CAP. XIII.

Quibus denegari debeat Eccleſiaſtica ſepultura.

Sunt autem quidam, quibus debet denegari Eccleſiaſtica ſepultura, ſcilicet Judæis, Hæreticis, Sarracenis, Excommunicatis majori excommunicatione, & minori, notoriè tamen interdictis, etiamſi injuſtè; Et illis, qui in torneamentis moriuntur

fu-

pugnantes, vel ſi ibi vulnus lethale acceperint. Nam quamvis poſtea ſupervixerint aliquandiù licet pœnitentia, & Euchariſtia eis negari non debeat, tamen negabitur ſepultura Eccleſiaſtica, & illis,qui ſe interfecerunt, ſuſpenderunt, præcipitaverunt deſperatione, aut indignatione, aut iracundia: non tamen ex furore, vel à caſu. Et idem ſi fugiens, quia credebat poſſe evadere, vel ſimili cauſa ſe præcipitaret in aquam, non imputatur, etiamſi contrarium eveniat, dummodo pro bono, & licito hoc faciat; & uſurariis, & concubinariis, & prædonibus manifeſtis, & violatoribus Eccleſiarum,& generaliter omnibus, quos manifeſtum eſſe conſtiterit in peccato deceſſiſſe mortali notorio.

Hæc autem intelligenda ſunt, & ſervanda niſi eſſent reconciliati Eccleſiæ, vel niſi in morte apparuerint ſigna pœnitentiæ manifeſta, videlicet quòd petierit Presbyterum, vel pœnitentiam, vel alia ſigna pœnitentiæ oſtenderit dùm jam amiſit loquelam. Et ſi talis habens talia ſigna erat excommunicatus, vel interdictus, & præventus morte non potuerit abſolutionem habere, poteſt, & debet ab illa ſententia poſt mortem abſolvi, ab illo tamen Prælato, vel Iudice, per quem dum viveret fuerat abſolvendus, tamen ante abſolutionem non debet in cimiterio, vel Eccleſia ſepeliri, ſed juxtà cimiterium, vel Eccleſiam poni poterit ſub terra, vel in aliquo ligneo monumento. Et poſtmodum, cum debebit abſolvi, debet exhumari, & abſolvi in forma Eccleſiæ conſueta. Sicut ſi viveret, & in Eccleſia, vel cimiterio ſepeliri.

Hæc tamen quo pacto intelligenda ſint.

Quid agendum cum excommunicato, in quo apparuerint ſigna pœnitentiæ manifeſta, ſi morte præventus non potuerit abſolutionem habere.

A quo, & quo pacto is abſolui poſt mortem poſſit.

Et ad probanda ſigna pœnitentiæ ſufficiet unus teſtis, ſi plures nequeunt inveniri.

CAP. XIV.

Tradendi ſunt Eccleſiaſticę ſepulturę, quos non conſtat in peccato mortali deceſſiſſe.

Illi verò, qui mortui reperiuntur, quos non conſtat in peccato deceſſiſſe mortali, nec conſtat etiam ſigna pœnitentiæ habuiſſe, tradendi ſunt Eccleſiaſticæ ſepulturæ. Et hoc maximè ſi noti ſunt, quia non eſt veriſimile,quòd fuerint ſuæ ſalutis * memores;communicabamus vivis,cômunicemus,& mortuis,ut in meliorē, & humaniorem partem interpretemur, niſi eſſet aliqua probabilitas de oppoſito. Et idem dicendum ſi dubitaretur de cadavere an eſſet Chriſtiani, vel pagani, vel excommunicati, licèt quidam aliter teneant; & tales ſepeliant in via, vel propè ubi mortui reperti ſunt, quod non laudamus.

*Aliàs * immemores.*

Si verò corpus alicujus excommunicati in cimiterio, vel Eccleſia aliquo caſu contigerit ſepeliri, cum de hoc planè conſtiterit, ſtatim extumulentur oſſa excommunicati, ſi diſcerni poterunt ab oſſibus fidelium, & quouſque Cimiterium, vel Eccleſia reconciliatur, vel reconciliata fuerit aſperſione aquæ per Epiſcopū benedictæ ſolenniter, & parietes raſi, non ſepeliantur in eis corpora defunctorum. Et ideo multùm ſibi caveant Sacerdotes, ne corpora excommunicatorum in cimiteriis ſepelire præſumant. Et ſi quis præciperet corpus ſuum non ſepeliri, non eſt ſervandum.

Quid agendum, ſi corpus alicujus excômunicati ſepeliri contigerit in Eccleſia, vel cimiterio, idque planè conſtiterit.

Prohibemus quoque in locis ubi ſunt cimiteria extra Eccleſiam, laicos intra Eccleſiam ſepeliri ſine licentia Diœceſani ſpeciali, niſi antiquam ibi habuerint ſepulturam.

In locis ubi ſunt cimiteria extra Eccleſiam, intra Eccleſiam ſepeliri nequeunt, niſi accedat ſpecialis Diœceſani licentia.

CAP. XV.

Uſurarii manifeſti non ſunt admittendi ad Eccleſiaſticam ſepulturam, niſi prius ſatisfecerint de uſuris:& ſub pœna excommunicationis infrà decem dies manifeſtandi ſunt Epiſcopis.

Sciendum eſt etiam, quòd uſurarii manifeſti non ſunt admittendi ad Eccleſiaſticā ſepulturam, nec ad confeſſionem, nec poſſunt facere teſtimonium, nec eorum oblationes ſunt admittendæ,niſi priùs ſatisfecerint de uſuris illis, quibus tenentur; vel eis idoneè de hoc caverint pro ſuarum viribus facultatum, vel eis, quibus tenentur abſentibus,loci ordinario, vel Rectori Parochialis Eccleſię pro eiſdem.

Qui autem tales uſurarios aliter ad Eccleſiaſticam ſepulturam admiſerit, vel oblationes ab eis acceperit,quouſque ad arbitrium Epiſcopi illas reſtituerit maneat Jure hoc ſtatuente, ab officii ſui executione ſuſpenſus.

Pœna iis irrogata, qui tales uſurarios aliter ad Eccleſiaſticam ſepulturam admiſerint.

In deteſtationem etiam tantæ labis criminis, per Provinciale concilium præceptum eſt, ut omnis utriusque ſexus

Excommunicationem incurrunt, qui publicos uſurarios, & manifeſtos intra decem dies Diœceſano, vel ejus Vicario non revelant.

exus uſurarios publicos, & manifeſtos ubicumque degentes in Civitate, Diœceſi, vel Provincia, cuilibet Ordinario, ſeu Vicariis eorum, poſtquã ſciverit infrà decem dies debeat revelare, & denunciare. Contrarium verò facientes authoritate dicti Concilii excommunicationis ſententiam incurrunt.

Excommunicationi etiam ſubjacent ſepelientes ſcienter hæreticos credentes fautores, receptatores, & defenſores eorundem.

Forſan * neque

Sic excommunicati, quid agere debeant, ut abſolutionis beneficiũ mereantur.

Sepelientes ſcienter hæreticos, credentes, fautores, receptatores, defenſores eorumq; uſque non ſatisfactionem idoneam excommunicationi de jure ſubjacent, * *niſi* beneficiũ abſolutionis habere merentur, niſi priùs propriis manibus publicè extumulent, & projiciant hujuſmodi corpora damnatorum. Et locus ille perpetuò caret ſepultura:

Præcipimus, quòd quilibet Sacerdos veſtes Sacerdotales proprias habeat, cum quibus ſepeliatur. Nolumus enim, quòd veſtimenta, quæ ſunt Eccleſiæ propter hoc devaſtentur. Et ſi contingat aliquem ſepeliri cum illis, de bonis ſic ſepulti ſatisfacere ipſi Eccleſiæ hæredes ejusdem * *teneant*, & per Ordinarios compellantur.

Aliàs * *teneantur*.

C A P. XVI.

Corpora ſuſpenſorum tradi poſſunt Eccleſiaſticę ſepulturę; non vero Raptorum, & Violatorum Eccleſię, quod Epiſcopi, & Parochi advertere debent.

Item corpora ſuſpenſorum, ſeu alia capitali pœna damnatorum * *ſi morte* pœnitentes confeſſi fuerint, & Dominus temporalis, qui eos damnavit permiſerit, deferri poterunt ad Eccleſiam, & Miſſa pro eis celebrari, & oblationes offerri, & tradi Eccleſiaſticæ ſepulturæ, nam & talibus verè pœnitentibus Euchariſtia non negatur.

Forſan * *ſi in morte*.

An, & quando Eccleſiaſticà ſepultura donari debeant, vel non debeant Raptoribus & violatoribus Eccleſiæ.

De raptore manifeſto, ſeu violatore Eccleſiæ publico, qui uſq; ad mortem in ſua pertinacia perſeverat, licèt tali pœnitentiam agenti Viaticum, hoc eſt Corpus Chriſti non negatur, tamen nullus Clericus ejus ſepulturæ intereſſe debet, nec ejus eleemoſynam recipere. Quòd ſi in morte ſatisfacere non poteſt, vel non vult cautionem præſtare, vel non poteſt, tunc ad tenorem, vel confuſionem hæredum, ut per hoc ad ſatisfactionem inducantur, vel propinqui, ad quos bona perveniunt, qui etiam, ut ſatisfaciant ſunt cenſura Eccleſiaſtica compellendi, ſepultura denegatur, maxime cum monitus fuit de ſatisfaciendo.

Si verò nõ eſſet monitus, vel fuit, ſed modico tẽpore fuit contumax, vel in morte ſatisfacere permittit, vel cautionẽ præſtat, tunc non negatur ſepultura, ſed hæredes ad ſatisfactionem ſunt compellendi. Et hoc idem ſervatur in excommunicato pro hujuſmodi criminibus, vel aliis defuncto, ut ejus hæredes compellantur Eccleſiaſtica cenſura ad ſolvendum. Et hoc de facto ſervavimus.

Advertant igitur Epiſcopi, & alii Parochiales, qui habent ſepulturas, ut circa mortuos ſepeliendos, & potiſſimè excommunicatos à Jure, vel Conſtitutionibus præmiſſa advertant, & obſervare procurent, aliàs pœnas juris de facili incurrere poſſunt, & graviter puniendi: nam & irregularitatem de facili incurrere poſſunt.

C A P. XVII.

An mulier pregnans mortua ſepeliri cum partu debeat? ſtatuitur.

De muliere pregnante mortua, an cum partu ſepeliri debeat ſic dicimus. Quòd ſi pro certo conſtat partum mortuum, tunc ſepeliatur: Si autem certum eſt partum vivere, tunc mulier ſcindi debet, & ſi vivat partus baptizetur, aliter extra cimiterium partus ſepeliatur, & mulier intrà, & idem quando eſt dubium; conſilium autem eſt, ut ſtatim mulieri ponatur * in ore, ne partus poſſit aliter ſuffocari, ſi vivat.

Forſan * *aliquid*.

C A P. XVIII.

Quibus caſibus in exequiis mortuorum ſimonię labes contrahatur.

Ut autem non omittamus propter conſcientiam, quæ quotidiana ſunt circa ſepulturas, cum ſcriptum ſit, quòd pro exequiis mortuorum, & benedictione nubentium, & ſimilibus nihil exigatur, piæ tamen conſuetudines obſerventur. Dicimus, quòd ſi taxatum ſit pro quarta pecunia ponatur quis in cimiterio, ſimonia eſt. Item ſi crux ſpecialis portetur ad funus dato prætio, Item ſi fiat pactum de legendo pſalterio per noctem

ctem ad defunctum. Secus ſi Clericus accipiat pecuniam, ut vigilet defunctum per noctem, licèt ad vigilias ſequatur oratio, vel legatur pſalteriũ.

Et ubi eſſet conſuetum, quòd Clerici deberent habere lectum, pannos, vel ſimile de moriente, ſi ante deportationem corporis pactum fiat de hoc redimendo, licitum eſt, quia hæc temporalia ſunt; ſed ſi nollent ſepelire corpus, niſi fieret eis certitudo de hoc reddendo, quia ſpecies mali eſt, non licet, & eſſet ſimonia, ſed ut ſuperiùs in *titulo de Sacramentis* diximus in iſtis caſibus, & ſimilibus primò ſepeliatur corpus, & omnia ſpiritualia conferantur, & poſtea agatur contra hæredes, vel detentores.

CAP. XIX.

Quando in proceſſionibus quas faciunt Cathedrales Eccleſię, vel Conventuales ſimonię vitium includitur.

Quid dicendum de proceſſionibus, quæ faciunt Cathedrales Eccleſiæ, vel conventuales ſi non ſit factum ſtatutum ſuper hoc.

IN proceſſionibus autem, quas faciunt Cathedrales Eccleſiæ, vel conventuales, aut aliæ in exequiis defunctorum data, vel promiſſa pecunia, aliàs non facturæ, ſi non ſit factum ſtatutum ſuper hoc, & teneantur aliàs ad hujuſmodi proceſſionem ſimonia eſt.

Quid ſi ſtatutum ſit factum?

Si verò ſit ſtatutum, tunc per hæc, vel æquipollentia verba, quòd quicumque reliquerit capitulo, vel conventui X. habeat proceſſionem, ſi ratione laboris intenderit habere, nec aliàs tenebantur ad proceſſionem, non eſt ſimonia; quòd ſi per hæc verba, vel æquipollentia, quòd nulli fiat proceſſio, niſi relinquat Capitulo, vel Conventui X. non valet ſtatutum, & eſt ſimonia, quia removet officium pietatis, videlicet, quòd non fiat gratis aliqua proceſſio, vel pro minori ſumma; aliàs autem ubi nullum ſtatutum eſſet in his, & ſimilibus, ubi daretur, vel acciperetur temporale pro ſpirituali diſtinguimus prout poſuimus in dicto titulo de Sacramentis, ad quę advertant maximè qui habent intereſſe extremæ unctioni, vel dant redditus, aut relinquunt, vel recipiunt pro faciendis anniverſariis, vel annuali, vel tricenario, vel pro Miſſis celebrandis, vel qui dant pauperibus, ut orent pro eis, & hujuſmodi ſimilibus.

Quid advertĩ debeat, ne contrahatur ſimonia.

TITVLVS XV.

De Decimis, & Primitiis.

CAP. I.

Quid ſint Decimę, & quando, & à quibus ſolvendę.

Quid ſit decima.

DEcima eſt omnium bonorum juſtè quæſitorum talis pars, ſcilicet decima. Cum Dominus expreſſe dari præcipiat decimas, & primitias atque ſolvi, & nolentes ſolvere ſint excommunicationis vinculo innodandi, diſtrictè pręcipimus, ut decimæ, & primitiæ ſolvantur integraliter parochialibus Eccleſiis, in quarum Parochiis prędia, ex quibus fructus proveniunt, fuerint conſtituta: de jure autem ſolvi debent ſtatim cum fructus percipiuntur, & antequam inde ſegregentur cenſus, vel tributa, ſeu taſſæ, ideſt quintum, vel quartum debitum Domino temporali. Si tamen primò facta fuerit talis ſeparatio, ſicut agricola tenetur decimare, & primiciare quod ſibi remanet, ita Dominus; quòd de acervo nõ decimato accepit.

Decimæ, & primitiæ ſolvi omninò debent integraliter.

Et quidem ſtatim, cum fructus percipiantur.

Per Concilium quoque Provinciale antiquum Domini Arnaldi, & poſt per nos renovatum omnes, & ſinguli Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ Eccleſiarũ Parochialium, decimas tam prædiales, quàm perſonales divino juri debitas ſuis Eccleſiis non ſolventes, ſaltem per totum menſem Octobris, excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto: & item ſi de non ſolutis non ſatisfecerint competẽter. Et hoc debet ſingulis diebus dominicis, cum Divina celebrantur officia per Curatos publicari.

Non ſolventes decimas tam prædiales, quam perſonales, ſaltem per totum menſem Octobris excommunicationẽ ipſo facto incurrunt ex Concilio Provinciali.

Id curati ſingulis diebus Dominicis publicari curent.

Per eaſdem quoque Conſtitutiones ordinatum fuit, ut omnes Civitatis Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ, cujuſcumque ſtatus, & conditionis exiſtentes, de Gabellis, proventibus, pedagiis, redditibus, & fructibus terrarum, poſſeſſionum, & bonorum omnium ipſorum, & aliter undecumque provenerint quolibet anno per totum menſem Septembris Epiſcopis, & Prælatis Eccleſiarum Rectoribus, & Eccleſiis, & illis, quibus decimę debentur, integrè dent, & aſ-

Ejuſdem excommunicationis extenſio.

& aſſignent. Aliàs authoritate dictæ Conſtitutionis excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant.

CAP. II.

Cum venditur res non decimata, à quo poſſit decima exigi.

Decima poteſt exigi, vel a vendente vel emente.

SI verò qui decimam dare tenetur vendat acervum grani, vel bladi non decimatum, vel aliam rem non decimatam, de qua decima debet dari, poteſt Eccleſia, vel Rector decimam petere à venditore, ſi voluerit, quia pretium ſuccedit, vel etiam ab emptore, quia res tranſit cum onere ſuo ad quemlibet poſſeſſorem: uno tamen ſolvente, alter liberatus eſt. Verùm ſi emptor fuit bonæ fidei, & ſoluit decimam, tenetur ei venditor ſi fuit malæ fidei; non tenetur, niſi expreſsè cautum fuiſſet; uterque tamen agat pœnitentiam de dolo, & quaſi de furto. In foro tamen pœnitentiali venditor tenetur emptori reſtituere id, quod ſolvit Eccleſiæ, dummodo in contractu affuerit fraus, & dolus, nec deceptus fuerit ultra dimidiã juſti pretii, licèt quidam de hoc non curent, dicentes tutiùs eſſe reſtitutionem.

CAP. III.

Quid agendum ſi res non decimatæ furto ablatæ fuerint: & Eccleſia in exactione fuerit in mora.

SI verò acervum furtivo modo, vel armata manu ante ſolutionẽ portatũ fuerit, tunc ſi ruſticus erat in mora tempore violentiæ, tenetur ad totam decimam Eccleſiæ: dabit tamen Eccleſia ruſtico ſuas actiones contra violentum, vel furem.

Quid ſi in ejuſmodi caſu Eccleſia fuerit in mora.

Si verò Eccleſia erat in mora non tenetur ruſticus, niſi de reſiduo ſi fuerit: Sed ſi propter moram Eccleſiæ, ſine cujus licentia Ruſticus, non audebat tangere fructus, quos aliàs repoſuiſſet in locum ſecurum, tunc quidquid portatur cedit in periculum Eccleſiæ ad minus uſque ad complementum decimæ, ideſt ſi plus, vel tantum aſportatum eſt, quantum valet decima, immo ſi de conſuetudine, vel conſtitutione hoc eſſet, ut in partibus noſtris, quòd non liceret ruſtico tollere de fundo, & reponere fructus, niſi de licentia Eccleſiæ, ſi Eccleſia fuit in mora dandi licentiam, vel noluerit dare, Eccleſia tenebitur ruſtico ad reſtitutionem totius damni. Si tamen ruſticus non fuit in mora, & non potuit prohibere, vel defendere, quin auferretur violenter, tunc non teneretur, ſed Eccleſia, ſi velit agat contra raptorem. Semper tamen dicimus, quòd ultima mora nocet ei, qui commiſit eam.

Ultima mora nocet ei, qui commiſit eam.

CAP. IV.

Perſolvendæ fideliter Decimæ agnorum, hedorum, pullorum &c. nec ante ſolutionem illarum expenſæ deducendæ ſunt.

DEcimæ autem agnorum, hædorum, caſeorum, lanæ, porcellorum, & pullorum non melior, nec deterior, ſed mediocris Eccleſiis, quibus conſuetum eſt fideliter perſolvatur, vel ſicut tranſeunt ſub virga paſtoris, quod decimum fuerit ſanctificabitur Domino.

Quo pacto perſolvendæ ſint decimæ in agnis hædis &c.

Antequam ſolvantur decimæ non ſunt deducendæ expenſæ, ſed neque ſemen, contra pravam cõſuetudinem harum partium, ubi ſolvunt ſicut placet, & malè.

CAP. V.

Decimæ ad quem de jure communi pertinent.

SCiendum eſt, quòd decimæ primitiæ, oblationes, mortuaria, jus ſepeliendi, & jus, ut Parochiani in Eccleſia Parochiali juſto impedimento ceſſante diebus Dominicis, & feſtivis conveniant ad Divina, & jus miniſtrandi eis Sacramenta, & Sacramentalia, & curam habere Animarum ipſorum, pro quibus tenentur orare Sacerdotes, & in die judicii Deo reddere rationem, & alia jura parochialia ad Rectorem, ſeu Sacerdotem parochialem de jure communi pertinere noſcuntur, niſi privilegio, conſuetudine, præſcriptione, ſeu jure alio ſpeciali contrarium induceatur, & hoc per quoſcumque excolentur terræ Laicos, vel Clericos, qui de patrimonialibus bonis decimas dare tenentur. Aliàs per Conſtitutiones antiquas ſpe-

ſpeciales excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto. Religioſos exemptos, vel non exemptos, niſi eſſent pro dote alicui Eccleſiæ aſſignatæ, vel de Menſa Epiſcopali, vel pactum, vel compoſitio etiam cum Laicis.

C A P. VI.

Religioſi, ſive exempti; ſive non, quo pacto ad Decimas teneantur.

CIrca Religioſos, dicimus, quòd ex privilegio percipiant decimas etiam novalium parochiali Eccleſiæ debentur, tali præſcriptione non obſtante, maximè cum conſtat infrà limites ejus eſſe; Et debetur Canonica Epiſcopo, aliàs ſi non conſtet de limitibus poteſt Epiſcopus gratificare cui vult, vel ſibi retinere. Jure etiam novo cavetur, quòd Religioſi pro eo, quòd fortè in aliquibus Parochiis omnes majores decimas, ſeu partem acquirunt dè manibus Laicorum, nō poſſunt pro eadem, vel ſimili portione, ſi de novo poſtmodum fiant novalia impetere, vel recipere novalium decimas earundem; niſi alia rationabili cauſa, per quam hoc facere poſſunt, ſubſit.

Religioſi ſive exempti, ſive non exempti quo pacto teneantur etiam ad decimas.

Quod diximus de conſuetudine, ſeu præſcriptione, intelligimus cum perſona Eccleſiaſtica nomine ſuę Eccleſiæ: Nam Laicis non eſt conceſſum tenere decimas in præjudicium Eccleſiarum parochialium, quibus debentur, niſi haberent ex privilegio à Papa conceſſo. Et hoc privilegium faciliter perdere poſſunt, impugnando ſcilicet Eccleſiam, quam defendere tenebantur, vel non juvando pro poſſe contra Paganos ad prællandum Cultum Chriſtianum, propter quæ privilegium conceſſum, vel ſuſtinendo, quòd Eccleſia percipiat decimas per XXX. annos, ſic ſcienter contra privilegium veniendo, vel ſi propter illud privilegium gravatur nimium Eccleſia; vel ſi expreſsè renuntiaverint privilegio, vel ſi aliquid enorme contra Eccleſiam commiſerint, occidendo fortè, vel mutilando auſu temerario per ſe, vel alios Rectorem, vel Clericum illius Eccleſiæ, vel ſi eum authoritate Epiſcopi jus ſuum alteri Eccleſiæ dederint.

Laicis non eſt conceſſum tenere decimas in præjudicium Eccleſiarum Parochialium.

Niſi habeant privilegium à Papa conceſſum.

Ejuſmodi privilegium multiplici ex capite poteſt facilè perdi.

C A P. VII.

Quibus dandę decimę perſonales, quibus prędiales, & quęnam ſint decimę perſonales, & prędiales.

DEcimæ igitur prædiales dandæ ſunt Eccleſiis, infrà cujus Parochiam ſitum eſt prædium. Perſonales dandæ ſunt Eccleſiæ Parochiali, ſive Baptiſmali de jure communi, id eſt illi, in qua quis divina audit, & recipit Sacramenta, niſi aliud induxerit conſuetudo, vel in caſibus ſupra proximè expreſſatis.

Prædiales ſunt, quæ ex ipſis prædiis proveniūt, & perſonales quæ ex negotiatione, artificio, ſcientia, vel militia, ſeu venatione. Quæ verò ex animalibus, & fœtibus lana, lacte, & ſimilibus proveniunt, miſtæ dicuntur. Et licèt de iſtis non deberet fieri ſermo, quia non ſolvuntur in his partibus, & malè, ſicut & aliarum rerum peſſimè; propter quod, ut venarentur venſiunt omnes diſſentiones, & turbationes, ac partialitates juxta ea, quæ leguntur in decreto *revertimini*: tamen ſi eſſet aliqua terra ubi darentur, aut Altiſſimus inſpiraret ſuū Populum, aut novum produceret Populum, ſeu ſpiritum, quia diverſæ ſunt opiniones, ut fiat concordia, credimus ſic tenendum; quia, aut loquimur de pretio, quòd de feris venator accipit, & tunc tanquam de perſonali ſolvat decimam, & hoc de feris excluſis; ſi loquimur de incluſis, puta* *agricolis*, daymis, cervis, capreolis, & ſimilibus in clauſura alicujus foreſtæ detentis, quæ poſt venduntur; tunc de prædiali ſolvat decimam.

Quæ ſint decimæ prædiales, quæ perſonales, quæ mixtæ.

Aliàs * *agreſtibus*

Si autem loquimur de domeſticis animalibus; tunc, aut loquimur de pretio paſcuorum, tunc tanquam de prædiali ſolvat decimam, & ſic illi Eccleſiæ, cui ſolventur, ſi ex illa herba fœnum fieret; aut loquimur de fœtu, agnis, lana, lacte, tunc etiam prædialis cenſetur, & ſic Eccleſiæ Parochiali. Si verò loquamur de mercede, quam lucratur paſtor cuſtodiendo animalia, tunc tanquam de perſonali, & ſic Eccleſiæ, ubi divina audit, & ſicut miles de militia.

Aliud diſcrimen, cum ſermo eſt de domeſticis animalibus.

Si loquimur de animalibus, quæ in diverſis Parochiis paſcuntur, & dormiunt, tunc ſervari dicimus conſuetudinem, aliàs fiat diviſio inter Eccle-

Cum animalia diverſis in Parochiis paſcantur, & dormiunt, tunc ſervetur conſuetudo, aliàs fiat diviſio accommoda.

cleſias qualitate, & quantitate temporis inſpectis.

Magni Domini, qui diverſa habet domicilia, quibus ſolvere decimas perſonales debeat

Reges autem, & Principes, & magni Domini, qui habent diverſa domicilia, perſonales decimas ſolvant Epiſcopis, aliàs illi Epiſcopo, in cujus Diœceſi principale domicilium habent.

C A P. VIII.

De Oblationibus, & Primitiis.

Tres caſus, in quibus oblationes exigi poſſunt à Parochiano, etiã invito.

OBlationes autem in tribus caſibus à Parochiano, etiam invito, exigi poſſunt, implorando Epiſcopi officium, qui cogere poteſt eos ad tenendum, & obſervandum pias conſuetudines. Primò cum aliquid donatur, legatur, ut offeratur Eccleſiæ. Secundò quando Sacerdos parochialis non habet undè vivat. Tertiò cum de laudabili cõſuetudine Eccleſiarum eſt aliquid neceſſariò offerendum, maximè in præcipuis feſtis, ſcilicet Natalis Dom; Epiphaniç, Reſurrectionis Domini, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Nativitatis S. Joãnis Baptiſtæ, Aſſumptionis B. Mariæ, Omnium Sanctorũ, cujuſcumque Sancti Patroni, cujuſque Parochialis Eccleſiæ, & Dedicationis ejuſdem. Et idem dicimus ſi præcedat conventio, ut cum fundus Eccleſiæ cõcederetur alicui, ut certis temporibus, vel diebus certam oblationem faceret, quòd magis cenſus reputatur.

In quibuſdam tamen Eccleſiis non cenſentur eſſe præcipua omnia iſta feſta.

De oblationibus voluntariis.

Aliàs * involuntariç.

Aliæ verò oblationes ſunt voluntariæ; ſed tamen in noſtra Civitate, quod diſplicentèr referimus, utroque tempore ſunt * *voluntariç*, & indevotę, & potiùs offertur romanſatoribus, & hiſtrionibus, ſeu buffonibus, quàm Sacerdotibus, aut Religioſis dominibus, non reducentes ad memoriam verbum Dei Exod. 23. *Non apparebis in conſpectu meo vacuus.* Et quod dicit decretum. *Omnis Chriſtianus procuret ad Miſſarum ſolemnia aliquid Deo offerre.*

C A P. IX.

A quibuſdam perſonis oblationes ante reconciliationem recipiendę non ſunt.

A certis tamen perſonis ante reconciliationem oblationes recipiendæ non ſunt. Scilicet ab eo, qui eſt notoriè in odio.

Enumerãtur ejuſmodi perſonæ.

Item ab eo, qui opprimit pauperes.
Item à raptore obſtinato.
Item ab Uſurario manifeſto.
Item à publicè excommunicato.
Item à publica meretrice.

Item ab eo, & ſua familia, qui fugientem ad Eccleſiam, ab ea violenter extraxit.

Item à ſacrilego, qui invaſit Eccleſiam, & depredavit.

Item ab hæretico, hæreſiſve fautore. Sed fortè noſtri temporis Presbyteri, & Religioſi non ſic diſcernunt, dicentes *Date nobis, & orabimus pro vobis. Nam beati qui apportant*; quòd quoad conſcientiam juvare eos non credimus, ſicut in iis, quæ recipiunt indebitè, & detinent de ſepulturis peregrinorum, & aliorum malè mortuorum.

C A P. X.

Quid ſint Primitię.

PRimitiæ ſunt prima pars, ſeu prima obventio fructuum Domino offerenda, & debentur ex præcepto Divino Exod. 23. *Primitias frugum terrę tuę deferas in domum Dei tui.* Hæ autem ſolvuntur ſecundùm conſuetudinem Terrarum, & indigentiam Miniſtrorum Eccleſiæ; dandæ autem, & dividendæ ſunt, ſicut de decimis dictũ eſt.

Dandæ, ac dividendæ ſunt perinde ut de decimis dictum eſt.

C A P. XI.

An ſi Clerici mali ſint, aut divites, ſolvi eis decimæ debeant.

Clericis utcunque malis decimæ ſolvi debent, & utcũque divites Clerici ſint.

ET ut tollamus opiniones quorundam Laicorum, quas audivimus, dicimus, quòd quantumcumque Clerici mali ſint, & viles, licitè decimæ ſolvi debent, & ipſi recipere etiam quantumcumque divites ſint; ſed ſi in malos uſus expendunt, utpotè in concubinis, eis eſt ad aggravationem peccati, quia licitis illicitè abutuntur, & ſic veniunt puniendi.

Quorundam hac in re opinio.

Quidam autem dixerunt, quòd ſi Clericus non facit ſervitium Eccleſiæ, ut debet, vel eſt notorius fornicator, Laicus non teneturei dare decimam, ſed proximo Superiori, & ille in utilitatem Eccleſiæ convertere debet; ſecus ſi occultus.

Et attendant hic concubinarii Clerici.

Clerici malè expendentes bona Eccleſiaſtica, rapinam, & ſacrilegium committunt.

Qui recipiunt ejuſmodi bona à Clericis ſic expenſa reſtituere tenentur.

rici, nam ſic expendentes bona Eccleſiaſtica rapinam, & ſacrilegium committunt. Focariæ etiam eorum quidquid recipiunt, reſtituere tenentur, niſi cum eſſent in extrema neceſſitate datum eſſet. Et talis reſtitutio facienda eſt Eccleſiis, vel pauperibus illius loci de bonis patrimonialibus, vel aliundè, ſi habeant.

Quibus in caſibus facienda ſit ejuſmodi reſtitutio, vel non facienda, & cui fieri debeat.

Sed advertendum in foro pœnitentiali, quòd mulier ſi recipiat pro opere carnali ab alio, quàm Clerico, vel de rebus propriis Clerici, etiamſi eſt Monialis, non tenetur reſtituere, ſed acquiritur monaſterio, & monaſterium ſibi non retineat, ſed in pios uſus eroget; ſi autem receperit à Regulari adminiſtrationem habente, tunc Monaſterio, vel Prioratui eſt facienda reſtitutio, etiamſi ſimplex clauſura exiſtat. Et idem ſi vir regularis recipit aliquid à Muliere regulari. Vir autem ſæcularis quod recipit à muliere conjugata pro opere carnali, marito reſtituere debet, ſi fuerit de rebus dotalibus, vel communibus. Si autem de paraſrenalibus, ut ſi mulier ſoluta dat de rebus propriis amanſio ſuo, licèt honeſtum eſſet, quòd in uſus pios expenderentur; nō tamen tenetur, niſi velit. Credimus tamen, quòd meliùs faciet, ſi reſtituat ei, qui dedit, ſi pæniteat, vel egeat. Et hæc quotidiana valdè notanda, & mente tenenda dicimus.

C A P. XII.

De Præmiis ſolventium Decimas, & de pœnis, non ſolventium, & quem locum habeant hac in re præſcriptio, vel conſuetudo.

Quicumque benè, & fideliter, ac devotè decimas, primitias, & oblationes Deo dederit, & ſolverit, ut tenetur, remunerationem multiplicem accipiet, ſcilicet abundantiam fructuum, Item ſanitatem corporis, Item Indulgentiam peccatorum, Item Cœleſte Regnum. Qui verò non dederit, contraria præmiſſorum reportabit. Unde Dominus per Malachiam cap. 3. *Quia mihi non reddidiſtis decimas, & primitias, idcirco in fame, & penuria maledicti eſtis*. Et Auguſtinus. *Hæc eſt Domini juſtiſſima conſuetudo, ut ſi tu decimam illi non dederis, tu ad decimam reverteris*, ideſt amittes novem partes, *dabis impio militi, quòd non vis dare Sacerdoti*. Et alibi. *Majores noſtri, ideo copiis omnibus abundabant, quia decimas Deo dabant, & Cæſari cenſum reddebant. Modò autem, quia diſceſſit devotio fidei, acceſſit indictio fiſci*, ideſt extorſio facta per fiſcum, *nolumus, cum Deo partiri decimas hoc tollit fiſcus, quod non capit Chriſtus*, cur * vigilate in dandis decimis.

Præmia ſolventiū fideliter, & devotè decimas.

Pœna non ſolventium.

* Alias * quare.

C A P. XIII.

Quid agendum in caſu, quo quis longo tempore retinuerit decimas, & ad ſatisfactionem venire velit.

Et notandum circa hanc materiam, quòd ſi aliquis longo tempore retinuerit decimas; ſed nunc vult venire ad ſatisfactionem, aſſerendo ſe ignoranter, ac ſimpliciter peccaſſe, vel etiam ſcienter, & ideo poſtulat ab Eccleſia ſibi remitti intuitu Dei, & eleemoſinæ, quòd accepit, vel retinuit in tempore præterito, cum aliter ipſum, cum ſua familia oportet mendicare; licèt Eccleſia poſſit juſtè petere, quòd retinuit: tamen ſi videat ipſum contritum, & preces ſuas niti veritate, quia ſcilicet oporteret mendicare, cum ſi totum reſtitueret, tunc poteſt ei totum remittere tanquam pauperi Epiſcopus, undè vivat, cum hoc idem datura eſſet Eccleſia ei poſtea. Sed imponendum, ut ſi ad pinguiorem fortunam veneri, reſtituat. Et credimus, quòd licèt dives eſſet, poſſit Epiſcopus, ad quem hoc pertinet gratis ei dimittere partem, vel totum ejus, quòd malè acceptum eſt, dummodò in poſterum velit ceſſare à tali retentione, vel receptione, & Eccleſiam reſtituere juri ſuo.

Conſulimus ergo talibus, ut vel ſolvant, vel ſaltem authoritate Epiſcopi, vel Eccleſiarum quibus eſſent perſolvendæ maximè perſonales, quę quandoque de conſuetudine non ſolvuntur, erogent ſimul, vel faciendo eleemoſinas quotidianas in uſus pauperum, vel petantur remitti ſibi intuitu Dei, & eleemoſinæ, ut diximus pro ſalute multorum. Laici decimas præſcribere non poſſunt, nec quo minus ſatisfaciant aliqua conſuetudine ſitueri poſſunt.

Tales ſi divites ſint, vel ſolvant, vel ſolient authoritate Epiſcopi, vel Eccleſiarum, ad quas ſolutio pertinet ſibi addiſcant.

CAP. XIV.

Quo pacto Clerici Parochiales contra Parochiales, & una Eccleſia in alio Epiſcopatu præſcribere decimas poſſit.

Clerici verò parochiales contra parochiales præſcribere poſſunt, nec eſt neceſſe titulum oſtendere, dùmodo tanto tempore poſſederint, de quo in contrarium memoria non exiſtat, nam ſufficit, quod dicat Rector; neſcio quo titulo hoc ad prædeceſſores noſtros pervenerit, ſed & credere debeo, quòd juſto titulo exquo * *tantu* ſine contradictione poſſederunt.

Aliàs * *tamdiu.*

Quo pacto una Eccleſia præſcribere decimas poſſit in alio Epiſcopatu.

Dicimus etiam, quòd una Eccleſia decimas præſcribere poteſt in alio Epiſcopatu, dummodo terra illa non ſit in limitibus,

Duæ etiam Eccleſiæ in eadem terra poſſunt ex aliqua cauſa, vel conſuetudine percipere decimas, ſicut ex eadem terra annuatim diverſæ decimæ percipi poſſunt; ſicut in terra laboris de arboribus, & ſegetibus quæ in eodem campo ſunt, & quamvis terra mutetur, vel ejus conditio, non tollitur ex hoc decima, quia licet mutetur qualitas terræ, non tamen ſubſtantia.

Duæ Eccleſiæ in eadem terra percipere decimas poſſunt, vel ex conſuetudine, vel ex alia cauſa.

CAP. XV.

Quem locum habeat conſuetudo ſolvendi minus, vel conventio decimarum.

Et eſt ſciendum, quòd pro exoneratione conſcientiæ, qui minus decimas ſolvunt, quòd ſi ſuper hoc ſit facta cõpoſitio, cum eis auctoritate Epiſcopi, & Eccleſiæ, cujus intereſt, intervenientur, vel ſi ita conceptum eſt à tempore, cujus non extat memoria, tunc excuſantur minus ſolvendo, quàm aſcendat decima; nec poſſunt auctoritate Epiſcopi illi, qui fecerunt compoſitionem, aut ſine contradictione ſuſtinuerunt hujuſmodi conſuetudinem, vel ſucceſſores eorum aliquid plus ſolito exigere, vel de rebus illis, de quibus non conſueverunt decimæ ſolvi, de novo aliquid exigere; nec Domini prędiorum ultrà ſolitum tenentur aliquid ſolvere, niſi Eccleſia ad inopiam redigatur, vel niſi authoritate Papæ hoc fiat ex certa ſcientia revocantis compoſitionem, vel conſuetudinem.

Quo ad illos vero, qui ex antiqua conſuetudine nihil penitus ſolverunt, licet Eccleſia poſſit requirere, tamen laudabiliter facit, ſi non requirat, maximè ubi requiſitio ſcandalum poſſit generare. Nec illi, qui non ſolvunt, ſunt in ſtatu damnationis in locis illis in quibus Eccleſia non petit, niſi fortè propter obſtinationem animi habentes voluntatem non ſolvendi, etiam ſi ab illis peteretur.

Quid agendum ſi conſuetudo ſit nihil penitus ſolvendi.

Et ideo caveant ſibi regnicolæ, & etiam noſtri cives in conſcientia; nam de ſcripto jure in hoc quòd non ſolvantur decimæ, vel minus plenè ſolvantur, nulla conſuetudo valet immò nec compoſitio, vel pactum, niſi eſſet perſonale.

De jure ſcripto nulla conſuetudo valet, neque compoſitio, neque pactum, niſi eſſet perſonale, de non ſolvendis decimis vel de iiſdem minus ſolvendis.

Et caveant Abbates Archipresbyteri, & alii Sacerdotes parochiales ne ſine auctoritate Epiſcopali compoſitiones faciant, quia non tenerent, tanquàm factæ in prejudicium Epiſcoporum propter quartam nobis & eis debitam, quòd ſi fecerint ipſi de ſuo reſarcire tenentur, & ita quoad plures ſervavimus.

CAP. XVI.

Sanctiones quędam ad materiam decimarum ſpectantes.

Sub excommunicationis pœna prohibemus ne Priores ſeu Rectores Eccleſiarum Civitatis Diœceſis, & Provinciæ, ſive ſint Regulares, ſive ſæculares occaſione decimarum, vel primitiarum inter ſe, cum Clericis, nec etiam cum Laicis occaſione qualibet prælientur.

Pœna in eos, qui ſic ſpoliare præſumunt.

Nec Clericus aliquis à poſſeſſione percipiendi decimas, ſeu primitias, vel alios quoslibet fructus poſſeſſorem, ſeu poſſidentem præſumat auctoritate propria ſpoliare.

Si quis autem contra præſentem prohibitionem poſſeſſionem alterius in hoc caſu invadare præſumpſerit, fructus, quos per invaſionem, ſeu violentiam abſtulerit ipſo facto amittat, & reſtituat ſpoliato; in expenſas, quas ob hoc ſpecialiter feciſſe conſtiterit cõdemnandus, etiam ſi jus proprietatis percipiendi hujuſmodi decimas, vel primitias, vel alios redditus temporales noſcitur ad ſpoliatores, vel ad ſuam Eccleſiam, vel hereditatem propriam pertinere, graviùs etiam ſi culpæ qualitas poſtulaverit puniendus

dus, non enim juſtum eſt, neque bonum, quòd quis in cauſa propria jus ſibi dicat.

Queſtio quæ pacto hæc ſit vel decidenda.

Sed ſi contra aliquem Poſſeſſor, ſeu Rector alicujus Eccleſiæ pro decimis, vel primitiis habuerit quæſtionem coram ordinario, ſeù Curia ſua; ſeù aliis perſonis Eccleſiaſticis communiter ab utraque parte electis, ſecundum jus amicabiliter ſuam juſtitiam proſequatur. Generaliter prohibentes ne ſuper decimis, & primitiis, vel aliis juribus ſpiritualibus Clerici in Laicos compromittant, quamvis in ipſos Laicos de rebus temporalibus ad Eccleſias pertinentibus valeat compromitti.

Prohibetur omnis cõpromiſſio Clerici in Laicos ſuper decimis, vel aliis Juribus ſpiritualibus.

Dudùm ſi quidem multis ad decimas occupandas, & minus juſtè, & incompetenter recipiendas manus, tamquam in meſſem alienam falcem imponendo, extendentibus, quòd etiam hodiernis temporibus correctum, non invenimus in grande animarum periculum, & Eccleſiarum maximum detrimentum. Ideo tunc per Provinciale Concilium monitione præcedente in omnes, & ſingulos tam mares quàm mulieres, & etiam Religioſos quoſcumque, cujuſcumque ordinis ſtatus, & conditionis exiſtant Civitatis Diœceſis, & Provinciæ Beneventanç, vel domicilium, Caſtra, Terras, & loca in eis infrà habentes, vel habitantes, vel moram trahentes in ipſis, decimas Clericis, & Eccleſiis dictarum Civitatis Diœceſis, & Provinciæ jure Divino debitas per ſe, vel alio quoquo modo accipientes, occupantes, invadentes, aut ſibi appropriantes, ſeu retinentes, aut ad eas manus ſuas temerarias extendentes directè vel indirectè, publicè, vel occultè, & ipſas ſic occupatas, & detentas Clericis, & Rectoribus Eccleſiarum, quibus debentur infrà duos menſes à die publicationis conſtitutionis ipſius non reddentes, aut reſtituentes excommunicationis ſententia lata fuit, & * declaratio dictam excommunicationis ſententiam ipſo facto incurriſſe, lapſo termino ſupradicto.

Excommunicatio ipſo facto incurrenda in eos lata, qui decimas Clericis, & Eccleſiis debitas quoquo modo accipiunt, occupent, invadunt, aut ſibi appropiant.

Forſan * declaratam.

Et nihilominus in eodem Concilio declaratum, ut dicti Religioſi de poſſeſſionibus eorum, & de fructibus, ex ipſis obvenientibus decimas perſolvant Rectoribus Eccleſiarum in quarum Parochiis loca ipſorum Religioſorum, & poſſeſſiones ipſæ ſunt ſituatæ, niſi ſuper hoc privilegiati exiſtant, de cujus tenore privilegii coram Diœceſanis fidem, ſi voluerint facere, teneantur infrà duos menſes, Alioquin in ſingulos excommunicationis ſententia promulgata.

Extenditur hæc excõmunicatiò in Religioſos etiam non ſolventes decimas rectoribus Eccleſiarum de fructibus ſibi ex propriis poſſeſſionibus obvenientibus.

Et quia, ut præmiſimus nullam proinde emendationem probavimus idcircò ejuſdem Concilii determinationem in omnibus, & ſingulis confirmavimus, in omneſque, & ſingulos contra facientes excommunicationis ſententiam promulgamus.

Confirmatio ejuſdem conſtitutionis, & excommunicationis.

Injungentes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna unius Auguſtalis Diœceſano cuilibet applicando omnibus, & ſingulis Eccleſiarum Rectoribus, quatenus prò defenſione Eccleſiarum ſuarum, & præſentis Conſtitutionis ſtatim, cùm ſciverint dictos Religioſos occupatores, & præſumptores eoſdem, cum cautela debita, ſeù præſentia teſtium, requirant ſolemniter terminum præfatum duorum menſium ad reſtitutionem faciendam aſſignando. Quod ſi reſtituere recuſaverint lapſo dicto termino, abſque alterius expectatione mandati nominatim, & in ſpecie eoſdem Religioſos vigore, & auctoritate præſentis conſtitutionis, & Concilii in corpore juris clauſi excommunicatos publicent, & faciant ubique publicari.

Verù ſi ex aliquo indulto Apoſtolico de perceptione decimarum, adeo gravari contingeret Parochiales Eccleſias, quòd Rectores earum, non poſſent de ipſarum redditibus congruè ſuſtentari, & commodè jura Epiſcopalia exhibere; provideatur per locorum Ordinarios ſicut poſſunt de jure, & ordinetur quantum de illarum proventibus relinquatur Rectoribus earumdem, quòd exinde competentem ſuſtentationem habere, & jura Epiſcopalia ſolvere valeant, aliaque onera debita ſupportare.

Quid agendum ordinariis, cum ex aliquo Indulto Apoſtolico de perceptione decimarum parochiales Eccleſiæ adeo gravantur, ut Rectores earum cõmodè ſuſtentari nequeant aut jura Epiſcopalia exhibere.

C A P. XVII.

De Privilegiis Ciſtercienſium, & Hoſpitaliorum Monachorum, Canonicorum Regularium, & Leproſorum.

Privilegiati autem ſunt Ciſtercienſes, & Hoſpitalarii, ne teneantur dare decimas de poſſeſſionibus ſuis, quas propriis manibus, vel ſumptibus excolunt, quas videlicet ante Concilium

lium Lateranenſe acquiſierunt deſ poſt ipſum Conſilium acquiſitis, vel gratis collatis etiam pro Monaſteriis de novo* *mundatis*, tenentur dare decimas, etiã ſi propriis manibus, vel ſumptibus eſcolant.

Aliàs *fundatis.

De privilegiis, quæ hac in re cõpetunt, vel non competunt Monachis nigris, Canonicis regularibus, & aliis religioſis.

De Monachis vero nigris Canonicis Regularibus,& aliis Religioſis tenendum, quòd decimas ſolvere non teneantur de Nvoalibus,quę propriis manibus excolunt, & nutrimentis, id eſt fœtibus animalium, & hortis, & hoc cum vivunt in communi,& quãdo Populum non habent. Si enim haberent Populum, poſſent ipſi recipere decimas infrà limites ſuæ Parochiæ tam prædiales,quàm perſonales, & hęc procedunt de jure communi. Secus ſi privilegia majora haberent, ad quæ exhibenda compelli poſſunt, ut ſupra præmiſimus.

Ad quid in hac materia teneantur leproſi, qui in communi vivunt.

Leproſi autem, qui in communi vivunt decimas dare tenentur; non tamen de hortis, vel nutrimentis animalium. Leproſus vero ſolitarius maximè dives non gaudet hoc privilegio.

C A P. XVIII.

Clerici Sæculares,& Religioſi per recurſum ad Dominos Sæculares impedientes Epiſcopos ne jura ſua exerceant excommunicantur.

Cum ventilatur quæſtio ſuper decimis, aut ſuper aliis juribus ſpiritualibus, ab eo qui quæſtionem movet non eſt apponẽda hæc Clauſula: quod non poſſit ordinarius in præmiſſis Cenſuram Eccleſiæ exercere, vel juriſdictionem Eccleſiaſticam.

AD hoc, quia frequenter occurrit, quòd inter aliquos Religioſos, vel Clericos ſæculares noſtrarum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ quæſtio ventilatur ſuper decimis, vel primitiis, vel aliis juribus ſpiritualibus, ſeù ſuper Eccleſia, Prælatura, vel Prioratu,vel alio Eccleſiaſtico beneficio, ſeù poſſeſſione ipſorum, ſeù inter Ordinarium aliquem Prelatum, Priorem, Archipresbyterum, Rectorem, ſeu Cappellanum, quia fortè ad privationem ſuæ dignitatis, vel beneficii ex officio, vel aliàs intenditur ex juſtis, & ſufficientibus cauſis; ſed is qui movet, vel is,qui patitur quæſtionem bannum, titulum, ſeù manum, aut aliud obſtaculum ſecularis Curię, & Dominii, in eo, & ſuper eo de quo eſt quæſtio facit, & procurat apponi, ut per potentiam Domini, & Curiæ ſæcularis non poſſit Ordinarius quilibet commodè in præmiſſis cenſuram Eccleſiæ exercere, vel juriſdictionem Eccleſiaſticam, & ut is qui præmiſſa procurat poſſit faciliùs res, vel jura de quibus eſt quæſtio obtinere, vel etiam retinere, proindè duximus ſtatuendum, quòd quicumque Religioſus, vel ſæcularis Clericus prædictis modis in rebus, ſeù juribus Eccleſiaſticis ſpiritualibus apponi fecerit, ſeù procuraverit quidquam de præmiſſis de cujuslibet Ordinarii, aut ſui Vicarii licentia non obtenta, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrat, & ſi fortè is qui appoſuit talia, canonicè monitus infrà menſem illud non revocaverit,vel ea occaſione accepta, vel retenta, non reſtituerit eadem excommunicationis ſententia ſit ligatus.

Idque ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda.

Clerici nihil omnino decimare præſumant niſi præſentibus dominis rerum.

Diſtrictè etiam prohibemus, ne aliqui Clerici bladum hortalia, vel quælibet alia decimare præſumat,niſi pręſentibus, & ſuper hoc vocatis Dominis rerum illarum de quibus decima debet dari, niſi ſuper hoc diù requiſiti malitiosè ad decimandum venire noluerint, nec decimam ſolvere, ut tenentur.

Non ſolventes ordinariis quartiliã decimarum, & mortuariorum, & oblationum per totum menſem Octobris, aut ad ſummum Novembris ſunt excommunicati ipſo facto.

Abbates, Archipresbyteri, Rectores, & Cappellani Eccleſiarum, Civitatis, & Diœceſis, ac Provinciæ Beneventanæ quartiliam decimarum,& mortuariorum, & oblationum nobis, & dictæ Beneventanæ Eccleſiæ,& aliis Epiſcopis Ordinariis eorum integraliter ſolvere debent annis ſingulis per totum menſem Octobris, vel ad tardiùs per totum menſem Novembris, aliquando jam moniti per Provinciale Concilium non ſolventes, ſententiam excommunicationis incurrunt.

TITVLVS XVI.

De Sententia Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti.

C A P. I.

De excommunicatione in genere.

CUm excommunicatio medicinalis ſit ab initio, non mortalis, diſciplinans,non eradicans. Dum tamen is in quem lata fuerit non contemnat, ſed ex hoc ad correptionem veniat, prout debet, alioquin mors conſequitur.

Cautè provideant Sacerdotes, ut non ſolum excommunicationis ſen-

ten-

tentiam diligenter obſervent, & faciant obſervari, ſed & Parochianos ſuos excommunicatos ſępe moneant, & inducant, ut hac medicina humilitèr, & devotè correpti, abſolutionis beneficium obtinere procurent, ne per privationem Sacramentorum, & Orationum à communione fidelium, à quibus excluſi ſunt, animarum ſuarum ſalvatio devietur.

Et ideò quia nonnulli excommunicationis vinculo innodati claves Eccleſiæ contemnentes in excommunicatione ipſa perſiſtere non verebantur, & eam indurato animo ſuſtinere, quod gravè viſum eſt, & pernicioſum exemplo: ne ipſorum contemptus tranſiret impunitus, optimè in Provinciali Concilio dudum ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd quicumque ſcientèr in ſententia excommunicationis per dies quindecim (qui dies aliàs in antiquis Conſtitutionibus erant menſes) duxerit permanendum, niſi in mortis articulo, nullatenus abſolvatur, donec idoneè, & legitimè cavens de adimplendo pœnitentiam noſtro, vel Vicarij noſtri, vel cujuslibet Ordinarii, ſeù eorum mandato, & arbitrio imponendam, quæ erat expreſſa in antiquis Conſtitutionibus, ut ſcilicet ad loca diſtantia à Civitate per duas diętas peregrinari deberet, & alias in floreno uno Curiæ applicando puniatur.

Pœna in eos, qui per dies quindecim in excommunicatione perſiſtunt.

Si vero uno menſe in excommunicatione ſic pertinaciter ** perſiſterit* animo indurato in florenis duobus, & ſic per conſequens duplicando puniatur ad alias pœnas, ſi opus fuerit, ut cedat ad terrorem, & exemplum procedendo.

*Aliàs * perſtiterit.*

Item in eos qui in eadem perſiſtunt per unum menſem.

Ut autem periculis, quæ circà excommunicationum ſententias cõcurrunt quotidiè obvietur, & Sacerdotes ſuper iis ignorantiam nõ prętendant.

CAP. II.

Dua excommunicationis ſpecies.

Sciendum eſt, quod duæ ſunt ſpecies excommunicationis. Una ſpecies excommunicationis eſt, quæ vocatur major excommunicatio. Alia, quę vocatur minor excommunicatio.

Major excommunicatio aliquando infligitur ab homine, ſeù Judice, aliquando à jure, ſeù Canone, ut inferiùs apparebit.

Major excommunicatio quotuplex ſit.

Infligitur autem excommunicatio major ab homine, id eſt à Judice, cum Epiſcopus, vel Vicarius, aut Officialis, aut alius habens ad hoc poteſtatem, ſubditum ſuum excommunicat dicendo: *illum excommunicamus in his ſcriptis prò tali cauſa, vel per talem cauſam*, quam exprimere debet, *vel te excommunico*.

Et advertant Prælati maximè, quia extra ſuam juriſdictionem, ſeu Diœceſim non poſſunt ea, quæ juriſdictionis ſunt exercere, nec ſedere pro tribunali, nec aliquid diſponere, quòd cauſę cognitionem requirat, & ſic nec excommunicare, quia cauſæ cognitionem requirit, nec abſolvere in iis, quæ cauſæ cognitionem requirunt. Alia verò, quæ ſunt voluntariæ juriſdictionis poſſunt in aliena Diœceſi exercere.

Nec abſolvere in iis, quæ cauſæ cognitionem requirunt.

Epiſcopi vero expulſi à ſua Civitate, vel Diœceſi poſſunt quęcumque juriſdictionis utriuſque exercere in Diœceſi aliena.

Prȩlatus vero in locis, ubi habet temporalem dumtaxat juriſdictionẽ excommunicare non poteſt. Sic excommunicatus nõ poteſt excommunicare, nec intruſus, nec ſuſpenſus à juriſdictione, nec ille, qui interdictum violavit, nec Hęreticus Schiſmaticus apoſtata à Fide.

Excommunicatus excommunicare non poteſt, nec intruſus, nec ſuſpenſus à juriſdictione.

CAP. III.

Permitti debet trina monitio, antequam feratur excommunicationis ſententia.

Cum autem ferenda eſt ſententia excommunicationis prȩmitti debet triplex monitio, vel una prò tribus, aliàs eſt injuſta, & Judex proferens eſt ſuſpenſus per menſem ab ingreſſu Eccleſię, & debet habere convenientia temporum intervalla, niſi facti neceſſitas aliter ſuaſerit; & debet fieri in ſcriptis continentibus cauſam excommunicationis, alias Excommunicator eſt ſuſpenſus, non ſolum ab ingreſſu Eccleſię, ſed etiã à Divinis per menſẽ: quę quidem ſi exequeretur irregularis efficitur, nec niſi per Papam poterit cum eo diſpenſari, ſed hæ pœnę non tangunt Epiſcopos, &c.

Et debet fieri in ſcriptis continentibus excommunicationis cauſam.

A Jure vero vel Canone infligitur excommunicatio cum jus ſcriptum, Papa, vel Conſtitutio Legati, vel Concilium Provinciale Archiepiſcopi, vel Synodus Epiſcopalis aliquid ſtatuit,

De excommunicatione inflictâ à jure, vel à Canone.

tuit, prohibet, & in tranſgreſſores excommunicationis ſententiam profert.

CAP. IV.

Majoris excommunicationis effectus.

ET qui excommunicatione majori ligatus eſt, ſive lata ab homine, vel à jure, non debet ea durante recipere aliqua Sacramenta, nec intrare Eccleſiam ad orandum, ſive dum aguntur ibi Divina officia, tranſire tamen poteſt, vel prædicationem audire, & ea finita ſtatim exire debet; nec debet aliquis communicare cum eo in oratione, nec in ſermone, nec in cibo, nec in potu, nec in conſilio, nec in ſalutatione, nec alia communione, niſi loquendo ſibi de ſalute animæ ſuæ, vel ipſum inducendo ad bonum, nec poteſt accipere dignitatem, ſeu aliquod beneficium Eccleſiæ, nec poteſt eligere, vel eligi, vel beneficia conferre, nec poteſt etiam eſſe Judex, nec procurator, aut teſtis, aut advocatus, & brevitèr omnis actus legitimus eſt interdictus ſibi, nec adverſarii ſui tenentur ſibi in judicio reſpondere, tenetur tamen ipſe ſuis adverſariis reſpondere; ipſe ſi eſt in ſacris, vel beneficiatus dicere horas canonicas, quamdiù vero in mora habendi abſolutionem perſiſtit, de beneficiis ſuis nihil percipiat.

Per appellationē ſequentem non ſuſpenditur excommunicatio.

Excommunicatus verò ſi impetret aliquod reſcriptum ſuper alio, quàm excommunicationis, vel appellationis articulo, non valet. Per appellationem autem ſequentem nō ſuſpenditur excommunicatio, aut interdictum.

Excommunicationem majorem cōtrahit, cum quis participat in crimine criminoſo cum excommunicato majori excommunicatione.

Item contrahitur major excommunicatio, cum aliquis cum excommunicato majori, majori excommunicatione pro crimine participat, cū eodem in crimine præſtando ſibi in eodem crimine, vel dando conſilium, vel juvamen.

Cur dicatur anathema, & quando.

Major autem excommunicatio aliquando dicitur anathema, id eſt ſolemnis excommunicatio, ut cum propter magnitudinem, & immanitatem criminis, vel perſonarum, vel propter magnam inobedientiam Epiſcopus, & non inferior indutus Pontificalibus adſtantibus ſibi duodecim Sacerdotibus candelas in manibus tenentibus aliquem publicè excommunicat, qua excommunicatione prolata debent candelæ in terram proiici, & pedibus conculcari.

CAP. V.

Excommunicatus ab homine, vel à jure à quo abſolvi debeat.

QUicumque igitur excommunicatus fuerit ab homine, id eſt à Judice majori excommunicatione, ab eodē, vel ejus mandato, aut Vicesgerente, & non ab alio abſolvi debebit.

Excommunicatus à jure poteſt per Diœceſanum abſolvi, niſi ſuperior qui illud jus condidit ſibi ſpecialitèr reſervaverit.

Excommunicatus verò majori excommunicatione à jure, quod eſt in caſibus pluribus, qui infrà ponentur per Epiſcopum Diœceſanum abſolvi poterit, niſi ſuperior, qui illud jus cōdidit, abſolutionem ſibi ſpecialitèr reſervaverit, ſicut indictis caſibus videbitur.

In mortis articulo quivis, & à quocumque excommunicatus abſolvi poteſt à quocumque ſimplici Sacerdote.

Excommunicatus autem à quocumque ſivè à jure, ſivè à Judice in mortis articulo conſtitutus à quocumque abſolvi poterit ſimplici Sacerdote.

Judices autem ſæculares compellendi ſunt ab Eccleſiaſticis judicibus repellere excommunicatos ab agendo, patrocinando, & teſtificando in ſuis Curiis.

Minor excommunicatio à jure quando contrahitur.

Minor verò excommunicatio à jure contrahitur, ut cum aliquis, cum aliquo excommunicato majori excommunicatione participat ſcienter loquendo, comedendo, bibendo, ſalutando ſecum orando contrahendo, vel alias communicando cum ipſo, niſi ipſum inducendo ad bonum, & niſi in caſibus infrà contentis.

Qui excommunicatus minore excommunicatione Euchariſtiam, vel alia Sacramenta recipit graviter peccat.

Et qui talem excommunicationem contrahit gravitèr peccat, & antequam confiteatur de hoc non debet recipere Euchariſtiam, vel alia Sacramenta.

Si tamen Presbyter minori excommunicatione ratione participationis cum excommunicato ligatus celebret, vel confert Eccleſiaſtica Sacramenta, non propter hoc irregularis exiſtet, & quicumque tali excommunicatione ligatus à ſuo abſolvi poterit Sacerdote. Nec excommunicationem contrahit, qui cum excommunicato * *majori* excomunicatione participat, quia excommunicatio in perſonam tertiam non tranſit.

Forſan * minori.

De excommunicatione majori lata

ta à Judice conſtat per litteras ipſius Judicis. De illa vero majori excommunicatione, quæ fertur à Jure hic notitiam tibi trado, ponendo caſus in quibus, quis ipſo facto excommunicatur à jure.

CAP. VI.

Caſus in quibus quis ipſo facto excommunicatur à Jure.

Et primo, cum quis in Hæreſim incidit.

Videlicèt cum quis incidit in hæreſim, vel ſcientèr defendit, ſivè receptat Hæreticos.

Item ſi quis Romanam Eccleſiam dicit non eſſe caput, & ei ut capiti obedire recuſat.

Item cum quis manus ſuas injicit, vel violentas, vel temerarias in Clericum, vel Religioſum, vel Converſum, niſi in caſibus infraſcriptis, & abſolutio ſoli Papæ hic reſervatur, niſi in caſibus infrà contentis. Et intelligimus Converſos, qui ſe, & ſua Deo tradiderunt, & totalitèr tranſlati ſunt, quia ſunt Eccleſiaſticæ perſonæ, ſive Eccleſia ſit regularis, ſivè ſæcularis. Nam tales gaudent Eccleſiaſtica libertate. Secus ſi eſſet Converſus remanens in ſæculo, vel domo propria tamquam Laicus.

Quinam ſint veri converſi.

Idem dicimus de Eremitis, & reclusis non ſubjectis alicui Religioni approbatæ.

Item cum quis non defendit Clericum à violenta manuum injectione, dum poterat eum defendere prætextu ſuæ poteſtatis, vel officii, ut Prælatus, vel Judex, vel alius Superior, & idem in quocumque, qui in non defendendo, eum poſſet, dolum committeret.

Item cum quis Clericum invitum retinet ponendo ei fortes cuſtodes, vel infrà carcerem, vel domum includendo.

Item Poteſtates Conſules, & Rectores Civitatum, & aliorum locorũ, qui Eccleſias, & Viros Eccleſiaſticos angariis, talliis, ſeù collectis, & aliis exactionibus prohibitis aggravare nituntur, & moniti nolunt deſiſtere, & ſucceſſores prædictorum, niſi infrà menſem exceſſum prędeceſſorum ſuorum purgaverint, dicta monitione jure novo remota; & nihilominus Clerici talia promittentes, vel ſolventes.

Item depoſita apud ædes ſacras, & Eccleſias impedientes excommunicati ſunt ipſo facto, & Univerſitates de hoc culpabiles interdictæ, à quibus ſolus Papa abſolvet.

Item illi, qui faciunt ſtatuta, vel cõſuetudines contra Eccleſiæ libertatem, & qui ea ſcribunt, & ſecundum ea præſumpſerint judicare, & qui ea fecerint obſervari, & non ea de ſuis libris infrà duos menſes poſt hujuſmodi publicationem ſententiæ fecerint aboleri; & etiam Conſules, & Rectores, & Conſiliarii locorum ubi talia ſtatuta edita fuerunt excommunicati ſunt ipſo facto.

Item incendiarii, & fractores Eccleſiarum, locorum Religioſorum, aut cimiteriorum ipſo facto ſunt excommunicati. Incendiarii verò aliarum rerum ſunt excommunicandi, & ex quo erunt excommunicati, & per Eccleſiam publicati ſive iſti, ſive incendiarii Eccleſiarum, & locorum prædictorum, ſunt ad Papam prò abſolutione mittendi. Antè vero denuntiationem poſſunt à ſuo Epiſcopo abſolvi. Et hoc intelligas de denuntiatione facta ſive in ſpeciali, ſive in generali ut dictum eſt. Excommunicatos denuntiamus omnes, qui tale incendium fecerint, vel talem effractionem.

Diverſitas incendiariorum.

Et idem ſecundm quoſdam, cum quis per violentiam multam ei ormia in Eccleſia committit dirmendo Altare, vel frangendo Crucem, vel enormitèr tractando Corpus Chriſti: credunt tamen, quòd tales proximè dicti poſſint per ſuum Epiſcopum abſolvi in caſibus iſtis.

Item quando quis à paucioribus, quàm à duabus partibus Cardinalium in Papam electus, pro Papa ſe gerit, & humiliter noluerit abſtinere excommunicatus eſt ipſo facto.

Item cum quis per ſe, vel per alium falſat litteras Domini Papæ cum fautoribus, & defenſoribus, ſuis erit abſolvendus à Papa, & is qui ſcienter utitur litteris Apoſtolicis, etiam ab alio falſatis, & deferunt arma ferrum ligna, galeas, naves Sarracenis, vel regimen navium ſuarum exercent, vel aliud ſubſidium eis impendunt in diſpendium Terræ Sanctæ, vel Chriſtianorum.

Item Religioſi Leges, vel Phyſicam audientes.

Item Archidiaconi, Decani, Præbani, Præpoſiti, Cantores, & alii Clerici perſonatus habentes, nec non Presbyteri Leges, vel Phyſicam audientes

tes niſi infra duorum menſium ſpatium ab hujuſmodi ſtudio duxerint deſiſtendum.

Item cum quis excommunicatus propter crimen participat ei in crimine illo, & tunc participans ab Excommunicatore abſolvi debebit.

Item aſſaſſini,& qui per eos faciunt interfici aliquem, vel mandat,quamvis mors, non ſequatur, & defenſores, & receptores ipſorum.

Item qui ſpontè, & ſcientèr participat in Divinis officiis cum excommunicato à Papa, & ab ipſo tantùm abſolvetur, non tamen eſſet excommunicatus ipſo facto, ſi participaret in hoc caſu cum excommunicato à jure condito per Papam.

Item qui Chriſtianos exiſtentes in navigio pro mercatura, vel aliis honeſtis cauſis capere, aut rebus ſuis ſpoliare, aut naufragium paſſos damnare præſumunt, & moniti non ſatiſfaciunt.

Item illi qui ſtatuunt, vel exigunt nova pædagia.

Item illi qui nituntur ordinationibus, vel alienationibus à Schiſmaticis factis, & iſte caſus cavetur in extravaganti Innocentii, qui incipit *Gravis*.

Item Religioſi non deferentes habitum extra Monaſterium ſuum,qualem eſſent infrà Monaſterium geſtaturi, vel accedentes ad Studium ſine licentia Prælati, cum conſilio Conventus, & Doctor talium.

Item qui per vim,vel violentiam, vel metum compellit Judicem Eccleſiaſticum, ut abſolvat, vel revocet ſententiam excommunicationis interdicti, vel ſuſpenſionis, excommunicatus eſt ipſo facto, & etiam ipſa abſolutio,vel revocatio nulla eſt ipſo jure.

Item Laici qui compellunt Clericos,quòd ab eis recognoſcant res Eccleſiaſticas ſe tenere,& qui olim compulerunt ad talem recognitionem faciendam, niſi moniti revocaverint, & qui occaſione talium recognitionum aliquid de bonis uſurpaverint, niſi moniti reſtituerint.

Item qui dant licentiam damnificandi in perſonis, vel rebus Judicis Eccleſiaſtici pro eo, quòd tulit in aliquos ſententiam excommunicationis, interdicti, vel ſuſpenſionis, ſeu damnificandi eos qui tales obſervant ſententias, niſi dictam licentiam re integra revocaverint, vel ſi occaſione dictæ licentiæ bona accepta fuerint, & infrà octo dies minimè reſtituta,& qui dicta utentur licentia excommunicati ſunt ipſo facto, & ſi in illa ſententia per duos menſes permanſerint ex tunc ab alio abſolvi non poterunt, quàm à Papa.

Item Prælati, Collegiati, & Clerici qui uſurarios publicos non oriundos de Terris ipſorum in Terris ſuis domos conducere,vel habitare permittunt, & infrà tres menſes de Terris ſuis non expellunt, vel ſi eis domos locant, vel alio titulo concedunt ad fœnus exercendum. Si ſunt Epiſcopi, vel Superiores ſuſpenſionis. Si vero ſunt Collegia ſententiam interdicti ipſo facto incurrunt, quam ſi per menſem ſuſtinuerint, Terra ipſorum erit ipſo facto nihilominus iterdicta.

Item perſona ſingularis ipſo facto excommunicata eſt,& Univerſitas interdicta, quæ concedit repreſſalias, ſivè marchias fieri contra perſonas Eccleſiaſticas, vel bona ipſarum, niſi conceſſionem hujuſmodi revocaverint infrà menſem.

Item, qui novam Religionem invenerit, & Religioſi quorum Religio per Dominum Gregorium X. fuit augeri prohibita in Concilio Lugdunenſi, ſi denuò domum acquirerent, vel Fratres reciperent, vel domos antiquas alienarent, excommunicati ſunt ipſo facto.

Item,qui Regaliam,ſeu Guardiam in Eccleſiis, & Monaſteriis vacantibus de novo habere conantes, bona ſua uſurpant, & qui hoc procurant excommunicati ſunt ipſo facto.

Item ille, qui gravat eos, ad quos ſpectat electio, quia ad ejus voluntatem aliquem non elegerunt.

Item,qui litigantes,ſeu litigare volentes in foro Eccleſiæ ſuper cauſis merè eccleſiaſticis, vel quæ ad forum Eccleſiæ pertinent de antiquata, & approbata conſuetudine, & hactenùs pacificè obſervata, ad deſiſtendum compellunt per ipſorum, vel propinquorum ſuorum, vel rerum ſuarum captionem, vel modis aliis quibuscunque.

Item Judex ex fraude accedens perſonaliter ad mulierem pro teſtimonio recipiendo ab ea.

Item Domini temporales interdicentes ſuis ſubditis, ne cum Clericis contrahant, vel aliàs participent.

Item qui tradunt Hæreticos, vel

Fau-

Fautores eorum, eccleſiaſticæ ſepulturæ.

Item Domini temporales, ſi requiſiti ab Inquiſitoribus hæreſis, non parent eis in negotio Inquiſitionis, vel ſi de hoc crimine cognoſcũt, vel captos pro hæreſi, liberant, vel aliàs impediunt negotium Inquiſitionis.

Item illi, qui ab Eccleſiis, vel perſonis eccleſiaſticis pro rebus propriis, quas non negotiandi, vel matrimonii cauſa per terram, vel aquam deferri faciunt, vel deferunt, vel tranſmittunt, pedagia, ſuo, vel alieno nomine exigunt, vel extorquent, & Univerſitates interdicti ſententiam incurrunt ipſo facto. Epiſcopi verò, poſtquam de hoc ipſis conſtiterit, tales debent publicare excommunicatos, & interdictos à jure, & à ſuis Subditis facere publicari, donec exacta reſtituerint, & de tranſgreſſione ſatisfecerint competenter.

Item & illi, qui interdicti tempore, in caſibus non conceſſis à jure, defunctos, aut qui excommunicatos publicè, aut nominatim interdictos, vel Uſurarios ſcientèr in Cimiteriis ſepelire præſumunt; à qua nullatenus abſolvantur, niſi priùs, ad arbitriũ Diœceſani Epiſcopi, eis, quibus præmiſſa fuerit injuria irrogata, ſatisfecerint competentèr, nullo exceptionis privilegio, vel quovis alio ſub quacumque forma verborum conceſſo aliqualiter ſuffragante.

Item Religioſi quicumque, etiam Hoſpitalarii, & Ciſtercien, Donati, & Oblati, cum effectu eorum utriuſque ſexus, qui novalium, aut alias decimas Eccleſiis debitas ad eos cauſa legitima non ſpectantes, ſibi appropriare, aut uſurpare præſumpſerint acquiſitis fraudibus, ſive coloribus, ſeu qui de animalibus familiarium, aut paſtorum, aut aliorum eorum gregibus ſua animalia immiſcentium, ſeu qui de animalibus, quæ in fraudem Eccleſiarum in pluribus locis emunt, emptaque tradunt venditoribus, vel aliis, excolendas decimas ſolvi Eccleſiis non permittunt, aut prohibuerint, niſi requiſiti per eos, quorum intereſt infra menſem; aut ſi de uſurpatis, & damnis infrà duos menſes, ab officiis, & beneficiis, ac adminiſtrationibus donec deſtiterint, & ſatisfecerint, ſunt ſuſpenſi: non habentes verò adminiſtrationes, & beneficia, eiſdem caſibus excommunicationis ſententiam incurrunt ipſo facto, ante ſatisfactionem nullatenùs abſolvendi, privilegiis non obſtantibus quibuſcunque.

Item Monachi, aut Regulares Canonici adminiſtrationem aliquam non habentes, qui ad Curias Principum, abſque ſpeciali Prælatorum ſuorum licentia, ſe transferre præſumunt, ut ſuis Prælatis, aut Monaſteriis damnum aliquod inferant, excõmunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt.

Item Monachi infra ſæpta Monaſteriorum, ſine licentia Abbatum ſuorum, arma tenentes.

Item & illi, qui impediunt Ordinarios, & alios, ad quos ſpectant Monaſteria Monialium, ſive Civitatis, aut Diœceſis viſitare, niſi moniti deſiſtant, privilegiis, ſtatutis, & conſuetudinibus non obſtantibus quibuſcunque.

Item vocati ad dirigendas Moniales in electionibus, niſi abſtineant ab iis, per quæ poſſet in eis diſcordia oriri, vel nutriri.

Item & mulieres legitimæ, vulgariter nuncupatæ, quæ quaſi perductæ in mentis inſaniam de Summa Trinitate, & Divina Eſſentia diſputare, & prædicare, aut circa Articulos Fidei, & Eccleſiaſtica Sacramenta opiniones Catholicæ Fidei contrarias introducere præſumunt, licet ſtatum hujuſmodi aſſumptum ſectentur, vel aſſumant de novo; & Religioſi, qui alias mulieres prædictum ſtatum dudum aſſumptum ſectantes, aut de novo aſſumentes quocunque modo admittunt, ipſis ſuper eos ſectando, vel aſſumendo, præbentes ullo modo conſilium, auxilium, vel favorem, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt, nullo obſtante privilegio contra præmiſſa, aliàs autem * *honeſtatem*, converſationem facere poſſunt. Aliàs * *honeſtam*.

Item ſcienter in gradibus conſanguinitatis, vel affinitatis conſtitutione canonica interdictis, Religioſi, & Moniales, & Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti de facto matrimonia, & cum Monialibus contrahentes. Eccleſiarum quoque Prælati, tales, de quibus conſtiterit ſic cõtraxiſſe, excommunicatos publicè tenentur facere denunciari, donec fuerint ſeparati, & abſolutionis beneficium meruerint obtinere, & propter hoc aliis juris pœnis derogatur.

Item Inquiſitores hæreticæ pravitatis ſi odii, gratiæ, vel amoris lucri, & commodi obtentu ſpeciali contra juſtitiam, & conſcientiam ſuam omiſerint contra quemquam procedere, ubi fuerit procedendum ſuper hujuſmodi pravitate. Et ſi obtentu eodem pravitatem ipſam, vel impedimētum ſui officii alicui imponendo, eum ſuper iis quoquo modo vexare præſumpſerint. Si Epiſcopi, aut Superiores fuerint, ſuſpenſionis per triēnium; alii verò excommunicationis ſententiam eò ipſo incurrunt, à qua excommunicationis ſententia, niſi per Romanum Pontificem nequeunt, præterquam in mortis articulo, & tunc ſatisfactione præmiſſa, abſolutionis beneficium obtinere.

Item excommunicati ſunt Inquiſitores hæreticæ pravitatis, & tam ipſorum, quàm Epiſcoporum, & Capitulorum, Sede vacante, ſi prætextu officii Inquiſitionis quibusvis modis illicitis ab aliquibus pecuniam extorquent, ſeu ſcientèr acceptant; aut ſi Eccleſiarum bona ob delictum Clericorum ſingularium prædicti occaſione officii fiſco applicant, nec poſſunt abſolvi, præterquàm in mortis articulo, donec illi, à quibus extorſerint, plenè ſatisfecerint, nullis privilegiis, pactis, aut remiſſionibus ſuper hoc valituris.

Item excommunicati ſunt Poteſtates, Capitanei, Rectores, Conſules, Judices, Conſiliarii, & quivis alii Officiarii, qui ſtatuta facere, ſcribere, vel dictare præſumpſerint, quòd ſolvantur uſuræ, vel quòd ſolutæ cum repetentur, non reſtituantur plenè, ac liberè, ſi ſcientèr ſecundum hoc præſumpſerint judicare. Eamdem etiam ſententiam incurrunt, niſi ſtatuta hujuſmodi hactenus edita, de libris communitatum ſuarum, ſi ſuper hoc habeant poteſtatem, infrà tres menſes deleverint, aut ſi ſecundum ſtatuta ipſa, ſive conſuetudines effectum eorum habentes, quoquo modo præſumpſerint obſervare. Uſurarii quoque ſuarum rationum codices compelli poſſunt, cenſura Eccleſiaſtica, exhibere.

Item excōmunicationem eò ipſo incurrunt Religioſi, qui Clericis, vel Laicis Sacramentum extremæ Unctionis, vel Euchariſtiæ miniſtrare, vel matrimonia ſolemnizare præſumunt, non habita ſuper his parochialis Presbyteri licentia ſpeciali.

Item, & Religioſi, qui excommunicatos à Canone, præterquam in caſibus à jure expreſſis, vel ex privilegiis Sedis Apoſtolicæ conceſſis eiſdē, à ſententiis per ſtatuta Provincialia, aut Synodalia promulgatis, ſeu, ut verbis eorum utamur, à pœna, & à culpa abſolvere quemquam præſumpſerint, excommunicati ſunt ipſo facto, per Sedem Apoſtolicam dumtaxat abſolvendi; quos locorum Ordinarii, poſtquam de hoc eis conſtiterit, debent facere excommunicatos publicè nunciari, donec de eorum abſolutione ipſis fuerit facta fides, nullo Religioſis eiſdem ſuper hoc exemptionis privilegio, vel alio ſuffragante. Ipſis etiam Religioſis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione ſalutis æternæ diſtrictiùs inhibetur à jure, ne in ſermonibus ſuis Prælatis Eccleſiarum detrahant, nec Laicos retrahāt ab Eccleſiarum ſuarū frequētia, vel acceſſu, nec indulgētias pronuncient indiſcretas, neque cùm intererunt factionibus Teſtamentorum, à reſtitutionibus debitis, aut à legatis Matricibus Eccleſiis faciendis, retrahant Teſtatores, nec legata, vel debita, aut malè ablata incerta ſibi, aut aliis ſingularibus ſui Ordinis Fratribus, vel Conventibus in aliorum præjudicium fieri, vel erogari procurent, quibus caſibus Teſtatores hoc ad petitionē multorum dictorum Religioſorum facientes, per Conſtitutiones antiquas ſententiam excommunicationis ipſo facto incurrunt: Et quòd in caſibus Sedi Apoſtolicæ, vel locorum Ordinariis reſervatis quemquam abſolvere non præſumant; Prælati quoque eorum, ſi requiſiti, ſatisfactionem plenariam, læſis non exibuerint in præmiſſis, infrà menſem, ſuſpenſionis ſententiam eò ipſo incurrunt, privilegiis, aut ſtatutis non obſtantibus quibuſcunque.

Religioſi detrahentes Eccleſiarū Prælatos excommunicantur.

Item ſi quis ſuadente Diabolo, in hoc ſacrilegii genus prorupit, quòd ejus, vel quemvis Pontificem injurioſè, vel temerè percuſſerit, aut bannìverit, vel hoc fieri mandaverit, aut facta ab aliis rata habuerit, vel ſocius in his fuerit facientium, aut conſilium in his dederit, aut favorem, ſeu ſcienter defenſaverit facientem, eſt in illis caſibus de prædictis anathematis mucrone percuſſus, in quibus, juxta antiquos Canones excommunicatio-

tionem ſubiret, conſuetudine quacunque non obſtante, à qua non poteſt, præterquam in mortis articulo, citra Sedem Apoſtolicam abſolvi, à feudis, locationibus, officiis, & beneficiis ſpiritualibus, quæ ab Eccleſia, cujus fuerit Epiſcopus offenſus, hoc ipſo cadit, & ad Eccleſiam liberè revertuntur; filii talium per maſculinam deſcendentes lineam uſque ad ſecundam generationem, ſine ſpe diſpenſationis, eò ipſo inhabiles ſunt ad obtinenda Eccleſiaſtica beneficia in illa Civitate, locus ipſe, ubi detinebitur Epiſcopus, & Terra facientium quamdiù duraverit detentio, eccleſiaſtico ſubjacent interdicto: Civitas etiam, ſi culpabilis fuerit in præmiſſis, Poteſtates, Conſiliarii, Bailivi, Seabini, Advocati, Rectores, Cōſules, & Officiales quicunque culpabiles, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrunt, non aliter quàm præmiſſum eſt abſolvendi, pœnis aliis à jure ſtatutis, & gravioribus, ſi viſum fuerit, infligendis, propterea non ſublatis, & qui in mortis articulo fuerit abſolutus, poſtquam fuerit ſanitati reſtitutus, Apoſtolico conſpectui ſe præſentet, aliàs in eaſdem ſententias, & pœnas reincidit ipſo facto.

Filii percutientium Epiſcopos pœnis pluribus ſubjecti.

Item capientes perſonas Eccleſiaſticas, donec ſua reſignent beneficia, vel, ne citati ad Curiam Romanam poſſint accedere, nedum ſunt excommunicati ipſo facto: immò, ſi Prælati ſunt, perceptione fructuum beneficiorum ſuorum triennio ſunt ſuſpenſi: inferiores verò ſuis beneficiis ſunt privati. Idem de illis, qui ob præmiſſa ſe curaverint detineri, à quibus ſic factæ reſignationes, irritæ ſunt ipſo facto. Epiſcopi quoque præmiſſa, poſtquam conſtiterit, publicare ex debito ſunt adſtricti.

Item tranſgreſſores Conſtitutionis, quæ Mēdicantibus domos ad habitandum, vel loca quæcumque denuo recipere, aut recepta nunc uſque mutare, vel ea transferre in alios, cujuſvis alienationis titulo, interdicit, excommunicati ſunt ipſo facto. Illi etiam Religioſi, qui aliqua in ſermonibus ſuis, vel alibi, proferre præſumunt, ut audientes à decimarum Eccleſiis debitarū ſolutione retrahant; qui verò ſcienter poſtpoſuerint confitentibus conſcientiam facere de ſolvendis decimis, ab officio prædicationis, tandiù maneant ſuſpenſi, donec confitentibus ipſis, ſi hoc ipſis dicendi facultatem commodè habuerint, conſcientiam fecerint, exinde excommunicationis ſententiam incurſuri ipſo facto, qui prædicare præſumpſerint prædicta, negligentia non purgata; ad Religioſos tamen Monaſteriorū decimas percipientiū pœne hujuſmodi non extendūtur. Religioſi etiam in prędicationibus, quas faciūt Dominicis diebus, & feſtis potiſſimè ſolemnibus, maximè ſi requiſiti fuerint, facere conſcientiam Populo tenentur, quòd decimas ſolvere non omittant, alioquin maledictioni æternæ ſubjacent ſub oſtentatione Divini judicii, & per ſuos Superiores, ſi ſcienter omiſerint, graviter ſunt corrigendi.

Item Religioſi, & Clerici, qui aliquos ad vovendum, jurandum, vel fide interpoſita, ſeu promittendum inducunt, ut ſepulturam apud eorum Eccleſias eligant, vel jam electam ulteriùs non immutent, ultra pœnas alias à jure ſtatutas, eò ipſo excommunicationem incurrunt, à Sede tantum Apoſtolica, præterquam in mortis articulo, abſolvendi, nullis privilegiis, aut ſtatutis cujuſcunque tenoris ſuper iis valituris.

Item excommunicati ſunt Religioſi, qui exquiſitis coloribus, & frivolis excuſationibus non ſervant, aut violant interdictum per Sedem Apoſtolicam, vel Ordinarium loci, vel generalem ceſſationem Divinorum factā, vel per Provinciale Concilium, vel eum, qui hoc poſſit ſervatam per Cathedralem, vel Matricem Eccleſiam loci, ubi ſciverint, vel viderint obſervari, ſervata tamen moderatione Decretalis *Alma*, non obſtantibus privilegiis, conſuetudinibus, conventionibus, aut ſtatutis quibuſcunque.

Item Domini temporales, & quicunque alii, qui cogunt aliquos in locò interdicto celebrare Divina, vel qui per præcones, vel aliàs faciunt, tunc ad illa audienda Populum evocari, vel prohibent, an publicè excommunicati, aut interdicti ſuper hoc per illos, qui Miſſas celebrant moniti, Eccleſias exeant, & ipſi nominatim moniti, qui non exeunt, excommunicati ſunt, & per Papam abſolvendi.

Item Fratres Minores in ſuis recipientes Eccleſiis ad audienda Divina Officia, tempore interdicti, Fratres, & Sorores de ordine tertio quem Beatus Franciſcus ſtatuit ſunt

excommunicati, nec poſſunt abſolvi per alium, quàm per Papam, vel per locorũ Ordinarios, ſatisfactione præmiſſa, qui in hac parte auctoritate Apoſtolica fungi poſſunt.

Ejuſmodi excommunicationes incurrunt ipſo facto

In omnibus enim prædictis caſibus major excommunicatio inflígitur ipſo facto à jure per ſummos Pontifices conſtituto.

Nec deſunt aliæ ex conſtitutionibus antiquis, & novis Provincialib. Conciliorum Beneventanæ Eccleſiæ.

Per conſtitutiones quoque antiquas, & novas Provinciales Conciliorum Beneventanæ Eccleſiæ excommunicationem ipſo facto incurrunt quamplures, prout ſuperiùs ſecundũ diverſos caſus emergentes in qualibet materia particulariter poteſt reperiri, & inferiùs apparebit, quos hic recolligere cauſa brevitatis omittimus.

In ejuſmodi caſib. poteſt Epiſcopus abſolvere, niſi expreſsè abſolutio Summo Pontifici, vel ejus legato reſervetur.

In omnibus autem caſibus prædictis, in quibus excommunicatio ipſo facto à jure irrogatur, Epiſcopus abſolvere poterit, niſi in illis caſibus de quibus expreſsè dictum eſt, quòd Domino Papæ, vel legato ejus abſolutio reſervatur.

CAP. VII.

Enumerantur caſus in quibus non incurritur Canon de percutiente Clericum.

Quod dictum eſt de percutiente Clericum, & alia excommunicationem ipſo facto cõtrahente fallit in quibuſdam caſibus.

Quod autem dictum eſt, quòd percutiens Clericum Religioſum, vel Converſum ipſo facto excommunicationem incurrerit, fallit in quibuſdam, videlicet in Clerico apoſtata comam nutriente, qui à percuſſore Clericus ignoratur.

Item in Clerico militaria arma gerente, & tertiò monito per ſuum Diœceſanum, nolente ſe corrigere.

Item ſi nec in modo Tonſuræ, nec in veſtium forma, nec in qualitate negotiorum de Clerico quidquam oſtendit, & etiam monitus per Diœceſanum ſe non corrigit.

Item ſecundum quorumdam opinionem, in Clerico exercente negotia ſæcularia, & etiam ter monitus per ſuum Diœcſanum ſe non corrigit.

Item. in Clericis publicè ducentibus uxores, ut fraudent Dominos ſuos ſæculares juribus ſuis, nec habent ſpem redeundi ad Clericatum, nec Epiſcopus tales ſub foro retinuit, nec beneficium ſaltem diſpenſativè conceſſit.

In illo qui habitu Clericali dimiſſo tyrannidi, & crudelitati ſe immiſcet, vel ſeditionem, & guerram movet, vel publicè atrocitèr delinquit.

Item in illo qui contra prohibitionem Diœceſani publicè factam recipit adminiſtrationem ſæcularium perſonarum, ſi talis proptèr fraudulentam rationem capiatur.

Item in illis, qui non ex odio, nec invidia, nec ex indignatione, ſed joccaria lenitate percutiunt.

Item in magiſtro moderatè percutiente cauſa correptionis, vel diſciplinæ.

Item in illo qui temperatè ſe defendit, vel illas perſonas tantum, per quas intelligitur nobis fieri injuria, ſicut uxoris, filii, & ſervi, & patris, & matris.

Si tamẽ percutiat, vel in actu ipſo, vel ſtatim poſt actum.

Item in illo, qui invenit Clericum, cum uxore, matre, ſorore, vel filia propria turpitèr agentem, quòd intelligimus dum ſunt in actu, vel ſtatim poſt actum, de quo conſtaret per aperta ſigna, & propinqua negotia, aliàs ſi non incontinenti, vel poſtquàm Clericus à loco diſceſſit, verberans incidet in canonem.

At ſi is mutilet, vel interficiat, incidit in Canonem

Mutilans autem, vel interficiens indiſtintè incidit in canonem, quia non licet eum perimere, ſi aliud fieri poteſt.

Aut ſi maritus procuret Clericũ ab uxore ſua vocari ad turpem actum.

Et idem de illo, qui procurat Clericum vocari ab uxore ſua ad turpem actum, & taliter vocatum verberat, talis enim, & uxor incidunt in Canonem, cum nil poſſit imputari Clerico; maritus autem poteſt utrumque, ſcilicet Clericum turpitèr agentem, & uxorem, tenere invitum ſine excommunicatione, ut vocet teſtes per quos adulterium probare poſſit.

Quid dicendum de muliere percutiente Clericum eam impetentem ad Coitum.

Mulier autem percutiens, eum tizone ardenti, vel aliquo alio Clericum impetentem eam pro coitu, ſi ſolum verbis eam impetat incidit in canonem. Si autem invitam, aut vim inferat corporalem, tunc non videtur incidere, cum zelo caſtitatis, & juſta indignatione mota hoc facit. Securius tamen credimus, ſi ad Cautelam per Epiſcopum ſe faciat abſolvi.

Alii caſus ſubſequentes ad ſupradictos.

Item in illo, qui hoc facit de mandato Prælati proprii; quamvis enim Clericus, non debeat verberari, etiam cauſa correctionis per laicum, quando Clericus poteſt ad hoc commodè haberi, alioquin præceptor, & verberator in excommunicationem incidunt, tamen de mandato Prelatorum per laicos capi poſſunt, & incarcerari, & ad judicium trahi etiam vio-

len-

lenter, dum tamen capientium violentia, non ampliùs ſe extendat, quàm exigat rebellio Clericorum.

Item in Presbytero, vel alio ad quem pertinet eiicere de Eccleſia Clericum turbantem Divinum officium.

Item in eo qui ratione officii, quod in Eccleſia habet Clericum percutit.

Item in ſermone Eccleſiæ, qui cauſa devotionis hoc facit.

Item in Prælato leviter corrigente.

Item in Domino famulum corrigente.

Item in propinquo, vel parente hoc idem faciente.

Item in Clerico depoſito, & tradito Curiæ ſæculari.

Item in illo, qui tranſit ad actum prorſus contrarium, puta militiam dimiſſa tonſura.

Item in bigamo notorio, ut quia contraxit, cum vidua, vel corrupta, vel habuit, & cognovit duas Uxores.

C A P. VIII.

Enumerantur Caſus in quibus percutiens Clericum poteſt ab Epiſcopo abſolvi.

In certis caſibus poteſt percutiens Clericum ab Epiſcopo etiam abſolvi.

Illud etiam, quod eſt, quòd percutiens Clericum eſt à Papa ſolum abſolvendus, fallit, quia ab Epiſcopo poterit in certis caſibus abſolvi ſcilicet, ſi habet in itinere Sedis Apoſtolicæ, inimicos capitales, vel alias cauſas, vel excuſationes quare ire non poteſt.

Idem eſt in Oſtiario Magnatis, qui prætextu officii Clericum, non tamen graviter læſit.

Idem in officiali, qui arcendo turbam non ex propoſito Clericum percuſſit.

Idem in mulieribus.

Idem in ſenibus, & valetudinariis.

Idem in deſtitutis membris ſuis, ita quòd ire non poſſint.

Idem in infirmis quando non eſt ſpes de convaleſcentia.

Idem in paupere quando non habet de quo * *vadat*, niſi quæreret oſtiatim, quòd non conſuevit.

Forſan * miret.

Idem in Religioſis, & communitèr viventibus.

Idem in iis, qui non ſunt ſui juris, ut filii familias, vel ſervi, & pater, vel dominus grave damnum pateretur ſi illi ad Papam accederent. Sed debet illis in recompenſationem laboris alia ſatisfactio injungi.

Idem in Monialibus.

Idem in Hoſpitalariis Sancti Joannis Hieroſolymitani.

Idem in iis qui levem, & modicam non enormem Clericis iniuriam irrogarunt, quæ autem ſit levis arbitrio Epiſcopi jus relinquit.

Idem in eo qui eſt in mortis articulo conſtitutus, qui abſolvi poteſt à quolibet Sacerdote, cui injungẽdum, ſi fuit gravis iniectio, quòd ſi evadat, vadat ad Papam mandatum ſuum ſuper hoc recepturus.

C A P. IX.

Caſus in quibus. Communicans cum Excommunicato Excommunicatione majori, minorem Excommunicationem non contrahit.

Qui nam licitè participare poſſint cum excõmunicatis excommunicatione majori.

Quòd etiam ſupra dictum eſt, quòd qui cum excommunicato majori excõmunicatione participat, non tamen in crimine, pro quo fuerat excommunicatus, nec etiam in Divinis quando erat excommunicatus per litteras Papæ, ſed aliàs cum eo in verbo, cibo, & potu, vel aliter participat, minorem excommunicationem incurrit. Fallit in quibusdam perſonis, quæ poſſunt licitè participare cum eo, ut Uxores cum Maritis excommunicatis, in quorum ſunt poteſtate.

Item Servi, & Ancillæ, vel Sarraceni, vel Sclavi olim, nunc baptizati cum ſuis Dominis excommunicatis.

Item Servientes ut Paſtores pedicetæ, & alii Mercenarii cum ſuis Dominis excommunicatis antequam inciperent morari cum eis. Finito vero termino ſervitii, vel conductionis debent ab eis recedere, aliàs minorem excommunicationem incurrunt.

Item nepotes, conſanguinei, nutrices, & ſimiles qui ſi à Dominis excommunicatis recederent, non haberent undè viverent.

Item qui participat ignoranter cum excommunicato.

Item Peregrini, & viatores poſſunt emere ſua neceſſaria ab excommunicatis, dum tranſeunt per terram ipſorum.

Item licitè poteſt dari excommunicato eleemoſyna ne fame pereat,& peti ab eo debitum, & in judicio conveniri, & ſibi prædicari, & loqui cum eo de ſaluti animæ ſuæ. Licet alia verba incidentèr interponantur aliquando, ut quis magis proficiat apud ipſum.

Et licet in prædictis caſibus non teneatur quis præcisè vitare excommunicatum tamen in quantum bono modo fieri poterit eſt vitandus.

In is ipſis caſibus excipe. ſi ſpecialiter mihi cum excommunicato cõmunio fuerit interdicta.

Item quod dictum eſt, quòd in dictis caſibus vitare non teneor excommunicatum, verum eſt;niſi mihi ſpecialiter ejus communio fuerit interdicta,quòd ex cauſa fieri poſſet,niſi in fame pereunte.

Pater.& Dominus tenentur vitare filium, aut ſervum excommunicatum

Vir etiam uxorem niſi in portione debiti.

Verumtamèn ſi filii mei, vel ſervi, vel alii mihi ſubjecti ratione patriæ poteſtatis, vel dominii, vel ratione officii ſunt excommunicati,debeo vitare ipſos, aliàs minorem excommunicationem incurro. Et hoc ideò eſt ut citiùs eorum abſolutionem procurem ego; Uxorem etiam excommunicatam vitare debeo*ſi fortè ad carnis debitum.

Alias* *niſi*.

Item mercenarium excommunicatum vitare debeo, ſi abſque magno incommodo hoc facere poſſum, alias non teneor.

CAP. X.

Qui nam ſint hic per Conſtitutiones Provinciales dudum excommunicati.

Alias* *Beneventi*;

Fautores. & Violatores Eccleſiarum Monachorũ, Religioſorum, & piorum locorum.

Incendiarii, & Falſarii litterarũ Apoſtolicarum, & Archiepiſcopaliũ, & Epiſcopalium.

Proditores earundem, & Apoſtolicæ Sedis,& officialium ejus.

Proditores Beneventanæ Eccleſiæ, & Archiepiſcoporum ejus, & Suffraganeorum.

Fautores eorundem.

PEr Conſtitutiones etiam Provinciales Concilii dudum* *Beneventum* celebrati excommunicati ſunt omnes, & ſinguli fractores, & violatores Eccleſiarum, & Monachorum & aliorum Religioſorum, & piorum locorum, ac omnes, & ſinguli incendiarii domorum, fundorum, & aliarum rerum Eccleſiaſticarum, ac etiã aliarum perſonarum publicarum, & privatarum, falſarii litterarum Apoſtolicarum, & litterarum Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium,proditoreſque, & Apoſtolicæ Sedis, & Officialiũ ejus, proditores etiam Archiepiſcoporum Beneventanorum, & Beneventanæ Eccleſiæ, & Suffraganeorum, ac fautores eorumdem.

Uſuras committentes, vel exercentes, ſive per ſe, ſive per alios.

Item excommunicati ſunt ipſo facto omnes,& ſinguli Civitatis,Diœceſis, & Provinciæ Beneventanæ cujuſcumque ſtatus, vel conditionis exiſtant per ſe, vel alium ſub quocumque contractus titulo, vel ſine contractu quocumque modo, colore,vel via uſuras committentes,vel exercentes; & ſi per menſem in ipſa ſententia excommunicationis permãſerint pœnam etiam pecuniariam arbitrio Diœceſani incurrint.

Locantes, vel alio modo concedentes Uſurariis domos, vel habitationem propriam iiſdem permittentes.

Item excommunicati ſunt omnes & ſinguli Civitatis Diœceſis, & Provinciæ locantes,ſeu donantes, vel alio quocumq; titulo concedentes ſcienter Uſurariis exercentibus domos,ſeu volentibus exercere fœnus, ſeu uſuras, vel permittentes eoſdem Uſurarios ſub quocumq; colore in eorum domibus,in quibus habitationem habent, vel aliquod jus aliquatenus habitare.

Forſan* *exhibentes*.

Producentes falſũ teſtimonium, vel falſos teſtes.

Utentes falſis teſtibus, vel quibuſvis atteſtationibus aut inſtrumentis falſis in Curia Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ.

Item excommunicati ſunt* *prohibentes*, ſeu producentes falſum teſtimonium, vel falſos teſtes, & utentes falſis teſtibus, & atteſtationibus, vel quibuslibet iſtrumentis falſis ſcientèr in quocumque Curia,Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, & nihilominus talibus ſic deliquentibus præter excommunicationis pœnam in noſtra Archiepiſcopali Curia, & aliis Curiis ubi reperti fuerint, delinquentes pœna arbitraria infligatur.

Mandantes, non Prælatis, Clericis, vel perſonæ Eccleſiaſticis vendãtur merces, aut ab iiſdem emantur.

Item eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrunt temporale dominium obtinentes, qui in terris eorum ſuis Subditis præcipiunt, atque mandant ne Prælatis, aut Clericis, vel perſonis Eccleſiaſticis quidquam vẽdant, aut emant aliquid ab eis, neque ipſis granum, & blada molant, coquant panem, aut alia obſequia eis præſtent,ſeu exhibeant interdicunt,& prohibent, cum talia ſint, & præſumantur in derogationem Eccleſiaſticæ libertatis.

Subtrahentes cujuſcumque ſcripturas in Curiis Eccleſiaſticis. ſi id furtivè, & malitiosè faciant.

Item eo ipſo excommunicationis vinculo innodantur quicumque auſu ſacrilego præſumentes inſtrumenta, ſcripturas,regeſtra ſpecialitèr de actis, quæ in noſtra Curia, & Curiis ſuffraganeorum noſtrorum ventilantur furtivè, vel malitiosè ſubtrahere, vel doloſo modo aliàs rapere, cum tanquàm ſacrilegus, & Eccleſiaſticæ rei ſubtractor habeatur, & cenſeatur.

CAP.

C A P. XI.

De cenſuris ferendis, earumque tenore, & rigore ſervando.

Quæ nam appellentur Eccleſiaſticæ cenſuræ.

SCiendum eſt autem, quòd ſententia excommunicationis, & ſententia interdicti, & ſuſpenſionis, cenſura Eccleſiaſtica appellantur.

Nulla proſſus cenſuræ ſententia proferatur, ſine Diœceſani, aut ejus Vicarii licentia ſpeciali.

Omnibus autem Abbatibus Archipresbyteris, & Sacerdotibus parochialibus, & eorum Vicariis diſtrictiſſimè prohibemus, ne in aliquam excommunicationis, interdicti, vel ſuſpenſionis ſententiam proferre præſumant, ſive noſtra, Vicarii noſtri, vel cujuslibet Diœceſani, vel eorum Vicariorum, vel Superiorum noſtrorum licentia ſpeciali.

Quid agere debeat is, cui cenſura proferenda committitur.

Et ſi fortè nos, vel Vicarii noſtri, aut Diœceſanus, vel Vicarius ejus, aut noſter, & eorum Superior eis ſpecialiter duxerimus, vel duxerint committendum, quòd per cenſuram Eccleſiæ compellant aliquem, vel aliquos ad aliquid faciendum, caveant diligenter, quòd ex cauſa rationabili, & trina monitione præmiſſa, vel una peremptoria pro omnibus, illam ſententiam, ſivè generaliter, ſivè ſpecialiter proferatur, in ſcripturis proferant, & in illo ſcripto cauſam quare illam proferant expreſsè conſcribant, & eam ſcriptam in manibus teneant, & eam legant, & transſcriptum illius ſcripturæ tradant illi, contra quem lata eſt ſententia infra menſem ex quo fuerint requiſiti. Et ſi aliter ferant dictam ſententiam, ab ingreſſu Eccleſiæ, & Divinis officiis ſuſpenſi ſint ipſo jure, & illis, contra quos lata eſt, tenentur ad intereſſe; &, ſi dicta ſuſpenſione durante, ſe Divinis officiis ingeſſerint, ſicut priùs, irregulares exiſtent, nec cum eis, niſi per Sedem Apoſtolicam, poterit diſpenſari. Sententia verò in hoc caſu formari poterit in hunc modum.

Cenſuræ proferendæ tenor.

Cum Ego P. Rector, vel Cappellanus talis Eccleſię Commiſſarius, ut ſupra auctoritate commiſſionis mihi factę per talem, &c. canonicè monuerim talem; &c. ut de talibus decimis, vel de talibus rebus, &c. ſatisfaceret tali Eccleſiæ, vel tali, &c. & non curaverit obedire, ideò propter ejus contumaciam in his ſcriptis ſubpono ipſum Eccleſiaſtico interdicto, & ſi per octo dies interdictum ſuſtinuerit, ipſum ex nunc pro ut ex tunc in his ſcriptis excommunico. Si verò ſententia ſit in genere ferenda, dicatur ſic.

Alia cenſuræ formula.

Cum Ego P. Rector vel Cappellanus talis Eccleſię canonicè monuerim in tali Eccleſia omnes generaliter, ut quicumque fecerit tale furtum, vel ignem appoſuerit, ſatisfaceret infra menſem, vel talem diem jam elapſum, & nullus ſatisfecerit; ideò illum, qui talia fecerit ſubpono Eccleſiaſtico interdicto, & ſi per octo dies interdictum ſuſtinuerit, ex nunc pro ut ex tunc illum excommunico.

C A P. XII.

Quid agendum, ſi excommunicatus publicè majori excommunicatione divinis officiis interſit, & monitus, quòd exeat, exire noluerit.

AD hæc ſi excommunicatus publicè majori excommunicatione intereſt, cum Divinum officium celebratur, publicè moneatur, quòd exeat, & ſi exire noluerit, officium * dimittat, niſi Sacerdos canonem inceperit, quia tunc perficere debet officium jam inceptum, ſed omnes alii, qui tunc in Eccleſia fuerint, debent exire de Eccleſia, præter ipſum Presbyterum celebrantem, & unum vel duos Clericos, qui, pro ſerviendo eidem Presbytero, poſſunt, & debent in Eccleſia remanere. Completo autem cānone, & ſumptis corpore, & ſanguine Jeſu Chriſti præſente excōmunicato, non eſt in miſſa ampliùs procedendum; ſed ſi Eccleſia juriſdictionem in loco habeat temporalem, poteſt ipſum expellere violenter, etiam ſi talis excommunicatus ſit Clericus, & dummodo habeat tantam poteſtatem, quòd abſque effuſione ſanguinis hoc facere poſſit. Si non habet juriſdictionem, & excommunicatus noluerit exire de dicta Eccleſia tunc poteſt Eccleſia, vel Sacerdos requirere Dominum temporalem, quòd ipſum expellat, quàmvis videat ſanguinis effuſionem imminere poſſe. Et hæc ſervanda ſunt in illo, qui nominatim, & publicè eſt excommunicatus.

*Aliàs * dimittatur*

Si Eccleſia temporalem juriſdictionem habet, excommunicatum violenter expellat.

Quid item agendum, ſi ejuſmodi excōmunicatus nō ſit publicè excommunicatus.

Verùm ſi occultum eſt illum eſſe excommunicatum majori excōmunicatione, qui intrat Eccleſiam, & eſt ibi aliquis, qui ſecretè ſciat, eum eſſe excommunicatum, tunc monendus eſt ab eo ſecretè, ut exeat cautè de Eccleſia, & ſi monitus exire noluerit, tunc

tunc ille, qui ſcit ſecretè eum excommunicatum, exeat cautè de Eccleſia, ita quòd alii, qui eum excommunicatum ignorant, non poſſint hoc cognoſcere, quia cum occultè ſciat eum excommunicatum in occulto, vitandus eſt ab eo, ut ſaltem verecundiæ rubore confuſus, pro latenti exceſſu ſatisfacere compellatur; ſed publicè, ſeù manifeſtè talis excommunicatus vitari non debet, ne propter hoc ipſius peccatum, & excommunicatio aliis reveletur.

CAP. XIII.

Quo pacto ſe gerere Sacerdos debeat, ſi ſciat aliquem eſſe excommunicatum majori excommunicatione.

EOdem modo ſi Sacerdos ſciat aliquē eſſe excommunicatū majori excommunicatione, non debet eum vitare publicè, ſeù manifeſtè in Eccleſia, vel extra, niſi poſſit per teſtes, vel alio modo legitimè hoc probare; tunc enim poteſt, & debet eum vitare publicè, videlicet quia ipſe ſolus vidit, vel cum uno teſte tantum, ſed tunc ipſe in ſecretò ſibi dicere debet, & monere eum ſecretè, ità quòd à nemine cognoſcatur, ſicut ſupra proximò eſt expreſſum.

Item ſi dicatur alicui Sacerdoti in Eccleſia, vel extra, quòd aliquis ſuus Parochianus ſit excommunicatus, quia percuſſit Clericum, vel alia de Cauſa, & plures aſſerunt, non tamen Sacerdos debet eum tanquàm excōmunicatum vitare in Eccleſia, vel extra, niſi coram eo, & coram teſtibus confeſſus fuerit, vel niſi publica fama fuerit ipſum eſſe excommunicatum, vel niſi Sacerdos hoc viderit, & probare poſſit, vel niſi aliquis Judex Eccleſiaſticus ſibi mandaverit, quòd eum tanquam excommunicatum faciat evitari, quamvis eum aliqui vellent coram Sacerdote probare talem eſſe excommunicatum, non debet Sacerdos auctoritate ſua teſtes ſuper hoc recipere, cum ſuper hoc non habeat poteſtatem.

Quid ſi id ipſum ex dictu alterius ſciat.

Sanè quia aliquando excommunicatur aliquis à diverſis Judicibus juriſdictionem in eum habentibus, & prò cauſis diverſis. Si ab uno de illis Judicibus fuerit abſolutus, adhuc tamen tamquam excommunicatus vitandus eſt, quouſque ab omnibus Judicibus fuerit abſolutus.

Excōmunicatus à diverſis Judicibus & pro Cauſis diverſis, ſi ab uno dumtaxat fuerit abſolutus, remanet adhuc excommunicatus, & vitandus.

Si autem ab uno Judice tantùm pro Cauſis diverſis fuerit excommunicatus, & ille Judex abſolvat eum, una cauſa rantummodo in abſolutione expreſſa, adhuc remanet excommunicatus, & vitari debet, quouſque de omnibus cauſis, pro quibus excommunicatus fuerat, ſatisfaciat, & faciat pro omnibus ſe abſolvi.

Idem dicen dum de excommunicato ab uno Judice ob diverſas Cauſas, ſi in abſolutione una tantum Cauſa exprimatur.

CAP. XIV.

Quo pacto vitandi ſint in Divinis officiis, & Eccleſiaſticis Sacramentis, excommunicati, & nominatim interdicti à Diœceſanis, ſive aliis quibuſcumque Judicibus.

EXcommunicatos quoquè, & nominatim interdictos, ſivè à nobis, ſivè à Diœceſanis, ſive aliis quibuſcumque Judicibus fuerint excommunicati, vel nominatim interdicti per totam noſtram Diœceſim, vel aliorum Diœceſanorum ab omnibus Regularibus, & Sæcularibus exemptis, & non exemptis, diſtrictè præcipimus evitari in Divinis officiis, & Eccleſiaſticis Sacramentis, quia nonnulli * *poſſunt* Apoſtolicis litteris, ſeù privilegiis ſe juvari, vel tueri quominus excommunicatos, & nominatim interdictos teneantur, & debeant in Divinis officiis evitare. Quòd ſi Hoſpitalarii, vel alii Regulares quicumque, etiam exēpti, excommunicatos, etiam interdictos recipere præſumpſerint ad Divina, vel ad Eccleſiaſticam ſepulturam, aut celebrare in Eccleſia interdicta, ingreſſum Eccleſiæ ſibi noverint interdictum præter pænas à jure ſtatutas, & Eccleſiæ in quibus talia præſumpſerint, Eccleſiaſtico ſubiiciātur interdicto, quouſque pro. latoribus ſententiarū hujuſmodi, quarum auctoritatem contempſerint, de contemptu, & aliis de ſuo intereſſe ſatisfecerint competenter, ſalvis privilegiis Hoſpitalariorum, quibus, ut dicitur à Sede Apoſtolica, eſt indultum, ut ſemel in anno ad Eccleſiaſtica officia admittantur in Eccleſia interdicta, ita tamen quòd tunc non ſepeliantur corpora defunctorum.

*Forsaſſe * putant.*

Pœnæ Regularibus inflictæ, & quibuſcumque etiam exēptis, qui excommunicatos, aut interdictos recipere præſumpſerint ad divina, vel ad Eccleſiaſticam ſepulturam, aut celebrare præſumpſerint in Eccleſiis interdictis.

Salvo tamen quorumdam hoſpitalariorum privilegio.

Sanè quia nonnulli Religioſi motivis ſui ſenſus potiùs innitentes quandoque, quàm conſiderare volentes, quàm grave, & periculoſum ſit aliquid attentare potiſſimè majorum no-

Religioſorū quorundam prave ſētentia, & pravus uſus in tradendo Eccleſiaſticæ ſepulturæ Excommunicatos ex futili prætextu, quod fuerint per aliquē Presbyterum in infirmitate abſoluti.

Digitized by Google

noſtrorum terminos transgrediendo in contemptum clavium, & fractionem Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradendo eos, qui ab Ordinariis ſuis excommunicati, ſuis culpis exigentibus per tempora multa in ſua contumacia, & rebellione perſiſtunt, cenſuram Eccleſiaſticæ poteſtatis, & claves Eccleſiæ gravitèr contemnendo in detrimentum animarum, & ſcandalum plurimorum, ſicque abſolutione, non obtenta à dictis Ordinariis, nec etiam petita finiunt dies ſuos, ab eisdem Religioſis colore aſſumpto aliquotiens, dum talium corpora tradunt Eccleſiaſticæ ſepulturæ, quod * antequam ipſam ſepulturam, ipſos intelligunt fuiſſe per aliquem Presbyterum in gravi infirmitate abſolutos, qua evaſione utuntur, nec dum ſi non pleuè conſtet, immo etiam ſi non ſufficientèr, formam juris non attendentes in his, nec advertentes, quòd certis ex cauſis quandoque illis, quibus abſolutionis beneficium impenſum eſt, & qui cum ſignis pœnitentię veræ abiverunt juſtè denegatur, ſivè differtur Eccleſiaſtica ſepultura.

Forſan * ante

Certis ex Cauſis juſtè denegatur, ſive differtur Eccleſiaſtica ſepultura, etiam iis, quibus abſolutionis beneficium impenſū eſt, & cum ſignis veræ pœnitentiæ objerint.

Nos igitur remedia congrua adhibentes, cum Eccleſiaſtica ſepultura defuncto, non noceat, ſicut neque vivis, aut nulla, ſtatuimus, nequis Presbyter, aut Religioſus, vel quicumque alius cujuſcumque ſtatus, aut ordinis exiſtat, excommunicatum auctoritate ordinaria quęquàm in articulo mortis abſolutus dicatur, tradat Eccleſiaſticæ ſepulturæ, donec ab Ordinario defuncti obtenta fuerit licentia ſpecialis. Si vero in contrarium de ſic defunctis aliquid attentetur à quibuſcumque, cujuſcumque conditionis exiſtant, tam in eos, quàm in cooperatores, & qui opem, conſilium, ſeù conſenſum dederint, & qui expenſas miniſtraverint, & qui præſentes ſciēter hujuſmodi fuerint, excommunicationis ſententiam promulgamus.

Statutum ſuper hoc, & excommunicatio contravenientibus inflicta.

Cappellanis autem Eccleſiarum Parochialium diſtrictè præcipimus, quòd de hujuſmodi ſtatuto, & tenore ipſius plenè, & publicè certificent illos, qui vellent talia attentare, ne fortaſſis, & ignorantia prætendatur.

Indicitur ejuſmodi ſtatuti publicatio, & certioratio.

Et hoc idem per Suffraganeos noſtros in ſuis Diœceſibus ſuis Cappellanis præcipiatur.

C A P. XV.

Quid agere debeant Cappellani, ſi viderint aliquem participantem cum excommunicatis in Menſa, aut Domo, aut commerciis, & quid cum iis, qui per annum ſententiam excommunicationis ſuſtinuerint.

Eisdem quoque Cappellanis præcipimus, per Suffraganeos pręcipi in virtute ſanctę obedientię mādamus, quòd ſi viderint aliquem participantem cum excommunicatis in menſa, vel domo, aut commerciis, vel conſulendo, moneant ipſos alio non expectato mandato, ut deſiſtant, & nomina talium Diœceſanis, vel Officialibus eorum per ſuas litteras mittant; circa quæ Cappellani ſollicitè, & diligentèr ſe habeant ſtatuti, quòd ſi in hoc remiſſi inveniantur, vel deſides graviter punientur.

Statuimus ut ſinguli, qui per annum, & ampliùs publicam ſuſtinuerunt excommunicationis ſententiam, moneantur diligentèr, ut infrà duos menſes à tempore monitionis faciant ſe abſolvi, denuntiando eis, quòd ſi omiſerint facere, nullo modo parcetur eis de emenda, & pœna ſtatuta in Provinciali conſtitutione, quin integrè levetur ab eis, de qua monitione, denuntiatione, & die fiant litteræ illorum, per quos monebunt, nomina cōtinentes cum adhibitione teſtium, qui ſimiliter ſcribant.

Statutum contra perſiſtētes per annum in excommunicatione.

Et ſi elapſis dictis duobus menſibus prædicti excōmunicati moniti, equidem excommunicationis ſententiam ſuſtinuerint, prædictæ litteræ mittantur nobis, aut Diœceſano, vel ejus Vicario, qui procedant contra ipſos hoc modo.

Monebuntur ſæculares poteſtates, & compellentur, ſi opus fuerit per cēſuram Eccleſiaſticam, ut tales excommunicatos redire compellant ad Eccleſiæ unitatem, injiciendo manus in perſonas, & bona eorum.

Item monitione competenti præmiſſa, excommunicabuntur participantes cum eis.

Item citabuntur dicti excommunicati ad proximum Provinciale Concilium in feſto glorioſi Patroni noſtri Beati Bartholomæi celebrari conſuetum, vel in aliis Diœceſibus ad proximam Synodum fieri conſuetam,

tam, tanquam ſuſpectos de fide reſponſuros. Et ſi non cõparuerint, procedetur contra eos tanquàm ſuſpectos de fide, & excommunicabuntur, & nihilominus citabuntur ad conſequens Concilium, vel ad conſequentem Synodum prò meritis recepturi, niſi interim faciant ſe abſolvi.

Quid agendum cum iis, qui minus anno excommunicationem ſuſtinēt.

De iis autem, qui minus anno excommunicationem ſuſtinent juxtà qualitatem perſonarum, & temporis levetur emenda ſecundùm tenorem conſtitutionis antiquatæ.

CAP. XVI.

Qualiter, & à quibus infirmi excommunicati, & interdicti ſint abſolvendi.

In mortis articulo abſolvantur à quolibet Sacerdote, ſervata tamen abſolutionis forma.

NUnc videndum qualitèr, & à quibus infirmi excommunicati, & interdicti in mortis articulo ſint abſolvendi. Et quidem ſi infirmus, vel aliquis alius in mortis articulo conſtitutus, excommunicatus, vel interdictus fuerat occultè, vel manifeſtè propter violentam manuum injectionem in Clericos factam, vel propter violationem Eccleſiarum, incendium furtum, contumaciam, vel propter aliam quamlibet cauſam, ſivè excommunicatus, vel interdictus à Papa, Archiepiſcopo, vel Iudice delegato, ſivè aliquo Ordinario, vel à jure, abſolvat eũ Sacerdos, ſivè ſit Parochianus ejus, ſivè non, vel etiam quilibet, ſi Sacerdos haberi non poteſt, ſervando diligenter abſolutionis formam, quæ inferiùs proximè ponetur. Non quòd ſecundùm opinionem quorumdam ab alio abſolvi poſſit, quàm à Sacerdote, ſed proptèr fidem, quàm habuit, abſolventur poſt mortem à proprio Sacerdote.

Quid agendum ſi cōſtitutus in mortis articulo ſit occultè excommunicatus, aut interdictus, & ad ſatisfaciendum, ſeu reſtituendum teneatur.

Si tamen propter violentiam Eccleſiarum, incendium, furtum, rapinam, decimas, primitias, legata, debita tallias, vel propter damna aliqua contra juſtitiam illata, infirmus in mortis articulo conſtitutus ſit excommunicatus occultè, vel interdictus, & occultè ſibi petat à Sacerdote abſolutionem, & pœnitentiam exhiberi præcipiat ei Sacerdos occultè antequàm abſolvat eum, quòd ſi habet illam rem, quæ debet reſtitui, illam incontinenti reſtituat, vel ejus prætium, ſi res illa haberi non poteſt, & reſtituatur per ipſum Sacerdotem, ſuppreſſo nomine pœnitentis, & ſi in toto non poteſt ſatisfacere ſatisfaciat juxta poſſe, & præcipiet ſuis hæredibus, quòd ſi de illa infirmitate contigerit ipſum mori, ad cognitionem Sacerdotis ſatisfacient pro eodem, & recepto juramento ab infirmo interdicto, vel excommunicato.

Quòd ſi ſtabit mandatis Eccleſiæ abſolvat eum occultè Sacerdos dicẽdo pſal. *Miſerere mei Deus, vel miſereatur noſtri, &c.. Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon. Pater noſter* totum cum verſu *ſalvum fac ſervum tuum.* ℟. *Deus meus ſperantem in te, Dominus vobiſcum. Et cum ſpiritu tuo. Oremus; Deus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram, & famulum tuum, vel ancillam tuam, quam delictorum excommunicationis catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis abſolvat. Per Chriſtũ Dominum noſtrum.* Et poſtea dicat. *Auctoritate omnipotentis Dei, qua fungor, abſolvo te ab omni vinculo excommunicationis, & ſpecialiter de ſententia interdicti, qua ligatus eras pro tali facto, & præcipio tibi, quòd de cætero talia, vel conſimilia non committas.* Et ſub eadem forma abſolvatur interdictus, vel excommunicatus, quando erit abſolvendus.

Quid ſi mortis periculum immineat infirmo, & occaſione reſtitutionis faciendæ, non poteſt differri abſolutio?

Si autem propter gravem infirmitatem mortis periculum immineat excommunicato, & occaſione reſtitutionis faciendæ, non poteſt differri abſolutio ſine magno periculo. Si excommunicatus reſtituendi habeat voluntatem, recipiat Sacerdos ab ipſo excommunicato juramentum de ſtando mandatis Eccleſiæ, & abſolvat eum, occultè ſibi præcipiendo ſub pœna præſtiti juramenti, quòd quàm citò commodè poterit, ſatisfaciat juxta poſſe, & quòd præcipiat ſuis hæredibus, quòd ſatisfaciant pro eodem.

Cum ejuſmodi infirmus non habet unde in toto, vel in parte ſatisfacere poſſit, quid agendum?

Si verò talis infirmus occultè interdictus, vel excommunicatus tam pauper ſit, quòd non habeat, unde in toto, vel in parte ſatisfacere poſſit, recepto ab eo juramento occultè de ſtando mandatis Eccleſiæ, injungat ei Sacerdos, quòd ſi convaluerit, & contingat ad fortunam pinguiorem venire, ſatisfaciat juxta poſſe, & abſolvat eum, juxtà formam prædictam.

Quid ſi manifeſtũ fuerit excommunicatum infirmũ, vel interdictum teneri ad reſtitutionem, vel emendam.

Verùmtamen ſi manifeſtum fuerit aliquem infirmum excommunicatum eſſe, vel interdictum propter rapinam, decimas, primitias, debita, vel aliqua alia ex cauſa, ad quorum reſtitutionem, vel emendam tenetur, præcipiendum eſt ei manifeſtè, quòd reſti-

reſtitutionem, vel ſolutionem incontinenti faciat juxta poſſe, & ſi non poteſt incontinenti ſatisfacere quia fortè non habet rem, quę debet reſtitui, nec ejus pretium, vel non eſt præſens ille, cui ſolutio, vel reſtitutio eſt facienda, recipiat Sacerdos firmam ſecuritatem ab ipſo infirmo per fidejuſſores, ſeu pignora, quòd ipſe, vel hęredes ſui reſtitutionem, vel emendam facient juxta poſſe. Et facta ſecuritate recipiat nihilominus Sacramentum Sacerdos ab ipſo publicè excommunicato, vel interdicto, quòd ſtabit mandatis Eccleſiæ, vel Judicis. Si propter hoc à Judice erat excommunicatus, & abſolvat eum juxtà formam prædictam.

Si autem infirmus talis manifeſtè excommunicatus, aut interdictus tam pauper ſit, quòd nec reſtitutionem in toto, vel in parte poſſit facere, nec ſecuritatem dare, recepto juramento ab ipſo de ſtando mandatis Eccleſiæ, vel Judicis, ſi proptèr hoc à Judice excommunicatus erat, injungat ei in virtute juramenti præſtiti, quòd ſi convalverit compareat quàm citò commodè poterit coram illo Judice facturus, quod de jure fuerit faciendum.

CAP. XVII.

Quomodo infirmus, qui Clericum percuſſit abſolvi debeat: & quid agendum ſi fuerit ſimulata infirmitas.

SI verò proptèr verberationem Clerici, vel alicujus Religioſæ perſonæ infirmus excommunicatus fuerit recipiet Sacerdos ſimpliciter Sacramentum ab eo quòd ſtabit mandatis Eccleſiæ, & abſolvet eum præcipiendo ſibi, quòd ſi convalverit accedet perſonalitèr ad Dominum Papam, vel ejus legatum mandatum ipſius humilitèr recepturus.

Et ubi convalverit accedat perſonalitèr ad Papam, vel ejus legatum.

Si tamen talis excommunicatus ſit ſenex, vel fœmina, vel unum pedem tantum habens, aut puer infra quatuordecim annos conſtitutus prædicto juramento ab ipſis recepto, & abſolutione præſtita, pręcipiendum eſt eis, quòd ſi convalverint ad ſuum Epiſcopum accedant mandatum ejus humilitèr recepturi.

Ne verò ipſum infirmum licet abſolutum mori contingat nulla præſtita ſatisfactione Clerico injuriam paſſo, & ab eodem Clerico Veniam non petita pręcipiat Sacerdos eidem quòd ab ipſo Clerico ſi præſens eſt, vel haberi commodè poteſt petat veniam de injuria quā ſibi fecit, & alia omnia damna, ſi qua proptèr hoc paſſus eſt ei reſtituat, vel ſi non poteſt incontinenti de expenſis, & damnis datis ſatisfacere ſi haberi non poteſt Clericus injuriam paſſus, præcipiat infirmus ſuis hæredibus quòd ipſi ſatisfaciant pro eodem.

Petat inſuper à Clerico veniam de illata injuria ſi pręſens eſt, vel haberi commodè poteſt.

Si autem Excommunicati in infirmitate vera conſtituti, vel aliàs canonicè impediti juxtà formas prædictas fuerint abſoluti recuperata ſanitate, ut quàm citò poterunt excommunicatori ſe pręſentent ipſis pro abſolutione certus terminus præfigatur, infra quem coram excommunicatore ſe præſentent ſatisfacturi de iis pro quibus fuerant excommunicati, & ſi infra illum terminum denuntiatum per Cappellanum non ſatisfecerint per excommunicatorem de novo in priſtinam ſententiam ſinè alia monitione reducantur.

Sic abſolutis certus terminus præfigetur, infra quem recuperata ſanitate ſe pręſentent, &c.

Secus in priſtinam ſententiam ſine alia monitione reducantur.

Si verò fuerit ſimulata infirmitas, & de hoc conſtet, denuntiandus eſt juxta ſtatuta antiqua excommunicatus, ut priùs, quia abſolutio nulla fuit.

Quid agendum ſi fuerit ſimulata infirmitas, & de hoc conſtat.

Verùm licèt aliquis excommunicatus ſanus, vel infirmus de ſtando mandatis Eccleſiæ, vel Judicis præſtiterit juramentum, vel aliam cautionem, vel etiam adverſario ſuo ſatisfecerit de eo de quo fuerat excommunicatus, non tamen communicandum eidem quouſque fuerit abſolutus.

Monitus etiam nominatim excommunicatus participatione, abſolutione indiget, licet principalis fuerit abſolutus.

Abſolutione indiget monitus nominatim excommunicatus, etiā ſi principalis fuerit abſolutus.

CAP. XVIII.

Caſus in quibus excommunicatus nulla abſolutione indiget.

ALiquando autem excommunicatus abſolutione non indiget quia eſt ſententia nulla, nec in aliquo obſervanda, ut ſi lata ſit à non ſuo Judice.

Item ſi feratur ab excommunicato.

Item ſi ab intruſo.

Item ſi ab eo, qui eſt juriſdictione ſuſpenſus.

Item ſi feratur poſt legitimam appellationem.

Item ſi contineat in ſe intolerabilem errorem, ut ſi dicatur *excommunico te, niſi feceris tale peccatum.*

Item ſi Judex delegatus excommunicet pro alia cauſa, quàm pro ea, quæ eſt ſibi commiſſa, vel contra intentionem delegantis.

Item ſi à Prelato, qui violaverat interdictum, à ſuo Judice in ſe latum, in his caſibus excommunicatio nulla eſt, & ideò non ſervanda, nec ligat.

C A P. XIX.

De ſententia interdicti, & ſuſpenſionis.

Interdictū nomen generale eſt, & cadit tum in Laicos, tum in Clericos, tum in perſonas, tum in res exanimes.

DE ſen tentia interdicti, & ſuſpenſionis aliqua ſunt notanda.

Et eſt ſciendum, quod interdictum eſt nomen Juris, & nomen generale, quia interdicitur non ſolum Laicus, ſed & Clericus, & non ſolum perſonę, ut dictum eſt, ſed etiam res inanimata, ut Eccleſia, Villa, Parochia, Caſtrum, Locus, Univerſitas, Collegium. Sed Clericus propriè dicitur ſuſpendi, ut cum ſuſpenditur ab officio, vel beneficio, vel utroque; Laicus enim non poteſt ſuſpendi propriè, cum nō habeat officium, vel beneficium, quòd poſſit eſſe in ſuſpenſo, & idem vides de re inanimata.

Laicus non poteſt propriè ſuſpendi; & ſuſpenſio propria dicta non cadit niſi in Clericum.

Sciendum eſt etiam, quod interdictum, ſivè ſuſpenſio aliquando fertur ab homine, ſicut videtur quotidie de Judicibus, qui ferunt ſententias interdicti, vel ſuſpenſionis. Aliquando à Iure per tranſgreſſionem Iuris, vel delictum, ut in illo, qui contra conſcientiam, & Iuſtitiam judicat per gratiam, vel per ſordes, qui per annum à ſuo officio eſt à Iure ſuſpenſus.

Interdictum, ſive ſuſpenſio quandoque eſt ab homine, quandoque à jure.

Variæ ſuſpenſiones à jure.

Item qui ſine ſcriptis, & cauſa ibi non expreſſa, excommunicat, vel interdicit, vel ſuſpendit per menſem, ab ingreſſu Eccleſiæ eſt ſuſpenſus.

Item, qui benedicit contrahentes ſecundum matrimonium, ſi ambo, vel alter eorum aliàs fuerint benedicti, ab officio, & beneficio eſt ſuſpenſus.

Item recipiens oblationes ab uſurario publico, quouſque illas reſtituerit ad arbitrium Epiſcopi, ab officio eſt ſuſpenſus.

Item recipientes Uſurarium publicum ad ſepulturam.

Item Epiſcopus confirmatus differens petere conſecrationem ultra ſex menſes.

Item violans interdictum, ſeu ſcientèr ingerens ſe in Divinis in loco interdicto.

Item Epiſcopus permittens habitare in Terra ſua Uſurarios publicos, aliundè oriundos, ad fœnus exercendum, vel eis locans domum, vel alio titulo concedens, ſuſpenſus eſt. Collegium verò, vel Univerſitas interdicta, quamdiù morabuntur ibidem.

Item Epiſcopus ſuſpenſus eſt per annum à collatione Ordinum, qui ſcientèr affectata ignorantia, vel alio figmento quæſito* *ordinant* Clericum alienum, ſine licentia ſui Epiſcopi.

Aliàs * ordinaverit.

Item ſuſpenſus eſt is, in cujus ordinatione aliquid neceſſarium omiſſum eſt, vel ſi per ſaltum quis promoveatur. Sed Epiſcopus in hoc poterit diſpenſare, niſi miniſtraverit in ordine ſic ſuſcepto, quia tunc ſolus Papa.

Item dans pecuniam, vel aliam rem pro ſuo ingreſſu Religionis, ſuſpenſus eſt, ne ad ordines Sacros aſcendat.

Item Epiſcopus relaxans pœnitentiam cōtra incendiarios, conſtitutam in *decreto XXIII. q. ultim. c.* ubi habetur, quod non abſolvat, niſi priùs damnum paſſum ſatisfaciat, & juret ſe ignem ulteriùs non appoſiturum; pœnitentia autem ei detur, ut Hieroſolymis aut * *Hiſpaniam* in ſervitio Dei per annum integrum permaneat * *peſſimam* ſuſpenſus eſt ab officio Epiſcopali per annum.

Aliàs * in Hiſpania Videtur * ſuperfluũ.

Item ſuſpenſus eſt uxorem ſuam cognoſcens adulteram.

Item omnis interdictus, vel excommunicatus majori excommunicatione, ſive ſit Epiſcopus, ſivè alius quicumque.

Item ordinans, & ordinatus ad Sacros ordines extra tempora conſtituta.

Item ſuſpenſus eſt ab officio, & beneficio, qui gravat, vel obligat Eccleſiam ſuam pro debitis alienis.

Item in caſu, qui *eſt. 5. e. ti. §. excommunicatos quoque* in fine.

Item homicida ſuſpenſus eſt, & irregularis, niſi ad corporis ſui defenſionem inevitabilitèr interficiat.

Item ſcientèr conferens, vel recipiens per ſimoniam aliquo dato, vel promiſſo dignitatem, vel beneficium, eſt ſuſpenſus.

Item dimittens ſine neceſſitate miſſam incompletam, ſuſpenſus eſt à communicatione Corporis, & Sanguinis Domini.

Item quicumque celebrat, & non

ſumat

ſumit tenens corpus, & Sanguinem Domini, ſuſpenſus eſt per annum à communione Altaris.

Item Epiſcopus, qui ordinat Clericum invitum, ſuſpenſus eſt per annũ à communione Altaris.

Item qui duos Ordines, vel Subdiaconatum, cum minoribus ordinibus recipit una die, miniſtrare non debet in ſuſceptis, nec aſcendere ad majores. Sed cum eo fortè poterit Epiſcopus diſpenſare, niſi eſſet promotus poſt ſententiam excommunicationis latam ab Ordinatore, ne quis furtivè ad ordines aſcenderet, quia tunc ſolus Papa.

Item ſuſpenſus eſt Clericus Ultramontanus ab Epiſcopo Italico ordinatus ſine litteris Papæ, vel Epiſcopi ſui, & in hoc ſolus Papa diſpenſat.

Item Conſervator, etiam ſi ſit Epiſcopus, ad alia quam notoria ſcientèr ſuam extendens poteſtatem, per annum ab officio eſt ſuſpenſus, & pars, quæ hoc procurat, excommunicata.

Item qui ſpontè de tenendo ſchiſmate juramentum fecerunt.

Item dictans, vel exercens ſententiam ſanguinis, vel in hoc auctoritatem, vel conſilium præſtans, ſuſpenſus eſt, & irregularis ſine ſpe diſpenſationis.

Item Prælatus, ſeu Rector Eccleſiæ recognoſcens ſe bona immobilia Eccleſiaſtica tenere à quocumque Domino temporali, & ea ſibi ſubmittens, ſuſpenſus eſt ab officio, & adminiſtratione triennio; & Clerici, qui hoc ſcientes, non denuntiant Superiori, triennio ab officiis, quæ ab illa Eccleſia obtinent, ſunt ſuſpenſi.

Item Epiſcopi ſunt ſuſpenſi ab ingreſſu Eccleſiæ, niſi infra menſem reſtituant duplum ejus, quod receperũt, etiam à volente, ultra expenſas moderatas nomine procuratoris ab Eccleſiis, quas viſitant, vel ſi in propria perſona viſitationis officium non impendunt. Inferiores verò Epiſcopis ab officio, & beneficio, ſunt ſuſpenſi, quouſque ſit redditum eis duplum.

Item Univerſitas, quæ concedit, vel extendit reprehenſalias, ſeu marchias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel bona ipſarum, niſi hoc revocaverint infra menſem, ipſo jure eſt interdicta.

Item Epiſcopus, qui infanti non intranti Religionem, vel ei, qui eſt alterius Diœceſis, ſine licentia ſui Epiſcopi, vel Conjugato, qui Religionem, vel Sacrum ordinem, non aſſumit, vel illitterato Clericalem confert tonſuram, per annum ſuſpenſus eſt à collatione tonſuræ.

Item quibuſcumque, etiam exemptis, celebrantibus in locis interdictis ab homine, vel à jure, niſi quando à jure conceditur, vel publicè excommunicatos, vel interdictos recipientibus ad divina, eſt ingreſſus Eccleſiæ interdictus, donec de hoc ſatisfecerint ad ejus arbitrium, cujus ſententiam contempſerunt.

Item junge hic caſum, qui eſt in titulo de ſepulturis. §. *nullus autem*.

Item is, cui eſt Eccleſiæ interdictus ingreſſus, ſi ingerat ſe in ea in Divinis, irregularitatem incurrit.

Item in pluribus aliis caſibus in jure diſperſis, ſuſpenſio infligitur ipſo jure, quos cauſa brevitatis omittimus, præcedentes tamen, tanquam quotidie contingentes, hic poſuimus. *Plures alii caſus, in quibus ſuſpenſio infligitur, brevitatis cauſa omittuntur.*

Et notandum, quod ſuſpenſus ab officio per Iudicem, quia fortè ſecus ſi à jure, per conſequens, durante ſuſpenſione, à beneficio eſt ſuſpenſus, ſed non è converſo.

Unde ſuſpenſus à beneficio, ſi ingerat ſe Divinis, non propter hoc irregularitatem incurrit.

Item notandum, quod Epiſcopi nullam ſententiam interdicti, vel ſuſpenſionis ipſo jure incurrunt, niſi de Epiſcopis caveatur ibidem, ſed caveant, quia in pluribus juribus de Epiſcopis cavetur expreſsè. *Epiſcopi nullam ſuſpenſionem, aut interdictum ipſo jure incurrunt, niſi ibi de Epiſcopis caveatur.*

CAP. XX.

Cur iſta materia ita prolixè tractetur, & quo pacto ferri debeat ſententia excommunicationis, & interdicti.

Et advertendum, quòd iſte titulus, ita prolixè tractatur, ea ratione, ut ſciant Prælati caſus contingentes, debita medela compeſcere, & promoti ab irregularitatum laqueis præcavere, quibus involuerentur, ſi excommunicati, interdicti, vel ſuſpenſi, ſcientèr ingererent ſe Divinis, nec poſſent cum eis, citra Sedem Apoſtolicam, diſpenſari.

Aliquando autem fertur ſuſpenſio à Deo, ut in quolibet mortalitèr peccante, qui quo ad ſe ratione peccati mortalis à Deo principalitèr, licet jure cooperante, ſuſpenſus eſt à Divinis.

Notandum quoque eſt, quòd ſenten-

tentia interdicti, vel ſuſpenſionis ferenda eſt in ſcriptis ex cauſa rationabili, & trina monitione præmiſſa, vel una pro omnibus peremptoria, ſicut de excommunicationis ſententia ſuperiùs dictum eſt in §. *ſciendum eſt autem*.

Illud etiam ſciendum, quòd interdicti non debent ſe Divinis ingerere, nec recipere, nec miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta, nec intrare Eccleſiam; tamen, qui cum talibus participant, nullam excommunicationem incurrunt, quia interdicti à communicatione fidelium minimè ſunt excluſi, ſed ſolummodò Divinorum.

C A P. XXI.

Quibus caſibus irregularitatem quis incurrit.

SI quis autem Clericus, ſciens ſe excommunicatum majori excõmunicatione, ſivè ſit lata à Judice, ſivè à jure, ingerendo ſe Divinis, puta Presbyter celebrando Miſſam, vel legendo Epiſtolam Subdiaconus, vel Evangelium Diaconus, vel Sacramenta Eccleſiæ miniſtrando, vel aliter officiando in iis, quæ ſpiritualiter ſunt annexa, ſicut ante excommunicationem faciebant, vel alius in minoribus ordinibus conſtitutus.

Puta Acolytus portat Cereos, vel alia facit, vel dicit, quæ non conſueverunt, niſi per Acolytos, vel aliquis recipit ſacros ordines excommunicatus, irregularis efficitur, nec poteſt cũ eo, niſi per Sedem Apoſtolicam, diſpenſari.

Idem dicendum de Clerico interdicto, & ab officio, ſeù à Divinis ſuſpenſo: & de eo qui divinis ſe ingerit in Eccleſia interdicta.

Illud idem dicendum de interdicto, vel ab officio, ſeù Divinis ſuſpenſo, ſivè ſit interdictus, vel ſuſpenſus à Judice, vel proptèr juris tranſgreſſionem, vel delictum à jure.

Et idem ſimiliter de illo, qui non eſt aliàs interdictus, vel ſuſpenſus, ſed prædictis modis officiat in Eccleſia interdicta.

Eandem irregularitatem incurrit dubitans probabil. de ſua excommunicatione, maximè quando eſt ſibi cõſcius de culpa ſua, ob quam juſtè potuit excommunicari; vel habens ignorantiam craſſam, vel ſupinam, ſi ſe divinis ingerat.

Dubitans etiam probabilitèr de ſua excommunicatione, maximè quando conſcius eſt de culpa ſua, proptèr quã juſtè potuit excommunicari, neſcius tamen exponit ſe diſcrimini, & celebrat excommunicatus, vel habens ignorantiam craſſam, & ſupinam, ut quia citatus peremptoriè non ivit, nec miſit, & ſic excommunicatus celebrat, licet nihil de excommunicatione ſciat, irregularis exiſtit, ſecus ſi hoc faciat ignorantèr.

Pęna verò hujus irregularitatis eſt, quod deponuntur, & ſuis beneficiis ſpoliantur, niſi cum eis per Sedem Apoſtolicam fuerit diſpenſatum.

C A P. XXII.

Quibus caſibus irregularis, quis non efficitur.

SUſpenſus autem à Deo propter peccatum mortale, non efficitur irregularis officiando, vel ingerendo ſe Divinis, licet alitèr gravitèr peccet, nec etiam eſt irregularis, licet gravitèr peccet, qui officiat, vel celebrat in Eccleſia, ſanguinis, vel ſeminis effuſione violata, quia non eſt propriè interdicta. Sed quouſque reconciliata fuerit, Organa ſunt ſuſpenſa, nec qui ſepelit in Cimiterio, ubi excommunicatorum corpora ſunt ſepulta, vel alitèr violato; cum hoc cautum non reperiatur in jure, & non ſunt irregularitatum laquei applicandi.

Irregularitatum laquei, non ſunt ampliandi, niſi contineantur in jure.

Subdiaconus etiam, ſeù Diaconus, vel Presbyter excommunicatus, vel interdictus, officians in Eccleſia in iis, quę non ſunt ſuo certo ordini ſpecialiter deputata, licet gravitèr peccet, non tamen irregularis exiſtit, puta parando (non dico miniſtrando, vel benedicendo) vinum, vel aquam, vel lumen in Altari, dum celebratur ibidem, vel legendo lectiones, reſponſoria cantando, vel Epiſtolam legendo ſine apparatu in Eccleſia, in quacumque ſolemnitate per Subdiaconum legi Epiſtola conſuevit, vel baptizando, ſicut laicus, vel benedicendo, vel antiphonam, vel *alleluja* cantando, vel pſalmos legendo, vel conſimilia exercendo, vel ſi Acolytus, vel qui eſt in ſacris, legat, vel cantet ea, quæ indiſtinctè etiam per ſimplicem Clericum legi ibidem conſuetum eſt, vel cantari.

Ut hanc irregularitatem contrahat Clericus debet officiare in Eccleſia in iis, quæ ſunt ſuo certo ordini deputata.

Alii autem Clerici in ſimplici tonſura conſtituti, interdicti, vel excommunicati, miniſtrando in ſuo officio, an efficiantur irregulares, Doctores juris ſuper hoc diverſa varia opinantur.

An efficiantur irregulares Clerici, in ſimplici tonſura, conſtituti miniſtrantes in ſuo officio.

CAP.

CAP. XXIII.

Cum locus aliquis eſt interdictus, non ſolum Clerici illius loci, ſed etiam alienigenæ officiare ibi non poſſunt; niſi ſint privilegiati.

RUrſus etiam notandum eſt, quòd ſi Civitas, Villa, Caſtrum Parochia, vel Cives Civitatis, vel Univerſitas Villæ, vel Collegium, vel locus ſint interdicti, non ſolum Clerici illius loci prohibentur ibi celebrare, & officiare, & alta voce, & ſubmiſſa, vel etiam janiis clauſis, & apertis, ſed etiam alienigenæ, niſi eſſent privilegiati: Clerici tamen illius loci, ſi cauſam non præſtiterint interdicto, officiare poterunt in aliis locis non interdictis, ſed laici ibidem, vel aliis locis, etiam non interdictis, cenſentur eſſe interdicti.

Poſſunt Clerici Eccleſiæ interdictæ officiare, vel audire divina in aliis locis non interdictis, ſi cauſa interdicti, non dederint.

Si autem ſit Eccleſia interdicta Clerici illius Eccleſiæ, ſi cauſam non præſtiterint interdicto, poterunt licitè in aliis locis non interdictis officiare, & audire Divina. Sed laici illius Eccleſiæ, quæ eſt interdicta ob culpam Univerſitatis, vel Domini illius loci, nec ibi, nec alibi debebunt ad divina admitti. Sed ſi ſit interdicta ob culpam Clericorum illius Eccleſiæ, vel ex ſanguinis effuſione, vel alitèr violata, poterunt tunc laici illius Eccleſiæ in alio loco non interdicto recipi ad Divina.

Laici Eccleſiæ interdictæ nulli debent ad divina admitti, ſi Univerſitas, vel Dominus illius loci cauſam interdicto dederit.

Volumus tamen, & concedimus, ut laicorum ſcandalum evitetur, ut cum aliqua Eccleſia noſtrarum Civitatis Diœceſis, & Provinciæ ob culpam contumaciæ Prioris, Abbatis, Archipresbyteri, vel Rectoris, ſeu Cappellani illius Eccleſiæ fuerit à nobis, vel Diœceſano, vel Vicariis ſuppoſita interdicto, conferantur nihilominùs ibidem omnibus Parochianis ejuſdem Eccleſiæ Eccleſiaſtica Sacramenta, prætèr miſſam, & aliàs horas canonicas, quas prohibemus in ipſa, quamdiù interdicta fuerit, celebrari.

Cum aliqua Eccleſia eſt interdicta ob culpam contumaciæ Rectoris Cappell. &c. Indulgetur in hac Civitate & Diœceſi, & Provincia, ut conferri poſſint Parochianis ejuſdem Eccleſiæ Eccleſiaſtica Sacramenta, et miſſa, & horæ canonicæ celebrari in ea nequeunt.

Et ſi aliquem parochianorum mori contigerit ſine campanarum pulſatione, & ceſſantibus aliis ſignis, & ſolemnitatibus, quæ fiunt intra Eccleſiam in exequiis mortuorum, ſimplicitèr mittatur in Eccleſia, & poſtmodùm in cimiterio tumuletur.

Indulgetur itidem ut Parochiani defuncti mittantur in Eccleſia, & poſtmodum in cimiterio tumulentur. At citra campanarum pulſum; & citra ſigna conſueta, & ſolemnitates, quæ fiunt intra Eccleſiam.

CAP. XXIV.

Quæ ſervanda ſint in generali interdicto.

CUm autem generale interdictum proferturvide, licet in Regnum, Comitatum, Provinciam, Civitatem, Villam, Caſtrum, vel Parochiam, Univerſitatem, Populum, vel Collegium ab homine, vel à iure, vel quando ſit ceſſatio à Divinis propter captionem Clericorum, vel ex alia juſta cauſa, omnibus Parochianis denegentur omnia Eccleſiaſtica Sacramenta, & Sacramentalia à quibus ceſſandum eſt à Divinis officiis, ab hac tamen generalitate, excipit jus quædam Sacramenta, quæ non obſtante tali Interdicto poſſunt conferri, ſcilicet Baptiſma parvulorum, & Sacramentum Euchariſtiæ, & pœnitentiæ* pro monentibus tantum, & Confirmatio Epiſcopalis, ſivè criſmatio puerorum, confectio criſmatis in die Cœnæ Domini, prædicatio Verbi Dei, Sacramentum pœnitentiæ ſanis, qui tamen de cauſa interdicti culpabiles nō fuerint.

Forſan* pro morientibus.

Si tamen culpabiles de Cauſa interdicti de ea ſatisfecerint; ſi ſint tales, quòd id facere valeant, vel de faciendo bonos fidejuſſores, ſeu bona pignora dederint, aut ſi ſatisfacere, vel hujuſmodi cautiones præſtare nequeunt, juraverint, quòd cum potuerint ſatisfacient, & alios culpabiles ad ſatisfaciendum affectuosè inducent, & fidelitèr circa hoc laborabunt, iſtis ſervatis, diligentèr pœnitentiæ Sacramentum iſtis culpabilibus erit etiam concedendum.

Qui non dicuntur culpabiles in materia Interdicti, & iſtis culpabilibus, quid, & quo pacto Indulgendum.

Culpabiles autem dicuntur illi, propter quorum culpam dolum, vel fraudem latum eſt interdictum, vel qui ad perpetrandum delictum, cujus occaſione latum eſt interdictum, dederint auxilium, conſilium, vel favorem.

CAP. XXV.

Interdicto generaliter lato, quo pacto celebrari janiis clauſis Divina officia, & miſſæ poſſint.

NEcnon prædicto lato interdicto generaliter, & ubi eſt indicta, ceſſatio à Divinis, poterunt dici Divina officia, & Miſſæ etiam celebrari janiis

januis clauſis Eccleſiæ, vel Monaſterii eorum foraminibus, atque feneſtris voce ſubmiſſa ſic, quòd extra non audiatur, & campanis non pulſatis, excommunicatis, & interdictis, ac etiam Parochianis propriis excluſis, per Epiſcopum ipſo præſente, vel per alium, etiam extra ſuam Diœceſim, exiſtente, ſua familla domeſtica tantum audiente, & etiam per proprios Presbyteros, Clericos, & Religioſos ipſius Eccleſiæ, vel Monaſterii ipſorum, tamen Presbyterorum, Clericorum, & Religioſorum familiaribus, vel aliis extraneis non admiſſis, niſi ſuper hoc haberent privilegium ſpeciale. Tali quoque conceſſione non poteſt gaudere ille, cujus culpa latum eſt interdictum, ſeù cujus favore, auxilio, vel conſilio perpetratum fuerit delictum, cujus occaſione latum fuerit interdictum.

Clerici vero decedentes illius Eccleſiæ, vel Monaſterii, qui interdictum hujuſmodi ſervaverunt, & non fuerunt culpabiles, in cimiterio Eccleſiæ ſine pulſatione campanarum, ceſſantibus ſolemnitatibus tempore talis interdicti tumulentur.

C A P. XXVI.

In generali interdicto quid indulgetur in Feſtivitatibus Natalis Domini, Paſchæ, Pentecoſtes, et Aſſumptionis Beatę Marię.

IN feſtivitatibus etiam Natalis Domini, Paſchæ, Pentecoſtes, & Aſſumptionis Beatæ Mariæ apertis januis Eccleſiæ, vel Monaſterii alta voce, ac pulſatis campanis Divina officia ſolemniter ibi poterunt celebrari, inchoando in primis Veſperis, & finiẽdo in Completorio ipſius feſti, incluſivè, excluſis excommunicatis majori excommunicatione, vel ſpecialiter interdictis, ſed interdictis ex illo generali interdicto admiſſis, dum tamen, qui fuerint culpabiles, ſe Altari nullatenus appropinquent.

Et notandum, quod cum Eccleſia eſt ſingulariter interdicta in pœnam Populi, etiam ſi multi ex eis non deliquerint, ſed fortè Univerſitas, vel magna pars, vel fortè Dominus, tunc Parochiani non poſſunt in alia Eccleſia, etiam non interdicta, eligere ſepulturam, niſi fortè ex privilegio, ſi vero eſſet interdicta propter delictum Clericorum tantùm, vel fuerit violata, tunc poſſunt in alia non interdicta eligere ſepulturam, & audire Divina.

Cum Eccleſia eſt ſingulariter interdicta in pœnam populi, parochiani non poſſunt in Eccleſia etiam nõ interdicta ſepulturam eligere.

Secus verò ſi fuerit interdicta propter delictum Clericorum tantum, vel ſi fuerit violata.

Item ſciendum eſt, quòd Clero ſolo generaliter interdicto, non eſt Populus interdictus, nec è converſo, ideoque Populo interdicto, Clerici alta voce pulſatis Campanis, & apertis januis, poſſunt celebrare, & Divina officia exercere, excommunicatis tamen, & interdictis excluſis, & ab Eccleſia in tantum remotis, quòd cantantes, vel legentes, audire non poſſint.

Clero generatim interdicto non eſt populus interdictus, neque è converſo.

Epiſcopi, & Superiores nullam ſententiam ſuſpenſionis, vel interdicti incurrunt ipſo jure, ſicut nec excommunicationis, niſi de eis fiat expreſſa mentio.

Epiſcoporum privilegium.

Item cum Civitas, vel locus ſunt interdicti ab homine, vel à jure, illorum ſuburbia, & continentia ædificia ſunt interdicta. Et ſimiliter ſi Eccleſia ſit Interdicta, celebrari in Cappella, & ſepeliri in cimiterio contiguis Eccleſiæ non debebit. Secus ſi contigua eidem Eccleſiæ non exiſtant.

Interdicta Civitate ſeu loco ſuburbia etiam, & continentia ædificia ſunt interdicta.

Similiter Eccleſia interdicta celebrari in Cappella, & ſepeliri in Cimiteriis Eccleſiæ contiguis non debet.

Item notandum, quòd interdictum Eccleſiæ, vel alterius loci nequit relaxari, ad cautelam tamen per proferentes poterit ad tempus ſuſpendi, & poſt lapſum tempus, non erit neceſſe illud, cum adhuc duret, iterum promulgari, illud autem ſuſpendi non poterit, quòd prò delicto proprio, vel contumacia in hominẽ eſt prolatum, ſicut excommunicatio ſuſpendi non poteſt.

Interdictum Eccleſiæ, vel alterius loci ſuſpenſi relaxari non poteſt.

C A P. XXVII.

Quid ſervandum, cum relaxantur interdicta in totum, vel ſuſpenſio tollitur.

ET attende, quòd cum relaxantur in totum interdicta, vel ſuſpenſio tollitur, ſivè nudo verbo, ſivè in ſcriptis, debet fieri cum juramento, quia jurabit non amplius contravenire, quod ſi is, propter cujus culpam latum eſt interdictum.

Si verò culpabilis fuit, tanquam Conſiliarius, licet accipiatur cautio ab eo, & injungatur pœnitentia, tamen non relaxabitur interdictum. Quòd ſi non proptèr ejus culpam latum eſt, ipſe quidem punitur, ſed ejus ſatisfactio non requiritur.

Tempore interdicti poteſt Sacerdos benedicere peram, & baculum pere-

Tempore interdicti quid fieri poſſunt.

gri-

grinorum, & benedicere Miſſam, & aquam benedictam, facere ſecretè tamen hoc ultimum, ſicut, & ſecretè celebrare Miſſam. Introductio tamen mulierum poſt partum in Eccleſiam non debet, nec benedictio nuptiarum.

C A P. XXVIII.

Pœna in eos, qui violant interdictum.

ET notandum, quòd ſcientèr celebrans in Eccleſia, aut quocumq; loco interdicto, niſi ſit privilegiatus in hoc, vel niſi in caſibus à jure conceſſis irregularitatem incurrit, à qua niſi per Papam abſolvi non poteſt, nec poteſt eligi, nec eligere, & ſuſpenſus eſt etiam Clericus interdictum violans, ideò beneficia conferre non poteſt, nec poſtulari, & removendus eſt à beneficio, recipiens etiam publicè interdictos ad Divina, ſeu Sacramenta, vel ſepulturam interdictus eſt ab ingreſſu Eccleſiæ, & idem ſi celebret præſentibus interdictis.

Interdictus autem nominatim celebrans Divina, irregularis eſt, & deponendus perpetuò, quòd ſi multi ſunt, tunc principales deponendi ſunt cum aliis ſuper irregularitat, eper Papam dumtaxat poterit diſpenſari. Laicus autem violans interdictum, quia pœnas prædictas non poteſt incurrere, tamen puniendus eſt excomunicatione, & ſi contempſerit emendari, poteſt graviùs per Epiſcopum puniri, & invocari brachium ſæculare, ut exilio condemnetur.

Pœna in eum qui nominatim interdictus, interdictū violat.

Accuſatio autem violationis interdicti publica eſt, & non cuilibet de Populo competit.

* * * *

SCHOLION.

De executionibus mandatorum, & de diverſis articulis, ſecundum varios eventus locorum, & Eccleſiarum in hoc titulo collocandis.

C A P. I.

De executione celeri, humili, integra mandatorum.

STatuimus, ut Prælati, Abbates, Archipresbyteri, Priores, Rectores, Sacerdotes Parochiales Eccleſiarum, & alii Clerici, eorumque locatenentes mandata noſtra, & Succeſſorum noſtrorum, & quorumlibet Diœceſanorum, & Vicariorum ſuorum diligentèr, celeritèr, reverentèr, & humilitèr, & integrè ſine juris præjudicio exequantur.

Statuimus etiam, prout alias in Concilio Provinciali ſtatutum fuit, quòd Sacerdotes Parochiales, quicumque, & eorum locatenentes, habeant rotulos, ſive cartularia quilibet ſuum, in quo ſcribant omnia nomina excommunicatorum ſuæ Parochiæ, & quorum auctoritate, & ad quorum inſtantiam ſunt excommunicati, & tempus receptionis litteræ excommunicationis, vel interdicti, & eos excommunicatos diebus Dominicis in Eccleſiis ſuis publicè denuntiare procurent, inhibendo Parochianis ſuis, ne cum eis participent.

De ſcribendis nominibus excommunicatorū, vel eorum, qui ſubjacent interdicto iiſdemque delendis poſt abſolutionem.

Alioquin noverint, quòd contra eos duriùs procedetur, & cum fuerint abſoluti de illis rotulis, ſivè cartulariis abradantur.

In principio autem dicti rotuli, ſive cartularii ponatur, & omnibus diebus Dominicis per Cappellanos in Eccleſiis publicetur, quod ſequitur.

De publicandis ejuſmodi excommunicatis omnibus diebus Dominicis.

Denuntiamus excommunicatos hæreticos, & fautores eorum.

Item omnes juriſdictionem, libertatem, & immunitatem Eccleſiarum, & Eccleſiaſticam Impedientes, & turbantes, & ad hoc conſilium, auxilium, aut favorem quoquo modo præſtantes.

Item Concubinarios, & Uſurarios manifeſtos.

Digitized by Google

Item detinentes decimas ſine licentia Eccleſiæ, & injuſtè.

Item retinentes, & capientes Clericos ſui Diœceſani, vel ejus Vicarii licentia non obtenta, deindè denuntientur excommunicati omnes alii in rotulo, & officio Curiæ, vel ad partis inſtantiam expreſſati.

C A P. II.

De ſigillo proprio Eccleſiæ cum ſubſcriptione appoſita.

DIſtrictè præcipimus, quòd in qualibet Archiepiſcopali Eccleſia, & ubi fieri poterit in alia qualibet parochiali ſit ſigillum proprium Eccleſiæ, cum tali ſubſcriptione. *Sigillum Abbatis, Archipresbyteri, vel Cappellani talis Eccleſiæ*, & nihil aliud ponatur in ſubſcriptione, nec nomen Abbatis, Archipresbyteri, vel Cappellani, & appenſione talis ſigilli de mandato cujuslibet executionis cōſtabit, ne ſicut ſæpius probavimus teſtes, aut inſtrumenta, vel ipſum Archipresbyterum, ſeu Cappellanum propter hoc venire, aut producere oporteat, quòd non ſine magnis expenſis fieri poſſet, maximè in noſtra Diœceſi, quæ ſatis eſt diffuſa.

De fide dāda ejuſmodi ſigillis.

Volumus enim, & decernimus talibus ſigillis fidem dari, quo ad præmiſſa tanquam teſtibus, aut inſtrumentis publicis. Sacerdotes verò Parochiales, & eorum Vicarii pro ſigillandis talibus litteris, contra ſuos Parochianos, ſeù contra Abbates, Archipresbyteros, Rectores, vel alios convicinos à nobis, vel Curia noſtra, ſeu Suffraganeis in eorum Diœceſibus emanandis, nihil exigatur, ſive levetur, niſi forte nuntiùs deferens litteras particulares una die, uni portaret ad ſigillandum, & exequendum, & tunc recipiatur pro valore ceræ dumtaxat, vel pro expenſis aliis, ſi quas in exequendo mandato facere oporteret.

Pro ſigillo apponendo nihil exigi debet.

In apponendo ſigillo prudentia adhibenda, nec deviandum à juſtitia propter timorem, & metum.

Licet quidam Prælati, & etiam Curati, & Clerici ita, formidoloſi, & timidi exiſtant quādoque, quòd quaſcumque litteras ſub nomine Superiorum ſuorum, vel Judicum delegatorum, licèt notoriè falſas, vel nullas, ſeù evidenter ſuſpectas ſtatim, cum requiruntur ſigillant, & mandata in eis contenta protinus* *exequentur* timentes vexari ab iis, quorum ſunt litteræ, cum* *autem* propter timorem, vel metum non ſit à juſtitia deviandum, ſed nec obediendum Superiori, quando contra jus ſcriptum quidquam præcipitur, vel evidentèr injuſtum,

Aliàs* *exequuntur*.

Forſan * *tamen*.

C A P. III.

Mandatum injuſtum, quòd non eſt evidenter iniquum, meri executores exequi tenentur.

LIcet mandatum injuſtum quòd, non eſt evidentèr iniquum merus executor, ut eſt Cappellanus, vel ille cui tales litteræ diriguntur exequi nihilominus teneantur; obediendum enim eſt Superioribus humilitèr, & devotè, cum obedientia melior, quàm victima cenſeatur in ſuperioribus tamen caſibus tales litteras nullatenus ſigillent, & mandata in eis contenta nullatenus exequantur. Immò ſub excommunicationis, & ſuſpenſionis pœna hoc fieri prohibemus.

Pœna excommunicationis, & ſuſpenſionis iis inflicta, qui litteras Superiorum ſucto. cie falſas, vel nullas ſeù evidentor ſuſpectas ſigillant.

Sed ſuper his, cum caſus fuerit dicti Prælati, & alii Curati, qui fuerint tanquam executores requiſiti ſe habeant, & reſpondeant, ut infra dicetur.

C A P. IV.

Subjciuntur hic aliquæ falſitatis notæ in ejuſmodi litteris.

SEd, ut clariùs hoc ab omnibus intelligatur ſubiicimus aliqua exēpla; non enim debent Prælati, aut alii exequi mandata litterarum Apoſtolicarum auctoritate, ſi falſa Bulla falſis litteris ſit appenſa.

Item ſi filum de vera Bulla ſit extractum ex toto, & per aliud filum immiſſum falſis litteris e, iſdem dicta Bulla inſeratur.

Item ſi filum ab ea parte in qua carta plicatur inciſum, cum vera Bulla falſis litteris immittatur ſub eadem plicatura, cum filo ſimilis canapis reſtauratum.

Item ſi à parte ſuperiori Bullæ altera pars fili ſub plumbo reſcinditur, & per idem filum junctura reducitur infra plumbum.

Item ſi habeat raſuram in loco ſuſpecto, puta in nominibus citandorum, vel Judicis, vel in data, vel ubi eſt jus quæſtionis.

Item

Item, cum ſcriptura litterarum, quibus fuerat appoſita vera Bulla, cum aqua, vel vino univerſaliter abolita, ſeu deleta eadem carta de novo deſcribitur.

Item, cum cartæ totaliter abolitæ, cui appoſita fuerat vera Bulla, alia ſubtiliſſima carta, ejuſdem quantitatis ſcripta, cum tenaciſſimo glutinio conunitur.

Item ſi Bulla, non ſit æqualis; ſed alicubi magis tumida, alicubi magis depreſſa.

Item in adjunctione filorum, in junctione Bullæ, vel obtunſione, & aliis modis poterit falſitas deprehendi, ſicut plures caſus de præmiſſis vidimus, & coram nobis aliquos habuimus. Ideò cautè advertendum circa litteras, & ſigilla, nam, & pejora commiſſa aliàs audivimus, & comperimus, quæ brevitatis cauſa non exprimimus.

Item ſi præſumuntur eſſe falſæ litteræ Apoſtolicæ, vel falſam latinitatem contineant.

Item dicuntur falſæ, ſi Papa vocet in eis filium Epiſcopum, vel Superiorem, hos enim vocat Fratres.

Item ſi vocat Fratres Abbates, Regem, vel Principem, vel quoſcumque alios Clericos, vel Laicos: Hos enim omnes, & conſimiles debet vocare filios.

Item ſi uni perſonæ ſcribit in plurali, non enim dicit uni perſonæ, quantumcumque ſit Epiſcopus, vel Rex, vel alius: Mandamus vobis, ſed mandamus tibi, per tales enim falſas litteras, ſi ſit evidens, & manifeſtum, non debet aliquis Prælatus Cappellanus, vel Clericus aliquatenus exequi, quod mandatur.

C A P. V.

Præſentator ejuſmodi litterarum retinendus eſt, & ad Superiorem mittendus.

ET Præſentator talium litterarum etiam noſtrarum litterarum falſarū, vel Vicarii noſtri, vel Suffraganeorum noſtrorum, vel aliorum Judicum retinendus eſt, & ad nos, vel Diœceſanum mittendus, adhibito ad hoc ſi opus fuerit brachio ſæculari.

Et hoc potiſſimè volumus attendi circa Quæſtores, qui ſæpius litteras Apoſtolicas, Legatorum, noſtras, vel aliàs falſas portant, quos ſic repertos per quoſcumque Clericos noſtræ, aut aliorum Diœceſanorum juriſdictioni, ſubjectos ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ capi præcipimus, & mandamus etiam, ut dictum eſt, & remitti.

Quæſtores ſæpius litteras falſas portant.

C A P. VI.

Notæ unde dignoſci poſſit litteras Apoſtolicas, eſſe non quidem falſas, ſed evidenter nullas, aut evidenter ſuſpectas, aut evidenter abuſivas.

SI verò litteræ Apoſtolicæ prædictis modis, vel aliis, non ſint falſæ, ſed aliter evidenter ſunt nullæ, vel evidenter ſuſpectæ, vel evidenter abuſivæ ſic procedi conſulimus, & mandamus, ut ſi notorium ſit, & evidens, quòd ille qui ſedicit Iudicem delegatum à Sede Apoſtolica, vel Legato, non eſt in dignitate, vel perſonatu in Eccleſia Cathedrali inſtitutus, vel locus ad quem fit citatio eſt vilis, nec ibi poteſt haberi commodè Iuris copia Peritorum, vel quòd eſt extra Civitatem, vel Diœceſim, cum de eadem Civitate, vel Diœceſi ſunt Actor, & Reus, & non eſt Cauſa Epiſcopi, vel Univerſitatis; vel eſt Actor, & Reus, ſunt Civitatis, & Diœceſis diverſarum, diſtat à fine Diœceſis ultra unam diætam, ſeu eſt infra Civitatem, vel Diœceſim ejuſdem actoris, vel quòd per illam clauſulam ſuper terris debitis poſſeſſionibus, & aliis rebus citatur, aliquis ſuper decimis, vel injuriis, vel uſuris, vel aliis gravioribus cauſis, & hoc apparet per litteram citationis, & tamen in littera Apoſtolica de his mentio, non habetur.

Et hujuſmodi caſibus, & conſimilibus littera Apoſtolica non exprimat, quod de aſſenſu* pertinet fuerit impetrata, nec dicitur ibi, *non obſtante jure ſuper hoc edito*, vel ſi littera citationis ſit ſub illa forma, quos lator præſentium nominabit, & nominetur aliqui, in authentico non expreſſi, vel ſub illa forma ſcilicet prò teſtimonio in cauſa aliqua* *prohibendo*, cujus cauſæ ſtatus teſtium productionem non requirit, vel etiam notorium eſt illum Papam, qui cauſam commiſit deceſſiſſe eo tempore, quo littera citatoria præſentatur, nec tamen apparet tempore illius Papæ citatos fuiſſe, qui nūc citari petuntur, vel etiam appareat

Forſan * pertinenti

Forſan * perhibenda.

evidenter, quòd litteræ, vel proceſſus ſunt ſuſpecti, utpotè quando quis litteras obtentas à Papa ſub nomine ſuo tradat alteri ejuſdem nominis, qui quos vult fatigat indebitè per eaſdem, vel facit aliquem ad judicium evocari contra quem non habet aliquid quæſtionis, vel qui litteras tales trahit ad futuras quæſtiones, & controverſias, quæ non erant tempore impetrationis exortæ, vel quando ſuper uno negotio, vel malitiosè ſuper pluribus perſonalibus actionibus, quæ ſub uno Judice poſſent tractari commodiùs per varias litteras coram diverſis Judicibus aliquis trahitur.

C A P. VII.

In ſupradictis caſibus, & ſimilibus, quid agere debeant Cappellani, vel alii, quibus prænominatæ litteræ diriguntur.

ITem quando Reus reconvenit Actorem in diverſis locis, vel coram alio Judice, vel qui citari procurat ſuum adverſarium ad Villam, quæ habet commune vocabulum pluribus ejuſdem Provinciæ, vel Villæ, nec determinatur certo modo illa Villa incitatione, vel ſi aliter ſint litteræ ſuſpectæ evidentèr de abuſu, in iſtis caſibus, & ſimilibus notorijs, tamen evidentibus Cappellani, vel alii, quibus diriguntur, nobis, vel Vicario in noſtris Civitate, & Diœceſi inconſultis, tales litteras citationis, vel alias aliquatenus non ſigillent, nec mandata in eis contenta exequantur; Sed offeratur præſentatoribus talium litterarum ſigillare, & humilitèr obedire ſi nos, vel Vicarius, vel Diœceſanus, vel Vicarius hoc eis duxerimus conſulendum, & ipſi præſentatores ſi voluerint nos, vel Vicarium Diœceſanum, vel Vicarium ſuper his certificare procurent. Et nihilominus Cappellani, aut alii, quibus diriguntur, ſtatim appellent, aut provocent ad Sedem Apoſtolicam, vel ad illum, ad quem de jure eſt appellandum coram Notario, ſi commodè poteſt haberi; Alioquin coram bonis perſonis pro eo, quia merito ſuſpicantur, quòd Judex datus in illis litteris præſumet procedere contra eos, & fiet appellatio in hunc modum.

Cappellani ſtatim appellationem faciant.

Ego talis Abbas, Archipresbyter, vel Cappellanus, vel Rector, &c. ſentiens, & ſuſpicans me gravari per talem, qui ſe dicit Judicem datum à Domino Papa, pro eo, quia mihi præcepit evidenter injuſte, ut ego talem citarem auctoritate ſua ad talem locum, & notorium ſit, & evidens, quòd ſua juriſdictio expiravit per mortem dicti Domini Papæ, cum non conſtet pro eo vivente dictus Judex, uti cæperit ſua juriſdictione, vel per aliquam aliam cauſam de prædictis, &c. vel exprimendo eam. Ideo à dicto Iudice ad Sedem Apoſtolicam, vel ad illum, ad quem de jure eſt appellandum, in his ſcriptis, provoco, & appello, & peto Apoſtolos mihi dari, & hoc facio coram Notario, & perſonis infraſcriptis, quia dicti Iudicis copiam commodè habere non poſſem.

Formula appellationis in ſupradictis cauſis facienda.

C A P. VIII.

Quid agendum Sacerdoti, vel Clerico, cui mandatum citationis dirigitur in caſu, quo Judex datus in litteris abuſivis citari mandaverit, quia ſupradictas ſuſpectas litteras noluit exequi.

SI autem Iudex ille datus in litteris abuſivis evidenter ſuſpectis, vel nullis citari mandaverit, prætextu inobedientiæ, illum, vel alium, qui eas dicta occaſione, ut dictum eſt, noluit exequi. Sacerdos, vel Clericus, cui hoc mandatum citationis dirigetur appellet, ut de alio ſupradictum eſt, ac etiam Diœceſano, vel Vicario ſuo inconſultus mandata hujuſmodi, nullatenus exequatur, & ſi contrarium fecerit, per annum ſuo beneficio, non tamen ab officio auctoritate noſtra, & præſentis Concilii ſuſpenſus ſit ipſo facto, de cujus anni fructibus nihil ſibi relinquentes, diſponat quilibet Diœceſanus, prout videbitur diſponendum, dummodo ad uſum proprium non retineat.

Si verò is, cui mandatum hoc citationis dirigetur, non obſtante prohibitione hujuſmodi mandatum illud compleat, vel fortè aliquis Cappellanus alterius Diœceſis hoc faciat. Et ideò per Iudicem illum de facto diſtringatur per cenſurã Eccleſiæ dictus Cappellanus citatus pro eo, quòd dictas litteras abuſivas, ſeù nullas noluit ſigillare, defendat ſe virilitèr cum noſtro, vel Diœceſani ſui conſilio, & auxilio, & illum Iudicem adeat, & per viam juris ſuper his procedat cum conſilio ſapientum.

Quid ſi is de facto citet, Cappellanus citatus defendat ſe viriliter.

Nos

Omnes Rectores, & Clerici illius loci contribuant expēſis, quas hujuſmodi Cappellanus citatus faciet, ut ſe viriliter defendat.

Nos enim de expenſis, cum quibus iſtud negotium pro communi utilitate omnium, ordinamus, quòd omnes Rectores, & Clerici illius Archipresbiteratus,ſeù Abbatiæ in dictis expenſis contribuant,prout nos,vel Diœceſanus, aut Vicarius duxerimus, vel duxerit ordinandum, præcipientes noſtro Vicario,ejuſque ſucceſſoribus, & omnibus, & ſingulis Suffraganeis noſtris, & eorum Vicariis, ut ſuper præmiſſis invigilent, & intendant, cum multos circa talia, & ſimilia ſatis deſides, & negligentes comperimus, & requiſiti ſatisfieri faciant de dictis expenſis, aliter litem ſuam facient, & de proprio illas reſtituere ſint adſtricti.

CAP. IX.

Quid agendum in caſu, quo Cappellanus mandatum aliquod exequutus eſt, & poſtmodum authoritate alterius Iudicis ſibi contrarium demandatur.

SI autem contigerit, quòd auctoritate noſtra, vel Vicarii noſtri, vel Diœceſani, aut ſui Vicarii, vel alterius Iudicis mandatum aliquod, puta de citando,vel excommunicando aliquem,Cappellanus fuerit executus,& poſt modum auctoritate alterius Iudicis ſibi contrarium demandetur. Si ſecundum mandatum ipſo Iure, nullum, vel falſum appareat evidentèr, ſtatim illud reſpuat, & repellat. Si verò dubium ſit, an ſit exequendum, vel non, Nos ſuper hoc, vel Diœceſanum, ſeù Vicarium conſulat quid ei ſuper hoc ſit agendum, antequam ad exequendum ſecundum mandatum procedat.

CAP. X.

Citandi munus, & jus reſtringitur.

NUllus auctoritate propria abſque noſtro,vel Vicarii noſtri, Diœceſanorum, vel Vicariorum, ſeù Superiorum noſtrorum mandato aliquem citare præſumat, niſi contradicentes matrimoniis cōtrahēdis, quos, & illos,quibus contradicent,citet quilibet Curatus peremptoriè,ut coram ſuo Iudice compareant certa die cōpetenti, ſuper cauſa contradictionis debitè proceſſuri. De qua citatione idem Curatus per ſuas litteras Iudicem certificare procuret.

Sententiæ excommunicationis ab ordinariis prolatæ, vel ab eorum Vicariis, quando vires ſuas obtineant.

Sententias excommunicationis à nobis, vel Vicario noſtro,ſeù à quolibet Ordinario, vel eorum Vicariis prolatas,non ante ſtatuimus vires obtinere, quàm litteræ ſuper hoc concedendæ, cum ſigillo noſtro, vel Curiæ,vel cujuslibet Diœceſani Ordinarii, vel Vicarii fuerint ſigillatæ, niſi fortè eſſent de illis ſententiis, quæ in vim ſtatuti in Conciliis Provincialibus,vel Synodis generalitèr proferuntur.

Sententias verò interdicti à nobis, vel Vicario,ſeù aliis Ordinariis prolatas, & litteras monitorias pro re judicata excommunicationem continentes, & etiam litteras abſolutionum,in quibus ita dicitur *Mandamus tibi,quatenus talem abſolvas, non enim de illis loquimur, in quibus dicitur: Remittimus abſolutum.* Licet prædictæ litteræ interdictorum, & monitionum, & abſolutionum fuerint Sigillo noſtro, vel Curiæ noſtræ, vel aliorum Ordinariorum ſigillatæ,habere ſtatuimus, & volumus nullum robur, niſi infrà quindecim dies, computandos à tempore datæ litterarum illarum, illis quibus diriguntur fuerint præſentatæ.

CAP. XI.

De litteris citatoriis, quæ ab Ordinariis, vel eorum Vicariis emanantur, quando ſigillari, & executioni mandari debeant.

PRæcipimus omnibus Abbatibus, Archipresbyteris,& Sacerdotibus Parochialibus, & aliis Clericis, quòd litteras citatorias à nobis, vel Vicario noſtro,ſeù aliis Suffraganeis,& eorum Vicariis emanandas non ſigillent, ſeù exequantur quouſque habuerint copias hujuſmodi litterarum, ſeù ſaltem in effectu, quas tradant illis, qui citabuntur, ſcilicet unicuiq; citato ſuam, niſi fortè plures Conrei eſſent in una domo habitantes, qui pro uno facto, vel negotio citarentur,quia tunc una copia ſufficeret omnibus illis.

Copias vero litterarum Domini Papæ,& aliorum Iudicum Delegatorum ex integro retineant, videlicet authentici,ſub delegationis, monitionis, citationis, & eas tradat illis, qui citabuntur ſuo ſigillo ſigillatas.

CAP.

C A P. XII.

Quid agere debet Sacerdos, cui mandatur, ut aliquem ab excommunicatione, vel interdicto abſolvat.

QUidam Sacerdotum ita rudes, & ignari exiſtunt, quòd cum mandatur, ut aliquem abſolvant ab excommunicationis ſenrentia, vel interdicti, credũt, quòd ſit ſtatim abſolutus obtenta tali abſolutionis littera. Et ipſe excommunicatus aliquando exiſtimat idem eſſe, quòd tamen verum non eſſe; nullus ſanę mentis ignorat.

Unde præcipimus eiſdem Sacerdotibus, quòd cum eis mandatur, quòd aliquem abſolvant, tunc eo prius recõciliato extra Eccleſiam ante Fores, ſivè portas, illum abſolvant ſecundum formam traditam, ſcilicet in *Titulo de ſententia excommunicationis*, quæ ſolemnitas non eſt ſervanda, nec abſolutio impendenda, cum aliquis excommunicatus, vel interdictus remittitur abſolutus, ſed ſtatim debebit nuntiari publicè abſolutus.

Sciendum eſt autem, quòd quamvis non Sacerdos poſſit excommunicare, & etiam abſolvere à ſententia judiciali, debet tamen dicere abſoluto, ut oſtendat ſe Sacerdoti, qui ratione Clavis ipſum abſolvere debet, quantum ad ſolemnem Eccleſiæ reconciliationem, & ſatisfactionem.

Unde caveant Epiſcopi, vel Judices delegati, nam non Sacerdotes in foro pœnitentiali abſolvere non poſſunt, licet in contentioſo ſic, & tunc committatur Sacerdoti.

Cavendum hæc in terà quibus, & ſub qua forma verborum, mandata ejuſmodi recipiãtur.

Caveant igitur Sacerdotes, à quibus, & ſub qua forma verborum mãdata hujuſmodi recipiunt, ut diligenter exequi poſſint, ut ſuperiùs in *Titulo de Pœnitentiis* circa finem, §. *Impoſita vero pœnitentia* tetigimus.

Curati, idoneos Cappellanos ſibi ſubſtituant, dum ipſos, ex aliqua cauſa juſta, & neceſſaria ab eſſe cõtigerit.

Diſtrictè præcipimus, ut omnes Curati, ſeu eorum locatenentes reſidentes cujuſcumque ſtatus ſint, dum ipſos ex aliqua juſta cauſa, & neceſſaria abeſſe contigerit, tales Cappellanos in loco ſui dimittant, qui ſciant, & poſſint, & velint mandata noſtra, vel Suffraganeorum noſtrorum, ſeu Vicariotum, ac Superiorum exequi reverentèr.

Alioquin tam ipſos, quàm illos locum tenentes, gravitèr puniri volumus, & mandamus.

C A P. XIII.

De canonica monitione ſemel iterum, & tertiò facienda; cum intervallo inter unam, & aliam, vel ſaltem de una peremptoria prò tribus.

DEbent autem omnes Prælati, Rectores, & Clerici advertere diligentèr, ut cum mandatur eiſdem, ut aliquem ad faciendum aliquid moneant, vel canonicè moneant, quòd ſemel ſecundò, & tertiò monitionem illam faciant, ita quòd inter unam monitionem, & aliam ſit dierum aliquod intervallum. Vel ſaltem unam peremptoriam pro tribus monitionẽ faciant, dicendo. *Ego moneo Vos peremptoriè, ut infrà terminum in litteris monitionis comprehenſum, contenta in illis litteris compleatis*. Vel ſi in illis litteris non eſt terminus appoſitus, nec continentur ibi *viſis præſentibus litteris, &c.* tunc Sacerdos apponat terminum juxta negotii qualitatem.

Quia nos docet experientia temporale Dominium ubique contra honorem, & ſtatum Apoſtolicæ Sedis, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ juriſdictionem, & libertatem temerè veniendo in perſonas, & bona Clericorum manus ſuas nefarias extendentes, & ad diverſas requiſitiones, monitiones proptereà factas, non relaxando excommunicationum ſententias, non verendo, ſed vias tranſverſas exquirendo ad oppreſſiones. Ideirco, cum pluries remedia adhibentes vidimus, non prodeſſe ſub excommunicationis pœna, & in virtute ſanctæ obedientiæ præſentis auctoritate Concilii ſtatuendo præcipimus, quòd in Civitatibus, Diœceſibus Provincię noſtrę Beneventanæ, & in noſtris Civitate, & Diœceſi, Caſtris, Villis, locis, & Parochiis, in quibus Clericos, vel Eccleſiaſticas perſonas, vel eorum bona mobilia, ſeu pignora contra voluntatem ipſorum, ſeu homines, vel mulieres Eccleſiarum injuſtè occupata, capta, arreſtata, ſeù laizata per ſæcularem, vel laicalem potentiam abſque noſtri, vel Vicarii noſtri, vel cujuslibet noſtrorum Suffraganeorum, vel Vicariorum ſuorum licentia conſtiterit detineri tamdiù ceſſetur, penitùs à Divinis, quouſque priſtino ſtatui fuerint plenariè reſtituta. Et hoc ita ſervetur in locis, in quibus occupatores, vel pignoratores hujus-

modi

Pœna Cappellanis & Clericis inflicta ſi in tali caſu non ceſſent à divinis.

modi præſentes extiterint, ſi requiſiti dicta bona, ſeu pignora, vel perſonas priſtino ſtatui non reſtituerint ſine mora, Cappellani vero, & Clerici, qui contra prædicta, non ceſſaverint præter pœnas à Jure ſtatutas juxta noſtrum, vel Vicarii noſtri, vel Suffraganeorum, vel eorum Vicariorum arbitrium pœna pecuniaria, vel alia punientur in pios uſus, & licitos convertenda.

C A P. XIV.

De Concionatoribus, & Confeſſarijs, ne prædicare, aut confeſſiones audire, aut abſolvere à Reſervatis, vel à cenſuris, ſine facultate legitima præſumant.

ITem perpetuò prohibemus edicto, ne aliquis prędicare, vel Confeſſiones audire præſumat, niſi authoritate legitima pertineat ad eumdem, vel mittatur ab eo, qui mittendi ad hoc habeat poteſtatem, nec aliis de Pœnitentiariis noſtris, vel aliis, quibus etiam caſus Epiſcopales duxerimus committendos, à ſententiis interdicti, ſuſpenſionis, vel excommunicationis latis à nobis, vel Vicario noſtro, Suffraganeis, vel eorum Vicariis, ſeu Provinciali Concilio, vel hujus Eccleſiæ Conſtitutionibus quemquam abſolvere præſumant, niſi ſuper hoc à nobis, vel Vicario noſtro, Suffraganeis, vel eorum Vicariis mandatum receperit ſpeciale. Alioquin abſolutionem talem decernimus non tenere.

Non intelligitur dare poteſtas ad abſolvendum à ſẽtentiis per conſtitutiones latis, niſi exprimatur ſpecialiter.

Caveant igitur Religioſi, & alii quibus fiunt Commiſſiones, quia dubitamus multos extendere fimbrias ſuas quo ad abſolutionem ſententiarum latarum per conſtitutiones, de quibus non intelligitur data poteſtas, niſi exprimatur ſpecialitèr.

C A P. XV.

Quo pacto beneficia Eccleſiaſtica debeant reſignari.

NUllus beneficium Eccleſiaſticum niſi corã nobis, vel Suffraganeis reſignare præſumat, hujuſmodi autẽ renuntiatio, ſive reſignatio debet eſſe voluntaria, pura, & abſoluta, aliàs ſi aliquo dato, vel promiſſo ſimonia eſſet, quòd ſi non præcederet datio, vel promiſſio, ſed ſola intentio, tunc mentalis ſimonia committeretur, licèt per pœnitentiam aboleretur, debet etiam fieri convenientèr in ſcriptis. Epiſcopus autem, non poteſt renuntiare etiam ſi ſit electus confirmatus, niſi in manu Papę, & eſt hoc regulare, quòd reſignatio debet fieri in manu illius à quo habetur inſtitutio, vel confirmatio.

C A P. XVI.

De Religioſis exemptis, quibus in caſibus à juriſdictione Ordinariorum, non eximantur.

LIcet Religioſi exempti à Juriſdictione Ordinariorum Judicum regulariter eximantur à Jure, in quibuſdam tamen caſibus videlicet, cum in loco non exempto delinquunt, vel contrahunt, vel aliquid poſſident, & etiam ratione Eccleſiarum, & Cappellarum ſuarum non exemptarum, & cum aliquid tenent ab Ordinariis coram ipſis reſpondere tenentur, in quibus caſibus aliquis per exemptos oppreſſus fuerit ad nos, vel Vicarium, vel ad Suffraganeos, & eorum Vicarios contra ipſos recurrat pro juſtitia obtinenda, & ad hoc per Nos, vel Vicarium noſtrum, ſeu Suffraganeos, vel eorum Vicarios ipſos per cenſuram Eccleſiæ compellemus, & compelli jubemus. Et ſi fortè ſententias noſtras, Suffraganeorum, vel Vicariorum noſtrorum propter hoc in ſe latas renuerint obſervare, de quo Sacerdotes parochiales nos, vel Suffraganeos, vel Vicarios certificare procurent, ipſos ut inobedientes, & irregulares puniri mandamus pro ut de Jure fuerit, ſeveritèr faciendum.

Regulares requiſiti ſua privilegia oſtendere tenẽtur.

Et quia quotidianum, advertendũ, quòd, qui dicunt ſe exemptos, & allegant privilegia, requiſiti ab Ordinariis oſtendere tenentur coram eis, vel electis ab eis, & etiam tradere tranſcripta articulorum de quibus fuerit controverſia. Quod ſi ad exemptionem allegent ſolam præſcriptionem, debent de hoc facere fidem. Si vero allegant utrumque, tunc ſi privilegium, non ad plenum ſufficiat, ſi tamen cauſam præbeat præſcribendi, tenentur pręſcriptionem probare, & probatione pendente non turbentur, quòd ſi non allegant, nec exhibent ſaltem tale privilegium, quod cauſam præſcribendi præbeat, Diœceſani tunc utantur jure ſuo.

Item

Cum Eccleſia eſt exempta, qui non in ea intelliguntur exempti, qui ſecus

Item attendendum, quòd exempta Eccleſia, & Monachi, vel Canonici, & perpetuo oblati intelliguntur exempti, non autem Presbyter, qui parochianorum curam habet, quo ad ea, quæ ad ipſam curam pertinent, nec ipſi Parochiani, & ſi eximantur Monachi, vel Canonici alicujus Eccleſiæ, non propter hoc ſunt exempti Clerici, ſunt benè è converſo, ſed ipſa Eccleſia non eſt propter hoc exempta.

Ideo conſulimus, cum hujuſmodi exemptiones allegabuntur diligenter attendantur verba privilegiorum, & teneatur modus ſupradictus. Legatus vero de latere benè poteſt cognoſcere contra exemptos, ſecus tamen de aliis Legatis.

Quantumcumque exempti, & privilegiati non poſſunt intrare Monialium Monaſteria, contra prohibitionem Provincialiū cōſtitutionum.

Caveant autem intrantes Monaſteria Monialium contra tenorem, & prohibitionem provincialium conſtitutionum, quòd quantumcumque exempti, ſeu privilegiati nihilominus ſententias in ipſis provincialibus conſtitutionibus incurrunt, quòd malè advertunt plures, potiſſimè in Civitate noſtra.

CAP. XVII.

Neque clam, neque palam perſona Eccleſiaſtica clericaliter vivens ad judicium Curiæ ſæcularis evocari poteſt: enumerantur exceſſus, qui contra libertatem Eccleſiaſticam ſolent committi.

Idque ſub pœna ſuſpēſionis in Capitula, ſeu Conventus excommunicationis in ſingulas perſonas.

PRæſertim juribus, & ſtatutis antiquis inhęrere volentes, prohibemus ne perſonam Eccleſiaſticam clericaliter viventem quis pro re aliqua ad judicium Curiæ evocet Sæcularis, vel evocari procuret clam, vel palam quòd ſi ſecus fecerit, in capitula, vel Conventus ſuſpenſionis, in ſingulares perſonas ſuper hoc culpabiles excommunicationis ſententiam ferimus in his ſcriptis.

Enumerantur varii exceſſus contra Juriſdictionem, libertatē, & immunitatē Eccleſiaſticā.

Cæterum quia nonnulli temporale dominium obtinentes, vel ſæcularis judiciariæ poteſtatis gerentes officium interdictionem, libertatem, ſeu immunitatem Eccleſiaſticam moli[illegible]tur, maximè in caſibus, qui ſequentur, videlicet, quod ſi in ſuis Terris, & locis aliquotiens palam, & publicè proclamaverint, & inhibuerint in judicio, & extra, ſeù clàm inhibere facere, ut quotidie faciunt [illegible] qui ſubditorum ſuorum alter, alterum ad forum vetitum Eccleſiaſticum reputantes, quoquomodo præſumant trahere de cauſis, ſeu quæſtionibus ſuper quibus ad eundem forum Eccleſiaſticum ſpectat cognitio, tam de conſuetudine, & privilegio, quàm de Jure; Et cauſis inchoatis, & inceptis in Curia Eccleſiaſtica litigantes ad deſiſtendum compellere plures, & compellunt, aut proclamare, & inhibere fecerunt, aut faciunt modo ſimili, ne ipſi ſubditi, aliquive ipſorum ſuper recipiendis contractibus ab eis de cætero inhibendis ad Notarios Juratos, Curiæ Eccleſiaſticæ recurrere nullatenus auſi eſſent, cum gravium temporalium adjectione pœnarum in contrarium facientes.

Et inſuper creditores, ad quorum inſtantiam debitores excommunicati ſunt auctoritate dictæ Curiæ Eccleſiaſticæ nunc per minas horrendas, nunc per preces inordinatas aliter, & alitèr indirectè, aliquoties directè compellunt ad conſentiendum abſolutionibus debitorum, & litteras excommunicatorias, ſeu originales, aut alias ab invitis creditoribus faciunt exhibere, & exhibitas quandoque lacerant, & faciunt lacerari.

Aliquando ipſas per ſe, vel alium retinent contra voluntatem hujuſmodi creditorum, & quandoque acta in ſuis ponunt, ut ita dicamus, carceribus, maximè citationes, & eas ibidem cuſtodiunt donec dies aſſignata in eiſdem ſit elapſa, aſſerentes, quod perſonas portantes, non capiunt, ſed litteras.

Et quandoque, quòd deteſtabiliùs eſt portatores ipſos nudos capiunt, verberant, & compellunt comedere litteras, & ſigilla, & quàm plures ex ipſis creditoribus hac de cauſa, videlicet, quia fecerunt ſibi debitores ſuos ſub coertione dictæ Curiæ Eccleſiaſticæ obligari ad emendas trahunt, & nituntur trahere omni die.

Et quòd deteriùs eſt ſentiendum Sacerdotes Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas quam plures, uxores, parentes, amicos fraudulenter retroactis temporibus cœperunt, arreſtaverunt, incarceraverunt, capi, & arreſtari, & incarcerari fecerunt, mandaverunt, & procuraverunt, ac bona etiam eorundem.

In impedientibus ſeu impedire conantibus ne juriſdictio Eccleſiaſtica extra loca Sacra exerceatur.

Item impediunt, & impedire conantur ne in ipſorum diſtrictu extra loca Sacra juriſdictio exerceatur Ec-

cle-

cleſiaſtica, quod eſt contra Jura expreſsè, cum quolibet loco ſuæ Diœceſis non exempto valeat exerceri.

Rurſus cœperunt incarceraverunt perſonas Eccleſiaſticas,& licet tamen requiſiti nolunt reſtituere Curiæ ſpirituali: ſed quandoque per ſe relaxaverunt, & abire fecerunt, quandoque de loco, ad locum etiam extra Diœceſim transferre, ut perſonas ipſas Eccleſiaſticas magis afficiant, & affligant, quandoque differunt reſtituere, & propter hoc ab ipſis quandoque pecuniam exigunt, & ſic abire permittunt.

Et,quòd pejus eſt,fovent illos quandoque poſtmodum, & ſuſtinent ne puniri poſſint de ſuis delictis per ſuum Judicem Eccleſiaſticum, maximè committentes in Curiæ Eccleſiaſticæ facultatem, & eidem rebelles.

Cœterum ſi perſonæ Eccleſiaſticæ, & aliæ,quarum punitio, & correptio ad Iudicem Eccleſiaſticum noſcitur pertinere pro ſuis facinoribus à ſuis Iudicibus capiantur, ſi ad forum ſæculare provocent, ſeù appellent, cogunt Iudices ſæculares Eccleſiaſticos Iudices, quòd ſibi reſtituantur, occaſione appellationis frivolæ interjectæ.

Porrò cum perſonas Eccleſiaſticas captas per ipſos ſæculares Iudici Eccleſiaſtico reſtituunt, tanquam ſibi infeſti prolixa crimina, eiſdem imponere falsè, & doloſè præſumunt, & nihilominus compellunt Iudices Eccleſiaſticos, & perſonas ipſas captas ad ſatisfaciẽdum ſibi de cuſtodia, Carcerario, Caſtellano, Porterio, ſeu Gulario,& de expenſis factis ſuperfluis occaſione perſonarum prædictarum.

Forſan * *quando*

Diverſas violentias, quas in reſtitutione Clericorũ exercent.

Rurſus* *quandoque* reſtituunt,ipſos vituperosè remittunt, bonaque mobilia cum eis capta retinent, & reſtituere contradicunt, ac nonnunquam Clericos per ipſos captos cum habitu, & tonſura clericali in carceribus ſuis radi faciunt,& indui veſtibus radiatis, ſeù partitis, compellentes eoſdem, & inducentes fraudulenter ad recognoſcendum ſe non eſſe Clericos, & abnegandum de facto privilegium Clericale.

Item perſonas Eccleſiaſticas per bonorum ſuorum captionem,& quãdoque per arreſtum corporum, & carcerem ſuis creditoribus ſatisfacere compellunt. Et quandoque in caſu, ſi tales perſonas remittant ad Eccleſiaſticum Judicem, niſi Judex in ſe ipſas perſonas in carcere, vel arreſto detineat, Judicem ipſum per captionem bonorum temporalium debitum ſolvere compellunt, ceſſionem etiam bonorum principalium debitorum recuſantes.

Interdum etiam perſonas Eccleſiaſticas compellunt ad contribuendum talliis, nihilominus ipſarum perſonarum Eccleſiaſticarũ domorum oſtia aperta in parietem, ſeu murum in fraudem ſigillant, aut filum ex tranſverſo oſtii ipſorum, cum ſigillo in utroque capite ipſius apponunt, ne domos valeant intrare, ut ſic fatigati reſpondeant coram ipſis, aut ſuæ ſatisfaciant voluntati.

In Compellendis Clericis ſuper titulum Eccleſiarũ litigantibus,ut coram ſe rem hanc oſtendant, &c.

Quandoque ſuper titulum Eccleſiarum ipſos Clericos litigantes compellunt coram ſe oſtendere, cognitionem habere volentes, & determinationes,non ſinentes eos coram Eccleſiaſtico Judice comparere. Et quòd pejus eſt, niſi eiſdem ſuper factis cauſis, & quæſtionibus Eccleſiarum, vel Eccleſiaſticis ipſi Clerici obediãt, bonis temporalibus eoſdem privant, ea ad ſuas manus capiendo, & ipſis Clericis, ut de Terris ipſorum exeant, & ne in eorum diſtrictu habitare præſumant, ſed nec in Eccleſiis, aut poſſeſſionibus Eccleſiarum remaneãt comminãdo,& ſub formidabilibus inauditis pœnis præcipiendo, & quandoque verberando, & verberari propterea faciendo,eorumque amicis, & parentibus injurias, & damna inferendo.

Et etiam cum perſonæ Eccleſiaſticæ coram ipſis Judicibus ſæcularibus in actionibus perſonalibus, & aliis, in quibus ad ipſos ſæculares Judices non ſpectat cognitio reſpondere recuſant, ipſos de facto ponunt in contumacia, vel in defectu, & deinde compellunt eas in præmiſſis modis, & alias ad ſolvendum emendas,occaſione prædicti defectus. Et ſuper his, ut deſiſtant per Eccleſiaſticum Judicem requiſiti contemnunt, ſed quandoque pejora faciunt in præmiſſis.

Aliàs * *requirantur.*

In judicib. ſæcularibus denegantib. Eccleſiæ auxilium ex imminente neceſſitate requiſitam.

Et inſuper cum prædicti Judices ſæculares * *requirunt* per Eccleſiam, imminẽre neceſſitate, auxilium ſuum denegant impertiri.

Admittunt etiam Judices ſæculares coram ſe judicialiter excommunicatos ad agendum teſtificandum, & patrocinandum, licet, ut tales repellant, legitimè requirantur.

Exercent etiam juriſdictionem in Ec-

Eccleſiis,ſeu eorũ ſubporticis,Hoſpitalibus, ſive aliis locis Religioſis, aut ſacris, & Deo deputatis, & forum, ſeu mercatum tenent in eiſdem.

Item quandoque pillorium,ſeu poſellum ad verecundiam in Cimiteriis, ſeu locis ſacris affigunt, ſeu apponunt.

Aliàs * interdum.

In compellendis Clericis à Judice Eccleſiaſtico abſolutis,ut iterum ſuper, & de iiſdem criminibus apud ſe reſpondendo, &c.

Clericos quoque de, & ſuper criminibus per Judicem Eccleſiaſticum abſolutos,ſeu punitos * *interdictum* coram ſe ſuper, & de eisdem criminibus reſpondere faciunt, & compellunt.

Et ipſos Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas coram ipſis ſecuritatem, ſeu aſſicuramentum præſtare compellunt. Nec non carceratos Clericos in carceribus ſui Eccleſiaſtici Judicis ſayziunt, & ad manum ſuam apponunt, & proceſſum ſuum cauſidicè ſumere non ſinunt.

Inſuper perſonas Eccleſiaſticas in criminalibus, & perſonalibus actionibus coram ſe reſpondere compellunt, & quod gravius eſt, punire, bannire, & relegare præſumunt.

Cumque indicitur ceſſatio per Judicem Eccleſiaſticum in aliquo loco, ideò quia perſona Eccleſiaſtica per Judicem ſæcularem detinetur, ponitur temporalitas Eccleſiæ ad manum ſæcularem, & ſic detinetur, & ponitur Sayſina, quouſque dicta ceſſatio ſit amota.

In ſæcularibus Judicibus venientibus capi perſonas Eccleſiaſticas in ſuis territoriis, &c.

Foſan * accedunt

Item perſonas Eccleſiaſticas capi, cum caſus exigit in ſuis territoriis, ſeu in juriſdictionibus non permittunt,nec ibidem arma portari per ſervientes centerios, & familiares Eccleſiaſticorum Judicum, cum tunc illuc * *attendunt*, vel morantur prò juriſdictione Eccleſiaſtica exercenda.

Præterea Judicem Eccleſiaſticum impediunt in cognitione novalium, & vacantium, & rerum emphyteotecarum, ſeu cenſualium, ſeu aliarum poſſeſſionum Eccleſiaſticarum, quorumcunque etiam Monaſteriorum exemptorum, quarum cognitio ad Eccleſiaſticum Judicem ſpectare dignoſcitur.

CAP. XVIII.

Supraenumerati exceſſus, & ſimilia, auctoritate præſentis Concilii fieri prohibentur.

Denique modis prædictis non ſolum, ſed, & pluribus aliis ſunt, & nituntur quotidiè juriſdictionem, & libertatem,& immunitatem Eccleſiarum turbare, impedire, & uſurpare, & etiam impediunt, perturbant, & uſurpant adeo, quòd Judices Eccleſiaſtici juriſdictioni ſibi notoriè competenti tam de antiqua, & pacificè obſervata conſuetudine, quàm de jure, uti non poſſunt, ſicut priùs. Quapropter juriſdictionem, & libertatem Eccleſiaſticam nolentes negligere, ſed in ſui juris plenitudine,quãtum cum Deo poſſumus, & poterimus obſervare, auctoritate præſentis Concilii ſtatuentes talia, vel ſimilia, de cœtero fieri prohibemus.

Pœnæ contravenientibus inflictæ.

Si quis verò,quòd abſit,contrarium fecerint, aut in futurum facient in præmiſſis,aut in aliquo præmiſſorum per ſe, aut per alium, palàm, publicè, vel occultè, directè,vel indirectè mãdaverint,conſilium,auxilium præbuerint, vel favorem, licet in multis præmiſſorum caſuum excommunicationis ſententia à Canonibus lata damnabiliter ſint ligati; omnes tamen, & ſingulos, tales,& ſimiles auctoritate hujus Sacri Concilii excommunicamus in his ſcriptis,eorumque familiam, ſeu conductum, Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto,quibus omnibus talibus Eccleſiaſtica ſepultura denegetur. Quos omnes, & ſingulos, poſtquam de præmiſſis, ſeu nominibus illorum conſtiterint in generali, & vulgari Curatos Civitatis, noſtræ Diœceſis, & totius Provinciæ Beneventanæ, omnibus diebus Dominicis in Miſſa excommunicatos denunciare ſub excommunicationis pœna præcipimus alta voce.

Qui non in ejuſmodi caſibus abſolvere poſſint, & quo pacto.

Volumus autem, quemlibet Suffraganeum per ſe, vel alium, quemcunque in præmiſſis caſibus ſuum ſubditum abſolvere poſſe, exceptis turbatoribus libertatis, & juriſdictionis Eccleſiaſticæ, quos pro ſe, ipſi Diœceſani, dumtaxat, abſolvere poſſint, ita tamen in omnibus, & non alias, ſi tam Judici, cujus cognitio fuerit impedita, vel juriſdictio uſurpata, quàm parti læſæ in ſui juris proſecutione turbatæ de injuriis, damnis, & expenſis, & intereſſe priùs integralitèr fuerit ſatisfactum. Nulla ſibi per abſolvẽtem in hoc libertate remiſſione, ſeu gratia,quantum ad jus partis, valituris.

Verùm,ne ſupradicti juriſdictionis Eccleſiaſticæ turbatores in malitiis in-

Excommunicationis ſententia extenditur etiam in Clericum, ſeu perſonam Eccleſiaſticam, quæ turbatoribus ejuſmodi ad judicium Eccleſiaſticum evocatis patrocinium vel conſilium, vel favorem præſtare præſumpſerit.

inveniant defenſores prohibemus, nequis Clericus, vel perſona Eccleſiaſtica dictis turbatoribus ſuper turbatione hujuſmodi ad judicium Eccleſiaſticum evocatis, quòd non crediderint culpabiles, vel ſimilitèr patrocinium præſtare præſumant, vel conſilium, ſeu favorem, quod ſi fecerint, in ipſos excommunicationis ſententiam conferimus in his ſcriptis.

Excommunicationis ſententia in eos lata, qui Jurisdictionem Eccleſiaſticam impediunt comprehendens mandantes, auxilium dantes, vel conſilium, vel favorem, ſivè publicè, ſivè occultè, ſivè directè, ſivè indirectè.

Dudum ſiquidem in Provinciali Concilio ſtatuētes monuimus ſolemniter omnes, & ſingulos, tàm Clericos, quàm Laicos cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & conditionis exiſterent impedientes, vel impedire in poſterum pręſumentes, vel fieri facientes, vel mandantes, aut impedientibus dantes auxilium, conſilium, vel favorem, officium noſtrum, & noſtræ Curię, & Suffraganeorum noſtrorum, & aliorum Ordinariorum Provinciæ Beneventanæ jurisdictionem, & utilitatem nobis, & eis, noſtræ, & eorum Eccleſiis debitam de jure, publicè, vel occultè, vel impedire volentes, directè, vel indirectè, quòd à præmiſſis ſine mora, vel difficultate qualibet debeant abſtinere, & ſi contra fecerint, & à pręmiſſis non ceſſaverint, excommunicationis ſententiam in contra facientes protulimus, & nunc proferimus in his ſcriptis.

CAP. XIX.

Inhibitio nequis in prejudicium Beneventanę Eccleſię, vel Epiſcoporum Suffraganeorum beneficia conferre, & quibuſcumque de cauſis cognoſcere ad jurisdictionem Eccleſiaſticam ſpectantibus, niſi prędicta ſibi de jure, aut de ſpeciali privilegio ſibi competere, ſi quid conſtet.

Uſus etiam temerarios refrænando per eaſdem Provinciales Conſtitutiones ſtatutum, & ſancitum eſt, quòd nullus de Civitate, Diœceſi, & Provincia Beneventanis, cujuſcumque ſtatus præeminentiæ conditionis Ordinis, ſeu Dignitatis exiſtat in prædictis Civitate, Diœceſi, & Provincia in præjudicium noſtræ Beneventanæ Eccleſiæ, & Suffraganeorum noſtrorum conferre beneficia, de cauſis, quibuſcumque cognoſcere, ac alia exercere, quæ ad noſtram, noſtrorūque Suffraganeorum * *interdictionem* legitimè pertinere noſcuntur, ſeu quælibet attentare præſumat, niſi prędicta ſibi à jure, ſeu ex ſpeciali privilegio, vel aliqua cauſa legitimà pertinere noſcantur, de quibus nobis, aut dictis Suffraganeis infrà duorum menſium ſpatium fidem ſufficientem facere, & plenariè debeat informare.

Aliàs * *Jurisdictionem.*

Contrarium verò facientes excommunicationis ſententiam, ac beneficii quodcumque obtinuerint privationē ipſofacto incurrerent, collationeſque beneficiorum, quorumcumque cauſarum cognitiones, & proceſſus, & acta quæcumque per quas, & quæ noſtra, ſeu Suffraganeorum juriſdictio impediretur, ſeu læderetur in aliquo hactenus facta, & in poſterum facienda, nullius eſſent valoris, ac firmitatis.

Excommunicationis ſententia, cum beneficiorum privatione contravenientibus inflicta.

Et quia pauci fuerunt, qui poſt publicationem dictæ Conſtitutionis fidem facerent, ſeu aliqua privilegia, aut aliam juſtam cauſam allegarent, licet multi prætenderent in pluribus jurisdictionem habere, & habere debere, & conferendi beneficia poteſtatem habere.

In pœnas, & ſententias hujuſmodi conſtitutionis declarantur incidiſſe, qui poſt publicationem prædictę conſtitutionis, Privilegia, ſeu juſtam cauſam non allegarunt.

Idcircò in poſt ſequenti, tunc Provinciali Concilio ſolemnitèr declaravimus omnes illos, qui infrà præfatum tempus nihil docuerant de præmiſſis in pœnas, & ſententias præfatæ conſtitutionis, incidiſſe nihilominus inhibēdo eiſdem, ne de cætero de aliquo * *præmiſſorum* intromittentes noſtram, ſeu cujuslibet jurisdictionē occupando, ſeu ad ea manus * *oſtendere* quoquo modo auderent, aliàs omnes collocationes beneficiorum, cauſarum cognitiones, proceſſuſque eorum nullas, & nullos decernimus, & declaravimus, ipſoſque excōmunicatos pronuntiavimus, & in his ſcriptis præmiſſa omnia confirmando etiam declaramus exceptis illis, de quibus apud acta noſtræ Curiæ, vel alias fidem de ſuis juribus feciſſe legitimè poterit apparere.

Innovatur in eoſdem inhibitio.

Vel * *pręmiſſa*

Aliàs * *extendere.*

CAP. XX.

Perſtringuntur ii, qui decedere inteſtati volunt.

Cœca cordis ambitio ſic quorumdam interiores oculos ſævienti obtexit caligine, ut quid de jure liceat non advertant, quidve de honeſtate deceat non attendant, quinimmo timore Divino poſtpoſito in ſuarum periculum animarum ſcien-

Perſtringuntur ij qui decedere inteſtati volunt.

tèr in his, quæ Divina, & humana lege, Conſtitutione etiam Provinciali ſtatuta ſunt, ſatagunt contraire, Eccleſiaſticam cenſuram contemnendo. Iure ſiquidem permittente, habet unusquiſque mentis compos licentiam, * *bonorum*, quæ obtinuit, decedens relinquere. Nihil enim eſt, quòd magis hominibus debeatur, quàm ut ſupremæ voluntatis, poſtquam jam aliud velle non poſſunt, liber ſit ſtylus, & licitum, quòd iterum non redit in arbitrium.

Aliàs * bene

Habet autem vera inſinuatio, quòd ut plurimum hodiernis temporibus decedentes ignorantiam iuris, & facti, vel ut inteſtabiles inhærendo, ſcientèr potiùs decedere cupiunt inteſtati, licet tempus habeant ordinandi, & ſana mente conſiſtant, ſuo proprio quãdoque ducti, quin potius, ſeducti conſilio plerumque alieno, animam ſuam fraudando obſequiis, piisque ſuffragiis relictorum, quaſi ſuæ ſalutis immemores, & honoris pauperes Eccleſias, & pia loca contemnendo, malè ablata, ſine quibus vix aliquis invenitur, retinendo, proximum proinde, & alias lædendo, portione à jure tradita, cæteriſque juribus ſuum Paſtorem, & Epiſcopum defraudando. Attendẽtes igitur præmiſſa in * *crevicationem* Juris, & Conſtitutionum antiquarum, quæ de teſtamentis poſitæ ſunt, machinati dignum reputantes noſtro Paſtorali incumbere officio; ſi ea, quę ſtatuta ſunt tueantur, cum parum prodeſſet aliàs ea ſtatuiſſe pro ſalubri ſtatu animarum. Requirimus, monemus, & hortamur in Domino omnes utriuſque ſexus, cujuſcumque ſtatus habiles ad teſtandum Civitatis, Diœceſis, & Provinciæ, & in eis habitantes præfatas Conſtitutiones obſervantes, dum ſanæ mentis in ſua infirmitate, vel aliàs fuerint, ut ſua teſtamenta condere, ac pro rebus ſuis pro libito diſponere ad ſalutem animarum procurent, nullatenus inteſtati decedentes. Quòd ſi machinatione, arte, ingenio, aut fraude, doloſitate, ſive affectata ignavia per ſe, vel alias inteſtati decedere maluerint, auctoritate præſentis Concilii, eo ipſo, ſi ſic decedant, Eccleſiaſticam eis interdicimus ſepulturam, & aliis, qui ſuper hoc eiſdẽ, vel aliquibus conſilium pręſtiterint, auxilium, perſuaſionemve quoquo modo ſub pœna unius Auguſtalis: pręcipientes omnibus Eccleſias Curatas habentibus, ut in vulgari præſentem noſtram Conſtitutionem exponentes Populo in Eccleſiis eorum congregato, ipſum moneant, & inducant circa factionem teſtamentorum, & ne contra tenorem hujus Conſtitutionis, quemquam ad ſepulturam admittant.

Forſan * prævaricationem.

Admonitio vehemens ad cõdenda tempeſtivè, & piè teſtamenta.

Interdicitur Eccleſiaſtica ſepultura his qui dolosè, aut ex ignorantia affectata inteſtati decedunt.

Pœna conſilium, auxilium, &c. ſuper hac re dantib. inflicta.

C A P. XXI.

Excommunicationis ſententia ipſo facto incurrenda in eos lata, qui licentiam alicui dederint occidendi, capiendi, mutilandi, vel quovis modo gravandi eos, qui ſententiam excommunicationis, in quibus protulerint, vel eos, quorum occaſione ejuſmodi ſententia prolata fuit.

Quicumque pro eo, quòd in Reges, Principes, Comites, Barones, Nobiles, Rectores, Iuſtitiarios, Baulos, vel quoſlibet miniſtros eorum, aut quoſcumque alios excommunicationis, ſuſpenſionis, ſeu interdicti ſententia fuerit promulgata, licentiam alicui dederint occidendi, capiendi, mutilandi, verberandi, ſeu aliter in perſonis, aut bonis ſuis, vel ſuorum gravandi, qui tales ſententias protulerint, ſive quorum ſunt occaſione prolatæ, vel eaſdem ſententias obſervantes, ſeù taliter excommunicatis communicare volentes, niſi licentiam ipſam in integrum revocaverint, vel ſi ad captionem bonorum occaſione ipſius licentiæ ſit proceſſum, niſi bona ipſa fuerint infrà octo dierum ſpatium reſtituta, aut ſatisfactio pro eis impenſa, in excommunicationis ſententiã incidant ipſo facto.

Eadem quoque ſint ſententia innodati omnes, qui auſi fuerint prædicta licentia data, uti, vel aliquo præmiſſorum, ad quæ committenda licentiam dati prohibemus, & alias committere per ſe ipſos, qui autem in eadem ſententia permanſerit duorum menſium ſpatio, ex tunc ab ea non poſſit, niſi per ſedem Apoſtolicam abſolutionis beneficium obtinere.

Extenditur excõmunicatio in eos, qui auſi fuerint prædicta licentia uti.

Sacri proviſione Concilii duximus ſtatuendum, quòd ſi quis cujuſcumque dignitatis, aut conditionis exiſtat Nuntios, aut executores Eccleſiaſticorum Iudicum, aut alios litteras eorumdem, actave judiciaria deferentes hac occaſione verberare, detinere, capere, occultare, carceri mancipare, mutilare, aut quod graviùs cenſendum

Excõmunicationis ſententiæ ſubiacent ipſo facto, qui nuncios, aut executores Eccleſiaſticorum Judicum, aut deferen-

ces eorumdem litteras, vel acta judicis eriis, verberent, detinent, mutilant, & occidūt.

dum interficere, litteras, vel acta prædictis perſonis auferre, rumpere, cancellare, aut aliàs deſtruere quoquo modo, vel ſic ablata celare præſumpſerit, aut ut iſta fiant procuraverit, vel facientibus conſilium, vel opem duxerit adhibendum, excommunicationis ſententiæ, quam ex tunc proferimus, ſubjaceat ipſo facto, à qua niſi priùs Iudici, cujus auctoritatem contempſerit, & quam paſſo injuriam, & cæteris, quorum intererit, pro ut exceſſus poſtulabit atrocitas ſatisfaciat competenter, nullatenus abſolvatur.

Nec poſſint abſolvi, niſi ſatiſfac priùs parti læſæ.

CAP. XXII.

Quid agere debent Suffraganei, aut eorum Vicarii, aut alii Ordinarii, cum Iudex Eccleſiaſticus excōmunicat quemcumque Iuriſdictionem ſecularem habentem, aut exercentem, pro eo quòd juriſdictionem Eccleſiaſticam violet.

ITem ſtatuimus, quòd ſi Iudex Eccleſiaſticus excommunicet quemcumque juriſdictionem temporalem habentem, ſeù exercentem, pro eo, quòd juriſdictionem Eccleſiaſticam minuere, aut enervare, ſeù uſurpare nituntur, quòd omnes Suffraganei, aut eorum Vicarii, aut alii Ordinarii, qui ſuper hoc fuerint requiſiti illam ſententiam executioni demandent, & publicent, & quòd ſi ſuper hoc fuerit appellatum ad nos, vel Vicarium noſtrum, ſtatuimus, quòd noſter Vicarius hujuſmodi appellationem non admittat, ſi eidem conſtet ſuper dicto caſu appellatum fuiſſe, immò appellationem pronuntiet frivolam, atque nullam, & ſententias Ordinariorum executioni demandent, niſi alia cauſa ſufficiens, quare appellatio admitti debeat allegetur.

Item præcipimus, ut Suffraganei, & eorum Vicarii, & alii inferiores Iudices humiliter appellationibus deferant, quibus fuerit deferendum, neque propter hoc parti, aut Advocato bona fide appellantibus moleſti exiſtant, nec aliquam pœnam infligant; qui verò ſcienter, & malitiosè contra fecerint, ab ingreſſu Eccleſiæ per menſem noverint ſe ſuſpenſos. Advocatos autem qui ſcientèr, & ſe malitiosè contra ſtatutum hujuſmodi ſubtraxerint, aut ex favore illicito, excommunicationis vinculo innodamus.

Parti, aut advocato bona fide appellantib. nullam moleſtiam inferāt

Pœna contravenientibus inflictæ.

Item præcipiendo ſtatuimus, quòd Vicarius noſter Beneventanus, & alii Officiales noſtri juriſdictionem Suffraganeorum, & aliorum Eccleſiaſticorum Iudicum, & ſubjectorum noſtrorum ſcientèr per malitiam, non impediant; alioquin per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, noverint ſe ſuſpenſos. Advocatos autem, qui malitiosè contra ſtatutum hujuſmodi fieri procuraverint, excommunicationis ſententiam innodamus.

Sub pœne ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ per menſem.

Sub pœna etiam excommunicationis advocatis inflictæ, qui contra ſtatutum hoc malitiosè fieri procuraverint.

CAP. XXIII.

In electionibus celebrandis potiſſimè libertatis puritas ſervanda eſt.

CUm in electionibus celebrandis potiſſimè libertatis puritas ſit ſervanda, quia prò ut ſæpè palpavimus in eiſdem electionibus quarumcumque Eccleſiarum, etiam Cathedralium, & Monaſteriorum, quæ in noſtris, Civitate, Diœceſi, & Provincia pro libertate datur impreſſio, & quaſi pro auro plumbum, honores in contumelias cōvertuntur; adeo quòd in pleriſque locis, & Civitatibus, cum imminent electiones Paſtorum celebrandæ, aut etiam Canonicorum creationes, & inſtitutiones, proptèr iniquitatis filios convertuntur Electores ad ineptas electiones faciendas pro multitudine, quandoque populi minis, quandoque nobilium, & aliis impreſſionibus, & ſimoniacis, ac particularibus tractatibus intervenientibus.

Igitur novis morbis, & utinam non inveteratis, nova remedia præparantes, ne morbus tā pernicioſus obrepat, & ſui * *cogitatione* trahatur à poſteris in exēplū: Hujus proviſione Concilii duximus ſtatuendum, quòd quicumque de cætero per ſeditioſam conſpirationem, vel conventionem habitam ſimul cum aliis, quacumque firmitate vallatam impedimentum latens, aut patens præſtiterit, quo minus Eccleſiis ſæcularibus, vel regularibus dignitatibus, perſonatibus, aut admininiſtrationibus quibuslibet, aut Canonicatibus per illos, ad quos locorum ipſorum, vel dignitatum, ſeù adminiſtrationum, vel Canonicatuum per viam electionis, ſeu poſtulationis, vel aliàs ſpectat proviſio, eiſdem locis dignitatibus, perſonatibus, ſeù adminiſtrationibus, aut Canonicatibus de per-

Conſtitutiones ſuper eadem re editæ.

*Forſan * contagione.*

Excommunicationis ſententia lata in omnes, qui impedimentum latens, aut patens liberę electioni prębent.

perſonis idoneis,undecumque extiterint oriundæ, & aliàs liberæ per electionem, aut poſtulationem Canonicam valeat provideri, excommunicationis ſententiam, quam in ipſos proferimus ipſo facto incurrant, à qua niſi per nos, aut noſtros Succeſſores nullatenus abſolvantur,& ſi opus fuerit ſecundum exceſſus enormitatem graviùs,tàm Clericos, & regulares ac laicos puniemus, & per eos, ad quos ſpectabit puniri mandamus.

C A P. XXIV.

In creatione, & electione Canonicorum nullus Canonicus vocem ſuam alibi, quam in Capitulo dare præſumat.

ET quia in creatione, & electione Canonicorum, potiſſimè in noſtra majori Eccleſia Beneventana vidimus, quamplures diſſēſiones exortas, & ſcandala propter impreſſionem laicorum, & ipſorum Canonicorum inordinatas voluntates.

Ideò ut omnis majoris tollatur materia ſcandali in futurum, ſtatuimus, ut dum caſus creationis, & electionis ad locum vacantem evenerit, nullus Canonicorum vocem ſuam alibi,quàm in Capitulo dare præſumat, ſed omnibus in unum congregatis in Capitulo, aut loco ad id ſolito, & more, pro ut Spiritus Sanctus dederit unicuique loqui, ita & electio,ac creatio de perſona idonea ſuo marte ſubſequatur,niſi ex ordinatione alicujus Eccleſiæ ſecundum prioritatem, & poſterioritatem receptorum, electio, creatio, aut nominatio fieri deberet, illam enim volumus illibatè ſervari.

Si quis autem præmiſſorum contradictor extiterit, & aliter attentare præſumpſerit ipſo facto auctoritate præſentis Concilii excommunicationem incurrat.

Præmiſſorum cōtradictor excommunicationem ipſo facto incurrit.

Si vero Canonicus, aut alterius cōditionis clericus extiterit, ingreſſu Eccleſiæ, & fructuum beneficiorum ſuorum per annum volumus eſſe ſuſpenſum, ipſoſque fructus dicti temporis fabricæ noſtræ majoris Eccleſię Beneventanæ, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum fabricis applicamus.

Canonico autem, aut Clerico alia pœna indicitur.

C A P. XXV.

Inhibetur laicis, ne Prelatos quovis modo impediant, quominus officii ſui debitum exequantur.

UT Prælatorum officium eo fructuoſiùs,quo liberiùs valeat exerceri,præſenti ſtatuto Laicis quibuſcūque duximus inhibendum, ne nos, aut Prælatos quoſcumque impedire, vel turbare præſumant, quominus in locis religioſis, aut regularibus, vel aliis eiſdem Prælatis, quovis modo ſubjectis,officii ſui debitum exequantur ipſis ad hoc per nos, & eoſdem Pręlatos Suffraganeos auctoritate præſentis Concilii competenti monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, ſi res exegerit compellendos.

Monaſteria quippe Monialium, etiam ſi ſint exempta,debent ſingulis annis per Ordinarios viſitari,niſi ſubjecta eſſent immediatè alteri,quam Domino Papæ, & Sedi Apoſtolicæ, quo caſu per illos viſitari debent,quibus ſubjecta immediatè exiſtunt.

Monaſteria Monialium ſingulis annis per Ordinarios viſitari debent, niſi fuerint immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecta.

Cum nonnulli temporale dominium obtinentes, ſeù ſæcularis Judiciariæ poteſtatis officium gerentes juriſdictionem Sanctæ Matris Eccleſiæ ſubvertere, vel minuere exquiſitis aſtutiis moliantur,ſicut, & ipſi probavimus, nos eorum malitias ultione canonica reprimentes Juris diſpoſitioni, non omnibus notæ inhærentes.

Statuimus nequis in foro Eccleſiaſtico litigantes, vel litigare volentes ſuper cauſis merè Eccleſiaſticis, ſivè, quæ ad forum Eccleſiæ de antiqua,& probata conſuetudine, & hactenus pacificè obſervata pertinere noſcuntur, ad deſiſtendum compellant per ipſorum,vel parentum,ac conſanguineorum, ſivè rerum eorum, vel perſonarum hujuſmodi captionem, vel modis aliis quibuſcumque. Si quis vero contra præſumpſerit excommunicationis ſententiæ præſentis auctoritate Concilii, noverit ſe ſubjacere, præter pœnas Canonis, quas damnabiliter incurrit ipſo facto.

Excommunicationis ſententia ipſo facto innodantur, qui litigantes, vel litigare volentes in foro Eccleſiaſtico ſuper cauſis merè Eccleſiaſticis ad deſiſtendū ſivè directè, ſivè indirectè compellunt.

CAP.

Digitized by Google

C A P. XXVI.

Solemnes Litaniæ, & Proceſſiones à jure, vel ab Ordinariis quomodolibet indictæ, quo pacto celebrandæ.

SOlemnes Letanias,prout hactenus ſolitum eſt,in noſtra majori,& aliis Cathedralibus,& locorum inſignium Eccleſiis celebrari præcipimus, & ſtatutis antiquis inhęrentes, ut ſinguli Canonici noſtræ, & aliarum Suffraganearum Eccleſiarum in eis ad præſens degentes,& qui in futurum morabuntur,& cęteri alii Præsbyteri curati in ipſis Civitatibus, & locis degentes, & in futurum nobis, & Eccleſiis pręfatis ſubjecti ſingulis diebus, quibus præfatæ ſolemnes Letaniæ, & Rogationes,ſivè Proceſſiones à Iure, vel à nobis, vel Suffraganeis quomodolibet indicentur, induti ſuperpelliciis, ſivè cottis, ad ſonum campanæ ipſarum Eccleſiarum, in eiſdem, vel alibi;ſi aliud fuerit ordinatum,convenire perſonalitèr teneantur, ituri ad locum ordinatum, & audituri, & celebraturi Letanias antedictas in locis patentibus, permanſuri honeſtè, ſui debiti officium perſolventes, & iudè non diſceſſuri, quouſque fuerit officium totum completum, & reverſum ad primum locum.

Contrarium verò facientes; prò quolibet pœnam trium tarenorum noſtræ, & Suffraganeorum Curiæ applicandorum,incurrerint, & incurrant ipſo facto.

Quia verò multoties Angelus Sathanæ in lucis Angelum ſe transformat, ne mentes fidelium ſimplicium prætextu liciti ad illicita, & nefaria retorqueantur, Sacri approbatione Concilii dudum conſtitutum eſt, ne quis Civitatis,Diœceſis,& Provinciæ Beneventanæ etiam habitator, quocunque colore, quæſito, vel cauſa aliquam novam Regulam, & Congregationem, obſervantiam ſive ſectam aliquatenus tenere,invenire,aut etiam obſervare præſumat,niſi illam, & illas per Sanctam Romanam Eccleſiam matrem omnium fidelium,& magiſtram expreſsè approbatas, & approbatam. Alioquin excommunicationis ſenteutiam ipſo facto incurrat, & nihilominus ad alias pœnas, etiam per Suffraganeos, procedatur juxta culpæ qualitatem.

Idque ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda.

C A P. XXVII.

Solitariam, vel eremiticam vitam ducentibus, ſub excommunicationis pœna, & perpetui carceris, pręcipitur, ut mandata, quę hic enumerantur, obſervent.

PEr Conſtitutiones quoque Domini Fratris Hugonis Prædeceſſoris noſtri immediati in Concilio Provinciali per ipſum celebrato,quia compertum fuerat quoſdam ſolitariam vitam ducentes, & in nemoribus habitantes, ubique Eccleſias, ſeù Oratoria habētes, in quibus aliqui ſolitariè, aliqui in ſocietate plurium ſuam ducebant vitam, & moram trahebant. Verùm, quia ipſos non invenit de fide Catholica ſuſpectos, aut de ſecta illa,quę Frarricellorum,vel de paupere vita dicitur, ſed nec nos poſt viſitantes invenimus, niſi paucos, quorum pœnitentiam vidit omnis populus, permiſit idem noſter Prædeceſſor, & nos permiſimus, & permittimus, ut in locis præfatis liberè poſſint remanere; & ſicut ſanctione per idem Concilium ordinatum eſt, & nos volumus, & talibus,ac ſingulis eorumdem ſolitariam, vel Eremiticam vitam in præfatis locis ducentibus, & habitanribus, ſub excommunicationis pœna, & perpetui carceris mandamus, & præcipimus,quatenus Conſtitutiones, & mandata tunc eis facta, & infraſcripta obſervent futuris temporibus, & cuſtodiant, & ipſi in ſuis locis dictorum ſtatutorum copiam recipiant tenoris ſubſequentis.

Citatur Conciliū Fratris Hugonis de Bruxeo Ord. Præd. toto poſſe requiſitum,& non repertum temporis forſan vetuſtate conſumptum, ; obiit anno 1365. rexit Eccleſiam hanc per bienniū completum.

In primis ſi quidem, ut dictæ perſonæ in præfatis locis habitantes, & vitam prædictam ducentes, duorum numerum non excedant, loca ipſorum, ſaltem per unum miliare, diſtent inter ſe,alias pro uno loco dumtaxat habeantur, & non poſſint, nec debeant numerum perſonarum præfatum excedere, licet infra præfatum ſpatium fuerint loca plura, & ſic per totam Diœceſim, & Provinciam obſervari mandamus.

Referuntur mandata ejuſmodi ſolitariis, & eremiticam vitam ducentibus facta.

Item, quod ſingulis menſibus dictæ perſonę coram Nobis, aut noſtro Vicario, & coram noſtris Suffraganeis, aut eorum Vicariis, ſicut habitaverint, ſe perſonalitèr habeant ſub pœnis prędictis præſentare, ita quòd de eorum præſentatione apud acta Curiæ noſtrę,vel Suffraganeorum,actus, & fides fiat in ſcriptis. Item

Ut nullum librũ aut ſcripturam retineant, niſi prius illos ordinariis, aut eorum Curiis publicè oſtenderint.

Item quòd nullus dictarum perſonarum librum aliquem, ſeu ſcripturam retinere audeat, niſi prius Nobis, aut Curiæ noſtrę, & Suffraganeorum noſtrorum in ſuis Diœceſibus illos manifeſtet publicè, & oſtendat.

Item quòd nullus de prędictis, euiquam adminiſtrare audeat, aut præſumat Eccleſiaſtica Sacramẽta, etiam de licentia, & mandato Rectoris Parochialis Eccleſię, in qua degunt: Sed nec ipſi audeant alicui confiteri, vel recipere Eccleſiaſtica Sacramenta ab aliquo, niſi à Rectore Parochialis Eccleſię, in cujus Parochia habitant, vel deputato ab eo, niſi ſuper his à nobis, vel Vicario noſtro, ſeu Suffraganeis, vel eorum Vicariis ſpecialem licentiam per litteras ſpeciales haberent.

Item quòd nulli talium ſub prędictis pœnis liceat recipere, aut receptare quamcumq; perſonam hoſpitem, & externam in loco, ſeu habitaculo ſuo venientes, niſi per unum diem naturalem dumtaxat, niſi à Nobis, aut noſtro Vicario, ſeù Suffraganeis, vel coram Vicariis in ſuis Diœceſibus de majori tempore licentiam haberent ſpecialem.

Injungitur ne perſonas ſuſpectas in ſuis locis recipiãt

Et ſi talis perſona ad eos declinans videretur ſuſpecta de aliqua ſecta, vel ritu, opinione, vel erroribus Fraticellorum, vel alias de fide permixtus eis, & cotum euiliber talem auctoritate propria capere, & captam Nobis, vel Diœceſano adducere, & pręſentare. Si tamen non poſſent capere de facto, tunc tenentur Nobis, aut Diœceſano indilatè notificare: & ſi propter locorum diſtantiam non poſſent, vel propter aliud periculum, tunc debent notificare Sacerdoti Parochiali Eccleſię, in cujus territorio fuerint; cui Rectori licitum eſt tales capere, & Diœceſano adducere, & pręſentare. vel eorum Curię, aut ſi non poſſent commodè facere, tunc notificent per litteras, vel per Nuntium ſpecialem, aliàs noſtro arbitrio, & Diœceſani veniant puniendi.

Item ut dictæ perſonæ ſint diſſimiles à ritu, erroribus, & aliis, Fraticellorum, hęreticorumque aliorum, portent, & deferant deſuper cappam manicatam, ſeù mantellos à latere ſiſos, aut veſtem aliam honeſtam, prout ſtatui, vel ordini magis conveniet, ac nobis, ſeu Suffraganeis viſum fuerit expedire. Sic tamen, ut in locis, ubi duo ſimul habitaverint ſit in ipſo habitu diſſimilitudo aliqualis in forma, veſtium, aut colore; ipſas autem veſtes, vel habitum ad arbitrium noſtrum, vel Diœceſanum teneantur gerere, dimittere, & mutare.

Ut nullo pacto miſſas celebrent, niſi prius apud Ordinarium, ubi degunt fidem fecerint de Sacerdotii ordine ſibi ſuſcepto.

Item quòd nullus ex eis prætendens ſe in ordine Sacerdotali infrà noſtram Diœceſim, vel Provinciam, ſub pœnis prædictis celebrare audeat, vel in ſacris ordinibus miniſtrare, niſi priùs fidem fecerit in noſtra Curia, vel in Curiis Suffraganeorum, in quorum Diœceſibus fuerint habitantes per legitima documenta de ordine prędicto legitimè ſuſcepto. Archipresbyteri autem, & Rectores Eccleſiarum, maximè in quorum Terris habitant, non permittant eos celebrare, aut ordinibus miniſtrare, niſi à nobis, vel Suffraganeis, ſeu Vicariis ſuper his litteras receperint teſtimoniales.

Ut locum ex loco non mutent, niſi de Ordinarii, aut ejus Vicarii licẽtia.

Item, ut omnis inſtabilitatis materia talibus perſonis auferatur, non liceat eis, poſtquàm in uno loco habitare ceperint, alibi ſe tranſferre, niſi cum licentia, & litteris noſtris, ſeù Suffraganeorum, vel Vicariorum ſpeciali petitis, & obtentis in teſtimonium præmiſſorum.

C A P. XXVIII.

Indicitur Curatis, & Eccleſiarum Rectoribus, ut diligenter explorent, an aliqui ex hujuſmodi Solitariis in ſua loca venerint, & ad Ordinarios, vel eorum Vicarios rem omnem deferant.

Item quòd ſinguli Archipresbyteri, Abbates, Rectores, Parochiales, & Curati ſollicitè, & diligenter explorent, & ſciant ac ſcire teneantur, ſi qui talium perſonarum in ſuis parochiis, ſivè terris venerint, vel veniant ad habitandum, ſivè morandum, & tam de ipſis perſonis, quàm de locis ubi tales morari contigerit ſtudeant nos, vel Vicarium, ſeù Diœceſanos quoslibet, vel eorum Vicarios, quàm citiùs poterunt informare, ut ſciri poſſit, ſi perſonæ hujuſmodi fuerint de erroribus aliquibus ſuſpectæ, vel notatæ, cum quandoque quamplures de ſecta Fraticellorum, & aliorum hæreticorum conſueverint latitare, & ſe in talibus locis ſemotis occultare.

Et his addimus nequis cujuſcunque dignitatis, præeminentiæ, conditio-

Suſpectis de ritu, & secta fraticellorum, & aliorum hæreticorum: imò etiam non ſuſpectis, nemo favorem dare, aut conſilium, aut auxilium, aut habitationem in ſuis Terris, vel ſilvis præſumat, niſi fuerint ab ordinariis approbati, & ab iis habitandi licentiã obtinuerint.

Idque ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrende.

tionis, ſtatuſve exiſtat præfatis perſonis ſic ſuſpectis de ritu, & ſecta præmiſſis, aut aliis quibuſcumque etiam, non ſuſpectis, dare favorem, conſilium, auxilium, ſuccurſum, vel habitationem in Terris ſuis, ſive ſilvis; vel aliàs audeat, ſeu præſumat, donec per nos, aut noſtros Suffraganeos in eorum Diœceſibus fuerint approbati, & eis conceſſa licentia habitandi. Alioquin contrarium facientes auctoritate præſentis Concilii excommunicationis ſententiam, quam ipſos, & ſingulos in his ſcriptis proferimus, ipſo facto incurrant, & ſi propter hoc non deſtiterint contra ipſos, velut ſuſpectos, & fautores Fraticellorũ, & hæreticorum, pro ut de Iure fuerit, vel aliàs videtur procedi præcipimus, volumus, & mandamus.

C A P. XXIX.

Quędam utiliter adjecta ad materiam Interdicti ſpectantia.

Celebrans in Eccleſia interdicta, quibus caſibus nõ eſt irregularis.

REdeuntes ad materiam interdicti quędam utilia noviter concepta, quia in facto quotidie poſſunt evenire adiicimus, tanquàm advertenda. Si enim propter diſcordia Patronorum Epiſcopus claudit oſtiũ Eccleſię, tollit idem reliquias, & præcipit in ea nullo modo ſacra miſteria celebrati, donec ad concordiam reducantur, celebrans in ea contra dictum præceptum, non eſſet irregularis. Et hoc verum, niſi prohibendo uterẽtur verbo interdicto, vel interdicimus, quod eſt nomen juris, & plus importat, quàm ubi proprietas ſonet. Et idem dicimus, ſi Eccleſia fuerit ſimoniacè conſecrata, vel ſi principalitèr fuerit pro quæſtu, non pro Divino cultu conſecrata, vel ſi Eccleſia fuerit conſtructa ſine licentia Diœceſani Epiſcopi, vel ſi ſine reliquiis, vel in loco deſerto, & nunquam habitato fuerit dedicata, licet enim in prædictis caſibus in tali Eccleſia de Iure, non debeat celebrari, tamen celebrans de facto non eſſet irregularis, quia jure non cavetur: tamen ſi Epiſcopus Diœceſanus propter aliquam cauſã de prędictis Eccleſiam interdiceret, tunc ut in alio caſu, celebrans eſſet irregularis.

C A P. XXX.

Differentia inter interdictum generale, & ſpeciale traditur.

CUm vero videtur ceſſatio Divinorũ, ſervata forma juris in aliqua Eccleſia Cathedrali, vel alia, licet quidam dicant celebrantem in ea, nõ eſſe irregularem, niſi eſſet indicta ceſſatio auctoritate legati, vel Epiſcopi, vel delegati, ſicut celebrãs in Terra, in qua ſunt organa ſuſpenſa ad tempus, tamen omiſſa illa differentia, dicendum cum aliis ſaniùs Iura concordando, quòd non irregularis, licet de tranſgreſſione veniat puniendus; celebrans tamen tempore ceſſationis generaliter indictæ in loco ab eo, qui poteſt, quia tunc officium interdicti obtinet, eſſet irregularis; nam inter hoc eſt differentia, generales enim ceſſationes, quia æquiparantur interdictis, omnes ſervare tenentur, etiam Religioſi exempti, aliàs pœnam juris incurrunt, de qua ſupra in titulo de ſententia excommunicationis §. *Item excommunicati ſunt Religioſi* ſpecialem vero, non ſervando, non incurrunt.

Differentia inter interdictum ſpeciale, & generale.

Si propter decimas, vel præparationes legatorum interdicantur Eccleſiæ erit interdictum ſpeciale.

Ex quibus dicimus, quòd ſi propter decimas, vel pręparationes Legatorum, vel ſimilia omnes Eccleſię Civitatis, vel Provincię interdicantur, cenſetur interdictum ſpeciale, non propriè generale, quia proinde eſt, ac ſi diceretur interdicimus hanc, & aliam Eccleſiam. Talis enim Univerſitas convertitur in ſpecialitates, & ſicut infertur, quòd ſervata forma *alma* non poſſent in talibus Eccleſiis celebrari Divina, ſicut nec in una ſpecialitèr interdicta, cum dicta decretalis loquatur de interdicto generali Civitatis, loci, &c. ut ſuperiùs tetigimus.

Baptizari autem, vel in fronte criſmari in Eccleſia ſpecialiter interdicta, licet poſſit, quia à quovis interdicto talia ſunt exempta, tamen niſi incommoditas aliud ſuaderet, honeſtiùs eſſet alibi prędicta expediri, ne aliqua nota poſſit adſcribi facienti.

Generale interdictum in loco prò pecuniario debito ferri non debet, ſpeciale verò in Eccleſia, vel alias poteſt ferri.

CAP. XXXI.

Quibus Caſibus violatur interdictum, & violator irregularitatem incurrit.

CUm tempore interdicti Divinorũ celebratio permittatur januis clauſis, ſubmiſſa voce, non pulſatis campanis, excommunicatis, & interdictis excluſis. Si quodlibet iſtorum per ſe ſervatum non fuerit, violatur interdictum, & incurrit irregularitatem illo in loco celebrans, vel agens in ordine ſuo, uno illorum dumtaxat non ſervato; quodlibet enim iſtorum per ſe prohibetur à jure, ſicut violat interdictum celebrans in Eccleſia Ianuis perforatis, vel feneſtris factis in cis, ita quòd exiſtentes extra poſſint audire, vel videre Corpus Chriſti. Unde ſi Clericus in loco interdicto alterum aliis celebrantibus, puta ſonaret Campanas, vel aperiret portas Eccleſię, vel adduceret excommunicatum, vel interdictum ad Officium, quia participaret crimini crimininoſo, irregularitatem incurreret, ſecus ſi faceret alterum prædictorum, quando non celebrantur Divina, irregularitas enim requirit actum perfectum. Irregularis etiam eſt, non ſervans interdictum ſcienter, licet non publicatum per denuntiationem, niſi aliàs occultũ eſſet, licet ſatis fuiſſet expediens proviſio Iuris, Clericos non teneri ad obſervantiam interdictorum prolatorum à jure, niſi primò fieret ipſorum declaratio. Laici de Populo interdicto in die Paraſcevæ poſſunt accedere ad Crucem, & orare, cum nullum Divinum officium celebretur. Verumtamen officium, quod ea die fit proptèr Crucem, fieri non poteſt, niſi ſicut alia, cum moderatione Iuris. Unde Clericus contrafaciens eſſet irregularis.

Quibus caſibus violatur interdictum.

Interdictum juris notificati debet Clericis ut obſervent.

Facientes autem officium pro Baptiſmo pro Sabbato Sancto, vel pro confectione Chriſmatis in die Cœnæ Domini, vel pro anniverſario defuncti, ſivè ſint Clerici interdicti, ſivè non interdicti, irregularitatem incurrunt, niſi ſervetur moderatio Iuris, quia propriè prædicta ſunt Divina officia alicui ordini deputata. Et idem per omnia de benedictione Calicis, vel Paramentorum, vel Corporalium, & ſimilium, & de benedictione Candelarum in die Purificationis Beatæ Mariæ, & Palmarum, ac Olivarum in feſto, cum tales Benedictiones ab Epiſcopo, vel Sacerdote fiant, & idem de conſecratione Eccleſiarum, & Altarium manentium, vel Viatorum.

Epiſcopus autem benedictionem ſolemnem in loco interdicto facere non debet, & ſi proptèr delictum populi latum eſt interdictum, etiam à ſimplici benedictione debent Epiſcopi, & Superiores abſtinere.

CAP. XXXII.

Quænam poſſunt fieri tempore interdicti, quę vero non.

TEmpore etiã interdicti poteſt fieri officium commendationis animarum, quaſi annexum ad officium abſolutionis, quę in pœnitentia fit, & pœnitentia permittitur, legi etiam reſidentibus ad menſam poteſt interdictus, & in loco interdicto poteſt predicari Verbum Dei, & Campanę propter hoc pulſari.

Quæ poſſunt fieri tempore interdicti.

Pro miſſa autem, vel pro horis canonicis campanæ, quę eſſent extra Eccleſiam pulſari non debent tempore Interdicti, quia aliàs fraus fieret, ſed nec debent pulſari pro horis notificandis, puta Tertia, Nona ut ſupra à Clericis, Laici vero ſuas Campanas poſſent; pro oſtenſione autem Reliquiarum, vel in Adventu alicujus magnæ Perſonæ, vel Prelati licitum eſt Clericis, vel pro cauſa ſimili ſonare campanas; parvas autem campanellas pro Divinis Officiis celebrandis, ut faciunt ſæpè Religioſi mendicantes, non licet; alia autem ſigna puta tabulę, vel baculi liceret facere. Pro *Ave Maria* vero de mane, & de ſero, ut habet laudabilis conſuetudo primitùs adinventa à recolendæ memorię Ioanne Papa XXII. poſſunt pulſari, & intelligendum eſt in hac materia, quòd ea, quæ ſunt permiſſa tempore interdicti, ſcilicet Baptiſmus, & alia ſupra poſita ſimilia poſſunt fieri, & debent, quodlibet cum officio ordinaro.

Quando pulſari poſſunt tempore interdicti campanæ.

Campanarum pulſatio de mane, & de ſero à Joanne XXII. adinventa fuit.

Damnatis ad mortem tempore Interdicti Euchariſtia dari poteſt, & quibuſcumque morti proximis, excepto Presbytero Miſſam celebrante, qui ſemper in Miſſa ſumere debet Corpus Chriſti, aliis autem ſanis dari

Corpus Chriſti quibus poſſit miniſtrari in generali interdicto.

ri non debet, quòd eſt contra Religioſos dantes ſuis Religioſis: & ſic judicandum de mulieribus prægnantibus, quę malè poſſunt dici decedentes, licet partui appropinquantes. Ideò niſi aliud immineat, eſt tempore Interdicti abſtinendum; & idem de iis, qui intrant mare, vel bellum campeſtre.

Interdicti, quorum culpa latum eſt, quamdiù durat, non gaudent indulgentiis, & idem ſi ſint nominatim interdicti, alii ſic.

Nec ordinationes fieri poſſunt.

Et advertant Prelati, quòd tempore interdicti non poſſunt ordinari, ſivè ſint Clerici, ſive Laici, id enim eſſet percipere Sacramenta, à quorum perceptione ſunt remoti, niſi in caſibus ſuperiùs expreſſis; nec in loco interdicto poſſunt ordines conferri aliquibus, ſive Clericis, aut Laicis, quia ibi prohibentur Eccleſiaſtica Sacramenta, exceptis quibuſdam caſibus, de quibus iſte non eſt.

Et ſi quidem loci populus eſt interdictus, cum propter hoc Clerus, non intelligatur interdictus, Clerici illius loci, extra locum interdictum ad Epiſcopum, qui ipſos de jure valeat ordinare, vel de ipſius licentia ab alio ad ſuperiores ordines poterunt promoveri.

Si vero locus tantum ſit interdictus, tunc laici, qui quomodolibet, non fuerint culpabiles delicti, proptèr quod latum eſt interdictum, extra locum interdictum, etiam per Epiſcopum loci poterunt ordinari, vel per alium de ejus licentia, niſi proptèr delictum Univerſitatis latum eſſet Interdictum in loco, tunc enim omnes cenſentur interdicti.

C A P. XXXIII.

Quando Epiſcopus irregularitatem incurrit.

Caveant etiã, quòd Epiſcopus ſuſpenſus, vel interdictus à Pontificalibus, ſi exercet officium Sacerdotis, etiam cum Pontificalibus, non eſt irregularis. Sed ſi exercet aliquid, quod per ſe ſpectat ad officium Epiſcopi reſpectu conſecrationis Epiſcopalis, ſivè cum Miſſa, ut conſecrare, vel ordinare, quòd debet fieri, cum Miſſa, vel ſine Miſſa, ut confirmare pueros in fronte, vel primam tonſuram conferre, tunc eſſet irregularis.

Quibus caſibus Epiſcopus irregularitatē incurrit.

Tale enim interdictum ſuſpendit Epiſcopum à collatione Sacramentorum, ſicut à celebratione Divinorum, & in collatione talium, ſive exercitio Epiſcopus, utitur orationibus, & benedictionibus ſibi ratione Epiſcopalis conſecrationis competentibus, & hoc eſt ſatis daro, quòd talia, vel ſimilia non ſint Miſſa, vel aliqua de ſeptem horis canonicis.

Extrema unctio incunctanter tempore interdicti, prohibita eſt, etiam Clericis, Religioſis, maribus, & fœminis de loco interdicto, etiam non interdictis, licet interdictum ſervaverint; licet multi potiſſimè Religioſi hoc non ſervent, & malè.

Extrema unctio tempore interdicti eſt prohibita.

Et licet, ut prædiximus relaxetur à jure celebratio Divinorum in præmiſſis quatuor Feſtivitatibus, tamen Corpus Chriſti, & extrema unctio, non relaxantur, proptèr hoc, & jure ſtant inconcuſſæ, ſicut in aliis diebus, cum hoc jus non dicat; ſicut de celebratione Miſſę, & Divinorum permittit.

Alia autem Miſſa, præterquam de feſto in dictis feſtivitatibus poſſet celebrari. Poteſt autem in dictis feſtivitatibus aqua benedici ſolemnitèr, & aſperſio fieri, panis, & fructus benedici, & laicis etiam interdictis miniſtrari: prædicta enim de ſe non prohibentur, ſed ipſorum benedictio, quę eſt officium Divinum, quòd generalitèr in dictis feſtivitatibus permittitur.

Quæ benedictiones fieri poſſunt.

C A P. XXXIV.

Quæ tempore interdicti, & poſt relaxationem ipſius circa ſepulturam mortuorum ſervari debeant.

An autem in dictis feſtivitatibus poſſint mortui ſepeliri, quidam Doctores dixerunt, quòd nõ, alii credunt quòd ſic, quia ea ratione, qua poteſt Divinum officium ſolemnitèr celebrari, ea ratione, & ſepultura Eccleſiaſtica miniſtrari, cum in hac materia ſumamus Eccleſiaſticam ſepulturam pro officio ſepulturę, tunc accedat ad Divinum officium, ad quod viventes admittuntur, multo fortiùs ratione humanitatis morientes.

An mortui poſſint tempore interdicti ſepeliri eſt in dubium.

Nuptię etiam in dicto feſto Aſcenſionis benedici poſſent, aliis non, quia

ſunt infra tempora prohibita.

Quando locus deputatus ad ſepulchrum dicatur cimiterium.

Et quia non ſufficit, quòd locus ſit ad ſepulchrum deputatus, niſi auctoritate Epiſcopi fuerit deputatus, & benedictus, & tunc debet, & non antè cimiterium appellari.

Dicimus, quòd ſi tempore interdicti extra Eccleſiam, & cimiterio, ſine Divino officio ſepeliatur defunctus, ſive fuerit interdictus, ſive non, non violatur interdictum, quia ſola prohibitio ad Eccleſiam, & cimiterium protenditur, cum quorumcunque corpora exhumata remanere non debeant.

Si vero cum officio Divino ſepeliatur, vel locus, in quo ſepelitur eſt interdictus, Clerici hoc facientes violant Interdictum, & efficiuntur irregulares.

Laici etiam non interdicti in cimiterio ſito in loco interdicto, cum Clericorum officio ſub ſilentio, & ceſſantibus omnibus ſolemnitatibus aliis, ſepeliri non poſſunt, cùm ex gratia dumtaxat hoc Clericis concedatur.

Relaxato interdicto quæ defunctorum corpora in Eccleſia, & cameterio ſepeliri poſſunt.

Defuncti quoque tempore interdicti, & propterea extra Eccleſiam, vel cimiterium ſepulti, relaxato interdicto ſi in eis tempore mortis apparuerint ſigna contritionis, & pœnitentię poterunt in Eccleſia, vel cimiterio ſepeliri. Si verò defunctus interdictus, vel non interdictus tempore interdicti, fuerit ſepultus in cimiterio, dummodo fuerit pœnitens, relaxato interdicto non exhumabitur, ſed ibi remanebit, quia res venit ad caſum, in quo id fieri potuit.

Clericis quidem ab interdictis pœnitentibus, vel non pœnitentibus ſecundum quoſdam, licitum eſt poſt pœnitentiam mortuaria recipere relicta in morte, & ea, quæ darentur cum funere in cimiterio ſepulto relaxato interdicto, & pro eis eſt orandum. Sed ante pœnitentiam ſuſceptã, quia pro eis non eſt orandum, nec mortuaria recipienda, nec funeralia, quæ darentur cum funere in cimiterio ſepulto, de facto tempore interdicti, quia tunc recipientes participarent delicto; aliæ vero oblationes ab interdictis pœnitentibus, etiam in loco interdicto recipi poſſunt.

Omnes vero cooperãtes in ſepultura cimiterii defuncti, nominatim interdicti, vel alicujus ſepulti tempore interdicti, caſu non expreſſo in jure, puta aperientes ſepulchrum, vel fabricantes, vel fodientes terram, ponentes in ſepulchro, vel fovea, portantes Crucem, & Cereos, vel portantes Funus, vel aſſociantes cauſa honoris, vel amicitiæ, vel Clerici Divinum officium facientes, vel non prohibentes, cum poſſunt, procul dubio, ſi cum Divino officio ſepultus eſt: Quia hoc caſu omnes ſunt participes criminis, ſivè cooperantes, excommunicationis pœna à jure ligantur. Si verò, ſine officio Divino, licet tutiùs ſit dicere, etiam omnes tales fore ligatos, tamen quidam aſſerunt illa pœna non ligari, ſed alia pœna arbitraria, etiam per Judicem Eccleſiaſticum puniri poterunt, quia videntur contemnere generalem juris prohibitionem. Si ſuper funus Clerici dicant officium tempore interdicti, & poſtea deponentes funus in loco ſecreto, non ponunt in humo, vel in alio ſepulchro, dicimus, quòd ſunt excommunicati, licet actus non ſit perfectus tradendo humi, vel ſepulchro, quia ſic poſſet fieri cautela ſuper durante interdicto, ſaltem de nobilibus, & ſolemnibus perſonis, & ſic jus delubrio factum: quidam autem voluerunt tenere, quòd non niſi actus totalitèr perficiatur, quòd nos non concedimus, præſumentes per rationem prædictam.

Clerici divinum officium facientes in ſepultura mortuorum tempore interdicti excommunicatione ligantur.

TITVLVS XVII.

De Feſtivitatibus, Iejuniis, Notitia Lunæ, & Biſſexti, & Adventus.

CAP. I.

De Feſtivitatibus

Glorioſus Deus in Sanctis ſuis, & in majeſtate mirabilis, ideoque circumſpecta Sedis Apoſtolicæ prudentia, actibus intenta ſalubribus, libentèr, & ſolemniter exequens, quæ ſunt Dei feſtivitatum ſolemniorum, atque Sanctorum introduxit, niſi Sancta Eccleſia Cattholica fieri celebrationem ad Divini honorem nominis, & gloriam exaltationem fidei Catholicæ, ſalutemque fidelium, ritèque pro-

Diebus Dominicis curati omnes in miſſa publicè populo feſta colenda, & Jejunia obſervanda nuntiare debent.

providit: Ideoque ſalubritèr in Provinciali dudum Concilio celebrato ſub pœna unius Auguſtalis omnibus Curatis præceptum eſt, ut diebus Dominicis in Miſſa publicè Populo feſta colenda, & jejunia obſervanda debeant nuntiare.

Recenſentur feſta colenda.

Feſta verò colenda ſunt hæc videlicet, dies Natalis Domini, Sancti Stephani, Sancti Joannis Evangeliſtæ, Innocentum, Sancti Silveſtri, Circumciſionis Domini, Epiphaniæ, Sancti Antonii Abbatis, Converſionis Sancti Pauli, Sancti Blaſii Epiſcopi, & Martyris, Sancti Barbati Epiſcopi Benevantani Confeſſoris, Sancti Januarii Epiſcopi Beneventani, & Martyris, Cathedra Sancti Petri, feſta omnium Apoſtolorum, & omnium Evangeliſtarum, quatuor feſta Beatæ Mariæ Virginis, ſcilicet Purificatio, Annuntiatio, Aſſumptio, & Nativitas, Sancti Benedicti, dies Jovis Cœnæ Domini, dies Veneris Sanctæ Paſſionis Domini, feſtum Reſurrectionis Domini, cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Inventionis Sanctæ Crucis, feſtum Ioannis ante portam latinam, feſtum Aſcenſionis Domini, feſtum Pentecoſtes, cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Corporis Chriſti, Nativitas Sancti Joannis Baptiſtæ, Sanctæ Mariæ Magdalenæ, Vincula Sancti Petri, Transfiguratio Domini, ſivè Sancti Salvatoris, feſtum Nivis, Sancti Laurentii, Decollatio Sancti Joannis Baptiſtæ, Exaltatio Sanctæ Crucis, Dedicatio Sancti Michaelis, feſtum Omnium Sanctorum, Sancti Martini, Sanctæ Catherinæ virginis, feſtum Conceptionis Dominę Noſtræ, feſtū cujuslibet Sancti, & Sanctæ Patroni, ſeu Patronæ, cujuslibet Eccleſiæ Parochialis in Parochia illa, ſi, & prout eſt alias ibi, & fieri conſuetum.

CAP. II.

Enumerantur alia feſta, quæ in hac Civitate Diœceſi, & Provincia conſueverunt ex devotione coli.

Item alia feſta, quæ infra Civitatem, Diœceſim, & Provinciam Beneventanam conſueverunt ab antiquo ex devotione coli, & per populum obſervari, & potiſſimè feſtum tranſlationis Beati Bartholomæi de Indiis in Liparim, quòd celebratur de menſe Iunii, & feſtum tranſlationis de Lipari Beneventum, quòd celebratur de menſe Octobris. Dicta feſta colenda abſque mercatis, & alio ſervili opere, cum devotione, & reverentia præcipimus obſervari, ſub excommunicationis pœna. In aliis verò feſtis nullus Curatus præcipiat abſtinere, niſi pro ut eſt, & fuit hactenus conſuetum.

Excommunicationis ſententia in eos lata, qui tenent Apothecas apertas ad vendendum quæcumque mercimonia, vel publicè laborant in arte ſua diebus Dominicis, & quibuſdā feſtivitatibus ſolemnibus.

Enumerãtur ejuſmodi feſtivitates.

Hæc tamen ſententia non comprehendit, vendentes comeſtibilia, aut potabilia, vel medicinalia.

Per Conſtitutiones quoque antiquas Beneventanæ Eccleſiæ excommunicati ſunt omnes, & ſinguli tenentes apothecas apertas ad vendendum quæcumque mercimonia, vel publicè laborantes in arte ſua diebus Dominicis, ſeu ſolemnibus Feſtivitatibus, Nativitatis, Epiphaniæ, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Dominicæ, in die Veneris Sancto, Euchariſtiæ, Pentecoſtes: In quatuor Feſtivitatibus Beatæ Mariæ Virginis, & Beati Ioannis Baptiſtæ, & ſolemnitatibus Apoſtolorum; comeſtibilia, aut potabilia, vel medicinalia, ſine metu excommunicationis, vendi poſſunt dictis diebus.

Excommunicatio in eos, qui in Nativitate, & reſurrectione Dominī de die, vel de nocte ad azardum ludunt.

Statutum fuit etiam ſub excommunicationis pœna, nequis Nativitatis, Reſurrectionis Domini de die, vel de nocte, ob reverentiam tantarum Feſtivitatum ad azardum ludere audeat, vel præſumat.

CAP. III.

De feſto commemorationis animarum defunctorum.

Feſtum commemorationis animarum defunctorum generalitèr celebratur in craſtinum omnium Sanctorum, & in quibuſdam partibus in craſtinum Beati Hilarii, & etiam de conſuetudine ſpeciali, quorumdam locorum in craſtinum octavarum Paſchæ, & octavarum Pentecoſtes. Et ſi ubique fieret laudabile, & Sanctum ſatis eſſet, quoniam *ſalubris eſt oratio pro defunctis, ut à peccatis ſolvantur*, & ad hoc quilibet tenetur, & animari debet, tum quia omnia, quæ poſſidemus defunctorum fuerunt, tum quia ſperamus pro nobis orationes fieri, omnes enim morimur, tum quia mortui, etiam pro orantibus orant, & pro non orantibus impre-

precantur, tamquam malè contenti potiſſimè, qui hæredes, & ſucceſſores divites reliquerunt, propter quod ad preces defunctorum, Deus quandoque multas tribulationes mittit ad multos, & nos plures caſus habuimus à multis, etiam palàm revelatos. Et ſi in prædictis diebus commemorationis defunctorum, feſtum aliquod duplex caderet, transfertur ipſa commemoratio in diem ſequentem: Feſta hęc commemorationis Defunctorum celebrantur uſque poſt Miſſas, & ex tunc laborari poterit ſine offenſa, ſed propter hujuſmodi officium Defunctorum, non debet omitti dictis diebus officium regulare.

CAP. IV.

Quęnam opera in Feſtis prohibentur, & quę non.

De initio feſtorũ, & fine, quo pacto computetur.

Est autem notandum pro inſtructione, quòd licet feſtorum initium, & finis celebretur juxta eorum qualitatem, & Regionum conſuetudines, & prout magnitudo ipſorum requirit, tamen à Veſpera in Veſperam, quantum ad rectam feriationem computatur. Ut ſic illo durante ſpatio, ſit abſtinendum ab omni eo, quod de ſe peccatum eſt, quia magis peccatur in feſtis, quàm aliis diebus.

Non prohibetur autem quis facere opera, quæ pertinent ad providentiam neceſſariorum, tam ſibi, quàm proximis, ſicut ſervando perſonam, vel res, ſeu quodcunque damnum vitando; immo etiam ſi jacentibus ſegetibus in agro, vel fœnis in pratis immineret tempeſtas poſſunt inde removeri: ſed nec peccant carnifices, aut pincernæ, qui præparant victualia, ut ſequenti die vendant, ſi priùs non poterant commodè præparare, aut præparanda ſervare.

Barberii vero, & Minutores, etiam Ferratores equorum, ſi in feſtis hoc faciant, principalitèr ptoptèr neceſſitatem eorum, quibus ſerviunt, poſſunt excuſari, aliàs non, & ſimilitèr illi, qui eos requirunt de talibus, propter neceſſitatem excuſantur, alitèr non.

In molẽdinis quę ad ventum, vel aquam ſunt Molendinarii ſervent cõſuetudinem regionis.

Molendinarii vero in Molendinis, quæ ad ventum, vel aquam ſunt, etiã abſque magna opera hominis exercentur, ſervetur conſuetudo regionis non prohibita à Prẹlatis, ſicut eſt in hac noſtra Civitate Beneventana, ubi eſt pœna pecuniaria, quam noſtro tempore, quo Rector ejuſdem fuimus, levari vidimus, & componi in Curia temporali, licet in noſtra ſpirituali Curia pœnitentia perſonalis imponeretur. Molendina vero, quæ ſunt cum Jumentis ceſſare debent.

At molendina, quæ ſunt cum jumentis ceſſare debent.

De euntibus ad mercata in feſtis.

Euntes autem ad mercata in feſtis, ſi pro neceſſitate, non peccant mortaliter, ſi conſuetudine, vel lucrandi cauſa, ſubtrahendo ſe maximè à Divinis, vel ſi mercata ſint prohibita à Prælatis, mortalitèr peccant; mercata enim, quæ ſiunt de victualibus, & quadam neceſſitate ad diem aliquẽ, non ſunt illicita, dummodo euntes, propter hoc, non ſe ſubtrahant à Divinis.

Dominicis diebus, aut aliis majoribus feſtivitatibus arare pro eleemoſina, vel alia opera pauperum facere, non eſt licitum.

In minoribus autem feſtis, ſicut ante, & infra octavam Paſchæ, & ſimilibus, ſi paupertas illorum hoc exigat, aut non fiat ſpe remunerationis, vel propter carnalem affectionem, poſſunt fieri ſecundum conſuetudinem Regionis, dummodò non ſe ſubtrahant à Divinis.

Circa ædificationem Eccleſiarum, & hujuſmodi præcipuè ad opus miniſtrorum pauperum, qui non habent redditus ſibi ſuppetentes, licet in feſtis intendere, dummodo hoc non ſit, uſque ad ultimam fatigationem, vel non dimittantur Divina. Poſt celebrationem vero Divinorum, modica opera poſſent exerceri, ut purgare modicum in Uinea, quę reſtaſſent per incuriam, aut modicam fracturam reparare: Scriptores autem vacare debent.

Vecturas autem bladorum à debentibus Dominis, facere non licet, niſi alia neceſſitas compelleret.

Vecturarias autem mercium, aut alimentorum, aut perſonarum ad loca remota, cum aliud non poſſunt ſine gravi incommodo excuſanrur, & ſimile de Viatoribus, & Curſoribus.

CAP.

CAP. V.

De Ieiuniis obſervandis.

JEjunia obſervanda ſunt, hæc ſcilicet, tempore Quadrageſimali, & jejunia quatuor temporum, & vigilia Natalis Domini, & Aſſumptionis Beatæ Mariæ, & omnium Apoſtolorum, exceptis vigilia Sancti Joannis Evangeliſtæ, ob reverentiam octavarum Natalis Domini, & Apoſtolorum Philippi, & Jacobi, ob reverentiam ſolemnitatis Paſchalis, & Sancti Barnabæ, qui non fuit de numero duodecim Apoſtolorum, & in vigilia Aſcenſionis Domini, & Pentecoſtes, & Sancti Ioannis Baptiſtæ, & Sancti Laurentii, & omnium Sanctorum.

Quæ jejunia ab omnibus, qui erunt ætatis ſufficientis ad jejunandum præcipimus obſervari; niſi fortè ex cauſa debilitatis, infirmitatis, peregrinationis, vel alterius laboris neceſſarii, de conſilio tamen Sacerdotum ſuorum prandere oporteat neceſſitate urgente.

Honeſtum autem eſſet, & pium, ut Clerici in ſacris ordinibus conſtituti, & maximè Prælati, & Sacerdotes in diebus Adventus Domini, & in diebus lunæ, & martis antè cineres, & in diebus lunę, & martis ante feſtum Aſcenſionis Domini jejunarent, aut ſaltem à carnibus abſtinerent. Et idem dicimus de Vigiliis Purificationis, & Nativitatis Beatæ Mariæ, etiam ſi à toto Populo obſervaretur.

CAP. VI.

De jejuniis quatuor temporum.

JEjunia quatuor temporum, quater in anno obſervantur, ſcilicèt in die mercurii poſt feſtum Sanctæ Luciæ, cum diebus veneris, & ſabbati ſequentibus. Item die mercurii poſt cineres, ſeu primum diem Quadrageſimę, cum diebus veneris, & Sabbati ſequentibus. In die mercurii poſt Pentecoſten, cum diebus Veneris, & Sabbati ſequentibus. In die mercurii poſt feſtū Exaltationis Sanctę Crucis, cum diebus veneris, & ſabbati ſequentibus. Unde verſus:

Dat Crux, Lucia, Cineres, cariſmata Dia.
Ut ſit in Angaria quarta ſequens feria.

Diebus etiam lunæ, martis, & mercurii ante feſtum Aſcenſionis Domini eſſet generalitèr ab eſu carnium abſtinendum, & in die mercurii jejunandum eſt, ut prædiximus. Nos vero pluries indiximus hæc, ſed paucos invenimus, qui facerent benè, quorum Deus venter, eſt & gloria eorum erit in confuſione.

Uxores propter prohibitionem Virorum jejunia dimittere non debent, niſi propter ſcandalum vitandum, & tunc Sacerdos diſpenſare poſſet.

Curſores Dominorum excuſantur à jejunio, niſi quando ſunt in quiete.

Servitores Prælatorum, aut Nobilium, ſi præbibant modicum, vel ex cauſa præveniant horam comedendi non peccant, cum quaſi propter continuationem temporis totum poſſit reputari, quaſi una menſa. Sicut non peccant prægustantes cibaria Dominorum ad cautelam veneni, nec qui ſurgunt de menſa, ut portent vinum, vel encenia, & hoc idem de Lectoribus in menſa, & hoc dummodo cum licentia Prælati; ubicumque cauſa lis eſt neceſſitas, jejunia redimi, vel commutari poſſunt.

Poſſet etiam ſtatui, ut in jejuniis bis parum comederetur propter ſcandalum, & caritatem ſervandam, nec propter hoc jejunia indicta per Eccleſiam ſolvuntur.

Jejunia vero voluntaria, ad quæ voto, vel propoſito aliqui ſe adſtringūt, vel quę in pœnitentia à Sacerdotibus imponuntur, poſſunt commutari, & redimi pecunia, etiam ſi nulla cauſa ſubſit, dummodo utilior ſit compenſatio, prout in materia voti ſupra poſuimus.

Si Nativitas Domini ſexta feria venerit, poſſunt comedi carnes, niſi per illos, qui voto, vel Religione ad jejunandum ſunt adſtricti.

Tranſeuntes etiam ſe ad alienas regiones, moribus, & conſuetudinibus illorum ſe debent conformare, niſi alias voto, vel abſtinentia regulari ad abſtinendum, vel alia ſint adſtricti.

CAP.

Digitized by Google

CAP. VII.

De notitia Adventus, Septuageſimæ, & Paſchæ.

NOtitiam Adventus Domini ſic habebis, licet, ex rubricis Breviarii, ad quas pauci accedunt, quia non habent, ſatis conſtet. Reſpice feſtum Sancti Andreæ, & Dominicam illi feſto proximiorem, in qua, ſivè præcedat, ſivè ſequatur ipſum feſtum, incipiet Adventus Domini. Si verò dictum feſtum ſit in Dominica, in eadem Dominica Adventus Domini celebratur.

De notitia Septuageſimæ, & Paſchæ ſic tenebis, quòd ubicumque inveneris lunam decimam poſt medium menſem Januarii, in Dominca proxima Septuageſima celebrabitur.

Et ſi luna decima inveniatur in Dominica tunc ſequenti, & tunc Dominica xx. erit: & tunc *Alleluja*, & *Te Deum laudamus*, & *Gloria in excelſis Deo*, & *Ite Miſſa eſt*, niſi in diebus feſtivis, & matrimonia ceſſant.

In Dominica vero, quæ poſt Septuageſimam per novem ſeptimanas tantum poſt feſtum Paſchæ celebratur.

Dies vero jovis Corporis Chriſti in Septimana ſecunda poſt Pentecoſten celebratur.

CAP. VIII.

De notitia Biſſexti.

DE Biſſexto ſic tenebis, quod eſt de quatuor in quatuor annis; nam cum dies naturalis conſtet ex viginti quatuor horis, & annus conſtet ex trecentis ſexaginta quinque diebus, & ſex horis, iſtæ ſex horæ per quatuor annos collectæ faciũt unam diem, quæ dies collocatur in unoquoque anno quarto, & annus ille vocatur Biſſextilis, & dicitur Biſſextus, eo quod illa dies ſic collecta bis ſedet, collocatur, & computatur in ſexto Kalendas Martii, ſcilicet in feſto Beati Matthię Apoſtoli. Illa enim dies, & ſequens dies cenſentur eſſe ſolum unius diei, & ſub una littera alphabeti in Kalendario includuntur, ſcilicet ſub illa littera, in qua ſignatur dictum feſtum, & utraq; dies pronuntiatur ſexto Kalendas Martii. Luna tamen in ſuo curſu procedit & in prima die illarum dierum ſit jejunium, in ultima vero die feſtum Apoſtoli celebratur.

Igitur ſi vis ſcire, quando eſt annus Biſſextilis ſume annos Domini, & computando divide omnes per quatuor, & ſi ultima * *computando* ſit de uno, ſumus in primo anno poſt annum Biſſextilem; Si de duobus, ſumus in ſecundo; Si de tribus, ſumus in tertio; Si autem nil remanet, ſed eſt ultima computatio de quatuor, ſumus in anno Biſſextili; & incipit in feſto Circumciſionis, quia tunc incipit annus, licet ſubſequentèr cadat Biſſextus in feſto Beati Mathiæ, & anni Domini in feſto Annũtiationis.

Forſan * *computatio.*

CAP. IX.

De notitia curſus Cycli Lunæ.

DE curſu cycli lunæ ſciendum eſt, quòd cyclus Lunæ currat per numerum incluſivè à i. uſque ad xix. & currit annuatim per totum annum per aliquem annum de dictis xix. ſicut potes videre in Kalendario, & in illo numero, qui eſt ante litteram Alphabeti, & quando curſus eſt completus per totum annum ſupradictum de xix. ad principium, ſcilicet ad i. iterùm redeundum, & ideò dicitur cyclus, ideſt circulus, quia ad modum circuli redit ad ſe ipſum.

Igitur ſi vis ſcire, in quo nunc de dictis currit annuatim cyclus Lunæ. Sume annos Incarnationis Domini, & adde illis plus unum annum, & cõputando divide omnes annos iſtos per xix., ſi ultima computatio remanet in xix., cyclus Lunæ curret illo anno in numero xix. Si vero remanet in numero minori, curret in conſimili modo cyclus Lunæ illo anno.

Sciens, quod anni Domini M. CCCLXXIIII. ſunt diviſi per xix. & ideo ſufficit illos annos ſolum, qui ſuperſunt plus uno addito dividere, ut prędixi, & ſic rectè diviſis reſtat numerus vii. qui eſt hoc anno cycli Lunæ.

Ita etiam, quòd in feſto Circumciſionis Domini, ubi mutatur numerus lunaris incipias, quo ad hoc computare numerum annorum Domini; qui erit in feſto Annuntiationis proximè tunc ſequenti. Et

Et quando ſcies, per quem numerum currit cyclus Lunæ, reſpice de illo numero, quam litteram alphabeti habet coram ſe in Kalendario, & illa die erit prima Luna, & in ſequenti die erit ſecunda Luna, in tertio tertia Luna, & ſic de aliis, quouſque ad lunationem aliam menſis alterius ſit deventum.

Et nota, quòd numerus lunaris, & littera Dominicalis mutatur annuatim in feſto Annuntiationis Beatæ Mariæ, & in quibuſdam regionibus in feſto Natalis Domini, & hoc ſervat Curia Romana.

In anno tamen Biſſextili, non obſtante mutatione litteræ Dominicalis facta in feſto Circumciſionis, mutatur iterum ipſa littera Dominicalis in feſto Beati Mathiæ, quia in illo feſto, quando eſt biſſextus, duo dies in una littera includuntur.

Nota etiam, quòd immutatio numeri lunaris fit ſubſequendo, ut ſi hoc anno currit cyclus Lunæ per numerum VII., anno ſequenti curret per numerum VIII.

Mutatio verò litteræ Dominicalis fit retrocedendo, ut ſi hoc anno currit Dominica per A. anno ſequenti curret per G. & non per B. & ſic de aliis.

Et quia de numero, & cognitione cycli lunaris tetigimus, ut per illud pleniùs, & clariùs, quàm ſupra poſuerimus, demus regulam ad inveniendum Paſcha, & alia feſta, per conſequens, & tempora, ponimus regulam talem.

In anno illo, quo circulus lunæ currit per I. tunc poſt nonas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per II. tunc poſt octavo Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per III. tunc poſt idus Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per IV. tunc poſt quarto nonas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per V. tunc poſt nono Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per VI. tunc poſt quarto idus Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per VII. tunc poſt tertio Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per VIII. tunc poſt quartodecimo Kal. Maii prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per IX. tūc poſt ſexto idus Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per X. tūc poſt ſexto Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per XI. tunc poſt decimo tertio Kal. Maii prima Dominica fac Paſca. In anno illo, quo currit per XII. tunc poſt pridie nonas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per XIII. tunc poſt nono Kal. Aprilis prima Dominica fac Paſca. In anno illo quo currit per XIV. tunc poſt pridie idus Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo quo currit per XV. tunc poſt Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per XVI. tunc poſt duodecimo Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per XVII. tunc poſt quinto idus Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per XVIII. tunc poſt XIII. alias IV. Kalendas Aprilis prima Dominica fac Paſcha. In anno illo, quo currit per XIX. tunc poſt undecimo Kalendas Maii prima Dominica fac Paſcha.

Et iſta eſt tabula infallibilis, ſivè ſit Biſſextus, ſivè non, & probatiſſima, licet multæ aliæ ponantur, & benè, hæc tamen tanquam magis clara, potiſſimè, qui ignorant tabulas Lunares, & alia magis obſcurè, ſeu incertiùs poſita per authores, & magiſtros, potiùs nobis placet.

CAP. IX.

Totius operis Epilogus.

Sicut autem dudum conſtitutum, & retentum eſt in Provincialibus Conſtitutionibus, ſic, & nunc in omnibus ſupra ſcriptis, & in libro reductis, auctoritate præſentis Concilii retinemus, conſtituimus, & decernimus, ut præfatas Conſtitutiones antiquas, & novas, etiam in poſterùm edendas, & omnia in hoc libro Provinciali poſita, & recollecta poſſimus, nos dumtaxat, & noſtri Succeſſores canonicè intrantes, ut interpretari, declarare, intellectum dare, corrigere, addere, minuere, & ſuper eis diſpenſare, ſi, & quoties viſum, aut opus fuerit, ſine tamen Iuris of-

Ad quos ſpectet harum cōſtitutionum interpretatio, declaratio, correctio, diminutio, additio, diſpenſatio.

ſenſa, cuicunque alteri hanc poteſtatem adhibentes.

Dudum ſiquidem in Concilio Provinciali celebrato in noſtra majori Eccleſia in feſto Sanctiſſimi Patroni noſtri Apoſtoli Beati Bartholomæi de Anno Dom. MCCCLXXIII. undecima Indictione vigore, & authoritate ſupra proximo recitatæ, & poſitæ antiquę conſtitutiones, quia nonnullos percepimus dubitantes, qui, & cujus conditionis viri Eccleſiaſtici Eccleſias, Eccleſiaſtica beneficia obtinentes ad Concilium, ſeu Synodum venire teneantur, licèt non eſſet hæſitandum, tamen ipſam antiquam conſtitutionem interpretari, & claram reddere cupientes declaravimus, & ſic in principio hujus operis poſuimus omnes Epiſcopos Suffraganeos, Abbates regulares, & ſęculares, Archipresbyteros, Priores, Præpoſitos, & quoſcunque Eccleſiarum curatarum Rectores, Civitatis, Diœceſis Beneventanæ ad ipſum Concilium, & feſtivitatem venire debere, præfatam antiquam conſtitutionem ſic interpretando, & declarando extendentes ad omnes præfatos, aliàs contrarium faciendo pœna ejuſdem Conſtitutionis ferendos, atque mulctandos decrevimus.

Cur in principio operis poſitum fuerit omnes Suffraganeos, Abbates Regulares, & Seculares, Archipresbyteros, Priores, Præpoſitos, & quoſcunque Eccleſiarum Curatarum Rectores ad Provinciale Concilium venire debere?

Ut igitur noſtri labores cunctis per noſtram Provinciã, & ditionem exiſtentibus manifeſti fiant, & per omne tempus obtineant, hoc opus ad frequentiſſimum ordinem Coepiſcoporum Suffraganeorum, & Subditorum omnium duximus deſtinãdum, quòd Deo auctore, noſtrumque gubernante ingenium peregimus. Res quidem nobis difficillima, immò quaſi impoſſibilis viſa eſt; ſed manibus ad Cœlum erectis, æterno auxilio invocato, non noſtro confiſi ingenio, eam curam noſtris repoſuimus annis, Deo referri, qui & res deſperatas donare, & conſumare ſine virturis magnitudine poteſt, & tale Altiſſimo Sacrificium offerentes ad proximorum ſalutem, & zelum animarum miniſterii noſtri, facilemque doctrinam.

Operis hujus difficultas, & arduitas, ſed Altiſſimi ope deducta in planum.

Verùm, quia ſicut homo errare potui, & inter minores ſcholaſticæ doctrinæ ſentio me minimum; idcircò ſuper quibuslibet non benè dictis, aut poſitis, vel omiſſis, pium præſtolor correctorem.

Proteſtatio authoris errorum correctionem præſtolantis.

Cæterùm, ut majoris auctoritatis fulgeat hoc opus munimine, ac etiam roborentur, quæ in ipſo dudum, & à nobis conſtituta redacta ſunt, & pro ſalubri ſtatu totius Provinciæ Eccleſiarum, ac omnium ſubjectorum ordinata, decreta, declarata, & poſita. Idcircò nos Hugo ſupradictus hodie videlicet XVII. die, quæ fuit lunæ menſis Aprilis, ſecunda videlicet die continuata Concilii, Provinciale Cõcilium celebrantes in noſtra majori Beneventana Cathedrali Sede, una cum Reverendis in Chriſto Patribus Dominis Epiſcopis.

Fratre Nicolao Avellinen.
Fratre Thoma Vulturarien.
Fratre Conſtantino Montis Corbini.
Fratre Bartholomęo Vivinen.
Fratre Nicolao Sanctæ Agathen.
Simone Florentino.
Fratre Joanne Vicanen.
Jacobo Freqnentin.
Fratre Dominico Arian.

Fratre Antonio Montismaran. noſtris, & Eccleſiæ noſtræ Suffraganeis, ac in præſentia noſtri Capituli de mandato expreſſo, & voluntate SS. ac Beatiſſimi Patris, & Domini noſtri Domini Gregorii Undecimi Divina ordinante Clementia, Sacroſanctæ Romanæ, & Univerſalis Eccleſiæ Summi Pontificis, prout per ſuas Bullas Apoſtolicas infraſcriptas latiùs conſtat. Quas ad futuram fidem, & memoriam hic inſeri juſſimus. Omnia univerſa, & ſingula Statuta, & Conſtitutiones, ac Ordinationes ſupraſcriptas, & in hoc libro clauſas Apoſtolica auctoritate, & Metropolitica, & hunc librum publicamus, roboramus, confirmamus, & approbamus, ab omnibus præcipientes, ſub pœnis per ſingula contentis, teneri, & etiam obſervari eadem auctoritate Apoſtolica pro obedientia oſtendenda. Statuentes, & antiquam ſuper hoc editam Conſtitutionem confirmantes, ut futuris perpetuò temporibus Provinciale Concilium annis ſingulis celebretur, in feſto Glorioſi Apoſtoli, & Patroni noſtri Beati Bartholomæi de menſe Auguſti, quo tunc etiam ad viſitandum ejus limina omnes Suffraganei, & alii de Dięceſi venire tenentur. Licet in eodem feſto etiam retrò temporibus conſueverit celebrari, de quo non videtur

Operis publicatio roboratio, & confirmatio de mandato expreſſo ex voluntate Gregorii Pontificis optimi maximi.

Statutum, antiquã ſuper hoc editam cõſtitutionem reſervans de Provinciali Concilio ſingulis annis celebrando in feſto glorioſiſſimi Apoſtoli S. Bartholomæi.

tur Dominus Papa fuiſſe certificatus per ſuas Apoſtolicas litteras noſtrum omnium officium excitando.

Litterarum Apoſtolicarum tenor Provincilia ejuſmodi Cõcilii Archiepiſcopo Beneventano inculcantium.

Tenor vero Apoſtolicarum litterarum prædictarum noſcitur eſſe ſub his verbis.

Gregorius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Venerabili Fratri Archiepiſcopo Beneventano ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Licet pro obſervatione Sacrorum Canonum, morum præſertim Cleri ſit à Sanctis Patribus inſtitutum, quod Metropolitani, cum ſuis Suffraganeis non omittant Provincialia Concilia celebrare, quia tamen celebratio hujuſmodi ferè ubique Terrarum, quod dolentèr referimus, longis temporibus, eſt negligentèr omiſſa, propter quod idem Clerus ab honeſtate ſui primęvi ſtatus non modicum excidit, multipliciterque in devium declinavit; Nos de opportuno reformationis illius remedio cogitantes non videmus, quòd hujuſmodi reformatio poſſit citiùs, & efficaciùs fieri, quàm per novas celebrationes Conciliorum Provincialium prędictorum, ut ſuper obſervantia inſtitutorum antiquorum, noviſque caſibus in Clero ſæpius evenientibus manifeſtandis, ut eisdem Conciliis opportuna remedia prębeantur. Ideoque Fraternitati Tuę per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Provinciale Concilium tuę Provincię, in quo conveniant tecum Suffraganei tui, & alii Eccleſiarum, & Monaſteriorum Pręlati dictæ Provincię, ad id ſolùm convocari infrà ſex menſium ſpatium, poſt prętentationem pręſentium Tibi, ſeù publicè apud Eccleſiam tuam factam, ſtudeas in ipſa tua Eccleſia, vel alibi infra dictam Provinciam celebrare, ubi per Te, ac eoſdem Suffraganeos de iis, quę erunt ad laudem Dei, ac pro reformatione vitę, & morum Cleri, & Populi, nec non pro neceſſitatibus, & commodis Eccleſiarum, aliorumque piorum locorum provida examinatione tractetur, & etiam ſtatuatur, prout Tu, & iidem Suffraganei videritis expedire, ad Apoſtolicam Sedem pro ejus auctoritate, ac favoribus, ubi opportunum fuerit cum fiducia recurſuri, & ut dicti Suffraganei venientes ad hujuſmodi Concilium de agendis in eo ſint pleniùs informati, volumus, & quod eis mandes ex parte noſtra, quòd ante ipſum Concilium ſtudeant ſuas Synodos celebrare in eis ſuper corrigendis exceſſibus, ſupplendis defectibus, ac promovendis utilitatibus Eccleſiaſticis pleniùs tractaturi. Secuturis vero annis hujuſmodi Concilium convoces, & celebres, prout in Sacris Canonibus eſt ſtatutum, Nobis de convocatione, & celebratione hujuſmodi cum eas feceris, ut ſciamus, ſi hujuſmodi noſtro mandato parueris reſcripturus. Datum Avinionen II. Kal. Julii Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Actum, & datum in dicta noſtra Majori Cathedrali Beneventana Eccleſia in Provinciali Concilio, de mandato, & auctoritate Apoſtolica celebrato die prædicta XVII. Aprilis Anno Domini M. CCCLXXIIII. Indictione XII. Pontificatus præfati Sanctiſſimi Domini noſtri Gregorii XI. Anno Quarto. Noſtri vero Archiepiſcopatus Anno Nono. Deo gratias.

Dies ac Tempus quo Concilium hoc actum, & datum fuit.

Præſentibus Venerabilibus Fratribus.

Singulorum nomina, qui huic interfuere Concilio.

- Dominis Fratre Luca Abbate Monaſterii Sanctæ Mariæ de Campobaſſo Boyaneñ Beneventanę Provinciæ, Vicario Domini Berardi Epiſcopi Boyaneñ, pro eo ad ipſum Concilium comparente.
- Fratre Rogerio Sanctæ Mariæ de Strata.
- Fratre Benedicto Sanctæ Mariæ de Fayſolis.
- Fratre Rogerio Sanctæ Mariæ de Heremitorio.
- Fratre Petro Sancti Petri de Planiſio.
- Fratre Luca Sancti Laurentii de Apicio.
- Fratre Nicolao Sanctæ Mariæ de Guilleto.
- Fratre Joanne Sanctæ Mariæ de Venticano.
- Fratre Antonio Sanctæ Mariæ de Rocha, propè Montem Rotanum Monaſteriorũ Abbatibus.
- Fratre Petro Priore Sancti Fortunati.
- Venerabilibus viris Domino Joanne de Sancto Maximo Archidiacono.
- Abbate Egidio de Enea Archipresbytero.
- Abbate Antonio Bove Primicerio majore.

 Ab-

Abbate Joanne de Helena Primicerio minore.

Abbate Joanne Panacolono Bibliothecario Canonicis Beneventanis.

Domino Petro Archipresbytero Archicanonico Beneventano, & Vicario Noſtro in ſpiritualibus.

Domino Michaele de Montilio Archipresbytero Sancti Gregorii de Molinaria.

Domino Perrino Decoliato Archipresbytero Porcariæ.

Domino Berardo de Maſculo Rectore Sancti Cornelii de Benevento.

Abbate Petro Alimaſi Rectore Sancti Conſtancii.

Abbate Franciſco Archipresbytero Farneti Montisfortis.

Canonicis Beneventanis, & quampluribus aliis Archipresbyteris, Abbatibus, Eccleſiarum Rectoribus, & Clericis, ac Laicis numero copioſo.

Requiſitio Notario Apoſtolico facta, ut de actis in hoc Provinciali Concilio publica teſtamenta conficeret.

Egidio Adaems Apoſtolica auctoritate Notario, & Scriba noſtræ Curiæ, & Secretario, qui de præmiſſis, & aliis actis in dicto Concilio Provinciali requiſitus fuit, ut conficeret publica Inſtrumenta.

Concilii Sexti Finis.

COR-

Corradus Capycius, Nobili, vetuſtaque Neapolitana Familia natus, clarusque virtutibus à Paulo II. electus eſt Archiepiſcopus XLI. Anno Dom. *MCDLXIX. quo etiam anno, ob eximiam ejus probitatem, & fidelitatem, Gubernator Generalis cum mero, & mixto imperio in Civitate Beneventana, ejusque comitatu, Territorio, & diſtrictu ab eodem Pontifice Maximo deſignatus eſt, prout ex ejus diplomate, ſub datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis* Dominicæ *MCDLXIX. IV. Idus Maij Pontificatus Anno V. Provincialem Synodum coegit A.*D. *MCDLXX. laudatiſſimè ſedit Ann. XIII. deceſſit Anno* Domini *MCDLXXXII.*

CONCILIVM PROVINCIALE SEPTIMVM.

Habitum die 24. Auguſti 1470. à Corrado Capycio Archiepiſcopo.

Exemplar hujus Concilii extat in Archivo Metropolitano.

In Nomine Domini Jesu Christi. Amen. Anno à nativitate ejusdem milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo. Pōtificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri Domini Pauli Divina providentia Papæ Secundi Anno ſexto, die vigeſima quarta Menſis Auguſti tertiæ indictionis.

Nos Corradus miſeratione Divina Archiepiſcopus Beneventanus, & in Civitate Beneventana, ejuſque diſtrictu pro Sancta Romana Eccleſia Gubernator Generalis. Licet multitudinem libertatis naturalitèr conditio ſuſpiret humana, quia tamen, ut plurimùm examine rationis amiſſo in præcipitium perverſæ labitur voluntatis, datum eſt, ut vinculis diſciplinæ reſtricta ſub jugo Domini obviàm collum ponat, ut homo hominibus præferatur ad motus illicitos loris juſtitiæ refrænandos; attendentes quoque, quod in hac parte præferimus, plus ſolito, proptèr corruptas affectiones hominum, invaleſcentes nequitias, & audacias perverſorum, poteſt unicuique Clero, & Populo eſſe beatiùs, nil quàm bono duce prævio beneduci, eo maximè, quia noſtri ſucepti paſtoralis regiminis, & prælationis debitum, & curam nos ſollicitant, ut utilitas ſubditorum in illis præcipiatur, propter quæ animarum ſaluti conſulitur; nunc novarum conſtitutionum, ordinationum, & ſtatutorum editione, nunc noſtrorum Prædeceſſorum hactenùs conſtitutionum, & ordinationum interpretatione, confirmatione, & ordinatione, & quamvis adjectione plenitudo non egeat, nec firmitate, quod eſt firmum, confirmatur tamèn interdum, non quòd neceſſitas id expoſcat, ſed ut confirmantis animus clareat; Volenteſque ſollicitè providere, ac cupientes, quòd noſtri ſubditi à quibuslibet noxiis præſerventur illæſi, & ab eis omnia ſcandala removeantur, quia dum eorum ſcandala removemus, nos in eorum quiete quieſcimus, & fovemur in pace: verùm quià perverſorum audacia exigit, ut non ſola prohibitione ſimus contenti, ſed etiàm negligentibus pœnam imponamus; Ideò habita ſuper hoc plena deliberatione una cum Reverendis in Chriſto Patribus Suffraganeis noſtris, ac Venerabilibus Viris Canonicis noſtris, & Capitulo

no-

noſtræ Eccleſiæ Beneventanæ hic in Synodo congregatis, ac de eorum conſenſu, & voluntate omnes, & ſingulas conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta factas, & editas, facta, & edita hujuſmodi per noſtros Prædeceſſores approbamus, & confirmamus; & conſiderantes, quòd magis timetur, quod ſpecialiter, quàm quod generaliter demandatur, infraſcriptas declarationes, adjectiones eiſdem, ac de novo conſtitutiones, & otdinationes auctoritate Metropolitica facimus, & ordinamus, mandantes nihilominus ab omnibus prædictis Dominis Epiſcopis, & qui pro tempore fuerint eorum, & noſtris ſubditis, obſervari, legi, & recipi ſub pœna, & ad pœnam noſtro, & dictorum noſtrorum Suffraganeorum in eorum ſubditis arbitrio imponenda pro transgreſſione, ac præter eam pœnam, quæ in eis particularitèr apponitur contrafacientes.

C A P. I.

Laicorum miniſtri, aut Procuratores, Clerici ne exiſtant. Contrafacientes qua pœna plectendi.

IN primis denunciamus, notificamus, & prohibemus omnibus, & ſingulis Sacerdotibus, & Clericis noſtræ Civitatis, & Diœceſis Beneventanæ, ac noſtræ totiùs Provinciæ, mandanteſque nihilominùs eiſdem ſingulis ne Miniſtri Laicorum fiant,
Ex cap. Sacerdotibus ne Clerici, vel Monachi. nec in rebus eorum Procuratores exiſtant, quòd ſi poſtmodum facere præſumpſerint, & occaſione ipſius adminiſtrationis propter pecuniariã cauſam deprehendantur in fraude, decernimus, & declaramus eis minimè ab Eccleſia ſubveniri, per quos conſtat in Eccleſia ſcandalum generari, ac eoſdem noſtro, & noſtrorum Suffraganeorum, ac Succeſſorum arbitrio, aliàs puniendos.

C A P. II.

Secularium quorũcumq; negotia, & officia, Clerici ne ſucipiant. Pœna in tranſgreſſores ſtatuitur.

ITem prohibemus, & interdicimus prædictis Sacerdotibus, & Cleri-
Ex cap. Sed nec eodem tit. cis procurationes villarum, aut juriſdictiones etiam ſeculares, ſub aliquibus Principibus, & ſecularibus viris, ut juſtitiarii eorum fiant, ac Tabellionatus officium exercere præſumant. Si quis autem adverſus hoc venire tenraverit, quia contra doctrinam Apoſtoli dicentis: *Nemo militans Deo implicat ſe ſecularibus negotiis*, ſecuralitèr agit, ab Eccleſiaſtico decernimus miniſterio eſſe alienum, pro eo, quòd officio clericali neglecto fluctibus ſeculi, ut poteſtatibus placeat ſe immergit. 2. ad Tim. 2.

C A P. III.

Regulares è Sacro fonte infantes ne levent. Parochi in Baptiſmi, Epiſcopi in Chriſmatis miniſterio eoſdem non admittent.

ITem ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus, quòd nullus Monachorum, & Fratrum debeat contrahere Compaternitatem cum aliquibus: & ſi de facto præſumpſerint, ipſam Compaternitatem ſic contractam decernimus, & declaramus de jure non ſubſiſtere, niſi, ſi eidem Monacho, vel Fratri hoc competat ex debito Officii, mandanteſq; nihilomnius omnibus, & ſingulis Eccleſiarum Rectoribus, & eorum Locatenentibus in virtute Sanctæ obedientiæ: ac ſub excommunicationis pœna, ut non debeant aliquem Monachorum, ſivè Fratrum admittere ad ſuſcipiendum de Sacro fonte aliquem puerum: Et ſimilitèr dictis Dominis Epiſcopis, ut non debeant admittere aliquem Monachorum, ſivè Fratrum in Compatrem in confirmatione alicujus pueri ſub pœna noſtro, & noſtrorum Succeſſorum arbitrio eiſdem imponenda. Ex c. pervenit ad nos XVIII. q. 2. c. Non licet c. Monachi de conſecr. d. 4.

C A P. IV.

Proceſſio in alienam Parochiam abſque conſenſu Rectoris, aut privilegio Apoſtolico non eſt ducenda.

ITem præcipimus, ſtatuimus, & ordinamus, ut nullus proceſſionalitèr ingrediatur Parochiam alicujus Rectoris ſine ipſius licentia ſub excommunicationis pœna, quam ipſo facto volumus, & declaramus incurſuros contrafacientes: Apoſtolicis tamen privilegiis ſemper ſalvis. Ex c. Eccleſias XIII. q. 1 ſit unuſquiſque ſuis terminis contentus.

CAP.

C A P. V.

Contra Presbyterum bigamos benedicentem, excommunicatio proponitur.

Item præcipimus, ſtatuimus, & ordinamus, ut vir, aut mulier ad bigamum tranſiens, non debeat à Presbytero benedici, quia cum alia vice benedicti ſint, eorum benedictio reiterari non debet. Et ſi vir, aut mulier, etiam virgo ſit, niſi in eo loco, ubi urgeret huiuſmodi legitima, & approbata conſuetudo, ſub pœna excommunicationis.

Ex c. de his XXXI. q. 1. cap. Cappellanum de ſecundis nuptiis.

C A P. VI.

Duorum Compatrum filii matrimonio jungi non poſſunt ei, quæ Compaternitatem induxit.

Item ad tollendum omnem ambiguitatem, & opinionem aliquorum, quamdudùm experti fuimus, decernimus, & declaramus, ac præcipimus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd filii duorum Compatrum, ſivè ante, ſivè poſt Compaternitatem geniti, non poſſint, nec valeant matrimonium contrahere, cum ea perſona, per quam perventum eſt ad Compaternitatem ſub pœna excommunicationis, ſi contrarium fuerit, decernimus de jure non ſubſiſtere.

Ex cap. utrum autem de cognat. ſpirituali.

C A P. VII.

Niſi per Baptiſmum, aut Confirmationem Compaternitas non ſubſiſtit.

Item volentes malitiis, & figmẽtis hominũ obviare præcipimus, ſtatuimus, & ordinamus, ut nullus Compaternitatem extrà Sacramentum Baptiſmi, & Confirmationis, neque per largitionem veſtis, ut vulgariter dicitur, *lo Cappiello*, neque per ſolam præſtationem fidei ſine Sacramento, vel alio aliquo modo contrahat ſub pœna excommunicationis, declarantes, & decernentes, quòd quicquid actum fuerit ad contrahẽdum Compaternitatem extrà dictum Sacramentum, Compaternitatem de jure non ſubſiſtere.

C A P. VIII.

Suffraganei Epiſcopi, Abbates, cæterique ut hic, ad Provinciale Concilium quotannis accedent. Pœna non accedentibus indicitur.

Item ſupplentes, adjungentes, & adiicientes conſtitutioni noſtrorum Prædeceſſorum, qua cavetur, quòd omnes, & ſinguli tam Epiſcopi, quàm Abbates Suffraganei, & Subditi, quàm etiam Archipresbyteri, Procuratores, Præpoſiti, & aliarum Eccleſiarum Rectores Civitatis, & Diœceſis noſtræ Beneventanæ annis ſingulis uno die ante feſtum Sancti Bartholomæi (*a*) de menſe Augusti ad Civitatem Beneventanam ſe conferre, & in eadem permanere perſonalitèr teneantur ad Concilium celebrandum ſub pœna pecuniaria, prout in ipſa Conſtitutione continetur, ad quam referimus. Statuimus, præcipimus, & ordinamus, quòd dicti Dñi Epiſcopi Suffraganei teneantur, & debeant venire, ut ſupra ſine alia monitione, & vocatione, ſed ſolum præſentis Conſtitutionis tenere eum libris Provincialibus, & Conſtitutionibus ſub pœna, & ad pœnam interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, & Sacerdotalibus Miniſteriis, quam contravenientes ipſo facto incurrant, ceſſante tamen legitimo impedimento, præter aliam pœnam pecuniariam noſtro, & noſtrorum Succeſſorum arbitrio imponendam. Cœteri verò Subditi, Abbates, Archipresbyteri, & Rectores, ut ſupra in dicta Conſtitutione denominati, teneantur cõparere perſonaliter, non dum in Synodorũ Conſtitutionibus, ſed in primis veſperis dicti feſti Sancti Bartholomæi, & in Miſſa intereſſe proceſſionalitèr ſuperpelliceis induti in proceſſione facienda in primis veſperis, & in miſſa ſub pœna, & ad pœnam excommunicationis, & unius ducati in quemlibet contravenientem.

C A P. IX.

Synodales Conſtitutiones alteri ne commodentur.

Item præcipimus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus prædictorum debeat commodare in dicta Synodo conſtitutiones demonſtrandas,

& unus-

& unuſquiſque habeat ſuas proprias, ſub pœna excommunicationis , & unius ducati .

C A P. X.

Synodales Conſtitutiones cuncti habeant infra menſem.

ITē præcipimus,ſtatuimus, &ordinmus, quòd unuſquiſq; pręſentes noſtras Conſtitutiones, declarationes & adjectiones capere debeat, & habeat, noſtri rotundi ſigilli impreſſione roboratas, infra menſem à die datæ præſentium,& adjungat aliis Conſtitutionibus Prędeceſſorum noſtrorum ſub pœna excommunicationis, & unius ducati . Amen .

Loco ✠ Signi .

N O T Æ .

Gaſparis Columnę Archiepiſcopi anni.

Suffraganeorū Beneventanæ Provinciæ Epiſcoporum excuſationes, quod ad viſitanda B. Bartholomæi Apoſtoli limina non acceſſerint.

Pro Concilio Provinciali quotannis convanire tenebantur Beneventani Suffraganei.

a. 1. *Ughellus in Benev. Archiep. tom. 8. col.247. ubi de Gaſpare Columna, qui ſedere cœpit ann. 1430. hæc habet* : Sub hoc Gaſpare diverſæ reperiuntur Epiſtolę Suffraganeorum (*& in noſtra Bibliothecæ ſervantur*) quibus ob ingruentia bella, in Neapolitano Regno, ſeſe excuſant quominùs, ut moris erat ſingulis annis,cis permitteretur accedere ad viſitanda limina B.Bartholomęi Apoſtoli, ex quibus colligitur;Archiepiſcopos Beneventanos per omnia imitatos eſſe Romanos Pontifices : *Hæc ille : Verùm non pro ſola liminum viſitatione : ſed pro Concilio Provinciali Epiſcopi Suffraganei convenire tenebantur . Quinimmò ubi Conciia prædicta celebrari deſueverunt , unica viſitatio liminum ſatis non fuit ad eos in hoc obſequio continendos. Quocircà in Tridentino ſtatutum eſt, ut hæc Cæremonialis per ſingulos annos viſitatio aboleretur, & triennalis pro Concilio celebrando acceſſus indiceretur , ut refert Pallavicinus in hiſtoria Concilii Tridentini par. 3. lib. 23. Cap. 5. n. 21. & Cap. 10. n. 5. decr. 2.*

Liminum anniverſaria viſitatio à Tridentino abolita ; & triennalis acceſſus pro Concilii Provincialis calebratione indictus.

In liminum Viſitatione Corpus B. Apoſtoli venerabatur.

2. *Hinc quoque ernere licet, quàm elumbis , futilis , & à veritate aliena ſit ſcriptu... tium ſententia de S. Bartholomæi corpore in Tiberinam Inſulam translato , ut abundè ...d vidimus in peculiari Diſſertatione ad Calcem Concilii Monaldini . Quid enim iſthæc ...inum viſitatio tot ſæculorum intervallo a noſtræ Provinciæ Pontificibus impenſiùs exculta, aliud erat, quàm Apoſtolici pignoris veneratio ? Quòd ſi noſtræ Diſſertationis momentis adverſantium turma non aſſentitur, adjiciamus hic extrà ordinem,non tamen extra rem Eadmerum, Synchronum ferè cum aſſerta translatione ſcriptorem,qui nuper ad manus noſtras pervenit. Is lib. 2. Hiſtoriæ Novorum pag. 53. editus cum operibus S. Anſelmi Pariſiis 1675. per Gabrielem Gerberon Monachum Congregationis S. Mauri , ſequens plagiariis ferale, memoriæ conſignavit teſtimonium.*

Eadmari de Corpore hujus Apoſtoli apud Beneventanos teſtimonium.

§. Inter hæc ego, Patri(*S. Anſelmo Cantuarienſi Archiepiſcopo*) per omnia præſens aderam, paratus videlicet ad ſervitium ejus . Et quia mihi ab infantia hic mos erat, ſemper nova , quæ fortè , ſed maximè in Eccleſiaſticis , occurrebant diligenti intentione conſiderare , ac memoriæ commendare, diſpoſitum Concilium , loca, & ordines perſonarum , modos , & examinationes cauſarum, curioſa fortaſſe magis , quàm ſagaci mente, & oculo , hinc inde , utpotè qui nunquam priùs talia videram, modeſto intuitu conſideravi . Ecce autem, cum illis intenderem , occurrit, quem antea benè noveram, Archiepiſcopus Beneventanus,Cappa præ omnibus , qui Conventui ipſi intererant , precioſiori decoratus. Papa enim non Cappa, ſed Caſula,& Pallio deſuper redimitus, Concilio præſidebat. Ego igitur intuens cappam Antiſtitis Beneventani , & eam,ut dixi, cæteris præſtare perſpiciens, recordatus ſum verborum, quæ puer à ſenioribus Eccleſiæ noſtræ Eduvio,ſcilicet magnifico viro, Blachemanno,atque Farmanno, aliiſque nonnullis olim audieram. Solebant etenim iidem memorabiles viri ſæpè narrare, quòd, ipſis adoleſcentiæ primordia agentibus , Imma Regina , cujus in capite hujus operis habita mentio eſt, inter multa bona, quæ Eccleſiæ Chriſti Cantuarienſi contulit Brachio Beati Apoſtoli Bartholomęi , ipſam Eccleſiam, diſponente Domino , ſuo Enud Rege Anglorum ſublimaverit. Quæ res qualiter acta fuerit, hoc modo (quod per exceſſum cœptæ narrationis dici patienter quæſo accipiatur) uno ſenſu, pari ordine referebant . Tempore, ajunt, quo ipſa Domina, ſicut Regina, in Regno Anglorum magna, & præpotens habebatur , Pontifex Eccleſiæ Beneventanæ venit in Angliam ,

quem,

quem, ſicut ipſe ferebat, immanis fames certis præſagiis totam Apuliam afflicturā illò deduxerat, cupiens aliquo modo, ſi non poſſet toti Provinciæ, ſaltem ſuis Civibus tantum malum propulſare. Is iter ingreſſus Brachium Beati Bartholomæi Apoſtoli ſecum tulerat, ſpe ſibi certà promittens ſe per illud multa lucraturum. *Idem quippe Brachium, ob hujuſmodi neceſſitudinum contrahenda ſubſidia in ipſa Eccleſia Beneventi à reliquo corpore ſervabatur remotum.* Epiſcopus itaque, tranſita Italia, venit in Galliam, quæ ſibi dabantur gratanter ubique bona ſuſcipiens. Auditâ verò divitis fama Regni Anglorum, ratus eſt ſibi eò progrediendum, ex aliorum eventibus ſperans ſe illic amplius cæteris regionibus adquiſiturum. Pręfata quoque Regina magni nominis, & divulgatæ famę habebatur; quam bonitas ſua, & quâ ſuper Eccleſias reſpiciebat, largitas, ei pepererat. Pontifex igitur Angliam veniens, ipſam Reginam adiit, & illius allocutione potitus, quid detulerit, quam ob cauſam tàm remotas orbis adierit partes, inſinuavit. At illa hominis charitativo labore ad miſericordiam flexa de ſuis ei copioſè largita eſt, & illum Patriam remeare, nec non eis quibus imminens famis periculum formidabat, ſubvenire hortata eſt. Sed ipſe intelligens non ſufficere ſibi ad ſuum negotium quæ habebat, eos, quos magis familiares in curia ipſi Dominæ eſſe acceperat, percunctatus eſt, utrum, os quod attulerat, dato pretio, Reginæ, in jus proprium transferre curæ eſſet. Quid multa? Inveſtigatur de re animus Dominæ, & invenitur promptiſſimus eſſe; certam ſe tantummodò Epiſcopus faceret ipſum os nominati Apoſtoli revera fuiſſe, & taliter, ut ipſamet teſtaretur ſibi, ſublata omni ambiguitate, ſatisfactum. Ad quod ille. Quo, inquit, modo. Super corpus, ait, Dominicum, & ſuper Sanctorum Reliquias, quas ei proponam jurejurando reliquias, de quibus agitur veraciter eſſe de Corpore Beati Apoſtoli Bartholomęi, & id remota omni æquivocatione, atque ſophiſmate faciat. Hoc, inquit Epiſcopus, ſecurè me facturum polliceor. Veniens itaque Cantuariam, cum Brachio ipſo, prout illi Rex, & Regina dictaverant, decenter ſuſceptus eſt. Aſtante igitur ipſa Monachorum quoque, ac Clericorum immenſo agmine eam vallante, inter quos etiam ſupra memorati Viri, à quibus hæc accepimus ſe præſentes fuiſſe teſtati ſunt, numeroſaquè utriuſque ſexus, & ætatis multitudine ob hoc convolante, & audiente, jurando ſuper Altare, & Corpus Chriſti necne Sanctorum reliquias, quas Beatum Gregorium Sancto Auguſtino, alioſque Romanos Pontifices, aliis Archiepiſcopis deſtinaſſe ſcitur, aſſeveravit ipſum os, de quo Sermo habebatur, Beati Bartholomæi Apoſtoli proprium fuiſſe, nec ipſi aſſertioni ſuæ aliquid omninò ſophiſmatis, aut æquivocationis ineſſe. Quo facto, memorabilis Domina quamplures argenti libras Antiſtiti contulit, & oſſe potita illud Eccleſiæ Chriſti Cantuarienſi ſolemni donatione ex parte Regis Enudi, ſuaque conceſſit. Illis quippe diebus hic mos Anglis erat, patrocinia Sanctorum omnibus ſeculi rebus anteferre. Pontifex quippe Sedis ipſius Ægelnothus nomine, inter reliqua, quæ homini dedit, cappam illi valdè pretioſam aurifrigio ex omni parte ornatam dedit, quæ & illius Eccleſiæ decori, & Eccleſiæ Cantuarienſis futuris temporibus tantæ rei exiſteret teſtimonium, & probationi. Ego igitur cùm, ut dixi, Concilio præſens Antiſtitem Beneventanum Cappa reliquis præſtante ornatum viderem, & eam ex his, quæ olim audieram, optimè noſſem, non modicè lætatus, & Cappam, & verba mihi puero ex inde dicta Patri Anſelmo oſtendi. Mox celebrato Concilio ubi Beneventanum ipſum adii, & inter alia mutuæ dilectionis colloquia cæpi de eadem Cappa loqui, & unde illam haberet, quaſi neſcius interrogavi; ſummā rei expoſuit, & eam ordine quo deſcripſi ſuam Eccleſiam ab Eccleſia Cantuarienſi adeptam eſſe declaravit. Qua de re certior effectus, putavi aliquibus gratum hoc ipſum huic opuſculo indere, licet propoſitum narrationis tramitem me hoc agendo non neſcirem excedere. Quo peracto ad cęptum redeamus iter. Finito Concilio à Baro diſceſſimus, comitatum Papæ Romam uſque non deſerentes.

Archiepiſcopi pietas in gregem, & pro eo quæſtuatio

Archiepiſcopi peregrinatio, & in Angliam adventus Immam Reginam alloquitur.

Brachium S. Bartolomæi offert.

Verum S. Bartholomæi brachium eſſe jurejurãdi affirmat: & plures argenti libras ei Regina confert.

Imma brachium prædictum Eccleſiæ Cantuarienſi concedit.

Eadmeri colloquium, cum Archiepiſcopo Beneventano, qui Concilio adeſt.

3. *Si itaque poſt annum* 1017. Brachium (*S. Bartholomæi*) in ipſa Eccleſia Beneventi è reliquo Corpore ſervabatur remotum, *quonam modo aſſerta tranſlatio Romam, anno milleſimo, ut tradunt, facta, conſiſtet?*

Poſt annum 1017. uſque ad 1035. vel 1036. Corpus B. Apoſtoli Beneventi erat; quare Romam anno milleſimo nõ fuit trãſlatum.

4. *Atqui poſt annum* 1017. *accidiſſe, quod Eadmerus, S. Anſelmi Cantuarienſis*

Digitized by Google

Canuti, & Immæ Angliæ regum anni.

convictor, & familiaris, laborumque, & exiliorum individuus Comes, narrat, exploratiſſimum habemus. Enud etenim, ſive Cauntus, qui & Vunotus, de quo Eadmerus loquitur, anno 1015. Angliam oppugnare cœpit. Anno 1016. ut Polydorus Vergilius eſt auctor, Ethelredo Rege mortuo, ejusque filio Edmundo armis profligato ſubegit: Anno 1017. Immam ſuprà laudatam, ſeu Emmam Richardi II. Northmannorum Ducis ſororem, & Ethelredi Regis olim uxorem, è Northmannia revocatam ſibi conjugem adſcivit: Vita functus eſt die 13. Novembris anno Chriſti 1035. vel, ut Petavio placet, 1036. regni 20.

Canuti obitus. Alphani III. Beneventani Archiepiſcopi anni.

Beneventani Archiepiſcopi qui Concilio Barenſi interfuit nomen, & anni.

5. *Igitur ſi Canuto; & Imma regibus, ut noſter ait, in Angliam devenit Archiepiſcopus noſter, qui tunc erat Alphanus III. (is namque ab anno 1011. uſque ad 1053. Cathedram tenuit) quæ hic memorantur intrà annum 1017. nuptialem, & annum 1035. vel 1036. Canuti emortualem, acta fuiſſe, fatendum erit.*

Concilii Barenſis ſub Urbano II. Epocha.

Landulphus VI. ultimus è Langobardia Beneventanorum Princeps

6. *Porrò noſtro Archiepiſcopo, qui Barenſi Concilio, cum 185. Epiſcopis, ut refert Lupus Protoſpata in Chronico, anno 1098. non 1097. ut apud Labbeum, ſub* Urbano *II. interfuit, Roffrido nomen erat, (ſedit ab anno 1076. uſque ad 1107.) qui pater fuit Landulphi VI. Principis Beneventani. Hoc in Principe Beneventanus Principatus, & Sereniſſimorum Langobardorum genus defecit, poſtquàm urbem hanc noſtram 506. annis tenuit, ab anno ſcilicet 571. uſque ad 1077.*

Beneventani Principatus finis, quotque annos hic duraverit.

Pœna duplex ſpiritualis, & temporalis.

b. In Synodico Pariſienſis Ecclesiæ, impreſſo Pariſiis 1674. habentur hujuſmodi formulæ: ſub pœna excommunicationis, & emendæ. Excommunicationis, & gravis emendæ, *in ſtatutis Synodalibus* Jacobi *de Caſtellario A. D.* 1428. ſub pœna ſuſpenſionis, & quadraginta ſolidorum Pariſienſium, *in decreto Dionyſii Pariſienſis A. D.* 1441. ſub pœna excommunicationis, & emendæ arbitrariæ, *in ſtatutis Synodalibus Stephani Poncher. A. D.* 1503.

CONCILII SEPTIMI FINIS.

JOAN.

Digitized by Google

Ioannes hoc nomine VIII. Caſa Florentinus genere clarus, ſed litterarum ſplendore clariſſimus L. Beneventanus Archiepiſcopus electus a Paulo III. die VII. Aprilis MDXLIV. Apoſtolicus Nuntius ad Venetos miſſus à Paulo Papa IV. negotio parem ſe oſtendit; quam obrem difficillimis in rebus idem Pontifex ejus opera uſus eſt. Ingenti laude quamplurima tum ſoluto, tùm ligato ſermone conſcripſit; orationem præſertim pro reſtitutione Placentiæ Carolo V. Imperatori, quæ inter Italos Oratores Principem locum obtinet. Vergerium Apoſtatam doctiſſima diſſertatione confodit. Dum is Romæ moram traheret anno MDXLV. Provinciale Concilium coëgit per Thomam Conturberium Beneventanum Archidiaconum, Vicarium generalem, qui poſtea Epiſcopus Civitatis Pennen. & Adrien., & Bononienſis Vice-legatus evaſit. Obijt Romæ die XIV. Novembris MDLVI. & in Eccleſia S. Andreæ ad Vallem humatus eſt. Sedit Ann. XI. Mens. VII. & totidem dies.

CONCILIVM PROVINCIALE OCTAVVM.

Habitum anno 1545. à Joanne VIII. Caſa Archiepiſcopo.

Hujus Concilii conſtitutiones uti extant in m. s. Coriaceo originali, quod in Metropolitana Bibliotheca ſervatur, typis damus, gratiſſimum lectoribus fore conjicientes eadem, quæ conſcripta fuerunt hortographia vulgare.

In Nomine Domini Nostri Jesu Christi Redemptoris Nostri Amen.

QUeſte ſole Conſtitutione facte, & ordinate pe le bone memorie delli Predeceſſori Reverentiſs. Archiepiſcopi Beneventani, & per lo Reverendiſs. Joanni de la Caſa al preſente Archiepiſcopo Beneventano confirmate, quale hogi ſe divulgarizano, & notificano in queſta ſancta Sinodo per ordine del Rever. Signore Vicario Generale de queſta Eccleſia Metropolitana de Benevēto.

CAP. I.

In hæreticos, eorum ſcripta, fautores, conſultoreſque excommunicatio fertur. Bona fiſco adjudicantur.

PRimo ſiano excommonicati, & dampnati tutti li Heretici, e loro ſcritti, che ſon contra la Fede Criſtiana, e contra la ſancta Madre Eccleſia, & tutti fauturi, & conſigliaturi, & li loro beni ſon confiſcati ala Corte de Monſegnore lo Archiepiſcopo Beneventano.

CAP. II.

Blaſphemi in Deum, B. Virginem, Sanctoſque, eorum imaginum violatores anathemate cohibentur, & pœna pecuniaria.

SEcundo qualuncha perſona, che biaſtemaſi Dio, o la Vergine Maria, e li Santi ſoi, o faceſſe injuria alle loro Imagine dintro la Eccleſia, o fore incorreno la pena de la excomonicatione, & de uno auguſtale.

C A P. III.

Pictura Sanctorum ab Eccleſia non approbatorum prohibentur.

COmmandaſe, che nulla perſona faza depencere alcuna immagine de Sancto, o vero de Sancta, che non ſia primo canonizata, approbata ancora da la Sancta Matre Eccleſia, & chi faceſſe el contrario, ipſo facto excomonicato.

C A P. IV.

Eccleſiaſticorum bonorum ablatores, occupatores, detentores, & non revelantes, excommunicantur.

SOnno excomonicati ipſo facto tutte perſuni, che tolleſſero, o viro occupaſſero robbe, & coſe eccleſiaſtice, mobele, e ſtabele, & ancora tutti participe, & ſienteno, non lo revelaſſe.

C A P. V.

Sortilegi, aliique id generis, anathematizantur.

SOnno excomonicati tutti indivinaturi, incantaturi, ſortilegii, & tutti fattucchiari, & tutti quelli, che dando fede, & credenza alloro.

C A P. VI.

Sacrorum locorum violatores, incendiarij, Apoſtolicas, vel Epiſcopales litteras adulterantes, & proditores, anathemate percutiuntur.

SOnno excomonicati ipſo facto tutte quelle perſuni, che violaſſero li lochi ſacri, o che poniſſero foco, & tutti falſarii de lettere Apoſtolice, o Epiſcopale, & tutti tradituri, & rebelli de la Fede Apoſtolica, & de li ſoi Officiali, & ſimilmente de la Corte, Archiepiſcopi, & Officiali.

C A P. VII.

Fœnori dantes, & recipientes, Notariique hujuſmodi cōtractus excipientes, excommunicatione innodantur, vitio inhærentes, arbitraria pœna plectentur.

SOnno excomonicati uſurari, & tutti quilli, che la recepino, & tutti Notari, che ne fanno li contratti per omne modo, che ſe faceſſe, & puniſſenoſe po de lo meſe perdurando pena arbitraria pe la Corte Archiepiſcopale.

C A P. VIII.

Bona uſurariis vendentes, eoſque hoſpitio recipientes, excommunicantur.

COmandaſe, che nulla perſona loca, ne venda poſſeſſioni, ne roba a li Uſurari, ne lo receptano alloro Caſi, facendo lo contrario, ſonno ipſo jure excomonicati.

C A P. IX.

Uſurariorum teſtamentis nemo interſit. Eccleſiaſtica ne gaudeant ſepultura, ni de reſtituendo vadimonium præſtent.

COmandaſi ad tutti Notari, & altri perſuni, che non ſe trovano ad ſcrivere teſtamenti, & eſſerno teſtimonii ad dicti uſurari (ſalvo ſe deſſero la pregiaria innante de reſtituire la uſura, altramente facenno ſono excomonicati) ne anche ad farli havere ſepultura Eccleſiaſtica.

C A P. X.

Uſurarii infra dies quindecim denuncientur.

COmandaſe ad omne perſona ſopta pena de excomonicatione, che ſapeſſe alcuna perſona uſurara, la debbia revellare a la Corte del Archiepiſcopo frà di xv.

C A P. XI.

Falſi teſtes, quique eos adducunt, falſiſque utentes litteris, anathemate coërcentur.

SOnno excomunicati ipſo facto tucte perſuni, che rendino falſa teſtimonianza, & quelle, che le producino, & quelle che uſano litteri, o cautele falſe.

C A P. XII.

Per ſimoniam beneficia ne recipiantur.

SOnno excomonicati tutte quelle perſuni, che impetraſſero beneficii

cii ſimoniacamente, o mezani, o permectenno darela, tanto Clerici, quanto Layci, tanto chi la recepe, quanto chi la dà, & quelli beneficiati ſon privati del beneficio ipſo iure.

C A P. XIII.

Laicæ poteſtatis favor in beneficiorum aſſequutione ne exquiratur. Hoc modo impetrantes privantur.

EXcomunicati ſonno tutti quelli Clerici, che haveno recurſo ad Signuri temporali per impetrare beneficii, che vando per loro lettere, aiuto, overo favore, & ipſi ſonno privati deli beneficii, che optenefſero per tale via.

C A P. XIV.

Teſtamenta infra annum exequantur. De malè ablatis abſque Archiepiſcopi licentia nulla fiat diſpoſitio. Pœna in Contrafacientes ſtatuuntur.

COmandaſe, che tutti exequuturi de teſtamēti debbiano exequirli infra un anno, & depo innante ſillo ſe ce impaciano, ſonno ipſo facto excomonicati ſalluo del male tollecto, lo quale non debino exequire ſenza licentia de la Corte Archiepiſcopale.

C A P. XV.

Teſtamentorum exequutio nullo modo impediatur ſub excommunicationis pœna.

SOcta pena de excomunicatione ſe comanda, che nulla perſona non debbia impedire executuri de li teſtamenti per omni via publicamente, o vero ocultamente.

C A P. XVI.

Teſtamenta ſcribentes infra menſem Archiepiſcopo notitiam deferant.

FAſſe comandamēto ad tutti Notari, & Preiti, che ſcriveſſero teſtamenti, & ad omne altra perſona, che ce foſſe teſtimonio, lo debiano notificare alla Corte del Archiepiſcopo in fra uno meſe.

C A P. XVII.

In Eccleſiarum, Eccleſiaſticorumque fraudem teſtatores ne inſtruantur.

EXcomunicati ſonno ipſo facto tucte perſuni, che impediſſero teſtaturi, maximè in parole, ò vero in ſingnali in fraude delle Eccleſie, ò perſũni eccleſiaſtiche, & della Corte ſpirituale.

C A P. XVIII.

Regulares teſtamenta ne exequantur, antequam de fideliter exequendo cautionem præſtent.

SOnno excomunicati tucti Religioſi, che ſonno exequituri de teſtamenti, ſe exequiſſeno dicti teſtamenti primo data la pregiaria a la Corte del Archiepiſcopo de exequirſi legalemente.

C A P. XIX.

Malè ablatorum bonorum exequutores, de eis ante impetratam ab Archiepiſcopo facultatem, diſponentes, excommunicantur.

EXcomunicati ſonno ipſo facto à iure tucte perſuni, & exequuturi, che exequiſſeno li laſſiti de male tollicto in omne modo, che foſſe laſſato ſenza licentia dela Corte del Archiepiſcopo.

C A P. XX.

Non dantes legata, & quartas Eccleſiis, Archiepiſcopo, Eccleſiaſticiſque perſonis infra annum, anathematizantur.

COmandaſe, che ſiano excomunicati tucte quelle perſuni, che foſſero exequturi de teſtamenti, & non deſſero li laſſati, & quarte facte ale Eccleſie, & Archiepiſcopo, & perſuni Eccleſiaſtiche infra anno.

C A P. XXI.

Hæredes, & teſtamentorum exequutores, integra non dantes legata, anathematè percutiuntur.

SImilmente ſonno excomunicati tutte quelle perſuni, che foſſero he-

heredi, o exequturi, che non deſſero li laſſiti facti a,le opere Eccleſiaſtiche integralemente.

C A P. XXII.

Eccleſiaſticorum bonorum detentores, & occupatores anathemate innodantur.

SOnno excomunicati ancora tucte quelle perſuni, che tenino,& occupano robbe, ſtabile, o mobele delle Eccleſie de la Corte Archiepiſcopale.

C A P. XXIII.

Eccleſiaſticarum rerum turbatores, aut ad id conſilium, & favorem dantes excommunicatione irretiuntur.

SOnno ancora excomunicati tucte quelle perſuni, che indebitamente turbano, e moleſtano le poſſeſſiuni, & robbe de la majore Eccleſia Beneventana, & del ſuo Capitolo, & dell'Eccleſie Beneventane, Dioceſi, e Provintie ſienteno participanteno,& dante conſiglio, e favore.

C A P. XXIV.

Collectas, aut alia quævis gravamina Eccleſiis, Eccleſiaſticis-ve perſonis imponentes excommunicatione feriuntur: Conſilium, aut auxilium dantes, niſi infra quindecim dies retractent Eccleſiaſtico ſupponuntur interdicto.

SOnno excomunicati ipſo facto tucte quelle perſuni in ciaſcheduno gradu, e dignità coſtitute, che imponeno, o vero permecteno imponere collecte, impoſiciuni, gabelle, & altre graveze alle Eccleſie, & coſe Eccleſiaſtiche, & alle perſuni Eccleſiaſtiche, & tutte quelle, che ce danno conſiglio, e favore, & ſe non ſenne tollino, & ammoveno fra dì xv. ſonno ſuppoſti Eccleſiaſtico interdicto.

C A P. XXV.

Laici Dynaſtæ ſubditis prohibentes, ne ab Eccleſiaſticis emant, locent, eiſque obſequia præſtent, anathema incurrunt.

SOnno excomunicati tucti Signuri temporali, e ciaſche perſona, che in contento dela libertà Eccleſiaſtica comandano alloro Subditi, & Vaſſalli, che non vendano, nè comprano da perſuni Eccleſiaſtiche, nè che li macenano grano, nè cocano pane, nè li impreſtano ajuto, nè favore.

C A P. XXVI.

Scriptura Metropolitanæ, aut Provincialium Curiarum, ne ſubducantur anathemate cavetur.

SOnno ipſo facto excomunicati tucte quelle perſuni de zòche gradu, & dignità ſe ſiano, che furaſſero, ò vero permetteſſero furare acti, ſcripture, ò vero inſtrumenti de la Corte Archiepiſcopale, & de li Ordinarii in Dioceſi, & Provintia doloſamente, e fraudoloſamente.

C A P. XXVII.

Nemo ſive Presbyter, ſive Laicus publicè, vel occultè, verbo, facto, conſilio, aut favore Eccleſiaſticam juriſdictionem, aut utilitatem impediat. Niſi infra quindecim ceſſent anathemati ſubjiciuntur.

COmmandaſe, che omne perſona in qualuncha gradu, & dignità, ſia conſtituita Preite, o Layco, non debia dare impacio, verbo, ne facto, ne conſentire, ne dare conſiglio, & favore puplicamente, ò vero ocultamente a li acti, & officii de la Corte Archiepiſcopale, e de li Ordinarii in la ſoa Provintia in detrimento de la juriditione, & utilità de la Corte, e che ſe non ſende abſteneno fra dì xv. continuando de po ſo excomunicati.

C A P. XXVIII.

Beneficia conferentes in præjudicium Beneventanæ, Suffraganearum-ve Eccleſiarum, aut de eis coguoſcentes abſque ſpeciali mandato, aut privilegio excommunicatione cohibentur. Privilegia ſiquæ habent infra duos menſes oſtendant. Collationes ab eis factæ nullæ ſint bis non ſervatis.

SOnno excomonicati ipſo facto, & privati de loro beneficii tucti quelli, che in prejuditio de la Eccleſia Beneventana, & del Suffraganea conferiſſino beneficii, o vero volino cogno-

gnoſcere delle cauſe, le quali alloro non pertengono cognoſcere excepto ſe hanno ſpeciale mandato, ò vero privilegio, de lo quale fra dui meſi ne debia fare fede a la Corte, & delle coſe cognuſciute, & beneficii conferuti, acti, & proceſſi non ſiano validi, ma vacui de ogni firmità facti in prejudicio de la Eccleſia Beneventana predicta.

C A P. XXIX.

Beneficia poſſidentes abſque Canonica collatione anathemate arceutur, fructus indè percipientes, niſi infra menſem revelent præter excommunicationem, beneficiorum privationem incurrunt.

SOnno excomunicati ructi perſuni Eccleſiaſtiche, detinentino, ò vero occupantino beneficii, & participanteno da ipſi li fructi ſenza inſtitutione canonica de lo Archiepiſcopo, o vero de chi aſpecta dare la dicta collatione, & chi non ne faceſſe menrione infra uno meſe de li dicti benificii incorre la decta excomunicarione, & privati deli beneficii.

C A P. XXX.

Beneficiorum pluralitas abſque peculiari diſpenſatione anathemate damnatur, eaque poſſidentes privandi.

SOnno excomunicati tutti quilli Preiti, e perſuni Eccleſiaſtiche, che tengono dui beneficii, o più curari ſenza ſpetiale diſpenſatione, & degono eſſere privati de ipſi beneficii.

C A P. XXXI.

Curata beneficia obtinentes infra annum ad Sacros ordines, & ſucceſſivè ad Presbyteratum promoveantur. Ii 25. annos habere debent, & de legitimo matrimonio nati.

COmandaſe, che tucte perſuni Eccleſiaſtice, che tenino beneficii cum cura infra uno anno ſe debiano promovere ad Sacros Ordines, & demum ad ordinem Sacerdotalem, & che habia xxv. anni, e ſiano competente, & de legitimo matrimonio nate, altramente ſonno de ipſi beneficii privati.

C A P. XXXII.

Curati ad reſidentiam arctantur, Canonicis exceptis, qui per Oeconomos Parochiæ deſervire poſſunt, facta à Curia facultate.

COmandaſe, che ciaſcheduna perſona Eccleſiaſtica havenre beneficio, cum cura debia perſonalmente deſervire inde la Eccleſia, excepto ſi foſſe Canonico di qualche Eccleſia Cathedrale, che allora poſſa fare ſervire per altro Cappelano, o vero che debia preſentare a la Corte ſi è idonio alla dicta cura prima che ſia inſtituto, aliàs privato ſia lo Rectore del benefitio ipſo facto.

C A P. XXXIII.

Decimæ per menſem Octobrem dentur ſub anathematis pœna, aliiſque Vicarii arbitrio.

COmandaſe ad tucte perſuni de ciò che ſtato ſe ſiano, che debiano dare la decima alle loro Eccleſie, e Parochie per tucto lo meſe de Ottubro, & chi ſerrà retinenre de darla, incorre a la pena de excomunicatione ipſo facto, & ad altra pena arbitraria da imponerſe per lo Vicario.

C A P. XXXIV.

Urbani Canonici, ac Presbyteri ad ſolennes, aut ab Archiepiſcopo indictas proceſſiones ad Campanæ ſonum, cùm ſuperpelliceis conveniant. Pœna contra inobedientes decernitur.

COmandaſe, che tucti li Canonici de la majore Eccleſia de Benevento, & Preiti haventeno cura de animе, & tucti Canonici Suffraganei delle Eccleſie di Benevento, debiano venire alle Proceſſiuni ſollemne, & Letanie de ragione, o vero de lo Archiepiſcopo comandate colle ſuperpellize, quando auderanno ſonar la Campana, e chi faceſſe lo contrario incorre a la pena de tar. III. applicando alla Corte Archiepiſcopale.

C A P. XXXV.

Eccleſiaſtica bona, ne alienentur, niſi alienationes in Eccleſiæ utilitatem vergant, ſolennitatibuſque adhibitis. Si quis ſeceùs ſaxit anathema ſit.

ITatuiſſeſe, e comandaſe, che nullo Prelato, nè Rectore de la Città di Benevento, Dioceſi, & Provintia Beneventana debia vendere, nè preſuma alienare poſſeſſiuni, nè robbe de Eccleſie, excepto ſende prevenedare utilità alle Eccleſie, & con ſollemnità, lo contrario facendo, ſonno e xcomunicati, & le vendituni, o vero locatiuni ipſo jure ſiano nulle.

C A P. XXXVI.

Locationes, permutationeſque abſque Ordinariorum licentia quoad bona Eccleſiaſtica ne ſiant. Ante locationem, aut permutationem quidquàm ne recipiatur. Contrafacientes excommunicantur, & contractus nullius declarantur roboris.

ITem, che perſona Eccleſiaſtica in ciaſche gradu conſtituta de la Città di Benevento, Dioceſi, & Provintia preſuma locare, o vero permutare poſſeſſiuni, & robbe de Eccleſie ſenza licenzia de lo Archiepiſcopo, o vero ſuo Ordinario, nende recepa denaro innante per la dicta locatione, o permutatione, contrario facendo, ſono excomunicati ipſo facto, & ſono tenuti alla pena arbitraria, e la dicta locatione, o vero permutatione non vale, nè tene.

C A P. XXXVII.

Exteris nec Miſſam celebrare, nec Sacramenta miniſtrare extra Diœceſim abſque Prælatorum ſuorum licentia licet. Contra facientes anathemate corripiuntur.

COmandaſe, che nullo Preite ſtranieri auſa dire la Meſſa, nè miniſtrare li Sacramenti da fore la ſoa Dioceſi ſenza licentia de ſoi Prelati, facendo lo contrario è excomunicao.

C A P. XXXVIII.

Beneficia plures, quàm ſeptē Miſſas in Hebdomada requirentia ne recipiantur: nec Laicus quiſpiam ad talia beneficia ullum præſentet ſub privationis illi, huic ſub excommunicationis pœna.

COmandaſe, che tucti Preiti, che non auſano pigliare ad ſervire, nè havere beneficio de più de ſepte Meſſe per ſeptimana, & ad pena de excomunicatione, che nullo Laico ne la dia ad ſervire, o preſentare, & lo Preite, che fa lo contrario, è privato del beneficio ipſo facto.

C A P. XXXIX.

Si poſſeſſiones, aliaque bona, pro miſſis legentur, aliud pro earum celebratione ne detur, aliter facientes excommunicationi ſubduntur.

COmandaſe ad tucti executori, che le poſſeſſioni, & altre robbe, che foſſero laſſate ad Preiti per dicere Meſſe, che lo debia dare quelle robbe, & poſſeſſiuni laſſate, & non mutare lo ligato in altra coſa, & lo contrario facendo, ſonno excomunicati.

C A P. XL.

A caſibus Epiſcopo reſervatis, ut infra, nemo abſolvat abſq; expreſſa licentia.

COmandaſe ſopto pena de excomunicatione ad omne Preite, & Confeſſore, che non debia abſolvere perſona penitente de li caſi riſervati ad Monſignore l' Archiepiſcopo, & Epiſcopi ſenza loro licentia expreſſa.

El quali Caſi ſon quiſti.

Tucti li dì della Domenica.
Lo dì di Natale.
Sancto Stefano Protomartire.
Sancto Joanni Evangeliſta.
La Circoncilione de N. S. Jeſu Criſto.
La Converſatione de Sancto Paulo.
La Cadreda de Sancto Petri.
Sancto Barbato.
La feſta de tucti li Apoſtoli.
Li quattro Decturi.

Feſtorum dierum violationis abſolutio Epiſcopo fortaſſis fuit hoc in Concilio reſervata, ideòque hic numerantur ante caſus reſervari ſolitos.

Li quattro Evangeliſti.
Tucte le feſte de noſtra dompna como è
La Annunciatione.
La Aſſemptione.
La Nativitate,
La Conceptione.
La Purificatione.
La Viſitatione ad Eliſabeth, Et la Octava.
La feſta de la Neve.
Lo dì de Jovidì Sancto.
Lo dì de Vernedì Sancto.
La Reſurrectione de Noſtro Signore Jeſu Chriſto con doi dì ſequenti.
La Inventione de la Croce Sancta.
Sancto Joanni ante portam latinam.
La Apparitione de Sancto Michele Archangelo.
La Aſcentione de Noſtro Signore Jeſu Chriſto.
La feſta de la Pentecoſte con dui dì ſequenti.
La feſta de lo Corpo di Chriſto.
Sancto Joanni Baptiſta.
L' Octava de Sancto Petri, & Paulo.
Le Vincule de Sancto Petri.
La Traſfiguratione di Noſtro Signore Jeſu Chriſto.
La feſta de Sancto Donato.
Sancto Laurenzo.
La Exaltatione de Sancta Croce
La Dedicatione di Sancto Michel Archangelo.
La feſta de tucti li Sancti.
La Dedicatione dell' Eccleſie con Sancto Petri, & Paulo.
La Translatione de Sancto Bartholomeo.
La Translatione de Sancto Mercurio.
Et la Dedicatione de queſta Eccleſia.

Heretici, ſiſmatici, ſodomiti, adulteri, publici fatochiari, indivinaturi, Caſuum reſervatorum nota. falſarii, falſi teſtimonii, perjuraturi, inceſtuarii, ſacrilegii, corrupturi de Monache, violaturi de Virgene, & Monache, che uſciſſero fore lo Monaſterio quilli, che traſeno a li Monaſterii di Monache ſenza cauſa legitima, & licentia obtenta da lo Archiepiſcopo, blasfamaturi de Dio, Sancta Maria, e de li ſoi Santi, chi uſaſſero li ſorti, o incantaturi, permutatiuni de voti, e li excomunicati, & magiore excomunicatione, quilli, che deſponeſſero de li mali tollicti ſenza licentia de la Corte, chi fa li matrimonii naſcuſi, o vero contra ſtatuti della Eccleſia, de li ſoffocaturi delle Creature caſualmente, o ex propoſito, incẽdiaturi delle Eccleſie, o lochi ſacri, de li occupaturi delli boni della Eccleſia mobile, & ſtabile, delle femine, che ſe ingravidaſſeto per adulterio, e delle femine, che procuraſſero de guaſtarnoſe, quando ſonno prene, e del participante, & dante ajuto, & conſiglio ad farle guaſtare, quilli che juraſſero de contraere matrimonio inſiemi, & contrahino con altri non abſoluti del Sagramento, o vero juramento, de lo peccato de la luxuria commiſſo intra la dompna, & lo Confeſſore, o vero lo Preite ſuo patrino; o vero con lo Compare, o vero de altri peccati generantino publici ſcandali.

C A P. XLI.

Regulares decimam exigere præſumentes abſque privilegio à Curia Archiep. recognoſcendo, excõmunicantur.

EXcomunicati ſonno tucti Religiuſi preſumiſſero volere la decima ſenza ſpeciale privilegio, de lo quale ne habiano fatta fede alla Corte de lo Archiepiſcopo.

C A P. XLII.

Presbyteri quartam Epiſcopo dare per Novembrem menſem negligentes, anathematizantur.

EXcomunicati ſonno tucti Preiti, che non dando la quartidia conſneta allo Archiepiſcopo, o alloro Epiſcopi per tucto lo meſe di Novembro.

C A P. XLIII.

Clerici taxillis ludentes, aut arma deferentes unius Auguſtalis pœna plectuntur.

COmandaſe, che nullo Clerico debia jocare ad joco de dadi, nè debiano portare arme, ſopcta pena de uno auguſtale.

CAP. XLIV.

Veſtibus ordini convenientibus Clerici ntantur, aliter excommunicationem incurrunt.

COmandaſe, che omne Clerico vada veſtito honeſtamente con li panni conducenti allordine ſuo, ſopto pena de excomunicatione.

CAP. XLV.

Ordines ab alterius Parochiæ Epiſcopo abſque proprii Ordinarii dimiſſorialibus nequis ſuſcipiat ſuſpenſionis, & excommunicationis pœna lavetur.

Comandaſe, che nullo ſe auſa andare ad ordinare da altri ſenza licenza de lo Ordinario, nè pigliare la Creſima, & loglio ſancto, altramente ſonno ſuſpiſi, & excomunicati ipſo facto.

CAP. XLVI.

Mercatura, negotiaque ſecularia Clericis, pr ohibentur unius unciæ pœna propoſita.

COmandaſe, che nullo Preite faza mercanzia, o negotii ſeculari, ſalvo de li fructi de loro beneficii, ſocto pena de una onza chi lo contrario faceſſe.

CAP. XLVII.

Super ſponſas miſſæ non celebrentur temporibus prohibitis. Si quis ſecùs faxit anathema ſit.

COmandaſe ad tucti Preiti, che nō debiano dire Meſſa alli Spuſi inde li tempi proibiti, lo contrario facendo ipſo facto excomunicati.

CAP. XLVIII.

Sub eadem pœna Laicis vetatur, ne nuptias ſolenniter celebrent, aut matrimonia firment vetitis temporibus.

SImilmente ſe comanda a li Laici, che non fazano ſolennitate de noze ne li tempi predicti proibiti, ne confirmatione de matrimonio ſocto pena de excomunicatione.

CAP. XLIX.

Epiſcopis extrà Diœceſim abſque ſpeciali licentia Epiſcopales actus exercere prohibetur decem unciarum pœna propoſita.

COmandaſe ad tucti li Epiſcopi, che non exercitano li acti Epiſcopali extra la loro Dioceſi ſocto pena de onze diece ſenza licentia ſpeciale.

CAP. L.

Pauperum cadavera Eccleſiæ impenſis ſunt ſepelienda. Inobedientes excommunicantur.

COmandaſe ad tucti Preiti, Recturi de Eccleſie, che debiano ſepellire li defuncti poveri parrochiali alle ſpeſe de dicta Eccleſia ſub pena de excomunicatione.

CAP. LI.

Clerici focarias publicè ne retineant. Pro ordinis gradu pœnæ ſtatuuntur.

COmandaſe ad ciaſcheduno Clerico in qualonqua ordine, & gradu conſtituto, che non debiano tenere publicamente concubine, ſub pœna quatuor unciarum lo Preite, lo Diacono unze 3. lo Subdiacono unze 2. & lo ſemplice Preite onze 1.

CAP. LII.

Suſpectæ fœminæ Clericorum domus ne inhabitent unius unciæ pœna in tranſgreſſores decernitur.

COmandaſe eciamdio ad ciaſcaduno Clerico, che non debia tenere in caſa loro femina ſuſpecta ſub pœna de onza una.

CAP. LIII.

Uxorati adulterantes, adulteræque uxores anathemate percutiuntur.

COmandaſe ad ciaſcheduna perſona layca, che have mogliere non debia tenere concubina, nè femina, che foſſe maritata, non debia converſare, & ſtare con altri commictendo lo adulterio, lo facendo ſo excomunicati ipſo facto. CAP.

C A P. LIV.

Monialium Monaſteria ingredi abſque Ordinarii licentia anathemate vetitum.

COmandaſe, che nulla perſona preſuma intrare in lo Monaſterio de Monache ſenza licentia de lo Archiepiſcopo, lo contrario facendo, ſo excomunicati ipſo facto.

C A P. LV.

E Monaſterio egredientes Moniales unius unciæ pœna cohibentur. Laici in Monaſterio comedentes excommunicantur, ni licentiam obtinuerint.

COmandaſe ad tucte Monache, che non debiano uſare lo Monaſterio, & andare ad mangiare, & ad abevere in Caſa de altrui ſub pena de una onza, & che nullo laico debia mangiare, ne bevere inde lo Monaſterio de Monache ſenza licentia, ſub pœna excomunicationis.

C A P. LVI.

Compaternitatem in fraudem contrahere; Presbyteros, abſque Curiæ facultate, & plures Compatres, quàm unum in bàptiſmo admittere anathemate prohibetur.

CHe nulla perſona Clerico, o Layco faza compatragio in fraude con alcuna altra perſona, & lo Preite, che la bapteza, non debia amictere nullo Preite volenteſe far Compare con alcuna impretata licentia de la Corte ſub pena de excomunicatione, ne ancora amecta più che uno Compare Layco ſopto la predicta pena.

C A P. LVII.

Matrimonium occultè, & denunciationibus in propria Parochia non prævys contrahere excommunicatione vetatur.

COmandaſe, che nulla perſona faza matrimonio occultamente ſenza notificatione de la Eccleſia Parrochiale loro ſocto pena de excomunicatione.

C A P. LVIII.

Miſſæ celebratio, feſtorumque prædicatio Dominicis, feſtiviſque diebus Parochis injungitur ſub unius Auguſtalis pœnas.

COmandaſe ad ciaſcauno Rectore, & Cappellano de la Eccleſia debia celebrare ne la loro Parrochia ciaſchauna Domenicha, & Feſta principale, & predicare le Feſte a li loro Parrochiani ſocto pena de uno auguſtale.

C A P. LIX.

Quid in feſtis diebus illicitum ſit edicitur ad rectam eorum obſervantiam.

COmandaſe ad ciaſchauna perſona, che non debiano fare ſervicio, o vero lavoritio, ne merchantia in de le Domeniche, & Feſte comandate ſocto pena de excomunicatione.

C A P. LX.

Excommunicati infra quindecim abſolutionem non procurantes pro contumaciæ tempore pœna plectuntur.

QUaluncha perſona foſſe excomunicata, & perduraſſe in de la dicta excomunicatione animo indurato fra xv. dì, & non abſolvendoſe paga duchati 1. a la Corte de Monſignore l' Archiepiſcopo, & ſi per uno meſe paga docati doi, & coſì aſſendendo de meſe in meſe, & de pena in pena ſempre creſcendo.

C A P. LXI.

Ne novæ ſectæ, aut religiones inducantur abſque Sedis Apoſtolicæ approbatione anathemate cavetur.

COmandaſe, che nulla perſona Religioſa, o ſeculara inducha nova ſecta; & Religione non approbata da la Sancta Madre Eccleſia Romana, lo contrario facendo, ipſo facto ſonno excomunicati.

C A P. LXII.

Si quis poſtquam ad perfectam ætatem pervenerit, ſemel ſaltem in anno proprio Sacerdoti, aut alteri de illius licentia peccata ſua conſiteri, & Euchariſtiam ſumere, neglexerit, virus ab Eccleſiæ ingreſſu arceatur, mortuus Eccleſiaſtica careat ſepultura.

ITem che ciaſcha una perſona poche ſonno de etate perfetta ſe de-

biano confeſſare, e comunicare almeno una volta per anno dal ſuo Sacerdote, o vero da altri de ſoa licentia, lo contrario facendo non auſa intrare in Eccleſia finche vive, & in morte non ſe ſepelliſcha in Cimiterio eccleſiaſtica ſepultura.

CAP. LXIII.

Confitentium nomina, & Euchariſtiam ſumentium quotannis Epiſcopali Curiæ ſcripto tradantur. Inobedientes Parochi unius Auguſtalis pœnam ſubibunt.

Comandaſe ad tutti li Preiti Curati, che ciaſcha uno anno debiano dare per ſcripta alla Corte tutti quilli, che ſi confeſſano, & comunicano nominatamente ſub pena de uno auguſtale.

CAP. LXIV.

Arbitraria pœna ſtatuitur in Parochianos, qui in propria parochia dominicis, feſtiſque potioribus diebus miſſæ non interſunt: nec non in Parochos parochianos non ſuos ad miſſæ ſacrum iis diebus admittentes.

Comandaſe ad ciaſcha uno parrochiale, che debia andare ad audire la Meſſa a la Eccleſia parochiale ſoa omne dì de Domenica, & de feſta principale; anche nullo Preite Parrochiale admecta le perſuni, che non ſo de ſoa parrochia ne li dì di Domenica ſub pena arbitraria de lo Archiepiſcopo.

CAP. LXV.

Parochi excommunicatorum librum habeant ſub arbitraria pœna.

Comandaſe ad ciaſcha uno parrochiale debia havere lo libro dove ſcrive li excomunicati ſopto pena arbitraria.

CAP. LXVI.

Epiſcopi, Abbates, Archipresbyteri, parochialiumq; Rectores quotannis ad Synodum convenire debent die ante feſtum S. Bartholomæi Apoſtoli, In negligentes arbitraria pœna ſtatuitur.

Comãdaſe ad tutti li Epiſcopi, Abbati, Archipreiti, & Recturi de Eccleſie parrochiali, che debiano venire omne anno allo Synodo Provinciale la vigilia de la feſta de Sancto Bartolomeo del meſe de Auguſto ſopto pena arbitraria de la Corte de Monſignore l'Archiepiſcopo.

CAP. LXVII.

Additionem, & imminutionem Synodalium conſtitutionum Metropolita ſibi reſervat.

Reſervaſe Monſignore lo Archiepiſcopo de potere iongere, & manchare alle dicte Conſtitutioni ſecondo la ſoa voluntà.

CAP. LXVIII.

Synodales conſtitutiones habere, eaſque ad Synodum deferre Epiſcopi, Abbates, Archipresbyteri, Eccleſiarumque Rectores debent ſub arbitria pœna.

Comandaſe, che tutti Epiſcopi, Abbati, Archiprieti, & Recturi de Eccleſie, che deviano havere le dicte Conſtitutioni, & portarle allo dicto Synodo ſub pena arbitraria.

Expliciunt Conſtitutiones Synodales Reverendi Abbatis (a) Gabrielis Incarelli Primiccrii minoris Eccleſiæ Beneventanę nel anno Domini del 1545.

NOTÆ.

a Notarium tantùm hujus Concilii, aut ſimplicem ſcribam memoratum Gabrielem fuiſſe autumamus, non Synodi Præſidem: Cùm in ipſo Concilii limine conſtet præſediſſe Thomam Conturberium Vicarium generalem.

CONCILII OCTAVI FINIS.

JACO-

Jacobus III. Sabellus Romanus S. R. E. Cardinalis præclariſſimus ex Eugubino, & Neocaſtrenſi Epiſcopatibus electus Archiepiſcopus LII. die XXVI. Januarii A. D. MDLX. Clericorum Seminarium fundavit. Provinciale Concilium A. D. MDLXVII. celebravit. Sedit Annos XIV. Menſes III. dies XXVII. & reſignavit die XXIII. Maii Anno Domini MDLXXIV.

CONCILIVM PROVINCIALE NONVM.

Habitum Menſe Aprilis 1567. à Jacobo Cardinali Sabello Archiepiſcopo.

Concilium hoc typis eſt editum Romæ anno prædicto apud hæredes Antonii Bladij impreſſores Camerales, & in Metropolitanæ Eccleſiæ Bibliotheca aſſervatur.

Jacobus Miſeratione Divina tituli Sanctæ Mariæ in Coſmedin S. R. E. Presbyter Cardinalis Sabellus Archiep. Benev. Clero, & omnibus Provinciæ noſtræ Chriſtifidelibus ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus.

In Eccleſia celebratio Concilii à Tridentino revocata, & reſtituta.

CUm primum Provincialium Conciliorũ celebrationem optimam à Sanctis Patribus ratione inſtitutam, jam pène dimiſſam, provide à Sancta Oecumanica Tridentina Synodo, magno Eccleſiæ Dei commodo reſtitutam, & revocatam cognovimus; aſſidue in ea cogitatione fuimus, ut gravi Paſtoralis muneris oneri, quod humeris noſtris Divina diſpoſitione incubuiſſet, quo ad eius fieri poſſet aliqua ex parte ſatisfaceremus: Synodumque Provincialem cogeremus, ut cum Epiſcopis Suffraganeis noſtris communicato conſilio, ratio iniretur, qua cognitis iis, quæ in eorum cujusque Diœceſi emẽdatione indigerent, ex præſcripto ejusdem Sanctæ Tridentinæ Synodi depravata reformarẽtur, errores corrigerentur: & in Vinea Domini debitus cultus, quo ad uberiorem frugem perveniret, reſtitueretur. Atque ea in cogitatione ingenti animi moleſtia, & ſolicitudine afficiebamur, cum ſuſcepti Paſtoralis muneris, & injuncti nobis officii recordemur: recogitabamus enim quanta cura cuſtodire nos oporteat depoſitum à Chriſto nobis traditum, & cõmendatum: & quàm gravis pœna nos maneat, ſi theſauri, quem Chriſtus ſanguinis ſui pretio comparandum duxit, noſtra fortè incuria quicquam diſperire contigerit. Augebat etiam ſolicitudinis noſtræ pondus ipſius Eccleſię Beneventanæ inſignis magnitudo, & nobilitas, cum ipſa Eccleſia latiſſimam habeat Diœceſim, & Provinciam: Viginti enim quatuor Eccleſias Suffraganeas habet, ſicuti in æreis valvis ipſius Metropolitanæ Eccleſię inſignis memoria extat: in quibus nomina Eccleſiarum, & Epiſcoporum Suffraganeorum ſimulachra conſpiciuntur: licet olim xxxii. habuiſſe, & Apuliæ Metropolim eam appellatam eſſe antiquiſſimis ipſius Eccleſiæ monumentis conſtet. Multi præterea Abbates uſum Mitræ, & Baculi habentes in ipſa Beneventana Diœceſi exiſtunt: duodecimque in ea inter cæteras extant Abbatiæ, quæ à Beneventano Archiepiſcopo conferuntur. Ipſius vero Eccleſiæ preſulem ea habere

Beneventanæ Eccleſiæ magnitudo, nobilitas, & privilegia cõmemorantur.

Duodecim Abbatiæ cum Baculi, Mitræque uſu in Beneventana Diœceſi extant, & ab Archiep. cõferuntur.

pti-

privilegia, quæ nulli alterius Eccleſię Præſuli hactenus conceſſa reperiuntur, & cum ſigno, & plumbo, Summorum Pontificum more, litteras expedire, nemo eſt qui ignoret: cum multæ antiquiſſimæ veterum Beneventanæ Eccleſiæ præſulum plumbatæ Bullæ reperiantur, quarum præcipuè cæteris antiquitate præcellit, quæ eſt Lombardi Archiepiſcopi, confecta anno à Chriſto nato M. C. LXXV. Alexandro Tertio Summo Pontifice; quæ omnia ejus prærogativam, & nobilitatem oſtendunt. Et quamvis hæc omnia aſſiduè, anxieq; officium, animumque noſtrum excitarēt, noſque multo ante Synodum celebrare cupere Coepiſcopis noſtris ſignificaverimus; ea tamen tempora ſunt conſequuta, ut aliarum publicarum curarum neceſſario onere depreſſi, & præſertim, ut Pii IV. primum, & deinde Santiſſimi D. N. Pii Quinti juſſu nobis injunctam, & inchoatam in Urbe reformationem Cleri perficeremus, ſanctum hoc negotium non ſine magna animi noſtri moleſtia differre coacti fuerimus. Cum primum igitur per hujuſmodi publicas occupationes nobis licuit, juxta Sacrorum Canonum, & ſacræ Tridentinæ Synodi ſanctiones, Provinciale Concilium indiximus, & Rever. in Chriſto Coepiſcopos Suffraganeos noſtros in Metropolitanam Eccleſiā noſtram Beneventanam evocavimus. E quibus cum aliquot venerint, plerique Procuratores miſerint, cum ipſi, vel publicis negotiis, & à Summo Pontifice attributis, vel adverſa valetudine impediti, venire non potuerint; omnium, qui convenerunt voluntates ad Eccleſiarum nobis ſubjectarum diſciplinam rectè cōſtituendam ſanè quam promptiſſimas nacti ſumus. Quare Dei Optimi Maximi benignitate, & gratia, cujus cauſa agebatur, quæ maximè ad ipſius gloriam illuſtrandam, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ emendationem, & commiſſi nobis gregis ſalutem promovendam, pro horum temporum, & Eccleſiarum noſtrarum conditione neceſſaria, & apta eſſe viſa ſunt, in hæc Decreta congeſſimus: quæ, ut ab omnibus perſpecta, planeque cognita obſerventur; communi Coepiſcoporum conſenſu edenda, & publicanda decrevimus. Neque vero his Decretis omnia complecti in animo habuimus; ſed ea ſolummodo, quæ maximè è re Provinciæ noſtræ fore videbatur, ut in fidelium memoriam reducerentur. Plurima autem, quæ Concilii generalis Decretis comprehenſa, & præcepta ſunt hic ea repetenda, & inculcanda eſſe non exiſtimavimus. Quemadmodum igitur his decretis nihil aliud nobis propoſitum extitit, quam ut Dei gloria amplificaretur, & veſtræ ſaluti conſuleretur; ita ea ex animo recipere, & amplecti, illiſque obſervandis aſſiduitate quotidiana, & conſuetudine aſſueſcere omnino debetis: neque ullam in vos conſtitutis à nobis pœnis animadvertendi occaſionem præbere. Quo ſicuti jucundius, & gratius accidere nobis nihil poterit; ita ut eam in rem omni opera, cura, diligentia, & ſollicitudine incumbatis, maximopere vos in Domino obteſtamur, & obſecramus.

Memoratur Bulla celebris Lombardi Archiep. ann. 1175 Benevent. Eccleſiæ privilegia enarrās

Pii IV. & V. juſſu reformationē Romani Cleri perficit: qua in re intentus celebrationem Provincialis Concilii retardavit.

LITTERÆ INDICTIONIS

Provincialis Synodi Beneventanæ ad Rev. Epiſc. Suffraganeos miſſæ.

Multum Reverende Frater. Aliquot jam menſes ſunt, cum Rev. Fraternitatem tuam certiorem fecimus, nobis jam diu in animo eſſe Provincialem Synodū ex præſcripto Sacri Tridentini Concilii celebrare: cam quo minus ad huc celebrare potuerimus, fecerunt publica negotia ad officium noſtrum pertinentia, & maximè occupationes, quibus in reformatione Cleri Romani nobis à Sanctiſſimo Domino commiſſa diſtenti fuimus. Nunc reformatione ferè abſoluta, & facultate ab ipſo Sanctiſſimo Domino nobis data, hujus noſtri Archiepiſcopalis officii exequendi; viſum nobis fuit id tuæ Reverendæ fraternitati ſignificare: & eam hortari, ut ad diem feſtum Sancti Leonis Papæ, qui erit tertio Idus Aprilis in Metropolitana Eccleſia noſtra Beneventana, ad ipſam Synodum, Deo juvante, celebrandam, adſit. Id enim tempus poſt dies ſacratiſſimos Reſurrectionis Dominicæ celebratos opportunum huic negotio futurum judicavimus: ne quis Coepiſcoporum noſtrorum Quadrageſimæ tempore, quo Epiſcoporum præſentia Eccleſiis maximè neceſſaria eſt, ſicuti nos quoque (favente Deo) in

in noſtra Metropolitana Eccleſia tunc adeſſe decrevimus, abeſſe cogatur, aliiſque negotiis diſtrahatur. Quod ſi valetudine adverſa præditus, aliavè legitima de cauſa nobis ſignificanda, & juxta ſacros Canones probanda, adeſſe nequieris, Rever. Fraternitas tua Procuratorem idoneum vice ſua Synodo interfuturum utique mittat. Cum autem juxta ſacrorum Canonum decreta per ſingulas Diœceſes eligendi ſint probi, & idonei viri, ex quibus in alia poſthac proximè celebranda Synodo cognoſci poſſit, quæ correctione, reformationevè aliqua indigere videbuntur, aliquot ex Capitulo, & ex reliquo Civitatis, & Diœceſis tuæ Clero viros, quos litterarum ſcientia, & probitate magis inſignes judicaveris, Rever. Fraternitas tua eligat, & ſecum adducat: ut Synodalibus actionibus interſint; & ex eis aliqui deligi poſſint, qui coram nobis in Sinodo jurent, ſe nullo humano affectu, ſive negligentia prætermiſſuros, quo minus inquirendo, inveſtigandoque quæcunque corrigenda emēdandavè fuerint, Synodalium teſtium munus diligenter impleant. Mittimus ad te præterea impreſſum edictum: quod in valvis Cathedralis Eccleſiæ, aliarumvè tuæ Diœceſis inſignium, etiam exemptarum, & vicinorum locorum, etiam nullius Diœceſis Eccleſiarum, ut affigi, promulgarique cures, abs te petimus: de cujus promulgatione publicum ad nos inſtrumentum mitti cupimus. Fraternitatem tuam diu bene valere optamus. Romæ die xxx. Januarii. MDLXVII.

Jacobus Cardinalis Sabellus
Archiepiſcopus Beneven.

EDICTUM INDICTIONIS
Provincialis Synodi Beneventanę.

Jacobus Sabellus Tit. Sanctæ Mariæ in Coſmedin S. R. E. Presbyter Cardinalis, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Beneventanus.

Et ſi venerabiles Epiſcopos Suffraganeos noſtros per litteras ad unumquemque eorum ſcriptas certiores fecimus de Provinciali Synodo, quam juxta Sac. Tridentini Concilii Decretum (Deo juvante) celebrare ſtatuimus; eoſque in Metropolitanam Eccleſiam noſtram Beneventanam ad III. Idus Aprilis convocavimus, qui erit dies feſtus Sancti Leonis magni Papæ; tamen, ut aliis etiam omnibus, qui de jure, vel conſuetudine hujuſmodi Synodo intereſſe debent, nota ſit ipſius celebratio, ne quis ejus ignorationem excuſare, aut ſe contemptum dicere poſſit; præſenti noſtro Edicto Univerſis, & ſingulis cujuſcunque dignitatis, & gradus Clericis, qui ſua id quacunque ratione intereſſe putaverint, etiam exemptis, & nullius Diœceſis intra limites noſtræ Provinciæ conſtitutis ſignificamus, denunciamus; & notam ipſius Synodi celebrationem facimus; pœnas à ſacris Canonibus ſtatutas illis, qui ad eam venire neglexerint, ſubituris. Cujus rei cauſa Edictum hoc in Cathedralium, aliarumque Eccleſiarum inſignium, etiam exemptarum Provinciæ noſtræ valvis affigendum, & promulgandum curavimus. In quorum fidem Edictum ipſum confici, & per Secretarium noſtrum ſubſcribi, & noſtri Sigilli impreſſione muniri volumus. Dat. Romæ die xxx. Januarii M.D.LXVII.

Jacobus Card. Sabellus
Archiepiſcopus Beneven.

Ant. Oritheus Secretarius.

EDICTUM ALIUD
Indictionis Provincialis Synodis Beneventanę.

Jacobus Sabellus Tit. Sanctæ Mariæ in Coſmedin S. R. E. Presbyter Cardinalis Sabellus, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Beneventanus.

Cum noſtro Edicto dato Romæ die xxx. Januarii M.D.LXVII. quo Provincialis Synodi ad III. Idus Aprilis in Metropolitana Eccleſia noſtra Beneventana cogendæ celebrationem ſignificavimus, mentis noſtræ fuerit eam non ſolum Clericis, ſed etiam Laicis Civitatum, & Caſtrorum quorumcunque Dominis, quocunque dignitatis, & gradus titulo præfulgeant, ac communitatibus, cęteriſque Provinciæ noſtræ, qui ſua quomodolibet intereſſe putaverint, notam facere, eoſque ad ipſam cōvocare; hoc alio noſtro Edicto eam no-

Seculares Domini ad Synodum hoc edicto, ſi velint intereſſe convocatur

nobis fuiſſe mentem declaramus: hortamurque præfatos omnes, ut pro percipiendis, quæ pro exequutione Sacroſancti Tridentini Concilii ab ipſa Synodo decernentur, ſi commodo eorum fieri poterit, adeſſe velint, aut aliquos hujus rei cauſa ad Synodum mittere. Quòd ut omnibus pateat, Edicti ipſius copias, alicujus Curiæ noſtræ Notarii manu ſubſcriptas, & Sigilli noſtri impreſſione munitas, palàm affigi mandavimus, eiſque, ac ſi manu noſtra ſubſcriptæ eſſent, fidem adhiberi volumus. Dat. Beneventi die xix. Martii M.D.LXVII.

Jacobus Card. Sabellus
Archiepiſcopus Beneven.

Ant. Oritheus Secretarius.

SESSIO PRIMA

Provincialis Synodi Beneventanę celebrata die xi. Aprilis Anno Dom. M.D.LXVII.

Decretum de inchoanda Synodo.

REver. Patres. Placet ne Vobis, ut ad laudem, & gloriam Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad tuendam, & augendam Chriſtianæ Religionis diſciplinam, pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus Provinciæ Beneventanæ, aliiſque ex Sacris Canonibus permiſſis Beneventanum Provinciale Concilium incipiamus?

Reſponderunt, Placet.

Poſtea Catholicam Fidem ex præſcripta formula à Pio Quarto Summo Pont. palam omnes profeſſi ſunt. Formulam autem hic ſubiiciendam eſſe viſum fuit.

Formula professionis Fidei.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quę continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Eccleſia utitur, videlicet. Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, viſibilium omnium, & inviſibiliũ. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & Homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia in ſecundum ſcripturas. Et aſcendit de Cœlum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas. Et unam Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque ejuſdem Eccleſiæ obſervationes, & conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector. Item Sacram Scripturam, juxta eum ſenſum, quem tenet, & tenuit Sancta Mater Eccleſia, cujus eſt judicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam, niſi juxta unanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptē eſſe verè, & propriè Sacramenta novæ legis, à Jeſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium: illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto. Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de juſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro vivis, & defunctis: atque in Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realitèr, & ſubſtantialitèr Corpus, & Sanguinem, unà cum anima, & divinitate Domini Noſtri Jeſu Chriſti: fierique converſionem totius ſubſtantiæ Panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ Vini

in

in Sanguinem: quam converſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragiis juvari: Similiter, & Sanctos una cum Chriſto regnantes venerandos, atque invocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre: atque eorum Reliquias eſſe venerandas. Firmiter aſſero Imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſiam relictam fuiſſe, illarumque uſum Chriſtiano Populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum Matrem, & Magiſtram agnoſco. Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Jeſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac juro. Cætera item omnibus à Sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: ſimulque contraria omnia, atq; hæreſes quaſcunq; ab Eccleſia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo ſalvus eſſe poteſt, quam in præſenti ſpontè profiteor, & veracitèr teneo, eandem integram, & immaculatam uſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adjuvante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem. N. ſpondeo, voveo, ac juro: ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

TITVLVS I.

De modo vivendi, & aliis in Synodo ſervandis.

CAP. I.

Ad Synodum convenientes ſingulis ſextis feriis jejunent: Epiſcopi, & Presbyteri ter in hebdomada miſſam de Spiritu-Sancto celebrent: ſupplicationes Clericorum ſecularium, & regularium ter in hebdomada tàm in Metropoli, quàm in Provincia, durante Synado fiant.

Cum vero nos agnoſcamus, quòd pſalm. 110. *initiũ ſapientiæ eſt timor Domini*, memoreſque ſimus ipſius Domini verbi dicentis; Io: 15. c. *Sine me nihil poteſtis facere*: ante omnia ad ipſius implorandum auxilium, ut ipſi Synodo ad gloriam, & honorem nominis ſui, & totius hujus Provinciæ utilitatem, pro corrigendis abuſibus, moribus reformandis in ejus nomine inchoatæ, proſperos, feliceſque ſucceſſus tribuat; exhortandos eſſe duximus, prout in Domino exhortamur omnes in dictam Civitatem convenientes, ibiquè congregatos, ut aſſidue hujus rei cauſa ad dominum preces effundant, à peccatis abſtineant, ſingulis ſextis feriis jejunent in memoriam paſſionis Domini N. Jeſu Chriſti, eleemoſynis, boniſque operibus intendant. Epiſcopos vero, & in Sacerdotali ordine conſtitutos admonemus, hortamurque ut tribus ſaltem in una quaque hebdomada diebus Miſſam de Spiritu-Sancto celebrent: ſupplicationes præterea generales tam Clericorum ſecularium, quam regularium in Civitate Beneventana, ter in una quaque hebdomada ipſa Synodo durante faciendas præcipimus, hortamurque Epiſcopos, ut idem in ſuis Eccleſiis faciendum curent.

CAP. II.

Epiſcopi ſecundùm promotionis tempus precedere debent, ad eligentium Epiſcoporum difficultates præſertim tollendas; quoad inferiores, in Seſſionibus, aut Vocationibus nemini prejudicium intelligatur allatum.

Atque, cum maximè deceat in Conciliis rectè, & ex ęquitate omnia fieri, ſtatuimus, aliorum ſacrorum Conciliorum, & præſertim Tridentini ſequuti conſuetudinem, ut qui Prior ad Epiſcopalem dignitatem vocatus exiſtit, priori loco ſedere, & aliis pręcedere debeat. Nam cum ſancta Tridentina Synodus ſtatuerit, legitimè impedito Metropolitano, antiquiorem ex Coepiſcopis provincialem Synodum cogere debere, maxime conveniens eſt, ut antiquiores Epiſcopi ubique ſua antiquitate præcedant: nullaque habeatur ratio, quod Eccleſiæ Cathedrales, quibus præſident, Metropolitanæ Eccleſiæ Beneventanę antiquiores Suffraganeæ extiterint. Nam cum ejuſdem Concilii Tridentini decreto cautum ſit, ut Epiſcopi nulli Metropolitano ſubjecti, aliquem ſemel eligant, in cuius Synodo Provinciali, cum aliis interſint; & nonnulli hujus decreti exequendi cauſa, ad hanc Beneventanam Synodum acceſſerint, aut forſan acceſſuri ſint; ſi aliter quàm decretum eſt, ageretur, difficultas ſuboriretur, qui nam eis locus decernendus eſſet: quæ difficultas, ea (ut dictum eſt) pręcedendi ratione ſervata, omnino amovebitur. Si quis tamen inferiorum, veluti Abbatum, vel aliorum in hujus provincialis Synodi actis, vel dum ipſa ejus decreta in Congregationibus ſancientur, vel in publicis ſeſſionibus promulgabuntur, non debito fortè loco ſederit, aut vocatus fuerit, aut quocumque modo votum protulerit, aut quemcunque actum exercuerit, nulli ob id præjudicium generatum, aut novum jus in futurum acquiſitum eſſe decernimus.

Ex Concilii Tridentini decreto Epiſcopi nullo Metropolitano ſubjecti, ſemel aliquem eligere debent.

CAP. III.

Abbates Epiſcopali juriſdictione non fungentes deciſivum votum in Synodo non habent: nec Procuratores Epiſcoporum, aut Capitulorum.

Statuendum præterea eſſe duximus; ut nullus Abbas, qui Monaſterium in titulum non obtineat, & Epiſcopali juriſdictione non fungatur, decernendi in Synodo votum habeat. Itemque, ut nullus Epiſcoporum, aut Capitulorum Procurator, ſtatuendi, vel decernendi, & votum dandi in Synodo, ſed ſolum rerum proponendarum cauſa admittatur.

Indictio futurae Sessionis.

Rever. Patres. Placet ne vobis, ut proximam Seſſionē habeamus ad diem XIV. præſentis menſis, ita tamen ut dictum terminum in Cōgregatione generali contrahere, & prorogare liberè poſſimus, ſicuti rebus Concilii conducere judicabimus?

Reſponderunt. Placet.

SESSIO II.
Celebrata die XIV. menſis Aprilis M. D. LXVII.

TITVLVS I.

De profeſſione Fidei pręſtanda, & decretis Concilii Tridentini recipiendis.

CAP. I.

Epiſcopi, quæ de fidei profeſſione in Tridentino Concilio ſtatuta ſunt, ſervanda curent. In prima quaque Diæceſana Synodo eandem præſtent, & præſtari faciant. Tridentini Concilii decreta integrè recipiantur.

In nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Cum inter omnes paſtoralis officii ſollicitudines, illa potiſſimùm prima eſſe debeat, ut Fides Catholica, quam Sacroſancta Romana Eccleſia tenet, & ſolidę petrę fundamento nititur; incorrupta in hac Provincia, ſinceraque permaneat, & omnes in ejus puritate, immo-

mobiles, inviolatique perſiſtant; illud in primis, ſacri Tridentini Concilii decreta ſequuti, ſtatuendum eſſe duximus; ut omnes hujus Provinciæ Epiſcopi, omnia, quæ de profeſſione fidei præſtanda, decretiſque Concilii palam recipiendis ſtatuta ſunt, ſervari diligenter curent, tam ab his, qui ex Decreto Concilii, quam etiam ab illis, qui ex conſtitutione Pii IV. hoc facere, & præſtare debent. Idque iiſdem verbis, quibus idem Pontifex præſcripta formula fieri mandavit, omnino faciendum curent: & Diœceſanis Synodis, quæ primo quoque tempore celebrabuntur, eandem fidei profeſſionem præſtent, & præſtari ab aliis faciant: quemadmodum ante omnia nos cum Coepiſcopis noſtris eadem formula præſtitimus: & omnia, & ſingula, quæ à Sacroſancto Tridentino Concilio decreta, & ſtatuta ſunt, palam, & integrè recepimus, atque ea ſervanda omnino decernimus.

TITVLVS. II.

De tuendæ fidei cura, & diligentia ab Epiſcopis habenda.

CAP. I.

Valdenſes, aliique hæretici per Parochos diligenter obſerventur, deprehenſi ad Epiſcopos, vel S. Inquiſitionis officium deferantur. Epiſcopi, loca, in quibus ij verſantur viſitent: eos, qui hæreſes abjurarunt obſervent.

PRecipimus vero, ut in eam maximè curam Epiſcopi incumbant, ut à Parochis obſerventur quidam, qui ex Provincia Narborenſi in eorum Diœceſes commigraſſe dicuntur, & qui Valdeſii vocantur, aut alii quicunque quocunque nomine appellentur, qui ſecreto hæreſes ſerere exiſtimantur: eiſque mandent, ut de ipſorum vitæ conſuetudine, & ratione diligenter exquirant; & ſi illos dicto, vel facto à fide orthodoxa devios cognoverint, rem ad Epiſcopos deferant: ut vel ipſi pro Paſtorali officio eam cognoſcant; & in eos, quos deliquiſſe compertum fuerit, animadvertant; vel eorum nomina ſancto Inquiſitionis officio deferant. Ipſi etiam Epiſcopi præcipuè hujuſmodi homines obſervent; & loca, in quibus eos verſari conſtiterit, ſæpiſſimè viſitent: ut quod maxime ipſis agendum proponitur, quòd eſt attendere ſibi, & univerſo gregi, in quo eos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos, regere Eccleſiam Dei, quam proprio ſanguine acquiſivit, re ipſa expleant: ne quod in Evangelio dicitur, eveniat: Matth. 13. *Cum dormirent homines, venit inimicus homo, & ſuperſeminavit zizania*, doctrinę nimirum, & morum corruptionem. Eos quoque, qui hęreſes, in quibus aliquando fuerant, abjurarunt, præcipua Epiſcoporum cura erit obſervare, num rectè ambulent in via mandatorum Domini, & Catholicæ Eccleſiæ pręceptis, & injunctam à ſancto Inquiſitionis officio pænitentiam ſervent: num (quę ut plurimum iſtiuſmodi hominum conſuetudo eſt) priſtinum errorem, vel verbis quoquo modo tenere præ ſe ferant: aut aliud quid faciant, quod eos fugiendę pœnæ, non deſerendi erroris cauſa abjuraſſe appareat.

Abjurantes hæreſes qua cura Epiſcopi obſervare debent.

CAP. II.

Libri prohibiti, aut expurgandi ne imprimantur, legantur, conſerventur. Recens compoſiti ante Epiſcopi examen, neimprimantur.

MAndamus etiam, ut curent Epiſcopi, ne libri vetiti, vel quorum purgationem fieri decretum eſt, per Indicem decreto Tridentini Cōcilii ex authoritate Pii IV. editum, alicubi imprimantur, legantur, & conſerventur, ne quidue recens editum imprimatur, aut palam, aut occultè legatur, aut vendatur, vel retineatur, niſi ab ipſis Epiſcopis, aut ab his, quibus ipſi hoc onus delegandum duxerint, priùs examinatum, lectu dignum judicatum fuerit.

Decretum Concilii tridentini in impreſſione librorum ſervandum.

TITVLVS. III.

De Reformatione Græcorū, eorūq; erroribus tollendis.

CAP. I.

Græcorum errores recenſentur: quomodo eis occurrendum ſit præſcribitur.

QUoniam vero in nonnullis Provinciæ hujus Diœceſibus Grę-ci

ci quidam vulgo Albanenſes appellati commorantur, qui nulla fere Chriſtianę religionis,& Sacramentorũ ritus veſtigia,nec veterũ Gręcorũ, nec Latinorum retinent, ſed ſuis quibuſdam ſuperſtitioſis ritibus utuntur, & in diverſas hæreticas, nefariasque opiniones prolabuntur, cum inter alias blaſphemias eorum nonnulli aſſerant nullum eſſe purgatorium, Romaniq; Pôtificis nullam in eos juriſdictionem eſſe, nec pro eo (ut ex inſpectis eorum miſſalibus conſtitit) ſed pro pſeudo Patriarcha Conſtantinopolitano ſchiſmatico, atque hęretico orare in Miſſa reperiantur, indulgentias à Summis Pontificibus côceſſas damnent, Eccleſiaſticas ſententias, & cenſuras ſpernant, Sanctiſſimę Dei genitricis, ac Beatorũ Apoſtolorum, aliorumque Dei Sanctorum feſtivitates ab Eccleſia Romana, Sanctiſque Patribus ordinatas non obſervent, ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infãtibus in baptiſmo in unius, aut duorum annorum ætate conſtitutis ex neceſſitate ſalutis (quod Tridentina Synodus ſub anathematis pœna damnavit) exhibendum aſſerant, exhibeantque, illudque ſępe inter cœpas, & alia ſervẽt, ægrotiſque,nulla adhibita reverentia,in ſacculis, aliiſque minus honeſtis locis deferant, inhumata defunctorum cadavera, ſuperſtitione quadam impia, e ſepulchris eruant, oleoque perfuſa igne comburant; ac uxores, quas matrimonii vinculo ſibi copulaverant, in adulterio deprehenſas repudient, aliaſque, primis dimiſſis, uxores ducant, idque licuiſſe, & licere pertinaciter aſſerere non erubeſcant, quod prohibet, & hæreticum eſſe decrevit eadem Tridentina Synodus, atque alia hujuſmodi faciant magno Latinorum, quibuſcum vivunt, & aſſidue verſantur, periculo, ne eorum contagione polluantur,ſtatuimus ut Epiſcopi,quorum in Diœceſibus hujuſmodi homines verſantur, ipſos purgatorii veritatem doceant, & doceri à Parochis, aliiſque verbi Dei Concionatoribus faciant, animaſque illorum, qui ſuſcepta pœnitentia, eaque non peracta, vel qui ſine mortali peccato, cum venialibus tantum decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuffragiis Eccleſiæ adjuvari, juxta Eccleſiæ Catholicæ doctrinam, præcipiantque, ut in miſſa pro Pontifice Romano, & pro Epiſcopo, in cujus Diœceſi commorantur, orent, non autem pro pſeudo Archiepiſcopo, ſeu Patriarcha Conſtantinopolitano, quemadmodum hactenus feciſſe reperiuntur. In ipſorum Grecorum Eccleſiis indulgentias à Summo Pontifice frequenter impetrent; & Epiſcopi, quas authoritate ſua tradere poterunt, largiantur; deque ipſarum indulgentiarum vi, & uſu in Eccleſia Catholica erudiant. Cenſuras Eccleſiaſticas ſub graviſſimis pœnis, prout eis videbitur,obſervari mandent; ut eas ſaltem tormidinę pœnæ timere aſſueſcant. Curent denique ut extirpatis hæreſibus, rejectiſque ſuperſtitionibus,& erroribus, verum Eccleſiæ Catholicæ ritum obſervent: omneſque in locis Latinorum commorantes (ne Latinis, inter quos Græcos ipſos habitare contigerit, ſcandalo quoquo modo ſint) in feſtivitatibus, quas Latini obſervant, laborare non audeant. In eorum vero propriis Terris, & locis, in quibus Latini non habitant, præter feſtivitates ipſorum Græcorum ritu injunctas, etiam Latinorum feſtivitates,ſicut in Concilio Florentino decretum fuit, obſervent: ſi ſecus fecerint, in eos pro modo culpæ ſeverè animadverrant:cum ex conſtitutione Pii IV. eorum juriſdictioni ſubiiciãtur, ipſorumque viſitationi, correctioni, punitioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſque tamquam Superioribus ſuis, ſuarumque animarum Paſtoribus humiliter obedire teneantur.

Albanentium in Benevent. Provincia commorantiũ enumerantur errores.

Statũtu ad enumeratos errores eſtirpandos.

Græci in Italia commorantes ſtatuto Pii IV. Latinis Epiſcopis ſubjacent.

CAP. II.

In baptiſmate, & confirmatione alind, quàm ab Epiſcopo benedictum, oleum ne adhibeatur. Chriſma Epiſcopus tantùm miniſtret. Extrema unctio debitis temporibus accipiatur. In contravenientes Græcos Epiſcopi pro arbitrio animadvertant.

Cum autem re ipſa compertum ſit in ſacri Baptiſmi Confirmationis, & Extremæ unctionis Sacramentis adminiſtrandis, Græcorum hujuſmodi Sacerdotes correctione indigere; cum in Baptiſmi adminiſtratione eo Oleo ſancto utantur, quod ab ipſis Græcis Presbyteris benedictum eſt, & Sacramentum Confir-

Quonam oleo Sancto Sacerd. Græci utebantur.

firmationis, & Chriſmatis ipſi Presbyteri ſtatim poſt Baptiſmi ſuſceptionem fidelibus exhibeant, & exhibẽdum aſſerant, eoſque non amplius ab Epiſcopo ſignandos, & confirmãdos eſſe; in Extremæ vero unctionis Sacramento adminiſtrando, eo Oleo urantur, quod ſeptem ex ipſis Presbyteris hujus rei cauſa benedicunt, non autem eo, quod ab Epiſcopis benedicitur, atque hujusmodi Sacramentum infirmis, niſi ipſis petentibus, aut ſuorum Confeſſorum adhibito conſilio non miniſtrent, magno ſanè periculo, ne abſq; eo aliqui ex hac vita decedant, & hujus Sacramenti fructu privẽtur. Quare mandamus, ut Epiſcopi, quorum in Diœceſibus hujuſmodi Grçci Presbyteri commorantur, curent ne in Baptiſmi adminiſtratione, alio ſancto Oleo, alioque Chriſmate, quam quod ab ipſis Epiſcopis fuerit benedictum adhibeant, ne ve ipſum ſanctum Chriſma, & ſacra Olea cathecuminorum, & infirmorum ab aliis quàm ipſorum Cathedralibus Eccleſiis ſuſcipiant; neve eis, alio quam Rom. Eccleſiæ ritu utantur. Confirmationis verò Sacramentum Græcis omnibus præcipiant, ut cum devotione congruis temporibus ab ipſiſmet, tãquam ſuis Ordinariis, atque ad id præcipuis, ſoliſque Miniſtris ſuſcipiant, doceantque ipſos à temporibus Apoſtolorum ritum hunc in Eccleſia ſervatum eſſe, nullique alteri, quam Epiſcopo ſanctum hoc Confirmationis Sacramentum miniſtrare licuiſſe. Omnẽ præterea diligentiam, & ſollicitudinem adhibeant Epiſcopi, ut infirmi omnes, qui Græcorum ritu viventes, in eorum Diœceſibus extiterint, debitis temporibus Extremæ unctionis Sacramentum, tamquã verum, & à Chriſto Domino noſtro inſtitutum, & à Beato Jacobo Apoſtolo promulgatum, ut ex Apoſtolica traditione per manus accepta Eccleſia didicit, accipiant: præcipiantq; Græcis Presbyteris, ne illud miniſtrare etiam nõ petentibus omittant, præſertim cũ infirmi tã periculoſe ægrotant, ut in exitu vitæ conſtituti videantur. Quod ſi ſecus quam decretum præceptumque eſt, tam in Baptiſmi, & Confirmationis, quam in Extremæ unctionis, aliiſque Eccleſiç Sacramentis adminiſtrandis, aut recipiendis, & in omnibus prædictis Sacerdotes, aut Laici fecerint; in eos Epiſcopis ipſorum arbitrio animadvertant, eoſque ſi videbitur, ex ipſorum Diœceſibus eiiciant.

Oleo ab Epiſcopis benedicto in baptiſmo, & criſmate Sacerdotes Græci uti debent.

Extremę unctionis Sacramentum a Chriſto inſtitutũ, & D Jacobo promulgatum.

CAP. III.

Latini in latinis Eccleſiis, Græci in Græcis celebrent, ac Sacramenta miniſtrent, ſuo quique ritu.

SEd quoniam Græci in nonnullis Provinciç hujus locis Latinis permixti, ut dictum eſt, habitant, eædemque Latinus, Græciſque Eccleſiæ promiſcuæ ſunt, cum in ipſis utrique eorum ritu Miſſam celebrent, Sacramentumque Euchariſtiæ adminiſtrent; decernimus, ut Epiſcopi curent, ne Græcis in Latinorum Eccleſiis celebrare liceat, Sacramentumvè Altaris miniſtrare, ſed præcipiant, ut in propriis Eccleſiis rectè Græco ſuo utentes ritu hoc faciant, itidemque, ut Latini proprias Eccleſias habeant; ut ſuo muneri ſatisfaciant: ne, cum Græcis ipſis mos ſit in fermentato, & ſub utraque ſpecie Laicos confeſſos communicare; panemque abſciſſum ex eo, ex quo hoſtia conſecranda conficitur, benedictum inter Miſſam Laicis non confeſſis dare, Latino, & Romanæ Eccleſiæ ritu utentibus, in ipſorum animarum perniciem ſcandalum generetur, aut quoquo modo ſimplices in eorum ritum inducãtur.

Prohibetur Sacerdotibus Latinis ne cum Græcis in fermentato, & ſub utraque ſpecie laicos communicent.

CAP. IV.

Græci a Conſtantinopolitano Patriarcha ſchiſmatico ad ordines promoti an ſint tolerandi, Metropolita ad Romanum Pontificem deferat. In poſterum nonniſi a propriis Ordinariis ſtato ritu, ac tempore ordinentur.

CUmque de Sacerdotum Græcorum tam inferiorum, quam eorum, qui Epiſcopi eſſe ab ipſis dicuntur, ordinibus nihil certi ſciatur, an eos ſuſceperint, vel quo ritu cumque in has Italiæ partes à Pſeudopatriarcha Conſtantinopolitano mittantur, quem certum eſt eſſe ſchiſmaticum, & à ſchiſmaticis ordinatum; optat hæc Provincialis Synodus à Metropolitano hanc rem Sanct. D. N. conſiderandam, & Sanctitatis ſuæ judicio providendam, propoſitum iri: & qui ha-

hactenus ab eodem Pſeudopatriarcha ordinati reperiuntur, & ſi fortaſſe tolerandi ſint, non aliter tamen, quàm ſi Sanctitati ſuæ ita viſum fuerit, tolerentur. In poſterum vero non ordinentur, niſi à Catholicis Epiſcopis, in quorum Diœceſibus habitant: & juxta Romanæ Eccleſiæ ritum, ſeptem illis ordines, ſtatutis ab Eccleſia temporibus conferantur.

C A P. V.

Greci ſingulatim viventes ab Epiſcopis in unum cogantur, conſulto per Metropolitam Romano Pontifice.

Optat etiam ipſa Synodus, ut cum ex Græcis ipſis aliqui ſingulatim in diverſis locis Provinciæ habitent; nec Græcorum aliquas Eccleſias habeant, quo pro Sacramentis ſuſcipiendis, divinisque officiis audiendis convenire poſſint; nec Latinorum Eccleſias adeant; Metropolitanus à Summo Pontifice impetret, ut Epiſcopis facultatem concedat ipſos pro ſuo officio cogendi, ut vel Latino ritu utentes Eccleſiaſtica Sacramenta ſuſcipiant: vel in certum aliquem Græcorum locum, ubi eorum Sacerdotes commorentur, habitatum eant: aut Sacerdotes idoneos eorum more celebrantes conducant, ut Chriſtianè ſuo ritu vivant: ne ipſorum abſque ulla religione viventium exemplo, & conſuetudine ſimplices Chriſtifideles polluantur.

C A P. VI.

Spiritus Sancti proceſſio an rectè a Græcis credatur Epiſcopi per deputatos exquirant. Siqui in errore perſiſtunt, tanquàm hæretici puniantur.

Quid in Conciliis de proceſſione Spiritus Sancti ſtatutum ſit.

Cum verò Græcorum ipſorum neminem ferè eſſe audiamus, qui adhuc pertinaciter non credat, & teneat Spiritum Sanctum ex Patre ſolum procedere, quod in Conciliis Lugdunenſi, & Florentino damnatum fuit; ſtatuimus, ut ab Epiſcopis aliqui deputentur, qui à Græcis ipſis diligenter exquirant, num aliter, quã Romana Eccleſia Catholica credit de Spiritus Sancti proceſſione teneãt: & ſi quos in errore perſiſtere repererint; in eos tamquam de hæreſi ſuſpectos procedant, & ab eorum Diœceſibus eiiciant.

C A P. VII.

In miſſarum cæterorum Divinorum officiorum celebratione Pii V. conſtitutio à Græcis ſervetur. Si quid aliud abſonum ab eis fieri comperiatur, emendari omninò procurandum.

Quoad vero celebrationem Miſſarum, cæterorumque divinorum officiorum, præcipimus Epiſcopis, ut ab eisdem Græcis ſervandam curent Conſtitutionem S. D. N. Pii Quinti, quà facultates conceſſæ Græcis Latino, & Latinis Græco ritu Miſſas, & alia Divina officia celebrandi revocantur, ſi quid aliud ab eisdem fieri cognoverint, quòd Chriſtianæ religioni, & ſanæ doctrinæ repugnare videatur, illud emendari, aut omnino aboleri quàmprimum procurent: quod ſi neglexerint, graviſſimo deſerti gregis crimine obſtrictos ſeſe eſſe ſciant.

T I T V L V S IV.

De Incantationibus, Magicis artibus, divinationibusq; tollendis.

C A P. I.

Incantationes, & Dæmonum præſtigia eliminentur. In Talia excercẽtes Canonicis pœnis coerceantur: Arcanis quibusdam morbos abigere, & inducere profitentes, eosque conſulentes; nec non futurorum, theſaurorumque commoſtrationem promittentes expellantur.

Incantationes, quibus tam Græci ipſi, quam aliorum Provicialium plurimi, maximè addicti eſſe dicuntur Epiſcopi redarguant; vanasque, & Dœmonum præſtigias, quibus hominum mentes decipiant, & à fide avertant, eſſe oſtendant. Quòd ſi eo crimine pollutos, aut magicis artibus, ſortilegiis, auguriis, corporum inſpectionibus, ac aliis hujusmodi deliramentis eorum, quæ Deus poſuit in ſua poteſtate, & ex libero hominum arbitrio proveniunt, divinationem promittentes, eſſe aliquos compertum

tum

tum fuerit; Epiſcopi juxta canonicas ſententias puniant, & coerceant, & è cętu fidelium eiiciant: itidemque in eos animadvertant, qui ſe archanis quibusdam morbos abigere, & inducere, & horum ſimilia facere poſſe profitentur: parique pœna afficiant, qui eos quacunque in re hujusmodi conſuluerint. Eos item, qui furtorum, theſaurorumque abſconditorum, & hujus generis rerum, quibus curioſi, & imperiti decipiuntur, commoſtrationem promittunt, omninò expellant.

C A P. II.

Ad Fidei puritatem conſervandam, regiã, ſecularemq; omnẽ poteſtatem obteſtatur: ut cum opus fuerit, auxilium præſtent.

UT verò Epiſcopi omnia tam quę ad Fidei Catholicæ puritatẽ cõſervandam, & hæreſes amputandas, quàm quæ ad Gręcorum, cęterórumque abuſus, erroresq; tollendos pertinent, commodiùs, & faciliùs efficere, & in cæteris officio ſuo fungi valeant; Philippum Sereniſſimum Regem Catholicum, Proregemque in Regno Neapolitano, & cæteros Principes, & Dominos, Civitatumque Magiſtratus per Viſcera miſericordiæ Dei noſtri hortamur, obſecramusque, ut pro ſuo in Chriſtianam Religionem ſtudio, & pietate, proq; ea, quæ illis à Deo conceſſa eſt, ad Eccleſiam ipſius defendendam, rebellesque in officio continendos poteſtate, Epiſcopis in his omnibus exequendis, cum ab eis requiſiti fuerint, & in Inquiſitionis officio faveant, ſuumque ex animo patrocinium, authoritatemque præſtent.

T I T V L V S V.

De Fidei principiis à Parochis tradendis, & Scholæ Magiſtris,

C A P. I.

Parochi ſtata hora ſuis in Parochiis Dominicis, Feſtisque diebus pueros Fidei rudimenta edoceant, idem à parentibus fieri curent.

CUm pueri à primis ætatis temporibus maximè inſtituendi ſint, & Fidei principiis imbuendi, quibus quaſi lacte nutriti, ſolido poſtea ipſius cibo, cæterarumque virtutum incrementis augeantur; Parochis hujus Provinciæ omnibus mandamus, ut ſinguli ſtata hora in ſuas Parochias, Dominicis, & Feſtis diebus pueros convocent; eosq; initia Fidei doceant & doctrina Chriſtiana ſummatim erudiant, utque honeſtè domi, forisque, & compoſitè vitam gerant, admoneant: eorumque Parentes, ut idem domi faciant, hortentur: propriosque liberos bonis moribus verbo, & exemplo inſtituant: ea, quæ ad Chriſtianam doctrinam pertinent, ſedulò doceant; crebrò eadem repetẽtes, quæ à Parochis edocti fuerint.

C A P. II.

Hortantur Communitates Laicorum, ut Magiſtros Scholarum conducant. Si locorum paupertas non ſinat, Parochi, pueros docendi munus præſtent.

HOrtamur verò vehementer omnes, quibus Civitatum, aliorũque locorum publica commiſſa cura eſt, ut pro edocendis pueris Magiſtros conducant: qui non ſolum grãmatica, iisque artibus, quibus ad humanitatem illa ætas informari ſolet, ſed etiam doctrina Chriſtiana, bonisque moribus inſtituãt: nè quid, quòd pietati, religionique repugnare videatur, imbibant, quòd poſtea difficile ſit, ut exhauriri, & expurgari, poſſit: diebusque feſtis hęc illis præcipuè cura ſit, ut in his potiſſimum, quæ ad religionem ſpectant, adoleſcentes verſentur, & exerceantur: cęteraque ſedulò curent, quæ Leonis Decimi decreto in Concilio Lateranenſi edito continentur. Si vero propter locorum tenuitatem, incolarũque paupertatem Magiſtri grammaticæ conduci non poterunt; Parochi cum illis ab aliis neceſſariis eorum officio incumbẽtibus negociis ocium erit, hoc munus pueros docẽdi quomodocunque poterunt, aſſumant. Decreti Concilii Lateranẽ. ſub Leone X. editi obſervantia inculcatur.

T I-

Digitized by Google

TITVLVS VI.

De præbenda Theologali.

CAP. I.

In Cathedralibus, aut inſignibus Collegiatis quamprimùm Theologalis præbenda ſtatuatur. Donec ſecularis Theologus deſit alicui regulari munus demandetur, cui ſalarium ex ipſis Eccleſiarum reditibus decretum ſit. Hujuſmodi fructus ſi tenues fuerint, ex beneficiis (etiàm Capitulo, & Clero convocatis) detrahatur.

PAuli Apoſtoli ad Timotheum admonitione docemur incumbendum eſſe lectioni, & in ſacrarum ſcripturarum, & canonum meditatione aſſiduè verſandum; cum multorum ſanctorum Patrum, tum etiam ſacrorum Cōciliorum, & præſertim Tholetani quarti decreto jubemur. Quare cum Tridentina Synodus decreverit, ut quibus in Eccleſiis Cathedralibus, aut collegiatis inſignibus, præbenda, aut ſtipendium ſacræ Theologiæ Doctori, & interpreti aſſignatum non exiſtit, primo quoque tempore ſtatuatur, ne hoc tam utile, & neceſſarium munus omittatur; ſtatuimus, ut Epiſcopi hoc quamprimū exequi ſtudeant: & donec Theologus aliquis ſecularis reperietur, cui ex decreto Concilii, Canonicatus, & præbenda, aut ſtipendium hujuſmodi certum conſtituatur, ut eo munere perpetuo fungatur: alicui cujuſcunq; ordinis regularis, ipſius Superioris habita licentia, id pro tempore oneris injungant: cui ex fructibus hujuſmodi Eccleſiarum, ipſarum Miniſtris pro rata detrahendis, ſalarium decernatur, aut dicti Canonicatus, & præbendæ fructus aſſignentur, quibus hoc munus præſtaturus commodè ſe alere, & ſuſtinere valeat. Quod ſi Cathedralium, aut Collegiatarum hujuſmodi fructus ita tenues fuerint, ut hoc detrahi non poſſit, ex aliorum quorumcunque beneficiorum Civitatis, & Diœceſis etiam (ſi videbitur) convocatis ad hoc Capitulo, & Clero, fructibus detrahant, ut hoc quamprimum ſanctum opus perficiatur.

Regularis cui theologale munus imponitur ſui Superioris licētiam habeat.

CAP. II.

Sacram Scripturam interpretantes facili utantur interpretatione; queque ad Chriſtianam doctrinam pertinent, exponant. Canonici, et Clerici intereſſe nō omittant.

HI verò quibus Sacram Scripturā interpretandi munus incumbet, ſedulò dent operam, ut quoniam nō omnes auditores eodem ſunt ingenio prædìti, facili quadam utantur interpretatione: & ex ipſis Sacræ Scripturæ locis quotidie, vel de Sacramentis, vel de articulis fidei, deque aliis ad Chriſtianam doctrinam ſpectantibus aliquid exponant, quod auditorum ſaluti ſpirituali prodeſſe valeat. Omnes vero Canonici, cęterique Civitatis, & Diœceſis Clerici, ſi commode id fieri poterit, hujuſmodi Sacræ Scripturæ lectioni, & interpretationi aſſiduè, & attentè intereſſe ſtudebunt, ut divinis ſtudiis animum excolant: quo aliis poſtmodum ipſi prodeſſe valeant, & ocii, quod fugere debent omnino ipſis ratio conſtet.

Ex Sacræ Scripturæ lectione quæ bona oriuntur.

TITVLVS VII.

De Prędicatione Verbi Dei.

CAP. I.

Epiſcopi propriis præſertim in Eccleſiis, ad prædicationem hortantur. Id ſi per ſe ipſos explere nequeant, idoneos deligant viros.

SAnctum miniſterium prædicandi verbum Dei ob ipſius excellentiam cęteris omnibus præſtat; & Chriſti domini verbis Apoſtolis, in quorum locum Epiſcopi ſucceſſerunt, præcipuè injunctum. Marc. cap. 16. *Euntes enim* dixit *in mundum univerſum, prædicate Evangelium omni creaturæ.* Quod ipſi, & verbis, & ſcriptis præſtiterunt. Et Apoſtolus Paulus Timotheum inſtruens commonefecit, ut opus faceret Evangeliſtæ, verbum prædicaret, miniſterium ſuum impleret. Quare Chriſti doctrina, & Apoſtolorum exemplo, & Concilii Tridentini decretis innixi, Epiſcopos vehementer in Domino hortamur, ut ipſimet, in ſuis Eccleſiis præſertim, populos ſibi commiſſos ſalutari Dei verbi pabulo paſcant. Quod ſi ſe huic mu-

Digitized by Google

muneri obeundo imparatos aliquando iudicaverint, confidant in eo, qui infantium linguas facit diſertas: memineritque verbi Domini dicentis, Matth, 10. cap. *Nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: non enim vos eſtis, qui loquimini, ſed ſpiritus patris veſtri, qui loquitur in vobis*. Noverintque Epiſcopi, proprii Paſtoris voce utcunque ad ædificationem prolata, greges ſibi traditos maxime commotum iri, & ad pietatem eſſe profecturos, ſine ullis phaleris, & ornamento verborum. Si vero aliquando ita verè impediti fuerint, ut hoc munus per ſe ipſos explere nequeant; idoneos viros deligant, quibus illud demandandum curent, quorum vita doctrinæ reſpondeat, ne plus exemplo deſtruant, quam verbo ædificent.

Ad prædicandum idonei viri deligendi ſunt.

CAP. II.

Parochi Adventus, & Quadrageſimæ tempore, aliiſque Dominicis ſaltem, feſtiſque diebus Parochianis prædicent. Catechiſmum ad id præ manibus habeant. Rudes Parochi à peritioribus Sacerdotibus addiſcant, vel ſi Theologus, cum theologali præbenda deſit, Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, Regularem aliquem in Monaſteriis detineri curabunt ad eorum ignorantiam ſublevandam.

PArochis verò, & aliis curam animarum habentibus mandamus, ut memores ipſorum vocationis, & officii, fideles verbi Dei diſpenſatores exiſtant; plebeſque eorum curæ cõmiſſas optima primum, & Christiana ipſorum inſtituto conveniente vitæ ratione, deinde verbi Dei prædicatione, & miniſtratione paſcant. Quod adventus Domini, & Quadrageſimæ tempore, & omnibus aliis Dominicis ſaltem, & ſolemnibus feſtis, omnino ne omittant: eaque in re pro ſua eruditione, illorumque, quibus prædicaverint, captu, & intelligentia, ſermonem attemperent. Et eum præcipua ipſis cura eſſe debeat, ut in articulis fidei, qui Symbolo Apoſtolorũ continentur, præceptis Decalogi, Eccleſiæ Sacramentis, & orationis Dominicæ explicatione commiſſum ſibi populum erudiant; ad hoc munus explendum Catechiſmum, qui Pii V. Pontificis juſſu editus eſt, aſſiduè pręmanibus habeant; ut hæc omnia ſecundum ſanam, & Eccleſiaſticam doctrinam docere valeant. Si vero ita rudes nonnulli reperiantur, qui id ſine aliquo Præceptore, & Doctore præſtare nequeant, ſi eis de Vicariis idoneis provideri non poterit, cogantur ab Epiſcopis peritiores Sacerdotes adire, à quibus, quod ipſi neſciunt, addiſcant: vel Regularem aliquem, quem iidem Epiſcopi ex authoritate Concilii Tridentini, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati curabunt in Monachorum, Regulariumque aliorum Monaſteriis, ubi cõmodè fieri queat, detineri, ut Sacram Scripturam interpretetur tum ad Novitiorum, qui in Monaſteriis commorabuntur inſtitutionem, tum etiam ad iſtorum, cum opus fuerit, & ab eis conſultus fuerit, ignorantiam ſublevandum. Ubi vero Theologus, cum præbenda theologali, vel eo, quo ſupra dictum eſt modo inſtitutus fuerit; ipſum adeant, ut ab eo quoad fieri potuerit, erudiantur.

In quibus erudire Parochi ſuum populum debent.

Defectu ſecularis Theologi Regularis aſſumitur ad indoctos inſtruendos.

CAP. III.

Quid Concionatores obſervare in concionibus debeant, explicatur. Epiſcopi ipſi, niſi prædicent, & Clerici omnes interſint. Cùm inter miſſam prædicandum eſt, ſtatim poſt Evangelium fiat.

CÆteris verò verbi Dei concionatoribus, quibus Epiſcopi in ſuis Eccleſiis, & Diœceſibus prædicandi munus concedendum merito judicaverint, aliiſque, qui quacunque ratione eo officio fungentur, pręſcribant Epiſcopi, à quibus in prædicatione dicendis abſtinendum, & quę maximè pro regionum, & locorum ratione ſæpius inculcanda, & repetenda exiſtimaverint: præcipueque, ut diligentiùs ſuſcepta prædicandi provincia gubernetur, eos admoneant, ne ſe exiſtiment alicui levi muneri, ſed omnium graviſſimo præfectos eſſe, & difficillimo: magnam in hominibus eſſe varietatem oſtendant, non eundem omnibus eſſe guſtum, aliquibus dulcia, nonnullis acria magis placere, aliquos eruditos, quamplurimos rudes, & ignaros eſſe. Itaque illis curandum eſſe, ut quoad fieri poterit, omnibus ſatisfaciant, ſermonemque ad omnium ædificationem, captumque accommodent; ne vento doctrinarum, tamquam nubes ſine aqua, circumferantur: loquacitatem

rem vitent: ea quæ quæſtionem magis quàm ædificationem præſtant, fugiant. Maledictis, ſcommatis, conviciis omnino abſtineant. Prædicēt pure, ſincere, clare, abſque ulla ambiguitate, & diſputatione Dei verbum, juxtà Eccleſiæ traditionem, & ſanctorum patrum interpretationem. Nihil aſſeverent de iis, quorum Eccleſię diffinitio non exiſtit. Crimina acriter redarguant, ita ut criminum, non perſonarum odio id facere exiſtimentur. In dignitate, & magiſtratu conſtitutos fraternè admoneant. Pro illis, juxta Apoſtoli doctrinam, populum ut Deo preces effundat, commoneant: oſtendantque illis, & poteſtatibus omnibus eſſe obtemperandum, etiam diſcolis. Nominatim quemquam ne accuſent. Formam denique in omnibus habeant ſanorum verborum à veritate Eccleſiaſticâ nihil omnino diſcrepantium. Illorum temeritatem, qui Sacrę Scripturę verba, vel ſententias ſerio, vel joco ad profanos ſenſus detorquent, & in parabolam, & proverbium vertunt, atque ad excuſandas excuſationes in peccatis verbum Dei adulterant, vehementer reprehendant: illoſque frequenter de hujus criminis gravitate admoneant. Commendent populo Eccleſiaſticos mores, ritus, & cęremonias, quibus Catholica Eccleſia utitur: quanta in his lateant myſteria, eaque omnia ad animarum ſalutem pertinentia oſtendant. Atque hæc omnia & alia, prout ipſis magis expedire videbitur, curent Epiſcopi, ut a concionatoribus obſerventur: quorum concionibus, cum ipſi prædicare non poterunt, intereſſe ſtudebunt: & omnibus Eccleſię Cathedralis, cujuſcumque dignitatis exiſtant, & aliarum Eccleſiarum Clericis quibuſcunque mandent, ut interſint, ut eorum exemplo Laici ad audiendū verbum Dei alacriores reddantur. Iis vero diebus, quibus mane inter Miſſam prędicandum eſt; ſtatim poſt lectum, ſeu decantatum Evangelium, ante offertorium inchoetur prędicatio.

Verbum Dei adulterantes reprehendentes.

Epiſcopi, & Clerici concionibus intereſſe ad ſecularium exemplum debent.

C A P. IV.

In Diœceſibus, in quibus rarò, aut nunquam prędicari ſolet, prædicatores per Epiſcopum diſtribuantur, qui ſemel ſaltem in menſe prædicent. Hoſpitium, & victus iis à Porochis paretur, vel eleemoſynis.

IN Diœceſibus, & illis prǽſertim, in quibus raro, aut nunquam prędicari ſolet, curabunt Epiſcopi, ut Prĕter officium ab Eccleſiarum Rectoribus prĕſtandum, aliquot per loca diſtribuantur prædicatores, qui in eorundem locorum Parochialibus Eccleſiis, aut aliis, prout ipſis expedire videbitur, ſemel quolibet ſaltem menſe, verbum Dei prædicent: quibus ab ipſarum Eccleſiarum Rectoribus hoſpitium, & victum, vel ipſis præ tenuitate redditunm id ſuppeditare non valentibus, piorum Chriſtifidelium eleemoſynis ad hunc uſum colligendis ſubminiſtrandum fore confidimus.

TITVLVS VIII.

De repręſentationibus tollendis.

C A P. I.

Concio de Paſſione Domini manè in aurora habeatur; ſcenicæ actiones, tàm in ea, quàm in Sanctorum Martyrum actis in ſacro, profanove loco, omnibus interdicantur.

COncionem, qua paſſio Domini noſtri Jeſu Chriſti quotannis exponi ſolet, ea pietate, & gravitate, quam myſterii magnitudo poſtulat, habendam admoneant Epiſcopi, eoſque actus externos ad eam repræſentandam à Concionatoribus admitti patiantur, quos maximè ad auditorum pietatem excitandam, lachrymaſque ciendas ex Eccleſiæ ritu probatos judicaverint: eam vero, niſi mane in Aurora recitandam eſſe omnino prohibemus. Tragico vero more, & ſcenico, eam, Sanctorumve Martyrum actiones repræſentandi facultas in ſacro, profanove loco, omnibus interdicatur: ne, quod ſæpe accidit, ex hujusmodi repræſentationibus, pia quidem conſuetudine introductis, hominum tamen ma litia eis-

Qua gravitate, & pietate concio de paſſione ducenda ſit.

eiſdem abutente, deſtruantur potiùs, quàm ædificentur fideles; & pro pietate, & lachrymis, ad riſum, jocumque, & contemptum excitentur.

TITVLVS IX.

De Imaginibus, & Reliquiis Sanctorum.

CAP. I.

Sanctorum Imagines, non Canonicè depictas, aut in Eccleſia collocatas, aut emendari, aut amoveri Epiſcopi curent.

ET ſi Sancta Tridentina Synodus latè complexa eſt, quæ in ſacris Imaginibus, ſanctorumq; Reliquiis, & invocatione ſervanda ab Epiſcopis ſunt; tamen rogandos, commonendosque eos eſſe duximus, ut in eam maximè curam incumbant, ut in Eccleſia Dei nihil inordinatum, nihil præpoſterum ſit, nihil quod fidelium oculos, mentesque offendere poſſit, pingendum, collocandum, collocatumve retinendum permittant. Et propterea ſi quod imaginis ſimulachrum pictum, fictumve, aut Altare non aptè, non ſuo loco poſitum, non ea, qua decet latitudine, & reverentia ſervari, teneri, aut alio quovis modo haberi, ex quo vel ſcandalum, vel contemptus oriri poſſit, repererint; id quamprimùm emendandum amovendum, dilatandum, aliò transferendum, aut omnino, antiquandum curent.

CAP. II.

Studeant Epiſcopi, ut Sanctorum reliquiæ honeſto ſerventur loco; & abſque fuco, aut quæſtus gratia oſtendantur.

Qua in veneratione ab antiquis SS. Patribus, & ſeculi Principibus SS. Reliquiæ habebantur.

SAnctorum reliquiis, quibus velut Divinæ gratiæ olim receptaculis, & veris Chriſti membris, ac puris Spiritus Sancti domiciliis, tanta priſcis illis, ſanctiſque ſæculis veneratio habebatur, ut ad Martyrum ſepulcra non niſi cum tremore quodam, & horrore homines acceſſiſſe à Beato Chryſoſtomo memoriæ proditum ſit, Regesque, & Principes ad ea ſæpiſſime cilicio indutos, & proſtratos jacuiſſe legamus, debitum cultum adhiberi maximè curare Epiſcopos decet, utque ab omnibus, quorum in Eccleſiis eas reperiri conſtiterit, ea, qua debent, religione, honeſtiſq; in locis conſerventur; populoque qua convenit reverentia, cum id fieri pietatis cauſa æquum viſum fuerit, abſque fuco, ullave quæſtus gratia oſtendantur.

TITVLVS X.

De Blaſphemia.

CAP. I.

Pœnæ in blaſphemos ſtatuuntur.

NEfandum, & impium blaſphemiæ ſcelus, quod tàm Divinis, quàm Humanis legibus eſt deteſtatum, & ut ſeveriſſimè puniretur, mandatum, omnibus viribus Epiſcopi, & cæteri Judices niti debent, ut quoad fieri poteſt, è medio tollatur, eæque de blaſphemis pœnæ ſumantur; quas, antiquorum Canonum, & præſertim Concilii Lateranenſis ſub Leone Decimo celebrati decretis Sanctiſſimus D. N. Pius Quintus innixus, Conſtitutione edita in hujusmodi delinquentes irrogandas decrevit. Quicumque igitur juxta eandem Conſtitutionem Deo palàm, & Domino noſtro Jeſu Chriſto, vel ejus glorioſæ Genitrici Virgini Mariæ ſemèl maledicere, aut blaſphemiam inferre quocunque modo auſus fuerit, xxv. ducatorum pœna plectatur: ſi ſecundo ad eandem blaſphemiam devenerit, duplo puniatur: ſi tertio, præter centum ducatorum, exilii etiam pœna mulctetur. Quod ſi plebejus, qui ſolvendo non fuerit, ſemèl in eo deliquiſſe deprehenſus fuerit, poſt tergum revinctis manibus, diem integrum permaneat ante fores Eccleſiæ: ſi iterum in eo peccaverit; publicè verberibus cædendus per Urbem ducatur: ſi tertio, perforata prius lingua, ad Triremes mittatur. Quicunque vero Clericus ſemèl hujus criminis reus erit, fructibus unius anni omnium ſuorum beneficiorum, ſecundo beneficiis ipſis privetur: tertio omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Si Clericus nullum obtinuerit beneficium, & in eo deliquerit, primo pœna pecuniaria, vel corporali, arbi-

In Concilio Lateranenſi ſub Leone X. & à Pio V. in blaſphemos pœnæ taxantur.

Clerici blaſphemantes beneficiis dignitatibusque privantur.

trio Judicis, puniatur: ſecundo carceribus mancipetur: tertio degradetur, & ad Triremes mittatur. Qui reliquis Sanctis blasphemiam irrogaverit, in eum pro blasphemiæ, & perſonæ ratione, Judicis arbitratu, animadvertatur. Hæ vero pœnæ omnes, tam pecuniariæ, quàm corporales, augeri ab Epiſcopis, ſeu eorum Vicariis poſſint, prout ipſis magis expedire videbitur: pecuniariæ vero piis tantum locis applicentur: delinquentiũ autem hujusmodi, qui beneficia obtinuerint, fructus beneficiorum in ipſorum Eccleſiarum utilitatem convertantur.

Pœnæ in Blaſphemos arbitrio Epiſcopi augeri, & minui poſſunt.

TITVLVS XI.

De dierum feſtorum cultu, & obſervatione.

CAP. I.

Feſti dies per annum colendi enumerantur: quid in iis fieri prohibitum ſit, oſtenditur.

CUm vero dierum feſtorum obſervatio in Divina lege præcipiatur, & ad Dei cultum maximè pertineat, Epiſcopis mandamus, ut dies feſti, quos ex Sacrorum Canonum decretis Romæ juſſu Sanctiſs. D.N. Pii Quinti, præceptum eſt obſervari, ab omnibus in hac Provincia piè, ſanctèque obſerventur, Feſti vero dies ſunt, Circumciſionis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Epiphaniæ, Purificationis Beatiſſimę Mariæ Virginis, Sancti Matthię, Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Philippi, & Jacobi, Inventionis Sanctæ Crucis, Nativitatis Sancti Joannis Baptiſtæ, Sanctorum Petri, & Pauli, Sancti Jacobi, Sancti Laurentii, Aſſumptionis Beatiſſimæ Mariæ Virginis, Sancti Bartholomęi, Nativitatis Beatiſſimę Virginis Marię, Sancti Matthæi, Dedicationis Sancti Michaelis Archangeli, Sanctorum Simonis, & Judæ, feſtum omnium Sanctorum, Sancti Martini Epiſcopi, Sancti Andreę, Sancti Thomę, Nativitatis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, cum tribus diebus ſequentibus, Sancti Sylveſtri Papę, Dominicę Reſurrectionis, cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Aſcenſionis Domini, Pentecoſtes cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Sanctiſs. Corporis Chriſti, omnes dies Dominici. Hortamur verò ut alii dies feſti, qui peculiari quadam devotione, & pia conſuetudine nonnullis in locis Provinciæ hujus obſervari conſuevere, piè, devotèque obſerventur. Mandamusque Epiſcopis, ut curent admonendum Populum à Parochis, aliisque Concionatoribus, quòd dies feſti, & præcipuè dies Dominicus, à temporibus Apoſtolorum in Eccleſia Dei ſemper celebris fuit: nempè ut tum in unum ab omnibus pariter conveniatur ad audiendum verbum Dei. In iis igitur diebus ab omnibus Divinis officiis Miſſæ, & Veſperis ſaltem intendatur; ab omni illicito, & ſervili opere abſtineatur. Mercatus ne fiant; profanæ negotiationes, & judiciorum ſtrepitus conquieſcant: Laicorum conventus, & quæ conſilia appellantur, dum divina celebrantur officia diebus feſtis ne fiant; ſed ſi neceſſitas urgat, poſt veſperas fieri poterunt. Qui vero in diebus his opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, præter Divinam ultionem, & amiſſionem mercium quas vender, & animalium quibus ad vecturam utetur, ex præſcripto Conſtitutionis ejusdem Sanctiſs. D. N. Papæ ſuper hoc editæ, aliis etiam pœnis Epiſcoporum, & aliorum Judicum, & Magiſtratuum arbitrio mulctetur. Quos etiam hortamur, ut hæc diligentèr obſervari procurent.

Non ſolùm negotiis, & mercatus ſed laicorum Conventus, ſeu conſilia in feſtis fieri prohibentur.

CAP. II.

Ludi feria II. poſt Paſcha, aliiſve feſtis diebus publicè edi conſueti, prohibentur.

CUmque feſta ad hoc in Eccleſia Dei fuerint inſtituta, ut in eis præcipuè cultus Deo debita cum veneratione exhibeatur Chriſtiana pietate; abuſum illum, quo feria ſecunda poſt Sanctum Paſcha, ſive aliis ſolemnibus feſtis ludi quidam publicè edi conſuevere cujuscunque generis ſint; cum hujusmodi ludis Chriſtianorum oculi, quo tempore maximè oportet ad ſpiritualia provocari, ad peccandi libidinem avertantur, tollendum omninò decernimus.

Per ludos prohibitos Chriſtiani ad libidinem provocabantur.

Indictio futuræ sessionis.

ITem ſtatuimus, & decernimus proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe feria quarta proxima, quæ erit dies XVI. præſentis menſis Aprilis.

SESSIO III.

Provincialis Synodi Beneventanę celebrata die XVI. Aprilis M.D.LXVII.

TITVLVS I.

De Sacramentis, eorumque adminiſtratione.

CAP. I.

Epiſcopi, & Parochi pro Sacramentorum adminiſtratione nihil accipiant: populum quid ea præſtent, edoceant.

CUm Sacramentis numero quidem pauciſſimis, obſervatione facillimis, ſignificatione præſtantiſſimis, Dominus noſter Jeſus Chriſtus Eccleſiam ſuam colligaverit, illique per ea ſanctificationem, & gratiam contulerit; omni ea quidē ſunt veneratione, & pietate tractanda, & percipienda. Quare præter ea, quæ in eorum adminiſtratione à quampluribus Sanctis Patribus, & Conciliis, & præcipue à Tridentina Synodo ſervanda præcipiuntur, admonendos eſſe duximus, prout in Domino admonemus Epiſcopos, & Parochos, ut cum eorum ipſi ſint Miniſtri, manus ſuas puras, mundaſque ſervent in Sacramentis adminiſtrandis: pro quibus nihil omnino accipiant, ſed omnia purè, ſincerè, ſine labe, labiſve ſuſpicione faciant in domo Domini, nullave quæſtus gratia, aut pecuniæ. Cumque ipſa Sancta Sacramenta, per quæ ſanctificamur, aliud quidem ingerant ſenſibus, aliud autem efficiant; docendus erit tam ab Epiſcopis, quàm à Patochis Populus, quid in cujuslibet ipſorum viſibili exhibitione inviſibiliter agatur, juxta eum ſenſum, qui catechiſmo ſuperius dicto præſcribitur.

Sacramenta numero pauca ſignificatione præſtantiora ad ſanctificandam Eccleſiam inſtituta.

CAP. II.

Parochi aut in Parochia, aut propè, aut commodo adminiſtrandum loco ædes habeant: Sacramenta per ſe miniſtrent, niſi neceſſitas urgeat caveant nequis abſque Sacramentis decedat: Id ſi eorum culpa eveniat, ſeverè puniantur.

PArochi in Parochia ipſa, aut juxta Parochiam vicinis ædibus, vel in eo Parochię loco, qui ad adminiſtranda Sacramenta, & Altaris, Eccleſiæque miniſterio ſit aptior, continuam habitationem habeant, prout Epiſcopis magis expedire videbitur: ipſique per ſe ipſos, non per ſubſtitutos, niſi neceſſitatis cauſa, Sacramenta adminiſtrent. Maximam vero diligentiam adhibeant, ne quis è vita diſcedat abſque Sacramentis: quod ſi eorum culpa aliquando acciderit, ſeveriſſimè Epiſcoporum arbitratu puniantur.

CAP. III.

Diœceſium fines diſtincti ſint: difficultates de iis amicè componantur. Parœcia per Epiſcopos limitibus terminentur.

ATque ut in Sacramentorum adminiſtratione, quid cuique muneris ſit, quæve oves paſcuendæ, curandæque unicuique traditæ ſint, perſpiciatur; Epiſcopi diſtinctas Diœceſes habere ſtudebunt, ſicuti recta ratio ex Eccleſiæ veteri inſtituto poſtulat. Si quid vero hujus rei, & eorum Diœceſium finium regundorum gratia diſcriminis obortum fuerit, vehementer Epiſcopos rogamus, ut per ſe, vel alterius Epiſcopi authoritate, cui de eo cognoſcendi, & decidendi facultatem tribuant, amicè componant, cum non deceat Dei Miniſtros litigare. Parochias ſi quas confuſas, indiſtinctaſque in eorum Diœceſibus eſſe compererint, curent quamprimum Epiſcopi, ut eæ diſtinguantur, ſuiſque limitibus terminentur.

Dei Miniſtros litigare non decet.

TITVLVS II.

De Baptiſmo.

CAP. I.

Baptiſmus nonniſi in Eccleſia à Sacerdote miniſtretur, ni periculum immineat. Si rectè ab alio, quam à Sacerdote in neceſſitatis caſu infans baptizetur, nec obierit, ad Eccleſiam ducendus ad cęremonias explendas.

Baptiſmus Sacramentorum princeps ſigillum fidei à S. Baſilio nominatur.

ATque cum inter Sacramenta principem locum teneat Baptiſmus, tamquam cæterorum janua, & noſtrę juſtificationis exterius, & viſibile principium, qui à Beato Baſilio ſigillum Fidei vocatur; maxima pietate, & reverentia exhibendus, ſuſcipiendusque eſt. Quare cum optima ratione Sanctis Patribus viſum fuerit, ut in conſpectu Eccleſiæ ſuſcipiatur, nonnullique reperiantur, quem Templum Dei deſpicientes, in privatis domibus ſuos velint baptizari, idque ſuperbiæ magis quàm pietatis cauſa; ſub excommunicationis pœna præcipimus, ne alibi, quam in Eccleſia, neve ab alio quam Sacerdote baptiſmus alicui conferatur, niſi imminens neceſſitas, & periculum vitę urgeat; quo caſu ubique, & à quibuscunque etiam laicis, & fœminis, niſi Clerici, & viri adſint, in forma Eccleſiæ rectè conferri poteſt. Quæ ſi ſervata fuerit, & Baptizatus non obierit, ei poſtea in Eccleſia à Sacerdote ritus ſolummodò, & cęremoniæ Eccleſiaſticę adhibeantur.

CAP. II.

Parochi baptizatorum habeant librum: ſi ad aliam parœciam tranſierint, ſucceſſori tradant: exemplar quotannis ad Epiſcopum tranſmittant: negligentes puniantur. Obſtetrices rectam baptizandi formam edoceant.

PArochis vero mandamus, ut ſinguli librum conficiant, quo nomina, & cognomina baptizatorum eorumque parentum, & compatrum contineantur; noteturque an ex legitimo matrimonio, quove die quis natus, & baptizatus fuerit. Quem librum, ſi quis ab una ad aliam Parochiam tranſierit, ſucceſſori relinquat. Hunc vero librum annis ſingulis confici, confectumque ad ſe afferri Epiſcopi curabunt. Si quos vero non obtemperaſſe comperer int, eorum arbitrio puniant. Parochis prætereа pręcipimus, ut rectam baptizandi formam obſtetrices doceant, ut cum opus fuerit, ea rectè uti ſciant.

CAP. III.

Baptiſmales fontes ſtato ab Eccleſia tempore, & ritu benedicantur.

IN nonnullis Eccleſiis hujus Provinciæ Fontes baptiſmales uſque ad Pentecoſtem conficiendos differri audivimus: qui & ſi eo tempore ex veteri Eccleſię inſtituto rectè fieri poſſent; tamen, ut membra capiti cōſonent, mandamus; ut quo à Romana Eccleſia tempore, & ritu fiunt, omninò conficiantur; & ea qua decet reverentia conſerventur.

CAP. IV.

Infideles baptizari cupientes à cæteris pro inſtructione ſegregentur. Catechumeni prœſertim grandiores ni probè inſtructos ad baptiſmum ne admittantur. Baptizati alicujus probi viri cuſtodię per tres menſes tradantur. Sacro fontè lavari cupientes ne impediantur, Neapolitani Proregis authoritas imploratur.

OPtamus maximè in eam pręcipuè curam Epiſcopos incumbere, ut ex infidelibus captivi, & qui vulgo ſclavi appellantur, in quibus ſignum aliquod converſionis cognitum fuerit, ut in confeſſione Chriſti nominis, ejus fidem agnoſcere, & ſacro Fontis baptiſmate renaſci cupiāt, ab aliis ſeparentur; & in domum aliquam, in qua cathechizentur, deducantur; ibique omnia, quę ſcire Chriſtianos oporteat, doceantur. Cathecumeni vero hujusmodi ne batizentur, niſi priùs diligentèr inſtructi, & examinati fuerint, prę ſertim ſi natu grandiores extiterint: baptizati autem cum fuerint, alicujus probi viri curę ſaltem per tres menſes committantur, qui illorum vitam tecta, & chriſtiana ratione regat, & moderetur. Ne vero Eccleſia Dei fœtu novę prolis amplificari impediatur, Proregem Neapolitanum per viſcera miſericordiæ Dei noſtri obteſtamur,

ut pro ſumma ejus authoritate, præcipiat omnibus, in quorum poteſtate ii homines erunt, ne ad ſacrum baptiſmum cupientes venire impediant, aut quoquo modo retineant: cum certum, exploratumque illis eſſe debeat, ſe nullum majorem quæſtum eſſe facturos, quam ſi hujuſmodi hominum animæ, per baptiſmum Chriſto renaſcantur, & lucrifiant.

TITVLVS III.

De Sacramen to Confirmationis.

CAP. I.

Confirmationis Sacramentum in Diœceſis viſitatione miniſtrandum. Si in Cathedrali fiat priùs edicatur, ut duorum, aut trium locorum Parochiani Chriſmandi conveniant ſtatuto tempore. Parochi eorum, & Patrinorum nomina Epiſcopis ſcripto tradant, ut in Archivo ſerventur.

EPiſcopi cum ſanctum Chriſma miniſtrandum judicaverint, ut pro Sacramenti hujus arcano myſterio, quod Spiritus Sancti gratia adverſus diaboli tentationes confirmamur, & roboramur, ea qua decet pietate, & religione ſuſcipiatur; & evitetur quoad fieri poteſt confuſio, & tumultus, qui ex multitudine confluentium, non tam eorum, qui ſuſcepturi hoc Sacramentum ſunt, & patrinorum, quàm aliorum quorundam, qui curioſitate quadam ducti, eo tempore ad Eccleſias confluunt, ibidemque nihil minus, quàm de eo, quod ſit ipſis inſpectantibus cogitāt; optamus, ut dum Diœceſim viſitabunt, ubi opus fuerit, hoc Sacramentum miniſtrent. Si vero in Cathedrali Eccleſia id fecerint, ſingulis quibuscunque diebus hoc Sacramentum miniſtrare voluerint; duobus, aut tribus locis tantum, ſeu etiam pluribus, prout erunt magis, aut minus frequentes, aliquandiu priùs edicant, ut ſtatuto tempore conveniant Sacramentum ſuſcepturi: atque etiam illorum locorum Parochos convenire jubeant; qui deferant deſcripta nomina, & cognomina eorum, qui confirmandi erunt, & Patrinorum: eaque Epiſcopo tradant, ut ab ejus Scriba, & Notario literis mandentur, & conſerventur in Archivo Epiſcopali.

In collatione Chriſmatis confuſio, & tumultus vitandi ſunt.

CAP. II.

Jejunis Chriſma detur, & iis, qui ſeptimum compleverunt annum, faſciæ à Sacerdotibus in Sacrario abluantur, nec in profanos uſus convertantur; ſed aut igni, aut Eccleſiæ mundis uſibus addicendę: adulta in ętate chriſmandi peccata ſua antea confiteantur, & bonis incumbant operibus.

CUrent etiam Epiſcopi, ſi commodè id fieri poterit, ut juxta Aurelianenſe Concilium, & hujus Eccleſiæ Beneventanæ decretum in Provinciali Synodo ſub Ugone Archiepiſcopo, Gregorio Undecimo Summo Pontifice editum, jejunis Chriſma detur, & iis, qui ſeptem ſaltem annorum ætatem compleverint. utque faſciæ illæ lineæ, quibus chriſmatorum frontes obligantur, à Sacerdotibus abluantur in Sacrario, ob reverentiam Sacramenti; & in profanos uſus non convertantur, ſed aut comburantur, aut Eccleſiæ mundis uſibus addicantur, juxta ejusdem Synodi Beneventanæ decretum. Si qui vero adulta jam ætate confirmandi erunt, eos Epiſcopi adhortentur, ut peccata ante confiteantur; & jejuniis, aliisque bonis operibus incumbant.

Aurelianenſis Cōcilii. & Hugonis Synodalia decreti inconfirmādis obſervantia imponitur.

CAP. III.

Tam in baptiſmo, quàm in confirmatione unus tantùm adhibeatur Patrinus: ad ſummum duo. Parochi contractam cognationem edoceant.

IN multis Provinciæ hujus locis, tam in baptiſmo, quàm in confirmatione, Patrinos fieri plurimos intelligimus. Quare Parochis omnibus mandamus, præcipimusque, Epiſcopis, ut decretum Tridentini Concilii omninò ſervetur: neque plures quam unus, ſive vir, ſive mulier, aut ad ſummum unus, & una baptizatū, & confirmatum ſuſcipiant; ne cognatio ſpiritualis; quæ ex eo naſcitur, plures attingat: ipſos verò ſuſcipientes, quam cognationem cōtraxerint, tam in baptiſmo, quàm in confirmatione, Parochi doceant; ne ignorantiam poſtmodum excuſare valeant.

CAP.

C A P. IV.

Regulares, aut Moniales in baptiſmo, aut confirmatione, ne admittantur.

INnovamus etiam ejuſdem Beneventanę Synodi conſtitutionem, ne in Patrinum tam in Baptiſmo, quàm in Confirmatione Regularis aliquis, aut Monialis admittatur; ut omnis familiaritatis occaſio evitetur.

TITVLVS IV.

De Sacramento Eucharistiæ.

C A P. I.

Parochi ſingulis quadrageſimæ Dominicis inter Miſſarum ſolennia declarent cap. Omnis utriuſque ſexus *in illud peccantes Epiſcopo deferant: negligentes Epiſcopi arbitrio puniantur. Qui Paſchalem communionem à proprio Sacerdote ſumere, legitimo detenti impedimento, nolunt, ejus habeant licentiam.*

Sacramẽti Eucharistiæ effectus.

UTinam à Deo Optimo Maximo optando conſequeremur, ut omnes ſuę ſalutis memores ſtatuto ſaltem ab Eccleſia tempore, ad Sanctiſſimę Euchariſtiæ, pręmiſſa peccatorum confeſſione, perceptionem devotè, & humilitèr ſponte accederent qua gratam Salvatoris noſtri memoriam recenſerent: à malo retraherentur: confortarentur in bono: & ad virtutum, & gratiarum proficerent incrementum. Sed quoniam quamplurimos eſſe intelligimus, qui id facere negligunt, & panem hunc vitæ, qui de Cœlo deſcendit, non ſolùm accipere non deſiderant, ſed veluti Capharnaitæ averſantur; mandamus omnibus Parochis, ut in Quadrageſimà ſingulis Dominicis diebus Populum eorum curæ commiſſum, inter Miſſarum ſolennia de eo admoneāt: & illi legant, & declarent Capitulum in Cōcilio Lateranenſi editum, quod incipit, *Omnis utriuſque ſexus*: & quos ſecus, quam in dicto Capitulo præcipitur, feciſſe repererint, eorum nomina ſcripto Epiſcopo deferant; qui contra inobedientes juxta dictam Conſtitutionem procedat. Quod ſi Parochi id facere neglexerint; arbitrio Epiſcopi puniantur. Qui vero ab alio, quàm à proprio Sacerdote, aliqua juſta, & legitima cauſa à Parocho, vel Epiſcopo comprobanda, Paſchali tempore Euchariſtiam ſumere voluerint; habita eorum licentia id faciant: aliàs, ac ſi in pœnam Canonis incidiſſent, plectantur.

C A P. II.

Epiſcoporum familiares quater in anno communicent.

SEd ut familiares, & domeſtici Epiſcoporum aliis manifeſto exemplo ſint ad vitam chriſtianè inſtituendam, & Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum frequentandum; curent Epiſcopi, ut eorum familiares, qui Sacerdotes non erunt, ſaltem diebus Nativitatis, Reſurrectionis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Pentecoſtes, & Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis, ſacram Euchariſtiam ſumant.

C A P. III.

Publicè infamibus, facinoroſis, manifeſtè criminoſis, & improbis, vita non immutatis Euchariſtia deneganda.

NE vero hoc Sanctiſſimum Sacramentum impiorum injuriæ, & contemptui exponatur; Parochis mãdamus ex Sanctorum Patrum decreto, & inſtitutione, ne publicè infamibus, & facinoroſis hominibus, manifeſtiſque criminibus irretitis, in iiſque degentibus, qui aliàs vita eorum improba, ut præferebant, abdicata ad Altaris Sacramentum recepti ſunt, & poſteà ad vomitum redire, illo modo amplius tribuant, niſi iterum verè, & ex animo eos vitam immutaſſe compertum fuerit, & injunctam pœnitentiam perſolverint.

C A P. IV.

Viri à mulieribus disjuncti Euchariſtiam ſumant: qui primùm communicant, de vi, & efficacia Sacramenti à Parochis antea ſunt inſtruendi.

CUrent Parochi, niſi Eccleſiarum anguſtia prohibeantur, ut viri ſeparatim à mulieribus ad ſacram Communionem in Eccleſia recipiantur. Et ſi adoleſcentes, aut alioqui ru-

rudiores, qui nunquam prius communicaverint, erunt recipiendi, eos nullos dies antequam adeant menſam Dominicam, examinent, & de vi, & efficacia hujus Sacramenti inſtruant.

C A P. V.

Tabernaculum in Cathedralibus, & Curatis Eccleſiis in majori Altari, accenſis coràm lampadibus, & ornatè ſervetur. Si in majori Altari collocari nequeat, in alio majori proximo, vel Capella decenti collocetur.

IN Eccleſiis Cathedralibus, & his, quibus cura imminet animarum, omnibusque aliis collegiatis, in quibus ſacra Euchariſtia cuſtodiri conſuevit, & debet, Epiſcopi curam adhibeant, ut quàm maximè ornatè, & reverentèr fieri poterit, intra Tabernaculum in majori Altari collocatum lampadibus coram ſemper accenſis ſervetur, Si vero in majori Altari tabernaculum commodè collocari non poterit; in alio majori proximo, vel Cappella maximè decenti ponatur, quæ ab ingredientibus Eccleſiam facilè conſpici poſſit.

C A P. VI.

Parochi plebem moneant, ut viatico cùm ad ægros defertur, obſequia præſtent.

SÆpiſſime Parochi Populum admoneant, hortenturque, ut Euchariſtiam ad ægrotos deferri contigerit, quod dato aliquo Campanæ ſigno faciendum erit, omnes ad Eccleſiam concurrant, Sacramentumq; eundo, redeundoque comitentur: & ſi inter deferendum obvii nonnulli fuerint, omiſſo ſi quod habuerint negocii, proſequantur, & ſi equo vecti occurrerint, deſcendant, & ſi poterunt, devotè aſſectentur.

Euchariſtiæ Sacramentum in eundo, & redeundo ad infirmos aſſectari omnes tenentur.

C A P. VII.

Viatici deferendi ritus deſcribitur. Corporis Chriſti ſodalitates in unaquaque Parochia inſtituendas Parochi curènt.

IN deferendo ægrotis Sacramento umbella adhibeant: luminariaque, quo plura haberi poterunt, circumferantur. Qua in re maximo eſſe ſolent adjumento in nonnullis locis inſtitutæ Corporis Chriſti ſodalitates: quæ ut in unaquaque Parochia quamprimum inſtituantur, Parochi diligentèr curabunt. Sed ipſi Parochi cum Euchariſtiam infirmis deferent, id ſub honeſto habitu faciant, ſuperpellicio, ſive Cotta, & Stola induti, Cruce, & tintinnabulo, quam ſquillam appellant, præcedentibus, ſicut alias in Beneventana Synodo ſtatutum reperitur; ac etiam cum decenti cuſtodia, hoc eſt vaſe ad hoc deputato, ea forma, qua Metropolitana Eccleſia utitur. Quod quidem vas parvulum intra Calicem amovibilem continet, quo unum ægroto pro purificatione dari poſſit: partem vero ſuperiorem, qua operiunt, ita aptam habet, ut ea Patenæ loco ſit. Qui vero vas ea forma deſcriptum non habuerint, indeferenda Sanctiſſima Euchariſtia Pyxide eleganti aliqua forma, juxta eorum Eccleſiarum facultates, utantur.

Uſus Pyxidis non habentibus decet vas in deferenda Euchariſtia permittitur.

TITVLVS V.

De Sacrificio Miſſæ.

C A P. I.

Mundi ad altare accedendum: Romanæ Eccleſiæ ritus in miſſa ſerventur: nec privata in domo celebretur. Miſſas certo cùm candelarum numero, pluribuſque Evangeliis, & duplicatas celebrare prohibetur.

SAnctum Miſſæ ſacrificium, quo Sacerdos corum omnium nomine Chriſtum, qui ipſum pro ſe oblatum cupiunt, offert, ac ſiſtit antè Patrem; quo majoris eſt excellentiæ quàm ut explicari verbis poſſit, eo magis eſt annitendum, ut maxima, & ſingulari devotione, & pietate erga hoc ſacrificium Populus afficiatur: & ſi quid, quod impedimento futurum eſſe judicabitur, occurrerit; ex præſcripto Tridentini Concilii omninò amoveatur. Quare in primis hortamur omnes Altaris Miniſtros, ut memores verbi Domini per Prophetam dicentis, *Mundamini, qui fertis vaſa Domini;* Iſaiæ c. 52. ea qua tanto ſacrificio convenit, mentis, & corporis puritate, & ſanctitate pollere nitàtur, ut digne coram Deo pro ſua, populi-

Sacrificium Miſſæ cum majoris ſit excellentiæ majori a celebrante devotionem expoſcit.

que ſalute miniſtrare valeant. Deinde præcipimus, ut Epiſcopi curent, ut ab omnibus Provinciæ hujus Sacerdotibus Miſſa eodem ritu, & cęremoniis quibus Romana Eccleſia utitur, devotè, horis debitis, in Eccleſiis, aut Oratoriis divino tantum Cultui dicatis, & ab Epiſcopo approbatis, non autem in privatis domibus celebretur: neque (ſicuti in nonnullis hujus Provinciæ locis fieri accepimus) ullas externas, diverſaſque à ritu ejuſdem Romanæ Eccleſię huic ſanctiſſimo Sacrificio patiantur adhiberi cæremonias, aut aliud quid fieri, quod pręter ejus dignitatem eſſe judicatum fuerit; & præſertim abuſum eorum tollendum decernimus; quos Miſſas ſuperſtitioſè certo cum candelarum numero, pluribusque Evangeliis celebrare intelleximus; & alias Miſſas duplicatas facere, in Miſſali minimè præſcriptas: quibus Epiſcopi inhibeant, ne poſthac id facere ullo pacto audeant. Si vero non obtemperaverint; ſeveriſſimè in eos animadvertant.

Miſſæ cum certo candelarum numero, & pluribus Evangeliis ſuperſtitionis ſigna habentes prohibentur.

CAP. II.

Oratoria, ſi ſint concedenda, fores ad privatas ædes, & ad publicam habeant viâ.

AEdificationem, & uſum Oratoriorum ita Epiſcopi, cum id illis juſta de cauſa concedendum viſum fuerit, concedant; ut præter fores, per quas à privatis domibus ad ea erit ingreſſus, alias item habeant, quibus à via publica omnibus etiam aditus pateat: eaque ad ſimilitudinem templi, quoad fieri poterit, accedant.

CAP. III.

Singulis dominicis, feſtiſque diebus miſſæ intereſſendum, & quomodo.

EPiſcopi Populum à Parochis frequenter admonendum curent de tremendis, atque adorandis miſſæ myſteriis: illiſque mandent, ut eum ſæpiſſime hortentur, & admoneant, ut omnes ſaltem ſingulis Dominicis, & feſtis diebus officio miſſæ in Eccleſiis ſuis intereſſe ſtudeant, niſi legitimè impediti excuſentur: neque ſe Chriſtiani hominis officio functos eſſe doceant, ſi (qui multis in locis ab uſus inolevit) ſacrificio minimè intenti, vel inter ſe profana colloquuntur, & tractant; vel etiam extra Eccleſiam deambulant, donec detur ad hoſtiæ elevationem ſignum; qua è longinquo conſpecta, & ſalutata, abeunt, aut ad profana colloquia redeunt; vel non expectata benedictione Sacerdotis, antequàm miſſa abſolvatur, diſcedunt: aliquandoque ubi plures miſſæ fiunt, ab altari ad altare diſcurrunt, & unius miſſæ partem ab uno Sacerdote, reliquam vero ab alio audiunt.

Colloquia vana in miſſa à ſecularibus tractari non debent.

CAP. IV.

Deambulationes in Eccleſia, dum Sacra fiunt, prohibendæ: Inobedientes juxta Pij V. conſtitutionem plectendi.

DEambulationes in Eccleſia, dum veneranda miſſarum myſteria peraguntur, & alia divina officia recitantur, Epiſcopi omnibus interdicant. In his, aliiſque ſupradictis contra inobedientes, juxta conſtitutionem S. D. N. Pii V. eorum arbitrio procedant.

CAP. V.

Miſſarum oneribus ſatis omninò fiat. Si reductione opus fuerit, in Diœceſana Synodo peragatur. Onera in tabellam referantur, quæ ſemper in Sacriſtia proſtet.

QUæ, quotve in quavis Eccleſia, altari, vel Capella pro defunctis, & vivis, miſſæ celebrandæ erunt, curabunt Epiſcopi, ut omnino celebrentur, vel à Sacerdotibus, quibus injunctum id munus eſt, vel eorum Vicariis, ipſis legitimè impeditis, obtenta tamen ab eis licentia. Ubi vero tam magnus eſt miſſarum celebrandarum numerus ex variis defunctorum relictis impoſitus, ut illis pro ſingulis diebus à teſtatoribus præſcriptis nequeat ſatisfieri, vel eleemoſyna pro illis celebrandis, adeo tenuis eſt, ut non facile inveniatur, qui velit huic ſe muneri ſubiicere; viſum eſt nobis Tridentini Concilii decretum in Epiſcoporum memoriam revocare, quo facultas datur, ut in Diœceſanis Synodis ipſi rationem inire valeant, qua pro eorum conſcientia, re diligenter perſpecta, providcatur, ut defunctorum animæ debitis non fraudentur ſuffragiis, & Sacerdotes pro Sacerdo-

Obſervantia in Diœceſanis Synodis decreti Concilii Tridentini Epiſcopis inculcatur.

dotali dignitate commodiùs vivere poſſint: quòd reductione miſſarum, & multorum anniverſariorum inſtitutione, vel alia quapiam pia ratione, prout cuique magis expedire videbitur, ab eis conficiendum eſſe in domino confidimus. Hujuſmodi vero miſſarum, & anniverſariorum obligationes, ut ab omnibus inſpici poſſint, mandamus eas in tabella deſcribi, tabellamque palam in ſacriſtia ſervari debere.

CAP. VI.

Privatis Oratoriis quibuſcunque inſervire nemini liceat, ni ſcripto facultatem ab Epiſcopo obtinuerit, & nominatim tali Oratorio adjudicatus. Niſi parochiali miſſa, aut ſaltem concione abſoluta, neq; etiam celebretur. Parochus Campanę ſigno celebrandi tempus monſtrare poterit.

Omnibus vero Sacerdotibus, tàm ſecularibus, quàm cujuſvis ordinis Regularibus, vel Cappellanis, qui Baronibus, & nobilibus, aut confraternitatibus, aut aliis quibuſcunque inſerviverint; mandamus, ne eorum quis in prædictorum Capellis, Oratoriis, aliiſque Deo dicatis locis, etiam ſi hujuſmodi loca ab Epiſcopo viſitata, & approbata fuerint, & de jure patronatus exiſtant, miſſam celebrare audeat, niſi ab Epiſcopo idoneus judicatus, facultatem celebrandi nominatim, cujus loco ſit inſerviturus, ſcripto obtinuerit: ita tamen, ut ipſorum, ut præfertur, Baronibus, & confraternitatibus inſervientium, in eorum Capellis, & Oratoriis, Eccleſiiſque, quibus cura non imminet animarum, nemini liceat dominicis, & aliis feſtis diebus miſſam celebrare, ſi intra limites alicujus Parochiæ extiterint, niſi prius Parochus in ejus Eccleſia miſſam, aut ſaltem concionem, quæ inter miſſam haberi conſuevit, abſolverit, juxta Beneventanæ Synodi Ugone Archiepiſcopo celebratæ decretum, quod dato aliquo cāpanę ſigno, aliis in Oratoriis hujuſmodi celebraturis, notum facere poterit. Qui ſecus fecerit, arbitrio Epiſcopi puniatur.

Ugonis Synodus idem ſtatuit.

CAP. VII.

Clerici peregrini ad Sacra non admittantur abſque recentibus ſui Ordinarii dimiſſorialibus. Si in aliorum Diœceſi commorati fuerint, eorum teſtimonium de vita, & moribus afferant.

Nullis alienæ Diœceſis Clericis Epiſcopus facultatem celebrandi concedat, abſque proprii Ordinarii dimiſſoriis; quæ ita recentes ſint, ut pro intervallo regionum, è quibus diſceſſerint, veriſimiliter illis credi poſſit: ſi vero antiquiores fuerint, & ſe interea aliis in locis commoratos eſſe aſſeveraverint; à dictorum locorum Ordinariis, de eorum vita, & moribus teſtimonium priùs afferre cogantur, quàm illis celebrandi facultas concedatur.

Veteres dimiſſorię exterorum Clericorū ab Epiſcopis non admittantur.

CAP. VIII.

Supellectilia, miſſarum celebrationi neceſſaria intrà breve tempus ab Eccleſiarum Rectoribus comparentur. Si neglexerint eorum fructus ad id ſequeſtrentur. Si fructus tenues fuerint, fidelium oblationibus providendum curent tùm Parochi, tùm Concionatores.

Sanc magno, cum dolore intelleximus, in nonnullis Provinciæ hujus Eccleſiis Parochialibus, collegiatis, & aliis ornamenta, & inſtrumenta altarium, quibus hoc ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium celebratur, aut nulla eſſe, aut ita lacera, immunda, & ſordida, ut maximo cum Populi ſcādalo conſpiciantur: idque ut plurimum avaritia Rectorum evenire audivimus. Quare ut de opportuno remedio quamprimum provideatur, & eorum avaritiæ, & cupiditati occurratur; Epiſcopis præcipimus, ut breve aliquod temporis intervallum hujuſmodi Rectoribus cōſtituant, intra quod providere debeant. Quòd ſi facere omiſerint, fructus ab eis omnes hujuſmodi Eccleſiarum apud colonos, alioſque, qui illos Eccleſiæ debent, ſequeſtrentur; neque ex eis quicquam ſumendi Rectoribus facultas tradatur, niſi priùs Eccleſiæ proviſum fuerit pro dignitate: ita ut inſtrumenta, & ornamenta Eccleſiæ adſint, quæ rei ſacræ faciendæ pro tempore ſufficiant, & munda, pura,

Immunda, & ſordida in Eccleſiis Parochialibus Rectorum avaritia fiunt.

& integra in poſterum conſerventur. Si verò Epiſcopis conſtiterit, præ tenuitate fructuum id niſi longo temporis ſpatio pręſtari non poſſe, & aliunde providendi copiam, & facultatem nullam eſſe; Parochis mandent, aliiſque Eccleſiæ Rectoribus, ut populi oblationibus in miſſa faciendis, præſtandum curent, ad quas ſæpiſſimè cum cohortentur: quod etiam Concionatoribus, ut hoc ipſum faciant, præcipiant: populumque doceant in Dei Eccleſia antiquiſſimum, præcipuumque uſum fuiſſe oblationum in miſſa faciendarum, nō ſolum pro ſuſtentatione Sacerdotū, & aliorum Eccleſiæ miniſtrorum, ſed etiam pro reparatione Eccleſiarum, & ornatu, & pro comparandis veſtibus, & vaſis miniſterii. Quod oſtendunt antiqui Patrum Canones, & orationes, quas ſecretas appellamus, ſub offertorio miſſæ, quibus fidelium oblationes Deo commendantur.

Uſum oblationū quæ fiunt in Miſſa antiquiſſimum fuiſſe antiqui Canones demonſtrāt.

CAP. IX.

Presbyteri de una in aliam tranſeuntes Eccleſiam nil ſecum transferant, divino cultui addictum. Id Epiſcopi diligenter curent.

ABuſum invaluiſſe in hac Provincia intelligimus, quòd Presbyteri tranſeuntes ab una ad aliam Eccleſiam, ſecum deferunt etiam Prioris Eccleſiæ, & altaris paramenta, veſtes, & vaſa miniſterii, nec non miſſalia, & gradualia, ac libros cantus plani, & muſicę, & alios ad uſum, & cultum divinum deſtinatos: eamque, cui priùs pręerant, quodammodo ſpoliant: atque cum moriuntur, teſtamento legati nomine, quibus volunt relinquunt. Quem abuſum Epiſcopis pręcipimus, ut omnino tollendum curent.

CAP. X.

Commeſſationes, & ludi in novę Miſſę celebratione ne adhibeantur. Importunę quoque exactiones, & mercedum conditiones quęcunque prohibendę ſunt ab Epiſcopis.

CUm commeſſationibus, & compotationibus Sacerdotibus abſtinendum ſit, ſed ſobriè, & caſtè vivendum, ne audiant in eos, à laicis dici, *Quorum Deus venter eſt*; curabunt Epiſcopi, ut ab uſu, qui in nonnullis locis invaluit, ut Sacerdotes in novę miſſę celebratione, ſi ad Sacerdotiorum fructus percipiendos admitti voluerint, cogantur ab aliis Sacerdotibus convivium eis ſumptuoſo cultu parare; aliaque ſuperflua, & à Sacerdotali pudore aliena facere; quāprimum tollatur. Mandentque ne commeſſationes, & ludi, & id genus ſimilia in hujuſmodi novis miſſis amplius adhibeantur: & juxta Tridentini Concilii decretum, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, nec non importunas, atque illiberales exactiones, potiuſquam poſtulationes, & alia id generis, quæ à ſimoniaca labe, vel certe à turpi quæſtu non longe abſunt, Epiſcopi omnino prohibeant: & ſi ſecus factum fuerit, indelinquentes animadvertant.

Sacerdotibus caſtè, & ſobriè vivendum convenit.

CAP. XI.

Miſſa nullius gratia celeriùs, aut tardiùs celebretur, concione minuatur, aut repetatur, ſed hora toti populo commodā Sacris operetur. Pœnę in contrafacientes ſtatuuntur.

SUnt quidam ita deliciis affluentes, vel potius faſtu quodam tumidi, ut omnia divina officia, & præcipuè miſſę, ſuo, vel ſuorum commodo, à Parochis in Eccleſia fieri velint: adeo, ut qua hora ipſis magis placuerit, atque etiam celerius quàm deceat, miſſamque venatoriam, ut ipſi appellant, celebrari jubeant, nulla habita ratione Populi ad eam convenire ſoliti, & hujus ſacri myſterii reverentia, magno etiam ipſius Populi ſcandalo. Quare Parochis omnibus mandamus ut miſſam nullius gratia celeriùs, aut tardiùs celebrent; ſed ea tantum hora, quæ maxime toti populo commoda erit: neque in ea concionem, aut aliud quicquam quod dici officium, aut feſti celebritas poſtulat, omittant: neque inchoatam ad cujuſque adventum repetant. Quod ſi aliquis ante præmonitus Sacerdotem ad celebrādum quoquo modo ſecus, quam dictum eſt, adegerit, ſi beneficium obtinuerit, eo ipſo privatus exiſtat: ſi non habuerit, ad id obtinēdum inhabilis reddatur: ſi vero fuerit laicus, excommunicetur: itemque inhabilis ad feudum Eccleſiaſticum, emphiteuſimque conſequendum exiſtat.

Miſſa venatoria dicta à pluribus celebrari jubebatur.

Inchoata Miſſa per cujuſcumque adventū repeti nō debet.

CAP.

C A P. XII.

Miſſæ veſpertino tempore ne celebrentur.

SI quibus in locis abuſus exiſtit, miſſas veſpertino tempore celebrandi; eum Epiſcopi juxta conſtitutionem Sanctiſſimi D. N. Pii V. abolendum omnino curent.

C A P. XIII.

Niſi priùs ad Sacrificium neceſſaria adſint, Sacerdotes altare ne conſcendant. Qui Sacrum fecerunt nil ex ijs, quibus uſi ſunt ab altari amoveant, vel amoveri permittant: Candelæ ante ultimum Evangelium ne extinguantur.

SAcerdotes, cum ad celebrandum acceſſerint, altare non adeant, niſi in eo omnia ad ſacrificium neceſſaria adſint: ne poſtea cum Populi ſcandalo expectandum ſit, ut altare, & alia miſſæ ſacrificiò neceſſaria parentur. Itemque ab altari Sacerdotes, qui miſſam celebrarint, nihil amoveant, neque amovendum à miniſtris permittant eorum, quibus in miniſterio altaris uſi fuerint: nec candelas extinguant, niſi lecto Evangelio, quod poſt finem miſſæ legitur.

C A P. XIV.

Altare viaticum tantum ſit, quod hoſtiam, & calicem commodè capiat.

ALtare portatile, quo in Eccleſiis in celebratione miſſarum Sacerdotes utuntur; curabunt Epiſcopi, ut ea latitudine & longitudine ſit, ut hoſtia, calixq; ſuper eo commode, dum celebratur, retineri poſſit.

TITVLVS VI.

De tollendo abuſu deferendi domum cereos in feſto Purificationis B. M. V.

C A P. I.

Candelæ in die Purificationis B. V. M. præſentibus in Eccleſia tantùm diſtribuantur.

ABuſus multis in locis inolevit, quod ſolitos dari cereos in die Purificationis B. Mariæ Virginis ex veteri Eccleſiæ inſtituto, ut igne accenſi in ſolemni proceſſione deferantur, quibus ſinceritas virginis demoſtratur, quę lucem edidit, quę illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, jam homines in Eccleſia non recipiant, & in proceſſione deferant, ſed paulatim incuria rectorum, & avaritia, & faſtu quodam Parochianorum eò res deducta eſt, ut quaſi tributum eos velint ſibi tradi, & domum deferri. Quare abuſum hunc tollendum decernimus: ne quæ pietatis, & honoris Dei cauſa ab Eccleſia inſtituta ſunt, ad quæſtum, & tributum convertantur. Præcipimuſque Rectoribus quibuſcunque, ne eos cereos, niſi his, qui in Eccleſia intererunt, ut eos accedant, & in proceſſione deferant, tradant. *Cereis accenſis in die Purificationis ſinceritas Virginis demonſtratur.*

TITVLVS VII.

De Inſtauratione, & unionibus Eccleſiarum.

C A P. I.

Epiſcopi, Parochias, quibus reditus non ſufficiunt, uniant, habita populi commoditatis ratione: ſervataque C. T. forma. Hujuſmodi uniones, ſi Parochiani recuſent, ipſi Presbyterorum, & Eccleſiarum neceſſitati ſuccumbant; aliter, vel iis invitis uniantur. Uniones perpetuæ à quadraginta annis citra factæ per Epiſcopos examinentur, ſiquæ Canonicè non ſint, irritentur.

QUoniam verò Parochiales Eccleſiæ non nullæ ita tenues reperiuntur, ut Parochi ex earum fructibus pro dignitate ſubſtetari nequeant, & Sacramenta in eis; cum etiam earum aliquæ partim dirutæ ſint, partim etiam ruinam minentur; nec tuto, nec ea qua convenit reverentia retineri poſſint; nec ut reſtitui valeant, redditus ſufficiunt; Mandamus Epiſcopis, ſi aliter eis provideri non poterit, ut habita Populi ad eas pro Sacramentis ſuſcipiendis confluentis vicinitatis, & frequentiæ ratione, eas aliis Parochialibus uniant: ſervata tamen forma à Concilio Tridentino in hujuſmodi unionibus faciendis præſcripta. Quòd ſi aliquarum Parochiarum ple-

plebes uniones hujuſmodi ab Epiſcopis fieri recuſaverint; velintque ſibi proprias antiquas, peculiareſque Parochias ſervari; ipſis Epiſcopi mandent, ut Presbyterorum, & Eccleſiarum neceſſitatibus provideant: ita ut Presbyteri unde honeſtè vivere poſſint, habeant: & Eccleſiæ ipſæ ędificiorum reparatione, paramentiſque divino cultui neceſſariis non indigeant. Quod ſi facere omiſerint; Epiſcopis mandamus, ut ipſis plebibus invitis hujuſmodi uniones faciant. Uniones vero perpetuas à quadraginta annis citra factas, juxta decreta Concilii Tridentini, examinari ab Ordinariis omnino mandamus: & quæ per ſubreptionem, vel obreptionem obtentę fuerint, irritas declarari: pręcipimuſque, ut cętera in decretis prędictis contenta diligenter exequantur.

Parœciarum pauperum uniones invitis parochianis Epiſcopis facere imponitur.

C A P. II.

Eccleſiæ campeſtres dirutæ, aut loco non tuto ſitæ réditus tamen habentes (niſi iiſdem in locis eas reficere expediat) intra Civitates, aut Oppida transferantur; aut altaria ſub eadem invocatione in Parochialibus, & Matricibus Eccleſiis erigantur.

Eccleſias nonnullas intelligimus prętérea extra Civitates, & alia loca, & Caſtra Provincię eſſe, quę dirutę, & ſine cura animarum ſunt; nonnullę vero earum etiam minimè tutis locis exiſtunt; redditus tamen habent, ex quibus Eccleſiæ, aut Oratoria intra Civitates, aut in Matricibus Eccleſiis capellę, & altaria populi commoditati, & devotioni de novo erigi, & fieri poſſent, in quibus ſanctiſſimum Miſſę ſacrificium, & alia divina officia fierent, quorum ſuffragiis fidelium animæ, qui dictis Eccleſiis bona reliquerunt, juvarentur, & debitus cultus, qui in eis antequam dirutę eſſent habebant, Deo reſtitueretur. Quare Epiſcopis mandamus, ut eaſdem Eccleſias (niſi eiſdem in locis eas refici expedire videbitur) intra, vel propè Civitates, & Oppida, ſive Caſtra, quorum in territorio sũt, transferendas, & denuo faciendas curent: aut ſub ſanctorum, ſanctarum. ve invocationibus, ſub quibus erant, capellę, & altaria in Cathedrali, aut Collegiatis, ſive aliis Parochialibus, & Matricibus Eccleſiis erigi, & debitum in his Deo cultum exhiberi mandent, & prout ipſis videbitur, pręſtandum curent: utque Eccleſię hujuſmodi ea, qua decet reverentia retineantur, omnino provideant.

TITVLVS VIII.

De Sacramento Pœnitentiæ.

C A P. I.

Pœnitentes de rigore Canonum pœnitentialium ſæpè admoneantur; Hunc Confeſſarii aliis bonis operibus mitigent. Publicè verò peccantibus, publica injungitur pœnitentia, quam Epiſcopus moderari poterit.

Quoniam vero, ut ad Sanctiſſimũ altaris Sacramentum ab omnibus, qua decet priùs facta præparatione, & pęnitentia, cum tremore, & timore accedatur; perquam neceſſarium eſt, ut confitentes admoneantur de rigore pœnarum canonicarum, de quibus canones pœnitentiales extant; Parochis omnibus, aliiſque Sacerdotibus, tàm ſecularibus, quàm regularibus, qui confeſſiones audiendi facultatem ab Epiſcopis habuerint, mandamus, & injungimus, ut confitentes de eo quam ſępiſſimè inter cõfitendum admoneant, doceantque. Horum autem pœnitentialium canonum ſeveritatem pro recepta poſteriorum temporum conſuetudine, ex Catholicæ Eccleſię indulgentia, aliis bonis operibus pro ſatisfactione mitigent: quòd prudenti judicio, pro peccatorum qualitate, pęnitentiumque viribus conſolando, arguendoque pręſtent. Iis vero qui publicè, & in multorum conſpectu crimen commiſerint, unde alios ſcandalo offenſos, commotoſque fuiſſe, non ſit dubitandum; publicam etiam, & pro modo culpę condignam injungant pęnitentiam: quàm Epiſcopus in aliã ſecretam commutare poterit, quando ita magis judicaverit expedire.

CAP.

Digitized by Google

CAP. II.

Conſtitutionem Innocentii III. & Pii V. medici ſervent in ægrorum viſitatione; negligentes ad Epiſcopum deferantur.

PArochi medicos ſæpiſſime admoneant, ut conſtitutionem Innocentii III., & Sanctiſſimi D.N.Pii V. ſervent, & quæ in ipſa continentur, exequi ſtudeant: ipſosque præterea hortentur, ut cum primum ad ægrotos in eorum Parochiis exiſtentes acceſſerint, eis ipſorum infirmitatem, & ægritudinem ſignificent: ut ſicuti præſenti decreto ſancitur, ipſi dictos ægrotos adeant, ea quæ ipſorum officio incumbunt, diligenter præſtent: eosque conſolentur, hortenturque, ut Deo primum, ſine quo vana eſt ſalus hominis, reconcilientur. Si vero medicos in eo negligentes eſſe Parochi compererint, ipſi rem ad Epiſcopos deferant.

Medici infirmos ut Deo primum reconcilientur hortari tenentur.

CAP. III.

In Cathedralibus Pœnitentiarius inſtituatur, cum aſſignatione Canonicatus, & præbendæ. Si ſecularis deſit Presbyter, donec idoneus reperiatur, Regularis deputetur cũ ſtipendio à toto Capitulo perſolvendo, vel perceptione fructuum dicti Canonicatus. Hic Pœnitentiarius, Clericis conſcientiæ caſus legat.

EPiſcopi ex præſcripto Tridentini Concilii curent in eorum Cathedralibus Eccleſiis quamprimum Pœnitentiarium inſtituere, ſi is jam inſtitutus non reperitur: cui canonicatus, & præbenda primo quoque tempore vacatura aſſignetur. Cum vero canonicatus,& præbenda hujuſmodi vacaverit, & hujus rei gratia aſſignata fuerit, donec Presbyter ſæcularis huic muneri obeundo idoneus reperiatur,aliquis Regularis deputetur, cum ſalario à toto Capitulo perſolvendo, quo ſe honeſtè ſubſtentare valeat,vel eum perceptione omnium fructuum dicti canonicatus, & præbendæ ita (ut præfertur) aſſignatæ. Qui quidem Pœnitentiarius, ea etiam,quæ ad pœnitentiæ ſacramentum ſpectant, caſusque, qui in foro conſcientiæ agitari ſolent, cæteris Clericis legat, & declaret.

Ex Tridentini decreto qualibet Cathedralis ſuum Pœnitentiariũ habere debet.

CAP. IV.

Nemo, præter Parochum, confeſſiones audiat, niſi approbatus, ſub excommunicationis pœna. Eas audientes idonei ſint, & caſus noſcant reſervatos.

COnfeſſiones audiẽdi provinciam eorum nemo, qui Parochialem Eccleſiam non habet, niſi ab Epiſcopo approbatus fuerit, ſibi aſſumere audeat, ſub excomunicationis pœna. Qua in re præcipua Epiſcopi cura ſit, ut Parochi, cæterique, qui deligentur, tales ſint,qui tam neceſſario operi ſint ſatisfacturi: cognoſcantque lepram à lepra, & quæ peccata erunt ſolvenda, quæve retinenda: & præcipuè caſus Summo Pontifici reſervatos noſcant.

Omnes, qui ad audiendas confeſſiones deliguntur, quæ peccata abſolvenda, quæ retinenda ſcire tenentur.

CAP. V.

Regulares à ſuis Superioribus approbati, coràm Epiſcopo, vel ejus Vicario ſe ſiſtant, pro confeſſiones audiendi facultate. Examen ſubire uſque ad quadrageſimæ tempus ne protrahatur.

REgularibus vero omnibus, cujuſcunque ii ordinis, & religionis exiſtant,qui à confeſſionibus audiendis erunt, pręcipimus; ut cum primũ ad eorum Conventus,ſeu Monaſteria ab eorum Superioribus ipſis deputata venerint; ſe coram Ordinario loci, ſive ejus Vicario, cujus in Diœceſi hujuſmudi loca erunt, ſiſtant, ut examinentur, ſi Epiſcopo, vel ejus Vicario neceſſarium eſſe videbitur; & ſi per examen (ut præfertur) aut aliter ipſorum judicio idonei reperti fuerint; ipſis confeſſiones audiendi facultas concedi poſſit: ne examinatio hujuſmodi ad quadrageſimæ tempus uſque protrahatur.

CAP. VI.

Pro Sacramentali abſolutione nihil recipiatur; a pecuniariis pœnitentiis confeſſarii ſe abſtineant. Id ſi criminis, aut perſonę qualitas poſtulet, ſibi ipſis, aut Eccleſiæ ſuę Confeſſarii pecunias ne attribuant; idem dicitur de miſſis. Reſtitutiones per Confeſſarium ne fiant, quod ſi ita fieri neceſſe ſit, Chirographum ab accipiente habeatur. Sacerdotes cotta, & ſtola induti confeſſiones excipiant.

PRo condonatione, & remiſſione peccatorum, quam abſolutionem

nem vocamus, nihil omnino exigatur, aut recipiatur, etiam à ſponte dantibus: ne pecuniæ magis aucupium, quàm ſalutis animarum ſtudium eſſe videatur: atque à pecuniariis pœnitentiis, quoad fieri poteſt, Cõfeſſoribus abſtinendum eſſe præcipimus. Quòd ſi aliquando perſonæ, & criminis ràtio, ut tales imponantur requirat; ėas ſibi nullo pacto Confeſſores attribuant; nec ad Eccleſię, vel Monaſterii proprii utilitatem convertant: ſi vero pœnitentiæ gratia miſſas aliquot celebrandas cõfitenti impoſuerint; ipſi quidem hoc onus ne ſuſcipiant, ſed ad aliam Eccleſiam, aut Sacerdotem remittant. Præterea ſi reſtitutio facienda eſt, Confeſſores hujuſmodi negotium per ſe ipſos non exequantur: quod ſi alia commodior ratio iniri nequeat abſque periculo, ne res pateſiat, & emanet; tunc ſolutionis chirographum ab eo, cui quid ſolvitur, acceptum pęnitenti ipſi ſtatim tradant. Sacerdotes vero ſuperpelliciis, ſive cotta induti, & ſtola ſuperpoſita, in Eccleſiis ad confeſſiones audiendas ſedeant.

Sacerdotes de facta reſtitutione pœnitentes certiores facere debent.

C A P. VII.

In confeſſionalibus ſedibus tabella ſit inter Confeſſarium, & pœnitentem. Parochi, aliique Confeſſarii debitis temporibus, confeſſionibus excipiendis prompti ſint.

SEdes in Eccleſia, ubi confeſſiones audiendæ erunt, ita Epiſcopi cõſtituendas curent, ut tabella media inter Cõfeſſorem, & Confitenrem interponatur: mandentque Parochis, & aliis Confeſſoribus deputandis, ut debitis temporibus confeſſiones audiendi frequentes in Eccleſia exiſtant: neve rum aliis negotiis, niſi magna coacti neceſſitate, vacent.

C A P. VIII.

Enormiorum criminum abſolutionem Epiſcopi ſibi reſervent. Caſus Epiſcopales Parochis concedantur. Vagi oſtiatim victum quęritantes reiiciantur, ni de paſchalis communionis adimplemento priùs docuerint.

Aliquorum criminum abſolutionẽ ſibi reſervant Epiſcopi ne de facili illa committantur

ATque ad reſecandam quorundam criminum licentiam, quotannis Epiſcopi eorum abſolutionem ſibi reſervent, quæ maxime in eorum Diœceſi enormia eſſe, frequenterque magno ſcandalo committi compererint: ut vel hac difficiliori impetrandæ veniæ gratia, ad ea iterum perpetranda homines retardentur. Aliorum vero criminum omnium, & caſuum Epiſcopalium abſolvendorum facultatem Parochis tradant: ne ſi confitentes abſolutionem deſperent à Parocho, omnino confiteri negligãt. Præcipimus præterea, ut nullus ex mendicantibus oſtiatim ignotis, & vagis, ad valvas Eccleſiarum, aut etiã alibi, majoris præſertim hebdomadę tempore, eleemoſynas petere permittatur, niſi priùs docuerit apud Ordinarios, eorumve miniſtros, ſe præcepro de ſacra confeſſione, & communione eo anno ſatisfeciſſe.

TITVLVS IX.

De Iejuniis.

C A P. I.

Quadrageſimali tempore, quatuor anni temporibus, & vigiliis caro, & quæ Carnis ſementinam habent, prohibentur. Si neceſſitas urgeat, Parochi, & medici conſilio utendum, & Epiſcopi licentia.

CUm vero inter fructus pœnitentiæ maximè corporale jejunium vigeat, præſcriptęque à Patribus abſtinentię, quibus nihil aptiùs retundendæ carnis libidini potuit inſtitui; aut promovendæ mentis puritati cõmodiùs, idque in primis in ciborum delectu, & abſtinentia perficiatur, quo carnis laſcivia frenetur; Sacrorum Canonum decretis, & auctoritate Concilii Tridentini ſubnixi decernimus, ut in Quadrageſimę (Dominicis tamen exceptis) quatuor anni temporum, necnon vigiliarum ab Eccleſia inſtitutarum diebus omnes jejunium ſervent, nemoque eo tempore, niſi valetudinis cauſa, ex conſilio Parochi, & Medici, ejuſque fide habita, & licentia ab Epiſcopo obtenta, aut ab eo deputatis, carne, ovis, lacte, caſeo, & butiro, cęteriſque, quę à carne originem ducunt, veſcantur.

Inſtitutionis jejuniorum ratio.

CAP.

Digitized by Google

CAP. II.

Ieiunii diebus publicè in macello, aut hoſpitiis, cibi vetiti ne exponantur: nec vendantur, niſi iis, qui emendi licentiam oſtenderint, ſecùs facientes, arbitraria pœna plectantur.

PRohibeant verò Epiſcopi, ut his jejunii diebus neque in macello publicè, neque in hoſpitiis, & tabernis, carnes, & cætera ſupradicta venundanda exponantur: nec coqui, retineri, aut vendi patiantur, niſi his, qui emendi licentiam oſtenderint: præpoſitis eorum arbitrio pœnis, qui ſecus fecerint.

CAP. III.

Nocturnæ vigiliæ in Eccleſiis prohibentur.

ETſi inſtitutæ à temporibus Apoſtolorum nocturnę in Templis pervigilationes fuerint, quarū adhuc in Eccleſia Dei nomen remanet, in quibus Chriſtiani piarum precationum ſtudio accenſi, diebus feſta præcedentibus jejunio tranſactis, in oratione etiam pernoctantes exiſterent: tamen cum optimis, piiſque initiis peſſima exempla ſucceſſerint, præcipimus Templorum cuſtodibus, ut ante noctem, omnibus priùs excluſis, Templorum ipſorum fores occludant: nevè hujuſmodi pervigilationes in Templis fieri ſinant.

Eccleſiarum Cuſtodibus, ut Eccleſias ad noctem claudant Imponitur.

TITVLVS X.

De Extrema unctione.

CAP. I.

Poſt Extremæ unctionis Sacramentum ægris integris ſenſibus miniſtratum apud illum Parochus permaneat, eumque uſque ad finem non deſerat.

CAllidiſſimus ſerpens cum nullo unquam tempore oppugnet Chriſti fideles graviùs, quàm cum ex hac vita migrandum eſt; quod eam etiam ob cauſam Agon vocatur, quia tunc pugna validiſſima, tunc certamen inſtat graviſſimum: curabit maximè Parochus, ut poſtquam Extremæ unctionis Sacramentum ægroto dederit, quòd dum is integris eſt ſenſibus adhibeat, apud ægrotum permaneat: illumque conſoletur, ut forti animo ad futurā beatitudinis gloriam, ex hujus Mundi miſeriis evolare ſtudeat: illique, vel Pſalmos, vel Evangelium legat; eumque uſque ad finem non deſerat. Præcipimus verò, ut in Pyxide eleganti forma confecta, juxta Eccleſiarum facultatem, velo ſericeo ſuper impoſito, extremæ unctionis Sacramentum deferatur.

Unde extrema infirmitas dicitur Agon.

In eleganti Pixide Sacramentum extremæ unctionis deferri præcipitur.

Indictio Futurae Sessionis.

INſuper proximè futuram Seſſionem in diem decimam octavam præſentis menſis Aprilis indicimus, ac celebrandam ſtatuimus.

SESSIO IV.

Provincialis Synodi Beneventanæ celebrata XVIII. die Aprilis M.D.LXVII.

TITVLVS I.

De Sacramento Ordinis.

CAP. I.

In Ordinum collatione Tridentina Synodus ſervetur, nihilque, etiam à ſponte dantibus, recipiatur.

EPiſcopos, quibus manuum impoſitio commiſſa eſt, quæ quidem oſtium eſt, per quod intrant, qui Eccleſiarum gubernaculis admoventur, vehementèr in Domino hortamur, ut quod ſalubritèr, & accuratè à Sancta Tridentina Synodo præceptum eſt de iis, quæ ſervanda ſunt in conferendis Ordinibus, quodque in eorum collatione, & inſtitutione Miniſtrorum nihil, etiam à ſponte dantibus, accipiatur, inviolabilitèr obſervent, à ſuiſque obſervandum curent: ſciātque ſe non ſolùm culpa, aut aliqua labe, ſed etiam labis ſuſpicione vacare omninò debere, omnique humana affectione.

Epiſcopi non ſolum culpa, labeq; ſed etiā labis ſuſpicione in collatione ordinum vacare tenentur.

CAP. II.

Prima tonſura initiandi, ſint confirmati; fidei rudimenta, ac legere, & ſcribere ſciant: pro majoribus ordinibus profectus in eis appareat: vel qui alicujus Eccleſiæ ſervitio ſint neceſſarii.

AD primam tonſuram ab Epiſcopis non alii erunt admittendi, quàm ii, qui ex decreto Tridentini Concilii præſcripta forma, Sacramentum Confirmationis ſuſceperint, & Fidei rudimenta edocti fuerint, legereque, & ſcribere ſciant; & ita litteris operam dare videbuntur, ut eos in via eſſe ad majores ordines ſuſcipiendos appareat; vel quos neceſſarium eſſe judicabitur alicujus Eccleſiæ ſervitio applicari.

CAP. III.

Ad minores ordines promovendi quales eſſe, & quæ habere debeant.

AD minores verò Ordines nulli admittantur, qui ſaltèm linguã latinam non intelligant; & bonum à Magiſtro Scholæ, in qua educantur, & à Parocho teſtimonium habeant. Parochus verò teſtimonium hujusmodi facturus, prævio juramento à viris probis, & boni teſtimonii, qui eos probe norint, cognoſcat de promovendorum qualitatibus, vita, & moribus. Num videlicet legitimis natalibus orti. Num publicè aliquod gravè, & enormè peccatum admiſerint, aut in eo perſiſtant. Num percuſſores, homicidiæ, uſurarii, ſeditioſi, bigami, ſimoniaci, aut alicui Curiæ quacunque ex cauſa obligati. Num de hæreſi ſuſpecti, aut publicam pœnitentiam egerint. Num denique in totius vitæ converſatione honeſtè, piè, & religiosè ſe geſſerint. Quod quidem teſtimonio habito nõ omnes ſimul hujusmodi minores ordines, ſed per temporum interſtitia conferendos eſſe mandamus iis, quos Epiſcopi dignos, quibus conferantur, judicaverint.

Minores Ordines ſimul conferre Epiſcopis prohibetur.

CAP. IV.

Ad majores ordines promovendis requiſita.

ILlis vero, qui ad ſingulos majores ordines promoveri cupierint, juxta Tridentini Concilii decretum mandamus; ut per menſem ante ordinationem Epiſcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire viſum fuerit, committat, ut nominibus, & deſiderio eorum, qui volent promoveri, publicè in Eccleſia propoſitis; de ipſorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à Fide dignis diligentèr inquirat, juxtà præſcriptam formam in ordinibus minoribus ſervandam: & litteras teſtimoniales ipſam inquiſitionem factam continentes, ad Epiſcopum quamprimum tranſmittat. Epiſcopus etiam, ſi videbitur, poterit ſuper his alios examinare teſtes, & diligentiùs inquirere; num aliquot Canonicum adſit impedimentum, quo promotionem merito ſuſpendi, retardari, aut omninò impediri poſſe judicet. Regulares vero antequam profeſſionem emiſerint; præcipimus, ne ad ſacros ordines promoveantur.

Regulares antè profeſſionem ad majores ordines promoveri non debent.

CAP. V.

Archidiaconus, vel alius ab Epiſcopo deputandus ordinatorum librum conficiat, qui quotannis Epiſcopo exſcribendus tradetur.

EPiſcopi, Archidiaconis, vel alteri è Clero, cui magis voluerint, præcipiant; ut una cum eorum Vicariis librum conficiant, in quo nomina omnium Clericorum, tam cujusque Eccleſiæ Cathedralis, quàm totius Civitatis, & Diœceſis contineantur: & quo quisque ordine, quove tempore, & loco promotus exiſtat; & cui quisque Eccleſiæ ſit ab Epiſcopo adſcriptus, & ad quod miniſterium fuerit deputatus. Mandentque omnibus, qui in futurum militiæ clericali adſcribentur, vel ad alium quemvis gradum, & ordinem promovebuntur, vel ab eorum Ordinariis, vel ab aliis ipſorum Ordinariorum habita licentia, ut intra menſem à ſuſcepti ordinis die numerandum, eorum nomina in eodem libro annotanda deferant: quem librum ii, quibus ea cura commiſſa fuerit, diligentèr ſervent; & quotannis quicquid in eo deſcriptum fuerit, exſcribendum Epiſcopo dabunt; ut in Archivo Epiſcopali ejus exemplum cuſtodiatur.

TI-

TITVLVS II.

De Seminario Clericorum.

CAP. I.

Ratio Seminarii inſtituendi exhibetur: Bonorum Eccleſiaſticorum taxatio conficienda proponitur.

UT vero quæ pro inſtitutione Seminarii Clericorum à Sancta Tridentina Synodo ſtatuta ſunt, exequantur, ne hoc tam pium, ſanctum, & huic Provinciæ maximè neceſſarium opus omittatur, aut aliquo pacto differatur; decernimus, ut ubi id Seminarium jam inſtitutum non eſt, Epiſcopi ſtatim à fine hujus Provincialis Synodi inſtituendum curent, præſcripta forma à dicto Tridentino Concilio: ita tamen, ut ex fructibus cujuſcunque Menſæ Epiſcopalis, & Capituli, aliarumque Eccleſiarum Collegiatarum, & quorumcunque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, Abbatiarum, Prioratuum, & quocunque alio nomine nuncupentur, etiam regularium, & exemptorum, etiam ſi nullius Diœceſis fuerint (Mendicantium Eccleſiis, & præceptoriis militum Sancti Joannis Hieroſolimytani, & aliis Collegiis, in quibus Seminaria diſcentium; vel docentium, ad commune Eccleſiæ bonum promovendum, actu habentur, dumtaxat exceptis) & ex quibuſcunque aliis Eccleſiaſticis reditibus, quocunque ii nomine, vel cauſa percipiantur, etiam ſi penſiones quantumlibet exemptæ fuerint, quinque pro centenario, annis ſingulis exigantur. Quam ſummam imminui, & augeri poſſe decernimus ab Epiſcopis communicato Concilio cũ iis, qui ad id munus delecti fuerint, prout accepti, & expenſi Seminarii ratio poſtulabit.

Ex fructibus cujuscunque Eccleſię quinque pro centinario exigi pro inſtitutione ſeminarii præcipitur.

CAP. II.

Taxatio, vel in totum, vel in partem remittenda, ad ratam beneficiorum, quæ ſeminario erecto uniri contigerit.

HAnc autem exactionem inchoandam, & faciendam ſtatuimus pro anno jam elapſo M.D.LXVI. in illis Eccleſiis, in quibus Epiſcopi ex decreto Concilii Tridentini, id Seminarium jam inſtituendum denunciavẽrũt: in aliis vero pro præſenti anno, & ita deinceps uno quoq; anno proſequendam, donec Seminario aliquot beneficia ſimplicia, prout ea vacare contigerit, ex authoritate, & pręſcripto Concilii attributa, & unita fuerint; quæ ſi ſummam exigi mandatam confecerint, omninò exactio remittatur: ſin minus, pro rata fructuum beneficiorum illi attributorũ remittatur.

Exactio ſupradicta uſque dum ſeminario ſimplicia beneficia vacatura unientur perdurabit.

CAP. III.

Ubi Seminarium erigi non poteſt, taxatio tamen fiat, ad cujus rationem Clerici in Seminarium Metropolitanum, ſivè aliud, in Provincia inſtitutum, mittantur. Datur quoque ratio ſeminarii inſtituendi, ubi tenues ſunt reditus. Alumnorum, quæ ætas, & qualitas: convictorum quæ ratio habenda præſcribuntur.

UBi vero id Seminarium commodè inſtitui non poteſt propter tenuitatem redditaum, tam Cathedralis Eccleſiæ, quàm aliorum beneficiorum Civitatis, & Diœceſis, quæ illi contribuere debent; Seminario Beneventano, aut in aliqua Suffraganeorum commodiori, & viciniori Eccleſia inſtituto, aut inſtituendo contribuant: & pro rata pecuniarum, quę à dictis Eccleſiis exigentur, aliquot ipſarum Clerici in dictæ Metropolitanæ Eccleſiæ, aut alterius (ut dictum eſt) Seminario alantur, & inſtituantur. Si vero Epiſcopis videbitur commodius in ſuis Eccleſiis quocunque modo poterunt hujuſmodi Seminaria inſtituere, quàm Seminario Beneventano, aut in aliis viciniorîbus Eccleſiis inſtituendis contribuere; eo quo meliori, & commodiori fieri modo poterit, inſtituantur. Quod ſi hujuſmodi Seminariorum facultates non ſuppetent in eis inſtituendorum victui, veſtituique, & libris emendis, & Magiſtrorum ſalariis perſolvendis; Epiſcopi, deductis ex fructibus, reditibusque Seminariorum neceſſariis ſumptibus librorum comparandorum, & ſalariorum perſolvendorum, quod reliquum erit Clericis in Seminario recipiendis pro rata clargiri faciant, quod eorum vitæ aliqua ex parte ſubſtentandæ, & ſtudiis proſequendis auxilio eſſe poſ-

ſit: ita tamen, ut ſervitiis etiam Cathedralis, aut aliarum Eccleſiarum, prout Epiſcopis videbitur, inhæreant. Præcipua vero Epiſcoporum cura ſit, ut in ætate duodecim ſaltem annorum conſtituti, & qui legere, & ſcribere ſciant, juxta præſcriptum Concilii in Seminario recipiantur. Alii vero, etiam ſi ſuo ſumptu recipi velint, ſi primis elementis imbuendi ſint, reiiciantur: ut à Magiſtris, qui ab Univerſitatibus conducentur, edoceantur.

Qui in Seminario recipiuntur duodecim annorum ætatè habere legere, & ſcribere ſcire debent juxta Tridentini decretum.

C A P. IV.

Adulti Sacris initiandi, ſi ſpes adſit profectus, & pauperes Preſbyteri in Seminarium admittantur.

Quoniam vero in hac Provincia pauci reperiuntur idonei Preſbyteri, quibus animarum cura rectè committi poſſit: ne Eccleſiæ diù idoneis Rectoribus deſtituantur; quod eveniret, ſi expectandum eſſet, ut pueri ſolummodò hujus rei cauſa in Seminario inſtituerentur; hortamur Epiſcopos ut homines etiam adulti, quos ſperandum ſit in litteris ita profecturos, ut brevi ad ſacros etiam Preſbyteratus ordines promoveri poſſint; atq; pauperes Preſbyteri, qui abſque beneficio jam promoti exiſtūt, in Seminario ab ipſis recipiantur, & ibi edoceantur: ut Sacerdotali ordini, quem jam ſuſceperunt, ſatisfacere, & Parochialibus Eccleſiis præfici poſſint.

TITVLVS III.

De Beneficiorum Collatione.

C A P. I.

Præſentatores à præſentatis ad beneficia nihil accipiant quocunque titulo locationes reſervationes, penſiones proſcribuntur, ſub juris amiſſionis pœna. Conſanguinitatis, aut familiaritatis ratio nulla habeatur. Præſentati præſentantibus beneficiorum fructus ne locent ſub excommunicationis pœna.

Cum à præſentatoribus, & electoribus, nominatoribusque beneficiorum à recta regula longè, lateque diſceſſum ſit, affectibus privatis ſibi omnia vindicantibus, qui ſua, nō quę Jeſu Chriſti ſunt, quærunt; interdicendum omnibus eſſe judicavimus, prout præſenti decreto decernimus, ne hujuſmodi præſentatores, electoresve quorumcunque beneficiorum eccleſiaſticorum, ſeu quibus quoquo modo jus ad ea eligendi, præſentandi, aut nominandi competit, ab electis, præſentatis, aut nominatis quicquam etiam à ſpontè dantibus accipiant. Neque locationis nomine per ſe, aut interpoſitas perſonas, fructus eorūdem beneficiorum ipſi quoquo modo percipiant. Neque ullam fructuum partem, ſub prætextu eam in fabricam ejus Eccleſiæ, cujus ſunt fructus, aut alterius erogandi, aut aliud quid pium faciendi, prout à pluribus hujus Provinciæ fieri intelligitur, ſibi ipſis reſervent: ne ve eorum perſonis abutantur, qui ipſorum nutu aliis ſibi collata beneficia cedāt. Neque ea penſionibus onerent: nomenque tantum electis, præſentatis, & nominatis relinquant; cenſum autem, & eccleſiaſticos reditus auſu quodam ſacrilego uſurpant. Qui ſecus fecerint, facultatem quàm habent eligendi, pręſentandi, nominandi, in poſterum amittant: cæteraſque pœnas luant, quę ſimoniacis à Sacris Canonibus imponuntur. Ceſſet denique in hujuſmodi præſentationibus, electionibus, & nominationibus faciendis, omnis conſanguinitatis, propinquitatis, & familiaritatis ratio. Ipſis vero præſentatis, electis, aut nominatis præcipimus ſub excommunicationis pœna; ne illis, à quibus præſentati, electi aut nominati exiſtunt, fructus, & obventiones ipſorum beneficiorum locent: aut alio quocunque titulo adminiſtrandos, aut colligendos tradant.

Titulo locationis, aut per interpoſitas perſonas præſentantibus ad beneficium à præſentatis aliquid accipere prohibetur.

C A P. II.

Beneficia abſque Canonica inſtitutione poſſidentes, ut ſimoniaci plectantur: iiſdem pœnis obnoxii ſint tabelliones inſtrumenta, ſimoniam continentia, conficientes. Notarii de hujuſmodi poſſeſſionibus rogati excommunicationis, & privationis officij pœnam incurrant.

Siqui vero abſque inſtitutione Epiſcoporum, ſub prætextu juriſpatro-

tronatus, (prout à nonnullis in Provincia hac fieri intelligitur) beneficia, aut illorum poſſeſſionem his, aut aliis illicitis pactis receperint, præter conſcientię labem, qua ſe pollutos ſciant, pœnis, quæ à Sacris Canonibus, ut diximus ſimoniacis imponũtur, aliiſque arbitrio Epiſcopi puniantur; & inhabiles ipſo facto reddantur ad prędicta, & alia beneficia obtinenda: cum fidei, vitæ, & doctrinæ meritis Sacerdotia debeantur, quæ nulla erunt in iis, qui præmio illa obtinuerint: iiſdemque pœnis obnoxii erunt tabelliones, & internuncii, qui inſtrumenta, aut aliud quid fecerint, quod ſimoniacam labem contineat. Notarii vero, qui de hujuſmodi poſſeſſionibus rogati fuerint, aut inſtrumenta confecerint; excommunicationis, & privationis officii Notariatus pœna ipſo facto incurrenda, mulctentur.

CAP. III.

De beneficiis proviſi præter ſolitum juramentum illud etiam addant, in talis beneficii aſſequutione nullam illicitam pactionem interveniſſe.

APræſentatis, nominatis, electis, aut alio quovis modo proviſis de beneficiis eccleſiaſticis, Epiſcopi, vel eorum Vicarii præter ſolitum præſtari juramentum, in ipſorum aſſequutione jusjurandum etiam recipiendum curent, quod nulla illicita pactio, promiſſio, donatio, ſe ipſis ſcientibus, aut conſentientibus intervenerit.

CAP. IV.

Epiſcopi taxam conficiant de emolumentis ad Tribunalis Miniſtros ſpectantibus in beneficiorum collationibus.

EPiſcopi, Notariis, Scriptoribus aliiſque Miniſtris præſcribant, quid pro eorum opera, ſumptu, & labore, pro confectione literarũ cujuslibet beneficii accipere debeanr: ne proviſi, aut inſtituti plus debito graventur, ſi dictorum Notariorum arbitrio perſolvere cogantur: & hujuſmodi præſcriptæ taxæ tabella palam affigatur, & retineatur.

TITVLVS IV.

De examinatione Parochialibus præficiendorum.

CAP. I.

Parochiali Eccleſia vacante infra decem dies aliqui nominentur, qui à Synodalibus examinatoribus examinentur, aut Edicto convocentur. Idem dicitur de Vicariali. Inferiores beneficiorum collatores infra dies decem etiam nominent. Examinandi de vita, & moribus teſtimoniũ habeant ab iis, apud quos maximè degerunt.

UT vero Parochialium Eccleſiarũ regimini conſulatur; illiſque, quoad fieri poterit, viri boni, & docti præficiantur; ſtatuimus, ut cum alicui Parochiali Eccleſię erit providendum; Epiſcopi, aut qui jus præſentandi, eligendi, nominandive habent; intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopis præſcribendum, aliquos Clericos ad regendum Eccleſiam idoneos nominent, ut ab Examinatoribus in Diœceſana Synodo deputatis examinentur: aut ipſi Epiſcopi edicto propoſito ad certam diem cõvocent, qui vacanti Eccleſiæ præfici cupierint; aut ut præficiantur, nominati, præſentati, electivè fuerint: eorumque examine facto ab Examinatoribus prædictis magis idoneo juxta Decretum Concilii Tridentini, beneficium conferatur. Si qua in Eccleſia Vicarius perpetuus erit conſtituendus, ſimili modo edictum proponatur, ut examen per concurſum perficiatur. Cæteris inferioribus collatoribus, & proviſoribus, veluti Abbatibus, Archipresbyteris, aut aliis quocunque nomine nuncupatis, qui jus conferendi aliquot beneficia Eccleſiaſtica ſe habere prætendunt, mandamus; ut quos dignos judicaverint, quibus ea conferri poſſint, eos intra decem dies juxta Decretum Tridentini Concilii nominent, ut eorundem Examinatorum examini ſubiiciãtur. Eorum autem omnium, qui examinari voluerint, vitæ, & morum teſtimonia recipiantur ab iis, apud quos ipſi potiorem vitæ partem tranſegerint, aut diverſati fuerint; ne manifeſtè criminoſi irrepant.

CAP.

CAP. II.

Synodales Examinatores quotannis mutentur. Regularium, & Clericorum, qui de Capitulo non ſunt, ratio quoque habeatur.

EXaminatores in Diœceſana Synodo nominandi ab Epiſcopis, aut conſtituendi, ita proponantur, ut in alia proxime futura mutari debeant, ſi perſonarum huic muneri obeundo idonearum copia, & facultas ſuppetat; ne iidem ſemper Examinatores exiſtant. In electione vero dictorum Examinatorum ratio etiam habeatur Regularium, & aliorum Clericorum, qui nec de Capitulo Cathedralis Eccleſiæ, nec regulares ſunt.

TITVLVS V.

De examine Cathedralibus præficiendorum.

CAP. I.

Formula examinis eorum, qui Cathedralibus ſunt præficiendi, à Romano Pontifice approbanda, proponitur.

CUm in hac Provincia examen faciendum erit eorum, qui ad Cathedralem Eccleſiam promovendi erunt; Nos ex Decreto Tridentini Concilii hanc formulam Sanctiſsimi D. N. arbitrio approbandam proponimus, eaque procedendum eſſe judicamus. Epiſcopus, cui à Summo Pontifice hoc negotium demandatū erit, cujuſque in Eccleſia, aut Diœceſi promovendus verſatur, aut aliquandiu verſatus fuit, ex quinque ſaltem probatis, juratis, & omni exceptione majoribus teſtibus, de ejus vita, moribus, natalibus, & doctrina cognoſcat, examenque cōficiat: quòd non ſolum eorum teſtimonio, quos deſignatus Epiſcopus obtulerit, faciendum eſt, ſed aliorum etiam, qui ab eo, cui ea cura juxta formam Concilii data fuerit, ex officio vocandi erunt. Eum vero, cui examinis conficiendi cura demandata erit, admonemus; ut ante omnia, à promovendo exhibendas curet literas graduum ſuſceptorum, eaſque diligenter inſpiciat, & examinet. Deinde eidem aſſignet declarandum, ſeu prælegendū locum unum ex novo, vel veteri teſtamento; aut ex theologicis ſententiis; alterum vero ex decretalibus, aut decreto, ex quibus ipſe propoſitiones aliquot eliciat, quas diſputantibus exadverſo theologiæ, juriſque Pontificii profeſſoribus, doctoribuſque tueatur. Quo ad teſtes, ſive à promovendo oblati fuerint, ſive ex officio vocati, non recipiantur niſi fide digni: qui præter interrogationes generales diligenti examine interrogentur, an promovendus triginta annis natu major ſit: quibus nam in ordinibus, præcipueque ſacris; & an ſex menſibus ſaltem ante in eis ſit conſtitutus: an legitimis natalibus ortus: num in eo aliqua infamię nota ſit, fueritve; qua juxta ſacrorum Canonum decreta, ejus promotio impediri poſſit: num honeſtis, boniſque moribus præditus vixerit, ita ut futuræ dignitati idoneus, & commendabilis reddatur: num bonis literis ſit eruditus; gradumque doctoratus, aut magiſterii, ſive licentiæ in theologia, vel jure canonico literarum ratione aſſequutus fuerit. Si vero gradum nō acceperit, an ab aliqua Academia ſufficiens habeat teſtimonium, ut ad alios docendos idoneus judicetur. Si Regularis fuerit, an à ſuis Superioribus approbatus exiſtat, ſicuti à ſacroſancto Tridentino Concilio expreſſū extitit. Quibus confectis, ex præſcripta formula à Sede Apoſtolica fidei profeſſionem faciat. Hujuſmodi vero examen abſolutum, & in publicū redactum inſtrumentum, una cum ipſius promovendi fidei profeſſione ad Summum Pontificem tranſmittatur: ut ipſe tota re perſpecta ſtatuere poſſit, an ille vacanti Eccleſiæ ſit præficiendus.

In examine Præficiendorum, teſtes omni exceptione majores deligendi ſunt.

Quomodo interrogandi ſunt teſtes in examine Præficiendorum.

TITVLVS VI.

De Reſidentia.

CAP. I.

Ad reſidentiam hortatio. Decreta S. T. C. referuntur.

CUm ſacra Tridētina Synodus decreverit, quæ ſervanda circa reſidentiam ſint; modumque præſcripſerit, quo procedendum ſit contra eos Epiſcopos, cæteroſque, qui à ſuis Ec-

Eccleſiis non ſervata Concilii forma abeſſent: nihil hac in re aliud agendu eſſe nobis viſum fuit, quam ut eos in primis obteſtemur per viſcera miſericordiæ Dei noſtri; ut decretum Concilii ad ſalutem chriſtiani populi editum ſequuti, non ſolum aſſidua præſentia, ſed omni cura, & ſolicitudine miniſterium ſuum impleant: gregis ſibi commiſſi regimini vere aſſiſtant: atq; in omnibus juxta Apoſtoli doctrinam laborent. Deinde, ut eos commoneamus, quòd ſi hoc quoquo modo omiſerint, aut facere neglexerint; præterquam quod fructus ſuos non facient (quos jam nunc præſenti decreto partim in fabricam Eccleſiæ, & partim in pauperes erogandos aſſignamus eoſq; ſine conſcientiæ labe retinere non poſſe decernimus) eorum negligentię rationē apud proximam provincialem Synodum erūt reddituri: quæ prævio examine judicabit, an ex juſta cauſa abfuerint, & an dicta pœna mulctandi exiſtant. Decreta vero Concilii ſuper reſidentia hic inſerenda, & publicanda decrevimus, juxta Tridentini Concilii decretum: quo cautum eſt, ut in Provincialibus, & Epiſcopalibus Synodis, quæ de reſidentia ſtatuta ſunt, publicentur.

Decretum Concilii Tridentini de residentia, sub Paulo III.

Eadem ſacroſancta Synodus eiſdem præſidentibus, & Apoſtolicæ Sedis legatis, ad reſtituendam collapſam admodum Eccleſiaſticam diſciplinam, depravatoſque in Clero, & Populo Chriſtiano mores emendandos, ſe accingere volens; ab iis, qui majoribus Eccleſiis præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum. Integritas enim præſidentium, ſalus eſt ſubditorum. Confidit itaque per Domini, ac Dei noſtri miſericordiam, providamque ipſius Dei in terris Vicarii ſolertiam omnino futurum, ut ad Eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas à puerilibus exordiis, uſque ad perfectiores annos, per diſciplinæ ſtipendia Eccleſiaſticę laudabiliter acta, teſtimonium præbeat, ſecundū venerabiles beatorum patrum ſanctiones aſſumantur. Omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis quibuſcunque quovis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos eſſe vult, ut attendentes ſibi, & univerſo gregi, in quo Spiritus Sanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſivit ſanguine ſuo, vigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, & miniſterium ſuum impleant. Implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos, mercenariorum more deſerant, atque ovium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus à ſupremo Iudice requirendus, cuſtodiæ minimè incumbant: cum certiſſimum ſit non admitti paſtoris excuſationem, ſi lupus oves comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilominus, quia nonnulli (quod vehementer dolendum eſt) hoc tempore reperiuntur, qui propriæ ſalutis immemores, terrenaque cœleſtibus, ac divinis humana præferentes, in diverſis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine, ovili derelicto, atque ovium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos: placuit ſacroſanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum injuria pene in deſuetudinem abierunt, adverſus non reſidentes promulgatos innovare; quemadmodum vir tute præſentis Decreti innovat: ac ulterius pro firmiori eorundem reſidentia, ac reformandis in Eccleſia moribus, in hunc, qui ſequitur modum ſtatuere, atque ſancire. Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocūq; titulo, cauſa, nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, ſeu juſtis, & rationalibus cauſis, ceſſantibus, ſex menſibus continuis extra ſuam Diœceſim morando abfuerit; quartæ partis fructuum unius anni, fabricę Eccleſiæ, & pauperibus loci per Superiorem Eccleſiaſticum applicandorum, pœnam ipſo jure incurrat. Quod ſi per alios ſex menſes in hujuſmodi abſentia perſeveraverit, aliam quartam partem fructuum, ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat. Creſcente vero contumacia, ut ſeveriori ſacrorum Canonum cenſuræ ſubjiciatur, Metropolitanus Suffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitanum vero abſentem Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens, ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eo ipſo incurrenda, infra tres menſes, per literas, ſeu Nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipſos abſentes, prout cujuſque major, aut minor contumacia exegerit, ſuæ ſupremæ Sedis authoritate animadvertere, & Eccleſiis ipſis de paſtoribus utilioribus providere poterit, ſicut in Domino noverit ſalubriter expedire. Epiſcopis inferiores quævis beneficia Eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam de jure, ſive conſuetudine exigentia, in titulum, ſive commendam ob-

ti.

tinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Eccleſiarum regimine, & divini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, expediens videbibitur, opportunis juris remediis reſidere cogantur. Nullique privilegia, ſeu indulta perpetua, de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, ſuffragentur: indulgentiis verò, & diſpenſationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus cauſis tantum conceſſis, & coram Ordinario legitime probandis, in ſuo robore permanſuris. Quibus cauſis nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tamquam in hac parte à Sede Apoſtolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorũ, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini quoad hoc privilegio, ſeu exemptione quacunque ſuffragante.

Decretum Concilii Tridentini de Residentia sub Pio IV.

Cum præcepto divino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oves ſuas cognoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbique divini prædicatione, ſacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere; pauperum, aliarumque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & in cætera munia paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non invigilant, neque aſſiſtunt, ſed mercenariorum more deſerunt: Sacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut divinorum præceptorum memores, factiquè forma gregis in judicio, & veritate paſcant, & regant. Ne vero ea, quæ de reſidentia ſanctè, & utiliter jam ante ſub fel. recor. Paulo Tertio ſancita fuerunt, in ſenſus à ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti, quinque menſibus continuis abeſſe liceat; illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis quibuſcunque, quocunque nomine, ac titulo præfectos, etiam ſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalem in ſua Eccleſia, vel Diæceſi reſidentiam, ubi injuncto ſibi officio defungi teneantur: neque abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis. Nam cum Chriſtiana charitas, urgens neceſſitas, debita obedientia, ac evidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitas aliquos nonnunquàm abeſſe poſtulent, & exigant; decernit eadem Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas à Beatiſſimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, vel eo abſente, Suffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidente, qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas; niſi cum abſentia inciderit propter aliquod munus, & reipublicæ officium Epiſcopatibus adjunctum: cujus quoniam cauſæ ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit: ad eundem tamen cum Concilio provinciali ſpectabit judicare de licentiis à ſe, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo jure abutatur; & ut pœnis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint diſceſſuri, ita ovibus ſuis providendum: ut, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantiſper tantum abſunt, ex veterum Canonum ſententia non videntur abeſſe, quia ſtatim reverſuri ſunt; ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis ſive continuum, ſive interruptum, extra prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex cauſa fiat, & abſque ullo gregis detrimento: quod an ita ſit, abſcedentiũ conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore; cum Deo corda pateant; cujus opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici Adventus, Quadrageſimæ, Nativitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oves debeant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali ullo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua Diæceſi eos aliò vocent. Si quis autem, quod utinam numquam eveniat, contra hujus decreti diſpoſitionem abfuerit; ſtatuit ſacroſancta Synodus præter alias pœnas adverſus non reſidentes, ſub Paulo III. impoſitas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit; eum, pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe; ſed teneri aut ipſo ceſſante, per Superiorem Eccleſiaſticum illos fabricæ Eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conventione, vel compoſitione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obſtantibus quibuſcunque privilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ conceſſis. Eadem omninò, etiam quo ad culpam, amiſſionem fructuum, & pœnas, de curatis inferioribus, & aliis quibuſcumque, qui bene-

ficium

ficium aliquod Eccleſiaſticum curam animarum habens, obtinent, ſacroſancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut, quandocumque eos, cauſa prius per Epiſcopum cognita, & probata abeſſe contigerit; Vicarium idoneum, ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſſignatione relinquant. Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis gratiſque concedendam ultra bimeſtre tempus, niſi ex gravi cauſa, non obtineant. Quod ſi per edictum citati, etiam non perſonaliter, contumaces fuerint; liberum eſſe vult Ordinariis, per Cenſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, aliaque juris remedia, etiam uſque ad privationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuſcumque beneficii, pactione, ſtatuto etiam juramento, vel quacumque auctoritate confirmato, conſuetudine etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela cenſenda eſt, ſive appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ conſtitutionis ſuſpendi poſſe. Poſtremo, tam decretum illud ſub Paulo III. quã hoc ipſum in Conciliis provincialibus, & Epiſcopalibus publicari, ſancta Synodus præcipit: Cupit enim, quæ adeo ex Paſtorum munere, animarumque ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, mentibuſq; infigi, ut in poſterum, Deo juvante, nulla temporum injuria, aut hominum oblivione, aut deſuetudine aboleantur.

Hucuſque Tridentini Concilii decreta.

CAP. II.

Portiones in Cathedralibus, aut Collegiatis habentes ultra tempus à T. C. conceſſum ne abſint; Parochiales habentes reſideant; at in poſterum iis non conferantur. Abſentes ſuas non faciunt; Contumacia creſcente privantur. Beneficia reſidentialia obtinentes, ſi reſidentiam neglexerint, fructibus priventur.

PRohibeant Epiſcopi ne dignitates, & canonicatus, præbendas, aut portiones in Cathedralibus, vel Collegiatis obtinẽtibus, liceat vigore cujuſlibet ſtatuti, aut conſuetudinis longioris temporis ſpatium ab eiſdẽ Eccleſiis abeſſe, quàm ejuſdem Concilii Tridentini decreto cautum eſt: ſi qui vero eorum Parochiales Eccleſias, eodem in loco habuerint, in eiſdem Parochialibus reſidere cogãtur: de cetero vero hujuſmodi dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones habentibus Parochiales conferre prohibemus; quì vero ab eorum curatis beneficiis aberunt, præterquam quòd fructus perceptos ſuos non facere decernimus, ad illoſque, ut ſupra diximus, erogandos teneri; mandamus etiam, creſcente eorum contumacia, ordine juris ſervato, privari ipſis beneficiis, aliiſque illa conferri, qui reſideant, munuſque ſuum expleant. Eos vero, qui cætera, & ſi non curata beneficia, perſonalem tamen reſidentiam requirentia obtinent, aut obtinebunt, ſi muneri ſuo contumaciter defuerint, & in eis reſidere neglexerint, dictorum beneficiorum fructibus privari mandamus.

Suis beneficiis nõ reſidentibus pænę taxantur.

CAP. III.

Si qui non reſidentes beneficiis ceſſerunt, ex reſervatis penſionibus, aut aliunde Eccleſiæ ſatisfacere cogantur. Si difficultas inerit, Metropolitæ deferatur.

SI vero aliqui, qui propter abſentiam fructus ſuos facere non potuerunt, beneficiis ceſſerint; illos ex fructibus penſionum, ſi ex ſibi fuerint, reſervatæ, vel ex aliis eorum bonis Epiſcopi cogant ad ſatisfaciendum Eccleſiæ. Qua in re ſi quid obvenerit, quo minus id exequi poſſint, Metropolitano ſignificent; qui ſi ſua opera, quam optimè navandam curabit, id ex ſententia conficere nequiverit, ad Sanctiſs. D.N. referat.

CAP. IV.

Studiorum cauſa abſentes, de facultate doceant, quæ irrita erit, niſi Ordinarii conſenſus acceſſerit, aut celebri in Gymnaſio non ſtuduerint. Abſentiæ licentia poſt hac ne concedantur. Contumaces per deputatos denuncientur.

HIs, qui ſtudii, vel alterius negocii cauſa, ut abſint, ante confirmationem Sacri Tridentini Concili, obtinuerunt: Epiſcopi edicto palàm propoſito edicant, ut facultatẽ, quam hujus rei cauſa obtinuerint, oſtendant: & niſi ex præſcripto regulæ latè à Pio Quarto Pontifice, Ordinariorum conſenſus acceſſerit; & eos, qui ſtudii gratia abſunt, vere in celebri Gymnaſio juri Canonico, vel Theologiæ operam navare compererint, eam nullam, & irritam decernant. In

poſterum vero nulli, qui poſt dictum tempus de beneficio Curato, aut perſonalem reſidentiam exigente, proviſus fuerit, hujuſmodi abſentiæ licentiam ab Epiſcopis cōcedendam eſſe decernimus. Ut vero de iis, qui contumaces fuerint, & reſidere, & obedire neglexerint; certiores fiant Epiſcopi; curabunt, ut aliqui per loca conſtituantur, quibus eos inveſtigandi, & inſpiciendi, ſi ipſorum muneri defuerint, negotium præbeant, prout ipſis magis expedire videbitur.

TITVLVS VII.

De pluralitate Parochialium.

CAP. I.

Plures retinentes Parochias priventur; fructus Eccleſiæ, piiſque operibus applicentur.

Sanctis Patribus, & Conciliis iauno Sacerd. te pluralitas Eccleſiarū odioſa.

Cum vero odioſa ſemper apud veteres, Sanctoſque Patres fuerit plurium Sacerdotiorum ambitioſa cupiditas, pluribuſque generalibus Conciliis damnata; eos, qui contra præſcriptum Tridentini Concilii adhuc plures Parochiales Eccleſias retinent, Epiſcopi his privatos eſſe decernant: fructuſque quos ſuos non fecerunt; fabricæ Eccleſiæ, aliiſque piis operibus, attribuant, prout præſenti decreto attribuimus.

TITVLVS VIII.

De ſtatu cujuſque Parochiæ cognoſcendo.

CAP. I.

Pro ſtatu cujuſque Parochiæ cognoſcendo probi, aliquot deligantur Viri, qui de illo per Diœceſim inquirant.

Epiſcopos pro eorum Paſtorali officio, exemplo Paſtorum Principis Jeſu Chriſti Dom. Noſtri, dicentis, Joan. 10. *Ego ſū Paſtor bonus, & cognoſco Oves meas*, ſumma ope niti decet, ut ipſi greges eorum curę cōmiſſos, diligentèr cognoſcant, & quæ eorum vitæ, & ſaluti neceſſaria fuerint, animadvertant: & ſi per avia, & deſerta erraverint, eos ad paſcua reducant: ſi morbis detinentur, medeantur. Quæ omnia, cum ipſi per ſe adimplere, & quæ medicamentis, aut correctione indigent, propriis oculis perſpicere non poterunt; curabunt, ut aliquot probi viri, quot pro latitudine Diœceſis ſufficere videbuntur, bonis moribus præditi, prudenteſque eligantur: iiſque certa loca viſitanda diſtribuant, qui abſq; iuriſdictione diligentèr inquirant, & obſervent, ac Epiſcopis referant, quæ ſint in Civitate, & Diœceſi, quæ corrigi, & emēdari, aut reformari utile ſit, vel neceſſarium.

In primiſque num Sacerdotes, & reliqui Clerici in via Domini ambulent, & quæ eorum officii ſunt, præcipueque, quæ circa Divinum Cultum præſtare debent, re ipſa expleant, Num quę ad Eccleſiarum neceſſitatem imperata ab Epiſcopo, vel à Viſitatoribus ſunt, efficiantur, & Synodalia decreta ſerventur. Num Miſſæ, & cætera Divina officia, qua decet pietate, & devotione celebrentur, & Sacramentorum adminiſtrationi, aliiſque muneribus Sacerdotalibus ſatisfiat. Num in vitæ totius cōverſatione, & exercitiis, quicquam à Sacerdotali dignitate alienum efficiant. Obſervent denique, ſi in Populo ſint de hæreſi ſuſpecti: ſi Quadrageſimæ, & alia jejunia, & dies feſti, Eccleſiæque ritus ſerventur: ſi nonnulli ſint, qui ſaltem ſemel in anno peccata non confiteantur, & Euchariſtiam ſumant: ſi ſint publici uſurarii, concubinarii, aliiſque flagitioſi, & facinoroſi homines.

Quæ de Clericis Viſitatores inquirere debent.

Quæ de ſæcularibus notare.

CAP. II.

Parochi de ſingulis Parochianis notitiā habeant; ac ſtatum animarum conficiant.

Parochis etiam Epiſcopis præcipiant, ut diligentem curam adhibeant, ut de omnibus, qui in eorum Parochia habitaverint, notitiam habeant, præcipueque de novis incolis in eam adventantibus: qui eo magis nomine ſuſpecti erunt, ſi ſæpius eos domicilium, & ſolum vertere intellexerint; & ex una in aliam Parochiam, aut Diœceſim frequenter cōmigrare; de quorum vitæ ratione exquirant à vicinis, & ab his, qui eos, eorumque familiam noverant, antequam illuc commigraſſent. Qua-

pro-

propter in libro ad hoc comparando, habeant deſcripta nomina, & cognomina quorumcunque in eorum Parochia degentium, ſingulorumque ætatem, & ſexum, & quo quisque tempore naſcatur, aut moriatur, cujus libri inſpiciendi, vel deſcribendi Epiſcopis facultas ſit, quoties voluerint.

CAP. III.

Pauperum, ægrotorum, nubilium, indotatarumque puellarum, viduarum, & pupillorum nomina Epiſcopis, Parochi ſignificent.

PAuperes ſemper nobiſcum fore, veritatis ore admonemur. Eos, ut cognoſcant, Parochi diligentiam adhibeant, ſicuti etiam ægrotos, puellasque nubiles, & indotatas, pauperes, viduas, & pupillos, ut illis quoad poterunt, opere, & verbo opitulentur, aliosque ad ipſorum paupertatem ſublevandam, hortentur. Eorum nomina, & qualitates, neceſſitatemque Epiſcopis ſignificent, ut ipſi pro eorum paterna cura, & pietate, qua maximè poterunt ratione auxilio ſint.

CAP. IV.

Miſerabiles perſonæ Epiſcopo denuncientur. Epiſcopus Parochos ad ſe convocet, ut ea de re notitiam habeat.

PArochis præterea præcipimus, ut de omnibus in eorum Parochiis degentibus, qui quocumque modo miſericordiâ indigere videbuntur, diligentèr inquirant, ac de ipſorum neceſſitatibus Epiſcopos certiores faciant, ut his aliqua pia ratione, prout eis videbitur, providendam curent. Quare ipſis etiam Epiſcopis mandamus, ut ſæpe Parochos ad ſe conveniro jubeant, ut eos ea de re præcipue, deque omnium ſuæ Parochiæ animarum ſtatu diligentèr interrogent, eosque inſtruant de omnibus, quæ illis curanda, faciendaque incumbunt, commonefaciantque ne officio ſuo ullo pacto deſint.

TITVLVS IX.

De Viſitatione.

CAP. I.

Quotannis Diœceſes ab Epiſcopis viſitentur per ſe non per delegatos abſque legitimo impedimento. Synodo negligentes rationem erunt daturi.

EPiſcoporum, qui ſpeculatores in Dei Eccleſia conſtituti ſunt, & appellantur, præcipua cura eſſe debet, ut ſæpiſſime ſibi commiſſas Eccleſias viſitent, exemplo Apoſtolorum Petri, & Pauli; quorum alter pertranſivit, & inviſit univerſos, alter perambulavit Syriam, & Ciliciam, confirmans Eccleſias, præcipiensque cuſtodire præcepta Apoſtolorum, & ſeniorum. Quare ex Decreto Tridentini Concilii Epiſcopi quotannis proprias Eccleſias, & Diœceſes viſitare non omittant. Quam quidem in rem vigilantiſſimè intendant; fidem, converſationem, mores, & vitam ſingulorum explorent, & examinent, ac provideant, ut omnes in ea vocatione, ad quam vocati à Deo ſunt, officium ſuum expleant. Hanc vero viſitationem per ſe ipſos, & non per alios exequantur, nec ab ea excuſentur, niſi legitimè impediti fuerint, & neceſſitas quædam ſic urgeat, ut niſi cum maximo detrimento, vel publicæ, vel propriæ ſalutis ſpiritualis, vel corporalis, eam ſic exequi non valeant. Cujus rei judicium apud proximam futuram Provincialem Synodum futurum erit; ab ea cenſuram negligentiæ, præter Divinam ultionem ſuſcepturi. Interim eos admonemus verbi Domini, negligentiam Prælatorum increpantis, & dicentis apud Ezechielem 24. *Super omnem faciem terræ diſperſi ſunt greges mei, & non erat qui requireret, non erat inquam, qui requireret.*

Exemplo Apoſtolorū Petri, & Pauli Eccleſias ſuas Epiſcopi viſitare tenentur.

Epiſcoporum non viſitantium ſuas Eccleſias in futura Provinciali Synodo judicium fiet.

CAP. II.

Pro viſitatione nihil accipiatur ultrà id, quod T.C. ſtatuit. Epiſcopi duodecim homines, & octo jumenta; inferiores viſitatores homines ſex, & jumenta quatuor ſecum ducant.

CAveant Epiſcopi, vel cum ipſi hoc munus per ſe obire non po-

terunr alii Viſitatores, qui omninò Sacerdotes ſint, ne in viſitationis officio quicquam etiam à ſponte dantibus accipiant, præter id, quod ex Concilii Tridentini decreto Viſitationis jure debetur, alioqui in duplum reſtitutioni obnoxii erunt. Si vero Epiſcopi per ſe ipſos vſitaverint; comitatum, familiamque majorem ſecum ne habeant, quàm duodecim hominum, jumenta vero octo. Alii Viſitatores Epiſcopo inferiores, ſex hominibus, & quatuor jumentis contenti ſint: ſi plures ſecum duxerint ſuo ſumptu alantur.

CAP. III.

Viſitationis acta conficiantur in Epiſcopali Archivo ſervanda.

Epiſcopi librum totius Viſitationis (prout fieri ſolitum eſt) conficiendum curent, in quo ſumma totius viſitationis contineatur, præcipueque in eo omnes Parochiales Eccleſiæ propriæ cujusque Diœceſis, earumque Rectores nominarim deſcribantur, & quo titulo eas obtineat, quique ex eis per ſeipſos, quique per Vicarios illis inſerviant, quave cauſa abſentes fuerint excuſati, & cur contra non reſidentes ex auctoritate Concilii proceſſum non fuerit. Qui liber ab Epiſcopo, vel Viſitatoribus, & Notario ſubſcribatur, & in Archivo Epiſcopali aſſervetur: & ſi in Provinciali Synodo eo opus fuerit, producatur.

Liber in quo acta viſitationis continentur à Viſitatoribus, & Notario ſubſcribi debet.

CAP. IV.

In viſitatione contra mali promotos animadvertatur.

In viſitatione de omnium promotione diligens à Viſitatoribus inquiſitio fiat: & qui ſive in viſitatione, ſive alio tempore de Parochialibus, aut aliis beneficiis certum ordinem requirentibus proviſi, eum non ſuſcepiſſe reperti fuerint; Epiſcopi cōtra eos, juxta Canonum formam procedant. Si quis vero repertus fuerit ad ſacros ordines extra tempora à jure ſtatuta, aut antè ætatem legitimam, vel ſine literis dimiſſoriis promotus, ſciat ſe ipſo jure ab executione ſuo. rum ordinum ſuſpenſum, donec abſolutionis beneficium à Sanctiſſimo Domino noſtro fuerit conſecutus. Qui vitę reprehenſibilis fuerint, ſeverè coerceantur, & indocti, & illiterati ſuſpendantur, donec inſtructi fuerint. Illis vero, quos nulla ſpes erit profectum aliquem facturos, Vicarius juxta Concilii decretum, perpetuus adhibeatur.

Ad ſacros Ordines promoti extra tēpora ſtatuta, & ante ætatem à Papa abſolutionem petere tenentur.

CAP. V.

Capitulorum ſtatuta in volumen redigantur, pro neceſſitate emendentur; quater in anno capitulariter legantur.

Diligenter etiam Epiſcopi curent, ut Eccleſiarum Cathedralium ſtatuta, ſiquæ fuerint diſperſa, in unum volumen redigantur, & quæ benè inſtituta ſunt, in uſum revocentur, & quæ emendatione indigent, juxta præſcriptum Concilii Tridentini corrigantur, & emendentur, & quater ſingulis annis, ieiuniis videlicet Quatuor Temporum, palàm in Capitulo omnibus præſentibus legantur.

Indictio futuræ sessionis.

Statuimus præterea futuram Seſſionem habendam eſſe ad vigeſimam diem præſentis menſis Aprilis.

SESSIO V.

Provincialis Synodi Beneventanę celebrata xx. die Aprilis M.D.LXVII.

TITVLVS I.

De qualitate Epiſcoporum, & vita, & honeſtate Clericorum.

CAP. I.

Clericos ad reſipiſcentiam hortatur.

Probatæ honeſtęque vitæ exempla eorum, qui in ſortem domini præcipue vocati, ejus ſe miniſterio dedicaverunt, maxime ad omnium fidelium ædificationem prodeſſe intelligens Tridentina Synodus, ſalubri decreto ſtatuit; ut quæ à Summis Pontificibus, ſacriſque Conciliis de vi-

vita, honeſtateque Clericorum ſtatuta forent, in uſum revocarentur. Quare eorum, quæ ad Eccleſiaſticarum perſonarum gubernationem, reformationemque pertinent, materiam proſequentes, ut Provinciæ hujus Clerici, quos longe, lateque à recta ſemita declinaſſe intelligimus, pedem in viam mandatorū Domini referant, illos de tam periculoſa digreſſione admonendos eſſe duximus; atque etiam, niſi ſponte ad cor redierint, & quę illis obſervanda proponimus, obſervaverint, adhibitis pœnis compellendos.

C A P. II.

Epiſcopi tales, ſint, qui cæteris exemplo eſſe poſſint.

SEd cum Epiſcopi cæteris dignitate præcellant, principemque locum in Clero obtineant; nequaquam poſtremum in reformatione locum obtinere debent, ſed aliis inferioribus prælucere, & ſingulari vitæ ſanctitate, honeſtiſque moribus exemplo eſſe. Niſi enim ipſi cæteris in Eccleſia præluceant, fruſtra nitimur reliquos in ordinem Eccleſiaſticæ diſciplinæ redigere. Præcedere enim oportet Epiſcopos in omnibus quæ ad pietatem, obſervationemque ſanctionum canonicarum ſpectant: alioqui quomodo oves ſequi poterunt, & imitari Paſtorem non præcedentem? Patiantur (ut ait ſapiens) legem, quam ipſi tulerint: ne in eos à ſubditis vere dicatur. Matt. cap. 23. *Alligant onera gravia, & importabilia, & imponunt in humeros hominum, digito autem ſuo nolunt ea movere*. Quare obnixe in Domino rogamus Epiſcopos, ut ſe ipſos præbeant exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate, in converſatione, in charitate, in fide, in caſtitate: ac denique ſe totos ad illam vitæ rationem imitandam dedant, quam illis Apoſtolus præſcripſit: quod adjuvante Domino perficient; & ceteri ipſorum imitatione ad virtutem accendentur.

Epiſcopi ut ſe bonorum operum exemplū præbeant, rogantur.

C A P. III.

Epiſcopi, cùm laicis agentes poteſt atibus, ſuæ ſint memores dignitatis.

NE quid vero ab Epiſcopali dignitate alienum humano quodam affectu committant; memores ipſorum dignitatis, & officii curent: ut niſi ipſorum Eccleſiarum neceſſitas poſtulet, in aulis Principum non verſentur; neque in eorum familiaritate, & obſequio ſe ſe deprimant, aut illis accumbentibus quoquomodo aſſiſtant, nec benedicendę menſę gratia, nec gratias Deo agendi ſumpto cibo: neve illis pacem, aut miſſale inter miſſam exoſculandum deferant. Proregem vero Neapolitanum, cæteroſque Principes vehementer in Domino horramur; ut Epiſcopos pro eorū dignitate, & pro ea, qua pręcipue pro Chriſto Domino funguntur legatione, honorifice pertractent.

Prorex Neapolitanus exterique Principes, ut Epiſcopos honorificè pertractent obſecrantur.

C A P. IV.

Epiſcoporum decus quale, familia, exteriores veſtes, & Epiſcopii ornatus deſcribuntur.

EPiſcoporum veſtitus, ornatus, ingreſſus, domi, foriſque etiam ſi equo, mulave vehantur, teneat Eccleſiaſticum quoddam decorum: ut in his neque exquiſitæ deliciæ, neque affectatæ ſordes appareant; ſed inanium rerum omnino contemptus cōſpiciatur. Familia vero magis docta, boniſque moribus prædita, quam numeroſa contenti exiſtant: ſintque in ea Sacerdotes, aut ſaltem ſacris initiati, quamplurimi commodè haberi poterunt. Superiori linea veſte, quam Rochetum appellant, in Eccleſia, aliiſque publicis locis aſſiduè utantur: ſine talari tunica, & mozzetta nunquam palam conſpiciantur, neque è cubiculo egrediantur: & ſi in cubiculum nonnulli ad audientiam erunt admittendi eis induti exiſtant. In ornamentis cubilium, cubiculorumve nihil ſit auro contextum, nec aureis, argenteiſve telis, filiſve ornatum. In vaſis vero argenteis, ceteriſque domus inſtrumentis Epiſcopalem modeſtiam adhibeant. Aularſi, cubiculorumve muros ſerico ornatos, ſtratoſque ne habeant. Aulea, aut

aut picτos parietes, niſi hiſtorias veteris, aut novi teſtamenti, aut ſanctorum Patrum, vel Martyrum res geſtas contineant, omnino ne habeant, nec ſigna, aut tabulas profanarum rerum.

CAP. V.

Epiſcopi menſa, quæ eſſe debeat.

Epiſcoporum menſa frugalitate, têperantia, & ſacrorum librorum lectione ornatę ſint.

Epiſcopi menſam, cui prius accumbentes benedicant, omni frugalitate, & temperantia plenam inſtituant; ita ut non plura, quàm duo, vel ad ſummum tria, ſi convivarum ratio id poſtulet, præter olera, & ſimplices arborum fructus, fercula apponantur: memores ut & ſit unde pauperes refici poſſint. Ea vero ſemper ſacrorum librorum lectione, & piorum, doctorumque virorum conſeſſu ſplendeat: paraſiti, ſcurræ, & hujuſmodi perditorũ hominum genus omnino abiiciantur. Exemplo denique Epiſcopi ſint laicis, ut & hi ipſorum imitatione ab immoderatis ſumptibus, qui temere, ac frequenter in nimium ſplendidis ſupellectili, menſaque maximo cum patrimoniorum, & totius reipublicæ detrimento fieri ſolent; abſtineant. Sumpto cibo Epiſcopi Deo gratias agant.

CAP. VI.

Inferiorum Clericorum tonſura, & habitus præſcribuntur.

Clericis vero inferioribus ſacris ordinibus initiatis, aut quæcunque beneficia Eccleſiaſtica etiam ſimplicia obtinentibus, ut cum vitæ, & animi Clericali integritate externus etiam habitus, veſtitus, omniſque converſatio congruat, præſenti decreto præcipimus, ut Clericalem tonſuram, quæ eſt militiæ ſpiritualis inſigne, perſpicue gerant. Veſtem ſuperiorem, & interiorem ſimplicem, & talarem, nec alterius coloris, quam nigri, ſi cis facultas ſuppetat: ſin minus, quam maximè Epiſcopi, & perſonæ, & loco convenientem judicaverint, ferant: ita tamen, ut longitudine genua excedat. In itinere paulo contractioribus veſtibus uti poterunt; ita tamen ut Clericalem honeſtatem præ ſe ferant. Caligis non inflatis, nec diſſectis, nec alterius coloris, quàm nigri, vel albi, ſi id Epiſcopi pro qualitate perſonarum, & locorum concedendum judicaverint; nec calceis crepidiſve inciſis, aut ſericeis, ſed ſimplicibus, & integris utantur. In diploidũ vero manicis alium quam nigrum colorem non adhibeant; nec camiſiis ad manum, aut ad collum criſpis, vel arte laboratis induantur. Pileos in Eccleſia ne habeant; extra vero niſi valetudinis, aut frigoris cauſa ne deferant: ii vero ſimplices, non in acutum tendentes, & honeſtę latitudinis exiſtant. Pallium, quod ferrajolum dicitur, pro frigoris, & pluvię neceſſitate tale habeant, quale clericali decoro congruit, & à laicorum uſu differat; non ſerico ornatum, nec alterius quam nigri coloris, ad talos uſq; protenſum, & parte ſuprema, quæ collum circuit, non altiori trium digitorum menſura. Arma ne ferant, neque quæ defenſiva, neque quæ offenſiva appellantur, niſi cum iter faciendum erit per loca non tuta: habita tamen Epiſcopi licentia. Neve larvis, perſoniſve utantur. Qui in aliquo horum deliquerint: amiſſione veſtium, atque carceris, & aliis etiam pecuniariis, piis locis applicandis pęnis, arbitrio Epiſcopi mulctentur.

Clerici arma, nec offenſiva, nec defēſiva deferre poſſunt.

CAP. VII.

Canonicales, aut Parochiales ædes fœminas excludant, nec laicis locentur, ſeclusa Eccleſię inopia: Canonicales a Canonicis, ad quos pertinent, non habitatas, Epiſcopi aliis, concedant.

Quoniam vero qui habitant in tabernaculis Domini non ſolum omnem impudicitiæ cauſam, ſed etiam occaſionem, & ſuſpicionem à ſe removere debent; pręcipimus, ne in ędibus ad domicilium, & uſum Canonicorum, Parochorum, aliorumve Clericorum, & Miniſtrorum Eccleſię ædificatis, fœminæ, etiam illis quovis ſanguinis vinculo conjunctæ, ullo modo commorentur: in aliis vero clericali uſui non attributis, niſi ex cauſa ab Epiſcopo approbata. Ædes vero Eccleſiæ, aut earum partes, in quibus ipſi habitant, aut habitare debent laicis nullo pacto locent, nec habitare permittant, niſi Eccleſiæ inopia id facere cogantur. Quo caſu eas honeſtis perſonis locent: ſicuti de aliis Eccleſiæ domibus locari ſolitis, ubi-

In Clericorum domibus nec conſanguineæ cómorari debent.

ubicunque eæ ſint, fieri mandamus. Domus vero canonicales, ſi quæ ſint in canonica ipſa exiſtentes, quæ privatim aliquibus Canonicis, ratione ſuorum canonicatuum attributę fuerint, ſi ipſi eas non habitaverint, Epiſcopi aliis Canonicis, aut Eccleſiæ miniſtris gratis habitandas concedant.

CAP. VIII.

Clerici quæ vitare debeant.

PRæcipimus etiam Clericis, ne cum ipſos ſpectaculũ fieri oporteat mundo, Angelis, & hominibus, ſpectaculis ab eorum vitę ratione alienis, & quę Chriſtum non ſapiunt, interſint. Itaque comœdias, fabulas, choreas, haſtiludia, aut ludicrum, & profanum ullum ſpectaculi genus ne agant, vel ſpectent. Nec talis, teſſeris, pagellis pictis, & omnino alea, aut ullo præterea vetito, aut indecoro ludi genere ludant, neve ejus ſpectatores ſint, nec in eorum domibus ludere permittant. Pilæ vero ludum, & illorum globorum, qui malleis prępelluntur, in locis publicis, aut pecunia intercedente nullo modo exerceant. Non canes, accipitres, aut ullum aliud venaticum animal alant: ullumve genus venationis adverſus ſacros canones obeant. Ne comeſſationibus, aut minus honeſtis conviviis interſint; cauponaſque, aut tabernas, niſi longioris itineris gratia, ne ingrediantur. Execrentur compotationes illas, quæ ad æquales vini hauſtus ſumendos obligant. A ſymbolorum datione longiſſimè abſint; ſobriè denique, & caſtè ubiq; vivant.

Nullius ludi genus Clericis permittitur.

CAP. IX.

Exercitia Clericis probibita.

PRocuratione, advocatione, patrocinio, & omni actione cauſarum, apud judicem ſecularem, exceptis cauſis à jure permiſſis, & notariatus, & tabellionatus officio, necnon cura, tutela, & arte medendi Clerici abſtineant: mercaturam ne exerceant: neve in rebus contrahendis ſe medios, vel interpretes adhibeant: operas ſuas (prout fieri à nonnullis Sacerdotibus in hac Provincia audivimus) alteri mercedis gratia ne locent: prædia ne conducant: & pro nemine ſpondeant ſine Epiſcopi licentia: Principum, & omnino laicorum, & communitatum negotia ne procurent, aut eis inſerviant, niſi cauſa id poſtulet à Sacerdotali officio non aliena. Ne fœminas nobiles, aut alias cujuſvis generis aſſectentur, neve ipſorum brachiis inhærentes ducant, aut eis quoquo modo famulẽtur; neve officii cauſa ſtent circum menſam illis accumbentibus. In famulatu vero Eccleſiaſticarum perſonarum vilia officia, aut opera, quæ clericali decoro non conveniunt, minime faciant. Equos, equitandique artem ne exerceant. Qui in aliquo ſupradictorum deliquerint; carceris, & aliis etiam pecuniariis in pios uſus erogãdis pœnis, arbitrio Epiſcopi puniantur: & eorum creſcente contumacia, beneficiis, ſi ea obtinuerint, priventur; aut aliis pœnis, prout Epiſcopis videbitur, plectantur. Quo ad vero ſæculares negotiationes, ſi tertio moniti ab ipſis non abſtinuerint, juxta decretum Honorii Tertii, quo ad eorum bona, clericale etiam privilegiũ amittant.

Cauſarum actiones & procurationes apud ſeculares Judices Clericis interdicuntur.

Laicorum negotia agere, nobiles fœminas aſſectari, brachiiſq; ducere Sacerdotibus prohibetur.

CAP. X.

In Presbyteratus ordine cõſtituti dominicis ſaltem, feſtiſque diebus Sacrum faciant: cæteri ſingulis ſaltem menſibus Eucharistiam ſumant.

CUm vero Epiſcopis, reliquiſque inferioribus Sacerdotibus injunctum ſit, ut in commiſſum ſibi populum Deum propitium reddere cunctis rationibus enitantur, quòd præcipue Miſſæ ſacrificio efficitur; Concilii Tridentini decretis inhærentes, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri vehementer hortamur Epiſcopos, dignitates, perſonatus, aut canonicatus obtinentes, cæteroſque in Presbyteratus ordinibus conſtitutos, ut ſingulis ſaltem dominicis, & aliis feſtis diebus, niſi juſtè impediantur, ſalutare miſſæ ſacrificium faciant: Diaconos, & Subdiaconos, Clericos denique etiam inferiorum ordinum gradibus initiatos, ut ſaltem ſemel ſingulis mẽſibus, ſanctum Euchariſtię Sacramentum ſumant.

CAP.

CAP. XI.

Horæ Canonicæ ſemper recitentur, & quomodo.

SAnè veteri inſtituto Eccleſiæ, & Leonis X. decreto in Concilio Lateranenſi edito, ſancitum eſt; ut Clerici ſacris initiati, vel Sacerdotiis preſidentes, ſingulis diebus perlegant horarias preces, quas Canonicas appellamus. Iis igitur omnibus præcipimus, ne eas ullo modo recitare omittant: alioqui pœnas in decreto eiuſdem Concilii propoſitas; & alias arbitrio Epiſcoporum ſubibunt. Eas autem preces non tantum ore murmurent, ſed etiam corde perſolvant; ne in eos competat, quod per Prophetam Eſaiam ca. 29. dicitur, *Populus hic labiis me honorat; cor autem eorum longe eſt à me*. Itaque, quod à nonnullis fieri conſuevit, eaſdem horas Canonicas ſe ipſos calceantes, aut induentes, aut aliud quid facientes, ne recitent; ſed tota corporis, & animi attentione, ſpiritu, & mente etiam pſallant. *Maledictus enim, qui opus Dei facit negligentèr.*

Horas Canonicas non calceantes, & induétes, vel aliud quid facientes, ſed attétè Clerici perſolvant.

CAP. XII.

Quos libros Clerici habere debeant.

ADmonemus vero omnes pariter Eccleſiaſticis muniis conſecratos, ut divinam ſcripturam aſſidue ſcrutentur, & nunquam à manibus eorum liber legis, Biblia videlicet, deponatur; atque ea, quæ legunt, & canunt, diſcant intelligere: aliorum vero librorum ſi non copiam, aliquos tamen neceſſarios habeant, ſcilicet Catechiſmum ſupranominatum, Tridentinum Concilium, & Provinciale hoc Concilium Benevētanum, & alia hujuſmodi. Parochi vero, præter ſupradictos habeant homiliarum librū, ſummam aliquam probatam, & ſi quos alios Epiſcopi, pro ipſorum Parochorum eruditione, neceſſarios judicabunt.

Parochi homiliarum librū, & probatam ſummam habeant.

TITVLVS II.

De Concubinariis.

CAP. I.

Tridentini Concilii ſtatum de concubinariis obſervandum inculcatur.

QUam turpe, ac Clericorum nomine, qui ſe divino cultui addixerunt, ſit indignum in impudicitiæ ſordibus, immundoque concubinatu verſari, ſatis res ipſa (communi omnium fidelium offenſione, ſummoque Clericalis militiæ de (decore) teſtatur. Quare cum ſacra Tridentina Synodus graviſſimo decreto ſtatuerit, quibus pœnis hujuſmodi concubinarii affici debeant, & quomodo contra eos procedendum ſit, nihil aliud præterea addendum eſſe exiſtimavimus; ſed ſolum Epiſcopis in memoriam revocare dictum decretum, & præcipere, ut illud diligenter exequi curent: quod ſi facere omiſerint; & Deo, & proximæ provinciali Synodo rationem erunt reddituri.

TITVLVS III.

De Eccleſiæ Miniſtris, & Divinis officiis.

CAP. I.

Quod in Metropolitana quoad Eccleſiaſticos miniſtros ſervatur, dignum eſt, quod Provinciæ Cathedrales amplectantur.

CUm Tridentinum Conciliū certam in provincialibus Synodis ſtatuendam formulam decreverit omnibus Eccleſiaſticis miniſtris, ut omnes miniſterium ſuum impleant, debitoque in Dei domo ordine verſentur; nos diligenter inſpectis ſtatutis, & conſtitutionibus Metropolitanæ Eccleſiæ Beneventanæ, circa ea, quæ in dignitatibus conſtituti, & canonici, cæterique præſtare debent; ea digna judicavimus, ut pro Eccleſiaſtici ordinis dignitate, in aliis etiam Provinciæ hujus Cathedralibus ſerventur: & omnes juxta ſacrorum Conciliorum antiquiorum decreta, & canonicas ſanctiones, ipſi Metropoli-

politanæ, ſibique ipſis,iiſdem ritibus, & authoritate in Eccleſia utentes, conſonent.

CAP. II.

Archidiaconi munia deſcribuntur.

Archidiaconi Epiſcoporum oculi dicuntur.

ARchidiaconi igitur, qui Epiſcoporum oculi dicuntur, ea,quæ in Choro, in Proceſſionibus, in ſeſſionibus, indumentis, tonſuris, & ſimilibus,quotidiè à Clericis errantur, corrigant: ne abſurdè, indecorè, vel præpoſtere, ſed ut ordine omnia, & decenter, & qua convenit ratione fiant, animadvertant: Ipſi Canonicos, aliosque in ſtallum recipiant, ac alia faciant,quæ ipſis de jure facienda incumbunt.

CAP. III.

Archipresbyteri onera quæ ſint.

Archipresbyteri Eccleſiam cuſtodiunt, & Sacramenta adminiſtrant.

ARchipresbyteri, cum ipſis Eccleſię cuſtodia, & Sacramentorum adminiſtratio commiſſa ſit, eo munere maxima cum diligentia per ſe ipſos fungantur, aut aliquis certus Sacerdos idoneus ab Epiſcopo approbandus; ſive ex capituli corpore, ſive aliunde eligendus inſtituatur, qui perpetuo Archipresbytero incumbentem curam, conſtituta ex Archipresbyteratus reditibus congrua portione, coadjuvet, & exerceat.

CAP. IV.

Primicerii officium deſignatur.

Primicerii ex cõſuetudine Penitentiarii, Epiſcopi ſunt.

PRimicerii cum conſueverint eſſe pœnitentiarii Epiſcopi,ſtudeant, ut eo muneri ſatisfacere poſſint:cumque ipſi antiphonas, reſponſoria, tractus,lectiones expendere debeant,ſint aſſiduè in Choro: & officiis,orisque canonicis interſint.

CAP. V.

Theſaurario quæ incumbant.

Theſaurarii ſacras veſtes mundas, vaſaque argentea nitida, & linea pura conſervare debeat.

VEſtiarii, ſive Theſaurarii cuſtodiam habeant ſacrorum vaſorum, veſtimentorum eccleſiaſticorum, ornamentorum omnium Altarium,eorumque munditiæ,nitorique conſulant. Proptereaque ſint aſſiduè in veſtiario: & ut Altaris,& Sacerdotum inſtrumenta linea pura ſint, & cæteræ ſacræ veſtes ſartæ tectæ conſerventur, curam, diligentiamque adhibeant. Vaſa argentea nitida itidem, & munda conſervent:confracta, contuſa, emendanda, & ſarcienda curent.

CAP. VI.

Bibliothecarius, quæ præſtare debeat.

BIbliothecarii, in Bibliotheca, ſive Archivo libros, inſtrumenta,cęteraque inſtrumentorum genera ad capitulum quavis ratione ſpectantia diligentèr cuſtodiant: eaque omnia, cum opus fuerit, conficienda curent.

CAP. VII.

Quis locus in choro dignitatibus debeatur.

LOcum vero ii omnes, qui dignitates, & perſonatus obtinent, in Choro, & Capitulo teneant eo ordine,quo ſupra deſcripti ſunt. ſalva tamen alicujus Eccleſiæ laudabili cõſuetudine, qua in hujuſmodi dignitatibus aliter ex antiquis ipſius Eccleſię ſtatutis obſervatum eſſe reperitur.

CAP. VIII.

Canonici,aliique Eccleſiæ miniſtri,quæ præſtare teneantur.

Canonici, & miniſtri Eccleſiæ nomina ſuorum officiorum interpretentur factiſque ſuis nominibus reſpondere teneantur.

DEnique tam hi omnes in dignitate in perſonatu conſtituti,quã Canonici, cęterique in Eccleſia miniſterium habentes, interpretentur ſinguli nomina ſuorum officiorum, & dignitatum, ut re ipſa nominibus reſpondeant, ſintque horis debitis divinis officiis intenti: neve eo tempore pet Eccleſiam vagentur: ſed nec à Choro diſcedant, niſi divino officio confecto, aut aliqua cogantur neceſſitate: alioqui deſtributionibus, quas percepturi eſſent, careant. Omnes vero per ſe ipſos munera ſua exerceant, & quantum honore cęteris præſtant tanto alacrius, & majori ſtudio Pſalmis,Hymnis,& Canticis una cum aliis modulantes, Dèi laudes concelebrent:ut alii eorum exemplo ad ſtudium, & amorem divini cultus inflammentur. Si quibus in Eccleſiis alii extiterint eccleſiaſtico miniſterio

addicti, quibus aliqua in ipſorum Miniſtrorum inſtitutione facienda præſcripta ſint, quocunque ii nomine nuncupentur, curent Epiſcopi, ut ad ea præſtanda cogantur.

CAP. IX.

Eccleſiæ communes reditus in quotidianas diſtributiones convertantur, & quomodo. Duo eligantur Punctatores, qui punctationum librum conficiant, menſatim Epiſcopum, vel Vicario exhibendum. In punctatione colluſio omnis vitetur.

NE vero Divinus cultus deſeratur, ſi nullæ, aut ita tenues ſint diſtributiones quotidianæ, ut negligantur, ſtatuimus, ut ſicuti in Metropolitana Eccleſia Beneventana obſervatur, omnes Eccleſiæ communes reditus in quotidianas diſtributiones convertantur: ita tamen, quòd puncti non excedant annuos reditus, deductis tamen his, quæ pro Seminario, aut aliis Eccleſiæ neceſſitatibus ſolvi oportet. Sed nec ea in re fraus ullo pacto fiat, ſed qui præſentes divinis officiis, quive abſentes fuerint fidelitèr ſcribantur; duos creari Punctatores decernimus, unum ab Epiſcopo, alterum vero à Capitulo. Qui punctationum libros unoquoq; menſe Epiſcopo, vel ejus Vicario exhibeāt; & quotieſcunque ab eorum altero fuerint requiſiti. Ii vero ſemper ſacris horis interſint: ſi autem legitimè fuerint præpediti; qui eorum vices fidelitèr gerant, ſubſtituant. Hac vero in re, nulla pactio, remiſſio, vel colluſio fiat, factave vim habeat: ſi ſecus factum fuerit; qui diſtributiones illius diei, vel horæ in quibus muneri ſuo defuerit, acceperit, ſuas non faciat, ſed eas reſtituere teneatur, cum jure ipſo inſervientibus debeantur: ac propterea illis, qui, ut ſtudiorum causâ abſint, obtinuerunt, aut obtinebunt; juxta decretum Honorii Tertii, eas nullo modo dandas decernimus.

Ut fraudes vitentur Punctatores eligantur.

CAP. X.

Canonicatum, & præbendas habentes Presbyteri ſint; niſi ordinum diſtributionis conſuetudo vigeat.

MAndamus etiam Epiſcopis, ut omnes in eorum Cathedralibus, aut collegiatis, dignitates, perſonatus, Canonicatus, & præbendas obtinentes, juxta laudabilem omnium ferè hujus Provinciæ Eccleſiarum conſuetudinem, in Presbyteratus ordine ſint conſtituti: ſalvis tamen peculiaribus alicujus Eccleſiæ ſtatutis, in qua certi quidam Subdiaconatus, & Diaconatus ordines, nonnullis Canonicatibus, aut dignitatibus ſunt annexi, iisque jam aſſignati, & attributi ſunt, neque plures, quàm decreto Concilii ſtatutum eſt, exiſtunt.

In quibuſdam Eccleſiis Diaconatus & Subdiaconatus ordines Canonicatibus ſunt annexi.

CAP. XI.

Minorum ordinum functiones in Eccleſiis reſtituantur. Pauperes, vagi dum divina celebrantur officia, oſtiarii, vel alii arceant, & locus extra Eccleſiam conſtituatur pro eleemoſynis petendis.

MInorum ordinum functiones in Cathedralibus Eccleſiis, ac Collegiatis, & Parochialibus, aliiſque Eccleſiis, in quibus ſunt Clerici in minoribus ordinibus conſtituti, ſi commodè fieri poterit, ex præſcripto Tridentini Concilii, Epiſcopi reſtituendas curent. Cumque pauperes, qui per Eccleſias vagantur, dum divina celebrantur officia, petentes eleemoſynam, maximo interdum ſoleant eſſe faſtidio, & his, qui ea celebrant, & his qui audiunt; Epiſcopi, vel oſtiarios, ubi eorum ordo reſtitutus fuerit, vel alios deligant, quibus id muneris injungant, ut hujusmodi pauperibus extra Eccleſiam locus cōſtituatur, ubi eleemoſynam petant: ne vel eorum petulantia, vel morborum, & ulcerum, quibus aliquando infecti ſunt, aſpectu perturbentur divina officia, vel ab eis audientium mentes avertantur.

Petentes in Eccleſiis eleemoſynas, celebrantibus, aud ēcilusque faſtidio ſunt.

CAP. XII.

Cæremoniarum Magiſtros Cathedrales, & Collegiatæ inſignes habeant. Ad cæremonias, in miſſa faciendas, doceant. Divina officia Romano ritu perſolvantur.

MAgiſtros Cæremoniarum in ſingulis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, ubi ii non fuerint, conſtituendos eſſe decernimus. Eorum vero præcipua cura ſit, cæremonias in Miſſa faciendas, ſecundum Romanæ Eccleſiæ uſum, Sacerdotes, qui eas non exactè norint, docere,

Om-

Omnia vero divina officia, quæ in Choro cantari, & recitari ſolent, non alio ritu cantari, & recitari mandamus, quàm quo Romana Eccleſia utitur.

C A P. XIII.

E choro laici excludantur, fœminæ nullo modo in eundem admittantur.

CUm vero hac noſtra ætate Choros non magis Clericorum, quã Laicorum cõventus dici poſſe videamus, ex eoq; ſacrorum miniſtrorum perturbationem oriri, dum ferè à Laicis in Choro opprimuntur; decernimus, ne dum divina officia dicuntur, intra Chorum Laici admittantur: his tantum, præter Cantores, & hujuſmodi in Choro miniſtros, in eum locum ingreſſuris, qui eccleſiaſtici ſint, & honeſto, & decenti veſtitu utantur. Fœminæ vero cujuſcunque conditionis, & ſtatus ſint, nullo unquam tempore, nullavè ex cauſa, dum divina officia celebrantur, aut verbum Dei prædicatur, hisque horis, quibus Clerici in Choro præſentes ſunt, in Chorum admittantur.

C A P. XIV.

Methodus Capitularium Congregationum habendarum traditur.

CApitula in Cathedralibus Eccleſiis, aliisque Collegiatis inſignibus, pro rebus, & negotiis Eccleſiarum, ipſarumque Capitulorum tractandis, congregari debere ſtatuimus, ſemel in Hebdomada, niſi neceſſitas aliter ſuadebit, poſt veſperas, non tamen diebus feſtis: quæ Capitula cum cõgreganda erunt, præcedenti die omnibus, & ſingulis in Civitate præſentibus, denuntianda erunt, & denuntiationum relationes, apud acta Notarii ſcribendæ, ſalvis aliis de jure ſervandis. Si qui vero vocati ad Capitulum non venerint, illius diei diſtributionibus careant.

Qui vocati ad Capitulum non venerint, diſtributione illius diei priventur.

Tractata vero omnia per Capitulum, per eundem Notarium ſcribantur, & in volumen redigantur. Vota Canonicorum per ſecreta ſuffragia dentur, excluſis à Capitulo illis, quorum de re agitur: qui niſi re perfecta, quæ ipſos tangebat, redire in Capitulum non poſſint. Niſi autem majoris partis Capituli votis res in Capitulo propoſita obtenta fuerit, de ea nihil actum eſſe decernimus: prohibemusque in Capitulis tractari de aliquo Canonicatu per obitum vacante, niſi poſt humatum corpus defuncti Canonici, & illius exequiis peractis, ubi Capitula electionem habent. In electionibus faciendis ceſſet omnis humanus affectus, ſolumque Deus præ oculis habeatur: illeque eligatur, qui magis Eccleſiæ utilis eſſe judicabitur. Nullæ pactiones, vel petitiones intercedant, nullisque illicitis viis, etiam per interpoſitas perſonas, ad procuranda electorum ſuffragia, procedatur. Qui ſecus fecerint, ſimoniaca labe pollutos ſeſe eſſe ſciant.

De electione Canonicatus nõ tractatur in Capitulo, niſi peractis Canonici defuncti exequiis.

Indictio futurae Sessionis.

DEcernimus item proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe ad diem XXII. præſentis menſis Aprilis.

S E S S I O VI.

Provincialis Synodi Beneventanæ, celebrata XXII. die Aprilis M. D. LXVII.

TITVLVS I.

De foro judiciali Epiſcoporum.

C A P. I.

Vicarii generales ſint, vel Presbyteri, vel qui infra annum Presbytarum poſſint ſuſcipere; Publicum tribunalis inſtitutum in ſportularū exactione ſervetur; feriatis diebus quieſcat civile forum.

EPiſcoporum, & Eccleſiarum decoro alienum eſſe videtur, ut Vicarii Generales Laici conſtituantur. Quare præcipimus Epiſcopis, aliisq; quibus eccleſiaſtica juriſdictio quoquo modo, aut jure competit, ne alios Vicarios conſtituant, quàm Clericos, & ſi commodè fieri poteſt, eos, qui Sacerdotes ſint, vel iis ſacris initiati, ut ad Presbyteratus ordines intra annum ſaltem promoveri poſſint. Qui quidem Vicarii in quibuscunque cauſis ab ipſis cognoſcendis, & terminandis, ratione ſportularum nihil

allud exigant, vel accipiant etiam à ſponte dantibus, quam quod ex publico ejus Tribunalis inſtituto exigere, & accipere poſſunt; alioqui ad reſtitutionem teneantur, & arbitrio Superiorum puniantur.

Cur diebus feſtivis in judicium vocari, & executiones fieri prohibeantur.

Diebus Dominicis, & aliis feſtis, & ſolemnibus diebus aliquos in judiciũ vocari in cauſis civilibus, vel pro eis aliquam executionem fieri prohibemus, ne vocati his diebus deliteſcant, & palàm prodire nolint; eoque pacto ab audiendo Dei verbo, & à Divinis officiis diebus feſtis avocentur.

C A P. II.

Pauperum Procuratores inſtituantur. Epiſcopi quolibet menſe, vel per ſe, vel per deputatos carceres viſitent, vel proceſſus inſpiciant. Si quid duriùs à miniſtris perpetratur emendetur.

Curent Epiſcopi in ſuis Eccleſiis Procuratores pauperũ inſtituẽdos: ne pauperes Sacerdotes, aut alii Epiſcoporum carceribus mancipati, Procuratorum indigentia, & inopia indefenſi remaneant; aut longiùs temporis ſpatium in carceribus detineantur; & demum cauſa cadere cogantur. Epiſcopi vero carceres quolibet ſaltem menſe viſitent, aut in carceribus detentorum proceſſus ſibi referri faciant: ipſiſque impeditis, probos aliquos viros deligant, quibus eorum viſitationem committant. Si quid vero duriùs, aſperiusque fieri à Vicario, carcerum cuſtodibus, aliisve Miniſtris relatione habita compererint; Epiſcopi pro eorum pietate emendent: & ne quid deinceps hujusmodi fiat, ſummopere curent.

C A P. III.

Pecuniariæ pœnę in pios erogentur uſus. Harum depoſitarius ab Epiſcopo conſtituatur, qui accepti, & expenſi reddat rationes.

Si quando pro delictorum ratione, & qualitate in delinquentes pœnas pecuniarias irrogari contigerit; decernimus eas in pios uſus arbitrio Epiſcopi erogandas: depoſitariumque ab Epiſcopo conſtitui debere, qui earum pœnarum pecunias accipiat: acceptarumque, & expenſarum rationes reddat.

C A P. IV.

Epiſcopali juriſdictioni inſervientium officia, nec vendantur, locentur, aut lucri gratia alicui tradantur. Si cui transferantur abſque lucro, & cum Epiſcopi facultate fiat.

Officia Notariorum Eccleſiaſticorum, aliorumque quorumcunque Miniſtrorum, qui Epiſcopalis juriſdictionis miniſterio inſerviũt, hortamur, ut in poſterum nullo pacto vendantur, aut locentur, aut lucri cujuscunque gratia alicui tradantur; ſed gratis viris idoneis, qui per ſe ipſos hujusmodi officia exercere valeant, actuque exerceant, largiantur. Illi vero, quibus deinceps donata, conceſſave fuerint, in alios ea lucri cauſa transferre nullo pacto poſſint: abſque lucro vero, facultate ab Epiſcopo obtenta: qui, ſi viri idonei erunt, nec ne, in quos ea trasferri contigerit; judicabit.

C A P. V.

Conditio, ætas, numerus, officium Notariorum quæ eſſe debeant.

Ne vero ad Notariatus officia aſſumantur indigni, qui rerum agendarum inexperientia, ignorantiaque ſibi ipſis infamiam parent, aliis vero damnum, præjudiciumque inferant; decernimus viros expertos, probosque, & competentis litteraturæ, qui xxv. annum ſaltem attingerint, in Notarios eligendos, deputandosque eſſe, qui prius tamen Epiſcopo, ſive ejus Vicario examinari, approbari extiterint: neque plures in qualibet Eccleſia cõſtituantur, quam ejusdem Tribunalis negotiis, cauſisque ſufficere videbuntur. Et ſi plures jam inſtituti reperiantur, cum primum hujusmodi officia vacaverint, ſupprimantur. Ii vero Notarii Archivum primo quoque tempore conſtituant in loco eis ab Epiſcopo intra Epiſcopalem Palatium aſſignando, in quo omnia inſtrumenta, protocolla, actusque quarumcunque cauſarum per ipſos confecti conſerventur.

Archivum in Epiſcopio Epiſcopi collocetur.

Digitized by Google

CAP. VI.

Taxa mercedis miniſtrorum conficienda in Diœceſana Synodo mandatur, in Provinciali deinde approbanda.

Quæ vero Notarii, & alii Miniſtri Eccleſiaſtici Tribunalis pro eorum labore recipere ſtipendia debeāt in ſingulis cauſarum, & ſcripturarum cæterarumque actionum per ipſos exercendarum generibus; Epiſcopi in Diœceſanis Synodis ſtatuant: quodque ſtatutum fuerit, ad primam Provincialem Synodum approbandum afferant: ſed in litteris dimiſſoriis, ſive teſtimonialibus, decretum Concilii Tridentini omninò ſervetur. In aliis vero mere ſpiritualibus, præter ſcripturæ mercedem, quæ in Synodo ab Epiſcopo ſtatuenda erit, nihil accipiatur: prædictarum vero litterarum dimiſſoriarum, ſeu teſtimonialium ipſi Notarii, ſicut cæterarum ſcripturarum, memoriam conſervare teneantur.

In litteris dimiſſoriis decreti Tridentini Conc. obſervantia Notariis inculcatur.

TITVLVS II.

De Archivo conſtituendo.

CAP. I.

Archiva quamprimum ab Epiſcopis inſtituantur. Capitula, vero armarium in Epiſcopali conſtruant.

Epiſcopi primo quoque tempore Archivum inſtuendum curent, in quo ſcripturæ, & inſtrumenta tam ad Epiſcopos ſpectantia, quàm ad jura, & rationes Eccleſiarum pertinentia tuto cuſtodiantur, una cum eorum invētario publici alicujus Notarii manuſcripto. Quo quidem ex Archvo nulla originalis ſcriptura amoveatur, niſi ex juſtiſſima cauſa, quæ ad utilitatem Epiſcopalis dignitatis, & Eccleſiæ pertineat: idque coram Notario, & teſtibus fiat, ab eodemque Notario in inventario adſcribatur, quo die, & à quo, & cujus rei gratia illa ſcriptura amota fuerit: eoque caſu illius exemplar authenticum in Archivo relinquatur.

Hoc vero Archivū in tutiori parte domus Epiſcopalis conſtituatur, duabusque clavibus occludatur, quę penès Epiſcopum aut ejus Vicarium ſint. Sede vero vacante: earum una à Vicario, altera à Capitulo teneatur, ut futuro Epiſcopo poſteà tradantur, qui inde interea ne quicquam amoveri permittant. Archivum hujuſmodi Epiſcopi ſæpe viſitent, memores juramenti, quod in conſecratione præſtiterunt, de non alienandis bonis Eccleſiaſticis; ab alienationis enim culpa non aberunt, ſi ob eorum ſecordiam, & negligentiam, ea perierint inſtrumenta, quibus res, & jura Eccleſiarum defendi, aut iniquè occupata vindicari poſſent. Capitula præterea Cathedralium, aliarumque inſignium Collegiatarum, niſi propria Archiva ſeparatim habeant: in Archivo Epiſcopali arcam, ſeu armarium conſtituant, in quo ipſarum Eccleſiarum ſcripturæ ſerventur: earum vero ſcripturarum inventarii confectione, amotione, & viſitatione, eadem, quæ de Archivo Epiſcopali dicta ſunt, locum habeant.

Archivum ab Epiſcopis ſæpe viſitari debet, ut eorum juramentum de non alienādis bonis Eccleſię magis ſervetur.

TITVLVS III.

De Cataſto bonorum Eccleſiaſticorum conficiendo.

CAP. I.

Bonorum Eccleſiaſticorum Inventaria conficiantur, quotannis renovanda in viſitatione.

Ne vero res, & bona Eccleſiarum diſpereant, aliorumque cupiditati, eaque occupandi voluntati exponantur, ſi nullæ de eis confecta conſerventur monumenta; ſtatuimus, ut Epiſcopi cataſtum quamprimum conficiendum curent: in quo eorum Cathedralium Eccleſiarum, itemque menſæ Capitularis Cathedralium, & Collegiatarum, Parochialium Eccleſiarum, necnon quorumcunque beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, quocunque nomine nuncupentur, & hoſpitalium, ſodalitatum, & aliorum piorum locorum bona, jura, actiones, cenſus, redditus, nomina debitorum, ac denique omnia ad ipſas ſpectantia annotentur: nominatim bonorū qualitates, & quantitates, ipſorumque con-

Qua cura Epiſcopi Cataſtū Eccleſiarum conficere debent.

cōſinia adſcribantur. Forum verò librorum, ſive cataſtorum exemplaria duo authentica conficiantur, quorum unum in Archivo Epiſcopali, alterum in Archivo Capituli, conſervetur: & ſingulis annis in Epiſcopi, ſeu alii Viſitatores in viſitatione inventarium omnium bonorum Eccleſiaſticorum renovandum curent, & diligentèr inſpiciant; num eorum, qui in cataſto notata fuerint, aliquid alienatum, deperditumquè ſit.

TITVLVS IV.

De locationibus bonorum Eccleſiaſticorum.

C A P. I.

Locationes bonorum Eccleſiaſticorum judicentur an utiles Eccleſiæ ſint; ſi per trienninm fiant, Epiſcopi conſenſu vallentur; ſi per longius tempus, Romani Pontificis, anticipata ſolutione ne fiant.

LOcationes bonorum eccleſiaſticorum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas à triginta annis citra ad longum tempus, ſeu, ut in nonnullis partibus, ad viginti novem, ſeu bis viginti novem annos vocant, factas, juxta decretum Concilii, qui hujus rei gratia judices in Synodo deputati ſunt examinabunt, & an in damnum Eccleſiæ, & contra canonicas ſanctiones contractæ fuerint, judicabunt. Judices vero deputavimus Vicarium pro tempore exiſtentem in Metropolitana Eccleſia Beneventana, & ipſius Civitatis Beneventanæ Gubernatorem, ſive ejus Locumtenentem, in ea ſimiliter pro tempore exiſtentem conjunctim. Locationes vero eorundem bonorū eccleſiaſticorum per triennium à quocunque ipſe in futurum fiant, invalidas decernimus, niſi eis expreſſus Epiſcopi conſenſus, aut ejus Vicarii, qui etiam eas manu propria ſubſcribant, acceſſerit; longioris vero temporis ultra triennium locationes, niſi authoritate Apoſtolica fiant, invalidæ, & irritæ ſint, effectumque nullum ſortiantur.

Judices locationū bonorū Eccleſiarū Vicarius Generalis, Gubernator Civitatis, vel Locumtenens, deputantur.

Nullas item locationes fieri poſſe decernimus, anticipata ſolutione. Si vero Capitula Cathedralium Eccleſiarum, Collegiatarumve, & Rectores Eccleſiarum, aut alii quicunque beneficia eccleſiaſtica obtinentes, aliter quam præſenti decreto ſtatutum eſt, fecerint: præter pœnas præpoſitas in Bulla Pauli Secundi his, qui Eccleſiæ bona alienaverint, beneficiis, quorum bona locaſſe reperti fuerint, priventur, & aliis pœnis arbitrio Epiſcopi puniantur. Nemini vero propinquis locare conceſſum ſit in emphiteuſim, aut ad cujusvis temporis ſpatium bona eccleſiaſticorum beneficiorum, niſi Epiſcopus aliter faciendum judicaverit pro commodo, & utilitate Eccleſiæ.

Bona Eccleſiarum propinquis in emphiteuſim, ne locentur.

TITVLVS V.

De immunitate Eccleſiaſtica.

C A P. I.

In Eccleſiam facinoroſi ne recipiantur, inconſulto Epiſcopo; immunitas tamen ſervetur.

SAcrarum ædium immunitas tam Imperialibus legibus, quàm Pontificiis, ſacriſque Canonibus conſtituta, conſervanda ita ab eccleſiaſtico ordine eſt, ut eam non facinoroſorum hominum aſylum eſſe appareat. Quare Epiſcopi omnibus in quacunque dignitate, & gradu conſtitutis Clericis interdicant, ne in Eccleſiis facinoroſos homines, & ſecularem Judicem fugientes recipiant, niſi cōſulto prius Epiſcopo, ſive ejus Vicario, qui re cognita, quid facto opus ſit, pro rei, & perſonarum, temporiſquè qualitate decernant: ita tamen, ut Eccleſiarum immunitas omninò ſervetur, nullovè pacto violetur: nec facultas ob hoc alicui tribui putetur, eam quoquo modo lædendi, aut violandi.

Eccleſiæ facinoroſorum hominum aſyla ne fiant.

C A P. II.

Eccleſiarum, parietibus nova ædificia ne adhereant, niſi pro ipſarum ornamento, aut uſu; ſi qua ſint diruantur. Laicæ ſervitutes arceantur. Nundinarum tempore nil earum portis figatur, aut in porticu vendatur.

IPſarum verò Eccleſiarum mœnibus Epiſcopi nullum opus novum, aut ædificium, niſi pro Eccleſiarum orna-

ornamento, ac utilitate, & Miniſtrorum uſu adhærere permittant: vetera vero, ſi quæ laicorum fuerint, quæ Eccleſiis ipſis adhæreant, amoveri, aut dirui faciant. Quod ſi aliquæ domus Eccleſiis adhærentes Epiſcopis tolerari poſſe videbuntur; ne tamen ex eis in Eccleſiam aſpici poſſit, provideant: itaque feneſtræ, ſi quæ fuerint, ex quibus in Eccleſiam inſpiciatur, muro occultantur, aut omninò tollantur. Et quoniam aliquibus in locis, mercatus, nundinas, aliave hujusmodi circa Eccleſiam fieri contingit, nihil ipſarum muris, portisve affigi patiantur; aut in ipſarum porticibus merces vendendas exponi; aut aliud quid fieri, quòd præter dignitatem, & decorum Eccleſiarum eſſe judicaverint.

C A P. III.

Niſi ſcripto cōcedat Epiſcopus opus novum in Eccleſia, porticu, aut Cœmeterio ne fiat.

MAndamus præterea omnibus Cathedralium, & Collegiatarum, Parochialium, aliarumque Eccleſiarum Archipresbyteris, Canonicis, Rectoribus, Præpoſitis, necnon quorumcunque Monaſteriorum cujuscunque ordinis Abbatibus, Prioribus, Guardianis, Capitulis, Præpoſitis, Hoſpitalium, & Confraternitatum, aliorumque piorum locorum Cuſtodibus, Gubernatoribus, & adminiſtratoribus, ſeu quocunque alio nomine nuncupatis, ne ſub pecuniariis, & injuris ſubſidium, excommunicationis, aliarumque cenſurarum Eccleſiaſticarum Ordinariorum arbitrio imponendis, & erogandis pœnis, audeant per ſe, vel per interpoſitas perſonas, in dictis eorum Eccleſiis, & porticibus, cœmiteriisque fabricare, ſeu aliquod novum opus facere, aut ab aliis fieri permittere: neque quibusvis perſonis cujuscunque gradus, & dignitatis exiſtant, jus, & facultatem ea faciendi concedere, etiam ex cauſa Cappellarum, Altarium, & Sepulchrorum conſtituendorum, absque ipſorum Ordinariorum licentia ſcripto obtenta.

C A P. IV.

Sodalitatum Scamna prealta ab Eccleſiis amoveantur.

ABuſus quidam irrepſit, quòd Laicorum nonnullæ ſodalitates ſcamna quædam præalata Tribunalium more in Eccleſiis conſtitue, runt; in quibus certis quibusdam diebus pro rebus, negotiiſque eorum ſodalitatum, nonnulli ipſorum ſodalium reſident. Quem abuſum cum minimè hęc fieri in ſacroſanctis Eccleſiis deceat, tollendum eſſe decernimus, ſcamnaque, & Tribunalia hujusmodi omninò amovenda.

C A P. V.

Laicorum Conventus in Eccleſia ne fiant.

IN Eccleſiis omni quidem tempore Laicorum conventus, & quæ conſilia appellantur, fieri prohibemus: cum non deceat domum orationis ad profanarum rerum tractationes, negotiationesq transferri. *Non decet domum Dei ſecularibus negotiationibus profanari.*

C A P. VI.

Campanæ, niſi ad Eccleſiaſticum uſum ne pulſentur.

SAcris campanis, niſi ad eum uſum, quem ex Eccleſiæ ritu hucuſque retinemus, uti Epiſcopi prohibeant, abuſum tollendum curent: ne, ſicut hactenus fieri ſolitum eſt, ad convocandos pro rebus publicis hominum conventus, aliosque profanos actus exercendos, iisdem campanis ullo modo ampliùs Populus utatur.

C A P. VII.

Epiſcoporum familiares Laici ne judicent, ſub excommunicationis pœna.

QUoniam vero aliquorum Dominorum ſecularium cò crevit dominandi in Clerum libido, ut etiam familiares, & domeſticos Epiſcoporum, & Epiſcopalis menſæ Notarios judicare, & carceribus mancipare non dubitent, ſi quis ex ipſis aliquid deliquerit, armaque etiã eos deferre prohibeant; mandamus omnibus cujuscunque conditionis Baronibus, & *Libido dominandi in Clerum quo à Dominis ſecularibus extendatur.*

Do.

Dominis, Capitaneis, aliiſque ſæcularibus Judicibus, ne deinceps ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, id ullo pacto facere audeant, cum Epiſcopi ipſi eorum familiæ Judices eſſe debeant; eamque, cum opus fuerit, punire, & corrigere, prout in Domino pro juſtitiæ cultu noverint expedire.

Epiſcopi eorum familiæ Judices eſſe debent.

C A P. VIII.

Aſſaſſinii nomine ad ſeculares carceres Eccleſiaſtici ne trahantur ſub pœnis his expreſſis, niſi facta in foro Eccleſiaſtico declaratione.

SÆpe, ut experientia compertum fuit, contingit Clericos etiam in presbyteratus ordine conſtitutos ſæcularium Dominorum avaritia, & cupiditate dominandi, & ſæviendi etiam in perſonas Eccleſiaſticas, confiſto aſſaſſinii crimine, non ſolùm in tetros carceres conjici, & variis tormentis affici, ſed etiam nulla facta legitima probatione Epiſcopis de hujuſmodi delictis, vel innoxios ad triremes damnari, & aliis pœnis plecti, vel omnibus bonis priùs mulctatos liberari. Quo fit, ut Clerici omnes hujuſmodi terroribus, & pœnis perterriti, Laicorum voluntati ubique obſequi, & inſervire, Paſtoriſque vocem ſpernere cogantur, & Epiſcopus neſciat, quos ad Altaris miniſterium admittere, aut ab eo repellere poſſit, & debeat, & ſæculares domini cenſuris eccleſiaſticis innodati, Clerici ipſi malè multati, Altaria, ſanctumque ſacrificium violatum, pollutumque remaneant; Quòd ne in poſterum fiat, & ne delicta remaneāt impunita præcipimus omnibus ſæcularibus dominis, & poteſtatibus ſub pœnis à ſacris Canonibus ſtatutis, ne quandocunque Clericum aſſaſſinii reum, vel ſuſpectum apud eos fieri contigerit, ullo modo contra eum procedant, niſi facta priùs de aſſaſſinio declaratione in foro eccleſiaſtico vel in flagranti, ut dicitur, aſſaſſinii, crimine deprehenſus fuerit.

C A P. IX.

Pro juſtitiæ executione aliqui optātur Miniſtri, cujus rei à Romano Pontifice impetratio Metropolitæ relinquitur.

OPtat maximè hæc Provincialis Synodus, ut Metropolitani cura ſit, cum Sanctiſſimo Domino Noſtro agere, ut Epiſcopis pro executione juſtitiæ aliquos tenere Miniſtros liceat, & ſi etiam id jure ſuo facere poſſint; ne cum Clerici, aut alii eorum juriſdictioni quovis modo ſubjecti, crimినoſi, & diſcoli, aut ſuorum Superiorum præceptis inobedientes capiendi, carcerandive erunt; ſæcularium Dominorū miniſtris utendum ſit: qui, ut plurimum, aut Epiſcoporum mandata exequi recuſant, aut negligentèr, & non eo quo convenit modo, exequuntur.

C A P. X.

Clerici neque pro civilibus, neque pro criminalibus cauſis ad laicum evocentur forum, ſub anathematis pœna.

REnunciatum nobis fuit, à nonnullis Judicibus, etiam Regiis, & Baronibus, ipſorumque Curiarum promotoribus, Clericos, & beneficia eccleſiaſtica obtinentes, aut habitum tantum clericalem palam deferentes, vel alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſervientes, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Univerſitate permiſſu, & licentia Epiſcopi verſantes, ſuppreſſo Clericatus, & beneficii nomine, ſub eorum propriis nominibus paſſim in judicium vocari ex officio, & aliorum petitione tam in cauſis civilibus, quam criminalibus, & mixtis; eoſque aut comparentes ab eiſdem detineri, & ad docendum de eorum manifeſto, & noto clericatu per authenticas Bullas cogi, aut non comparentes, tamquam contumaces condemnari, & mulctari, nō ſinè magno ipſorum præjudicio, ſumptu, & laboris, & ordinis clericalis ignominia. Quare mandamus ne de cætero aliquis cujuſvis gradus, ordinis, & conditionis exiſtens Clericum ad ſecularis fori judicium trahere per ſe, aut per alium ullo pacto audeat: alioqui excommunicationis pœnam ipſo facto incurrat, à qua abſolvi nequeat, antequam Clerico pro dam-

nis

nis,& injuriis propterea illatis,plenè, perfectèque ſatisfecerit.

CAP. XI.

Neapolitani Regni Nuncium Epiſcoporum cauſas apud Regem tueri, optatur. Metropolitæ interceſſio apud Rom.Pont. expoſcitur.

QUoniam vero perſæpe accidit hujus Provinciæ Epiſcopos pro diverſis ſuarum Eccleſiarum negotiis,ipſarumque juribus defendendis, Proregem Neapolitanum, Regiosq; Miniſtros adire,vel ejus rei cauſa aliquos è ſuis familiaribus mittere, ipſosque ut plurimum à diverſis Regiis Miniſtris diſtractos, impenſisque fatigatos re infecta reverti, cum pro ipſorum Eccleſiarum paupertate,diu ibi remanere,aut Procuratores relinquere nequeant, optat hæc Provincialis Synodus, ut Metropolitani cura ſit cum Sanctiſſimo Domino Noſtro agere, ut Nuncio, qui pro tempore in Regno Neapolitano ſanctitatis ſuæ nomine permanſerit, ſanctitas ſua præcipue in mandatis tradat, ut Epiſcopos pro ſua apud Proregem authoritate defendat: & tueatur, ipſorumque Epiſcoporum, & Eccleſiarum jurium protectionem ſuſcipiat, & amplectatur.

CAP. XII.

Braviorum, ſeù palliorum abuſus, ab Eccleſiaſticis, ſeù locis Piis ſolvendorum eliminatur.

AUdivimus nõnullis in locis Provinciæ noſtræ Eccleſiarum Rectores, & Abbates, aut alios Presbyteros,& perſonas Eccleſiaſticas,& ſodalitates, confraternitates,& aliorum locorum piorum Miniſtros ab Univerſitatibus, aut Baronibus, ſeu aliis cogi ad præmia quædam, ſeu quæ vulgo Pallia appellantur, perſolvenda, ut proponantur his, qui vel curſu, vel lucta, vel aliis hujusmodi Laicorum exercitiis exerceri voluerint, victoribusque tribuantur. Quem abuſum, cum is contra libertatem Eccleſiaſticarum perſonarum, earũque immunitatem, & decorum inſtitutus reperiatur, tollendum eſſe decernimus, propoſita excommunicationis pœna, & his præfatis Eccleſiaſticis perſonis,& ſodalitatum, aliorũque Piorum locorum Miniſtris, ſi ii quoquo modo etiam ſpontè ea præmia perſolverint, & his qui illos ad ea, & alia hujusmodi ſolvenda adegerint.

Barones, & Univerſitatum Miniſtri ad pallia perſolvenda Eccleſiaſticas perſonas cogebant.

TITULUS VI.

De Decimis.

CAP. I.

Decimæ integrè ſunt perſolvendæ, ſub excommunicationis pœna. Hac ſuper re C. T. & hoc Provinciale decretum Parochi Adventus, & Quadrageſimæ Dominicis publicent. Pœnitentes de decimarum ſolutione moneantur.

LIcet Decimarum ſolutio debita ſit Deo; pluribusque ſacrorum Canonum, & præſertim Sacri Tridentini Concilii decretis eas Eccleſiis, quibus debentur, perſolvendas eſſe ſub excommunicationis pœna mandetur; nihilominus nonnullos hujus Provinciæ, adeò eorum ſalutis immemores eſſe audivimus,divinarumque, & humanarum legum contemptores; ut aut omnino nullas, aut eorum arbitrio decimas à ſe ſolvi debere contendant: quo fit, ut quamplurimæ debitis decimis privatæ Eccleſiæ, jam vetuſtate collapſæ, ob earum paupertatem minimè inſtaurari poſſint; divinaque in eis officia eo, quo decet decoro, & ornatu celebrari; & ſacra vaſa, & neceſſaria paramenta comparari nequeant; Epiſcopique, & alii, quibus hujusmodi Decimæ legitimè debentur, non ſolùm Seminariorum Collegia, ſeu Scholarum Magiſtros, & Sacræ Theologiæ Doctores inſtituere, ſed ne debitam quidem reſidentiam propter neceſſariorum ad victum indigentiam facere poſſint, ipſique dictas Decimas ſolvere retinentes perpetua damnationis pœna illaqueati exiſtant.

Quare ejusdem Tridentini Concilii decreto innixi præcipimus omnibus, ut decimas ipſis Eccleſiis, illarumque Miniſtris debitas, ut præfertur, non arbitrio, neque aliqua priùs deductione facta, ſed integrè ſub excommunicationis pœna perſolvant;à qua non niſi debita ſatisfactione ſequuta abſolutionis beneficium valeant

Decimæ non arbitrio, neque deductione priùs facta, ſed integræ ſolvendæ ſunt.

leant obtinere. Ipſum vero Tridentini Concilii, atque hoc noſtrum decretum præcipimus omnibus hujus Provinciæ Parochis, ut ſingulis Quadrageſimæ, & Adventus Dominicis diebus, & aliis temporibus, prout Epiſcopis videbitur, inter Miſſam Laicis publicent: atque inter confitendum, de Decimarum perſolvendarum debito, confitentes ſæpiſſime admoneant; quod & ut Prædicatores faciant, Epiſcopi curabunt: moneantque præterea Populum; quod anathemati ſubiiciuntur, qui ſeu Decimas, ſeu bona quæcunque, & res Eccleſiarum detinent; eumque ad reſtitutionem hortentur.

Cõfeſſarii, & Prædicatores Populū ad ſolutionem decimarum & reſtitutionem bonorū eccleſiarum moneant.

C A P. II.

Subditorum poſſeſſiones ne detineant temporales Domini, unde Decimarum fraus oritur.

Audivimus præterea nonnullos hujus Provinciæ Barones, & Dominos ſæculares, ſæpe eorum Curię, & Fiſco quorundam ſubditorum poſſeſſiones ob aliquod ab ipſis commiſſum delictum, aut debitum contractum applicare, eoſque poſſeſſionum hujusmodi ſegetum, fructuumque tunc ſolo adhęrentium, & eorum etiam, quæ deinceps in ipſis ſeri, colligique contigerit, recuſare debitas Eccleſiis Decimas ſolvere, in Eccleſiarum præjudicium, detrimentumque, & ipſorum animarum perniciem. Quarum ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda præcipimus omnibus Baronibus, aliisque ſecularibus Dominis, cujuscunque gradus, & conditionis exiſtant, ne hujusmodi poſſeſſionum debitas Decimas, aliosque reditus, & fructus Eccleſiis, earumque Miniſtris debitos occupare, aut detinere quoquo modo præſumant; ſed eos, quibus debentur, omnino dandos, & tribuendos curent.

C A P. III.

Quartulanorum unus Clericus, alter ſit Laicus; ambo in Epiſcopi manibus jurent de fideliter miniſtrando.

Illos Procuratores, qui quartulani appellantur, qui juxta aliquatū Eccleſiarum conſuetudinem quartam decimarum pro fabrica, & aliis Eccleſiæ neceſſariis exigunt, ita in poſterum cõſtituendos decernimus, ut eorum unus Clericus, alter vero Laicus exiſtat: amboque in manibus Epiſcopi jurent, quòd fideliter officium ſuum exercebunt, & exactorum rationes reddent.

TITVLVS VII.

De excommunicatione, & cauſarum criminalium cognitione, caſuumque Epiſcopalium reſervatione Archipresbyteris, & aliis tollenda.

C A P. I.

Nemo præter Epiſcopum excommunicationem ferre, caſus ſibi reſervare, ab Epiſcopo reſervatis abſolvere, aut cauſas criminales cognoſcere audeat. Secus facientes Epiſcopi arbitrio puniantur.

Etſi Sacrum Tridentinum Concilium quo modo excommunicationis gladius ſit exercendus, apertè oſtenderit; decreveritque à ſolis Epiſcopis excommunicationes illas, quæ monitionibus præmiſſis ad finem revelationis (ut ajunt) aut pro deperditis, aut ſubtractis rebus ferri ſolent, decerni debere; tamen nonnullos Abbates, ſeu commendatarios, & Archipresbyteros, aut quocunque alio nomine nuncupentur, in hac Provincia eſſe audivimus, qui prætextu cujusdam conſuetudinis, quæ corruptela, & abuſus appellanda potius eſt, excommunicationes adhuc decernere non dubitant: caſusque præterea quosdam Epiſcoporum more ſibi reſervant: & illorum poſtea, atque etiam caſuum, quos ſibi Epiſcopi reſervarunt, & excommunicationum ab illis latarum abſolutiones elargiũtur: cauſasque criminales contra ejusdem Tridentini Concilii decretum ſibi arrogant. Quare illis præcipimus, ut ab excommunicationibus decernendis omnino abſtineant; neve caſus ſibi hujusmodi reſervare, nec eorum, aut ab Epiſcopo reſervatorum caſuum abſolutionem impertiri, nec cauſas criminales quoquo mo-

Abbates, Cõmendatarii, & Archipresbyteri prætextu conſuetudinis Epiſcoporum facultates ſibi arrogabant.

modo cognoſcere audeant. Quòd ſi ſecus fecerint, ipſorum Epiſcoporum arbitrio puniantur.

CAP. II.

Excommunicati ſingulis Dominicis Populo denuncientur, eorum nomina in librum referantur, & ad Eccleſiæ fores proſtent: Sic publicati ab Eccleſiis expellantur.

MAndamus vero omnibus Provinciæ hujus Parochis, ut excommunicatos omnibus Dominicis diebus inter Miſſarum ſolemnia Populo publicent, librumque, in quo eorum nomina deſcripta ſint, habeãt: ac tabellam eorum nomina continentem palàm in Eccleſiarum foribus affigant; excommunicatos vero hujuſmodi jam publicatos, ab Eccleſiis expellant, nec iis præſentibus celebrent. Qui ſecus fecerint, Epiſcoporum arbitrio puniantur.

TITVLVS VIII.

De Proceſſionibus.

CAP. I.

Ad generales Supplicationes omnes Regulares convenire debent; inobedientes plectendi. Præcedentiæ diſſenſiones extrajudicialiter componantur: compoſitæ cenſuris firmentur, omni amota appellatione.

AD Supplicationes generales, quas proceſſiones appellamus ex decreto Concilii, ab Epiſcopis omnes Regulares, etiam exemptos, convocandos eſſe decernimus, præpoſitis eorum arbitrio pœnis his, qui venire neglexerint. Inter quos ſi qua de præcedentia ſuborta fuerit diſſenſio, ſtudeant maximè Epiſcopi, ut ea abſque Populi ſcandalo, & extrajudicialiter componatur: & quod compoſitum fuerit, per cenſuras Eccleſiaſticas, amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunque, obſervari faciant.

CAP. II.

Cum ſolennes manè Supplicationes ducuntur, profanæ res, aut quæ retardare eas poſſunt, amoveantur.

IN ſolemnibus Supplicationibus in Feſto Sanctiſs. Corporis Chriſti, & intra ejus Octavam, vel in aliis Proceſſionibus quovis alio tempore faciendis, quas mane tantum fieri præcipimus, à locis, per quæ eædem ſupplicationes incedere debent, aulæa, picturæque rerum profanarum, & indecoræ repræſentationes, carminum recitationes, & alia hujuſmodi, quæ impedire, aut retardare Proceſſiones poſſunt, omnino amoveantur.

TITVLVS IX.

De Sepulturis.

CAP. I.

Sepulcra eminenti Eccleſiæ loco poſita, aut tollantur, aut marmorea, vel ærea fiant. Cœmeterii uſus reſtituatur.

SEpulchra excelſo loco poſita, & quę parietibus adjuncta, una eorum parte eminent, niſi marmorea, aut ærea ſint, tolli ab Eccleſiis omnino jubemus: eaque ærea, aut marmorea deinceps fieri poſſe decernimus; dummodo Altari non adhæreant, vel admodum extra murum non emineant, aut aliter Eccleſiam non impediant: nulla tamen vexilla, aut arma bellica ſuper affigi, aut iſtius generis ornamenta apponi debere decernimus. Hortamur vero in Domino vehementer Epiſcopos, ut in Cœmeteriis ſepeliendi mortuos uſum reſtituendum curent: utque ea occluſa, non beſtiis pervia ſint, & à quibuſcunque immundiciis purgata, & munda teneantur. Ubi vero Cœmeteria inſtitui, aut antiquitùs inſtituta in uſum revocari non poterunt, in Eccleſiis tumbas pro mortuis ſepeliendis faciendas curent. *Cœmeteria ut munda, & purgata ſint Epiſcopi curent.*

CAP. II.

Pauperum Cadavera Parochi impenſis ſepeliantur, Si quid in eorum bonis poſtea comperiatur, Parocho ſatisfiat.

SI quos in alicujus Parochia mori contigerit, qui ob eorum ingentem paupertatem nihil in bonis reliquerint, ex quibus impenſa funeris, aut quòd Parochialibus Presbyteris jure pro ſepultura debetur, ſolvi poſſit, decernimus impenſa ipſius Parochialis Presbyteri ſepeliēdos. Si quid vero in mortuorum bonis poſtea compertum fuerit apud aliquem eſſe; ad impenſarum ſolutionem, & ejus, quod ipſis debetur, ab iis agi poſſe contra ea detinentes ſtatuimus; ne pauperum mortuorum corpora inſepulta remaneant: & tamen de eorumdem bonis, ſi quæ extiterint, Parochis quod debetur, poſtea ſatisfiat.

Pauperum mortuorum corpora ne inſepulta remaneant, ante ſuorū bonorum inquiſitionem ſepelire Parochi adſtringuntur.

CAP. III.

Defunctorum librum Parochi habeant. Clerici in funeribus quid ſervare teneantur.

PArochis vero præcipimus, ut librum conficiāt, in quo omnium in eorum Parochiis morientium nomina, & cognomina, quoque die mortem obierint, deſcribant. Omnes vero Clerici, qui ad exequias, aut funeralia, aut defunctorum anniverſaria acceſſerint, induti ſuperpelliciis, ſive cottis procedant; neque diſcedant priuſquam defunctus ad locum ſepulturæ deductus fuerit: diſcedentes vero Cruce prævia, eo quo venerunt ordine, redeant.

Clericis in funeribus eundem ordinem quo venerunt diſcedētibus ſervare præcipitur.

TITVLVS X.

De Indulgentiis.

CAP. I.

Indulgentiarum uſus inquiratur. Abutentium nomina Synodo referantur.

CUm Tridentinum Concilium decreverit, quæ circa indulgentias ſervanda ſunt, & Sanctiſſimus Dominus Noſter Pius Quintus edita Bulla revocaverit omnes indulgētias, etiam perpetuas, pro quibus conſequendis manus adjutrices ſunt porrigēdæ, aut quæſtuandi facultatē quomodolibet continentes; nos nihil præterea addendū eſſe exiſtimavimus, quàm præcipere Epiſcopis, juxta ejusdem Cōcilii Tridentini decretum, ut unusquisque in ſua Diœceſi diligentèr inquirat, an circa hunc pium, & ſalutarem indulgentiarum uſum abuſus aliqui obrepſerint; eosque colligat, & in prima Synodo Provinciali referat: ut aliorum quoque Epiſcoporum ſententia cogniti, ad Summum Romanum Pontificem deferantur, ut eo conſulto, quid maximè expediat ſtatuatur.

Indictio Futurae Sessionis.

PRoximam futuram Seſſionem decernimus habendam, & celebrandam eſſe ad diem vigeſimam quintam præſentis Menſis Aprilis.

SESSIO VII.

Provincialis Synodi Beneventanæ celebrata xxv. die Aprilis M. D. LXVII.

TITVLVS I.

De Sacramento Matrimonii.

CAP. I.

Quæ T. C. de Matrimonii celebratione ſancivit, ſerventur: Sponſos de futuro ſe conjungi illicitum; Contrahentes ſint confeſſi, & ſacra communione refecti.

AB iis, quæ Sacrum Tridentinum Concilium ſervāda in celebratione Sacramenti Matrimonii ſtatuit, Epiſcopis mandamus, ut magnam adhibeant diligentiam, ne Parochi latum, quod dicitur, unguem diſcedant. Cumque in nonnullis Provinciæ hujus locis perceperimus virum, & uxorem, poſtquam conventiones de dote, pactaque ad futuri Matrimonii effectum pertinentia confecta fuerint, inter ſe conjungi, & ad tori communionem pervenire, nullis adhibitis Eccleſię cœremoniis, minimèque expectata Sacerdotum benedictione, curent Epiſcopi abuſum hunc tollendum,

dum, mandentque omnibus Parochis, ſicuti nos præſenti decreto præcipimus, ut id deinceps fieri non debere Populum admoneant: hortenturque, ut antequam matrimonium contrahatur, vel antè ipſius conſumationem; contrahentes peccata confiteantur,& ad Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum devotè accedant.

C A P. II.

Decreta T.C. de Matrimonii celebratione communi lingua Parochi evulgent ſingulis menſibus. Matrimoniorum librum conficiant: Si quid contra T. C. ſtatuta factum fuerit, Epiſcopo deferant: Vagorum matrimoniis ne interſint, niſi præviis, ut hic, diligentiis.

NE vero ab aliquo ignoratio rei excuſari poſſit, ſi quid contra Tridentini Concilii decreta in celebratione Matrimonii factum fuerit præcipimus ut ea communi lingua à Parochis ſingulis menſibus in Eccleſia inter Miſſam divulgentur, decretumque etiam ejuſdem Concilii Tridentini de matrimoniis clandeſtinis ſimili modo publicetur. Ipſi vero Parochi librum conficiant, in quo omnium matrimonio junctorum in ſuis parochiis nomina, & cognomina, quove die, menſe, & anno contracta matrimonia fuerint,deſcribant. Parochis prӕterea omnibus mandamus, ut ſi qua contra dicti Concilii decreta,matrimonia contracta reſciverint, aut in gradibus à jure prohibitis, ea Epiſcopis ſignificent.

Decretum Tridentini Concilii de matrimoniis clandeſtinis Parochis in Miſſa publicare inculcatur.

Præcipimus etiam ipſis Parochis, ne vagantium hominum matrimoniis interſint, juxta Tridentini Concilii decretum; niſi prius diligentem inquiſitionem fecerint, num aliis in locis forſan (quæ eſt hujuſmodi hominum improbitas) aliam, vel alias uxores duxerint; & re ad Epiſcopos delata; ab eis facultatem id faciendi obtinuerint.

C A P. III.

In gradibus à jure probibitis matrimonia contraxiſſe comperti, ſeparentur,& proceſſu confecto, Rom. Pontifici denuncientur.

EPiſcopi illos, quos in gradibus à jure prohibitis contraxiſſe repererint, à tori conjunctione ſeparent, & de perſonarum ita conjunctarum qualitatibus, & ſi ſcienter, vel ignoranter, ſi antè, vel poſt confirmationem Tridentini Concilii, quave cauſa contracta matrimonia fuerint,proceſſus conficiant, illoſque ad Sanctiſſimum Dominum Noſtrum tranſmittant, ut à ſanctitate ſua ſtatui poſſit, quid agendum ſit, ſi cum his diſpenſandum eſſe judicatum fuerit.

C A P. IV.

In Matrimonialibus cauſis Epiſcopi procedunt. Impedientes excommunicantur.

MAndamus præterea, ne contra Tridentini Concilii decretum aliqui impedire præſumant, quo minus matrimonialium cauſarum cognitionem Epiſcopi aſſumere, & in eis procedere poſſint. Qui ſecus fecerint, pœnam excommunicationis ipſo facto incurrant.

C A P. V.

Sponſorum benedictiones ſolum Parochis dare licet.

Sponſorum,& Mulierum poſt partum benedictiones a regularibus ne perſolvantur, ſub excommunicationis pœna.

QUoniam vero intelligimus à Regularibus nullam curam animarum habentibus falcem in alienam meſſem immitti; & ſponſorum,ſponſarumque benedictiones fieri, itemque mulierum à partu ad Eccleſiam venientium, quæ munera propria Parochorum ſunt; eis ſub pœna excommunicationis mandamus, ne ſe hujuſmodi officiis ad eos minimè ſpectantibus ullo pacto immiſceant.

TITVLVS II.

De Vſuris.

CAP. I.

In Diœceſana Synodo declaretur qui liciti, quive illiciti ſint contractus. Seculares Principes in uſurariorum cauſarum cognitione, patiantur Epiſc. ſuo fungi munere.

EX antiquorum canonum, ſummorumque Pontificum decretis Epiſcopi maximam diligentiam adhibeant, ut uſurariæ pravitatis rei, pœnis ab eiſdem ſacris canonibus, Summiſque Pontificibus ſtatutis affi. ciantur. Cum vero multiplex uſurarum genus per varios contractus hominum malitia, & avaritia excreeatur; ita ut aliquando dubitetur, an aliquod eorum ſit jure permiſſum, nec ne; ipſorum Epiſcoporum ſit judicium in Synodo Diœceſana declarare, & ſubditis proponere, à quibus contrahendarum rerum generibus ſit abſtinendum, ne uſuram ſapiant. Hortamur autem in Domino vehemẽter Principes ſeculares, ut in cognitione harum uſurariæ pravitatis cauſarum Epiſcopos juxta ſacros canones, officio ſuo fungi patiantur, ut delinquentes puniantur.

Hortantur Dominos ſeculares ut uſurariorum cauſas Epiſcopis agere ſinant.

TITVLVS III.

De Piorum Locorum adminiſtratione.

CAP. I.

Loci pii ab Epiſcopis quomodo curandi.

EPiſcoporum officio convenit, ut pia loca, ex Concilii Tridentini decreto, ubi conſtituta jam ſint, ſarta tecta conſerventur: eorum ipſi paternam curam ſuſcipiant, utpotè quę ad uſum pauperum, quorum Chriſtus præcipuam curam eſſe voluit, inſtituta ſunt: ubi vero nulla, aut diruta ſunt, ædificentur, aut reſtituantur: eorumque bona à nullis occupari, redituſque diſſipati ſinant: memores, quod ſi horum piorum locorum bona, quibus pauperes, & infirmi alendi, & ad bonam valetudinem reducendi ſunt, ad alium uſum transferri ſinant, quos his paſcere, medericue debuerunt; occiderunt. Itaque illorum adminiſtratores, ut fideles ſint, curabunt: ad rationes reddendas cogant: neminique ultra triennium ipſorum piorum locorum adminiſtrationem retinere ſinant: ſi quid in ipſorum, ſuorumque uſum verterint, reſtituendum præcipiant. Maximeque Epiſcopi eorum locorum, qui montes pietatis appellantur, quibus gratis pauperibus pecuniæ mutuo dantur, præcipuam curam gerant.

Nemini ultra triẽnium locorũ piorum adminiſtratio relinquatur.

Si qua vero in Civitate, Oppidove duo, vel plura fuerint Hoſpitalia, quibus ſingulis pauci ſint fructus, in unũ redigenda Epiſcopi curabunt. Eorum vero hoſpitalium fructus, quæ ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint, inſtituta, ſi in loco ubi ſunt dicta hoſpitalia nullæ, aut per paucæ ſimiles perſonæ reperiũtur juxta Tridenrini Concilii decretum, in pios uſus pro loci, & temporis qualitate convertantur.

CAP. II.

Locorum piorum Adminiſtratores, abſque Epiſcopi conſenſu eorum bona ne diſtrahant.

ILlis vero, quibus hujuſmodi piorum locorum adminiſtratio commiſſa eſt, præcipimus, ne abſque Epiſcopi conſenſu, niſi authoritate Apoſtolica fiant, ſervatis aliis, quæ à ſacris Canonibus requiruntur, ipſorum locorum bona quæcunque vendere, locare, in emphiteuſim dare, aut permutare, aut quovis modo alienare audeant. Quòd ſi ſecus fecerint, Epiſcopi arbitrio puniantur; & quòd actum fuerit, itritum decernimus.

CAP. III.

Locorum piorum debitores in eorum adminiſtratione ſe non ingerant. Qui iis in locis ſint recipiendi, aut excludendi, quidve agere teneantur.

AB his, qui eiſdem piis locis, Confraternitatibus, & ſimilibus debent, illorum procurationem, aut aliquam negotii partem agi, Epiſcopi ne permittant. In iis vero locis niſi infirmos, & qui proptiis manibus victum quærere non poterunt, recipi

pto.

prohibeant, mendicis morbum ſimulantibus, aut aliis hujuſmodi nebulonibus prorſus excluſis. Cum primum infirmi in hoſpitalibus accepti fuerint hi; quibus ipſorum hoſpitalium cura commiſſa eſt, curent, ut peccata confiteantur, & ſacram Euchariſtiam ſumant. Si vero in hujuſmodi hoſpitalibus pueri, puellæve nutriantur, ut ad certum quoddam tempus in iis permaneant, & alantur; cum primum ad annos diſcretionis venerint, omnes ſingulis menſibus peccata confiteantur, & Sacramentum Euchariſtię recipiant.

In locis piis morbum ſimulantibus mendicis ne admittantur.

C A P. IV.

Eleemoſynæ piis operibus applicentur: qui eas colligunt: ſint ex ipſis adminiſtratoribus, ſi alii, aut gratis, aut conſtituto ſalario id faciant, non eleemoſynarum participatione.

AB his vero, qui hoſpitalium, & aliorum piorum locorum nomine eleemoſynas petent, eam præcipue ob cauſam peti permittantur, ut in ipſis hoſpitalibus piiſque locis hujuſmodi re ipſa hoſpitalitas ſervetur, & pia opera fiant: ſtatuimuſque ut ii, qui eleemoſynas petendi officio funguntur, ſint ex inſerviētibus ipſis piis locis, aut, ſi alii fuerint, gratis, aut conſtituto ſalario id faciant, neve ullo pacto participes ſint eleemoſinarū.

C A P. V.

Scripturæ cujuſcunque generis ad pios locos pertinentes infra tres menſes Epiſcopis deferantur: Parochi teſtamentorum executionem inculcent. Notarius qui rogatus fuerit intra menſem, particulam teſtamenti, pium continentem legatū Epiſcopi deferre teneatur.

NOtariis, ſcribis, aliiſve omnibus, qui teſtamenta, codicillos, aliaſve tabulas ſcripſerunt, aut ab aliis ſcriptas detinent, aut quæcunque alia ſcripturarum genera ad pia loca, eccleſiaſque quaſcunque ipſarumque bona, & reditus, quovismodo ſpectantia tenent, aut teneri ab aliis norint, ſub excommunicationis pœna præcipimus, ut ad tres menſes ea Epiſcopis deferant, & delegatis ad pias cauſas derelictis pro male partis, vel furto ablatis, deque omnibus præfatis ſcripturarum generibus, quæ in eorum protocollis, aut alias ſcriptis continebuntur, Epiſcopos ipſos certiores faciant, ut quibus debentur, mandare poſſint, ut tradantur, cum teſtamentorum, & ultimarum voluntatum, & bonorum eccleſiaſticorum defenſio ad Epiſcopos ipſo jure pertineat. Quare etiam juxta decretum Beneventanæ Synodi, Ugone Archiepiſcopo celebratæ, præcipimus omnibus Parochis, & curam animarum habentibus, ut ſępe Parochianos ſuos, etiam nominatim, ſi opus ſit, moneant, ut teſtamenta, & ultimas voluntates defunctorum, in his maximè, quæ ad pias cauſas ſpectant, exequantur. Poſthac vero ſi de hujuſmodi legatis notarios rogari contigerit, ipſi intra menſem, à die obitus illius, cujus teſtamentum, aut aliud hujuſmodi ſcripſerint, particulam teſtamenti, aut alterius ſcripti generis deſcriptam, & auctoritate publica munitam Epiſcopo, vel ejus Vicario, aut piorum locorū Superiori tradere teneantur, ipſis debita mercede ſoluta.

Ugonis Archiep. decretum de teſtamentorum executione innovatur.

C A P. VI.

Comeſſationes ex ſodalitatum reditibus fieri prohibentur.

PUblicas illas comeſſationes, quæ à quibuſdam ſodalitatibus fieri ſolent ex ipſorum confraternitatum reditibus, tollendas omnino decernimus cum non deceat, quæ pietatis cauſa inſtituta, & quæ in pios uſus eroganda ſunt, in hujuſmodi comeſſationes, & crapulas erogari. Si vero ſodalium, & confratrum ipſorum propriis pecuniis recreationes aliquæ fieri ſoleant, tolerari ab Epiſcopis poterunt, dummodo in eccleſiis eas fieri non permittant.

Confratrum ſodaliumq; recreationes quæ ipſorum pecuniis fieri ſolent Epiſcopi permittere poterunt.

TITVLVS IV.

De Monialibus.

CAP. I.

C. T. decreta, & Pii V. conſtitutio de Monialium Monaſteriis ſervanda mandantur. Quæ in clauſura, quæ in collocutionibus adhibendæ ſint diligentiæ.

CUm Summorum Pontificum, & præſertim SS. D. N. Pii V. conſtitutione, ſacriſque Tridentini Concilii decretis, ſatis proviſum ſit circa ea, quæ ſervari oportet in Monialiū Monaſteriis, earumque clauſura; nihil hac in re aliud nobis faciendum, eſt, quàm præcipere Epiſcopis, ut in eam, maximè curam incumbant, ut à monialibus, & decreta Concilii, & ejuſdem SS. D. conſtitutio ſervetur. Si quę Epiſcopi repererint, quæ clauſuram eo, quo decet modo ſervandā impediant, ea primo quoque tempore tollenda curent, maximè vero dent operam, ut ſepta monaſterii ſæpè, diligenterque inſpiciantur, & ubi opus fuerit, farciantur, & alto muro claudantur, ita ut ne intro quidem aſpici aliunde poſſit.

Januæ, rotæ, diligenter occludantur, ut ne ſuſpicio quidem mali eſſe poſſit: eis claudendis, ſermonibuſq; audiendis, quæ ætate magis matura, & ſpectata probitate fuerint, præponantur. Cum monialibus colloquendi, ne ſanguine quidem conjunctis facultas ſit; niſi ab Epiſcopo, ſive ejus Vicario, aut aliquo Superiori, ex aliqua juſta cauſa eam dari poſſe judicatum fuerit, eaque ſcripto tradatur. Si quis vero cum monialibus colloqui auſus fuerit abſque hujuſmodi licentia, arbitrio Epiſcopi, aut alterius Superioris monaſterii puniatur.

Ad colloquendum Monialibus nec conſanguinei admittantur niſi de Epiſcopi licentia.

CAP. II.

Monialium omnia ſint communia.

IN omnibus vero monaſteriis, cibus, potus, & veſtitus, locuſque dormiendi communis ſit; ne ve in horum aliquo una alteri præſtet: & denique de communi victu inter ipſas Moniales omnino ſervetur decretum Concilii Tridentini, præſertim ea in parte, qua cautum eſt, ne cui Moniali propria bona poſſidere liceat: ſi quod tamen legatum Moniali relictum ſit, vel aliquid datum, donatumve, vel etiam ejus labore, vel induſtria partum; id Abbatiſſæ tantum tradatur: quæ ex eo primum monialis ipſius, cujus cauſa acquiſitum eſt, neceſſitati provideat; reliquum ad uſum Monaſterii conferat.

Monialibus relictum, vel datum Abbatiſſę tradi debet.

CAP. III.

Confeſſores, & Capellani Monialium qui, & quales eſſe debeant. Quomodo ægrotis Monialibus Sacramenta miniſtranda. Regulæ recognoſcendæ.

COnfeſſores, capellanique viri probi, provectæ, ſanctæque vitæ, quoad fieri poterit, monialibus adhibeantur: atque etiam, juxta decretum Tridentini Concilii, extraordinarii confeſſores à ſuis Superioribus bis, aut ter in anno deputentur; quibus omnes peccata confiteantur. Quæ vero moniales alicujus religionis regularium curæ commiſſæ non erunt; curent Epiſcopi (ſi eis videbitur) ut ex monaſteriis etiam alterius ordinis, niſi ejuſdem ordinis extiterint, vel ex clero ſeculari idoneus aliquis, probuſque, & ſenex Sacerdos ſingulis annis eligatur: qui, juxta ejuſdem Tridentini Concilii decretum, onus ſuſcipiat, ut earum confeſſionibus auditis, ſingulis menſibus ſemel ſaltem monialibus ſacram Euchariſtiam præbeat. Confeſſoribus tamen, ſi ſint alterius ordinis, curandum erit, ut moniales ipſarum religionis regulam, omnino ſervandam eſſe admoneant. Omnes denique monialium Cōfeſſores, nunquam ad confeſſiones audiendas, aut ad ſacramenta ægrotis monialibus miniſtranda accedant, nec alterius rei cauſa monaſterium ingrediantur, niſi ſuperpellicio, & ſtola ſuperpoſita ſint induti. Studeant vero Epiſcopi, ut quæ in quolibet monaſterio regulæ, ex earum inſtituto ſint, cognoſcant; ad earumque regularum obſervationem moniales compellant.

Monialibus bis, aut ter in anno Confeſſores extraordinarii deputētur.

CAP.

CAP. IV.

Quæ, quando, quavè inſtructione ad Monaſticam profeſſionem recipiendæ.

ATque ut juxta Tridentini Concilii decretum libertati Virginum Deo dicandarum proſpiciatur, præcipuè curent Epiſcopi, ut, ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, major duodecim annis ſit, non ante eum ſuſcipiat, quàm exploretur diligenter animus, voluntaſque Virginis ab Epiſcopo, vel eo abſente, vel impedito, ab ejus Vicario, aut aliquo ab eis deputato, an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat quid agat. Nulla vero ante decimum ſextum annum expletum, ſicuti à Concilio ſtatutum eſt, nec quæ minore tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur: ad quam tamen non erit admittenda, niſi priùs major diligentia, ſi fieri poterit, in explorando ejus animo voluntateque adhibita fuerit, quàm ante ſuſceptionem habitus adhibendam eſſe diximus. Itaque per menſem ſaltem antequàm monialis ad profeſſionem emittendam recipiatur, Epiſcopus de eo ab Abbatiſſa, ſeu alia Superiori Monaſterii, certior fiat: ut eam per ſe, vel per alium, ſi is præpeditus exiſtat, diligenter examinet, ejuſque voluntatem, mentemque exploret, illique, quæ in ea regula ſervanda ſint, proponat, ut intelligat, quibus ſe votis, & quàm gravibus obſtringat: & ut liberè voluntatem ſuam declarare valeat, extra ſepta Monaſterii, & in Eccleſia ipſius Monaſterii examinetur. Nulla vero ad habitus ſuſceptionem erit admittenda, quæ legere divinum officium congruè neſciat: cum divinum officium, juxta cujuſque religionis inſtitutum, à Monialibus quotidie recitari debeat.

Ante ſextum decimum annū nulla virgo ad profeſſionē admitti poteſt.

Nulla ad habitus ſuſceptionem admittatur, niſi congruè legere ſciat.

CAP. V.

Monaſteriorum Curatores, prudentes adhibeant viros ad Monialium prædicationem.

II vero, quibus Monaſteriorum cura commiſſa eſt, ut Monialibus aliquot ſaltem diebus verbum Dei prædicetur, maxime curabunt: & hujus rei cauſa doctos aliquos, prudenteſque viros adhibeant, qui illis prædicent, & mandatorum Domini, & conſequendæ ſalutis viam oſtendant.

CAP. VI.

Singulis feſtis capita aliquot conſtitutionum Ordinis in Monaſteriis legantur.

SEd cum ipſis Monialibus, non ſolum Dei, & ſanctæ Eccleſiæ præcepta, quæ omnibus Chriſtianis præſcripta ſunt, ſed etiam ſuorum Ordinum regulæ, leges, & inſtituta ſervanda ſint; præcipimus Epiſcopis, quibus, ut in uno quoque Monaſterio ſuæ peculiares regulæ obſerventur, curandum eſt, ut ab aliqua Moniali legantur ſingulis diebus feſtis capita aliqua conſtitutionum regulæ, & ordinis, cui obſtrictæ ſunt; ut profeſſionis ſuæ debitum officium in memoriam quàm ſæpiſſime revocent.

CAP. VII.

Monialium numerus pro Monaſterii facultate ſtabiliatur. Quid agendum, ſi duodecim ſaltem profeſſæ ali nequeant.

PLures vero ex Tridentini Concilii decreto in uno quoque Monaſterio non recipiantur, quàm pro modo, & facultate loci, & conſuetis eleemoſynis ſubſtentari commodè poterunt. Itaque à Superioribus ſtatuendus erit certus Monialium numerus, qui in quolibet loco habendus erit juxta cujuſlibet loci facultates. Quòd ſi alicujus Monaſterii facultates, & eleemoſynæ ita tenues erunt, ut in eo duodecim ſaltem Moniales profeſſæ ali, & ſubſtentari nequeant; Epiſcopus id Monaſterium, facultate à Summo Pontifice habita, vocatiſque ipſius Superioribus regularibus (ſi eorum curæ commiſſum erit) aliis Monaſteriis uniat: quòd ſi hoc expedire viſum non fuerit, eum numerum Monialium extingui, & ad nihilum redigi ſinat, adempta facultate Novitias recipiendi, ejuſdem Summi Pontificis id faciendi habita licentia.

Ubi duodecim ali non poterunt Moniales, vel alteri Monaſterio uniantur, vel ad nihilum redigatur impetrata prius Domini Papæ facultate.

CAP. VIII.

Abbatiſſæ, aut præpoſitæ perpetuæ, à Sede Apoſtolica confirmationem non habentes, ad triennium reducantur. Ne quid ea diſtrahant abſque Epiſcopi, & Monaſterii deputatorum interventu.

IN quibus Monaſteriis reperiuntur perpetuæ Abbatiſſæ, aut præpoſitę, aut quocunque alio nomine nuncupentur, quæ non habent confirmationem à Sede Apoſtolica, curabunt Epiſcopi, & alii Superiores, ut ad triennium, facultate à Sanctiſs. D.N. obtenta, ad ſummum in officio permanſuræ conſtituantur: iis tamen interdicatur, ne quid ex bonis Monaſterii alienare, aut locare valeant, abſque licentia Superioris, & interventu Epiſcopi, & Deputatorum Monaſterii, ſub pœna privationis officii: alienationem vero, aut locationem aliter factam, nullam & irritam decernimus.

Alienationes, & locationes, abſque Epiſcopi interventu à Monialibus factæ nullæ, & irritæ erunt.

CAP. IX.

Dandi, & recipiendi Monialium litteras, qui modus.

A Monialibus nihil cuiquã ſcribi, Abatiſſa, aut Monaſterii ſuperior, vel præpoſita permittat. Si vero ipſis Monialibus ab aliis aliquid ſcriptum fuerit, ab eadem Abbatiſſa, ſeu alia ſuperiori recipiantur, & aperiantur, una eum deputatis Monialiũ litteræ: & Monialibus, quibus litteræ ſcriptæ fuerint, ſi quid ſignificandum fuerit, ex eiſdem litteris ſignificetur. Illis tamen Abbatiſſa, aut alia (ut dictum eſt) reſpondeat: & quicquid reſponſum fuerit à deputatis Monialium antea perlegatur.

Monialium litteras Abbatiſſæ recipere aperireq; reſpondere præcipitur.

CAP. X.

Educandarum recipiendarum inſtructio traditur.

PUellæ educationis cauſa in Monialium Monaſteriis nõ recipiantur abſque Epiſcopi licentia, & ſuperioris Monaſterii ſcripto habita, accedente conſenſu Monialium, & Abbatiſſæ, & Superioris, eaque in re, ipſius Monaſterii conſtitutionibus nõ repugnantibus: quæ quidem puellæ ſolæ recipiantur, nec alicui Moniali privatim ſerviant: licentia vero illis puellis non concedatur, quæ à quibus regantur, & commodè educentur, habent; aut his, quæ minores octo, aut quindecim annis natu majores ſunt: nec expleto quintodecimo ætatis anno, niſi aliter Epiſcopo videbitur, amplius in Monaſterio retineantur, niſi Moniales fieri voluerint.

Hæ vero puellæ ſi ſemel Monaſterio exiverint, amplius in eum, aut ullum aliud non recipiantur, niſi ibidem Moniales fieri voluerint. Hujuſmodi puellarum educationis, & alimenti cauſa, ſolvatur ſingulis menſibus (niſi aliter Epiſcopo videbitur) quantum arbitrio Epiſcopi ſatis erit ad eas alendum. Ex his vero quæcunque fieri Monialis voluerit; domum ſuam, vel eorum, qui ejus curam gerunt, revertatur; ibique per menſem ſaltem permaneat: antequam examinetur, & ejus voluntas ab Epiſcopo, vel ab eo deputatis exploretur.

Puellæ ſemel è Monaſterio exeuntes amplius non recipiuntur.

CAP. XI.

Monialium Procuratores non admittantur abſque Superioris approbatione. Ni quot annis, Abbatiſſæ ſingulis ſex menſibus, aut etiam quotannis, rationem reddent.

ATque ut Monialium bonorum, redituumque diligens, exquiſitaque cura habeatur; ſtatuimus neminem ad eorum procurationem admittendum, qui ab Epiſcopo, ſi ei ſubditum ſit Monaſterium, vel alio ſuperiori Monaſterii approbatus non exiſtat, qui etiam quotannis rationem ſuæ procurationis, & adminiſtrationis reddat. Ipſę quoque Abbatiſſæ, aut aliæ Monaſterii præpoſitæ quocunque nomine nuncupentur, ſingulis ſex menſibus, vel ſingulis annis, Epiſcopis (ſi ipſis ſubjaceat Monaſterium) vel ab eis deputatis, earum adminiſtrationis, & redituum per ipſas exactorum, & receptorum rationem reddant.

CAP. XII.

Monaſterio inſervientes quocunque titulo, Superioris habeant licentiam.

OMnes vero Monialium famuli, aut alii, qui Monaſteriis inſerviunt, Medici, Piſtores, & alii quicunque artifices, quorum opera Mo-

nia-

niales utentur, ab Epiſcopo, vel Monaſterii Superiore approbentur; nec niſi licentia ſcripto ab Epiſcopis obtenta Monaſterium ingrediantur.

CAP. XIII.

In Parochialibus, Monialium Monaſteriis annexis Vicarii perpetui conſtituantur.

IN Parochialibus Eccleſiis Monialium Monaſteriis annexis, Epiſcopi ex decreto Tridentini Concilii Vicarios perpetuos conſtituant, ſervata Bulla Sanctiſs. Dom. Noſtro Pii V.

TITVLVS V.

De Pœnis.

CAP. I.

Ob pœnas à Synodo ſtatutas nihil Sac. Canō. pœnis ſit derogatum: ubi tacentur Epiſcoporum arbitrio infligantur. Poſt duos menſes à die publicationis decreta arctent.

Pœnæ in hoc Provinciale Concilio delinquētibus ſtatutæ illas ſacrorū Canonum non derogant.

CUm vero pœnas quaſdam ad coercenda delicta adhibendas decreverimus, nihil ob hoc aliis pœnis, quæ in ſacris antiquis Canonibus, & Sacro Tridentino Concilio delinquētibus ſunt injunctæ, derogatum eſſe ſtatuimus; ſed has, & illas à delinquentibus ſubeundas eſſe declaramus: iis vero delictis, quibus nullæ à nobis pœnæ injunctæ ſunt; Epiſcoporum arbitrio adhibendas eſſe decernimus. Sed ne eorum, quæ decernimus, ignorationem alicui excuſare liceat, ſtatuimus omnes ad ipſa decreta ſervanda teneri poſt duos menſes, poſtquam edita, & in Metropolitanæ Eccleſiæ valvis palàm propoſita fuerint.

TITVLVS VI.

De Cathedralibus.

CAP. I.

Metropolita Rom. Pontif. referat, pro proviſione, de Provinciæ Cathedralibus, in quibus Epiſcopi ſubſtentari nequeunt.

DE nonnullis Cathedralibus hujus Provinciæ Eccleſiis, quarum ſunt ita tenues fructus, ut ipſarum Epiſcopi his vivere, & ſubſtentari nequeant, & de modo, quo eis aliquatenus provideri poſſe judicatur, Metropolitanus ad Sanctiſſimū Dominum noſtrum Synodi nomine referet: quem pro ſua prudentia, & pro Epiſcoporum, & Eccleſiarum neceſſitatibus confidit Synodus rationem initurum, qua ipſis provideri poſſit.

Tenuitas fructuū Eccleſiarum hujus Provinciæ quanta fuerit.

TITVLVS VII.

De interpretatione Conſtitutionum Synodalium.

CAP. I.

Conſtitutionum interpretatio, & declaratio ad Metropolitam pertinet. Cuncta Rom. Eccleſiæ auctoritati ſubjciuntur.

POſtremo, ſi quid obortum fuerit difficultatis in hujuſmodi decretis interpretandis, decernimus ex ſententia Synodi eorum interpretationem, & declarationem, uſque ad proximè futuram Synodum Metropolitano reſervatam eſſe: ſalva Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſuprema auctoritate, cui omnia à nobis in Synodo acta, decretaque ea, qua decet obedientia, & reverentia, ſubiicimus interpretanda, corrigenda, & emendanda.

DECRETUM DE FINE SYNODO IMPONENDO.

COnfectis jam, Deo favente, abſolutiſque his, quæ hoc potiſſimū tempore, pro reſtitutione, & conſervatione eccleſiaſticæ diſciplinæ in Provincia Benventana ſtatuenda, & decernenda fore videbantur; Paſtoraliſque officii ſollicitudine revocante jam ad ſuas Eccleſias Epiſcopos, qui ad hanc Synodum evocati convenerunt, ipſam Synodum merito dimittendam eſſe exiſtimamus. *Quare Reverendi Patres, placet ne Vobis, ut ad laudem Dei Omnipotentis ipſi Synodo finis imponatur?*

Reſponderunt. *Placet.*

Poſtmodum Illuſtriſs. & Reverendiſſimus Dominus Jacobus Sabellus Cardinalis, Metropolitanus, & Epi-

ſcopi, qui provinciali Synodo interfuerunt, ipſius Synodi decretis manu propria ſubſcripſerunt.

Epiſcopi vero præſentes fuerunt, videlicet.

Rev. P. Aſcanius Albertinus Epiſcopus Avellinenſis,& Frequentinus.

Pyrrhus Francus Epiſcopus Bojanenſis.

Horatius Greccus de Troja Epiſcopus Leſinenſis.

Julius Gentilis Epiſcopus Vulturarienſis , & Montis Corvini.

Frater Antonius à S. Michaele Epiſcopus Montis Marani.

Donatus de Laurentiis Epiſcopus Arianenſis.

Epiſcopus Trojanus eligens. Proſper Rebiba Epiſcopus Trojanus eligens.

Frater Hieronymus Politius Epiſcopus Trivicanus.

Frater Cherubinus Epiſcopus Theleſinus.

Angelus Roſcius Epiſcopus Aliphanus.

Deinde idem Illuſtriſs. & Reverendiſs. Metropolitanus benedicens ipſi Synodo , dixit, *Reverendi Patres , poſt gratias Deo peractas,ite in pace*. Reſponderunt. *Amen*.

Poſtea mandatum fuit abſentium Procuratoribus, ſub pœna excommunicationis, ut antequam à Civitate Beneventana diſcederent, decreta in Synodo reciperent: qui exhibitis eorum procurationum mandatis coram Notariis,& teſtibus, ita fecerunt.

In quorum fidem Ego Antonius Oritheus Protonotarius Apoſtolicus, Secretarius ſubſcripſi.

Concilii Noni Finis.

JACO-

Idem Iacobus III. Card. Sabellus Archiepiſcopus LII. de quo in ſuperiori Concilio egimus, alterum habuit Provinciale Concilium triennio poſt, anno ſcilicet MDLXXI. in quo, antea celebrati ſanctiones, vel auxit, vel explicavit.

CONCILIVM PROVINCIALE DECIMVM.

Habitum die 25. Aprilis 1571. à Jacobo III. Card. Sabello Archiepiſcopo.

Sequentis Concilii acta originalia m. s. extant in Metropolitano Archivo, unde deſumpſimus.

Edictum indictionis Provincialis Concilii Beneventani celebrandi ad diem 25. menſis Aprilis proximè ſequentis.

Iacobus Sabellus S. R. E. Tituli S. Mariæ in Coſmedin Presbyter Cardinalis Dei, & Apoſtolicę Sedis gratia Archiepiſcopus Beneventanus.

CUm ſacri Tridentini Concilii decreto mandatum ſit, ut Provincialia Cõcilia quolibet ſaltem triennio celebrentur, tertiuſque jam annus præterierit, quo primam in noſtra Beneventana Eccleſia Synodum celebravimus, Nos pro ea, ad quam ex noſtri Archiepiſcopatus munere tenemur ipſius ſacri Concilii obſervantia, id omninò exequendum eſſe jamdiù deliberavimus. Et licet hujus noſtræ deliberationis, Venerabiles Coepiſcopos Suffraganeos noſtros ad eorum unũquemque litteris datis, certiores fecerimus, nihilominus, ut aliis omnibus etiam nota ſit hujusmodi Synodi celebratio, nulluſque ejus ignorantiã excuſare, aut ſe contemptum dicere valeat, præſenti noſtro Edicto, quòd hujus rei cauſa in valuis Cathedraliũ Eccleſiarum, aliarumque inſignium noſtrę Provinciæ, etiam exemptarum publicè proponi mandamus, omnibus, & ſingulis, cujuſcumque dignitatis, & ſtatus, Clericis etiam exemptis, & nullius Diœceſis intra limites noſtræ Provinciæ conſtitutis, qui de jure, vel conſuetudine hujusmodi Synodo intereſſe debent, atque etiam laicis cujuſcunque etiam gradus, & dignitatis exiſtentibus, ac Communitatibus, ſi ſua quomodolibet intereſſe putaverint pro percipiendis, quæ in Synodo decreta fuerint, denunciamus, & ſignificamus, ut ad diem 25. menſis Aprilis, qui erit dies feſtus S. Marci, quo, Deo favente, ipſa Synodus inchoabitur, in Metropolitana Eccleſia noſtra Beneventana adſint. Si vero eorum aliquis, qui Synodo intereſſe debent, legitimè impeditus, venire non poterit, impedimenti cauſa Nobis ſignificata, probataque Procuratorem vice ſua omninò mittat. Aliis verò, qui non legitimè impediti, venire neglexerint, pœnas illas proponimus, quæ ſacris Canonibus propoſitæ exiſtunt. In quorum fidem edictum ipſum manu noſtra ſubſcriptum confici, & noſtri ſigilli impreſſione muniri, ac Secretarii noſtri manu ſubſcribi mandavimus. Dat. Romæ die XVII. Martii M. D. LXXI.

Legitimè impediti excuſare tenentur qui vero venire neglexerint ſacrorum Canonum pœnis puniuntur.

Jac. Card. Sabellus
Archiep. Benev.

Ant. Orithens Secret.

In nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis. Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

CAP. I.

Epiſcopi in Diœceſana Synodo, & in feſto dedicationis Cathedralium Eccleſiarum populos Edicto moneant prepoſita excommunicationis pœnam, ut infra dies quindecim hæreticos ſuſpectos denuncient. Hujuſmodi Edictum ſingulis Dominicis diebus adventus, & quadrageſimæ, & feria 5. in Cœna Domini à Parochis publicetur.

LIcet ſuperiori Provinciali Synodo, quę ad fidem Catholicam tuendam, eamque in ſua puritate conſervandam neceſſaria videbantur ſtatuerimus, nihilominus cura ea in re nullus diligentiæ relinquendus ſit locus, ut ſi qui fuerint occulti, cujuſvis ſectæ homines, & aliquo hæreſis nomine ſuſpecti, aut quoquo modo Catholicam fidem abnegantes manifeſti fiant, mandamus, quæ pręcipua Nobis cura incumbit, ut Epiſcopi ſingulis annis in Synodo Diœceſana, & in feſto dedicationis, & invocationis Eccleſiarum Cathedralium ſuarũ Diœceſium hominibus edicant, & propoſita excommunicationis pœna jubeant ut eorum nomina, qui quoquomodo aliquam hæreſim tenere, aut verba, quæ à fide Catholica abhorreant, proferre, aut libros vetitos apud ſe haberent reſciverint, ad ipſos Epiſcopos deferant intra quindecim dierum ſpatium poſt hujuſmodi edicti promulgationem, aut poſtquam id in poſterum reſciverint. Quod edictum à Parochis etiam Adventus Domini, & Quadrageſimæ ſingulis diebus Dominicis, & feria 5. in Cęna Domini inter miſſarum ſolemnia de ſcripto recitari mandent, & ſi alio anni tempore ipſis Epiſcopis videbitur.

Retinentes libros vetitos Epiſcopis denunciandi ſunt.

CAP. II.

Epiſcopi in eorum Cathedralibus Eccleſiis dies feſtos, vigilias, & jejunia denuncianda curent.

QUod in parochialibus Eccleſiis fieri præceptum eſt, & conſuetum, ut dies feſti, vigiliæ, & jejunia, quæ ex præcepto Eccleſię ſervari debeat, ſingulis dominicis diebus Populo nuncientur, maximè convenit id in Cathedralibus etiam ſervari. Quare decernimus, ut Epiſcopi in eorum Cathedralibus Eccleſiis dies feſtos, vigilias, & jejunia ſimiliter denuncianda curent.

CAP. III.

Divinorum officiorum tempore, & prædicationis in quadrageſima, feſtiſque diebus apothecæ claudantur, tabernæ non niſi viatoribus aperiantur. Ludi prohibentur. Seculares Domini pro executione requirantur.

IN Quadrageſima, & omnibus diebus feſtis, dum Divina officia peraguntur, & verbum Dei prædicatur, decernimus ab omnibus apothecas eſſe claudendas, & tabernas niſi pro viatoribus non eſſe aperiendas, neque aliquod genus ludi publicè, aut privatim exercendum, & omninò à Choreis, tripudiis, & aliis ſimilibus abſtinendum, ne hujuſmodi ludis eo tempore à divinis officiis, & auditione verbi Dei homines diſtrahantur. Quod ut ab omnibus ſervetur, requirant Epiſcopi locorum Magiſtratus, & Dominos ſeculares, ut publico Edicto mandent, ac etiam propoſita aliqua pœna, jubeant, ne quis eo, ut dictum eſt tempore, ea facere quoquomodo audeat.

Tripudia, & Choreę diebus feſtis prohibentur.

CAP. IV.

Cereæ imagines voto oblatæ, ſi confractæ ſint ne vendantur, niſi prætium in Eccleſiæ uſum convertatur, & Epiſcopi conceſſu.

PRo voto oblatas imagines cereas confractas vendi prohibemus, niſi ipſarum pretium in uſum Eccleſiæ, in qua oblatæ hujuſmodi imagines reperiuntur, conceſſu Epiſcopi ſit convertendum.

CAP. V.

Aulæa obſcœnis contexta figuris, aut imagines laſcivas in Eccleſiis apponere prohibetur.

IN Dei Eccleſiis, quas decet ſanctitudo, nihil retinendum eſt, aut apponendum, quod piorum Chriſtifidelium oculos offendere poſſit: itaque

que in dictis Eccleſiis aulæa obſcenis figuris contexta, aut imagines, quæ laſcivum quid præſeferant, apponi, & retineri omninò prohibemus.

CAP. VI.

Patrini non admittantur, niſi fidei rudimenta probè calleant.

IN Baptiſmo, & confirmatione neminem ad ſuſcipiendum baptizãdus in poſterum admitti debere decernimus, qui orationem Dominicã, ſalutationem Angelicam, & ſymbolum Apoſtolorum ignorent, quique ſe Deo fidejuſſores conſtituunt res illas ignorent, qui ſe alios inſtructuros eſſe ſanctè pollicentur.

CAP. VII.

Bullæ Pontificiæ ut primùm Epiſcopis innotuerint in Cathedralibus, Collegiatis, & parochialibus Eccleſiis publicentur. Harum regeſtum habeatur in Archivo Archiep.

SUmmorum Pontificum Bullæ quamprimũ Epiſcopis innotuerint, & ſi commodè fieri poterit, poſtquam Romæ editæ fuerint ipſorum Epiſcoporum cura ſit, ut in ſuis Cathedralibus primum, deinde in omnibus aliis Collegiatis, & parochialibus aliiſque, quibus ipſis videbitur, tam Civitatum, quàm Diœceſium Eccleſiis publicentur, eæque potiſſimum, quæ ut promulgentur in iis ipſis Bullis mandatum fuerit, & aliæ etiam, quæ aliqua ratione ad ſuarum Eccleſiarum inſtitutionem pertinere videbuntur; omnium verò dictarum Bullarum librum conficiendum, & in Archivo Archiepiſcopali ſervandum eſſe mandamus.

CAP. VIII.

Sacerdotes dominicis, feſtiſque diebus non celebrantes, et Clerici ſingulis ſaltẽ menſibus non communicantes fructuum beneficialium illius menſis amiſſione puniantur: Beneficia non babentes Epiſcopi arbitrio.

ET ſi priori noſtra Synodo hortati fuerimus, ut omnes in ſacris Presbyteratus ordinibus conſtituti Clerici, dominicis ſaltem, & aliis feſtis diebus ſanctum miſſæ ſacrificium facere non omitterent, alii verò inferioribus ordinibus initiati ſanctiſs. Euchariſtiæ Sacramentum ſingulis ſaltem menſibus ſumerent; nihilominus cum id à nonnullis fieri negligatur, decernimus tamen Presbyteros, qui diebus Dominicis, & aliis feſtis non celebraverint, quàm in aliis ordinibus conſtitutos Clericos, qui ſemel ſaltem ſingulis menſibus non communicaverint, omnium ſuorum beneficiorum illius menſis, in quo defecerint, amiſſionis fructuum pœna eſſe mulctandos. Si qui verò fuerint, qui beneficia non habent carceris, aliis arbitrio Epiſcopi imponendis pœnis plectantur.

Sacerdotibus, & aliis inferioribus ordinibus initiatis frequentia Sacramenti Euchariſtiæ indicatur.

CAP. IX.

Dignitates, & Canonicatus obtinentes ſi Choro non adſint, privatione fructuum non perſolutæ horæ reſpondentium multentur.

EOs item, qui Dignitates, & Canonicatus obtinent, ſi per ſe ipſos, ut ſuperiori Synodo præceptum fuit, pſalmis, & hymnis, & canticis unà cum aliis modulantes Dei laudes concelebrare deſierint, & penſum ſervitutis ſuæ abſolvere, amiſſione ejus, quod ea hora, in qua defecerint, præſentibus acquiritur, mulctandus eſſe decernimus, itaut ſi, ut dictum eſt, canere in Choro, pro abſentibus habeantur.

CAP. X.

Matutinum, aliæque horæ interdiù recitantur in feſto, & octava Corporis Chriſti, ut præſens Populus indulgentias lucretur.

CUm illis, qui tàm matutino, quã aliis horis in die feſtivitatis ſanctiſs. Corporis Chriſti, & infra ejus octavam præſentes fuerint, ab Urbano IV. & Clemente V. Summis Pontificibus indulgentiæ propoſitæ exiſtant, ut eas Chriſtifideles conſequi valeant, decernimus tam matutinum, quàm alias horas interdiù in Eccleſiis eſſe recitanda.

Præſẽtibus ad matutinum aliaſque horas Canonicas in feſto, & tota octava Corporis Chriſti Urbanus IV. & Clemens V. plures indulgentias conceſſerunt.

CAP.

CAP. XI.

Sine ſufficienti beneficio, aut patrimonio nemo ad Ordines promoveatur: quòd patrimonium nullo modo alienari poterit: Contra facientes Epiſcopi de ſufficienti beneficio ordinatos providere tenentur.

Qui in poſterum ſacris Ordinibus initiari voluerint, nullo pacto promoveantur, niſi beneficium eorũ vitæ honeſtè ſubſtentandæ ſufficiens habuerint; ſi verò ad titulum patrimonii promovebuntur, de eo in litteris teſtimonialibus eorum promotionis fiat expreſſa mentio, decernentes, ut patrimonium pro titulo aſſignatũ nullo pacto poſſit reſignari, alienari, aut quoquomodo ad illius extinctionem conſenſum præſtari. Quòd ſi aliter, quòd eis præſcriptum eſt, Epiſcopi fecerint, noverint ſe teneri ad providendum ordinatis de beneficio, quod eorum vitæ ſubſtentandæ ſufficiens exiſtat.

De exiſtentia patrimonii in litteris teſtimonialibus fiat mentio.

CAP. XII.

Clerici certæ Eccleſiæ non adſcripti, feſtis diebus propriæ Parœciæ inſerviant, juxta Epiſcopi præſcriptum: qui certam habent, in eam conveniant. Eccleſiarum Rectores hujus rei teſtimonium ſingulis tribus menſibus Epiſcopo tranſmittant.

Clerici, qui certæ Eccleſię non ſunt adſcripti, curent Epiſcopi, quòd ſingulis Dominicis, & feſtis diebus parochialibus Presbyteris, in quorum Eccleſiarum finibus habitaverint, aut eccleſiaſticum beneficium obtinuerint, inſerviant, aut alterius Eccleſiæ Rectori, quæ Epiſcopis videbitur. Illi verò, qui certis Eccleſiis adſcripti ſunt, ad illas conveniant, & functiones eis præſtent, quæ ipſis ab Epiſcopis preſcriptæ erunt. An autem decretum hoc obſervetur ſingulis ſaltem tribus menſibus à Rectoribus, in quorum Eccleſias convenire debent, certiores fiant Epiſcopi, illiſque ſignificetur: an hujuſmodi Clerici in habitu, & tonſura clericalibus incedant, & eam, quam tenere debent vitæ rationem ſequantur.

CAP. XIII.

Beneficia cùm miſſarum onere obtinentes, ſingulis ſaltem menſibus miſſam de Requie pro dotatore, vel benefactore celebrent, niſi frequentiùs ex inſtitutione id fiat.

Omneſque beneficia eccleſiaſtica obtinentes, quibus id oneris impoſitum exiſtit, ut certis diebus in ipſis ſanctum miſſæ ſacrificium faciãt iis ſingulis ſaltem menſibus miſſam pro defunctis celebrent, pro illis, qui beneficia hujuſmodi dotarunt, vel aliquid ipſis donaverunt, vel legaverunt, niſi tamen frequentiùs pro defunctis celebrare in eorum inſtitutione illis injunctum exiſtant.

CAP. XIV.

Celebrandi facultas iis, qui propriam Eccleſiam non habent, ſingulis ſex menſibus gratis renovetur.

Facultates celebrandi illis conceſſas, qui propriam Eccleſiam non habent, Epiſcopi ſingulis ſex menſibus ſcriptas, & gratis renovandas curent.

CAP. XV.

In Monialium Eccleſiis nemini celebrare permittant, Epiſcopi ſine licentia in ſcriptis, exceptis diebus, quibus in ipſis Eccleſiis, feſta, aut exequiæ fiunt.

In Monialium Eccleſiis Epiſcopi nulli celebrare permittant abſque ipſorum licentia in ſcripto obtenta, ſi ipſis ſubjaceat Monaſterium, niſi illis diebus, quibus in ipſis Eccleſiis feſti dies celebrantur, aut funus, vel exequiæ fiunt.

CAP. XVI.

Epiſcopi in eos animadvertant, qui Breviario, vel Miſſali, a Pio V. editis, non utuntur.

Et ſi credimus omnes hujus Provinciæ cujuſcunque ordinis Clericos, prout cuique ſpectat Breviarium, & Miſſale, nuper juſſu SS. D. N. Pii V. editum, habere decernimus tamen adhibendam eſſe diligentiam ab Epiſcopis, ut vel per ſe ipſos invi-

viſitatione, vel ab aliis ab eis deputandis, inquiratur an eos libros habeant illiſque utantur, & ſi aliqui reperti fuerint alio Breviario, vel Miſſali uti, quòd ejusdem SS. D N. Bullis continetur, in eos ipſi ſeverè animadvertant.

CAP. XVII.

Dalmatiæ Sacerdotes non niſi latina lingua, & ritu celebrent. Poſtquam Epiſtolam, & Evangelium latinè legerint, eadem per modum interpretationis Dalmatica lingua legere, fide declarare permittitur.

INtelleximus in hac Provincia Sacerdotes nonnullos Dalmatas, vulgo Sclavones appellatos, exiſtere, Miſſarumque Dalmatico ritu, & lingua hucuſque celebraſſe, & adhuc celebrare. Quòd ne ampliùs fiat, præcipimus, & mandamus, ut Epiſcopi curent, ne aliter quàm Romano ritu, & lingua juxta Miſſale SS. D. N. juſſu editum Miſſam celebrent. Quòd ſi non paruerint contra eos Epiſcoporum arbitrio procedant. Permittimus tamen hujusmodi Sacerdotibus, ut poſtquam latinè Epiſtolam, & Evangelium legerint, lingua etiam dalmatica per modum concionis, ſive interpretationis ad ædificationem illius nationis hominum legere, & declarare valeant.

Permittitur Sacerdotibus dalmatis, ut lingua dalmatica prædicent.

CAP. XVIII.

Qui ſacra Olea diſtribuit, Eccleſiarum nomina, ad quas deferuntur notet. Parochi Sacris tantùm Ordinibus inſignitis ea deferendi dent curam.

CUm ſacra olea, & ſanctum Chriſma diſtribuenda erunt, præcipimus, & mandamus, ut is, cui diſtribuendi cura commiſſa erit, notet nomina ſingularum Eccleſiarum, quibus ea diſtribuentur. Parochis verò ipſis præcipimus, ne alicui Sacris Ordinibus non initiato, cura ea deferēdi Sacra Olea detur.

CAP. XIX.

Curati, Rectores, & Beneficiati non reſidendi licentiam habentes ſtudiorum cauſa, ſingulis annis teſtimonium Magiſtrorum deferant Ordinario, de inceſſu in habitu, & tonſura.

PRæterea quæ ſuperiori Synodo ſtatuimus ſervanda ab his, qui, ut ſtudii cauſa abſint, obtinuerunt, aut obtinebunt, decernimus etiam, ut ſi qui fuerint parochialem Eccleſiam habentes, aut quę perſonalem reſidentiam requirat, qui hujusmodi facultatem à Sede Apoſtolica obtinuerint, aut ſi qui etiam fuerint, quibus ſimplicia beneficia habentibus Epiſcopi hujusmodi abſentiæ facultatem conceſſerit, ſingulis annis eorum Ordinariis fidem facere teneantur per litteras Doctorum, ſeu Magiſtrorum, quorum auditores, & diſcipuli extiterint, quòd in habitu, & tonſura clericalibus incedant, alias obtentæ abſentiæ facultates nihil eis ſuffragētur.

CAP. XX.

Octo tantum dierum abſentia à reſedentialibus beneficiis concedatur; legitima in hoc ſit cauſa, & facultas ſcripto tradatur.

CUm multis cujuscunque dignitatis, & ſtatus Clericis à ſuis beneficiis, etiam ſimplicibus, reſidētiam tamen requirentibus abeſſe liceat ſtatuimus, ne Epiſcopi alicui, ut ampliùs octo dies à ſuo beneficio abſit, facultatem largiantur, niſi ex legitima cauſa, eaque facultas ſcripto tradatur.

CAP. XXI.

Beneficiati ſub pœna privationis beneficii, aliis ſuſpenſionis à Divinis infrà menſem à Laicorum ſervitio diſcedant.

TUrpe eſt Clericos in domibus Laicorum verſari, eorumque ſervitio non ſine Clericalis ordinis ignominia inhærere; quare his, qui beneficia obtinent ſub privationis ipſorum, aliis verò ſuſpenſionis à Divinis pœna mandamus, ut infrà unius menſis ſpatium, poſt hujus decreti publicationem à laicorum domibus, & ſervitio diſcedant, & ſe coram eo-

Maxima Clericorum ignominia eſt inter ſęculares verſari.

rum Ordinariis ſiſtant, ut ab illis alicujus Eccleſiæ ſervitio adſcribantur.

CAP. XXII.

Niſi liberè Sponſi ad contrahendum accedant, Parochi ad eorum conjunctionem ne procedant. Per ſe tantùm Sponſos conjungant ſub pœna ſuſpenſionis ab officio, & beneficio.

Nuptiæ coactæ per vim, aut metum fieri prohibentur.

UT nuptiæ non coactæ, ſed libero contrahentium conſenſu fiant, præcipimus omnibus Parochis, ut diligentèr inquirant, an matrimoniũ contracturi ſpontè, non autem vi, aut metu ad contrahendum accedant; quòd ſi non liberè ad hoc venire cõpererint, ad eorum conjunctionem nullo modo procedant, neque alteri vices ſuas committant, ſub pœna ſuſpenſionis ab officio, & beneficio.

CAP. XXIII.

Si Matrimonium contracturi diverſorum ſint Paræciarum, utraque in Paræcia proclamationes fiant. Si diverſorum ſint Epiſcopatuum à proprio Ordinario atteſtationes habeant.

Contrahentium impedimenta manifeſtanda ſunt.

UT verò in Matrimoniis contrahendis, ſi qua fuerint impedimenta, manifeſtentur, præcipimus, ut ſi ſponſalia, & matrimonium contracturi, diverſarum ſint Parochiarũ, Parochus, qui ſponſalibus præſens fuerit, literas teſtimoniales alteri Parocho tranſmittat, ut in ejus etiam Parochia neceſſariæ proclamationes fiant, neque ad ſolemnitatem Matrimonii ſponſi recipiantur, niſi de hujuſmodi proclamationibus hincinde in facie Eccleſiæ factis, ipſis Parochis priùs conſtiterit. Idem etiam decernimus, ſi contrahere volentes diverſorum ſint Epiſcopatuum, & Diœceſium, ut non prius ſcilicèt Parochi ſponſos ſolemnitèr Matrimonio jungant, quàm à propriis ipſorum Epiſcopis, tam ſuper ſponſalibus contractis, quàm ſuper proclamationibus approbatas atteſtationes habuerint.

CAP. XXIV.

Reſervatur Epiſcopo abſolutio eorum, qui antè ſolemniter contractum matrimonium ſimul coeunt. Sponſi de futuro ſimul ne cohabitent. Parochi, nonniſi in Eccleſia, Matrimonio jungant.

Antè contractum matrimonium cohabitatio ſponſorum Epiſcopis abſolutio reſervatur.

SI aliqui, qui ſponſalia contraxerunt, unà antè coiverint, quàm coram Parocho, & Teſtibus, juxta decretum Concilii Trident., matrimonium inter eos celebratum ſit, decernimus ejus peccati, in quo ſæpè delinqui in hac Provincia audivimus, abſolutionem Epiſcopo reſervatam eſſe, gravemque illius pœnitentiam impoſituram iri. Neque ſponſi unà cohabitent, niſi antè legitimè matrimonium ſit contractum; Parochis autem præcipimus, ne alio unquam loco, quàm in Eccleſia ſponſos matrimonio jungant, niſi alitèr Epiſcopi facientes permiſerint.

CAP. XXV.

Si nuptiæ temporibus prohibitis legitima ex cauſa celebrentur, abſint convivia, & choreæ; neque domum Sponſæ deducantur.

SI tempore, quo nuptiæ ex interdicto Eccleſiæ fieri prohibentur, ex aliqua juſta cauſa Epiſcopi contrahendas eſſe judicaverint, curent, ne hujuſmodi nuptiis convivia choreę, & alia ſimilia adhibeantur, neque domum ſponſæ deducantur.

CAP. XXVI.

Gregorii XI. Conſtitutio de Uſurariorum publicorum ſepultura ſervanda mandatur. Contrafacientes in excommunicationem incidunt.

GRegorii XI. Conſtitutione ſancitum eſt, ne Uſurarii manifeſti Eccleſiæ ſepulturæ tradantur, etiamſi teſtamento, aut alia quavis ultima voluntate ipſi mandaverint reſtitui, quæ uſuræ nomine acceperint, niſi re ipſa pro eorum facultatibus ſatisfactum ſit illis, à quibus uſuras exegerint, aut pignoribus, vel idonea ſponſione cautum ſit ea reſtitutum iri. Quare præcipimus omnibus Parochis, ut eam conſtitutionem ſervandam curent; ſi verò ſcientes hujuſmo.

modi generis homines ſepeliri noverit ſe ex Conſtitutione Clementis V. in Conc. Viennenſi edita in excommunicationis pœnam incidiſſe.

C A P. XXVII.

Excommunicatorum nomina tùm in Cathedralis, & propriæ Parochiæ Eccleſiæ Valvis proſtent, tùm aliarum Civitatis, & Diœceſis; ſingulisque menſibus primo die Dominico denuncientur.

DEcretū ſuperioris noſtrę Provincialis Synodi, quo mandatur, ut excommunicati ſingulis Dominicis diebus publicè denuncientur, addendum eſſe ſtatuimus, ut Epiſcopi cum primùm aliquem excommunicatum publicè denunciari juſſerint, ejus nomen, tum in Cathedralis, & propriæ parochialis Eccleſiæ valvis affigendum curent, tum etiam aliis Civitatis, & Diœceſis Parochis transmittant, ut ſingulis menſibus primo quoque die Dominico eundem excommunicatum denuncient, neque hoc agere deſiſtant quoad ipſis Epiſcopi ſignificaverint eum ad Eccleſiæ gremium rediiſſe.

C A P. XXVIII.

Cùm Capitulū congregatur, ante omnia, ſpiritualia tractentur; Synodi tùm Provincialis, tùm Diœceſanæ obſervantia ſpectetur: earum pars aliqua, vel Romani Catechiſmi legatur.

IN Capitulis, quę in Cathedralibus, aliiſque Collegiatis Eccleſiis certis quibuſdam Hebdomadæ diebus congregari conſuetum eſt, antequam quidquid de rebus, quæ ad rerum temporalium gubernationem pertineant, agatur, ea in primis tractari decernimus, quæ ad ſpiritualia promovenda ſunt neceſſaria. Itaque ante omnia proponatur, an in Concilio, tam Provinciali, quàm Diœceſano decreta ſerventur, an errores in cæremoniis, & Divinis officiis committantur, & legatur pars aliqua earum rerum, quæ de vita, & honeſtate Clericorum præſcripta ſunt, vel illarum, quæ Cathechiſmo Romano continentur.

C A P. XXIX.

Pro Clericorum confeſſionibus audiendis idonei deputentur, ac tali numero, ut delectus inter eos poſſit haberi.

MAndamus ut Epiſcopi Sacerdotes idoneos deputent, pro audiendis confeſſionibus Presbyterorū, Diaconorū, & Subdiaconorū, aliorūque inferioris Ordinis Clericorum; ita tamen, ut talis ſit numerus, ut confiteri volentes delectum inter illos habere poſſint.

C A P. XXX.

Unuſquiſque Parochus Dominica prima Adventus, & Quadrageſimæ vulgari lingua edicat inter Miſſarum ſolemnia decretum Conc. Trid. contra detinentes bona Eccleſiæ, & decretum de Decimis Concilii Tridentini, & ſuperioris Provincialis.

EXpedit animarum ſaluti, ut quòd ſæpiſſimè ad Populi memoriam reducatur, quòd grave peccatum ſit bona quæcumque, quæ Eccleſiis, Piiſque locis addicta ſunt, illiſque debentur, occupare, & detinere, ut cognita pœnæ gravitate, homines, qui ſibi hujus criminis conſcii ſunt, ab nefario ſacrilegio deteneantur. Quare Parochis omnibus præcipimus, ut decretum Trid. Conc. ſuper hoc editum, unoquoque die Dominico Adventus, & Quadrageſimæ in ſua quiſque Parochia inter Miſſarum ſolemnia recitet vulgari lingua, in quam convertendum curabimus, atque præter publicationem Bullæ in Cœna Domini, quæ ſingulis annis publicanda erit eiſdem Dominicis diebus, eam quoque partem Bullæ, quæ ad hanc rem facit itidem communi ſermone recitandam eſſe mandamus; unà cum decreto de decimis ſolvendis, tam in Conc. Trid. quàm in noſtro Provinciali ſuperiori Edicto.

Ultra decretum Bullæ in Cœna Domini alia publicentur.

C A P. XXXI.

Scholæ ſingulis annis à viſitatore viſitentur. Obſcœni libri arceantur. Contrafacientes pecuniaria pœna, pauperibus elargienda, & excommunicatione plectantur.

CUm libri, in quibus de rebus laſcivis, vel obſcœnis ex profeſſo

agitur adoleſcentium animos facilè corrumpere ſoleant, decernimus, ut ſingulis annis à Viſitatore ab Ordinario deputando, ſcholæ, in quibus pueri docentur, viſitentur, qui libros, ex quorum lectione mores infici credendum ſit perlegi minimè permittant. Si qui vero contra quod eis præceptū fuerit eos libros in ſcholis legerint, & pœna pecuniaria in eleemoſynas pauperum convertenda arbitrio Epiſcopi, & excommunicationis pœna plectantur.

Ex librorum obſcœnorum lectione puerorum mores inficiuntur.

CAP. XXXII.

Pueri ſeptimo, aut octavo ætatis anno confeſſionibus aſſueſcant; duodecimo, ac decimoquarto proprio confiteantur Sacerdoti, & Confeſſoris iudicio Euchariſtiam ſumant.

UT pueri ſalutari confeſſionis ſacramento ſuſcipiēdo aſſueſcant, hortamur omnes patres, matreſque familias, alioſque qui puerorum curam gerunt, ut in ſeptimo, aut octavo eorum ętatis anno ad confeſſionem eos mittant. Illos vero, qui rationis uſum habere incipient, quòd à duodecimo ad decimum quartum annum ſolet accidere, præcipimus proprio Sacerdoti, aut alteri ab Ordinario deputato peccata confiteri debere, & pro Confeſſoris judicio ſacram Euchariſtiam ſumere.

Pueri à duodecimo uſque ad decimum quartum annum uſum rationis habere incipiunt.

CAP. XXXIII.

Contra Concubinarios quoſcunque ter, etiam ex officio monitos, & inobedientes Epiſcopi excommunicatione animadvertant. Idem in Concubinas ſervandum.

ET ſi ſuperiori Synodo Provinciali, dum de Concubinariis, & quomodo contra eos procedendum eſſet ex decreto ſac. Conc. Trid. ſtatuimus mentis noſtræ fuerit, licet de Clericis tantummodò mentionem fecerimus, ut eodem decreto in memoriam Epiſcoporum revocaremus facultatem ex eodem Conc. Tridentini Epiſcopis tributam eſſe etiam contra Concubinarios laicos procedendi, nihilominus, ut ea in re nihil omittatur, quo homines ab hoc crimine deterreantur, decernimus Conc. Trid. auctoritate, ut Concubinarii, tam ſoluti, quam matrimonio vincti cujuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtentes, ſi poſtquam ab Epiſcopis etiam ex officio ter moniti fuerint, Concubinas non expulerint, & ab eorum conſuetudine ſe non abdicaverint, excommunicatione afficiantur, à qua niſi factæ admonitioni paruerint, non abſolvant. Pariterque contra mulieres, ſive conjugatas, ſive ſolutas, quę cum adulteris, ſeu Concubinariis vivunt, ſi ter monitæ ipſis Ordinariis non paruerint, etiam ex officio procedant, & pro modo culpæ puniant, & ſi eis videbitur extra Oppida, vel Diœceſes eiiciantur.

CAP. XXXIV.

Concubinarii præſertim ſoluti famulatus prætextu domi mulieres ne retineant; de Concubinatu ſuſpecti, ſi vehemens de hoc fama ſit, Canonicis pœnis plectendi.

QUoniam autem plerumque Concubinarii, præſertim ſoluti, quibus aquæ furtivæ dulciores ſunt, & panis abſconditus ſuavior ad excuſādum excuſationes in peccatis, concubinatus ſcelus honeſto famulatus nomine prætexunt, & obtegunt dicentes, ſe non concubinas, ſed ancillas pro miniſterio neceſſario domi retinere, ſed re vera ancillæ præſertim juvenes illis non in obſequio ſunt, ſed in inſidiis, cum tentatio ſit vita hominis ſuper terram, *& præter vocabulum nuptiarum*, ut ſcribit ad Ruſticum Divus Hieronymus *omnia ſint matrimonii*, ſtatuimus huiuſmodi prætextus, & inanes cauſas Concubinariis præſertim ſolutis non ſuffragari, neque illis, qui de Concubinatu ſuſpecti ſunt fidem adhibendam eſſe, ſi de Concubinatu vehemens fama, & de ſuſpecto contubernio Concubinariis animæ periculum, & aliis ſcandalum oriatur, ſed perinde contra illos, ac ſi infragranti crimine deprehenſi eſſent ſervato Conc. Trid. ordine, procedatur.

CAP.

CAP. XXXV.

Qui Epiſcoporum Provincialium juriſdictioni pleno jure ſubduntur, a Laicis poteſtatibus nullo modo in judicium trahantur ſub anathematis pœna. Eadem pœna contra laicos quoſcunque vaſſallos prædictos directè, vel indirectè vexantes cavetur.

EA omnia, quæ pro immunitate familiarium Epiſcoporum conſtituta ſunt ad omnes ſubditos, & vaſſallos Epiſcoporũ extendi volumus, qui tam in temporalibus, quàm ſpiritualibus illorum juriſdictioni ſubduntur. Quare mandamus omnibus, & ſingulis cujuſcumque conditionis Baronibus, Dominis, Capitaneis, Magiſtris juratis, Syndicis, aliiſque ſecularibus Judicibus, & Officialibus, ne quis ſubditos, & vaſſallos Epiſcoporum, qui in hac Provincia in temporalibus, & ſpiritualibus, tam civilibus, quàm criminalibus Epiſcopis ſunt ſubjecti, ut ſunt vaſſalli Caſalis, ſeu Terræ S. Jacobi, qui ad Epiſcopi Thermulani juriſdictionem pleno jure ſpectant, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrendæ, & aliis pęnis Epiſcoporum arbitrio reſervatis in carcerem coniicere, aut coram ſe trahere, & trahi facere, vel judicare præſumat, vel eo ipſo, quòd illis innotuerit eos eſſe vaſſallos Epiſcoporum omni mora poſtpoſita ad Epiſcopos mittere debeant per Epiſcopalem Curiam, vel Epiſcoporum Vicarios, vel Officiales corrigendos. Item mandamus, ne quis laicus prædictos vaſſallos Epiſcoporum, quos ab omnibus functionibus fiſcalibus, & collectis immunes eſſe conſtat, per ſe, vel per interpoſitam perſonam, quavis cauſa, aut quovis queſito colore directè, vel indirectè vexare, aut moleſtare audeat, nec eis collectas, vel gabellas, aliaque hujuſmodi onera imponere, aut ab illis ea exigere ſub excommunicationis pœna eo ipſo, quo moniti fuerint, & non paruerint, incurrent.

Termulanæ Eccleſiæ juriſdictio.

Epiſcoporum familiares immunes a collectis, & functionibus fiſcalibus declarantur.

CAP. XXXVI.

Excommunicantur ſeculares Judices, qui cauſas ſpirituales, vel ſpiritualibus annexas, vel mixtas, ſed ab Eccleſiaſtico Judice præventas, ad ſe avocant.

QUoniam autem cauſas ſpirituales, aut ſpiritualibus annexas, ut decimarum, & cenſuum eccleſiaſticorum nonnulli ſeculares Judices ad ſe ipſos tantummodò pertinere aſſerunt, eaſque cauſas ab Epiſcopis, & aliis Judicibus eccleſiaſticis avocant, & Epiſcoporum, & Eccleſiæ poteſtas contemnitur juxta tenorem Bullæ in Cœna Domini excõmunicantur omnes, & ſinguli quacunque dignitate præfulgeant, qui cauſas ſpirituales, vel ſpiritualibus annexas, vel mixtas, & ad utrumque forum pertinentes, ſed à Judicibus Eccleſiaſticis præventas ab Epiſcopis, vel eorum Vicariis, aliiſque Judicibus eccleſiaſticis per ſe, vel alium, ſeu alios, avocant.

In cauſis mixtis, ſi prævenient Epiſcopi ſecularibus præferuntur.

CAP. XXXVII.

Impedientes, quominùs fructus ad Eccleſias, eccleſiaſticaſque perſonas pertinentes in Urbem, aut Oppida vehantur, vel indè extrahantur.

EXcommunicationis etiam vinculo innodamus omnes, & ſingulos cujuſcunque conditionis, & gradus extiterint, qui contra libertatem Eccleſiaſticam impediunt, quominus vinum, & alii fructus Eccleſiarum reditibus provenientes, vel quocunque modo ad Epiſcopos, vel alios Clericos licitè pertinentes in Urbes, aut Oppida vehantur, aut deferantur, aut indè extrahantur.

CAP. XXXVIII.

Synodalium Conſtitutionum interpretatio, & explicatio uſque ad aliud Concilium Archiepiſcopi reſervatur: Apoſtolicæque Sedis auctoritati ſubiiciuntur.

IN omnibus his, quæ decrevimus, ſiquæ difficultas oborta fuerit, antequam alia Beneventanæ Provinciæ Synodus habeatur, tam ipſius difficultatis, tum omnium, quæ his decretis tradita ſunt interpretationem, & explicationem Nobis reſervamus, ſalva ſemper Sedis Apoſtolicæ auctoritate, cujus omnium Eccleſiarum Matris, & Magiſtrę judicio, & auctoritati omnia, & ſingula in hac Provinciali Synodo ſancita, decreta, & acta, emendanda, & corrigenda ſubjicimus.

CAP.

C A P. XXXIX.

Mutua inter Epiſcopos pietatis officia inſtituuntur. Capitula de Epiſc. ſui obitu Provinciales Epiſcopos certiores faciant. Epiſcopi Miſſam pro ejus anima celebrent. In hoc negligentes, ſi Epiſcopus fuerit, à Provinciali Concilio, ſi Canonici, à futuro Epiſcopo, puniantur. Quotannis in Cathedrali pro mortuo Epiſcopo anniverſarium fiat.

Charitas inter Comprovinciales Epiſcopos ſervanda commendatur.

ANtiquum, piumque SS. Patrum inſtitutum, quo Epiſcopo mortuo, vel morti proximo, vicinus Epiſcopus invitabatur, vel ad celebrandas Epiſcopi mortui exequias, vel ad eum, ſi vivum inveniſſet, conſolandum, cum diù intermiſſum reſtituere cupientes, decernimus, ut cum primùm Epiſcopus in gravem morbum inciderit, ex quo periculum vitæ imminere probabile ſit, vicinior Epiſcopus, niſi infirmus Epiſcopus alium vocandum duxerit, habita ipſius infirmitatis notitia, ad eum inviſendum, & conſolandum accedat, & ſi vivum invenerit, ea pietatis officia præſtet, quæ ad animæ ſalutem præcipuè eo tempore requiruntur. Si vero infirmus, ſive morbi gravitate impeditus, ſive alia quavis cauſa neminem Comprovincialium Epiſcoporum vocandum duxerit, & de ejus infirmitate Epiſcopi vicini fortaſſe notitiam non habuerint, decernimus, & mandamus, ut tres primi de Capitulo viciniorem Epiſcopum de eo certiorem faciant, qui ea, quæ ſupra diximus, exequatur, & inde non diſcedat, niſi de Epiſcopo infirmo certa ſalus ſperetur. Quod ſi Epiſcopum, quem inviſerit, mori contigerit, vel mortuum invenerit, Epiſcopi defuncti corpus unà cum ſeculari, & regulari Clero ad ſepulchrum proſequatur.

Hujus autem pietas officii nihil præter juſtum à quoquam, etiam ſpontè oblatum, accipiat.

Mandamus verò Capitulo, ut poſt humatum ſui Epiſcopi corpus, omnes Provinciales Epiſcopos de ejus morte certiores faciat, qui in eorum Eccleſiis Cathedralibus pro ejus anima Miſſam celebrare teneantur. Si verò Epiſcopus, vel Canonici in eo negligentes fuerint, mandamus, ut à Provinciali Synodo Epiſcopus, Canonici à futoro Epiſcopo graviter puniantur.

Pro mortuo Epiſcopo anniverſaria quotannis in Cathedrali Eccleſia fiant ſumptibus viventis Epiſcopi, & Capituli, quandiù ejus ſucceſſor in ea vixerit.

Ego Antonius Oritheus Secret. ſubſcripſi, &c.

Rogitus Actorum.

Sancta Synodus Provincialis Beneventana celebrata præſidente Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Jacobo Cardinali Sabello Archiepiſcopo Beneventano in Eccleſia Cathedrali Beneventana hora Miſſarum ſuis ſolemniratibus, & cœremoniis peractis ſub die xxv. menſis Aprilis 1571. In dicta Synodo infraſcripti Reverendiſs. Patres Epiſcopi comparuerunt perſonaliter, prout inferiùs annotantur, & alii cõparuerunt per Procuratores, & Excuſatores, alii non comparuerunt nullo modo, ut annotatum eſt, & annotatur inferiùs.

REVERENDISSIMI PATRES EPISCOPI COMPARENTES.

Epiſcopus Bojanenſis.
Epiſcopus Arianenſis.
Epiſcopus Aſculanus.
Epiſcopus Guardienſis.
Epiſcopus Termulenſis.
Epiſcopus Theleſinus.
Epiſcopus Trivicanus.
Epiſcopus Alliſanus.

NON COMPARENTES SUNT.

Epiſc. Lucerinus per Procuratorem.
Ep. Bovinenſis Vicarius pro eo.
Ep. S. Agatæ per Vicarium.
Ep. Vulturariæ per Vicarium.
Ep. Montis Corvini per Vicarium.
Ep. Avellinen̄ per Procuratorem.
Ep. Frequentinus per Procuratorem.
Ep. Triventinus abſens.
Ep. Civitaten̄ abſens.
Ep. Leſinen̄ abſens.
Ep. Draconarien̄ abſens.
Ep. Florentinus abſens.
Ep. Larinen̄ per Vicarium.
Ep. Turtiburenſis.
Ep. Montis-Marani *vacat*, ſed præſens Vicarius, conſtitutus ſede vacante.
Ep. Li-Muſanenſis.
Ep. Trojanus eligens per Procuratorem.

N. Cæſar Burſetta.

Pro-

Procuratorium D. Epiſcopi Trojani.

Gloria, laus, & honor ſit tibi Rex Chriſte Redemptor amen. Per hoc præſens publicum inſtrumentum cunctis pateat evidenter, & ſit notum, quòd anno a Nativitate Domini ejuſdem milleſimo quintegeſimo ſeptuageſimo primo Indictione 14. die verò mercurii decima octava menſis Aprilis Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pii Divina providentia Papæ V. anno ejus ſexto, in mei Notarii publici, teſtiumquè infraſcriptorum ad hæc ſpecialitèr vocatorum, & rogatorum præſentia perſonaliter conſtitutus R. D. Antonins Tanchreda Archidiaconus Cathedralis Eccleſiæ Trojanæ, & Reverendiſſimi D. Epiſcopi Trojani in ſpiritualibus, & temporalibus Generalis Vicarius ſpontè omni meliori modo, quo potuit, & poteſt, ſibique permittitur, fecit conſtituit, ac ſolenniter, & legitimè ordinavit, ſuum verum, charum, legitimum, & indubitatum Procuratorem, actorem, factorem, geſtorem, & nuncium ſpecialem, & ad infraſcripta generalem Ven. virum D. Petrum Repturam Canonicum Collegiatæ Eccleſiæ Terræ Fogiæ Trojanæ Diœceſis, ibidem preſentem, & onus præſentis mandati in ſe ſpontè ſuſcipientem, ad procuratorio nomine, & pro parte ipſius D. Conſtituentis, nec non, & dicti Reverendiſs. D. Trojani Epiſcopi, comparendum coram Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Cardinale Sabello Archiepiſcopo Beventano, & in ſacra Synodo proximè per eum congreganda, & celebrandá in Beneventana Civitate, & coram ipſo, & in dicta S. Syn. præmiſſa proteſtatione exemptionis dicti Reverendiſs. Epiſcopi Trojani, & ejus Epiſcopatus, & citra prȩjudicium proteſtationum aliàs factarum in dicta Beneventana Synodo, & decretationum indè in dicta Synodo interpoſitarum pro ipſa exemptione, allegandum notoriam abſentiam ejuſdem Trojani Epiſcopi, & infirmitatem ipſius manentis in Urbe, & petendum ſibi dari terminum convenientem ad dictum Reverendiſs. Trojanum Epiſcopum certiorandum; necnon reproducendum proteſtationes ipſas, & proviſiones prædictas deſuper emanatas in dicta Beneven. Synodo, & de non commiſſione, & quolibet alio gravamine appellandum ad S. Sedem Apoſtolicam, Apoſtolos petendum, & appellationem proſequendum uſque ad finem cauſæ; Procuratorem unum, duos, & plures cum ſimili, vel limitata poteſtate ſubſtituendum, & revocandum, & generaliter omnia alia, & ſingula faciendum, quæ ipſemet D. Conſtituens faceret, facereque poſſet, valeret, & deberet, etiam ſi talia forent, quȩ mandatum exigerent magis ſpeciale, quàm præſentibus eſt expreſſum: promittens, fidejubens, & ſe ipſum, ſuosque hæredes, & ſucceſſores obligans ſub obligatione, & hypoteca omnium, & ſingulorum bonorum ſuorum, & ſub omni juris, & facti renunciatione dictum ſuum Procuratorem, & ſubſtituendum; ſeu ſubſtituendos ab eo relevari ab omni onere ſatis dandi judicio ſiſti, & judicatum ſolvi, ac ratum, gratum, & firmum quicquid dictum, factum, & tractatum fuerit per ipſum, ſeù ipſos circa prȩdicta, & non alitèr, nec alio modo: ſuper quibus omnibus obſervandis tacto pectore more Sacerdotum juravit, & juramentum præſtitit corporale mihi Notario publico rationȩ mei publici officii nomine quorum, & cujus intererit, & poterit intereſſe, præſente, recipientè, & ſtipulante. Super quibus omnibus idem D. Conſtituens petiit ſibi a me Notario publico infraſcripto, unum, vel plura, publicum, ſeù publica fieri, atque confici inſtrumentum, & inſtrumenta. Acta fuerunt hæc in Civitate Troiȩ propè Cathedralem Eccleſiam ſub anno, indictione, menſe, die, & Pontificatu quibus ſupra, præſentibus ibidem Reverendis D. Alphonſo Menio, D. Andrea de Sentulo, & D. Blaſio Fanganello Canonicis Trojanis teſtibus ad præmiſſa omnia vocatis habitis, & rogatis.

Et Ego laicus Petrus Antonius Rubens Civis Trojanus publicus auctoritatibus Regia, & Apoſtolica, & in Archivio Romanæ Curiæ deſcriptus, matriculatus, & aggregatus Notarius ſub die 12. menſis Octobris 1569. in lib. 6. fol. 125., quia præmiſſis omnibus, unà cum prænominatis teſtibus preſens interfui, ideò hujuſmodi procuræ juramentum manu mea propria ſcriptum ſubſcripſi, ſignavi, & publicavi rogatus, & requiſitus.

Concilii Decimi Finis.

Maximilianus de Palumbaria Cardinalis Sabelli ex Sorore Nepos, Archiepiſcopus LIII., electus die XXVI. Maij Anno Domini MDLXXIV., conſecratus Romæ die XXVI. Novembris ejuſdem anni. Sub ejus regimine A. D. *MDLXXX. fuit erectus à Gregorio XIII. Epiſcopatus S. Severi, atquè huic Metropolitanæ Eccleſiæ ſuppoſitus. Corpus S. Pantaleonis Martyris in Metropolitanam Eccleſiam A.* Dom. *MDLXXXVI. tranſtulit. Provincialem Synodum A.* D. *MDXCIX. habuit: Sedit An.*XXXII. *Menſes VII.* Dies XXVIII. *obijt die* XXIII. *Ianuarii A.*D. *MDCVII.*

CONCILIVM PROINCIALE VNDECIMVM.

Habitum Menſe Septembri 1599. à Maximiliano de Palumbaria Archiepiſc.

Concilium hoc in Metropolitanæ Eccleſiæ Bibliotheca ſervatur, typis editum Romæ A. D. 1605. apud Guillelmum Facciottum.

EDICTUM INDICTIONIS SYNODI.

Maximilianus de Palumbaria Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Beneventanus, Clero, & omnibus Provinciæ noſtræ fidelibus, ſalutem in Domino.

Paſtoralis officii noſtri ratio poſtulat, ut Provinciale Cõcilium celebremus; quod licèt juxtà Concil. Tridentini præſcriptum, iam pridem exequi cuperemus; aliqua tamen fuerunt in cauſa, ut pium hoc opus hucuſque intermitti meritò ſit perſuaſum. Primùm, quòd Provincialis Synodus à Jacobo Cardinali Sabello bon. mem. tunc Archiepiſc. Beneventano priùs celebrata, adeò cuncta complexa ſit, & in futurum proſpexerit, ut nihil ei, aut parùm addi poſſe videretur; quòd nobis quodammodò gratum extitit, quippè qui tanto viro ſemper tribuimus multùm: Quòd, ut facerem, & ipſius impellebat auctoritas, & Thadæus Cardinalis de Gaddis avunculus meus, tanquam mihi ex teſtamento legavit. Prætereà interlapſi temporis diverſæ calamitates, viarum latrociniis, & graſſationibus omnia plena fecerunt, ut ad hoc uſque tempus ſanctum hoc negocium differremus. Nunc verò cùm ingenti Dei gratia, & miſericordia pacata omnia videamus, & aliqua forſan emerſere, quæ communis ſollicitudinis remedium quærant; depoſitum animarum noſtræ curæ commiſſarum ſollicitat, ut diutiùs non immoremur; ſed, ſi qua depravata ſunt, reformentur, errores corrigantur, & oves, Domini ſanguine redemptæ, à vallibus ad montes, à terrenis, ſcilicet rebus ad cœleſtes, ab humanis ad divinas, à caducis ad æternas, omni ſtudio revocentur. Atque in hanc curam, ut ardentiùs incumbamus, monet nos ipſius Eccleſiæ noſtræ magnitudo, & nobilitas. Diœceſis enim ipſius ampliſſima eſt, nonaginta ſex ſcilicèt Caſtrorum, & quidem inſignium, exceptis Oppidulis: Sunt hic multi Abbates, qui Mitra, & Baculo utuntur, & duodecim extant Abbatiæ, quæ ab Archiepiſcopo Beneventano conferuntur: Latiſſima eſt ejus Provincia, decem, & octo Epiſcoporum; licèt non multùm ſit temporis, cum vigintiquinq; eſſent, ut in valvis æreis ipſius Eccleſiæ, & nomi-

Rationes, & motiva cur antea Synodũ non celebravit.

Beneven. Diœceſis amplitudo.

Numerus Suffraganeorum deſignatur.

Beneven. Eccleſiā Metropolim Campaniæ, & Apuliæ fuiſſe appellatam probatur.

nuina Epiſcoporum, & effigies monſtrant. Olim verò triginta duos habuiſſe, & Metropolim Campaniæ, totiuſque Apuliæ appellatam eſſe, antiquiſſima ipſius documenta teſtātur. Præſulem autem Beneventanum ſigno plumbeo literas expedire; à ſententiis Laicorum officialium Civitatis ad eum appellari, aliiſque gaudere Apoſtolicis privilegiis, Eccleſiæ Beneventanæ dignitatem ſatis oſtendunt. Evidens argumentum, quòd ſicut Summi Pontifices, quorum multi hic reſederunt, Civitatem hanc in ſignum directi dominii in Regno Neapolitano Apoſtolicæ Sedi reſervatam multis ornarunt gratiis, ſic ejus Archiepiſcopalem Sedem multis Eccleſiis præſtare voluerunt ampliſſimis prærogativis. Quæ cùm ita ſint, ad hoc ſanctum negocium quāprimùm præſtandum, tanti Sacerdotii procuratio nos meritò invitat, cogit, impellit. Quamobrem omnes, & ſingulos hujus noſtræ Provinciæ Reverendiſſimos Epiſcopos, tùm litteris eo potiſſimùm nomine unicuiq; eorum ſcriptis, tùm etiam hoc publico Edicto in valvis Cathedralium affigendo, Beneventum ad Synodum convocamus; cujus inchoandæ certum diem vigeſimum nonum ſcilicèt futuri menſis Septembris, Dedicationis Sancti Michaelis Archangeli dicatum, ut mane in Metropolitanam Eccleſiam conveniant, præſcribimus.

Ut igitur aliis etiam omnibus innoteſcat, qui de jure, vel conſuetudine Synodo intereſſe debent, nè cui ignorantia rei ad excuſationem uti, vel ſe contemptum, neglectumvè eſſe dicere liceat; idcircò Univerſis, & ſingulis prædictis, tùm cæteris, qui ſua intereſſe quavis ratione putarint, tum etiam illis, qui liberi ſunt, atque exempti, quique nullius Diœceſis intra Provinciæ noſtræ fines continentur, hoc Edicto publicè propoſito in valvis Cathedralium, & aliarum inſignium Eccleſiarum, etiam exemptarum noſtræ Provinciæ, ac vicinorum nullius Diœceſis (ſi quæ ſint,) locorum affixo, illud etiam ſignificamus indicimus, ac denunciamus; pœnis, & cenſuris propoſitis iis, qui intereſſe debent Canonum jure ſancitis.

Rogamus præterea, & in Domino hortamur omnes Provinciæ noſtrę fideles, ut aſſiduis præcationibus, & religuis Chriſtianæ pietatis officiis, nobis tàm ſalutare negocium tractantibus auxilium à Deo implorent, quò facilius ea, quę ad Dei laudem, & animarum, quæ in noſtra cura conquieſcunt, ſalutem pertinent, decernamus. In quorum fidem hoc Edictum noſtra, noſtrique Secretarii manu ſubſcriptum, & noſtri Sigilli impreſſione munitum, confici voluimus. Datum Beneventi in Palatio Archiepiſcopali die VIII. Menſis Maii M. D. XCIX.

Maximilianus Archiepiscopus Beneventanus.

Antonius Ragueccius Canonicus Beneventanus Secretarius.

Litterę miſſæ ad Reverendiſſimos Epiſcopos Suffraganeos.

Illustriss. et Reverendissime Domine.

PRovincialem Synodùm Beneventanam, jam diù animo conceptā, variis cauſis, juſtis illis tamen, hucuſque intermiſſam, Deo iuvante, hoc anno celebrare intendimus, atque id vigeſima nona futuri menſis Septembris facere agredientur. Quòd, licèt publico Edicto omnibus Reverendiſſimis Provinciæ noſtræ Epiſcopis indixerimus, litteris tamen nominatim, ad ſingulos ſcriptis, ut his facimus, Amplitudini tuæ Reverendiſs. duximus etiam indicandum. Adſit igitur in noſtra Metropolitana Eccleſia Beneventana Amplitudo tua, ut eam hortamur, ad prędictum diem, quem huic ſancto negocio certum præſcribimus, & quæ in ſua Diœceſi correctione digna invenerit, ad Synodum afferat. Adducat etiam ſecum aliquot, ex Capitulo, & reliquo Civitatis, & Diœceſis ſuæ Clero, viros ſelectos, quos idoneos judicaverit, qui Synodalibus actionibus interſint, ut ex eis pro futura Synodo Provinciali teſtes deligi poſſint, qui omni humano affectu, ſive negligentia depoſitis, jurent, ſe eorum munus diligenter exequuturos. Quòd ſi legitimè impedita, cauſam nobis ſignificando, & juxta Canonicas ſanctiones probando, adeſſe nequiverit, Procuratorem idoneum, qui ejus nomine Synodo interſit, mittat.

Præterea habebit cum his amplitudo tua impreſſum Edictum, quòd

in Cathedralis Eccleſiæ ſuæ, & aliarum ſuæ Diœceſis inſignium, etiam exemptarum, & vicinorum locorum, etiam nullius Diœceſis valvis affigi, & promulgari curet, de cuius promulgatione publicam teſtificationem ab Amplitudine tua poſteà petimus: & Deus illam diù conſervet incolumem. Beneventi die VIII. Menſis Maii M. D. XCIX.

Amplitudinis Tuæ Illuſtriſſimæ, & Reverendiſſimæ

Addictiſſimus
Max. de Palumbara Archiepiſcopus Beneventanus.

Antonius Raguccius Canonicus Beneventanus Secretarius.

TITVLVS I.

De profeſſione Fidei.

CAP. I.

Fidei profeſſionem emittere qui teneantur. Parochi librorum prohibitorum indicem habeant, ut eorum nomina Epiſcopis deferre poſſint.

CUm Chriſtianæ Religionis fundamentum ſit Fides, ejusque confeſſio credẽtium fiat ad ſalutem, maximè eorum, qui aliorum curam gerunt; Trid. Conc. nixi auctoritate, & fel. rec. Pii Papæ Quarti Conſtitutione, mandamus, ut, qui de beneficiis curatis proviſi erunt, ad minùs intra duos mẽſes Fidei profeſſionem emittere teneantur; formula ab ipſomet Pio Quarto præſcripta coram Epiſcopo, vel Vicario Generali. Qui verò de Dignitatibus, vel Canonicatibus in Eccleſia Cathedrali eam profiteri teneantur, etiam in Capitulo, ſub pœna in Concilio Tridentino indicta. Eandem profeſſionem facere teneantur, qui de Monaſteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuscunque locis in dicta Conſtitutione expreſſis proviſi ſunt. Ad idem teneantur Prædicatores verbi Dei, Magiſtri Scholæ, Confeſſores, tàm ſæculares, quàm Regulares. Ad idem Medici, & Chirurghi intra trium mẽſium ſpatium poſt præſentium publicationem: Quòd ſi adimplere neglexerint, cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis compellantur.

Non emittentibus fidei profeſſionem pęna à Conc. Trid. indicitur.

Medici, & Chirurghi ad emittendã fidei profeſſionem adſtringuntur.

Curent etiam Epiſcopi, ut Parochi omnes indicem librorũ prohibitorũ ſecum habeant, qui etiam invigilent, ut ad ipſos deſcripta ſigillatim nomina librorum deferantur, ut, ſi quos prohibitos repererint, vel prohibere, vel expurgari curare pro paſtorali vigilantia poſſint.

CAP. II.

Parochi poſt fidei profeſſionem Sedi Apoſtolicæ, & proprio Epiſcopi obedientiam jurent; ſeque Parochialia jura, bonaque defenſuros.

PArochi poſt Fidei profeſſionem emiſſam coram Epiſcopo, vel Vicario Generali juramento ſe obſtringant Apoſtolicæ Sedis, & proprio Epiſcopo, ejusque Succeſſoribus obtemperaturos; Jura Parochialium Eccleſiarum defenſuros; bona non alienaturos, ſed conſervaturos; & malè alienata pro viribus Eccleſiis ſe reſtituturos.

TITVLVS II.

De abutentibus Sacra Scriptura.

CAP. I.

Sacræ Scripturæ verba ad profanos ſenſus ne trahantur.

NOn eſt eorum temeritas ſine animadverſione prætereunda, qui Sacræ Scripturæ verbis, vel ad profanos ſenſus, vel ad impietatem, vel ad jocum, vel ad ſuperſtitionem, aut ad alium quemvis alienum Eccleſiæ ſenſum abutuntur. Quamobrem Epiſcopi, juxta Canonicas ſanctiones, & Tridentini Concilii decreta, delinquentes ſeverè puniant; atque, ut ab hujusmodi ſacrilego abuſu fideles abſtineant, Populo per Concionatores, Parochos, & Confeſſores admoneri curent.

Abutentibus Sacra Scriptura quæ pęnæ taxantur.

T I.

TITVLVS III.

De Ludi Magiſtris.

C A P. I.

Laſcivi libri è ſcholis arceantur; ſic etiam prohibiti. Scholæ ſingulis annis viſitentur. Nemo ſine licentia doceat.

CUm adoleſcentium ætas facilè laſcivis rebus inficiatur; curēt Epiſcopi, ut Magiſtri Scholæ eos auctores fugiant, quorum lectione puerorum animos corrumpi credendum ſit; ſive latino illo, ſive italico, aut quovis idiomate conſcripti, & editi ſint, utque libros in Indice prohibitos fugiāt, ſub pœnis ſibi contentis: Scholæ ſingulis annis à Viſitatore ordinario viſitentur. Nemoque docendorum puerorum, ſeu adoleſcentium publicè, vel privatè munus ſuſcipiat, niſi priùs ab Epiſcopo examinatus licentiam in ſcriptis habuerit. Tunc verò pueros ejus fideicommiſſos, non litteris modo, ſed bonis moribus, & ſalutaribus præceptis erudiat; præcipuè verò in doctrina Chriſtiana: Quod, an fiat teſtes Synodales, & Vicarii foranei in Synodo Diœceſana ſingulis annis celebranda, ut Epiſcopis ſignificent, mandamus.

TITVLVS IV.

De Prædicatione Verbi Dei.

C A P. I.

Concionatores non avari deligantur. Eis ſatisfacere renuentes per cenſuras ſunt Compellendi.

QUoniam ſatis: quæ Concionatores Verbi Dei exequi debent, in Provinciali Synodo ſub Jacobo Cardinali Sabello bon. me. Archiepiſcopo Beneventano celebrata complexa ſunt: hic tantùm addendum putavimus, curaturos Epiſcopos, eos eligere ad id muneris obeundum in ſuis Diœceſibus Prædicatores, qui nihil avaritiæ præſeferentes, ſaluti potiùs, quàm ſcandalo Populis ſint; quòd maximo animi ſenſu de pluribus intelleximus, qui propriam utilitatem potiùs, quàm animarum ſalutem quæſiviſſe in eorum à prædicatione diſceſſu demonſtrarunt: Iis eleemoſynę, & alimenta ſubminiſtrentur, ad quæ perſolvenda, qui ſolent, & debent, Epiſcopi etiam per cenſuras, & pœnas repugnantes cogant.

In Prædicatorum diſceſſu illorum avaritia fuit cognita.

C A P. II.

Pauperes inter prædicandum ne commendantur; nec ij eleemoſynam quærant: Noctu Concio ne habeatur: Prædicationis finis.

PRædicatores neminem inter prædicandum paupertatis nomine Populis commendent, niſi Epiſcopi in ſcripto obtenta facultate, qui de ejus inopia à Parocho teſtimoniū habeat; Dumque concio habetur, nulli pauperum per Eccleſiam eleemoſynam petere permittatur, ne, vel vulnerum aſpectu nauſeæ Populo divina audienti, vel celebrantibus importunæ quærelæ vocis ſono impedimento ſint; ſed id negocii, cum Prædicator pauſam facit, ira celeriter agatur, ut concio minimè impediatur. Noctu Sacra Concio non habeatur, & dum habetur, nec Miſſæ celebrentur, nec horæ Canonicæ, etiam ſubmiſſa voce recitentur. Tandem Prædicatores videant, ne de eis verè dicatur, quod Apoſtolus 2. ad Corinthios 2. c. ſcripſit. *Sunt cauponantes verbū Dei*: & quod Princeps Apoſtolorum redarguit 2. cap. 2. *In avaritia* inquit *fictis verbis de vobis negocantes*: & quod reprehenditur à Beato Juda in ep. Catho.: *Cor exercitatum avaritia habentes, ſemetipſos paſcentes mirantes perſonas, quæſtus cauſa.* Sed conſiderent, quòd Apoſtolus teſtatur, non eſſe prædicandum, ut comedamus, ſed comedendum, ut prædicare poſſimus.

Tempore prædicationis nec Miſſæ, nec horæ Canonicæ debent recitari.

Non prædicādum, ut comedent, ſed comedendum, ut prædicent.

TITVLVS V.

De ſacris Imaginibus, & novis miraculis.

C A P. I.

Sacræ imagines quales eſſe debent. Inconſulto Epiſcopo votivæ tabellæ ne vendantur, nec in Eccleſiis profanæ apponantur figuræ. Nova miracula ne proponantur, neque altaria erigantur abſque Epiſcopi approbatione ſub excommunicationis pœna.

Curent Epiſcopi, ut ſacræ Imagines, priuſquam in Eccleſiis collocentur, ſtata prece benedicantur: Quæ verò vetuſtate corruptæ, ſive hominum injuria deturpatæ, quævè in ſordido loco ſunt: eas, vel honeſtè aptari, vel in totum deleri mandent: vetuſtate autem ita collapſas, ut reparari non poſſint, comburi, & cineres in ſacrarium reponi præcipiant, ubicunque reperiantur, etiam in domibus laicorum. Nulla imago, aut pingatur, aut ſculpatur, quæ veritati Sacræ Scripturæ, aut Eccleſiaſtico ritui, & Catholicæ traditioni adverſetur, vel, quæ habeat aliquid obſcœni, aut profani, aut ridiculi, aut ſuperſtitioſi, aut aliàs procaciter, vel præpoſterè facti: neque miraculum, quod non ſit ab Eccleſia probatum, exprimat; nec eorum, qui in Sanctorum numerum non ſunt relati; nec animalia in imaginibus pingantur, niſi expreſſio ſacræ Hiſtoriæ id requirat, nec ejus, cujus lectio ab Eccleſia prohibita eſt. Quòd ſi Epiſcopi in viſitatione hujus generis imagines invenerint, eos deleri, vel in honeſtiorem formam reduci curent.

Imagines in Eccleſiis antequam benedicatur apponi non poſſunt.

Pro voto oblatæ imagines non vendantur, niſi conſenſu Epiſcopi in uſum Eccleſiæ ipſarum prætio convertendo.

Oblatæ imagines ſi venduntur earū prætium in uſum Eccleſiæ convertatur.

Tapetia, aut aulæa, quæ vanitatem præſeferunt, aut figuras profanas, & ab Eccleſia interdictas, continent, in ornandis Eccleſiis minimè adhibeantur. Nova miracula nemo, quovis modo exemptus, Populo enunciare, aut prædicare, Altaria eo nomine erigere, oblationes, aut vota in Altare proponere audeat, ſine Epiſcopi approbatione, ſub pœna excommunicationis: verùm ubi rumor increbuerit novorum miraculorum; huic piè obſiſtatur, quouſque ab Epiſcopo, quid fieri debeat, mandetur.

TITVLVS VI.

De Reliquiis Sanctorum.

C A P. I.

Sanctorum reliquiæ quomodo aſſervandæ ſint, & oſtendendæ. Alteri ne concedantur abſque ſuperioris facultate, novas nemo venerationi exponat, niſi ab Epiſcopo recognitas.

Sanctorum Reliquiæ, quæ Divinæ gratiæ receptacula fuerunt, honeſto loco aſſerventur; non tamen, ubi Sanctiſſimi Corpus, aut ſancta Olea, vel ſacræ veſtes conſervantur: lampas, ſeu lampades ante ſemper colluceant, niſi ſint in Capella Sanctiſſimi Corporis, ubi lampades continuè ardere debent. Cum Populo oſtendi eas contigerit, idque in Sanctorum feſtis, aut in maioribus ſollemnitatibus, accenſis luminibus, nec à vaſculis extracta, à Sacerdote ſuperpelliceo, ſtolaque induto, oſtendantur. Tunc verò accendantur luminaria, pulſentur Campanæ, Antiphonæ cū orationibus à Clero cantentur, thurificatio adhibeatur.

Quæ fieri in oſtēſione reliquiarum debent.

Oſtendendæ ſuper altare reponantur; abſit ſpes quæſtus, ſæculi, aut caſſulæ pro eleemoſynis recipiendis non collocentur; nec ſit, qui, aut humeros fidelium virga tangat, aut ad eleemoſynas erogandas verbis invitet; Si quid verò ſponte dabitur, accipi non prohibetur.

In oſtenſione reliquiarum ſæculi, & caſſulæ pro recipiendis eleemoſynis abſint.

Ad ægrotos etiam devotiſſimè petentes, etiam ſi id antiquæ conſuetudinis eſſet, ſine Epiſcopi facultate, minimè exportentur.

A laicis nunquam tractentur, aut tangantur, quòd Sanctus Gregorius ſacrilegium eſſe ſcribit; neque eas nudas deoſculari liceat.

Propè reliquias, quæ ſciuntur, tabella orationum, & Antiphonarum illorum Sanctorum appenſa habeatur, ac etiam alia tabella in loco conſpicuo affigatur, ubi nomina omniū reliquiarum deſcribantur: è Vaſculis oſtendendæ nunquam extrahantur; nudæ à velo in conſpectu nunquam exponantur.

Reliquiarum Cuſtodes ſine Epiſcopi licentia, illarū nihil dare præcipiunt.

Caveant ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ Sacrarum Reliquiarum cuſtodes, illarum, nec minimùm quidem quovis prætextu, etiā alteri Eccleſiæ concedere, tradere, aut largiri ſine permiſſu Ordinarii, & ſi Regularis ſit abſque facultate proprii Generalis ſcriptu obtenta.

Novas reliquias nemo, etiam ſi Regularis ſit, aut quantumuis exemptus, evulgare, aut venerandas Populo annunciare, niſi ab Epiſcopo recognitas, & approbatas præſumat, ſub pœna excommunicationis.

C A P. II.

Reliquiarum Catalogus Epiſcopo traſmittatur: ſi incertæ ſint quid agendum; duabus ſerventur clavibus.

MAndent Epiſcopi primo quoq; tempore, ut omnium ſacrarū Reliquiarum, quæ in ſuis Diœceſibus ſunt, ad eos nomina deferantur, & quomodo, vel translatæ, vel habitæ fuerunt, perquirant diligenter; De iis verò, quæ incertę, & ſine nomine ſunt, teſtes idoneos examinent, quid de eis antiqua, conſtanſque traditio edoceat; relatis omnibus in certùm librum, qui in Archivo Epiſcopali conſervetur.

Capſæ Reliquiarum duas Claves diverſo fabrili opere confectas habeant; alteram ab Epiſcopo, ſi in Cathedrali ſint; Alteram à Theſaurario, vel prima dignitate ſervandam; Tertiam, vel plures, ubi conſuetudo eſt, Laicis Epiſcopus permittere poteſt: In Diœceſi à Rectore Eccleſiæ, & ab alio probato presbytero, quem Epiſcopus elegerit, teneantur.

TTVLVS VII.

De ædificandis novis Eccleſiis, & de ornatu earum.

C A P. I.

Novas Eccleſias, aut in veteribus quid præcipuum inconſulto Epiſcopo extrui, prohibetur. Primus lapis juxtà Pontif. Rom. jaciatur per delegatum, & apta ædificii forma deſignetur.

NOvas Eccleſias ædificari, aut in veteribus aliquid præcipuum novi, abſque Ordinarii licentia in ſcriptis, fieri omnino prohibemus: cū verò licentia hæc dabitur, mittet Epiſcopus Canonicum, vel alium in ſacerdotali ordine conſtitutum, qui primum lapidem fundamentorum jaciat ad Pontificalis præſcriptum, vel, qui aptam loco ædificii formam juxtà Canonicas ſanctiones, deſignet.

C A P. II.

Altaris, illique annexorum menſura deſcribitur: circa ipſum Cancelli ſint.

ALtaria ſint altitudine quatuor palmorum à ligneo ſcabello; latitudine palmorum trium; ſed longitudine ad minùs palmorum ſex: Verùm altaris majoris major poterit eſſe longitudo, ad palmos octo.

Altaris Scabelli longitudo, & latitudo.

Scabellum verò ea ſit longitudine, & latitudine inſlexum ad latera altaris, quæ, & altare ipſum circumcingat, ſi commodè fieri poſſit, & celebrantem commodè ſuſtineat. Sepianturque ita ferreis, aut ligneis cancellis, ut laici celebranti nimiùm appropinquare, aut altaribus inhærere, vel inniti, minimè poſſint.

C A P. III.

Altarium nulli Crucifixi deſit imago, nec ſecretorum Tabella; feneſtræ benè ſint obductæ. Vas aquæ benedictæ quale, & ubi ſitum eſſe debet. Adſit Sacrarium, quod in Parochialibus geminū eſſe debet.

CRucifixi imago, cui celebrans caput inclinet, in quolibet altari deputata ſit, ſeù ſculpta collocetur. Adſit tabella *Gloria in excelſis*, & ſecretarum orationum.

Feneſtræ Eccleſiarum, aut vitro, aut cerata tela, ita claudantur, ut ventorum impetu Miniſtri ſacri, ſacraq; Myſteria tuta ſint.

Vas aquæ benedictæ marmoreum, vel alio ſolido lapide non foris, ſed intus Eccleſiam in dextera parte, propè januam ſit, cum aſpergillo, non ſponcia, ſed ſetis confecto.

Adſit ſacrarium in quavis Eccleſia, quòd clauſum eſſe debet; ſed in Parochialibus Eccleſiis præter hoc, etiam illud, quod fonti Baptiſmatis deſervit, ædificetur.

CAP.

Digitized by Google

CAP. IV.

Chorus, Tabernaculi ſitus, & ornatus, umbella, altarium ornamenta, ſepulcrorum collocationes deſcribuntur. Vaſa pretioſa ubi cuſtodienda. Pelvis ad lavandas manus, & Oratorium ne deſint in Eccleſiis. Eccleſiaſtica ornamenta in profanos uſus converti, aut aliò transferri abſq; licentia prohibetur, & confeſſiones extrà Confeſſionalia excipi, laicorumque comitia in Eccleſia, aut alibi diebus feſtis ſine facultate celebrari. In profanatis Capellis altaria ſunt diruenda; neque juspatronatus abſque dote concedi debet. Ante Eccleſias nihil vendatur.

Chorus laicis non pateat.

CHorus, ubi fieri commodè poteſt, ita ſit juxta altare majus conjunctus, ut laicis minimè patere poſſit; eo præſertim tempore, cùm divina celebrantur officia.

Tabernaculum, intra quod pyxis aurea, vel argentea cum corporali ad Sanctiſſimum Corpus aſſervandum reponitur, non niſi in altare majori collocetur, vel alibi, ubi decentiùs collocari poterit; à foris per omnes partes auratum coopertumvè tegmine ſerico, aut ſaltem lineo, colore aliquo variato; intus verò rubro ſerico, vel viridi inveſtitum.

Supra altare majus umbella, ſeù baldachinus appendatur, quod totum altare, celebrantemque ipſum deſuper tegat.

Habeant Altaria ornamenta, paramentaque pro divinis peragendis, ſecundùm temporis conditionem: tobalcæ tres illa cooperiant; ſuperior ſit aliis major longitudine, & latitudine, ita, ut à lateribus altaris dependeat uſque ad ſcabellum; reliquæ duæ, vel ſaltem adæquent longitudinem, latitudinemque altaris, vel ſuperent.

Os ſepulturm ab altari quantum diſtare debet.

Os ſepulturarum noviter conſtruendarum diſtet ab altaris ſcabello ſpatio ad minùs unius cubiti, vel etiam remotiùs, ſi locus permittit; atque ita operiatur, ut nullo unquam tempore fœteat.

Vaſa Eccleſiæ pretioſa armariolo in loco tuto, & apto claudantur.

Sit vas cum pelvi pro abluendis Miniſtrorum manibus; tobalea deſuper tornatili ligno appenſa:

Sit locus pro Oratorio, cum imagine ſacra deſuper affixa, ubi poſt peracta ſacra, miniſter poſſit orare.

Paramenta, & ornamenta Eccleſię quæcunque in uſus profanos non convertantur, & certæ Eccleſię dicata ad aliam ſine licentia Epiſcopi non transferantur.

In qua Eccleſia Sacramentum Pęnitentię exercetur, non niſi in confeſſionalibus id fiat ſecundùm formã per Ordinarios pręſcribendam.

Quodcunque armorum genus in Eccleſiis deferre inhibetur.

Nemini permittatur ante fores Eccleſię, vel in limine immorari, aut ingredi Eccleſiam, cùm ſcopletis, aut baliſtis, aut haſtis, ſimilibuſque armis, nec cum canibus venaticis, aut volucribus.

Concilia ſeù parlamenta ſecularium in Eccleſia non permittuntur.

Concilia laicorum, quæ parlamenta appellantur, artium congregationes, aliaque Collegia, quæ ad Eccleſiam non pertinent, in Eccleſia nè fiant, nec alibi diebus feſtivis, niſi poſt veſperas de licentia Epiſcopi, vel Parochi loci.

Juspatronatus Capellæ nulli concedatur, niſi ſex ducatorum dote ad minus illam dotaverit.

In Capellis profanatis, & apertis, ubi non celebratur, ſi ſunt altaria eruantur, nullique deinceps juſpatronatus Capellæ concedatur, niſi eam ſaltem dotaverit ſex ducatorum annua dote. Juxta Eccleſias, vel ante fores earum venditiones bellarium, vel quarumvis rerum omnino prohibemus.

Capſula pro eleemoſynis recipiendis longè ab altari collocanda eſt.

Si quando capſula pro eleemoſynis recipiendis ponenda ſit, ea longè ab altari in loco ſeparato collocetur. Tranſitus per Eccleſiam ad aliena loca non permittatur.

TITVLVS VIII.

De vitâ, & honeſtate Clericorum.

CAP. I.

Clericorum habitus, & tonſura, ornamenta Converſationes, & exercitia, qualia eſſe debent, quæve ab eis fugienda Arma, Cauſarum patrocinia apud laicos judices, reorum ſupplicia, tutelas, tabellionatus officium, medicam artem, negotiationes vitent.

PResbyteri omnes, & Clerici memoria repetant verba Sac. Conc. Trid. ſcilicèt, *nihil eſſe, quòd alios magis ad pietatem, Deique cultum aſſiduè inſtruat, quàm eorum vitam, & exemplum, qui ſe divino dicarunt miniſterio.*

Clericali tonſura, prout cujuſcun-

que

que ordinis ratio poſtulat, inſigniti, & talari veſte ſemper incedant.

In veſtimentis fugiant exquiſitam cultus elegantiam, vel affectatam negligentiam, & ſorditiem.

Colore tantùm nigro, vel alio, prout Epiſcopi ex regionis more permittendum duxerint, vel qui ex dignitate competat, utantur.

Comam, aut barbam non nutriant; & pili ſuperioris labii, ita detonſi ſint, ut in ſacrificio Miſſæ Sacerdotem communicantem nõ impediant.

Veſtis interior, & exterior utraque ſit uſque ad talos oblonga: ſed in itinere cõtractiori uti poſſint; ita tamen, ut ex ea Clerici eſſe dignoſcantur.

In veſtimentis novitatem ornamenti, aut habitus vitent; ſerico domi, & foris abſtineant.

Reticulum, aut ſubitetum, niſi cauſa infirmitatis ne ferant; nec cum eo celebrent, niſi de licentia Papæ.

Pileo nunquam in Eccleſia, extra verò non niſi pluviæ cauſa, vel valetudinis, & ea forma, ut Clericos decet.

Superpellicia ſint non curioſè nimiùm elaborata, nec lacera, aut ſordida, & illo induti extra Eccleſiam exire, aut præ foribus aſtare, niſi cauſa proceſſionis, vel officii non audeant.

Annulum non induant, niſi ob gradum dignitatis, aut ob officii munus, & tunc cum eo non celebrent.

Chitothecas in Choro non habeant. Criſpatio camiſarum ad collum, aut ad manicas, & artificio elaboratas Clericis interdicitur. Diſſectis, & turgidis caligis; torque, & monilibus abſtineant. Spectaculorum, nec actores, nec ſpectatores ſint; nec etiam mimi, & hiſtriones.

Qui ludi Clericis prohibentur, qui permittuntur.

Non ludant quovis in loco alcis, pictis pagellis, globo miſſili, aliovè ludi genere vetito, nec interſint ludentibus; ſed parua pila palmari, & globis, qui ligneis malleis impelluntur exercitii cauſa, non lucri privatè ludere aliquando permittitur: Baliſta, haſtis, ſcopeto, telis, aliiſque hujus generis inſtrumentis, Clericis interdicimus.

Baculum in Eccleſia nunquam deferant, nec per Civitatem, aut Oppidum, niſi cauſa ætatis, aut infirmitatis.

Natare, aut denudare membra in alieno conſpectu erubeſcant. Fugiant conſortium exulum, contumacium, banditorum, & homicidarum, nec hoſpitio eos, etiam affines ſuſcipiant.

Venationes, & arma Clericis ſunt vetita.

Venaticum animal non alant, venationeque abſtineant: cum B. Hieronymus dicat. *Eſau venator erat, quia peccator erat.* Arma cujuſcunque generis non deferant, niſi ubi per loca periculoſa tranſeundum eſt; & tunc de licentia Ordinarii, cum arma Clericorum ſint orationes, & lachrymæ, ut inquit Divus Hieronymus. Si peregrinandum eis eſt, ſine dimiſſoriis Ordinarii, etiam ſi beneficium ſimplex tantùm habeant, abeſſe non liceat; & extraneis in Provincia abſque teſtimonio proprii Epiſcopi, niſi ad paucos dies, adeſſe non permittatur.

Presbyteri Procurationes, & Patrocinia, apud laicos Iudices agere non poſſint.

Nullus Presbyterorum, aut Clericorum exceptis caſibus à jure permiſſis, tunc verò de licentia Ordinarii, exerceat officium Procuratoris, Advocati, aut quomodolibet patrocinetur apud Judices laicos, nec pro aliis ſpondeant in foro ſæculari: mercaturam ne exerceant; laicorum prædia ne conducant.

In laicorum negociis, (excepto caſu ſedandæ diſcordiæ) non ſe immiſceant; nec in emendis, vel vendendis rebus interpretes interveniant. Mulieres, etiam nobiles ne comitentur, nec illis officii cauſa ad menſam aſſiſtant. Turpis verò nominis conſortium omninò fugiant. Confeſſus laicorum ocioſos, vaniloquia in plateis, circulationes in officinis, & ſedilibus, tabernas item, (niſi in itinere cauſa neceſſitatis,) vitabunt.

Reorum ſuppliciis Clerici adeſſe prohibetur.

Reorum ſuppliciis (excepto, ſi, ut eorum ſaluti adjutores) non adſint, nec ubi capitalis ſententia legitur. Alienum tutelam, aut curam ſine licentia Epiſcopi ne ſuſcipiant. Officio tabellionis non fungantur. Arte medendi abſtineant, & alteri mercedis gratia operas ſuas non locent, ſed, ut otium vitent, vel ut victum ſibi quæritent, dummodo à clericali munere non impediantur, manibus ſuis operari concedimus.

Si verò ſint in famulatu Eccleſiaſticarum perſonarum, turpia ſervitia, &, quæ clericalem dignitatem minùs decent, ne exerceant.

Perſonati non incedant; Veſtes Clericales aliis non Clericis ad fingendum ſe tales non accõmodent: qui verò Clericales, aut Monachales veſtes aſſumpſerit laicus, ut ad illorum

for-

CAP. IV.

Chorus, Tabernaculi ſitus, & ornatus, umbella, altarium ornamenta, ſepulcrorum collocationes deſcribuntur. Vaſa pretioſa ubi cuſtodienda. Pelvis ad lavandas manus, & Oratorium ne deſint in Eccleſiis. Eccleſiaſtica ornamenta in profanos uſus converti, aut aliò transferri abſq; licentia prohibetur, & confeſſiones extrà Confeſſionalia excipi, laicorumque comitia in Eccleſia, aut alibi diebus feſtis ſine facultate celebrari. In profanatis Capellis altaria ſunt diruenda; neque juspatronatus abſque dote concedi debet. Ante Eccleſias nihil vendatur.

Chorus laicis non pateat.

CHorus, ubi fieri commodè poteſt, ita ſit juxta altare majus conjunctus, ut laicis minimè patere poſſit; eo præſertim tempore, cùm divina celebrantur officia.

Tabernaculum, intra quod pyxis aurea, vel argentea cum corporali ad Sanctiſſimum Corpus aſſervandum reponitur, non niſi in altare majori collocetur, vel alibi, ubi decentiùs collocari poterit; à foris per omnes partes auratum coopertumvè tegmine ſerico, aut ſaltem lineo, colore aliquo variato; intus verò rubro ſerico, vel viridi inveſtitum.

Supra altare majus umbella, ſeù baldachinus appendatur, quod totum altare, celebrantemque ipſum deſuper tegat.

Habeant Altaria ornamenta, paramentaque pro divinis peragendis, ſecundùm temporis conditionem: tobaleæ tres illa cooperiant; ſuperior ſit aliis major longitudine, & latitudine, ita, ut à lateribus altaris dependeat uſque ad ſcabellum; reliquæ duæ, vel ſaltem adæquent longitudinem, latitudinemque altaris, vel ſuperent.

Os ſepulturæ ab altari quantum diſtare debet.

Os ſepulturarum noviter conſtruendarum diſtet ab altaris ſcabello ſpatio ad minùs unius cubiti, vel etiam remotiùs, ſi locus permittit; atque ita operiatur, ut nullo unquam tempore fœteat.

Vaſa Eccleſiæ pretioſa armariolo in loco tuto, & apto claudantur.

Sit vas cum pelvi pro abluendis Miniſtrorum manibus; tobalea deſuper tornatili ligno appenſa:

Sit locus pro Oratorio, cum imagine ſacra deſuper affixa, ubi poſt peracta ſacra, miniſter poſſit orare.

Paramenta, & ornamenta Eccleſię quæcunque in uſus profanos non convertantur, & certæ Eccleſię dicata ad aliam ſine licentia Epiſcopi non transferantur.

In qua Eccleſia Sacramentum Pęnitentię exercetur, non niſi in confeſſionalibus id fiat ſecundùm formã per Ordinarios pręſcribendam.

Quodcunque armorum genus in Eccleſiis deferre inhibetur.

Nemini permittatur ante fores Eccleſię, vel in limine immorari, aut ingredi Eccleſiam, cùm ſcopletis, aut baliſtis, aut haſtis, ſimilibuſque armis, nec cum canibus venaticis, aut volucribus.

Concilia ſeù parlamenta ſecularia in Eccleſia non permittuntur.

Concilia laicorum, quæ parlamenta appellantur, artium congregationes, aliaque Collegia, quæ ad Eccleſiam non pertinent, in Eccleſia nè fiant, nec alibi diebus feſtivis, niſi poſt veſperas de licentia Epiſcopi, vel Parochi loci.

Juspatronatus Capellæ nulli concedatur, niſi ſex ducatorum dote ad minus illam dotaverit.

In Capellis profanatis, & apertis, ubi non celebratur, ſi ſunt altaria eruantur, nullique deinceps juſpatronatus Capellæ concedatur, niſi eam ſaltem dotaverit ſex ducatorum annua dote. Juxta Eccleſias, vel ante fores earum venditiones bellariorum, vel quarumvis rerum omnino prohibemus.

Capſula pro eleemoſynis recipiendis longè ab altari collocanda eſt.

Si quando capſula pro eleemoſynis recipiendis ponenda ſit, ea longè ab altari in loco ſeparato collocetur. Tranſitus per Eccleſiam ad aliena loca non permittatur.

TITULUS VIII.

De vitâ, & honeſtate Clericorum.

CAP. I.

Clericorum habitus, & tonſura, ornamenta Converſationes, & exercitia, qualia eſſe debent, quæve ab eis fugienda Arma, Cauſarum patrocinia apud laicos judices, reorum ſupplicia, tutelas, tabellionatus officium, medicam artem, negotiationes vitent.

PResbyteri omnes, & Clerici memoria repetant verba Sac. Conc. Trid. ſcilicèt, *nihil eſſe, quòd alios magis ad pietatem, Deique cultum aſſiduè inſtruat, quàm eorum vitam, & exemplum, qui ſe divino dicarunt miniſterio.*

Clericali tonſura, prout cujuſcunque

que ordinis ratio poſtulat, inſigniti, & talari veſte ſemper incedant.

In veſtimentis fugiant exquiſitam cultus elegantiam, vel affectatam negligentiam, & ſorditiem.

Colore tantùm nigro, vel alio, prout Epiſcopi ex regionis more permittendum duxerint, vel qui ex dignitate competat, utantur.

Comam, aut barbam non nutriant; & pili ſuperioris labii, ita detonſi ſint, ut in ſacrificio Miſſæ Sacerdotem communicantem nõ impediant.

Veſtis interior, & exterior utraque ſit uſque ad talos oblonga: ſed in itinere cõtractiori uti poſſint; ita tamen, ut ex ea Clerici eſſe dignoſcantur.

In veſtimentis novitatem ornamenti, aut habitus vitent; ſerico domi, & foris abſtineant.

Reticulum, aut ſubiretum, niſi cauſa infirmitatis ne ferant; nec cum eo celebrent, niſi de licentia Papæ.

Pileo nunquam in Eccleſia, extra verò non niſi pluviæ cauſa, vel valetudinis, & ea forma, ut Clericos decet.

Superpellicia ſint non curioſè nimiùm elaborata, nec lacera, aut ſordida, & illo induti extra Eccleſiam exire, aut præ foribus aſtare, niſi cauſa proceſſionis, vel officii non audeant.

Annulum non induant, niſi ob gradum dignitatis, aut ob officii munus, & tunc cum eo non celebrent.

Chirothecas in Choro non habeant. Criſpatio camiſarum ad collum, aut ad manicas, & artificio elaboratas Clericis interdicitur. Diſſectis, & turgidis caligis: torque, & monilibus abſtineant. Spectaculorum, nec actores, nec ſpectatores ſint; nec etiam mimi, & hiſtriones.

Qui ludi Clericis prohibentur, qui permittuntur.

Non ludant quovis in loco aleis, pictis pagellis, globo miſſili, aliovè ludi genere vetito, nec interſint ludentibus; ſed parua pila palmari, & globis, qui ligneis malleis impelluntur exercitii cauſa, non lucri privatè ludere aliquando permittitur: Baliſta, haſtis, ſcopeto, telis, aliiſque hujus generis inſtrumentis, Clericis interdicimus.

Baculum in Eccleſia nunquam deferant, nec per Civitatem, aut Oppidum, niſi cauſa ætatis, aut infirmitatis.

Natare, aut denudare membra in alieno conſpectu erubeſcant. Fugiant conſortium exulum, contumacium, banditorum, & homicidarum, nec hoſpitio eos, etiam affines ſuſcipiant.

Venationes, & arma Clericis ſunt vetita.

Venaticum animal non alant, venationeque abſtineant: cum B. Hieronymus dicat. *Eſaū venator erat, quia peccator erat.* Arma cujuſcunque generis non deferant, niſi ubi per loca pericnloſa tranſeundum eſt; & tunc de licentia Ordinarii, cum arma Clericorum ſint orationes, & lachrymæ, ut inquit Divus Hieronymus. Si peregrinandum eis eſt, ſine dimiſſoriis Ordinarii, etiam ſi beneficium ſimplex tantùm habeant, abeſſe non liceat; & extraneis in Provincia abſque teſtimonio proprii Epiſcopi, niſi ad paucos dies, adeſſe non permittatur.

Presbyteri Procurationes, & Patrocinia, apud laicos Iudices agere non poſſunt.

Nullus Presbyterorum, aut Clericorum exceptis caſibus à jure permiſſis, tunc verò de licentia Ordinarii, exerceat officium Procuratoris, Advocati, aut quomodolibet patrocinetur apud Judices laicos, nec pro aliis ſpondeant in foro ſæculari: mercaturam ne exerceant; laicorum prædia ne conducant.

In laicorum negociis, (excepto caſu ſedandæ diſcordiæ) non ſe immiſceant; nec in emendis, vel vendendis rebus interpretes interveniant. Mulieres, etiam nobiles ne comitentur, nec illis officii cauſa ad menſam aſſiſtant. Turpis verò nominis conſortium omninò fugiant. Conſeſſus laicorum ocioſos, vaniloquia in plateis, circulationes in officinis, & ſedilibus, tabernas item, (niſi in itinere cauſa neceſſitatis,) vitabunt. Reorum ſuppliciis (excepto, ſi, ut eorum ſaluti adjutores) non adſint, nec ubi capitalis ſententia legitur. Alienum tutelam, aut curam ſine licentia Epiſcopi ne ſuſcipiant. Officio tabellionis non fungantur. Arte medendi abſtineant, & alteri mercedis gratia operas ſuas non locent, ſed, ut otium vitent, vel ut victum ſibi quæritent, dummodo à clericali munere non impediantur, manibus ſuis operari concedimus.

Reorum ſuppliciis Clerici adeſſe prohibetur.

Si verò ſint in famulatu Eccleſiaſticarum perſonarum, turpia ſervitia, &, quæ clericalem dignitatem minùs decent, ne exerceant.

Perſonati non incedant; Veſtes Clericales aliis non Clericis ad fingendum ſe tales non accõmodent: qui verò Clericales, aut Monachales veſtes aſſumpſerit laicus, ut ad illorum

for-

formam ſe induat, graves pœnas arbitrio Ordinarii ſubeat: Sicut, qui in ſupradictis deliquerit, præter pœnas à ſacris Canonibus irrogatas, etiam aliis, pro perſonarum ratione, & delicti contumacia, punietur.

Quò verò ad negociationes; ſi ter admoniti, prout nunc admonemus aſſignato eis poſt præſẽtium publicationem, trigintà dierum ſpacio: decem pro primo, decem pro ſecundo, & decem pro tertio, & peremptorio termino, non reſipuerint: præter alias pœnas, etiam juxta Honorii III. decretum, circa eorum bona clericale privilegium amittent.

Clerici per ordinem Clericalem non licentiam peccandi, ſed benè vivendi neceſſitatem aſſequuntur.

Tandem ſciant Clerici per clericalem ordinem non licentiam peccandi, ſed neceſſitatem benè vivendi, eos aſſequutos eſſe: ita igitur vivant, ut exemplo cæteris benè vivendi eſſe poſſint, caveantque ne contra accidat, ut ſint laqueus fideliũ animabus: in inceſſu honeſtatem exhibeant, & gravitatem, nam gravitas itineris, maturitatem mentis oſtendit, ſicut incompoſitio corporis, diſſolutus riſus, huc illucque oculorum vagatio, mentis indicant inæqualitatem: teneantque menti, quòd *nugae in ore Sacerdotis ſunt ſacrilegium*, ut ait D. Chryſtomus.

TITVLVS IX.

Quæ debent eſſe ſtudia Clericorom.

CAP. I.

Orationes, & ſacra lectionis Clericorum ſtudia eſſe debent. Quibus libris ſtudere eos deceat.

Orationibus ſacriſque lectionibus malæ cogitationes repelluntur.

STudia Clericorum Deo militantium debent eſſe orationes, & ſacræ lectiones ita inter ſe mixtæ, ut uni altera ſuccedat, hoc enim clypeo malarum cogitationum ſagittæ, quibus omnis ætas, & pręcipuè verò adoleſcentia percutitur, repelluntur: undè D. Hieronymus. *Ament*, inquit, *ſtudia Scripturarum, & carnis vitia non amabunt*: libri verò, quos eos, qui commodè id præſtare poſſunt, habere decet, ſunt, utrumque teſtamentum, Cathechiſmus Romanus, Concilium Tridentinũ. Tractatus aliquis de Sacramentis, aliqua Summa caſuum conſcientiæ, præſertim, qui Parochi, vel à confeſſionibus ſunt, Synodus Diœceſana, Provincialis, tàm à Nobis, quàm à Jacobo Cardinali Sabello celebrata, aliique ſpirituales libri, ut in doctrina ſana, & ſeipſos cuſtodiant immaculatos, & cæteris panem ſcripturæ petentibus rectè frangere poſſint.

TITVLVS X.

De Epiſcopis.

CAP. I.

Apoſtoli doctrina Epiſcopi ad virtutes dignitati congruas monentur, ubis exemplo eſſe debent, nec terrenis occupati Muſicam impediant; & ut benè præſint, reſideant.

EPiſcopi in eorum regimine, ea ſibi proponant, quæ Apoſtolus ad Thimoteum ſcripſit. *Oportet*, inquit, *Epiſcopum irreprehensibilem eſſe ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, Doctorem, non violentum, non percuſſorem, ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum, ſed domui ſuæ benè prepoſitum, & non ſua, ſed quæ Jeſu Chriſti ſunt, quærentem*: ipſi cum in alto poſiti ſint, cæteris virtutum exempla eſſe debent, & eorum animus dignitati debet reſpondere; *ne* (quod deploratur à Divo Bernardo) *ſit eorum gradus ſummus, & animus terrenis paſſionibus infimus*; ſed quæ dignitas ſignificat, & doctrina docet, ea factis exprimant, *ne* (ut Eccleſiaſt. c. 32. ait) *impediant muſicam*; memineríntque ſuper gregem eis creditum, ut ad æterna paſcua perveniant, invigilare, & ut invigilare poſſint, divinorum præceptorum memores, reſidere, factique forma gregis in judicio, & veritate paſcant, & regant.

CAP. II.

Si ob cæli intemperiem aliave de cauſa in Civitate reſidere non poterunt; ubi degent divina officia, aliaque ſacra munia curabunt.

CUm verò ob aëris intemperiem, vel juſtã aliam ob cauſam, in Civitate, quæ Diœceſis caput eſt, reſidere minimè poterit Epiſcopus, & inſigne aliquod Oppidum ſibi in ſedem,

dem,& habitationem elegerit,in illius Majori Eccleſia, vel aliis, ubi meliùs ei videbitur, ſi tamen Clerus ita numeroſus ibi aderit, ut ſufficiat ad inſtar Cathedralis, Divina officia recitari, cæteraque ſacra munia adimpleri, curabit, ut ubi Epiſcopalis dignitas præcipuè reſidet, ibi præ cæteris Eccleſiis Divini Cultus maximè eluceant miniſteria.

TITVLVS XI.

De Canonicis,& diſtributionibus quotidianis.

CAP. I.

Abſentibus non legitimè, diſtributiones illius diei, vel horæ ne dentur: revocantur conſuetudines in contrarium. In traſgreſſores pœna ſtatuitur. Qui in Choro cùm aliis nõ canit pro abſente reputatur.

BOnifacii VIII. Conſtitutione, & Concilii Tridentini auctoritate decernimus, ut ſtatutum, conſuetudo, pactio, aut remiſſio, qua abſenti quavis de cauſa dici, vel ſacræ horæ, in quo ſuo muneri defuerit, diſtributiones dentur, nulla ſit, & ſi data fuerint,qui acceperit, ſe ſciat reſtituturũ inſerviẽtibus, qui in ea abſentia minimè conſenſerunt;ſin omnes cõſenſere uſibus Eccleſiæ ex nunc applicata ſint: his tamen exceptis, qui ob infirmitatem, vel aliquam aliam juſtam cauſam, vel manifeſtam Eccleſiæ utilitatem(ut etiam in ea Conſtitutione eſt) abfuerit. Qui in Choro eſt, quicunque ille ſit, & cum aliis canere, & pſallere deſierit, pro abſente habeatur. Hortamur autem omnes,ut potiùs lucri cœleſtis gratia,quàm terreni Divinis officiis incumbant; meminerintque In primis, quia Canonici ſunt, canonicè eos decere vivere, & præſtent re,quod vocabulo dicuntur.

Conſenſientibus ut abſentibus Canonicis diſtributiones dentur, illis priventur.

CAP. II.

Canonici ultimò promoti miniſtrare debent; at ſi dignitas ſolenniter celebret, ſibi viſos eligit aſſiſtentes. Intereſſentes in Choro ſine Canonicali habitu pro abſentibus habentur.

EX Canonicis, ii Diaconi, & Subdiaconi fungantur officio, qui ultimo loco promoti ſunt,ſed ubi cõſtitutus in Dignitate ſolemnitèr celebraret, illi, quos ex inferioribus Canonicis ſibi aſſiſtentes elegerit, aſſiſtant ei. In Choro pro abſentibus habeantur, niſi Canonicali habitu pro cujuscunque Eccleſiæ conſuetudine, dum Divina celebrantur officia, ibi aderint.

TITVLVS XII.

De Capitulo congregando.

CAP. I.

Tempus, & Methodus Capitulum congregandi,& habendi deſcribitur. Si quæ fiaciuntur,& non obſervantur propoſiti negotii Concluſio nulla eſt.

SEmel in Hebdomada, vel etiam pluries, ſi res poſtularit Capitulum congregetur, pulſata Campana aliqua ad id ſignificandum, & datis, quot ſunt Canonici, ipſius Campanę ſignis;in quo factâ priùs Sancti Spiritus oratione, quòd etiam in fine non prætermittant, an rectè officia Divina celebrentur, anvè errores in ritu, & ſacris cæremoniis committantur, in primis exquiratur. His præmiſſis;res, de qua agitur à prima Dignitate proponatur, votaque ſingulorum per ſecreta ſuffragia recipiantur à Notario Capituli;Quòd ſi ſecus fieret,ex nunc omnem propoſiti negocii concluſionem, nullam eſſe decernimus.

Capitulum ſemel in Hebdomada congregari debet. & tot ſigni campanæ in convocatione dentur quot Canonici ſunt.

CAP. II.

Cum Canonici debitorum nomina,ut ipſi ſibi exigant, dividi quærunt, generali Capitulo congregato in ſchedulis ſcripta ex urna per ſortem educantur: idem in frumentorum diviſione fiat, quòd ſi unum in horreum reponatur, ità dividendum eſt, ut conquerendi locus non ſit. Secùs ſi fiet,Procuratori Capituli pœna ſtatuitur.

CUm Procurator Capituli ad quē exigendorum introitnum cura ſpectat, debitorum nomina Canonicis,quod fieri ſolet, ut ſibi ipſi exigāt, dividere requiritur,ut ſervetur æqualitas, ſtatuimus, ut nomina debitorum pro rata cuique tangente diviſa in cædulis ſcripta ex urna per ſortem,

 ge-

generali Capitulo congregato, ab aliquo Clerico educantur, quòd etiam in diviſione frumentorum ſervari mandamus: ſi verò frumẽtum totum in unum horreum congregetur, tunc diviſio ea æquitate boni, viſiſque fiat, ut nemini conquerendi locus relinquantur: ſin ſecus factum fuerit, Procurator diſtributionibus unius menſis reparationi Chori ex nunc applicatis, eo ipſo privatus exiſtat.

C A P. III.

Munia Canonicis à Capitulo impoſita reſutari non debeat, niſi legitima ex cauſa à Capitulo ipſo approbanda. Ubi Capitulum, inconſulto Epiſcopo, non congregatur, firma conſuetudo remaneat.

Legitima cauſa impedimẽti à Capitulo approbanda erit.

NUlli Canonicorum, quod ei pro Eccleſię utilitate à Capitulo impoſitum onus fuerit, recuſare liceat, niſi cum legitima cauſa à Capitulo approbanda excuſaret, & ubi conſuetudo vigeret non congregandi Capitulum, niſi de licentia Epiſcopi, ea firma remaneat.

TITULUS XIII.

De Officio Præfecti Chori.

C A P. I.

Ponit, quæ ſpectant ad officium Præfecti Chori: Eo abſente, ſecundus poſt ipſum in officio ſuccedere debet.

PRæfectus Chori ſui memor, nequicquam in recitatione Divinorum officiorum prætermittatur, aut quid præpoſterum, aut indecorum admittatur, diligentèr invigilet; errantes admoneat, & deficientes muneri ſuo, ſi amicè, & ex charitate moniti, non ſe correxerint, eos per privationem quotidianarum diſtributionum illius diei in officio contineat. Præfecto Chori abſente, qui ſecundus poſt eum eſt, ejus officio fungatur. Ad canendum Evangelium, vel Epiſtolam ſolemnis Miſſæ, Miniſtros non admittat, niſi eos, vel per ſe, vel per Magiſtrum cæremoniarum, num benè inſtructi ſint, audierit; qui etiã, an à Sacerdotibus ritè ſacra fiant in Eccleſia Cathedrali, advertat.

Miſſæ ſolemnis Miniſtri in cæremoniis benè inſtructi eligẽdi sũt.

TITULUS XIV.

De Magiſtris Cœremoniarum.

C A P. I.

Cæremoniarum Magiſtri duo eſſe debent, alter ab Epiſcopo, à Capitulo alter eligendi; quæ ad eorum officium pertinent deſcribuntur. Recenſentur libri, quos præ manibus debent habere.

DUo Magiſtri cęremoniarum, ubi Canonicorum numerus id patietur, eligantur: poſſunt etiam eligi non Canonici in quacunque Cathedrali, alter ab Epiſcopo, alter à Capitulo benè in ſacris cæremoniis inſtructi; quorum eſt, cæteros Eccleſiæ Miniſtros in omnibus ad Divina officia pertinentibus, inſtruere; quibus quoad Divina officia pertinet, obediendum erit. Hos, ut eorum muneri benè ſatisfaciant, & Pontificale Romanum, & tractatum de cœremoniis Paridis de Graſſis, vel alium approbatum, ſæpe præ manibus habere admonemus.

Cæremoniarum Magiſtri cæteros Eccleſiæ miniſtros debent inſtruere.

TITULUS XV.

De Punctatoribus.

C A P. I.

Cathedrales, Collegiatæque Eccleſiæ duos Punctatores habere debent, unũ ab Epiſcopo, alterum à Capitulo deſignandum. Jurare debent de fidelitate. In officio deficientes puniuntur. Singulis hebdomadis puncta conferant; nec ſi Epiſcopus, aut Capitulum libros requirant denegent.

IN omnibus Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis, in quibus Divinis officiis ſervitur (ut ajunt) ad punctum, duo Punctatores eligantur per annum, vel aliud tempus, quod Epiſcopo, Capituloque videbitur; ab Epiſcopo alter, alter à Capitulo; qui jurejurando, omni humano reſpectu depoſito, promittant, ſe in officio ſuo obeundo fidelem diligentiam præſtituros. Si quem injuria abſentem notarit, qui præſens fuerit, ei de ſuo ſatisfaciat; ſi verò notandum prætermiſerit, de ſuo item, quod in Eccle-

Punctatores ſi præſentem, ut abſentẽ notaverint, aut notandum prætermiſerint de ſuo ſatisfacient.

ſiæ

ſiæ uſum convertatur, dare cogatur; interim verò unius Hebdomadæ diſtributiones in aliorum utilitatem convertendas amittat. Singulis Hebdomadis libros inter ſe conferant, ut diſcordes non ſint, teneanturq; quoties ab Epiſcopo, vel à Capitulo requiruntur, libros punctationum exhibere.

TITVLVS XVI.

De celebratione Miſſarum.

CAP. I.

Ex poſſidentibus beneficia, Presbyteri, qui Dominicis, feſtiſque diebus non celebraverint, alii in ſacris conſtituti, qui ſemel in menſe non communicaverint, fructùs menſis in quo defecerunt amittant: cæteri carcere plectantur.

ET ſi ſuperiori Synodo Provinciali Beneventana multa, quę ad celebrationem Miſſarum pertinent, ſalutaritèr decreta fuerint; illis tamen addendum decernimus, ut Præsbyteri, qui diebus Dominicis, & aliis feſtis non celebraverint, aliique, qui in aliis ordinibus conſtituti ſunt, ſaltem ſemel in menſe non communicaverint, hi beneficiorum omnium illius menſis, in quo defecerint, fructus amittant, arbitrio Epiſcopi erogandos. Qui verò beneficia non obtinent, carcere, aliiſque arbitrio Epiſcopi pœnis plectantur.

CAP. II.

Beneficiarii, certis diebus Miſſarum onus habentes, ſingulis ſaltem menſibus celebrent pro Eccleſiarum dotatoribus: crebrior obligatio forma remaneat.

OMnes beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, quibus ex debito incumbit, ut certis diebus in ipſis celebrent: ii ſaltem ſingulis menſibus pro illis defunctis, qui Eccleſias illas dotarunt, aut illis donarunt, celebrare habeant: cæterùm obligatio de frequentiùs forſan celebrando firma remaneat.

CAP. III.

Elemoſyna pro Miſſa præſcribitur. Ubi opus fuerit in Diœceſanis Synodis Epiſcopus, vel Miſſas reducat, vel eleemoſynas adaugeat. Hæc reductio reſidentibus tantùm, inſervientibusque ſuffragetur. Miſſarũ onus ne ſuſcipiatur, ni per ſe ipſum ſatisfaciendo, Epiſcopi judicio ſit.

CUm, qui Altari ſervit, de Altari vivere debeat, indecenſque ſit, ut ſacris addictus, ſæcularibus ſe negociis pro querẽdo victu immiſceat; ſtatuimus, ut pro Miſſa celebranda non minùs unius caroleni pro eleemoſyna detur ad ſuſtentandum Sacerdotis vitam illo die; nihil tamen à celebrante exigatur. Qui verò per totum annum ſemel in Hebdomada pro anima ſua celebrare petierit, ſex aureos ad minùs celebraturo ſpondeat: Id loci Ordinarius attenta perſonarum, & locorum conditione moderari valeat. Ubi verò magnus Miſſarum numerus, & tenues aſſignatæ ſint elemoſynæ, curet Epiſcopus in Diœceſanis Synodis, vel eleemoſynæ adaugeantur, vel Miſſæ juxta prædictam taxam reducantur, vel ita provideat, ut ſanctio Triden. decernit. Hæc reductio iis tantùm, qui reſident, & in Eccleſiis laborant, non autem abſentibus ſuffragetur. Nemo autem impoſitum numerum Miſſarum ſuſcipiat, niſi per ſe judicio Epiſcopi commodè ſatisfacere poſſit.

Pro Miſſa dicenda ſemel in Hebdomada petens ad minus ſex aureos celebraturo aſſignare debet.

CAP. IV.

Quibus cæremoniis, & quomodo Miſſæ ſunt celebrãdæ. Ab Eccleſiis, aut Oratoriis Divino cultui non dicatis, & ab Epiſcopo non recognitis, celebraturi Sacerdotes abſtineant.

MEminerint celebraturi, ſicut domum Dei ſanctitudo decet, eos domeſticos Dei tantum myſterium tractaturos, maximam decere ſanctitatem, mentiſque, & corporis puritatem, ut pro ſe populique ſalute dignè valeat miniſtrare. Miſſas eo ritu, & cæremoniis, quibus Romana Eccleſia utitur, celebrent. In Eccleſiis, aut Oratoriis cultui divino conſecratis, & ab Epiſcopo recognitis tantùm celebrent (Oratoria hæc non facilè, ſed magna de cauſa permittant Epiſcopi.) Abſtineant ab omni cor-

Accentibus myſterium Miſſæ, cuæ mentis corporiſq; puritas neceſſaria.

poris indecoro motu in tanto myſterio peragendo; idque nec citiùs, nec tardiùs perficiant, ſed convenienti ſpatio, quod parum à dimidia hora diſtet; quæ à populo audiuntur, clara voce, ac diſtinctè proſequantur, nec tardiùs, nec celeriùs, ſed cum reverenda modeſtia, & gravitate; ſecreta ſecretè proferant; ſacrum Canonem memoria teneant, non tamen memoriter illum pronuncient; verſi ad populum oculos deiiciant, non autem huc, illucque circumvolvant.

Sacrum Canonem nō memoriter pronunciandum eſt.

C A P. V.

Miſſa, à Parochis præſertim, hora Populo accommoda, Campanæque ſonitu indicata celebretur, ac nullius gratia tardiùs, vel celeriùs, nec incepta repetatur. Ad id adigens, & celebrans ipſe quibus pœnis plectendi. Quæ celebrandi ſit hora. Nulla in Eccleſia inter Parochiam, antè parochialem Miſſam, vel ſaltem poſt Communionem feſtivis diebus ſacra fiant privatis in Oratoriis, niſi facultas in ſcripto adſit, probibetur.

MAndent Epiſcopi, ut celebraturi, maximè Parochi, (qui diebus Dominicis, & feſtis celebrare habent,) populis debeant ea hora ſacrum facere, quæ toti Populo commoda ſit, datis ſemper ante ſtatis campanæ ſignis aliquo convenienti intervallo diſtinctis ad eos convocandos: nulliuſque gratia tardius, vel celerius celebrent, nec ad cujuſvis audientium, inceptam Miſſam repetant; Si quis verò fuerit, qui celebrantem ad hæc adegerit, pœnas in Concilio Provinciali Beneventano propoſitas, eo ipſo ſubibit; celebrans verò arbitrio Epiſcopi graviter puniatur. Hora Miſſæ competens eſt ab aurora uſque ad meridiem. In Eccleſiis intra fines parochialis Eccleſię poſitis, diebus Dominis, & aliis de præcepto non priùs celebretur, quàm in Parochiali Eccleſia Miſſa completa ſit, vel ſaltem expleta Communione; neque in privatis Oratoriis, ſine Epiſcopi in ſcriptis facultate obtenta.

C A P. VI.

Multa deſcribit, quæ attinent ad celebrandi ritum, & decorem: Miſſarum ſatisfactiones per deputatum annotari debent. Subireta, & annuli celebrantibus probibeutur.

CElebraturi ad Altare non accedant, niſi ibi paratis omnibus, & præcedente Clerico veſte talari, & ſuperpelliceo induto, ubi poſſit, & non ante peractam Communionem ipſam præcedentis Miſſæ, ne celebràns alter ab altero perturbetur. Miſſam ante totam prævideant; eundo, vel redeundo nemini caput aperiant, etiam Epiſcopo, ſed illi tantùm ſeſe inclinabunt: ſi autem ante Tabernaculum ſanctiſſimi Corporis Chriſti tranſire contigerit, juxta Rubricam Miſſalis, in qua agitur de ingreſſu Sacerdotis ad altare, genuflectant, manu ſuper Calicem poſita, ne motu corporis aliquid in terram excidat. Miſſam ſine libro non incipiant, nec memoriter dicant, præter ea, quæ initio dici ſolent. Collectæ verò non plures tribus, vel quinque ad ſummum, in Miſſis votivis dicantur. In feſtis diebus Miſſalis Romani Rubrica ſervetur. In Altare, in quo Epiſcopus celebravit, illo die ſine ejus licentia nemo celebret. Aliquem eligat Epiſcopus in Eccleſiis, in quibus celebrandi Miſſam aliquod onus eſt, qui diligenter, & fideliter celebratas Miſſas adnotet; ut, an debitis ſatisfiat, dignoſcere poſſit. Celebrans cum ſubireto ſine Papæ diſpenſatione non celebret, nec cum annulo, niſi ex dignitate id ei liceret. Ad Miſſam neminem expectet: Indutus ſacris veſtibus neminem alloquatur, nec loquentibus aures præbeat: biretum, & chirothecas in Altare minimè reponat.

Altare in quo Epiſcopus celebravit per diem remanet ſine alio celebrante.

Non habentibus dignitatem aliquo. cum annulo celebrare prohibetur.

C A P. VII.

Incogniti Sacerdotes commendatitias litteras proprii Epiſcopi non deferentes ad Sacra, ne admittantur. Latini latinè: Greci grecè celebrent: Dalmatæ latinè; Evangelium tamèn, vel Epiſtolam ſuæ nationi legere licet. Novelli Sacerdotes, ni cæremonias benè callent, ne celebrent. Miſſarum tabella in Sacriſtia exponatur. Vinum album, ac etiàm rubrum adhibendum.

PEregrini Sacerdotes, & pœnitus incogniti, etiam in Eccleſiis Regu-

gularium ad celebrandum non admittantur ſine litteris commendatitiis proprii Epiſcopi ab loci Ordinario, vel à Parocho loci, ubi Epiſcopus non erit, viſis. Nec Miſſa prætterquàm lingua latina à Latinis, græca à Græcis dici permittatur. Dalmatis autem, qui in hac Provincia ſunt, id tantùm liceat, ut poſt celebratam Miſſam Latino ritu, Epiſtolam, vel Evangelium per modum concionis ſuæ nationi legere, & declarare valeant. Noviter promoti ad ſacrum Presbyteratus ordinem celebrare nō audeant, niſi plenè edocti de ſacris tanti myſterii cæremoniis, atque, quomodo in defectibus, ſi qui occurrerint, gerere ſe poſſint, coram Epiſcopo, vel Vicario examinandos ſeſe præſentarint. Affigatur in Sacriſtia per eum, cui Epiſcopus demandarit, tabella, in qua deſcriptæ ſint Miſſæ ſingulis diebus, & qua hora, & in quibus Altaribus. In Miſſæ ſacrificio vino albo utantur, ac etiam rubro, ſi album commodè haberi non poterit; tandem recordentur celebraturi verbi Domini per Prophetam dicentis: *Mundamini, qui fertis vaſa Domini.*

TITVLVS XVII.

De Parochis.

CAP. I.

Parochi in parœcia domos habere debent; Dominicis diebus fidei rudimenta docere; intra Miſſam Populum Cathechiſmum explicare. Si neceſſitas exigat Clerici Parochiani ſupplebunt, vel Doctrinæ Chriſtianæ ſodalitas ubiq; inſtituenda.

Sciant Parochi in Eccleſia minimè reſideri, niſi per ſeipſos animarum curæ invigilent. Quare Epiſcopi mandent id per Parochos, niſi juſtè impediantur, adimpleri, & domū in Parochia, illos habere. Singulis Dominicis dato Campanæ ſono a prandio pueros fidei rudimenta docere; puellulas item, ſed loco à pueris diſtincto; maximè tamen decens eſſet, ſi puellas fœmina doceret; intra Miſſarum ſolemnia Catechiſmi Romani explicatione, vel alio ſalutari ſermone Populum paſcere. Quòd ſi Parochi ob frequentiam ſatisfacere minus poſſent, Epiſcopi eorum arbitratu propoſita pœna, ut reliqui Presbyteri, vel Clerici intra fines Parochiæ conſiſtentes Parochos adjuvent, curabunt; plurimumque tam neceſſario officio eſſet adjumento inſtitutio Sodalitatis doctrinæ Chriſtianæ, quæ, ut quàm primùm in Civitatibus, & Pagis inſtituatur, Epiſcopis cordi eſſe debet.

Sodalitas doctrinæ Chriſtianæ inſtituenda indicitur.

CAP. II.

Quò publicum, & non reſipiſcentem blaſphemum Curiæ denunciat, decem annorum Indulgentias lucratur. Quibus præcipuè diebus Parochi ad Sacramentorum frequentiam Populum hortari debent; libros Baptizatorum Matrimoniorum, Chriſmatorum, Defunctorum, ſtatus animarum, Excōmunicatorum, & Eccleſię bonorum inventarium habeant.

Monemus Parochos, decem annos indulgentiarum concedi eis, qui publicum blaſphematorem, facta priùs correptione fraterna (ſi commodè poteſt) & niſi reſipuerint, curiæ denuncient; Quare, ut ad id incumbant, tam zelo Dei honoris, quàm divini theſauri amore ipſos, & etiam laicos hortamur. Eorumque Parochorum munus eſſe, crebris exhortationibus Populos ad frequentem Confeſſionem, Communionemque incitare; præſertim verò in die Natalis Domini, Paſchatis, Pentecoſtes, Aſſumptionis B. Mariæ Virginis, Omnium Sanctorum, & initio Quadrageſimæ. Itemque diverſos libros habere, in quibus, & qui baptizantur, cum nominibus parentum, & compatrum, ac die nativitatis, & baptiſmi, & an ex legitimis nuptiis procreati fuerint, & qui matrimonio conjunguntur, & qui ſacro Chriſmate uncti ſunt, cum nominibus compatrum, & qui moriuntur, deſcribantur; & dies obitus mortuorum adnotent, & ſtatus animarum, quem ſingulis annis recognoſcant; item nomina excommunicatorum, & in manifeſto peccato mortali exiſtentium, quos, nec ad ſuſcipiendum in Baptiſmi, nec ad tenendum in Sacramento Confirmationis admittant. Habeant item alium librum, in quo bona, iura, actiones, & alia quæcunque ſpectantia ad eorum Eccleſias, breviter habeantur; cætera ipſorum munera a

Denunciantibus Blaſphemos indulgentiæ largiuntur.

Excommunicati, & exiſtentes in peccato mortali a cōpaternitatibus arceantur.

Ca-

Catechiſmo Romano Parochi hauriant.

CAP. III.

Excommunicatorum nomina primo die Dominico cujuſque menſis indicentur Populo.

ET ſi de excommunicatis ſingulis Dominicis diebus publicè denunciandis in Synodo Provinciali, ſub Jacobo Cardinali Sabello celebrata, benè decernitur; tamen, ut vel hoc ſaltem reſipiſcant, ſtatuimus, ut Epiſcopi, cum primùm aliquem excommunicatum denunciarint, ejus nomen, tùm in valvis Cathedralis Eccleſię, & propriæ Parochiæ affigendum curent, tùm, ut ab omnibus Parochis Civitatis, & Diœceſis primo die Dominico cujuſque menſis per omnes Parochias denunciãdos mandent; neque ab hoc Parochos deſiſtere, quoad ipſis Epiſcopi ſignificarint, eos abſolutionis beneficium conſequutos eſſe.

Excommunicatorum nomina in valvis Cathedralium, & Parœciarum affigenda.

TITVLVS XVIII.

De diebus, Feſtis, & Vigiliis Populo annunciandis.

CAP. I.

In Cathedralibus, Parochialibusque Eccleſiis dies feſti, vigiliæque ſingulis Dominicis annuncientur: In Ephiphania feſta mobilia.

SÆpe numero evenit, ut dies feſti, & Vigilię à ruſticis, & idiotis ignorantia quadam craſſa violentur. Quare Epiſcopi in eorum Cathedralibus Eccleſiis, dies feſtos, Vigilias, & jejunia, quæ ex præcepto Eccleſiæ ſervari debent, ſingulis Dominicis diebus Populo denuncianda curent; quòd etiam in Parochialibus fieri (ut conſuetum eſt) præcipimus: in feſto vero Epiphaniæ annuncientur mobilia feſta totius anni.

TITVLVS XIX.

De dierum Feſtorum cultu, & obſervatione.

CAP. I.

Feſtivi dies ponuntur: Eorum celebritas ab Apoſtolorum tempore; Mercatus, negotiationes, judicia, laicorum conventus in eis prohibentur. Pœna contra inobedientes ſtatuitur.

CUm verò dierum feſtorum obſervatio in divina lege præcipiatur, & ad Dei cultum maximè pertineat, Epiſcopi mandent, ut dies feſti, quos ex ſacrorum Canonum decretis Romæ juſſu Sanctiſs. D. N. Pii V. præceptum eſt obſervari, ab omnibus in hac Provincia piè, ſanctèque obſerventur.

Feſti verò dies ſunt, Circumſionis D. N. Jeſu Chriſti, Ephiphaniæ, Purificationis B. Mariæ Virginis, Sanctorum Philippi, & Jacobi, Inventionis ſanctæ Crucis, Nativitatis Sãcti Joannis Baptiſtę, Sanctorum Petri, & Pauli, Sancti Laurentii, Aſſumptionis Beatiſſimę Mariæ Virginis, Sancti Bartholomæi, Nativitatis Beatiſſimę Virginis Mariæ, Sancti Matthęi, Dedicationis Sancti Michaelis Archangeli, Sanctorum Simonis, & Judæ, Feſtum omnium Sanctorum, Sancti Martini Epiſcopi, Sancti Andreæ, Sancti Thomæ, Nativitatis Domini Noſtri Jeſu Chriſti cum tribus diebus ſequentibus, Dominicę Reſurrectionis cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Aſcenſionis Domini, Pentecoſtes cum duobus diebus ſequentibus, feſtum Sanctiſſimi Corporis Chriſti, omnes dies Dominici.

Feſtorum dies enumerantur.

Hortamur verò, ut alii dies feſti, qui peculiari quadã devotione, & pia cõſuetudine nõnullis in locis Provinciæ hujus obſervari conſuevere, piè, devoteque obſerventur. Mandamuſque Epiſcopis, ut curent, admonendum Populum à Parochis, aliiſq; Cõcionatoribus, quòd dies feſti, & pręcipuè dies Dominicus, à temporibus Apoſtolorum in Eccleſia Dei ſemper celebris fuit; nempe, ut tùm in unum pariter ab omnibus conveniatur ad audiendum verbum Dei: In iis igitur diebus ab omnibus divinis officiis Miſſę, & Veſperis ſaltem intendatur,

ab

ab omni illicito, & ſervili opere abſtineatur. Mercatus nè fiat; profanæ negotiationes, & judiciorum ſtrepitus conquieſcant; laicorum conventus, & quæ conſilia appellantur, dum divina celebrantur officia, diebus feſtis nè fiant; ſed, ſi neceſſitas urgeat, poſt Veſperas fieri poterunt de licentia Epiſcopi. Qui veró diebus his opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, præter divinam ultionem, & amiſſionem mercium, quas vendet, & animalium, quibus ad vecturam utetur, ex præſcripto Conſtitutionis ejuſdem Sanctiſs. D. N. Papæ deſuper hoc editę, aliis etiam pœnis Epiſcoporum arbitrio mulctetur. Quos hortamur, ut hæc diligenter obſervari procurent.

CAP. II.

Ludos edere publicos feria ij. poſt Paſcha, ſive aliis ſolemnibus feſtis prohibetur.

CUmque feſta ad hoc in Eccleſia Dei ſint inſtituta, ut in eis præcipuè cultus Deo debita cum veneratione exhibeatur Chriſtiana pietate, abuſum illum, quo feria ſecunda poſt ſanctum Paſcha, ſive aliis ſolemnibus feſtis, ludi quidam publicè edi conſuevere, cujuſcumque generis ſint, cum hujuſmodi ludis Chriſtianorum oculi, quo tempore maximè oportet ad ſpiritualia provocari, ad peccandi libidinem avertantur, tollendū omninò decernimus.

CAP. III.

Quæ opera ſervilia ſint, adeoque in feſto prohibita exactè deſcribit, quæque agere poſt Miſſam, aut Veſperas de licentia permittatur. Iter facturus Miſſam audiat antè diſceſſum.

VT autem meliùs Parochi, quę præcipuè ſervilia opera prohibita ſunt, populis declarare valeant, hæc, præter ea, quæ in ſuperioribus decretis continentur, eis ob oculos ponimus. Publicè non exponantur vendenda, nec eſculenta, nec poculenta, niſi ſacris exactis. Cruſtula item, & bellaria, etiam ſi ad quotidianum victum venderentur, ſecus ſi pro egrotis.

Choreę, ſaltationes, digladationes, etiam in ſcholis, aut publica ludicra, item ars vana mimorum, hiſtrionum, præſtigiatorum, omniumque circulatorum omnino per totum diem prohibetur, etiam ſi imagines, vel unguenta, aliaſque merces populo venderent; niſi poſt Veſperas de licentia Epiſcopi, ſive parochi, ubi Epiſcopus non erit. Homines larvati, vel perſonati non incedant; contrafacientes per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas coërceantur. Piſtoribus, nec farinam, aut frumentum purgare, nec panem coquere licet. Oſtium, tabernarum, ſeu officinarum, aliquantulum apertum ſit, reliqua parte clauſa: panni nè abluantur cujuſcunque generis: olivę nè molantur: Tabelliones, tabulas negotiationum, & inſtrumenta cujuſcunque contractus, niſi aliás à lege permiſſi, nè excipiant. In pagis, ubi una tantùm Miſſa celebratur, niſi ea abſoluta, cauponibus non liceat eorum cibos apponere incolis. *Opera, & artes, quæ in die feſto fieri non licet, enumerantur.*

Dum ſacra fiunt, aut concio habetur, aliaque divina officia celebrantur, Collectę, vel taleæ non exigantur: reliquo tempore de licentia Parochi liceat, non tamen in Eccleſia, aut atrio ipſius, vel Cœmeterio. *Dum concio habetur, & officia ſacra peraguntur collectæ, & taleæ exigi non poſſunt.*

Non licet vendere libros, tabellas pictas, icones, aves, & ſimilia: item, nec quæ ad aleæ uſum, aut perſonatorum hominum pertinent. Tonſores non tondeant, nec abluant. Piſcatores ab exercitio abſtineant, niſi certum piſcium genus eſſet, quod poſt illud tempus amplius non appareret, & tunc audita Miſſa, licentiam à Superiori Eccleſiaſtico habeant.

Iter facturus, priuſquàm diſcedat, miſſam audiat, niſi in tempore ſit audiendi in loco, quó proficiſcitur.

TITVLVS XX.

De Sacramentis in genere.

CAP. I.

Mortali culpa detenti Sacramenta ne miniſtrent extrà neceſſitatem: In eorum adminiſtratione actualis, vel virtualis intentio requiritur: Ritualis cæremoniæ adhibeantur; abuſus vitentur: ſuperpelliceum, & ſtola inſuper geſtetur.

PRæter ea, quæ Provincialis Synodus Beneventana jam edita in Sacramentorum miniſtratione obſer-

ſervanda propoſuit, addenda hæc eſſe putavimus, ut caveant miniſtri Sacramentorum, ne mortali culpa detenti Sacramenta miniſtrent extra neceſſitatem, & tunc curent, ut conterantur. Habeant in Sacramentorum adminiſtratione actualem, vel ſaltem virtualem intentionem id faciendi, quod Romana facit Eccleſia; ritibus, cæremoniis, & orationibus ex more Romanæ Eccleſiæ utantur. Abuſus omnes maximè, qui quæſtum, vel ſuperſtitionem ſapiunt, tollentes; miniſtrantes ſint ſemper ſuperpelliceo induti ſuperpoſita ſtola.

TITULUS XXI.

De Sacramento Baptiſmi.

CAP. I.

Baptiſmus domi, præciſa neceſſitate, ne miniſtretur, nec ultrà novem dies retardetur, contrafacientes excommunicantur. Baptiſmalis fons, eique annexa qualia eſſe debeant: profana nomina ne imponantur: Adſit Baptizatorum liber. Baptizandi formula populum edoceatur, eam ni obſtetrices calleant excludendæ. Compatres monendi ſunt de ſpirituali cognatione contracta. Fidei rudimentorum ignari, excommunicati, in Paſchate non confeſſi, publici peccatores, & Regulares ad Compaternitatem non ſunt admittendi.

SIne urgenti neceſſitate nemini liceat intrà domeſticos parietes baptizare, ſed natum infantem quamprimùm, & ſaltem ante nonum diem, ii, quorum eſt, ad Eccleſiam ad proprium Parochum ordinarium miniſtrum deferant: Contrafacientes abſque licita cauſa, excommunicationis pœnam ſubeant. Fons Baptiſmalis precioſo marmore, vel alio ſolido, ut meliùs in regione haberi poteſt, ſit; opertum habeat pyramidale decenti altitudine; rubro panno, velte la intrinſecùs coopertum: operimentum habeat, vel ex marmore, vel tabulis, vel tela depicta, in cujus Superiori parte ædificetur cellula ad conſervanda ſacra olea; coopertum autem corio picto, aut cerata tela. Os verò fontis ſtamnea lamina operiant: ſemper clauſum maneat, niſi cum uſui eſt. Baptiſterium ligneis, aut lapideis cancellis ſepiatur. Imago S. Joan: Baptiſtæ Chriſtum baptizantis in pariete propè pingantur; ſit in ingreſſu Eccleſiæ ſiniſtra parte ingredientium collocatum, niſi alibi collocandum Epiſcopus judicaverit. Sint in ciborio fontis duo ſaltē ſudariola ad abſtergenda baptizatorum capita. Aqua infantis capiti infuſa in eodem fonte non recidat, ſed aliquo vaſe collecta in ſacrarium propè fontem proiicatur.

Baptiſmalis fons qualis eſſe debet, quo modo intus, & foris ornari debet.

Intrinſecus baptiſterii panno rubro opertū eſſe hic ſtatuitur, quod nunc debet eſſe album.

Aqua infātis capiti infuſa in aliquo vaſe collecta in ſacrario ut mittatur, dicitur; verum nūc conſule Ritualem Romanum, & xiij. Synodum Tit. 36. cap. 2.

Sanctorum potiùs, quàm profanorum hominum nomina imponantur. Habeant Parochi librum, in quo, & baptizati nomen, parentumque ipſius, & dies nativitatis, & compater unus, & una, aut ad minùs unus, aut una notentur.

Doceant Parochi publicè populum formulam baptizandi, mulieres verò Obſtetrices privatè, & diligenter; quas exercitio fungi vetentur, (& ideò examinandæ) niſi rectè formam probè baptizandi calleant; moneant tamen eas, nè, niſi inſtante periculo baptizent: ſicut, & monendi compatres ab ipſis Parochis erunt de cognatione ſpirituali ex baptiſmo, & de eorum erga pueros debito. Non admittantur ad levandum de ſacro fonte excommunicati, quique in Paſchate confeſſi, communicatique non ſunt; qui orationem Dominicam, ſalutationem Angelicam, & fidei Symbolum neſciunt; publicè concubinarii, vel aliàs publicè peccatores, nec Religioſi quicumque, quibus ex juſtis cauſis id à ſacris Canonibus prohibitū eſt.

Obſtetrices ſeclu. ſo mortis periculo baptiſmum miniſtrare non decet.

TITULUS XXII.

De Sacram. Confirmationis.

CAP. I.

Primo die poſt Pentecoſten, de mane, ſeptennibus, jejunis, confeſſis chriſma eſt miniſtrandum. Canonici omnes præter confirmādos ab acceſſu ad Epiſcopum arceant. Notarius in codicem referat Epiſcopi, confirmatorum, & patrinorum nomina, & diem. Parochi quotannis parochianos Chriſmati aptos deſcribant; & Epiſcopo deferant: de contracta cognatione patrinos moneant; Sacra Olea in ſacris tantùm conſtitutis deferenda dentur.

UT confuſio, & tumultus, qui in hujus Sacramenti adminiſtratione

tione oriri ſolet, evitetur; obſervent Epiſcopi, quæ de his in priori Synodo Beneventana Provinciali prudenter decreta fuerunt, cui addimus, conveniens eſſe ſingulis annis primo die poſt Pentecoſten, mane potiùs, quàm veſpere in maiori Eccleſia ab Epiſcopis ſolenniter conferri. Miniſtrante Epiſcopo hoc Sacramentum, Parochi ex libro baptizatorum, ſeù animarum ſtatus, puerorum ætates recognoſcant, nè minores ſeptennio admittantur.

Canonicis Epiſcopo miniſtrantibus à Populi concurſu illum tueri, idoneiſque ingreſſum dare ſpectabit.

Canonici item, aliique miniſtrantes circumſtent Epiſcopum, ut, & eum ab hominum confluentia tueantur, & non niſi idoneos ad Confirmationem ingredi ad Epiſcopum faciāt. Notet ad id deputatus Notarius nomen Epiſcopi, confirmatorum, patrinorum, & diem.

Præmoneant ſæpe Parochi, confirmandos, ſi qui adulta ætate ſunt, ut jejuni ad hoc Sacramentum, quando mane miniſtratur, accedant, & priùs peccata confiteantur; ſinguliſque annis deſcribant, quos habiles in propria Parochia ad ſuſcipiendum Sacramentum hoc judicarint, eorumque nomina ante diem adminiſtrationis ad Epiſcopum ſcripta deferant. Doceant tandem, tam in Baptiſmo, quàm hoc etiam Sacramento ſpiritualem cognationem contrahi, atque de eorum munere patrinos admoneant. Olea ſacra, & ſanctum Chriſma, non niſi in ſacris conſtituto, ubi haberi poteſt, ſuperpelliceo induto, deferenda concedantur.

Olea ſacra non niſi in ſacris conſtitutis, & ſuperpelliceo indutis deferre permittitur.

TITVLVS XXIII.

De Sacramento Euchariſtię.

CAP. I.

Geſtatorium tabernaculum quale: ubi duæ ſunt pyxides, quomodo adhibendæ: Marium communio à fœminis diviſa eſſe debet, & interim Sacram adhibere lectionem, laudabile. Sodalitatis Corporis Chriſti inſtitutio commendatur: eiuſque munera traduntur. Communio in Paſchate Parochianis exhibeatur; quid cum vagis agendum. Quando particulæ ſunt conſecrandæ. Lampades ante tabernaculum continuè ardeant. Sacramentum ad infirmos quomodo deferendum. Oratio quadraginta horarum commendatur.

SI qua in Cathedrali, aut Parochiali adhuc tabernaculum, quo Sanctiſſimum Chriſti Corpus in proceſſionibus defertur, ut decet, nondum confectum eſſet, ea forma fieri poteſt, ut ſcilicèt ex lucida ſit criſtallo, vel vitro, habeatque lunulam cum ſuppoſito ex paruo ſcuto argenteo, ut claudi commodè poſſit, & aperiri. Sicubi verò eſſet aliqua alia decenti forma, ea utantur. Quæque Parochia duas habeat pyxides; unam, qua Sanctiſſimum Corpus aſſervetur; alterā, qua deferatur ad infirmos.

Mares à fœminis ſeparatè communicent, vel prius mares poſtea fœminas admittunt.

Ubi populus adeſt communicaturus, mares à fœminis ſeparati (ſi fieri poteſt) communicent, duabus menſis paratis, vel primò mares, deinde fœminę communicentur; interim verò laudabile eſſet, ſi aliqua ſacra lectio de fructibus communionis haberetur. Ubi Confraternitas Sanctiſſimi Corporis Chriſti inſtituta non eſſet, quàm primùm, ut inſtituatur, Epiſcopi curent, ut hi ſaltem, ſi alii deſint, Sanctiſſimum Corpus, dum ad infirmos defertur, aſſocientur. Hi etiam, cùm quinta feria Sanctiſſimū Corpus in ſepulchro detinetur, diviſi per horas arbitrio Epiſcopi, vel eius Vicarii cuſtodiant, atque durante eo tempore devotiſſimè orent. Fœminę hic, neque circumſedeant, neque nimium, ut ſolent, appropinquent, ſed facta oratione aliis locum cedant.

Parochis ſolum degentes in ſuis Paraciis in Paſchate Euchariſtiā miniſtrare licet.

Paſchali tempore Parochi Sanctiſſimam Euchariſtiam, non niſi ſuis, qui, vel originem, aut incolatum in finibus ſuæ Parochiæ verè contraxerint, adminiſtrent, poſtque octavam Paſchatis eorum, qui non communicaverint, nomina ad Epiſcopos ſcripta deferant; qui juris remediis illos, ut propriæ ſaluti proſpiciant, compellant, quòd etiam de pauperibus vagis, & mendicantibus, Epiſcopi diligenter inquirant. In altaris tabernaculo plures particulæ conſecratæ conſerventur, atque ſingulis octo diebus die jovis in memoriam illius inſtitutionis, renoventur. Luceant continuè plures lampades, vel ſaltem una ante conſpectum tabernaculi, quę ab introeuntibus conſpiciantur, & contrafacientes ii, quibus incumbit, ad formam ſacrorum Canonum pœna puniantur.

Dum defertur ad infirmos, miniſter, qui à confeſſionibus ſit, præcedentibus, ſubſequentibuſque luminibus ſuperpelliceo, ac ſtola, ac etiam pluviali, & umbella præcedente tin-

tinnabulo ſemper utatur. Duas ſacratas particulas ad minùs ferat, quarum altera ægroto miniſtrabitur, altera verò remaneat in pyxide, nè in regreſſu populus inane vaſculum adoret, & in Eccleſiam reverſus, indulgentiam aſſociantibus denunciet, eiſque ab altari, cùm Sacramento abſque aliquibus verbis benedicat. Non deferatur niſi jejuno, & de mane, niſi aliter neceſſitas ſuadeat. Inſtituatur ſaltem in Cathedralibus, ſi in Parochialibus minùs commodè inſtitui poteſt, oratio Quadraginta horarum, ubi adhuc inſtituta non eſt, cujus pii negotii congruum tempus eſſet ſecunda feria poſt Dominicam Palmarum.

Aſſociantibus Euchariſtiam in regreſſu ad Eccleſiã indulgentias enunciare, & benedicere miniſtro imponitur.

TITVLVS XXIV.

De Sacramento Pœnitentiæ.

CAP. I.

Pia imago, & caſuum reſervatorum Tabellæ in Confeſſionalibus. In Cathedrali Pœnitentiarius inſtitui debet, cujus Præbendæ, ſi tenuis ſit, ſimplex uniatur beneficium. Regularibus examinatis per quantum temporis confeſſiones audiendi facultas eſt concedenda. Confeſſariorum inſtructiones. In prima quadrageſimæ hebdomada, & Natali domini Epiſcopus ad ſe confeſſores vocet, & examinet.

Sacramentum Pœnitentiæ, quod *ſecunda tabula poſt naufragium*, divus Hieronymus, appellat, maxima cum diligentia tractandum eſt, ut Confeſſores, qui in hoc tribunali judices ſunt, ut decet, ſeſe gerant.

Sit in confeſſionalibus, intra quæ confeſſio audiri debet, maximè mulierum, affixa aliqua imago Crucifixi, tabella caſuum Epiſcopalium, & Pontificalium reſervatorum, tam in bulla Cœnæ, quàm in aliis Conſtitutionibus.

Tabella caſuum reſervatorum in Confeſſionalibus apponatur.

Sit in quacunque Cathedrali Pœnitentiarius, qui ab Epiſcopo ex præſcripto Concilii Tridentini inſtitui debet, cum unione præbendæ, qui, & Sacramentum Pœnitentiæ exerceat, & quæ ad ſacras confeſſiones audiendas pertinent, inſtituat confeſſarios; huic præbendæ, ſi tenuis eſt, beneficium ſimplex uniatur.

Regulares, non niſi à ſuis Superioribus approbatos, de vita, & moribus, & ſufficientia ad Confeſſiones admittant Epiſcopi; quibus iterum examinatis ab examinatoribus Synodalibus, vel ab ipſis Epiſcopis, facultas audiendi confeſſiones per ſex menſes tantùm concedatur. Vota non reſervata, in majora, & gratiora Deo pietatis opera tantùm commutentur. Et licèt Canones pœnitentiales in uſu parum ſint, tamen Confeſſoribus menti eſſe debent, quòd pro imponendis pœnitentiis regula quædam eis erit; ideoque illorum tabella confeſſionalibus affixa ſit.

Regulares niſi à ſuis Superioribus ſint de vita, & moribus approbati Epiſcopi, ad audiendas confeſſiones non admittãt.

Qui alicujus reſtitutionis vinculo aſtrictus eſt, etiam legatorum ad pias cauſas, ſitq; ſolvendo, ſi ſemel abſolutus minùs ſatisfecerit, ſecundò non abſolvatur, niſi ſatisfecerit parti ſaltẽ per fidejuſſionem, aut pignora, aut niſi novam dilationem obtinuerit à creditore.

Confeſſores nihil in actu Cõfeſſionis à pœnitente exigant, aut accipiant confeſſionis cauſa, etiam ſi ſponte eis detur. Dato à pœnitentibus infirmis ſigno deſiderii Confeſſionis, abſolutio non denegetur, etiam ſi non poſſet peccata ore proferre, dummodo ab ipſis materia pro abſolutione, quæ ſit ſaltem peccatum aliquod veniale, nutu, vel ſigno aliquo habeatur. Pœnitentias pecuniarias ad ſui utilitatem non imponant, neque vota hoc modo commutent. Epiſcopi prima hebdomada Quadrageſimæ per octo dies ante feſtum Pentecoſtes, octo ante diem Natalis Domini, quibus temporibus fideles confiteri ſolent, ad ſe vocet Confeſſores, tàm regulares, quàm ſæculares Civitatis (exceptis Parochis) quos examinatos ad exercendum tàm ſalutare opus dimittant, curentque, ut pro populi multitudine Confeſſores ſatis ſint.

Confeſſores à pœnitẽtibus nihil in actu confeſſionis exigere, aut accipere præſumant.

TITVLVS XXV.

De Sacramento Extremæ Vnctionis.

CAP. I.

Extremæ unctionis effectus: infirmis ſenſibus integris miniſtranda, etiàm non confeſſis, ſi devotè petant.

Sacramentum Extremę Vnctionis, non ſolù animæ dolores linit, quæ pec-

peccata levia ſunt, & reliquias peccatorum expurgat, ſed etiam corpus infirmum adjuvat: quocirca miniſtrari debet infirmis eo tempore, quo integris ſenſibus ſint, & aliqua ſpes vitæ habeatur, & etiam ſi non confeſſi ſint, dummodo devotè petierint, adminiſtrari poteſt; & eodem tempore, & ungant miniſtrantes, & verba proferant.

TITVLVS XXVI.

De Sacramento Ordinis.

CAP. I.

Ordinationis dies per menſem ante indicetur. Tres examinatores Synodales coràm Epiſcopo, vel ejus Vicario interſint.

Epiſcopi ſacras ordinationes celebraturi ſtatutis à jure temporibus, per menſem ante ordinandis edicāt, ut ſtatuta die ad examen accedere, & neceſſaria teſtimonialia afferre poſſint; tùm de illorum vita, & moribus, & de titulo, ſi in Subdiaconos promovendi ſunt (patrimonium verò ſit, quod ad vitam ſuſtentandam ſatis ſit judicio Epiſcopi) deque eorum requiſita doctrinæ ſufficientia benè ſibi conſtari faciant.

Examen non minùs, quàm tribus examinatoribus Synodalibus, vel aliis ab Epiſcopo deputandis, coram eo, vel Vicario fiat, qui accerſiti examini interſint. Quoad cætera huc pertinentia revideant Epiſcopi, quæ in Synodo Provinciali Beneventana ſub Jacobo Cardinali Sabello bon. mem. celebrata conſtituta fuerunt.

TITVLVS XXVII.

De Sacramento Matrimonii

CAP. I.

Tridentina Synodus in Matrimonii celebratione ſervetur. Denunciationes quando, & ubi ſunt faciendæ: dominicalis orationis, & Angelicæ ſalutationis ignari non ſunt admittendi. Diverſarum Diœceſum, aut Parochiarum contracturi qua cautela ſunt admittendi. Matrimonium liberum eſſe debet: Conjuges ante matrimonii conſummationem peccata confiteantur

Diligenter invigilent Epiſcopi, an quæ ſacra Trident. Synodus circa Matrimonii celebrationem, ſanctè, & prudenter ſancivit, per Parochos obſerventur.

Denunciationes Matrimoniorum, non niſi feſtis diebus, non ſolùm in Parochialibus, ſed etiam in aliis Eccleſiis, ubi frequens Populus adeſt, per eoſdem Parochos, aut alios de licentia, fiant; quas dimitti potiùs judicio Epiſcopi ex juſta cauſa, quàm ferialibus diebus fieri, ſacra Congregatio declaravit.

Matrimoniorum denunciationes feſtis diebus, & in Eccleſiis ubi frequens Populus adeſt fieri præcipitur.

Non admittantur ad matrimonium contrahendum, qui orationem Dominicam, ſalutationem Angelicam ſaltem memoria non teneant; ſed, ut priùs addiſcant Parocho curæ ſit. Exteri item non admittantur, niſi per ſuorum Ordinariorum teſtimonialia à ſponſæ Ordinario approbanda, eos ſolutos, & ad matrimonium idoneos eſſe conſtiterit.

Cętera ad adminiſtrationem Sacramentorum pertinentia in altera Synodo Provinciali fuſiùs habentur; Utque in matrimoniis contrahendis, ſi quæ ſunt impedimenta, denuncientur, præcipimus, ut ſi contracturi matrimonium, aut ſponſalia diverſarum ſint Parochialium, Parochus, coram quo ſponſalia contracta ſunt, authenticum teſtimonium illorum alteri Parocho tranſmittat; in ejus Parochia neceſſaria proclamata ſimiliter fiant; neque ſponſi ad ſolemnia matrimonii admittantur, niſi factas fuiſſe hinc, inde promulgationes ipſis Parochis priùs conſtiterit. Quòd eſt etiam, ſi contrahere volentes diverſorum ſint Epiſcoporum, ſervandum. Videant Parochi, nè ſponſi ad matrimonium compellantur, quòd ſi ita compererint, ejus celebrationi nullo pacto interſint; hortenturque conjuges, ut antequam contrahant, vel ſaltem triduò ante matrimonii conſumationem, & peccata confiteantur, & ſacram Communionem recipiant.

Parochis matrimoniis per vim contractis intereſſe prohibetur.

CAP. II.

Si poſt contracta ſponſalia copula intercedat, abſolutionem ſibi Epiſcopus reſervet. Matrimonio jungendi ne cohabitent, nec niſi in Eccleſia jungantur. Si tempore prohibito, Epiſcopi licentia, nuptiæ celebrentur, à quibus abſtinendum.

Si qui verò poſt ſponſalia contracta, incontinentiæ potiùs ſtud en-

res, quàm gratiam matrimonii affectantes, ante cojerint, quàm inter eos matrimonium ritè, juxta Concil. Trid. decretum celebratum ſit, ejus peccati abſolutionem Epiſcopo reſervatam eſſe decernimus, gravemque illis pœnitentiam impoſitum iri. Et ad evitandum hoc peccatum, nè cohabitent omninò prohibemus; Parochis autem inhibemus, nè alio in loco, quàm in Eccleſia ſponſos matrimonio jungant, niſi Epiſcopi aliter eis faciendum indulſerint. Sancta enim res eſt matrimonium, & ſanctè tractandum.

Matrimonium, cum res ſancta, ſanctè tractandum ſit, non niſi in Eccleſia Sponſi jungendi ſunt.

Si verò eo tempore, quò nuptiæ interdictæ ſunt, Epiſcopi aliqua juſta ex cauſa nuptias contrahendas eſſe judicaverint, curent Parochi, nè convivia, choreæ, aut alia ſimilia adhibeantur, neque ſolemniter ſponſæ domum viri traducantur, aut ſolemniter benedicantur.

In nuptiis tempore non permiſſis contractis, convivia & choreæ prohibentur.

TITVLVS XXVIII.

De Concubinariis.

CAP. I.

Concubinarii ſi ter moniti, etiàm ex officio, non reſipuerint, excommunicationi ſubjiciantur. Idem in adulteras, & Concubinas extenditur: inſordeſcentes ejici poſſunt, etiàm invocato brachio ſeculari.

Licet contra hoc hominum perditum genus, quomodo animadvertendum ſit, priori Synodo Provinciali Beneventana ſtatutum ſit; tamen, ut in hac tàm gravi re ſic inter homines ſolita, nihil omittatur, quò ab hoc crimine homines deterreantur, auctoritate Trid. Conc. decernimus, ut concubinarii, tàm ſoluti, quàm matrimonio juncti, cujuſcumque ſtatus, & conditionis illi ſint, ſi poſtquam ab Epiſcopis, etiam ex officio ter moniti, illas non ejecerint concubinas, & ab eorum conſuetudine ſe pœnitus non ſejunxerint, excommunicatione ita afficiantur, ut niſi admonitioni priùs paruerint, abſolutionem non conſequantur. Idem ad mulieres, tàm ſolutas, quàm conjugatas, quæ in adulterio, ſeu concubinatu vivunt extendendum eſſe declaramus; quę etiam, ſi obſorduerint in delicto, extra oppida, vel Diœceſim ejici poſſint, invocato, ſi opus fuerint, auxilio brachii ſæcularis.

Qui in adulteriis ſpretis Eccleſiaſticis monitionibus obſtinatè perſiſtunt ex oppidis, & Diœceſi ejici poſſunt.

CAP. II.

In Concubinariis, præſertim ſolutis, excuſationes non ſuffragantur.

Quoniam verò plerumque concubinarii ſunt, qui excuſationes in peccatis quærunt, & concubinatus crimen famulatus honeſto nomine prætexunt, dicentes ſe, quas concubinas habent, eas pro neceſſario ſervitio, ut ancillas, præſertim juvenes, domi retinere; ſtatuimus, ut in his concubinariis hujuſmodi prætextus, & inanium cauſarum allegatio, præſertim ſolutis non ſuffragetur, maximè ſi fama vehemens de eis circumferatur, ſed in eos, juxta Concilii Trid. decretum animadvertatur.

Olim concubinatus crimen nomine honeſto famulatus tegebatur.

TITVLVS XXIX.

De Clericis laicorum ſervitio vacantibus.

CAP. I.

Clerici, laicis inſervientes, intra menſem ab hujuſmodi ſervitio diſcedant, & Epiſcopo ſe præſentent ſub pœna, ſi beneficiarii ſint, beneficii privationis, aliter ſuſpenſionis. Abſentes ſervitio propriæ paræciæ adſcripti intelligantur.

Clericalis ordinis ignominia eſt, ut Clerici, qui in ſortem Domini vocati ſunt, in laicorum domibus verſentur, aut eorum ſervitio vileſcant. Quare ſub pœna privationis, qui beneficia obtinent, alios verò ſuſpenſionis pœna, ut intra unius menſis ſpatium poſt hujus decreti publicationem, à laicorum domibus, & ſervitio diſcedant, & ſe eorum Ordinariis præſentent, ut alicujus certæ Eccleſiæ ſervitio aſcribantur, eorumque debito officio dignè vacare poſſint: & qui hucuſque non reperiuntur, vigore hujus decreti intelligantur omnes adſcripti ſervitio propriæ Parochialis Eccleſiæ.

CAP.

C A P. II.

Clriei certæ Eccleſiæ non adſcripti, Epiſcopi judicio adſcribantur. Jàm adſcripti ſuo muneri ne deſint, negligentes ad Epiſcopum deferantur.

CLetici, qui certæ Eccleſiæ non ſunt adſcripti, curēt Epiſcopi, ut Dominicis, & feſtis diebus, Parochialibus Presbyteris, intra quorum Eccleſiarum fines habitaverint, vel Eccleſiaſticum beneficium obtinuerint, aut alteri Eccleſiæ, prout ipſis videbitur, inſervire debeant: illi verò, qui certis Eccleſiis adſcripti ſunt, ad illas conveniant, & eas functiones expleant, quas ipſis Epiſcopi præſcripſerint, nè vagi populi ſcandalo ſint. An verò decretum hoc obſervetur, Rectores Eccleſiarum, ad quas hi convenire debent, Epiſcopos certiores faciant, ſimulque an hujuſmodi Clerici in habitu, & tonſura incedant, & rectæ vitæ, ut decet, rationem ſequantur.

TITVLVS XXX.

De ſubditis, & vaſſallis Epiſcoporum.

C A P. I.

Familiarium Epiſcoporum immunitas ad eorum ſubditos extenditur. Ad ſæculares judicium ne trahantur; ſed ad Eccleſiaſticum remittantur; Collectis, cæteriſque oneribus neque directè, neque indirectè graventur, ſub anathematis interminatione.

QUæ ad ſervandam immunitatem familiarium Epiſcoporum in Synodo Provinciali Beneventana jam edita decreta fuerunt, ea omnia ad omnes Epiſcoporum ſubditos volumus extendi, & vaſſallos, qui in temporalibus, & ſpiritualibus Epiſcopi ſubjecti ſunt. Quare ſub pœna excommunicationis mandamus cujuscumque conditionis Baronibus, Dominis, Capitaneis, Magiſtris juratis, Syndicis, & Electis, aliiſque quovis nomine Judicibus, & Officialibus, nè quis ſubditos, & vaſſallos Epiſcoporum, ſive in civilibus, vel criminalibus, vel in judicium trahere, vel trahi facere, vel in carcerem conjicere, aut judicare eos præſumat; ſed ut primùm eos vaſſallos Epiſcoporum noverit, remittere ad illorum forum ſtatim debeat, interdicimusque quibuscumque, etiam ſub excommunicationis pœna; eo ipſo, quo moniti fuerint, & non paruerint, incurrenda, nè prædictos vaſſallos Epiſcoporum ad functiones Fiſcales, & collectas, ſeu quæcumque onera directè, vel indirectè, aut quovis quæſito colore, vel cauſa ad ſolvendum adigant.

TITVLVS XXXI.

De cauſis ſpiritualibus ab Epiſcopis cognoſcendis, & de impedientibus redditus Eccleſiæ.

C A P. I.

Spirituales cauſæ, ſpiritualibus annexæ, & mixtæ ab Eccleſiaſticis Judicibus cognoſcantur: ſi ſæculares ad ſe eas avocent, excommunicati declarentur. Impedientes, ne reditus Eccleſiaſticorum bonorum vehantur, aut extrahantur, excommunicationi ſubjiciuntur.

CUm ſpiritualia ad ſpiritualem jure pertineant, cauſas omnes ſpirituales, aut ſpiritualibus annexas, aut decimarum, & Eccleſiaſticorum cenſuum, aliorumque hujus generis; item cauſas mixtas, & ad utrumque forum pertinentes à Judicibus Eccleſiaſticis, ab Epiſcopis, vel eorum Vicariis, aliiſque Eccleſiaſticis Judicibus cognoſcendas eſſe decernimus. *Cauſas ſpirituales aut ſpiritualibus annexas judices ſeculares cognoſcere prohibetur.*

Quòd ſi ſæculares Judices ad ſe eas advocare præſumant, quacumque dignitate præfulgeant, juxta tenorem Bullæ in Cœna Domini legi ſolitæ, excommunicati declarentur: ſicut excommunicationis vinculo innodamus quoscunque, qui contra libertatem Eccleſiaſticam impediūt, nè redditus beneficiorum, ut frumenta, & vina, aliaque ad Epiſcopos, vel Clericos licitè pertinentia, ad Urbes, vel quò beneficiati vehi curant, vehantur, aut deferantur, aut extrahantur.

TITVLVS XXXII.

De Regularibus.

CAP. I.

Regulares extrà Clauſtra immorantes Epiſcopo denuncientur. Interea absq; Epiſcopi licentia ad longum tempus ad nullum Eccleſiaſticum munus admittantur.

CUm nonnulli Regularium, qui jugo Religionis excuſſo, deſertis Monaſteriis, ſpreta ſuórum Prælatorum obedientia, in ſæculo verſari non erubeſcant; alii in habitu, alii verò habitu cum Religione rejecto, regimini ſe intromittant Eccleſiarum, Sacramentaque conficere audeant, & adminiſtrare, cum ſint excommunicati; confeſſiones audiant, cum abſolvendi non habeant poteſtatem. Epiſcopi diligenter inquirant, quot horum inter ſuos Cleros morētur, quos, ut infrà menſem ad ſuos Prælatos redeant, moneant, & requirant; ſi verò extrà morandi diſpenſationem, & facultatem habebunt, ut eis, vel eorum Vicariis infrà eundem terminum oſtendant, mandent; alioquin contra eos juxtà Canonū diſpoſitiones procedere non omittant. Interim verò prohibeant Parochis, nè ejuſmodi vagantes Religioſos ſine eorum licentia ad longum tempus ad nllum Eccleſiæ officium admittant.

Ut Epiſcopi vagos regulares in illorum Diœceſibus commorantes ad ſua monaſteria redire moneant ſtatuitur.

CAP. II.

Quotannis Epiſcopus Regularium Superiores corām ſe convocet, quidq; cum eis agēdum ſit proponitur de Regularium ſtatu.

COnvocent Epiſcopi ſingulis annis quorumcumq; Monaſteriorum in ſuis Diœceſibus exiſtentium Superiores ad ſe, quibus cum paternè agat de divini cultus decore, de ſuarum Viſitationū, & Trid. Concil. exequutione, & an Miſſarum celebrādarum oneri ſatisfaciant: ut in Eccleſiis regularibus Miſſas celebrandas nō ſuſcipiant, quibus propriis Eccleſiis, aut debitis oneribus deſint: ut nè, ſaltem publicè, admittant Fratres inhabiles, & illiteratos, & qui aliquo defectu corporis, vel animi ad Miſſæ celebrationem notati ſunt: ut eorum cœnobia, ut decet, ſepta ſint: ut laicos intra ſepta Monaſterii verſari, niſi ex urgenti cauſa, non patiantur: ut facinoroſos omnino excludant, nè in pœnas Gregorii XIII. Conſtitutionis incidant: ut tàm in Civitate, quàm extra ſoli non eant, nec de nocte etiam ſociati: ut confeſſiones non niſi in Eccleſia audiant, & in Confeſſionalibus loco conſpicuo aptatis: ut qui confeſſiones audiunt eorum, qui in Quadrageſima confitentur, nomina deſcribant, & poſt Paſchatis octavam Epiſcopo deferant. Quoad fieri poteſt ſe Cathedralibus Eccleſiis conformare ſtudeant: ut inter ſe lectiones, & exercitia de caſibus conſcientiæ, & alia, quæ Spiritus ſanctus eis inſpiraverit, aſſiduè habeant.

Epiſcopis, ut Regularium ſuperiores ſingulis annis moneant circa ritum, & regularem obſervantiam imponitur.

Nomina eorum, qui apud ipſos confeſſi ſunt regulares in Paſchate Epiſcopis deferre tenentur.

TITVLVS XXXIII.

De Monialibus.

CAP. I.

Monialium regulas Epiſcopus ampliare poteſt. Eorum habitatio commoda, & tuta ſit, & vita communis. Infra ſex menſes certus numerus Monialium præfiniatur. Abſque cōſenſu duarum partium, & Monaſterii utilitate in futurum nulla admittatur. Ex ſanguine conjunctis Abbatiſſæ, & Officiales ſimul ne eligantur.

MOniales, quæ optimam partem elegerunt, juxtà proprias regulas vivant, quas ampliare, ubi res poſtularit, Epiſcopi poſſint, illarumque executionem eorum diligentiæ, & judicio committimus. Curent Epiſcopi, ut commoda habitatione, & tuta, & nomine Monaſteriorum digna, & virginibus Deo dicatis convenienti, ſublata omnium proprietate, in communi (ut ajunt) vivant. Certum numerum pro loci facultate præfiniant, & declarent infrà ſex menſes, juxtà Trid. Syn. ſanctionem. Non admittatur futura Monialis, niſi accedente duarum partium expreſſo conſenſu Monialium, per tacita ſuffragia; & niſi evidens ſit Monaſterii utilitas, judicio Epiſcopi approbanda. Ubi plures ſunt unius familiæ, una electa Abbatiſſa, aliæ Officiales eſſe non poſſint.

CAP.

C A P. II.

Monialium Miniſtri, ſi cum eis de rebus ad officium non pertinentibus, aut aliquem alloquetur Abbatiſſa, aliaque ſeniori non præſentibus, excommunicantur.

ANathematis mucrone ferimus quoscunque Monaſteriorum Monialium Miniſtros, ut ſunt, Confeſſores, Advocati, Procuratores, Adminiſtratores, Medici, Chirurgi, aliique quovis nomine nuncupati, qui cum Monialibus agunt de aliis rebus, quàm eorum officiũ requirit. Cumque hos pro cujusque munere cum Moniali tractare opus fuerit, id præſente Abbatiſſa, vel alia ſeniori Monialium, & non aliter agat, ſub prædicta pœna eo ipſo incurrenda.

C A P. III.

Omnia, quæ Moniales obtinuerint, ad communem Monaſterii utilitatem conferantur, adminiſtranda per duos ab ipſis eligendos. Hi finito anno compotum reddent. Proprietariæ biennio activa, & paſſiva voce priventur. Vanitates ex eis auferantur. Nullus in eorum Eccleſiis celebret, niſi de Ordinarii licentia, aut feſta, exequiæve celebrentur.

OMnes Eccleſiarum proventus, etiã ſi eleemoſynæ ſint, & quæſtus ex laboribus: præterea bona mobilia, & immobilia, quæ, vel legationis, vel donationis titulo, aut alio quocumq; modo Moniales obtinuerint, ad communem Monaſterii utilitatem à ſingulis Monialibus conferantur; adminiſtranda per duos, aut plures Procuratores, probatos viros ab ipſis Monialibus eligendos, qui Adminiſtratores finito anno, computum ſucceſſoribus dare teneantur, aliis, ut ſupra, in eorum loco ſuffectis.

Quòd ſi aliqua Monialĩu propriæ ſalutis immemor aliquid proprii tenere deprehenſa, aut convicta fuerit, ea, & pœnas juxta ſuæ Regulæ conſtitutiones ſubeat, & biennio activa, & paſſiva voce privata ſit. Abſit à Monialibus quæcumq; vanitatis ſpecies interiùs, exteriusque, & ſicut ad interiores tollẽdas vanitates pluriùm facit Confeſſor, ſic ad exteriores auferendas invigilent Epiſcopi, qui alia, quæ ad hanc rem in priori Synodo Provinciali Beneventana decreta fuerunt, exequi curent. In Eccleſiis Monialium curæ Epiſcopi ſubjectarum, necnon Regularium quorumcumq; nulli permittant celebrare abſque ipſius Ordinarii in ſcripto obtenta licentia, niſi illis diebus, quibus in ipſis Eccleſiis feſti dies celebrantur, vel exequiæ fiunt.

Epiſcopi extrinſecas Monialium vanitates auferre tenentur.

TITVLVS XXXIV.

De jurium, & bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtratione.

C A P. I.

Inventaria bonorum Eccleſiaſticorum decimo quoque anno renovanda conficiantur infrà ſex menſes; Exemplum authenticũ ad Epiſcopale Archivum mittatur. Infrà annum augmentum, ſeù diminutio bonorum in iis annotatur. Bona Capituli Capitularibus ne locentur abſque licentia. Archivum duabus claudendum clavibus in Cathedralibus fiat.

CUm eò creverit hominum avaritia, ut, neque rebus Eccleſiarum, quæ oblationes pauperum ſunt, & prętia peccatorum, parcant; ſed quo poſſunt colore eas ſibi attribuere ſtudent: huic malo obviare cupientes, decernimus, ut infrà ſpatium ſex menſium à die publicationis hujus Synodi decretorum Rectores, & beneficiati quorumvis beneficiorum Epiſcopali juriſdictioni ſubjectorum inventarium faciant omnium bonorum mobilium, ſtabilium, & jurium ad eorum Eccleſias, vel beneficia quæcumque pertinentium, cum finibus, & conditionibus rerum. Hujus inventarii duo exemplaria conficiantur authentica; alterum in Archivo Epiſcopali conſervandum, alterum ab ipſomet Rectore. Hoc Inventariũ decimo quoque anno renovetur; quòd ſi intra annum augeri, vel diminui bona contigerit, id etiam ibi adnotetur; quæ inventaria, an ſint confecta fideliter, in Viſitatione exquirat Epiſcopus. Bona Capituli, vel Collegii nulli de Capitulo, vel Collegio locentur ſine expreſſa licentia Epiſcopi. Habeat quæque Cathedralis Archivum pro conſervandis ſcripturis, duabus clavibus clauſum, quarum unam

Inventarium quolibet decennio renovandum.

unam Epiſcopus, alteram ſervet Archivi præfectus, vel quem Capitulum elegerit.

C A P. II.

Beneficiario defuncto ſcripturæ omnes ad beneficium pertinentes Epiſcopo deferantur, in Archivo ſervandæ. Earum exemplum ſucceſſori beneficiario tradantur.

Mortui beneficiati hæredes ad deferendas Epiſcopo ſcripturas compelli debent.

MOrtuo aliquo beneficiato, compellantur, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas illius hæredes ad deferendum Epiſcopo quaſcunque ſcripturas publicas, vel privatas ad beneficium pertinentes, quæ inter bona mortui clerici invenientur, & hoc citra præjudicium jurium R. Cameræ Apoſtolicæ ſuper ſpoliis; quæ ſcripturæ in Archivo conſerventur, & proviſo beneficio exemplum conſigneutur.

C A P. III.

Locorum piorum adminiſtratores computum Epiſcopo reddant. Res ad hunc uſum legata, ad alium ne convertatur, niſi ſchedulis affixis ad Eccleſiæ utilitatem vergat.

COgantur etiam per cenſuras Eccleſiaſticas adminiſtratores locorum piorum, quocumque nomine ii nuncupentur, ad reddendam rationem adminiſtrationis coram Epiſcopo, vel eo ad id deputando; nec ferat Epiſcopus, ut res ad unum pium uſum relicta, in aliud arbitrio adminiſtratorum convertatur; niſi manifeſtato hoc per ſchedulas publicè affixas, id fieri meliori oblata conditione.

C A P. IV.

Eccleſiarum bona neque beneficiariis propinquis, neque Patronis, neque bonorum ceſſionariis locandæ. Ad Eccleſiarum reparationem beneficiarii cogantur, etiam per fructuum ſequeſtrationem.

In bonis Eccleſiarum locandis caro, & ſanguis locum habere non debet.

UT in locandis bonis Eccleſiarum caro, & ſanguis partem non habeat, illa, neque propinquis beneficiati, neque patronis beneficii, neque ceſſionariis bonorum locanda eſſe decernimus; ſed nè, dum bona conſervantur, Eccleſiæ, vel ornamento deſtituantur, vel vetuſtate collabantur, vel divino cultu defraudentur, ſedulò invigilent Epiſcopi, ut in Eccleſiis ea, quæ ad divinum cultum, & ad inſtaurationem, ſeu reparationem, & conſervationem pertinent, per Rectores beneficiorum provideantur, etiam per ſequeſtrationem fructuum, & alias pœnas illos cogendo.

TITVLVS XXXV.
Contra occupatores bonorum Eccleſiaſticorum.

C A P. I.

Singulis Dominicis in quadrageſima, & Adventu decretum Tridentini, ut infrà, & pars Bullæ Cœnæ in occupatores bonorum Eccleſiaſticorum evulgetur.

IN occupatores bonorum Eccleſiæ, & Sac. Can. & Trid. Syn. maximè invehitur. Noſque, ut hoc deperditum genus hominum ab ſacrilego hoc aucupio revocemus, præcipimus Parochis, ut ſingulis Dominicis diebus in Quadrageſima, & in Adventu, tùm decretum Conc. Trid. tùm etiam partem Bullæ cœnæ, quæ in hoc ſacrilegium animadvertunt, materno, ut infrà ſequitur, ſermone populo recitent.

Trid. decretum contra occupatores bonorum Eccleſiaſticorũ vulgari idiomate a Parochis recitari ſtatuitur.

Decreto del Concilio di Trẽto contra gli occupatori delli beni delle Chieſe.

ſeſſ. 22. cap. 11.

SE l'avaritia radice di tutti li mali intanto occuparà l'animo d'alcuno Chierico, ò Laico, di qualunque dignità riſplenda, anco Imperiale, ò Reale, che preſuma per ſe, ò per mezo d'altri, con forza, ò con timore, ò vero ancora per ſuppoſite perſone di Chierici, ò Laici, ò vero con qualſivoglia arte, ò procurato colore, convertire in proprii uſi, & occupare, & impedire, che non ſi riecvano da coloro, à chi di ragione toccano le iuriſdittioni, beni, & ragioni, anco feudali, & emfiteotiche, frutti, emolumenti, ò vero qualſivoglia ovventioni, che ſi debbiano convertire in neceſſità de' Miniſtri, & poveri d'alcuna Chieſa, ò vero di qualunque beneficio ſecolare, ò regolare, di Monte di pietà, ò altri luoghi Pii.

Que-

Queſto tale ſoggiaccia all'anatema, cioè alla malédittione, e ſcommunica maggiore fin tanto, che haverà interamente reſtituito alla Chieſa, ò ſuo amminiſtratore, e beneficiato le juriſdittioni, beni, robbe, ragioni, frutti, e rendite, le quali haverà occupato, ò vero in qualſivoglia modo, anco per donatione di ſuppoſita perſona gli ſaranno pervenute nelle mani, e dopò havrà ottenuta l'aſſolutione dal Santiſs. S. N. Pontefice Romano, e ſe ſarà padrone della medeſima Chieſa, ſia ſubito oltre alle pene, privo anco del juſpatronato, & il Chierico, che ſarà ſtato fabricatore di queſto ſcelerato inganno, e di tale uſurpatione, ò ne ſarà ſtato conſentiente, ſottogiaccia alle medeſime pene, e di più reſti privato de ogni ſorte di beneficio, e ſia fatto inhabile à qualunque altro beneficio, & anco dopò l'intiera ſodisfattione, & aſſolutione, ſi ſoſpenda de' ſuoi ordini ad arbitrio del ſuo Ordinario.

Parte della Bolla in Cœna Domini.

SCõmunichiamo ancora, & anatematizzamo quelli, ch'uſurpano, ò ſottraheno le juriditioni, ò frutti, rendite, e proventi appartenenti à perſone Eccleſiaſtiche per ragione di Chieſe, ò Monaſterii, ò altri beneficii Eccleſiaſtici per loro ottenuti; ò vero per qualſivoglia occaſione, ò cauſa, ſenza eſpreſſa licenza del Pontefice Romano impongono collette, decime, taglie, preſtanze, & altri peſi alli Chierici, Prelati, & altre perſone Eccleſiaſtiche, ò à i loro beni, & delle Chieſe, Monaſterii, & altri beneficii Eccleſiaſtici, & à i frutti, rendite, & proventi di quelli, & con diverſi eſquiſiti modi le riſcuotero, ò vero l'accettano da chi glie le dà, e concede anche ſpontaneamente.

TITULUS XXXVI.

De Excommunicatione.

CAP. I.

Excommunicationum litteræ qua cautela concedendæ, conceſſæ quomodo fulminandæ.

CUm excommunicatione nulla major cenſura ſit in Eccleſia, magna eſt circumſpectione exercenda, nè, quod datum eſt pro medicina, reſultet in morbum. Invigilent igitur Epiſcopi, ut eorum Vicarii Generales litteras excõmunicationum, quæ certis præcedentibus monitionibus pro deperditis, ſeù ſubtractis rebus ſolent concedi, non concedant pro re vulgari, non pro re criminoſa, & quæ infamiæ notam inurit, non pro re non occulta omnino, non pro re diù amiſſa, ſeu ſubtracta, de qua memoria veriſimiliter non habetur, non contra debitorem, quem ſatisfacere non poſſe conſtat, vel quando veriſimiliter creditur contemni, vel negligi, non pro excommunicato, aut notoriè criminoſo, & infami. Reliquos caſus illorum piæ diſcretioni relinquimus. Fulminentur autem poſt debitas monitiones à Sacerdote, etiã ſuperpelliceo, & ſtola in Eccleſia (non autem in privatis locis, aut per loca publica, nec in Paſchalibus, aut ſolemnibus diebus, niſi ex cauſa ab Epiſcopo approbanda) inter miſſarum ſolemnia; poſt verò, ut omnibus patere poſſit, affigatur exemplum illius in foribus Eccleſię, & aliis locis publicis.

Excommunicatio Major Eccleſiæ cenſura magna cũ circumſpectione exercenda.

TITULUS XXXVII.

De Hæreticis denunciandis.

CAP. I.

Hæreſis ſuſpecti, hæreticalia proferentes, librorum prohibitorum detentores intra quindecim dies denuncientur ſub excommunicationis pœna. Hoc decretum ſingulis annis in Synodo evulgetur.

CUm, ut ait Apoſtolus, ad Galat. v. *modicum fermenti totam maſſam corrumpat*, præcipueq; in iis, quæ ſunt fi-

 dei,

dei, decernimus ſub pœna excommunicationis,ut ſi qui ſciverint cujuſvis Sectæ occultos homines, quovis nomine hæreſis ſuſpectos,coram Epiſcopo denuncient: Itemque, qui aliqua verba à fide Catholica abhorrētia protulerint, aut libros vetitos ſcienter apud ſe retinuerint, & ad Epiſcopos intra quindecim dies poſt hujus Synodi publicationem non detulerint: mandamusque decretum hoc in Synodis Diœceſanis ſingulis annis, ut ſubditis ſuis edicant.

TITULUS XXXVIII. De Simonia.

CAP. I.

Simoniæ caſus explicantur: per Concionatores, & Parochos populo edicendi. Ad juſpatronatus præſentati jurare debent, nihil pro tali præſentatione dediſſe.

Simonia animæ morbus incurabilis.

SImonia, cum ſit animę morbus quaſi incurabilis, omni eſt ſtudio nitendum Epiſcopis, nè hominum mentes invadat, dum plerunque ignoranter illabitur. Ideo curabunt, tàm per Concionatores, quàm per Parochos admonere Populum aliquos caſus,in quos frequenter incurritur, ut ſunt. Qui, ut beneficium ei conferatur, vel, ut eligatur, aliquid dedit. Qui vendit, aut emit jus præſentandi, atque talium intermedii pœnam excommunicationis, & alias à jure inflictas eo ipſo incurrunt. Recipientes, aut dantes beneficia, ut vocant ad confidentiam excommunicati ſunt, & aliis pœnis ex Conſtitutione Summorum Pontifici Pii IV. & V. ſubjacent. Habentes juſpatronatus, ubi aliquem præſentaverint, ad beneficium, in fructuum perceptione nihil ſe debent ingerere, ſive Clerici illi ſint, ſive laici. Juſpatronatus nullo pacto vendi, aut transferri poteſt contra Canonicas ſanctiones; alioquin juxtà Concil. Trid. decretum contrafacientes dicto jurepatrotus privati erunt. Qui pollicitationibus,aut pactionibus quibuſcūq; unius, vel plurium favorem ſibi conciliaverint, ut per eos de beneficiis ſibi provideatur, aut ad qualemcumque dignitatem promoveantur ii tamquam ſimoniaca labe infecti per Epiſcopos (ſi ad eos collatio pertinebat) de dignitatibus, ſeu beneficiis ſic obtentis priventur. Jurent ſuper ſancta Dei Evangelia coram Epiſcopo præſentati, ſeu electi ad juſpatronatus, eos nihil pro tali præſentatione, ſeu electione dediſſe.

In Conſtitutione Pii IV. & V. ſimoniacis pœnæ taxantur.

TITULUS XXXIX. De Uſuris.

CAP. I.

Uſurarum caſus quidam damnantur: pœnæ in delinquentes ſtatuuntur.

Uſura pauperum, & uſurariorum cancer in bona animaſque eorum ſerpens.

USuram,quæ, ut cācer,non ſolùm in bona pauperum, ſed, quod pejus eſt, in animas uſurariorum latenter ſerpit, his temporibus latiùs manantem pro noſtri muneris,quantùm cum Deo poſſumus,cura,ſi non tollere omninò, ſaltem reprimere cupientes, quędam in hoc genere delicta à ſacris Canonum, & probatorum Patrum ſententiis damnata, in hac Provincia frequentiora nominatìm prohibenda duximus.

Nemini licet ex mutuo,vel depoſitis,etiam apud Judæos factis, quicquā percipere ex pacto,nec ſperare principaliter, etiam ſi pecuniæ ipſæ ſint piorum locorum,viduarum,pupillorum, aut dotales ſint,niſi quantū jura nominatim permittant. Nemini licet rem cariùs vendere, & ſtatim eam viliùs per ſe, vel per interpoſitam perſonam ſibi ab emptore emere. Nemini licet ob dilatam ſolutionē juſto pretio cariùs vendere, aut anticipata viliùs emere. Nemini licet pro pecunia,pro frumento,vino, oleo,aut quovis mutuo dato aliquod plùs accipere, nec pro corrupto integrum, & bonum, etiam ſi reſtitutionis tempus ad libitum debitori differatur.

In ſocietate,in qua unus pecuniam confert,alter operas,lucrum per quotas æquales partes diſtribuatur, nec plùs pecunias conferens ſibi accipiat, nec fiat pactio, ut ſalva ſorte principali, lucrum, ſeu fructus æquè inter eos dividantur. In animalibus datis ad ſoccidam (ut vocant) caſus fortuiti ei, qui dedit, obſint, niſi damnum ſocii dolo, aut negligentia culpabili acciderit. Cum animalia locantur certo pretio, ſi detrimentum accipiunt abſque dolo, aut negligentia ejus, qui conduxit, locanti damnum

ſit,

ſit, ſimiliter conducenti. Cumque animalia æſtimata dantur, ut ſors dantis quocunque caſu ſalva ſit, ultra ſortem dans ille nihil accipiat. Cambia, ut vocant ſicca, cum alibi ſolvendam pecuniam aſſeritur, litteræque veræ non fiunt, ſed in uno, & eodem loco datur pecunia, & recipitur, reprobata ſunt. Notarii, qui hos contractus coficiunt, uſuræ etiam crimine tenentur: Idem ſi enm ex conſcientia contractum eſſe uſurarium ſuſpicantur, vel cognoſcunt, & tamen lucri cauſa, vel aliquo alio reſpectu diſſimulant. Item proxenetæ uſurarum participes, lucri miniſtri omnes uſurariorum, ſine quibus illi uſuras non committerent, uſuræ rei cenſentur; quos puniendos, & pœnis à jure ſtatutis, & Eccleſiaſticis cenſuris præſenti Conſtitutione ſancimus. Qui verò in hujuſmodi deliquerint, prçterquàm quòd peccatum mortale committunt, reſtituere tenentur, Eccleſiaſticaque carent ſepultura, ex Greg. XI. Conſtit. etiam ſi ex teſtamento uſuras reſtitui mandaverint, ſi manifeſti uſurarii extiterint, & ſine reali reſtitutione, dum poterant, deceſſerint. Quòd ſi Parochi ſcienter hos manifeſtos ad ſepulturam Eccleſiaſticam admiſerint, ex decreto Clementis V. in Conc. Viennen. excommunicati ſunt.

Uſurarii ex Gregorii XI. Conſtit. Eccleſiaſtica ſepultura privantur.

TITVLVS XL.
De Notariis, & ultimis voluntatibus.

C A P. I.

Legata omnia ad pias cauſas infra menſem poſt teſtatoris obitum Notarii denuncient Epiſcopo, ſeù ejus Vicario ſub excomm. pœna. Requiſiti, oblata mercede authenticam dent ſcripturam.

Cum Epiſcopi in ſuis Diœceſ. ex Conc. Trid. in quibuſdam caſibus à jure permiſſis executores ſint ultimarum voluntatum; mandent ſub pœna excommunicationis in ſua quiſque Diœceſi Notariis, ut infrà menſem poſt teſtatoris obitum, omnia legata, teſtamenta, ultimas voluntates, codicillos, donationeſque ad pias cauſas, tam ſcripto, quàm in nuncupativis factas, eis, vel eorum Vicariis patefaciant, & requiſiti authenticam dent ſcripturam, oblata mercede.

C A P. II.

Quarta bonorum ab inteſtatò decedentium qua ratione à Parochis ſubducenda, & eroganda ex Sacræ Congreg. decreto.

Cum quis ab inteſtato decedit, & conſuetudo regionis, ſit, ut Parochi pro mortui anima aliquid diſponant, tanquam laudabilis, & à Sacra Congregatione non reprobata ſervetur, ut infrà.

Sacra Congregatio Illuſtriſs. & Reverendiſſimorum DD. S. R. E. Cardinaliũ ſuper negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, ac viſitationibus Apoſtolicis à Sanctiſſimo D. N. ſpecialiter deputatorum. Ad tollendas dubitationes, & controverſias, quæ pluribus in Diœceſibus Regni Neapolitani ſæpe accidunt, ſuper conſuetudine illa, qua ſolent Epiſcopi diſponere de quarta bonorum mobilium decedentium ab inteſtato; facto priùs verbo cum Sanctitate ſua, ita cenſuit, & declaravit, conſuetudinem antedictam, uti laudabilem, ubi viget, omninò retinendam fore: ſic verò ſervandam, ut ab ipſis locorum Ordinariis, non ad rigorem quarta debeat æſtimari, ſed vocatis hæredibus certum quid taxari arbitrio boni viri, perſonarum conditione, ac hæreditatis valore perpenſis; idquè totum abſque ulla diminutione pro ſuffragio animæ defuncti de ipſorum hæredum cõſilio erogandum. Quòd ſi hæres, vel alii contradixerint, juris remediis, etiam per cenſuras in ſubſidium ab Ordinariis compeſcantur. Et quod erit diſpoſitum ſuper bonis hæreditariis, appellatione remota, exequantur.

Decretum Sac. Congr. Epiſcoporum, & Regulariũ pro bonis abinteſtatorum diſponẽdis.

Ab Ordinariis ne ad rigorem quarta exigatur S. Cong. ſtavit.

TITVLVS XLI.
De falſis Teſtibus.

C A P. I.

Falſi Teſtes extirpentur. Qui falſum jurant in cauſa ſive civili, ſive criminali excommunicatione feriuntur, à qua niſi in mortis articulo abſolvi non poſſint.

Falſi teſtes, qui uno, eodemque tempore, ut ait D. Auguſtinus, &

Deum, & judicem, & innocentem ſuo mendacio offendunt, totis viribus intendant Epiſcopi, ut à ſuis gregibus tãquã perniciosiſſimũ hominũ genus extirpentur, illud ſępe repetẽtes, Prov. 12, *labia mẽdacis abominationẽ Deo eſſe.* Cõtra hos ſtatuimus, ut qui in judicio contra innocentem ſcienter falſum teſtimoniũ protulerit, ſive in cauſa civili, ſive capitis, præter pœnas à civilibus legibus eis irrogatas, excommunicationis vinculo ſint ipſo facto ligati, Satanæque traditi; nec abſolvi unquam poſſint, excepto mortis articulo, niſi priùs dato damno, vel violatæ proximi exiſtimationi, meliori, quo poterunt, modo ſatisfecerint.

Falſi teſtes excõmunicationis vinculo innodantur.

TITVLVS XLII.

De Decimis.

C A P. I.

Tridentini Concilii ſanctionẽ de Decimarum ſolutione Parochi, & Concionatores Adventus, & Quadrageſimæ tempore evulgent; ſicuti etiam decreta Provincialis Cõcilii de anno 1567. Siquid circa Decimarum ſolutionem erit innovatum ſtatim Epiſcopo deferatur.

Decimarum ſolutionem, quam divinum jus, & Sacri Canones, & civiles leges præcipiunt, nè quis ignoranter prætermittat, curent Epiſcopi per Parochos, & Concionatores, Advẽtus, & Quadrageſimæ tempore, populos admoneri, quid de ſolutione Decimarum ſanctio Tridentina determinavit; eosque admoneri, & hortari ad debitam ſolutionem Decimarum, nè excommunicationis pœnam ab eodem Concilio recuſantibus propoſitam ſubire cogantur. Publicari etiam curent decreta Provincialis Synodi Beneventanæ celebratæ annis 1567. ſuper decimis (ut vocant) arbitrariis terrarũ, & territoriis à Baronibus poſſeſſis, quæ, quatenus opus eſt, innovata per hæc cenſeantur. Cumque à Baronibus, ſeu ab aliis circa decimarum ſolutionem innovatum aliquid fuerit, ſtatim Parochi ad Epiſcopum deferant.

Decimarum ſolutio à jure divino, canonico, & civili præcipitur.

Si aliquid Barones circa decimarum ſolutionem innovaverint ſtatim Epiſcopum Parochi certiorẽ faciant.

Decreto del Conc. di Trento ſopra il pagamento delle Decime.

Non devono eſſere ſopportati coloro, i quali ſi ſforzano con diverſe arti ritener le Decime dovute alle Chieſe, ò vero occupano, & convertono in uſo proprio quelle, che devono eſſere pagate ad altri, concioſia coſa, che il pagamento delle decime ſia dovuto à Dio, e quelli li quali non le vogliono pagare, ò vero impediſcono il pagamento di eſſe, occupano le robbe d'altri: comanda adunque il Sacro Concilio à tutte le perſone di qualunque grado, e conditione ſi ſiano, alle quali s'appartiene il pagamento delle Decime, che per l'avvenire le debbiano pagare intieramente alle Cathedrali, ò vero à qualunque altre Chieſe, ò vero perſone, alle quali legitimamente ſi devono, e che quelli, li quali le ritengono, ò vero impediſcono il pagamento di eſſe, ſiano ſcommunicati, nè ſi deveno aſſolvere, ſe non dopò, che ſarà ſeguita la plenaria reſtitutione. Eſſorta oltre à ciò ogni, & qualunque perſona per carità Criſtiana, & debito officio verſo li loro Veſcovi, ò Rettori, che debbiano delli beni dati loro da Dio ſovvenire largamente à quelli, che ſono prepoſti alle Chieſe.

Decretum Concil. Provinc. Beneven. celebrati anno 1567. de Decimis.

Decimæ integrè ſunt perſolvendæ, ſub excommunicationis pœna. Hac ſuper re C. T. & hoc Provinciale decretum Parochi Adventus, & Quadrageſimæ Dominicis publicent. Pœnitentes de decimarum ſolutione moneantur.

Licet Decimarum ſolutio debita ſit Deo, pluribuſque ſacrorum Canonum, & præſertim Sacri Tridentini Concilii decretis, eas Eccleſiis, quibus deben-

bentur; perſolvendas eſſe ſub excommunicationis pœna mandetur: nihilominus nonnullos hujus Provinciæ adeò eorum ſalutis immemores eſſe audivimus, divinarum, & humanarum legum contemptores, ut, aut omnino nullas, aut eorum arbitrio Decimas à ſe ſolvi debere contendant; quo fit, ut quamplurimæ debitis Decimis privatæ Eccleſiæ jam vetuſtate collapſę, ob earum paupertatem minimè reſtaurari poſſint, divinaque in eis officia, eo, quo decet, decoro, & ornatu celebrari, & ſacra vaſa, & neceſſaria paramenta comparari nequeant, Epiſcopos, & alii quibus hujuſmodi Decimæ legitimè debentur, non ſaltim Seminariorum, ſeù Scholarum Magiſtros, & ſacræ Theologiæ Doctores inſtituere, ſed nè debitam quidem reſidentiam propter neceſſariam ad victum indigentiam facere poſſint; ipſique dictas Decimas ſolvere retinentes, perpetua damnationis pœna illaqueati exiſtant.

Quare ejuſdem Concilii Tridentini decreto innixi, præcipimus omnibus, ut Decimas ipſas Eccleſiis, illarumque Miniſtris debitas, ut præfertur, non arbitrio, neque aliqua priùs deductione facta, ſed integrè, ſub excommunicationis pœna perſolvant, à qua non niſi debita ſatisfactione ſequuta, abſolutionis beneficium valeant obtinere, ipſum verò Tridentini Concilii, atque hoc noſtrum decretum, præcipimus omnibus hujus Provinciæ Parochis, ut ſingulis Quadrageſimæ, & Adventus Dominicis diebus, & aliis temporibus, prout Epiſcopis videbitur, inter Miſſam laicis publicent, atque inter confitendum de Decimarum perſolvendarum debito confitentes ſæpiſſimè admoneant, quòd, ut Prædicatores faciant Epiſcopi curabunt; moneantque preterea Populum, quòd anathemati ſubiiciuntur, qui, ſeu Decimas, ſeu bona quæcunque, & res Eccleſiarum detinent, eumque ad reſtitutionem hortentur.

CAP. II.

Subditorum poſſeſſiones ne detineant temporales Domini, unde Decimarum fraus oriatur.

AUdivimus præterea nonnullos hujus Provinciæ Barones, & Dominos ſæculares ſæpe eorum Curiæ, & Fiſco, quorundam ſubditorum poſſeſſiones ob aliquod ab his commiſſum delictum, aut debitum contractum applicare, eoſque poſſeſſionum hujuſmodi, ſegetum, fructuumque tunc ſolo adhærentium, & eorum etiam, quæ deinceps in ipſis ſeri, colligique contigerit, recuſare debitas Eccleſiis decimas ſolvere in Eccleſiarum præjudicium, detrimentumque, & ipſam animarum perniciem. Quare ſub excommunicationis pœna, ipſo facto, incurrenda, præcipimus omnibus Baronibus, aliiſque ſæcularibus Dominis, cujuſcunque gradus, & conditionis exiſtant, nè hujuſmodi poſſeſſionum debitas Decimas, alioſque redditus, & fructus Eccleſiis, earumque Miniſtris debitos occupare, aut detinere quoquo modo præſumant, ſed eos, quibus debentur, omnino dandos, & tribuendos curẽt,

Domini ſæculares impedientes, vel occupantes ſolutionem decimarũ excommunicationis gladio feriuntur.

TITVLVS XLIII.

De Seminario Clericorum.

CAP. I.

In ſeminario idonei ſint Rectores, & literarum Magiſtri: Qui in illud recipiendi: Quibus auctoribus utendum. Singulis tribus menſibus examen coràm Epiſcopo fiat, & de moribus inquiratur. Deputati quotánis in Synodo eligantur: eorum cura; & menſtrua Congregatio. Seminarii Archivum: Duo ſint libri, in quorum altero beneficia Eccleſiaſtica, & reditus, in altero expenſæ annotentur. Computa quotannis in Synodo reddantur.

SEminaria, juxta Concilii Tridentini decreta, in omnibus hujus Provinciæ Cathedralibus erecta jam eſſe confidimus, ideo hic de Seminariorum tantùm adminiſtratione ſermo erit. Perſpiciant Epiſcopi, ut per idoneos morum Rectores, doctoſq; Magiſtros litterarum pueri in Seminario admiſſi bonis moribus, diſciplina Eccleſiaſtica, litteris, & cantu diligentiſſimè erudiantur, iique tantùm eligantur, qui bona indole utiles ſe fore Eccleſiæ demonſtrant.

Pauperum filii in primis, nec tamen ditiores excludendi ſunt, dummodo ſumpto ſuo alantur. Magiſtri Scholæ eos in Seminario interpreten-

Ad ſeminarium pauperum filii sũt præferendi, & divites non excludendi.

tur

tur auctores, quos pro Latini ſermonis elegantia neceſſarios cognoverint, ex quorum lectione aliquid ſæpe eruant pro informandis adoleſcentiũ animis bonis moribus. Obſcœnos auctores, & minùs utiles penitùs abhorreant; lectionem Catechiſmi Romani nunquam intermittant.

Singulis tribus menſibus coram Epiſcopo degentium in Seminario examẽ habeatur.

Singulis tribus menſibus coram Epiſcopo, vel ejus Vicario, per aliquem ab ipſis deputatum diſcipulorum Seminarii in litteris progreſſus probatio fiat, ut inhabiles habilium locum non occupent, ſimulque de moribus eorum ſæpe Epiſcopus à Rectore, vel Magiſtro inquirat, ut diſcoli, & incorrigibiles expellantur.

Eligantur in Diœceſana Synodo ſingulis annis Deputati ad præſcriptũ decreti Concilii Tridentini de Seminario, pro adminiſtratione rerum Seminarii, omneſque pecuniæ mandato (ut vocant) eorum manibus ſignato, & non aliter ſolvantur. Deputetur ſimiliter Depoſitarius ex Canonicis, vel reliquo Clero, pœnès quem omnes pecuniæ Seminarii deponantur, & nonniſi, ut præmiſſum eſt, mandato deputatorum ſolvat. Invigilent deputati Seminarii, tanquam prudentes Economi, eo tempore Seminario neceſſariis pro ſubſtentatione providere, quo mitiori pretio vendi ſolent; alioquin boni adminiſtratoris præmium apud Deum amittent, apud Epiſcopum verò, ut reprehenſibiles negligentium nomen acquirent. Utque res Seminariorum conſultò agatur, & illorum neceſſitatibus providè conſulatur. Decernimus prima die Jovis cujuſcunque menſis, Deputatos, Rectores, & alios Miniſtros Seminarii coram Epiſcopo, vel ejus Vicario congregandos de ſtatu illius diſſerturos, & diſcurſuros.

Unus ex Canonicis, vel reliquo Clero pro depoſitario Seminarii eligendus.

Curent Epiſcopi, eligi in loco Seminarii ad id apto Archivum, in quo conſerventur ſcripturæ omnes, & documenta ad Seminarium pertinentia. Sint in Seminario, qui in Archivo etiam conſerventur, duo libri magni; in quorum altero beneficia Seminario annexa cum illorum valore, omnibuſque bonis ſtabilibus, & mobilibus, ſimulque omnes proventus, & introitus, redditus, cenſus, quomodolibet Seminario provenientes; in altero verò notentur impenſæ, tàm ordinariæ, quàm extraordinariæ per Seminarium factæ, & ſingulis annis computus, tam impenſarum, quàm exactionum per Reviſores computũ, etiam in Synodo, ut ſupra electos, aſſiſtentibus Deputatis coram Epiſcopo, vel ejus Vicario revideantur.

TITULUS XLIV.

De Hoſpitalibus, Confratariis, & aliis piis locis.

CAP. I.

Locorum piorum computa cui reddenda: Eccleſiæ neceſſariis ſint inſtructæ. Sacerdotes deputati, vel intùs hoſpitale habitent, vel propè: eorum munus. In hoſpitalibus qui recipiendi, qui excludendi. Aliquo exercitio ibi degentes occupentur. Pia exercitia. Sexus, qualitatis, ætatis diſtinctio. Quæ in hoſpitalibus fugienda: deliquentes Epiſcopus tantum judicet. Adminiſtratores per triennium durent, jurentque in ingreſſu. In bonorum locationibus, quę inſpectiones adhibendæ. Cõfraternitates Ordinarius inſtituat. Confratrum qualitas, & obligatio. Compotationes vitandæ: ad proceſſiones conveniant, & quomodo?

Circa hoſpitalia, & alia pia loca hæc ſervari mandamus, ut ſingulis annis ab adminiſtrantibus ratio adminiſtrationis coram Epiſcopo, vel ejus Vicario, vel ad id deputato, reddatur; in Diœceſi coram digniori Parocho: quòd ſi aliter in inſtitutione horum locorum expreſsè cautum eſſet, juxta Tridentinam ſanctionem, cum interventu ab Ordinario deputati revideantur. Eccleſiæ hoſpitalium, ex forma aliis Eccleſiis præſcripta ſarta tecta, aliaque neceſſaria ad ſubſtentandos hoſpites pro loci facultate habeant.

Sacerdotes deputati ad miniſtrationem Sacramentorum, ſi fieri poteſt, intus Hoſpitalia, vel propè domum habeant, ut cum res poſtularit, præſtò ſint. Ut infirmi peccata confiteantur ſtatim, ac recipiuntur; ſi quę eos mori contigerit, nomen, cognomen, patria, dies obitus ſcribantur.

Excludantur ab hoſpitalibus blaſphemi, hiſtriones, præſtigiatores, circulatores, nebulones, aleatores, ſcurrę, mimi, & alii ejus generis; item, qui ſe captivos fuiſſe mentiuntur, vel qui morbum ſimulant, qui mulieres circum-

cumducunt, quique validi ſunt, quos redargui oportet maximè, atque, ut ab hac otioſa vita ad laborem ſe conferant, ſæpiùs increpari. Recipiantur in Hoſpitalibus pauperes, infirmi, homines miſerabiles, ſenio confecti, debiles, qui manibus victum ſibi comparari non poſſunt, peregrini, & infantes expoſiti.

Ubi mares, & fœminæ aluntur, nè otio marceſcant, aliquo decenti exercitio adminiſtratorum conſilio exerceantur; Fidei documenta, ſtata hora, doceantur.

Preces Beatæ Virginis, qui litteras norunt, recitent, qui minùs, coronæ precatione orent; ſimul omnes litanias devotè dicant; in die ſemel, vel bis ad precandum conveniant, præcipuè pro benefactoribus.

Singulis diebus, vel ſaltem Dominicis, aliiſque feſtis Miſſæ devotè interſint, jejunia Eccleſiaſtica ſervent. Locus in hoſpitalibus, ubi fieri poteſt, pro clericis, religioſiſque perſonis ſeparatus ſit aliquantò decentiùs, item pro honeſtis hominibus cæteris, prout loci facultas fert. Mares cum fœminis non cohabitent, nec pueri cum adoleſcentibus eodem in lecto dormiant.

Hoſpitalium Alumni in rixis ab Epiſcopo tantum cognoſci ſtatuitur.

Blaſphemiæ, verba inhoneſta, ludi inter eos, nec nominentur. Rixæ inter Hoſpitalium alumnos ab Epiſcopo tantùm cognoſcantur, non autem à Judice ſæculari.

Adminiſtratores locorum piorum, qui cæteros charitate, aliiſque Chriſtianis virtutibus preſtent, eligantur, nec ultra triennium eſſe poſſint. Iurentque ſe fidelem operam huic pio negotio preſtituros; qui aliquid ipſis locis debet, adminiſtrator nè ſit.

Bona horum piorum locorum, cum accedente auctoritate Ordinarii locanda erunt, publicè facta, æquè omnibus poteſtate, locentur; non tamen conſanguineis adminiſtratorum, aut locorum debitoribus,

Confraternitates de conſenſu Ordinarii erigi debent: & in cōfratres honeſtæ vitæ viri eligantur.

Confraternitates non erigantur ſine conſenſu Ordinarii, cum Capitulis ab eo probandis. In Confratres non niſi honeſtæ vitæ, majori, fratrum conſenſu accedente, admittantur. Recitent ſingulis diebus feſtivis ſaltem, præter id, ad quod forſan ex præſcripto regularum tenentur, officium Beatæ Virginis, vel Pſalmos Pœnitentiales. Commeſſationes, vel compotationes nullo loco fiant ſodalitatis ſumptu, neque ex bonis Confratrū in Oratoriis, vel adjunctis ædibus.

In proceſſionibus quomodo ſe gerere tenentur Confratres definitur.

Ad proceſſiones generales, & ad alias, quoties ab Epiſcopo intimantur, conveniant cum Confratariæ veſtibus. Nemo ſecedat, ut mercedem aliquam accipiat, & qui ſecedunt, aperta id facie ne præſtent, in viis ne ſiſtant, devotè eant neminem alloquendo, tumultos omnis, & clamores vitentur; & tandem ita ſe habitu, & inceſſu, omnique alia re gerant, ut, neminem offendentes, Dei iram mitigent, ipſiuſque miſericordiam ſanctis precibus Populo implorent.

TITVLVS XLV.

De Vicario Generali, ſeù Officiali Epiſcoporum.

CAP. I.

Monita Epiſcoporum ad Vicarios ſuos.

In deciſione cauſarū Vicarii Epiſcoporum à Tridentini decretis, & Synodalibus conſtitutionibus non diſcedere monentur.

Moneant ſæpe Epiſcopi eorum Vicarios, ut in deciſione cauſarum, à ſacris ſanctionibus, præcipuèque Sacri Concilii Tridentini decretis, & Synodalibus Conſtitutionibus nè diſcedant; ut ſint in expeditione celeres, in cauſæ cognitione maturi, in detegendis mendaciis prudentes, à perſonarum exceptione alieni, & à cordis cupiditate liberi, ut pandectas mercedum ipſi ſervent, & à Notariis, Baricello, Commentarienſi, aliiſque ſervientibus diligentiſſimè ſervari curent.

TITVLVS XLVI.

De Fiſci Procuratore.

CAP. I.

Vitanda à Fiſci Procuratore proponuntur.

Fiſci Advocatus innocentem ne opprimat, quia ad veritatem inquirendam ingeritur.

Procurator, ſive Advocatus munere Fiſci, quod ſibi ad inquirendam veritatem datum eſt, ad calumniandum, ſeu opprimendum innocētes non abutatur, nec cauſa ſit, ut quis calumniis, injuriavè vexetur, vigiletque, ut qui defenſor eſt juſtitiæ, juſtus ab omnibus habeatur; à muneribus maximè abſtineat.

TI-

TITVLVS XLVII.

De Examinatoribus Synodalibus.

CAP. I.

Examinatores in Synodo eligendi, & quales: Nihil examinis occaſione accipiant; eorum inſtructio, & examinis methodus. Electi in Synodo jurent.

EXaminatores Synodales ii eligantur quotannis in Synodo Diœceſana, quos vitæ integritas, morum honeſtas, & litterarum ſcientia maximè commendent: quoſque ſperatur omni humana affectione depoſita ſuſceptum munus rectè curaturos, ac adminiſtraturos: examinis occaſione nihil protſus accipiant, etiam à ſponte dantibus, neque antè, neque poſt examen, ſive ab ipſis examinatis, ſive ab examinandis, aut ab aliis quibuſcunque tali occaſione, nè quidem eſculenta, vel proculenta; qui ſi contra fecerit Simoniæ labe infectum ſe eſſe ſciat, & tanquam indignus, eo munere deinceps cenſebitur, atque alia pœna arbitrio Epiſcopi puniatur.

Examinatoribus aliquid ante, vel poſt ab examinandis accipere prohibetur.

De approbando, & reprobando ea gravitate, & prudentia deliberent, ut ſpes, metus, præmium, perſonarum acceptio, aut aliquis humanus affectus nullum locum habeant: caveat examinator alteri collegæ examinandum commendare; ſique aliquem inſtruat, examini poſtea non interſit: non incipiatur examen, niſi coram Epiſcopo, vel ejus Vicario Generali, & niſi præſentibus ſaltem tribus examinatoribus, cùm pro beneficio Curato habetur, vel de promovendo ad majores ordines. Nullus examinatorum ad examen cujusvis accedat, aut jus ſuffragii habeat, niſi vocatus ab Epiſcopo, vel Vicario Generali. In examine videatur, num examinandus aliquem habeat corporis, aut animi defectum, qui inhabilem eum reddat; beneque advertatur, nè alius pro alio examinetur, quòd aliquando factum eſt. Inter examen colloquia, vel confabulationes, aut mutuæ quæſtiones, quæ ad rem non faciunt inter eos evitentur. Sed reſponſionibus examinati attendant, hilarique facie illi animum faciant, ſique in reſpondendo, aut in legendo, vel pronunciando in aliquo examinatus eos offenderit, poſt peractum examen de eo illum paternè admoneant, doceantvè.

Nullus examinatorum ad examen accedat, niſi ab Epiſcopo ſit vocatus.

Colloquia, confabulationes, mutuæque quæſtiones Examinatoribus vitare inculcatur.

Tandem ſic eorum miniſterium adimpleant, ut diſpenſatores decet multiformis gratiæ Dei; atque ita, & peccatis alienis nō communicabunt, & debitam à Juſto remuneratore mercedem conſequentur. Peracto examine, per Secretarium Congregationis examinatus ſtatim ſcribatur in libro ad id deputato, qui approbatus fuerit, quique reprobatus, fiatque mentio de modo vocationis beneficii, de affixione edicti concurſus, ſi propoſitum fuerit, & proponi opus fuit, manibusque examinatorum præſentium ſpecialiter vocatorum ſubſcribatur. Cum verò pro ordinibus examen habetur, etiam in libro de edicto propoſito mentio fiat, & approbatis ſubſcribant examinatores. Hi in Diœceſana Synodo coram Epiſcopo eorum munus, ut decet, ſe fideliter effecturos, ſuper ſancta Dei Evangelia jurent.

TITVLVS XLVIII.

De Teſtibus Synodalibus.

CAP. I.

Teſtium Synodalium qualitas. Ipſorum juramenti formula traditur. Eos Epiſcopus inſtruat.

EX Conſtitutione Lateran. Conc. ſub Innoc. II. in teſtes Synodales eligendi ſunt, qui ætate, moribus, prudentia, ac Chriſtianis virtutibus cæteris præſtant, quos jurare præcipiant Epiſcopi hac forma: *Ego N. teſtis Synodalis ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Domino Archiepiſcopo nominatus, & à Synodo electus, & approbatus, promitto, & juro per hæc Sancta Dei Evangelia, quòd quicquid novi, aut audivi, aut in futurum audiam, quòd contra Dei voluntatem, & rectam Chriſtianitatem, quòdque ad miniſterium prædicti Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi Domini Archiepiſcopi pro ejus officii ratione pertinere mihi viſum fuerit, ei revelaturum, nec metu, præmio, aut vinculo conſanguinitatis, odio, amore, pœna, aut quavis alia cauſa me defecturum ad hujusmodi revelatione.* His inſtitutionem præbeant

In Synodales teſtes, qui ætate, moribus, & prudentia cæteris præſtant eligendi ſūt.

Digitized by Google

beant Epiſcopi, juxta quam impoſitum onus exequi debeant.

TITVLVS XLIX.

De Vicariis foraneis.

CAP. I.

Per Diœceſim Vicarii foranei inſtituantur. Quod ſit eorum munus deſcribitur.

IN Oppidis inſignibus Diœceſis, vel ubi Epiſcopus neceſſe judicarit, deligat Vicarios foraneos ad ejus beneplacitum, qui de vita, & moribus Presbyterorum, & quales in officio Paſtorali ſe gerant, quærant diligenter; inveſtigent ad Epiſcopum delaturi, nũ in Eccleſiis debitus cultus adhibeatur; num ordinationes in viſitatione factas re ipſa Beneficiati præſtiterint; an Parochi habeant libros, quos habere debent; & denique, num totus Clerus, ut Clericos decet, vivant.

TITVLVS L.

De Proceſſionibus.

CAP. I.

Proceſſionum ducendarum devotio, ordo, Methodus traditur. Muſica inſtrumenta in eis adhibere non licet. Orationes in ſupplicationibus, & Miſſæ ſive in Civitate, ſivè in Diœceſi à quo recitandæ, vel celebrandæ. Obligati præſentes, peractis precibus diſcedant; abſentes mulctentur. Eſculenta poſt proceſſiones ne vendantur. Epiſcopi per paſtorales literas populum inſtruant de proceſſionum utilitate, & cauſa: in feneſtris earum tempore non fletur. Profanę picturæ, & inanes repræſentationes eliminantur. Noctu ne fiant.

USus Proceſſionum, ut eſt antiquiſſimus, ita eſt ſanctiſſimus, plenus myſteriis, ideo omni pietatis ſtudio exercendus eſt. Epiſcopi igitur pro muneris officio incumbent diligentiſſimè, ut nihil in Proceſſionibus ſit præpropetum, nihilque præpoſterum, aut indecorum, ſed omnia Chriſtiana pietate fiant. Clerici, ſive ſæculares, ſive regulares, qui ad proceſſiones accedunt, adſint religioſo ſilentio, & decenti ſpatio diſtantes inter ſe procedant. In proceſſionibus nullo pacto laici, quicunque illi ſint, inter Clericos interjecti incedant, ſed eorum locus poſt Clerum, pro cujuſque dignitate erit.

Proceſſionum uſus antiquiſſimus.

In Proceſſionibus, Laicos inter Clericos interjicii inhibetur.

Deligant Epiſcopi Eccleſiaſticos aliquos homines, qui præcedentes Clerum ad ſupplicationes dirigant, atque, cum res poſtulat, ſubſiſtere faciant; tùm etiam, ut moneant reliquum Populum in ordine conſiſtere. Pulſentur ſolemniter campanæ ab initio proceſſionum, quoad univerſus Clerus ab Eccleſia ad ſtatas proceſſiones prodierit: idemque fiat, cum à proceſſione reditur ad Eccleſiam. In proceſſionibus cruces, ſacræ imagines, vexilla Eccleſiaſtica, Clerici ſuperpelliceo induti, vel, ſi regularium ſint, ſaltem eorum ordinis habitu amicti decenter præferant, inter duos alios Clericos candelabra ferentes accenſa.

Clerici ſuperpelliceo induti, Regulares cum eorum Religionis habitu debent incedere.

Non tamen propterea prohibitum eſt Confratribus eorum inſignia, & Cruces, habitu diſciplinatorum veſtitis geſtare.

Inſtrumenta muſica cujuſvis generis in proceſſionibus vetita ſunt. Orationes in ſupplicationibus in Civitate fiant ab aliquo Canonico Capituli; in Diœceſi à Clero primario Eccleſiæ, non autem à Beneficiato illius Eccleſiæ, ad quam ſupplicandi cauſa proceditur; cumque Miſſa ibi celebranda eſt, à Rectore illius Eccleſiæ celebretur, reliquo Clero, qui ibi convenit, ei ad cantandum aſſiſtente, niſi aliter Epiſcopus diſpoſuerit. Cum Proceſſiones, ſupplicationes, aut litaniæ aguntur, nullus eorum, qui convenerunt ex debito, niſi peractis de more ſacratum precum officiis, abſolutaque proceſſione, inde diſcedat. Qui verò, vel non convenerint ad proceſſiones, & cõvenire debeant, quive infecta re diſceſſerint, arbitrio Epiſcopi mulctentur.

Orationes in ſupplicationibus à Canonico Capituli in Civitate, vel à principaliori Clero extra Civitatè dicendæ ſunt.

Abuſus deferendi eſculenta, & poculenta poſt proceſſiones, aut ea vendendi procedentibus in proceſſione, edendi ibi, vel bibendi cauſa tolluntur omnino. Epiſcopi per paſtorales litteras moneant Parochos, ut inſtruant ſuum quiſque populum de utilitate Proceſſionum, cauſamque illos doceant, quamobrem inſtitutæ ſint; myſteria item patefaciant, quæ

externo paratu ſuppoſitionis ſignificantur. Nullus tempore proceſſionum, neque maſculus, neque fœmina inſideat feneſtris, ſed, aut proſequatur, aut ſaltem in atrio, aut intus genuflexus oret.

Picturæ, auleaque profanum aliquod præſeferentia, quà proceſſio eat, omittantur: item recitationes inanium, aut repræſentationes jocoſæ. Proceſſiones in nocte ne fiant.

TITVLVS LI.

De Proceſſione SS. Corporis Chriſti.

C A P. I.

Niſi Epiſcopus adſit ſecundus poſt Epiſcopum ex Capitulo Eucharistiam deferet in feſto Corporis Chriſti. Idem in Diœceſi ſervandum abſente Abbate, vel Archipresbytero. Reliquiæ nullæ in proceſſione deferendæ. Intertitia manu, aperto capite deferantur. Indulgentiæ a Summis Pontificibus conceſſæ ut hic, a Parochis populo evulgentur: injuncta tamen opera ſunt perſolvenda.

In feſto Corporis Chriſti abſente Epiſcopo ſecundus poſt ipſum de Canonicis functiones facit.

SI die feſto Corporis Chriſti, cùm ſolenni ſupplicatione Sanctiſsima Euchariſtia circumfertur, adfuerit Epiſcopus, is eo munere fungatur; eo abſente id muneris exequatur ſecundus poſt ipſum ex Capitulo, quòd etiam obſervetur in Diœceſi abſente Abbate, vel Archipresbytero. Cum Sanctiſſimum Corpus defertur, nullæ reliquiæ, ſed illud ſolùm, ut veteris ſanctæ Matris Eccleſiæ conſuetudinis eſt, religioſo apparatu circumferatur.

Canonici, & reliqui ex Clero aſſociâtes Sanctiſſimum Corpus intorcitium accenſum capite aperto in manibus ferant; quod facere etiam reliquum populum hortamur. Atque, ut religioſiùs hujus Provinciæ fideles tantæ ſolemnitati inſiſtant, præmoneantur à Parochis de indulgentiis ab Urbano IV. Clemente V. Martino V. & Eugenio IV. Summis Pontificibus conceſſis vacâtibus huic ſolẽnitati, & de operibus pietatis ab eis pręſtandis. Quòd jejunantibus pridie ſolemnitatis conceduntur centum anni indulgentiæ. Præſentibus in primis veſperis totidem. Qui aderunt in Matutino totidem. Qui in ſecundis Veſperis totidem. Qui primæ, tertiæ, ſextæ, nonę, & Completorii officiis, quadraginta annorum pro ſingulis horis. Quibus intra octavã Miſſæ ſolẽni, aut Matutino, vel Veſpertino officio aderunt, datur indulgentia centum annorum.

Hi tamen debent in ſolemnitate hac, vel intra octavam, & peccata confiteri, & ſacram Communionem ſumere, & eleemoſynam, pro facultatibus, pauperibus erogare, & orationibus, pietatiſque Chriſtianæ exercitationibus vacare.

C A P. II.

Epiſcopus in Diœceſana Synodo, pro ſua prudentia conſtitutionem edat de umbellæ baculis à Clericis deferendis, ad evitandas contentiones.

SI quando in proceſſione Sanctiſſimi Corporis Chriſti ambitioſorum hominum devotionis ſpeciem præſeferentium ſuper delatione baculorum umbellæ altercatio orietur; Epiſcopi in Diœceſanis Synodis pro eorum prudentia, ad tollendas diſſidii cauſas, & evitanda ſcandala, ut per Clericos deferantur provideant.

TITVLVS LII.

De Indulgentiis.

C A P. I.

Epiſcopi in Diœceſi Indulgentias recognoſcant. Inhibenda Parochis, & Concionatoribus earum publicatio abſque facultate legitima; ſi qui privilegij prætextu contrafecerint, excommunicentur: Indulgentiæ, manus porrigentibus conceſſæ, ſunt irritæ, ſtationis dies campanarum ſonitu, & Tabellis publicè affixis indicetur: Indulgentiarum exemplar in Arch.vo ſervari debet.

CUm priſcus fidelium devotionis ardor obtepuerit, pręcioſiſſimus indulgentiarum theſaurus maxima eſt circumſpectione tractandus. Quare Epiſcopi quàm primum, in ſua quiſque Diœceſi diligenter recognoſcant indulgentias, quæ ibi erunt, an veræ ſint, & approbatę.

Inhibeant Parochis, aut Conciona-

tori-

toribus, ut indulgentias non promulgent ſine facultate ipſorum, aut Vicarii Generalis manu ſubſcripta; qui contra fecerint prætextu cujuſvis privilegii excommunicentur. Indulgentiæ porrigentibus manus conceſſæ, ex Pii V. Conſtitutione prorſus lacerentur; doceanturque fideles per Concionatores ad indulgentias conſequẽdas, eleemoſynas non eſſe neceſſariò largiendas; ſi tamen ſponte dantur, non recuſentur. Cum venerit celebritas Indulgentiarum in aliqua Ecclesia, id, & tabellis publicè affixis, & campanarum ſono pridiè ejus ſtationis omnibus ſignificetur, illarumque exemplar in Archivo Epiſcopali conſervetur.

TITVLVS LIII.

De exequiis defunctorum, & funeribus.

C A P. I.

Pro defunctis Provincialibus Epiſcopis, & pro eligendis preces decernuntur. De funerum mercede Sanctiones, eorumque difficultatibus. Cadavera neque noctu, neque abſente Parocho, neque per viarum circuitus efferantur. Sacerdotes quomodo ſepeliendi. Pro Anniverſario paciſci non licet. Parochi pia exigant legata, ſi ad eos pertinebit. Sepulcra in altum conſtruere prohibetur, Inſcriptioneſque apponere ab Epiſcopo priùs non approbatæ. Crucis ſignum humi ne ſculpatur.

APoſtolici conſilii eſt, alterum alterius onera portare; & natura inſitum eſt, hominem, id quod ſibi vult fieri, alteri facere: quapropter ſtatuimus, ut mortuo comprovinciali Epiſcopo, ut primùm mors audita eſt, in omnibus Cathedralibus Provinciæ Eccleſiis, prima die nonimpedita, officium pro mortuo Epiſcopo ſolemne, cum Miſſa celebretur, convocato totius illius Eccleſię Clero; & ut idem fiat in Monaſteriis regulariũ illius Civitatis, & Diœceſis maximè optamus, & pro Chriſtiana charitate religioſorum Superiores hortamur; cumque mortuo debita perſoluta ſunt, ut præmiſſum eſt, ſequenti, vel alio commodiori proximo die Miſſa de Spiritu ſancto in omnibus Provinciæ Eccleſiis celebretur, preceſque ad Dominum effundantur, ut de Paſtore bono viduatæ Eccleſiæ provideatur; atque in hanc piam operam incumbet totius Clerus Provinciæ, ac etiam Regulares, tàm viri, quam mulieres. Poſtridie commemorationis omnium Defunctorum, pro Epiſcopis ejuſdem Eccleſiæ defunctis, Epiſcopi cum Clero divina perſolvant officia; idem ſequenti die Canonici pro Canonicis, & aliis Clericis exequantur.

Pro ſepeliendis corporibus illa merces ſumenda, quam regionis cõſuetudo ſtatuit.

Pro ſepeliendis corporibus mortuorum, quòd pro mercede laudabilis conſuetudo introduxit ſolvendum id, ut ſolvatur, Epiſcopus curabit: pauperum corpora à Parochis gratis ſepeliantur; quòd ſi qui ſolvendo ſunt impii, impiè in mortuos hæredes nihil ſolvere intendant, Epiſcopus eos, vel per pignorum dationem, aut per idoneam cautionem, abſque ſcandalo, & lite jura ſepulturæ ad ſolvendum coget.

Exequiarum difficultates Epiſcopus vel Vicarius, vel Archipresbyter ſolvere debent.

Difficultates in exequiarum celebratione occurrentes, Epiſcopus, vel ejus Vicarius, per Diœceſim Archipresbyteri ſolvant, abſque præjudicio meliora jura habentium. Defunctorum cadavera de nocte non efferantur ad Eccleſiam ſine licentia Epiſcopi, neque dum Miſſa major celebratur.

In efferendis cadaveribus, (quæ nullo modo efferantur à propriis domibus, niſi præſente Parocho, vel alio ejus nomine) longi viarum circuitus evitentur, & cum extra habitata exire contigerit, quia longè diſtat Eccleſia, per vias publicas eatur, nè præjudicium aliqui ſibi fieri putent, qui falsò credunt, quà funus prodit, publicam omnibus viam fieri. Occiſorum corpora nullo pacto à curia ſæculari in Eccleſia inſpiciantur, ſed ſi neceſſe ſit, extra Eccleſias inſpici poſſunt.

Sacerdotes, cum calice, & patena ſepiliri hic ſtatuitur, quod in 12. Concilio tit. 28. cap. 8. prohibetur ex noviſſimo Rituali Romano.

Sacerdotes mortui, cum paramentis ſacerdotalibus efferantur. Calice, & patena ſuper pectus poſitis, atque cum alba ſepeliantur. Pro mortuorum anniverſario paciſci, ut tantum ſolvatur, non licet; parochialia tamen jura, & quæ recipi debent, altari inſervientes petere poſſint; tamen pia legata Parochi, ſi ad eos ſpectabit, exigant, ut piæ legantium voluntates exequutioni demandentur.

Sepulchra quorumvis mortuorum excelſo loco in Eccleſiis non collocentur in poſterum, ſi verò aliqua ita ſint, æquentur humo. Epitaphia in ſepulchris, quæ quandoque indecentia, quandoque indiſcreta ſunt, niſi præmonſtrata Epiſcopo, vel ejus Vicario, nec ſcribantur, nec ſculpantur. Crucis ſignum nullo pacto in terra, aut ſculpatur, aut pingatur, nè, ut in ſexta Conſtantinopolitana Synodo cautum eſt, nobile victoriæ trophæum conculcetur.

Epitaphia in ſepulchris ne ſcribantur, niſi priùs ab Epiſcopo legatur.

TITVLVS LIV.

De Viſitatore, & Viſitatione.

CAP. I.

In viſitatione Epiſcopi negligentes ne ſint; per menſem antè indicetur. Viſitandi ordo preſcribitur. Viſitatoris munus, ejuſque ad ritè viſitandum Inſtructiones.

Viſitatio cuſtodit animas, ideo Epiſcopi ad Trid. Conc. præſcriptum, in eo munere negligentes non ſint, atque juxta hanc viſitandi normam, vel aliam pro eorum prudentia, & locorum opportunitate, viſitationis munus exequi poterint; idque ſaltem per menſem ante publicè edicant omnibus.

Ut priùs Civitas, deinde Diœceſis viſitetur; & in Civitate priùs Cathedralis, deinde Collegiatæ, poſtremò Parochiales Eccleſiæ, quò evocabuntur Parochi, aliique Sacerdotes, & Clerici illius Parochiæ, denique monaſteria Monialium, & Seminarium, Sodalitates, Hoſpitalia, & alia pia loca.

Non deſiſtat Viſitator à verbi Dei prædicatione, & Populorum exhortatione ad religionem, innocentiam vitæ, & pacem cordis; ſi verò privatè id agat, quia ita res petit, docendo, arguendo, aut obſecrando pro perſonæ, & temporis ratione privatim etiam in hoc pietatis opus incumbat.

Sacramentum Confirmationis, ubi neceſſe erit, adminiſtrabit; detentos alicujus peccati vinculo, cujus abſolutio Epiſcopalis ſit, ad eum humiliter accedentes benignè abſolvat, vel alteri abſolvendos remittat.

In ſingulis locis à teſtibus Synodalibus, & aliis probitate commendatis viris de vita, & honeſtate Clericorũ, & quantùm ad eum pertinet, etiam laicorum ſubtiliter inquiret.

Diligenter inſpiciat, an in Eccleſia divinus cultus perſolvatur, ut decet. Si quid verò reparatione indigere cognoverit, id fieri mandet; aſſignato, prout ei videbitur, aliquo temporis ſpatio.

Videant, an deſint miniſterio altaris neceſſaria: ut libri, veſtes, calices, patena, corporalia, & alia, & an illa munda teneantur, & purgata. An Sanctorum reliquiæ ornato, & tuto loco (ut decet) cuſtodiantur. An mandata præterita Viſitationis re ipſa exequuti ſint. An Miſſa, & alia divina officia rite (ut decet) celebrentur.

An Eccleſiæ ſcripturæ, ut inſtrumenta, benè conſerventur.

An habeant inventarium bonorum Eccleſiaſticorum, decimo quoque anno renovandum.

Inquirenda de Dignitatibus, Canonicis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis.

An ritè ordines ſuſceperint.

An habeant ordinem ſuo muneri neceſſarium.

An beneficia, ſeu Eccleſiaſtica officia rectè obtineant.

An ſint intruſi in aliquo beneficio.

An in ſuis Eccleſiis reſideant.

An vacent celebrationi divinorum officiorum, & Sacramentorum adminiſtrationi.

An perſolvant anniverſaria, aliaque pietatis opera.

Quæ ſit eorum vitæ ratio, quos libros domi habeant, qui veſtitus, quæ converſatio, & qualis familias ejus ſit.

An vacent exercitiis ſordidis, & illiberalibus artibus ab eorum gradu prorſus alienis.

An Eccleſiaſtica bona, & jura defendant.

An fructus beneficiorum, ut decet, diſpenſent.

An pacificè inter ſe vivant.

An ſint medii, ut inter alios ſit pax, ut odiorum cauſæ tollantur.

An Populus ea, qua decet reverentia, & frequentia ſit in Eccleſia, & attentè Miſſæ, & aliis divinis officiis vacet.

In-

Inquirenda de Parochis.

AN Sacramenta adminiſtrent, ut decet, cum diligentia, & abſque avaritia.

An Sanctiſs. Euchariſtia, & Chriſma, & reliqua ſacra olea loco decenti, mundo, & tuto aſſerventur, & congruo tempore mutentur.

An Sanctiſs. Euchariſtia ad ægrotos deferatur debita pietate, & honore, & fidelium comitatu.

An matrimonia, prout Trid. Conc. præſcribit, in facie Eccleſiæ coram Parocho, & teſtibus, præcedentibus denunciationibus contrahantur.

An Dominicis ſaltem, & feſtis diebus Populo prædicent [illegible] pueros inprimis in Fidei rudimentis inſtruant.

An habeant libros ex Synodi Provincialis præſcripto.

Inquirenda de Populo.

INquirat Viſitator, num ſint in Populo, qui hæreſis ſuſpecti ſint, malefici, vel excommunicati, vel alii publici peccatores homines.

An ſint, qui in Paſchate non confeſſi ſint, aut non communicaverint, quique jejunia ex Eccleſiæ præcepto, & ritum non ſervent.

An ſint, qui legata pia exequi contemnant in detrimentum, tàm propriarum, quàm legantium animarũ.

An patresfamilias, qua decet diligentia, & pietate filios in Chriſtianis virtutibus educari curent.

Inquirenda de Hoſpitalibus, & aliis piis locis.

AN locorum piorum bona rectè adminiſtrentur, & an in alium uſum, quàm in eum, cui addicta ſunt, convertãtur; quod fieri omnino prohibeatur.

An adminiſtratores ſingulis annis mutentur, & reddant rationem adminiſtrationis ſucceſſoribus.

An infirmi ea, qua decet charitate, & à Medicis viſitentur, & ab hoſpitalis miniſtri eorum curę vacetur, Chriſtianeque ibi vivatur.

Inquirenda de Prædicatoribus, & Confeſſoribus regularibus.

AN Prædicatores, vel Confeſſores, ex regularibus Superiorum ſuorum, & Epiſcoporum licentia id muneris exequantur.

An doctrina ſana ſit, & an doctrinam vitæ integritas conſequatur.

Inquirenda de Scholis, & Bibliothecis.

AN legantur libri obſcœni, & corrumpentes bonós mores, vel prohibiti.

An Magiſtri ſuum munus diligenter expleant.

An Fidei profeſſionem coram Epiſcopo, vel ejus Vicario emiſerint.

An in Bibliothecis ſint libri prohibiti, vel hæretici, aut aliquo modo ſuſpecti.

Si quid verò contra prædictos repererit, quod tollendum, ſeu corrigendum duxerit, exequatur pro ſua pia diſcretione, quod Dei ſervitio, & animarum ſaluti convenire judicarit. Neque ſolùm hæc, ſed quęcumque alia. quæ à Trid. Synodo Viſitatoribus imponuntur.

Vitanda in Viſitatione à Viſitatoribus.

NE legem de victu, procuratione, & muneribus à Trid. Conc. prę finitam deſerant.

Nè comitatus Epiſcopi ſit major, quàm duodecim hominum, & jumentorum octo.

Alteriùs verò inferioris ſex hominum, & quatuor jumentorum. Si plures duxerint ſumptibus eorum alantur. In menſa plura, quàm duo fercula afferri prohibeant.

Denique in omnibus monſtret Viſitator, ſe viſitandorum animas, & non bona quærere, præſtetque, quantùm in eo eſt, ut Viſitatione abuſus tollantur, rectè vivendi norma introducatur, caſtigentur errantes, & releventur afflicti, &, quod præcipuum eſt, ſeipſum priùs viſitet, nec quod in aliis increpat, in ſeipſo patiatur.

T I-

TITVLVS LV.

De Pœnis.

CAP. I.

Harum Conſtitutionū transgreſſoribus Tridentini pœnæ indicuntur, aliis non derogatis: Pecuniariæ mulctæ locis, operibusq; piis erogentur, & penès Depoſitarium interea reponantur. Mulctæ ne remittantur, ſi ex neceſſitate fiat, in aliam ſalutarem pœnam vertantur.

CUm eò creverit hominum malitia, ut potiùs pœnarum timore, quàm amore virtutum bonum amplectantur; ſtatuimus trangreſſores horum ſtatutorum, eas omnes pœnas, quas, & Sacri Canones, & Conc. Trid. conſtitverunt, nihil derogando pœnis ſpecialibus, à Nobis impoſitis eo ipſo ſubituros eſſe.

Pecuniarias pœnas ſibi appropriare Epiſcopis non licet.

Quoticscumque pecuniaria pœna exigenda erit, eam ſibi Epiſcopus nō approprict, ſed aliquibus piis locis, aut operibus attribuat: interim penès Depoſitarium in Synodo Diœceſana electum deponatur.

Mulctandis, ſi ſunt ſolvendo, pœnam non remittent Epiſcopi, niſi ex urgenti cauſa eorum conſcientiæ periculo; ſin inopes ſint, pecuniaria pœna in aliam ſalubrem commutetur, ejus tamen generis, ut peccatorum vulnera remediis contrariis ſanentur.

TITVLVS LVI.

De interpretatione Conſtitutionum Synodalium.

CAP. I.

Conſtitutionum interpretatio Metropolitano ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus reſervat.

SI quid difficultatis circa ea omnia, quæ his Synodalibus decretis continentur obortum fuerit, interpretationem, & explicationem Nobis, & pro tempore exiſtenti Beneventanæ Eccleſiæ Metropolitano reſervamus ſalva ſemper Apoſtolicæ Sedis auctoritate.

TITVLVS LVII.

De Conſtitutionibus Synodalibus.

CAP. I.

Decreta Synodalia Provincialia Cardinalis Archiepiſcopi Sabelli cōfirmantur. Præſentes Conſtitutiones poſt tres menſes à publicatione omnes arctent.

OMnia, & ſingula decreta Provincialia Synodi Beneventanæ ſub bon. mem: Jacobo Cardinali Sabello Archiepiſcopo Beneventano celebratæ, quatenus Conc. Trid. & præſentis Synodi decretis, & Sacris Canon. contraria non ſint, in ſuo robore, & obſervantia remanere decernimus. Edicimusque cunctis, decreta hæc poſt tres menſes, ab eorum in valvis Cathedralium affixione, ad ea obſervanda omnes noſtræ Provinciæ ſub pœnis ibi contentis teneri, ac neminem ignorantiæ cauſam afferre poſſe.

Submiſſio omnium Sanctæ Sedi Apoſtolicæ.

OMnia, & ſingula in hac Sacra Synodo decreta, atque acta, quæ decet obedientia, & reverentia, correctione, & judicio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ omnium Eccleſiarum Matris, ac Magiſtræ emendanda ſemper, ac corrigenda ſubiicimus.

Laus Deo, eiusque Beatissimae Genitrici.

Subſcriptio Reverendiſſimorum Epiſcoporum.

Maximilianus Archiepiſc. Beneventanus.
Alfonſus Pardus Epiſcopus Trivicanus.
H. Epiſcopus Larineñ ſubſcripſi, ſalvo ſemper aſſenſu Apoſtolicę Sedis.
Silveſter Brancondius Epiſcopus Montis Marani.
Ego Eugenius Epiſcopus Theleſinus ſubſcripſi, ſalva, & reſervata ſemper in omnibus Sanctæ Sedis Apoſtolicæ auctoritate.
Frater Modeſtus Epiſcopus Aliphanus.

Ego

Ego Thomas Vanninus Epiſcopus Avellinenſis,& Frequeñ ſubſcripſi.

Acclamationes Synodi.

DEo Patri miſericordiarum, & Deo totius conſolationis,& gratiæ.

℟. Immenſa eſt miſericordia tua Domine ſuper nos, qui in hac Synodo Provinciali nobis aſſiſtere dignatus es: tibi laus, & honor, tibi gloria, in æternum.

Beatiſſimo Clementi Papæ, & Domino noſtro Eccleſię Catholicæ Pontifici Opt. Max. cunctarum gentium obedientia, & Chriſtianæ Fidei per totum orbem propagatio.

℟. Benigniſſime Deus, & clementiſſime, Sanctiſſimum Clementem larga tua gratia cuſtodi, ut eo Pontifice, ſicut multa difficilia facilem, & felicem habuerunt exitum; ſic etiam omnes gentes vero lumine perfuſæ in unum Sanctę Eccleſię ovile uniantur.

Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, omnibusque aliis animarum Paſtoribus ſuper gregem ſalutaris vigilantia.

℟. Deus gratiarum largitor, infunde ſuper ſervos tuos tui Spiritus abundantiam, ut gregem eis commiſſum ad æterna tabernacula ducere valeãt.

Regi Catholico, omnibusq; Chriſtianæ Reip. Regibus, & Principibus perpetua felicitas.

℟. Cœleſtis Imperator, da tui nominis in terris defenſoribus de cunctis hoſtibus perpetuam victoriam.

Omnibus noſtræ Provinciæ fidelibus,& cuncto Populo Chriſtiano pax mentis, & corporis.

℟. Domine Deus in beneplacito Populi tui dirige oculos miſericordię tuæ, & confirma in virtute greſſus ejus, atque tuæ benignitatis perpetuum illi rorem infunde.

Reverendiſſimis hujus Provinciæ Epiſcopis ad Eccleſias ſuas reditus cum ſpirituali fructu uberrimo.

℟. Fac Domine, quòd verbis promiſimus, opere compleamus.

Domine nos operarii in meſſem tuam miſſi miniſterium noſtrũ adimplentes digni reddamur æterna mercede intercedente Beata ſemper Virgine Maria, & Beato Apoſtolo Bartholomæo.

℟. Amen. Amen. Amen.

Concilii Undecimi Finis.

A P-

APPENDIX
AD SYNODVM PALVMBARIAM

DECRETA

A Reverendiſs. Dom. Petro (a) *Lunello Epiſcopo Cajetano Apoſt. Viſitatore Vrbis, ac Diœceſis noſtra confecta:*

Et ad Archiepiſcopum de Palumbaria directa, in ſuperiori Provinciali Concilio publicata.

Nunc primò in lucem edita.

Admodum Illuſtr. & Reverendiſs. Domino mihi in Chriſto obſervandiſſimo

Decreta generalia. Mittimus ſummam eorum, quæ in Eccleſiis Monaſteriis, & locis piis iſtius ſuæ Civitatis, & Diœceſis agenda, vitanda, & ſtatuenda decrevimus, cenſuimus, & optati ſumus, in viſitatione per nos de mandato Sanctiſs. Domini Noſtri facta, placeat Veſtræ Reverendiſs. Dominat. effectui eadem mandare.

De SS.Euchariſtia Præterea ut in Eccleſiis, in quibus ſolitum eſt conſervari venerabile Euchariſtiæ Sacramentum in pixide argentea foderata, de corporali, & velo decenti cooperta, in Tabernaculo decenti, in decentiori loco poſito, foderato de ſerico, & ſuppoſito corporali, cum una ſaltem lampade perpetuò accenſa, in quo Tabernaculo nihil, præter Euchariſtiam reponatur.

Et ubi Tabernaculum eſt extractū, ſuperponutur Umbella ſaltem linea.

Et ne tractetur eum ea, qua decet reverentia, inhibeti omnibus, ne ad illud contractandum, accedant, niſi præmiſſa confeſſione generali, & luminaribus accenſis, & præparato Thuribulo, cū thure, ubi ſuppetunt facultates, & repentini caſus præſſura non impedit.

Et ne deferatur extra Eccleſiam ſine luminaribus, thure, & umbella, ſeù pallio, & ad infirmos in calice, vel pixide decenti.

Et in locis glacialibus, & abruptis deferatur in Burſa ſerica decenti, collo apenſa.

Et poſt communionem inhibeat ſecularibus refectionem in calice præſtari.

Et providere, ut frequenter renovetur, ut cautum eſt in ſuis Synodalibus conſtitutionibus, & corporale mutetur.

Ubi ex cōſtitutionibus nō eſt erecta ſocietas hujus SS.Sacramenti, curare erigi, & erectas conſervari, & augeri.

Et ubi in Cœna Domini ſit ſepulcrum, ut conformiter ad veritatem Evangelii, corpus Domini verè claudatur, & ſignetur in ſepulcro, ſaltem ligneo decenti, & competenter ornato.

Et fontem Baptiſmalem fieri lapideum, & Operimentum, ubi non eſt ex lapide, lamina ſtamnea foderari, ut nitidus conſervetur. De Baptiſterio.

Et in reliquis ſuas Synodales conſtitutiones præcipiat obſervari.

Cavereque ad ſuſcipiendum ex fon-

(a) *Petrus Lunellus de Barbaſtro, Aragoniæ* Urbe *Epiſcopus Cajetanus ſub Pio V Pont. Max. Piceni, ſub Gregorio XIII. anno* 1581. *noſtræ Civitatis, & Diœceſis Viſitator, ſub Sixto V. almæ* Urbis *Reformator fuit. Vixit Cajetanus Pontifex An. XXIX. obiit An. Dom. MDLXXXVIII. die VII. Maii humatus in Vaticana in Sacello D. Thomæ Sacro.*

ſonte plures quàm à Trid. Concilio permictitur, admictantur.

De Oleis Sanctis.

Vaſa pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorum conjuncta, & pro oleo infirmorum ſeparata argentea, aut ſtamnea decentia fieri.

Et Burſam ſeticam in qua vaſculum extremæ Unctionis conſervetur, & deferatur, & ut nitida, & cum ea, qua decet reverentia, in loco decenti conſervari.

Et hæc Sacram. V. R. D. Singulis annis juxtà ritum S. R. E. ſi non fuerit legitimè impeditus in ſua Metropolitana Eccleſia conficiat, jubeatque vetuſta comburi.

De libris parochialibus.

Confici libros in quibus deſcribantur in ſingulis parrochiis baptizati, contrahentes matrimonia, juxtà normam ſuarum Synodalium conſtitutionum, & addi alium, in quo deſcribantur confirmati, cum Nominibus parentum, & patrinorum, ut cognationis ſpiritualis indè exortæ certitudo haberi valeat, quorum librorum copiæ ad Archivum V. R. D. conſervan. ſingulis annis tranſmictantur.

De Communione Paſchali.

Curet etiam, ut ſinguli patrochi ſingulis annis univerſos ſuæ curæ commiſſos doli capaces, prout hactenus obſervatum eſt deſcribant, & in Paſchate, Euchariſtiæ Sacramentum non niſi ſibi, aut alicui ex confeſſoribus approbatis confeſſis adminiſtrẽt, de qua confeſſione fidem ſcriptam ferant.

Parochus certus eſt deputandus. & Parœciæ in regiones dividendæ.

Et ubi non eſt certus Parochus, certus deputetur juxtà Decreta Concilii.

Et ubi promiſcuè ſunt Patrochiæ, ut per regiones dividantur juxtà eadem Decreta.

Pœnitentiæ Sacramentum à quibus eſt adminiſtrandum.

Et Inhibeat ne quis pœnitentiæ Sacramentum, niſi à ſe approbatus adminiſtret, extrà caſum neceſſitatis.

Confitentium nomina apud ſe Cō. feſſores retineant.

Præcipiat omnibus confeſſoribus, ut nomina omnium confitentium apud ſe retineant, & hanc fidem confeſſis exhibeant, ut multis fraudibus obvietur.

Eorum qui in Paſchate non communicent pœna.

Et ut ii, qui tempore Paſchatis abfuerint, niſi fidem authenticam afferant, vel parati ſint Eccleſiæ mandatis parere, quouſque in propria parrochia Euchariſtiam ſumant, cum aliis, qui non ſumpſerunt, vivi ab Eccleſia arceantur, & morientes careant Eccleſiaſtica ſepultura.

Quos libros Parochiales habere debent.

Et ut omnes Patrochi habeant pœnes ſe Bullam in Cœna Domini, Cathechiſmum, Sacerdotale, & aliquam ſummam, ex qua diſcant Sacramentum pœnitentiæ adminiſtrare. Et ut iidem libri catenis ferreis ligati pro communi uſu in ſacriſtia Metropolitanæ, & Collegiatarum Eccleſiarũ Civitatis, & Diœceſis conſerventur.

Pueri doctrinam Chriſtianam ſunt edocendi.

Curet etiam ut pueri, & rudes doceantur doctrinam Chriſtianã, & Populi inſtruantur in viam ſalutis juxtà normam parochis in viſitatione traditam.

Rudes Parochi inſtruendi ab Archiepiſcopo.

Verum quia multi Parochi his omnibus exhibendis ſunt inſufficientes, curabit eos pro poſſe inſtruere, & docere.

Parochialibus Eccleſiis qui præficiendi, & quomodo eorum tenuitati conſulendum.

Et ut in futurum his malis occurratur, curabit Eccleſiis parrocchialibus ſervatis Decr. Concil. Parrochos idoneos præficere, tenuioribus, ut faciliùs inveniantur, unire alias Eccleſias, & beneficia ipſis contigua, aut viciniora, vel eorum tenuitati juxtà eadem Decr. conſulere.

Bonorum Eccleſiaſticorum Inventaria confici debent, & ubi ſervanda.

Curabit etiam non ſolùm juxtà conſtitutionem Synodalem inventaria bonorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, Beneficiorum, & locorum piorum confici, & in ſuo Archivo conſervari, verum alienationes, & permutationes bonorum Eccleſiaſticorum nō ſolum Civitatis, ſed & Diœceſis diligenter examinare, & factas in Detrimentum Eccleſiarum, v3. ſervatis ſollemnitatibus, fraudolenter tamen, quas inveniet complures, conſcindi.

Clericorum veſtitus.

Jubeat etiã Presbyteros, & Clericos Civitatis, & Diœceſis in habitu Clericali, ut decet, incedere, & barbas reformare, ne pretioſo Chriſti ſanguine perfundantur.

Caſuum conſcientiæ Cōgregationes inſtituuntur.

Curet etiam tam in Civitate Beneventana, quàm in aliis locis ſuæ Diœceſis, ubi plures fuerint Sacerdotes, bis ſaltem ſingulis hebdomadibus, ut per horam ſimul conveniant, collaturi de caſibus conſcientiæ juxtà formam ſibi traditam, & modum inchoatum in Civitate.

Cum eis, qui in ſtudiis non proficiunt quid agendum.

In privatis autem ſtudiis, ut modum ſervent, quo ſunt inſtructi, ac ſæpius moniti: examinentur autem frequenter, ut ſi nō profecerint, adhibeat remedia opportuna. Et idem faciat circa ritus, & ceremonias divini cultus.

Clericis ſacræ lectioni, & meditationi vacare præcipitur.

Hortetur ſuos Presbyteros, & Clericos frequentèr, ut hortati ſumus, ut ſingulis diebus per aliquod ſaltem

breve ſpatium ſacræ lectioni, & meditationi incumbant.

Et frequenter ſacris operandum.

Et ut frequentiùs celebrent, quòd ut efficaciùs agat V. R. D. forma gregis factus, juxtà Principis Apoſtolorum ſententiam, frequentiùs ipſe exhibeat.

Viſitatio quotannis peragenda, ac deturpatæ picturę, aut ſarciendæ, aut tollendæ.

Curabit etiam, ut ſingulis annis, aut temporibus à jure ſtatutis juxtà Decreta Concil. univerſam Diœceſim viſitare, & ultra alia viſitationis munia, ut figuræ omnes, & picturæ injuria temporum mutilæ, & deturpatæ reſarciantur, aut tollantur.

Cauſæ celeriùs expediendæ.

Et ut cauſæ, quā fieri poterit celeriùs expediantur, ne cuiquam detur occaſio dicendi, ſe propter inordinatam vexationem compulſum fuiſſe ad ſupplicandum, & componendum.

Pecuniariæ mulctæ in pia opera erogandæ.

Caveat etiam quantum poterit, ne delinquentes pœnis pecuniariis afficiantur, & quando ita expediat, ut in opera pia applicentur, & verè, & publicè expendantur.

Ad Archiepiſcopū facilis acceſſus eſſe debet.

Et ne quis à ſuis Vicariis, & Officialibus domeſticis, aut foraneis gravetur, facilem ſe in audiendo, omnibus præbeat, & omnes quantum poterit, ut Pater, amplectatur, foveat, & conſoletur.

Curiæ Officiales, neque Notariorū ſtipendio, neque mulctorum emolumentis participare debeat.

Provideat ne ſtipendio Notariorum participent Officiales Curiæ, nevè pœnarum emolumentis.

In Curialium dictis gravamen vitandum.

Provideat ne Clerici graventur in ſolvendis dictis Procuratori fiſcali, & Notariis, tempore, quo vacant pro Curia in inquiſitionibus formandis, & aliis quibuſcumque.

S. Mariæ Pacis Capuccinorum.

In Eccleſia Sanctæ Mariæ Pacis Cappuccinorum.

Pixis, in qua SS. Euchariſtiæ Sacramentum conſervatur, foderetur de corporali, & eidem Pixidi intra Tabernaculum ſupponatur corporale.

Eccleſia S. Franciſci Fratrum Conventualium.

In Eccleſia Sancti Franciſci Fratrum Conventualium ejuſdem Ordinis.

Capſula ubi conſervatur Sacramentum Euchariſtiæ intus de corporali, ſine glutino foderetur. Et Tabernaculum de ſerico.

Uno ex Altaribus mobilibus vetuſtate ſemicompſumpto, in quo non apparent ſigna conſecrationis, non utatur.

Altaria quædam indecentia, & nuda, decentiora fiant, & ornentur, vel demoliantur.

Rudera quibus deturpatur Eccleſia quamprimum auferantur.

Corporale mundetur, aut uſui non ſit.

S. Catharina Celeſtinorum.

In Eccleſia Sanctæ Catharinę Fratrum Ordinis Sancti Benedicti.

Capſula argentea, in qua reconditur S. Euchariſtiæ Sacramentum latior fiat, & de corporali foderetur, & Tabernaculum de ſerico, quod ſuperveletur aliquo decenti velamine.

Calix confractus reficiatur, & alter rugoſus, cum patenis reficiantur, & deaurentur.

Albæ, amictus, corporalia, & purificatoria mundentur.

Eccleſia, ruderibus, & pulvere purgetur, & mundetur, & quouſque in nitorem decentem reſtituta fuerit ad inſtar portici ejuſdem Eccleſiæ, inhibeat rem divinam celebrari.

Provideatur quàmprimum de Thuribulo, & Navicella, ſaltem auricalcheis.

Et pro arbitrio V.R.D. conſideratis facultatibus Monaſterii, paulatim de ornamentis decentibus provideatur.

Demoliantur, & auferantur gradus deturpantes Eccleſiam, per quos Cōfeſſores aſcendunt, ad locum, in quo veſtes conſervant, & induunt.

Metropolitana.

In Eccleſia Metropolitana Beneventana.

Pixis argentea, in qua S.E.S. conſervatur, decenti velo cooperiatur, & Tabernaculum, ubi reconditur, aliqua decenti umbella veletur.

Operimento fontis Baptismalis à parte inferiori lamina ſtamnea ſupponatur, ne ex ligno aliquæ ſordes defluant.

Vaſa pro SS. Chriſmate, & oleo Cathecumenorum ad uſum baptiſterii conjuncta fiant, ſaltem ex ſtamno puriore, ſi non libet argenteis antiquis uti.

Pro miniſterio Baptismatis ſublata ampulla, ſcutula, aut vas aliud vitreum paretur, ad fundēdam aquam, & ſumendam ſine contactu.

Parentur ampullæ vitreæ decentes pro conſecran. SS. Chriſmate, & oleis, & cooperiantur velaminibus ſericeis colorum in cęremoniali ſtatutorum.

Ex duabus patenis Theſaurariæ auferantur imagines ex eſmalto appoſitæ.

Fiat

Fiat burſa ſerica decens pro deferenda extrema unctione ad infirmos.

Imago Crucifixi ſupra Sacellum ejuſdem SS. Crucifixi muro Eccleſię affixa vetuſtate conſumpta, & deformis, auferatur, & comburatur, & ejus cineres in ſacrario reponantur.

Rever. Capitulum Metropolitanæ non admictat reſignationes, niſi juxtà formam conſtitutionis fel. rec. Pii V.

Et dum pro pertractandis negociis Capitularib. & in aula Capitulari cõveniunt, antequam pertractet, orationem ad invocandam gratiam Spiritus Sancti, juxtà formam ſibi traditam præmictat.

Res Rev. Capituli per publica proclamata ultimo licitatori locentur.

In Eccleſia Sancti Bartholomæi.

Eccleſia S. Bartholomæi.

Fiant duæ planetæ albæ decentes, cum ſuis ſtolis, & manipulis, duæ rubræ, duæ virides, duæ violaceæ, & duæ nigræ.

Corporale in pixide Sanctiſſimæ Euchariſtiæ duplicetur, & accomodetur eidem pixidi abſque cera, vel alio glutino, & abſque ſciſſura.

Ab una ex patenis auferatur imago, ex eſmalto ſuprapoſita.

In Eccleſia S. Nicolai de Græcis.

Eccleſia S. N. de Græcis.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum conſervan. & ad infirmos deferen.

In Eccleſia S. Gregorii.

Eccleſia S. Gregorii.

Fiat idem.

Eccleſiarum profanatio.

Sublatis Eccleſiis Sanctorum Feſti, & Luciæ, S. Joannis della Commare, Sancti Nicolai de Græcis, Sancti Gregorii, Sanctæ Marię de Germinis, & Sanctæ Techlæ, & profanatis juxtà Dec.Concil. propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem, & ampliata tettia navi, polita, & equata viæ publicæ: Eccleſiæ S.Potiti eidem aggregetur bona pars Parrochianorum, alia verò Eccleſiæ Metropolitanę, cui adjacent, ſi ita videbitur V.R.D.

Oratorii profanatio.

Oratorium S.Mariæ del Voto propter ejus indecentiam, deleatur, aut profanetur, ſi ita videbitur, ſin minus claudatur à fronte, unde nunc patet, & quouſque occluſum fuerit, in ea non celebretur.

In Eccleſia S. Mariæ de Caldarariis.

Eccleſia S. M. de Caldarariis.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Eccleſia Parochiali S. Martini.

Paracia S. Martini.

Fiat idem.

Profanatio Eccleſiarum.

Sublatis propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem, & profanatis juxtà Decr.Concil. Eccleſiis S.Artellai, S. Mariæ de Caldarariis, S.Petri delli Caruſi, S. Mariæ ad horam, & S.Martini, ſi ita videbitur.

Parrocchiani agregentur Eccleſiæ S. Bartholomæi, cui adjacent.

In Eccleſia S. Spiritus.

Eccleſia S.Spiritus

Pixis decentiùs foderetur de corporali integro, & ſine glutino.

Calix rugoſus puliatur, levis fiat, & deauretur.

Vas ad modum Calicis pro ferenda Euchariſtia ad infirmos decentiùs fiat, & eodem modo de corporali foderetur, & fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Eccleſia Parrochiali S. Mariæ de Caldarariis.

Paracia S. M. de Caldarariis.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Sacello SS. Trinitatis.

Capella Sanctiſſimæ Trinitatis.

Conſtitutiones Confratruum, videantur, & reformentur.

In Parrochiali Eccleſia S. Joannis portæ aureæ.

Paracia S.Joannis porta aureæ.

Altare portatile conquaſſatum, non ſit uſui.

In Eccleſia S. Angeli porta rectore.

Eccleſia S. Angeli porta rectore.

Altare portatile, in quo non apparet ſignum conſecrationis, non uti.

In Eccleſia S.Marci delli Savarini.

Eccleſia S. Marci de Sabarinis.

Provideatur de indumentis Sacerdotalibus decentibus.

Tectum reſarcietur.

Feneſtrę reſarcientur etiam, & mu-

Digitized by Google

Piantur, ne perviæ ſint columbis.

Portæ concavitatis exiſtentis ſubtus Tribunam claudantur.

Eccleſia S.Caſſiani

In Eccleſia S.Caſſiani.

Si Eccleſia propter impedimentum patronorum, ſiquidem dicitur eſſe de jure patronatus, non delebitur, feneſtræ proſpicientes claudantur.

Puteus ad modum altaris demoliatur.

Parœcia S. Euſtachii.

In Eccleſia Parrochiali S.Euſtachii.

Si Eccleſia propter impedimentum patronorum, ſiquidem dicitur eſſe de jure patronatus: non delebitur, oſtium, per quod ingrediuntur ad eam quædam nobiles parrocchianæ ex domibus ſuis claudatur.

Profanatio Eccleſiarum.

Arbitrati ſumus Eccleſias Parrochiales SS. Joannis portæ aureæ, Angeli de porta rectore, Caſſiani, & Euſtachii, propter earum indecentiam, & inutilitatem profanari, juxtà Decret.Concil. ni acceſſerit impedimentum patronorum, ſiquidem Eccleſiæ SS. Caſſiani, & Euſtachii dicuntur eſſe ut ſupra, & agregari bonam partem Parrochianorum propinquorũ Eccleſiæ Collegiatæ, Parrochiali, & Matrici S.Spiritus, partem Eccleſiæ Parrochiali, & Matrici S. Mariæ Paternulæ, partem verò Eccleſię Parrochiali S.Marci delli Savarini, ſi ejuſdem ſententiæ fuerit V. D. R. cujus arbitrio omnia hæc.

Parœcia S.M.Portæ glorioſæ.

In Eccleſia Parrochiali, & Matrici S. Mariæ portæ glorioſæ.

Tabernaculum SS.Euchariſtię aliquo decenti velamine cooperiatur.

Fiat operculum ex corporali introcluden. vaſculo, ubi conſervatur SS. Euchariſtia.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Aqua fontis Baptiſmalis renovetur.

Operculum ligneum ſubtus piramidem lamina ſtamnea foderetur.

Eccleſia S.Petri de Cappadociis.

In Eccleſia S. Petri de Cappadociis.

Judicaremus expediri profanari juxtà Decret. Concil. ſi ita videbitur V. R. D.

In Eccleſia S. Jacobi.

Eccleſia S. Jacobi.

Portæ concavitatis exiſtentis ſubtus Tribunam claudantur.

In Eccleſia S.Pauli.

Eccleſia S. Pauli.

Oſtium principale Eccleſię pateat, & pervium fiat Parrochianis, non obſtante conceſſione facta Leonardo Antonio Gatta à R. Antonio Sericco tunc Rectore.

In Eccleſia Parrochiali S.Mauri.

Parœcia S. Mauri.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Altare portatile conquaſſatum auferatur.

Arbitrati ſumus Eccleſias SS. Mariæ delle Scalelle, S. Jacobi de Foris, & Mauri, propter earum indecẽtiam, & ſuperfluitatem profanari juxtà Decret. Concil. & Parrochianos præfatarum S. Mariæ delle Scalelle, & S. Jacobi de foris agregari Eccleſiæ Parrochiali, & Matrici S. Mariæ portæ glorioſæ, ea aucta agregato portico, & Parrochianos S.Mauri. Eccleſiæ Parrochiali S. Pauli, ſi ita videbitur V.R.D. — Profanatio Eccleſiarum.

In Eccleſia Parrochiali S. Joannis della Fraola.

Parœcia S.Ioannis de Fraola.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Eccleſia Parochiali S. Stephani delle Monache.

Parœcia S.Stephani de Monialibus.

Fiat ut ſupra.

In Eccleſia Parrochiali S.Thomæ dell' opera.

Parœcia S.Thomæ de Opera.

Quędam imago lignea comburatur, & ejus cineres in ſacrario ponantur.

Sublatis, & profanatis juxtà Decreta Concil. propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem, Eccleſiis Sanctorum Stephani delle Monache, & Thomæ dell'opere earum Parrochianos agregari præfatæ Eccleſiæ Parrochiali Sãcti Joannis della Fraola, ſi ita videbitur V. R. D. — Profanatio Eccleſiarum.

In Eccleſia Parrochiali S. Donati.

Parçcia S. Donati.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Eccleſia Parrochiali S. Salvatoris de Anſeribus.

Parecia S. Salvatoris de Anſeribus

Quædam Crux cum imagine Crucifixi comburatur, & ejus cineres in ſacrario ponantur.

Profanatio Eccleſiarum.

Sublatis, & profanatis juxtà Decret. Concil. propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem Eccleſiis SS. Salvatoris de Anſeribus, Secundini, Mariæ Rotundæ; & Bartholomæi de terminis, & partem Parrochianorum agregari Eccleſiæ Parrochiali, & Matrici, S. Donati, & partem Sancti Potiti adjacentibus, & ſi videbitur V. R. D. partem etiam S. Jacobi de Maſcambronib.

In Eccleſia Parrochiali S. Angeli de porta ſumma.

Parecia S. Angeli de Porta Summa.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum, & Eccleſia laqueari tabulaceo decenti ornetur.

In Eccleſia Parrochiali S. Januarii.

Parecia S. Januarii.

Crux tabulacea, & aliæ imagines vetuſtate conſumptæ comburantur, & earum cineres in ſacrario ponantur.

Profanatio Eccleſiarum.

Sublatis, aut profanatis juxtà Decret. Concil. propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem Eccleſiis SS. Renati, Mariæ de Cortolellis, & Januarii, ſi ita ſenſerit V. R. D. arbitrio cujus remictimus, & quia Eccleſia Sancti Angeli de Porta ſumma eſt ſatis parua, & incapax, agregetur bona pars parrochianorum Eccleſiis SS. Petri de Traſeris, & Stephani de Neophitis, quibus propinquiùs adjacent, ſin minus præfatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de cortolellis, & Januarii reſarciantur.

In Eccleſia SS. Simonis, & Judę.

Eccleſia SS. Simonis, & Judæ.

Demolita, & profanata juxtà Decret. Concil. ejus parrochiani agregentur Eccleſiæ Parrochiali S. Angeli de Porta ſumma ei propinqua, ſi ita videbitur V. R. D. ſin minus ea reſarciatur, & in formam decentem reducatur.

In Eccleſia S. Stephani de Neophitis.

Eccleſia S. Stephani de Neophitis.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Eccleſia S. Laurentii de Porta ſumma.

Eccleſia S. Laurentii de Porta Sũma.

Imago quædam vetuſtate deturpata, & indecens comburatur, & ejus cineres in ſacrario ponantur.

Profanatio Eccleſiarum.

Sublatis, aut profanatis juxtà Decr. Conc. Eccleſiis Sancti Laurentii de porta ſumma, Santi Nazarii, Sancti Eraſmi, & Sancti Joannis de conſatoribus propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem, & earum Parrochianos aggregari Eccleſiæ parrochiali, & Matrici S. Stephani de Neophitis, ſi ita videbitur V. R. D.

In Eccleſia Sancti Salvatoris de Porta Summa.

Eccleſia S. Salvatoris de Porta Summa.

Pixis ubi SS. Euchariſtia conſervatur ſublato glombo ex cartis glutinatis formato, ſoderetur de corporali ſine glutino.

Aqua Baptiſmalis renovetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Eccleſia S. Leuci.

Eccleſia S. Leuci.

Imago ipſius Sancti lignea, injuria temporum deturpata, & altera Crucifixi tabulacea reſarciantur, aut comburantur, una cum alia imagine parua B. Mariæ, & earum cineres in ſacrario ponantur.

In Eccleſia S. Marię delle Zite.

Eccleſia S. M. de Zitis.

Crux tabulacea, & imago quædam tabulacea vetuſtate conſumptæ, & deformes comburantur, & earum cineres in ſacrario ponantur.

In Eccleſia S. Cornelij.

Eccleſia S. Cornelii.

Imago Crucifixi relevata, & injuria temporum ſatis deformis comburatur, ut ſupra dictum eſt.

Profanatio Eccleſiarum.

Eccleſia SS. Leuci, Benedicti de Porta sũma, Joannis de Porta ſumma, & Cornelii demoliantur, aut profanentur, juxtà Decret. Concilii propter earum indecentiam, & ſuper fluitatem, ſi ita videbitur. V. R. D.

In

Eccleſia S. Mariæ Paternulæ.

In Eccleſia S. Mariæ Paternulæ.

Fundus Piramidis fixus lamina ſtamnea foderetur.

Aqua fontis Baptiſmalis renovetur, appoſita priùs benedicta, & perfuſa ſimplici.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Eccleſia S. Andreæ Paluſerno.

In Eccleſia S. Andreæ Paluſerno.

Crux tabulacea deturpata, comburatur ut ſupra.

Eccleſia S. Petri de Traſeris.

In Eccleſia S. Petri de Traſeris.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Imagines muro depictæ renoventur, ſaltem B. Mariæ Virginis, aut altera ſupponatur.

Crux tabulacea reformetur, aut comburatur.

Humum Vitidarii ſibi adjacentis ſeparetur.

Murum conquaſſatum, & putrefactum reficiatur.

Eccleſia SS. Benedecti de Scalellis, & Andreæ de melilotis demoliantur, aut profanentur juxtà Decret. Conc. ſi ita videbitur. V. R. D.

Eccleſia S. Heliani.

In Eccleſia S. Heliani.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Altare portatile conquaſſatum, auferatur, & eo ampliùs non utetur.

Eccleſia S. Jacobi de Maſcambronibus.

In Eccleſia S. Jacobi de Maſcambronibus.

Pixis meliùs foderetur de corporali, & auferatur Theca, in qua erat poſita.

Pixis lignea reliquiarum Tabernaculo introducta auferatur,& nihil ibi, præter SS. Euchariſtiam reponatur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Eccleſia S. Modeſti Canonicorum Regularium.

In Eccleſia S. Modeſti Conventus Canonicorum regularium.

Pixis ubi reponitur SS. Euchariſtia, de corporale ſine glutino foderetur, & alteri pixidi, in qua defertur ad infirmos, fiat idem.

Auferatur Conca cuprea à Fonte Baptiſmali, & ſi lapis eſt ſciſſuratus, fiat alter.

Fons Baptiſmalis piramide lignea cooperiatur.

Aqua Baptiſmalis renovetur.

Fiat vas, ſaltem ſtamneum ſeparatum pro oleo infirmorum, & burſa ſerica pro eo conſervan., & ad infirmos deferen.

Cõfeſſonalia,quæ ſunt in Eccleſia, cancellulis ſaltem ligneis muniantur.

In Sacriſtia fiat lavacrum decens.

Eccleſia Sanctiſſimæ Annunciationis.

In Eccleſia Annunciationis B. Mariæ.

Pixis in qua SS. Euchariſtia conſervatur, foderetur de corporali ſine aliquo glutino, cum operculo ex eodem corporali, & aliquo decenti velo cooperiatur.

Tabernaculum aliqua decenti umbella veletur.

Calix rugoſus, & impolitus aptetur, & interim ab ejus uſu abſtineatur.

Reliqui vero calices uſui rei divinæ ineptos deſtrahantur, & eorum pretium in augumentum redditus Eccleſiæ,vel ornamentorum convertatur.

Provideatur de duabus planetis rubeis decentibus, cum ſuis ſtolis, & manipulis, duabus viridibus, & duabus violaceis.

Eccleſia S. Laurentii Fratrum de Obſervantia.

In Eccleſia S. Laurentii Fratrum S. Franciſci de obſervantia.

Pixis ubi SS. Euchariſtia reponitur, de corporali ſine glutino foderetur, & aliquo decenti velamine cooperiatur.

Tabernaculum, ubi dicta pixis reconditur, de ſerico decenter foderetur, à quo auferatur vas olei infirmorum,& nil ibi,præter SS.Euchariſtiam reponatur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Patronis Sacellorum præmiſſa monitione, injungatur ut ipſa, ut decet, competenter reſarciant, & ornent infrà competentem terminum, pro facultate, & modo uniuſcujuſque, arbitrio V. R. D. præfigen., quo elapſo, & ipſis juſſa non adimplentibus, liberum ſit fratribus ea, aliis, qui requiſita adimpleant concedere.

Fiat oratorium in Sacriſtia.

In

Digitized by Google

Eccleſia S. M. de Angelis Fratrum Servorum B. Mariæ.

In Eccleſia Sanctæ Mariæ de Angelis Fratrum Servorum B. Mariæ.

Pixis, ut ſuprà.

Auferatur calix conquaſſatus, quo non utantur.

Fiat in Sacriſtia lavacrum, & oratorium.

Eccleſia S. Petri ad Caballum.

In Eccleſia S. Petri ad Caballum.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Tectum Eccleſiæ, mutato trabe confracto, reſarciatur.

Piramis fontis foderetur de tela, & ſupponatur operculum ex lamina ſtamnea, ne aliquæ ſordes defluant in baptiſterio.

Profanatio Eccleſiarum.

Eccleſiæ Parrochiales S. Benedicti, & S. Andreæ ad portam Auream, propter earum indecentiam, & ſuperfluitatem demoliantur, aut profanentur juxtà Decret. Concil. ſi ita videbitur V. R. D. arbitrio cujus remictimus, ſin minus, Eccleſia S. Andreæ reſarciatur.

Eccleſia S. M. de Carmelo Fratrum ejuſdem Ordinis.

In Eccleſia S. Mariæ del Carmine Fratrum Carmelitarum.

Pixis SS. Euchariſtiæ foderetur de corporali.

Fiat lavacrum, & oratorium in Sacriſtia.

Conſtitutiones, & ſtatuta confratrum ſocietatis S. Mariæ martyrum videantur, & reformentur.

Eccleſia S. Dominici Fratrum Prædicatorum.

In Eccleſia Sancti Dominici Fratrum Prædicatorum.

Fiat pixis argentea pro SS. Euchariſtia, & foderetur de corporali.

Demoliantur tumula, in quibus poſita ſunt cadavera.

Patronis Sacellorum, præmiſſa monitione, injungatur, ut ipſa, ut decet, competenter reſarciant, & ornent infrà competentem terminum, pro facultate, & modo uniuſcujuſque, arbitrio V. R. D. præfigen., quo elapſo, & ipſis juſſa non adimplentibus, liberum ſit fratribus ea, aliis, qui requiſita adimpleant, concedere.

Sacella antiquitus intra Tribunam, nunc vero intra chorum exiſtentia, in alium locum Eccleſiæ decentem transferantur.

Fiat Oratorium in Sacriſtia.

Sodalitium S. Vincentii.

In Sacello ſocietatis S. Vincentij.

Conſtitutiones confratrum videantur, & reformentur.

Eccleſia S. Auguſtini Fratrū ejuſdem Ordinis.

In Eccleſia Sancti Auguſtini Fratrum ejuſdem ordinis.

Pixis SS. Euchariſtiæ foderetur de corporali, & tabernaculum de ſerico.

Auferatur altare portatile conquaſſatum, & ab ejus uſu abſtineatur.

Patronis ſacellorum, fiat idem, ut ſupra in Eccleſia S. Dominici.

Sodalitium S. Antonii.

In Sacello ſocietatis S. Antonij.

Conſtitutiones confratrum videantur, & reformentur.

Hoſpitale Sanctiſſimæ Annunciationis.

In hoſpitale S. Mariæ Annunciationis.

Cubilia augeantur, ſtraguliſque muniantur, & Puellæ induantur decenter.

Domus muniatur, ne ſit pervia domibus contiguis, & mundetur.

Cloaca aptetur, ut defluat.

Ciſterna diſſipata reſarciatur.

Cautius recipiantur infantes, & notentur aliqua eorum ſigna, ut exponentes poſſint eos recuperare, ſi velint.

Et ni ſuppetant facultates, V.R.D. pro ſua Paterna charitate, ſi nequeat alia commodiore ratione, provideat, reformata Eccleſiæ impenſa.

Eccleſiæ S. Sophiæ.

In Eccleſia Sanctæ Sophiæ Ben. Monaſterio.

Pixis SS. Euchariſtiæ decenter foderetur de corporali, & Tabernaculum in quo recondita eſt majus, & decentius fiat, & aliquo decenti velamine cooperiatur.

Provideatur de ſtolis, & manipulis.

Fiat oratorium in ſacriſtia.

Feneſtræ Eccleſiæ muniantur laminis vitreis.

Provideatur de libris neceſſariis, & decentibus incantu pro divinis officiis.

In ingreſſu Monaſterii ad Eccleſiam fiat fons aquæ luſtralis decens.

Monaſterium reparetur, & domus etiam Abbatialis egens max. reparatione.

In

In Sacello Sancti Juvenalis.

Calix rugoſus, & impolitus reficiatur.

Seminarium.

In Seminario.

Dignetur D. V. R. Jubere videri rationes totius temporis præteriti, & deinde ſingulis annis juxtà Decretũ Concilii, & reliqua reſtitui, & provideri, ut redditus augeantur, & contributiones beneficiatorum minuantur, & Deo dante tollantur.

Auctis redditibus contributiones beneficiorũ minuantur.

In contributione ſerventur Decreta Concilii.

Dignetur etiam, & providere, ut adoleſcentes audiant frequenter rem divinam.

Eccleſia S. Petri Monialium, & Monaſterium.

In Eccleſia S. Petri Monialium.

Calix confractus reficiatur.

Altare portatile haud ſignatum non ſit uſui.

Imago Crucifixi, & fragmenta alterius, & Crux tabulacea, omnia vetuſtate comſumpta, & deturpata, ſecretò comburantur, & earum cineres in ſacrario ponantur.

Grata ferrea lata, & ſimplex ſubtus chorum Monialium exiſten. aptato choro, ita ut Moniales, ad recitandum officium Divinum, & rem divinam audien. poſſint commodè convenire, & aſſiſtere, deleatur.

Feneſtrella, unde Moniales cõfitentur muniri, prout in Capitulis Generalibus.

Feneſtrella, per quam communicant reformetur, & muniatur, ut eſt, ut ſupra.

Feneſtra in Eccleſia exiſtens, & in atrium Monialium proſpiciens, muro, claudatur.

Feneſtra rotunda, & ampliſſima intra Chorum exiſtens, reformetur, muniatur, & vitreis, aut ſaltem lineis velaminibus muniatur.

Dictus chorus, ſedilibus, vel ſaltem ſcamnis ligneis muniatur, & in chori formam redigatur quantò, quo modè fieri poterit.

Janua ſecunda clauſa Monaſterii aptari, muniri, prout in Capitulis generalibus; clauſura Monaſterii altius elevetur, ne domibus contiguis ſit pervia.

Clauſura ejuſdem Monaſterii.

Omnes feneſtræ, & foramina domorum contignarum ingreſſui, & viridario Monaſterii conſpectui dormitorio Monialiũ exiſtentium, claudantur, ne indè valeat quoquomodo proſpici.

Dormitorium novum, ubi ſunt Cellæ ſeparatæ, cujus eſt aula media ſatis ampla, & commoda pro refectorio aptetur, ſumptis tribus, aut quatuor cellis, pro coquina, & penu cõmunibus, reliquis reſervatis pro curandis infirmis.

De cellis ſeparatis quid agendum.

Moniales vero validæ ab alio latere Monaſterii, ſub una janua, & clave cubent, una cum ancillis, & puellis, ſigillatim tamen ſingulis quibusque lectulis, & nullo modo ſociatis.

Et ſi dormitorium commune, quod arbitrati ſumus ſatis amplum, uſu reperitur anguſtum, aptetur aula interior, eidem dormitorio ab uno latere, & ab altero cellæ Rev. Abbatiſſæ contigua, ubi nunc reperitur quoddam caminum, quod, laqueari tabulaceo addito, parvò impendio facilè fier, & erit capaciſſimum, & facile, janua unica omnes includens.

Dormitorium cõmune.

Et pro tutiori clauſura aptetur alia janua in medio, aut ſummitate ſcalæ, qua claudetur dormitorum, & refectorium, & tota reliqua domus.

Moniales profeſſę, non velatę, quã primum commodè fieri poterit, velentur.

Velatio Monialium.

Numerus puellarum reformetur, & minuatur, & erogetur pro ejus victu ſufficiens pecuniarum ſumma, prout in Capitulis generalibus continetur.

Numerus puellarum.

Accubant ſingulę in ſingulis lectulis ſeparatæ, & in illis cellis, quæ ſunt intra commune dormitorium, ſub cura, & regimine alicujus providæ Monialis, prout in Capitulis generalibus.

Singulis Monialibus ſinguli lecti.

Moniales nil proprium habeant, ſed totum commune.

Proprietas eliminatur, & particularium ancillæ.

Ancillæ particularium Monialium excludantur, & ullo pacto admictantur.

Ancillis communibus, & oblatis, nec non puellis educandis, quacumque ex cauſa egreſſum extra clauſuram, non admittatur.

Ancillis è Monaſterio egredi prohibetur.

Puellæ educandæ, majores, nec minores, prout in Capitulis generalibus, veſtibus diverſorum colorem, maximè ſericcis non utantur.

Educandarum Veſtitus.

Procuratores laici non admittantur in clauſura ſine licẽtia in ſcriptis, juxta Decrer. Concil. prout in Capitulis generalibus.

Procuratores laici, abſque licentia in Clauſuram non admittendi.

In-

Ingredientes à duabus Monialibus antiquioribus aſſocientur, prout ut ſupra. *Ingredientium comitatus.*

Deputentur auſcultatrices ex ſenioribus aſſiſtentes Monialibus loquentibus, prout in Capitulis generalibus. *Auſcultatrices.*

Si libet propter Chori incommoditatem, & aeris intemperiem officium Divinum recitare in aula, ubi Rev. Mat. Abbatiſſa accubat, & moratur, cubilia inde auferantur, & in omnem eventum feneſtra ejuſdem cellæ extra clauſuram, in hortos vicinos ſatis demiſſa, & ſuperflua omnino claudatur muro. *Chorus.*

Aliæ feneſtræ extra clauſuram proſpicientes, claudantur, aut ita eleventur, & muniantur, ut Moniales nullo pacto, poſſint extrinſecus proſpicere.

Monaſterium Sancti Diodati.

In Monaſterio S. Diodati.

Janua ſubtus Campanile in Eccleſia reſpondens muretur.

Grata ferrea ab Eccleſia deleatur, & ei, quæ in locutorio eſt ſimplici aggregetur, & duplicetur.

Feneſtrellæ pro confeſſione, & communione, & rotula pro porrigendis paramentis aptetur, prout in Capitulis generalibus.

Gratæ ſupra Chorum altiùs eleventur, & munitiores fiant.

Primũ ingreſſum Monaſterii muro dividatur, ut horreum amplietur, & janua clauſuræ duplex fiat, prout in Capitulis Generalibus à latere ſiniſtro verſus gradus Monaſterii.

Rota aptetur, prout in Capitulis generalibus.

Clauſuræ muri, maximè in viridario, & domibus contiguis, quamprimũ fieri poterit altiùs eleventur. *Clauſura.*

In reliquis Monialium, victus, & accubitus moderentur, & earùm numerus juxtà Capitula generalia. *Monialium victus & accubitus.*

Recitetur Divinum officium in una ex contiguis cellis Eccleſiæ (quouſque Chorus aptetur) ubi nulla earum cubat, quæ nullo alii ſit uſui.

Procuratoribus, & famulo ingreſſus inhibeatur, juxtà Capitula Generalia.

Monaſterium Sancti Victorini.

In Monaſterio S. Victorini.

Aptetur pixis argentea pro reponenda SS. Euchariſtia, & foderetur decenter de corporali ſine glutino.

Grata ferrea deleatur ab Eccleſia, & ei que in locutorio eſt ſimplici aggregetur, & duplicetur.

Feneſtrellæ pro confeſſione, & communione aptentur, prout in Capitulis generalibus, & fiat ſicut in Monaſterio S. Petri.

Rota, & grata, muniantur juxtà Capitula generalia.

Feneſtella ſupra gratam locutorii, & aliud foramen paulo ſuperiùs reſpondens in aula Matris Abbatiſſæ, murentur, ac etiam feneſtræ Eccleſiæ proſpiciẽtes in viridario Monialium.

Parietes viridarii reſpondentes in atrio Eccleſiæ altiùs eleventur, ità ut Moniales proſpicere non valeant, & ita fiat in reliqua clauſura, juxtà Capitula generalia.

Foramina patentia, & domibus contiguis proſpicientia, claudantur. *Clauſura.*

Tres cameræ priores particulariũ Monialium, parietibus dormitorii adhærentes, pro uſu infirmantium reſerventur.

Quarta vero janua aperta agregetur dormitorio, una cum duabus, quæ in præſentiarum moliuntur, ſublatis mediis parietibus, & ſolario anteriori.

Inhibeatur ingreſſus Procuratoribus, juxtà Capitula generalia.

Janua viridarii, dum fabricatur, tutius muniatur, ceſſante vero fabrica muretur.

Janua Clauſuræ aptetur, prout in Capitulis generalibus.

Reverendis Monialibus infraſcripta Capitula generalia duximus decernenda.

§. 1.

IN nome della Santiſſima, & Individua Trinità, Padre, Figliuolo, e Spirito Santo, à gloria di ſua Divina Maeſtà, e dell'Intemerata Glor. Vergine, e Madre di Dio, e di tutta la Corte Celeſte, & ad edificatione, & utilità dell'anime delle RR. Madri, e Sorelle Monache, ch'al preſente ſi trovano nelli Venerabili Monaſterj della Città di Benevento, e che per tempo ſi rrovaranno ſotto la cura, e governo del Molto Ill. e Reverendiſs. Monſignore Arciveſcovo di detta Città.

Noi Pietro di Lunel per la gratia d'Iddio, e della Sede Apoſtolica Veſcovo di Gaeta, e Delegato, e Viſitatore generale, e ſpeciale di detta Città, e ſua Dioceſe. Deputato dalla Santità di N. S. Papa Gregorio XIII.

per un ſuo Breve particolare ſub anulo Piſcatoris, ſpedito alli 20. di Febraro 1580. havendo viſitato tutti i detti Monaſterj, e viſto quanto biſogno hanno d'eſſer ajutati per loro buon governo, e per progreſſo ſpirituale, e temporale, havendo trovato, che ſe ben'hanno la Regola ſtampata, non l'oſſervano, nè la leggono, imponendoli prima l'oſſervation di quella, havemo ſtatuito, e ſtatuimo l'infraſcritte proviſioni generali oltre le particolari, che in ogn'una di loro habbiamo fatto.

Moniales regulam inobſervātes, ideòque aliæ ordinationes præſcribuntur.

E cominciando prima dalla forma, e muodo del Monaſterio.

Chorus qualis eſſe debeat.

Per trovare loro già edificato, nè poterſe redur in altra forma, ſenza gran diſpendio, diremo ſolo, che i Chori ſiano alzati, ſe non fin al tetto, come ſtà quello di San Vittorino, almeno in tant'altezza, che ſi poſſa ſtare con la mente queta, della loro ſicurtà, per la quale ſi doveranno mettere dietro alle geloſie, che ve ſon'hoggi, altre grate di legno ben ferme, e ben murate, che non ſieno più larghe, che due terzi di palmo, & i Chori, ſiano accomodati di ſotto, che le Moniche poſſino ſtarvi à gli officii Divini comodamente, e ſenza leſione.

Feneſtrellæ pro confeſſionibus excipiendis.

I feneſtrini per la confeſſione non ſiano piu larghi, e lunghi ch'alla detta miſura di due terzi di palmo, & oltre alla lama di ferro, ſiano muniti almeno d'una grata di ferro, ò dentro, ò fuori ferma, e ben murata, e non più larga, che mezzo quarto, & uno feneſtrino dentro, & un'altro fuori, ben ſerrati, e fermi, e l'una chiave ſia cuſtodita dalla Madre Abbadeſſa, e l'altra dal P. Confeſſore, nè ſia lecito aprirſe mai, per altro effetto, che per confeſſare.

Feneſtrella Communionis.

Il feneſtrello della comunione, non ſia più largo, che, i detti due terzi, nè lungo più di mezzo palmo, e ſia ben munito delle ſimili portelle, e chiavi, dentro, e fuori da cuſtodirſi, come di ſopra, e non aprirſe poi per altra cauſa, che per la communione.

Rota in Eccleſia qualis.

La Ruota che ſe farà nella Chieſa per porger i paramenti, e coſe appartenenti al culto Divino, e non ſia maggior di quanto poſſi capire un Calice, e ſia munita, e ſerrata al medeſimo modo, nè s'apra mai per altr'effetto, che per queſto, la qual non ſarà neceſſaria, nel Monaſterio di S. Vettorino, per eſſer vicina aſſai la Ruota ordinaria, la quale dourà eſſer ferma, e partita in quattro parti, com'è quella di S. Vettorino, ò almeno occupata dentro con una Croce di ferro, e non vota, e ben munita di porte dentro, e fuori, e con buone chiavi da cuſtodire quella di dentro dalla Madre Abbadeſſa, e quella di fuori dal Cappellano, ò da chi deputarà Monſignore Reverendiſs. Arciveſcovo.

Collocutorii crates.

E 'l medeſimo ſi faccia nella grata del parlatorio, la quale ſia doppia, e diſtante l'una dall'altra almeno un palmo, e non più rare, che un'ottava di palmo, e ſe pur, per evitare il diſpendio parerà à Monſ. Reverendiſs. Arciveſcovo differir di ſtringerle, potrà per alcun tempo ſopportare quelle che vi ſi trovano hoggi, ma di ſcortarle, come di ſopra.

Le grate, ch'oggi ſi trovano nelle Chieſe di detti Monaſterii, ſi levino, e murino quanto prima, e ſe potrann'aggiungere, & accomodare à quelle de' parlatorii come di ſopra.

Clauſurarum Januæ quales, quotq; clavibus muniendæ.

Le porte ſeconde della Clauſura, ſi faccino doppie, e diſtanti l'una dall'altra almeno quattro palmi, e la prima di queſte ſia ſerrata con una, ò due chiavi, come ſia anco la prima porta, le quali ſieno cuſtodite dal Cappellano, ò da chi deputerà Monſignor' Reverendiſs. Arciveſcovo, e la ſeconda habbi due altre chiavi, da dentro, da cuſtodirſi, una dalla Madre Abbadeſſa, l'altra dalla Priora, ò altra anſiana da deputarſe da Monſignor Reverendiſs. Arciveſcovo, & un'altra fuori, da cuſtodirſe da chi ordinerà S. S. Reverendiſs., talche detta ultima porta, non poſſi eſſer aperta ſenza concorſo di tutte trè le perſone, & eſſendo alcuna di loro occupata, non poſſi commetterſi ad alcuna dell'altre, mà ſi deputi un'altra perſona ſeparata.

Clauſuræ muri.

Le Mura della Clauſura ſiano in quanto ſi può ſeparate da ogn'altra habitatione, ò edificio, ò in tant'altezza, che ſi poſſa ſtar ſicuro d'ogni cattivo penſiero, e coſi ſerrati, che non vi reſti buco, ne apertura alcuna.

Feneſtræ.

Tutte le fineſtre, che riſpondono fuori, ſe ſi poſſino eſcuſare, ſiano murate, e ſe nò ben munite di grate, & alzare in tant'eminentia, che le Monache non ſi poſſano affacciare, ne vedere coſ'alcuna fuori.

Pro-

Aqua in Monaſteriis intus ſervetur.

Provedaſi, che nelli Monaſterii vi ſia acqua à ſofficienza, e mentre manca, che ſia proviſto d'altro muodo, che dalle Zitelle, alle quali non ſi permetta uſcire per qualſivoglia occaſione, ne entrare, ſe una volta eſcono.

Quanto al voto della Caſtità. §. 2.

Caſtitatis votum, & quæ ad ejus cuſtodiam ſint adhibenda.

Simul dormire inhibetur.

Le Monache dormano tutte in dormitorio, è ſotto una chiave, ma ſeparate ogn'una nel letto ſuo, ne ſia permeſſo ad alcuna ſtar inſieme con altra, ſe ben foſſe ſorella, perche è tanta la malitia dell'inimico, e tale la fragilità della carne, che per non contaminarla, conforme à quello ch'anno promeſſo nel voto della caſtità, è neceſſario uſare ogni cautela.

Senſus animæ ſunt feneſtræ.

E per queſta cauſa eſſendo neceſſario per l'oſſervanza di queſto voto, non ſolo l'integrità del corpo, ma della mente ancora, eſſendo che la mente entra nell'anima per le feneſtre de' ſenſi, douranno uſare le dette Monache ogni diligenza in tenerli cuſtoditi, e refrenati; e però ſe l'ordina, e comanda, che non debbano parlar con perſona alcuna, fuori del Monaſtero, ne alla grata, ne alla Ruota, e molto meno in alcun'altro luogo ſenza licenza della Rev. Madre Abbadeſſa, la quale non poſſi darla per altro, che Padre, Madre, Fratello, e Sorella ſenza veder prima licenza ſcritta di Monſignor Reverendiſsimo Arciveſcovo, ò ſuo R. Vicario, la conſervarà appreſſo di ſe, mettendola in filza, per poterne render conto quando biſognaſſe.

Collocutiones cũ extraneis prohibẽtur.

In die Communionis licentia colloquendi concedi nõ poteſt.

E detta licenza non la poſſa dare nelli giorni della communione generale, ò che quella tale Monaca ſi foſſe communicata etiam particolarmente, ne alcuna Monaca poſſa parlar etiam con licenza alzata la tela del parlatorio, altro che con Padre, Madre, Fratello, e Sorella.

Sypario remoto loqui veticum, parentibus fratribuſque exceptis.

Abbatiſſa, aliaque pro ea Communionis die pro negotiis ad collocutoria accedere poteſt.

Potrà ben la Madre Abbadeſſa ſtando lei impedita la Priora, ò alcun' altra dell'anſiane parlar in quel giorno per coſe neceſſarie, & appartenenti al Monaſterio, e non altrimente.

Auſcultatrices, & earum munus.

Et accioche ne' ragionamenti, non s'interpongano coſe vane, e molto meno cattive, eſſendo che dice l'Apoſtolo, che le parole cattive corrompono i buoni coſtumi, non ſia permeſſo ad alcuna Monaca parlar con perſona alcuna di fuori, ſenza l'intervento della Madre Abbadeſſa, ò al manco un'altra aſcoltatrice da deputarſi da lei, (e non dicemo due per eſſer il numero delle Monache poco) la qual debba aſſiſtere al parlamento, di ſorte, ch'intenda ogni coſa, e come s'entra in coſe ſuperfluè, l'interrompa, & aſtringa a laſciarlo, e la Monaca ſia aſtretta à ritirarſi per obbediẽza, ogni volta che la detta aſcoltatrice ce l'ordinarà.

Cubicula particularia ne ſint. Deputatur valetudinariis locus.

E per la ſudetta cauſa, non ſia lecito ad alcuna Monaca havere camera, ò luogo particolare, ſi doveranno ben deputare alcune di quelle, che vi ſono, dove ſi poſſino curare l'inferme, come ſtà notato nella viſita, ſe non pareſſe a Monſignor Reverendiſs. Arciveſcovo deputar altro luogo, più commodo per l'infermeria, dove non poſſino le dette Monache dimorare, ſe non quanto ſaranno aſtrette dall'infermità, e poi tornino ſubbito nel dormitorio commune.

Abſque Archiepiſcopi licentia in Monaſteria ingredi, aut ſine diſcretarum ſociatione prohibetur.

Nè la Madre Abbadeſſa permetterà ch'altra perſona di fuori, ò Procuratori, ò altri, ſia intromeſſa nel Monaſtero ſenza licenza ſcritta di Monſ. Reverendiſs. Arciveſcovo, e provedere, che tale perſona ſia accompagnata da che entra, fin tanto, ch'uſcirà fuori, ſempre da due Monache anſiane, provedendo, che la porta non reſti mai aperta, mà ſia ſempre ſerrata, e che tutte l'altre Monache ſtiano ritirate, e non ſiano viſte da quelli ch'entrano, ſe non quanto non ſi poſſi evitare.

Quanto al voto della Povertà, e vita commune. §. 3.

Paupertatis votum, & vita Communis.

Romanus Pontifex in proprietate diſpenſare non poteſt.

E' tanto eſſentiale la povertà nella Religione, ch'il Sommo Pontefice Vicario General di Chriſto Redentor noſtro (à cui Sua Divina Maeſtà hà laſciato, e commeſſo l'univerſal poteſtà in terra, che li fù data dal Padre Eterno) confeſſa non poter fare che'l Monaco habbia proprio, & eſſendo che le perſone religioſe per il voto della povertà habbino renunciato ogni coſa, devono ſeguire in queſto la perfettione ch'anno profeſſato, e l'inſtituto, che nella primitiva Chieſa uſavan i credenti, perche non haveano coſa propria, mà tutte l'erano communi, e temere grandemente di non incorrere nella morte ſpirituale, come incorſero nella corporale, & eterna, Juda per haverſi voluto far proprio quel che non era ſuo, & Anania, & Safira per haver voluto con-

Juda proprietatis cauſa periit. Sic, & Ananias, atque Saphira.

Omnia exponenda ſunt in manu Abbatiſsæ, quæ loco Dei ſtat in monaſteriis.

ſervare parte di quello che poſſedevano, e così devono poner ogni coſa in mano della Madre Abbadeſſa, che ſtà da parte del Sig. Iddio, e laſciarnoſi governar da lei, penſando che per mano ſua le governa il Sign. iſteſſo, che non le potrà mancar, conforme alla ſua promeſſa, come al fermo non le mancarà, ſe loro prima cercaranno la gloria di Sua Maeſtà, come devono in ogni coſa.

Et acciò che queſto avenga più agevolmente, è neceſſario non ſolo, à diſponerſi à ricever queſta gratia dalle manj del Sig. Iddio, ma ajutarla in quanto ſi può con le proprie operationi, e però Monſig. Rever. Arciveſc. ſarà contento di ſtabilire non ſolamente il numero delle Monache, conforme alla capacità, & intrata de' Monaſterii, ſi come comanda il Sacro Concilio, mà taſſar anco la dote, ò elemoſina, che haveranno da portare, e conſiderandoſi la neceſſità de' Monaſteri, ſi anco la facoltà del Paeſe, laſciando però la porta aperta, à quelle che voleſſero entrare ſopra il numero, che poſſino ſoſtentare le facoltà del Monaſtero, le quali debbano porger la dote più pingue, come parerà à S.S. Reverendiſs. taſſarla, che ſarà tanta, che non ſolo il Monaſtero poſſi ſoſtentarne la Monaca commodamente, mà riceverne anco, qualche ſuſſidio.

Monialium numerus eſt præſcribendus inſpectis Monaſteriorum Capacitate, & reditibus: Dos taxari debet.

Supranumerariis pinguiorem afferentibus dotem locus in monaſterio non eſt denegandus.

E per obviare all'aſtutie dell'inimico, che per impedire queſto bene, e privare le perſone religioſe della perfettione, ch'anno proteſſato, l'antepone le neceſſità della natura, e le difficoltà delle coſe del Mondo, e procura, che diffidando dalla providentia d'Iddio, pongano troppo confidenza nella propria, e diventino ſoverchiamente ſollecite in procurarſe da per ſe le coſe neſſarie, ſortiamo le dette RR. Madre, e Sorelle à conſiderar ſpeſſo, e ragionar inſieme di quello, che il Redentor Noſtro per eſtirpar queſto vitio, ci propone, che poiche S. D. Maeſtà paſce così lautamente gl'uccelli dell'aria, ſenza che ſementino, ne raccoglino, e veſte tanto legiadramente l'erbette della terra, ſenza che filino, ne trapanino, proveders anco à noi delle coſe neceſſarie, che ſà bene li noſtro biſogno.

Diaboli verſutia ad perfectionem a religioſis impedienda.

Dei providentia in volatilia, & agrorum flores ſæpius à Monialibus eſt conſideranda.

Come non mancherà anco di fare la Rev. Madre Abbadeſſa per parte ſua, provedendo alla menſa commune, e veſtito delle Monache, conforme all'intrata del Monaſtero, in tal maniera, che le Monache ricevano la ſoſtentatione neceſſaria, evitando ogni ſuperfluità, dalla quale oltre il danno commune, ne naſcono tanti particolari.

Abbatiſſa ad ſingulem victum, & veſtitum neceſſarium comparabit.

Et acciòche paſcano non meno l'anima, che il corpo, mentre ſi mangia in refettorio, come ordiniamo, che ſi mangi ſempre in commune, (ſe non è mentre ſaranno inferme, ò convaleſcenti, che non poſtino commodamente andare in refettorio) ſi legerà una lettione devota volgare, la qual duri à tutta tavola, tanto la matina, come la ſera, benedicendo prima la menſa, & andando poi à render le gratie al Sig. Iddio unitamente al Choro, conforme all'ordine, & uſanza Monaſtica.

In menſa ſacra lectio adhibenda, ac etiam menſæ benedictio præcedere, gratiarumque actio ſequi debet.

E per evitare ogni amaritudine, eſortiamo la Madre Abbadeſſa à trattare tutte le ſue Sorelle con carità commune, & uguale, ſenza fare alcuna partialità ne differenza, e le dette Monache à conſiderar ſpeſſo, che quello, che ricevono, glie lo dà il Sig. Iddio gratioſamente, e per ſua liberalità, poiche conſiderata non ſolo la fragilità di noſtra natura, per la quale non meritiamo bene alcuno ma la moltitudine di noſtre colpe per le quali meritiamo molti mali, conoſceremo, che il Sig. Iddio per la ſola ſua bontà, ſuperando l'uno, e l'altro ci mantiene.

Abbatiſſæ par charitas in moniales.

Gratioſè Deus cuncta nobis tribuit.

Del voto dell'Obedienza.

E perche non è manco neceſſaria l'oſſervanza del terzo voto dell'obedienza, poiche ſenz'eſſa, non ſi può piacer à Dio, che l'ama più che'l ſacrificio, te ricordaranno ſpeſſo le Rever. Sorelle, che ſon venute alla religione per fare la volontà d'altri, e non la ſua, imitando in queſto Chriſto Signore noſtro, e Spoſo loro, il qual profeſsò di ſe, che non era venuto in queſto Mondo per fare la volontà ſua, mà quella del Padre Eterno, e che per ſeguirla ſopportò la morte, e morte di Croce, e che loro biſognando, devono ſtar eſpoſte à far altretanto per l'obedienza.

Obedientiæ votum

Deus plus obedientiam amat, quam Sacrificium.

Alterius, non propria voluntas à religioſis eſt facienda.

Chriſti exemplum

Mà devono conſiderare, che non potranno mai conſeguire queſta virtù, ſe non pongono prima nella mente loro il fondamento dell' umiltà, conſiderandoſe, e riputandoſe (come veramente ſiamo tutti) polvere, e cene-

Humilitas obedientiæ fundamentum.

cenere, e di nullo valore, poiche, come dice l'Apoſtolo, sù queſto fondamento, fondò Chriſto Signor Noſtro la ſua obedienza.

Exemplū à Chriſto ſumitur.

Humilitatis effectus.

E così facendo, non ſolo non ſi contriſteranno di qualſivoglia coſa, che le verrà ordinata, e comandata, mà ſe rallegraranno, e l'eſeguiranno per amor di Dio con tanta maggior conſolatione, quanto che ſarà più ardua, e grave, reputando à favor, e gratia particolare, che il Signor Iddio ſi degni impiegarle in ſuo ſervitio, come ſi rallegravano gl'Apoſtoli d'eſſer giudicati degni di patire ingiurie per amor ſuo, tanto più che la Rev. Madre Abbadeſſa con carità, & amore materno doverà cercare di tenere conſolate le ſue ſorelle, e procedere con loro con ogni dolcezze, ſe però alcuna per protervità non la forzaſſe ad uſare ſeverità, e rigidezze.

Apoſtoli ie contumeliis gaudebaet. Abbatiſſæ caritas in Moniales.

Et acciòche poſſa farſe queſto più facilmente ordiniamo, che la Madre Abbadeſſa ſia eletta di triennio, in triennio, conforme alla loro regola, & uſanza antiqua di detti Monaſterii, e che non poſſi eſſere confirmata, nè eletta di nuovo, ſe non ſarà paſſato, & haverà vacato un triennio, nè eſſere fatta Priora.

Quolibet Triennio nova Abbatiſſa eſt eligenda.

E creata, e confermata che ſarà debba eleggere una Priora, e trè, ò quattro anſiane, le quali durino un' anno, con conſeglio, e parere delle quali, e non altrimente debba trattare, e diſponere le coſe ardue del Monaſterio, e deputare due Monache, ch'abbino cura della Ruota, alla quale debbano aſſiſtere almanco alternaramente. Due, ch'habbino cura dell'infermaria, una Sacriſtana, ch'habbi cura della Chieſa, e coſe appartenenti al culto Divino, una Cellararia, ò diſpenſatrice, ch'habbi cura, e diſpenſi i frutti, e coſe appartenenti al vitto. Una Maeſtra di Novitie, ſotto la cui cura, habbino da eſſere inſtrutte, & in ſomma proveda con molta carità alle coſe neceſſarie delle Sorelle in commune, & in particolare.

Electa Abbatiſſa quot officiales deligere debet Conſultrices.

Rotaria.

Infirmaria quæ.

Sacriſta.

Cellararia.

Novitiarum Magiſtra.

E conoſcendoſi inſufficiente à queſto, ricorrerà decentemente al Signor Iddio per ajuto, da cui doverà ſperarlo con fiducia.

Auxilium à Deo petendum.

E per conſeguirlo più facilmente converrà inſieme con tutte l'altre Sorelle, non ſolo alla Meſſa, la quale doveranno ſentire ogni giorno, mà all'officio Divino, notturno, e Diurno, il qual doveranno recitare nel Choro, quando ſarà accomodato, & in queſto mentre, nel luogo, à ciò deputato, & all'hore debite devota, e puntatamente, e con molta attentione, conſiderando, che ſtanno parlando col Sig. Iddio, e Dio con loro, & acciò che poſſino meglio ſervirlo, imparino à cantare, e come l' haverann' imparato dirann'in canto.

Media ad illud impetrandum Miſſæ auſcultatio, & Divini Officii devota recitatio.

Et acciò ch'accreſcan ogni giorno in devotione, ſi confeſſaranno, e communicheranno ſpeſſo, almeno una volta il meſe, oltre di queſto le feſte principali, e tutte le Domeniche dell'Advento, e Quadrageſima, & ogni giorno la mattina doppo la prima, ò vero la ſera, doppo il Compieto, faranno nel Choro inſieme, almeno una mezz' hora d' oratione mentale, dicendo prima le Litanie, implorando la gratia del Signore per poterlo fare degnamente, e come conviene, interceſſione, e mezzo di tutti i Santi.

Quoties confitendum, & mentali Orationi vacandū.

E di più ogni ſera avanti, che vadano à letto à dormire, eſaminaranno un poco la loro coſcienza, diſcorrendo, e conſiderando tutte le ſue attioni, e com'haveranno ſpeſo quel giorno, puntando tutti i difetti, che trovaran' in ſe, demandandone venia al Sig. Iddio, con propoſito di emendarli, e confeſſarli, quando ſarà neceſſario.

Conſcientiæ examen ante dormitionem.

Et ogni Venerdì, detto prima, e fatta l'oratione, ſe la faranno all' hora, conveniranno capitularmente in un luogo à queſt' effetto deputato, dov'ogn'una particolare publicamẽte confeſſarà le ſue negligenze innanzi à tutte, ò dove preſiederà la Madre Abbadeſſa, ò la Priora, ò la più anſiana, eſſendo loro inferme, ò legitimamente impedite, la qual' aggravarà, & eſſagererà le dette colpe, notificando i danni, che poſſono cauſare nell' anima propria, e tal volta nell' altre, & in commune, conforme alle loro qualità, & poi l'imporrà alcuna penitenza, che non ſolo ſia purgativa, mà preſervativa di tali errori, e che poſſa ingerire, e piantare le virtù contrarie.

Negligentiarum publica Confeſſio ſemel in hebdomada cùm præſidentia Abbatiſſæ, vel Prioriſſæ, vel antiquioris è Monialibus.

Et à tal che ſi mantenghi la gratia, e doni del Sig. Iddio, le degnarà di concedere, e communicare alle ſerve ſue, diſponendoſi loro à riceverle per mezzo di queſti eſercitii ſpirituali doveranno provedere, e procurare nel reſto del tempo non ſtare otioſe, mà occupate di continuo in alcune honeſte operationi.

Ad otium effugendum honeſtis operibus vacare debent.

Et

Oeconomica in re per hebdomadam, aut menſem deputentur.

Et à queſt' effetto la Rev. M. Abbadeſſa deputerà alcune delle dette Monache per hebdomada, ò meſe, che ſiano propoſte, & habbino cura, chi ſopra la cucina, ò refettorio, chi ſopra il forno, e chi ſopra la bucata, & altri ſervitii communi del Monaſterio, alli quali non potendo ſupplire le Zitelle, ſuppliranno loro, & eſſendo neceſſario invocaranno l'ajuto di alcune Sorelle, le quali pronta, e caritativamente abbracciaranno el tale eſercitio, penſando, che ſervono al Sig. Iddio à cui tanto piace l'unione, e carità.

Deputata ad ſacri in menſa lectionē, & regulæ.

Deputerà anco una hebdomadaria, la qual mattin', e ſera, mentre durerà la menſa, legerà una lettione volgare di Gio: Gerſone, ò altro libro ſpirituale, & in fine un capitolo almeno della regola loro.

Abbatiſſa opera, quæque Monialium peragenda, diſtribuere debet, ac emolumenta, quæ inde percipiuntur in capſam tribus munienda Clavibus, cùm cæteris monaſterii redditibus reponenda ſunt.

Diſtribuirà anco la Madre Abbadeſſa, & i lavori, che ſaranno neceſſarii à farſi nel Monaſtero, e che verranno à farſi di fuori alle Monache, che lei giudicarà eſſere eſpediēti, ſenza che loro ſappiano à chi ſervono, e come ſaranno fatti, l'iſteſſa Madre li reſtituirà alli padroni, e riceverà da loro il ſtipendio, ò mercede, la qual ſarà repoſta in una caſcia da deputarſi per queſt'effetto, munita con tre chiavi da conſervarſi, una dalla detta Madre Abbadeſſa, una dalla Priora, e l'altra da una delle ſeniori, con intervento delle quali s' habbia d' aprire, e non altrimente quando s'havrà da pigliare alcun denaro, nella quale per una fiſſura di ſopra ſi pongano ancora tutti gl'altri denari, che perveneranno nel Monaſtero, ò dall'intrate cōmuni, ò pe 'l vitto delle figliuole, ch' ivi s'allevano, ò d'intrate, ò d' elemoſine di Monache particolari, le quali doveranno ponerle in commune, & accettare le dette opere allegramente, conſiderando, che fanno per ſe ſteſſe, dovendo eſſer unite alle ſorelle per carità ſpiritualmente, al medeſimo modo, che ſono inſieme tutti i membri del corpo, tanto più, quanto che il Sig. c'inſegna, ch'è più beata coſa il dare, che 'l ricevere, e quanto ch' è più pronto alla retributione, poiche ci promette, e dà cento per uno, eſtimate per non picciola gratia, che l'habbia fatte degne di poter contribuir più à ſua D. M. che è capo del Convento, che non fanno le altre, che non hanno tanta, ò ſantità ò induſtria, ò facultà, poiche tutte queſte ſono doni di ſua Divina mano, e l'haveria potuto concedere, e potria hoggi più copioſamente à quelle, che più ſe ne trovano ſenza.

Qua animi alacritate talia opera ſuſcipere quæque debet.

Torpor, & inde naſcentia mala.

E fuggire il torpore, e tepedità, ch' è cauſa, nō ſolo della rovina dell'anima dov'entra, mà delli Conventi inſieme, che non ſi ponno mantenere, ſe non v'è l'unione, e carità.

In operibus negligentes jejunio in pane, & aqua coercendæ: quæ pœna pro culpæ modo eſt augenda.

Potrà anco la Madre Abbadeſſa non ſolo diſtribuire l'opere, e mataſſare, ò dar, come ſi dice, il ſtaglio, e caſtigare quelle, che mancaranno de complirlo, con farle mangiare pane, & acqua, & in terra nel refettorio aggravando la penitenza quanto creſceſſe la colpa, perche l'Apoſtolo dice, che chi non lavora, non mangia.

Scribatur in libro quicquid in Arcam reponetur.

Sarà anco un libro, nel qual ſi terrà conto di quanto entrerà in detta Caſcia, e donde ſarà pervenuto, e di quanto ſe ne caverà, e perche cauſa.

Moneta inhibentur.

Vetiamo alla Madre Abbadeſſa, e tutte l'altre Monache il donare, e preſentare in nome particolare, nè commune del Convento cos' alcuna à qualſivoglia perſona, mà ſuppliſcano alli biſogni delle Monache, tanto ſane, quanto inferme, provedendo con molta carità, che ſiano ben governate, e non le manchino le coſe neceſſarie; avertendola nientedimeno, ch'è vitio commune di Monache, ſpecialmente giovani eſſer dedite, e voler frequentare troppo le medicine, da donde ſi cauſa ſpeſſe volte eceſſivo danno, non ſolo a'corpi loro, mà alle robbe del Monaſtero, e però proverderà, che ſe n'aſtenghino, e non li ſiano date, ſe non evidentemente neceſſario.

Medicamina cautè, & cùm cauſa tantùm Monialibus permittenda.

E quando piacerà al Sig. Iddio, che i denari avanzino, ſopportate le ſpeſe, e gravezze del Monaſtero, s'impiegheranno in compra di coſe ſtabili, ò cenſi, come parerà più eſpediente, & utile à Monſ. Reverendiſs. Arciveſcovo, il qual doverà vedere, ò far vedere ogn' anno i conti, e proveder, che le robbe non vadano à male.

Pecuniæ expenſas ſuperans in bonorum ſtabilium, Archiepiſcopi arbitrio, implicanda eſt. Et quotannis computa revidenda.

E perche ſi vede per eſperienza, che le figliuole ſecolari, che s'allevano ne'Monaſterj ſono di molto ſturbo alle Monache, & al profitto ſpirituale, che trà di loro, e da farſi, eſortando Monſ. Reverendiſs. Arciveſcovo à riformare il numero ch'hoggi vi ſi trova ecceſſivo, ordiniamo, che neſ-

Seculares puellæ intra Monaſteria Monialibus quietem perturbant: ideò earum numerus moderatione indiget.

Si extrà monaſterium commodè educari poſſunt nõ ſunt admittendę. Alia quoad earum ætatem educationem, veſtitum pręſcribuntur.

neſſuna poſſi eſſer'ammeſſa, s'haverà fuori con chi potere commodamente allevarſi, nè minore d'ott' anni, nè maggiore di ſedici, e quelle ſi ritrovano in commune, e non in particolare d'alcuna Monaca, e per loro vitto ſi dia al Monaſtero due docati al meſe.

Le quali figliuole veſtino panni di lana, e di colori honeſti, e ſemplici, nè uſino oro, nè ſeta, nè altro liſcio, ò portamenti ſecolari.

Magiſtram habeãt

Siano date n'cura, e ſtiano ad obbedienza d'una Maeſtra, la quale l'inſtruiſca, non ſolo nelli lavori, che havetanno da imparare à fare, mà nelli buoni coſtumi.

Ibidem, ſed ſeparatim dormiant.

Li ſarà deputato un luogo particolare, dove dormiranno inſieme; mà ſeparate, ogn' una nel letto ſuo, & in luogo tuto, dentro il dormitorio delle Monache.

Idẽ in Comeſtione ſervent.

Un luogo ancora dove mangino, ſeparato dal refettorio delle Monache.

Simul quoq; operentur: ſed à Monialibus diviſæ.

Un'altro dove lavorino, anco inſieme, ſeparato dal luogo, dove doveranno lavorare anco inſieme le dette Monache.

Iàm inſtandis opus aliquod committatur, & merces inde percepta in communem Arcam reponatur.

E come ſaranno iuſtrutte à far alcun'opera, ò lavore degno di premio, potrà anco la Madre Abbadeſſa darglielo à fare, e l'utile applicarlo al Monaſtero, e nella Caſcia, e come ſtà detto di ſopra.

Miſſa. Confeſſio. & Communio.

Se proveder à ancora, che ſentino la Meſſa, e ſe confeſſino ſpeſſo, e communichino, ſe ſaranno d'età.

In collocutoriis idem, ac Moniales ſervent.

E che nella grata, ò ruota ſervino la medema regola delle Monache, e quando alcuna s'haverà da maritare, e che ſi tratterà il matrimonio, non ſe li permetta in modo alcuno accoſtarſi à grata, ò ruota, ò dove in altro modo poſſi parlare con perſona di fuori.

Si quæ nubere velit à cratibus arceatur dum Matrimonii tractatio durat.

Matrimonio iàm concluſo è Monaſterio excludantur, nec veſtes ibi mutentur.

E ſubbito, che ſarà concluſo il parentado, ſia mandata à caſa ſua, ò delli ſuoi, ne ſe le permetta in modo alcuno, mutar l'habito nel Monaſtero.

Semel egreſsę è monaſterio ampliùs nõ recipiantur: ſi verò Monaſticum habitum velint ſuſcipere, poſt ſex menſes poſſunt admitti.

Nè uſcir fuori per qualſivoglia cauſa, e ſe alcuna volta uſciranno, non ſiano più ammeſſe dentro, e ſe ben voleſſero tornarvi per farnoſe Monache, non poſſino eſſere ricevute, ſe non paſſati ſei meſi.

E perche eſſendo queſte leggi d'amore, deſideramo, che con amore ſiano ricevute, & eſeguite, non habbiamo poſte pene, mà quando avvenirà (che Iddio non voglia) che le dette Rev. Monache, ò alcuna d'eſſe mancaſſero in accettarle, obbedirle, & eſeguirle, ò altra perſona di quelle, che ſi trovan' al preſente, ò che nel futuro ſi troveranno ne' detti Monaſterj, ſian' ammonite amorevolmente, e poi coſtrette per i debiti mezzi, e caſtigate conforme alla colpa, aggravando le pene, quanto creſcerà la contumacia, con digiuni, mangiare in terra, con ſilentio, con levare il velo à tempo, e per ſempre, con diſcipline private, e publiche, & ultimamente con carcere alle religioſe, & eſpulſioni alle ſecolari, come ſarà contento Monſ. Reverendiſs. Arciveſcovo di fare eſeguire, accioche non habbia da render conto di quell' anime al Sig. Iddio, che l'hà commeſſe alla cura ſua.

Pœnæ harum Regularum traſgreſſoribus imponendę.

Authentice.

Harum regularum copia in unoquoq; monaſterio patenter, quater in anno legenda.

Et acciòche le dette Rev. Sorelle poſſino più agevolmente farlo, ordiniamo, che ad ogni Monaſtero ſia data una copia autentica con la ma. no, e ſigillo di Monſ. Reverendiſs. Arciveſcovo; patente, e come in una tavola, la quale debbiano tenere pendente nella camera di Capitolo, e legerla quattro volte l'anno nel Capitolo, che ſaranno preſenti tutte le Monache, cioè il giorno di S. Steſano, il dì doppo la Paſqua di Reſurrettione, il dì doppo la Penteccoſte, & il giorno di Sant'Angelo di Settẽbre.

In Eccleſia ſimplici S. Salvatoris à Pagliara

Eccleſię S. Salvatoris è Paglieta.

Auferatur Torcular, & pars illa Eccleſiæ reſtituatur.

In Eccleſia ſimplici S. Luciæ.

Eccleſię S. Luciæ.

Corporale mundetur.

Janua ex qua ingreditur ad Eccleſiam à domo Presbyteri, muretur.

In Eccleſia S. Mariæ delle Camarelle.

Eccleſię S. Mariæ delle Camarelle.

Cruces ligneæ confractæ, & deturpatæ vetuſtate, ſecretò comburantur, & earum cineres in ſacrario ponantur.

Imago Crucifixi confracta reſarciatur.

Gradus, quibus, in inferiorem griptam deſcenditur, fabricentur, & bortix ab alia parte, ne illuc ampliùs deſcendi valeat.

In

In Eccleſia S. Angeli à Ponti.

Eccleſia S. Angeli a Ponte.

Tectum, & parietes, reparentur.

In Eccleſia S. Joannis Hyeroſolimitani.

Eccleſia S. Joannis Hieroſolymitani.

Deſcenſus ad inferiorem fornicem Eccleſiæ tollatur, & fabricetur.

In Eccleſia S. Hilarii ad Portam Auream.

Eccleſia S. Hilarii ad Portam Aureã.

Parietes, hinc, & indè dividentes duo altaria collateralia parua, & quoddam pulpitum, in quo Evangelium cantabitur, auferantur, & demoliantur.

Eccleſia reſarciatur, incruſtetur, & aptetur.

In Eccleſia S. Lazari.

Eccleſia S. Lazari.

Muri, & Altaria occupantia Eccleſiam, auferantur.

In Eccleſia dicta Hyeruſalem Monialium S. Petri.

Eccleſia Hyeruſalem.

Una ex duabus portis, quas habet, claudatur, altera muniatur, ne beſtiis pateat.

In Eccleſia S. Stephani de Plano curiæ.

Eccleſia S. Stephani de Plano Curiæ.

Conſerventur ejus redditus, & nemini conferantur, quouſque reſarciatur, & in decentem formam reducetur.

Viſitatio Diœceſis

1 *In Eccleſia S. Catharinæ Caſtri S. Mariæ ad Thorum Beneventanæ Diœceſis.*

S. Maria ad Thorum Caſtrum, & ejus Eccleſiæ. S. Catherina.

Eccleſia ipſa amplietur.

Tabernaculum in quo reconditur ipſa SS. Euchariſtia de ſerico foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Aptetur piramis lignea ſupra fontem baptiſmalem, & ejus operculum lamina ſtamnea foderetur.

Non admittantur duo viri ad levandum puerum de fonte juxtà Decretum Conc.

Corporalia immunda mundentur.

Depoſitum cadaver ſubtus pavimentũ humetur transferen. profectò Sacellum SS. Roſarii.

In eodem Caſtro.

S. Maria à granatella.

Eccleſia S. Mariæ à granatella, reparetur.

In ſocietate S. Mariæ de neve intus dictam Eccleſiam.

Sodalitium S. Mariæ ad Nives.

Inhibeantur prandia confratribus reſervata hoſpitalitate, & refectione exteris, exibenda tamen alibi, quàm in Eccleſia, aut ſpoliatorio.

2 *In Eccleſia S. Leonardi Caſalis S. Angeli ad Cupulum.*

S. Angelus ad Cupulum Caſale, & ejus Eccleſiæ. S. Leonardus.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur de ſerico, & ſupponatur corporale pixidi.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Corporale mundetur.

In Eccleſia S. Angeli ejuſdem Caſalis.

S. Angelus.

Fons Baptiſmalis aptetur, prout in Capitulis generalibus.

Eccleſia reſarciatur.

3 *In Eccleſia S. Donati Caſalis Mon. Durſii.*

Mondurſium Caſale, & ejus Eccleſia S. Donatus.

Pixis SS. Euchariſtiæ aptetur juxtà Capitula generalia, ac etiam vas Sacramentorum, & fons baptiſmalis.

4 *In Eccleſia S. Bartholomæi Caſalis Montium.*

Mons Caſale, & ejus Eccleſia. S. Bartholomæus.

Vaſa Sacramentorum aptentur juxtà Capitula generalia.

Corporalia Mundentur.

5 *In Eccleſia S. Petri Caſalis Adelicati.*

S. Petrus Indelicato Caſale, & ejus Eccleſia. S. Petrus.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ aptetur ut ſupra, & fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

6 *In Eccleſia S. Mariæ Caſalis Bulneariæ.*

Balnearia Caſale, & ejus Eccleſia. S. Maria.

D. Franciſcus Scam. propter ejus inſufficientiam à cura amoveatur.

Eccleſia amplietur, & capax fiat.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In

Paleariæ Caſale, & ejus Eccleſia. S. Sebaſtianus.

7 *In Eccleſia S. Sebaſtiani Caſalis Palcariæ.*

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ fo. deretur de ſerico.

Commeſſationes confratribus inhibeantur, reſervata hoſpitalitate exteris exhibenda.

S. Nicolaus.

In Eccleſia S. Nicolai ejuſdem Caſalis.

Eccleſia ipſa reſarciatur in tecto, & foſſæ aptentur.

Vaſa pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorum conjuncta fiant ſtamnea.

Terraſinum Caſale, & ejus Eccleſia. S. Maria.

8 *In Eccleſia S. Mariæ Caſalis Terraſini.*

D. Petrus Saxus ab ipſa cura amoveatur, & alter idoneus prəficiatur.

Tabernaculum de ſerico foderetur.

Fontis baptiſmalis operimentum lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

S. Angelus.

Eccleſia S. Angeli ejusdem Caſalis reſarciatur in tecto, & pavimento.

Petrurium Caſale, & ejus Eccleſia. S. Bartholomæus.

9 *In Eccleſia S. Bartholomæi Caſalis Petrurii.*

Si aliud Canon. non obſtat, eſpediatur titulum D. Vinc. Fareſe prædictæ Eccleſiæ.

Tabernaculum foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Eccleſiæ Pavimentum aptetur.

Planchetella Caſale, & ejus Eccleſia. S. Margarita.

10 *In Eccleſia S. Margheritæ Caſalis Planchetellæ.*

Paries Eccleſiæ ſupra Portam, & arcum reparetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Planchæ Caſale, & ejus Eccleſia. S. Fœlix.

11 *In Eccleſia S. Fœlicis Caſalis Planchæ.*

* Videtur aliquid aliud in originali deeſſe.

Si aliud Canon. non obſtat præterquam quòd ſine inveſtitura Canonica ſe ingeſſit, permictente tamen Rev. Ord. & fidei profeſſionem non emiſit, & admiſſo ad fidei profeſſionem, titulum expediatur, & tribuatur dicto D. Terentio Saxo Parrocho dictæ Eccleſiæ.

S. Nicolaus Caſtrum, & ejus Eccleſia. S. Maria de Foſſo.

12 *In Eccleſia B. Mariæ dello Foſſo Caſtri S. Nicolai.*

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur de ſerico.

Vaſa pro S. Chriſmate, & oleo Cathecumenorum conjuncta, & ſeparatum pro oleo infirmorum decentiora fiant, & in loco decenti aſſerventur.

Sacrarium mutetur propter reverentiam Euchariſtiæ Sanctiſſimæ.

Fons Baptiſmalis aptetur juxtà Cap. Gen.

Altare B. Mariæ de Coſtantinopoli deleatur, vel aptetur, ne terga vertat SS. Euchariſtiæ.

S. Marcus ad Môtem Caſale, & ejus Eccleſia. S. Marcus.

13 *In Eccleſia S. Marci Caſalis ejuſdem nominis à Monti.*

D. Bartholomæus Tiſo aſtrictus Eccleſiæ S. Bartholomæi de Monte, ab hac amoveatur, non .n. erit parũ, ſi uni ſatisfaciat.

Tabernaculum, & Pixis SS. Euchariſtiæ aptentur, & fons etiam Baptiſmalis juxtà Cap. Gen.

Eccleſia amplietur.

Calix aptetur.

Corporalia mundentur.

Toccaniſium Caſale, & ejus Eccleſia. S. Joannes Baptiſta.

14 *In Eccleſia S. Joannis Baptiſtæ Caſalis Toccaniſii.*

Si aliud Canon. non obſiſtat, fidei profeſſione emiſſa, præbeatur titulum D. Cypriano Santuccio.

Tectum Eccleſiæ reparetur.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ de ſerico foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fons aquæ luſtralis decentior fiat, & in decentiori loco ponatur.

Pavimentum lateribus aptetur.

Fiant libri pro deſcribendis baptizatis, & contrahentibus matrimonia.

Deſcribantur, & confitentes, & communicantes in Paſchate.

Calix aptetur.

Corporalia decentia parentur.

Mancuſii Caſale, & ejus Eccleſia. S. Sebaſtianus.

15 *In Eccleſia S. Sebaſtiani Caſalis Mancuſiorum.*

Tectum reſarciatur, & Pavimentum lateritium fiat.

Tabernaculũ SS. Euchariſtiæ de ſerico foderetur, & Pixis de corporali.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Scabellum altaris, & Calix argenteus aptentur.

S. Marcianus.

In Eccleſia S. Marciani ejusdem Caſalis.

Fontis Baptiſmalis operimentum, lamina ſtamnea foderetur.

Sacrarium, & ſcabellum altaris aptentur, & Pavimentum.

Sacriſtia hoſtio firmetur, & cadaver ibi depoſitum humetur.

Lentace Caſale, & ejus Eccleſia. S. Angelus.

16 *In Eccleſia S. Angeli Caſalis Lentacis.*

Accomodetur Tectum Eccleſiæ.

Pixis SS. Euchariſtiæ argentea fiat.

Tabernaculum de ſerico foderetur.

Operimentum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Capitula Confratrum videantur, & ſi opus eſt reformentur, ſi videbitur V.R.D. Emiſſa fidei profeſſione tribuat tit. D. Maſſ. de Errico.

S. Martinus Caſale, & ejus Eccleſia S. Martinus.

17 *In Eccleſia S. Martini Caſalis ejuſdem nominis.*

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur ut ſupra, tegaturque umbella conopeo.

Vaſa pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorum conjuncta ſtamnea, & olei infirmorum ſeparatum, decentiora fiant, & Burſa ſerica, in qua conſervetur, & deferatur.

Sacrarium aptetur.

S. Maria Ingriſone Caſale, & ejus Eccleſia S. M. Aſcenſionis.

18 *In Eccleſia S. Mariæ Aſcenſionis Caſalis S. Mariæ Ingriſonis.*

Quia D. Altobellus deputatus economus, non eſt adeo idoneus, ut oporteret, monemus V. R. D. ut meminerit ratione reddenda animarum ſibi commiſſarum, maximè cum in eodem loco adſit D. Pompejus de Cavaleris Presbyter, 13. juvenis, idoneus tamen, & non parvæ expectationis, ſed ſi magis libet eundem Altobellum eidem curæ præficere, jubeat fidei profeſſione emiſſa, titulum ei præberi.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Tumulum elevatum demictatur ſubtus pavimentum,

Capitula Confratrum videantur, & ſi oportet reformentur.

Gineſtra Caſale, & ejus Eccleſia S. M. ad Vicum.

19 *In Eccleſia S. Mariæ ad Vicum Caſalis Gineſtræ.*

Si aliud Canonicum non obſiſtat expediatur, & tribuatur titulum D. Scipioni Mirræ, & admictatur ad fidei profeſſionem.

Eccleſia S. Sebaſtiani amplietur.

Eccleſia S. Mariæ ad Vicum in termine reficiatur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Paupiſii Caſale, & ejus Eccleſia S. Maria.

20 *In Eccleſia S. Mariæ Caſalis Paupiſiorum.*

Reparetur Eccleſia, & fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Cuccianum Caſale, & ejus Eccleſia S. Andreas.

21 *In Eccleſia S. Andreæ Caſalis Cucciani.*

Fiat Pixis Argentea.

Tabernaculum foderetur de ſerico,

Paretur patera decens pro miniſtrādo Sacramento Baptiſmatis.

In deſcribendis baptizatis, & contrahentibus matrimonia ſervetur forma Synodi Beneventanæ.

Calix renovetur.

Procedatur contra Abbatem Matthæum de Arpadia Archipresbyterum Communitatis Vitulani, & Parrochum dictæ Eccleſiæ à multis annis non reſidentem in ea, juxtà Decret. Concil. & fęlicis record. Pii V. Conſt. à non reſiden.

Toccum Oppidū, & ejus Eccleſia S. Vincentius.

22 *In Eccleſia S. Vincentii Terræ Tocci.*

Quoniam intelleximus præfatam Eccleſiam poſſideri à R. D. Pompeo Bozzuto, una cum Eccleſiis S. Crucis, & S. Petri Vallis Vitulani parrochialibus, & in nulla ipſarum reſideri.

Contra eum procedatur juxtà Decret. Concil. & Conſtitutiones Apoſtolicas.

Eccleſia reparetur in tecto.

Tabernaculum de ſerico foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Oper-

Opereulum fontis baptiſmalis foderetur lamina ſtamnea.

Provideatur de vaſculo pro adminiſtrando baptiſmate.

Aptetur Sacrarium decenter.

S. Blaſius. Reparetur Eccleſia S. Blaſii extra terram Tocci, ac etiam reparetur in tecto, & parietibus Eccleſia S. Petri, & procedatur contra dictum Archipresbyterum, prout ſupra. S. Petrus.

In Cappella S. Antonii humetur ſepulcrum de fabrica ſuper terram erectum.

Reparetur Eccleſia ruralis S. Angeli ejuſdem Terræ.

Torrecuſium Caſtrum, & ejus Eccleſia S. Eraſmus.

23 *In Eccleſia S. Eraſmi Caſtri Torrecuſii.*

Eccleſia augeatur, & reparetur ſupra Cappellas exiſtentes à parte dextera in ingreſſu Eccleſiæ.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fiat opereulum in fonte Baptiſmali, & de lata foderetur.

Aptetur Sacramentum, Calix devaſtatus renovetur, & corporalia mundentur.

Capella SS. Annunciationis, & Hoſpitale. In Cappella Societatis Annunciationis Beatæ Mariæ Calix devaſtatus reficiatur. Domus hoſpitalis ipſius Eccleſiæ in tecto, & parietibus reparetur.

S. Joannis de Monte. In Eccleſia S. Joannis de Monte Eccleſia ipſa reſarciatur in tecto.

Folianum Caſale, & ejus Eccleſia S. Cyriacus.

24 *In Eccleſia S. Cyriaci Caſalis Foliani.*

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum, ubi reconditur SS. Euchariſtia foderetur de ſerico.

S. Maria Annunciationis Monaſterium.

In Monaſterio S. Mariæ Annunciationis.

Tabernaeulum, ubi reconditur SS. Euchariſtia foderetur de ſerico.

Apellußa Oppidū, & ejus Eccleſia S. Maria.

25 *In Eccleſia S. Mariæ Terræ Apelluſiæ.*

Amplietur Eccleſia, Tabernaculum de ſerico foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Provideatur de urceolo, vel patera ad aquam infundendum.

Servetur in deſcribendis baptizatis forma Synodi Beneventanæ.

Caſtrum Potum, Caſale, & ejus Eccleſia S. Nicolaus.

26 *In Eccleſia S. Nicolai Caſtri Poti.*

Reparetur in tecto, & pavimento Eccleſia.

Altare Majus dilatetur.

Tabernaculum de ſerico foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis baptiſmalis foderetur lamina ſtamnea.

S. Andreas. Cooperiatur Eccleſia ſimplex S. Andreæ cumulatis, & retentis ejus redditibus, ſiquidem caret Rectore.

Cirignanum, & ejus Eccleſia S. Petrus.

27 *In Eccleſia S. Petri Caſalis Cirignani.*

Sequeſtrentur fructus, & ſupportatis oneribus fabricæ, & ampliationis dictæ Eccleſiæ applicentur quouſque proficiatur.

Tabernaculum foderetur ut ſupra, & fiat Burſa ſerica ut ſupra.

Fragnetum Oppidum, & ejus Eccleſia S. Nicolaus.

28 *In Eccleſia S. Nicolai Terræ Fragneti.*

Fiat Burſa ut ſupra.

Sacrarium aptetur decentius.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

S. Joannes in Pheuda Rapinellæ. Eccleſia S. Joannis in Pheudo Rapinellæ reedificetur ſequeſtratis fructibus.

Campus-lactarius Oppidum, & ejus Eccleſia S. Salvator.

29 *In Eccleſia S. Salvatoris Terræ Campilactarii.*

Reparetur in fornice ipſa Eccleſia, & amplietur.

Tabernaculum foderetur ut ſupra.

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Paretur vas decens ad aquam confundend. Sacrar. fiat decentius.

Pons-landulphus Oppidum, & ejus Eccleſia S. Salvator.

30 *In Eccleſia S. Salvatoris Terræ Pontis Landulfi.*

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

S. Felix.

In Eccleſia S. Felicis dicti Caſtri.

Reparetur in parietibus.

Eccleſiæ SS. Petri Angeli, & Fælix in Pincis aiunctur Eccleſiæ Archipresbyterali. Arbitrati ſumus expedire Eccleſias Sanctorum Petri Angeli, & Fœlicis

in Pincis ejuſdem Terrę uniri Eccleſiæ Archipresbyterali S. Salvatoris, una cum earum redditibus erecto ibi Collegio ejuſdem numeri Clericorum, vel amplioris attempta parvitate loci, & ineptia R.D. Cæſaris Pater noſtri, & Laurentii Frigii ad regendam curam animarum, ſi tamen ita V.R.D. videbitur, cujus arbitrio relinquimus.

In Eccleſia Annuntiatæ ejuſdem Terræ ſupponatur Pixidi corporale intra Tabernaculum.

S. Crux oppidum, & ejus Eccleſiæ. S. Maria.

31 *In Eccleſia S. Mariæ Terre S. Crucis.*

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Sodalitium S. Sebaſtiani. In ſocietate S. Sebaſtiani, renovetur calix devaſtatus.

Jeſica oppidum, & ejus Eccleſiæ. S. Andreas.

32 *In Eccleſia S. Andreæ Terræ Jeſicis.*

Fiat Burſa ſerica, ut ſupra.

Operimentum fontis Baptiſmalis, ut ſupra.

Cancelli, & Sacrarium fiant decentiora.

Inhibeatur emptio, curſusque Bravii confratribus S. Rocci.

S. Maria de Plano. Reſarciatur Eccleſia S. Mariæ de Plano.

Geldonum oppidum, & ejus Eccleſiæ S. Sabinus.

33 *In Eccleſia S. Sabini Terræ Geldonis.*

Fiat Sacriſtia. Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operimentum fontis baptismalis lamina ſtamnea foderetur.

Provideatur Parrochus, ut doceat pueros doctrinam Chriſtianam.

S. Salvator de Altavilla. In Eccleſia S. Salvatoris de Altavilla celeb. ſaltem ſingulis hebdomadibus, & ornetur.

S. Maria de Quatrano. In Eccleſia S. Mariæ de quatr. celeb. ſaltem bis ſingulis menſibus, & etiam ornetur.

S. Maria in Crypta.

In Eccleſia S. Marię in Cripta.

Pixis SS. Euchariſtiæ cooperiatur velo ſerico decenti.

Tabernaculum in quo reconditur, foderetur de ſerico.

Pulpitum deformatum, & eceeſſum impediens, in quo olim canebatur Evangelium, deleatur, & auferatur.

Imago Crucifixi lignea, & deformis, & vetuſtate deturpata exiſtens in ſacrario, comburatur ſecretò, & ejus cineres in ſacrario ponantur.

Monaſterium amplietur infra triēnium extenſo clauſtro in quadrum retro Eccleſiam, ſex cellas à quocūque latere habente, prout deſtinavit R. Abbas.

Et Choro, & Sacriſtia mutatis, & intrà idem clauſtrum conſtructis, & interim gradus, per quos ad Chorum aſcenditur, Eccleſiam deturpantes, auferantur, & à parte anteriori aptentur.

Provideatur quamprimum de Regula, & conſtitutionibus S. Benedicti, & ea adunguem obſerventur, & de aliquibus libris ſpiritualibus in menſa legen.

34 *In Eccleſia S. Mariæ Vallis Vitulani.* Vitulanum, & ejus Eccleſiæ S. Maria.

Coopereulum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Provideatur de urceolis vitreis ſufficientibus pro miniſt. altaris.

Non admittantur duæ fœminæ ad tenendum, & levandum de fonte.

In Eccleſia S. Crucis ejuſdem vallis. S. Crux.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur de ſerico, & pixis de corporali.

Non utantur Tabernaculo, quo utebantur pro deferenda SS. Euchariſtia ad infirmos, ſed in calice deferatur.

Altaria indecentia in meliorem formam redigantur, & ornentur, aut demoliantur.

Calix ſocietatis Corporis Chriſti confractus reficiatur.

In Eccleſia Sancti Spiritus. S. Spiritus.

Eccleſia, & ejus domus reparentur in tecto, & pavimento.

Crux lignea confracta, comburatur, & cineres ponantur in ſacrario Provideatur de corporalibus.

In Caſtro Torrecuſij. Torrecuſium oppidum, ut n. 23.

Eccleſia Sancti Eraſmi amplietur paulatim opera indigenarum, & ſumpenſa R. Capituli Metropolitanæ Beneventanæ ſiquidem eſt ei unita.

Et huic, & aliis Eccleſiis, quibus im-

imminet cura animarum, Vicarii perpetui deputentur, cum congrua reddituum portione, juxtà Decreti Concili, & Apoſtolicarum conſtitutionum diſpoſitionem, ita ut cultus earum, & animarum cura non negligatur, & R. Capitulo aliquod ſubſidium remaneat.

Fragnitellum Abbatis Caſtrum, & ejus Eccleſiæ S. Mariæ.

35 *In Eccleſia S. M. Fragnitelli Abbatis.*

Archipresbyter dictæ Eccleſiæ cōpellatur curā animarum ſibi commiſſæ inſubire juxtà Dec. Conc. & conſtitutiones fel. record. Pii V.

Amplietur dicta Eccleſia, aut altera latior, & capacior conſtruatur, prout retulerunt velle ſe facere.

Fiat operculum in fonte Baptiſmali, quod lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Inhibeatur Cappellano dictæ Eccleſiæ exercere Sacramentum pœnitentiæ.

Murconum Oppidum, & ejus Eccleſiæ S. Salvator.

36 *In Eccl. S. Salvatoris Terræ Murconi.*

Operimentum fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur Sacrarium decens.

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei Infirmorum.

In Eccleſia Sancti Martini ejuſdem Terræ. Paulo inferiùs hoſtium aptetur, ut potiùs ad eā ex via aſcendatur, quæ deſcendatur.

S. M. Annunciationis.

In Eccleſia S. Mariæ Annunciatę.

Pixis in qua aſſervatur SS. Euchariſtia foderetur de corporali.

Altare B. M. humens à latere dextero exiſtens transferatur in locum decentiùs.

Imago B. Mariæ mutula exiſtens in altari à latere dextero altaris majoris propè Sacriſtiam reficiatur.

Calices parui, & indecentes reficiantur, & decentes aptentur.

Providcatur de urceolis vitreis ſufficientibus.

Altare propè ingreſſum Eccleſiæ, in quo celebrans vertit terga Sanctiſs. Euchariſtiæ, mutetur in alium decentem locum.

S. Marci.

In Eccleſia S. Marci.

Inhibeantur adminiſtrationes omnium Sacramentorum, præter pœnitentiæ, Parrocho dictæ Eccleſiæ propter ejus tremulentiam.

Tabernaculum foderetur de ſerico

Operculum Fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei Infirmorum.

S. Maria de Valle.

In Eccleſia S. Mariæ della Valle.

Liber contrahentium matrimonia melius formetur.

S. M. de Donatis.

In Eccleſia S. Mariæ de Donatis.

Operculum Fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Provideatur de vurceolis vitreis decentibus pro miniſterio Altaris.

S. Silveſter.

In Eccleſia S. Silveſtri.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Crux Tabulacea magna muro appenſa, vetuſtate deturpata, ſecreto comburatur, & ejus cineres in Sacrario ponantur.

Tumulus elevatus ſupra pavimentum auferatur.

S. Stephanus.

In Eccleſia S. Stephani.

Provideatur de vurceolis vitreis decentibus pro miniſterio Altaris.

S. Leonardus.

In Eccleſia S. Leonardi.

Sequeſtratis fructibus Eccleſię, ipſa Eccleſia reedificetur, & deinde celebretur ſemel ſaltem ſingulis mēſibus.

S. Maria de Stampatiis.

In Eccleſia S. Mariæ de Stampatiis.

Eccleſia incruſtetur, dealbetur, & in ea amplius ignis non accendatur.

Fiat Sacriſtia in ea.

Tabernaculo, in quo reconditur SS. Euchariſtia, ſupponatur ſcabellū, & imaginibus collateralibus, ut eleventur.

Inhibeatur D. Angelo Ciampitello Rectore præfatæ Eccleſiæ uſus Rocchetti, & Mantelletti, quibus hactenus temerè utebatur.

Cooperculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Pro-

Provideatur de Patera majori decente ad aquam infundendam.

Aptetur Sactarium decentiùs, & claudatur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Altaria in calce Eccleſiæ poſita ſub invocatione S. Mariæ, & S.Stephani, in quibus celebrans vertit terga SS. Euchariſtiæ in alium locum transferantur.

D.Gellium Vaſcellum, & D.Joannem Philippum Hareiſium Cappellanos præfatæ Eccleſiæ, ſine titulo tamen, declaramus non ſolùm privatos, ſed teneri ad reſtitutionem fructuum, tamquam intruſos.

Inhibeatur Confratribus Societatis S.Mariæ, & omnibus aliis præponere Bravium currentibus.

Hoſpitale S.Jacobi.

In Hoſpitale S. Jacobi.

Rationes videantur, & reliqua reſtituantur, & in angumẽtum ejusdem Hoſpitalis convertantur.

S.Paulus.

In Eccleſia ſimplici S.Pauli.

S.Maria de Goglieto.

Reſarciatur tectum, Reparetur Eccleſia S.Mariæ de Goglieto.

S. Maria de Flumine.

Reparetur etiam, mundetur, & claudatur Eccleſia S.Mariæ de Flumine.

S.Sebaſtianus.

In Eccleſia ſocietatis S.Sebaſtiani.

Altari portatili indecenti non utatur.

Reſarciatur Calix devaſtatus.

Contractus illiciti vitandi.

Et quia didicimus non ſolum ab iſtis, & aliis Confratribus, ſed paſſim ab indigenis fieri contractus ſocietatum bovum, aliorumque animalium, in quibus imminet detrimentum animarum, & quidem animalia ſuſcipiuntur cuſtodienda, & alenda communi periculo, & pretio, nulla habita rationes oneris, & laboris cuſtodientis, & alentis.

Duximus monendum V. R. D. ut omnium ſuorum ſaluti provideat, & curet hujusmodi contractus vitari, nulla tamen temporis præteriti habita ratione, propter bonam fidem, & uſum communem.

37 *In Eccleſia S. Mariæ Majoris Terræ Cerciæ Majoris.*

Cercia Major Opidum, & ejus Eccleſiæ S. Mariæ Majoris.

Pixis ubi aſſervatur SS.Euchariſtia foderetur de corporali, & Tabernaculum de ſerico.

Fiat Burſa ſerica prout ſupra.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur lavellum, & oratorium in Sacriſtia.

Calices rugoſi, & indecentes reficiantur.

SS. Euchariſtiæ Sacramentum in Calice deferatur, & non in illo Tabernaculo.

S.Leonardus.

Eccleſia ſimplex S.Leonardi reparetur in fornice.

Propter inſufficientiam Clericorum ejusdem Terræ duximus monendam V.R.D. ut provideat de coadjutore, juxtà Sac.Can.ſtatuta.

S. Maria de Libera.

In Eccleſia S.Mariæ de Libera.

Pixis meliùs foderetur de corporali, & Tabernaculum de ſerico.

In Eccleſia S.Mariæ de Monte.

Calix devaſtatus renovetur.

Aricia, & ejus Eccleſia S.Mariæ.

38 *In Eccleſia S. Mariæ Terræ Ariciæ.*

Pixis parva, quæ remanet intra Tabernaculum decentiùs foderetur de corporali.

Liber contrahentium matrimonia, meliùs formetur.

Moneantur Patroni Altarium, ut infrà breve tempus ea ornent (ut decet) quo elapſo, liceat Archipresbytero ea demolire, & aliis concedere.

Fiat lavellum, & oratorium in Sacriſtia.

Calices rugoſi, & indecentes reficiantur.

Non utantur Calice ſtamneo, nec vaſe ſimili, pro purificandis laicis.

Provideatur de vurceolis vitreis ſufficientibus.

S.Petrus Cæleſtinorum.

In Eccleſia S.Petri Cæleſtinorum.

Reparentur Eccleſia in tecto, & in pavimento, & Campanile ab utroque latere.

Calix rugoſus reficiatur. Et Corporale mundetur.

Provideatur de albis decentioribus.

In

S. Joannes Baptiſta.

In Eccleſia S. Joannis Baptiſtæ.

In deſcribendis contrahentibus matrimonia, ſervetur forma Syn. Beneventanæ.

Calices rugoſi, & indecentes reficiantur.

Provideatur de urceolis vitreis decentibus, & ſufficientibus.

S. Stephanus.

In Eccleſia S. Stephani.

Calices rugoſi, & ſemifracti, reficiantur.

Auferantur ab Eccleſia capſæ elevatæ, juxta Conſtitutionem fel. recor. Pii Quinti.

Sodalitium Sanctiſs. Annunciationis.

Inhibeatur Confratribus S. Mariæ Annunciatæ dictæ Terræ refectio, ſeu panuum inter ſe diſtributio.

S. Euſtachius.

In Eccleſia S. Euſtachii.

Imagines Crucifixi, & altarius Sancti confractæ, & vetuſtate deturpatæ ſecundo comburantur, & earum cineres in ſacrario ponantur.

S. Margarita.

In Eccleſia S. Margheritę.

Imago Crucifixi deturpata reficiatur ut ſupra.

Provideatur de ornamentis, & in ea ſaltē ſingulis menſibus celebretur.

Sanctiſs. Trinitas.

In Eccleſia Sanctiſſimæ Trinitatis.

Fiant ornamenta, & celebretur ut ſupra.

Inhibeatur omnibus Clericis dictæ Terræ, præter D. Martium de Clemente, Archipresbyterum D. Vincentium Cariteum, D. Clementem de Clemente, & D. Joannem Baptiſtam Ciccaglione, audientiam confeſſionum, maximè aſtantibus RR. PP. Cœleſtinis, Carmelitanis, & Auguſtinianis, & huic muneri aptioribus, & hortamur V. R. D. ut curet, ut ſtudeant, & interim de opportuno remedio provideat.

Taurum, ſeù Taurum Oppidum, & ejus Eccleſia S. Salvator.

39 *In Eccleſia S. Salvatoris Terræ Tauri.*

Aptetur pixis decens pro aſſervanda SS. Euchariſtia, & fodeſretur decenter de corporali, quod ei etiam ſupponatur intus Tabernaculum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea fodferetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Altari S. Antonii de Padua celebretur ſemèl in hebdomada.

Calices rugoſi, & indecentes reficiantur, & decentiores fiant.

Aptentur Cruces traverſæ Crucifixis.

S. Maria Annunciationis.

In Eccleſia S. Mariæ Annunciatæ.

Calix rugoſus, & indecens reficiatur.

Eccleſia S. Bartholomæi reparetur in tecto, & pavimento.

S. Bartholomæus. S. Maria de Laureto.

In Eccleſia S. Mariæ de Laureto.

Calix rugoſus, & indecens reficiatur, aut de altero decēti provideatur.

Inhibeatur Confratribus dictæ Eccleſiæ proponere bravium currentibus.

Ejus Sodalitium. S. Mariæ de Serra.

In Eccleſia S. Mariæ della Serra.

Eccleſia reſarciatur ex pecuniis, quas erogant Chriſtophorus Capparellus, & hæredes Tidii Barcannantis, & cōtributio Seminarii, & ſi V. R. D. videbitur, anguſtior fiat.

Compellantur Coloni ex redditibus Vinearum, eam portionem Seminario contribuere, quam ex frumento tribuebant.

Monacilione Oppidum, & ejus Eccleſia S. Mariæ.

40 *In Eccleſia S. Mariæ Terræ Monacleonis.*

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Tabernaculum, ubi reconditur SS. Euchariſtia, de ſerico foderetur.

Aptentur Sacrarium, & tres Calices indecentes.

Campus latus Oppidum, & ejus Eccleſia S. Michael Archangelus.

41 *In Eccleſia S. Michaelis Archangeli Terræ Campileti.*

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operimentum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Matrix Oppidum, & ejus Eccleſia S. Silveſter.

42. *In Eccleſia S. Silveſtri Terræ Matricis.*

Domus Eccleſiæ reparetur.

Tabernaculum foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lami-

mina ſtamnea ſoderetur.

Sacrarium aptetur, ac fiat decētius:

In deſcribendis baptizatis, & matrimonia contrah. ſervetur forma Synod. Beneventanæ.

Calices indecentes reficiantur, decentioresque fiant.

Turribulum devaſtatum accomodetur.

Rev. Archipresbytero provideatur de Coadjutore, & DD. Joanni Baptiſtæ de Mercurio, & Mario Maffeo inhibeatur audire confeſſiones.

Limoſani Oppidum, & ejus Eccleſia S. Maria.

43 *In Eccleſia S. Mariæ Terræ Limoſani.*

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Opeteulum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea ſoderetur.

S. Stephanus.

In Eccleſia S. Stephani fiat Burſa ut ſupra.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea ſoderetur.

Eccleſia reparetur ſupra tectum, in ingreſſu Sacriſtiæ.

Monaſterium S. Petri ad Majellam.

In Monaſterio S. Petri ad Majellam.

Fiat tignus novus ſupra fornicem Altaris majoris.

Calix devaſtatus reficiatur, & fiat decentior.

Eccleſia S. Franciſci.

In Eccleſia S. Franciſci.

Fiat Pixis argentea pro aſſervanda SS. Euchariſtia.

Tabernaculum ſodetetur de ſetico, cui ſuperponatur umbella ſerica.

Calix devaſtatus reſtauretur, & decentior fiat.

S. Maria Annunciationis.

In Eccleſia S. Mariæ Annunciatæ.

Convivium, quod faciebant Confeſſores S. Martini in die ejus feſtivitatis inhibeatur, & in futurum amplius non fiat.

Reparetur Eccleſia in pavimento.

Provideatur de lintheaminibus neceſſariis pro hoſpitale.

Altare, quod erectum fuit in Eccleſia S. Franciſci, pro Eccleſia diruta S. Sebaſtiani, erigatur in una Eccleſiatum ſecularium.

Provideatur de Coadjutore R. D. Petro de Cipriano Archipresbytero S. Stephani, & injungatur DD. Joanni Baptiſtæ de Angelillis, Joanni Vincentio Ruſio, & Apollonio de Ciceo, ut audiant confeſſiones.

S. Angelus de Limoſano, & ejus Eccleſia S. Mariæ Major.

44 *In Eccleſia S. Mariæ Majoris Terræ S. Angeli de Moliſano.*

Tabernaculum, ubi reconditur SS. Euchariſtia, ſoderetur de ſerico.

Fiant vaſcula juncta pro SS. Oleis Chriſmatis, & Cathecuminorum.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea ſoderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam.

Reficiantur Calices indecentes, in forma decentiori.

Eccleſia S. Benedicti.

Pro Eccleſia S. Benedicti erigatur Altare in Eccleſia Matrici S. Mariæ Majoris, & ibi celebretur ſaltem ſingulis hebdomadibus.

S. Rochus.

Reſarciatur Eccleſia S. Rocci in tecto, & clauſa detineatur.

Rever. Archipresbytero S. Mariæ Majoris, provideatur de Coadjutore.

S. Elias Oppidum, & ejus Eccleſia S. Elias.

45 *In Eccleſia S. Eliæ Terræ S. Eliæ.*

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptismalis lamina ſtamnea ſoderetur.

Reficiantur Calices indecentes.

S. Rochus.

In Eccleſia S. Rocci.

Reficiantur Calices devaſtati, & fiant decentes.

S. Petrus de Planiſio.

In Eccleſia S. Petri de Planiſio.

Celebretur in ea ſemel ſingulis hebdomadibus.

S. Maria de Planiſio.

In Eccleſia S. Mariæ de Planiſio.

Celebretur in ea ut ſupra, & reſarciatur quamprimum.

Mons-Rotanus Oppidum, & ejus Eccleſia S. Petrus.

46 *In Eccleſia S. Petri Terræ Montis Rotani.*

Fiant vaſcula juncta pro SS. oleis Chriſmatis, & Cathecuminorum,

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea ſoderetur.

Aptetur uas decens ad aquam infundendam. Fiat

Fiat Sacrarium decens.

Fiant libri pro deſcribendis baptizatis, & contrahentibus matrimonia.

Legatur doctrina Chriſtiana pueris ſingulis diebus feſtis.

* ſupponatur. Altare portatile * fiat decentiùs.

R.D. Mauro de Mauro Archipreſbytero provideatur de Coadjutore.

47 *In Eccleſia SS. Petri, & Pauli Terræ Tufariæ.*

Tufaria oppidum, & ejus Eccleſiæ SS. Petrus, & Paulus.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Reficiantur tres Calices reſtauratione indigentes.

R. D. Nicolao Paſchali Archipreſbytero provideatur de Coadjutore.

Et D. Ricciardo de Chita inhibeatur celebratio Miſſarum, quouſque didicerit ceremonias Miſſæ.

48 *In Eccleſia S. Nicolai Terræ Macchiæ.*

Macchia oppidũ, & ejus Eccleſia. S. Nicolaus.

Tabernaculum ubi reconditur SS. Euchariſtia foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Legatur doctrina Chriſtiana pueris ſingulis diebus feſtis.

Reficiantur duo Calices cum Patenis indecentibus.

In Cappella SS. Sacramenti reficiatur Patena indecens.

In Eccleſia S. Mariæ Annunciationis.

S. Maria Annunciationis.

Reparetur in Tecto, & parietibus, & provideatur de ornamentis neceſſariis.

Celebretur in ipſa Eccleſia ſaltem ſingulis menſibus.

In Eccleſia S. Mariæ.

S. Maria.

Claudatur Eccleſia, & munda detineatur, & provideatur de Altari portatile decente, & candelabris decentibus.

Monaſterium Sancti Antonii.

In Monaſterio S. Antonii provideatur de Altari portatili decente.

49. *In Eccleſia S. Leonardi Terræ Baſilicis.*

Baſilice oppidum, & ejus Eccleſia S. Leonardus.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Eccleſiæ S. M. Annunciationis, & S. Mariæ.

Reparentur in tecto Eccleſiæ Sanctarum Mariæ Annunciationis, & Mariæ Mon.

Inhibeatur DD. Joanni Volpæ, & Joanni Franciſco Schinellæ audire confeſſiones.

50 *In Eccleſia S. Mariæ Aſſumptionis Terræ Fojani.*

Fojanum oppidũ ejus Eccleſia S. Maria Aſſumptionis.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam.

In Cappellis Societ. Ann. B. M. & Sanctiſs. Roſarii.

Sodalitia SS. Annunciationis, & SS. Roſarii.

Provideatur de Altaribus portatilibus, & candelabris ligneis decentibus.

S. Sebaſtianus.

Eccleſia S. Sebaſtiani provideatur de Altare portatile decente, reparetur in tecto, & clauſa detineatur.

S. Blaſius.

Pro Eccleſia S. Blaſii diruta, erigatur Altare intus Eccleſiam Archipreſbiteralem, & celebretur in eo ſaltem ſemel in hebdomada, & ornetur omnibus rebus neceſſariis.

Et declaravimus nullam collationem factam R. D. Joanni Petro Rubeo, eoquia fuerit facta ſine concurſu, & examine.

In Eccleſia S. Joannis in Gaudio de Mazzocca.

S. Joannes in Gaudio de Mazzocca.

Teneatur ibi SS. Euchariſtiæ Sacramentum.

51 *In Eccleſia S. Salvatoris Terræ Caſtri Pagani.*

Caſtrum Paganũ oppidum, & ejus Eccleſiæ S. Salvator.

Detineantur munda vaſcula SS. Oleorum Chriſmatis, & Cathecumenorum.

Aptetur vas decens pro oleo infirmorum, & fiat burſa ſerica pro eo.

Operimentum fontis Baptiſimalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam.

Sacrarium fiat decentius.

In deſcribendis baptizatis ſervetur forma Synod. Beneven.

Provideatur de Altari portatile decenti.

Inhibeatur audire confeſſiones R. D. Mattheo Tullo.

52 In Eccleſia S. Georgii Caſtri Collis

Collis Caſtrum, & ejus Eccleſiæ S. Georgius.

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operimentum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Turibulum argenteum devaſtatum reficiatur.

S. Maria Annunciationis.

In Eccleſia Annunciationis Tabernaculum foderetur de ſerico.

D. Ludovico Ruccio inhibeatur audire confeſſiones.

53 In Eccleſia S. Mariæ Terræ Regini.

Reginum oppidū & ejus Eccleſiæ S. Maria.

Reparetur dicta Eccleſia in recto.

In Eccleſia Annunciationis.

S. Maria Annunc.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fons Baptiſmalis detineatur mundus, & ejus operculum lamina ſtamnea foderetur.

Sacrarium decenter conſervetur.

Legatur doctrina Chriſtiana pueris ſingulis diebus feſtis.

Calix reſtaurandus reficiatur.

Provideatur de turibulo argenteo, navicella, & cocleare de eodem decentibus juxtà uberes Eccleſiæ redditus.

54 In Eccleſia S. Salvatoris Caſtri Peſchi.

Peſchum Caſtrum, & ejus Eccleſiæ S. Salvator.

Fiant Vaſcula juncta decentia pro SS. Oleis Chriſmatis, & Cathecumenorum.

Oleum infirmorum detineatur in vaſe decentiori, & fiat Burſa ſerica pro eo.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Paretur vas decens ad aquam infundendam.

Sacrarium fiat decentiùs.

Calix indecens reficiatur, & piltreo non utatur.

Crux ex auricalco indecentiſſima accomodetur, ac fiat decenter.

Ampullis ſtamneis indecentibus nō utatur, ſed provideatur de vitreis.

In Eccleſia S. Nicolai.

S. Nicolaus.

Calix non conſecratus, conſecretur, & piltreo non utatur.

Et pro altera Eccleſia S. Nicolai erigatur Altare intus Parochialem Eccleſiam dicti Caſtri, in quo ornato neceſſariis celebretur ſemel in hebdomada.

D. Dominico Novillo inhibeatur audire confeſſiones.

55 In Eccleſia S. Mariæ de Gracis Terræ Molinariæ.

Molinaria oppidum, & ejus Eccleſia S. Maria de Gracis.

Proſequatur ampliatio Eccleſiæ inceptæ.

Fiant vaſcula juncta pro SS. Oleis Chriſmatis, & Cathecumenorum.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operimentum fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Sacrarium decentiùs detineatur.

Legatur doctrina Chriſtiana pueris ſingulis diebus feſtis.

In Eccleſia S. Joannis della Foreſta.

S. Joannes de foreſta.

Reparetur ipſa in recto, & parietibus, & in ea (ornata neceſſariis) celebretur ſingulis menſibus.

S. Rochus.

Eccleſia S. Rocci reparetur in parietibus, & trabe.

R. D. Antonio Huczulo provideatur de Coadjutore.

56 In Eccleſia S. Donati Oppidi Paghi.

Pagum Oppidū, & ejus Eccleſiæ S. Donatus.

Supponatur Corporale pixidi SS. Euchariſtiæ.

Et Tabernaculum foderetur de ſerico.

Fiat vas decens pro Oleo infirmorum, & Burſa ſerica pro eo.

Operimentum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam.

Sacrarium fiat decentiùs.

Tres Calices indecentes diſconſecrati fiant decentes, & conſacrentur.

Provideatur de Cruce, ſaltem ex ramicalco decenti.

D. Vincentio de Fiolo inhibeatur audire confeſſiones.

Et D. Marcello Lignella provideatur de Coadjutore.

In

Græci Caſalis. & ejus Eccleſia S. Mariæ.

57. *In Eccleſia S. Mariæ Caſalis Græcorum.*

Tabernaculum SS. Euchariſtiæ ſoderetur de ſerico.

Vaſa Oleorum Chriſmatis, & Cathecumenorũ velo tegantur decenti.

Fiat vas decens pro Oleo infirmorum, & Burſa ſerica pro eo.

Operimentum fontis baptiſmalis lamina ſtamnea soderetur.

Altare portatile non conſecratum, conſacretur, & illo indecente non utatur.

S. Petrus phendi Roggiæ.

In Eccleſia S. Petri Pheudi Roggiæ.

Pro qua, quouſque reedificetur, erigatur, Altare in loco viciniori expenſis Rectoris, quod ornetur neceſſariis, & in eo celebretur ſemel in menſe.

Petræ Pulcinæ oppidum, & ejus Eccleſia S. Mariæ.

58. *In Eccleſia S. Mariæ Terræ Petræ Pulcinæ.*

Amplietur Eccleſia pro capacitate Parrochianorum.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmotum.

Operimentum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea soderetur.

Sabinianum oppidum, & ejus Eccleſia S. Nicolaus.

59. *In Eccleſia S. Nicolai Caſtri Sabiniani.*

Fiant Vaſcula juncta decentia pro SS. Oleis Chriſmatis, & Cathecuminorum.

Fiat vas Olei infirmorum decentiùs, & Burſa ſerica pro eo.

Operculum fontis baptiſmalis foderetur lamina ſtamnea.

Conſervetur nitidius Sacr. Calix devaſtatus reficiatur.

Provideatur de Candelabris ligneis decentibus.

Altari portatili indecenti non utatur.

Eccleſia S. Mariæ de Ferraria.

In Eccleſia S. Mariæ de Ferraria.

Erigatur Altare in Eccleſia Matrice Sabiniani, quod ornetur neceſſariis, & in eo celebretur ſemel in hebdomada.

SS. Rochi, & Sebaſtiani. Eccleſia SS. Rocci, & Sebaſtiani, reparetur in pavimẽto, & parietibus.

S. Mariæ de Gratiis. In Eccleſia S. Mariæ de Gratia, Calix non conſecratus conſecretur.

S. Joannis. Reparetur etiam Eccleſia S. Joannis in tecto, & in parietibus ex redditibus dictæ Eccleſiæ, & expendantur in ipſius reparatione ducati decem, & tres caroleni, qui retinentur à Procuratore ipſius Eccleſiæ.

Monaſterium Sanctæ Barbaræ.

In Monaſterio S. Barbaræ.

Provideatur de Altare portatile decente, & indecen. non utatur.

Inhibeatur D. Joanni Caniſtro audire confeſſiones.

S. Joannes in Galdo oppidum, & ejus Eccleſia. S. Joannes Baptiſta.

60. *In Eccleſia S. Joannis Baptiſtę Terræ S. Joannis in Galdo.*

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Aptetur Oratorium in Sacriſtia.

Calices indecentes reficiantur.

Monaſteriũ S. M. de Carmelo.

In Monaſterio S. Mariæ de Carmine.

Calix argenteus indecens reficiatur, & interim de altero provideatur.

Sodalitium S. Germani. Inhibeantur Confratribus S. Germani convivia, & refectiones.

Hoſpitale. Reparetur domus, hoſpitale in tecto.

Videantur rationes, & reliqua reſtituantur, quoniam adminiſtratori non fuerunt viſæ à quinque annis,

S. Luciæ.

In Eccleſia S. Luciæ.

Aptetur janua, ne ſit pervia animalibus.

Crux Tabulacea erigatur, & mundetur, & fragmenta Sanctorum ſecretò comburantur, & eorum cineres in ſacrario ponantur.

Petracatella oppidum, & ejus Eccleſia S. Jacobus.

61 *In Eccleſia S. Jacobi Terræ Pretacatelli.*

Eccleſia, quam moliuntur, proficiatur quàm citiùs, & commodè fieri poterit, ac latior, ut ſit capax Parrochianorum.

Pixis ubi aſſervatur SS. Euchariſtia, foderetur decentiùs de corporali, & Tabernaculum de ſerico, cui ſupponatur aliquid, ſaltem lineum lintheamen, ne nudo parieti inſedeat.

Fiat Capſula argentea, & burſa ſerica decens collo appendenda propter arduitatem viarum, ne deferen.

S.S. in Calice, aliquod periculum eveniat.

Fiat etiam Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Calices indecentes reficiantur, ſacrarium cooperiatur.

Altare SS. Philippi, & Iacobi, in quo celebrans vertit terga SS. Euchariſtiæ, in alium decentem locum transferatur.

Provideatur de vurceolis vitreis ſufficientibus, & bacinulis decentibus.

Sacella in medio Eccleſiæ, hinc, & inde poſita S. Mariæ de lo Peſco, & Spiritus Sancti Eccleſiam occupantes, & deturpantes, demoliantur, & in Altare S. Mariæ de lo peſco ſemel ſingulis hebdomadibus celebretur.

S. Maria de Pozzorco.

In Eccleſia S. Marię dello Pozzorco.

Celebretur in ea ſemel ſingulis menſibus.

Eccleſia S. Georgii. Reparetur in tecto Eccleſia Sancti Georgii, in qua celebretur ſemel in menſe.

S. Mariæ de Guardia. Et pro Eccleſia Sanctę Mariæ della Guardia erigatur Altare in Eccleſia S. Iacobi, in quo celebretur ſemel in hebdomada.

S. Margherita. Eccleſia S. Margheritæ, detineatur munda, & nitida.

S. Urbani. In Eccleſia S. Urbani celebretur ſaltem ſingulis menſibus.

Hoſpitale.

In Hoſpitale.

Fiat inventarium bonorum ipſius, & videantur rationes ſingulis annis, & exigenda, exigantur, ac reſtituātur.

Sodalitium Sacramenti.

In Societate SS. Euchariſtiæ.

Fiat ut ſupra.

Provideatur de Coadjutore Rev. Archypresbytero, & inhibeatur DD. Joanni Cirreolo, & Antonio Maria audire confeſſiones.

Gambateſſa oppidum, & ejus Eccleſia S. Bartholom.

62 *In Eccl. S. Bartholomęi Terrę Gambateſię.*

Pixis SS. Euchariſtiæ meliùs foderetur de corporali.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe Olei infirmorum.

Calices indigentes refectione, reficiantur.

Provideatur de vurceolis vitreis, & bacinulis ſufficientibus.

S. Sebaſtianus.

In Eccleſia S. Sebaſtiani.

Calices indecentes reficiantur, & Corporalia, & purificatoria munda detineantur, cum albis.

Hoſpitale. In Hoſpitale provideatur hoſpitalarium charitativè ſuſcipere, & tractare peregrinos.

S. Salvator. In Eccleſia S. Salvatoris, Campana mutetur in alium locum.

S. Antonius. In Eccleſia S. Antonii, ſuæ imagigines vetuſtate deturpatæ comburantur, & earum cineres in ſacrario ponantur.

S. Maria de Victoria.

In Eccleſia S. Mariæ de Victoria.

Calices indecentes reficiātur. Inhibeatur celebrari in Altari extra dictam Eccleſiam, & Tabula deformis in ipſo exiſtens combur. ſecreto, & earum cineres in Sac. ponantur.

Inhibeatur etiam exerceri nundinas in die feſto.

Si Archipresbyter compurgabit ſe de delictis, quibus impetitur, provideatur ſibi de Coadjutore.

Inhibeatur DD. Aſcanio Capuano, Joanni Mancino, & Franciſco de Juliano, celebratio donec inſtruantur, arbitrio V.R.D.

Caſtrũ Vetus, oppidum, & ejus Eccleſia S. Nicolaus.

63 *In Eccleſia S. Nicolai Terrę Caſtri Veteris.*

Pixis, ubi reconditur SS. Euchariſtia foderetur dè corporali.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fiat altera Burſa ſerica collo appendenda, ut dictum eſt in Prætacatello.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Non admictantur duæ fœminæ ad levandum puerum de fonte.

Aptetur Sacrarium decens. Provideatur de vurceolis vitreis decentibus.

In Sacello S. Nicolai inhibeantur Baccanalia Confratribus.

Hoſpitale.

In Hoſpitale.

Rationes totius tempòris nō viſæ, videantur, & deinde ſingulis annis, & reliqua reſtituantur, & in Hoſpitalis augumentum aggregentur, vel in uſum pauperum convertantur.

Ec.

Eccleſia S. Petri.

Eccleſia S. Petri pro ejus tenuitate reparetur ſaltem in tecto.

S. Maria de decorata in territorio Collis.

In Eccleſia S. Mariæ Decoratę in Territorio Caſtri Collis.

Detineatur munda, clauſa, & reficiatur in tecto, parietibus, & pavimento, & quia eſt in loco nemoroſo, & deſerto, erigatur Altare pro ea in Eccleſia Matrici dicti Caſtri Collis. quod ornetur omnibus neceſſariis, & in eo celebretur bis in hebdomada.

Cercellum oppidum, & ejus Eccleſia S. Angelus.

64 *In Eccleſia S. Angeli Terrę Cercelli.*

Pixis SS. Euchariſtiæ foderetur de corporali.

Detineantur nitidè uaſa SS. Oleorum Chriſmatis, & Cathecumenorũ.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Liber Baptizatorum formetur meliùs.

Provideatur de vurceolis vitreis ſufficientibus.

Provideatur in Altari S. Marci de Calice, & omnibus neceſſariis ad rem Divinam decen. pro quantitate redituum, etiam ſequeſtratis fructibus, donec proviſum fuerit.

S. Maria Annunc.

In Eccleſia S. Marię Annunciatę.

Pixis SS. Euchariſtiæ meliùs foderetur de corporali, & Tabernaculum de ſerico. Altari portatili conquaſſato non utatur.

Sodalitium S. Nicolai.

In Sacello Societatis S. Nicolai, inhibeantur baccanalia Confratrib.

Imagines deturpatæ vetuſtate, ſecretò comburantur, & cinéres in Sacrario ponantur.

Eccleſia, & Sodalitium S. Rocci

In Eccleſia Societatis S. Rocci Baccanalia inhibeantur Confratribus.

Oratorium S. M. de Carmelo.

In Eccleſia, sivè Oratorio S. Mariæ de Carmine.

Provideatur de Icona decenti.

Forſan * non

Si Archipresbyter * cõpurgabit ſe de delictis, quibus (prout in actis viſitationis conſtat) impetitur, provideatur ſibi de Coadjutore, & inhibeatur DD. Hieronymo de Galderiſiis, Matthæo de Galderiſiis, Vincentio Cerrono, Joanni Antonio Scrivaneito, Sancto Cappellano audientiam confeſſionum.

S. Marcus de Cavotis oppidum, & ejus Eccleſia S. Marcus.

65 *In Eccleſia S. Marci Terrę S. Marci de Cavotis.*

Incruſtetur Eccleſia, dealbetur, & reparetur in tecto, & pavimento.

Fiat Burſa ſerica collo appendenda, ut in Eccleſia Prætacatelli.

Tabernaculum foderetur de ſerico, ac elevetur ſuppòſito ſcabello ſaltem, ad menſem unius palmi, elevata etiam tantummodò imagine Crucifixi.

Fiat Operculum in fonte Baptiſmali, quod lamina ſtamnea foderetur.

Vas olei infirmorum fiat decentiùs, & pro eo burſa ſerica.

Provideatur de vurceolis vitreis ſufficientibus.

S. Maria de Macchiā.

In Eccleſia S. Maria de Macchia.

Forſan * diſtantiā

Propter ejus Eccleſiæ abſentiam *, & incommoditatem erigatur Altare in Eccleſia Matrici ejuſdem Terræ, in quo celebratur ſaltem ſemel in hebdomada.

Rev. Archipresbytero quamprimum provideatur de idoneo Coadjutore, & de altero ſaltem Cappellano, ſiquidem facultates Eccleſiæ huic onori ſunt ſufficientes.

S. Maria Magdalena in territorio S. Georgii.

In Eccleſia S. Mariæ Magdalenæ in territorio S. Georgii.

Janua ipſius Eccleſiæ aptetur, & clauſa detineatur.

S. Gergius.

Eccleſia Santi Georgii ejuſdem Territorii reparetur in tecto, parietibus, & pavimento facto ſtatim propugnaculo à latere ſiniſtro.

Provideatur de ornamentis neceſſariis, & in ea celebretur ſaltem bis in hebdomada.

S. Georgius oppidum, & ejus Eccleſiæ S. Petrus.

66 *In Eccleſia S. Petri Terræ S. Georgii*

Auferatur thecula, ubi aſſervatur SS. Euchiſtia, quæ aſſervetur in pixide argentea benè foderata de corporali.

Et tabernaculum ubi reconditur tegatur umbella ſerica decenti.

Operculum Fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Indeſcriben. contrahen. Matrimonia ſervetur forma Synod. Benevent.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei Infirmorum.

Pa.

Patronis Sacellorum, fiat ut in Eccleſia S. Dominici Beneventi.

Calices confracti, & indecentes reficiantur.

Domus Parrochi reparetur, & laquearib. muniatur.

S. M. Annunciata.

In Eccleſia B. Mariæ Annunciatæ.

Patronis Altarium refiat ut ſuprà.

Corporalia immunda mundentur.

Deſcenſus, quo poterat deſcendi ſubtus tribunam claudatur.

S. Lucas

In Eccleſia S. Lucæ.

Calix rugoſus reficiatur.

Hoſpitale, & ſodalitium S. Spir.

In Hoſpitali Sacelli Spiritus Sancti Confratrum.

Aptentur cubilia, & fiant decentiora, & commodiora.

Videantur rationes ſingulis annis cum interventu alicujus à V. D. D. deputan. & reliqua reſtituantur, & in augumentum Confraternitatis convertantur.

Hoſpitale

In Hoſpitale S. Mariæ Annunciationis.

Domus, & Cubilia commodiora fiant.

Deputentur adminiſtratores ſingulis annis, & mutentur.

Eorum rationes ſingulis annis videantur, cum interventu alicujus refiar ut ſupra.

Inhibeatur Presbyteris, præcipuis feſtivitatibus Nativit., & Paſchatis accedere ad Eccleſiam præfatam Annunciationis, priuſquam propriis Eccleſiis debitum obſequium perſolverint.

Inhibeatur Fratri Clementi de Lauri Priori Annunciationis audire confeſſiones.

Mons Calvus oppidum, & ejus Eccleſia S. Mariæ.

67 *In Eccleſia S. Mariæ Majoris Terræ Montis Calvi.*

Canonici officium Divinum recitent in Choro cum ſuperpelliceis.

Pixis SS. Euchariſtiæ foderetur benè de corporali.

Auferatur thecula eburnea, & fiat altera ex argento.

Fiat Burſa ſerica decens collo appendenda, ut pluries dictum eſt.

Cooperculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Vaſa pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorum tegatur velo decenti.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Auferantur ab Eccleſia Capſæ exiſtentes in Sacello Illuſtriſs. D. Comitis, & defunctorum cadavera humentur juxtà conſtit. fel. rec. Pii V.

Non admictantur duæ fęminæ, neque duo viri ad levandum puerum de fonte.

In deſcribendis contrahentibus matrim. ſervetur forma Syn. Benev.

S. Felix.

Pro Eccleſia S. Felicis erigatur Altare in Eccleſia S. Mariæ Majoris, in quo celebretur ſaltem ſingulis menſibus.

Eccleſia, & ſodalitium Sacramenti.

In Eccleſia Societatis SS. Euchariſtiæ.

Pixis, ubi ea aſſervatur, foderetur de Corporali, quòd ei etiā ſupponatur.

Tabernaculum foderetur meliùs de ſerico.

Monaſterium Sanctæ Catherinæ.

In Monaſterio S. Catherinæ.

Tabernaculum foderetur de ſerico. Calices indecentes reficiantur.

Provideatur Confratribus S. Catherinæ de Regula, qua compellantur omnes ſimul concurrere, quando vocantur, & ſingulis provideantur de veſtibus Confratrum.

Provideatur de Parrocho Eccleſiæ Abbatiali S. Mariæ Majoris dictæ Terræ, ſiquidem proviſio facta D. Franciſco de Florio fuit nulla, cui D. Franciſco inhibeatur audire confeſſiones, nec non DD. Laureanio Cammiſa, Franciſco Cappiello Societaris SS. Euchariſtiæ, & Fratri Joſeph Guidoni.

Padulum oppidū, & ejus Eccleſia S. Bartholomæus.

68 *In Eccleſia S. Bartholomei Terræ Paduli.*

Eccleſia incruſtetur, & dealbetur.

Presbyteri recitent officium in Choro cum ſuperpelliceis.

Parrochus doceat pueros doctrinam Chriſtianam ſingulis diebus feſtis.

Fiat Thecula argenteo pro aſſervanda SS. Euchariſtia, quando altera defertur ad infirmos, vel deferatur in Calice.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Calices indecentes reficiantur.

In

In Sacello Societatis S. Luciæ.

Sacellum S. Luciæ.

Inhibeantur convivium, & baccanalia Confratribus, ſed pro ſervitio tribuatur Presbyteris aliqua moderata merces.

Cubilia hoſpitalis, quæ ſuſtentant, fiant commodiora.

S. Nicolaus.
Hoſpitale.

Claudatur Eccleſia S. Nicolai, & aptetur janua proſpiciens in Eccleſiam à parte hoſpitalis contigui.

Sodalitium SS. Rocchi, & Sebaſtiani.

Inhibeatur Confratribus SS. Rocchi, & Sebaſtiani facere convivium, Presbyteris, & refectionem inter ſe parvam, ac etiam proponere braviũ.

In Monaſterio S. Mariæ de Loreto.

Monaſterium Sanctæ Mariæ de Laureto.

Pixis, in qua aſſervatur SS. Euchariſtia meliùs foderetur de corporali.

Libri cantus reſtaurentur. Fiat in Sacriſtia lavacrum, & Oratarium.

Calices indecentes reficiantur, & corporalia mundentur.

In Eccleſia S. Mariæ de Porta Nova.

Eccleſia S. M. de Porta nova.

Comburantur ſecreto quædam fragmenta tabulacea depicta, vetuſtate deturpata, & earum cineres in ſacrario ponantur.

Aptentur januæ, & clauſæ detineantur Eccleſiæ SS. Joannis, Viti, & Mariæ Faglietæ.

Provideantur quædam beneficia, ſeù bona Eccleſiæ, quæ nulliter data fuere Clerico Scipioni Folla, propter eius minorem ætatem, & inhibeatur Abbati, & ſucceſſoribus diviſio beneficiorum.

Inhibeatur Univerſitati Ædes Hoſpitalis alii uſui applicare, quàm peregrinorum.

Inhibeatur D. Joanni Dominico de Carolo audientia confeſſionum.

69 *In Eccleſia S. Mariæ Aſſumptionis Terræ Apicii.*

Apicium oppidũ, & eius Eccleſia S. Maria Aſſumptionis.

Presbyteri omnes dictæ Eccleſiæ recitent Officium in Choro cum ſuperpelliceis.

Auferatur pixis lignea, & fiat techa argentea decens pro deferenda Sanctiſſima Euchariſtia ad infirmos.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Aptetur Tabernaculum, (quod paraverunt exiſtens in Sacriſtia) in Altari Majori, elevatis imaginibus, & in eo SS. Euchariſtia aſſervetur.

In Eccleſia S. Petri.

Demoliatur Sacellum in medio Eccleſiæ exiſtens, & eam occupans à latere ſiniſtro Altaris Majoris. S. Petrus.

Tabernaculum ubi reconditur SS. Euchariſtia foderetur de ſerico, cui ſuper ſcabellum, & Pixis foderetur decenter de corporali.

Fiat in Sacriſtia lavacrum, & Oratorium. Patenæ indecẽtes rificiantur.

In Eccleſia S. Bartholomæi.

Pixis SS. Euchatiſtiæ meliùs foderetur de corporali, & velo ſerico tegatur. S. Bartholomæus.

Non utantur Calice indecenti pro SS. Euchariſtia ad infirmos, ſed aptetur Thecula argentea. Supponatur ſcabellum Tabernaculo.

Calix rugoſus, & indecens reficiatur.

In Eccleſia S. Nicolai.

Auferatur pixis ex alabaſtro, & provideatur de altera argentea. S. Nicolaus.

Supponatur Scabellum Tabernaculo SS. Euchariſtiæ.

Calix rugoſus, & indecens reficiatur.

In Monaſterio S. Mariæ.

Eccleſia reparetur in pavimento. Monaſterium Sanctæ Mariæ.

Auferatur Pixis ex alabaſtro, ſed provideatur de altera argentea, & Tabernaculum, ubi reconditur, foderetur de ſerico.

Propter Eccleſiæ S. Laurentii incommoditatem, & diſtantiam, erigatur Altare in Eccleſia Abbatialis S. Mariæ Terræ Apicii, quod ornetur omnibus neceſſariis, & in eo celebretur ſaltem ſemel in hebdomada.

In Monaſterio Sancti Joannis.

Auferatur Pixis lignea, & fiat altera argentea pro aſſervatione SS. Sacramenti, & Tabernaculum ubi reconditur foderetur de ſerico, à quo auferatur fiala olei infirmorum, & nil aliud ibi aſſervetur præter SS. Euchariſtiam. Monaſterium Sancti Joannis.

Inhi-

Inhibeatur celebrari in Altare Majori abſque Altare portatile.

Murronum oppidum nunc dirutũ. Propter diſtantiam S. Mariæ de Morrone, erigatur Altare in Abbatiali Eccleſia dictæ Terræ, in quo celebretur ſemel in hebdomada.

Hoſpitale. Rationes Hoſpitalis dictæ Terræ videantur ſingulis annis, non ſolùm iſtius, ſed omnium aliorum, nec non ſocietatum quarumcumque, & ubique locorum hujus Diœceſis, cum interventu alicujus deputan. à V.R.D. juxtà Decr.Conc.

In Eccleſia S. Marci.

Eccleſia S. Marci. Provideatur de ornamentis neceſſariis decentibus ad rem Divinam celebrn. & in ea ſaltem ſingulis diebus feſtis celebretur.

Inhibeatur audientia confeſſionum DD. Primicerio Leonardo Angelo Sciarrillo, Dominico Joanna, Franciſco Gaudiano, Scipione Reginæ, Imperiali Capozzo, Marco Antonio Ciampo, Leonardo Throſa, Angelo Martino, & Chriſtophoro de Chriſtophoro.

Reſarciatur Eccleſia Sancti Donati, reparetur in tecto, & parietibus, & in decentiorem formam redigatur.

70 *In Eccleſia S. Petri Terræ Montiſmiletti.*

Mons-milettũ oppidum, & ejus Eccleſia S. Petrus. Reparetur ipſa Eccleſia in tecto. Non utatur Pixide lignea, pro deferen. SS. Euchariſtia ad infirmos, ſed deferatur in Calice, uſquequo provideatur.

Et Tabernaculum ubi reconditur, foderetur de ſerico, & Pixidi, in qua aſſervatur dicta Euchariſtia ſupponatur Corporale.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Calices indecentes reficiantur.

In Eccleſia S. Mariæ ejuſdem Terræ.

S. Maria. Foderentur Pixis, & Tabernaculum, ut ſolitum eſt.

Non utatur Thecla lignea pro aſſervanda SS. Euchariſtia, quando argentea defertur ad infirmos, ſed provideatur ut ſupra.

Operculum fontis foderetur ut ſupra. Aptetur vas decens ad aquam infundendam.

Tegantur velo decenti vaſa pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorũ.

Et pro vaſe Olei infirmorum fiat Burſa ſerica. Sacramentum aptetur decens.

In deſcribendis baptizatis, & matrimonia cõtrahentibus ſervetur forma Synod. Beneventanæ.

Auferatur unum ex tribus gradibus Altaris majoris.

Calices indecentes reficiantur, & Altari portatile conquaſſato, non utantur, quo etiam indecente non utantur in Eccleſia Sancti Antonii.

Inhibeatur DD. Bartholomæo Lãzillo, Joanni Antonio de Meo, Joanni Andreæ de Lutiis audientia confeſſionum.

Suſpendatur D. Leonardus Spiritus ab exequutione ſuorum ordinum ad arbitrium V.R.D.

71 *In Eccleſia S. Catherinæ Terræ Lapigii.*

Foderentur benè Tabernaculum, & Pixis, quæ tegatur velo decente, & ita etiam tegantur vaſa pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorum. Lapigium oppidum, & ejus Eccleſia S. Catharina

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

In Monaſterio S. Mariæ de Angelis. Pixis meliùs foderetur de corporali. Monaſterium Sanctæ Mariæ de Angelis.

Fiat Lavellum, & Oratorium in Sacriſtia. Calices indecentes reficiantur.

In Sacello S. Mariæ de Gratiis.

Non celebretur in eo, quouſq; feneſtra ibi exiſtens muniatur tela cerata.

Demoliantur omnia Oratoria exiſtentia in prædio dictæ Terræ aperta, & indecentia, nec non ſine redditu. Oratoria demolienda.

Provideatur R. Abbati de idoneo Coadjutore, & inhibeatur DD. Laurentio de Miningaldo, Georgio Samna, & Fratri Melchiori de Melchioribus Ordinis Sancti Franciſci audientia confeſſionum.

72 *In Eccleſia S. Mariæ Majoris Terræ Chioſani.*

Pixides aſſervationis, & delationis Sanctiſſimæ Euchariſtiæ foderentur meliùs de corporali. Chioſanum, ſeù Chiſanum oppidum, & ejus Eccleſia S. Maria Major.

Fiat Burſa ſerica decens collo appenden. ut alibi dictum eſt.

Fiat operculum in fonte Baptiſma-

li,

li, quod foderetur juxta ſolitum.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Imago Crucifixi ſatis deformis appenſa in pariete dictæ Eccleſiæ, auferatur, ſecretoque comburatur, cineres cujus ponantur in ſacrario.

Calix indecens Sacelli S. Juliani reficiatur.

Inhibeatur celebrari in Sacello S. Bartholomæi.

In Eccleſia S. Mariæ de Valle.

S. Maria de Valle.

Calices, & Patenæ indecentes reficiantur.

In Eccleſia Annunciationis B. Mariæ.

S. M. Annunciationis.

Sepulchrum ex fabrica deprimatur, & marmoreum muro admoveatur.

Inhibeatur D. Jacobo Cuccino, & D. Angelillo Matarazzo confeſſio, & eidem Matarazzo, & D. Thomæ de Marino, D. Joanni Boccarello, & D. Joanni Tintinno, & D. Aurelio de Sotiis, neſcientibus ceremonias inhibeatur ſacrum, quouſque eas didicerint.

73 In Eccleſia B. M. Aſſumptionis Terræ Montisfalcionis.

Mons-falcionus Oppidum, & ejus Eccleſia S. M. Aſſumptionis.

Reparetur ipſa Eccleſia in tecto, & pavimento.

Pixis SS. Euchariſtiæ meliùs foderetur de corporali.

Fiat Operculum in fonte Baptiſmali, quod foderetur lamina ſtamnea.

Fiat thecula ſaltem ſtamnea, in qua conjungantur vaſa Chriſmaris, & olei Cathecumenorum, & velo decenti tegantur.

In deſcribendis baptizatis, & contrahentibus matrimonia ſervetur forma Synod. Beneventanæ.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Scala per quam aſcendirur in campanile Eccleſiam deturpans, & impediens, demoliatur.

Eccleſia diruta S. Georgii.

Pro Eccleſia dirura Sancti Georgii celebretur ſemel ſingulis menſibus in Eccleſia Matrici.

Abbati Auguſtino Fraſca provideatur quamprimum de idoneo Coadjutore.

Inhibeatur D. Joanni Berardino Rubeo, & Fratri Paulo Chillo audientia confeſſionum.

74 In Eccleſia Collegiata S. Joannis in Balio Terræ Montiſuſcoli.

Mons-fuſculus Oppidum, & ejus Eccleſiæ Collegium S. Joannis in Bali.

Foderentur Pixis de Corporali, & Tabernaculum de ſerico.

Fiat operculum in fonte Baptiſmalis, & lamina ſtamnea foderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Compellantur Canonici ſingulis diebus Dominicis, & feſtis veſperas ſimul cantare in Choro.

Fiat Sacriſtia, & in ea lavacrum, & Oratorium.

Provideatur de Planeta, Dalmaticis, Publiali, & Pallio Altaris ex domaſco rubro, & totidem ex domaſco albo.

Et de quatuor Planetis decentibus, ſaltem laneis, viridi, violacei, rubei, & albi colorum.

Fiat Thuribulum argenteum decens, cum Navicella, & cocleare de eodem.

Et omnia hęc ſupradicta fiant paulatim.

Calices rugoſi, & indecentes reficiantur, & provideatur, ut ſint quatuor Calices decentes.

In Sacello S. Mariæ de Martiribus.

Rationes videantur, & fiat ut dictum eſt in Terra Apicii.

In Eccleſia S. Matthæi.

S. Matthæus.

Foderetur ut ſupra, Pixis, & Tabernaculum, quod etiam tegatur umbella decenti.

S. Euchariſtiæ Sacramentum deferatur in Calice ad infirmos.

Fons Baptiſmalis fiat latior, & decentior.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe Olei infirmorum.

In uno ex Sacellis collateralibus fiat Altare, & armarium in quo decentiùs conſerventur reliquiæ.

Deſcenſus, per quem deſcenditur ad Eccleſiam S. Joannis Sfroletini claudatur.

Corporale immundum mundetur.

Et ipſa Eccleſia S. Joannis reſarciatur in pavimento, & mundetur.

In Eccleſia S. Nicolai de Turriciis.

S. Nicolaus de Turriciis.

Propterea, quia præfata Eccleſia in loco ſatis remoto reperitur, & pro-

 pter

pter ſitum, & magnitudinem, neceſſario in reparatione erit ſemper oneri futura. Viſa eſt ſuperflua, & expedire, translata Icona, & erecto Altari in Eccleſia Sancti Matthæi demoliri, aut profanari, ſi ita videbitur V.R.D. arbitrio cujus duximus remittendum.

Et compellantur Canonici S. Joannis dictæ Terræ, utpotè Parrochi Eccleſiæ S. Matthæi, ad ſuſcipiendam curam, & onus Parrochianorum præfatæ Eccleſiæ S. Nicolai: Leviùs ſatis futurum Eccleſia ſublata, cujus ædificii Campanarum, & ornamentorum ſentient cōmodum, lʒ. parvū, * remanentibus tenuibus redditibus Rever. Cappellano Metropolitanæ pro ſubſtentatione cultus Divini.

* Videtur aliquid deeſſe.

Calix rugoſus reficiatur.

Imago S. Nicolai deturpata, aut reſarciatur, aut ſecretò comburatur, & ejus cineres in ſacrario ponantur.

In Eccleſia S. Nicolai de Franchis.

S. Nicolaus de Franchis.

Eccleſia incruſtetur, reparetur in pavimento, & amplietur, ſublato pariete intermedio in primo ingreſſu.

Sanctiſſima Euchariſtia deferatur ad infirmos in Calice, reſervata etiam in eadem Pixide remanēte in Tabernaculo.

Fons Baptiſmalis mutetur, & collocetur in Sacello à latere ſiniſtro ingreſſus Eccleſiæ.

Non admittantur duo viri ad levandum puerum de fonte.

Altare majus elevetur, & collateralia demoliantur.

Altare, & Sacellum S. Jacobi Eccleſiam impediens, & Altare Pietatis, in quo celebrans vertit terga SS. Euchariſtiæ demoliantur.

In Eccleſia S. Mariæ in Platea.

S. Mariæ de Platea.

Parocho hujus Eccleſiæ provideatur de idoneo Coadjutore, cum aſſignatione congruæ portionis; & ſic fiat in Eccleſia S. Mariæ Caſalis Turris, habita conſideratione ad portionem, quam percipit Gaſpar de Aquila nobilis Beneventanus patronus dictarum Eccleſiarum decrepitus, & pauper, aſſignatam pro ſui ſubſtentatione à R. Curia Archiepiſcopali, & ſuccedente vacatione unio diſſolvatur, & eiſdem Eccleſiis Parochi idonei præficiantur, juxta Dec. Conc. ſine prejudicio tamen jurepatronatus.

Familia de Aquila Beneventana nobilis.

Eccleſia dealbetur, & reparetur in parietibus, & pavimento.

Pixis, ubi aſſervatur Sanctiſſ. ma Euchariſtia ſoderetur de Corporali.

Aptetur Tabernaculum decentiùs, & ſoderetur de ſerico.

Sanctiſſima Euchariſtia deferatur ad infirmos in Calice, remanente etiam particula in Pixide intus Tabernaculum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea ſoderetur.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fiat Planeta ex raſo rubro, & altera ex damaſco albo, dalmatices conſimiles.

Deſcenſus ad concavitatem ſubtus Tribunam muretur, & ſervitium Altarium in ea exiſtentium, transferatur in aliis ſuperioribus.

Duo Altaria, in quibus celebrans vertit terga Sanctiſsimæ Euchariſtiæ demoliantur.

In Eccleſia S. Petri de Ferrariis.

Tabernaculum ſoderetur de ſerico. S. Petrus de Ferrariis.

Sanctiſsima Euchariſtia deferatur ad infirmos in Calice remanente particula ut ſupra.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei Infirmorum.

Altare majus collocetur in tertia navi, extenſa Tribuna in viridario, & remanente illo, quod nunc eſt Altare majus, pro Altare erigendo in dicta Eccleſia pro Eccleſia diruta S. Stephani, huic unita.

In Monaſterio S. Franciſci.

Pixis meliùs de corporali ſoderetur. Calix indecens reficiatur. Monaſterium S. Franciſci.

Provideatur de vurceolis vitreis ſufficientibus.

Sepulchra ferè patentia aptentur, & cooperiantur.

In Eccleſia S. Leonardi Fratrum Ordinis S. Benedicti.

Calix indecens reficiatur, & corporale mundetur. Eccleſia S. Leonardi Ordinis S. Benedicti.

In Eccleſia S. Mariæ à Graffagna.

Tabula quædam vetuſtate deturpata ſecretò comburatur, & cineres in ſacrario ponantur. S. Mariæ à Graffagna.

Cc-

Celebretur in dicta Eccleſia ſemel in hebdomada.

In Eccleſia ſimplici B. Mariæ Annunciatæ.

S. Maria Annunciationis.

Reparetur, & mundetur ipſa Eccleſia, & provideatur de Icona decenti.

Altare competenter ornetur, & in eo ſemel in hebdomada celebretur.

S. Maria de Venticano.

In Eccleſia S. Mariæ ad Venticano.

Ejus parietes reſtaurentur ſaltem paulatim.

Gentilium inſcriptiones deleantur.

S. Laurentius.

Reparetur Eccleſia S. Laurentii, in tecto, & pavimento. Et in ea celebretur ſaltem ſemel in hebdomada.

Pro Eccleſia ſemidiruta S. Sabini erigatur Altare in Eccleſia S. Petri Caſalis Petræ Fuſorum commodiùs, & in eo ſaltem ſemel ſingulis menſibus celebretur.

Eccleſia S. Eliæ reconcilianda.

Eccleſia S. Heliæ ſi opus eſt, mundetur, & deinde reconcilietur.

Mons Pietatis.

Hortamur V.R.D. ut niſi aliter his DD. Meis Cardinalibus viſum fuerit, pro ſui providentia, & gravitate opportunis mediis compellat adminiſtratores Montiſpietatis ſingulis annis reddere rationem, cum interventu alicujus à V.R.D. deputandi, maximè, ſi ut fertur, bona pars bonorum dicti Montis ex ultima voluntate obvenerit.

Conventio ſimoniace facta inter Parrochianos Eccleſiarū reiicitur.

Conventio inter Parrochianos Eccleſiarum S. Matthæi in Monteſuſculo, & S. Januarii in Venticano ex una, & Canonicis S. Joannis in Valeno inita de anno 1505. tanquam ſapiens ſimoniacam pravitatem, nutritiva malorum morum, & incentivum præſtans captandæ mortis alienæ, tamquā injuſta, invalida, & nulla reiiciatur, non obſtante quacumque confirmatione.

Nihilominùs compellantur Canonici bis ſingulis diebus in dicta Eccleſia S. Matthæi rem Divinam agere, & ſedulò Sacramētorum adminiſtrationi, & cœteris præfatæ Eccleſiæ obſequiis incumbere.

Compellantur etiam præfati Canonici muneri ſuo ſatisfacere, & toties celebrare, aut celebrari facere, quoties ſibi hoc onus imminet, & nō prout hactenus defraudarunt unam Miſſam celebrantes, pro duabus, vel tribus, ſecundum turnum Eccleſiæ, ab eis debitis eodem die.

Provideatur etiam, ut Miſſæ eo ordine celebrentur ſucceſſivè, una poſt aliam, ut indigenæ commodè, & ſuis horis congruis valeant intereſſe.

Declaravimus omnibus indigenis, dum ad Sacerdotium promoventur licere in Cleri conſortium, & ſervitiū ingredi, & ejus redditibus pro modo ſervitii potiri, nullius cōſenſu, aut beneplacito obtento, aut petito, ſed ſolū ſuo Priori pro tempore exiſtenti propalato juxtà dicti Cleri Capitula, & Provinciæ conſuetudines; minimæq; licere Clero præfato quemquam à conſortio expellere, quacumque ex cauſa, ita præcipiat obſervari Veſtra Rev. Dominatio.

Quam monemus, ut annuat petitioni Parrochianorum S. Bartholomæi, in providendo de Rectore pro ipſa Eccleſia ſublato Economo, ſiquidem ſunt ſufficientes redditus.

Amoveatur Altare, in quo celebrans vertit terga SS. Euchariſtiæ.

Inhibeatur DD. Angelo Tronta, Marco Antonio Catalano, & Fratrib. Antonio de Moteſuſculo, Joanni Leonardo de Monteſarchio, & Fratri Joanni Hiſpano audientia confeſſionum.

75 *In Eccleſia S. Mariæ Terræ Altavillæ.*

Altavilla Oppidum, & ejus Eccleſia. S. Maria.

Pixis SS. Euchariſtiæ meliùs foderetur de corporali.

Non utatur Calice in purificandis infirmis, neque alio vaſe ſimili.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea ſoderetur.

Aptentur vaſa ſtamnea decentia, & eleganti forma cōjuncta pro Chriſmate, & oleo Cathecumenorum, & ſeparatum pro oleo infirmorum, pro quo fiat burſa ſerica.

Libri baptizatorum, & contrahentium matrimonia meliùs formentur.

Sodalitium Sacramenti.

In Societate SS. Euchariſtiæ inhibeantur Choreæ, & ſaltationes.

In Monaſterio S. Petri.

Monaſterium S. Petri.

Calix, Coppa, & Patena reficiantur, & deaurentur.

Corporalia, & Purificatoria mundentur.

In Hoſpitale.

Hoſpitale.

Dotes, & Eleemoſinæ non erogentur ab adminiſtratoribus ſine voto Electorum, & Sindici Univerſitatis, & alicujus à V. R. D. deputandi, & taxetur, & inhibeatur non excedere annuos ducatos decem.

Et pro pinguioribus redditibus

Digitized by Google

ipſius Hoſpitalis,& Annūciatæ, expediret conduci ab ipſa Univerſitate Judimagiſtrum,qui pueros pauperes, prima rudimenta, & grammatices doceret,& ei tribuere tertiam partem mercedis, & tantumdem concionatori, ut ſufficientiori conducto, uberiores afferat fructus,

In Cappella Societatis SS. Euchariſtiæ.

Creentur Economi ſingulis annis à Confratribus publicè in Eccleſia in octava ſollemnitatis SS. Euchariſtiæ, & videantur rationes totius temporis præteriti, & deinde ſingulis annis cum interventu alicujus deputan. ut dictum eſt.

Et Canonici ipſius Terræ non habentes titulos,priventur, & teneantur tamquam intruſi ad reſtitutionem fructuum malè perceptorum.

Inhibeatur D. Andreæ Vaſſallo confeſſionum audientia, & D. Lucæ de Luciano,donec durent ejus ignorantia, & impedimentum infirmitatis.

76 In Eccleſia S. Nicolai Terræ Ceppalonis.

Ceppalonum Oppidum,& ejus Eccleſia S. Nicolaus.

Mutetur Altare majus in locum conſpectui Eccleſiæ ingreſſus, ut præcepit V.R.D.

Reparetur ipſa Eccleſia in tecto.

Pixis SS. Euchariſtiæ foderetur de corporali,quod etiam ei ſupponatur.

Tabernaculum foderetur de ſerico.

Vaſa SS. Chriſmatis, & Olei Cathecumenorū tegantur velo decenti.

Non admictantur duæ fœminæ ad levandum puerum de fonte.

In deſcribendis matrimoniis ſervetur forma Synod. Beneventanæ.

Aptetur vaſculū ſtamneum decens pro oleo infirmorum.

Et fiat burſa ſerica pro eo.

Deſcenſus ad Juſumcorpus claudatur, & aperiatur hoſtium à via publica;Calices rugoſi,& indecentes reficiantur.

In Sacello Societatis SS. Euchariſtiæ.

Sodalitium Sacramenti.

Tegantur pudenda Angelorum depictorum.

Fiat liber, in quo notentur redditLuum introitus, & eleemoſinarum exitus.

In Eccleſia S. Mariæ Annunciatæ.

Pixis foderetur de corporali, ſine glutino. Fons Batiſmalis auferatur. — S. Maria Annunciationis.

Eccleſia S. Joannis in primo reparetur paulatim, & cooperiatur.

Reparetur Eccleſia S. Bartholomęi in tecto, & parietibus. — Eccleſia S. Bartholomæi.

Reparetur Eccleſia S. Georgii in tecto. — Eccleſia S. Georgii S. Barbati.

Sequeſtrentur fructus Eccleſiæ S. Barbati, & expendantur in ejus reparatione.

In Eccleſia S. Mariæ de Plano.

Demoliatur quoddam Sacellum deturpans, nec non impediens eam. — S. Mariæ de Plano.

77 In Eccleſia S. Mariæ de Carmine Pheudi Poppani.

Provideatur de Altare portatili,& candelabris ligneis decentibus. — Eccleſia S. M. de Carmelo Pheudi Poppani.

78 In Eccleſia S. Euſtachii Montis Aperti

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum. — Mons-Apertus Oppidum, & ejus Eccleſiæ S. Euſtachius.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infunden. Sacrarium fiat decentiùs.

Reparetur Eccleſia S. Nicolai in parietib. — S. Nicolaus.

79 In Eccleſia S. Mariæ de Platea Caſalis Turris.

Amplietur Eccleſia pro capacitate Parrochianorum. — Turris Nucellarum Caſtrum, & ejus Eccleſia S. Maria de Platea.

Foderetur Pixis de Corporale, & Tabernaculum de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum,

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Provideatur de Coadjutore R. Abbati, & inhibeatur audire confeſſiones RR. Albentio Farello, Donato Cardillo, & Petro Intenſæ.

80 In Eccleſia S. Crucis Caſtri Muzzi.

Compellantur Parrochiani tribuere Archipresbytero convenientem redditum,ut poſſit eis facere ſacrum, ſaltem ſingulis dieb. feſtis. — Caſtrum Montiſi, & ejus Eccleſia S. Crux.

Reparetur Eccleſia in parietib. & tegatur à parte dextera altaris majoris, ac benè detineatur,

Pro-

Provideatur de Mappis, & Candelabris decentibus.

In deſcribendis baptizatis, & contrahētibus matrimonia ſervetur forma Synod. Benevent.

81 In Eccleſia S. Petri Caſalis Cucciani.

Cuccianum Caſale, & ejus Eccleſia S. Petrus.

Fiat Sacriſtia, Supponatur Corporale Pixidi.

Fiat vas olei infirmorum decentiùs, & burſa ſerica pro eo.

Operimentum fontis Baptiſmalis, lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam. Et ſacrarium decentiùs.

Fons aquæ luſtralis fiat decentior.

In deſcribendis baptizatis ſervetur forma Synod. Beneventanæ.

Abbas doceat doctrinam Chriſtianam pueros ſingulis diebus feſtis.

Aſſerventur reliquia Sanctorum Sebaſtiani, & Blaſii in Capſula decenti.

82 In Eccleſia S. Petri, ſeù Annunciationis Caſalis Petræ Fuſorum.

Petra Fuſorum Oppidum: & ejus Eccleſia S. Petrus, ſeù S. M. Annunciationis.

Amplietur Eccleſia, & reparetur in parietibus.

Fiat Sacriſtia; Et burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fons bapiſmalis fiat decentior, & ejus operimentum lamina ſtamnea foderetur.

Provideatur in ipſa Eccleſia de Vicario perpetuo.

In Eccleſia S. Mariæ de Plano.

S. Maria de Plano.

Providetur de Altare portatile decenti, & fiat hoſtium in ea.

83 In Eccleſ. S. Paulinæ. Caſtri S. Paulinæ.

S. Paulina Caſtrū, & eius Eccleſia S. Paulina.

Fiat Sacriſtia, Supponatur corporale Pixidi.

Tabernaculum foderetur de ſerico.

Vaſcula SS. Chriſmatis, & oleo Cathecumenorum fiant juncta, & decentia, quæ auferantur cum vaſe olei infirmorum à loco ſpoliatorii confratrum, & ponantur in loco decentiori.

Vas olei infirmorum fiat elegantius, & burſa ſerica pro eo.

Perficiatur quàm primum fons baptiſmalis.

Conficiantur libelli decentiores pro ſcribendis baptizatis, & contrahentibus Matrimonia. Et in eis ſervetur forma Synodi Beneventanæ.

Abbas doceat doctrinam Chriſtianam pueros ſingulis feſtis.

Calix devaſtatus accomodetur.

In eadem Eccleſia.

Inhibeatur confratribus S. Mariæ de Gratia refectio, & omnib. aliis.

Calix indecens reficiatur.

Inhibeatur audientia confeſſionū DD. Petro Coladato, & Julio Egidio.

In Eccleſia S. Januarii.

Supponatur corporale Pixidi, & foderetur Tabernaculum de ſerico. S. Januarius.

In Cappells Societatis Corporis Chriſti, & Annunciationis.

Non utantur altaribus portatilibus indecentibus, ſed provideatur de decentioribus. Sodalitium SS. Corporis Chriſti, & SS. Annunciationis.

In Eccleſia Annunciationis.

Supponatur corporale Pixidi, & foderetur de ſerico Tabernaculum. Eccleſia SS. Annunciationis.

Hoſpitale detineatur benè, ut convenit.

84 In Eccleſia S. Angeli Caſalis S. Angeli ad Cancellas.

Fiat Sacriſtia, & burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum. S. Angelus ad Cācellas Caſale, & ejus Eccleſia S. Angelus.

Sacrarium fiat decentiùs.

Amoveatur D. Fabius Tronconus, & provideatur de Rectore.

85 In Eccleſia S. Georgii Caſalis ejuſdem nominis.

Fiat Sacriſtia, & reparetur Eccleſia ſupra portam, & in trabe ſubtecto. S. Georgius de Montanea Caſale, & ejus Eccleſia, S. Georgius.

Sanctiſs. Euchariſtia aſſervetur in pixide argentea, cui ſupponatur corporale, de quo foderetur.

Tabernaculum foderetur de ſerico, facto priùs decentiori.

Deferatur SS. Euchariſtia in pixide, vel calice argenteis.

Vaſa SS. Oleorum Chriſmatis, & Cathecumenorum fiant juncta, & decentia.

Aptentur vas decens, ad aquam infundendam; & ſacrarium decentiùs

Vas olei infirmorum fiat decentius,

tius, & burſa ſerica pro eo.

In deſcribendis baptizatis ſervetur forma Synodi Beneventanæ, & fiat liber pro ſcribendis matrimonia contrahentib., & ſervetur forma ut ſup.

Calices indecentes reficiantur.

86 *In Eccleſia S. Januarii Terræ Cervinariæ.*

Cervinaria Oppidum, & ejus Eccleſia S. Januarius. Pixis foderetur de corporale,& Tabernaculum de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Et inhibeatur detineri aquam baptiſmalem in vaſe fictili, & uſus altaris portatilis indecentis,ſed provideatur de altero decentiori.

In Eccleſia S. Mariæ de Vallo.

S. Maria de Vallo. Reparetur ea à parte dextra altaris Majoris,& in teſtud. Cappellæ S. Antonii.

Tabernaculum fiat decentiùs, & benè foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur, & inhibeatur aquam baptiſmalem detineri in vaſe fictili.

In Eccleſia S. Marzani.

S. Marcianus. Reparetur ea in parietibus à parte exteriori, & in tecto.

Fiat Sacriſtia. Tabernaculum foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Et ſacrarium aptetur decentiùs.

In Eccleſia S. Adjutorii.

S. Adjutor. Præfata Eccleſia reparetur, & amplietur, & fiat Sacriſtia.

Pixis SS. Euchariſtiæ velo tegatur, & ponatur umbella ſupra tabernaculum.

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

S. Petrus. Reparetur Eccleſia S. Petri, ne pluat, & fiat Sacriſtia in ea.

Tabernaculum foderetur de ſerico

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum, & ponatur in loco decentiori.

Operculum fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Inhibeatur aquam baptiſmalem detineri in vaſe fictili.

Reparetur Eccleſia S. Mariæ de Gratia in parietib.& inhibeatur uſus altaris portatilis indecentis, ibi exiſtentis. S. M. de Gratia.

In Eccleſia S. Angeli.

Reparetur dicta Eccleſia in parietibus, provideatur de rebus neceſſariis, & in ea celebretur ſaltem ſemel in hebdomada. S. Angelus.

Et videantur jura Caroli Vernæ, & aliorum hujus familiæ prætendentium iure patronatum dictæ Eccleſię, quæ ſerventur, nec non cura;ſi dictæ Eccleſiæ imminet, ut prætendunt, una cum Sacramentis reintegretur, & compellatur Poſſeſſor ad reſidentiam juxtà Canonicas Sanctiones.

In Eccleſia Annunciationis. SS. Annunciat.

Fiat pavimentum.

Eccleſia S. Blaſii. S. Blaſius.

Detineatur clauſa.

Provideatur de Coadjutore idoneo D. Salvatori de Blaſio, & inhibeatur audiētia confeſſionū D. Joanni Finellæ, & ſacrum D. Cæſari Coleſto, donec didicerit ceremonias Miſſæ, & injungatur D. Horatio de Gulielmo, ut audiat confeſſiones.

87 *In Eccleſia S. Martini, & S. Angeli Caſtri S. Martini.*

Attenta loci parvitate, & Eccleſiarum parrochialium S. Martini, & S. Angeli prædictarum ſitu, & ſtatu, & ineptia D. Stephani, expediret, eis demolitis, curam omnem, una cum Archipresbyterali dignitate, & denominatione transferri, & uniri ad Eccleſiam S. Joannis recentem, & amplam, ereptis ibi Sacellis, & Collegio tot Clericorum, quorum ſubſtentationi redditus ſufficiunt,ſi ita videbitur V. R. D. ſin minus Eccleſiæ præfatæ in locis commodioribus reedificentur diviſis parrochiis per regiones, juxtà Decr.Concil., & Eccleſia S. Joannis reparetur in tecto, & ejus ſacriſtia, ne pluat. S. Martinus Caſtrum, & ejus Eccleſia S. Martinus.

Fiat burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Oper-

Digitized by Google

Operculum fontis baptiſmalis, lamina ſtannea foderetur.

Fons aquæ luſtralis fiat lapideus decens.

Doceat parrochus Doctrinã Chriſtianam pueros ſingulis diebus feſtis.

Calix devaſtatus accõmodetur, & Corporale immundum mundetur.

Inhibeatur uſus altaris portatilis indecentis exiſtentis in altari Corporis Chriſti.

S. Antonius.

Eccleſia S. Antonii reparetur in parietibus.

In Eccleſia Annunciationis.

S. M. Annunciationis.

Reparetur in parietibus, & incruſtetur, & dealbetur, & fiat in ea pavimentum, & provideatur de rebus neceſſariis, in qua celebretur ſemel in hebdomada.

Eccleſiæ SS. Petri Palerii, Thomæ, Summani, & Margaritæ.

Et pro Eccleſiis dirutis SS. Petri, Palerii, Thomæ, Summani, & Margaritæ, erigatur altare in ſupradicta Eccleſia, vel in Eccleſia S. Joannis, in quo fiat ſacrum ſaltem bis in menſe.

In Eccleſia S. Mariæ.

S. Maria.

Reparetur in tecto, & parietibus, & fiat in ea pavimentum, & provideatur de rebus neceſſariis, in qua celebretur ſaltem ſemel in hebdomada.

Inhibeatur uſus altaris portatilis exiſtentis in Eccleſia S. Catherinæ, ac etiam uſus albæ indecentis, & Rever. D. Stephano Varrechia audire confeſſiones, ſed injungatur D. Marco Piſanello eas audire.

88 *In Eccleſia Annunciationis Terræ Rotundorum.*

Rotundi Oppidũ, & ejus Eccleſia S. M. Annunciationis.

Reparetur in parietibus, & amplietur, ac fiat Sacriſtia expenſis parrochianorum, ob tenues redditus ipſius Eccleſiæ.

Tabernaculum foderetur de ſerico, fiat burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Parrochus doceat pueros doctrinam Chriſtianam ſingulis diebus feſtis.

In Eccleſia S. Laurentii.

S. Laurentius.

Fiant Januæ, ut poſſit detineri clauſa, & in Eccleſia S. Mariæ de Stella inhibeatur uſus altaris portatilis indecentis.

89 *In Eccleſia S. Andreæ Caſalis Pauliſiorum.*

Pauliſii Caſale, & ejus Eccleſia S. Andreæ.

Reparetur, incruſtetur, dealbetur, & fiat in ea pavimentum, & Sacriſtia.

Foderetur Tabernaculum de ſerico, & fiat Burſa ſerica pro vaſe Olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam, & Sacramentum detineantur decentiùs.

Fons aquæ luſtralis nitidè detineatur.

Archipresbyter doceat pueros doctrinam Chriſtianam ſingulis diebus feſtis.

In Eccleſia S. Thomæ.

S. Thomas.

Reparetur Eccleſia in parietibus, & fiat in ea pavimentum.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Fons baptiſmalis detineatur clauſus, & ejus operculum foderetur lamina ſtamnea.

Aptetur vas decens ad aquam infundendam, & Sacrarium detineatur decentiùs.

In ſcribendis Baptizatis, & matrimonia contrahentibus ſervetur forma Synodi Beneventanæ.

Archipresbyter doceat pueros doctrinam Chriſtianam ſingulis diebus feſtis.

Inhibeatur uſus Altaris portatilis indecens, ſed provideatur de decentiòre.

In Eccleſia Annunciationis.

S. M. Annunciationis.

Reparetur in fornice, & altare fiat decentiùs, in quo celebretur ſemel in hebdomada, & ipſa Eccleſia detineatur clauſa.

S. Antonius de Vienna.

Eccleſia S. Antonii de Vienna reparetur in parietibus.

S. Leonardus.

Eccleſia S. Leonardi muniatur portis, & celebretur in ea ſemel in mẽſe.

S. Fortunatus.

Eccleſia S. Fortunati reparetur in pariete, & Calix dictæ Eccleſiæ non conſecratus, conſecretur.

Inhibeatur audientia cõfeſſionum RR. Andreæ de Attanaſio, & Jacobo Antonio Nuczillo.

In

90 *In Eccleſia S. Angeli Caſalis Cirignani.*

Cirignanum Caſale, ut num. 27. & ejus Eccleſia S. Angelus.

Incruſtetur, dealbetnrq; Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Aptetur Sacratium, & teneatur decentiùs.

Et fons aquę luſtralis fiat elegãtiùs.

In Eccleſia S. Petri Familiæ Ricciorum.

S. Petrus. Mnniatur pavimento, & ejus Fons aquæ luſtralis decentior fiat.

S. Jacobus. Eccleſia S. Jacobi incruſtetur, dealbetur, & accomodetur in ea pavimentum.

Eccleſia S. Petri altera. Eccleſia altera S. Petri de Familia Ricciorum muniatur pavimento.

Eccleſia S. Petri, cnjus eſt Rector D. Bartholomæus, incruſtetur, & dealbetur.

Compellatur R. D. Bartholomæus Riſciolus ad reſidentiam ſuæ Parrochialis Eccleſiæ S. Mariæ à Lucerino juxtà Decr. Concil. & Conſtitutiones Apoſtolicas.

S. M. à Lignano. Reparetur Eccleſia S. Matlæ à Lognano in parietibus, & fiat in ea pavimentum.

S. Nicolaj. Et in Eccleſia S. Nicolai ſibi annexa, Tabernaculum foderetur de ſerico.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe Olei infirmorum.

Parrochus doceat pueros doctrinam Chriſtianam ſingulis feſtis.

S. Jacobi altera. Eccleſia ſimplex S. Jacobi muniatur pavimento.

91 *In Eccleſia S. Angeli Terræ Montis Herculis.*

Mons-Herculis Oppidum, & ejus Eccleſia S. Angelus. Dealbetur ipſa, ac reparetur in parieribus.

Thecula, in qua defertur SS. Euchariſtia ad infirmos, foderetur de corporali.

Operculum fontis Baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Non admictantur duo viri ad levandum puerum de fonte.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Pavimentum Sacriſtiæ reſarciatur.

In Eccleſia S. Mariæ.

S. Maria. Fons baptiſmalis piramide lignea mnniatur, & ejus operculnm fontis baptiſmalis lamina ſtamnea foderetur.

Non admictantur duo viri ad levandum puerum de fonte.

Fiat Burſa ſerica pro vaſe olei infirmorum.

Provideatur de Calice decente.

In Monaſterio S. Marię de Gratia.

Foderentur Pixis ſine glutino, & Tabernaculum de ſerico. Monaſterium S. M. de Gratia.

In Eccleſia S. Marci Archipresbyterali.

Foderentur Pixis de corporali ſine glutino, & Tabernacnlum de ſerico. Archipresbyteralis S. Marci.

Fiat Burſa ſerica collo appendenda, nt in aliis locis dictum eſt.

Et altera ſerica decens pro vaſe Olei infirmorum.

Pavimentum Sacriſtiæ reſarciatur.

Calix confractus SS. Trinitatis reficiatur.

In Eccleſia S. Mariæ de Coſtantinopoli.

Pixis foderetur de corporali ſine glutino.

In Monaſterio S. Franciſci Conventualium.

Foderetur ut ſupra Pixis, & Calices deauratione indigentes deaurentur. Monaſterium S. Franciſci Conventualium.

In Sacello S. Antonii.

Calix rugoſus, cum coppa, & patena reficiatur, & deauretur.

Eccleſia S. Leonardi incruſtetur, & dealbetur.

In Eccleſia S. Joannis Baptiſtæ.

Reparetur in tecto, & in fornice Altaris majoris. Eccleſia S. Joannis Baptiſtæ.

Deleantur Gentilium inſcriptiones cujusdam ſepulchri.

Eccleſia Sancti Panli reparetur in fornice. S. Pauli.

In Hoſpitale.

Cubilia fiant comodiora. Hoſpitale.

Et videantur rationes ſingulis annis cum interventu alicujus deputandi à V. R. D.

Inhibeatur DD. Bartholomæo Carrara, & Fratri Cæſari Tannarello Ordinis Conventualium Sancti Franciſci audientia confeſſionum.

Rebus ab aliis exeqnendis pro earum neceſſitate, & locorum opportunitate V. R. D. præfiget terminum competentem; iis, quæ à V. R. D. ſunt exequenda præfigimus terminum trium menſium, & me plurimum V. Rev. Dom. in Domino commendo. Cajetæ die 18. Menſis Aprilis M. D. LXXXI.

V. D. Adm. Ill. & Rever.

Loco ✠ Signi

Dedltiſſimus

P. Epiſc. Cajetanus.

Joannes Baptiſta Foppa Bergomenſis LVIII. Archiepiſc. Congregationis Oratorii Romanæ alumnus, electus die XVIII. Maij A. D. MDCXLIII. Provincialem Synodum A. D. MDCLVI. coëgit. Metropolitanam Eccleſiam Sacra Suppellectili, & aurato laqueari decoravit. Divi Bartholomæi Baſilicam magnifica confeſſione diſſectis è marmoribus auxit, ibique Apoſtoli Corpus honorificentiſſimè propriis manibus collocavit. In Epiſcopio elegans Sacellum in honorem SS. Parentis ſui Philippi Nerii erexit, & dicavit. In vindicandis juribus, & libertatibus ſuæ Eccleſiæ arduiſſimam provinciam fortiter ſuſcepit, infracto ſemper animo ſuſtinuit, & ad obitum uſque feliciter dimicavit. Unde ſucceſſores omnes ſenticoſam olim, nunc ejus laboribus paratam reperientes viam, anteceſſoris benemerentiſſimi ad altare Domini meminiſse debere noſcant. Obijt ſeptuagenarius die XVIII. Decembris A.D. MDCLXXIII. cùm ſediſset annos XXX. menſ. VII.

CONCILIVM PROVINCIALE DVODECIMVM.

Habitum Menſe Aprili 1656. à Joanne Baptiſta Foppa Archiepiſc.

Extat hoc Concilium manuſcriptum in Bibliotheca Metropolitanæ Eccleſiæ.

LITTERÆ INDICTIONIS

Provincialis Synodi Beneventanæ ad Reverendiſs. Epiſcopos Suffraganeos miſſæ.

Reverendiss. Domine.

NIhil nobis jam uſque ab Eccleſiæ noſtræ ſingulari Dei dignatione ſuſcepto regimine magis in votis fuit, quàm ut Provincialem Synodum de Sacri Tridentini Concilii præſcripto convocaremus, cum præſertim ſexaginta jam ferè Annos ejus memoria, uſuſque in hac noſtra Provincia obſoleverit. Verum peramplæ, Longèque diffuſæ Diœceſis noſtræ curis, aliiſque ex aliis Paſtoralibus muniis, & canonicis impedimẽtis affecti, propriæ potiùs Eccleſiæ, quàm Provinciæ conſulere coacti ſumus, vetuſque mentis propoſitum, atque animi ſtudium hucuſque protrahere. Et gratulamur quidem in præſenti de hac ipſa prorogatione, atque inſcrutabilia Dei judicia dignoſcimus, ac veneramur, quando in hæc incidiſſe videmus tempora Concilium à nobis celebrandum, quibus Sanctum adeò, piumque caput, ac Dei zelo plenum ſupremum Paſtorem, Chriſtique Vicarium Sacroſancta ſortita eſt Eccleſia, Alexandrum videlicet ſeptimum divinitus Regali Chriſtianæ Reipublicæ Sacerdotio nuper præpoſitum, noſtrum potiſſimum omnium, qui curam Animarum gerimus munimen, unaquè ſolamen, qui proindè primo ipſo afflatu, & tanquam Spiritu oris ſui animos, ac vires addere imbecillitati noſtræ viſus eſt ad tam ſalutare, tam arduum negotium impigræ exequu-

 tioni

tioni mandandum; Cum illud paucis ab hinc menſibus occaſione Sacrorum inviſendorum liminum, ac ſanctiſſimorum pedum deoſculandorũ, non modo dignatus ſit, quæ fuit ſanctitatis ſuæ benignitas humaniſſimè commendare; Verùm etiam auctoritate ſua roborare id quod, & ſi non ità pridem Reverendiſſimæ fraternitati tuæ ſemel, ac privatis litteris ſignificavimus, inſtante tamen propiùs ejus celebrationis deſignato à Nobis tempore, iterum, ut moris eſt præſentibus, ac publicis hiſce id ipſum Reverendiſs. amplitudini tuę annunciate nobis viſum ſuit, ac diem certum indicere, quo Deo juvante conveniendum nobis erit in unum ad ipſius omnipotentis Dei gloriam, noſtrarum Eccleſiarum, oviumque profectum, atque ad bonorum reductionem morum, emendationemquè malorum; Quapropter ad Non. Kal. Maii proxime inſequentis anni 1656. qui erit Dominicæ in albis feſtus dies, atquè ideo aptiſſimus poſt ſacratiſſima Dominicæ Reſurrectionis celebrata ſolemnia, tùm aggrediendo itineri, tum tantæ molis negotio ſolutioribus animis ſuſcipiendo, in Metropolitana noſtra Eccleſia Beneventana Concilium Provinciale incipiendum, proſequendumque indicimus, annunciamus, atquè decernimus. Requirentes, hortanteſque amplitudinem tuam Reverendiſſimam pro ea, quam Dei cauſis devoviſti fide, ut ad ipſius celebrationem convenias, orneſquè Conventum præſentia tua, ut quo pleniori fuerit frequentia Patrum cohoneſtata Synodus noſtra, eo majoris apud omnes æſtimationis ſint, quæ in ea fuerint cõmmunibus ſancienda ſuffragiis. Sin autem (id quod nollemus) adverſa valetudine, aliovè juſto impedimento detentus, de quo tamen fides facienda apud Nos eſt, & juſtà Sacros Canones probanda, accedere ipſe non poteris, legitimum, itemquè idoneum Procuratorem Amplitudo tua mittat oportet, qui perſonam tuam, qua par eſt dignitate, ac prudentia referre poſſit in Synodo. Præterea eorumdém Sacrorum Canonum decretis obſequendo ſeligat Reverendiſſima fraternitas tua ex Capitulo, cæteroque Civitatis, ac Diœceſis tuæ Clero graves aliquot probatæ virtutis, ac ſcientiæ viros, ſecumque ducat in Synodum, ejus actionibus interfuturos uti Synodales Teſtes, qui coram nobis jurati fidem ſuam Deo, ipſique Synodo obligent, nulla ſe ex parte muneri ſuo defuturos, cum in perſcrutandis, obſervandiſque diligenter, ac ſtrenuè à preſenti eo Provinciali Concilio uſquè ad proximè futurum, tum in aperiendis fideliter, ac ſincerè ipſi deindè conſequenti Concilio iis omnibus, quæ correctione, aut reformatione digna in Domino judicaverint; Atquè ut noſtræ hujus Provincialis Synodi indictio ad notitiam cunctorum, quorum oportet perveniat; Edictum quod ad Amplitudinem tuam mittimus in Valvis Cathedralis Eccleſiæ, cæterarumque tuæ Diœceſis inſigniorum etiam exemptarum; viciniorumque etiam ſi nullius Diœceſis ſint Eccleſiarum affigendum, promulgandumquè cures, publico de hujuſmodi affixione, ac publicatione ad nos miſſò documento. Demum Deus Opt. Max. Reverendiſſimam fraternitatem tuã diutiſſimè ſervet, atque ad nos ſtatuto conventus noſtri tempore incolumem ducat. Beneventi ex noſtro Archiepiſcopali Palatio die XXIV. Decembris 1655.

Edictum Indictionis Provincialis Synodi Beneventanæ.

Joannes Baptiſta Foppa Dei, & Apoſtolicę Sedis gratia Archiepiſcopus Beneventanus.

PRovincialem Synodum juxtà Sacri Concilii Tridentini Decretũ pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus, aliiſque per ſacros Canones permiſſis pro noſtra Paſtorali ſollicitudine Deo favente celebraturi, cum eam ſingulis ad ſingulos miſſis Litteris Venerabilibus Epiſcopis ſuffraganeis noſtris annunciaverimus, in Metropolitanam Eccleſiam noſtrã Benevẽtanam ad Non. Kal. Maii, hoc eſt ad diem feſtum Dominicæ in Albis proximè inſequentis anni 1656. qua fungimur auctoritate, convocatis; præſenti edicto noſtro, ut reliquis quoque omnibus, qui jure, vel conſuetudine hujuſmodi Provinciali Cõcilio intereſſe tenentur, ejus celebratio innoteſcat neve illorũ quis ignorantiæ excuſationem prætendere, vel ſe neglectum dicere queat; univerſis,

ac

ac ſingulis Abbatibus, Commendatariis, Capitulis Cathedralium, & cujuſcumque dignitatis, & gradus, Clericis, quorum quacumque de cauſa intererit, etiam exemptis, nulliuſque Diœceſis intra tamen fines Provinciæ noſtræ poſitis ſignificamus, indicimus, ac denunciamus Provincialis noſtri Concilii celebrationem ſub pœnis, ac cenſuris Eccleſiaſticis à Sacris Canonibus adverſus non accedentes poſitis,atque decretis. Præter autem eos, ad quos ex officio intereſſe ſpectaverit. Si qui tùm ex reliquis Clericis, tum ex Laicis quibuſcumque ſe leſos exiſtimaverint,ac pro juſtitia conſequenda iis accedere ad Concilium, vel Procuratores mittere libuerit, licere ſibi id ſciant. Quare his quoque Civitatum,& Caſtrorum quorumcumque potiſſimum Dominis quocumque dignitatis, & gradus titulo fulgeant, ac communitatibus, cæteriſque Provinciæ noſtræ, qui ſua quomodolibet intereſſe putaverint, præfati Concilii celebrationem, plenariamque indulgentiam à Sanctiſſimo Domino Noſtro conceſſam omnibus Chriſtifidelibus, tunc temporis viſitātibus noſtram Metropolitanam Eccleſiam ſignificamus: Hortamurque univerſim omnes ex animo, ut toto hoc, quod ad indictum uſque diem interjacet,tempore aſſiduis precibus, aliiſque Chriſtianæ pietatis officiis nobis opem, ac lumen divinæ expoſcant Sapientiæ, qua conſultationibus noſtris, piiſque conatibus præeunte,optatos tantorum laborum fructus ad commune gregis nobis concrediti bonum percipere valeamus. Cujus rei cauſa præſens edictum in Cathedralium, aliarumque Eccleſiarum inſigniorum, etiam exēptarum, & nullius Diœceſis, ſi quæ ſint Provinciæ noſtræ Valvis affigendum, promulgandumque mandavimus. Cujus affixione, publicationemque ità omnes,& ſingulos,qui in eo comprehenduntur, volumus adſtrictos eſſe, ac ſi nominatim illis intimaretur. In quorum fidem præſentes conficiendas, & per Nos,& Secretarium noſtrum ſubſcribendas, Sigilloque muniendas noſtro decrevimus. Datum Beneventi in Palatio noſtro Archiepiſcopali die vigeſima quarta menſis Decembris 1655.

Sessio Prima

Provincialis Synodi Beneventanæ celebrata die 23. Aprilis Anno Domini 1656.

Decretum de inchoanda Synodo.

Reverendiſs. Patres Placet-ne vobis, ut ad laudem, & gloriam Sanctæ, & Individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad tuendam, & augendam Chriſtianæ Religionis diſciplinam, pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus Provinciæ Beneventanæ, aliiſque à Sacris Canonibus ſancitis Beneventanum Provinciale Concilium incipiamus.

Reſponderunt. Placet.

Deinde Catholicam fidem ex præſcripta formula à Pio IV. Summo Pontifice palam omnes profeſſi ſunt, formulam autem inferius ſubiiciendam eſſe viſum fuit.

De ratione vivendi, & aliis in Synodo obſervandis.

C A P. I.

Conciliarem actionem omnes adjuvare ſtudeant: Singulis ſextis feriis jejunium celebrent. Epiſcopi, & Sacerdotes ad Synodum Congregati durante Synodo; ter in hebdomada Miſſam de Spiritu Sancto celebrent; & in charitate ſe gerant: Cæteri Sacerdotes in urbe ſingulis 5. feriis Miſſam de eodem Spiritu Sancto celebrent, & privatas fundant orationes. Supplicationes generales bis in hebdomada intra Eccleſiæ ambitum ducantur pro Summo Pontifice, Chriſtianis Principibus, & reliquis in quolibet gradu, ac dignitate conſtitutis orando.

Cum autem conſcii ſcimus timorem Domini eſſe initium ſapientiæ, & quòd omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt deſcendens à Patre Luminum, ſupplices deprecamur, ut ipſe nos regat, protegat, foveat, & dirigat mentes noſtras ad ea quæcumque planè ſalutaria, & opportuna ſunt, ut præſens Synodus ad gloriam Divini nominis, ac totius Provinciæ Beneventanæ profectum pro corrigendis abuſibus, & moribus

reformandis in Spiritu Sancto inchoata felicem, ac ſalutarem progreſſum, exitumque ſortiatur; obſecramus ergo omnes in Domino, ut aſſiduis, piiſque præcibus, atque eleemoſinis has conciliares actiones adjuvare ſtudeant, & peccata anteactæ vitæ toto corde deteſtantes progrediantur in viam Domini Noſtri Jeſu Chriſti, in cujus Paſſionis memoriam ſingulis ſextis feriis Jejunium celebrent. Reverendiſſimos verò Epiſcopos, cęteroſque in ordine Sacerdotali conſtitutos Provincialem hanc Synodũ concelebrantes vehementer hortamur, ut ipſa Synodo durante ter in hebdomada ſacrificium de Spiritu Sancto peragere ſatagant, & ita ſe gerant in verbo, in opere, & in Charitate, quemadmodum Apoſtolus monet, ut cum eos poſuerit Deus in acquiſitionem ſalutis, & in ædificationem memores cornm officii dignè, ſanctèque coram Deo ambulent; Reliqui autem Sacerdotes in hac Civitate conſiſtentes ſingulis, ut quintis feriis miſſam de eodem Spiritu Sancto celebrare, & privatim orationes, poſtulationeſque fundere quotidiè velint hortamur ex animo. Sacras præterea ſupplicationes generales intra ambitum Eccleſiæ bis in hebdomada perſolvendas præcipimus pro Eccleſia Sancta Dei, pro Sanctiſſimo, & Beatiſſimo Domino Noſtro Alexandro Papa VII. pro Sereniſſimis Imperatore electo, Rege Catholico, cæteriſque Chriſtianæ Reipublicæ Regibus, & reliquis in quolibet gradu, ac dignitate conſtitutis; nec non cujuſcumque cõditionis hominibus, & in Orbe Terrarum fide, & charitate propagata diù optata pacis, & tranquillitatis dies divina miſeratione, & Apoſtolicæ Sedis gratia eluceſcat.

Quæ tempore Synodi à Sacerdotibus, & ſecularibus agenda ſint.

CAP. II.

1 *Prior in Epiſcopali dignitate Conſtitutus ſupra cæteros præcedat, præeminentiæ, aut exemptionis nulla habita ratione.*

2 *Epiſcopis inferioribus nullum, aut ſedendo, aut inſedendo, aut in vocatione præjudicium afferatur.*

3 *Judices excuſationum præficiuntur.*

4 *Judices accuſationum, & querelarum ſtabiliuntur.*

5 *Secretarii duo ſtatuuntur.*

6 *Duo Notarii decernuntur.*

7 *Indictio futuræ Seſſionis.*

8 *S. Philippus Nerius, Beneventani Cleri Patronus totius Provinciæ Patronus eligitur, ejuſque feſtum de præcepto ſervandum proponitur, & admittitur, ſi Pontifici placeat.*

9 *Decretum de S. Philippi Nerii patronatu, & feſto de præcepto.*

1 UT vero pro noſtri muneris ratione ritè, & rectè omnia peragantur Sac. Conc. Trid. præſcripto inhęrentes, & auctoritate ſacri Ceremonialis Romani innixi ſtatuimus, ut illi, qui Prior in Dignitate Epiſcopali conſtitutus exiſtit, nullo habito reſpectu ad præeminentiam, ſivè exemptionem, ſi quæ ſunt Eccleſiarum, ſupra cæteros præcedentia in omnibus debeatur.

2 Reliquis verò, qui Epiſcopis inferiores ſunt tàm Abbatibus, quàm aliis in hac Synodo convenientibus, ſi fortè contigerit ſuo loco non ſedere, aut incedere, aut vocari, ſivè aliud quidquam agere nulli propterea novum jus acquiri, nec quicquam de cujuſvis jure, & poſſeſſione detrahi, ſed in eò ipſo ſtatu, in quo ante hanc Synodum reperiebantur omnia permanere decernimus.

3 Miniſtros autem ad hujuſmodi Synodalium actionum promotionem, & progreſſionem neceſſarios infraſcriptos deligendos duximus, videlicet Judices ad recognoſcendas abſentium excuſationes ad nos miſſas, & eorum, qui ante finem Concilii juſtam aliquam diſceſſus cauſam ſe ſe habere exiſtimaverint, præficimus Reverendiſſimos DD. Epiſcopum Theleſinum, & Epiſcopum Avellinen. una cum noſtro Vicario Generali, ut prædictis cauſis, & excuſationibus diligenter diſcuſſis ad Nos in Synodo referant.

4 Ad recipiendas, & in Synodo referendas accuſationes, & querelas contra quoſcumque delatas in Judices deligimus Reverendiſſimos Dominos Epiſcopum Guardiæ Alpheriæ, & Epiſcopum Montis Marani. Itidemque in Promotorem Concilii Rev. Martium Piccirillum.

5 In Secretarium verò ejuſdem D. Marcum Antonium Zollium, Alterum ſecretarium, ſivè lectorem D. Didacum Urſum.

6 Et ultimo loco in Notarios, qui rogati publica hujus Concilii acta

con-

cònſcribere valeant Not. Joſephum de Vera, & Not. Hieronymum Pontelandolſum.

7 *Indictio futuræ ſeſſionis.*

Reverendiſſimi Patres Placet ne Vobis, ut proximam ſeſſionem habeamus ad diem 25. præſentis menſis, ita tamen, ut dictum terminum in Congregatione generali moderari, & prorogare liberè liceat, ſicut rebus Concilii conducere judicabimus.

Reſponderunt. *Placet.*

8 Poſtea Illuſtriſs., & Reverendiſſimus D. Archiepiſcopus converſus ad Patres dixit.

Reverendiſs. Patres. *Placet ne Vobis, ut S. Philippum Nerium, jam à Nobis electum Patronum totius Cleri Beneventi, noſtræ etiam Provinciæ Patronum, & Protectorem eligamus, & conſtituamus, diemque anniverſarium ipſius Sancti ab omnibus Chriſti fidelibus noſtræ Provinciæ de precepto obſervari mandetur.* Reſponderunt. *Placet, ſi Sanctiſſimo Domino Noſtro ita placitum fuerit.*

Tunc Illuſtriſſimus, & Reverendiſs. Dom. Archiepiſcopus juſſit promulgari decretum infraſcriptum.

9 *Sanctum Philippum Nerium Confeſſorem totius Cleri Beneventi electum Patronum in Diœceſana Synodo celebrata de Anno 1646. Provinciæ noſtræ perpetuum Patronum, ac defenſorem conſtituimus, & declaramus, ipſiuſque Sancti Anniverſariam diem 26. Maii ab utriuſque ſexus Chriſti fidelibus, tam in Beneventana Civitate, quàm in totiùs Provinciæ Civitatibus, & locis de præcepto obſervari mandamus, ut ejuſdem glorioſiſſimi Sancti præclaris meritis, & interceſſione perpetuam noſtrorum gregum cuſtodiam à magno, & ſupremo Sacerdote Chriſto Domino impetremus.*

Nos Joannes Baptiſta Foppa Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Beneventanus ad Dei Omnipotentis Beatæquè Mariæ ſemper Virginis, ac Sancti Philippi Nerii Patroni noſtri laudem, hęc pro Chriſtianæ morum diſciplinæ confirmatione, qua Clerum, Populumque fidei noſtræ concreditum prælucere toto corde expetimus, in Provinciali Synodo Beneventana primò ſtatuimus, & ſancimus.

TITVLVS I.

De profeſſione Fidei, & ejudem tuendæ cura.

SUMMARIUM.

1 *De Beneficiis proviſi in prima Diœceſana Synodo Fidei profeſſionem emittant.*

2 *Idem Cathedralium Canonici, & Dignitates præſtent coràm Epiſcopo, ſeù Vicario, & Capitulo, aliàs fructus non lucrentur.*

3 *Idem Magiſtri, Pedagogi, aliiſque publicè docentes, & quotannis, antequàm ſtudia incipiant, eandem Fidei profeſſionem renovent.*

4 *Cancellarii Univerſitatis ad ſua officia, & Scholares ad Doctoratus lauream in qualibet facultate ne admittantur, nec Cathedram aſcendere liceat, niſi fidem ſint profeſſi, quòd in privilegio appareat, pœna nullitatis propoſita.*

5 *Prædicationis munus, aut Animarum cura, etiàm ſine titulo beneficii, niſi fidem profeſſis, ne conferatur. Horum nomina, à Parochis ad Epiſcopum infrà menſem deferantur. Muneris exercitio interdicantur, qui Epiſcopi teſtimonium in ſcriptis de emiſſa fidei profeſſione non habent. Non parentes Epiſcopo denuncientur.*

6 *In fidei profeſſione de vitæ probitate inquirant Epiſcopi in puerorum inſtitutoribus.*

7 *Vitæ ratio domi docentium aliquando obſtruetur. Libros obſcœnas res continentes explicari vetandum.*

8 *Chriſtianæ fidei rudimenta in ſcholis tradenda ex præſcripto ab Epiſcopis libro.*

9 *Ludimagiſtri diebus feſtis ad divina diſcipulos conducant, aut convenire jubeant.*

10 *Epiſcopi viſitantes, an ſupradicta præſtentur perſcrutari debent: libroſque prohibitos eliminare.*

11 *Fidem profitentium nomina in librum, in Epiſcopali Archivo ſervandum, referantur.*

12 *An in fide ſuſpecti ſint, Parochi animadvertant, & Epiſcopo indicent.*

31 *Monendus Populus ad denunciationem eorum, de quorum operibus in erroris alicujus ſuſpicionem deveniri poteſt.*

QUoniam in iis, quæ ad Catholicam fidem tuendam, quam Sancta

ſta

Google

cta Romana Eccleſia colit, & docet, & ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, integrè, inviolatèque ſervandam attinent, omni vigilantiſſima cura, ſummaque diligentia Paſtoribus elaborandum eſt, cum in eo genere nullum tantum ſtudium, quantum certè maximum requiritur, adhiberi poſſit. Ideò Nos hinc potiſsimum exordiendum eſſe duximus, ut quæ ex eodem ſpiritu eſt fides, eamdem una oris confeſsione profiteamur juxtà Apoſtoli doctrinam, corde creditur ad juſtitiam, ore verò confeſsio fit ad ſalutem.

1 Sancti igitur Tridentini Concilii, Summorumque Pontificium auctoritate innixi mandamus, ut quicumque beneficia Eccleſiaſtica obtinent, vel in poſterum obtinebunt, & qui ad Synodum Diœceſanam accedere debent, in ea Synodo, quę primo quoque tempore celebrabitur, fidei profeſsionem emittant, veram obedientiam Summo Romano Pontifici ſpō deant, ſimulque hæreſes omnes publicè deteſtentur, & anathematizent, fidem profitentes eiſdem verbis, quibus ex forma præſcripta, Nos, & Coepiſcopi noſtri initio hujus Sanctæ Synodi jurati præſtitimus, & profeſsi ſumus, etiam ſi antea in Diœceſana Synodo id officium juxtà decretū Tridentini Concilii quacumque ratione, & modo obierint.

Formula verò, ad cujus præſcriptum fidei profeſsionem præſtare oportet Pontificia illa Sanctione Pii Quarti conceptis verbis tradita hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Eccleſia utitur videlicet.

Credo in unum Deum Patrem Omnipotentem factorem Cœli, & Terræ viſibilium omnium, & inviſibilium, & in unum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & Homo factus eſt. Crucifixus etiam pro Nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas, & aſcendit in Cœlum, ſedet ad dexteram Patris; Et iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus Regni non erit finis. Et in ſpiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas, & unam Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum baptiſma in remiſsionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Apoſtolicas, & ordinarias traditiones, reliquaſque ejuſdem Eccleſię obſervationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admicto, & amplector.

Item Sacram Scripturam juxtà eum ſenſum, quem tenet, & tenuit Sancta Mater Eccleſia, cujus eſt judicare de vero ſenſu, & interpetratione Sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam, niſi juxtà vnanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta novæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre; & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de juſtificatione in Sacroſancta Synodo Tridentina declarata, & definita fuerunt amplector, & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro vivis, & defunctis, atque in Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realitèr, & ſubſtantialitèr corpus, & ſanguinem una cum Anima, & divinitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti, fieriquè converſionem totius ſubſtātiæ vini in ſanguinem, quam Converſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationē appellat fateor etiam

ſub

ſub altera tantum ſpecie totum, atq; integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe; Animaſque ibi detentas fidelibus ſuffragiis juvari: Similiter, & Sanctos cum Chriſto regnante venerandos atque invocandos eſſe, eoſque Orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas: firmiter aſſero Imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque uſum Chriſtiano Populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum Matrem, & Magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo, ac juro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Æcumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacroſancta Trid. Synodo tradita definita; & declarata indubitanter recipio, atque profiteor. Simulque contraria omnia, aut hæreſes quaſcunq; ab Eccleſia damnatas, & rejectas, & anathematizatas Ego pariter damno, & rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam Fidem, extrà quam nemo ſalvus eſſe poteſt, quam in præſenti ſpontè profiteor, & veraciter teneo eamdem integram, & immaculatam uſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſsimè Deo adjuvante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit curaturum Ego idem N. ſpondeo, voveo, ac juro: ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

2 Proviſi verò de Canonicatibus, & Dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo, ſeu ejus Vicario, ſed etiam in Capitulo idem præſtare teneantur, alioquin prædicti omnes proviſi fructus ſuos non faciant, nec illis poſſeſsio ſuffragetur.

3 Doctores præterea, Magiſtri, Pedagogi, & quicumque tam publicè, quàm privatim docent Theologiam, jus utrumque, artem Medicinæ, Philoſophiam, cæteraſque liberales artes in quibuscumq; Civitatibus, Terris, Oppidis quoquomodo profiteri, aut docere ab Epiſcopis non permittantur, niſi prius Catholicam Fidem profeſsi fuerint juxtà formam ſupradictam Conſtitutionis ſanct. memor. Pii Papæ Quarti, quam etiam profeſſionem ſingulis annis initio ſtudiorum emittere teneantur.

4 Nec item Rectores, vel Cancellarii Univerſitatis, aut Gimnaſii ad ſua officia, nevè Scholares ad Doctoratus lauream, aliumvè hujusmodi gradum in dictis facultatibus ſuſcipiendum ullo modo admitti poſsint, neque præterea Cathedram conſcendere antè emiſſam fidei profeſsionem, de qua in privilegio Doctoratus ſpecialis mentio fiat, pœnis nullitatis, aliiſque in Conſtitutione ſupradicta propoſitis.

5 Nemo item ad prædicationis munus, aut ad curam Animarum exercendam, etiam ſine titulo beneficii, admittatur, niſi prævia coram Ordinatio fidei profeſsionem, ut autem id faciliùs, ac meliùs effici poſsit, ſtudiosè inquirant Parochi, quinam in ſuis Parochiis eo docendi munere fungantur, & eorum nomina ad Epiſcopum ad menſem à die publicationis Conſtitutionis ejusdem deferant. Quos vero deinceps hujusmodi cognoverint primo quoquo tempore Epiſcopo iudicent ſub pœnis arbitrio infligendis. Iidemque Parochi ne ullo modo patiantur id ut ſupra munus à quoquam deinceps ſuſcipi, aut jam, tum ſuſceptum exerceri, ſi is ſcripto Epiſcopi teſtimonio non oſtēderit, ſe fidei profeſsionem præſtitiſſe, imò verò, ſi ità teſtatum non fecerit, ei illo munere interdicant, ſi non paruerit, ad Epiſcopum deferant, qui in eum prout juris eſt, animadvertat.

6 Et quoniam ad Chriſtianam pietatem hoc valdè intereſt, ut inſtituendæ pueritiæ, & adoleſcentiæ munus committatur Viris non ſcientia ſolum, ſed fide, ac moribus, vitaque probatis; eam ob cauſam à quo fidei profeſsionem Epiſcopus recepturus eſt, antea ab eo, cum vitæ ſuæ rationes perquirat, tum, ſi quod teſtimonium fidei, morumque à probatis Viris habet, afferri jubeat.

7 Hoc preterea diligentiæ adhibeat, poſteaquam aliquis fidei profeſsione ad præſcriptum facta docendi curam

ram ſuſceperit ejus, etiam vitæ, morumque ratio,& puerorum inſtitutio aliquando obſerveturidquè in iis potiſsimum Ludimagiſtris, qui certa pacta mercede in diſciplinam ſuam traditos pueros domi educant. Et quorum librorum lectione, explicationevè puerorum, aut adoleſcẽtium animi dapravantur, & mores facilè corrumpuntur, quo in genere ii ſunt, qui res obſcœnas,& turpes continent, & ut indice Tridentino ſancitum eſt, à Ludimagiſtris prælegi, explicarivè Epiſcopus non patiatur, ac planè vetet, nec ab illis quicquam exponi, quod bonis moribus repugnet, quodquè impietatem inducat,ut Lateranenſi ultimo Concilio decretum eſt.

8 Jubeat Epiſcopus, pueros, adoleſcentesvè à Ludimagiſtris Chriſtianę Religionis præcepta, atque fidei rudimenta doceri, adhibitis iis ſolùm libris, quos Epiſcopus ipſe præſcripſerit, quoſquè ad illud inſtituendi munus idoneos eſſe judicaverint.

9 Illud etiam eiſdem præſcribat, ut diebus feſtis ſcolæ ſuæ adoleſcentes Puerosvè, aut ipſi conducant, aut frequentes illos convenir[illegible] ubeant ad ſolemne Miſsæ Conventualis Sacrum, ad verbi Dei Conciones, ad divina Veſperarum officia, ad doctrinæ Chriſtianæ ſcholas, ad alia denique vitæ ſpiritualis ſtudia, atque exercitationes.

10 Hæc omnia, an ab iis præſtentur Epiſcopus viſitando, aut ipſe, aut alius ejus nomine inveſtiget diligenter; tùm maximè, an libros hi apud ſe habeant, vel ob fidei doctrinam, vel ob morum inſtitutionem damnatos, improbatoſvè, rum præterea,an qui in eorum diſciplina traditi ſunt honeſtè educentur.

11 Omnium autem, qui fidei profeſſionem præſtabunt, aut præſtiterunt, nomina ordine notata in certum librum Epiſcopus à Cancellario Epiſcopali referri jubeat, qui liber in Archivo Epiſcopali ſervetur.

12 Parochi diligenter animadvertant, an in ſuis Parochiis ullus ſit, quod ad fidem attinet, pravis opinionibus imbutus, vel eo nomine ſuſpectus, cumquè ad Epiſcopum deferant.

13 Moneant præterea Popolum debere omnes, ſi quos noverint aliquid feciſſe, vel dixiſſe, quamobrem de huiuſmodi peccatis in probabilem ſuſpicionem venerint, ſtatim deferre.

TITVLVS II.

De Epiſcopis.

SVMMARIVM.

1 *Phariſæorum perverſitas.*

2 *Epiſcoporum munus ſecundùm Apoſtolum.*

3 *Eorum appellationes variæ.*

4 *Quæ præſtare, quoſque miniſtros habere debeant.*

5 *Non tantùm Communia; ſed peculiaria quædam diligenter obire tenentur.*

6 *Habita provincialis Concilii indictione quid in Diœceſi procurandum.*

7 *Romanorum Pontificum Bullas duos poſt menſes ab editione promulgari in Diœceſi ſtudeant. Eæ in librum, in Archivo ſervandum redigantur: a Metropolita ad ſingulos Comprovinciales ſunt mittendæ.*

8 *Præciſa Eccleſiarum neceſſitate in Principum Aulis haud verſentur.*

9 *Principe accumbente, Epiſcopus non ſist.*

10 *Tridentina Synodus ea in re ſervanda proponitur. Neapolitanus Prorex ad Epiſcoporum honorificentiam obſecratur.*

11 *Eccleſiaſtica bona nonniſi ſacris uſibus adhibenda.*

12 *Cupiditas malorum radix. Recta bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtratio ex quibus ſuadetur.*

13 *Epiſcopi, & quicunque Eccleſiaſtica beneficia poſſidentes, onera illis annexa ſcire, eiſque integrè ſatisfacere debent. Id ſi neglexerint ſacrilegii ſunt rei, & ad reſtitutionem ſine excuſatione tenentur.*

14 *Huiuſmodi rei, ſi Metropolita fuerit ad Synodum, inde ad Pontificem deferatur, ſi Epiſcopus, ab Archiepiſcopo, vel ab antiquiori ſuffraganeo monitus ſatisfaciat, ſi inobediens erit, Synodus puniat.*

15 *Inferiores quicunque ab ordinario moniti non ſatisfacientes, ultrà reſtitutionem per ſex menſes ab Eccleſiaſticorum bonorum adminiſtratione arceantur.*

16 *Pinguia beneficia obtinentes, Eccleſiæ, & pauperibus fructus, qui ſibi ſuperſunt, impendere debent.*

17 *Id facere negligentes pauperum occi-*

ſores

ſores dicuntur, & mortaliter peccāt. Qua ratione uniuſcuiuſque gradum, conditionem metiri oporteat.

1 Ut autem judicium incipiat à domo Domini, nec vobis illud Evangelium obyci poſſit, quod Phariſeis olim exprobravit, Matt.23. *dicunt, & non faciunt, & alligant onera gravia, & importabilia, digito autem ſuo nolunt ea movere.*

2 Cum Epiſcopi cæteris dignitate præcellant, nequaquam poſtremum in reformatione locum obtinere debent, ſed aliis inferioribus preluecere, & vitę Sanctitate exemplo eſſe. Quare Epiſcopos noſtræ Provinciæ omnes, tùm dignitatis, tùm oneris ſui memores eſſe oportet, ut intelligant, non alio conſilio ſe Eccleſiis divinitus eſſe præfectos, ac gregibus Paſtores datos, quàm ut cura pervigili, ac ſolerti ſtudio Animarum ſalutem procurent, in dieſque magis, ac magis promoveant, quòd, ut faciliùs aſſequantur, ſe, moreſquè ſuos ad eam formam, quam præcipit Apoſtolus componant; in id potiſſimum incumbentes, ut vita ſint non modo irrepræhenſibili, ſed ejuſmodi, quam omnes colant, ſuſcipiant, ac ſibi imitandam proponant. Quare obnixè in Domino rogamus Epiſcopos, ut ſe ipſos præbeant exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate, in converſatione, in charitate, in fide, in caſtitate, ac denique ſe totos ad illam vitæ rationem imitandam tradant, quam illis Apoſtolus præſcripſit, quòd adjuvante Domino noſtro perficient, & cæteri ipſorum imitatione ad virtutem accendentur.

Ad animarum ſalutem procurandā, quid agendum.

3 Sunt enim Epiſcopi mundi Lumina, Populorum Duces, Dei legati, & Vicarii, Troni Dei, fundamenta Eccleſiæ, & columnæ ipſius, Lapides Sanctuarii, Miniſtri Dei, Judices corporum, animarumquè, divini Præcones, & Eccleſiæ Doctores, ad quam regendam à Spiritu Sancto ſunt poſiti, quod ſanè decus, ut ſingulis à Deo cōmunicatū eſt, qui tanquam Aaron ad Animarum præfecturam vocati fuere, ita purum, ac illæſum ab iiſdem conſervari, ut Sacroſanctis, & Deo amabilibus, & religioſiſſimis cuſtodibus in Eccleſia poſitis par eſt.

4 Gregi itaque invigilent Epiſcopi; ſtrenuè in vinea ſibi commiſſa laborent, virtutes omnes, tum ipſi colant, tum à ſuis ſubditis edi ſedulo curent, vitia, quacumque tandem ratione valent, eradicent, atque profligent; ita tamen, ut omnia prudenter, ac matura prævia conſultatione gerant. Eorum miniſterio, ac Conſilio utantur Epiſcopi, quos Dei honorem, Animarumque lucrum zelare viderint, quique magis prodeſſe, quàm præeſſe ſtudeant.

5 Quoniam verò longum eſſet ſingulas Epiſcoporum partes percurrere horum dumtaxat admonitos eſſe volumus, ad ipſos videlicet pertinere, non modò, quæ cum cęteris Cōmunia habent, verum etiam, quæ Epiſcopali functioni peculiari quadam ratione commiſſa ſunt, diligenter obire.

6 Quamobrem Pontificalia Munia, ut ritè ſingula exerceant accuratè provideant, ſicque ſe ipſos gerant, tanquam qui in perfectionis exercendæ ſtatu poſiti ſunt. Cum primum Metropolitani litteris Concilii Provincialis dies Epiſcopis ſignificata erit, illud ipſi curent, ut in omnibus, & urbis, & Diœceſis ſuæ Parochialibus Eccleſiis quinta quaque feria in ſingulas hebdomadas quoad illud de more abſolutum, & dimiſſum erit, Miſſa de Spiritu-Sancto celebretur, in Cathedrali autem, & Collegiatis Eccleſiis proceſſionum præterea munus ſingulis diebus Dominicis obeatur, ex animoque præces fiant, pro optimo ipſius Concilii Eventù.

Cum primum Synodus celebrāda erit orationes ſtatuantur.

7 Summorum Pontificum Bullas, quæ quotannis de quavis Cauſa ab illis edentur; Epiſcopus duobus ſaltem poſt menſibus, quàm illas Romę editas cognoverit in ſua Diœceſi eas potiſſimum promulgandas curet, quas promulgari in iis ipſis juſſum erit, tum illas item, quas ad Eccleſiæ ſuæ gubernationem pertinere, aliaque ratione poſſe judicabit; quarum omnium Bullarum librum confici, & in Epiſcopali Archivo aſſervari jubeat; Metropolitani autem cura ſit eas omnes, cum primum acceperit ad ſingulos Provinciæ Epiſcopos mittere.

Qua ſollicitudine bullæ ſint publicandæ.

8 Alienū profectò valdè eſt ab Epiſcopali dignitate, ſi Epiſcopi in conſuetudine Principum ſe ſe deprimant & abiiciant. Ne igitur quid ab Epiſcopali dignitate alienum committant, memores ipſorum dignitatis, & officii curent, ut niſi ipſarum Eccleſia-

Ne aliquid ab Epiſcopi dignitate alienum committatur antidotus traditur.

rum neceſſitas poſtulet in Aulis Principum, non verſentur.

9 Neque vero Principibus Accumbentibus ſtent ipſi, ne eo quidem nomine, quo ſumpto à Principibus cibo, Deo gratias agere debeant.

10 Denique ſervēt cętera omnia, quę illis à Tridentina Synodo ea de re graviſſimo decreto præcipitur. Porregem vero Neapolitanum vehemēter in Domino hortamur, ac per viſcera miſericordię Chriſti Domini obteſtamur, ut Epiſcopos pro eorum dignitate, & pro ea, qua præcipuè pro Chriſti Domino funguntur legatione honorificè pertractet.

11 Et Sacrorum Canonum decretis ſtatutum eſt, & Sanctiſſimorum Patrum teſtimoniis celebratum, quæ bona fidelium pietas Deo conſecravit, ea, vel illorum neceſſitatibus honeſtè ſublevandis, qui Divinis dicati obſequiis Chriſti Miniſtri, & Diſpenſatores Miſteriorum Dei effecti eſsēt, vel Eccleſiis reedificandis, earumque ornamentis ad divinum cultum neceſſariis comparandis, vel Pauperibus ſubſtentandis addicta eſſe. Siquidem ubi primum Eccleſiæ bona eſſe ceperunt eius etiam naturam, & cōditionem conſequuta ſunt, ut in aliū, quàm in ſacrum, & pium uſum eorū fructus converti nefas ſit.

Cupiditas radix omnium malorum

12 Quare cavēdum eſt, ne in cupiditatem prolapſi, quæ radix eſt omnium malorum, dum vel propriis, vel propinquorum, & familiarium divitiis, & honoribus ſtudemus, quæ Deo dicata ſunt bona, & Eccleſiæ detrimento, & pauperum gemitū, & bonorum offenſione ad aliorum uſū convertamus. Itaque nos Sacrorum Canonum, & Sanctorum Patrum auctoritate innixi, pręſertim Sanctiſs. Mediolanenſis Archiepiſcopi Caroli Borromei in ſua Provinciali Synodo, atque iis adjuti, quæ Sacra Tridentina Synodus dè officio adminiſtrandi bona Eccleſiaſtica ſignificavit Epiſcopos, & eos omnes, qui ea obtinent, vehementer monemus, ut muneris ſui memores, hæc quæ ſequuntur diligentiſſimè præſtent.

Tridentini Concilii, ac mediolanēſis Synodi auctoritate innititur.

13 Epiſcopi, Abbates, Præpoſiti, Parochi, ac cęteri omnes cujuſcumque dignitatis, & gradus Eccleſias etiam eorum adminiſtrationi commiſſas, & quæcumque beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, quomodocunque, etiam commendata in Provincia noſtra obtinentes, omni diligentia cognoſcere ſtudeant quibus oneribus eorum Eccleſiæ, & beneficia ex bonorum Eccleſiaſticorum natura, vel ex illorum quam obtinent propria inſtitutione, vel ex conditione Apoſtolicis litteris in proviſione dictorum beneficiorum eis præſcripta, vel alia quacumque eius generis ratione ſubiaceant, illiſque integrè ſatiſfaciant. Quòd ſi facere omiſerint, ſed eos fructus ſibi vendicare, vel ad alios transferre auſi fuerint, vel in quem debent uſum non impenderint ſe ex Sacris Canonibus, & Sanctorum Patrum ſententia Sacrilegii Reos eſſe intelligant, & eorum neceſſaria reſtitutione teneri, neque ulla omninò etiam immemorabili conſuetudine excuſari.

Onera Eccleſiarū, & beneficiorum cognoſcenda.

14 Atque ideo, ſi Metropolitanus tale commiſerit, antiquior ſuffraganeus de eo ad Synodum, & Synodus ad Sanctiſſimum Dominum Noſtrū Romanum Pontificem deferat. Si Epiſcopus ſit, & ab Archiepiſcopo, vel eo abſente ab antiquiore ſuffraganeo monitus non plenè ſatisfecerit ad Synodum Provincialem primo, quoque tempore celebrandam, per eundem deferatur, ubi, & reſtituere cogatur, & pœnas ſubeat Synodi arbitratū.

15 Si vero inferiori gradū quā Epiſcopus fuerit, quicumque is ſit, ſi ab Ordinario loci monitus, nō ſatiſfecerit, præter reſtitutionem eorum quibus pia loca defraudavit per ſex menſes adminiſtratione bonorum Eccleſiaſticorum prohibeatur, quòd ſi iterum in eo peccarit, gravioribus etiam pœnis plectatur.

16 Ii verò qui Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica quæcumque obtinent, quorum fructus ad eos tanquam divinorum obſequiorum Miniſtros honeſtè ſubſtentandos ſunt attributi, ſi uberiores, ſint quàm ad tuendam vitam, conditioniſque ſuæ rationem requiratur, dubitare non debent ad eum finem hanc copiam illis eſſe impertitam, ut præter ea, quæ ad victum, & cultum eorum ſatis eſſent, ſuppeterent, etiam quibus divini cultus ornatus ac ſplendor conſervaretur, & pauperum inopia, atque indigentia ſublevaretur quemadmodum Deus etiam plerumque divitiis cumulat, ut amicos ſibi faciant, à quibus cum defecerint in eterna recipiantur tabernacula.

Qua-

Verba notabilia S. Caroli referuntur.

17 Quamobrem utentes nos verbis Sanctiſſimi Caroli Borromei, per viſcera miſericordiæ Jesu Chriſti obteſtamur atque monemus, ut meminerint, non ſolum Epiſcopi, ſed quicumque omnes ea bona non eſſe ſibi credita ad luxum, neque ad augendos conſanguineos, ſed ad vitam honeſtè, ut fideles Dei, & pietatis Chriſtianæ Miniſtros decet traducendam, ex eo vero, quod ſupererit, ſi neceſſaria pauperibus denegaverint alimenta, intelligant ſe quos non paverint occidiſſe, atque ob violatam ſanctiſſimæ Charitatis legem, mortale peccatum commiſiſſe, ſibique iram in die iræ theſaurizaſſe; modum autem, & rationem quà metiri ſe pro conditione, & gradu unumquemque oportet ad vitam ſuam fructibus Eccleſiaſticis honeſtè ducendam eam eſſe omnes debent intelligere, quæ ab iis non diſcrepet, quæ in Sacris Canonibus, & his noſtris conſtitutionibus ſancita ſunt.

TITVLVS III.

De Epiſcopi veſtitu.

SVMMARIVM.

1. *Quibus rebus auctoritatem quærere ſibi debet Epiſcopus.*
2. *Veſtitus ſericus non ſit, lineam tunicam ſemper habeat. Sine talari veſte, & mozzetta ad ſe quempiam, niſi familiaris ſit, non admittat, neque de cubiculo exeat. Privatæ veſtes modeſtæ ſint, & graves.*
3. *Per Diœceſim mozzetta, breviori tunica, & mantelletto violacei coloris utatur. Epiſcopalem annulum nunquam dimittat. Cur grandiori corona Epiſcopi caput inſigniatur.*
4. *Inepta ſocordia, aut levitas ubique ab Epiſcopo fugienda.*

1 Epiſcopus non prophano ornatu, aut apparatu, ſed fidei, & vitæ ſplendore ſibi auctoritatem quærere debet.

2 Itaque in veſtitu ſericum non adhibeat, lineam tunicam quam Rocchettum appellant ex decreto Innocentii III. in Concilio Generali, tam in Eccleſiis, quàm in publico habeat ſine talari tunica, quæ ad collum adſtricta ſit, ac mozetta, neque à cubiculo exeat, neque quempiam, niſi è familia admittat, neque eum veſtitum ante noctem, vel niſi dimiſſis omnibus deponat. Veſtes, quibus privatim utetur tales omnino ſint, ut modeſtiæ, & gravitati conſulatur.

3 In itinere quoque tam in Diœceſi, quàm extra eam veſtitum omnino habeat, ex quo illum eſſe Epiſcopum appareat, mozzettam videlicet cum per Diœceſim iter facit, & interiorem tunicam breviorem, ac mantellum viatorium violacei coloris, annulo vero Epiſcopali ſemper utatur, ut perpetuò ſe Eccleſiæ ſuæ ſponſum meminerit, & ſuæ eum non capiat oblivio dignitatis, cujus inſignia negligere, & tanquam erubeſcere præhabito ſeculari, ne dicatur militari ornatu, tam indignum eſt, quàm erubeſcere non modo Evangelium, & tantæ columen poteſtatis verum etiam Chriſtum ipſum ad cujus ſimilitudinem capitis, eum conformavit Eccleſia; ac grandiori ejuſdem corona redimitum in capite voluit, qua aſſiduè moneretur, ut & reliquo corpore Chriſtum indueret, ac repreſentaret. Itaque in cęteros, tum Clericos, tum Laicos Chriſtianæ modeſtiæ formam induceret, atque omnium ſibi reverentiam conciliaret.

Epiſcopi exemplo modeſtia, in Clericos, & Laicos inducatur.

4 Obſecramus igitur Epiſcopos omnes, ne inepta quapiam ſocordia, ſeu levitate eo adduci patiantur, ut non eam, quæ ſuæ quam ſuſtinent dignitati planè congruat, aut veſtiendi, aut incedendi, equitandique rationem obſervent.

TITVLVS IV.

De Epiſcopi ſupellectili.

SVMMARIVM.

1. *In Epiſcopio omnia Dei zelum teſtari debent.*
2. *Aurum, & argentum ſuperfluum, ſigna, & profanas tabulas Epiſcopi reiiciant.*
3. *Equi, niſi neceſſarii non alantur. Retentis, quæ ad privatum ſunt uſum, cetera ad Eccleſiarum cultum ſunt adhibenda.*

1 Caveant Epiſcopi, ne quid in eorum Domibus appareat, quod non ſimplex, & purum ſit, quod non Dei zelum, & omnium inanium re-

rum contemptionem teſtetur.

2 In eorũ ſuppellectili nihil aureũ, aut argentum ſit, præter pauca, & neceſſaria. Inſtrumenta, ſigna, & tabulas prophanarum rerum reiiciant.

3 Equos ne alant, niſi neceſſarios, & cum in iis, quæ ad privatum uſum, cultumque requiruntur eam moderationem adhibuerint, ut ſordes, & ſupervacaneum ſumptum fugerint, omnem operam, & artificii ſplendorem ad publicum Dei templorum cultum, & ornamentum conferant.

TITVLVS V.

De Epiſcopi menſa, & Familia.

SVMMARIVM.

1 *Ciborum benedictio, frugalitas, ſacra lectio, & gratiarum actio in Epiſcopi menſa eſſe debet.*

2 *In moderatis ſupellectilis, menſæque ſumptibus laicis exemplo ſint Epiſcopi.*

3 *Internè, externeque familiam curent ſuam.*

4 *Familiarium numerus, ætas, mores, veſtitus præſcribuntur.*

5 *Hoſpitalitatem exerceant.*

6 *Epiſcoporum hoſpites qui potiſſimùm eſſe debeant.*

7 *Epiſcopum advenientem hoſpitio benignè recipiant, ad concionandum invitent; eumque Populo benedicere, inducant.*

1 Accumbens Epiſcopus Menſæ benedicat, & quam decet frugalitatem, & temperantiam ſemper adhibeat, in ejus verò menſa lectio ſacrorum librorum adhibeatur, & quemadmodum benedictio cibi, caput, ſic actio gratiarum clauſula eſſe debet, ut Dei laudes, ſicuti par eſt uſquequaque celebrentur.

2 Exemplo denique Epiſcopi ſint laicis, ut & hi ipſorum imitatione ab immoderatis ſumptibus, qui frequenter in nimium ſplendida ſuppellectili, menſaque maximo, cum Patrimoniorum, & totius Reipublicæ detrimento fieri ſolent, abſtineant.

3 Epiſcopus domui, ac familiæ ſuæ bene præſit, curetque, ut honeſtas, decorumque ſervetur, tam in intimis, quam in externis; qui enim domum ſuam regere neſcit, nec Dei Eccleſiam rectè gubernabit.

4 Familiæ numerus is tãtummodo ſit, quo ſimul Eccleſiæ utilitati, & Epiſcopi neceſſitati conſulatur. In ea non ſint rixoſi, impudici, factioſi, ſcurræ.

Cubicularii præceteris ætate ſint, moribuſque graves, & boni Teſtimonii. Cubiculariorum mores, & ætas.

Ne quiſque de familia ullo unquã die pretermittat rei divinæ intereſſe, niſi neceſſario impeditus ſit, unuſquiſque de familia ſingulis menſibus confeſſus Sacram Euchariſtiam ſumat. Epiſcoporum familiam ſemel in menſe Euchariſtiã ſumere ſtatuitur.

Familiares arma ne ferant, niſi in itinere, vel neceſſitatis cauſa, idque Epiſcopi arbitratũ.

Talis ſit Domeſticorum omnium veſtitus, ut ex eo appareat illos eſſe Miniſtros Miniſtrorum Dei.

5 Sacræ Tridentini Synodi decretũ ſequuti monemus Epiſcopos omnes, ut hoſpitalitatem benignè exerceant, memores Chriſtum Dominum in hoſpitibus recipi, à quo recipientur ipſi in æterna tabernacula. Quod ſane hoſpitalitatis officium eo magis Epiſcopis colendum eſt, quo illis eam virtutem Apoſtolus in primis amplectendam propoſuit.

6 In hoſpitalitate autem non is habendus eſt delectus perſonarum, ut divites potiſſimum invitentur, qui cum fœnore reddant, quod acceperint. Sed cum Epiſcoporum domum nemini, quantum per opportunitatẽ licuerit, clauſam eſſe deceat, profectò illis maximè patere debet, qui Dei voce, Sanctorum Patrum cohortationibus, & exemplis Conciliorum præcepto, & auctoritate nobis commendati ſunt.

7 Quod de Epiſcopi hoſpitio excipiendum Clemens Pontifex, & Martyr Apoſtolica quadam Conſtitutione ſcribit, & Beatus Ambroſius ſtudioſè ſervavit, prout Sanctus Carolus Borromeus teſtatur in ſuo Quinto Provinciali Concilio Mediolanenſi, id Epiſcopi Provinciæ noſtræ ad uſum revocare ſtudeant; ut Epiſcopum, qui aliunde vẽnerit benignè hoſpitio accipiant, cum eoque agant, ut in die feſto, ſi permanſerit, ſermonem in primis habeat, *eſt enim*, inquit, idem Clemens, *hoſpitis hortatio grata, atque utilis*. Hoc præterea

etiam

etiam ſi ille renuat, facere cogant ſancta quadam vi Charitatis, ut Populo benedicat.

TITVLVS VI.

De Viſitatione habenda ab Epiſcopo.

SUMMARIUM.

1 *Tridentina Synodus in Viſitatione ſervetur, ab Epiſcopis, qui & ejus facultatibus utantur.*

2 *Diœceſim univerſam infra biennium Epiſcopus viſitet per ſe, vel per Viſitatores: loca viſitationi ſubjecta ne prætermittat.*

3 *Viſitationis Methodus per deputandos à Concilio conficienda mandatur.*

4 *Procurationis, vel cibariorum præſtatio viſitandorum ſtet optioni.*

5 *Si Procuratio detur nihil ultrà accipiatur ſub pœnis à S. C. T. ſtatutis, aliiſque in primo Provinciali Concilio inſligendis.*

6 *Viſitatores delegati Sacerdotes ſint. Si horum, quæ ſtatuuntur, inobedientes ſuerint, quomodo plectendi.*

7 *Munera in viſitatione ne accipiantur: neque donaria in Natalitiis feſtis à venuentibus exigantur; aut certa pecuniæ ſumma. Si quid ſponte offeratur in onus ne abeat.*

8 *Quis comitatus, quæ menſa, quod munus, quique ordo erunt in S. Viſitatione.*

9 *Epiſcopum ad viſitationem venientem qui, & quomodo excipere debent.*

10 *In Parœciæ viſitatione Parochiani adſint.*

11 *Parochi paſtorales de Viſitatione, & Confirmationis miniſtratione duobus ante Epiſcopi adventum feſtis diebus evulgent.*

12 *Curent, ut Viſitationis tempore Eucharistiam Parochiani ſumant. Epiſcopi adventum campanarum ſonitu indicent.*

13 *Notitiæ à Parochis viſitaturo Epiſcopo exhibendæ.*

14 *Viſitationis ordo in Civitate præſcribitur.*

15 *In locorum piorum viſitatione quæ inquirenda ab Epiſcopo, etiam ſi opus ſit, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato.*

16 *Quæ publicè, quæ privatè Epiſcopus præſtare debet, vel in concionibus, vel in admonitionibus.*

17 *Inquirenda ab Epiſcopo in actu Viſitationis.*

18 *In iis, quæ viſitationem, vel morum correctionem ſpectant, Epiſcopus etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedere poteſt.*

19 *In cauſis viſitationis, correctionis, habilitatis, & criminalibus ante deſinitivam ſententiam ab interlocutoria, ſeù quocumque gravamine appellari non poteſt.*

1 CUm ſacroſāta Synodus Tridentina multa ſtatuerit ad viſitationis munus ritè obſervandum pertinentia admoniti ſint Epiſcopi, ut quæcumque ab illa ſanctè, ac piè de viſitatione ſancita ſunt diligentiſſimè obſerventur. In id verò potiſſimum incumbant, ut facultatibus à Concilio ſibi conceſſis utantur, ne ſi fortè remiſſiùs ſe geſſerint, viſitatio fructu, ac fine ſuo careat, ac diſciplinæ Eccleſiaſticæ neruus elidatur.

2 Epiſcopus propriam Diœceſim per ſe, aut ſi impeditus fuerit per ſuum generalem Viſitatorem, ſi quotannis totam propter latitudinem viſitare non poſſit, ſaltem majorem partem viſitet, ita tamen ut tota biennio per ſe, vel Viſitatores ſuos compleatur. Omnia porrò loca viſitet Epiſcopus in qua jus viſitandi habet, nullo prætermiſſo, curetque diligenter nulla interpoſita mora viſitationem inire, ac perficere hoc cōſilio, ut quam celerrimè graſſantibus malis obviam eatur.

3 Quoniam verò interdum contingit, ut iſtud viſitandi munus non ea qua par eſt diligentia obeatur; dum vel celerius, vel per tranſennā (quod ajunt) tam loca, quam perſonæ explorantur. Idcircò inſtructio pro ordine, & Methodo viſitationis à viris à Concilio deputandis conficiatur, quam Epiſcopi omnes dum ſuas Diœceſes inviſent facilè ſequantur.

4 Cum ex Sacri Tridentini Concilii præſcripto, in optione eorum, qui viſitantur ſit, ſi malint certa taxata pecunia procurationi ſatisfacere, an vero vectualia ſubminiſtrare.

Nos uti conſuetudinem in aliquibus Diœceſibus inductam tanquam laudabilem probamus, ut ſtatuta pecunia hujuſmodi procurationi fiat ſatis, eo quod ſuperfluitas omnis in men-

Quædam laudabilis conſuetudo circa procurationem laudatur.

menſæ apparatu,& rem cibariam adminiſtrantium fraudes omninò tollantur, ita ex ejuſdem Sacri Concilii mente contra ipſorum, qui viſitandi ſunt beneplacitum id fieri prohibemus. Æquum enim eſt, ut quod ſancta Synodus ſanxit religioſè ſervetur, & viſitandis, vel victualia, vel nummos ſufficiendi optio liberè permittatur, niſi ſicubi ab antiquo tempore de utriuſque partis conſenſu hujuſmodi procuratio certa fuerit pecuniæ ſumma taxata.

5 Volumus inſuper, ut quando pecunia exhibetur, nequaquam liceat Epiſcopis ſeù Viſitatoribus quidquā etiam cibarii muneris accipere, quāvis ſpontè offeratur, quo neminem non ſe à ſuis ovibus paſti,ſed eas cœleſti pabulo recreare unicum ſuæ mentis votum, induſtriæ ſcopum, & laborum finem eſſe preclarè oſtendant:

Paſtoris votum ſit ſuas oves cœleſti pabulo recreare.

Qui autem contrafecerit noverit ſe non in eas tantum pœnas, quas Tridentina Synodus ſtatuit, ſed in decernendas inſuper, atque infligendas de Patrum conſeſſu in primo noſtro Concilio incurſurum.

6 Curent diligenter Epiſcopi, ut cum ipſi hoc munus obire per ſe nō poterunt, ne alii Viſitatores, qui omnino Sacerdotes ſint, & probatæ vitæ in viſitationis officio quicquam contra hæc noſtra decreta agant, & qui contrafecerit ſeverè, pro gravitate delicti puniatur, inſuper ad proximum Concilium deferatur.

7 Severè inſuper prohibemus, & tanquam non mediocris ſcandali culpam omninò vetamus, ne Epiſcopus aliquis, aut quiſpiam ex eorum Vicariis, aut Miniſtris, ſivè directè, ſivè indirectè Parochos, aut quoslibet alios de ſua Diœceſi Clero cogat, & veluti ex neceſſitate obliget, ſivè in actu viſitationis, ſivè extra, ut ipſis munus aliquot, aut ſubſidium veluti in recognitionem exhibeant, præter caſus in quibus per Sacros Canones licet, & ne ipſis quidem natalitiis feſtis donaria hujuſmodi à renuentibus exigantur, & multò minus hujuſmodi munerum loco, quadam, quaſi tranſactione certa aliqua pecuniæ ſumma expetatur, quæ paulatim, non modo in conſuetudinem, ſed veluti in vectigal abeat, non dignum Paſtoris, ac Patris officio. Liceat itaque ſolum,ſi quid ſpontè offeratur veluti obſervantiæ pignus, ac benevolentiæ argumentum accipere, & caveatur omninò ne gratuita amoris oblatio fiat ex neceſſitate, & onerоſum reddatur, quod de ſua ratione omninò ſpontaneum eſſe debet.

8 Si Epiſcopi per ſe ipſos viſitaverint, comitatum, familiamque maiorem ſecum ne ferant, quàm duodecim hominum. Jumenta vero octo: alii Viſitatores Epiſcopo inferiores ſex hominibus, & quatuor Jumentis contenti ſint, ſi plures duxerint ſuis ſumptibus alant, prout alias in Provinciali Synodo de Anno 1567. a bo. mem. Cardinale Jacobo Sabello Prædeceſſore noſtro ſtatutum, & declaratum fuit.

Menſa quoque frugali Epiſcopus contentus ſit, quæque Eccleſiaſticam temperantiam commenſalem ſemper habeat.

Sacramentum Confirmationis ubi neceſſitas erit paternè adminiſtrabit.

Meminerint Epiſcopi viſitationem ad ſalutem eorum, qui viſitandi ſunt inſtitutam eſſe, quamobrem illis maximè propoſitum eſſe debet, ut in eis corruptam orthodoxam doctrinam reſtituant, probatumque morum diſciplinam tueantur.

Viſitatio ad ſalutem animarum inſtituta.

Viſitatoris ordo is adhibeatur, ut primum Civitatem, deinde Diœceſim viſitent, niſi fortè aliud Epiſcopo videatur.

9 Epiſcopo ad cujuſcumque loci, vel Eccleſiæ Parochialis, curatæve viſitationem adventanti, tam illi potiſſimum, ut vetus Canon Concilii Tullenſis jubet Confirmationis Sacramentum ab eo ſuſcepturi ſunt, tum præterea omnes Chriſtifideles, exceptis tantum iis, qui morbo, adverſavè valetudine laborant, ſicut in Concilio Rothomagenſi cautum eſt, obviam ordine procedant, ſtatis Hymnorum, Pſalmorumque precibus, & cum gaudio, timore, ſummaque reverentia illum tanquam vicem Chriſti cogentem excipiant, prout in eodem Rothomagenſi Concilio ſancitum eſt, cujus Canone excommunicatio illis conſtituta erat, qui ei muneri defuiſſent.

10 Neque ſolum pro tempore, quo ille adventat, ſed aliis etiam diebus dum viſitatio Parochiæ fit fideles, quàm frequentiſſimi adſint, ut ipſi omnes, & ſingulis, ſi quid ad animarum ſalutem procurandam opus habent

bent, proprio Paſtori, Parentiquè liberè exponant, eique pro officii ſui ratione, cum oportet interroganti reſpondeant, illum concionantem, monentem, ac paternè arguentem, obſecrantem, & increpantem audiant, ejuſdem juſſa, monita, & decreta ſuſcipiant, atque Dei denique voluntatem, quam præſentes per ipſum auribus percipiunt, non tantum obediendi propenſione, ſed etiam rectè factis omninò exequantur.

11 Parochus porrò, aliuſvè Eccleſiæ Rector, vel Præfectus, in qua Animarum curam gerit, cum viſitandus erit, perſonales Epiſcopi litteras viſitationis nomine æditas, duobus ante illius adventum proximis feſtis diebus intra Miſſarum ſolemnia, cum Populus frequentior aderit de ſcripto recitet. Itidem præſtet de litteris, quas de Confirmationis Sacramẽto ritè, religioſequè ſuſcipiendo Epiſcopus inſtructionem, monitionumvè nomine dederit, quarum litterarum, ſeu Edictorum Epiſcopalium evulgationem, recitationemvè, & ſermone, & concione, & monitionibus, & omni alio, tàm publico, quàm privato cohortationum officio proſequatur, prout expedire animadverterit, quo fidelium animos diligentiùs præparet, atque excitet ad ſuſcipiendum Epiſcopalis viſitationis officium uberrimo, ac ſalutari, cum animarum fructu.

12 Illud porrò curet, ut nemo, qui intra Parochiæ ſuæ fines habitat, omninò ſit, qui eo viſitationis tempore confeſſus, ſacram communionem non ſumat, idquè ab Epiſcopo ipſo, ſcilicet eò loco, ubi ille manè viſitans, miſſæ ſacrificium offerat.

Quamobrem tùm pridiè diei viſitationis, tùm maximè ubi Epiſcopum viſitationis cauſa jam adventare cognoverit, certo aliquo, ſolemniquè Campanarum ſono illius adventum fidelibus ſignificet, quo frequentiùs, etiam ex agro evocati, omni alia prætermiſſa actione conveniant, eiquè tale tamquam neceſſarium munus obeunti, diligentiùs præſto ſint, qua debent obſervantia, ac veneratione.

13 Pridiè illius diei, quo Epiſcopus viſitaturus eſt paratum indicem Parochus habeat, & exhibeat poſtea Epiſcopo, in quo Clerici in ſuæ Eccleſiæ finibus habitantes deſcripti ſint, notatis eorum ſingulorum, tùm nominibus, tùm domiciliis.

Index Clericorũ.

Indicem etiam titulorum, & beneficiorum, quorumcumque, tùm Eccleſiarum, tùm Oratoriorum ſecularium, etiam Campeſtrium, quæ ſita ſunt extra illam Eccleſiam, intra fines tamen ejuſdem Parochiæ.

Index beneficiorũ & Eccleſiarum.

Indicem item Animarum intra Parochiæ ſuæ limites commorantiũ.

Index animarum.

Itemquè in promptu habeat, ut Epiſcopo tradat, tabulam decretorũ Provincialium, Diœceſanorumquè, quæ, vel ad divinorum officiorum cultum, vel ad Parochialis curæ, diſciplinæquè Chriſtianæ rationem pertinentia, nondum in Parochiæ ſuę finibus exequtionem habuerunt, cauſis, & impedimentis quoque explicatis, cur in exequutionis uſum adhuc inducta non ſint.

Tabula decretorũ.

Tum præterea indicem manu ſua confectum, et eorum, qui infra notati ſunt, ſi qui in Parochiæ ſuæ finibus id genus homines extant.

Index delinquentium.

Hæreticorum, hæreſiſquè nomine ſuſpectorum, aut libros hæreticos, prohibitoſvè habentium, vel legentium.

Publicè, ut infrà pòtiſſimum, delinquentium, malefactaquè committentium.

Blaſphemantium ſcilicet.

Superſtitione, maleficiis, magiciſquè actibus utentium.

Eorum, qui in Paſcha confeſſi, ſacram communionem non ſumpſerunt.

Simoniacorum.

Uſuras exercentium.

Concubinariorum, concubinatuſvè nomine ſuſpectorum.

Conjugum inter ſe diſiunctorum, neque ſimul habitantium.

Omnium denique depravatorum morum in Parochiæ ſuæ hominibus frequentium, ac publicorum.

14 In Civitate Cathedralis Eccleſia primo loco viſitetur; tum ſingulæ Collegiatæ, deinceps Parochiales omnes, quo & Parochi, & quicumque præterea Sacerdotes, & Clerici in Parochiis commorantur evocandi ſunt.

Ordo viſitationi præfigitur.

15 Scholas, Seminaria, ſodalitates, Hoſpitalia, ac cetera pia loca viſitantes ſtudioſè, ac diligenter inſpicient, non ſolùm auctoritate ordinaria, ſed etiam, ſi opus fuerit, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, juxtà Sacroſancti Tridentini Concilii diſpoſitionem

ſi ali-

Digitized by Google

ſi aliquo Apoſtolico privilegio fuerint munita, & ea, quæ Laicalia etiã, & merè privata ſunt in iis, quę ad obſervandam piam teſtatorum voluntatem ſpectent, viſitando præcipuè corrigant, & reforment.

16 Studeant verbi Dei prædicatione, vehementi cohortatione ad religionem vitæ innocētiam, pacemque, & concordiam omnes adhortari.

Si verò privata admonitione opus eſſe intelligent, in eam docendo, arguendo, obſecrando pro rei perſonę, ac temporis ratione incumbent.

17 In ſingulis locis à viris ętate, uſu, & probitate commendatis de omnibus ſubtiliter inquirent, quæ eos pro officii ſui munere ſcire oportebit.

Eccleſiam, & eius partes omnes inſpicient, an eo cultu, & nitore teneantur, qui domum Dei decet, ſi quid reſtituendum, reparandum, reconcinnandumque ſit, jubeat ab iis, ad quos pertinet refarciri.

An Sanctorum Reliquiæ tutò, ornatè, decenterque conditæ aſſerventur.

Si conſecranda ſint Altaria, conſecrabunt.

Si qua Eccleſia, vel Cœmeterium pollutum ſit, reconciliabunt.

Videbunt etiam: An deſint Veſtes, Libri, Calices, Patenæ, Corporalia, & reliqua ejus generis inſtrumenta, & ornamenta, quæ ad Altaris miniſterium, & ad diuina officia ſint neceſſaria.

An illa munda, & purgata ſerventur.

An miſſæ, aliaque divina officia, qua oportet pietate, & devotione celebrentur.

An Eccleſiæ Libri, vetera ſcripta, inſtrumenta, & privilegia cuſtodiantur.

An eorum extet ratio, quæ in Inventarium relata ſunt.

Tum de Dignitatibus, Canonicis, & aliis Eccleſiæ Miniſtris quærendum erit.

An ritè ſint ordinati. An ordinibus initiati, quos eorum officii munus requirit.

An Eccleſias beneficia, ſeu Eccleſiaſtica officia legitimè obtineant. An in ea ſe quiſquam intruſerit.

An reſideant, & adminiſtrationi Sacramentorum, ac Miſſarum, divinorumque officiorum celebrationi, & anniverſariorũ perſolutioni, aliiſque oneribus, & muneribus ſatisfaciant.

Quæ ſit eorum vitæ, ac morum ratio, quis veſtitus, & qualis ſit eorum familia.

An ſordibus, & illiberalibus artibus, & ab eorum gradu alienis operam dent.

An Eccleſiæ jura, & bonorum Eccleſiaſticorum poſſeſſionem defendant.

An pacem inter ſe habeant, ſi minus in eorum ſe pacificationem interponant, atque inimicitiarum, & odiorum cauſas tollere ſtudeant.

An populus piè verſetur in Eccleſia, miſſamque, & alia divina officia reverentèr attendat.

In Parochiis præterea videant. An Parochi ex præſcripto in hac noſtra Synodo libros habeant, in quibus Baptizatorum, Confirmatorũ, Compatrum eorum, qui matrimonio conjunguntur, ac mortuorum nomina, & cognomina deſcribantur.

An ritè Sacramenta præbeantur.

An Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum, Chriſma, & reliqua ſacra, & munditiæ cura, & cuſtodia, qua debent conſerventur, & ſuo tempore mutentur.

An Euchariſtia piè, & honorificè proſequente fidelium comitatu, ad ægrotos afferatur.

An legitimè matrimonia, & in Eccleſia adhibitis ex Decreto Concilii Tridentini denunciationibus debito tempore contrahantur.

An Dei verbum prædicent, & pueros rudimentis fidei inſtruant.

Denique deſpicient, ut ſuperiùs diximus. An in populo ſint hæretici, uſurarii, concubinarii, aliique flagitioſi homines, qui inimicitias gerãt, quique ſaltem ſemel in anno peccata ſua confeſſi non ſint, aut Sanctam Euchariſtiam non ſumpſerint; ſi quid in iis omnibus tollendum, corrigendumque fuerit, tollent, & corrigent, & adverſus delinquentes cenſuras, & alia juris remedia adhibeant.

18 Omnes verò ſummo ſtudio monebunt, & hortabuntur, vt officium ſibi commiſſum fidelitèr, ac diligentèr exerceant, in eaque, vel viſitatione, vel morum correctione, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, auctoritate Tridentini Concilii ſtatuant, moderentur, puniant, & exequãtur ad Sacrorum Canonum præ-

ſcriptum

ſcriptum quæcumque ſibi pro ſubditorum emendatione, & Diœceſis ſuæ utilitate neceſſaria videbuntur.

Neque ſolùm hæc, ſed quæcumque à Tridentino Concilio, & à nobis præcipiuntur, & alia multa, quæ pro eorum prudentia, & pietate ad utilitatem, & ſalutem Populorum eis in mentem venire poterunt, exquirent, & exequentur, Deo Optimo Maximo, omnium bonorum Largitore adiuvante pro gregum ſuorum profectu, & Diœceſis ſpirituali incremento, in iiſque, neque ulla inhibitio, appellatio, aliudque quicquam impediat, aut retardet exequutionē eorum, quæ ipſi mandarint, aut judicarint, decreverintve.

19 Quod Concilii Tridentini decretis ſancitum eſt, ut in viſitationis, correctionis, habilitatis, & criminum cauſis ab interloquutoria ante definitivam ſententiam, aut ab alio quocumque gravamine ne appelletur, omnes, ad quos pertinet id exequantur, juxtà Sacri Concilii Tridentini præſcriptum, & ſacrorum Canonum Sanctiones.

TITVLVS VII.

De Synodo Diœceſana.

SVMMARIVM.

1 *Qui ad Synodum accedere tenentur, propoſita pœna cogantur.*

2 *Ad Synodum congregati decenti habitu incedant; mundo ſuperpelliceo utantur; ſacris frequenter operentur.*

3 *Examinatores ſex deligantur à Synodo probandi; & admiſſi de fideli ſuſcepti muneris executione jurent.*

4 *Diœceſana Synodus ſingulis annis habenda; itemque ſex poſt Concilium Provinciale menſibus. Certus Synodalis dies in proxima Synodo indicetur, publiceturque ſingulis annis in Epiphaniorum feſto.*

5 *Proximi Concilii Provincialis decreta in prima quaque Diœceſana Synodo promulgentur ſub pœnis à Sacris Canonibus ſtatutis.*

6 *In Diœceſana Synodo ſervetur, quod ſtatutum eſt de Provinciali Concilio in Tit. de Epiſcopis.*

1 OMnes, & ſinguli qui de jure, vel conſuetudine tenentur ad Synodum Diœceſanam conveniant tempore à Jure ſtatuto, & ab Epiſcopo indicto pœna propoſita iis, qui abſque legitima cauſa non paruerint.

2 Quiſquis ad Synodum venerit decenti, atque honeſto habitu incedat, in ſeſſionibus ſuperpelliceo mundo, & integro utatur.

Rem ſacram frequenter peragat durante Synodo, ac integritatis, probitatiſque ſpecimen in omnibus pro virili præſtet.

3 Examinatores ſingulis annis ad minus ſex ab Epiſcopo, vel ejus Vicario univerſæ Synodo Diœceſanæ proponantur, qui ab ea probati, & admiſſi jurent ſe humana quacumque affectione poſtpoſita fideliter munus exequuturos. *Examinatorū numerus eligendus.*

4 Epiſcopus ad Tridentini Concilii præſcriptum ſingulis annis, ac item ſemper ſex poſt Provinciale Concilium menſibus Diœceſanam Synodum habeat pęna propoſita Canonū Jure, & à Tridentino Concilio renovata. Quare in prima proxima Diœceſana Synodo certum diem Synodalem conſtituat, quo Clerus ad illam conveniat. Hic autem dies in ſingulos etiam annos Cathedrali in Eccleſia de ſuggeſtu die Ephiphaniæ publicetur. *Dies Synodi in Cathedrali è ſuggeſtu in Epiphania publicanda.*

5 In primâ quoque Diœceſana Synodo decreta in Provinciali proximo Concilio ædita promulgentur, quod officium, ne Epiſcopus negligat, vel prætermittat, eum hic admonemus, ut pœnas meminerit ſacris Canonibus contra, eum ſancitas, qui id culpæ, vel negligentiæ commiſerit.

6 Quod de Provinciali Concilio ſancitum eſt *tit. de Epiſcopis*, hoc idem planè ſervetur, ubi à proprio Epiſcopo Diœceſanæ Synodi celebrandæ dies indicta erit, ut preces ex animo fiant pro optimo ipſius Synodi Eventû.

TITVLVS VIII.

De Teſtibus Synodalibus.

SVMMARIVM.

1 *In Provinciali Synodo à Metropolita duo ex unaquaque Diœceſi teſtes Synodales, in Diœceſana duo itidem Diœceſi propria deligantur ab Epiſcopis.*

pis. Pœnę contra negligentes recoluntur.

2 *In Diœceſana Synodo electi jurent in Provinciali.*

3 *Abſentes infrà menſem in propria Diœceſi juramentum præſtent, cujus rei teſtimonium infrà alium menſem ad Metropolitam deferatur.*

4 *Teſtes nominati, ſi munus recipere, aut jurare renuerint, mulctis, ac etiam pœnis compellendi, per Metropolitam, ſi in Provinciali, per Epiſcopum, ſi in Diœceſana Synodo electi fuerint.*

5 *Juramenti formula à Synodalibus teſtibus emittendi.*

6 *Juratos teſtes nihil ab officii libera, integraque executione impedire debet.*

7 *Inſtructio ab Epiſcopis teſtibus Synodalibus præbenda.*

8 *Decreta, aut nondùm exequutioni demandata, aut reformanda tribus ante proximum Provinciale Concilium menſibus Metropolitæ referant; Teſtes Diœceſani menſe uno ante Synodalem diem idem Epiſcopo præſtabunt.*

9 *Inſtante Concilii die, Synodales teſtes congregētur, & qui illi adſit, eligatur, niſi per Metropolitam fuerit deſignatus. Relatione facta diſcedat, nec poſt ei victus ſuppeditetur, ſed tãtùm viaticum.*

10 *Viatici, & victus ſumptui neceſſaria à Clero ejus Diœceſis contribuantur.*

11 *In Diœceſanis Synodis, ſi teſtes ex iis, qui convenire tenentur, ſint, nihil eis datur.*

12 *Si quando pro ſuo munere exercendo teſtis Synodalis aliquò ibit, ab iis fiant impenſæ, qui itineris ſuſcipiendi cauſam dederunt.*

UT Teſtium Synodalium munus ſicubi intermiſſum eſt reſtituatur, atque non nomine ſolum, ſed certis officii partibus rectè per eos geratur, quibus in Synodo, vel Provinciali, vel Diœceſana committetur, hæc de illis eorumque officio ſtatuimus.

1 Primo viri Eccleſiaſtici ętate moribuſque graves, prudentes, ac diſciplinæ Chriſtianæ ſtudioſi in Concilio Provinciali à Metropolitano ex unaquaque Diœceſi, duo ſaltem in Synodo Diœceſana, & Diœceſi ſua duo itidem teſtes Synodales deligantur, quo in officio meminerint, & Metropolitanus, & Epiſcopus pœnæ in Concilio Lateranenſi ab Innocenzio III. ſancitæ, ſi, vel ille in Concilio Provinciali, vel hic in Diœceſana Synodo nullos Synodales teſtes nominarit.

Epiſcopis teſtes Synodales nõ nominantibus in Concilio Lateranenſi pœnæ ſtatuuntur.

2 In eodem Provinciali Concilio, qui ab Epiſcopo in ſua Diœceſana Synodo electi fuerint jurati, allatis Sanctorum Evangeliorum pignoribus, ſanctè ſpondeant ex formula verborum infrà præſcripta a bo. mem. prædeceſſore noſtro Maximiliano de Palumbaria in Provinciali Synodo muneris ſui partes ſe exequuturos eſſe.

Maximiliani de Palũbaria formulam iuramẽti exequi præcipitur.

3 Si vero à Concilio Provinciali abſit, qui à Metropolitano nominatus eſt, tunc Epiſcopus, pro cujus Civitate, vel Diœceſi ille electus eſt, unius menſis, à fine Concili ſpatio eum ad ſe litteris accerſat, eumdemque ex ipſa præſcripta formula jure jurando obſtringat, ac juramenti præſtiti teſtimonium publica auctoritate munitum, intrà alium menſem ad Metropolitanum omninò mittat.

4 Quicumque, ſivè abſens, ſivè pręſens teſtis nominatus, id, vel officium ſuſcipere, vel juſiurandum pręſtare recuſaverit, id ut præſtet, ſi Provincialis Synodi teſtis eſt à Metropolitano, ſi Diœceſanæ ab Epiſcopo cõpellatur, ac propterea ſi opus videbitur, cum eo mulctis etiam, ac pœnis cenſuriſve agatur.

5 Juſiurandi autem formula hæc eſt

Ego N. teſtis Synodalis ab Illuſtriſſ.mo, & Reverendiſſimo Dom. Archiepiſcopo nominatus, & à Synodo electus, & approbatus, promitto, & juro per hæc Sancta Dei Evangelia, quòd quidquid, novi, aut audivi, aut in futurum audiam, quòd contra Dei voluntatem, & rectam Chriſtianitatem, quodque ad miniſterium prædicti Illuſtriſsimi, & Reverendiſsimi Domini Archiepiſcopi pro eius officii ratione pertinere mihi viſum fuerit, ei me relevaturum, nec metu, premio, aut vinculo conſanguinitatis, odio, amore, pœna, aut alia quavis cauſa me defecturum ab hujuſmodi relevatione.

6 Iurati Teſtes hoc perpetuò meminerint, ſe non amore, non odio, non invidia, non ſpe, non metu, non pœna, non premio, non cognatione, non ulla denique re commoveri, aut impediri deberę quo minus liberè, & integrè munus ſuum præſtent.

7 His inſtructionem præbeant Epi-

ſcopi

ſcopi, juxtà quam impoſitum onus exequi debeant.

Quo igitur tempore hoc munus Teſtes jurati geſſerint perſonas diſcretas interrogando ſimpliciter, & de plano, abſque ulla iuriſdictione ſollicitè inveſtigent hæc, quæ ſequuntur.

An Parochi munus ſuum obeant, qua par eſt ſollicitudine in Sacramentorum cum omnibus quidem; ægris autem præcipuè adminiſtratione.

Interrogationes teſtibus Synodalibus faciendæ.

An ipſi, aliique Clerici omnes ullam populo præbeant offenſionem.

An in ſuis Eccleſiis reſidcant, ſuoque quiſque fungatur officio.

An Canonici, & reliqui quicumque ſint Eccleſiaſtici ordinis homines Eccleſiæ, ſi quam obtinent, aut in qua dignitatem, vel Canonicatum, vel Eccleſiaſticum aliquod munus habent, aut in ea adſcripti ſunt oneribus ſatisfaciant, & præſcriptas ſibi functiones obeant.

Videant item. An populus in via Dei ambulet, & in Eccleſia piè, religioſèque verſetur, ac dies feſtos colat.

An decimas, primitias, aliaque debita emolumenta præſtare, aut ſolvere recuſet.

An in populo Sacrilegi, Blaſphemi, Concubinarii, Adulteri, Inceſtuoſi, Virginum Raptores, an excommunicati, an hæreſis, & magiæ, ſuperſtitionumve nomine ſuſpecti ſint.

An denique aliæ in iis morum corruptelæ, quæ correctionem, & emendationem requirant.

8 Quæcumque verò animadverterint decreta, ſancitave nullam adhuc, aut non perfectam exequutionem habuiſſe, aut rurſus depravata correctionem, reformationemve deſiderare, ea tribus ante menſibus, quā Concilii proximè futuri ſtata dies veniat, ſingula ordine ſuo referant ad Metropolitanum. Teſtes verò Diœceſani menſe ſaltem ante diem præſtitutum idipſum Epiſcopo præſtabunt.

9 Cum verò Provinciales Concilii dies inſtabit, in unaquaque Diœceſi eo nomine electi inter ſe convenient, ut eorum unus, quem Metropolitanus maluerit, ſi tamen illum, vel in ipſa eorum electione, vel per litteras poſtea deſignavit; alioquin is, de quo inter ſe convenerint accedat, qui conſtituta die Concilio præſens adſit, ac ſi quæ interroganda, examinanda, aut cognoſcenda ab ipſo de iis, quæ præſcripta ſunt, aut de aliis, quæ Metropolitanus cenſuerit coram fideliter reſpondeat, ſummaque integritate, prout jure jurando ſanctè adſtrictus eſt. Prima verò, vel ſequenti, ſi poteſt proxima poſt Synodum inchoatam Congregatione; aut certè quamprimum poteſt referat, & interrogatus reſpondebit, quòd ubi planè præſtiterint, diſcedat, licet neque poſt illud temporis, niſi Metropolitanus aliter cenſuerit, ſumptus illi pro victu ſuppeditentur, ſed ſolùm tantùm pro viatico detur, quantum ad redeundum ſatis eſt.

10 Viaticum autē Teſti Synodali ad Synodum Provincialem proficiſcenti, & ſumptus pro victu neceſſarii quamdiù pro munere commorabitur, ſuppeditentur aliqua pecuniæ contributione, quæ ſatis ſit, à Clero eius Diœceſis facta, quæ Epiſcopus efficiat, ut ſine mora, impedimentovè, & omninò perſolvatur.

11 Ad Diœceſanam verò Synodum Teſtibus Synodalibus venientibus nihil neque ſumptus, neque viatici cōtribuatur, niſi ſint, qui Diœceſanæ Synodo intereſſe non debent; atque iis quidem ſuppeditetur ad præſcriptam Provincialibus Teſtibus rationem.

Teſtibus Synodalibus in Diœceſana Synodo neque ſumptus, neque viaticum dari debet.

12 Si teſtis Synodi, vel Provincialis, vel Diœceſanæ à ſuo domicilio ad aliquem locum pro ſui muneris functione inveſtigaturus acceſſerit, victus, expenſæ, viaticumquè ab iis detur, quorum cauſa venerit, ad idquè dandum Epiſcopus compellat.

TITVLVS IX.

De Examinatoribus.

SVMMARIVM.

1 *Examinatores non ſpe, non metu, non affectu aliquo munus ſuum gerant.*

2 *Privatim examinandum ne doceant; nihil etiam à ſpontè dantibus recipiāt ſub excommunicationis interminatione.*

3 *Tres ſint Examinatores, ſi de beneficio curato, ſacris ordinibus, Concionatore, aut Confeſſario examen inſtituitur.*

4 *Externus corporis habitus in examinando*

nando inſpiciatur.

5 *Prius de loco, vitæ, ſtatu, genere, patria, & domicilio, deinde de ſcientia inquirendum.*

6 *Quæ atteſtationes in promovendis ad ſacros ordines requirantur.*

7 *De iis, quæ ad rem ſunt proxima examinandi interrogentur.*

8 *Cætera Examinatorum prudentiæ relinquuntur.*

1 OMnes Examinatores quicumque ſint, noverint ſibi munus uſquè adeò grave committi, ut ſi negligentèr, aut malè ſe ullo modo geſſerint, Deo in primis culpæ in eo munere admiſſæ exactam rationem redditurí ſint, quare non ſpe, non metu, non aliquo affectu ducti, muneris ſibi commiſſi curam gerant.

2 Nullus Examinatorum quempiā privatim doceat, qui examen ſubiturus ſit, nihil prorſus etiam à ſpontè dantibus recipiant ſub pœna excommunicationis, aliiſque à Sacro Concilio Tridentino ſancitis.

3 Cum de beneficio Curato conferendo examen inſtituitur, aut de aliquo ad ſacros ordines promovendo, vel Concionatore, Confeſſariovè approbando ad minus tres Examinatores præſente Epiſcopo, vel ejus Vicario conveniant.

4 Cum quis ad examen venerit, ejus vultus, & habitus corporis, veſtitus, & inceſſus, geſtus, & ſermo diligenter inſpiciantur, ex his enim *animi levitas, vel gravitas deprehenditur.*

5 In examine verò is potiſſimum ordo teneatur, ut primò de toto vitę ſtatu, genere, patria, domiciliovè quæratur illius, qui examen ſubit. His perquiſitis Examinatores ad explorandam ſcientiam mox deſcendant.

6 Quiſquis pro ſacris ordinibus ſuſcipiendis examinandus eſt ætatis, natalium, aut diſpenſationis obtentæ, beneficii Eccleſiaſtici, vel penſionis, patrimoniivè atteſtationes ſcriptas, & documenta authentica ante omnia in medium producat, quæ omnia Examinatores non perfunctoriè, ſed diligentiſſimè perquirent, an ullo vitio, vel fraude laborent.

7 Cautio etiam ſit, ut de iis examinandi interrogentur, quæ ad rem, cujus occaſione examinantur proximè faciunt.

8 Cętera ſicuti Examinatorū prudentiæ animadvertenda, & præſtanda relinquuntur, ità omninò omnia obſerventur, quæ infra de Sacramento Ordinis à Nobis ſancita ſunt.

TITVLVS X.

De Fidei Rudimentis.

SVMMARIVM.

1 *Parochi etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellantur ad fidei rudimenta edocendo ſingulis ſaltem Dominicis diebus.*

2 *Doctrinæ Chriſtianæ ſodalitas ſingulis in Oppidis inſtitutio commendatur.*

3 *Eccleſiæ, ubi Doctrina Chriſtiana doceatur, deputentur.*

4 *Indulgentiæ huiuſmodi Sodalitatibus conceſſæ ſæpiùs promulgentur.*

5 *Ludi magiſtri quæ diſcipulos docere debent.*

6 *Exercitia poſt Doctrinam Chriſtianam.*

7 *Parochi cura in Chriſtiana Doctrina edocenda.*

8 *Concionantes parentes moneant, ut natos ad Doctrinam Chriſtianam compellant.*

1 CUm omnibus Fidelibus ad ſalutē neceſſariū ſit Chriſtianę Fidei rudimenta ſcire, ideò curabunt Epiſcopi ſingulis ſaltem Dominicis diebus pueros in ſingulis Parochiis Fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter doceri per Parochos, aliosvè Animarum quovis modo Curatores, ad quos præcipuè hoc munus ſpectat, eoſque ſi opus fuerit etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellant.

2 Quo ſtudioſiùs Parochi in eam curam incumbant, id etiam curet Epiſcopus, ut in ſingulis Diœceſis ſuæ Oppidis, & locis, ubi commodè fieri poteſt Doctrinæ Chriſtianæ Sodalitas inſtituatur, quæ in eo munere ipſos Parochos adjuvet, & ex viris ad id idoneis vita, & moribus approbatis conſtet.

3 Eccleſias in Civitate, & Diœceſi, in quibus Infantes, & Pueri ad diſcēdam Doctrinam Chriſtianam convenire poſſint, deputent.

4 Indulgentias à Summis Pontificibus conceſſas earum Sodalitatum hominibus ſæpiùs promulgari curent.

5 Ludi

5 Ludi Magiſtri, qui docent grammaticam ſemel in hebdomada, Sabbato ſcilicet à prandio pueros Doctrinam Chriſtianam doceant, & ab eis genuflexis Veſperi ſub finem lectionum Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Fidei recitari curent.

6 Idem in Eccleſiis, ubi Doctrina Chriſtiana exercetur in calce ab omnibus præſentibus fiat.

7 Curent etiam Parochi, ut non pueri tantùm, & puellæ, ſed etiam grandioris ætatis homines, & mulieres Fidei rudimenta doceantur maximè ruſtici.

8 Dabunt etiam operam Epiſcopi, ut in Concionibus parentes puerorũ moneantur, ut filios ſuos, & filias hora præſtituta ad Doctrinam Chriſtianam addiſcendam ire compellant.

TITVLVS XI.

De Prædicatione verbi Dei.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi ad prædicationem hortantur.*
2 *Fructus ex Epiſcoporum prædicatione.*
3 *Impediti idoneis viris id muneris demandent.*
4 *In Parochialibus Parochi, iiſque impeditis ab Epiſcopo Deputatis prædicationem obibunt impenſis eorum, ad quos de jure, vel conſuetudine pertinet.*
5 *Parochi in prædicatione negligentes fructum ſubtractione mulctentur, & ei, qui vices ſupplet dentur.*
6 *Quibus diebus ſit concionandum. Catechiſmus præ manibus habeatur.*
7 *Regulares etiam in Eccleſiis ſuorum ordinum à prędicatione abſtineãt, antequam loci Ordinario ſe præſentent.*
8 *In alienis Eccleſiis, facultate Epiſcopi ſcripto tradita egent; ſine qua ad prædicandum non admittantur.*
9 *Doctrina, & mores Concionatorum Epiſcopi obſervent.*
10 *Prædicatio qualis eſſe debeat. Ni rectè fiat Vicarii foranei, & Archipresbyteri ab Epiſcopo inſtructi provideant.*
11 *Concionandi facultas gratis omnino cõcedatur. Quid cum iis, qui per pecuniam intruduntur agendum.*
12 *Pecunia, aliiſvè muneribus prædicationem procurantes à prædicationis, & confeſſionis munere interdicuntur, & ab ingreſſu Eccleſiæ, qui favorem præſtiterint.*
13 *Concionatores confeſſiones audiant pręſertim majori hebdomada, aliaque pietatis Chriſtianæ exercitia procurent.*
14 *Quæſtuarij per ſe, aut per alios ne prædicent.*
15 *Epiſcopi concionandi methodum præſcribant.*
16 *Eccleſiaſtici mores, ritus, cæremoniæ populo commendentur.*
17 *Epiſcopi cum non prædicant, concionibus intereſſe ſtudeant, idemque Eccleſiaſticis mandent.*
18 *Cum aliquid populo de ſcripto publicandum erit, curent Epiſcopus in Civitate, & Parochus in ſua Parecia, ut idem Concionatores inter concionandum verbo adiuvent.*
19 *Idem Parochi ſemper præſtabunt.*
20 *Communitas, quæ Concionatorem ab Epiſcopo miſſum, vel non receperit, vel malè tractaverit, vel ei conſuetã eleemoſynam non præſtiterit interdicto ſupponatur ad Epiſcopi arbitriũ; ſi particulares fuerint, eo ipſo ſint excommunicati.*

1 Timere debent Epiſcopi, ne ſibi à Domino illud in diſtricto judicio exprobetur Iſaię 56. *Canes muti non valentes latrare.* Ideò cum eorum præcipuũ munus ſit prædicatio Evãgelii, ipſos vehementer in Domino hortamur, ut ipſimet in ſuis Eccleſiis, præſertim Populos ſibi cõmiſſos ſalutari verbi Dei pabulo paſcant, quòd ſi ſe huic muneri obeundo imparatos aliquando judicaverint confidant in eo, qui infantum linguas facit diſertas, meminerintque verbi Chriſti Domini, dicẽtis, Matt. 19. *Nolite cogitare, quomodo, aut quid loquamini, non enim vos eſtis, qui loquimini, ſed Spiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis.*

2 Noverintque Epiſcopi proprii Paſtoris voce, utcumque ad ædificationem prolata greges ſibi traditos maximè commotum iri, & ad pietatem eſſe profecturos ſine ullo ornamento verborum.

3 Si verò aliquando, ita verè impediri fuerint, ut hoc munus per ſe ipſos explere nequeant, per alios idoneos Viros obire ſtudeant, quorum vita doctrinæ reſpondeat, ut verbo ſimul, & exemplo doceant, & ædificent.

4 In

4 In Eccleſiis Parochialibus per Parochos, ſivè illis impeditis per alios ad id idoneos ab Epiſcopo deputandos impenſis eorum, qui eas præſtare tenentur, aut ſolent, munus prædicationis exercebitur.

Parochi non paſcentes plebem ſuam verbo Dei ſubtractione fructuum puniuntur.

5 Admonentur ſæpius Parochi, teneri eos in ſuis Eccleſiis Plebem ſibi commiſſam verbo Dei paſcere; quòd ſi negligentiores eſſe conſtiterit, fructuum ſubtractione mulctentur, qui alteri dabuntur, ut vices ſuppleat.

Tempora quibus verbum Dei obire debent.

6 Tempus quo prædicationis munus obire debet, omnes dies Dominicos per annum, ac ſolemnes feſtivitates, & ſingulos, quoque dies quadrageſimæ, & Adventus complectitur. Et cum præcipua ejus cura eſſe debeat, ut in articulis fidei, qui Symbolo Apoſtolorum continentur præceptis Decalogi Eccleſiæ Sacramentis, & orationis Dominicæ commiſſum ſibi Populum erudiant; ad hoc munus explendum Cathechiſmum aſſiduè præmanibus habeànt, ut hæc omnia ſecundum ſanam, & Eccleſiaſticam doctrinam docere valeant.

7 Regulares verò ne prædicent, etiam in Eccleſiis ſuorum ordinum, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, cum fide hujuſmodi approbationis coram loci Ordinario ſe præſentaverint, benedictione ab eo humiliter petita.

8 In Eccleſiis verò non ſuorum ordinum, etiam ab Epiſcopo facultatem in ſcriptis habere teneantur, ſine qua nullus Eccleſiarum Rector Regulares hujuſmodi concionari permittat.

Prædicatores ſcandala perpetrantes à munere prædicationis ſuſpenduntur.

9 Diligenter obſervent Epiſcopi doctrinam, & mores Concionatorum per viros idoneos, ut ſi quis ſcandala diſſeminarit à prædicationis munere ſuſpendatur; ſi verò hæreſes (quod abſit) contra eum procedatur, juxtà formam juris.

10 Concionatores itaque eos eligant, vel admittant; qui profuturi credantur animarum ſaluti, ac ſanctè tractaturi rem adeò ſanctam, quiquè ſe gerant, ut Miniſtros miſterio Dei, non quę ſua ſunt, ſed quæ Jeſu Chriſti quærentes; vaniloquentes, ac ſcurrilia, & fabulas miſcentes, aut quæ ethniciſmum ſapiunt, Poetarumquè carmina, & commenta à tàm ſacro miniſterio procul arceant; dequè hujuſmodi exceſſibus à Vicariis foraneis, & Archipresbyteris moneri ſe curent, ut pro Paſtorali cura ſtatim ipſi provideant, eos arguendo, &, ſi moniti non reſipuerint à prædicatione removendo.

11 Concionandi facultatem, ſeù litteras Parentes, ut vocant, gratis omninò concedant, omni prorſus turpis lucri abuſu rejecto, quòd ſi quem deprædenderint media pecunia ſe intruſum, hoc ipſo, ut indignum reiiciant, & debita animadverſione corripiant, etiam ſuſpenſionis pœna, ſi videbitur perpetuæ ab officio prædicationis in ſuis Diœceſibus.

Prædicatores muneribus prædicationem procurantes predicandi, & confitendi munere privantur.

12 Concionatoribus verò hujuſmodi, qui auſi fuerint media pecunia aliiſve muneribus procurare verbi Dei prędicationem, ſive per intermediam perſonam ipſo facto interdicimus munere prædicationis, & confeſſionis, quemadmodum, & iis omnibus, qui pecuniam, aut quidpiam ſimile ab iis acceperint, ut ab Epiſcopis favore, aut commendatitiis litteris prædicandi munus ipſi obtineant, ingreſſu Eccleſiæ, eo ipſo interdicimus.

13 Memores prætereà ſint Concionatores Dei legatione ſe fungi apud Populos: Quapropter non minus verbo eos ædificent, ac ſacra doctrina non in utilibus ſermonibus aerem verberantes, quàm vitæ exemplo, ac ſancta converſione, zeloquè Animarum, quem toto quadrageſimæ curſu, ac præſertim majori hebdomada præſeferant in audiendis confeſſionibus, aliiſque Chriſtianæ pietatis exercitiis procurandis.

14 Cavendum eſt, ne Quæſtuarii per ſe, aut per alios predicare permittantur, cum id conſtitutionibus Pontificiis interdictum fuerit.

15 Præſcribant inſuper Epiſcopi verbi Dei Concionatoribus à quibus in predicatione dicendis abſtinendum, & quæ maximè pro Regionum, & locorum ratione ſæpiùs inculcanda, & repetenda exiſtimaverint, magnam in hominibus eſſe varietatem oſtendant, non eumdem omnibus eſſe guſtum; aliquibus dulcia, nonnullis acria magis placere; aliquos eruditos, quamplurimos rudes, & ignaros eſſe. Itaque illis curandum eſſe, ut quo ad fieri poterit omnibus ſatisfaciant, ſermonemquè accomodent, ne vento doctrinarum tanquam nubes ſine aqua circumferantur; loquacitatem vitent, eaquè

omnia,

omnia, quæ queſtionem magis, quã ædificationem præſtant fugiant, prædicent purè, ſincerè, clarè abſque ulla ambiguitate, & diſputatione verbum Dei, juxtà Eccleſię traditionem, & Sanctorum Patrum interpretationem. Crimina acriter redarguant; nominatim quemquam ne accuſent.

16 Formam denique in omnibus habeant ſanorum verborum, à veritate Eccleſiaſtica nihil omninò diſcrepantium commendent, Populo Eccleſiaſticos Mores, ritus, & ceremonias, quibus Cattolica Eccleſia utitur; quanta in his lateant miſteria, eaque omnia ad animarum ſalutem pertinentia oſtendant.

17 Atque hæc omnia, & alia, prout ipſis magis expedire videbitur, curent Epiſcopi, ut à Concionatoribus obſerventur, quorum Concionibus cũ ipſi prędicare non poterunt, intereſſe ſtudebunt, & omnibus Eccleſiæ Cathedralis, cujuſcumque dignitatis exiſtant, & aliarum Eccleſiarum Clericis quibuſcumque mandent, ut interſint, ut eorum exemplo Laici ad audiendum verbum Dei alacriores reddantur.

18 Cum, vel ſanctiones Pontificias, vel decreta Conciliaria, vel litteras, conſtitutionesvè Epiſcopales, vel aliquid ejuſdem generis promulgari, aut Populo annunciari, dequè ſcripto legi juſſum erit, ut uberiorem fructum ferant, ac ſtudioſius ad exequutionis uſum illæ introducantur; Epiſcopus Concionatores, qui in Vrbe ſunt, Parochi verò Diœceſani, ſi quos in ſuæ Parochialis Eccleſiæ finibus habent, eos diligenter hoc præmonere ſtudeant, ut quòd fidelibus enunciandum eſt, idem illi inter concionandum cohortationibus adjuvent.

Pōtificias ſanctiones, & Epiſcopales conſtitutiones legere concionatoribus iubetur.

19 Hoc verò cohortandi munus, ipſi etiam Parochi ſtudioſè ſemper præſtent.

20 Si qua Communitas Prędicatores ab Epiſcopis miſſos in Quadrageſima, vel alio tempore non receperit, vel malè tractaverit, vel conſuetam eleemoſinam non perſolverit, tandiù Eccleſiaſtico ſubiaceat Interdicto, quandiù Epiſcppo viſum fuerit, etiam poſt obedientiam, & ſatisfactionem. Si vero particulares fuerint, eò ipſo ſint excommunicati.

TITVLVS XII.

De lectione Sacræ Scripturæ.

SVMMARIVM.

1 *Theologalis in Cathedralibus, & Collegiatis in locis inſignibus exiſtentibus erigatur.*
2 *Sacram Scripturam interpretantes diebus feſtis Populum, ferialibus, ab Epiſcopo præſcribendis, Clericos per ſe doceant.*
3 *Canonici, & Clerici Sacræ Scripturæ lectioni non intereſſentes Epiſcopi arbitrio mulctentur.*
4 *In oppidis, ubi Theologalis erigi non poteſt, Grammaticæ Magiſter conducatur; cui de Capituli conſilio, vel beneficium ſimplex conferatur, vel ſtipendium congruum à Populo aſſignetur.*

1 Non ſolum in Eccleſiis Cathedralibus Epiſcopi præbendas, quas Theologales vocant pro lectione Sacræ Scripturæ erigant, ſi adhuc re ipſa effectum non ſit; ſed etiam in Collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni Oppido, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit ex Sacri Concilii Tridentini preſcripto cum deputatione in eum uſum præbendæ primo vacaturæ, ubi commodè fieri poſſit, & quãprimum curent Epiſcopi, ut decreto Concilii ſatisfiat.

Obſervantia Decreti Cõcilii Tridentini Epiſcopis imponitur.

2 Proviſi de hujuſmodi præbendis Sacram Scripturam, aut Theologiã interpretari, docereque diebus quidẽ feſtis Populum, ferialibus verò certis diebus ab Epiſcopo præſcribendis Clerum per ſe, & non per alios compellantur.

Quos docere Theologi Cathedralium debent.

3 Canonici, tum Cathedralium; tum Collegiatarum Eccleſiarum, & reliqui prætereà Clerici omnes ad ſacrarum literarum interpretationes, lectionesvè omninò interſint, quas ipſis Epiſcopus præſcripſerit, qui ſecus fecerit ejuſdem Epiſcopi arbitratu mulctetur.

4 Quibus in oppidis Præbenda hujuſmodi erigi non poteſt, Epiſcopi Magiſtrum, ſaltem Grammaticæ inſtituant ad Populi, Clerique inſtructionem, cui de conſilio Capituli, vel ſimplicis beneficii fructus aſſignent, vel ſtipendium congruum à Populo curent aſſignari.

TI-

TITVLVS XIII.

De Sacris Imaginibus.

SVMMARIVM.

1 *Recta ſacras imagines pingendi ratio præſcribitur.*
2 *Priuſquam in Eccleſiis apponantur ab Epiſcopo ſint benedictæ.*
3 *Epiſcopi de imaginibus decernant.*
4 *Imagines violatę, dejectæ, prophanatæ, vel vetuſtate corruptæ vel aptentur, vel deleantur: ità conſumptæ, ut aptari nequeant, comburantur etiam in Laicorum domibus, cineres in ſacrarium vergant.*
5 *Vbi imagines pingi ſit prohibitum.*

1 UT ſacras Imagines, qua decet Religione exprimantur, id in primis cavendum eſt, ne Pictores, Sculptoreſvè illas effingant, niſi ad regularum normam, quæ hoc loco breviter ſubiiciuntur, oſtenſo priùs, ſi fieri poteſt, exemplari Epiſcopo, vel ejus Officiali.

2 Imagines nihil turpe, nihil prophanum; nihil indecorum, quodquè riſum moveat, aut intuentium oculos offendat, repræſentent; multò magis cavendum eſt, ne quidquam falſum, vel apochriphum, ſuperſtitioſumvè ob oculos ponant.

3 Curent Epiſcopi, ut Sacræ Imagines priuſquam in Eccleſiis collocentur, ſtatis precibus benedicantur.

Hi verò picturæ, ſculpturævè qualitate perſpecta, quòd ſibi congruum viſum fuerit conſtituent.

4 Si quæ Imagines, vel Statuæ ab impiis hominibus violatæ, dejectæ, prophanatæ, ac denium vetuſtate corruptæ, quævè in ſordido loco ſunt, eas, vel honeſtè aptari, vel in totam deleri mandent; vetuſtate autem ita collapſas, ut reparari non poſſint comburi, & cineres in Sacrarium reponi præcipiant, ubicumque reperiantur, etiam in domibus Laicorum.

5 Imagines neque huml, neque ſordido, aut caliginoſo loco, neque ſub feneſtris, unde pluviæ ſtillare poſſint, effingantur.

TITVLVS XIV.

De Reliquiis, & veneratione Sanctorum.

SVMMARIVM.

1 *Abſque Epiſcopi approbatione novæ Reliquiæ ne invehantur, nec inventæ honore afficiantur. Epiſcopus, Theologis in Concilium adhibitis, eas recognoſcat.*
2 *Reliquiarum Inventarium unaquæque habeat Eccleſia; & atteſtationes cujuſcunque generis annotentur.*
3 *Liber ſit in Epiſcopali Archivo, in quo totius Diœceſis Reliquiæ, earumque atteſtationes annotentur.*
4 *Sacræ Reliquiæ quomodo ſint cuſtodiendæ.*
5 *Servanda in Reliquiarum expoſitione.*
6 *Reliquiarum donatio, extractio, aut receptio sine Ordinarii permiſſu in Eccleſiis ſecularibus, vel Generalis in regularibus prohibeatur ſub pœna excommunicationis latę ſententiæ.*
7 *Novæ Reliquiæ venerationi publicæ nõ exponantur, etiam in Regularium Eccleſiis, antequam ab Epiſcopo ſint recognitę ſub excommunicationis latæ ſententię pœna.*
8 *Miracula ad Sanctorum Reliquias, vel Imagines ędita, Epiſcopus diligentèr inquirat.*
9 *Quot claves in Reliquiarum cuſtodia adhibendæ, & apud quos ſervari debeant in Civitate.*
10 *Quid in Diœceſi.*

1 ET ſi Sanctorum Reliquias, quę organa fuerant Spiritus Sancti Eccleſia Catholica, ubique pia veneratione, atque honore proſequendas præcipit, Nobis tamen id magis, magiſque cordi eſſe debet. Ideò illud ante omnia præcipiendum cenſuimus, ne ſuperſtitioni, aut falſæ credulitati anſa præbeatur, ut nullo pacto novæ Reliquiæ invehantur, inventęquè honore aliquo afficiantur, niſi recognoſcente, & approbante Epiſcopo, qui ſimul atque de iis aliquid compertũ habuerit, adhibitis in Conciliũ Theologis, aliiſque piis Viris, ea faciat, quę veritati, ac pietati conſentanea judicaverit.

2 Vna

2 Vnaquæque Eccleſia Invētarium habeat Sacrarum Reliquiarum, in quo annotentur atteſtationes cuiuſvis generis, undè probetur veritas ipſarum Reliquiarum, & certitudo.

Reliquiarum inventarium.

3 Curabit Epiſcopus librum confici, & conſervari in Archivo Epiſcopali, in quo diligentèr deſcribantur Reliquiæ totius Diœceſis cum publicis, & privatis monimentis, & atteſtationibus.

4 Illæ verò loco decenti, honeſto, atque conſpicuo, non humido, aut ſordido, minuſvè decenti in Eccleſia cuſtodiantur, ubi nihil aliud ſervari ſoleat, locuſque ipſe ſerico interiùs ornatus ſit, qui duabus clavibus, & crate ferrea, vel ligneo oſtiolo claudatur, claveſque ipſæ à Rectore Eccleſiæ, & ab Epiſcopo deputandis perſonis de Clero gravibus, ac Religioſis tradantur, & niſi omninò inops ſit Eccleſia lampas ante illarum Armarium noctu, interdiùquè ardeat.

5 In exponendis Reliquiis hæc, quę ſequuntur, diligentèr, advertenda erunt.

Non vulgo, neque facilè nimis, frequentervè populo inſpiciēdæ proponantur, ſed diebus dumtaxat ſolemnibus.

Ne alibi, quam in Altari, aut de ſuperiori loco oſtendantur.

Caveaturque turpis quæſtus.

Dum exponuntur candelæ ad minus duo ardeant.

Sacculi, aut Capſulæ pro eleemoſynis recipiendis non collocentur, nec ſit, qui ad erogandas verbis invitet. Si quid verò ſpontè dabitur, accipi non prohibetur.

Nec ad infirmos afferātur, niſi maxima ex cauſa, ab Epiſcopo probāda.

A Laicis nunquam tractentur, aut tangantur, quod ſacrilegium eſſe ſcribit D. Gregorius.

6 Unuſquiſque Epiſcopus edictum conficiat, atquè promulget, in quo prohibeat, ne quiſquam de Reliquiis ſumere, donare, extrahere, aut donatas recipere audeat, quovis prætextu, aut etiam alteri Eccleſiæ concedere ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ ſibi reſervata, ſine permiſſu Ordinarii, & ſi Regularis ſit, abſque facultate proprii Generalis, ſcripto obtenta.

7 Novas Reliquias evulgare, aut venerandas populo annunciare, nemo, etiamſi Regularis ſit, aut quamtumvis exemptus, niſi ab Epiſcopo recognitas, & approbatas, præſumat ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ut ſuprà.

8 Si rumor incertus de miraculo, vel ad Reliquias, vel ad Imagines Sāctorum ædito in vulgus prodierit, diligenter rem totam explorabit Epiſcopus, ne falſa pro veris irrepant.

9 Reliquiarum claves duæ diverſæ fabrili opere conficiantur, quarum altera ab Epiſcopo, ſi in Cathedrali ſint, altera à Theſaurario, vel Archipresbytero ſervanda erit; tertiam, vel plures, ubi conſuetudo eſt, Epiſcopus Laicis permittere poteſt.

Reliquiarum claves apud quos eſſe debeat ſtatuitur.

10 In Diœceſi verò à Rectore Eccleſiæ, & ab alio probato Presbytero, quem Epiſcopus elegerit, prout ſupra cautum eſt, teneantur.

TITVLVS XV.

De Eccleſiarum fundatione, ſtructura, & cultu; ac pia in eis venerandi ratione.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſias, vel Cappellas de novo extrui, vel in extructis aliquid innovari, inconſulto Epiſcopo, anathematis pœna prohibetur.*
2 *Si Clerici id permiſerint, decem ducatorum pœna plectantur.*
3 *Ratio quotannis Epiſcopo reddatur de proventibus templorum, fabricis dedicatis.*
4 *Decretum Tridentini, de Eccleſiis reparandis, ſervandum mandatur.*
5 *Altaris ſitus.*
6 *Crucis ſignum ſolo ne inſculpatur; inſculptum deleatur.*
7 *In ſepulchris feria V. maioris Hebdomadæ ornamenta ne apponantur, quę ad prophanum uſum fuerunt adhibita; ni Eccleſię propria ſint.*
8 *In Eccleſiis quę ſint vetita.*
9 *Nequis in Eccleſiam cum armis ingredi, & immorari anathemate cavetur.*
10 *Laicæ ſervitutes in Eccleſia ne ſint; ſi quæ extent, infrà duos menſes removeantur ſub pœna interdicti.*
11 *Ne res venales in Eccleſiæ parietibus appendantur.*

12 *Rerum licitationes, & hujuſmodi ſchedularum affixiones in quo loco ſacro prohibentur.*

13 *Comeſtibilia, prophanaque ſupellectilia in loco ſacro recondere illicitum.*

14 *Eccleſię claves à Laicis ne cuſtodiantur, ni aliter Epiſcopo videatur.*

15 *Ante Eccleſiam pila ne ludatur, clamores ne excitentur, cum divina præſertim celebrantur officia, tabernæ, aliæque clamoroſæ officinæ, certò ſpatio ab Eccleſia diſtent; ſi quæ ſint amoveantur ſub excommunicationis pœna; invocatoque, ſi oporteat, ſeculari brachio.*

16 *Campanę ſonus ad alium, quàm ad ſacrum uſum ne adhibeatur.*

17 *Campanæ pro ſecularibus, cuiuſcumque ſint dignitatis ne pulſentur, interdicti pœna propoſita.*

18 *Sabato Sancto maioris hebdomadæ Campanas pulſari prohibetur antequam in Cathedrali, vel Matrici Eccleſia pulſentur.*

19 *Pallia perſolvere eccleſiaſticis perſonis, vel locorum piorum Oeconomis anathematis pœna vetat.*

1 Eccleſiæ, & Cappellæ, ſi quæ de novo extruendæ ſint, certior antea reddatur Epiſcopus, qui illarum formam, juxtà Sac. Canonum ſententiam tradet, recentemque ſtructuram auctoritate ſua admittet, ſine cujus conſenſu nihil in jam extructis deſtrui, reædificari, innovarivè poterit ſub pœna excommunicationis.

2 Parochi verò, & alii Beneficiati, vel Canonici, qui id permiſerint decem ducatorum pœna plectantur, & aliàs arbitratu Epiſcopi puniantur.

Quid deſtruendum, vel conſtruendum in Eccleſiis Epiſcopi conſenſu fiat.

3 Proventus Templorum fabricis dedicati, ac pro reparandis, ornandiſque Eccleſiis inſtituti non temerè, aut ſuperfluè inſumantur, ſed de iis administratores Epiſcopo rationem quotannis reddere teneantur.

4 Quoniam verò Templa per multa hujus Provinciæ reparatione indigere audivimus, idcircò Sacroſancti Concilii Tridẽtini decretum iiſdem penè verbis hic in medium afferri, ſimulquè diligenter obſervari decernimus. „Parochiales Eccleſiæ etiam „ſi ſint Juriſpatronatus cura, & ſtudio „Epiſcopi cum fructibus, & proventibus quibuſcumque ad eaſdẽ Eccle-„ſias quomodocumque pertinẽtibus „reficiantur, & inſtaurentur, qui ſi „non fuerint ſufficientes, omnes Pa-„tronos, & alios, qui fructus aliquos „ex dictis Eccleſiis percipiunt, aut in „illorum defectum Parochianos om-„nibus remediis opportunis adprædi-„cta Epiſcopi cogãt, quacumque ap-„pellatione, exemptione, & contradi-„ctione remota. Quod ſi nimia ege-„ſtate omnes laborent, ad Matrices, „ſive viciniores Eccleſias transferan-„tur, cum facultate, tam dictas Paro-„chiales, quàm Eccleſias diruras in „profanos uſus, non ſordidos erecta, „ibi tamen Cruce convertendi.

5 Altaria non quacumque in Templi parte extrui debent, ſed decenti, & commodo loco, eo ſane ſitu, ut aliquid ſpatii inter ea interſit.

6 Ne ſignum Crucis in ſolo ſculptum, depictumque inveniatur; immò ubi nunc ſit, omninò deleatur, ne ut in ſexta Conſtantinopolitana Synodo cautum eſt, nobile Tropheum conculcetur.

7 Quibus in Eccleſiis feria quinta hebdomadæ ſanctæ Sepulchrum ornatur, aut conſtituitur, ubi corpus Chriſti Domini aſſervatur, cum illud glorioſum fore Iſaias prædixerit, ſicuti pretioſo ornatu decorari debet, ita in iis cavendum eſt, ne profanus, & parum decens ſit ornamentorum apparatus. Ne igitur Cubilium ſtragula, cortinæ, conopæa, vel tenroria ad uſum profanum adhibita ad illud circumveſtiendum, atquè exornandum uſui ſint, niſi Eccleſiæ oblata, ejus jam propria facta, & ſacro uſui dicata ſint.

8 Nullus in Eccleſia cujuſcumque is gradus ſit deambulare, circulos habere, negotiis ſecularibus operam dare, parlamenta, & Conſilia convocare, aut cum mulieribus ſuſpectis colloqui, aut Sanctiſſimo Sacramento terga vertere præſumat; ſi contrafecerit, & monitus non reſipuerit, excommunicetur.

9 Prohibemus expreſsè ſub excommunicationis pœna, ne quis Eccleſiam ingrediatur, neque in ea moretur cum ſclopetis, aliiſque hujuſmodi armis, quę vulgo dicuntur (da fuoco) quovis tempore, vel cauſa.

Ingredientes Eccleſiam cum ſclopetis excommunicati declarantur.

10 Interdicimus omninò, ne feneſtræ ullæ privatarum domorum in Eccleſiam proſpiciant, quæ infrà duos menſes obturentur, ſi quæ ſint; Eccleſias verò in quibus præſtitum id non fuerit in termino prædicto a promulgatione horum decretorum, in-

interdictas ipſo facto declaramus, & ſi fortè quis in eis Miſſam audierit, minimè ſatisfaciat Eccleſię precepto.

11 Ne res venales in Eccleſiarum, Oratoriorum, Cæmeteriorumvè parietibus appendantur, neque intra ſtillicidii fines, aliudvè loci majus intervallum Epiſcopi Judicio præſcribendum.

12 Ne item ædium, agrorum, rerumquè aliarum ejuſmodi, quæ vel locandæ, vel vendendæ proponi, aut preſcribi publicè ſolent, nevè omninò rei cujuſque profanæ ſchedulæ, ſcriptavè ullis Eccleſiarum, Oratoriorumvè, aut Cęmeteriorũ foribus, valvis, parietibuſque, aut in quovis loco Sacro in poſterum affigantur.

13 Ne frumentum, milium, ordeũ, ullumvè tritici, aut leguminum genus, ne poma item, ne inſtrumenta ad prædiorum ruſticorum uſum cõparata, ne cujuſvis generis ſuppellectilem profanã, ut ab Innocentio III. Pontifice in Concilio Lateranenſi ſancitum eſt, ne denique quidquam à Domo Dei alienum in Eccleſia, etiam non conſecrata, aut in Oratorio, aut in Cęmeterio recondi, aut aſſarvari ab ullo quovis homine liceat.

Concilium Lateranenſe ſub Innoc. Terzo: de his quæ in Eccleſiis retineri prohibentur memoratur.

14 Vetitumquè præterea ſit, niſi cum interdum aliter Epiſcopus faciendum cenſuerit, clavem illius Eccleſiæ, aut Oratorii, etiam Diœceſani, ruraliſvè, laicis hominibus præſertim verò Colonis, vel conductoribus ejuſdem Eccleſiæ, ædium, vel prædiorum committi, aut ab illis cuſtodiri, ſervarivè.

Eccleſiarum claves ſecularibus prohibentur.

15 Pro foribus, atriovè Eccleſiæ, præſertim, quo tempore ſacra, divinaquè officia celebrantur, ne pila ludatur, aut aliud quidquam fiat, agaturvè, undè ſtrepitus, clamoreſquè excitantur, quibus divinæ officiorum preces interturbentur, nevè item officinæ, tabernævè, aut aliæ hujus generis ipſis Eccleſiis ſtrepitus afferentes, circa ipſas ſint, intrà fines ab Epiſcopo præſcribendos, & ſi quæ fuerint locatæ, quamprimum Conductores omninò ab Epiſcopo amoveantur (ſub pœna excommunicationis) aliiſque pœnis ipſius arbitrio, convocaro, etiã ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis pro pietate, & reverentia ipſius erga Dei domum.

16 Renovantes decretum Concilii Provincialis bo: mem. Cardinalis Jacobi Sabelli mandamus Epiſcopis, ut ſacris campanis, niſi ad eum uſum, quem ex Eccleſiæ ritu hucuſque retinemus, uti Eccleſias quaſcumque prohibeant, abuſumque tollendum curent, ne ſicut hactenus forſan fieri ſolitum eſt, ad convocandos pro rebus publicis hominum conventus, alioſquè prophanos actus exercendos iiſdem campanis ullo modo amplius Populus utatur, pœnis ipſis Epiſcopis benè viſis.

Concilium Card. Sabelli.

17 Potiſſimum verò, ac diſtrictè præcipimus, ne ullo modo unquam permittatur à Parochis, Archipreſbiteriſvè, vel aliis Eccleſiarum Rectoribus, etiam Regularibus, campanas ſonare, neque ipſi, vel alii quicunque Clerici, vel Regulares id per ſe præſtent, vel præſtari ab aliis, etiam laicis ſinant ob adventum cujuſlibet Principis, vel Domini Secularis, cujuſcumque ille dignitatis ſit, neque occaſione nuptiarum, vel alterius profanæ ſolemnitatis eorumdem Dominorum ſecularium, vel electionis novorum Magiſtratuum Cõmunitatis, vel Gubernatorum, ſeù Magiſtrorum ipſarum Eccleſiarum, & ſimilium, ſi ſecus fiat Eccleſia, tam ſecularium, quàm Regularium quomodolibet exempta, arbitrio Ordinarii Eccleſiaſtico interdicto ſubjaceat, ipſis autem Eccleſiaſticis, qui dictas campanas pulſaverint ingreſſum Eccleſiæ interdicimus, quemadmodum etiam laicis, qui id mandaverint, exequi fecerint, vel exequuti fuerint per ſe.

Campanæ ſonus ad ſecularem uſũ proſcribitur.

18 Ut debitus Eccleſiæ Cathedrali, ſivè Matrici tribuatur honor, vetitum eſt Eccleſiaſticis; tam ſecularibus, quàm Regularibus, quocumque privilegio fulcitis, campanas in Sabatho majoris hebdomadæ in propriis Eccleſiis pulſare, ante ſignum Cathedralis in Civitatibus, & Matricis in aliis locis; ideo aliter attentantes pęnas in conſtitutione Leonis Papæ Decimi incipiente: *ſacro approbante* eiuſdemquè Eccleſiæ ingreſſum utriuſque ſexus Chriſti fidelibus interdicimus.

Conſtitutio Leonis X. de campanis pulſandis in Sabbato majoris hebdomadæ.

19 Audivimus nonnullis in locis Provinciæ noſtræ Eccleſiarum Rectores, & Abbates, aut alios Presbyteros, & perſonas Eccleſiaſticas, & ſodalitates, Confraternitates, & aliorum piorum locorum Miniſtros ab Univerſitatibus, aut Baronibus, ſeù

aliis cogi ad præmia quædam, quæ vulgo Pallia appellantur, perſolvenda, ut proponantur his, qui, vel curſu, vel lucta, vel aliis hujuſmodi laicorum exercitiis ſe exercere voluerint, victoribuſque tribuantur, quem abuſum, eum is contra libertatem Eccleſiaſticam perſonarum, earumquè immunitatem, & decorem inſtitutus reperiatur, renovantes decretum bo. mem. Cardinalis Sabelli in Provinciali Synodo æditum, tollendum eſſe decernimus, propoſita excommunicationis pœna, & his præfatis Eccleſiaſticis perſonis, & ſodalitatum, aliorumquè piorum locorum miniſtris, ſi ii quoquo modo, etiam ſpontè ea præmia perſolverint, & his, qui illos ad ea, & alia hujuſmodi ſolvenda adegerint.

Decretum Card. Sabelli renovatur concernens Eccleſiaſticam immunitatem.

TITVLVS XVI.

De Sacriſtia.

SVMMARIVM.

1 *Sacriſtiarum conſtructio mandatur.*
2 *Sacriſta ſacrorum ſuppellectilium inventarium conficiat, in Epiſcopali Archivo ſervandum.*
3 *Epiſcopi per ſe ipſos paramenta viſitent.*
4 *Locus, in quo celebrans ſe induat, in Sacriſtia parandus.*
5 *Oratorium, precum Tabella, Confeſſionale, & lavacrum ne deſint.*
6 *Silentium in Sacriſtia ſervandum: Sacriſta indè non diſcedat, ni ſubſtitutus adſit.*
7 *Sacerdotes ad Altaria ſacras veſtes ne induant.*
8 *Sacerdos, ſeu induens Miniſtrum coadjutorem habeat.*

1 SAcriſtia omninò in omnibus Eccleſiis, ſi adhuc in aliquibus non adeſt, loco decenti conſtruatur, in qua ſerventur omnia vaſa ſacra, & paramenta congrua pro qualitate temporum, juxtà ritum Eccleſiæ.

2 Sacriſta, aut Operarius, vel alio quocunque nomine deſignetur, is cui Sacriſtia commiſſa eſt, Inventarium totius ſuppellectilis conficiat, & Epiſcopis præbeat in Archivo aſſervandum.

3 Epiſcopi Sacriſtias viſitantes omnia paramenta per ſe ipſos videant, & attrita jam, quæque nulli uſui eſſe poſſunt, ea in fruſta diſciſſa omninò amoveri curent.

4 Loco magis conſpicuo ſacra Imago collocetur, atquè etiam Altare Cruce, & Candelabris munitum, ad quod celebraturus ſacras veſtes induat.

5 Oratorium prætereà ſeorſim conſtruatur, quo ſacrum celebraturus Sacerdos ſe recipere, & orare, & meditari aliquantum poſſit, in qua pia Crucifixi Imago affixa ſit; Tabella item earum, quæ ante, quæquè poſt Miſſam recitari ſolent, orationum: Confeſſionale etiam loco commodiori ponatur pro Sacerdotum confeſſionibus audiendis: Lavacrũ etiam ſit ad abluendas manus in pariete excavato, & ad manus tergendas linteũ appendatur, idquè ne ſordibus inquinatum appareat, in ſingulas ſaltem hebdomadas mutetur.

Quæ in Sacriſtia eſſe debent notantur.

6 In Sacriſtia ſilentium obſervetur, nec ullus, niſi de rebus neceſſariis, tum verò voce ſubmiſſa in ea loquatur; Sacriſta toto tempore, quo celebrantur Miſſæ nunquam diſcedat, niſi alio ſubrogato.

7 Caveant Sacerdotes cujuſcumque ſint condictionis, ne ſe ad Altaria ſacras veſtes induant, ſe itaque ad Miſſas in Sacriſtia parent.

8 Sacerdoti ſe ſe induenti aliquis præſto ſit, qui albam, aliaſque veſtes decore, & concinnè aptet.

TITVLVS XVII.

De Feſtorum Dierum Cultu, & obſervatione.

SVMMARIVM.

1 *Dies feſti Sanctè ab omnibus obſervandi.*
2 *Ægrotis, aut unius diei victui neceſſaria vendere licet.*
3 *At ante Eccleſiam, aut in Cœmeterio non ſunt vendenda.*
4 *Die feſto ſervilia opera, ut hic, non ſunt exercenda; ſi neceſſitas inſit, licẽtia gratis concedenda petatur: hujuſmodi licentias concedendi facultas ne locetur. Traſgreſſores ſola Curſoris relatione, vel alterius perſonæ deputatæ mulctentur.*
5 *Nundinæ ni ab immemorabili ſint conceſſæ, contractus juramenta, executiones*

ANNO CHRISTI 1656.

tiones reales, & perſonales prohibentur.

6 *Collectæ diebus feſtis non exigantur. In Eccleſia verò, Cœmeterio, aut atrio Eccleſiæ exigere nunquàm licet. Pœna in contrafacientes ſtatuitur.*

7 *Vicarii foranei, ſeù Archipresbyteri ad horum obſervantiam non incumbentes plectuntur.*

8 *Comediæ, & ſpectacula prohibentur.*

9 *Agyrtharum ſpectacula preſcribuntur*

10 *In traſgreſſores Epiſcopus arbitratu agat ſuo.*

11 *Feſtis diebus omnes miſſæ interſint. Nubiles puellę, & recenter viduæ cenſuris ad Sacra compellantur: quamdiù viduis à Miſſæ audientia abſtinere liceat.*

12 *Parochorum, & Concionatorum munus, pro dierum feſtorum cultu.*

13 *Doctrina Chriſtiana tunc ediſcenda.*

14 *In quæ opera feſtis diebus incumbendũ.*

15 *Epiſcopi Chriſtianarum virtutum exercitia inſtituant.*

16 *Provinciæ abuſus in feſtis diebus violandis.*

17 *Laicorum dominorum abuſus in feſtis diebus.*

18 *Laicæ poteſtates, neque per ſe, neque per Miniſtros feſtum violent: Subditi nec operam, nec animalia iis præſtare audeant abſque licentiæ. Traſgreſſores non abſolvantur: Si vis interceſſerit, Epiſcopi ad cenſuras pro culpæ modo procedant.*

19 *Decretum, ut ſupra Parochi ſępè publicent, ejuſque exemplum ad Eccleſiæ valvas affigant.*

20 *Magiſtratus piè agendi exemplo pręlucere cæteris debent.*

21 *Curent Epiſcopi, ut octies in anno diebus, ut hic ſeculares Principes in Cathedrali Eccleſia Sacris interſint.*

22 *Si jubilæum, aut generales proceſſiones peragantur idem faciant.*

23 *Miſſæ Sacrificio in Parochia feſtis diebus interſint.*

24 *Feſti dies colendi juxtà ordinationem Urbani Papæ VIII.*

1 DIes feſti, qui ad celebrandas Dei laudes, ſanctorumquè memoriam piè colendam ſalubriter inſtituti ſunt, curandum eſt diligenter, ut ſanctè ab omnibus obſerventur, & ne iis ipſis homines ad majora perpetranda ſcelera abutantur, Tridentinæ innitur Synodi auctoritate, & Summorum Pontificum decretis innixi, hæc obſervanda præcipimus, & ſtatuimus.

2 Ne feſtis diebus quid vendatur, ematurquè, niſi quod ægrotis, aut illius diei victui neceſſarium ſit, Nevè rerum ipſarum occaſione officinę ullo modo apertæ ſint, ſed oſtiolum tantum pateat.

3 Res porrò neceſſariæ, nec ante Eccleſiæ fores, nec in Cęmeteriis vendantur.

4 Nulla opera ſervilia die feſto fiant, neque à Tonſoribus, ſutoribus, Calceariis, cæteriſque id gradus non à Dominis, neque à ſervis, ſeù famulis mercenariis, non metent, neque vindemient, aliaque opera vetita faciant, excepta neceſſitatis cauſa, quo caſu in Civitate Vicarii Generalis Epiſcopalis, per Diœceſim verò Vicarii foranei, Archipresbyterivè licentia intercedat, gratis concedenda; Nec hujuſmodi facultas alicui perſonæ in Civitate, vel Diœceſi pacta mercede locari poſſit. Transgreſſores verò arbitrio Ordinarii graviter mulctentur, & contra procedi poſſit, cum ſola Curſoris relatione, vel perſonæ ad id ab Ordinario ſpecialiter deputatæ.

Opera ſervilia enumerantur in diebus feſtis prohibita.

5 Mercatus, & Nundinæ niſi, ab immemorabili tempore conſuetum ſit, die feſto non fiant, nevè contractus ineantur, aut juramenta præſtētur, nevè executiones perſonales ullo modo fiant, neque reales; ne his diebus deliteſcant fideles, & palàm prodire nolint, eoquè pacto ab audiendo Dei verbo, & à divinis officiis diebus feſtis avocentur.

6 Ne collectæ, taleævè in Oppidis, Pagis, Vicis, ut ex depravata conſuetudine quibuſdam locis factum eſt, feſtis diebus exigantur, præſertim quo tempore, vel ſacra fiunt, vel concio habetur, vel proceſſiones, vel alia divina officia celebrantur, nec ullo prætextu, ulloque unquam die in Eccleſia, in Cœmeterio, atriovè Eccleſiæ illa exigi liceat, qui præmiſſorum quid contrafecerit, præter rerum venalium, cæterarumquè rerum amiſſionem, ſi opus fuerit, excommunicetur; contractus verò, & juramenta hujuſmodi nullius ſint roboris, niſi habita priùs licentia ab Ordinario, ſeu ejus miniſtris aliqua urgenti de cauſa.

7 Vicarii Foranei, ſeu Archipreſbyteri, qui decretis his noſtris obſervandis omnimodam diligentiam non adhibuerint quinque ducatorum pę-

na,

na, & aliis arbitrio Epiſcopi puniantur.

8 Ne item comediæ ludi ſcenici, & & alia cujuſvis generis ſpectacula agantur.

9 Ne circumforanei circulatores, & id generis nebulones prꝫſtigias ſuas, inaniaque ea ſpectacula agant, neque quicquam omninò vendant, nec medicamenti quidem prætextu.

10 Vt autem hæ omnes de feſtorũ cultu leges ab omnibus ſerventur, cõtra eos, qui non paruerint, Epiſcopus agat pœnis, & aliis item remediis arbitratu ſuo.

11 Feſtis diebus ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio fideles omnes interſint. Nevè verò excuſentur Puellę nubiles, aut deſponſatæ, neque Viduæ, ob recentem mariti mortẽ; quę item Viduæ ad ſummum, ne hebdomada ampliùs ſint ſine miſſæ auditione, qua in re nulla valeat excuſatio cujuſvis conſuetudinis, quam irritam decernimus, eas item Epiſcopi, etiam cenſuris eccleſiaſticis id facere cogant.

Nubiles & viduæ ab auditione Miſſæ non excuſari declaratur.

12 Ut verò ii dies omni pietate, & religioſiùs colantur, hæc crebrò Populum Parochi, & Concionatores admoneant, atque hortentur, ut illorum dierum tempus, quod Deo, ejuſque cultui debetur, in iis actionibus totum conſument, in quibus ſanctè conſumendum eſt, ut concionem audiant, ut divinis Veſperarum pręſertim officiis præſentes piè, religioſeque adſint.

13 Ut in Chriſtianæ Doctrinæ rudimentis, ac præceptis, vel percipiendis, vel recolendis verſentur.

14 Ut deindè ab illis actionibus, undè omnis peccandi materia, atque occaſio exiſtit feriati, in ea opera incumbant, ob quæ ſunt illi ſacri inſtituti dies.

15 Epiſcopi igitur cura ſit, vel Litaniarum proceſſiones, vel orationes, aliarumvè Chriſtianarum virtutum exercitationes inſtituere, in quibus per feſtos dies occupati fideles abducant ſe à prophanis actionibus.

16 Inter cęteros, ac communiores noſtræ hujus Provincię abuſus, cum quàm maximè, non ſine ingenti animarum jactura, excreviſſe comprehendimus, ut omni facilitate palàm, atque irreverenter cultus dierũ Deo, ac Sanctis ſuis dicatorum, plerumque violetur.

Feſtorum ſanctificatio in provincia, quàm facilè violabatur.

17 Quare firmis remanentibus decretis, ac pœnis quoad hoc ſtatutis, cum nobis relatum ſit à quampluribus Dominis temporalibus, quorum maximè eſſet exemplum ſubditis prębere pietatis, ac religionis, ut commodiùs, & nulla mercede uti poſſint opera ex animalibus eorumdemmet ſubditorũ, data opera expectari dies feſtos, in quibus eorum utantur ſervitio, non modo ullo habito reſpectu divini honoris, pœnarumque ab Ordinariis impoſitarum: Sed, quod iniquiùs eſt, metu incuſſo, miniſque additis in Epiſcoporum Miniſtris, qui ſanctificandis feſtis invigilare conantur, eos deterrere, atque à proprio officio retardare, non reformidant.

Quomodo à Dominis temporalibus feſtorum dies violabantur.

18 Tanto huic malo mederi cupiẽs hæc ſancta Synodus, præcipit in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & quibuſcumque Dominis Temporalibus, cujuſlibet conditionis, aut gradus exiſtant, ne ullo pacto, ſivè per ſe ipſos, ſivè per Miniſtros quoſcumque ſuos, abutentes Dominatu terreno contra Dominatorem Cœli feſtorum dierum cultum violare; ſubditis verò ne operam ſuam, aut animalia iis præſtare audeant abſque licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii, aliàs tranſgreſſores quicumque ultra pœnas à jure, & ſacris Canonibus inflictas, non abſolvantur, niſi de ſpeciali mandato Epiſcopi, & in caſu quo aliqui vi publica, vel privata ad inobſervãtiam feſtorum dierum compellantur, tunc Epiſcopi procedant ad cenſuras contra cogentes, pro qualitate factorum.

19 Atque ut præſentis ordinationis, præceptiquè notitia recens ſemper Laicis, ac Eccleſiaſticis vivida ſit, præcipimus inſuper Parochis omnibus hujus noſtræ Provinciæ, ut ſæpè feſtis diebus, cum frequentior erit Populus, præſens decretum Populo publicent, atque inculcent, ejuſque exemplum in valvis Eccleſiarum Parochialium affigendum, atque inv o. labiliter obſervandum mandent, & curent, ut tali pacto debita Deo reddatur reverentia, & immenſa eiuſdẽ Altiſſimi vehementer tantam irreverentiam indignantis ſupplicia, ac pœnæ quoque temporales à fidelibus avertantur.

20 Sicuti Principes, Magiſtratus, qui gubernationi præſunt, dignitate pręcel-

ceſſunt, ita prælucere debent exemplo, quo reliqui incendantur ad perpetuum piè agendi ſtudium.

21 Quamobrem pro muneris ſui officio eos paternè cohortando, & admonendo Epiſcopus curet, ut ipſi per annum ſolemnibus diebus, in quibus potiſſimum humanę Redemptionis myſteria peraguntur, in Nativitate ſcilicet Domini, die Circumciſionis, & Epiphaniæ; in Hebdomada Sancta, Sancto Paſchate Reſurrectionis, Aſcenſione, Pentecoſte, in ſolemni die Corporis Domini ad Cathedralem Eccleſiam conveniāt, Epiſcopaliquè Miſſæ Sacrificio, quod ſolemni ritu fit, diviniſque veſperarum officiis interſint, proprioque Paſtori debitum obſequium pręſtent.

22 Idem præterea efficiant, cum ad Iubilęum, vel ob aliam publicam cauſam generales proceſſiones, & ſupplicationes aguntur.

23 Hortamur autem omnes, ut in aliis diebus feſtis miſſas cum Parochiarum frequentatione audiant.

24 Dies verò feſtos de præcepto ſervandos mandamus, juxtà recentiorem ordinarionem felic. record. Vrbani Papæ Octavi. Vrbani VIII. conſtitutio.

TITVLVS XXIII.

De Miſſæ Sacrificio.

SVMMARIVM.

1 *Miſſæ ſacrificium quomodo tractandum.*
2 *Congregatio, bis in menſe habenda, pro cæremoniis inſtituatur.*
3 *Capitula cæremoniarum Magiſtrū, ab Epiſcopo probandum, habeant.*
4 *Miſſa propria quotidiè celebretur. Si miſſa votiva eſt canenda, ante, vel poſt miſſam diei propriam, fiat.*
5 *In Cathedralibus, & Collegiatis miſſarum celebratio ità diſponatur, ut ſingulis horis poſſint audiri.*
6 *Miſſæ ſuo ordine in Tabella diſponantur. Laici presbyteris ne miniſtreat. Clerici munus ſuum calleant.*
7 *Clericus celebranti miniſtrans talari veſte, & decenti ſuperpelliceo ſit indutus.*
8 *Hoſtias laici, ſi fieri poteſt, ne conficiant; feminæ nullmodè: Vrceoli ex vitro, aut chryſtallo ſint, operculum habeant; ſuper Altare cum catino apponantur.*
9 *Priſcorum Epiſcoporum pietas in miſſarum celebratione.*
10 *Innocentius III. recentiorum temporibus indoluit.*
11 *Epiſcopi ſolemnioribus ſaltem diebus ſolemniter celebrent; veſperis eo die adſint. Conſecrationis Pontificalis anniverſaria recurrente die, id præcipuè præſtent.*
12 *Populus Epiſcopo pontificaliter celebranti adſtare, ejuſque benedictionem in fine recipere ne negligat. Parochi ad id ſolicitè illum cohortentur.*
13 *Epiſcopo pontificalia exercenti extrà Cathedralem iidem miniſtrent, qui intrà Cathedralem ſolent, aut debent.*
14 *Si anniverſarius pontificalis conſecrationis dies cadat in feſto à rubricis exceptuato, Epiſcopus miſſam de feſto celebret, adjunctis pro ſe orationibus in miſſali præſcriptis.*
15 *Si dies exceptuatus non ſit, ſacrum de conſecratione faciat.*
16 *In conſecrationis die, non tantùm miſſa Deo agendæ ſunt gratiæ, ſed concionibus populus excitandus.*
17 *Conſecrationis dies in Calendario notetur, populoque denuncietur.*
18 *Sacerdotes eo die collectam in miſſa addant.*
19 *Presbyteri ad miſſarum ſatisfactiones cogantur: publicè criminoſi, niſi emēdatio præceſſerit, ab altare arceantur.*
20 *Quo tempore miſſæ ſunt celebrandæ.*
21 *Nullius intuitu celebrandi hora eſt negligenda.*
22 *In miſſarum novarum celebratione ſumptuoſa convivia, aliſque abuſus Epiſcopus eliminet.*
23 *Singulis ſaltem hebdomadis Sacerdos confiteatur, ni crebriùs oporteat.*
24 *Sacerdotis præparatio ad miſſam, quæ eſſe debeat: ea inchoata ne intermittatur, ſi Parochus ſit, horam Populo accommodam ſervet; nec concionem omittat.*
25 *Si contra ſuprà ſtatutum facere Sacerdotem quis compellat, ſi Beneficiarius ſit, beneficio privetur, ſi ſimplex Clericus, per quinquennium illud conſequi non poſſit: ſi Laicus excommunicetur, & ad decennium ad feuda, aut emphiteuſes Eccleſiæ inhabilis reddatur.*
26 *Sacro peracto gratiæ agantur: Sacerdotibus miniſtri modeſtè inſerviant.*
27 *Parochi Patres familias moneant ad filios, & famulos ad miſſę intereſſendum*

dum diebus feſtis compellendos. Miſſæ compoſito habitu interſint.

28 *Cum ad miſſam quis accedit, quæ vitare, quæ ſervare debet.*

29 *Paramenta, niſi benedicta ſint, non adhibeantur. Quibus diebus illicitum ſit in privatis Oratoriis miſſam celebrare Epiſcopi declarent.*

30 *Id præcipuè Dominicis Adventus, & Quadrageſimę curandum.*

31 *Laicorum ædes, quæ Eccleſiæ parietes attingant, ne ædificentur, curet Epiſcopus.*

32 *Feneſtræ, aut portæ in Eccleſiam aditum habentes, ni Parochorum ſint, infra duos menſes obſerantur.*

1 MIſſæ Sacrificiũ ſalutare, quod à Domino Jeſu Chriſto inſtitutum eſt, ea tractare dignitate par eſt, qua tantum myſterium decet; qua propter, ut ritè celebretur, audiaturquè Miſſa, hæc, quæ ſequuntur diligentèr obſervari Synodus mandat.

2 Congregationem pro cœremoniis, & ritibus Miſſæ erigant Epiſcopi in ſua quaque Eccleſia, in qua bis in menſe diligẽtèr de cunctis ad miſſam, & cætera ad divina officia ſpectantibus ediſſerantur, & ad rationẽ, & uſum receptum à Sancta Romana Eccleſia cuncta examinentur, & receptę cærimoniæ probentur.

Bis in menſe Congregationẽ ſacrorum rituum haberi ſtatuitur.

3 Capitula Magiſtrum cęremoniarum inſtituant, ſi nõ habent, qui probetur ab Epiſcopo, quique accuratè à Congregatione probata, non modo ediſcat, verùm etiam cæteros doceat.

4 In celebrandis miſſis hæc obſervabuntur, Miſſa unius cujuſque diei propria quoad fieri poteſt, celebretur; ſi quæ miſſa votiva cantanda ſit ante, vel poſt miſſam, officio conformem, canatur.

5 In Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis, ubi certus eſt miſſarum numerus, hic ordo ſervetur, ut pro Populi commoditate, qui ſæpè miſſis carere cogitur, non ſimul miſſæ omnes celebrentur, ſed ex intervallo, ita ut ſingulis horis miſſæ poſſint audiri.

6 Fiat tabula per Deputatum à Capitulo, vel per Rectorem Eccleſiarum, in qua miſſæ ordine ſuo diſponantur; Laicus, ſi fieri poteſt, nullo modo miniſtret Altari; Clericus verò diligenter inſtruatur circà miniſterium ſuum.

Tabella miſſarum facienda præcipitur.

7 Clericus Sacerdoti miſſam celebranti miniſtrans, ſemper indutus ſit talari veſte, & ſuperpelliceo puro, & mundo, coquè non lacero, neque ulla alia ratione indecenti.

8 Hoſtias pro ſacra Euchariſtia cõficienda non laicus homo, ſi fieri poteſt, faciat, fœmina verò omninò ne faciat. Urceoli, qui ad ſacrificii uſum adhibentur, quo diſtinctiùs, ac certiùs aqua à vino dignoſci poſſit, nevè ſtamno, argento, aliovè metalli genere ſint, ſed planè è vitro: eoque perlucido, aut è chriſtallo confecti; itidem operculum oris habeant, nec ſuper linteolo Altaris apponantur, niſi in catino.

9 Ea fuit olim vigilantiſſimorum, Sanctorumquè Epiſcoporum religioſa pietas, ut non modo in ſolemnioribus anniverſariis celebritatibus, ſed ferè in ſingulis feſtis, & Dominicis diebus, præſertim in Adventu, & Quadrageſima ſolemnitèr miſſæ ſacrificium celebrarent.

10 Quod inſtitutum, cum refrigeſcere aliquando Innocentius Tertius Pontifex Maximus vehementer doluit, ut Sanctiſſimus Cardinalis Borromeus in ſuo quarto Provinciali Concilio refert.

Concilium Provinciale IV. S. Caroli Borromei.

11 Qua propter ad reſtituendam, ac ſtudioſè retinendam priſtinam pietatis diſciplinam, ad cęremonialis pręſcriptum, ſolemnioribus ſaltem diebus, quibus Religionis Chriſtianæ myſteria celebrantur, curent Epiſcopi in divinis officiis, ſacriſque ſolemniter faciendis frequentiùs, ac ſtudioſiùs verſari, ut miſſæ ſacrificium ſolemni, Pontificaliquè cœremoniarum ritu ab eiſdem celebretur, & hoc etiam pro Paſtoralis officii munere curent, ut quibus diebus miſſarum ſolemnia in Baſilica Cathedrali concelebrant, iiſdem, & veſperarum officium ſolemni ritu ipſi obeant, nec præſertim die illum prætermittant conſecrationis ſuæ anniverſario omni ſolemnitate, & cum gratiarum actione celebrare.

Epiſcopis ut frequenter celebrent commendatur.

In anniverſario die ſuæ conſecrationis quilibet Epiſcopus celebrare debet.

12 Fideles verò, quò magis à Paſtoribus ſuis religioſæ vitæ exemplis conſilio, ſpectatiſquè virtutibus adjuventur, eo vehementius, ſe in omnem benè, ſanctèque agendi partem excitare, tum cumulatiùs Chriſtianæ diſciplinæ officia præſtare eos oportet. Quare feſtis his diebus, tum frequentiſſimi ad Miſſatum Epiſcopa-

lium

lium ſolemnia convenire ſtudeant, tum è ſacra benedictione Epiſcopali aliquem ſalutarem fructum largiente Domino conſequuturi, ne antè indè diſcedant, quàm ab Epiſcopo illam demiſſo, humiliquè animo, & genibus flexis de more, & ut omninò decet acceperint, ut id ſanè omni ſtudio illi præſtent, cum eos crebrò præmonere, tum gravi ſermone cohortari Parochi ſollicitè curent.

13 Epiſcopo in Urbe, etiam extrà Cathedralem Eccleſiam Pontificalia munera obeunti, ut potè conſecranti, vel reconcilianti Eccleſias, Cœmeteriavè, aut ſanctiſſimam Euchariſtiam frequenti Populo miniſtranti, aut ſolemni miſſæ aſſiſtenti, aliaquè hujuſmodi munera Pontificalia exercenti; cum is juſſerit aſſiſtant, inſerviant, miniſtrentvè, quicumquè ex iis, qui dignitates obtinent, et de Capitulo, ac reliqui de Eccleſiæ Clero eidem Epiſcopalia munera in Cathedrali Eccleſia exercenti, inſervire, aſſiſtere, miniſtrarevè ſolent, aut debent.

Quilibet de capitulo Epiſcopo Pōtificalia munera obeunti, etiam extrà Cathedralē miniſtrare debet.

14 Die autem Anniverſario conſecrationis, ſi Dominicus, vel feſtus ſit ex ſolemnioribus in rubricis exceptuatis, Epiſcopus ſolemni, celebritate de eo Dominico, feſtovè die Miſſam celebret, adjunctis pro ſe orationibus in Miſſali Romano præſcriptis.

15 Si verò conſecrationis Anniverſarius dies in feſtum non exceptum cadit, Miſſæ Sacrificium ſolemne de conſecratione, prout in Miſſali Romano faciat.

16 Quo conſecrationis die Epiſcopus exemplum etiam ſequatur, atquè amplectatur Sanctorum Epiſcoporum, Pontificumquè, qui ſuſcepti muneris curam, onus, & ſollicitudinem in memoriam revocantes, anniverſariam eo die non ſolum ſacrificio, religioſiſquè precibus divinæ bonitati gratias agere non deſtiterunt, ſed Concionibus Paſtorali Charitate plenis Clerum, Populumque expoſitis multiplicis ſuæ Curæ partibus, excitare voluerunt, tum ad opem ſibi à Deo implorandam, tum ad omnia religioſę pietatis officia colenda.

Quę Epiſcopus facere tenetur in die ſuæ cōſecrationis.

17 Utque conſecratio Epiſcopi à Sacerdotibus, etiam ſacrificiis, & à reliquo Clero piis precibus recolatur, in Calēdario anniverſarius dies notetur, tum Populo etiam, ut moris eſt denuncietur, ut is quoquè Sanctiùs illum diem veneretur, tum pro Charitatis officio, quo erga Epiſcopum, & Patrem eſſe debet vehementiùs excitetur ad preces pro illo piè adhibendas.

18 Sacerdotes verò omnes eo die collectam addant in Miſſis, *Deus omnium Fidelium Paſtor, & Rector, &c.* prout in Miſſali Romano, Deumquè ipſum pro Communis Paſtoris vigilantia erga ſuum gregem, incolumitatequè humiliter exorent.

19 Ut Santiſſimum Miſſæ ſacrificium, in quo illa Deo Patri placens Hoſtia Jeſus Chriſtus in odorem ſuavitatis offertur, ſingulari religione, ac pietate, & à Sacerdotibus celebretur, & à Populo colatur, Epiſcopus noſſe ſtudeat omnes, qui in quavis Eccleſia miſſam celebrare, vel Sacerdotem, qui celebret exhibere debeant; cogatquè ſuo officio ſatisfacere Sacerdores, qui publicè, & notoriè criminoſi fuerint à Miſſæ celebratione arceantur, niſi emendata vita ſceleris maculam eluerint.

Sacerdotes criminoſi à celebratione miſſæ arceantur.

20 Miſſæ nec ante Auroram, nec poſt meridiem, niſi ex cauſa jure permiſſa celebrentur.

21 Volumus autem nullius intuitu, aut rogatu Sacerdotes dictam horam tranſgredi in celebrando.

22 Tollant Epiſcopi ſumptuoſa convivia, Ludos, Choreas, ſi quæ ſint, & omne inanium oblectamentorum genus, cæteroſquè omnes abuſus, qui Populi temeritate, aut Sacerdotum avaritia in novæ, ut vocant, Miſſæ celebrationem irrepſerunt; & in eos, qui in hoc genere aliquid peccaverint, Epiſcopus graviter animadvertat.

In novæ miſſæ celebratione convivia, & choreæ prohibentur.

23 Ut, quo puriores ad divinam rem faciendam accedant Sacerdores ſaltem ſingulis hebdomadis confiteantur peccata ſua, niſi eos ob mortalis peccati culpam frequentiùs id facere oportuerit.

24 Ut, antequam celebrent, ſe colligant, & orantes mentem in tanti miſterii cogitationem defigant, ut Sacris veſtibus indui, cum nemine colloquantur, nequè loquentibus dent aures, ut pileum, biretum, ſudariolum, aut quodcumque hujus generis in Altari ne ponant, & ibi ne in mora ſint, cujuſvis expectandi gratia, nevè ob eamdem cauſam miſ-

inchoata ſubſiſtant, aut ejus initium repetant, nevè ſi Parochi ſint cujuſquam rogatu, metuvè miſſam anticipent, aut differant, ſed illam ea potiſſimum hora celebrent, quæ Populo magis accommodata ſit, nevè concionem, quam in ea habere debent ullo modo omittant.

Parochos miſſam quocùque rogatu, aut metu prætermiſſo nec differre, nec anticipare præcipitur.

25 Quod ſi fortè quiſquam Imperio quodam, aut contumelia, aut minis, aut vi contenderit, ut Sacerdos quidquam, contra quam hoc decreto ſancitum eſt faciat, ſi Clericus, & beneficium obtineat, eo privetur, ſi non habeat beneficium, ne habere quidem ad quinquennium poſſit. Si laicus re ipſa, jam tùc excommunicationis pœnam ſubeat, neque ad decennium feudi, aut emphiteuſis quidquam ab Eccleſia conſequi poſſit.

26 Ut peracta miſſa, pro ſummi beneficii munere Deo gratias agant. Sacerdote rem divinam faciente, Miniſtri per Eccleſiam non vagentur, nevè dent operam collocutionibus, ſed compoſito corpore nullo geſtu modeſtè, ut debent Sacerdoti adſiſtentes, inſerviant.

27 Moneant Parochi frequenter Patres familias, ut filios, & famulos, quos in beſtiis paſcendis occupant diebus feſtis miſſæ omninò jubeant intereſſe; fideles cum Miſſæ interſunt, eodem veſtitu ſint, quo in publicum prodire ſolent, & ita ſe componant, ut corporis habitu animi religionem præſeferant.

28 Ne in foribus Eccleſiæ, vel extrà ſubſiſtant, niſi neceſſitatis cauſa.

Aperto capite ſint, eoquè tempore, quo à Sacerdote confeſſio dicitur, & graviora miſſæ Myſteria peraguntur ſint flexis genibus.

Ne ità propè Altare accedant, ut indecorum ſit, ut Sacerdos perturbetur.

Ne priùs diſcedant, quàm Sacerdos Evangelium, quod poſt benedictionem dicitur, abſolverit.

29 Quæ veſtes, & ornamenta cujuſvis generis ad uſum ſacrum comparata, Eccleſiæ inſtituto benedici debent, ea in miſſæ ſacrificio, cæteriſque divinis officiis ne priùs adhibeantur; quàm ſolemnibus precibus ab Epiſcopo, vel ab alio de licentia Epiſcopi benedictæ ſint; declarent præterea Epiſcopi, aut deſignent certos quoſdam, quos decere judicaverit, dies, in quibus abſtinendum ſit à Miſſis celebrandis in privatis Oratoriis Dominorum ſecularium quorumcumque, qui fortè Apoſtolicorum Brevium gaudent indultis, ne tantoperè commendata Eccleſiarum religio imminuatur.

Veſtes, aliaque ornamenta ad uſū ſacrum facta, benedicenda sūt, antequam eis quiſque utatur.

30 Quòd in primis curent in diebus Dominicis, Adventus, & Quadrageſimæ, qui paſcendis verbo Dei Chriſti fidelibus deputati ab Eccleſia ſunt.

31 Illud curet Epiſcopus, ut ne laicorum hominum ædes in poſterum ædificentur, quæ Eccleſiarum parietes ulla ex parte attingant.

32 Si quæ verò feneſtræ, vel portæ, ſivè Eccleſiaſticarum, ſivè laicorum ædium, exceptis Parochorum in ipſis Eccleſiarum parietibus inſunt, unde in Eccleſiis conſpectus ſit, aut aditus pateat, efficiant, ut duobus, ſaltem poſt hujus Concilii promulgationem menſibus, obſtruantur pœnis ſupra impoſitis, aliiſque arbitrio Epiſcopi.

TITVLVS XIX.

De Quadrageſima, & Sacrorum Ieiuniorum obſervantia.

SVMMARIVM.

1 *Deo ſemper ſerviendum.*
2 *Præſertim quadrageſimali tempore.*
3 *Edictum de vetitorum ciborum norma, publicetur.*
4 *Monita medicis danda.*
5 *Dominica Quinquageſimæ, & feria 4. Cinerum de jejunio populus inſtruatur.*
6 *A jejunio, qui excuſantur: hi licentiam habeant.*
7 *Medici abſque neceſſitate, & ſcripto nulli cibos vetitos permittant.*
8 *Vetiti cibi in Tabernis ne vendantur, aut coquantur tempore jejunii ſub excommunicationis pœna.*
9 *Infirmis tantum laniena pateat, & de licentia: caro ne vendatur iis, qui licentiam non habent.*
10 *In Quadrageſimæ initio peccata ſunt confitenda.*
11 *In Paſchate omnes communicent.*
12 *Quæ fugienda, quæ ſectanda quadrageſimali tempore.*
13 *Ad conciones adhortatur.*
14 *Canonici, niſi legitimè impediti, concionibus interſint.*

Deo

1 DEo quidem ſemper ſerviendum eſt,nec ullum tempus eſt futurum,in quo Creatori noſtro ſervitutis debitæ cultum non exhibeamus.

2 Verùm Quadrageſimæ diebus cuncti fideles ſtudioſiùs rebus divinis vacare debent, cum & Dei ſermo crebrior habetur, & jejuniorium, ac ciborum ſalutaris abſtinentia indicitur. Quare, ut commodiùs quiſque, ac religioſius Sanctos quadrageſimæ dies exigere poſſit, hæc de illa ſancienda cenſuimus.

3 Edictum aliquot ante diebus ab Epiſcopis promulgetur, quo vetitorum ciborum norma præſcribatur.

Monita Medicis ab Epiſcopis danda.

4 Medicos omnes Epiſcopi aliquot ante diebus accerſant, eoſque diligenter moneant, ne propriæ ſalutis immemores, nimia facilitate quempiam malè affectum valetudine affirment, iis indulgentes, qui fingunt laborem in præcepto. Cætera minutiora ad ciborum venditores pertinentia, latè in Edicto explicentur.

5 Parochi, & Concionatores in Dominica quinquageſimæ, & feria quarta cinerum, Populo demonſtrent neminem, abſque legitima cauſa jejunium violare poſſe, abſque lætali crimine, ſimulque jejunii modis, & conditiones Enucleentur.

6 Excipiuntur ab jejunii lege ii tantum, qui, vel urgenti neceſſitate, vel imbecilli ætate, morbovè aliquo, aliavè juſta cauſa impediti ſiut, quibus tamen caſibus, ſcripta ab Epiſcopo, vel ejus Vicario tantùm licentia impetretur, quàm concedi omninò prohibemus, niſi Parochi, & Medici teſtimonium acceſſerit, & tùm gratis omninò.

7 Item Medici omninò caveant, ne cuipiam cibos vetitos prædicto tempore permittant, niſi ex neceſſitate, & in ſcriptis, in quo conſcientiam eorum oneramus, & qui ſecus fecerint, etiam graviter, arbitratu Epiſcopi, puniantur.

8 Sub excommunicationis, & aliis pœnis arbitrio Epiſcoporum infligendis prohibemus, ne in quadrageſima, aliiſque temporibus jejunii in Tabernis, Cauponis, aut diverſoriis à quoquam carnes, vetitiquè cibi vendantur, vel coquantur.

9 Qui vero à Vicario Epiſcopali carnes vendendi licentiam obtinuerint pro infirmis, cum oſtiolo tantum aperto carnes vendantur, & non niſi iis, qui licentiam prædictam obtinuerint gratis concedendam.

10 Hortamur omnes in Domino, ut ab initio Quadrageſimæ curent peccata ſua confiteri, nec poſtremam ejus temporis partem expectent.

11 Omnes autem Paſchæ tempore communicent ſub pœnis alias à jure, & ab Epiſcopis ſtatutis.

Quadrageſimæ têpus orationibus, & jejuniis vacare omnibus præcipitur.

12 Abſtineant verò à ludis prohibitis, blaſphemiis, cæteriſque actibus, qui ſcandalo ſint; totumquè id ſacrū tempus in jejuniis orationibus, & eleemoſinis conſumant, quo peccatorum ſuorum miſericordiam à Deo faciliùs conſequantur.

13 Omnes, ac ſingulos hortamur, ut quoad fieri poteſt, audiendo verbo Dei frequenter aſtent.

Canonici, ut concionibus interſint inculcatur.

14 Canonicos verò omnes intereſſe concioni omninò volumus, quæ in ipſorum Eccleſia habetur, niſi legitimè impediantur ſub pœnis arbitrio Epiſcoporum imponendis.

TITVLVS XX.

De Immunitate Eccleſiaſtica, & Reverentia Clericis exhibenda.

SVMMARIVM.

1 *Generalia Concilia, & Pontificum conſtitutiones de libertatibus, & Immunitatibus Eccleſiaſticis ſervari in Philippum IV. Iſpaniarū Regem confidit.*

2 *Excommunicationem latæ ſententiæ incurrunt, qui proceſſu, captura, detentione perſonarum, aut quocunque modo immunitatem lædunt, quique à locis immunitate gaudentibus extrahunt, aut extrahi mandant, vel auxilium, vel Conſilium præſtant.*

3 *Excōmunicantur, qui acta Eccleſiaſticæ Curiæ executioni demādari retardant.*

4 *Anathemate percutiuntur, qui Eccleſiaſticas perſonas, ſine Epiſcopi licentia, capiunt, vel detinent, vel ad ſeculare forum trahunt.*

5 *Cęteris pœnis contra hujuſmodi violatores à jure ſtatutis, non derogatur.*

6 *Anathematizantur, qui temporales dominos, vel ſeculares officiales contra Eccleſiaſticas perſonas, vel Eccleſiaſticam Immunitatem incitant, aut conſilium, vel patrocinium præſtant: alieque pœnę contrà beneficiarios, & Clericos ſtatuuntur.*

Digitized by Google

inchoata ſubſiſtant, aut ejus initium repetant, nevè ſi Parochi ſint cujuſquam rogatu, metuvè miſſam anticipent, aut differant, ſed illam ea potiſſimum hora celebrent, quæ Populo magis accommodata ſit, nevè concionem, quam in ea habere debent ullo modo omittant.

Parochos miſſam quocùque rogatu, aut metu prætermiſſo nec differre, nec anticipare præcipitur.

25 Quod ſi fortè quiſquam Imperio quodam, aut contumelia, aut minis, aut vi contenderit, ut Sacerdos quidquam, contra quam hoc decreto ſancitum eſt faciat, ſi Clericus, & beneficium obtineat, eo privetur, ſi non habeat beneficium, ne habere quidem ad quinquennium poſſit. Si laicus re ipſa, jam tūc excommunicationis pœnam ſubeat, neque ad decennium feudi, aut emphiteuſis quidquam ab Eccleſia conſequi poſſit.

26 Ut peracta miſſa, pro ſummi beneficii munere Deo gratias agant. Sacerdote rem divinam faciente, Miniſtri per Eccleſiam non vagentur, nevè dent operam collocutionibus, ſed compoſito corpore nullo geſtu modeſtè, ut debent Sacerdoti adſiſtentes, inſerviant.

27 Moneant Parochi frequenter Patres familias, ut filios, & famulos, quos in beſtiis paſcendis occupant diebus feſtis miſſæ omninò jubeant intereſſe; fideles cum Miſſæ interſunt, eodem veſtitu ſint, quo in publicum prodire ſolent, & ita ſe componant, ut corporis habitu animi religionem præſeferant.

28 Ne in foribus Eccleſiæ, vel extrà ſubſiſtant, niſi neceſſitatis cauſa.

Aperto capite ſint, eoquè tempore, quo à Sacerdote confeſſio dicitur, & graviora miſſæ Myſteria peraguntur ſint flexis genibus.

Ne ità propè Altare accedant, ut indecorum ſit, ut Sacerdos perturbetur.

Ne priùs diſcedant, quàm Sacerdos Evangelium, quod poſt benedictionem dicitur, abſolverit.

29 Quæ veſtes, & ornamenta cujuſvis generis ad uſum ſacrum comparata, Eccleſiæ inſtituto benedici debent, ea in miſſæ ſacrificio, cæteriſque divinis officiis ne priùs adhibeantur; quàm ſolemnibus precibus ab Epiſcopo, vel ab alio de licentia Epiſcopi benedictæ ſint; declarent præterea Epiſcopi, aut deſignent certos quoſdam, quos decere judicaverit, dies, in quibus abſtinendum ſit à Miſſis celebrandis in privatis Oratoriis Dominorum ſecularium quorumcumque, qui fortè Apoſtolicorum Brevium gaudent indultis, ne tantoperè commendata Eccleſiarum religio imminuatur.

Veſtes, aliaque ornamenta ad uſū ſacrum facta, benedicenda ſūt, antequam eis quiſque utatur.

30 Quòd in primis curent in diebus Dominicis, Adventus, & Quadrageſimæ, qui paſcendis verbo Dei Chriſti fidelibus deputati ab Eccleſia ſunt.

31 Illud curet Epiſcopus, ut ne laicorum hominum ædes in poſterum ædificentur, quæ Eccleſiarum parietes ulla ex parte attingant.

32 Si quæ verò feneſtræ, vel portæ, ſivè Eccleſiaſticarum, ſivè laicorum ædium, exceptis Parochorum in ipſis Eccleſiarum parietibus inſunt, unde in Eccleſiis conſpectus ſit, aut aditus pateat, efficiant, ut duobus, ſaltem poſt hujus Concilii promulgationem menſibus, obſtruantur pœnis ſupra impoſitis, aliiſque arbitrio Epiſcopi.

TITVLVS XIX.

De Quadrageſima, & Sacrorum Iejuniorum obſervantia.

SVMMARIVM.

1 *Deo ſemper ſerviendum.*
2 *Præſertim quadrageſimali tempore.*
3 *Edictum de vetitorum ciborum norma, publicetur.*
4 *Monita medicis danda.*
5 *Dominica Quinquageſimæ, & feria 4. Cinerum de jejunio populus inſtruatur.*
6 *A jejunio, qui excuſantur: hi licentiam habeant.*
7 *Medici abſque neceſſitate, & ſcripto nulli cibos vetitos permittant.*
8 *Vetiti cibi in Tabernis ne vendantur, aut coquantur tempore jejunii ſub excommunicationis pœna.*
9 *Infirmis tantum laniena pateat, & de licentia: caro ne vendatur iis, qui licentiam non habent.*
10 *In Quadrageſimæ initio peccata ſunt confitenda.*
11 *In Paſchate omnes communicent.*
12 *Quæ fugienda, quæ ſectanda quadrageſimali tempore.*
13 *Ad conciones adhortatur.*
14 *Canonici, niſi legitimè impediti, concionibus interſint.*

Deo

1 Deo quidem ſemper ſerviendum eſt,nec ullum tempus eſt futurum,in quo Creatori noſtro ſervitutis debitæ cultum non exhibeamus..

2 Verùm Quadrageſimæ diebus cuncti fideles ſtudioſiùs rebus divinis vacare debent, cum & Dei ſermo crebrior habetur, & jejuniorium, ac ciborum ſalutaris abſtinentia indicitur. Quare, ut commodiùs quiſque, ac religioſius Sanctos quadrageſimæ dies exigere poſſit, hæc de illa ſancienda cenſuimus.

3 Edictum aliquot ante diebus ab Epiſcopis promulgetur, quo vetitorum ciborum norma preſcribatur.

Monita Medicis ab Epiſcopis danda.

4 Medicos omnes Epiſcopi aliquot ante diebus accerſant, eoſque diligenter moneant, ne propriæ ſalutis immemores, nimia facilitate quempiam malè affectum valetudine affirment, iis indulgentes, qui fingunt laborem in præcepto. Cætera minutiora ad ciborum venditores pertinentia, latè in Edicto explicentur.

5 Parochi, & Concionatores in Dominica quinquageſimæ, & feria quarta cinerum, Populo demonſtrent neminem, abſque legitima cauſa jejunium violare poſſe, abſque lætali crimine, ſimulque jejunii modis, & conditiones Enucleentur.

6 Excipiuntur ab jejunii lege ii tantum, qui, vel urgenti neceſſitate, vel imbecilli ætate, morbovè aliquo, aliavè juſta cauſa impediti ſint, quibus tamen caſibus, ſcripta ab Epiſcopo, vel ejus Vicario tantùm licentia impetretur, quàm concedi omninò prohibemus, niſi Parochi, & Medici teſtimonium acceſſerit, & tùm gratis omninò.

7 Item Medici omninò caveant, ne cuipiam cibos vetitos prædicto tempore permittant, niſi ex neceſſitate, & in ſcriptis, in quo conſcientiam eorum oneramus, & qui ſecus fecerint, etiam graviter, arbitratu Epiſcopi, puniantur.

8 Sub excommunicationis, & aliis pœnis arbitrio Epiſcoporum infligendis prohibemus, ne in quadrageſima, aliiſque temporibus jejunii in Tabernis, Cauponis, aut diverſoriis à quoquam carnes, vetitiquè cibi vendantur, vel coquantur.

9 Qui vero à Vicario Epiſcopali carnes vendendi licentiam obtinuerint pro infirmis, cum oſtiolo tantum aperto carnes vendantur, & non niſi iis, qui licentiam prædictam obtinuerint gratis concedendam.

10 Hortamur omnes in Domino, ut ab initio Quadrageſimæ curent peccata ſua confiteri, nec poſtremam ejus temporis partem expectent.

11 Omnes autem Paſchæ tempore communicent ſub pœnis aliàs à jure, & ab Epiſcopis ſtatutis.

12 Abſtineant verò à ludis prohibitis, blaſphemiis, cæteriſque actibus, qui ſcandalo ſint; totumquè id ſacrū tempus in jejuniis orationibus, & eleemoſinis conſumant, quo peccatorum ſuorum miſericordiam à Deo faciliùs conſequantur.

Quadrageſimæ tempus orationibus, & jejuniis vacare omnibus præcipitur.

13 Omnes, ac ſingulos hortamur, ut quoad fieri poteſt, audiendo verbo Dei frequenter aſſent.

14 Canonicos verò omnes intereſſe concioni omninò volumus, quæ in ipſorum Eccleſia habetur, niſi legitimè impediantur ſub pœnis arbitrio Epiſcoporum imponendis.

Canonicis, ut concionibus interſint inculcatur.

TITVLVS XX.

De Immunitate Eccleſiaſtica, & Reverentia Clericis exhibenda.

SVMMARIVM.

1 *Generalia Concilia, & Pontificum conſtitutiones de libertatibus, & Immunitatibus Eccleſiaſticis ſervari in Philippum IV. Iſpaniarū Regem confidit.*

2 *Excommunicationem latæ ſententiæ incurrunt, qui proceſſu, captura, detentione perſonarum, aut quocunque modo immunitatem lædunt, quique à locis immunitate gaudentibus extrahunt, aut extrahi mandant, vel auxilium, vel Conſilium præſtant.*

3 *Excōmunicantur, qui acta Eccleſiaſticæ Curiæ executioni demādari retardant.*

4 *Anathemate percutiuntur, qui Eccleſiaſticas perſonas, ſive Epiſcopi licentia, capiunt, vel detinent, vel ad ſeculare forum trahunt.*

5 *Cęteris pœnis contra hujuſmodi violatores à jure ſtatutis, non derogatur.*

6 *Anathematizantur, qui temporales dominos, vel ſeculares officiales contra Eccleſiaſticas perſonas, vel Eccleſiaſticam Immunitatem incitant, aut conſilium, vel patrocinium præſtant: aliæque pœnę contrà beneficiarios, & Clericos ſtatuuntur.*

7 *Metropolitæ cura imploratur, ut cum Romano Pontifice agat, qui Nuntio Neapolitano mandet, ut Epiſcoporũ, eorumque familiarium, regios Miniſtros adeuntium, protectionem ſuſcipiat.*

8 *Excommunicatio Sedi Apoſtolicæ reſervata fertur in ſeculares Dominos, Magiſtratuſque, qui directè, vel indirectè vexantes quomodolibet eos, qui immunitatem tuentur: aut qui parentes avertunt, ne filios prima tonſura initiari, vel ad alios ordines curent promoveri, vel procurant, ut jam promoti clericalem habitum deponãt: ante abſolutionem ab excommunicatione ſatisfactio prærequiritur.*

9 *Laici Clericorum ſedes in Eccleſia ne occupent ſub excommunicationis interminatione.*

10 *Laici Eccleſiaſticas perſonas conviciis, aut aliter lædentes excommunicationi ſubiiciantur: abſolutio non impertiatur, niſi ſatisfactione ſequuta.*

11 *Ter in anno ſupradicta conſtitutio publicetur.*

12 *Epiſcopalis Curiæ Miniſtris injuriam irrogantes, excommunicatione, Epiſcopo reſervata innodantur.*

13 *Vectigalia ne imponantur emptoribus, ſeu conductoribus redituum, qui è prædiis, vel decimis Eccleſiarum, vel Eccleſiaſticarum perſonarum percipiuntur. Id, qui fecerit non abſolvatur, niſi prævia reſtitutione: Idem ſi Univerſitas attentaverit, aut locorum Domini contra Univerſitates exegerint, Eccleſiaſtico ſupponantur interdicto.*

14 *Hoc decretum vulgari lingua promulgetur, & ad Parœciæ valvas figatur.*

15 *Notariorum incuria non modicum Eccleſiis damnum affert.*

16 *Seculares Notarii, niſi expreſſam habeant Epiſcopi licentiam, Inſtrumenta ad pia loca, aut Clericorum donationes pertinentia, non conficiant. Confecta, in foro Eccleſiaſtico fidem non faciant.*

17 *Hujuſmodi Inſtrumentorum rogationes à Cancellariis, ſeù Actuariis Epiſcopalibus fiant; aut ſaltem, ſuadente neceſſitate, à Notario Apoſtolico, in Epiſcopi Archivo deſcripto.*

18 *Comprovinciales Epiſcopi forti, infractoque animo declarent incurriſſe in pœnas à Sacris Canonibus ſtatutas eos, qui ordinariam impediunt juriſdictionem, Eccleſiaſticos ad ſeculare forum trahunt; ad ſeculares Judices ab ordinariorum ſententiis appellant.*

19 *Laicæ poteſtates ſuos ſubditos, cæteroſque directè, ſivè indirectè impedientes, ne bona Eccleſiaſtica colant, aut conducant, aut colonos, vel proximos eorum vexantes, hac de cauſa, excommunicatione Epiſcopis reſervata, innodantur.*

20 *Præcipitur ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, Epiſcopis reſervatæ, laicis Dominis decimarum Eccleſiaſticarum ſolutio, de bonis ſubditorũ, quę fiſco adjudicantur, ob patratum delictum.*

21 *Perſonarum bona, & libertates Eccleſiaſticæ ſecularibus Principibus commendantur.*

22 *Temporalium Principum reverentia erga res, perſonaſque Eccleſiaſticas quanta eſſe debeat.*

23 *Principum exemplo magiſtratus, nihil adverſus Eccleſiaſticam Immunitatem moliantur.*

1 UT Eccleſiaſticæ libertatis, & immunitatis privilegia illæſa conſerventur in hac noſtra Provincia, confidimus Invictiſſimum, ac Catholicum Regem Philippum omninò, ut hactenus ſemper fecit curaturum, uti ejus Miniſtros, juxtà canonicas ſanctiones, generalia cõcilia, & Summorum Pontificum conſtitutiones de dictis libertatibus, & immunitatibus loquentes, quas ad unguem in noſtra Provincia obſervari mandamus.

2 Si quis immunitatem, ac libertatem eccleſiaſticam, vel in confectione proceſſuum, vel in captura perſonarum, aut ipſarum detentione, aut aliàs quovis modo violare, aut quemquam in Eccleſiis, Monaſteriis, cæteriſque locis, quæ Eccleſiaſtica gaudent immunitate, capere auſus fuerit, aut id mandare conſilium, vel auxilium præſtare, eo ipſo excommunicationis vinculo innodatum declaramus, abſolutione reſervata, juxtà eccleſiaſticas ſanctiones.

3 Monitoria, citationes, omniaque alia acta Curiæ Eccleſiaſticæ nulli cujusvis ſtatus, gradus, & conditionis, etiam privatę liceat, ſub quovis prætextu retardare, quin debitæ exequutioni demandentur, ſub excommunicationis vinculo latæ ſententiæ, Ordinariis reſervatæ.

4 Si, quòd non credimus, in aliqua

Pro-

Provinciæ noſtræ parte perſonam religioſam, aut Clericum beneficiatũ, aut eccleſiaſtico ſervitio addictum, per ſeculares Judices, ſine Epiſcopi, aut Vicarii Generalis licentia, ſcientèr capi, aut detineri contigerit, aut in judicium vocari ex officio, & aliorum petitione, tàm in cauſis civilibus, quàm criminalibus, & mixtis; aut ab aliquo cuiuſvis gradus, ordinis, & conditionis ille ſit, Clericum ad ſecularis fori Judicem trahi per ſe, aut per alium in excommunicationis pœna ipſo facto incurrat Epiſcopis reſervatæ, quamdiù detentio hujuſmodi duraverit.

5 Cœteris tamen pœnis contra captores, detentores, conſilium, auxilium, & favorem impendentes à jure, vel his conſtitutionibus ſtatutis, nihilominùs in ſuo robore permanſuris.

6 Quicumque Laicus, vel Clericus cujuſcumque gradus, conditionis, aut dignitatis palàm, vel occultè per ſe, vel per alium Dominum temporalem, Judices ſeculares, aut alios officiales contra perſonas eccleſiaſticas, aut eccleſiaſticam libertatem, & immunitatem incitaverit, aut conſilium, vel patrocinium dederit contra ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum conſtitutionum diſpoſitiones, excommunicationis ſententia ipſo facto innodatus exiſtat, & à beneficiorum fructibus, ſi beneficia obtineat, per triennium ſit ſuſpenſus; ſin autem Clericus ſit, & beneficia non habeat, ad ea per idem tempus inhabilis exiſtat, reliquis nihilominus pœnis à Jure ſtatutis (& præſertim in Bulla Cœnæ Domini) in ſuo robore permanſuris.

7 Quoniam verò per ſæpè accidit, huius Provinciæ Epiſcopos pro diverſis ſuarum Eccleſiarum negotiis, ipſarumque juribus defendẽdis, Proregem Neapolitanum, Regioſque Miniſtros adire, vel eius rei cauſa aliquos è ſuis familiaribus mittere, ipſoſquè, ut plurimum impenſis fatigatos re infecta reverti, cum pro ipſarum Eccleſiarum paupertate diù ibi remanere, aut Procuratores relinquere nequeant. Optat hæc Provincialis Synodus, ut Metropolitani cura ſit, cũ Sanctiſſimo Domino Noſtro agere, ut Nuntio, qui pro tempore in Regno Neapolitano ſanctitatis ſuæ nomine permanſerit, Sanctitas ſua præcipuè in mandatis tradat, ut Epiſcopos pro ſua apud Proregẽ authoritate defendat, & tueatur, ipſorumque Epiſcoporum, & Eccleſiarum jurium protectionem ſuſcipiat, & amplectatur.

Optat S. Synodus, ut Metropolitani cura comprovinciales Epiſcopi à legato Papæ defendantur.

8 Cum ad aures noſtras, non ſine magna admiratione pervenerit, nonnullos Provinciæ noſtræ Dominos ſeculares, quamvis in interiori Animarum ſuarum foro, quod ſoli Deo patet, ac ſubditur, Eccleſiaſticas cenſuras contemptui habeant, ac nihil prorſus faciant, nihilominus ut earũ declarationem eludant, aliiſque de cauſis, humaniſquè reſpectibus abſtinere quidem ſe ab iis directè patrandis, quæ ſacri Canones, & Conſtitutiones Pontificiæ vetant, atque Immunitati Eccleſiaſticæ, & libertati cõtradicunt. Ideoque nec tantum audere, ut perſonas eccleſiaſticas vexẽt, indirectè tamen in eorum parentes, propinquos, famulos, ac bona, aliaque id genus animadvertere.

Domini ſeculares in contemptu cenſuras Eccleſiaſticas habentes.

Nos ne pernicioſiſſimus hic cancer, cum ingenti animarum ruina longiùs ſerpat, ac dictorum Dominorum temporalium æternæ ſaluti proſpicere volentes.

Omnes, & ſingulas cenſuras à Sacro Concilio Tridentino, ſacris Canonibus, & Summorum Pontificum ſanctionibus ſtatutas ad memoriam revocantes, decernimus, & declaramus quoſcumque, & ſingulos cujuſcumque gradus, conditionis, aut dignitatis fuerint, etiam ſi Judices, & magiſtratus ſint, aut alio quopiam titulo inſigniti, qui aliis præſunt, ac dominantur, vel juſtitiam, aut communitates adminiſtrant, ſi in poſterũ audeant directè, vel indirectè, ſivè per ſe, ſivè per alios, quolibet prætextu, aut colore carcerare, vexare, aut aliter quomodolibet animadvertere in perſonas innocentes, eorumque bona eo animo, ut dictas Eccleſiaſticas perſonas ab immunitate, & libertate eccleſiaſtica tuenda removeant, & intuitu officii, quod gerũt, ſivè, ut eorum parentes avertant, ne filios ſuos ad clericalem tonſuram, alioſvè ordines curent promovẽdos, vel ut jam promoti, depoſito habitu ad ſecularem ſtatũ redeant, ſeu aliud quidpiam ſcienter agere, quod indirectè dictæ eccleſiaſticæ libertati, vel immunitati ullo modo repugnet, ipſo facto in excõmunicationem majorem

Avertentes filios à Clericali tonſura, vel facientes, ut habentes clericalem habitum deponant excommunicantur.

jorem incurſuros pronunciamus, à qua ſicuti, neque ab Ordinariis abſque ſpeciali facultate Sedis Apoſtolicę abſolvi poſſunt, ita niſi facta priùs debita reintegratione, ac ſatisfactione commiſſi delicti, ac damni partibus læſis illati, eorumdem Ordinariorum, poſtquã tamen plenam, & apertam de huiuſmodi reintegratione, ac ſatisfactione ſcientiam habuerint, arbitratu, nihilominùs abſolvantur.

9 Nemo Laicus ſedes Clericis, præſertim Canonicis deputatas, dum divina myſteria, & officia celebrantur, vel verbum Dei prædicatur, occupare præſumat ſub excommunicationis pœna.

Temporis calamitates in quibus laici opprobriis Eccleſiaſticas perſonas proſequuntur.

10 Quia in eas temporum calamitates incidimus, ut Sacerdotibus, & Eccleſiaſticis perſonis Laici, nedum reverentiam, ut tenentur, non exhibeant, verùm opprobriis illos, & contumeliis afficiant.

Nos attendentes verbum Domini dicentis, *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei*, ſtatuimus, quòd ſi aliquis Laicus, cuiuſcumquè is conditionis, gradus, & dignitatis fuerit, quaſcumque eccleſiaſticas perſonas malè habuerit, conviciis, aut quibuſvis factis, aut verbis cõtumelioſis affecerit, ubi id legitimè probatum fuerit, publicè excommunicatus denuncietur, neque is antea abſolvatur, quàm congruè ſatisfecerit injuriam paſſo; ſalutarem pœnitentiam pro transgreſſione hujuſmodi, quam Epiſcopo reſervamus, nihilominùs impleturus, niſi pro gravitate delicti ad Sedem Apoſtolicam ſpectet.

Secularis injuriã, vel conviciũ Clerico inferens excommunicatus declaratur.

11 Utque præſentis Conſtitutionis ignorantiam nemo allegare poſſit, mandamus illam, ter in anno inter miſſarum ſolemnia à Curatis omnibus publicari.

12 Si quis diabolico ſpiritu in tantam temeritatem proſiliat, ut aliquẽ ex officialibus Epiſcoporum, Notariis, Scribis, Curſoribus, apparitoribus, aut Curiæ Epiſcopalis ſervientibus quibuſcumque injuriam, aut offenſionem aliquam irrogare, ſeu ad id conſilium, vel auxilium præſtare auſus fuerit, in quocumque loco, præſertim in Palatiis Epiſcopalibus, eò ipſo excommunicatus exiſtat, neque ab alio, niſi ab Epiſcopo abſolvi poſſit, exceptis his, qui dum capiuntur, vel capti ducuntur injurioſis verbis fortè apparitores, aut ſervientes affecerint.

13 Quoniam cõperimus in aliquibus noſtræ Provinciæ locis novum invectum eſſe vectigal in præjudiciũ immunitatis, libertatiſque eccleſiaſticæ, quo certa quædã pecuniæ ſumma imponitur ſolvenda ab emptoribus, ſeu conductoribus redditũũ, qui è prædiis, vel decimis Eccleſiarum, vel eccleſiaſticarum perſonarum percipiuntur; cumque huiuſmodi inductio indirectè adverſetur immunitati, & libertati eccleſiaſticæ diſtrictiſſimè mandamus, ac prohibemus quibuſcumque temporalibus Dominis, eorumque miniſtris, & officialibus quomodocunque nuncupatis, ne deinceps dictum vectigal, ſeu gabellam ullo modo exigant à præfatis emptoribus, & conductoribus redditũũ quorumcumque ad Eccleſias, vel eccleſiaſticas perſonas pertinentium, cũ ſit novum pedagium indirectè impoſitum ſuper bona ipſorum Eccleſiaſticorum, qui tantò minoris dictos redditus, ſeù fructus prædiorum ſuorum vendere coguntur, quantum eſt illud, quòd à conductoribus, ſeù emptoribus pro memorato vectigali ſolvendum exigitur, atque adeò in Bulla Cenæ Domini legi ſolita vetitum eſt: Volumus autem, Ordinarios nunquã iis, qui in tale crimen incurrerit, abſolutionem impartire, niſi priùs integrareſtitutione damnũ omne locis, ac perſonis Eccleſiaſticis illatũ ſarciant, & tantũdem prorſus reddant, quantum à dictorũ fructuũ emptoribus iniquè exegerint. Quod ſi in judicio cõſtiterit cõmunitates locorũ, in quibus ea bona eccleſiaſtica ſita ſũt, vel in quibus vẽdũtur id à Dominis ſuis procurare, ſeu per publicas ejuſdem communitatis perſonas, aut miniſtros exigere contra Univerſitates dictorum locorum talia cõmittentes, Ordinarii procedant ad pœnam interdicti.

Vectigalia, & novas gabellas imponentes conductoribus, & emptoribus redditũũ Eccleſiarum excõmunicantur.

14 Ac, ne noſtri hujus decreti à quopiam ignoratio præſumatur ejus exẽplum vulgari idiomate expreſſum, ut ab omnibus percipiatur promulgandum, & in Valuis Parochiarum Eccleſiarum affigendum, & promulgandum mandamus.

15 Cum experientia ſatis compertũ ſit, quanto detrimento in Curia ſecularia Notariorũ afficiat Eccleſias, loca pia, atque eccleſiaſticas perſonas, eorumque bona, ac patrimonia in inſtrumentis, quæ ab ipſis rogantur

Eccleſiarum præjudicia à ſecularibus Notariis illata.

ad ejuſmodi bona Deo dicata, ejuſque miniſtrorum uſui addicta pertinentibus.

16 Nos, quorum intereſt, quæ Dei ſunt integra, atque illæſa ſervare, mãdamus, ne ullus in poſterum ineundus contractus ad Eccleſiarum locorum piorum, perſonarum eccleſiaſticarum, atque eorum bona quæcumque, nec non ad donationes Clericis, aut Presbyteris fieri ſolitas, quoquo modo ſpectans, à dictis ſecularibus Notariis rogetur, omneſque hujuſmodi contractus, ſeu inſtrumenta per dictos Notarios ſeculares confecta, volumus nullam fidem facere in foro eccleſiaſtico, niſi ea confecerint de expreſſa in ſcriptis licentia Epiſcopi, in ipſo inſtrumento inſerenda, aut in quantum arbitrio ipſius judicatum fuerit cadere in utilitatem Eccleſiarum, earumque miniſtrorum.

Inſtrumenta Clericorum ab Actuariis Epiſcopalibus fieri mandatur.

17 Verum omnium, & ſingulorũ, quæ ſupra narravimus inſtrumentorum rogationes à Cancellariis, ſeu Actuariis Epiſcoporum, vel ſaltem, ſi ab his unquam commodè fieri nequeant, & neceſſitas ſuadeat à Notariis Apoſtolicis in Archivo Epiſcopi deſcriptis, & approbaris conficiãtur, ut tali pacto evitatis fraudibus, quæ ſupradictis bonis, Chriſti videlicet patrimonio, in dies evenire videmus, faciliùs Ordinarii, & notitiam habere hujuſmodi contractuum, & invigilare eorum juſtitiæ, & Eccleſiarum, eorumque miniſtrorum indemnitati, tantoperè à Sanctis Patribus, Summiſque Pontificibus commendatæ proſpicere queant.

18 Sacrorum Canonum ſaluberrima ſtatuta, ac cenſuras hæc ſancta Synodus in memoriam revocans, in primiſquè in Bulla Cœnæ Domini contentas adverſus eos, qui directè, vel indirectè impediunt Ordinarios ab exercitio libero ſuæ juriſdictionis, trahenteſvè Eccleſiaſticos ad ſecularia Tribunalia, vel bona, fructus, & his ſimilia ad Eccleſiaſticos pertinentia abripientes, aut retinentes, ad Judices ſeculares à ſententiis in Tribunalibus eccleſiaſticis latis appellãtes.

Epiſcopis ut induantur fortitudine, & zelum Domus Dei aſſumat, præcipitur.

Præcipit omnibus dictæ Provinciæ Ordinariis, ut cum hę occaſiones ſe obtulerint, induantur fortitudine, ac Domus Dei zelum proprium Prælatorum aſſumant, totique in eo ſint, ut parcentes nemini de tranſgreſſoribus, & contumacibus, quam acerrimam vindictam Dei ipſius Omnipotentis nomine ſumant; Armis videlicet ipſorum, atque Eccleſiæ Sanctæ, propriis, hoc eſt cenſuris, ſupra commemoratis, in quas, aliaſquè ab ipſis fortè indictas, eos incurriſſe illicò, fortiterquè declarent; memores ſi qua par eſt Eccleſiarum Paſtoribus fortitudine, immunitatem, ac libertatem eccleſiaſticam tueantur, Supremum Paſtorem Chriſtum Dominum, ejuſque in Terris Vicariũ Romanum Pontificem nequaquam ſituros, aut perturbatores rerum, ac rationum eccleſiaſticarum impunè manere, aut ipſos indefenſos deſtitui, vel irremuneratos. Atque illud ſemper animo verſent conſtitutũ unumquemque eorum à Deo eſſe in ſuis Diœceſibus, Teſte Sancto Propheta, ut ædificet, & evellat, deſtruat, ac plantet quicquid in dies divino cultui, Eccleſiæque incremento, vel officere, vel inſervire videbitur.

Ad quid Epiſcopi in Eccleſiis conſtituantur?

Beneficia, & redditus eccleſiaſtici ad nihilum redacti à Dominis ſecularibus.

19 Experimẽto cognovimus, pleroſque redditus beneficiorum eccleſiaſticorum defectu cultorum, qui ejuſmodi prędiis operam ſuam navent, ad nihilum penè redactos eſſe, ac ſæpè ea bona manere prorſus inculta, idque indè plerũque provenire, quòd eorũ cultura à Dominis ſecularibus, vel ſui commodi cauſa, vel privatis, atque iniquis de affectionibus, odiiſque prohibetur, in tantum, ut Deum, qui omni Poteſtatui dominatur obliti, audeant ſubditis ſuis interdicere dictorum prædiorum cultum, aut locationem, vel conductionem.

Quæ omnia cum in maximum tendant detrimentum Eccleſiarum, quæ inopia redditu um, qua decet honeſtate, ac ſplendore ſervari, ornarique nequeant, quemadmodum nec eorum miniſtri de neceſſariis ad victum, & veſtitum provideri.

Excommunicãtur Domini ſeculares impedientes culturam, & locationem bonorum Eccleſiaſticorum.

Ideò ſub pœna excommunicationis Epiſcopis reſervatæ, atque ipſo facto incurrendæ pręcipimus omnibus, & quibuſcumque Dominis temporalibus, cuiuſcumque gradus, & conditionis, ne ullo pacto, ſivè directè, ſivè indirectè impedire præſumant ſubditos ſuos, aut quamcumque aliam ſecularem perſonam à bonis quibuslibet Eccleſiaſticis ſub quovis prætextu colendis, locandis, conducendis, ejuſque generis ſimilibus, aut eorum colonos, vel proximos illorum eo animo, ac fine vexare, vel

de-

na, & aliis arbitrio Epiſcopi puniantur.

8 Ne item comediæ ludi ſcenici, & & alia cujuſvis generis ſpectacula agantur.

9 Ne circumforanei circulatores, & id generis nebulones præſtigias ſuas, inaniaque ea ſpectacula agant, neque quicquam omninò vendant, nec medicamenti quidem prætextu.

10 Vt autem hæ omnes de feſtorũ cultu leges ab omnibus ſerventur, cõtra eos, qui non paruerint, Epiſcopus agat pœnis, & aliis item remediis arbitratu ſuo.

11 Feſtis diebus ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio fideles omnes interſint. Nevè verò excuſentur Puellę nubiles, aut deſponſatæ, neque Viduæ, ob recentem mariti mortẽ; quę item Viduæ ad ſummum, ne hebdomada ampliùs ſint ſine miſſæ auditione, qua in re nulla valeat excuſatio cujuſvis conſuetudinis, quam irritam decernimus, eas item Epiſcopi, etiam cenſuris eccleſiaſticis id facere cogant.

Nubiles & viduas ab auditione Miſſæ non excuſari declaratur.

12 Ut verò ii dies omni pietate, & religioſiùs colantur, hæc crebrò Populum Parochi, & Concionatores admoneant, atque hortentur, ut illorum dierum tempus, quod Deo, ejuſque cultui deberur, in iis actionibus totum conſument, in quibus ſanctè conſumendum eſt, ut concionem audiant, ut divinis Veſperarum præſertim officiis præſentes piè, religioſeque adſint.

13 Ut in Chriſtianæ Doctrinæ rudimentis, ac præceptis, vel percipiendis, vel recolendis verſentur.

14 Ut deindè ab illis actionibus, undè omnis peccandi materia, atque occaſio exiſtit feriati, in ea opera incumbant, ob quæ ſunt illi ſacri inſtituti dies.

15 Epiſcopi igitur cura ſit, vel Litaniarum proceſſiones, vel orationes, aliarumvè Chriſtianarum virtutum exercitationes inſtituere, in quibus per feſtos dies occupati fideles abducant ſe à prophanis actionibus.

16 Inter cęteros, ac communiores noſtræ huius Provincię abuſus, eum quàm maximè, non ſine ingenti animarum jactura, excreviſſe comprehendimus, ut omni facilitate palàm, atque irreverenter cultus dierũ Deo, ac Sanctis ſuis dicatorum, plerumque violetur.

Feſtorum ſanctificatio in provincia, quàm facilè violabatur.

17 Quare firmis remanentibus decretis, ac pœnis quoad hoc ſtatutis, cum nobis relatum ſit à quamplurimis Dominis temporalibus, quorum maximè eſſet exemplum ſubditis pręberet pietatis, ac religionis, ut commodiùs, & nulla mercede uti poſſint opera ex animalibus eorumdemmet ſubditorũ, data opera expectari dies feſtos, in quibus eorum utantur ſervitio, non modo ullo habito reſpectu divini honoris, pœnarumque ab Ordinariis impoſitarum: Sed, quod iniquiùs eſt, metu incuſſo, miniſque additis in Epiſcoporum Miniſtris, qui ſanctificandis feſtis invigilare conantur, eos deterrere, atque à proprio officio retardare, non reformidant.

Quomodo à Dominis temporalibus feſtorum dies violabantur.

18 Tanto huic malo mederi cupiẽs hæc ſancta Synodus, præcipit in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & quibuſcumque Dominis Temporalibus, cujuſlibet conditionis, aut gradus exiſtant, ne ullo pacto, ſivè per ſe ipſos, ſivè per Miniſtros quoſcumque ſuos, abutentes Dominatu terreno contra Dominatorem Cœli feſtorum dierum cultum violare; ſubditis verò ne operam ſuam, aut animalia iis præſtare audeant abſque licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarij, aliàs tranſgreſſores quicumque ultra pœnas à jure, & ſacris Canonibus inflictas, non abſolvantur, niſi de ſpeciali mandato Epiſcopi, & in caſu quo aliqui vi publica, vel privata ad inobſervãtiam feſtorum dierum compellantur, tunc Epiſcopi procedant ad cenſuras contra cogentes, pro qualitate factorum.

19 Atque ut præſentis ordinationis, præceptique notiria recens ſemper Laicis, ac Eccleſiaſticis vivida ſit, præcipimus inſuper Parochis omnibus hujus noſtræ Provinciæ, ut ſæpè feſtis diebus, cum frequentior erit Populus, præſens decretum Populo publicent, atque inculcent, ejuſque exemplum in valvis Eccleſiarum Parochialium affigendum, atque inv o. labiliter obſervandum mandent, & curent, ut tali pacto debita Deo reddatur reverentia, & immenſa eiuſdẽ Altiſſimi vehementer tantam irreverentiam indignantis ſupplicia, ac pœnæ quoque temporales à fidelibus avertantur.

20 Sicuti Principes, Magiſtratus, qui gubernationi præſunt, dignitate præcel-

cellunt, ita prælucere debent exemplo, quo reliqui incendantur ad perpetuum piè agendi ſtudium.

21 Quamobrem pro muneris ſui officio eos paternè cohortando, & admonendo Epiſcopus curet, ut ipſi per annum ſolemnibus diebus, in quibus potiſſimum humanę Redemptionis myſteria peraguntur, in Natiuitate ſcilicet Domini, die Circumciſionis, & Epiphaniæ; in Hebdomada Sancta, Sancto Paſchate Reſurrectionis, Aſcenſione, Pentecoſte, in ſolemni die Corporis Domini ad Cathedralem Eccleſiam conveniāt, Epiſcopaliquè Miſſæ Sacrificio, quod ſolemni ritu fit, diviniſque veſperarum officiis interſint, proprioque Paſtori debitum obſequium pręſtent.

22 Idem præterea efficiant, cum ad Iubilęum, vel ob aliam publicam cauſam generales proceſſiones, & ſupplicationes aguntur.

23 Hortamur autem omnes, ut in aliis diebus feſtis miſſas cum Parochiarum frequentatione audiant.

24 Dies verò feſtos de præcepto ſervandos mandamus, juxtà recentiorem ordinationem felic. record. Vrbani Papæ Octavi. *Vrbani VIII. conſtitutio.*

TITVLVS XXIII.

De Miſſæ Sacrificio.

SVMMARIVM.

1 *Miſſæ ſacrificium quomodo tractandum.*
2 *Congregatio, bis in menſe habenda, pro cæremoniis inſtituatur.*
3 *Capitula cæremoniarum Magiſtrū, ab Epiſcopo probandum, habeant.*
4 *Miſſa propria quotidiè celebretur. Si miſſa votiva eſt canenda, ante, vel poſt miſſam diei propriam, fiat.*
5 *In Cathedralibus, & Collegiatis miſſarum celebratio ità diſponatur, ut ſingulis horis poſſint audiri.*
6 *Miſſæ ſuo ordine in Tabella diſponantur. Laici presbyteris ne miniſtrent. Clerici munus ſuum calleant.*
7 *Clericus celebranti miniſtrans talari veſte, & decenti ſuperpelliceo ſit indutus.*
8 *Hoſtias laici, ſi fieri poteſt, ne conficiant; feminæ nullimodè: Vrceoli ex vitro, aut chryſtallo ſiant, operculum habeant; ſi per Altare cum catino apponantur.*
9 *Priſcorum Epiſcoporum pietas in miſſarum celebratione.*
10 *Innocentius III. recentiorum temporibus indoluit.*
11 *Epiſcopi ſolemnioribus ſaltem diebus ſolemniter celebrent; veſperis eo die adſint. Conſecrationis Pontificalis anniverſaria recurrente die, id præcipuè preſtent.*
12 *Populus Epiſcopo pontificaliter celebranti adſtare, ejuſque benedictionem in fine recipere ne negligat. Parochi ad id ſolicitè illum cohortentur.*
13 *Epiſcopo pontificalia exercenti extrà Cathedralem iidem miniſtrent, qui intrà Cathedralem ſolent, aut debent.*
14 *Si anniverſarius pontificalis conſecrationis dies cadat in feſto à rubricis exceptuato, Epiſcopus miſſam de feſto celebret, adjunctis pro ſe orationibus in miſſali præſcriptis.*
15 *Si dies exceptuatus non ſit, ſacrum de conſecratione faciat.*
16 *In conſecrationis die, non tantùm miſſa Deo agendæ ſunt gratiæ, ſed concionibus populus excitandus.*
17 *Conſecrationis dies in Calendario notetur, populoque denuncietur.*
18 *Sacerdotes eo die collectam in miſſa addant.*
19 *Presbyteri ad miſſarum ſatisfactiones cogantur: publicè criminoſi, niſi emēdatio præceſſerit, ab altare arceantur.*
20 *Quo tempore miſſæ ſunt celebrandæ.*
21 *Nullius intuitu celebrandi hora eſt negligenda.*
22 *In miſſarum novarum celebratione ſumptuoſa convivia, aliaſque abuſus Epiſcopus eliminet.*
23 *Singulis ſaltem hebdomadis Sacerdos confiteatur, ni crebriùs oporteat.*
24 *Sacerdotis præparatio ad miſſam, quæ eſſe debeat: ea inchoata ne intermittatur, ſi Parochus ſit, horam Populo accommodam ſervet; nec concionem omittat.*
25 *Si contra ſuprà ſtatutum facere Sacerdotem quis compellat, ſi Beneficiarius ſit, beneficio privetur, ſi ſimplex Clericus, per quinquennium illud conſequi non poſſit: ſi Laicus excommunicetur, & ad decennium ad feuda, aut emphiteuſes Eccleſiæ inhabilis reddatur.*
26 *Sacro peracto gratiæ agantur: Sacerdotibus miniſtri modeſtè inſerviant.*
27 *Parochi Patres familias moneant ad filios, & famulos ad miſſæ intereſſendum*

dum diebus feſtis compellendos. Miſſæ compoſito habitu interſint.

28 *Cum ad miſſam quis accedit, quæ vitare, quæ ſervare debet.*

29 *Paramenta, niſi benedicta ſint, non adhibeantur: Quibus diebus illicitum ſit in privatis Oratoriis miſſam celebrare Epiſcopi declarent.*

30 *Id præcipuè Dominicis Adventus, & Quadrageſimæ curandum.*

31 *Laicorum ædes, quæ Eccleſiæ parietes attingant, ne ædificentur, curet Epiſcopus.*

32 *Feneſtræ, aut portæ in Eccleſiam aditum habentes, ni Parochorum ſint, infra duos menſes obſerantur.*

1 Miſſæ Sacrificiũ ſalutare, quod à Domino Jeſu Chriſto inſtitutum eſt, ea tractare dignitate par eſt, qua tantum myſterium decet; quapropter, ut ritè celebretur, audiaturquè Miſſa, hæc, quæ ſequuntur diligentèr obſervari Synodus mandat.

Bis in menſe Congregationè ſacrorum rituum habera ſtatuitur.

2 Congregationem pro cœremoniis, & ritibus Miſſæ erigant Epiſcopi in ſua quaque Eccleſia, in qua bis in menſe diligẽtèr de cunctis ad miſſam, & cætera ad divina officia ſpectantibus ediſſerantur, & ad rationẽ, & uſum receptum à Sancta Romana Eccleſia cuncta examinentur, & receptę cærimoniæ probentur.

3 Capitula Magiſtrum cęremoniarum inſtituant, ſi nõ habent, qui probetur ab Epiſcopo, quique accuratè à Congregatione probata, non modo edifeat, verùm etiam cæteros doceat.

4 In celebrandis miſſis hæc obſervabuntur, Miſſa unius cujuſque diei propria quoad fieri poteſt, celebretur; ſi quæ miſſa votiva cantanda ſit ante, vel poſt miſſam, officio conformem, canatur.

5 In Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis, ubi certus eſt miſſarum numerus, hic ordo ſervetur, ut pro Populi commoditate, qui ſæpè miſſis carere cogitur, non ſimul miſſæ omnes celebrentur, ſed ex intervallo, itaut ſingulis horis miſſæ poſſint audiri.

Tabella miſſarum facienda præcipitur.

6 Fiat tabula per Deputatum à Capitulo, vel per Rectorem Eccleſiarum, in qua miſſæ ordine ſuo diſponantur; Laicus, ſi fieri poteſt, nullo modo miniſtret Altari; Clericus verò diligenter inſtruatur circà miniſterium ſuum.

7 Clericus Sacerdoti miſſam celebranti miniſtrans, ſemper indutus ſit talari veſte, & ſuperpelliceo puro, & mundo, coquè non lacero, neque ulla alia ratione indecenti.

8 Hoſtias pro ſacra Euchariſtia cõficienda non laicus homo, ſi fieri poteſt, faciat, fœmina verò omninò ne faciat. Urceoli, qui ad ſacrificii uſum adhibentur, quo diſtinctiùs, ac certiùs aqua à vino dignoſci poſſit, nevè ſtanno, argento, aliovè metalli genere ſint, ſed planè è vitro: eoque perlucido, aut è chriſtallo confecti; itidem operculum oris habeant, nec ſuper linteolo Altaris apponantur, niſi in catino.

9 Ea fuit olim vigilantiſſimorum, Sanctorumquè Epiſcoporum religioſa pietas, ut non modo in ſolemnioribus anniverſariis celebritatibus, ſed ferè in ſingulis feſtis, & Dominicis diebus, præſertim in Adventu, & Quadrageſima ſolemnitèr miſſæ ſacrificium celebrarent.

10 Quod inſtitutum, cum refrigeſcere aliquando Innocentius Tertius Pontifex Maximus vehementer doluit, ut Sanctiſſimus Cardinalis Borromeus in ſuo quarto Provinciali Concilio refert.

Concilium Provinciale IV. S. Caroli Borromei.

11 Quapropter ad reſtituendam, ac ſtudioſè retinendam priſtinam pietatis diſciplinam, ad cęremonialis preſcriptum, ſolemnioribus ſaltem diebus, quibus Religionis Chriſtianæ myſteria celebrantur, curent Epiſcopi in divinis officiis, ſacriſque ſolemniter faciendis frequentiùs, ac ſtudioſiùs verſari, ut miſſæ ſacrificium ſolemni, Pontificaliquè cœremoniarum ritu ab eiſdem celebretur, & hoc etiam pro Paſtoralis officii munere curent, ut quibus diebus miſſarum ſolemnia in Baſilica Cathedrali concelebrant, iiſdem, & veſperarum officium ſolemni ritu ipſi obeant, nec præſertim die illum prætermittant conſecrationis ſuæ anniverſario omni ſolemnitate, & cum gratiarum actione celebrare.

Epiſcopis ut frequenter celebrent commendatur.

In anniverſario die ſuæ conſecrationis quilibet Epiſcopus celebrare debet.

12 Fideles verò, quò magis à Paſtoribus ſuis religioſæ vitæ exemplis conſilio, ſpectatiſque virtutibus adjuventur, eo vehementius, ſe in omnem benè, ſanctèque agendi partem excitare, tum cumulatiùs Chriſtianæ diſciplinæ officia præſtare eos oportet. Quare feſtis his diebus, tum frequentiſſimi ad Miſſarum Epiſcopalium

lium ſolemnia convenire ſtudeant, tum è ſacra benedictione Epiſcopali aliquem ſalutarem fructum largiente Domino conſequuturi, ne antè indè diſcedant, quàm ab Epiſcopo illam demiſſo, humiliquè animo, & genibus flexis de more, & ut omninò decet acceperint, ut id ſanè omni ſtudio illi præſtent, eum eos crebrò præmonere, tum gravi ſermone cohortati Parochi ſollicitè curent.

Quilibet de capitulo Epiſcopo Pótificalia munera obeunti, etiam extrà Cathedralē miniſtrare debet.

13 Epiſcopo in Urbe, etiam extrà Cathedralem Eccleſiam Pontificalia munera obeunti, ut potè conſeceranti, vel reconcilianti Eccleſias, Cœmeteriavè, aut ſanctiſſimam Euchariſtiam frequenti Populo miniſtranti, aut ſolemni miſſæ aſſiſtenti, aliaquè hujuſmodi munera Pontificalia exercenti; cum is juſſerit aſſiſtant, inſerviant, miniſtrentvè, quicumquè ex iis, qui dignitates obtinent, et de Capitulo, ac reliqui de Eccleſiæ Clero eidem Epiſcopalia munera in Cathedrali Eccleſia exercenti, inſervire, aſſiſtere, miniſtrarevè ſolent, aut debent.

14 Die autem Anniverſario conſecrationis, ſi Dominicus, vel feſtus ſit ex ſolemnioribus in rubricis exceptuatis, Epiſcopus ſolemni, celebritatede eo Dominico, feſtovè die Miſſam celebret, adjunctis pro ſe orationibus in Miſſali Romano præſcriptis.

15 Si verò conſecrationis Anniverſarius dies in feſtum non exceptum cadit, Miſſæ Sacrificium ſolemne de conſecratione, prout in Miſſali Romano faciat.

Quæ Epiſcopus facere tenetur in die ſuæ conſecrationis.

16 Quo conſecrationis die Epiſcopus exemplum etiam ſequatur, atquè amplectatur Sanctorum Epiſcoporum, Pontificumquè, qui ſuſcepti muneris curam, onus, & ſollicitudinem in memoriam revocantes, anniverſariam eo die non ſolum ſacrificio, religioſiſquè precibus divinæ bonitati gratias agere non deſtiterunt, ſed Concionibus Paſtorali Charitate plenis Clerum, Populumque expoſitis multiplicis ſuæ Curæ partibus, excitare voluerunt, tum ad opem ſibi à Deo implorandam, tum ad omnia religioſę pietatis officia colenda.

17 Utque conſecratio Epiſcopi à Sacerdotibus, etiam ſacrificiis, & à reliquo Clero piis precibus recolatur, in Calēdario anniverſarius dies notetur, tum Populo etiam, ut moris eſt denuncietur, ut is quoquè Sanctiùs illum diem veneretur, tum pro Charitatis officio, quo erga Epiſcopum, & Patrem eſſe debet vehementiùs excitetur ad preces pro illo piè adhibendas.

18 Sacerdotes verò omnes eo die collectam addant in Miſſis, *Deus omnium Fidelium Paſtor, & Rector, &c.* prout in Miſſali Romano, Deumquè ipſum pro Communis Paſtoris vigilantia erga ſuum gregem, incolumitateque humiliter exorent.

19 Ut Santiſſimum Miſſæ ſacrificium, in quo illa Deo Patri placens Hoſtia Jeſus Chriſtus in odorem ſuavitatis offertur, ſingulari religione, ac pietate, & à Sacerdotibus celebretur, & à Populo colatur, Epiſcopus noſſe ſtudeat omnes, qui in quavis Eccleſia miſſam celebrare, vel Sacerdotem, qui celebret exhibere debeant; cogatquè ſuo officio ſatisfacere Sacerdotes, qui publicè, & notoriè criminoſi fuerint à Miſſæ celebratione arceantur, niſi emendata vita ſceleris maculam eluerint.

Sacerdotes criminoſi à celebratione miſſæ arceantur.

20 Miſſæ nec ante Auroram, nec poſt meridiem, niſi ex cauſa jure permiſſa celebrentur.

21 Volumus autem nullius intuitu, aut rogatu Sacerdotes dictam horam tranſgredi in celebrando.

22 Tollant Epiſcopi ſumptuoſa convivia, Ludos, Choreas, ſi quæ ſint, & omne inanium oblectamentorum genus, cæteroſquè omnes abuſus, qui Populi temeritate, aut Sacerdotum avaritia in novæ, ut vocant, Miſſæ celebrationem irrepſerunt; & in eos, qui in hoc genere aliquid peccaverint, Epiſcopus graviter animadvertat.

In novæ miſſæ celebratione convivia, & choreæ prohibentur.

23 Ut, quo puriores ad divinam rem faciendam accedant Sacerdotes ſaltem ſingulis hebdomadis confiteantur peccata ſua, niſi eos ob mortalis peccati culpam frequentiùs id facere oportuerit.

24 Ut, antequam celebrent, ſe colligant, & orantes mentem in tanti miſterii cogitationem defigant, ut Saeris veſtibus induti, cum nemine colloquantur, nequè loquentibus dent aures, ut pileum, biretum, ſudariolum, aut quodcumque hujus generis in Altari ne ponant, & ibi ne in mora ſint, cujuſvis expectandi gratia, nevè ob eamdem cauſam miſſa-

inchoata ſubſiſtant, aut ejus initium repetant, nevè ſi Parochi ſint cujuſquam rogatu, metuvè miſſam anticipent, aut differant, ſed illam ea potiſſimum hora celebrent, quæ Populo magis accommodata ſit, nevè concionem, quam in ea habere debent ullo modo omittant.

Parochos miſſam quocùque rogatu, aut metu prætermiſſo nec differre, nec anticipare præcipitur.

25 Quod ſi fortè quiſquam Imperio quodam, aut contumelia, aut minis, aut vi contenderit, ut Sacerdos quidquam, contra quam hoc decreto ſancitum eſt faciat, ſi Clericus, & beneficium obtineat, co privetur, ſi non habeat beneficium, ne habere quidem ad quinquennium poſſit. Si laicus re ipſa, jam tūc excommunicationis pœnam ſubeat, neque ad decennium feudi, aut emphiteuſis quidquam ab Eccleſia conſequi poſſit.

26 Ut peracta miſſa, pro ſummi beneficii munere Deo gratias agant. Sacerdote rem divinam faciente, Miniſtri per Eccleſiam non vagentur, nevè dent operam collocutionibus, ſed compoſito corpore nullo geſtu modeſtè, ut debent Sacerdoti adſiſtentes, inſerviant.

27 Moneant Parochi frequenter Patres familias, ut filios, & famulos, quos in beſtiis paſcendis occupant diebus feſtis miſſæ omninò jubeant intereſſe; fideles cum Miſſæ interſunt, eodem veſtitu ſint, quo in publicum prodire ſolent, & ita ſe componant, ut corporis habitu animi religionem præſeferant.

28 Ne in foribus Eccleſiæ, vel extrà ſubſiſtant, niſi neceſſitatis cauſa.

Aperto capite ſint, coquè tempore, quo à Sacerdote confeſſio dicitur, & graviora miſſæ Myſteria peraguntur ſint flexis genibus.

Ne ità propè Altare accedant, ut indecorum ſit, ut Sacerdos perturbetur.

Ne priùs diſcedant, quàm Sacerdos Evangelium, quod poſt benedictionem dicitur, abſolverit.

29 Quæ veſtes, & ornamenta cujuſvis generis ad uſum ſacrum comparata, Eccleſiæ inſtituto benedici debent, ea in miſſæ ſacrificio, cæteriſque divinis officiis ne priùs adhibeantur; quàm ſolemnibus precibus ab Epiſcopo, vel ab alio de licentia Epiſcopi benedictæ ſint; declarent præterea Epiſcopi, aut deſignent certos quoſdam, quos decere judicaverit, dies, in quibus abſtinendum ſit à Miſſis celebrandis in privatis Oratoriis Dominorum ſecularium quorumcumque, qui fortè Apoſtolicorum Brevium gaudent indultis, ne tantoperè commendata Eccleſiarum religio imminuatur.

Veſtes, aliaque ornamenta ad uſū ſacrum facta, benedicenda ſūt, antequam eis quiſque utatur.

30 Quòd in primis curent in diebus Dominicis, Adventus, & Quadrageſimæ, qui paſcendis verbo Dei Chriſti fidelibus deputati ab Eccleſia ſunt.

31 Illud curet Epiſcopus, ut ne laicorum hominum ædes in poſterum ædificentur, quæ Eccleſiarum parietes ulla ex parte attingant.

32 Si quæ verò feneſtræ, vel portæ, ſivè Eccleſiaſticarum, ſivè laicorum ædium, exceptis Parochorum in ipſis Eccleſiarum parietibus inſunt, unde in Eccleſiis conſpectus ſit, aut aditus pateat, efficiant, ut duobus, ſaltem poſt hujus Concilii promulgationem menſibus, obſtruantur pœnis ſupra impoſitis, aliiſque arbitrio Epiſcopi.

TITVLVS XIX.

De Quadrageſima, & Sacrorum Jejuniorum obſervantia.

SVMMARIVM.

1 *Deo ſemper ſerviendum.*
2 *Præſertim quadrageſimali tempore.*
3 *Edictum de vetitorum ciborum norma, publicetur.*
4 *Monita medicis danda.*
5 *Dominica Quinquageſimæ, & feria 4. Cinerum de jejunio populus inſtruatur.*
6 *A jejunio, qui excuſantur: hi licentiam habeant.*
7 *Medici abſque neceſſitate, & ſcripto nulli cibos vetitos permittant.*
8 *Vetiti cibi in Tabernis ne vendantur, aut coquantur tempore jejunii ſub excommunicationis pœna.*
9 *Infirmis tantum laniena pateat, & de licentia: caro ne vendatur iis, qui licentiam non habent.*
10 *In Quadrageſimæ initio peccata ſunt confitenda.*
11 *In Paſchate omnes communicent.*
12 *Quæ fugienda, quæ ſectanda quadrageſimali tempore.*
13 *Ad conciones adhortatur.*
14 *Canonici, niſi legitimè impediti, concionibus interſint.*

Deo

1 DEo quidem ſemper ſerviendum eſt, nec ullum tempus eſt futurum, in quo Creatori noſtro ſervitutis debitæ cultum non exhibeamus.

2 Verùm Quadrageſimæ diebus cuncti fideles ſtudioſiùs rebus divinis vacare debent, cum & Dei ſermo crebrior habetur, & jejuniorium, ac ciborum ſalutaris abſtinentia indicitur. Quare, ut commodiùs quiſque, ac religioſius Sanctos quadrageſimæ dies exigere poſſit, hæc de illa ſancienda cenſuimus.

3 Edictum aliquot ante diebus ab Epiſcopis promulgetur, quo vetitorum ciborum norma præſcribatur.

Monita Medicis ab Epiſcopis danda.

4 Medicos omnes Epiſcopi aliquot ante diebus accerſant, eoſque diligenter moneant, ne propriæ ſalutis immemores, nimia facilitate quempiam malè affectum valetudine affirment, iis indulgentes, qui fingunt laborem in præcepto. Cætera minutiora ad ciborum venditores pertinentia, latè in Edicto explicentur.

5 Parochi, & Concionatores in Dominica quinquageſimæ, & feria quarta cinerum, Populo demonſtrent neminem, abſque legitima cauſa jejunium violare poſſe, abſque lætali crimine, ſimulque jejunii modis, & conditiones Enucleentur.

6 Excipiuntur ab jejunii lege ii tantum, qui, vel urgenti neceſſitate, vel imbecilli ætate, morbovè aliquo, aliavè juſta cauſa impediti ſint, quibus tamen caſibus, ſcripta ab Epiſcopo, vel ejus Vicario tantùm licentia impetretur, quàm concedi omninò prohibemus, niſi Parochi, & Medici teſtimonium acceſſerit, & tùm gratis omninò.

7 Item Medici omninò caveant, ne cuipiam cibos vetitos prædicto tempore permittant, niſi ex neceſſitate, & in ſcriptis, in quo conſcientiam eorum oneramus, & qui ſecus fecerint, etiam graviter, arbitratu Epiſcopi, puniantur.

8 Sub excommunicationis, & aliis pœnis arbitrio Epiſcoporum infligendis prohibemus, ne in quadrageſima, aliiſque temporibus jejunii in Tabernis, Cauponis, aut diverſoriis à quoquam carnes, vetitiquè cibi vendantur, vel coquantur.

9 Qui vero à Vicario Epiſcopali carnes vendendi licentiam obtinuerint pro infirmis, cum oſtiolo tantum aperto carnes vendantur, & non niſi iis, qui licentiam prædictam obtinuerint gratis concedendam.

10 Hortamur omnes in Domino, ut ab initio Quadrageſimæ curent peccata ſua confiteri, nec poſtremam ejus temporis partem expectent.

11 Omnes autem Paſchæ tempore communicent ſub pœnis aliàs à jure, & ab Epiſcopis ſtatutis.

12 Abſtineant verò à ludis prohibitis, blaſphemiis, cæteriſque actibus, qui ſcandalo ſint; totumquè id ſacrũ tempus in jejuniis orationibus, & eleemoſinis conſumant, quo peccatorum ſuorum miſericordiam à Deo faciliùs conſequantur.

Quadrageſimæ tẽpus orationibus, & jejuniis vacare omnibus præcipitur.

13 Omnes, ac ſingulos hortamur, ut quoad fieri poteſt, audiendo verbo Dei frequenter aſtent.

14 Canonicos verò omnes intereſſe concioni omninò volumus, quæ in ipſorum Eccleſia habetur, niſi legitimè impediantur ſub pœnis arbitrio Epiſcoporum imponendis.

Canonicis, ut concionibus interſint inculcatur.

TITVLVS XX.

De Immunitate Eccleſiaſtica, & Reverentia Clericis exhibenda.

SVMMARIVM.

1 *Generalia Concilia, & Pontificum conſtitutiones de libertatibus, & Immunitatibus Eccleſiaſticis ſervari in Philippum IV. Iſpaniarũ Regem confidit.*

2 *Excommunicationem latæ ſententiæ incurrunt, qui proceſſu, captura, detentione perſonarum, aut quocunque modo immunitatem lædunt, quique à locis immunitate gaudentibus extrahunt, aut extrahi mandant, vel auxilium, vel Conſilium præſtant.*

3 *Excõmunicantur, qui acta Eccleſiaſticæ Curiæ executioni demãdari retardant.*

4 *Anathemate percutiuntur, qui Eccleſiaſticas perſonas, ſine Epiſcopi licentia, capiunt, vel detinent, vel ad ſeculare forum trahunt.*

5 *Cæteris pœnis contra hujuſmodi violatores à jure ſtatutis, non derogatur.*

6 *Anathematizantur, qui temporales dominos, vel ſeculares officiales contra Eccleſiaſticas perſonas, vel Eccleſiaſticam Immunitatem incitant, aut conſilium, vel patrocinium præſtant; alieque pœnę contrà beneficiarios, & Clericos ſtatuuntur.*

7 *Metropolitæ cura imploratur, ut cum Romano Pontifice agat, qui Nuntio Neapolitano mandet, ut Epiſcoporũ, eorumque familiarium, regios Miniſtros adeuntium, protectionem ſuſcipiat.*

8 *Excommunicatio Sedi Apoſtolicæ reſervata fertur in ſeculares Dominos, Magiſtratuſque, qui directè, vel indirectè vexantes quomodolibet eos, qui immunitatem tuentur: aut qui parentes avertunt, ne filios prima tonſura initiari, vel ad alios ordines curent promoveri, vel procurant, ut jam promoti clericalem habitum deponãt: ante abſolutionem ab excommunicatione ſatisfactio prærequiritur.*

9 *Laici Clericorum ſedes in Eccleſia ne occupent ſub excommunicationis intermiuatione.*

10 *Laici Eccleſiaſticas perſonas conviciis, aut aliter lædentes excommunicationi ſubiiciantur: abſolutio non impertiatur, niſi ſatisfactione ſequuta.*

11 *Ter in anno ſupradicta conſtitutio publicetur.*

12 *Epiſcopalis Curiæ Miniſtris injuriam irrogantes, excommunicatione, Epiſcopo reſervata innodantur.*

13 *Vectigalia ne imponantur emptoribus, ſeu conductoribus redituum, qui è prædiis, vel decimis Eccleſiarum, vel Eccleſiaſticarum perſonarum percipiuntur. Id, qui fecerit non abſolvatur, niſi prævia reſtitutione: Idem ſi Vniverſitas attentaverit, aut locorum Domini contra Vniverſitates exegerint, Eccleſiaſtico ſupponantur interdicto.*

14 *Hoc decretum vulgari lingua promulgetur, & ad Paræciæ valvas figatur.*

15 *Notariorum incuria non modicum Eccleſiis damnum affert.*

16 *Seculares Notarii, niſi expreſſam habeant Epiſcopi licentiam, Inſtrumenta ad pia loca, aut Clericorum donationes pertinentia, non conficiant. Confecta, in foro Eccleſiaſtico fidem non faciant.*

17 *Hujuſmodi Inſtrumentorum rogationes à Cancellariis, ſeù Actuariis Epiſcopalibus fiant; aut ſaltem, ſuadente neceſſitate, à Notario Apoſtolico, in Epiſcopi Archivo deſcripto.*

18 *Comprovinciales Epiſcopi forti, infractoque animo declarent incurriſſe in pœnas à Sacris Canonibus ſtatutas eos, qui ordinariam impediunt jurisdictionem, Eccleſiaſticos ad ſeculare forum trahunt; ad ſeculares Judices ab ordinariorum ſententiis appellant.*

19 *Laicæ poteſtates ſuos ſubditos, cæteroſque directè, ſivè indirectè impedientes, ne bona Eccleſiaſtica colant, aut conducant, aut colonos, vel proximos eorum vexantes, hac de cauſa, excommunicatione Epiſcopis reſervata, innodantur.*

20 *Præcipitur ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, Epiſcopis reſervatæ, laicis Dominis decimarum Eccleſiaſticarum ſolutio, de bonis ſubditorũ, quę fiſco adjudicantur, ob patratum delictum.*

21 *Perſonarum bona, & libertates Eccleſiaſticæ ſecularibus Principibus commendantur.*

22 *Temporalium Principum reverentia erga res, perſonaſque Eccleſiaſticas quanta eſſe debeat.*

23 *Principum exemplo magiſtratus, nihil adverſus Eccleſiaſticam Immunitatem moliantur.*

1 UT Eccleſiaſticæ libertatis, & immunitatis privilegia illæſa conſerventur in hac noſtra Provincia, confidimus Invictiſſimum, ac Catholicum Regem Philippum omninò, ut hactenus ſemper fecit curaturum, uti ejus Miniſtros, juxtà canonicas ſanctiones, generalia cõcilia, & Summorum Pontificum conſtitutiones de dictis libertatibus, & immunitatibus loquentes, quas ad unguem in noſtra Provincia obſervari mandamus.

2 Si quis immunitatem, ac libertatem eccleſiaſticam, vel in confectione proceſſuum, vel in captura perſonarum, aut ipſarum detentione, aut aliàs quovis modo violare, aut quemquam in Eccleſiis, Monaſteriis, cæteriſque locis, quæ Eccleſiaſtica gaudent immunitate, capere auſus fuerit, aut id mandare conſilium, vel auxilium præſtare, eo ipſo excommunicationis vinculo innodatum declaramus, abſolutione reſervata, juxtà eccleſiaſticas ſanctiones.

3 Monitoria, citationes, omniaque alia acta Curiæ Eccleſiaſticæ nulli cujusvis ſtatus, gradus, & conditionis, etiam privatę liceat, ſub quovis prætextu retardare, quin debitæ exequutioni demandentur, ſub excommunicationis vinculo latæ ſententiæ, Ordinariis reſervatæ.

4 Si, quòd non credimus, in aliqua

Pro-

Provincię noſtræ parte perſouam religioſam, aut Clericum beneficiatũ, aut eccleſiaſtico ſervitio addictum, per ſeculares Judiees, ſine Epiſcopi, aut Viearii Generalis lieentia, ſcientèr capi, aut detineri contigerit, aut in judicium vocari ex officio, & aliorum petitione, tàm in cauſis civilibus, quàm criminalibus, & mixtis; aut ab aliquo cuiuſvis gradus, ordinis, & conditionis ille ſit, Clericum ad ſecularis fori Judicem trahi per ſe, aut per alium in excommunicationis pœna ipſo facto incurrat Epiſcopis reſervatæ, quamdiù detentio hujuſmodi duraverit.

5 Cœteris tamen pœnis contra captores, detentores, conſilium, auxilium, & favorem impendentes à jure, vel his conſtitutionibus ſtatutis, nihilominùs in ſuo robore permanſuris.

6 Quicumque Laicus, vel Clericus cujuſcumque gradus, condirionis, aut dignitatis palàm, vel occultè per ſe, vel per alium Dominum temporalem, Judices ſeculares, aut alios officiales contra perſonas eccleſiaſticas, aut eccleſiaſticam libertatem, & immunitatem incitaverit, aut conſilium, vel patrocinium dederir contra ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum conſtitutionum diſpoſitiones, excommunicationis ſententia ipſo facto innodatus exiſtat, & à beneficiorum fructibus, ſi beneficia obtineat, per triennium ſit ſuſpenſus; ſin autem Clericus ſit, & beneficia non habeat, ad ea per idem tempus inhabilis exiſtat, reliquis nihilominus pœnis à Jure ſtatutis (& præſertim in Bulla Cœnæ Domini) in ſuo robore permanſuris.

7 Quoniam verò per ſæpè accidit, huius Provinciæ Epiſcopos pro diverſis ſuarum Eccleſiarum negotiis, ipſarumque juribus defendẽdis, Proregem Neapolitanum, Regioſque Miniſtros adire, vel eius rei cauſa aliquos è ſuis familiaribus mittere, ipſoſquè, ut plurimum impenſis fatigatos re infecta reverti, cum pro ipſarum Eccleſiarum paupertate diù ibi remanere, aut Procuratores relinquere nequeant. Optat hæc Provincialis Synodus, ut Metropolitani cura ſit, cũ Sanctiſſimo Domino Noſtro agere, ut Nuntio, qui pro tempore in Regno Neapolitano ſanctitatis ſuæ nomine permanſerit, Sanctitas ſua pręcipuè in mandatis tradat, ut Epiſcopos pro ſua apud Proregẽ authoritate defendat, & tueatur, ipſorumque Epiſcoporum, & Eccleſiarum jurium protectionem ſuſcipiat, & amplectatur.

Optat S. Synodus, ut Metropolitani cura comprovinciales Epiſcopi à legato Papæ defendantur.

8 Cum ad aures noſtras, non ſine magna admiratione pervenerit, nonnullos Provinciæ noſtræ Dominos ſeculares, quamvis in interiori Animarum ſuarum foro, quod ſoli Deo patet, ac ſubditur, Eccleſiaſticas cenſuras contemptui habeant, ac nihil prorſus faciant, nihilominus ut earũ declarationem eludant, aliiſque de cauſis, humaniſquè reſpectibus abſtinere quidem ſe ab iis directè patrandis, quæ ſacri Canones, & Conſtitutiones Pontificię vetant, atque Immunitati Eccleſiaſticę, & libertati cõtradicunt. Ideoque nec tantum audere, ut perſonas eccleſiaſticas vexẽt, indirectè tamen in eorum parentes, propinquos, famulos, ac bona, aliaque id genus animadvertere.

Domini ſeculares in contemptu cenſuras Eccleſiaſticas habentes.

Nos ne pernicioſiſſimus hic cancer, cum ingenti animarum ruina longiùs ſerpat, ac dictorum Dominorum temporalium ęternę ſaluti proſpicere volentes.

Omnes, & ſingulas cenſuras à Sacro Concilio Tridentino, ſacris Canonibus, & Summorum Pontificum ſanctionibus ſtarutas ad memoriam revocantes, decernimus, & declaramus quoſcumque, & ſingulos cuiuſcumque gradus, condirionis, aut dignitatis fuerint, etiam ſi Judices, & magiſtratus ſint, aut alio quopiam titulo inſigniri, qui aliis præſunt, ac dominantur, vel juſtitiam, aut communitates adminiſtrant, ſi in poſterũ audeant directè, vel indirectè, ſivè per ſe, ſivè per alios, quolibet prætextu, aut colore carcerare, vexare, aut alitet quomodolibet animadvertere in perſonas innocenres, eorumque bona eo animo, ut dictas Eccleſiaſticas perſonas ab immunitate, & libertate eccleſiaſtica tuenda removeant, & intuitu officii, quod gerũt, ſivè, ut eorum parentes avertant, ne filios ſuos ad clericalem tonſuram, alioſvè ordines curent promovẽdos, vel ut jam promoti, depoſiro habitu ad ſecularem ſtatũ redeant, ſeu aliud quidpiam ſcienter agere, quod indirectè dictę eccleſiaſticæ libertari, vel immunitati ullo modo repugnet, ipſo facto in excõmunicationem majorem

Avertentes filios à Clericali tonſura, vel facientes, ut habentes clericalem habitum deponant excommunicantur.

jorem

jorem incurſuros pronunciamus, à qua ſicuti, neque ab Ordinariis abſque ſpeciali facultate Sedis Apoſtolicę abſolvi poſſunt, ita niſi facta priùs debita reintegratione, ac ſatisfactione commiſſi delicti, ac damni partibus læſis illati, eorumdem Ordinariorum, poſtquā tamen plenam, & apertam de huiuſmodi reintegratione, ac ſatisfactione ſcientiam habuerint, arbitratu, nihilominùs abſolvantur.

9 Nemo Laicus ſedes Clericis, præſertim Canonicis deputatas, dum divina myſteria, & officia celebrantur, vel verbum Dei prædicatur, occupare præſumat ſub excommunicationis pœna.

Temporis calamitates in quibus laici opprobriis Eccleſiaſticas perſonas proſequuntur.

10 Quia in eas temporum calamitates incidimus, ut Sacerdotibus, & Eccleſiaſticis perſonis Laici, nedum reverentiam, ut tenentur, non exhibeant, verùm opprobriis illos, & contumeliis afficiant.

Nos attendentes verbum Domini dicentis, *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei*, ſtatuimus, quòd ſi aliquis Laicus, cuiuſcumquè is conditionis, gradus, & dignitatis fuerit, quaſcumque eccleſiaſticas perſonas malè habuerit, conviciis, aut quibuſvis factis, aut verbis cōtumelioſis affecerit, ubi id legitimè probatum fuerit, publicè excommunicatus denuncietur, neque is antea abſolvatur, quàm congruè ſatisfecerit injuriam paſſo; ſalutarem pœnitentiam pro tranſgreſſione hujuſmodi, quam Epiſcopo reſervamus, nihilominùs impleturus, niſi pro gravitate delicti ad Sedem Apoſtolicam ſpectet.

Secularis injuriā, vel convicium Clerico inferens excommunicatus declaratur.

11 Utque præſentis Conſtitutionis ignorantiam nemo allegare poſſit, mandamus illam, ter in anno inter miſſarum ſolemnia à Curatis omnibus publicari.

12 Si quis diabolico ſpiritu in tantam temeritatem proſiliat, ut aliquē ex officialibus Epiſcoporum, Notariis, Scribis, Curſoribus, apparitoribus, aut Curiæ Epiſcopalis ſervientibus quibuſcumque injuriam, aut offenſionem aliquam irrogare, ſeu ad id conſilium, vel auxilium præſtare auſus fuerit, in quocumque loco, præſertim in Palatiis Epiſcopalibus, eò ipſo excommunicatus exiſtat, neque ab alio, niſi ab Epiſcopo abſolvi poſſit, exceptis his, qui dum capiuntur, vel capti ducuntur injurioſis verbis fortè apparitores, aut ſervientes affecerint.

13 Quoniam cōperimus in aliquibus noſtræ Provinciæ locis novum invectum eſſe vectigal in præjudiciū immunitatis, libertatiſque eccleſiaſticæ, quo certa quædā pecuniæ ſumma imponitur ſolvenda ab emptoribus, ſeu conductoribus redditum, qui è prędiis, vel decimis Eccleſiarum, vel eccleſiaſticarum perſonarum percipiuntur; cumque huiuſmodi inductio indirectè adverſetur immunitati, & libertati eccleſiaſticæ diſtrictiſſimè mandamus, ac prohibemus quibuſcumque temporalibus Dominis, eorumque miniſtris, & officialibus quomodocunque nuncupatis, ne deinceps dictum vectigal, ſeu gabellam ullo modo exigant à præfatis emptoribus, & conductoribus redditum quorumcumque ad Eccleſias, vel eccleſiaſticas perſonas pertinentium, cū ſit novum pedagium indirectè impoſitum ſuper bona ipſorum Eccleſiaſticorum, qui tantò minoris dictos redditus, ſeu fructus prædiorum ſuorum vendere coguntur, quantum eſt illud, quòd à conductoribus, ſeu emptoribus pro memorato vectigali ſolvendum exigitur, atque adeo in Bulla Cœnæ Do. mini legi ſolita vetitum eſt: Volumus autem, Ordinarios nunquā iis, qui in tale crimen incurrerit, abſolutionem impartire, niſi priùs integrareſtitutione damnū omne locis, ac perſonis Eccleſiaſticis illatū ſarciant, & tantūdem prorſus reddant, quantum à dictorū fructuū emptoribus iniquè exegerint. Quod ſi in judicio cōſtiterit cōmunitates locorū, in quibus ea bona eccleſiaſtica ſita ſūt, vel in quibus vēdūtur id à Dominis ſuis procurare, ſeu per publicas ejuſdem communitatis perſonas, aut miniſtros exigere contra Univerſitates dictorum locorum talia cōmittentes, Ordinarii procedant ad pœnam interdicti.

Vectigalia, & novas gabellas imponentes conductoribus, & emptoribus redditum Eccleſiarum excōmunicantur.

14 Ac, ne noſtri hujus decreti à quopiam ignoratio præſumatur ejus exēplum vulgari idiomate expreſſum, ut ab omnibus percipiatur promulgandum, & in Valuis Parochiarum Eccleſiarum affigendum, & promulgandum mandamus.

15 Cum experientia ſatis compertū ſit, quanto detrimento in Curia ſecularia Notariorū afficiat Eccleſias, loca pia, atque eccleſiaſticas perſonas, eorumque bona, ac patrimonia in inſtrumentis, quæ ab ipſis rogantur

Eccleſiarum præjudicia à ſecularibus Notariis illata.

ad

ad ejuſmodi bona Deo dicata, ejuſque miniſtrorum uſui addicta pertinentibus.

16 Nos, quorum intereſt, quæ Dei ſunt integra, atque illæſa ſervare, mãdamus, ne ullus in poſterum ineundus contractus ad Eccleſiarum locorum piorum, perſonarum eccleſiaſticarum, atque eorum bona quæcumque, nec non ad donationes Clericis, aut Presbyteris fieri ſolitas, quoquo modo ſpectans, à dictis ſecularibus Notariis rogetur, omneſque hujuſmodi contractus, ſeu inſtrumenta per dictos Notarios ſeculares confecta, volumus nullam fidem facere in foro eccleſiaſtico, niſi ea confecerint de expreſſa in ſcriptis licentia Epiſcopi, in ipſo inſtrumento inſerenda, aut in quantum arbitrio ipſius judicatum fuerit cadere in utilitatem Eccleſiarum, earumque miniſtrorum.

Inſtrumenta Clericorum ab Actuariis Epiſcopalibus fieri mandatur.

17 Verum omnium, & ſingulorũ, quæ ſupra narravimus inſtrumentorum rogationes à Cancellariis, ſeù Actuariis Epiſcoporum, vel ſaltem, ſi ab his unquam commodè fieri nequeant, & neceſſitas ſuadeat à Notariis Apoſtolicis in Archivo Epiſcopi deſcriptis, & approbatis conficiãtur, ut tali pacto evitatis fraudibus, quæ ſupradictis bonis, Chriſti videlicet patrimonio, in dies evenire videmus, faciliùs Ordinarii, & notitiam habere hujuſmodi contractuum, & invigilare eorum juſtitiæ, & Eccleſiarum, eorumque miniſtrorum indemnitati, tantoperè à Sanctis Patribus, Summiſque Pontificibus commendatæ proſpicere queant.

18 Sacrorum Canonum ſaluberrima ſtatuta, ac cenſuras hæc ſancta Synodus in memoriam revocans, in primiſquè in Bulla Cœnæ Domini contentas adverſus eos, qui directè, vel indirectè impediunt Ordinarios ab exercitio libero ſuæ juriſdictionis, trahenteſvè Eccleſiaſticos ad ſecularia Tribunalia, vel bona, fructus, & his ſimilia ad Eccleſiaſticos pertinentia abripientes, aut retinentes, ad Judices ſeculares à ſententiis in Tribunalibus eccleſiaſticis latis appellãtes.

Epiſcopis ut induantur fortitudine, & zelum Domus Dei aſſumat, præcipitur.

Præcipit omnibus dictæ Provinciæ Ordinariis, ut cum hę occaſiones ſe obtulerint, induantur fortitudine, ac Domus Dei zelum proprium Prælatorum aſſumant, totique in eo ſint, ut parcentes nemini de transgreſſoribus, & contumacibus, quam acerrimam vindictam Dei ipſius Omnipotentis nomine ſumant; Armis videlicet ipſorum, atque Eccleſiæ Sanctæ, propriis, hoc eſt cenſuris, ſupra commemoratis, in quas, aliaſquè ab ipſis fortè indictas, eos incurriſſe illicò, fortiterquè declarent; memores ſi qua par eſt Eccleſiarum Paſtoribus fortitudine, immunitatem, ac libertatem eccleſiaſticam tueantur, Supremum Paſtorem Chriſtum Dominum, ejuſque in Terris Vicariũ Romanum Pontificem nequaquam ſituros, aut perturbatores rerum, ac rationum eccleſiaſticarum impunè manere, aut ipſos indefenſos deſtitui, vel irremuneratos. Atque illud ſemper animo verſent conſtitutũ unumquemque eorum à Deo eſſe in ſuis Diœceſibus, Teſte Sancto Propheta, ut ædificet, & evellat, deſtruat, ac plantet quicquid in dies divino cultui, Eccleſiæque incremento, vel officere, vel inſervire videbitur.

Ad quid Epiſcopi in Eccleſiis conſtituantur?

Beneficia, & redditus eccleſiaſtici ad nihilum redacti à Dominis ſecularibus.

19 Experimẽto cognovimus, pleroſque redditus beneficiorum eccleſiaſticorum defectu cultorum, qui ejuſmodi prędiis operam ſuam navent, ad nihilum penè redactos eſſe, ac ſæpè ea bona manere prorſus inculta, idque indè plerũque provenire, quòd eorũ cultura à Dominis ſecularibus, vel ſui commodi cauſa, vel privatis, atque iniquis de affectionibus, odiiſque prohibetur, in tantum, ut Deum, qui omni Potẽtatui dominatur obliti, audeant ſubditis ſuis interdicere dictorum prædiorum cultum, aut locationem, vel conductionem.

Quæ omnia cum in maximum tendant detrimentum Eccleſiarum, quæ inopia redditũum, qua decet honeſtate, ac ſplendore ſervari, ornarique nequeant, quemadmodum nec eorum miniſtri de neceſſariis ad victum, & veſtitum provideri.

Excommunicetur Domini ſeculares impedientes culturam, & locationem bonorum Eccleſiaſticorum.

Ideò ſub pœna excommunicationis Epiſcopis reſervatæ, atque ipſo facto incurrendæ prçipimus omnibus, & quibuſcumque Dominis temporalibus, cuiuſcumque gradus, & conditionis, ne ullo pacto, ſivè directè, ſivè indirectè impedire præſumant ſubditos ſuos, aut quamcumque aliam ſecularem perſonam à bonis quibuſlibet Eccleſiaſticis ſub quovis prætextu colendis, locandis, conducendis, ejuſque generis ſimilibus, aut eorum colonos, vel proximos illorum eo animo, ac fine vexare, vel

de-

deterrere, ut hujuſmodi culturas deſerant, vel ne ſuſcipiant. Quin etiam eos omnes hortamur, ac paternè monemus, ut favorabiles ſe præſtent, atque impensè ſtudioſos, quemadmodum gradui, ac pietati eorum congruit dictis perſonis eccleſiaſticis, iiſque adjumento ſint, ac præſidio, quo Eccleſiarum ſuarum, ac beneficiorũ redditus augere, & amplificare facilè queant, ad divini cultus augumentum, & miniſtrorum Eccleſię Dei ſubſtentaculum.

Dominos temporales hortatur, ut favorabiles Eccleſiaſticis perſonis ſe præſtent.

Conſtitutio Cardinalis Sabelli de decimis ſolvendis innovatur.

20 Et quia rurſus audivimus abuſum quemdam intolerandum, jamdiù à bo. mem. Cardinali Sabello Prædeceſſore noſtro in Concilio Provinciali damnatum, & cenſuris coercitum, vel non fuiſſe adhuc pænitus extirpatum, vel iterum inductum eſſe à modernis Dominis ſecularibus, qui prædia ſuorum ſubditorum, cum ob aliquod ab his commiſſum delictum, aut æs alienum contractum Curiæ, ac fiſco ſuo applicaverint, nolunt deinceps ſolvendis Decimis Eccleſiaſticis ſubiici, itaut ſegetum, fructuumquè tunc ſolo adhęrentium, & in poſterum colligendorum debitas Eccleſiis decimas ſolvere renuant; id, quod cum, non ſolum in præjudiciũ vergat Eccleſiarum, ſed in perniciem quoquè animarum dictorum Dominorum ſæcularium, quorum æternæ ſaluti providere maximè nobis eſt curæ, ejuſdem Cardinalis Sabelli, ac præfati Concilii decreto innixi, præcipimus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quam ſolis Epiſcopis reſervamus omnibus temporalibus Dominis, cujuſcumque gradus, & conditionis, ne hujuſmodi poſſeſſionum, ſeù prædiorum debitas decimas, alioſquè redditus, ac fructus Eccleſiis, earumquè Miniſtris debitos occupare, aut detinere ullo pacto præſumant, ſed eos, quibus debentur omninò reddant, & tribuant, ſibiquè perſuadeát illud Sapiẽtiæ cap. 7. dictum, *Potentes potentèr tormenta patientur in altero ſeculo*, quàm maximè comprobari, ob immiſſam, ab iis ſpreta Eccleſia, falcem ſæcularem in ſegetem Eccleſiaſticam.

21 Ut igitur hoc Deus ab eis avertat omnes Eccleſiaſticas perſonas, & eorum bona libertatem, commoda, & jura omnia Principibus, Dominiſquè temporalibus ſummoperè commendamus, admonentes Eccleſiaſticam Immunitatem, ſivè ad hominũ vitam, ſivè ad bonorum poſſeſſionem, fructuſquè pertineat Dei ordinatione ſummorum Pontificum decretis, & Sanctorum Conciliorum auctoritate tributam, nulla ratione violandam eſſe.

22 Neque enim Principes, & Magiſtratus res Eccleſiaſticas attentare, neque ſacros, & religioſos homines, quocumque prætextu ad ſuum judicium, poteſtatemque revocare, neque Deo addictis bonis manum iniicere, aut ullum onus imponere debent, immò verò meminiſſe oportet, quas à Deo facultates conſequuti ſunt, eas ad ipſius Dei gloriam, & honorem, hominumque ſacrorum ſalutem, & incolumitatem conferendas eſſe, qui pro eorum quiete, & felicitate Deo preces aſſiduè faciunt.

23 Cujus officii cum maximè intelligentes fore confidamus, in primis Catholicum, eumdemquè Potentiſſimum Philippum Hiſpaniarũ Regem, & reliquos deinceps Provinciæ noſtræ Principes dubitare non poſſumus, quin re ipſa efficiant, ut eorum magiſtratus, & Communitates nihil adverſus Immunitatem, & libertatem Eccleſiaſticam ullo unquam tempore moliantur, quod ita ut fiat, Epiſcopi proſui officii munere curare, & eniti debebunt.

TITVLVS XXI.

De Subditis, & Vaſſallis Epiſcoporum.

1 *Epiſcoporum Vaſſalli eadem, qua familiares, immunitate gaudent.*

2 *Epiſcoporum Vaſſalli, nec in civilibus, nec in criminalibus ad ſeculare forum trahantur, collectis graventur, aut in carcerẽ coniiciantur, ſub excõmunicationis pœna ipſo facto: ſi ignoráter in ſecularium dominorum poteſtatem devenerint, habita notitia ſtatim dimittantur.*

1 Subditi, & Vaſſalli Epiſcoporũ, qui eis in ſpiritualibus, & temporalibus ſubiecti eadem prorſus immunitate gaudeant, qua familiares ipſorum Epiſcoporum, quemadmodum de facto gaudent noſtræ hujus Metropolitanæ Sedis Vaſſalli Caſtrorum Sancti Angeli ad Cupulum, & Mot-

Mottæ; qui eo quod noſtræ juriſditionis tum ſpiritualis, tum temporalis ſint immunes omninò tam in civilibus, quàm in criminalibus ſunt.

Conſtitutio Paliſbariæ cõtra Iudices Epiſcoporum vaſſallos recognoſcentes.

2 Igitur renovantes decretum in ultima Provinciali Synodo ſub Archiepiſcopo Maximiliano de Palumbarla bo. mem. celebrata æditum, diſtrictè prohibemus ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ Dominis cujuſcunque conditionis, Capitaneis, Magiſtris, Juratis, Sindicis, & electis, aliiſque Judicibus, & Officialibus quomodocumque nuncupatis, & quacumque prærogativa, ac titulo emineant, ne ſubditos, & vaſſallos Epiſcoporum quoquomodo præſumant recognoſcere, aut judicare; ſivè in civilibus, ſivè in criminalibus, aut in Judicium trahere, vel trahi facere, vel in carcerem conjicere, aut ad functiones fiſcales, & collectas, aliavè cauſa directè, vel indirectè ſub quovis quæſito colore ad ſolvendum adigere. Quòd ſi ignoranter in judicium, vel poteſtatem eorum devenerint, ſtatim ac Vaſſallos Epiſcoporum eos eſſe deprehenderint, aut moniti fuerint ad eorum forum remittant nulla intermiſſa mora, ſin autem ipſo facto excommunicationem incurrant.

TITVLVS XXII.

De Proceſſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſiones diligenter fieri mandatur.*
2 *Ad publicas proceſſiones quinam intervenire teneantur.*
3 *Publicas duci proceſſiones abſque facultate prohibetur.*
4 *Proceſſionum directoré Epiſcopus conſtituat.*
5 *Idem præcedentiarum controverſias componat.*
6 *In Corporis Chriſti proceſſionibus indecoræ picturæ, aut fœda ſpectacula ne edantur.*
7 *Poſt ſolemnem Corporis Chriſti proceſſionem aliæ ne fiant, niſi de licentia, & de mane.*
8 *Clerici pileum in proceſſione ne geſtent.*
9 *In die Corporis Chriſti mulieres, aliique ad feneſtras non ſtent.*
10 *Proceſſionum egreſſus, & ingreſſus in Eccleſiam Campanarum ſonu indicetur. Muſica inſtrumenta proceſſiones ne comitentur.*
11 *In proceſſionibus quidquam edere prohibetur.*
12 *Eſculenta, aut poculenta in proceſſionibus deferre, aut vendenda exponere laicis inhibetur.*
13 *Bini omnes incedant.*
14 *Clerici in Eccleſias cum proceſſionibus ingreſſi, deambulationibus, & confabulationibus ne vacent.*
15 *Cum preces in Eccleſia perſolvuntur, Clerici extra ne maneant.*
16 *Punctari præcipitur per punctatores, ſi Canonicorum aliquis proceſſionis ordinem turbat, vana loquatur, Pſalmos cœptos omittat, aut cæteris non reſpondeat.*
17 *Sodalicates, quæ poſt inceptam adveniunt proceſſionem, abſque licentia in eam ſe non ingerant.*

1 PRoceſſiones publicas præſertim ritè, ac diligenter, ut cætera ad Dei cultum inſtituta fieri neceſſe eſt.

2 Ne igitur illarum ſolemnitas minuatur omnes Clericos, tàm ſeculares, quàm regulares, fratres, & Monacos cujuſvis ordinis ad eaſdem publicas vocatos accedere compellant Epiſcopi, iis tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò degunt, aut privilegio Apoſtolico ſunt exempti.

3 Clericis quibuſcumque pœna excommunicationis propoſita interdicimus, ne proceſſiones quaſcumque publicas ipſi in Civitatibus, aut oppidis obeant abſque facultate in ſcriptis ab Epiſcopo impetrata.

4 Conſtituat Epiſcopus certos homines, qui Clerum ad ſupplicationes procedentem dirigant, cumquè aliquando, cum opus eſt ſubſiſtere moneant, tum, etiam qui Populum promiſcuum, vel ſodalitates ordine incedentes moneant, corrigantquè.

Qui ab Epiſcopis ad dirigendas proceſſiones inſtituendi ſunt.

5 Controverſias omnes de præcedentia, tum inter Eccleſiaſticas perſonas tàm ſeculares, quàm regulares, tùm inter Confraternitates, plerumque orientes, vel cum publicæ ſupplicationes decernuntur, vel cum alicujus defuncti corpus humandum eſt Epiſcopus ibidem amota omni appellatione componat.

6 Sicuti Religionis inſigne quoddam ſpecimen ædunt, qui dum Cor-

poris Chriſti proceſſio fit, vias & parietes, quibus poſſunt ornamentis veſtiunt, ita reprehenſione ſunt digni, qui picturis parum decoris, & aliis fœdis ſpectaculis, tum diem feſtum violant, tum iuventutum oculos offendunt. Nihil igitur ejuſmodi in poſterum videatur.

7 Quæ proceſſiones poſt ſolemnem illam, quę mane in celebritate corporis Domini fit, vel eodem die, vel reliquis ſequentibus ſeptem diebus obiri ſolent, ea ne fiat, niſi quibus Epiſcopus conceſſerit, iiſque tantùm facultatem det, ut mane non à prandio habeantur, niſi temporis injuria impediret, quominus mane obiri poſſent.

In proceſſionibus Clericis pileã ducere prohibetur. 8 Prohibemus expreſsè Clericis quibuſcumque ordine procedentibus, ne pileum, aut galanum gerant, qui contrafecerit pilei amiſſione, & aliàs arbitrio Epiſcopi mulctetur.

9 Præcipimus, ut in die Corporis Domini Mulieres, & alii ad feneſtras ullo modo nõ ſtent ſpectandi gratia, ſed ex interioribus ædibus pertranſeuntem Clerum reverenter ſpectent, & Sanctiſſimum Sacramentum adorent.

10 In omni Eccleſia, unde ad ſtatas proceſſiones Clerum, Populumquè egredi ſolemne eſt, ubi primum procedendi initium fit, campanarum omnium pulſationes ſolemniter, tãdiù adhibeantur, quo ad inde Clerus univerſus in proceſſionis munere egreſſus ſit. Idemque cum à proceſſione reditur, præſtetur. Itidem in Eccleſiis fiat, quæ in vicinia ſunt, ubi proceſſio agitur: *Muſicalia inſtrumenta in proceſſionibus interdicuntur.* Muſicis verò cujuſvis generis inſtrumentis in proceſſionibus ſonari ne ullo modo permittatur.

11 Interdicimus omninò Clericis ſecularibus, & regularibus omnibus, ne in proceſſionibus quibuſcumque, aut in Eccleſiis, Eccleſiarum Domibus, aut Monaſteriis antequam abſolutæ proceſſiones ſint, etiam longioris viæ, vel tardioris horæ prætextu quidquam comedant, vel bibant.

12 Laicis item ne eſculenta, vel poculenta in Proceſſionibus quibuſcũque deferre, aut venalia quovismodo exponere liceat ſub pœna amiſſionis illarum rerum.

13 Mandamus, ut tam Canonici, & alii de Capitulo Cathedralis, & Collegiatarum Eccleſiarum, quàm cæteri ſeculares, & regulares omnes bini quiſque ſuo loco incedant certo, & congruenti ſpatio inter ſingulos interjecto.

14 Clerus cum in aliquam Eccleſiam ad Proceſſiones, vel ad funus convenerit, illud meminerit, ſe eſſe in domo Dei ſancta, quæ domus eſt orationis; Quare nullus cujusvis ordinis Clericus, aut Sacerdos in Eccleſia deambulet, nec in confabulationibus, & congreſſibus eo loco indignis verſetur, ſed unuſquiſque, aut ſolus, aut comitibus, ſociiſquè, aliis adjunctis religioſas preces Deo in cauſa adhibeat, quamobrem Clerus univerſus eſt convocatus.

15 Cum autem preces celebrantur, ne ullus item Clericus extrà Eccleſiam maneat, ſed omnes intus ſint, omnique pietatis conſenſione Deo ſtatas illas preces canant.

16 Et ut ordo à Capitulo incipiat, ac ceteris ſit exemplo volumus, quòd ſi eorum aliqui ordinem turbent, vel vanum aliquod colloquantur, ſeu Pſalmos certos omitttere, aut cæteris canentibus non reſpondere præſumpſerint, aut quòd gravius eſt proceſſionibus ſupradictis non interfuerint, puniantur. *In proceſſionibus Capitulares modeſtiæ exemplum priores præbere debent.*

Utque id diligentiùs peragatur eam curam demandamus Punctatoribus, qui ſi negligentes fuerint dupli pœna, & aliàs arbitratu Epiſcopi puniantur.

17 Sodalitates, quæ poſt inchoatam proceſſionem adveniunt, in illam ſine Vicarii Epiſcopalis licentia ſe non ingerant, vel Archipresbyteri loci, ne contingat cum gravi Populi offenſione Proceſſiones turbari.

TITULUS XXIII.

De Funere Epiſcopi.

SUMMARIUM.

1 *Sanctorum Patrum Inſtitutum in Epiſcoporum exequiis renovatur.*
2 *Mutua Epiſcoporum in extremis obſequia inſtituuntur.*
3 *Epiſcopus impeditus alium in decedentis obſequio ſubſtituat.*
4 *Nihil pro tali obſequio recipiat.*
5 *Epiſcopi corpus ultrà 40. horas inſepultum ne iaceat.*
6 *Cadaveris Cuſtodia Capitulo incumbit.*

7 Com-

7 *Comprovinciales Epiſcopi ad Capituli nuncium ſemel ſolennem Miſſ::m cum officio, decies privatam celebrare pro defuncto Epiſcopo teneantur.*
8 *Ad idem hortantur Clerus ſecularis, & regularis Diœceſanus.*
9 *Publicis ſupplicationibus, ut bonus detur Succeſſor.*
10 *Plures quam 24. cerei non accendantur impenſis vacantis Eccleſiæ, ni defuncti bona, vel conſuetudo ſuppleant.*
11 *Epiſcoporum, vel Canonicorum negligentia in defuncti funere à quibus punienda.*
12 *Anniverſaria ſuffragia quamdiù, & à quibus perſolvenda.*
13 *Pro defunctis Epiſcopis ſolennis Miſſa celebretur poſt omnium defunctorum commemorationem.*
14 *Hanc miſſa pro Canonicis ſubſequatur.*
15 *Singuli Sacerdotes pro ſua pietate ſacrum faciant.*
16 *Epiſcopalis Archivi poſt Epiſcopi obitum quæ ratio habenda.*
17 *Eadem ratio in Metropolitano Archivo, ac in cæteris.*

1 Pium Sanctorum Patrum inſtitutum ad concelebrandas Epiſcoporum exequias jam diu intermiſſum renovantes ſtatuimus.

Quæ facere teneatur capitulum, cū ejus Epiſcopus morti erit proximus.

2 Ut Epiſcopo morti proximo tres primi de Capitulo præſentes vicinū Epiſcopum, vel eo impedito, alium invitent, qui ſtatim veniat, ac ſi vivum Epiſcopum invenerit, accuratiſſimè conſoletur, & ea officia præſtet, quæ ad animæ ſalutem tali tempore requirantur, mortuum verò una cum ſeculari, & regulari Clero ſolemni more ad ſepulchrum proſequatur: caſu autem adveniente, infraſcriptus ordo ſervandus erit videlicet.

Illuſtriſs. Domino Archiepiſcopo Beneventano aſſignantur Reverendiſs. Domini Epiſcopi Avellinen., & Sanctæ Agathæ Gothorum.

Reverendiſs. Epiſcopo Avellinen. Reverendiſs. Epiſcopus Montis Marani.

Reverendiſsimo Epiſcopo Montis Marani Reverendiſſimus Epiſcopus Trivicanus.

Reverendiſſimo Epiſcopo Trivicano Reverendiſſimus Epiſcopus Ariani.

Reverendiſſimo Epiſcopo Arianen. Reverendiſſimus Epiſcopus Bovini.

Reverendiſſimo Epiſcopo Bovini Reverendiſs. Epiſcopus Aſculanus.

Reverendiſſimo Epiſcopo Aſculano Reverendiſſimus Epiſcopus Troyanus.

Reverendiſſimo Epiſcopo Troyano Reverendiſſimus Epiſcopus Luceriæ.

Reverendiſſimo Epiſcopo Larinen. Reverendiſſimus Epiſcopus Guardiæ.

Reverendiſſimo Epiſcopo Luceriæ Reverendiſsimus Epiſcopus Vulturarien.

Reverendiſſimo Epiſcopo Vulturariæ Reverendiſſimus Epiſcopus Sancti Severi.

Reverendiſſimo Epiſcopo Sancti Severi Reverendiſſimus Epiſcopus Termuli.

Reverendiſſimo Epiſcopo Termuli Reverendiſſimus Epiſcopus Larinen.

Reverendiſſimo Epiſcopo Guardiæ Reverendiſſimus Epiſcopus Bojanen.

Reverendiſſimo Epiſcopo Bojanen. Reverendiſſimus Epiſcopus Triventinus.

Reverendiſſimo Epiſcopo Triventino Reverendiſſimus Epiſcopus Aliſiæ.

Reverendiſſimo Epiſcopo Aliſiæ Reverendiſs. Epiſcopus Theleſiæ.

Reverendiſſimo Epiſcopo Theleſino Reverendiſſimus Epiſcopus Sanctæ Agatæ.

Reverendiſſimo Epiſcopo Agathen. Reverendiſſimus Epiſcopus Theleſinus.

3 Si verò cōtingat aliquem Epiſcopum in prænotato ordine poſitum morbo, vel alio canonico impedimento affectum eſſe, ejus vices ſubeat vicinior Epiſcopus, & munus pro Paſtorali obeat ſollicitudine.

4 Nihil autem Epiſcopus pii hujus officii gratia impenſa, vel quovis alio nomine à quoquam exigat, vel ſponte oblatam accipiat.

5 Ejus tamen expectationis cauſa corpus Antiſtitis ne ampliùs quadraginta horis inſepultum jaceat.

6 Interea verò curet Capitulum, ut cuſtodiatur corpus, & circum ipſum frequentes ex Clero ſint, qui pro ejus anima preces Deo faciant.

7 Eidem Capitulo hoc munus in-

jungimus, ut primo quoque tempore Provinciales Epiſcopos omnes de Epiſcopi morte faciant certiores, qui in Eccleſiis Cathedralibus prima die non impedita officium, & Miſſam ſolemni cæremonia pro ejus anima celebrandam curabunt; inſuperquè Epiſcopi omnes teneantur decies ſacrificium pro anima prædefuncti fratris Deo offerre.

Pia cōſtitutio Maximiliani de Palumbaria.

8 Convocato totius illius Eccleſiæ Clero, prout piè etiam inſtitutum fuit à bo. mem. Maximiliano de Palumbaria Prædeceſſore noſtro in Provinciali Synodo, & ut idem fiat in Monaſteriis regularium illius Civitatis, & Diœceſis maximè optamus, & pro Chriſtiana charitate religioſorum Superiores hortamur.

9 Publicis etiam ſupplicationibus, ac precibus indictis, Deum piè, ſanctèque deprecabuntur omnes, ut orbato Gregi Paſtorem dare velit, juxtà cor ſuum.

Epiſcopi defuncti exequiæ cujus impenſis fieri debent

10 In exequiis ejus plures viginti quatuor cereis non accendantur, idquè impenſa vacantis Eccleſiæ, niſi extent defuncti bona, vel alius ſit, qui de conſuetudine, aut jure ſumptum facere debeat.

11 Epiſcopi negligentia in comprovincialis Epiſcopi funere à Synodo Provinciali, Canonicorum verò, & Cleri à ſucceſſore Epiſcopo graviter puniatur.

12 Sacra anniverſaria pro mortuo Epiſcopo quot annis fiant in Cathedrali Eccleſia, quamdiù proximus ejus ſucceſſor in Epiſcopatu vixerit viventis Epiſcopi, & Capituli ſumptibus.

13 Statuimus inſuper, quòd poſtridiè illius diei non impedito, quo omnium fidelium Defunctorum commemoratio fit ex antiquo Eccleſiæ inſtituto, & divinum officium, & ſaltem Miſſæ ſacrum ritu ſolemni in Eccleſiis Cathedralibus noſtræ Provinciæ ab Epiſcopis, & à Capitulo fiat pro Epiſcopis, qui mortem objerunt.

14 Die proximè ſequenti poſt Anniverſarium ſupradictum fiat pro mortuis Canonicis, & aliis de Capitulo ſuæ Eccleſiæ à ſingulis Capitulis, & Collegiatis ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

15 Reliqui verò Sacerdotes ſinguli iiſdem ipſis diebus ſacrum faciant pro eorum pietate.

Defuncto Epiſcopo qibus claves Archvi debet dari ſanitur.

16 Cum primum aliquis hujus Provinciæ Epiſcopus mortem objerit, Archivii Epiſcopalis Clavis Notarii publici fide, una Capituli Vicario, altera uni de capitulo, ad quem, vel officii ratione, vel conſuetudine pertinet, ſiquè talis nemo ſit, alii antiquiori reſidenti tradatur, ab iiſdemquè ſua quæque aſſervetur, quoad alius Epiſcopus creabitur, cui illas reſtituant, & rationem de ſcriptis in Inventario notatis, eorumquè cuſtodiæ commiſſis eidem reddant; ſi verò Capitulum ſecus fecerit, interdicto Eccleſiaſtico ipſo facto ſubjaceat, aliiſquè pœnis à ſucceſſore puniatur.

17 Id autem, quod de Archiviis Epiſcopalibus ſancitum eſt, primo loco de noſtro Archiepiſcopali mandamus ſub eiſdem pœnis.

TITVLVS XXIV.

De Funeribus, Exequiis, & Sepulchris Mortuorum.

SVMMARIVM.

1 *Fidelium funus piè curare qua ſuadeant.*

2 *Ante ortum, & poſt occaſum Solis cadavera efferri prohibetur; vel diebus feſtis ante miſſarum celebrationem.*

3 *Clamores in Eccleſia, & crinium ſuperſtitis vxoris in manibus defuncti mariti impoſitio ne permittantur.*

4 *Miſerabiles perſonæ expenſis Eccleſiæ ſepeliantur: cæteri mercede, qua conſuevit.*

5 *Funebres laudationes, niſi Epiſcopus permiſerit, prohibentur.*

6 *Orationem de humanarum rerum fluxibilitate habere conceditur.*

7 *Clerus, & Sodalitates funus ducturi unam in Eccleſiam conveniant.*

8 *Cerei, qui circa cadaver accenduntur, cujus ſint.*

9 *Ornamenta Altarium uſui addicta in funere ne adhibeantur, Parochianorū impenſa pannus mortuorum fiat: His renuentibus Parochorum, qui data ſtipe, illius uſum permittent.*

10 *Capitula hujuſmodi pannum pro pauperibus infrà menſem conficiant.*

11 *Serica pallia à nobilioribus adhibita, in Eccleſia, in qua cadaver ſepelitur, uſum convertatur, at non prophanum.*

12 Cæ-

12 *Cadavera in Eccleſiam ne introducantur, antequam à ſecularibus Judicibus, ſi opus ſit, recognoſcantur, ſi humata jam ſint non intrà, ſed extrà Eccleſiam de Ordinarii licentia fiat.*
13 *Decreta ad tollendas controverſias in facum delatione.*
14 *Cadavera via rectâ ad Eccleſiã ducantur ſub pœna Confratribus excommunicationis, Clericis ſuſpenſionis: nec ſine Parocho efferantur.*
15 *Regulares cum Cruce Parœciam ſine Parocho ne intrent.*
16 *Sacerdotes quomodo efferendi.*
17 *Sepulchrorum diſtantia ab Altaribus, eorum oſtia quomodo obtegenda, inſcriptiones abſque Epiſcopi approbatione ne inſculpantur.*
18 *In Choro, majori Capella, aut propè Altare ſepulchra nulla ſint.*
19 *Sepulchra humi tantùm ſtatuantur.*
20 *Cœmeteriorum uſus reſtitutio commendatur.*
21 *Cœmeteriorum ſtructura.*
22 *Quarta funeralium Cathedrali, aut Parochiali Eccleſiæ, ubi conſuetudo erat, perſolvatur.*

1 Chriſtianorum funus curare piis precibus adhibitis, ac ſolemni quodam ritu Defunctorum corpora efferre, tum priſca Eccleſiæ conſuetudo ſuperſtites admonet, tum futuræ reſurrectionis ſpes certiſſima præcipit: Exequiarum, itaque honor Fidelium piè, ac religioſè impendatur.

2 Ante Solis ortum, & poſt Solis occaſum mortuum, & efferri, & ad ſepulturam recipi prohibemus, niſi aliud ex gravi cauſa Epiſcopus judicaverit, nevè mane diebus feſtis, niſi celebratis jam miſſis.

3 Clamores verò, & ejulatus ſuper Defunctorum corpora in Eccleſia nullo modo Parochi, vel alii quicumque permittant, & multò magis tollatur vanus, & ſuperſtitioſus abuſus collocandi crines Uxoris ſuperſtitis in manibus defuncti Mariti, ſub pœna arbitrio Epiſcopi graviter infligẽda Parochis, & tranſgreſſoribus...

4 Miſerabiles perſonæ, quibus mortuis, aut nihil ſupereſt, aut ità parum, ut ſua impenſa humari non poſſint à Parocho ſumptibus Eccleſiæ ſepeliatur ſub pœna arbitrio Epiſcopi infligenda; in aliis verò perſonis, quòd laudabilis conſuetudo introduxit ſolvendum, id ut ſolvatur Epiſcopus curabit: quòd ſi qui impiè in mortuos hæredes nihil ſolvere intendant, Epiſcopus eos, vel per pignorationem, aut per idoneam cautionẽ abſque ſcandalo, & lite jura ſepulturæ ad ſolvendum cogat.

5 Nemini quemquam in funere laudare liceat, niſi & eum, quem laudare velit, Epiſcopus dignum cenſuerit, & laudationem ſcriptam ante probarit.

6 Liceat tamen in funere concionẽ habere, quæ tota referatur ad humanam miſeriam, fidelium oculis proponendam, omneſquè ad vigilandũ cohortandos, ne cum venerit Dominus hora, qua non putarint, inveniat eos dormientes.

7 Cum mortuus efferendus erit, cujuſvis Eccleſiæ Clerus, qui vocabitur, Confraternitates etiam in unã Eccleſiam conveniant, undè omnes procedentes, benignè Pſalmos canẽtes mortuum ab ejus ædibus comitentur.

8 Candelæ, ac cerei, & intorticia, quæ circũ cadaver accenduntur hæredum impenſa, ità Deo oblata eſſe intelligantur, ut ei Eccleſiæ, in qua corpus humandum erit, mox addicta ſint, loci tamen pia, ac laudabilis conſuetudo ubique ſervetur, ſine tamen præjudicio Parochialium jurium.

9 Prohibemus expreſsè, ne pallia, aut alia Altarium uſui, jam dicata ornamenta in funere, quovis modo adhibeantur ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

Ac proindè præcipimus Parochis omnibus, ut curent quàm ptimum à populo confici pallium ad feretrum ornandum, quod omnibus gratis accomodetur. Quòd ſi Parochiani id recuſaverint, ſinguli Parochi, & alii Eccleſiarum curatarum Rectores palliũ ad hujuſmodi uſum emant, pro quo mortuorum hæredes illis minimum aliquid, Epiſcopi arbitratu, largiantur. *Pallium ad ornandum feretrum à Populo confici ſtatuit.*

10 Capitula verò Eccleſiarũ omninò infrà menſem pallium huiuſmodi confici, ſaltem ex panno curent pro pauperibus ſepeliendis. *A capitulo pro pauperibus fiat.*

11 Si qua autem pallia à nobilioribus ſerica, vel pretioſiora ſemel in funere adhibita fuerint, ea Eccleſiæ, in qua ſepeliuntur uſui ſtatim applicentur, neque ampliùs ad prophanũ

quem-

quempiam uſum inſerviant. Si ſecus fecerint, aut negligẽtes fuerint, quinque ducatorum pœna mulctentur.

In inquiſitione delicti, quæ ſervanda ſunt, ne immunitas Eccleſiæ lædatur.

12 Ne Eccleſiæ immunitatis violandæ aliqua detur occaſio, ne priùs in Eccleſia introducantur Defunctorum corpora, quàm à ſecularibus Judicibus, ubi, vel delicti inquirendi, vel alia quavis de cauſa id illis competat, inſpiciantur, ſin autem ſint humata nullo pacto in Eccleſia, ſed ſi neceſse ſit extra Eccleſias, habita priùs ab Ordinariis locorum licentiam inſpiciantur.

13 In controverſiis, quæ plerumque occurrere ſolent in delatione facum circa feretrum inter Clericos, & Confratres, ac Religioſos, ut omnis prorſus jurgiorũ ceſſet occaſio, mandamus obſervari, ut infrà.

Primum declaramus, atque decernimus delationem facum circum circa feretrum Defunctorum non eſſe actum præcedendi, ſed ſerviendi, & obſequendi tantùm:

Deindè, ſi quando continget deferri faces per Confratres, aut Religioſos, ad quorum Eccleſiam defunctus defertur, tunc ſi plures ſint Cõfraternitates, non poſſunt circùm circa feretrum accedere cum facibus, niſi quatuor ex qualibet Confraternitate, & quatuor Religioſi dictę Eccleſiæ. Si verò una tantùm adſit Cõfraternitas, poſſunt accedere ſex Cõfratres, & ſi Religioſi interfuerint cũ facibus nonniſi quatuor Cõfratres, & totidem Religioſi.

Si duo octo, ſi tres duodecim, & Religioſi, ut ſupra in primo capite.

In omnibus caſibus ſupradictis liceat Clericis de Capitulo deferre, quòt faces velint.

Inter omnes prædictos ſervetur gradus prærogativa.

Religioſi, ad quorum Eccleſiam ducitur Defunctus, incedant in proceſſione in loco eorum Religioni debito, & eorum quatuor tantùm, ut præfertur, poſſint deferre faces circum circa feretrum.

Quæ omnia ad unguem obſerventur ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

14 Cadaverum circũductionẽ, quæ fieri fortè conſuevit in nonnullis locis uti abuſum abrogantes.

Præcipimus Laicis, & Confratribus ſub excommunicationis pœna, Clericis verò ſub pœna ſuſpenſionis, ut Defunctorum corpora deinceps commodiori via rectà in Eccleſiam ducant, quæ nullo modo efferantur à propriis domibus, niſi præſente Parocho, vel alio ejus nomine.

Defunctorum corpora, ut rectà via ad Eccleſiam ducantur pœnis ſtatuitur.

15 Nulli liceat Regularium juxtà Lateranenſis ſtatuta Concilii pro funere Parochiam cum Cruce intrare, aut Cadaver accipere, niſi Parocho præſente, & permittente.

16 Sacerdotes mortui cum paramentis ſacerdotalibus efferantur calice ſuper pectus poſito, atque cum alba ſepeliantur.

Conſtitutio Pii V. de ſepulchris.

Conſtitutionem ſan. mem. Pii V. de ſepulchris, & monumentis diligentèr Epiſcopi obſervent, & obſervari curent.

17 Quæcunque ſepulchra, quæ ſunt ſub Altari, quævè oſtium habent ſub Altaris ſcabello omninò tollantur. Quæ verò ſcabello proximiora ſunt, permittantur, ita tamen, ut oſtium ſepulchri à ſcabello ſaltem cubitum diſtet, quę verò in poſternm ſepulchra conſtruentur illorum oſtia omninò duplici lapide contegantur, in quorum Superiori ſine licentia Epiſcopi nihil effingatur, ipſaque epitaphia non ſine ipſius conſenſu, & approbatione inſculpantur.

18 Nulla prorſus in Choro, aut in Capella majori ſepulchra ædificẽtur, nulla denique ſint propè Altaria.

19 Si cui locus ſepulturę dabitur in Eccleſia humi tantùm detur, ut ſepulchrum, in quo condatur opere fornicato cum reliquo Eccleſię pavimento aptatum ſit.

20 Monemus verò Epiſcopos, ut morem multis locis intermiſſum mortuos in Cęmeteriis ſepeliendi reſtituendum curent, indè ſubtractis, ſi quæ ea uſurpaverint.

21 Sint autẽ ſemper clauſa parietibus trium cubitorum altitudinis circumſepta, ne illac Animalia pertrãſire poſſint.

Forma cœmeteriorum qualis eſſe debet.

Locus autem aliquis ſeparatus ſit in Cœmeteriis, teguliſque ſaltem cõtectus, in quo ſacroſanctum Chriſti vexillum conſpiciatur, vel etiam ſubdio, modo decenti loco collocetur.

22 Ordinarii, ubi ſe ſe obtulerit occaſio, ne pretermittant exequi decretũ Trid. Concil. quo cavetur, ut quibuſcumque in locis jam ante annos quadraginta, quarta quæ funeralium dicitur Cathedrali, aut Parochiali Ec-

cle.

clesiæ ſolita eſſet perſolvi, ac poſteà fuerit ex quocumque privilegio aliis Miniſtris, Hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis piis conceſſa eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, Cathedrali, ſeu Parochiali Eccleſiæ perſolvatur, non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, privilegiis, etiam mari magno nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

TITVLVS XXV.

De Indulgentiis.

SVMMARIVM.

1 *Jubeat Epiſcopus, ut Indulg m vis, valor, & conſeque us per Parochos, & Concio po- pulo explicetur.*

2 *Indulgentiarum pu' o omni lucri ſuſpici. e a'*

3 *Indulgentias ... onceſſiones in codicem referantur.*

4 *Indulgentiarum, & Altarium privilegiatorum tabella ſit in qualibet Eccleſia: Epiſcopi per Diœceſim Indulgentias recognoſcant.*

5 *Nemo abſque Epiſcopi, aut Vicarii facultate Indulgentias evulget: Contrafacientes excommunicentur.*

6 *Ad Indulgentias conſequendas eleemoſynæ neceſſariæ non ſunt.*

7 *Stationes affixis tabellis, & campanarum ſonitu die ante indicentur. Indulgentiarum exemplar in Epiſcopali Archivo ſervandum.*

1 DE ſanctis indulgentiis tractatio prout uſu venerit accuratè in ſermonibus item habeatur, ut earum cœleſtem vim, & pietatis officia ad illas conſequẽdas neceſſaria Populus intelligat, ſeque propterea omni intima mentis, animique religione, & chriſtianæ charitatis actionibus, atque operibus ad uberrimas, ſalutareſque earum utilitates conſequẽdas diligentèr parent.

Id autem omne officium per Parochos, & alios, quorum intereſt præſtari Epiſcopus iubeat, ipſique Parochi, & Concionatores indulgentiarũ valorem interdum explicent, ſimulquè oſtendant, quo in prætio à cunctis fidelibus haberi debeant.

2 In publicandis Indulgentiis omnis turpis quæſtus ſuſpicio tollatur, quòd ut commodiùs fieri poſſit, eæ cautiones ſerventur, quas præſcribit Concilium Tridentinum.

3 Singulæ Eccleſiæ, quibus, vel cõceſſæ ſunt, vel concedentur Indulgentiæ Codicem habeant, in quo per ordinem illæ memorentur, ac Summorum Pontificum nomina, qui ipſas conceſſerunt, menſis item, & annus.

Librum indulgentiarum ſibi conceſſarum quælibet Eccleſia habere debet.

4 Tabella etiam in ſingulis Eccleſiis, in qua idem prorſus exhibeatur pari diligentia, Altarium privilegiatorum memoria teneatur, Epiſcopi quàm primum in ſua quiſque Diœceſi diligentèr recognoſcant Indulgẽtias, quæ ibi erunt, an veræ ſint, & approbatæ.

5 Inhibeant Parochis, aut Concionatoribus, & quibuſcumque etiam Regularibus, ut Indulgentias non promulgent ſine facultate ipſorum, aut Vicarii Generalis manuſcripta, qui contrafecerint prætextu cujuſvis privilegii excommunicentur.

6 Doceantur Fideles, per Concionatores ad indulgentias conſequendas eleemoſynas non eſſe neceſſariò largiendas, ſi tamen ſpontè dantur non recuſentur.

7 Cum venerit celebritas indulgentiarum in aliqua Eccleſia, id, & tabellis publicè affixis, & campanarum ſonitu pridiè eius ſtationis omnibus ſignificetur, illarumquè exemplar in Archivo Epiſcopali conſervetur.

TITVLVS XXVI.

De Capitulo, & Canonicis.

SVMMARIVM.

1 *Capitula, ſi ſtatutis careant infrà ſex menſes conficiant: ab Epiſcopo approbentur. Capitulum ſemel in hebdomada congregetur.*

2 *Capitulares Cõgregationes oratio præcedat, & ſubſequatur.*

3 *In Capitulis contentiones, confabulationeſque vitandæ.*

4 *Capitulorum inventaria conficiantur in S. Viſitatione, vel Synodo exhibenda.*

5 *Procuratores rationem coràm Capitulo reddant; Singulis annis coràm Epiſcopo de Anniverſariorum, & legatorum piorum ſatisfactione doceant.*

6 *Solemnioribus diebus, & quibus Epiſcopus pontificaliter aſſiſtit Canonici, ali-*

aliique de capitulo choro interſint. Cõtrafacientes puncto bono totius diei careant.

7 Conventuali miſſę, & horis canonicis non ſatisfit, niſi per Canonicos, alioſque ab initio ad finem choro intereſſentes.

8 Eccleſiaſticorũ quicunque abſq; Epiſcopi teſtimonialibus literis diſcedens ſuſpenſionem à divinis incurrit, nec illis uti poteſt abſque facultate, præterquam ad ſacrum faciendum ſub eadẽ ſuſpenſionis pœna.

9 Canonici cæteris morum gravitate præſtare debent.

10 Canonici cæteris prælucere ſtudeant.

11 Dignitates diligentèr ſua munera obeant.

12 Pſalmodia quomodo perſolvenda.

13 Libri, literę, privatum officium in choro ne legantur?

14 Dormitationes, nugæ, excurſiones per Eccleſiam, colloquutiones, diſceſſus è choro abſque licentia, prohibentur, pœnæ in delinquentes ſtatuuntur.

15 Per ſe quiſque ſtatuta die miſſam, aliaque divina celebret officia, feſtis diebus peritiores huic muneri deputentur: renuentes tridui diſtributionibus, & ab ordinis exercitio ſuſpenſione mulctetur.

16 Epiſcopo ſolemniter celebraturo Cæremoniarius neceſſaria paret, ac miniſtros inſtruat. Nemo in illius officium ſe ſe intromittat: ſed quoad cęremonias ei omnes obediant.

17 Punctatores in Synodo jurent, ſe fideliter commiſſum munus præſtituros.

18 Punctatorum munus deſcribitur.

19 Punctatores Canonicorum ſimulatas infirmitates Epiſcopi Vicario deferant.

20 Punitionis cauſa exprimatur; punctorum librum Canonicis ne oſtendatur, pręterquàm in eorumdem exequutione.

21 Si injuria punctarint, aut punctare prætermiſerint de ſuo ſatisfaciant, & unius hebdomadæ diſtributiones amittant.

22 Punctator choro ſemper interſit; ſi de licentia abſit alius, à chori Præfecto probandus, ſubſtituatur. Si ſecus fecerit unius diei diſtributionibus privetur.

23 Singulis hebdomadis punctorum libri conferantur; controverſias Vicarius definiat. Epiſcopus in Punctatorem quem voluerit, eligat.

24 Epiſcopus etiam propoſitis pœnis quem Punctatorem elegerit, ad acceptandum cogere poteſt.

25 Canonicus Punctatoribus, aut Cæremoniario injuriam inferens, qua pœna plectendus.

26 Canonicus, qui abfuit, Epiſcopum de reditu certiorem faciat.

27 Sine ſcripta licentia à Diœceſi abeſſe vetatur, & obtẽta Canonicus Procurator conſtitui debet.

28 Vltra tres menſes abeſſe non licet.

29 Vna tantùm procuratio ſuſcipi poteſt.

30 Officiales per ſecreta vota eligantur. Electus renunciare non poteſt; pœnæ in contrafacientes decernuntur.

31 Qui à Capitulis eliguntur Epiſcopi, vel ejus Vicarii approbationem, & confirmationem habeát, aliàs electio nulla ſit, & electi à divinis ſuſpenduntur.

32 Officio Defunctorum, & anniverſario concurrentibus, ſi quadrageſima ſit, officium, & miſſa duplicentur, ſi aliter alterutrum transferatur.

33 Concurrentibus duabus conventualibus miſſis, & alia ex conſuetudine, omnes cani debent. Pœna in negligentes decernitur.

34 Dominicis diebus, aliiſque feſtis duplicibus Canonicus hebdomadarius, duoque miniſtri pluvialibus induti veſperas celebrent; reliquæ minores horæ cùm cantu recitentur. Ad Matutinum verò, & Primam, Epiſcopi arbitrio, exceptis Anniverſariis ſolemnitatibus, Pſalmos ſine cantu, diſtinctè tamen recitare licebit.

35 Vbi cantus in omnibus adhiberi conſuevit, retinendus.

36 Campanæ ſigno meridies, & veſper à ſecularibus, & regularibus indicentur.

37 Ad hujuſmodi ſignum ter Angelicam ſalutationem recitantibus, præter Apoſtolicas, quadraginta indulgentiæ dies conceduntur. Idem in Veſperis pro Defunctis.

38 Epiſcopo ſolemniter celebraturo dignitates, & Canonici veſtibus ordini cõgruentibus induti, aſſiſtant; ſi ordinum diſtributio non adſit, Presbyter aſſiſtens ſemper prima dignitas ſit, Diaconi duæ ſequentes, iiſque deficientibus digniores de capitulo. Vbi ordines ſunt diſtributi, & Epiſcopus cùm cappa tantùm aſſiſtit, loco primæ dignitatis Decanus Canonicorum, duoque primi Diaconi miniſtrent. De hoc Sacr. Congreg. decreta.

39 Decretum Sacr. Congreg. de Canonicorum

eorum thurificatione, loci ceſſione, Euchariſtiæ incenſatione in peculiari Sacello, ceroferariorum aſſiſtentia, & Diaconi miniſterio in Altaris thurificatione obſervandum proponitur.

40 *Allata decreta tranſgredientes quomodo puniendi?*

41 *Epiſcopo aſſiſtente, ſex in Altari accendantur candelæ.*

42 *Cæremoniarii munus.*

43 *Cæremoniarius, Epiſcopo celebrante, Clericum miniſtrum habeat.*

44 *In acceſſu, & receſſu Prælati ad Eccleſiam organa pulſentur, ſervata temporum ratione.*

45 *Feria V. In Cœna Domini Capitulares, & Cathedralis Eccleſiæ Clerici de manu Prælati Euchariſtiã ſumant, niſi ad celebrationem eo die teneãtur.*

46 *Parochi populum moneant, ut ſummo mane in Parœcia communicet, quò in Cathedrali intereſſe poſſit.*

47 *Canonicorũ, & dignitatum funus, Capituli ſumptibus peragatur, pro eis Cõventualis miſſa celebretur, ſinguli Canonici, & Eccleſiæ Presbyteri idẽ faciant. Ad Collegia extenditur.*

48 *Capitulum venientem ad Eccleſiam Epiſcopum, redeuntemque aſſociet ab Epiſcopii aula. Sacr. Congreg. Decr. hac ſuper re referuntur.*

49 *Si Eccleſia ab Epiſcopio diſtet, conſuetudo laudabilis ſervetur.*

50 *Pœnitentiarius quotidiè confeſſionario aſſiſtat, ſi Canonicus ſit, præſens in choro reputetur.*

51 *Singulis menſibus Capitulares habeantur congreſſus, ſpiritualia pertractẽtur: res graves per ſecreta ſuffragia decernantur.*

52 *Pro receptione in capitulum, vel in chorum nihil ſolvatur.*

53 *Capitulares Capituli bona per ſe, vel per aliũ ne cõducãt, ſub nullitatis pœna.*

54 *Idem de eorum conſanguineis primo, aut ſecundo gradu conjunctis decernitur, ni Epiſcopi licentia intercedat.*

55 *Exactiones decimarum Capituli, urgente cauſa, & obtenta ab Epiſcopo facultate, concedere licet.*

56 *Diſcordiæ inter Canonicos ab Epiſcopi Vicario paternè componantur.*

57 *Miſſæ reſpondentes cottam, & talarem habeant veſtem.*

58 *Per Eccleſiam ne vagentur, nec quid ab Altari tollant.*

59 *Muſici vaniloquia, riſuſque ne habeãt.*

60 *Reliqua, quæ ad capitulum, vel ex conſuetudine, vel ex Synodalibus conſtitutionibus ſpectant ad unguem in uſum revocentur.*

61 *Ceteris Collegiatis, quę ipſis concernũt ſub pœnis arbitrariis, ut obſeruent, mandatur.*

1 Capitula, quæ ſtatuta non habent, intrà ſex menſes ea conficere teneantur ab Epiſcopo examinanda, & probanda. Semel in hebdomada in loco conſueto Capitulum congregetur, die à Canonicis ſtatuẽdo, qui tamen certus ſit ante, vel poſt Miſſam, ſeu Veſperam, ne chori ſervitium impediatur.

2 Congregati Canonici oratione præmiſſa Capitulum inchoabunt, quòd itidem brevi facta precatione abſolvant.

3 In Capitulo contentioſas, & clamoſas confabulationes evitabunt, de iiſquè ad Eccleſiæ cultum, & ad pietatem promovendam ſpectant, deque bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtratione tractabunt.

4 Curabit omninò Capitulum Inventarium confici præbendarum, & quorumcumque beneficiorum, diſtributionumque quotidianarũ, quod in viſitatione Epiſcopo exhibebitur, vel in Synodo Diœceſana.

5 Adminiſtratores, ſeù Procuratores teneantur rationem reddere coram Capitulo, pœna propoſita ad Epiſcopi arbitrium. Rationem quoque Anniverſariorum, & piorum legatorum reddant Epiſcopis ſingulis annis, ſi celebrata illa fuerint, hæc vero ſi exequutioni mandata. Piorum locorũ ratio Epiſcopo reddenda.

6 Quoniam vileſcit Pontificalis dignitas, ſi in Eccleſia dum Prælatus potiſſimè præſens reperitur vix aliquando ſint, qui divinas laudes decantent. Mandamus ut Canonici, & alii de Capitulo ſolemnioribus diebus, ac ſemper quoties Prælatum cõtigerit ſolemniter intereſſe officiis, Choro præſentes ſint, qui ſecus fecerint; legitimo ceſſante impedimento, à Punctatoribus approbando, totius diei emolumento puncti boni carere volumus. Prælato celebrante Canonici choro omnes intereſſe debent.

7 Ad compeſcendos animos illorum, qui excurſus, & receſus ſuos ità partiri ſolent, ut de laboribus minimum, de emolumento autem plurimum percipere ſatagunt, inhęrendo ſancitis à Sacra Congregatione decernimus, quòd dum Miſſæ Conventuales, & horæ Canonicæ pſalluntur non niſi Canonicos, & alios ab initio ad finem intereſſentes in Choro eorum oneri ſatisfacere, licet in Eccle-

ſia tempus conterant, & ideò mandamus transgreſſores punctari, ac ſi fuiſſent abſentes, quacumque conſuetudine, ſeu potiùs abuſu in contrarium non obſtante.

8 Tam Canonici, quàm Sacerdotes, & Clerici, qui abſque ſui Antiſtitis teſtimonialibus à Diœceſi in futurum receſſerint ſuſpenſionem à divinis eò ipſo incurrant, & qui cum litteris commendatitiis exierint, præterquam occaſione conficiendi Miſſę Sacrum, illis uti non valeant, tam in Judicio, quàm extrà, etiam ad effectũ dignitatum beneficiorum, & privilegiorum quorumcunque adipiſcendorum, non niſi priùs habita facultate in ſcriptis ejuſdem Ordinarii, aliàs innodati vinculo ſuſpenſionis à divinis ipſo facto exiſtant.

Abſque Epiſcopi licentia nulli Clericorum diſcedere licitum eſt.

9 Quoniam in toto ordine Clericali Canonicos decet præcæteris eſſe conſpicuos, idcircò ab ipſis multo potiore Jure morum gravitatem, totiuſquè corporis habitus decentem quamdam ſpeciē Synodus depoſcit.

10 Curabunt itaque, tàm in Eccleſia, quàm extra virtutum ſtudio cęteris prælucere, ut non tantum nomine, ſed re ipſa verè ſe Canonicos profiteantur.

11 Quo verò dignitates obtinent in capitulò, quo digniores ſunt, eo magis virtutum omnium ſplendore fulgere debent, ac ſancta humilitate, & obedientia, quam exhibere præcæteris debent. Studeant igitur omnes munera, quæ illis ex Sacrorum Canonum Jure, vel cujuſvis Eccleſiæ noſtræ Provincię probato ritu, vel ſtatuto, vel ex noſtrorum decretorum præſcripto incumbunt, omni diligentiā, & ſollicitudine obire, quæ illis pro divini cultus augumento diſtrictè obſervanda præcipimus, tum infrà notatis, tum etiam aliis gravioribus pro modo culpæ arbitratu Epiſcoporum irrogandis pœnis.

12 Pſallant Canonici per ſe ipſos diſtinctè, tractim, ſedatè, factaque pauſa in medio verſiculi, neque verba transcurrant, vel ſincopent, decenti geſtu, habituque, & compoſita voce pronuncient.

13 Libros ad officia, quæ cantantur non pertinentes, ac litteras nullo modo legant, neque item ubi commune officium perſolvitur, vel miſſa cantatur, privatim quiſquā officiũ recitet.

Literas in choro legere Canonicis prohibetur.

14 Nemo dormiat, nugeturvè, aut per Templum curſitet, vel vagetur, aut cum Laicis colloquatur, neque etiam ex choro, quovis colore diſcedat, niſi neceſſariam ob cauſam à Magiſtro Chori, vel cui ex conſuetudine competit licentia obtenta.

Qui in prædictorum aliquo deliquerit horæ illius, cui tunc aderit, diſtributione privetur, ac graviùs, etiā pro modo culpæ, præſertim verò ſi monitus parere, vel neglexerit, vel recuſaverit arbitratu Epiſcopi puniatur.

15 Hebdomadas, ſtatoſque dies, quibus quiſque miſſas, aliaque divina officia celebrare debet omninò ſervent, neque illas invicem ullo modo commutare poſſint, niſi ex neceſſaria, & urgenti cauſa à Vicario Epiſcopi probanda; Diebus verò feſtis præſertim ſolemnioribus peritiores deputentur: qui autem celebrare, vel alia divina officia facere pro ratione ipſius dignitatis, aut Canonicatus neglexerit, vel contempſerit tridui diſtributionibus non ſolum mulctetur, ſed etiam ab ordinis ſui munere ſuſpendatur Epiſcopi arbitratu.

16 Cum ſolemniter eſt celebraturus Prælatus, Cæremoniarum magiſter ſingula, quæ neceſſaria erunt diligenter paret, atque eos qui inſervire debent opportunè priùs moneat, atque inſtruat, ut inde omni qua decet reverentia cultus Deo reddatur, ſubiturus pœnam arbitratu Epiſcopi, ſi negligentiæ arguatur, inhibemus tam Diaconis aſſiſtētibus, quàm Canonicis, ne dum Prælatus ſolemniter celebrat, ac aliàs in ſpectantibus ad Cæremonias in aliquo ſe intromittant, niſi nutu Magiſtri Cæremoniarum. Immò præcipimus omnibus, ut ei in ſpectantibus ad officium ſuum ſine contradictione obediant, qui ſecùs fecerit ſecundum conſuetudinem punctetur.

Omnia nutu cæremoniarum Magiſtri fieri debent.

17 Cum laudabiliter duo Punctatores in noſtra Metropolitana Eccleſia inſtituti ſint, unus à nobis, alter à Capitulo curent Epiſcopi, ut idipſum fiat in eorum Eccleſiis, & ut deinceps majori diligentia officium ſuum peragant, præcipimus, ut electi Punctatores hujuſmodi ſemel in anno in Synodo Diœceſana in manibus Epiſcopi jurent, ſe fideliter, ac diligenter ſuum munus præſtituros.

18 Punctatorum curæ erit ſtudioſè omnes notare, qui in divinorum officiorum celebratione colloquuntur,

tur, dormiunt, à Choro exeunt, litteras legunt, vel horas privatim, recitant, pauſas, debitaſque Cæremonias, aliaquè circa divinum cultum non obſervant, vel eos, qui lapſu temporis non intērſunt, aut qui ſunt pūctati poſt punctum recedentes.

19 Curent Punctatores ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis, ne quis Canonicorum, aliuſvè de Choro ſe infirmum ſimulet, quoſque tales cōpererint Vicario Epiſcopi denuncient puniēdos præter diſtributionis amiſſionem.

20 Idquè muneris ſine perſonarum acceptione, aut excuſatione exequantur, in quibus conſcientiam eorum oneramus; cauſa, ob quam punitus ſit ſit expreſſa, nulli parcant, neque ulli ex Capitulo librum oſtendant, niſi cum punctatorum exequutio facienda erit.

21 Si aliquem injuria notarit, de ſuo ei ſatisfaciat, ſi vero notandum prætermiſerit, de ſuo item tantumdē det quod in Eccleſiæ uſum convertatur, & integras unius hebdomadæ diſtributiones amittat.

22 Quo tempore is in officio Punctatoris permanſerit, ſacris horis, & officiis omnibus interſint, niſi abſit de ejus licentia, qui Choro præſidet, quo tempore alium ab eodem Chori Præfecto probandum ſubſtituat, qui ſuo muneri ſatisfaciat, ſi ſecus fecerit, pro ſingulis vicibus unius diei diſtributionem amittat.

23 Ambo Punctatores libros conficiant, & ſingulis hebdomadis libros punctationum inter ſe conferant, & ſi qua inter eos controverſia orta fuerit, Vicarius Epiſcopi ſtatim definiat. Epiſcopus deligat ad id punctatoris officium, quem voluerit idoneum Clericum.

24 Eidem Epiſcopo facultas ſit de ea Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia, in qua Punctator creandus ſit, omnes quoſcumque libuerit propoſitis pœnis ſuſpenſionis à divinis, & aliis ſuo arbitrio cogendi ut id munus ſuſcipiant, & obeant.

25 Si quis Canonicorum Punctatoribus, aut Magiſtro Cæremoniarum, vel comminari, vel injuriam verbo, aut facto inferre auſus fuerit, decem ducatorum pœna, ac etiam aliis pœnis pro modo injuriæ arbitrio Epiſcopi puniatur.

26 Qui impetrata ab Eccleſia diſcedendi facultate, tam de Capitulis, quàm de reliquis Clericis aliquamdiù abſuerit menſis ſaltem ſpatio poſtquam redierit, Epiſcopum de ſuo ad Eccleſiam, ſeu Diœceſim reditu certiorem faciat, quod ſi neglexerit, perinde cenſeatur, ac ſi non legitimè abſuerit, & arbitrio Epiſcopi puniatur.

27 Nullus Dignitatum, ſeù Canonicorum à Diœceſi ſine ſcripta Ordinarii licentia abeſſe poſſit, quo loco alium Canonicum Procuratorem conſtituere ei licitum ſit, juxta juris diſpoſitionem ab Epiſcopo, vel ejus Vicario approbandum qui ſuo nomine actibus capitularibus neceſſariis intereſſe poſſit, & conſenſum præſtare. *A Diœceſi neque dignitas, neque Canonicus ſine Epiſcopi licentia abeſſe poteſt.*

28 Inſuper idem non potiri valeant maiori tempore abſentiæ quàm triū menſium ad præſcriptum Sacri Concilii Tridentini contraria quacumque conſuetudine non obſtante.

29 Ne autem duorum, vel plurium procurationem aliquis ſuſcipiat omninò vetamus, & interdicimus, Procurationeſvè hujuſmodi mandamus non admitti, conſenſumquè, quem illarum vigore forſan præſtari contigerit, irritum fore decernimus.

30 Cathedralium, & Collegiatarū Eccleſiarum Capitula, quibus jus eſt eligendi quolibet anno, vel alio ſtatuto tempore, cujuſvis generis officiales, & Miniſtros Schedulis per vota ſecreta ad electionem digniores deveniant, nulliquè ſuffragia per ſe, vel per alios exquirere, vel alteri pandere liceat ſub pœna ſuſpenſionis à divinis eo ipſo, & electio aliter facta nulla, & irrita ſit. Electus verò obeat munus, cui præponitur, & ſi renunciat abſque legitima, & juſta cauſa coram Epiſcopo diſcutienda, privatus ipſo facto exiſtat vocis activæ, & paſſivæ per triennium, aliiſque pœnis arbitrariis ab Epiſcopo plectatur. *Capituli officiales quomodo eligendi.*

31 Inhærentes decretis in Conſtitutionibus Synodalibus bo. mem. Cardinalis Sabelli anno 1537. æditis, decernimus, & mandamus, quòd omnes dignitates, Canonicatus, & beneficiati Cathedralium, ſivè Collegiatarum quarumcumque electi à Capitulis, Collegiis, aut aliis jus eligendi habentibus, non admittantur, minuſquè in poſſeſſionem immittantur, niſi prævio examine idonei doctrina, moribus, & ætate ab Ordinariis locorum, *Conſtitutio Cardinalis Sabelli de electione facienda*

ſivè eorum Vicariis priùs judicentur, & poſtea confirmentur, aliàs electiones, cum omnibus inde ſequutis nullius ſint roboris, & momenti, & pœnitus invalidæ cenſeantur; electi verò aliter attentantes ipſo facto ſint ſuſpenſi, ac etiam Ordinarii arbitratu puniantur.

32 Quotieſcumque dicendum erit in Choro officium defunctorum ex præſcripti Breviarii, ſi in illum diem Anniverſarium alicujus defuncti incidat, volumus quòd nullatenus defunctorum officium omittatur, ſed officium, & Miſſa ſi dicenda erit, duplicetur in Quadrageſima. Reliquo tempore, ſi concurrant unum transferatur in diem ſequentem non impeditam, alioquin contrafacientes notentur, & nihilominus arbitrio Epiſcopi puniantur.

In Cathedralibus quando duæ miſſæ Conventuales celebrandæ ſint.

33 Quibus diebus ex Miſſalis Romani rubricarum præſcripto in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis miſſas duas Conventuales celebrari oportet, eæ ambæ canantur, tum cantu item celebretur, ſi qua prætereà alia miſſa eodem, vel alio die ut diximus ex conſuetudine, legatovè pio, aut alio jure ibi cani debetur. Quòd ſi Capitulum præſtare omiſerit, neglexeritvè, non ſolùm illius diei, in quo huic munere defuerit, verum alteriùs etiam diei diſtributionibus mulctetur, & alio die ſuppleantur omiſſa; mulcta verò arbitrio Epiſcopi locis piis, aut pauperibus applicetur.

34 Diebus Dominicis feſtiſquè aliis, quibus officium duplex peragitur Canonicus hebdomadarius, dum Veſperarum officium obit, celebratvè, pluviale induat, tum etiam duo Eccleſiæ Miniſtri pluvialibus induti adſint, eaquè munera præſtent, quæ præſtari moris eſt; Iiſdem prætereà diebus divina ſingularum horarum canonicarum officia, pſalmi ſcilicet hymni, Antiphonæ, reſponſoria, & reliquæ horariæ preces non verbis recitentur, ſed ſtata modulatione canantur. In matutini tamen officio, & prima, ſi ita Epiſcopo videbitur, præterquàm in Anniverſariis feſtorū dierum ſolemnitatibus celebrioribus canora, & diſtincta tamen vocum pronunciatione Pſalmos dici liceat; at hymni, Antiphonæ, reſponſoria, & reliqua ejuſmodi, tum prætereà Pſalmi ad laudes ſtata omni cantus modulatione omninò pronuncientur.

35 Ubi verò, vel inſtituti, vel conſuetudinis, eſt feſtis diebus matutini etiam, vel prima pſalmos, aut aliis prætereà diebus reliquarum horarū pſalmos, & omne officium cantu præſtari, illud inſtitutum, conſuetudinemvè perpetuò retineri jubemus.

36 Curent Epiſcopi ſaluberrimum Caliſti Tertii generale inſtitutum de Campanæ ſigno in meridie, & in Veſpere dando ab omnibus, tàm ſecularibus, quam regularibus Eccleſiis obſervari.

37 Quapropter monemus omnes, ut dato ſigno prædicto genuflexi ſalutationem Angelicam ter recitent, Deum etiam rogantes pro tranquillitate, & exaltatione Sanctæ Matris Eccleſiæ ac Chriſtianorum Principū concordia eiſquè, qui ſic oraverint, contritis, præter alias Apoſtolicas indulgentias, quadraginta dies de injunctis ſibi pęnitentiis à Domino concedimus, & elargimur. Idquè etiam quotidie in Veſperis pro defunctis.

38 Archidiaconus, Archipresbyter, Primecerius, cæteriquè Canonici, qui Prelato ſolemniter celebraturo in Choro aſſiſtere debent ſacris induantur, & miniſtrent in ordine ſuo juxtà diſpoſitionem Cæremonialis Epiſcoporum nuper impreſſi, ita tamen ut in eis Eccleſiis, ubi præbendæ non ſint diſtinctę inter Presbyterales, & Diaconales, prout in noſtra Metropolitana Eccleſia, ſivè Epiſcopus celebret, ſivè divinis officiis præſens ſit cum cappa, munus Presbyteri aſſiſtentis ſemper per primam dignitatem, quocumque nomine appelletur, adimpleatur, officium verò duorum Diaconorum aſſiſtentium Epiſcopo per duas ſequentes dignitates poſt primam, & ipſis deficientibus per digniores, ſeu antiquiores Canonicos. Si autem Prebendæ ſint diſtinctæ, quando Epiſcopus non celebrat, & ſolùm præſens ſit cum Cappa, tunc loco primæ dignitatis Decanus Canonicorum, & duo primi Diaconi aſſiſtere ei debent, prout infraſcriptis decretis Sacra Rituum Congregatio pronunciavit.

Anno 1656. diſtributiones factæ fuerunt in Metropolitana.

Beneventana.

39 Ex Sacra Rituum Congregatione proponente Eminentiſſimo, e Reverendiſſimo D. Cardinali Sfortia die 5. Septembris 1648. utraque parte informante. Ar-

Archiepiſcopus Beneventanus ſupplicavit declarari.

An Archidiaconus prima dignitas Archiepiſcopo tàm ſolemniter celebranti, quàm divinis tantum intereſſenti cum Cappa aſſiſtere teneatur, cum præbendæ non ſint diſtinctæ.

Et Sacra Congregatio, reſpondit aſſiſtentiam prædictam præſtandam eſſe per Archidiaconum juxtà formam Cæremonialis, eumquè ad hoc poſſe cogi ſub cenſuris, etiam in ſubſidium.

A. Cardinalis Capponius.

M. Gallius S. Rit. Congreg. Secret.

Beneventana.

Ex eadem Sacra Rituum Congregatione proponente Eminentiſſimo, & Reverediſſimo Domino Cardinali Sfortia die 21. Novembr. 1648.

Cum in Eccleſia Metropolitana non fuerint diſtinctę præbendæ Preſbyteralis, & Diaconalis, quæſivit Archiepiſcopus: An ipſi ſolemniter celebranti, vel ſi divinis officiis cum cappa interſit Archidiaconus, qui eſt prima dignitas aſſiſtere tenetur, & die 5. Septembris præſentis anni *Sac. Rituum Congregatio affirmativè reſpondit.*

Dubitatum indefuit, qui nam loco duorum Diaconorum aſſiſtere deberent, & eadem Sacra Rituũ Congregatio referente Eminẽtiſſimo D. Cardinali Sfortia, utraque parte informante declaravit.

Hodie hæc non militat, qui à facta eſt diſtributio præbendarum de anno 1686.

Dignitates proximè ſequentes poſt Archidiaconum aſſiſtere debere, & recuſantes etiam ſub cenſuris cogendos eſſe die 21. Novembris 1648.

A. Cardinalis Capponius.

Hieronymus Boncompagnus Sac. Rit. Cong. Secr.

Et quia ſunt etiam ex eadem Sacr. Rit. Congregatione infraſcripta decreta: ideò, & pro qualitate Eccleſiarum obſervanda erunt, videlicet.

Beneventana.

Ex Sacra Rituum Congregatione proponente Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo Domino Cardinali Sfortia die 5. Decembris 1648. utraque parte informante.

Archiepiſcopus Benevẽtanus ſupplicavit declarari.

Primò: An dignitates illius Cathedralis, quæ ſedent ab utroque latere Chori, debeant omnes priùs thurificari, quàm Canonici ejuſdem Eccleſiæ, qui tàm à dexteris, quàm à ſiniſtris Chori unà cum dignitatibus ſedent.

Et Sacra Rituum Congregatio reſpondit, tàm dignitates, quàm Canonici à latere digniori Chori ſedentes, priùs thurificandos, quàm dignitates, & Canonicos, qui ſedent à latere Chori minùs digno.

Secundò, An dignitates, ſivè Canonici, qui aſſiſtunt Archiepiſcopo, ſupervenienti dignitati, ſivè Canonico digniori, quibus convenit aſſiſtere, locum aſſiſtentiæ cedere debeant.

Et Sacra Rituum Congregatio affirmativè reſpondit.

Tertiò, An Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, quod inter Veſperarum divina peculiari cuſtoditur Sacello thurifìcandum ſit.

Et Sacra Rituum Congregatio in caſu propoſito SS. Euchariſtiæ Sacramentum thurificari mandavit.

Quartò, An in Miſſa Conventuali, quando decantatur Evangelium, Ceroferarii cum cereis accenſis aſſiſtere, & Diaconus quoties, thurificatur Altare, incenſum miniſtrare teneatur.

Et Sacra Rituum Congregatio teneri reſpondit.

A. Cardinalis Capponius.

Locus Sigilli.

M. Gallius Sac. Rit. Cong. Secr.

40 Curẽt igitur Epiſcopi, ut in eorum Eccleſiis hic ritus obſervetur, & qui recuſaverit ex Canonicis, vel cõtradixerit, legitima ceſſante cauſa, & approbata à Punctatoribus, pœnis in eiſdem decretis contentis puniatur, & aliàs arbitrio Epiſcopi.

41 Quotieſcũque Epiſcopus aſſiſtere voluerit divinis officiis, ſemper in Altari accendantur ſex candelæ, ſivè in feſtis Sanctorum diebus, ſivè in omnibus Dominicis per annum.

42 Cœremoniarum Magiſter, qui ſi fieri poteſt pro ſervitio, & aſſiſtentia Epiſcopi, ſaltem debet unus eſſe de Canonicis, diligentèr videat: An cœremoniæ debitæ, etiam in Choro ſer-

ſerventur, rudeſquè rectè illos obire doceat.

43 Unus ex Sacriſtis minoribus, vel aliis Clericis Epiſcopo celebrante sẽper Magiſtro cęremoniarum aſſiſtat, ut quæ ad divina officia præſtanda erunt, illius mandato pręſtare poſſit, ſi ſecus fecerit arbitrio Epiſcopi puniatur.

In ingreſſu, & diſceſſu Epiſcopi ab Eccleſia organum pulſandum.

44 Organiſta quotieſcũque Pręlatus Eccleſiam ad divina officia ingreditur ſemper, temporum ratione ſervata, organum pulſet, idque faciat in diſceſſu ab Eccleſia.

45 Feria quinta in Cœna Domini ſinguli Canonici, & alii de Capitulo in Eccleſia Cathedrali, reliquivè Clerici Eccleſiæ prædictæ in ſolemni Miſſæ ſacro, quod eo die fiet, Corpus Domini de manu Pręlati ſumãt, niſi ex iis aliqui ſint, qui eo ipſo die miſsã ex proprio munere celebraturi ſint. Quod ipſum in Collegiatis, etiã Eccleſiis omninò obſervari mandamus ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

46 Parochi frequentèr Populum moneant, ut ſummo mane SS. Euchariſtię Sacramentum in Parochiali Eccleſia ſumat, quo commodiùs deindè in Cathedralem ſolemnibus officiis audiendis convenire poſſit.

Canonici funus capituli expenſis fiat.

47 Canonici mortui funus, ejuſvè, qui ejuſdem Eccleſiæ, in eavè dignitate obtinebat, Capituli ſumptibus à reliquis Canonicis fiat; tum pro ejus Animæ ſalute Miſſa conventualis celebretur, & unuſquiſque item Canonicus, miniſtervè ejuſdem Eccleſiæ, qui Sacerdos ſit, miſſam itidem pro eo celebret, quòd etiam obſervetur in Collegiatis Eccleſiis.

Quouſque Canonici Prælatum aſſociare tenentur.

48 Dignitates, Canonici, & alii omnes de Capitulo Prælatum in Eccleſiam venientem ab Aula ſui Palatii ab ipſo deſtinata proceſſionalitèr cõducant, & redeuntem omnes item proceſſionalitèr reducant ad formam Cœremonialis, & præſcriptum in ſequenti Decreto Sacræ Congregationis Rituum, ſub pœnis in dicto Decreto contentis, tranſgreſſoribus, & aliis arbitrio Epiſcopi infligendis.

Beneventana.

Sacra Congregatio Rituum proponente Eminentiſſimo D. Cardinali Sfortia die 5. Septembris 1648. utraque parte informante.

An Canonici Archiepiſcopum ad Eccleſiam accedentem aſſociare, & ab eadem recedentem uſque ad Anticameram ſuæ habitationis juxtà ſuorum Prædeceſſorum conſuetudinem comitari teneantur?

Et Sacra Rituum Congregatio reſpondit. Quòd circà aſſociationem ſerventur decreta, & ad eorum formam compellantur Canonici renitentes, ſi aliqui adſunt ſub cenſuris in ſubſidium.

A. Cardinalis Capponius.

M. Gallius Sac. Rit. Cong. Secret.

Ex eadem Sac. Rituum Congregatione proponente Eminentiſſimo, ac Reverendiſſimo Domino Cardinali Sfortia die 21. Novembris 1648. utraque parte informante.

Cum circa aſſociationem à Capitulo, & Canonicis præſtandam Archiepiſcopo Cappa induto ad Eccleſiam accedenti Sacra Rituum Congregatio decreverit ſervandum eſſe ſolitum, & nihil innovandum, ac deindè decretum ſervari mandaverit.

Idem Archiepiſcopus, ad tollendas controverſias, quæ denuò oriri poſſent, ſupplicavit declarari diſtinctè, quid deſupèr ſervandum ſit, & eadem *Sacra Congregatio referente Eminentiſſimo D. Cardinali Sfortia, utraque parte informante, reſpondit Capitulum, & Canonicos debere accedere ad Aulam, ſivè cameram, quam ad hoc Archiepiſcopus deſtinaverit, tàm in acceſſu ad Eccleſiam, quam in reditu ad formam præſcriptam in Cœremoniali Romano, & renitentes etiam ſub cenſuris in ſubſidium compellendos eſſe die 21. Novembris 1648.*

A. Cardinalis Capponius.

Hieronymus Boncompagnus S. R. Cong. Secret.

49 Si autem Eccleſia diſtet à Palatio Epiſcopali, tunc ſervetur conſuetudo laudabilis, niſi fortè ſit contra diſpoſitionem Cœremonialis ab Epiſcopo declaranda.

50 Pœnitentiarius ſingulis diebus in Eccleſia aſſiſtat in loco ad id deputato, & ſi Canonicus fuerit, dum in Eccleſia confeſſiones audit, integras diſtributiones habeat, ac ſi choro ſingulis horis intereſſet.

51 Ca-

51 Capitulū deinceps ſingulis menſibus, vel ſaltem frequentèr habeatur, in quo quidem Capitulo de rebus ſpiritualibus, ac ad divinum cultum pertinentibus tractetur, ſinguli vota ſua ſedatè, & ex ordine proferant, & cum electiones officialium erunt faciendæ, aut cenſus, & bona Eccleſiæ locanda, aut de quacumque re gravi deliberādum, ſuffragia ſemper ſecretò dentur, ut & canonicè omnia fiant, & liberiùs quiſque ſuam ferat ſententiam, alioquin actus prędicti nullius ſint roboris, & tranſgreſſores arbitrio Epiſcopi puniantur.

Semel in menſe Capitulum cōgregatum, tractatū de ſi:ibus habeat.

52 Prohibemus omninò, ne quid ſolvatur ob receptionem in Capitulum, vel in chorum.

53 Neque deinceps Canonici, aliique de Capitulo bona, redditus, & proventus, aut exactiones, emolumentavè, etiam incerta, ad Capitulū quovis modo ſpectantia per ſe, vel per interpoſitam perſonam, ne per modicum quidem tempus conducāt, alioquin contractus omnes irriti ſint, ac nulli, & tàm locatores, quàm cōductores Canonici Epiſcopi arbitratu puniantur.

54 Idem ſancimus de eorum Propinquis, & conſanguineis ſecundo, vel arctiori gradu coniunctis, niſi quòd ad hoc attinet, cognita Eccleſię utilitate, Epiſcopus licētiam in ſcripto conceſſerit.

55 Exactiones tamen Decimarum Capituli, etiam ab iis de Capitulo ſuū ad uſum concedi liceat, facultate ab Epiſcopo data, cum gravis cauſa urgebit.

56 Si quę ſint inter Canonicos diſcordiæ, & diſsētiones à Vicario Epiſcopi ſedentur, & cōponantur paternè, & amantèr, quos verò errantes, contentioſoſquè comperierit, arbitrio ſuo puniat.

57 Accoliti, vel alii Clerici, qui in Miſſa, ut Sacerdoti celebranti aſſiſtant, & reſpondeant, adhibentur, nec ſine cotta, & veſte talari adhibeantur omninò vetamus.

58 Accoliti, aut Clerici prædicti, dū Sacerdos celebrat, per Eccleſiam non vagentur, neque candelas, aut quid aliud ab Altari tollant ante finitum ultimum Evangelium, fidei rudimenta, aliaquè ad divinum cultum, & eccleſiaſticam diſciplinam neceſſaria addiſcant.

59 Muſici, & Cātores piè versētur, nequè riſus, & vaniloquia habeant, dum divina celebrantur, ſed ità ſe gerant, ut divinis laudibus obſequētes cæteris exemplo eſſe poſſint.

60 Reliqua item, quæ Capitulis incumbunt ex antiqua, & laudabili cōſuetudine, & ex Decretis in Synodis Diœceſanis emanatis, ad priſtinum uſum revocentur, & Canonici, aliiquè de Capitulo diligentèr obſervēt, dummodò nō adverſentur ſacris Canonibus, & iuriſdictionibus Epiſcoporum, ſeù ipſorum menſis, quæ omnia ab iiſdem Epiſcopis de Concilio Capituli declarabuntur.

Antiquas conſuetudines. ſynodaleſque cōſtitutiones Capitulum obſervare teneatur.

61 In Collegiatis verò Eccleſiis prędicta à nobis conſtituta, quæ illas poterunt concernere ſub pœnis arbitrio Epiſcopi irrogandis obſerventur.

TITVLVS XXVII.

De vita, & honeſtate Clericorum.

SVMMARIVM.

1 *Clericorum ignorantia, vel neglectus circa ſanctiones de eorum vita, & honeſtate.*
2 *Libri, qui à Clericis haberi debent.*
3 *Qui à Parochis.*
4 *Veſtes domeſticæ Clericorum quales?*
5 *Veſtitus extrà domum talaris, & modeſtè compoſitus.*
6 *Veſtes breviores in itinere permittuntur. Pileorum uſus prohibetur, niſi valetudinis cauſa deferantur, & tunc in Eccleſiæ ingreſſu deponendi.*
7 *Quibus, quot, quo in digito, & quando Clericis annulos deferre liceat.*
8 *Barba, & capitis tonſura, & veſtium color, quales eſſe debeant.*
9 *Armorum delatio prohibetur. Pœna in contrafacientes ſtatuitur.*
10 *Nocturnæ vagationes, inceſſus cum perſona, ac veſtitus novitas, ſivè elegantia, ſivè negligentia Clericis inhibentur. Traſgreſſores quibus pœnis plectendi.*
11 *Clerici, clericalem habitum pro ſuo arbitrio modò deponentes, modo reaſſumentes, Eccleſiaſtico foro ſubiecti ſunt, quouſque privilegium amiſerint, vel ſtatus mutatione, vel canonico impedimento ab Ordinario probando. Habitus renunciatio nulla eſt, niſi ab Ordinario, interpoſito decreto, recipiatur.*

12 *Suſpectæ mulieres cùm Clericis ne cohabitent.*

13 *Ancillæ quinquagenariæ, & pudicæ permittuntur, habita ab Ordinario licentia in ſcriptis.*

14 *Comediis, fabulis, choreis, prophaniſque ſpectaculis Clerici ne interſint: minuſque ea agant: publica convivia, & comeſſationes vitent.*

15 *Alearum, talorumque luſus inhibetur ſub pœna ducatorum 20. & poſt tres vices excommunicationis, quam Epiſcopi latæ ſententiæ, ſi opus ſit, imponant. Venationes prohibentur.*

16 *Monitio ad Epiſcopos, ut à ludis, & venationibus abſtineant.*

17 *Clerici abſque neceſſitate cauponas ne frequentent: Ab illicita abſtineant venatione.*

18 *Cum Muſicis obſcœna ne canant.*

19 *Clericali militiæ adſcripti, quibus vacare debent.*

20 *Clerici laicis dominis ne inſerviant, niſi ad puerorum inſtitutionem, obtenta ab Epiſcopo licentia.*

21 *Mulieres legere, ſcribere, canere, aut ſonare ne doceant, niſi ætate, & moribus ii ſint, qui ab Epiſcopo probentur, & facultatem in ſcriptis obtinuerint.*

22 *Libris obſcœnis de muſico cantu ne utantur.*

23 *Fœminas ne aſſocient, nec in menſis deſerviant; apud Eccleſiaſticos in vilibus ne ſe exerceant officiis.*

24 *Clerici, qui poſt patratum crimen è Diœceſi aufugiunt, ad proprium Epiſcopum mittantur, ſi petierit, & de delicto teſtimonium miſerit.*

25 *Clerici à cauſarum patrocinio apud ſeculares Judices abſtineant, exceptis cauſis à jure permiſſis de Epiſcopi licentia.*

26 *Notariatus, & tabellionatus officium, ac medicinæ, præcipuè chirurgiæ exercitium Clericis prohibetur.*

27 *Tutores ne ſint, niſi pietatis cauſa de Epiſcopi licentia.*

28 *Mercaturam, in contractibus medios eſſe, vadimonia, laicorum procurationes vitent; id ſi cauſa poſtulet ab Epiſcopo gratis licentia concedatur, quotanniſque renovetur.*

29 *Agros; vel greges ne conducant, nec lanas, aut uvas, vel muſtum, ut per conductas operas pannum, vel vinum vendenda conficiant; etiam ex propriis gregibus id eſt illicitum; jumenta verò, lucri cauſa locanda, ne emant.*

30 *Locorum temporalem juriſdictionem ne conducant ſub pœna ſuſpenſionis à divinis ipſo facto, neque etiam eorumdem reditus, licèt per intermediam perſonam id muneris peragerent.*

31 *Libri ſacri, vetuſtate conſumpti ad ſordidos uſus ne adhibeantur, ſed potiùs igni tradantur.*

32 *In iis, quæ prohibita ſunt delinquentes, quomodo plectendi?*

33 *Clerici publica vectigalia, ſivè arrendamenta ne conducant, aut alias illicitas negotiationes exerceant.*

34 *Simplices Presbyteri ſingulis Dominicis, feſtiſque diebus, niſi impediti ſint, Parochi ter ſaltèm in hebdomada celebrent; cęteri Clerici ſingulis menſibus communicent.*

35 *Omnes quotidiè miſſæ interſint.*

36 *Abuſus in novellis miſſis eliminentur.*

37 *Presbyteri habitationes eligant in loco Civitatis honeſtiori.*

38 *Prima tonſura non initiati, Clericalem habitum ſine Epiſcopi ſcripta licentia ne geſtent.*

39 *Beneficiarii, & in ſacris conſtituti Canonicas horas omittentes, quas ſubeãt pœnas; Penſionarii item, qui B. V. officium non recitant.*

40 *In ſacris conſtituti, Beneficiarii, ac etiã inferioribus ordinibus initiati, qui alicui Eccleſiæ ſunt addicti infrà mẽſem nomen, cognomen, patriam, ordines, & beneficia in Curia Epiſcopali deſcribant; Si alienæ ſint Diœceſes, dimiſſorias litteras oſtendant; in Civitatem advenientes, idem ſervent: talis adnotatio gratis in Curia fiat: contrafacientes pecuniaria pęna, & corporali, aut alia Epiſcopi arbitrio puniantur.*

41 *Pecuniariæ pœnæ in pios uſus erogandæ, pro tertia parte accuſatoribus dentur. Accuſatoris nomen ſecretò ſervetur.*

42 *Clerici omnes Dominicis, feſtiſque diebus Eccleſiæ, cui adſcripti ſunt, cotta induti deſerviant; aliàs Epiſcopi arbitrio puniantur: pęnis etiam pecuniariis, applicandis, vel Eccleſiis, quibus defecerunt, vel pauperibus.*

43 *Clerici, ſeu Presbyteri, qui ad chorum non tenentur, proprium Parochum in Doctrina Chriſtiana edocenda juvent, ſub pœnis Epiſcopo arbitrariis.*

1 QUoniam multa à Conciliis tam generalibus, quàm Provincialibus, & à Summis Pontifici-

bus

bus de vita, & honeſtate Clericorum ſunt, experientiaque dedicimus, a pleriſque, vel ignorari, vel negligi idcircò, quæ ſequuntur in memoriam reducenda eſſe cenſuimus ab omnibus Clericis inviolabiliter obſervanda, gravi pœna ad Ordinariorum arbitrium tranſgreſſoribus propoſita.

2 Quia verò (ut ſcriptum eſt) Malach. 2. *Labia Sacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem requirent de ore ejus*; ſunt enim ſalterræ, idcircò Sacerdotes omnes hos libros penès ſe habeant; Teſtamentum vetus, & novum latinum æditionis vulgatæ, Cathechiſmum Romanum, Concilium Tridentinũ, Compendium Navarri, aut alterius, Conſtitutiones Synodales proprii Epiſcopi, & Provinciales, libri autem obſcęni, inutiles, & vani, apud eos nullo pacto reperiantur.

3 Curati verò, præter jam numeratos, alios etiam Codices ſibi comparabunt, eum præſertim, in quo recta adminiſtrandorum Sacramentorum ratio contineatur, & inſtructiones à Nobis tradendas, Veſtes quas domi privatim Clericalis ordinis homines induent ejuſmodi ſint, quæ non colore, non ulla habitus ſpecie à Clericali modeſtiæ diſcrepent.

4 Decorũ enim exterioris habitus cultum enixè ſervandum eſſe, & res ipſa docet, cum ab exterioribus interiora judicentur, & Ss. Canones accuratè præcipiunt.

5 Cum extrà domum verſantur veſtem ſuperiorem interiorem ſimplicem, & talarem omnes geſtent, non reflexam, ſed compoſitè, & aptè ad collum annexam. Pallium, quod ferajolum dicitur, id habeant, ut à Clericali decore non ſit alienum, idquè tantum, cum talari tunica, & non aliàs geſtent.

6 Quas tamen veſtes ad longioris itineris neceſſariam commoditatem, breviores modo ordinis honeſtati conveniant, adhiberi permittimus. Pileos ne habeãt, niſi valetudinis cauſa, & eos ſimplices, quos ingredientes Eccleſiam, ſemper omittant.

7 Nulli Sacerdoti, Clericovè annulum, niſi ea dignitate prædito, in qua conferenda ille ſibi traditur, geſtare liceat ſub pœna ſuſpenſionis, tuncque unum ſolum, & digito dexteræ manus quarto, Eum verò dum miſſæ ſacrificium facit, Sacerdos deponat omninò, ſub eadem pœna ipſo facto.

8 Sacerdotes ab Superiore labio barbam ita tondeant, ne ſalutare corporis, & ſanguinis Chriſti Sacramentum ſumentibus impedimentum afferant. Clericalem tonſuram, quæ eſt militiæ ſpiritualis inſigne uniuſcujuſque ordini, & gradui convenientem perſpicuè gerant, ne comam nutriant, veſtium colorem tantùm nigrum adhibeant exteriore circa lumbos præcincta.

Barbam, comamque Sacerdotibus nutrire inhibetur

9 Arma ne ferant cujuſvis generis ſub pœna illorum amiſſione, & ducatorum auri decem; mandantes Epiſcopis, ut eum id oportere exiſtimaverint, excommunicationem latæ ſententiæ injungant.

10 Noctu ne vagentur, nevè perſonati incedant, in omni denique veſtitu novitatem, & tam elegantiæ, & concinnitatis, quàm negligentiæ, ac ſordium ſuſpicionem vitent, qui in aliquo horum deliquerit, præter veſtium, aliarumque rerum exequutoribus, ſivè de die, ſivè de nocte capientibus arbitrio Epiſcopi applicandarum amiſſionem viginti quinque aureis mulctetur, locis piis, prout Epiſcopo videbitur attribuendis. Carcere etiam, ac beneficiorum privatione, majoribuſquè pœnis pro delicti, & perſonarum genere arbitrio Epiſcopi puniatur præcipuè juxtà diſpoſitionem fel. rec. Sixti Papæ V.

Vagationes nocturnæ, veſtituum elegantiæ, ſordeſque vitare debent.

Diſpoſitio Sixti V.

11 Et ſi quampluribus Sacrorum Canonum, Conciliorum, ſummorumquè Pontificum Sanctionibus expreſsè, ac ſatis ſignificanter pœnis etiam additis cautum ſit, ne ullius conditionis Clerici abſque habitu, & Clericali tonſura incedere audeant, quia tamen ſæpè uſu venire cognovimus eorum nonnullos, ſivè prima tantum tonſura, ſivè minoribus quoquè ordinibus initiatos habitum prohibito, & arbitrio ſuo, modo deponere, modo reaſſumere præſumentes hujuſmodi viciſſitudine habitus, ac ſibi perſuadentes utrumque forum eccleſiaſticum, ſcilicet, & ſeculare ſe callidè evaſuros.

Clericali habitu demiſſo Clerici ne incedant.

Diſtrictè decernimus id genus Clericorum eccleſiaſtico foro omninò ſubjectum eſſe, quoſquè vel ſtatus mutatione, vel alio canonico impedimento (quod ſolius Ordinarii ſit declarare) fori privilegiũ amiſerint. Quòd ſi eorum aliquis in Epiſcopali Curia Clericatui abnunciaverint, volumus illis hujuſmodi renunciationẽ

nullo modo ſuffragari, niſi ea ab Ordinariis interpoſito decreto recipiatur, qua receptione deficiente, ſi nihilominùs illi, ut Laicos ſe gerere præſumpſerint, ſtatutis pœnis, aliiſque inſuper ſeverioribus ab Epiſcopis puniantur, juxtà delictorum, eorumquè contumaciæ qualitatem, ut ſaltem timore pœnæ, ſi minùs amore virtutis tàm pernicioſa peſtis, & non unius ſcandali materia ab eccleſiaſtica militia elimінetur, quo fiet, ut nullus in poſterum conqueri queat, clericale pallium ad nequiſſima ſcelera obtegenda uſui eſſe.

12 Non permittantur ullo modo mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio, Clericis cohabitare.

13 Ancillæ dummodò ſint provectæ ætatis, quæ ſcilicet quinquageſimum annum expleverint, nec aliàs impudicè vixerint, obtenta priùs licentia in ſcriptis ab Ordinario concedantur.

14 Clerici, quos propter Chriſtum ſpectaculum fieri oportet, Mundo, Angelis, & hominibus, maximè debent ab iis ſpectaculis, quæ Chriſtum non ſapiunt, abſtinere.

Itaquè decernimus, prout in noſtra Synodo Diœceſana cautum eſt, ne comedias, fabulas, choreaſque, ullumquè prophanũ ſpectaculi genus agant, vel ſpectent, ne publicis conviviis, & commeſſationibus interſint, quibus ſæpè fit, ut contemptui ſit eccleſiaſtici miniſterii dignitas, & quemadmodum per ſacros Canones vetita sũt perſonis eccleſiaſticis quædam ludi genera, ità expreſsè illis prohibemus.

Omne ludi genus ſub pœna auri viginti Clericis interdicitur.

15 Ne pagellis pictis, ſeu alea, & talis vetitis, & indecoris ludi generibus in poſterum ludant ſub pœna ducatorum auri viginti, & poſt tres vices excommunicationis, quam Epiſcopi, ſi opus erit latæ ſententiæ imponant; venationibus tempus inutilitèr, & indecorè impēdere, quòd ex ipſorum profeſſione in Dei cultũ, obſequiumquè diligentiùs procurãdum unicè deſtinare tenerentur, ità idipſum nos aliàs decretis, & ſanctionibus noſtris Synodalibus additis, etiã pœnis firmiùs ſtabilire conati ſumus.

16 Iam verò iterũ, iterumquè Venerabilibus Fratribus noſtris Epiſcopis in memoriam revocamus, quantoperè ipſis cavendum ſit, ne qui pœnas à tranſgreſſoribus repetere teneãtur, ſcandalo potiùs ſint, quòd abſit, & exemplo ſuo licere doceant, quæ paſtorali auctoritate, tamquam illicita punire deberent, adeoque jure illis exprobari poſſit ex Evangelio, Luc. 6. *Eiice primũ trabẽ ab oculo tuo, & deindè eiicies feſtucam ab oculo fratris tui,* ſtudeant igitur diligentèr.

Si quis in hac re olim peccaverit, quòd non credimus, ità ſe ab omni ludorum, aut venationum exercitio compeſcere, ut corrigat, quòd deliquit: ſequè totum animarum venationi addicere, de qua Dominus per Prophetam Ier. 16. *Ecce ego mittam Venatores multos,* alioqui noverit ſe, nõ apud Deum modo culparum omniũ vindicem, verùm etiam apud futurã Concilii Patres, deneglecta Paſtoralis officii dignitate, contempto animarum bono, & oblato ſuis ovibus ſcãdalo, rationem redditurum.

17 Clericos cauponarum aditu, & uſu omninò interdicimus, niſi in itinere neceſſitatis cauſa, abſtineant. Et Clerici ab illicita venatione, prout deſuper ſtatutum eſt, etiam ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

18 Cum Muſicis nunquam obſcœna canant, ſed ſobriè, & caſtè juxtà doctrinam Apoſtoli vivant.

19 Illud autem unuſquiſque Clericus ſæpè ſecum animo repetat ſe non ad inertiam, atque ignaviam, ſed ad ſpiritualis, & eccleſiaſticæ militiæ labores vocatum eſſe.

20 Nullus Clericorum, etiam forenſium Laicis Dominis inſerviat, niſi fortè eorum pueros inſtituat, quòd etiam cum dignitate facere curabit de Epiſcopi licentia.

Sine Epiſcopi iudicio Clerici mulieres, nec etiam illuſtres doceant.

21 Clerici in eo officio ne ſe exerceant, ut ullas mulieres, etiam quavis dignitate illuſtres doceant legere, ſcriberevè, aut canere, aliòvè cujuſvis generis muſico inſtrumento ſonare, niſi ii ſint, quibus ætate moribus, & vitæ probitate Epiſcopi judicio id permiſſum eſt, facultate ab eodem in ſcriptis data.

22 Ne libris item de muſico cantu obſcœnis, vel parùm pudicis ſcriptis ullis utantur.

23 Ne fœminas etiam nobiles affectentur, nevè officii cauſa ſtent circum menſam illis accumbentibus. In famulatu verò eccleſiaſticarum perſonarum vilia officia, aut opera, quæ clericali decori non convenient, minimè faciant.

24 Epi.

24 Epiſcopus Clericum alienum, qui in propria Diœceſi deliquerit, & ad ſuam Diœceſim confugerit, proprio illius Epiſcopo petente, & ſibi de Clerici, qui deliquit citatione, & contumacia, aut condemnatione fidem mittente, comprehendi, & ad illum mitti curet, idque ſumptibus petentis.

25 Interdicimus autē Clericis procuratione, advocatione, patrocinio, & omni actione cauſarum apud Iudicem ſecularem fungi, exceptis cauſis à iure permiſſis, quo loco ſcripta ab Epiſcopo licentia impetretur.

26 Quos propterea in rebus prophanis omni Notariatus, & Tabellionatus officio, nec non arte medendi maximè Chirurgica prohibemus.

27 Nullius tutelam, curamvè, niſi pietatis cauſa, idquè conceſſione Epiſcopi ſuſcipiant.

28 Mercaturam ne exerceant, nevè in rebus contrahendis ſe medios, vel interpretes exhibeant, pro nemine ſpondeant, omninò Laicorum negotiatione procurent, aut eis inſerviant, niſi cauſa id poſtulet, & à clericali officio non aliena, qua in re tamen conceſſio, quàm in hoc, & aliis præfatis caſibus ab Ordinariis permittētibus, gratis ſemper fieri volumus intercedat, eaquè quot annis renovetur.

Conſtitutio Cōcilii Carthaginenſis

29 Alienos agros, vel greges ne conducant, ut fructus vendant, id, quod diſertè vetitum eſt ex Concilio Carthaginēſi 1. & 4. Lanas alienas, vel uvas, aut muſtum, ne emant, ut per operarios conductos pannum, vel vinum conficiant vendēdum, immò nec ex lana ſuorum gregum panni mercaturam per operarios cōductos exerceant, & multò minùs, quòd indecentiùs eſſet, iumenta emant, ut poſteà lucri gratia ea locent.

30 Diſtrictiùs autem præcipimus ſub pœna ſuſpenſionis à divinis ipſo facto incurrendæ, ne Oppidorum, Caſtrorumvè temporalem quācumque Iuriſdictionem, ſeù ut vocant Baronatum, vel eorum redditus cōducant, etiam ſi non per ſe ipſos, ſed per intermediam perſonā id muneris, ac locationis adminiſtrent.

31 Libri ſacri Veteris, & Novi Teſtamenti, volumina, item Sanctorum Patrum noſtræ Fidei Interpretum, tum ſcripta etiam eccleſiaſtica, quibus, & res, & verba divina conſignata ſunt, & ſi temporis vetuſtate omninò conſumpta, ad rerum tamen vilium, & ſordidarum uſum, ne ullo pacto convertantur, ſed in ignem potiùs coniiciantur.

32 Quicumque in iis, quæ à nobis prohibita ſunt, deliquerit præter mulctam viginti quinque aureorum ob ſingula delicta exigendorum, & quemadmodū diximus in pios uſus erogandorum, carcere, privatione beneficii, & graviùs etiam pro perſonæ conditione, & flagitii modo, arbitratu Epiſcopi plectantur.

Vectigalium exactio Clericis prohibetur.

33 Caveant qui in ſortem Domini vocati ſunt, ne publica vectigalia exigant, nevè arrendamenta, quæ vocant, ullo modo conducant, aut alias illicitas negotiationes, ut diximus, exerceant, quibus res aliqua eo animo emitur, ut integra, & non mutata cum lucro vendatur.

34 Inhærentes præterea Cōcilii Tridentini decretis, Presbyteros omnes vehementèr hortamur, ut ſingulis Dominicis, & aliis feſtis diebus, niſi juſtè impediantur, ſalutare miſſæ Sacrificium faciant. Curati verò ter in hebdomada ſaltèm, cæteri verò Clerici ſingulis menſibus Sacroſancti Chriſti Corpus, qua maiori poſſunt devotione, ſumant.

35 Omnes interim quotidiè miſſam audiant, ſi poterunt.

36 Omnes abuſus circa miſſas novas prorſus tollantur.

37 Sacerdotes, ut etiam à criminis ſuſpicione abſint, domos ad habitandum eligant in parte Civitatis honeſtiori.

38 Necuiquam antequam prima tonſura is initietur, clericalem habitum ſumere liceat ſine Epiſcopi conceſſu, eoque ſcripto dato.

Penſionarii officiū B. V. recitare tenētur.

39 Qui eccleſiaſticum beneficium obtinentes, aut in ſacro ordine conſtituti horas canonicas non recitaverint, pœnas in conſtitutione ſan. me. Pii Quinti contentas, ſciant incurrere, quas etiam ſubibunt penſionarii, qui horas Beatæ Mariæ Virginis non dixerint.

40 Quo autē hæc faciliùs exequutioni demandentur iubemus, ut omnes, & ſinguli Clerici in ſacris ordinibus conſtituti, aliique beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia obtinentes, & inferiori ordine initiati alicui Eccleſiæ addicti, infrà menſem ab harum promulgatione, ſe tàm in noſtra

Curia, quàm ſui Ordinarii ſiſtant, & nomen, cognomen, patriam, ordines, & beneficia profiteantur, & ſi alienæ ſint Diœceſis litteras, ut vocant dimiſſorias, quorum omnium adnotatio gratis fiat, oſtendant, & cũ in noſtram Civitatem, vel in aliam pro tempore advenerint, idipſum infrà terminum prædictum obſervẽt, qui contrafecerint viginti quinque aureis, & carcere, aliavè pœna judicio Epiſcopi puniantur.

Clerici ex aliena Diœceſi in illa, ubi morantur dimiſſoriales litteras, oſtẽdant ſub pœna viginti quinque, aureis.

41 Pœnas autem pecuniarias in ſupradictis capitibus contentas, & ſicut præfertur in pios uſus erogandas, volumus pro tertia earum parte ad Accuſatorem pertinere: Accuſatoris verò nomen omninò ſervari ſecretò mandamus.

Accuſatoribus tertia pœnarum pars illorumque nomen reticeri promittitur.

42 Clerici omnes tàm noſtræ Civitatis, & Diœceſis, quàm aliorum Epiſcoporum Dominicis, feſtiſque diebus teneantur in Eccleſiis, in quibus adſcripti ſunt, cotta induti interesse divinis officiis devotè, & ritè canendo, tàm in miſſis ſolemnibus, quàm in Veſperis, aliàs ſeverè puniãtur, juxtà ſacros canones, aliiſque pœnis arbitrio Epiſcopi, etiam pecuniariis applicandis iis Eccleſiis, vel pauperibus de mandato Ordinarii.

Dominicis diebus cuilibet Clerico Eccleſiæ, cui adſcriptus eſt inſervire jubetur.

43 Item ſupradicti omnes, & etiam Sacerdotes, qua hora in choro divinis officiis celebrandis adſtricti non ſunt, Parochum, intrà cuius Parochiæ fines habitant, & ſunt adſcripti in Doctrinæ chriſtianæ ſcholis adjuvent ſub pœnis, ut ſupra, arbitrio Epiſcopi.

TITVLVS XXVII.

De Seminario.

SVMMARIVM.

1 *Seminariorum utilitas.*

2 *Decimarum, fructuumque exactio, vel inſtituta, vel inſtituenda ad Seminarii beneficium per Epiſcopos ne remittatur, ſi quidquam remiſſum eſt in priſtinum, revocetur: ubi nihil unquam exactum eſt, Epiſcopus infrà duos menſes exactionem inſtituat, ità tamen, ut dimidiam decimæ partem non excedat.*

3 *Hæc exactio tamdiù duret, quoad Seminarium ſufficientes habeat reditus, & tantumdem de exactione remittatur, quantum redituum ex beneficiorum unione, aut alia ratione acceſſerit.*

4 *De beneficiorum unione decreta.*

5 *Beneficia nullius Diœceſis, decimam ſubminiſtrent Seminario illius Diœceſis, intrà cujus limites anteà erant, & cenſebantur.*

6 *Beneficia, in diverſis Diœceſibus bona habentia, decimam dent Seminario Diœceſis, intrà quam ſita eſt primaria Eccleſia beneficii, cui olim bona ipſa tributa fuerant, licèt extet alia Eccleſia à primario illi beneficio dependens, ædificata ex fructibus illorum bonorum.*

7 *Si verò Eccleſia ædificata eſt aliquo in prædio, antequam illud conſequeretur, ac deindè tàm Eccleſia, quàm prædium primariæ beneficii Eccleſiæ adjuncta ſunt, contributio pertinet ad Seminarium ejus Diœceſis, in qua prædium cùm Eccleſia ſunt ſita.*

8 *Epiſcopus deputatorum conſilio, tot beneficia Seminario uniat, quot ſufficientem ſummam pro loci qualitate, ab eodem Epiſcopo taxandam, conficiant, una cum aliis, quæ jam poſſidet.*

9 *Sufficienti ſumma confecta, beneficia Seminario unita, ſed nondum ad illius dominium translata, quia adhuc non vacarunt, tanquam non unita cenſeantur.*

10 *Beneficia ſimplicia, quæ vacare contigerit, nulli conferantur, ſed Seminario uniantur per Epiſcopos. Qui contrafecerint, quam pœnam ſubibunt? Collatio huic decreto contraria nulla ſit.*

11 *Cenſuum Seminarii ratio, æſtimatioque præſcribitur.*

12 *In Seminarii inſtitutione, cura, & adminiſtratione Concil. Trid. ſervandũ: Duo Canonici eligendi, qui in puerorum recta inſtitutione, ac diſciplina conſilium ferant, nec non in rebus tẽporalibus Seminarii. Ii ſemel delecti ne removeantur, niſi rationabili de cauſa.*

13 *Seminarii viſitatio tertio quoque menſe peragatur, doctis ad id viris, ſi ità Epiſcopo videbitur, etiam adhibitis.*

14 *Epiſcopo omne Seminarii benè gerendi onus incumbit ex Tridentino Concilio.*

15 *Epiſcopus Deputatorum conſilium ſequi non tenetur.*

16 *Decreta Provincialia Cardinalis Archiepiſcopi Sabelli, de Seminario, innovan-*

novantur, quòd in Diœceſana Synodo Benevent. de eodem ſtatutum eſt, ſervandum ſuadetur: Referuntur Decreta Concilii Provincialis de anno 1567.

Decretum Concilii Provincialis Beneventani celebrati Anno *1567.*

Cap. 1.

Ratio Seminarii inſtituendi exhibetur: Bonorum eccleſiaſticorum taxatio cõficienda proponitur.

Cap. 2.

Taxatio, vel in totum, vel in partem remittenda, ad ratam beneficiorum, quæ Seminario erecto uniri contigerit.

Cap. 3.

Ubi Seminarium erigi non poteſt, taxatio tamen fiat, ad cuius rationem Clerici in Seminarium Metropolitanum, ſivè aliud, in Provincia inſtitutum, mittantur. Datur quoque ratio Seminarii inſtituendi, ubi tenues ſunt reditus. Alumnorum quæ ætas, & qualitas: Convictorum quæ ratio habenda præſcribuntur.

Cap. 4.

Adulti ſacris initiandi, ſi ſpes adſit profectus, & pauperes Presbyteri in Seminarium admittantur.

---

17 *Referuntur Decreta Diœceſanæ Synodi Beneventanæ de anno 1646.*

1 *Minores duodecim, vel majores viginti duobus annis, illegitimi, & latinæ linguæ omninò rudes ne recipiantur in Seminarium.*

2 *Pauperes ſint, divitum filii non excluduntur, dummodò victum perſolvant.*

3 *Sint bonæ indolis, quique Eccleſiæ addici velint: benè valeant, quique profectus ſpem indicent.*

4 *Singuli promittant, à Seminario non diſceſſuros, niſi impetrata ab Epiſcopo venia; promittant quoque, & vadera in Curia. dent, expenſas Seminario reſtituturos, ſi venia non impetrata diſceſſerint, vel ad ſtatum ſecularem redierint. Si 14. aohuc non agãt annum, pater, ac proximior cognatus ſe ad id idem obliget; talis obligatio, & vadimonium ſingulis renovetur bienniis.*

5 *Superioribus conſtitutis obſequium, & obedientiam præſtent.*

6 *Notis, ac maculis careant, quibus de jure homines à Sacerdotali dignitate arcentur.*

7 *Admittendis in Seminario, priùs examinentur, illis ſtatuta offerantur, & Ordinarii licentiam habeant.*

8 *Antequam in numerum adſcribantur, per dies aliquot ſejunctim ab aliis maneant.*

9 *Eodem tempore generalem emittant cõfeſſionem, & in via Domini ambulare doceantur.*

10 *Hora præſcripta cubitum ibunt, manè diluculò ſurgent, miſſæ interſint, lectiones audiant.*

11 *Qui in ſacris non ſunt conſtituti, quotidiè officium B. M. V. recitent, & ſingulis ſextis feriis Pſalmos Pœnitentiales cùm Litaniis, & pro Summo Pontifice, pro Eccleſia, pro Epiſcopo, pro Benefactoribus orent.*

12 *Quotidiè miſſæ interſint, & feſtis diebus in Cathedrali; miſſæ unus inſerviat, omnes inſervire ſciant: ſingulis Dominicis confiteantur, & communicent: Dominicis, feſtiſque diebus miſſam ſolemnem, veſperas, prædicationem, lectionem pro tempore in Cathedrali audiant, & celebrantibus miniſtrent.*

13 *Lecto ſurgentes orent, dormitum euntes idem faciant.*

14 *Doctrinæ chriſtianæ præcepta memoriæ mandent.*

15 *Domi exerceantur, vel orando, vel ſermocinando: ſtatim ac in Seminarium ſunt recepti, clericalem induant habitum, confirmationem, & primam tonſuram recipiant.*

16 *Accumbentes menſæ benedicant, è mẽſa ſurgentes, gratias agant: comedentes, ſacrorum librorum lectionem adhibeant.*

17 *Quibus animi virtutibus pollere debeant?*

18 *Virtutes, quæ alterum reſpiciunt.*

19 *Pecuniæ, quas habent, cùm admittuntur, parentibus, aut propinquiori cognato tradendæ. Si quopiam egebunt, Rectori indicent: è communi, Rectore inconſulto, nequicquam capiant, aut ab alio recipiant. Pecunias apud ſe retinere prohibentur.*

20 *Abſque venia, & ſocio, & abſque neceſſitate è Seminario non exeant; ad lectiones accedentes, iis auditis, re-*

ctà

Digitized by Google

ctà in Seminarium redeant: cum iis, qui de Collegio non ſunt, ne loquantur, abſque licentia. Rectori mutuas inter ſe colloquutiones, ex cauſa prohibere licet.

21 *Suo quiſque dormiat loco, cubicula in claſſes dividantur, præficianturque ſingulis claſſibus ſinguli Præfecti; alterius cubiculum ne ingrediātur abſque licentia. Nitorem cordis, veſtimentorum, utenſilium quiſque ſervet.*

22 *Idonei Philoſophiæ, & Theologiæ incumbant: Omnes grammaticam, muſicam, & eccleſiaſticum computum ſciant; Sanctorumque Homilias perlegant: Sacramentorum adminiſtrationem, & ſacros ediſcant ritus.*

23 *Per horam poſt prandium, & cœnam ſolatia ſumant: ſi hebdomada duos non habeat feſtos dies, die uno integro liceat honeſtè feriari.*

24 *Alicujus culpæ rei humilitèr correctionem, injunctamque pœnam accipiàt.*

25 *Ex admiſſis, qui idonei non ſunt ingenii, valetudinis, aut morum defectu, Epiſcopi arbitrio removebuntur, aliique idonei ſubſtituentur.*

26 *Qui in admiſſione mentitus fuerit, vel natalia, vel paupertatem, vel aliam qualitatem, foras eiiciatur, & ad ſumptus Seminario reficiendos teneatur.*

27 *Nullus in Seminarium admittatur, niſi capta informatione de qualitate, ac interveniente Deputatorum conſilio, & Epiſcopi licentia in ſcriptis.*

28 *A Seminario per duos menſes abſentes, ne recipiantur abſque ſcripta Epiſcopi licentia.*

29 *Laicorum frequentia vitetur: in Seminario nullus hoſpitetur abſque ſpeciali licentia, neque ad menſam, & pernoctandum.*

30 *Ad canendum ne accedant ſine licentia, præterquam in Seminario, & Metropolitana Eccleſia.*

31 *Admiſſi, & admittendi, abſentes, & redeuntes, quique eiiciuntur, in libro per Rectorem notentur.*

32 *Suo ſumptu in Seminario convivere volentes, ſtatuta obſervent, & annuos ducatos triginta præſtent.*

33 *Statutorum obſervantia Rector curet, aliter Epiſcopi arbitrio puniatur.*

34 *Rector dati, & accepti librū habeat; quotannìſque rationem reddat coràm Epiſcopo, & Deputatis.*

35 *Quotannis eligantur Deputati, ſine quorum conſilio, & conſenſu, nihil, præter quotidianas expēſas peragat, alioquin de proprio ad damna teneatur.*

36 *In Seminarium recipiendi idoneam præſtent cautionem de reſtituendis expensis, si ad ſecularem ſtatum redeant.*

1 SEminarii inſtitutio quàm utilis ſit, ac neceſſaria ad Cleri diſciplinam in ſingulis Eccleſiis propagādam, tùm ex Concilii Tridentini decreto facilè intelligi poteſt, tùm ex eo etiā, quòd rei illius ſalutaris ratio aliquando intermiſſa non mediocria detrimenta rei Eccleſiaſticæ attulit.

2 Cùm igitur in nonnullis Provinciæ noſtræ Eccleſiis jàm omninò, aut aliqua ex parte deſitum ſit, decimas, fructuumque penſiones, quæ Concilii Provincialis decreto ex Sacroſancto Oecumenicę Synodi Trident. auctoritate ad illius ſuſtentationem conſtitutæ ſunt exigi, atque indè in iis ipſis Eccleſiis penè collapſum ſit tàm ſalutare inſtitutum, ob eam cauſam Provinciali hoc decreto inhęrētes, etiam Mediolanenſis Concilii veſtigiis, ac Sanctiſſimi Præſulis illius Civitatis Cardinalis Borromei decreta ſequentes id cavemus, ut quæ decimarum, fructuumque exactio illo Tridentino, Provincialique decreto jampridem Seminarii nomine inſtituta eſt, vel inſtituenda, de ea nihil planè quicquam per Epiſcopos remitti liceat, niſi, ut eo jam ipſo Concilio Provinciali celebrato de anno 1567. à bon. mem. Iacobo Cardinali de Sabellis Prædeceſſore noſtro, & nunc hac ipſa ſanctione cavetur, quòd ſi hactenus quicquam eo de genere, aut planè totum remiſſum eſt, id ad priſtinam rationem revocari, atquè omninò reſtitui jubemus. Ubi verò nihil unquam eò nomine exactum eſt, ibi Epiſcopus mēſium duorum ſpatio exactionem ad illorum Conciliorum Provincialium præſcriptum,ità planè inſtituat, ut dimidiam tamen partem decimæ illa non excedat.

S. Caroli veſtigia ſequentes decimarum exactiones integras fieri præcipiunt.

3 Atque eam quidem exactionem, ſic præfixam, tamdiù durare decernimus, quoad Seminarium eo cenſu, iiſque redditibus conſtitutum, atque cautum erit, quos pro locorū Diœceſis, cenſuum amplitudinis ratione, ſingulis Provinciæ Eccleſiis re maturè deliberata infra præſtituimus.

Decimarū exactionis tempus ſtatuitur.

Ea

Ea tamen lege, ut pro rata parte redditaum, quos jam nunc, aut in poſterum beneficiorum acceſſione, aliavè ratione Seminarium poſſidere, habereve contigerit, tātumdem de exactione remittatur ad ejuſdem Concilii Tridentini, & Provincialis præſcriptum.

4 Ne verò in poſterum aliqua lis, & controverſia ex eo exiſtat, quòd ſæpè dubitatur, cui potiſſimùm Seminario illam præſcriptam decimæ partem, certa quædā beneficia in ſuſtentationem conferant, de iis ſic decernimus.

5 Beneficia, quæ Diœceſis nullius ſunt, illam ſubminiſtrent, & ſolvant Diœceſis ejus Seminario, intrà cujus limites ea olim erant, & cenſebantur.

6 At verò, quæ beneficia in hac, & in illa Diœceſi prædia, bonavè habent, id præſcriptæ decimæ dent Seminario Diœceſis, locivè, ubi ſita eſt primaria Eccleſia beneficii, cui ea prædia attributa olim fuerant, etiamſi alia Eccleſia, quæ beneficio illi primario adjuncta eſt, ædificata deinceps ſit cenſu illorum prædiorum.

7 Sin autem in iis prædiis Eccleſia anteà ædificata eſt, quàm illa adipiſceretur, poſteaquè una cum illis aliis Eccleſiæ primariæ adjuncta eſt, tunc ejus cōtributio ad Seminarium pertineat ejus Diœceſis, in qua prædia unà cum Eccleſia ſita ſunt.

8 Ut autem Seminarium, & ſuis facultatibus perpetuò ſuſtentari poſſit, & aliquando brevi fore ſperetur, ut ea exactio denique ceſſet, Epiſcopus deputatis in conſilium, adhibitis decreti Tridentini auctoritate, tot beneficia ſimplicia adjungat, attribuatvè, ut iis etiam ſupputatis, qui jam quovis nomine, aut jure eidem attributi ſunt, redditibus ſummam conficiant annui cenſus, pro qualitate loci ſufficientem, arbitrio Epiſcopi taxandam.

9 At cum primùm ad eam ipſam ſummam pervenerit, ſi quæ beneficia, antequam vacaverint jure unionis adjuncta ſint, neque dum ea adjunctio, uniovè ſuum adhuc ſortita ſit effectum, illam jam nunc reſciſsā, ac planè irritam eſſe declaramus.

10 Atque ut quidem ab eo onere, quàm citiſſimè fieri poterit Clerus liberetur, & eximatur: Epiſcopus caveat, ne beneficia ſimplicia, qualia ſint, quæ interea vacare contigerit, cuiquam conferat, aliovè uſui attribuat, ſed quæcumque illa ſint, Seminario jure unionis contingat, pro ratione facultatis ſibi Tridentini jure datæ, & permiſſæ. Si contrà Epiſcopus ullo modo fecerit, Seminarii detrimento, damnovè, quod indè inferetur de ſuo primùm ſatisfaciat, deinde iſtius modi culpæ norit ſe in Cōcilio Provinciali proximo rationē redditurum, tùm præterea illa ipſa beneficiorum collatio, proviſio, quā aliter contrà hujus decreti præſcriptum fecerit, irrita nihilominùs ſtatim ſit, nullaque omninò.

Beneficia ſimplicia ex Tridentino decreto Seminario adiungantur.

11 Cenſus verò, quem de Reverendiſſimorum Coepiſcoporum noſtrorum aſſenſu, & conſilio unicuique Seminario Eccleſiarum Provinciæ noſtræ auctoritate hujus Conſtitutionis præfinimus, certa ratio, æſtimatioquè ea ſit, quam infrà ordine deſcribemus.

12 In omni Seminarii inſtitutione cura, atque adminiſtratione Epiſcopus ſe ſe conformet decreto Tridentino, quod cum in omnibus partibus exequatur, tùm in ea maximè, ut certum locum deligat, ubi collegiatim certus Puerorum numerus alatur, atque adeò inſtituatur, litteris, diſciplinisque eccleſiaſticis eligat duorum menſium ſpatio, qui nondum elegerit Canonicos duos, quorum conſilio in iis utatur, quæ ad puerorum ejuſdem Seminarii inſtitutionem, diſciplinam, moreſquè attinet, coſquè adhibeat in conſilium, conſultationemvè adminiſtrationis, quæ in rebus temporalibus incunda ſit, ii porrò ubi ſemel delecti ſunt, ne unquam niſi ob cauſam, quæ cum ratione cōveniat, abdicentur.

In adminiſtratione Seminarii Epiſcopus Tridentini decreto ſe cōformet.

13 Epiſcopus ipſe tertio quoque menſe ſaltem, niſi juſtā cauſa impeditus ſit, Seminarium viſitet, in eoquè viſitationis munere, adhibitis etiam, ſi modò ei videbitur aliis doctis, & piis Viris, tùm de Magiſtrorum diligentia, tū de progreſſionibus, quos, & in vitæ diſciplina, & in litterarum ſtudiis Seminarii Clerus habuerit, accuratè inquirat.

Quater in anno Seminariū ab Epiſcopo viſitādum.

14 Meminerit autem Epiſcopus ſibi Concilii Tridentini decreto omne Seminarii adminiſtrandi, beneque gerendi onus impoſitum eſſe, quod ipſe propterea ſubſtinere, tuerique debet etiam, atque etiam diligentèr.

15 Eo-

15 Eorum igitur, quos delegerit, conſilium ſequi, cum non cogatur ubi illorum ſententiam de re, quæ in conſultationem cadit, audierit, ipſe tamen deliberet, ſtatuat, & exequatur quæcumque pro ſua pietate, & prudentia coram Deo potiora, atque præſtantiora eſſe exiſtimaverit ad inſtituti Seminarii optimam, tùm converſationem, tùm adminiſtrationem.

16 Ut autem hoc faciliùs unuſquiſque Epiſcoporum agere valeat, quæ in Concilio Provinciali à Prædeceſſore noſtro bon. mem. Cardinali de Sabellis ſancita ſunt, innovanda cenſuimus, ea verò, quæ à nobis in Diœceſana Synodo ſunt ordinata, optamus, ut pro eorum arbitrio, & locorum qualitate ſecundum ſcientiam Sãctorum exequutioni demandent.

Decretum Concilii Provincialis Beneventani celebrati Anno 1567.

cap. 1 UT verò, quę pro inſtitutione „ Seminarii Clericorũ à Sancta Tridentina Synodo ſtatuta ſunt „ exequantur, ne hoc tamquam Sanctum, & huic Provinciæ maximè neceſſarium opus mittatur, aut aliquo pacto differatur decernimus, ut ubi id Seminarium jam inſtitutum non eſt, Epiſcopi ſtatim à fine hujus Provincialis Synodi, inſtituendum curent præſcripta forma à dicto Concilio Tridentino, ita tamen, ut ex fructibus cujuſcumque menſæ Epiſcopalis, & capituli, aliarumque Eccleſiarum Collegiatarum, & quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura Abbatiarum, & Prioratuum, & quocumque alio nomine nuncupentur etiam ſub regularium, ex exemptorum, etiamſi nullius Diœceſis fuerint, mendicantium Eccleſiis, & præceptoriis militum Sancti Joannis Hieroſolymitani, & aliis Collegiis, in quibus Seminaria diſcentium, vel docentium ad commune Eccleſiæ bonum promovendum actu habeatur dumtaxat exceptis, & ex quibuſcumque aliis Eccleſiaſticis redditibus quocumque ii nomine, vel cauſa percipiantur, etiamſi penſiones quantumlibet exemptæ fuerint, quinque pro centenario annis ſingulis exigantur. Quam ſummam imminui, & augeri poſſe decernimus ab Epiſcopis, communicato conſilio „ cũ iis, qui ad munus delecti fuerint, „ prout accepti, & expenſi Seminarii „ ratio poſtulabit.

Cap. 2. Hanc autẽ exactionẽ incho„ andam, & faciendam ſtatuimus pro „ anno jam elapſo M.DLXVI. in illis Eccleſiis, in quibus Epiſcopi ex decreto Concilii Tridentini Seminariũ jam inſtituendum denunciaverunt, in aliis vero pro præſenti anno, & ita deinceps unoquoque anno proſequendam, donec Seminario aliquot beneficia ſimplicia, prout ea vacare contigerit ex auctoritate, & præſcripto Concilii attributa, & unita fuerint, quæ ſi ſummam exigi mandatã non fecerint, omninò exactio remittatur, ſin minus pro rata fructuum beneficiorum illi attributorum re„ mittatur, ſin minus pro rata fructuũ „ beneficiorum illi attributorũ remit„ tatur.

Cap. 3. Ubi verò id ſeminariũ cõmo„ dè inſtitui non poteſt propter tenui„ tatẽ redditũ, tam Cathedralis Ec„ cleſiæ, quam aliorum beneficiorum Civitatis, & Diœceſis, quæ illi contribuere debent; Seminario Beneventano, aut in aliqua ſuffraganeorum commodiori, & viciniori Eccleſia inſtituto, aut inſtituendo contribuant, & pro rata pecuniarum, quæ à dictis Eccleſiis exigentur, aliquot ipſorum Clerici in dictæ Metropolitanæ Eccleſiæ, aut alterius (ut dicta eſt) Seminario alantur, & inſtruantur. Si verò Epiſcopis videbitur commodiùs in ſuis Eccleſiis, quocumque modo poterunt hujuſmodi Seminaria inſtituere, quam Seminario Beneventano, aut in aliis vicinioribus Eccleſiis inſtituendis contribuere, eo quo meliori, & commodiori fieri modo poterit, inſtituantur. Quòd ſi hujuſmodi Seminariorum facultates non ſuppetent in eis inſtituendorum victui, veſtituique, & libris emendis, & Magiſtrorum ſalariis perſolvendis, Epiſcopi deductis ex fructibus redditibus Seminariorum neceſſariis ſumptibus librorum comparandorum, & ſalariorum perſolvendorum, quod reliquum erit Clericis in Seminario recipiendis pro rata elargiri faciant, quod eorum vitæ aliqua ex parte ſuſtentandæ, & ſtudiis proſequendis auxilio eſſe poſſit, ita tamen, ut ſervitiis

etiam

etiã Catedralis, aut aliarũ Eccleſiarũ, prout Epiſcopis videbitur inhæreant. Præcipua verò Epiſcoporum cura ſit, ut ætatæ duodecim ſaltem annorum conſtituti, & qui legere, & ſcribere ſciant juxtà præſcriptum Concilii in Seminario recipiantur.

Aetas eorum, qui in Seminario recipiendi ſũt, qualis?

Alii vero, etiamſi ſuo ſumptu recipi velint, ſi in primis clementis imbuendi ſint, reiiciantur, ut à Magiſtris, qui ab Univerſitatibus conducentur edoceantur.

Cap. 4. Quoniã vero in hac Provincia parvi reperiũtur idonei Presbyteri, quibus animarum cura rectè committi poſſit, ne Eccleſiæ diù idoneis rectoribus deſtituantur, quod eveniret, ſi expectandum eſſet, ut pueri ſolummodo hujus rei cauſa in Seminario inſtituerentur, hortamur Epiſcopos, ut homines etiam adulti, quos ſperandum ſit in literis, ita profecturos, ut brevi ad ſacros etiam Presbyteratus ordines promoveri poſſint, atque pauperes Presbyteri, qui abſq; beneficio jam promoti exiſtunt in Seminario ab ipſis recipiantur, & ibi edoceantur, ut Sacerdotali ordini, quem iam ſuſceperunt ſatisfacere, & Parochialibus Eccleſiis præfici poſſint.

17 Huculque decreta Cõcilii Provincialis bo: mem. Cardinalis Jacobi de Sabellis in titulo de Seminario Clericorum. Quæ vero à nobis in Synodo Diœceſana Typis impreſſa, & habita de anno 1646. hæc ſunt.

1 Non recipiantur in Seminario minores duodecim annis, nec alias ullo modo, niſi de legitimo Matrimonio nati, neque majores annis viginti duo. Niſi latinam linguam aliquo modo calleant, nequeant in Seminario admitti.

2 Sint verè pauperes, & ex Patre paupere, neque tamen divites, & divitum filii intelligi debent excludi, dum tamen ipſi ſibi victum perſolvant, & Deo, atquè ipſius Eccleſiæ cupiant inſervire.

Pauperes in Seminario recipi præcipitur, divites non excludendo.

3 Sint ejus voluntatis, ac indolis, ut ſperari poſſit eos fore ſẽper addictos Eccleſiæ, eoquè ſint ingenio, ſolertia, & corporis ſanitate præditis, ut credi facilè poſſit ſtudiorum laboribus eos non eſſe vincendos, ſed fore literarũ ſcientia claros, & muneribus Eccleſiaſticis obeundis idoneos.

4 Quoniam hoc collegium debet eſſe perpetuum Seminarium Miniſtrorum Dei, in quo Adoleſcentes ad curam animarum, & eccleſiaſtica miniſteria inſtituendi, atque formandi ſunt, ne finis iſte vanus unquam exiſtat, promittant ſinguli ſpontè, ac liberè, quòd numquam ab ipſo Seminario diſcedent, niſi à nobis petita, & in ſcriptis impetrata venia, promittant autem expreſſè datis fidejuſſoribus idoneis in Curia noſtra recipiendis, ſe omnes expenſas reſtituturos, quas propter diſciplinam, & alimenta ad illam uſque diem conſumpſerint, ſi licentia non impetrata receſſerint, vel ſi ad ſtatum ſecularem redierint, quòd ſi quis quartum decimum annum non impleverit, dum hoc promittit Pater, aut proximior cognatus, id ipſum obligetur ſe præſtiturum, quæ obligatio, & fidejuſſio ſingulis bienniis renovetur, ut muneris ſui frequenter commonefiant.

Inſtitutionis Seminarii qualis ſit finis?

Fidejuſſio à recipiendis in Seminario.

5 Teneantur ſinguli, quamdiù fuerint in Seminario, ipſis Superioribus conſtitutis obſequium, & obedientiam præſtare circa ea omnia, quæ ad morum, & literarum diſciplinam ſpectare noſcentur.

6 Et quoniam ipſi ad Sacerdotium diriguntur, cæteraquè Eccleſiaſtica munera obeunda deſtinantur, oportet ut omnibus illis notis careant, & maculis, quibus arcentur de jure homines ab hujuſmodi dignitatibus, atque muneribus, quòd quidem eſt diligentiſſimè perquirendum, antequã in Seminario recipiantur.

7 Quicumque fuerint admittendi examinentur prius, deindè offerantur ipſis ſtatuta, legeſquè omnes Seminarii, ut meditari ſecum ipſi valeant, an poſſint, an velint omnia ſervare mandata, nec ullo modo cenſeantur admitti, vel eſſe de Seminario, niſi noſtra in ſcriptis authoritas interceſſerit, atque licentia.

8 Cum primum admiſſi fuerint, antequam in numerum adſcribantur maneant per dies aliquot ſejuncti ab aliis, ut interim diligentiùs perpendant, quod vitæ genus elegerint, & maturiùs etiam deliberent, quid videatur agendum, majorique devotione, atque ſanctimonia ſe ſe accingant adimplenda ea omnia, quæ promiſerunt.

Admiſſi in Seminario, antequam per Convictores adſcribantur, quid facere oportet?

9 Eo ipſo tempore teneantur generalem confeſſionem emittere, per quam omnis ante acta vita purgetur, edoceantur etiam, quo pacto debeant ſin-

Xxx

ſingulis diebus propriam excutere conſcientiam, quo etiam orare, & tum Deo reconcialiati, SS. Euchariſtiæ Sacramentum accipiant, ſi alicui per ætatem licebit.

10 Ibunt noctu cubitum hora eadem omnes, quæ fuerit illis præſcripta, manè autem ſurgant diluculò, & interſint Miſſæ ſacro, & lectiones audiant, prout, vel campanæ ſigno, vel majorum monitis, indicabitur.

11 Qui ſacris non erunt initiati, recitent quotidie ſuum cum devotione officium Beatæ Virginis, omnibus ſextis feriis ſeptem Pſalmos pœnitentiales, cum Litaniis, Deumquè precentur pro Summo Pontifice Chriſti Vicario, pro Sancta Romana Eccleſia, omnium Eccleſiarum matre, & magiſtra, pro nobis, ac Benefactoribus vivis, & defunctis, & pro iis omnibus, de quibus ab ipſis Collegii Præfectis fient pro tempore certiores.

Pro quibus in Seminario degentes orare ſtatuitur.

12 Miſſæ Sacrificio ſingulis diebus interſint, & in diebus feſtis audiant in noſtra Cathedrali Eccleſia, devotèque unus eorum Sacerdoti celebranti inſerviant; ſciant verò omnes inſervire, ſingulis itidem Dominicis confiteantur peccata ſua, & Chriſti corpus aſſumant, quatenus Confeſſori videbitur. Dominicis, feſtiſque diebus Miſſam ſolemnem audiant, & Veſperas, & prædicationem, lectionemque pro tempore, quibus etiam diebus Miſsæ miniſtrabunt in noſtra Cathedrali omni diligentia.

13 Quotidiè, cum lecto ſurgent, brevem quampiam orationem recitent, ac mentalem faciant, prout illis à Præfecto indicabitur, quibus Deum precentur, ut ea die ipſorum cogitationes, & opera dirigantur in ipſius honorem, & gloriam, ad idquè invocabunt Glorioſæ Virginis, Sanctorumquè omnium ſuffragium, prout fuerint à Præfecto edocti; ſimili modo edocebuntur orare, cum oportuerit ire dormitum.

Orationes de mane, & de ſerò faciendæ.

14 Teneantur omninò Chriſtianæ doctrinæ, ſeù Cathechiſmi præcepta, non audire tantùm ab iis, quibus illud onus fuerit injunctum, ſed etiam illa diligenter mandare memoriæ, ut primum admiſſi fuerint.

15 Exerceantur Domi familiariter quiſque pro captu ſuo, vel orando, vel ſermocinãdo, præſertim verò Chriſtianam exponendo doctrinam, ubi fuerint in Collegio recepti, ſtatim habitum Clericalem induant, juxta ritum S.R.E. confirmationis recipiant Sacramentum, niſi antea receperint, deindè prima tonſura quamprimùm initientur.

16 Ante prandium, & cœnam benedicatur menſa, poſtea verò gratiarum actio fiat, juxtà formam à Romano Breviario præſcriptam. Dum autem comeditur, legat aliquis Sacræ Scripturæ libros, & vitas Sanctorũ, cujus lectione reficiatur animus.

Lectio in menſa habenda.

17 Edoceantur, quo pacto ſenſus omnes proprios cuſtodire debeant, præſertim oculos, aures, & linguam, quomodo etiam abſtinere debeant ab omni vitiorum genere, & humilitatem, pacemque mentis conſervare, quæ virtutes in ſilentio potiſſimum cuſtoditæ videntur.

In inceſſu venuſtatem, in omni geſtu, motuquè gravitatem oſtendant, & ab omni demum impatientiæ, ac ſuperbiæ ſuſpicione ſint alieni.

18 Præfectis exhibeant honorem, & obſequium in Domino, ſe ſe mutuò diligant ſine fuco, & fallaciis, caveant tamen, ne domeſticè nimis conveniant, ac fabulentur.

Nemo alterum dicto, factovè lædat. Si tamen hoc quandoque contigerit, concilientur ea ipſa die, prius quàm dormitum eant, pœna decenti per Rectorem injuncta illi, qui primus offenderit.

19 Si quid pecuniarum habuerint, cum admittuntur, aut aliud quidpiam, quod pro eorum uſu quotidiano non eſſet, reddant confeſtim Patri, aut Matri, aut Cognato propinquiori.

Si vero egebunt re quopiam in ſtudiorum uſu, vel veſtium, vel cubiculi, vel valetudinis, certiorem faciant Rectorem ipſum, cujus erit officium, ne quid illis deficiat, prout conſuetum erit in Seminario.

Caveant autem omninò, ne quidquàm è communi capiant inconſulto Rectore, vel aliis tradant, vel ab alio recipiant, pecuniam apud ſe non habeant ullo modo, ſed per Rectorẽ illa ſervetur.

Inconſulto Rectore nihil dabunt, vel accipient.

20 A domo ipſa, locovè Seminarii nunquam recedat aliquis, niſi priùs veniam, & Comitem à Rectore receperit, quòd non niſi ex neceſſaria cauſa permittatur, & cum ad lectiones audiendas accedunt, iis auditis,

ſta-

ſtatim recta via in Seminarium redeant; cum illis autem, qui de Collegio non ſunt abſque venia, ne loquantur; Poterit autem Rector, & ne ipſi ad invicem colloquantur ex cauſa, prohibere, ſi quid in ea re periculi animadverterit.

21 Suo quiſque loco dormiat, ipſaque cubicula dividantur in claſſes pro ipſorum numero, & ætate, ſinguliſquè claſſibus ſinguli per Rectorem aſſignentur Præfecti, qui videbuntur idonei, ipſiſque clavium cura demandetur, neque ullus alterius cubiculũ ingrediatur abſque proprii Præfecti, Rectoriſquè licentia.

Nitorem præterea quiſque ſuum exerceat, cordis primum, deindè veſtimentorum, cæterorumque utenſilium, præſertim in Eccleſia.

22 Si qui eorum per ætatem, aut ingenium poterunt, non humanioribus tantùm litteris operam dabunt, ſed et Philoſophiæ, & Theologię quoquè ſtudiis immorabuntur. Omnes autem generaliter, ſciant Grammaticam, Muſicam, & Eccleſiaſticum computum, perlegant etiam frequenter ex Sacris litteris aliquid, homilias Sanctorum videlicet, & quæ ipſorum capacitati judicabuntur idonea.

Præſertim verò diligentem operã impendant iis omnibus, quæ ad divinum cultum ſpectabunt, hoc eſt Sacramentorum adminiſtrationem, ad confeſſiones audiendas, ad Eccleſiæ ritus, & cæremonias, quæ omnia non modo diligenter addiſcent, ſed etiam punctatim memoriæ mandabunt.

23 Genio bis indulgebunt in die, nempe à cæna, & prandio per horam, quo tempore colloqui poterunt de honeſtis ſollatiis; ex tota autem ſeptimana, quæ duos feſtos dies non habeat, diem integrum elargiatur Rector, quo liceat à ſtudiis vacare, ita tamen ut bonos mores, atque ſanctimoniam non perturbent. Ipſum diem poterunt deambulationibus, cantu, alioquè honeſto luſu transfigere, idque in ejuſdem Seminarii Vinea, unà cum Rectore eiuſdem Seminarii, a modeſtia tamen, & bonorum ædificatione nunquam recedant.

Colloquia, & vacationes quando permittuntur.

24 Omnes amore virtutis potiùs, quàm pœnæ formidine diligenter omnia prædicta obſervent, atquè cuſtodiant, ſin autem in aliquo fuerint quandoque Rei excipiant humiliter, & hilariter majorum correctionem, & monita. Ipſam quoquè pœnam injunctam, ſi culpa fuerit ſubeant libenter, ſcientes pari charitate moveri majores in infligendis pœnis, atque ignoſcendis erroribus.

25 Si qui eorum, qui admiſſi fuerint, minus idonei fore videbuntur ad ea munera propter quæ Seminarium ipſum erigitur, vel ob ingenii tenuitatem, vel ob malam quamlibet valetudinem, vel (quòd Deus avertat) ob mores diſperatos, & incorrigibiles, tunc noſtrum erit arbitrium eos à collegio removere, in eorumque locum alios ſubſtituere, magis idoneos.

Qui è Seminario eiiciuntur.

26 Si quis autem, quoquomodo legibus hiſce noſtris fraudem fecerit in impettando à nobis Collegio, quia videlicet, vel natalia, vel paupertatem, vel aliam qualitatem iiſdem legibus requiſitam fuerit mentitus, ſtatim eiiciatur foras, & ipſo pœnitus Collegio privetur, & cuncta jura illius amittat, inſuper quoque ad ſumptus omnes Seminario reficiendos teneatur.

Qui mentitur natalia, & paupertatem Seminario privatur.

27 Ut autem huic rei proſpiciatur præcipimus, ut nullus poſthac in Seminarium recipiatur, niſi priùs diligenti informatione de mandato Vicarii noſtri de ſupradictis omnibus capta, & de Conſilio deputato, nè & ſcripta à nobis licentia impetrata.

28 Quia Seminario per duos menſes abſuerit, non recipiatur, niſi ſcriptam à nobis licentiam obtinuerit.

29 Laicorum frequentia omninò evitetur, nullus verò in Seminarium hoſpitio recipiatur ſine noſtra licentia ſpeciali, ſed neque ad menſam, neque ad pernoctandum.

30 Extra Seminarium, & Eccleſiam Metropolitanam nunquam ad canendum accedant ſine noſtra, aut noſtri Vicarii permiſſu.

31 Habeat Rector Seminarii librũ, in quo deſcribat omnes, & admiſſos, & admittendos, abſentes item omnes, & redeuntes, & eos etiam, qui eiiciuntur.

Sit in Seminario liber in quo admiſſi & admittendi debent deſcribi.

32 Qui ſuo ſumptu in Seminatio inſtitui velit, omnia illius ſtatuta obſervet, nec minùs quàm triginta ducatos annuos præſtet.

In Seminario inſtrui volentes pro ſũptibus triginta ducatos in anno ſolvere adſtringũtur.

33 Curet Rector, ut ſtatuta prædicta omnia, quàm diligentiſſimè obſerventur, alioquin arbitratu noſtro puniatur.

34 Habeat librum acceptatorum,

& expenſarum, & ſingulis annis rationem reddat coram Nobis, ac Deputatis, ſervata forma Sacri Concilii Tridentini.

Seminarii deputati ſingulis annis in Synodo confirmari debent.

35 Deputati ſingulis annis confirmentur in Synodo, prout conſuetũ, ſine quorum conſilio, & conſenſu nihil Rector, præter quotidianas expenſas impendat, neque agat, aut contractus ullos celebret, alioquin damna omnia de ſuo refundere teneatur.

36 Quia comperimus aliquos ex prædictis alumnis, ubi ad ætatem conſtitutam pervenerint ad ſeculum rediiſſe: ideò ſtatuimus, neminem deinceps in Seminarium recipi, niſi idoneam præſtet cautionem, ut ſupra dictum eſt, de reſtituendis expenſis, ſi ad ſecularem vitam revertatur.

Huc uſque decreta à nobis edita de Seminario in Diœceſana Synodo.

TITVLVS XXIX.

De Sanctimonialibus.

SVMMARIVM.

1 *Curet Epiſcopus Moniales ad regularem obſervantiam reducere, juxtà regulam, quam profeſſæ ſunt.*

2 *Decreta Synodi Diœceſanæ Beneventanæ de anno 1646. de Monialibus, ſervanda referuntur.*

1 SAnctimoniales Chriſto deſponſatæ, peculiari quodam modo Epiſcoporum fidei creditæ, eorumque pervigili curæ commiſſæ ſunt, idcircò curent Epiſcopi omnia Monaſteria ſuæ jurisdictionis ad priſtinã obſervantiæ regularis formam reducere juxtà Religionis leges, quas profeſſæ ſunt.

2 Quoniam verò multa à Prædeceſſoribus noſtris in Provincialibus Conciliis ſancita ſunt, & præſertim à Nobis in Diœceſana Synodo ſtatuta, quæ ſervare oportet in Monialiũ Monaſteriis, earumque clauſura, & diſciplina, nihil hac in re aliud nobis faciendum eſt, quàm cuncta innovando præcipere, ut in eam maximè curam incũbant Epiſcopi, ut à Monialibus, & decreta Concilii Tridentini, & ſan. mem. Pii Quinti Conſtitutio ſervetur ad præſcriptum infraſcriptorum noſtrorum decretorum pro ipſorum Epiſcoporum prudentia.

Decreta Diœceſanæ Synodi Beneventanæ de anno 1646.

De Monialibus.

SVMMARIVM.

1 *Deo dicatæ Virgines, Chriſto ſponſo placere, & hominibus caſtitatis, & Religionis exemplum ſe præbere debent.*

2 *Monialium numerus ad Monaſterii redituum rationem præfigatur: ad vitandas fraudes bonorum inventarium in Epiſcopali Archivo ſervandum, conficiatur: de contractibus, quos fieri contigerit Vicarius certioretur, ut inventario addi poſſint.*

3 *Præter victum, & veſtitum nihil Monaſterio detur pro novitia alenda ante profeſſionum.*

4 *Puellæ ad profeſſionem ne admittantur, niſi dos ducatorum quadringentorum, aut trecentorum, juxtà Monaſteriorum conſuetudinem, in pecunia numerata, penès Virum ab Epiſcopo approbandum numeranda, in ipſius puellæ ingreſſu, & Monaſterio ſtatim, emiſſa profeſſione ſolvenda. Secùs faciens Abbatiſſa, officio privetur.*

5 *Decimoſexto anno minores, quæque integro anno probatæ nõ fuerint poſt habitus ſuſceptionem, ad profeſſionem non admittantur, aliàs profeſſio nulla. Per menſem ante profeſſionis diem Epiſcopus certioretur, ut puellæ voluntatem exploret, & de dote, cæteriſque neceſſariis perquirat: aliàs Abbatiſſa officio privetur.*

6 *Cenſus, eleemoſynæ nomine conſtitutos, infrà ſex menſes Epiſcopalis Vicarius revideat. Eleemoſynæ quæcunque cõſulto Epiſcopo erogentur.*

7 *Bis in anno domeſtica miniſteria viſitentur. Victui, & veſtitui neceſſaria opportunè provideantur. Negligentes miniſtræ corrigantur.*

1 SIcut ſumma in exiſtimatione Virgines Deo dicatæ ſemper habitæ ſunt, ità ſe gerere ipſæ debẽt, ut Virginitatis flore decoratæ Ieſu Chriſto earum Sponſo gratiores ſint, & hominibus caſtitatis, & religionis exemplum ex omni parte præſtent, aſſiduiſque orationibus, & vigiliis

Ec-

Eccleſiæ præſidium ſemper afferant; Ut igitur facilius hoc agere valeant, has certas vivendi formulas obſervādas proponimus firmis ſemper, & ſalvis remanentibus earum regulis.

Juxta Conc. Trid. decretum numerus Monialium definitur.

2 Ne ex nimio Monialium numero, quæ in Monaſteriis recipiuntur ad paupertatem, ipſa Monaſteria redigantur, præcipimus ex Concilii Tridentini decretis, ut in Monaſteriis noſtræ Civitatis is tantùm perſonarum numerus conſtituatur, atque in poſterum conſervetur, qui vel ex propriis Monaſteriorum redditibus, vel conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poterit: Quem numerum ex Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium quàm primùm præfigemus.

Ne verò ſic præfigendo fraus aliqua fiat, inventarium bonorum cuilibet Monaſterii publici Notarii manu conſcribatur, in Archivo noſtro aſſervandum, curentque Abbatiſſæ, ut ſingularum alienationum, & bonorum acceſſionum, quas deinceps fieri continget, ſtatim certior fiat Vicarius noſter, ut inventario addi poſſint, perpetuòque conſtet de vera bonorum quantitate.

3 Novitiæ alendæ cauſa nihil Monaſterio detur ante profeſſionem, juxtà Concilii Tridentini decretum, præter id, quod neceſſarium ſit ad victum, & veſtitum.

4 Puellæ de cætero ad profeſſionē non admittantur, niſi eleemoſynæ, ſeù nomine dotis dentur, ac ſolvantur in pecunia numerata, ad minùs ducatorum quadringentorum, qui ante ingreſſum puellæ deponātur apud idoneum aliquem Virum à nobis probandum, ut emiſſa ſtatim profeſſione Monaſterio ſolvantur, in ejus perpetuam utilitatem convertendi de noſtra, aut Vicarii noſtri licentia, & approbatione. Si Abbatiſſa ſecùs fecerit, officio privetur,

Ad profeſſionem, quæ ætas ſit neceſſaria.

5 Ad profeſſionem nulla admittatur ante decimum ſextum annum, & niſi integrum annum poſt ſuſceptum habitum in probatione egerit, aliàs profeſſio irrita, & nulla intelligatur.

Quando autem erit annus profeſſionis emittendæ, Abbatiſſa ipſa juxtà Concilii Tridentini formam per menſem ante Nobis, vel Vicario noſtro id ſignificet, ut certiores facti voluntatem puellæ explorare, & quę dotis nomine aſſignata fuerunt, proſpicere, cæteraque neceſſaria curare poſſimus, aliàs Abbatiſſa officio privetur, ac etiam aliis pœnis arbitrio noſtro puniatur.

Monaſteriorum cenſus à Vicario revideantur.

6 Cenſus hactenus eleemoſynę nomine conſtitutos, Vicarius noſter infrà ſex menſes revideat, legitimè cōſtitutos permittat. Eleemoſynæ verò tàm præteritę recuperandę, quàm deinceps recipiēdæ in cujuſque Monaſterii utilitatem, aut neceſſitatem nobis ſcientibus, & permittentibus impendantur, & hoc juxtà decreta Sacræ Congregationis.

7 Domeſtica miniſteria ſingulis annis cum Vicaria, & diſcretis ſaltèm bis diligentèr inſpiciat Abbatiſſa, curetquè, ut omnia ex ordine tractentur, quæ ad victum erunt neceſſaria, & veſtitum ſuis etiam temporibus provideat, & opportunè neceſſitatibus omnibus prudentèr conſulat.

Si quam ex miniſtris negligentem compererit, corrigat, ſalutarique pœnitentia, pro errorum qualitate illarum deſidiam caſtigabit.

De his, quæ ad communem vitam Monialium pertinent.

SVMMARIVM.

1 *Semel in hebdomada, ſinguloſque ſulemnioribus feſtis generalis communio fiat. Singulis quatuor menſibus extraordinarius Monialibus offeratur Confeſſarius.*

2 *Miſſæ ſacrificio quotidiè interſint: Chori aſſiſtentia, vigilantia, devotio injungitur: Contrafacientes Abbatiſſæ puniantur arbitrio.*

3 *Choriſtæ electio, & poteſtas: Fidei rudimenta ſtata die tradantur; ſacra lectio in menſa adhibeatur: feſtis diebus poſt prandium, Sanctarum Virginum, vel Sanctorum vitæ, & aliqua regulæ pars recitetur. Synodalia hæc decreta vulgari lingua frequentèr perlegantur.*

4 *In Refectorio, omnes, non privatim in cella comedent: Singulæ, ſingulos habeant lectos, & cellas, quæ diù, noctuque ſint apertæ: Libros m. s. aut impreſſos abſque Vicarii ſubſcriptione, ne habeant ſub excommunicationis pœna: profanos, aut prohibitos retinentes, præter pœnam prædictam, carcere puniantur.*

5 *Ab-*

5 *Abbatiſſæ obedientia in omnibus præbeatur; ſi injuſtè corrigi alicui videbitur, humilitèr ferat, eidem Abbatiſſæ poſteà rationem expoſituræ. Irreverentes in Refectorio puniantur, pervicaces per Confeſſarium Vicario deferantur. Conniventia ob humanos reſpectus in Abbatiſſa damnatur.*

6 *Injuriam nemini inferant, inferentes die ſequenti jejunent. De injunctis pœnitentiis cùm exteris ne colloquantur. Injunctæ pœnitentiæ non ſatisfacientes, communi menſa priventur, uſque dum Vicarius reſcripſerit. Regulam, & Synodales Conſtitutiones ſervent: pœnitentiam aliquam ſibi injungi aliquando petant, ad veræ religionis exemplum.*

7 *Neque directè, neque indirectè officia, aut dignitatem procurent. Omnes Monaſterii famam tueantur; eiuſque ſecreta nulli pandant, Abbatiſſa, & Confeſſario exceptis.*

1 Moniales omnes ſemel ſaltem in hebdomada, ſingulisquè prætereà ſolemnioribus feſtis peccata ſua Sacerdoti à nobis, vel Vicario noſtro deputato confiteantur, ſacramque Euchariſtiam ſumant, niſi aliter Confeſſario viſum fuerit. Curet autem Vicarius noſter, ut ſingulis quatuor menſibus offeratur extraordinarius Confeſſarius ex Concil. Tridentini præſcripto, ad quem in Confeſſarii locum omnes accedant, etiamſi confeſſionem facere noluerint.

Juxtà Trid. ter in anno extraordinarius confeſſarius conceditur.

2 Niſi legitimo impedimento fuerint detentæ, omnes diebus ſingulis miſſam audiant, deficientes ſalutarem pœnitentiam ab Abbatiſſa ſubeant; Teneantur omnes, niſi infirmæ, vel ex neceſſaria cauſa impeditæ fuerint, ſingulis horis in Choro intereſſe, & ab initio ad finem uſque divinis officiis perſolvendis aſſiſtere, & nedum orationibus communibus; ſed privatis etiam, niſi per neceſſarias occupationes licebit vacare.

Singulæ per ſe ipſas canant cum animi attentione, & devotione, caveant autem, ne dum officia divina perſolvuntur, dormiant, vel invicem colloquantur: Si qua in prædictorũ aliquo defecerit, pœnitentia arbitrio Abbatiſſæ injungenda, vel genuflexionibus, vel ſtationis in medio Chori plectatur.

3 Choriſta, ſeù Sacriſta, ubi non fuerit, infrà menſem eligatur, quæ peritior fuerit, ejus autem curæ erit, Pſalmos, Antiphonas, lectiones, cæteraquè ad divinum officium neceſſaria, diſponere, ac diſtribuere, cui in prædictis omnibus ad officium ſuum ſpectantibus omnes parere teneantur, neque ab ulla argui poſſit, niſi ab Abbatiſſa, vel quæ Abbatiſſæ locum tenet. Si qua verò contrafecerit, ſtet per duos dies in medio Chori, donec divina celebrantur.

Quæ ad choriſtam ſpectant.

Singulæ rudimenta fidei Chriſtianæ addiſcent, cujus rei cauſa Abbatiſſa diem ſtatuat, in qua ſingulis hebdomadis, quæ rudes ſunt coram peritioribus eadem rudimenta memoriter recitent.

Numquam deſit in menſa lectio ſacra, & à prandio diebus feſtis, præſertim Dominicis omnibus in unum collectis curet Abbatiſſa recitari aliquam Sanctarum Virginum, vel Sanctorum vitam, aliquamquè ſuæ regulæ conſtitutionem.

Decreta verò hæc noſtra perlegantur frequenter, ut omnia diligenter obſerventur, quæ, ut faciliùs fieri poſſit, lingua vulgari exprimi voluimus, ut melius ad omnibus audiantur.

4 Singulæ ad campanæ ſonum in refectorium conveniant, nec privatim cuiquam in cella Abbatiſſa comedere permittat, ſed omnes in benedictione, & gratiarum actione ea ſint reverentia, quæ optimas moniales decet.

Omnibus in refectorio accedere injungitur.

Singulæ in ſuis lectis, & ſingulis cellis cubent, cellæ diù, noctuquè ſint apertæ, vel bacillo ligneo, aut ferreo obſeratę, ut extrinſecus aperiri, & ſemper ab Abbatiſſa inſpici poſſint. Prohibemus ſub excommonicationis pœna, ne Monialis ulla cujuſvis generis libros, ſivè impreſſos, ſivè manuſcriptos habeat, niſi priùs Vicarius noſter viderit, & eis ſubſcripſerit.

At ſi profanos, vel prohibitos libros, & qui dedeceant apud ſe habuerint, præter pœnam prædictam, carcere, etiam arbitratu noſtro puniatur.

5 Singulæ ad obediendum Abbatiſſę ſint paratæ, ac re ipſa obediant, nedum in his Conſtitutionibus, ſed in reliquis omnibus, quæ ſibi ab ea injungentur; ſi quando autem alicui videatur injuſtè reprehendi, aut corrigi, id humilitèr, & cum ſilentio toleret expoſitura poſteà opportunè

Ab-

Abbatiſſæ, quæ ſibi videbuntur ſine ulla pertinacia.

Si qua autem irreverentèr ad illius monitiones, & correctiones ſe geſſerit, in refectorio condigna pœnitentia plectatur, quòd ſi obedire noluerit, per Cõfeſſarium Vicario noſtro Abbatiſſa ſignificet.

Nihil adversùs prædicta Abbatiſſa indulgeat, aut conniveat, quocumque humano affectu conſanguinitatis, aut aliàs, ſed monialibus dirigendis in viam Domini, omnibus ſe ſe eamdem exhibeat.

6 Neque ſeriò, neque joco alicui injuriam, verbo, vel facto inferent, contrafacientes die ſequenti jejunet, ac pœnitentiam ei injungendam ab Abbatiſſa agant, præſertim ſi ex odio injuriæ provenerint.

De pœnitentiis verò, quæ injunguntur, nulla colloqui cum perſonis exteris poſſit, alioquin ſeverè puniatur.

Si qua pœnitentiæ ſibi injunctę nõ ſatisfecerit, communi menſa priverur, donec id Vicarius noſter reſciverit, ſervent ne dum regulam, & haſce noſtras conſtitutiones, ſed orationi, & internæ pietati ſemper ſint deditæ, curentque ex vera humilitate ſibi aliquando pœnitentiam aliquã injungi, ut veræ religionis exemplũ præſtent.

7 Nulla Monialis per ſe, vel aliam directè, vel indirectè officium quodcumque, aut dignitatem procuret ſub pœna excommunicationis, ſed omnes paratæ ſint obedire commune bonum, ac Dei ſpiritum ſemper præ oculis habentes.

Denique in eam curam incumbãt omnes, ut quàm diligentiſſimè nomen, & famam Monaſterii tueantur, optimamquè illius exiſtimationem; Caveant autem ne cui eorum ſecreta pandant, præterquam Abbatiſſæ, & Confeſſario.

Monaſterii ſecreta pandere prohibetur.

De his, quæ ad Monialium clauſuram ſpectant.

SVMMARIVM.

1 *Nullus ad Monaſteriorum portas, vel parlatoria accedat, aut alicubi ingrediatur Monialis, aut Educandæ alloquendę cauſa abſque licentia in ſcriptis. Contrafacientes excommunicantur.*

2 *Nullæ Monialium, aut Educandarum hujuſmodi alloquutiones abſque licẽtia permittat. Sic alloquentes Vicario eum primùm ſignificent. Inobedientes per duos menſes à parlatorio arceantur: Si Abbatiſſa, aut Præfecta ſit, officio priventur, vel Epiſcopi arbitrio ſuſpendantur.*

3 *Ad crates tantùm, vel ad rotam, non ad portas colloquendum. Veſperi hora vigeſima tertia cum dimidio, exterior Monaſterii porta claudatur, per Viũ deputandum; nec ante Solis ortum aperiatur. Porta duas habeat claves, alteram à Deputato, altera ab Abbatiſſa, ſervanda. Deputatus juret quotannis in manibus Epiſcopi de fideliter munus exercendo.*

4 *Nemo in Monaſterii clauſura introducatur abſque ſcripta licentia, aut niſi introducendus ad Monaſterii neceſſitatem ſit deputatus. Contrafacientes Moniales, aliique in Bulla Gregorii PP. XIII. & excommunicationem ſubibunt, in mortis articulo tantùm exſolvendi. Confeſſarii ab hujuſmodi excommunicatione abſolventes, excommunicationem incurrent. Si exteriorem clauſuræ clavem tenens, criminis particeps fuerit, excommunicatur, & carcere puniatur, aut gravius Epiſcopi arbitrio.*

5 *Qui ex neceſſitate cùm licẽtia in ſcriptis ingredi poterunt, neceſſitate præciſa, ne ingrediantur. Medici Ordinarii licentiam habeant. Chirurgi, extraordinarii Medici, Phlebotomator, nulio ſingulis vicibus veniam petant. Confeſſarius abſque Medici teſtimonio de monialis infirmitate, & Epiſcopalis Vicarii, licentia ne ingrediatur. Periculo ſubitæ mortis imminente, ingredi liceat ad Sacramenta miniſtranda, quòd ſequenti die Vicario teſtetur ex Medici teſtimonio. Operarii quicunque licentiam ſcriptam ſingulis impetrent vicibus.*

6 *In Monialium curatione ſemper Abbatiſſa, aut eius Vicaria cùm aliquibus ſenioribus Monialibus aſſiſtat. Ad Confeſſarii, Monialis ægrotæ peccata excipientis, proſpectum duæ, aut tres Monialium antiquiſſimæ adſiut. Virorum in Monaſterium ingreſſus cãpanæ ſigno indicetur. Rebus, ob quas venerant, expeditis ſtatim egrediantur.*

7 *Infames mulieres, & parùm honeſta exercentes à Monaſteriorum vicinia prohibeantur, etiam invocato brachio ſecu-*

ſeculari. Si ex quorumcunque ædibus, aut feneſtris in Monaſteria proſpectus pateat, Epiſcopalis Vicarius, aut ſublatis altiùs parietibus, aut occluſis feneſtris proſpiciat, etiam invocato ſecularis Magiſtratus auxilio.

1 UT faciliùs, quæ de Monialium clauſura conſtitutæ ſunt, obſerventur. Præcipimus ne quis utriuſque ſexus Chriſti fidelis, cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, ſivè is ſit Laicus, ſivè Clericus, vel Regularis, ad Monaſteriorum portas accedere, vel in parlatoria, aut in alium locum ingredi alicujus Monialis, ſeu Educandæ alloquendæ gratia, quoquo modo audeat, vel præſumat, niſi à Nobis, vel Vicario noſtro licentia in ſcriptis obtenta, quæ gratis concedatur: Qui contrafecerit, eo ipſo, abſque alia declaratione, excommunicationis ſētentia innodatus exiſtat.

Monialibus alloquentes ſine licētia excōmunicantur.

2 Et ut prædicta diligentiùs obſerventur, præcipimus Abbatiſſæ, & Præfectis, & Monialibus Monaſteriorum prædictorum, etiam Puellis, quæ educationis cauſa in eis commorantur, ne ullo modo audeant, ſeu permittant alloqui Viros, ſine ſcripta hujuſmodi facultate accedentes: Imò debeant ſine licentia ſic accedentes Vicario noſtro, cum primùm commodè potuerint ſignificare Moniales, ſi in prædictorum aliquo contrafecerint per duos menſes à Parlatorio arceantur: Abbatiſſæ verò, ſeu aliæ Præfectæ, ſi in crimine participes fuerint, officio priventur, vel ſuſpendantur arbitrio noſtro.

3 Clauſuræ porta nullo modo colloquutionis tempore, ne minimum quidem temporis ſpatium aperta retineatur, ſed omnes ad Crates, vel Rotam colloquantur.

Clauſuræ ianua ſemper clauſa exiſtere debet.

Præcipimus, quòd Porta exterior, Monaſterii claudatur per unum ex probis viris Deputatis hora vigeſima tertia cum dimidio, & manè ante ortum ſolis non aperiatur.

Clauſuræ Porta duas habeat diverſas claves, altera, quæ à Deputato clauſuræ, altera, quæ ab ipſa Abbatiſſa aſſervetur.

Is autem Deputatus juret in manibus noſtris, ſe fideliter munus ſuum preſtiturum, quod jusjurandum ſingulis annis renovet.

4 Nulla Abbatiſſa, vel Janitrix, aut quęlibet Monialis quępiam audeat, quocumque prætextu in Monaſterii clauſuram inducere, niſi ſcriptam facultatem à nobis, vel Vicario noſtro obtinuerit, aut ii ſint, qui ad neceſſitatem Monaſterii deputati ſunt, cum eos ſuo munere fungi oportebit.

Moniales verò ipſas commonemus, omneſquè alios, quorum intereſt, ſi præcepto jam dicto non obtemperaverint, cenſuras, ac pœnas in Bulla fel. rec. Gregorii XIII. & aliorum Summorum Pontificum eo ipſo ſubituros eſſe, & ab excommunicationis vinculo, quo ob eam cauſam obſtringentur à Summo tantùm Pontifice, præterquam in mortis articulo, abſolvi poſſe.

Conſtitutio Gregorii XIII.

Confeſſarii verò, qui auſu temerario hujuſmodi Moniales, ac alios viros, & mulieres abſolverint in excommunicationem incidant contra eos latam, qui à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Summo Pontifici reſervatis abſolverint.

Si autem is, qui exteriorem clavem clauſuræ detinet criminis particeps fuerit, ut aliquis ſinè ſcripta licentia, vel præter caſus ſupradictos ingrediantur, eo ipſo excommunicatus exiſtat, & carcere, ac graviùs etiā arbitrio noſtro puniatur.

5 Qui in neceſſariis caſibus ingredi poterunt cum licentia à nobis ſcripta, vel à Vicario noſtro, caveant ne præter neceſſitatis cauſam ingrediātur ſub iiſdem cenſuris, & pœnis, quę in predicta, & aliis Conſtitutionibus continentur.

Medici igitur Ordinarii licentiam habeant, ut ægrotas Moniales viſitent, Chirurgi item, & alii medici extraordinarii ſcriptam, cum opus erit licentiam, ſingulis vicibus habeant, Tonſor, ut ſanguinem mittat, ac mulio ordinarius, ut res neceſſarias introferat.

Confeſſarius ad infirmarum confeſſiones audiendas, niſi Medici fide de infirmitate ſibi conſtet, & niſi ſpecialem licentiam à Vicario noſtro habeat, nullo pacto ingrediatur, neque alia Sacramenta inibi miniſtret.

Sin autem periculum ſubitæ mortis adeſſet, confeſſionem poſſit audire, & alia Sacramenta miniſtrare, cujus rei ex Medici teſtimonio fidem Vicario noſtro faciat ſequenti die.

Cribratores, Molitores, Vinigeruli,

ruli, Olitores pro colendis hortis, Fabri cementarii, Lignarii, Ferrarii, Architetti, & alii, quorum opera neceſſaria erit ſingulis vicibus ſcriptam à Vicario noſtro licentiam impetrent, alioquin pœnis ſtatutis ſubiaceant.

6 Medici, Chirurgi, Tonſores cum Moniales infirmas curabunt, ſemper ab Abbatiſſa, ſeù ejus Vicaria, & aliquibus Monialibus ſenioribus ſint aſſociati, neque ibi longiorem morã trahant, quàm par ſit.

Dum Confeſſarius peccata ægrotæ audiet, duæ, aut tres Moniales antiquiſſimæ eo loco ſint, ut Confeſſarium poſſint intueri, quo, & aliis ſupradictis Monaſterium ingredientibus, minoris campanæ ſignum detur, ut Moniales ſe ſtatim recipiant, qui ingreſſi erunt opere, cujus gratia venerant, abſoluto ſtatim egrediantur, nec fruſtrà per Monaſterium divagẽtur, aliàs excommunicati ipſo facto exiſtant.

7 Inhoneſtæ, & infames mulieres, item aliæ perſonæ exercitia parùm honeſta faciẽtes Monaſteriis Monialium vicinæ prohibeantur habitare, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Ubi ex vicinorum tàm Laicorum, quàm Clericorum ſecularium, vel regularium ædibus, aut feneſtris proſpicere licèt in Monaſteria, curet quamprimùm Vicarius noſter, invocato etiam, ſi opus fuerit ſecularis Magiſtratus auxilio, ut proſpectus hujuſmodi, ſublatis altiùs parietibus, vel occluſis officientibus feneſtris impediatur, ut hactenus magna ex parte curavimus.

De Monialium Confeſſariis, & Capellanis.

SUMMARIUM.

1 Ætas, mores, & doctrina Confeſſarii Monialium quales eſſe debeant. Sine licentia Monaſterii ſepta ne ingrediatur. Extraordinarius Confeſſarius ter, aut quater in anno concedatur. Confeſſiones in Eccleſia ad ordinariam cratem excipiantur. Quomodò Moniales à Confeſſariis dirigendæ?

2 Monialium Capellani ab Epiſcopo anteà probentur, & in ſcriptis licentia concedatur: Abbatiſſa, & iis, quæ Sacriſtiæ præſunt, ſecluſis, cùm Monialibus abſque licentia ne colloquãtur. Sacris operati ab Eccleſia cui diſcedant. Feneſtrellæ, per quas Euchariſtia Monialibus miniſtratur, duas habeant claves, alteram, quæ interior ab Abbatiſſa, alteram, quæ exterior, à Capellano habendam.

1 Vicarius noſter nullum in Monialium Confeſſarium admittat, niſi provectæ ſit ætatis, probatis moribus, caſtumque conſcientiæ nõ mediocritèr doctus, Monaſterii ſepta nullo pacto ingrediatur ſine licentia ſpeciali, quo loco ſerventur ea, quæ à nobis ſuperiùs ſunt ſtatuta. Confeſſarius extraordinarius ſaltèm ter, aut quater ſingulis annis à Vicario noſtro provideatur, juxtà Concilii Tridentini formam: confeſſiones ad cratem ordinariam audiantur in Eccleſia. *Monialium Confeſſarius conditiones.*

Diligentèr Confeſſarii proſpiciant, ut Moniales in viam Domini ſuæ regulæ, ac etiam noſtrorum mandatorum cuſtodiam dirigant.

2 Capellani Monialium à nobis antè probentur, quàm munus ſuum exerceant, quibus in ſcriptis licentia concedatur, neque illis liceat ſine noſtra licentia colloqui cum Monialibus, niſi tantùm cum iis, quæ Sacriſtiæ præſunt, & Abbatiſſa, cum quibus tamen ad rotam breviſſimè colloquantur, ſub pœna excommunicationis, & ſtatim, ut celebraverint, ab Eccleſia diſcedant. *Capellani ab Epiſcopo probandi.*

Feneſtrellæ autem, per quam Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramẽtum Monialibus miniſtratur, duabus clavibus obſerentur, interior clavis per Abbatiſſam, exterior verò per Capellanum aſſerventur.

De Procuratoribus, & Rationali Monialium, & officio Scribæ.

SUMMARIUM.

1 Monaſteriorum Procuratores ſcriptam habeant ab Epiſcopo facultatem, jurentque in manus Vicarii, dentvè fidejuſſores de fideli adminiſtratione, & eidem quotannis rationem reddant.

2 Abbatiſſa accepti, & expenſi libros habeant. Quotannis menſe Decembri

Rationali, ab Epiſcopo deputando rationem reddant, conſtitutamque perſolvant mercedem. Negligens Abbatiſſa officio privetur, ae Epiſcopi arbitrio puniatur. Rationalis Monaſteriorum computa per totum Decembrē menſem videat, ac ſignificatorias, Epiſcopali Vicario indicet.

3 *Scriba infrà menſem eligatur. Eius officium per capita recenſetur.*

4 *Provincialia de Monialibus adduntur decreta.*

5 *Moniales proprietatem caveant: Ubi aliquid ad uſum retinere eſt permiſſum, proprietatem præ ſe non ferant. Ægrotationis tempore omnia in Abbatiſſæ, & Vicariæ manibus reſignent.*

6 *Decedente Moniali, & tali reſignatione non ſequuta, collectoria ſpolii deputetur: quæ coràm Abbatiſſa, & Vicaria inventarium conficiat, ſpoliū totum Monaſterio addicetur, nec aliqua in eo, quocumque prætextu ſe immiſceat ſub pœna privationis vocis activæ, & paſſivæ, & officii per triennium ſi ſit Abbatiſſa, præter rerum perceptarum reſtitutionē infrà quinque dies, ſub pœna excommunicationis ipſo facto.*

7 *Cellulæ, quæ in Monaſteriis, ubi communis vita in cubando non ſervatur, conceduntur, etiamſi pretium perſolvatur, aut funditùs à conſanguineis conſtruantur, ad unius vitam tantùm concedi poſſunt. Ea, cui conceſſæ sūt, vita functa, aut è Monaſterio exeunte, in Monaſterii omnimodam proprietatem tranſeunt. Conceſſiones altèr factæ nullæ ſint.*

1 QUi Monaſteriorum bona, & redditus procurant quicumque illi ſint ſcriptā, à nobis licentiam habeant, jurentque in manibus Vicarii noſtri, ac ſi videbitur datis, etiam fidejuſſoribus, caveant ſe fidelitèr adminiſtraturos, & quot annis Vicario noſtro rationem reddituros.

Monaſteriorum Procuratores licentiam petant, & in Epiſcopi manibus de benè adminiſtrando juramentū præſtabūt.

2 Abbatiſſæ exigendis Monaſteriorum creditis omnem curā adhibeant, & acceptorum, & expenſorum libros conficiant, & ſingulis annis Rationali à nobis deputato, ſeù deputando in menſe Decembris rationem reddant, cui Monaſteria ſingula ſtipendium à nobis conſtitutum perſolvant.

Si prædictis exequendis Abbatiſſa negligens fuerit, officio privetur, ac alias arbitrio noſtro puniatur.

Abatiſſæ in exactione negligētes officio priuantur.

Rationalis prædictus cōputa Monaſteriorum per totum menſem Decembris videat, ac ſignificatorias, quas vocant Vicario noſtro faciat, ut Monaſterium utilitati proſpici poſſit.

3 Scriba, ubi in Monaſteriis non eſt, infrà menſem eligatur, cujus officium erit infraſcripta omnia diligentèr efficere, ac in librum referre cum die, & anno, & ſub qua Abbatiſſa illa fient cum nominibus, & cognominibus.

Conſultationes, quæ de puella aliqua ad Monaſteria admittenda, vel ad profeſſionem in capitulo habebūtur. Quo tempore aliqua in Monaſterium, etiam educationes, vel ſervitii cauſa ingreditur, quando examinabitur, adnotans nomina, & cognomina Examinatorum.

Cum habitum aliqua induit, cum profeſſionem emittet, & cum ex hac vita migrabit.

Habeat etiam alium librum, in quo ſingulæ profeſſionem emittentes ſubſcribant propria manu, ſi norint, vel alia illarum nomine ſubſcribens, ſe id profitentis rogatu ſcripſiſſe, & ſubſcripſiſſe.

In alio prætereà libro omnes electiones, & officiorum mutationes cū iis, qui interfuerunt, & præfuerunt deſcribet, nec non nomina, & cognomina Confeſſariorum ordinariorum, & extraordinariorum.

Librum etiam diligentiſſimè Advocatis Monaſterii, Procuratoribus conficiet, in quo omnia ſtabilia bona, & mobilia ſcripta ſint cum eorū confinibus, locationibus, livellis, & proprietatibus, unde illa provenenerint. Nomina item eorum, & cognomina, qui locationum fructus perſolvunt, & redditus, proventus, nomina debitorum, ac ipſius Monaſterii debita.

Adnotabit etiam diem, quo Miniſtri aliqui inſervire incipiant, quæ res pro munere perficiendo aſſignabitur, ut omnia diligentèr in rationibus perſpici poſſint.

Habeat etiam Catalogum omniū Monialium, & omnium, qui Eccleſiæ inſerviunt, ut Confeſſarii, Medici, Cauſidici, Procuratoris, Colonorum, Famulorum, ac id genus reliquorum, quæ in viſitatione decernuntur, aut aliàs mandabuntur, in unum librum ſingillatim referantur.

In-

Inſtrumenta cujuſcumque generis, quæ fient in alio libro deſcribi curet, & jam facta adjungat.

Libellum quoque habeat, in quo omnia cibaria, eleemoſynæ, & mercedes operarum deſcriben tur.

Hæc ſunt, quæ de Monialibus in præſenti ſtatuenda cenſuimus, tùm ordinaria auctoritate, tùm ex decretis Sacri Concilii Tridentini, tùm etiam circa majorem reformationē, „& clauſuram, prout expedire nobis „fuerit, nobis expreſsè reſervamus.

Hucuſque decreta à nobis ædita in Diœceſana Synodo de anno 1646.

4 Hæc verò in hac Provinciali Synodo addenda cenſuimus.

5 Virtutis, & ſanctimoniæ amore, ſi minùs pœnarum adversùs proprietarias à Sacro Concilio in dictarum formidine caveant Moniales, etiam quòd minimum uti proprium poſſidere, in illis autem Monaſteriis, in quibus eſt permiſſum Monialibus ad uſum tantùm aliquid penès ſe retinere, tanquam non poſſidentes, & nihil habentes præſeferant, quamobrem quævis Monialis ſaltem tempore, quo ægrotat ſpontè, & ex toto animo reſignet ſingulatim in manibus Abbatiſſæ, & Vicariæ Monaſtarii omnia bona, & res in ſua poteſtate exiſtentes.

Monialium paupertas qualis?

6 Decedente autem Moniali, his non adimpletis, deputet Abbatiſſa Collectricem ſpolii vita functæ, à qua inventarium coram ſe, & Vicaria conficiatur, omniaquè ſint Monaſterio addicta, nullaque alia prætextu conſanguinitatis, vel alio quovis titulo in prædictis ſe ſe immiſceat ſub pœna privationis vocis activæ, & paſſivæ, & officii etiam Abbatiſſæ per triennium, ultra reſtitutionem bonorum, & rerum perceptarum, ad quā obnoxiæ exiſtant infrà ſpatium quinque dierum, ſub pœna excommunicationis dicto termino elapſo ſtatim incurrenda.

Bona Monialis defunctæ Monaſterio applicanda.

7 Cellulas autem, quæ in dies conceduntur pro habitatione Monialiū, ſivè aliarum quarumcumque in Monaſteriis commorantium, in quibus vita communis in cubando non ſervatur, etiam ſi pretium ab iis perſolvatur, vel à conſanguineis earum, ſivè ab aliis quibuſcumque funditus conſtruantur, vel reparentur, non niſi ad uſum, dumtaxat cujuslibet earumdem concedere licitum eſſe ſciant, iiſquè vita functis, ſeu quovis modo à Monaſterio exeuntibus ſtatim, ac ipſo facto uſusfructus, ſivè uſus ipſarum cum proprietate ad favorē Monaſterii delapſus, & conſolidatus declaratur, neque quicquam ampliùs præfati conſanguinei, vel alii quicūque exquirere queant, mandantes propterea eò ipſo invalidas, nulliuſque momenti, ac roboris quaſcumque conceſſiones aliter factas haberi.

TITVLVS XXX.

De Confraternitatibus Laicorū, Hoſpitalibus, Montibus Charitatis, vel Pietatis, ipſorumque, ac aliorum piorum locorum adminiſtratoribus.

SVMMARIVM.

1 *Locorum piorum cura, paſtoralis eſt ſollicitudinis.*

2 *Hoſpitalium, & locorum piorum Curatores Epiſcopus viſitet, ad Tridentini preſcriptum. Quotannis rationem Ordinario reddant, ſi inſtitutionis, vel privilegii rei, aut juſta de cauſa ab Epiſcopo probanda, ſecùs fiat, Ordinarius etiam aſſiſtat, alitèr liberationes nullæ ſint. Qui ex Tridentino, aut laudabili conſuetudine Epiſcopo reddere tenentur, & renuunt admoniti, per cenſuras compellantur.*

3 *Librum locorum adminiſtrator, ſivè Laicus, ſivè Clericus anteà non exerceat, quàm juramentum præſtiterit in Epiſcopi, aut ejus Vicarii manibus de rectè, fidelitèrque miniſtrando, ſub excōmunicationis pœna, aliiſq; eccleſiaſticis cēſuris. In adminiſtratores non eligantur, niſi prudentes viri, quique ſaltem legere, & ſcribere ſciant. Electio canonica ſit, alitèr nulla, & electi ab Eccleſiæ ingreſſu interdicti remaneant, quacunque contraria conſuetudine non obſtante.*

4 *Alii præter Confratres, in electionibus ſe non intromittant, ſub excommunicationis pena.*

5 *Confraternitates Laicorum abſque Epiſcopi auctoritate inſtituentes excommunicantur, ſi Laici ſint, ſi Clerici du-*

ducatorum 25. & carcere mulctantur.

6 *Publici peccatores in Confraternitatem ne admittantur, admiſſi, & correctionem nolentes, eiiciantur.*

7 *Arma, intra Oratorium, aut Eccleſiam ne deferant ſub excommunicationis pœna.*

8 *Confratrum cadavera, niſi ex conceſſione, aut privilegio ab Epiſcopis probando, intrà Oratorium ne humentur.*

9 *Miſſa, ante parochialem ne celebretur, niſi populi commodum, & Parochi conſenſus acceſſerit: Officiales alitèr facientes ab officio ſuſpenduntur.*

10 *Sodalitates ad proceſſiones invitatæ, omnes accedant; devotè incedant; recuſantes pœnam Epiſcopo arbitrariã ſubeant.*

11 *Antiquiores Confraternitates recentioribus præcedant; & priùs confirmatæ iis, quæ poſteriùs, ni privilegiũ aliquod Apoſtolicum alitèr caveat. Sumptus in rebus non neceſſariis, devitentur.*

12 *Convivia, & comeſſationes prohibeantur.*

13 *Recreationes propriis Sodalium ſumptibus tolerari poſſunt, dummodò in Eccleſiis non fiant.*

14 *Confraternitatum Viſitator præficiatur.*

15 *Rectores rationem reddãt de oneribus, & beneficiis, & an ſuo ſatisfaciant muneri.*

16 *Locorum piorum inventaria, in Epiſcopali Archivo authenticè ſervanda, cum Parochi aſſiſtentia conficiantur infrà menſem: nec non Tabella legatorum, & onerum, quę affixa proſtet.*

17 *In locorum piorum locationibus, & alienationibus ſerventur, quæ ſtatuta ſunt de locationibus bonorum Eccleſiæ.*

18 *E fructibus ſuperantibus fundi emptio, aut cenſus fiant.*

19 *Locorum piorum Oeconomi quotannis rationem reddant Epiſcopo, aut ejus Deputato.*

20 *Renuentes quibus pœnis plectuntur.*

21 *Expenſum ne ſuperet acceptum, aliàs Oeconomi de proprio teneãtur, & excommunicati exiſtant.*

22 *Comeſtibilium diſtributio in locis piis prohibetur fieri, niſi pauperibus.*

23 *Oeconomis abſque Epiſcopi licentia cenſus emere, vel abſque fidejuſſione creare vetatur, aliàs de proprio damnis ſubjaceant, & Epiſcopi arbitrio vſque ad interdictum incluſivè puniri poſſunt.*

24 *Annuos proventus, & peculas, ad proprium uſum, & queſtum convertere, vel conſanguineis, aliiſque mutuo dare Oeconomis inhibetur, ſub pęna excommunicationis latę ſententiæ.*

25 *In Hoſpitalibus ſexus diviſio ſervetur.*

26 *In pia loca recepti ſtatim confiteantur, & communicent. Hoſpitantes in Paſchate communicare, adminiſtratoribus, & medicis curę ſit; alitèr Parochi id pręſtent.*

27 *Locorum piorum Oeconomi quotannis à majori Confratrum parte eligãtur; abſque Epiſcopi ſcripta licentia ne confirmentur: Confirmatio alitèr facta nulla ſit.*

28 *Epiſcopi incumbant, ne vſuraria labes irrepat in montibus Pietatis.*

29 *Eodem in loco, ſi duo ſint Hoſpitalia tenuium redditnum uniantur. Si Peregrini, aut infirmi perpauci conveniant, reditus in pios vſus convertantur.*

30 *Debitores, Oeconomi ne fiant.*

31 *Quicunque ſcripturas ad loca pia ſpectantes detinent, aut ab aliis detineri ſciunt, ſub excommunicationis ipſo facto pœna, infra tres menſes Epiſcopo deferant, idem de ſcripturis legata ad pias cauſas, ſeù pro malis ablatis continentibus, decernitur.*

32 *Parochi, etiam nominatim, ſi opus ſit, Parochianos moneant, de ultimarum voluntatum ad pias cauſas ſpectantium exequutione moneant.*

33 *Notarii, qui de legatis ad pias cauſas ſe rogaverint, intrà menſem à die obitus teſtantis, teſtamenti particulam authenticam tradant Epiſcopo, vel ejus Vicario, vel loci pii Oeconomo, debita ſibi mercede ſoluta, ſub excommunicationis pœna.*

1 INter cætera Paſtoralis ſollicitudinis onera hoſpitalium, omniumque piorum locorum cura locum habet.

2 Quare ea diligentèr viſitet Epiſcopus: Adminiſtratores Hoſpitaliũ, *Loca pia diligentèr Epiſcopi viſitare debent.*
ac piorum locorum, quorumcumque, juxtà Concilii Tridentini decreta, rationes reddant Ordinariis ſingulis annis, niſi ſecus fortè in inſtitutione, & ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſsè cautum ſit. Quòd ſi ex privilegio, aut ex aliqua juxtà cau-

Digitized by Google

cauſa ab Epiſcopo approbata, aliis ad id deputandis ratio reddenda eſſet, tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius, & aliter factæ liberationes dictis Adminiſtratoribus minimè ſuffragentur, quòd ſi in caſibus, in quibus ex dicti Sacri Concilii Tridentini præſcripto, aut ex laudabili conſuetudine reddere rationem Ordinario teneantur, & ab eo admoniti non pareurint per cenſuras Eccleſiaſticas compellantur.

3 Nullus Adminiſtraror Hoſpitalium, cæterorumque locorum religioſorum electus antea adminiſtret, quàm in manibus Epiſcopi, vel Vicarii Juramentum præſtiterit ſe fideliter, diligenterque munus ſuum exequuturum, ſtudioſeque proſpecturum, ne bona, ac reddítus in alios, quàm in deſtinatos pios uſus convertantur, ſivè Clerici, ſivè Laici fuerint ſub excommunicationis, aliiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis. Ad adminiſtrationem verò hujuſmodi eligantur pii, & prudentes viri, qui ſaltem legere, & ſcribere norint, eorumquè electio canonicè fiat, nec aliter facta ſit valida, niſi ad ſonum Campanæ, & à maiori parte confratrum, ſi ſecus factum fuerit, irrita ſir talis electio, & Electores ipſo facto ſuſpenſi remaneant ab ingreſſu Eccleſiæ arbitrio Epiſcopi quacumquè conſuetudine in contrarium non obſtante.

Hoſpitalium adminiſtratores electi in manibus Epiſcopi juramentum præſtabunt.

4 In electione Gubernatorum, & aliorum Miniſtrorum non ſe intromittant Domini temporales, ſive alii quicumque, prærer Confratres ſub pœna excommunicationis.

5 Omnibus, & ſingulis Clericis, & Sacerdotibus, & quibuſcumque aliis, quavis poteſtate præfulgeant præcipimus, ne Laicorum Confraternitates inſtituere audeant ſine Epiſcopi licentia, & authoritate, qui contra fecerit, laicus eò ipſo excommunicatus exiſtat, Clericus viginti quinque ducatorum, & carceris ſemeſtris pœna mulctetur.

Nullus Laicorum Sodalitates inſtituat ſine Epiſcopi licentia.

6 Publicos peccatores in Sodalitatibus præcipimus non admitti, & ſi admiſſi, tales evaſerint, aut Superioribus inobedientes, corrigi noluerint, eiiciantur.

7 Prohibemus autem talibus expreſsè ſub pœna excommunicationis ne dum in Ozatorium, aut Eccleſiam conveniant, cujuſvis generis arma deferre præſumant.

8 Nulla etiam defunctorum Sodalium corpora in Confraternitatum Oratoriis, Eccleſiis, ſeu Cappellis ſepeliautur, niſi conceſſione, aut privilegio liceat ab Epiſcopo approbando.

In Oratoriis Cófratrum corpora ſepeliri prohibetur.

9 Nullo modo miſſam ante celebrare faciant, quàm Parochialis miſſa fuerit celebrata, niſi fortaſſis Populi commoditas aliter poſtulabit, & Parochi conſenſus acceſſerit, qui ſecus fecerint Officiales Sodalitatū eò ipſo ſuſpenſi exiſtant ab eorum officiis arbitrio Epiſcopi.

Neque miſſam celebrari ante parochialem permittitur.

10 Confraternitates in proceſſionibus vocatæ omninò omnes accedant, & ordine debito, ac devota quadam gravitate incedant, nihil tumultuariè, nihil litigioſè agentes, quæ recuſaverint, pœnam arbitrio Epiſcopi conſtituendam ſubibunt.

Quo ordine in proceſſiones Confraternitates procedere tenentur.

11 Controverſiæ verò de præcedentia ſic dirimantur, ut antiquiores Confraternitates ſemper recentioribus præferantur, & quæ prius confirmatæ fuerint iis quæ poſteriùs, niſi aliter privilegio Apoſtolico cautum ſit: immenſi quidem ſumptus quos confraternitatum officiales plerumquè faciunt in rebus parum neceſſariis, omninò arbitrio Epiſcopi devitentur.

12 Intolerabiliùs illud eſt, quod eleemoſinis ad pios uſus deſtinatis convivia, & commenſationes inſtruātur. Hos itaquè, & ſimiles abuſus deteſtantes omninò tollendos curent Epiſcopi.

Confratribus cóvivia, & comeſſationes non licere ſtatuitur.

13 Si verò Sodalium, Confraternitatumque ipſorum propriis pecuniis recreationes, ut vocant, aliquæ fieri ſoleant, tolerari ab Epiſcopis poterunt, dummodò in Eccleſiis eas fieri non permittant.

14 Præficiatur vir aliquis pietate, ac prudentia præditus, qui Confraternitates inviſer, ut ſi quid vitioſum in eis repullulare viderit, ipſe omninò tolli procuret, & ad Epiſcopum deſerat.

15 Rectores reddant rationem de oneribus, & beneficiis, ſi quæ habeat unita, cæteriſquè proventibus, & an muneri ſuo ſatisfaciant.

Confraternitatum Rectoribus de oneribus, & beneficiis illarum rationem reddere.

16 Conficiatur infrà menſem Inventarium legatorum, onerum ac bonorum omnium jurium, & actionum cujuſcumque Sodalitatis, Hoſpitalis, aut pii loci, illiuſque exemplum

ſicut inventarium legatorum fieri jubetur.

plum

plum publici Notarii manu ſubſcriptum, cum aſſiſtentia Parochi illius loci, & in Archivium Curiæ Epiſcopalis deferatur, fiatque tabella legatorum, & onerum, quæ affixa ſit ſemper in loco, ubi ab omnibus videri poſſit, ubi non adeſt.

17 Quæ de bonorum Eccleſiæ locationibus, & alienationibus, ac illorum conſervatione,& contractibus ſtatuta erunt,eadem in Sodalitatum, Hoſpitalium, ac piorum locorum hujuſmodi bonis obſervari præcipimus, & mandamus.

De fructibus ſuperantibus quid faciendum?

18 Si confraternitatum, ac locorũ prædictorum fructus ſupererint fiat ex eis emptio alicujus fundi, vel certi annui cenſus, prout infrà ſub pœna arbitrio Epiſcopi.

Adminiſtratores Confraternitatum rationes quotannis Epiſcopis reddant.

19 Adminiſtratores Confraternitatum, Hoſpitalium, & piorum locorum quorumcumque, juxtà Concilii Tridentini decreta rationem omninò reddant quot annis Epiſcopo, ſeù ejus Vicario generali, vel alteri ab ipſo Ordinario deputando.

Recuſantes compelli debent.

20 Si quis eorum recuſaverit, cenſuris Eccleſiaſticis, prout etiam deſuper ſtatutum eſt compellatur, & officiales eo ipſo ſuſpenſi exiſtant ab eorum officiis arbitrio Epiſcopi.

21 Gubernatores, Magiſtri, & officiales, quocumque nomine nuncupati Confraternitatum,Hoſpitalium, & locorum piorum,cujuſvis generis in impenſis,etiam neceſſariis annuos proventus non excedant, aliàs ſolutioni de proprio obnoxii exiſtant, & eo ipſo vinculo excommunicationis irretiti cenſeantur, nec ab Epiſcopis abſolvantur, donec ſatisfecerint.

Diſtributio comeſtibilium prohibetur.

22 Tollantur abuſus in multis locis inducti diſtribuendi certis diebus panes, fruges, & alia comeſtibilia, cum talis diſtributio reſultet magis ad utilitatem divitum, quàm egentium: Ideoque ſub pœnis arbitrio Epiſcopus mandet, ne fiat,niſi pauperibus.

23 Ut autem indemnitati eorũdem locorum piorum conſulatur,vetitum ſit eiſdem Miniſtris, & Officialibus annuos cenſus, ut ſuprà cautum eſt abſque licentia Epiſcopi in ſcriptis emere,vel creare abſque idonea fidejuſſione, aliàs de proprio refectioni damnorum, & intereſſe ſubjaceat, & arbitrio Epiſcopi uſque ad interdictum Eccleſiaſticum incluſivè puniri poſſit.

24 Ut omnium malorum occaſio præcidatur, quæ in dies loca pia prædicta patiuntur,ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ mandamus, ut nulli eorum locorum Officiali, & Miniſtro liceat proventus annuos, & pecunias ad proprium uſum,& queſtum exponere, minuſquè conſanguineis, vel aliis mutuo dare.

25 In Hoſpitalibus piiſquè diverſoriis, mares cum fœminis nullo modo verſentur,etiam ſub ſpecie matrimonii,etiam ſi fratres, vel ſorores in Chriſto, vel quocumque alio ſimili nomine nuncupentur.

26 Qui in Hoſpitalia, aliaquè pia loca recipiuntur ſtatim confiteantur, atque communicent, & deindè Hoſpitalium Adminiſtratoribus curæ ſit, ut omnes in Hoſpitali commorantes, in Paſchate Sanctiſſimum Euchſtiæ Sacramentum ſumant. Atque etiam id Medici præſtent, ſi in Hoſpitalibus verſentur, alioquin Parochi in eam curam incumbant.

27 Adminiſtratores Deputati, Magiſtri,ſeù alio quovis nomine nuncupati Cappellarum, Hoſpitalium, Confraternitatum, ac piorum locorum quorumcunque ſingulis annis eligantur, ut ſuprà cautum eſt à majori parte Confratrum,nec confirmari poſſint ſine licentia Epiſcopi in ſcriptis, ſi contrafecerint, confirmationem ipſam nullam, & irritam declaramus.

28 Epiſcopi eorum locorum, qui Montes Pietatis appellantur, quibus gratis pauperibus pecuniæ mutuò dantur,præcipuam curam gerant, & præcipuè invigilent, ne in montibus Pietatis, quibus commodantur frumenta, quid nimis in eorum reſtitutione exigatur, ne uſuraria labe deturpentur.

Hoſpitalia pauperes alendos nõ habentia in alium pium uſum, convertantur juxta Triden. decretum.

29 Si qua vero in Civitate,Oppidovè duo, vel plura fuerint Hoſpitalia, quibus pauci ſint fructus, in unum Epiſcopi redigenda curabunt,eorum verò Hoſpitalium fructus,quę ad certum Peregrinorum,aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta. Si in loco, ubi dicta Hoſpitalia ſint, nullæ, aut perpaucæ ſimiles perſonæ reperiuntur,juxtà Concilii Tridentini decretum in pios uſus pro loci, & temporis qualitate convertantur.

30 Ab his, qui eiſdem piis locis, Confraternitatibus, & ſimilibus debitores ſunt procurationem, aut aliquam

quam negotii partem agi Epiſcopi ne permittant.

31 Notariis, ſcribis, aliiſque omnibus, qui Teſtamenta, Codicillos, aliaſquè tabulas ſcripſerunt, aut ab aliis ſcriptas detinent, aut quæcumque alia ſcripturarum genera ad pia loca, Eccleſiaſque, earumquè quæcumque bona, & redditus quovis modo ſpectantia tenent, aut teneri ab aliis norint ſub excommunicationis pœna ipſo facto præcipimus, ut ad tres menſes ea Epiſcopis deferant, & de legatis ad pias cauſas relictis pro malo partis, ſeu furto ablatis, dequè omnibus præfatis ſcripturarum generibus, quæ in eorum Prothocollis, aut aliàs ſcriptis continebuntur, Epiſcopos ipſos certiores faciant, ut quibus debentur mandare poſſint, ut tradantur, cum teſtamentorum, & ultimarum voluntatum, & bonorum Eccleſiaſticorum defenſio ad Epiſcopos ipſo jure pertineat.

Notariis quaſcúque ſcripturas ad pia loca ſpectantes Epiſcopis deferre præcipitur.

32 Quare etiam juxtà decreta Beneventanæ Synodi noſtrorũ Prædeceſſorum, præcipimus omnibus Parochis, & Curam animarum habentibus, ut ſæpè Parochianos ſuos, etiam nominatim, ſi opus ſit, moneant de teſtamentis, & ultimis voluntatibus defunctorum in his maximè, quæ ad pias cauſas ſpectant exequendis.

33 Poſthac verò ſi de ejuſmodi legatis Notarios rogari contigerit ipſi intrà menſem à die obitus illius, cujus teſtamentum, aut aliud hujuſmodi ſcripſerint particulam teſtamenti, aut alterius pii legati deſcriptam, & authoritate publica munitam Epiſcopo, vel ejus Vicario, aut piorum locorum ſuperiori tradere teneantur debita ſibi mercede ſoluta ſub pœna excommunicationis poſt elapſum tempus incurrenda.

TITVLVS XXXI.

De Confidentia, & Simonia.

SVMMARIVM.

1 *Pœnæ in Bullis Pii IV. & V. de Confidentia Simoniaca, in hujuſmodi delinquentes feruntur: à Judicibus Eccleſiaſticis procedi mandatur; Præfatæ Bullæ bis in anno diebus Dominicis publicari Parochis præcipitur.*

2 *Redimendæ vexationis gratia in beneficiorum cauſis pecuniam dare, quidquam paciſci, aut tranſigi prohibetur abſque Epiſcopi conſenſu, qui re diligentèr inſpecta, ſi à jure permiſſa ſit, talem conſenſum non denegabit; Qui contrafecerit Epiſcopi arbitrio plectatur, & actum irritum ſit.*

3 *Tàm Simoniæ Auctores, quàm Internuntii, & Notarii iiſdem, ac ſimoniaci, ſubduntur pœnis.*

4 *In beneficiorum permutationibus nihil inter permutantes paciſcatur, niſi in ordine ad legitimum Superiorem; nec pecunia, aut pactum aliquod temporalis commodi intercedat. Talia etiam implicitè patrantes ſeverè puniantur. Pacta ſimoniaca implicita tunc præſumuntur, cùm pecunia, vel pretium in beneficii collatione, præſentatione, aut permutatione datur, etiamſi nulla explicita fiat mentio.*

5 *Jurisdictionis poteſtas, vicespatronatus jura, ne locentur, aut vendantur, niſi talia jura annexa ſint rei tẽporali, nec tunc plùs ratione principalis juris accipiatur.*

6 *Pro præſentatione, confirmatione, interventione ad votum, aut pro interceſſione in beneficiis, nil accipiatur, aut detur. Cùm pretio beneficia adepti, etiam ſi inſcii ſint, illa dimittere, cùm primùm ſciunt, tenentur, nec ſuos fructus faciant.*

7 *Pro examine ad Parochiam nihil antè, vel poſt, etiam à ſpontè dantibus, recipiatur.*

8 *Ultrà congruam ſuſtentationem, communi uſui applicandam nihil, vel à monaſterio, vel à particularibus monialibus accipiatur pro puellarum ingreſſu ad religioſum ſtatum, vel pro admiſſione ad profeſſionem.*

1 DEploranda ſanè omnibus eſt, & miſerabilis horum temporũ, atque locorum conditio, quibus timore Dei, & ſacrarum Conſtitutionum placitis poſthabitis, eò cęcitatis devenerint homines, ut dummodò marſupium repleant, animas perdere nequaquam curent, ac propterea hereditate poſſidere Sanctuarium Dei, & beneficiorum eccleſiaſticorũ pactiones, licitationeſquè publicè exercere non erubeſcentes, & qui cõjugati, ac omninò laici ſunt propoſitis illis, ac perditiſſimis hominibus, quos cuſtodianos appellant, beneficiorum etiam Parochialium fructus ſibi uſurpent, in grave Eccleſiæ Dei ſcan-

Temporum conditio deploranda, in qua homines pro terrenis cœleſtia deſerunt.

Digitized by Google

ſcandalum, divini cultus detrimentum, & animarum perniciem. Quãobrem nos tanto malo quoad ejus fieri poteſt obviam ire cupientes, ſanctiones Pii Quarti, & Quinti ſuper confidentia ſimoniaca emanatas in memoriam, & in uſum revocantes, omnes, qui ad hanc diem beneficia præfata confidentialitèr obtinēt, quique illorum fructus quovis modò illicitè percipiunt, cenſuras DD. Pōtificum incurriſſe declaramus, titulos beneficiorum prædictorum, & aliorum quorumcumque nullos, & irritos, ipſoſque ad alia, etiam obtinenda inhabiles eſſe ſignificamus, fructus non feciſſe ſuos, ad illorumque reſtitutionem in utroque foro ſub interminatione Anathematis teneri notū facimus tenore dictarum Conſtitutionum pro expreſſis eas haberi volentes, atque contra hujuſmodi delinquentes via juris inquiri, & procedi à Iudicibus Eccleſiaſticis omni meliori modo mandantes, prædictaſque Bullas, ne quis ignorantiam obtendere poſſit à Parochis noſtræ Provinciæ, ſaltèm bis in anno diebus Dominicis intrà miſſarum ſolemnia publicati, & promulgari omninò præcipimus.

Cōſtitutiones Pii IV. & V. in uſum revocantur.

2 Ne redimendæ vexationis ſpecie in cauſis beneficiorū Simoniacæ pactiones intercedant, nemini licere volumus ad redimendam vexationē, ne in caſibus quidem jure permiſſis, pecuniam dare, quidquamvè paciſci, aut tranſigere, niſi Epiſcopi conſenſus acceſſerit, cujus partes erunt, & perſpicere diligentèr, an ſubſit aliqua fraus, & ubi rem fraude carere, & jure permiſſam eſſe cognoverit, non denegare ei, qui petierit facultatem ſe à vexatione liberandi: Qui contra quam decretum à nobis eſt, fecerit, Epiſcopi arbitratu plectatur, & quod actum fuerit, irritum ſit, ac nullum.

Ad redimendam vexationem in cauſis beneficiorū nulli quid dare, & paciſci licet.

3 Ut omnis ad Simoniam aditus intercludatur, ſtatuimus, ut non ſolùm Auctores Simoniæ, ſed ejus internūcii, & interpretes, Notarii etiam, qui Simoniaca inſtrumenta conficiunt, iiſdem pœnis teneantur, quibus addicti ſunt ii, qui per ſimoniam contraxerunt.

4 In permutationibus beneficiorū, quę tractantur cum conditione obtinendæ facultatis, caveant omnes ante illam obtentam abſolutè inter ſe paciſci, niſi in ordine ad legitimum Superiorem, in cujus manu beneficia ſunt deponenda, vel ſpeciale aliquod prętium interponere pecuniam, vel alteri dando, eo quòd illius beneficium majoris ſit dignitatis, vel accipiendo, eò quod proprium pinguiùs, vel aliquod aliud temporale commodum in pactum deducere, nempè remiſſionem debiti, vel injuriæ, vel mutationem pecuniæ ad expenſas pro expeditione Bullarum, vel quodpiā ſimile. Epiſcopi autem in eos ſeverè animadvertant, juxtà ſacrorum Canonum ſanctiones. Pacta omnia ſimoniaca, etiam implicita acritèr puniendo. Volumus autem hujuſmodi implicita pacta ſemper prǣſumi, quādo pecuniam, vel prętium ſimul cum beneficii collatione, vel proviſione, aut præſentatione, vel permutatione dari contigerit, licet nihil exteriùs exprimatur.

Quid vetandum in permutationibus beneficiorum.

5 Poteſtas juriſdictionis, ſeù vices principales, ſivè Ordinariorum, ſivè Curatorum, ne locentur jura patronatus, utpotè ſpiritualia jura ne vendantur, juxtà Concilii Tridentini decretum, niſi cum annexa ſunt Villæ, aut Caſtello, aut rei temporali, tuncquè nihil accipiatur plùs ratione talis juris principalis.

6 Pro actionibus, per quas habetur beneficium, quæque ex ſe ad illud ordinatæ ſunt, videlicèt non ſolùm pro præſentatione, electione, confirmatione, verùm etiam pro interventione ad votum præſtandum, vel pro interceſſione apud Pręſentatores, Electores, Inſtitutores nihil pretii accipiatur, aut detur, ſivè pro ſe, ſivè pro aliis beneficium petatur; ſciantque talitèr adepti beneficium, etiamſi de eo prætio intercedente inſcii fuerint, cùm primùm ſciverint, teneri ſe beneficium admittere, nec facere fructus ſuos.

7 Pro examine ad Parochiam nihil muneris, etiam ſpontè oblati, nec ante, nec poſt accipiatur ſub pœnis à Tridentino ſancitis.

8 Pro ingreſſu puellarum ad ſtatū religioſum, ſeù novitiatum ineundum, vel pro admiſſione ad profeſſionem in Monaſteria Monialium, nihil prętii ex pacto, & conventione tradatur, vel accipiatur, ſivè à communitate, ſivè à particularibus, excepta congrua ſuſtentatione ob Monaſterii tenuitatem, juxtà conſuetudinem loci, & in communem uſum.

T I-

TITVLVS X XXII.

De Iure Patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Eorum deteſtatio, quæ ſibi jus nominandi in beneficiis mentiuntur.*
2 *Præſentationes, quando ſunt admittendæ. Vniverſitates plerumque ex uſurpatione, Jus patronatus prætendunt, quare exactior probatio ad docendum de titulo requiritur. Poſſeſſio effectiva quinquaginta annorum cùm reliquis requiſitis oſtendenda.*
3 *Juris patronatus occaſione pluris res ne vendantur, aut transferantur. Itá vendentes Simoniacorum pœnis ſubjaceant.*
4 *Formula juramenti præſtandi à proviſis de beneficio juris patronatus.*

1 SÆva habēdi cupiditas, quę tàm multos noſtris temporibus trāſverſos agit in cauſa eſt, ut ii alienā quacumque demum ratione poſſunt, ſurripiant,& quòd maximè deteſtandum eſt,divino cultui jampridèm dicata bona uſurpent. Id, quod non modo per vim fieri contingit,ſed etiā per fraudem, dum ſibi jus nominandi, atque præſentandi competere mentiuntur.

2 Cui malo ut occurratur decretum Concilii Tridentini cap.9.ſeſſ.2. ſumma vigilantia, & diligentia ſtudeant Ordinarii obſervare, non alitèr pręſentationes admittendo,quàm ſi titulus Iuris patronatus ſit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authētico documento, & aliis juris requiſitis oſtendatur, ſivè etiam ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſſimum temporis curſum,qui hominum memoriam excedat, aliaſque ſecundùm Juris diſpoſitionem. In iis verò perſonis, ſeù communitatibus, vel univerſitatibus, in quibus id jus plerumque ex uſurpatione potiùs quæſitum pręſumi ſolet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis probatio alitèr eis ſuffragētur, quàm ſi pręter reliqua ad eam neceſſaria præſentationes, etiam continuatæ non minori ſaltèm, quàm quinquaginta annorū ſpatio, quę omnes effectum ſortitæ ſint, authenticis ſcripturis probentur.

Univerſitates multoties jura patronatus uſurpant.

3 Epiſcopi munus erit cavere, ne propter Juris patronatus occaſionem pluris aliquando res, cui illud Jus annexum eſt, vendatur, aut transferatur; Si qui verò nihilominùs ità vendiderint, pœnas contra Simoniacos æditas incurrant.

4 Neminem autem, vel pręſentatum, vel nominatum, vel electum, vel ab inferioribus proviſum de quocumque beneficio priùs admittant, aut inſtituant Epiſcopi, quàm infraſcriptum jus jurandum ab eo exegerint, in Provinciali primo Concilio à Sanctiſſimo Cardinali Carolo Borromeo ęditum.

Ego N. præſentatus, vel electus, &c. ad beneficium N. juro per Sacroſancta Dei Evangelia, quæ meis manibus tango, neque me beneficii obtinendi cauſa, aut ad id præſentarer, vel nominarer, &c. neque quemquam alium meo nomine, aut conſentiente, vel ſciente me quicquam Collatori Patrono, ſeù alii cuiquam ea de cauſa promiſiſſe, aut dediſſe, aut compenſaſſe; aut priùs datum confirmaſſe, vel apud quemquam depoſuiſſe.

Jusjurandum ad formam Concilii Mediolanenſis à præſentatis ad beneficia emittendū.

Neque mutuo dediſſe, vel locaſſe, vel priùs mutuo datum, commodatum, locatum, aut quocumque modo debitum remiſiſſe, aut relaxaſſe.

Nec de domibus, terris, prædiis, redditibus, ejus Eccleſiæ, fructibuſvè, decimis, aut oblationibus ejuſdem præteritis, præſentibus, ac futuris, donationem, remiſſionem, locationemvè feciſſe, promiſiſſe, aut iniviſſe, aut alium mandante, vel conſentiente me, promiſiſſe, feciſſe, aut iniviſſe. Ita me Deus adiuvet, & hæc ſancta Dei Evangelia.

TITVLVS XXXIII.

De Regularibus.

SVMMARIVM.

1 *Quoties Curatus in monaſteriis curam animarum habētibus præficiendus eſt, Ordinarii examen ſubire debet, ejuſque juriſdictioni ſubiacet quoad viſitationem, & correctionem.*
2 *Quę Sacramenta miniſtrare, & à quibus abſolvere non liceat Regularibus: Contrafacientes excommunicationem, Sedi Apoſtolicæ reſervatam, incurrunt.*

3 *Epiſcopi obſervari curent decreta Sac. Conc.Trid. de Sacræ Scripturæ interpretatione in Monachorum Monaſteriis,& juris remediis ſuperiores compellant.*

4 *Regulares, ſinè Superiorum mandato ſcripto, à Conventu diſcedentes ab Epiſcopo puniantur.*

5 *Regulares antequam à propriis Superioribus ſint approbati,& eorũ licẽtiã habeant in Ecclesiis ſui Ordinis ne prædicent; hanc approbationem locorum Ordinariis exhibeant, ab eiſque benedictionem petant.*

6 *In Eccleſiis, quæ ſui Ordinis non ſunt, ut prædicare poſſint, etiam licentiam Ordinarii habere debent.*

7 *Excommunicantur mulieres monaſteriorum clauſtra ingredientes, & Regulares id permittentes, Epiſcopus in eos ſeverè agat.*

8 *Quouſque ingredi mulieribus liceat in monaſteriorum clauſtra, quoque tempore declaratur.*

9 *In clauſtrorum finibus cenſentur horti, & vineæ, inter quorum aditus, & monaſterium, nulla via, locuſvè publicus interjacet.*

10 *Difficultates de clauſtrorum finibus per loci Ordinarium, adhibitis regularium Superioribus, diſſolvantur, & certa circumſcriptio ſtatuatur.*

11 *Regularium Conſervator ſemel electus ne mutetur, & infra menſem Epiſcopo ejus nomen deferatur, alitèr Regulares ipſos in jus vocare liceat.*

12 *Apoſtatæ ſeverè puniantur.*

13 *Conſtitutiones Innocentii PP. X. & declarationes Alexandri PP. VII. circa regularem obſervantiam, eorumdemque ſubjectionem locorum Ordinariis, ad unguem exequutioni mãdentur.*

1 MOnaſteria, quæ animarum curam habent annexam, quoties erit eligenda perſona ad exercendum idonea, Ordinariorum Judicium,& examen ſubeant. Is verò, cui fuerit cura commiſſa, illorum juriſdictioni ſubiiciatur quoad viſitationem, & correctionem ex Concilii Tridentini preſcripto.

Monachi curã animarũ agentes Epiſcoporum ſubditi redduntur.

2 Meminerint regulares ſibi non licere Clericis, aut laicis Sacramentum unctionis extremæ, vel Euchariſtiæ miniſtrare, matrimonia abſque licentia Parochi ſolemnizare, aut quemcumque abſolvere excommunicatum à canone, præterquam in caſibus à jure expreſſis, aut vigore privilegiorum à Sede Apoſtolica conceſſorum, vel à ſententia per decreta Concilii Provincialis, aut Diœceſanæ Synodi promulgata, quòd ſi in aliquo ex prędictis contrafecerint, ipſo facto in ſententiam excommunicationis incurrant, quę Sedi Apoſtolicę eſt reſervata, quemadmodum providentiſſimè ſtatuit Clemens V. in Concilio Viennenſi.

Quæ Sacramenta miniſtranda Regularibus ſunt interdicta.

3 Quod Sacroſancti Concilii Tridentini decreto de interpretatione Sacrę Scripturę in Monacorum Monaſteriis inſtituenda Sancitum eſt, id Epiſcopi omninò efficiant, ut quibus in Monaſteriis commodè præſtari poteſt, ea inſtituatur, vel ſi intermiſſa eſt, reſtituatur, qua in re pręſtanda Abbatem, atque alios quocumque nomine vocatos, qui Monaſterio pręſunt, opportunis juris remediis compellant.

In Monaſteriis Sacræ Scripturæ interpretationem inſtitui Epiſcopi curabunt.

4 Cum nulli ex regularibus, etiam prætextu ad Superiores ſuos accedẽdi à ſuo Conventu recedere liceat, Sacroſancti Concilii Tridentini decreto inhærentes mandamus, ut qui ſine prędicto mandato in ſcripto contento repertus fuerit ab Ordinariis locorum tanquam ſui inſtituti deſertor puniatur.

5 Facit rei gravitas, & momentum, ut quod alibi diximus, hic etiã commemoremus, ſanè cum interdum ex Regularibus aliqui ad cõcionandum mittantur, qui & vita, & doctrina tanto muneri impares exiſtunt, id ne contingat, providè ſtatuit Tridentinum Concilium, ut regulares cujuſcumque ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, & moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum ordinum prædicare non poſſint, cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopi præſentare, & ab eis benedictionẽ petere teneantur, antequam predicare incipiant.

Regulares à ſuis Superioribus de ſcientia, vita, & moribus non approbati ad prædicandum non admittuntur.

6 In Eccleſiis verò, quæ ſuorum ordinum non ſunt, ultrà licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum ordinũ nullo modo predicare poſſint. Hoc itaque tam utile, ac proficuum decretum, qua par eſt diligentia erit obſervandum.

7 Bullas Pii V. ſan. mem., & Gregorii XIII. adverſus mulieres, quæ

Mo-

Monaſteriorum Virorum clauſtra ingrediuntur, & regulares, qui eas ingredi permittunt ædites, tranſgredientes cunctos excommunicatos decernimus, & pro earum ſanctionum jure, Epiſcopus pœnarum, cenſurarumquè declaratione, & irrogatione contra illos ſeverè agat.

8 Ad priores autem Clauſtri porticus, exterioriſque oſtio viciniores, ut à Sancta Sede Apoſtolica declaratum eſt, ingreſſus mulieribus non vetatur, quo tempore ubi Cœmeteria, ſepulchravè ſint, pro mortuis fiunt à regularium univerſo Monaſterii, domuſvè illius Conventu ſupplicationes, vel Proceſſiones publicæ de more aguntur.

Clauſtra Monaſteriorum ubi extendantur?

9 In Clauſtrorum autem finibus cenſeantur horti etiam, ac viridaria, vineæ, & ejuſmodi loca, quæ Monaſteriis, domibuſvè Regularium ita continenter ſint adjuncta, ut ab illis domibus, vel Monaſteriis ad eos hortos, aut loca aditus ſit nulla via, locovè publico interjecto.

10 Si autem de Clauſtrorum finibus circumſcriptionevè dubitatio, aut difficultas aliquando exiſtat, per loci Ordinarium adhibitis, regulariũ Superioribus explicetur, certaquè demum ipſis limitibus clauſtralibus, definitio, ac circumſcriptio ſtatuatur, ne ob varias eorum Superiorum regularium interpretationes, occaſio præbeatur, quamobrem cenſurarum vinculis fidelium Animæ irretiantur.

Regularium Conſervatores ne mutentur præcipitur.

11 Regulares, quibus ex privilegio vis competit Conſervatores eligendi, apud quos in judicium vocentur, quos ſemel delegerint, ne mutent, eorumque prætereà nomina menſis ſpatio Epiſcopo Diœceſano ſignificent, alioquin ad Epiſcopale forum in jus illos vocare liceat.

12 Apoſtatæ juxtà Summorum Pontificum conſtitutiones ſeverè puniantur.

13 Cuncta verò, quæ de regularibus à fel. rec. Innocentio Decimo Sancita, & à Sanctiſsimo Domino noſtro Alexandro Papa VII. declarata, & ordinata ſunt circa regularem obſervantiam, & ſubjectionem eorumdem Regularium Ordinariis locorum adunguem exequutioni omninò demandentur.

TITVLVS XXXIV.

De Duello.

SVMMARIVM.

1 *Ad duellum ſeſe, etiam verbo tenùs, & ſinè provocationis literis, aut denunciationis chartulis, provocantes infames declarantur, & veluti homicidæ puniendi: in Conflictu decedentes Eccleſiaſtica perpetuò careant ſepultura. Conſilio, vel opera ad duellum ſuadentes, impellentes, vel juvantes, ac etiam ſpectatores, anathemate, & perpetua maledictione percutiuntur.*

1 NEfariã duellorum, ſive ſingularium certaminum provocationem, qua infelices homines inſano tuendæ, vel vindicandæ contumeliæ furore correpti extremam ſibi tam corporum, quàm animarum perniciem acerſunt execrantes, & Sacroſancti Concilii Tridentini, & Summorum Pontificum Julii II. Leonis X., Clementis VII., Pii IV. Gregorii XIII. & Clementis VIII. pœnas omnes in uſum revocantes, illud hominum genus, qui ſe ſe ad duellũ quocumque colore, vel prætextu invitant, provocant, & pertrahunt, etiam verbo tenus, quamvis privatim certamen ineant, nec ullæ provocatoriæ litteræ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint, definitis, à jure pœnis omnibus ſubiici declaramus, itaut infames perpetuò habendi ſint, atque ut homicidæ puniendi, quòd ſi in conflictu deceſſerint, perpetuò careant Eccleſiaſtica ſepultura. Illi verò, qui conſilio, vel opera quemquam ad duellum ſuaſerint, impulerint, vel juverint, aut deniquè ſpectatores extiterint, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur.

Contra duellantes Summorum Pōtificum conſtitutiones memorantur.

TITVLVS XXXV.

De Teſtamento, & legatis piis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatorum mentes metu, precibus, aut Conſilio nemo à pietate di-*

ſtrahat, ſi Eccleſiis legare velint.

2 *Notarii ſcripturæ particulam ad cauſas pias ſpectantium Epiſcopo in forma publica deferant ſub excommunicationis pœna, Epiſcopo privativè reſervata. Contrafacientes ne abſolvantur, niſi damnis ex tali non revelatione ortis, ſatisfecerint.*

3 *Idem ad hæredes legatis ſatisfacere negligentes extenditur, niſi invincibilis excuſet ignorantia.*

4 *Id Parochi, & Confeſſarii in confeſſionibus diligentiſſimè obſervari curent.*

5 *Parochorum cura ſit, ut antequam defuncti corpus efferatur, piorum legatorum habeat notitiam.*

6 *Parochi infrà triduum à ſcientia, Epiſcopali Curiæ deferant piorum legatorum notitiam.*

7 *Omnes Eccleſiæ habeant librum legatorum, quæ nondum ſunt ſoluta.*

8 *Legatorum piorum ambiguitas ab Epiſcopo dirimatur, idem de legatis incertis diſponat.*

9 *Epiſcopus legata pia diligenter Eccleſiis vendicet.*

10 *Inſtructio pro conficiendis decedentium ab inteſtato, teſtamentis animæ dictis. Si quis in huiuſmodi teſtamentis gravatum ſe prætendit, Epiſcopum adeat.*

1 Nemo Teſtatorum mentes, qui propenſo ſtudio ad relinquenda Eccleſiis legata feruntur, metu, precibus, conſilio à pietatis amore deducat. Qui ſecus fecerit tanti ſe criminis rationem coram Deo redditurum intelligat.

2 Notarii omnes infrà menſis ſpatium Teſtamentorum, Codicillorũ, & quorumcumque huiuſmodi ad pias cauſas ſpectantium ex teſtantiũ, ac diſponentium voluntate Epiſcopis particulam deſcriptam, ac publica auctoritate munitam tradere teneantur pœna excommunicationis ipſo facto propoſita, Ordinariis tantummodo reſervata, illumque, qui contrafecerit abſolutio ab Epiſcopo non concedatur, niſi ſatisfacto Eccleſiæ, aut loco pio de damnis omnibus, quę ob huiuſmodi non revelationem paſſa erunt.

Notitias teſtamentorũ ad pias cauſas ſpectantium Notarii Epiſcopis deferre adſtringuntur.

3 Quæ omnia etiam de hæredibus legata huiuſmodi, cum poſſint, & debeant non adimplentibus ſtatuta eſſe volumus, niſi ii invincibilem ignorantiæ cauſam habuerint.

4 Curent Parochi, & Confeſſarii omnes, ut decretum prædictum omninò obſervetur, ſcrutenturque in cõfeſſione diligentiſſimè à Notariis, & hæredibus, etiam qui præmiſſa non adimpleverint.

5 Curent Parochi, ut antequam defuncti corpus ſepulturæ tradatur, legatorum piorum notitiam habeant.

6 Præcipimus Archipresbyteris, & Parochis omnibus, ut legatorum piorum, quæ ſibi innoteſcent notitiam Curiæ Epiſcopali infra triduum poſtquam ſibi innotuerint, dent, ut illorum exequutioni quantum in Domino poterunt proſpiciant Epiſcopi, illaque plenum ſortiantur effectum, ut decet.

7 Liber conficiatur in ſingulis Eccleſiis, in quo diligenter adnotentur legata olim facta, nondum tamen ſoluta, & quę deinceps tam in Civitate, quàm in Diœceſi fient.

8 Si quis aliquid Eccleſię, vel ad pias cauſas leget conditione appoſita, quæ non nihil ambiguitas pariat, aut legati exequutionem retardet, habeatur de ea cum Epiſcopis conſultatio, & de legatis incertis, iuxtà Conſtitutionem Sanctiſſimi Domini noſtri Alexandri Papæ VII. diſponant Epiſcopi.

Conſtitutio Alexandri VII.

9 Legatis ad pias cauſas cum iura plurimum faveant, nec eę ſolemnitates neceſſarię ſint, quas cætera poſtulant, curet Epiſcopus, quacunque poterit diligentia illa Eccleſiis vendicare.

10 Laudabilem multarum Eccleſiarum conſuetudinem, ut his qui inteſtati decedunt, Epiſcopi, vel Archipresbyteri teſtamenta conficiant ad pias cauſas uſquè ad quartam partem bonorum mobilium, iuxtà reſcriptum Sacræ Congregationis. Nos approbantes, & hoc præſenti decreto innovantes pręcipimus omnibus tam Epiſcopis, quàm Archipresbyteris, & Curatis noſtræ Civitatis, & Provinciæ, aut eius rei ſummam curam gerant, & quoties aliquis ab inteſtato deceſſerit, adhibeant ſecum loci Sindicum, & Electos, aut alios probos viros ſibi beneviſos, à quibus de perſonæ defunctæ bonis rectè inſtrui poſſint, illiquè teſtamentum coram eiſdem à publico Notario, vel aliquo Presbytero conſcribendam ad pias cauſas conficiant habita ratione filio-

Teſtamẽta animæ quomodo conficienda? vide tamẽ in XIII. Concilio tit. 27. cap. 2.

Anno Christi 1656.

liorum, aut filiatum, ſororumvè, aut conſanguinearum nubilium, ſi quæ ſint; quòd ſi aliquì in teſtamentorum hujuſmodi confectione ſe ab Archipresbytero loci gravatum prætendant, ii Epiſcopum adeant, qui rerum locorum, ac perſonarum qualitate penſata ſuper gravamine hujuſmodi paterna charitate providere omninò curabit.

TITVLVS XXXVI.

De Medicis.

SVMMARIVM.

1 *Pii PP. V. Conſtitutio* de Medicis, *commemoratur.*

2 *Ægrotos inconfeſſos tertio die ulteriùs Medici ne viſitent. Confeſſio confeſſoris teſtimonio conſtet.*

3 *Medicorum inobedientium pœnæ.*

4 *Nulli à quovis Collegio, & Univerſitate medendi privilegium cõcedatur, niſi coràm publico Notario, & teſtibus juret, ſe obſervaturum, quæ in Conſtitutione Pii V. continentur. Hujuſmodi juramentum in Epiſcopi manibus emittatur, cujus in privilegio, vel licentia mentio fiat. A promotis Medicis id juramentum Epiſcopi exigant, renitentes Canonicis plectant pœnis.*

5 *Ad corporis ſalutem adipiſcendam, quidquam in animæ detrimentum Medici ne ſuadeant.*

1 ITa corporis valetudo curanda eſt, ut animæ ſalus non negligatur, quapropter Medicis tàm Phiſicis, quàm Chirurgicis præcipimus, ut cumprimum ad ægrotos vocati fuerint eis neceſſariam peccatorum confeſſionem faciendam eſſe perſuadeant. Quoniam verò res iſta magni eſt momenti, id circò quæcunque conſtitutio ſan. mem. Pii V. circa Medicorum munus decrevit, & ſancivit hic commemoranda eſſe cenſuimus, ne cuiquam ignorantia ſuffragetur.

2 Medici igitur tertio die ulteriùs ægrotos non viſitent, niſi longiùs tempus ipſis Confeſſor ob aliquam rationabilem cauſam, ſuper quo ejus conſcientiam oneramus, conceſſerit, & illis per fidem Confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quòd infirmi ut præmittitur peccata ſua confeſſi ſint.

Infirmi infrà tres dies nõ cõfitentes. Medicorum viſitatione privantur.

3 Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſervaverint, ultrà pœnas in Conſtitutione Innocentii III. contentas, ac ſan. mem. Pii V. innovatas, quas incurrunt, gradu medicinæ, quo inſigniti ſunt omninò priventur, ac pœna etiam arbitraria Ordinarii, ubi deliquerit mulctentur, & nihilominus excommunicationis ſententiam ipſo jure omninò ſubeant, ſolis Ordinariis reſervatam.

4 Nullius medicinæ Doctor creari poſſit, nullive quomodolibet medendi facultas à quovis Collegio, & Univerſitate concedatur, niſi omnia in Conſtitutione Pii V. & ejuſdem Summi Pontificis præſcripto contenta medio juramento coram Notario publico, & teſtibus obſervaturum ſe eſſe promittat; Quod juramentum in manibus Ordinarii præſtetur, cujus etiam in privilegio Doctoratus, & licentia medendi ſpecialis mẽtio fiat. Epiſcopi vero prædictum juramentum à Medicis jam promotis omnibus juris remediis exigant, renitentes pœnis narratis afficiant.

Medici in manu Epiſcopi quid jurare tenentur?

5 Ne quis Medicorum pro corporali ſalute aliquid ſuadeat, vel permittat, quòd in animę periculum vertat.

TITVLVS XXXVII.

De Concubinariis, & Meretricibus.

SVMMARIVM.

1 *Concubinarii quicunque ter ex officio moniti ab Ordinario, & inobedientes, excommunicentur, nec abſolvantur uſquedum paruerint. Per annum in Concubinatu, cenſuris neglectis, inſordeſcentes, ſeriò puniantur.*

2 *Mulieres quęcunque cùm Concubinariis publicè viventes, pœnis S. T. C. afficiantur, ni reſipuerint extrà Diœceſim ejiciantur.*

3 *Temporales Domini in Concubinatu viventes, & in Paſchate non communicantes excommunicantur, cùm Concubinis, Parochi eorum notitiam Ordinario deferre negligentes, à divinis ſuſpenduntur: Parochi, injurię alicujus metu id prætermittentes, ſi metus*

tus cadat in conſtantem virum, non ſuſpenduntur; at ſeculares Domini preter excommunicationem latæ ſententiæ, Eccleſiaſtica ſepultura cùm Concubinis privantur, ſi decedant, licet confeſſi fuerint.

4 *Clerici concubinarii ultrà Canonicas pœnas, carcere, beneficiorum privatione, aliterque Epiſcopi arbitratu plectantur. Si Epiſcopi negligentes fuerint, proximæ Provinciali Synodo reddant rationem.*

5 *Hortatio ad ſeculares magiſtratus, ut concubinas eiiciant, meretrices ad certum locum compellant, in cauponis ultrà diem commorari, & propè Eccleſias, & Monaſteria, præcipuè Monialium inhabitare interdicant.*

6 *Lenones graviſſimè puniantur, & ſi opus ſit, a ſuis arceantur finibus.*

7 *Si ad Parochi requiſitionem ſeculares Magiſtratus auxilium denegaverint, peccatores hujuſmodi Epiſcopo denuncient.*

1 CONcubinarios tàm ſolutos, quàm copulatos, cujuſcunque ſtatus, dignitatis, conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, Concubinas non ejecerint, ſeque ab earum conſuetudine non ſejunxerint, excommunicationis ſententia ferire neceſſe erit, à qua non abſolvantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint, quòd ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint, contra eos ab Ordinario ſerio procedatur.

Concubinariorũ pœnæ.

Eaſdem pœnas mulieres cum illis viventes ſubibunt.

2 Mulieres cujuſcunquè generis, quæ cum Concubinariis publicè vivunt pœnis iis afficiantur, quas decrevit Synodus Tridentina, ita ut ſi admonitæ non reſipuerint, extra Diœceſim eiiciantur.

3 Quoniam nõ raro contingit Dominos temporales, vel alios potentes viros, eo quòd in Concubinatus cœno demerſi reperiantur annuum præceptum communionis Paſchalis prætermittere, & aliquando plures continenter annos Eccleſiæ mandato obſordeſcere, cum Subditorum, quibus exemplo ſuo prælucere deberent, ſcandalo, & interim à Parochis timentibus ſæpè timore ubi non eſt timor, ac ſpiritu puſillanimitatis, vel alio quopiam humano, indignoque muneris ſui affectu ductis eos diſſimulari, nec deferri, ut oporteret Epiſcopis, ut hi pro paterno zelo eorum ſaluti proſpiciant; Nos ut hoc ſcandalum eo majoris momenti, quo eminentiori loco ſitum omnibus patet à Provincia noſtra prorſus exterminemus, in primis dictos Dominos temporales cujuſcunque gradus, & conditionis, & quoquo dignitatis titulo fulgeant, ſi Paſchali tempore annuę communioni, præceptum non adimpleverint, eo quòd in Concubinatu verſentur ipſo facto excommunicamus, una cum eorum Concubinis, Parochos verò, qui eos Ordinariis, non denunciaverint ipſo facto ſuſpendimus. Quòd ſi Parochi timore mortis, aut gravis alterius injuriæ, quæ ſolet eſſe ordinaria eorum excuſatio, dummodo ſit metus cadens in conſtantem virum, officium ſuum quoadhoc agere prætermiſerint, cum coram Deo vacent culpa, nolumus eos ſupradictę ſuſpenſioni ſuppoſitos eſſe, verum tantò acriùs in dictos Dominos ſeculares inſurgentes mandamus, ut in eo caſu dicti Domini ſæculares Concubinarii publici, & habituati, ut ſupra memorati, præter pœnam, cui eos ſubiicimus excommunicationis latæ ſententiæ, careant quoque Eccleſiaſtica ſepultura, tum ipſi, tum eorum Concubinæ ſi intrà eum annum, in quo tranſgreſſi ſunt annuæ communionis præceptum mori eos, caſquè contigerit, etiam ſi in mortis articulo ſigna doloris, ac pietatis dederint, aut etiam confeſſi fuerint, prout Nos ex nunc pro tunc ſepultura Eccleſiaſtica privamus, & privatos eſſe volumus, ac mandamus.

Parochi humano motivo Dominos temporales concubinarios non revelantes qua pœna puniantur.

4 Clerici verò ultrà pœnas à ſacris Canonibus, & Concilio Tridentino de hujuſmodi crimine ſtatutas, carcere, privatione beneficiorum, aliiſque pœnis arbitratu Epiſcopi puniãtur, ut ſe ab hujuſmodi ſcelere cohibeant omninò, quæ omnia Epiſcopi diligentèr exequi curent, quòd ſi facere omiſerint, & Deo, & proximæ Provinciali Synodo rationem erunt redditurі.

5 Hortamur in Domino Magiſtratus omnes temporales, ut Concubinas hujuſmodi eiiciant, Meretriceſvè certo loco habitare compellant, neque in cauponis, aut tabernis, niſi itineris cauſa diutiùs, quàm diem unũ permittant, illiſquè expreſsè interdicant, ne propè Eccleſias, & Mona-

ſte-

Digitized by Google

ſteria, præſertim verò Monialium nullo modo habitent.

6 Quicumque verò lenociniū exercent, vagantur, aleaquè ludunt, velut bonorum morum peſtē, eos graviſſimè puniant, à ſuis etiam finibus, ſi opus erit, arcendo.

7 Quod ſi Magiſtratuum ſecularium auxilium ad Parochorum requiſitionem prętò non erit, curent Parochi peccatores hujuſmodi Epiſcopis denunciare, ut per cenſuras eccleſiaſticas poſſint corrigi, & emendari, aliiſque pœnis arbitrio ipſorum puniri.

TITVLVS XXXVIII.

De Sacramentis in cōmuni.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi, quæ miniſtrant, Sacramentorum vim ſuſcipientibus explanent. Idem Parochi patria agant lingua.*

2 *Materia, forma, & adminiſtrationis ritus diligentèr attendantur.*

3 *Parochi Sacramenta adminiſtraturi, cottam, & ſtolam adhibeant.*

4 *Pro Sacramentorum adminiſtratione nihil verbis, aut nutibus petatur; adſtantes, ut devotè interſint, moneantur: excommunicati arceantur.*

1 UT Sacramenta maiori cum religione, animiquè pietate ſuſcipiantur Epiſcopi in iis, quæ per ipſos tantū adminiſtrari poſſunt qualia ſunt confirmatio, & ordo priùs illorum vim, & uſum pro ſuſcipientium captu explanare ſtudeant.

Idem à Parochis in cęteris Sacramentis miniſtrandis fieri curent lingua vernacula, juxtà formam in Catechiſmo præſcriptam.

2 Illi verò materiam, & formam, & ritum, juxtà Romanum Rituale diligentèr attendant.

3 Cùm Sacramenta miniſtranda erunt Parochi, ſuperpelliceo mundo, & integro, ſtolaque induti ſint.

4 Pro Sacramentorum miniſterio nullus Sacerdos, quantumvis egens verbis, aut nutibus quidquam prorſùs, vel minimùm petat, exigatquè: Adſtantes verò, ut remoto omni colloquio piè, ac religiosè admodum interſint, moneantur excommunicati, ne Sacramentorum adminiſtrationi intereſſe permittantur.

TITVLVS XXXIX.

De Sacramento Baptiſmi.

SVMMARIVM.

1 *Baptizantes Parochi Romanum Ritualeſervent.*

2 *Præciſa neceſſitate, baptiſmus ſine ſolemnitate, conſuetiſque cæremoniis ne fiat.*

3 *Obſtetrices de materia, & forma Baptiſmi per Parochos inſtruendę. Si infanti periculum immineat, Sacerdos Clerico, hic Laico, Vir peritus mulieri in baptiſmate ſunt præferendi.*

4 *Baptiſmus ultrà tres dies ne protrahatur.*

5 *Extrà neceſſitatis caſum in privatis domibus baptizare non licet ſub excommunicationis pœna. Domi baptizatus, infrà dies octo in Eccleſia ſiſtatur ad eccleſiaſticas cæremonias ſupplendas.*

6 *Impiorum, & impurorum nomina infantibus ne imponantur.*

7 *Epiſcopi ſibi reſervent earum abſolutionem, quæ infantes unius anni nondùm expleti ſecùm in lecto tenēt, abſque cautione ab Epiſcopo per Parochum tradita, nec abſolvant, niſi indigni impoſita pœnitentia.*

8 *Vnus, ad ſummum duo, vir, & fœmina, ſint Compatres. Parochi id diligentèr curent. Compatres de parentum voluntate accedant.*

9 *Parochi doceant baptiſmi cognationem matrimonia contrahenda impedire, contracta dirimere: ac ſuſcipientes tantùm, non tangentes compaternitatem contrahere.*

10 *Excommunicati, in Paſchate inconfeſſi, infames, publicè criminoſi, fidei rudimenta ignorantes, ad levandum de fonte ne admittantur. Clericis, etiam, & Regularibus inhibetur.*

11 *Pluribus baptizandis eodem tempore oblatis, Parochus ſingulis omnia ex Rituali miniſtret.*

12 *Ex duobus infantibus mari, & fœmina, mas primùm baptizetur, ne periculum fœminæ adſit. Idem ſervandum, ſi plures erunt baptizandi, mares partim, partim fœminæ.*

13 *Ante ortum, & poſt occaſum Solis, in Eccleſia ne baptizetur, neceſſitate ſecluſa.*

14 *Abſque Parochi, aut Epiſcopi licentia*

Digitized by Google

fantem anno ætatis non expleto ſecū in lecto jacentem, non ea cautione tenuerit, quā ab Epiſcopo præſcriptam, Parochus unuſquiſque eis ſigillatim demonſtraverit, non abſolvatur, verùm hujus caſus abſolutionem Epiſcopis reſervamus,cujus vinculo irretita non abſolvatur, niſi gravi, atque inſigni impoſita pœnitentia, quæ cæteris exemplo ſit.

8 Plures non eligantur Compatres, ſed unus tantùm, ſivè Vir, ſivè Mulier, ad ſummum autem unus,& una baptizatum de fonte ſuſcipiant, curentque Parochi,ne omninò hoc violetur, ac ut Compatres ii ſint de voluntate parentum.

Pluralitas Compatrum proſcribitur

9 Doceant Parochi cognationem, quæ in Sacramento Baptiſmi contrahitur, non ſolùm impedire matrimonium contrahendum, ſed dirimere contractum, doceant etiam ſuſcipientes tantùm, non verò alios tangentes eſſe Compatres.

Cognatio Spiritualis Matrimonium dirimit.

10 Caveant Parochi,ne excommunicatos, vel eos, qui eo anno in Paſchate ex præcepto Eccleſiæ peccata ſua confeſſi non fuerint, & Sacram Euchariſtiam non ſuſceperint, aut quoſcunquè infames, & publicè criminoſos, aut Fidei rudimenta ignorantes ad ſuſcipiendum Baptizatum de ſacro fonte admittant, quòd etiā Clericis omnibus, & Regularibus ad vitandam familiaritatis occaſionem prohibemus.

Qui ad ſuſcipiendum baptizatum non admittuntur?

11 Si duo, pluresvè infantes offeruntur, qui eodem tempore baptizentur, eorum unicuique catechiſmum, exorciſmum, & reliquas ſtatas functiones, Baptiſmumque Parochus ſigillatim miniſtret, atque exhibeat.

Quomodo plures ſint baptizandi.

12 Cùm duo infantes, mas ſcilicet, & fœmina ad baptiſmum offeruntur, is ordo ſervetur, qui antiquiſſimus ritus eſt, ut mari primùm, deindè fœminæ miniſtretur, niſi neceſſitas alitèr cogit, idquè ſervetur, ſi plures offeruntut, partim mares, partim fœminæ.

13 Ne ante ortum,ne verò poſt occaſum Solis Baptiſmus in Eccleſia miniſtretur, niſi alitèr fieri aliquando temporis ratio neceſſitate cogat.

14 Nemo, niſi Parochus, aut is,cui ille, Epiſcopuſvè nominatim conceſſerit in Baptiſmo miniſtrando ſtatas ſolemnes cæremonias adhibeat, etiā ſi ob neceſſitatem miniſtret: In Baptiſmo etiam Compater ne ſit, qui ſacro Chriſmate confirmatus non eſt, eademque de Commatre cautio ſit. Proindè Parochi erit ſtudiosè de hoc antè perquirere.

15 Ne prætereà Compater adhibeatur, neque in confirmationis Sacramento: Item,qui minor natu ſit quatuordecim annis, ſed qui major, vel potiùs ætate ſit provectiori, ut non ore ſolùm, ſed animo, atque ſeriò ad interrogata,quæ in Baptiſmo fiūt, reſpōdeat, ac planè intelligat ſuſcepti à ſe muneris partes.

Compatrum ætas qualiſ?

16 Ad aquam baptiſmalem, quæ capiti illius infunditur, qui baptizatur, eamque excipiendam, qua Sacerdotis manus ſacro oleo illita abluū. tur, pelvis ne adhibeatur, quæ Eccleſiæ tantùm ſui addicta non ſit.

17 Obſtetrices tribus poſt hujus decreti promulgationem menſibus, pœna arbitrariâ Epiſcopi propoſita officium ne præſtent, niſi per Vicarium foraneum, ſi in Diœceſi ſunt, at verò in Urbe per eum, cui Epiſcopus id curæ dederit,ſcripto probatæ ſint idoneæ ad Sacramentum Baptiſmi, cum neceſſè erit miniſtrandum, quæ verò probata eſt, cum baptizabit curet, quoad ejus fieri poteſt,ut duæ ſaltèm mulieres, aut mater præſertim,ſi poteſt, præſentes adſint, quæ in baptizando verba ab ea prolata audiant.

Obſtetrices à quibus examinandæ.

18 Parochus verò cum perquiret, an infans baptizatus ſit, diligentèr Obſtetrix, & teſtes etiam de verbis prolatis interroget, ut ſibi conſtet: An Baptiſmi forma rectè adhibita ſit, an verò ſecùs quamobrem oporteat infantem à ſe baptizari.

19 Quia,ut ſuprà diximus valdè reprehenſibile eſt Chriſtianæ profeſſionis homines filiis ſuis Paganorum nomina imponere, idcircò iterū monemus, & hortamur omnes utriuſque ſexus Chriſti Fideles noſtræ Provinciæ, ut infantibus ſuis nomina Sanctorum, & Sanctarum imponant, Parochis autem mandamus, ne alia recipiant Baptizatorum, & ipſorum Compatrum nomina, & cognomina in libro ad id parato à Parocho deſcribantur, cujus exemplum ſingulis annis Curiæ Epiſcopali tradat, in illius Archivo conſervandum. Qui contrafecerit trium ducatorum pœna mulctetur arbitrio Epiſcopi locis piis applicandorum.

Baptizandorum nomina qualia eſſe debent.

20 Sacrarium ſit apud fontem, & il-

cleſiæ Clerici adſint; aliique quos Epiſcopus judicaverit, ſub pœnis arbitrariis.

1 PArochi omnes poſt feriā quintam in Cœna Domini, quando ſcilicet olea nova ſunt conſecrata, antiquis ampliùs prout ordinavimus, non utantur, ſed quot annis mittatur. Sacerdos aliquis, aut ſaltèm aliquis in ſacris conſtitutus, qui nova accipiat, & vetera comburantur.

Olea ſacra quomodo ſervanda ſunt?

2 Olea ſacra obſerventur ſub bona cuſtodia, loco ſcilicèt tuto clavibus munito, quæ à rectore ipſo teneantur, non à Clerico.

3 Vaſcula verò dictorum oleorum decenti conſtent materia, & forma cum inſcriptione eorum, ac perpolita, & munda perpetuò ſint, & ſacculo ſerico incluſa.

4 Cui in Eccleſia Cathedrali id muneris datum eſt, vel ex officio pertinet, ut oleum, aut chiſma ſacrum Plebanis, aliiſque Parochis diſtribuat, hic in librum eo nomine confectum referri faciat nomina eorum, quibus dederit, & Eccleſiarum, pro quibus acceperint, prout ſuprà mandavimus.

In conſecratione Chriſmatis, qui intereſſe debent?

5 Cum oleum Chriſmatis conſecratur, omninò interſint cooperatores, & qui dignitates, ſeu perſonatus obtinent, & Canonici item, ac reliqui Cathedralis Eccleſiæ Clerici, & quos ex aliis Eccleſiis ſuæ Civitatis, & Diœceſis Epiſcopus vocandos duxerit ſub pœnis arbitrio ipſius imponendis.

TITVLVS XLI.

De Sacramento Confirmationis.

SVMMARIVM.

1 *Dies aliquot ante confirmationis miniſtrationem, Parochi populo denuncient, eumque inſtruant de dignitate, & fructu hujus Sacramenti, inſtructioneſque patria lingua Dominica ante Pentecoſtem promulgare.*

2 *Parochiani omnes ea ætate, qua Epiſcopus duxerit, Chriſma recipiant.*

3 *Confirmandi ante Sacramenti ſusceptionem, ad Euchariſtiam ſumendam, (ſi ætas permiſerit) inducantur.*

4 *Septennio minores ne confirmentur: Si tamen Epiſcopi judicio id fiat, creſcente ætate, parentes eos certiorent de ſuſcepto Sacramento.*

5 *Excommunicati, criminoſi, & in Paſchate inconfeſſi pro Patrinis, ne recipiantur.*

6 *Parochi Confirmatorum, & Patrinorum nomina, & cognomina in libro ſcribant, ejuſque exemplum quotannis in Epiſcopale Archivum mittant, ſub pœna Epiſcopi arbitraria: Doceant quoque populum de contracta cognatione.*

7 *Neque Clerici ſine Epiſcopi licentia, neque Regulares Compatres agant.*

8 *Per Presbyteros deputatos Confirmatorum frons goſſypio abſtergatur, idque poſteà combuſtum in Sacrarium vergat.*

9 *Octava Pentecoſtis in Civitate, cum viſitatur in Diœceſi Chriſma eſt miniſtrandum.*

10 *Periculosè ægrotantes, Chriſmaque anteà non delibutos petentes, Epiſcopus confirmet.*

11 *Chriſmandi ritus, & ordo.*

12 *Hora tertia Chriſma miniſtrare Epiſcopus ſtudebit.*

13 *Compater confirmandū dextero teneat brachio, ſi adultus eſt, pedem ſupra Compatris dextrum imponat.*

14 *Turpia nomina, aut ridicula in confirmatione mutentur.*

15 *Moneat Parochus, ne confirmandi, aut Compatres arma in Eccleſiam ferant.*

1 EPiſcopus cùm Sacramentum confirmationis miniſtraturus erit, Parochis jubeat aliquot ante dies id Populo denunciare, eumque tanti Sacramenti dignitate, & fructu ex Cathechiſmi Romani doctrina docere, atque inſtruere, inſtructioneſque hac de re lingua vernacula promulgate Dominica ante Pentecoſtem.

Ad quid Parochi ante collationem hujus Sacramenti teneantur?

2 Videant item Parochi, ne quis eorum, qui ſibi in curam traditi ſunt, illud ſuſcipere negligat, quare præmoneant, quòd etiam Concilii Vormatienſis canone ſancitum eſt, ut quicunque intrà Parochiæ ſuæ fines habitant, neque confirmati adhuc ſunt illud omnes ſuſcipiant, qui ætate ſunt, qua Epiſcopus eos duxerit eſſe debere, qui ad hoc Sacramentum tunc accedant.

Concilium Vormatienſe refertur.

3 Confirmandi autem, ut meliùs præparati hujus Sacramenti gratiam,

& dona percipiant ad confeſſiones, & Euchariſtiæ (ſi tamen id ætas permiſerit) Sacramenta ſuſcipienda cohortationibus inducantur.

4 Pueri, non niſi ſeptennes ad confirmandum offerantur, niſi aliter juſta de cauſa Epiſcopo viſum fuerit; iis verò minoribus natu, atque adeò parvulis, ſi quandoquè miniſtrabitur, eorum parentes, vel qui curam gerant Parochus moneat, ut ætate procedente illos ea de re certiores faciãt, ne Parentibus, Curatoribuſque poſteà mortuis, ipſi aliquando dubitent, an hoc Sacramentum, quod iterari nefas eſt, ſuſceperint.

Confirmandorum ætas.

5 Excommunicati criminoſi, qui in proximo Paſchate non communicaverint, aut Fidei rudimenta ignorent, Patrini confirmandorum ne accedant.

Quibus Cõpatres eſſe prohibetur.

6 Curent Parochi, ut Confirmatorum, & Patrinorum nomina, & cognomina certo libro ſcribantur, cujus exemplum ſingulis annis Curiæ Epiſcopali tradant in Archivo aſſervandum ſub pœna arbitrio Epiſcopi; doceantque etiam Populum cognationem hoc Sacramento contrahi inter confirmantem, & confirmatum, confirmatique patrem, & matrem, & tenentem tantùm, ultraque eas perſonas non progredi.

Inter quos cognatio per hoc Sacramentum extendatur.

7 Clerici, ſine licentia Epiſcopi in confirmationis Sacramento Patrini nullo modo ſint, nec etiam Regulares.

8 Confirmati frons à Presbyteris ad id deputatis, bombice abſtergatur, quæ poſteà comburatur, & in Sacrarium proiiciatur.

9 Tempus autem proprium hujus Sacramenti adminiſtrandi, in Civitate quidèm eſt octava Pentecoſtes, in Diœceſi verò, cùm viſitatur.

Quo tempore hoc Sacramentum ſit miniſtrandum?

10 Quòd, ſi quis cùm periculosè ægrotat ſe Chriſmatis Sacramento confirmatum non eſſe meminerit, ac propterea id ſibi miniſtrari petat, tũc Epiſcopus, ſi eo loci eſt, ubi ille ęgrotat, ut ne ſine hoc Sacramento decedat, cum paterna charitate inviſat, & rectè confirmet.

11 Qui cõfirmandi ſunt, primò mares in Eccleſia à parte ſua, fœminæ ab altera ſint, ſicque ſeparatim, diſtinctè genibus flexis, manibus ante pectus junctis, ſuo quiſque ordine pię, & religiosè orent, & quod vetus ritus eſt, primò mares, deindè fœminæ confirmentur, niſi aliquando alitèr fieri Epiſcopus cenſuerit.

Confirmandorum ſitus.

12 Hoc Sacramentum Epiſcopus miniſtrare ſtudebit hora tertia potiſſimùm, ſi fieri poteſt, quæ ex antiquo ritu ſtata hujus Sacramenti hora eſt.

13 Quod antiqui quoque ritus eſt, id ſervetur, ut Compater in brachio dextero ſuſcipiat, & teneat, quem in hoc Sacramento Epiſcopo miniſtrãti offert, ſi verò qui offertur adultæ ætate eſt, pedem ſuum ſuper dexterũ Compatris, qui ipſum offert, ponat, id, quod non ſine myſterii ſignificatione fit, quam ob cauſam, & qui confirmatur, & Patrinus tunc coràm Epiſcopo confirmante ſtet.

14 Curet etiam Epiſcopus, ac Parochus, ut qui turpe, ridiculumvè nomen habet, neque planè conveniens Chriſtiano homini illud mutet, ſumatque in confirmationis Sacramento nomen alicujus, qui veræ pietatis, ſanctæque religionis laude floruit, ut qui hactenùs non ad normã Chriſti Domini vitam inſtituit, jam abiecto ejuſmodi nomine, depoſitoque veteri nomine, & antiqua ſocordia, ruſuſque novo, ac ſancto ſuſcepto nomine virilem in ſanctè agẽdo conſtantiam, perpetuò deinceps præſtet.

15 Moneat ſæpè Parochus, hocquè tùm maximè cùm Sacramenta miniſtrat, ut fideles, quibus ea miniſtrantur, & qui Compatres ad Sacramenta Baptiſmi, & Confirmationis adhibentur, enſem, pugionem, & hujuſmodi deponant, memores ſe in omni ſpiritu humilitatis, ſanctèque pietatis ſtudio adeſſe oportere ſacris illis myſteriis.

In ſuſceptione hujusmodi arma deponenda ſunt.

TITVLVS XLII.

De Sacramento Euchariſtię.

1 *Parochi, & Concionatores ſæpiſſimè populum moneant ad frequentèr communicandum.*

2 *Epiſcopo curæ ſit, ut in Cathedrali, Collegiatis, Parochialibus, aliiſque Eccleſiis, in quibus Euchariſtia cuſtodiri ſolet, in maiori altari collocetur, niſi juſta cauſa alitèr ſuadeat. Una ſaltèm lampas ante ipſam jugitèr ardeat.*

3 *Tabernaculi qualitas deſcribitur.*

4 Binas

4 *Binas Pyxides ſingulæ habeant Parecıæ, nuam grandiorem pro populi, alteram minorem pro infirmorum communione, velo contectas.*

5 *Quinque ſaltèm ſerventur particulæ, & octavo quoque die renoventur.*

6 *Sacramenti Sodalitas inſtituatur: ejus munus quale? indulgentias procuret.*

7 *Dominicum Corpus de patena non eſt miniſtrandum.*

8 *Nec de conſecrato calice purificatio exhibeatur.*

9 *Diaconis, & Clericis in presbyterio, Laicis extrà illud Euchariſtia præbeatur.*

10 *Parochus ipſe, vel eo impedito Sacerdos ad confeſſiones approbatus, Euchariſtiam ægris deferant.*

11 *Devotis ęgris frequentem communioné Parochi ne denegent.*

12 *In Sacramenti proceſſionibus Reliquię ne circumferantur, tunc in oſtenſorio argenteo magna Hoſtia includatur, per certas eundum vias, nec laſcivę picturæ pendeant.*

13 *Proceſſionis tempore mulieres, aliive è feneſtris ne proſpiciant. Parochi injuncta opera, & indulgentias, ut infrà, populo denuncient Dominica ſolemnitatem præcedente.*

I. Vt confeſſi in die ſolemnitatis, vel infrà octavam communicent.

II. Vt eleemoſynam dent, orationibuſque vacent.

III. Vt in ſolemnitatis die, & aliis deinceps octavæ diebus divinis officiis, & proceſſionibus interſint.

IV. V. VI. VII. Indulgentiæ enumerantur.

14 *Adhuc non communicatos communicare volentes Parochus, aut Confeſſarius Parocho cognitus, aliquot ante dies inſtruant.*

15 *Publicis fæneratoribus, blaſphemis, concubinariis, aliiſque id generis, contumacibus, & fidei rudimenta ignorantibus Euchariſtia denegetur.*

16 *Humili geſtu, modeſtoque veſtitu, & ſine armis ad Euchariſtiam accedendum.*

17 *Mulieres non fucatæ, non ſtudioſiùs ornatæ, nec pretioſis veſtibus ornatæ, ſed velato capite, & à maribus ſejunctæ accedant.*

18 *In Paſchate, aut ejus octava in propria Parochia non confitentes, ſcriptum teſtimonium de confeſſione Parocho afferant, aliàs ad communionem non admittat.*

19 *Abſentes tempore paſchali, niſi reverſi teſtimonium de percepta Euchariſtia, Ordinarii loci, ubi ſumpſerunt communitum habeant, iidem ſubjaceant pœnis, ac non communicato.*

20 *Vt carcerati, & mendici id ſervent parochi proſpiciant.*

21 *Communicantium in paſchate nomina in libro ſignentur. In Cathedralibus, aut aliis Eccleſiis, etiam Regularium præcepto non ſatisfit, niſi ab Ordinariis licentia detur, aut ipſi diſtribuát: publicis tamen peccatoribus, aut à cõmunione excluſis id non ſuffragatur; exteri, & ignoti inconſideratè ne admittantur.*

22 *In paſchate non communicatis quicunque ſint, mandet Epiſcopus, uti excommunicatos, & eccleſiæ ingreſſu, ac eccleſiaſtica ſepultura interdictos denunciari, eorumque nomina in Cathedralis, & parochialis eccleſiæ valvis affigi: inſordeſcentes, ut juris eſt, puniantur.*

23 *Tunc vaſculum ad eleemoſynas colligendas ne proferatur à Parocho, vel Miniſtro, tranſgreſſores Epiſcopi arbitrio plectantur.*

24 *Parochi, Eucheriſtiam ad infirmos deferentis, indumenta.*

25 *Proceſſionis ordo.*

26 *Pſalmi à Parochis alternatim recitãdi. Duæ ſint in argẽtea pyxide particulæ.*

27 *Quid in infirmi domo agendum?*

28 *Quid in Eccleſia reverſi?*

29 *Parochi parochianos ęgros ſtatim adeant, ac ad confeſſionem, & communionem inducant.*

30 *Mulieres proximè ante partum ad Euchariſtiam in eccleſia ſumendam moneantur.*

31 *Ad mortem damnatis, pridiè quàm moriantur à Parocho intrà cujus fines ſunt, vel ab alio, cui Epiſcopus commiſerit, Euchariſtia præbeatur.*

1 AD ſaluberrimum illum Sacrę Euchariſtiæ frequentèr ſumendæ uſum Parochi, & Concionatores, quàm ſæpiſſimè populum cohortentur naſcentis Eccleſiæ inſtitutis, atque exemplis, & graviſſimorũ Patrum vocibus, & uberrima hoc ipſo de genere Cathechiſmi Romani doctrina, & ſententia denique Tridentinæ Synodi, quæ optaret quidem fideles in ſingulis miſſis, non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiã Euchariſtię perceptione cõmunicare.

Ad hujus Sacramenti ſumptioné frequentem ex naſcentis Eccleſiæ inſtitutione, & exẽplis populus inducatur.

2 Epiſcopus diligentèr curet, ut in Cathedrali, Collegiatis Parochialibus,

Digitized by Google

bus, & aliis quibuſvis Eccleſiis, ubi Sacramẽtum Euchariſtiacum cuſtodiri ſolet, vel debet, in majori Altari collocetur, niſi neceſſaria, vel gravi de cauſa aliud ei videatur, aut in peculiari aliqua capella, ac inſigni, & conſpicuo loco conſueverit, de mandato ipſius Epiſcopi aſſervari ante, ipſum autem una ſaltèm lampas ſemper accenſa colluceat.

Vide Conc. XVII. tit. 17. de cuſtodia Euchar. cap. 6.

3 Tabernaculum ligneum, aliavè materia conſtans, in quo Sanctiſſima Euchariſtia conſervatur, panno ſerico intrinſecus circumveſtitum, undiquè ſit conopæo, etiam decenti ad formam rubricarum, & pro Eccleſiarum facultate, lociquè dignitate contectum, ac benè præterea, tutoque clauſum, atque ità quoque aptatum, ut indè Sanctiſſimum Sacramentum commodè deponi poſſit.

Tabernaculi ornamenta, & materia.

4 Duas pyxides deauratas, unaquęque Parochialis Eccleſia ſaltèm habeat, alteram forma majori ad uſum Sacræ Communionis populo in Eccleſia miniſtrandæ, & aſſervandæ, alteram minori, qui Sanctiſſimum Sacramentum ad infirmos deferatur, utraque pyxis velo ſerico, vel conopæo contegatur.

Qualibet Parœcia duas Pyxides habeat.

5 Quinque ſaltem particulæ ſemper conſerventur, quæ octavo quoque die renovabuntur.

6 Inſtituatur Confraternitas Corporis Chriſti iis locis ubi non eſt, cui fratribus regulas ſervandas Epiſcopus tradat, quorum præcipuum munus erit, ut quoties Sacroſanctum Chriſti Corpus ad Infirmos, vel in proceſſionibus deferendum erit, ipſorum aliqui numquam deſint, qui præter aliòs honorificè illud cum luminibus comitentur. Curent autẽ hi à Sancta Sede Apoſtolica Indulgentiarum theſauros obtinere, aut eos quos jampridem ſibi conceſſos Archiconfraternitas Sanctæ Mariæ ſuper Minervam ſolet aliis ſocietatibus Sanctiſſimi Sacramenti extra urbem communicare.

Sodalitatis Corporis Chriſti munera.

7 Caveant omnes Sacerdotes qui Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramẽtum adminiſtrant, ne Sacroſanctum Domini Corpus de patena communicantibus exhibeant, niſi fortè pauci ſint, ſed vel calicè, vel pixide contineatur.

8 Purificatio poſthac in Calice cõſecrato non præbeatur.

Bracarenſe, & Toletanũ Cõcilium.

9 Quod ex Toletano IV. & Bracarenſi I. Conciliis Sancitum eſt, id de Sacra communione adminiſtranda religiosè ſervetur, ut Diaconis ſcilicet, & Clericis ad Altare, aut in Choro illa præbeatur Populo autem loco à Choro, Altarivè aliquanto remotiori.

10 Ad ægrum Parochus ipſe, niſi valetudine, aliavè neceſſaria cauſa impeditus ſit, Corpus Domini deferat; Si verò aliquando in hoc miniſterio neceſſe habet alio Sacerdote uti, ne alio utatur, niſi quem ad confeſſiones audiendas conceſſa in ſcriptis facultate Epiſcopus probaverit, idoneumque ad hoc judicaverit, cum ſæpè contingat ægrum, cui Sanctiſſimum Corpus Domini deferatur, iterum confiteri velle, eo quòd poſt peractam confeſſionem aliquid commiſerit, vel ante commiſſum meminerit.

Qui infirmis hoc Sacramentum miniſtrare poteſt.

11 Ægrotantibus etiam ſine mortis periculo Sacræ Euchariſtiæ frequentius ſumendæ deſiderio flagrantibus, iis præſertim, qui dum integra valetudine ſunt, frequenti Sacramentorũ uſu ſe religiosè, ſalutariterque paſcũt, ne Parochus, quantum per alias neceſſarias in Parochiali munere occupationes ſibi licet, ſpiritualem illam conſolationem ſalutareque adjumẽtum præparatione ab iiſdem habita deneget.

12 In ſolemni illa proceſſione, in qua Sanctiſſimum Domini Corpus per Urbem, vel per alios locos religioſo cultu defertur, ne reliquiæ ullæ, ſed illud ſolum, ut veteris inſtituti, Eccleſiæque Romanæ Matris conſuetudinis eſt pio, religioſoquè apparatu, ſolemniquè celebritate deferatur, & quidem in Tabernaculo oſtenſorio argenteo cum magna hoſtia per certas, ac diſtinctas vias, quibus laſcivæ picturæ nullo modo ſint appoſitæ.

Proceſſio Corporis Domini quomodo facienda.

13 Quo tempore prohibemus omninò ne mulieres, aut alii ex feneſtris Sanctiſſimum hoc Sacramentum proſpectent, ſed ex interioribus ædibus pertranſeuntem Clerum reverẽter proſpiciant, & Sanctiſſimum Sacramentum adorent, quo autem religioſiùs Provinciæ noſtræ fideles Sanctiſſimi Corporis Chriſti ſolemnitatem colant, pietatiſquè operibus; quæ ſacro illo ſolemnitatis tempore præſtanda ſunt, indulgentias à Summis Pontificibus Urbano IV. Clemen-

mente V. Martino V., item, & Eugenio IV. conceſſas conſequantur Parochorum cura ſit die Dominico ſolemnitatem præcedente, hæc paterna charitate, graviquè ſermone illos præmonere, atque hortari.

I. Ut confeſſi, vel in ſolemnitate, vel intra octavam ſacram communionem ſumant.

II. Ut pro facultatibus eleemoſinam dent, ut purè, caſtequè in orationibus frequentes, atque aſſidui ſint, piiſque in exercitationibus verſentur.

III. Ut in ſolemnitate, & reliquis deinceps ſeptem diebus ad veſpertinum, & matutinum, aliarumque canonicarum horarum officium, & Miſſæ ſolemnis ſacrum frequentiſſimè conveniant, proceſſionem ſolemnem item ſupplices obeant, utquè ad ea Chriſtianæ pietatis officia fideles magis inflammentur, per eoſdem Parochos Indulgentiæ, ut infra exponuntur, ab iiſdem Pontificibus unicuiquè verè pœnitenti, ac confeſſo datæ evulgentur.

IV. Jejunantibus pridiè ſolemnitatis indulgentia conceſſa annorum centum, præſentibus in Veſperis primis indulgentia etiam annorum totidem.

V. Qui in matutino aderunt, iis indulgentia annorum totidem.

VI. Qui in ſecundis Veſperis interent iis quoquè data indulgentia totidem annorum. Qui primę, terzæ, ſextæ, nonæ, completorii officiis aderunt Indulgentia iis datur quadraginta annorum pro ſingulis horarum officiis.

VII. Qui infra octavam Veſpertino, matutinoque officio, & Miſſæ ſolemnis ſacro aderunt iis indulgentia item datur annorum centum.

14 Cum Sacroſanctum Euchariſtię Sacramentum iis miniſtrandum erit, qui nunquam illud antea ſumpſerit eos Parochus, aut confeſſarius, Parocho cognitus, aliquot ante dies diligentiùs inſtruat de vi, & dignitate tanti Sacramenti.

15 Arceantur ab huiuſmodi Auguſtiſſimi Sacramenti perceptione manifeſti fœneratores, Blaſphemi, Concubinarii, ac eius generis alii peccatores, niſi priùs veræ pœnitentiæ aliquod ſolidum, & non fictum dederint indicium, iis vero, qui prima fidei rudimenta ignorant, neque aliqua poſt monitiones perdiſcere curarunt, nequaquam miniſtretur.

16 Accedentes ad hoc Sanctiſſimũ demiſſa facie, humilique geſtu, ac modeſto veſtitu accedant, omniquè armorum genere depoſito. *Ad Euchariſtiam quomodò accedendum.*

17 Mulieres item non fucatæ, aut ſtudioſiùs ornatæ, neque pretioſioribus veſtitibus indutæ, ſed velato capite, prout Apoſtolus præcipit, & à maribus (quantum fieri poteſt) in miniſtratione ſejungantur, ubi id per Eccleſiæ amplitudinem licebit.

18 Curabit Epiſcopus, ut juxtà C. omnis utriuſque ſexus, quilibet in Paſchatis ſolemnitate, aut ad ſummũ in Octava Paſchatis, peccata ritè confiteatur, & in propria Parochia communicet, qui Parocho confeſſi non fuerint, ſed aliis Sacerdotibus ab Ordinariis approbatis ſcriptam de confeſſione, & abſolutione hujuſmodi fidem afferant, alioquin ad communionem non admittantur. *Epiſcopi cura, ut omnes in Paſchate Euchariſtiam ſumant.*

19 Qui Paſchæ tempore abſuerint, niſi reverſi fidem afferant Sacerdotis à quo communionem perceperint Ordinarii ſigillo communitam, ubi Sacram Euchariſtiam ſumpſerint, iiſdem pœnis ſubiaceant, quibus ii, qui non communicarunt.

20 Utque hoc decretum Carcerati, & mendici obſervent, diligentiſſimè Parochi proſpiciant.

21 Parochi item ſingillatim deſcribant omnes, qui in Paſchate communicaverint, in Cathedralibus vero Eccleſiis, aut aliis etiam regularium, eo tempore nulli Sacramentum hoc miniſtretur ad effectum ſatisfaciendi præcepto, quòd communicantibus ſignificetur, niſi ſcriptam ab Ordinariis licentiam impetraverint, aut niſi ex manibus Prælatorum ſuorum Sacrum Euchariſtiæ Sacramentũ ſumpſerint, dummodo publicus quis peccator non ſit, vel aliis à communione de cauſis excluſus. Exteri verò, atque ignoti non paſſim admittantur, neque inconſideratè. *Cõmunicatorum nomina Parochi deſcribant.*

22 Qui Paſchæ tempore Euchariſtiæ Sacramentum non ſumpſerint etiam eos, qui dignitate quavis, aut gradu honorevè præditi ſint, iubeat Epiſcopus, uti excommunicatos ſupra à Nobis, & Eccleſiæ ingreſſu, Eccleſiaſticaquè ſepultura interdictos in propria Parochiali Eccleſia denunciari, tum eorum nomina deſcripta ad Cathedralis, & Parochialis Eccleſiæ *Non communicãtes in Paſchate, quas pœnas ſubibunt?*

narii ſcripta facultate confeſſiones audiat. Hujuſmodi temerarios ſtatim Epiſcopis renuncient.

12 *Nullius privilegii prætextu abſolvere licet à Caſibus Epiſcopo reſervatis, ſine ejus ſpeciali licentia.*

13 *Pœnæ recenſentur, quas à caſibus reſervatis ſine licentia abſolventes incurrunt, cujuſvis privilegii prætextu.*

14 *Medici ſivè Phyſici, ſive Chirurgi, niſi infrà triduum à prima viſitatione ægris confiteantur, eis nuncient, ſe à curatione defuturos.*

15 *Hoc triduo tranſacto, medici ſe ab inconfeſſorum curatione abſtineant ſub excommunicationis pœna, niſi aliter Epiſcopo viſum fuerit. Conſtitutio Pii V. de Medicis ſemel ſaltem in anno à Parochis promulgetur.*

16 *Hortatio, ut omnes ægrotis inculcent, quæ animarum ſalutem attingunt.*

17 *Confeſſarii vigore Jubilæi ab irregularitate abſolvere non poſſunt, niſi nominatim ei diſpenſetur.*

18 *Ni reſtituerint non abſolvantur, qui alienas res, legata pia, aut bona Eccleſiæ habent: aut alienæ famæ detraxerint. Idem de falſis teſtibus, qui ad damna ſarcienda compellantur.*

19 *Ante omnia pœnitens interrogetur de impedimentis confeſſionis, quæ ſi habeant, dimittantur, & ad reditum moneantur, qui abſolvendi facultas interim obtineri poſſit.*

20 *Singulis Quadrageſimæ Dominicis per Parochos, & Concionatores moneantur Parochiani, ut per totam Paſchatis octavam præcepto faciant ſatis. Inobedientium nomina Epiſcopo, vel ejus Vicario deferantur. Ni proprio Sacerdoti infrà dictum tempus non confeſſi fuerint, niſi ab Epiſcopo, aut ejus Vicarii, aut de proprii Sacerdotis Conſilio aliud judicetur, anathemate feriuntur.*

21 *Parochi hujus decreti, initio quadrageſimæ legendi, exquutionem negligentes 25. ducatorum pœna mulctantur, aliaque Epiſcopi arbitratu.*

22 *Confeſſarii pœnitentias pecuniarias ſibi ipſis applicandas, aut à ſe diſtribuendas, ne imponant, nec miſſarum pro pœnitentia ſatisfactionem in ſe ſuſcipiant, niſi hæc ſpontè offerantur. Contrafacientes à confeſſionibus audiendis, donec reſtituerint, ſuſpendentur, graviùs Epiſcopi arbitrio plectendi.*

23 *Pro publicis delictis publica injungatur pœnitentia, quos ſolemniter pœnitere opus fuerit, menſe ante Quadrageſimam Parochi Epiſcopo nuncient, ut pœnitentiam exſolvere, & die Cœnæ Domini reconciliari ſtato ritu poſſint.*

24 *In Confeſſionali Sede confeſſiones excipiantur.*

25 *Dum abſolutionis formula, preceſque adjunctæ proferuntur, dextera manus ſupra pœnitentis caput elevatur.*

26 *Pœnitentes quomodo ad confeſſarium accedere debent.*

Caſus reſervati, quibus latæ ſententiæ excommunicatio eſt annexa.

Caſus reſervati, quibus non eſt annexa excommunicatio.

27 *Pueri, & puellæ ante pubertatem expletam, caſibus reſervatis non includuntur.*

1 MUnus audiendi confeſſiones, cum ſit longè graviſſimum nemini committi debet, qui doctrina, moribus, ac prudentia idoneus ad id ſuſcipiendum non inveniatur: Doctrina itaque illorum ab Examinatoribus, vita à fide dignis teſtibus Epiſcoporum cura, & juſſu diligentèr explorabitur. *Munus Confeſſarii à quibus ſuſcipiendum.*

2 Ut verò inſcitiam, quæ calamitatis hiſce temporibus multorum malorum cauſa eſt, faciliùs propulſent Epiſcopi, lectionem caſuum conſciētiæ, ubi id commodè fieri poterit, inſtituant, ad quam Parochos, cæteroſquè Sacramenti pœnitentiæ Miniſtros ire procurent, ſemel ſaltèm in hebdomada, cui vir doctus præſit. *Inſcitia Sacerdotum quomodo ab Epiſcopis propulſanda.*

3 Brevis inſtructio fiat pro Confeſſariis à Deputatis ab hac Synodo Provinciali, quam ipſorum ſinguli habere teneantur.

4 Si quis prævio examine paulò rudior repertus fuerit, non ei facultas concedatur, niſi ad breve tempus ex rationabili cauſa putaverit Epiſcopus eſſe concedendam.

5 Approbati habeant Bullam in Cœna Domini, & caſus Sūmo Pontifici, & Epiſcopis, quavis ratione reſervatos, ne quid ignorantèr ſibi non ſuæ facultatis aſſumant.

6 Ubi Vicarii perpetui non ſunt, conſtituantur, juxtà Bullæ ſan. mem. Pii Quinti formam.

7 Pœnitentiarius ad præſcriptum ſcilicet Concilii Tridentini inſtituatur in cunctis Eccleſiis Cathedralibus cum unione præbendæ proximè vacaturæ. Negligentes proxima Pro-

Digitized by Google

vinciali Synodo prætermiſſi officii rationem reddent.

8 Colligantur in unum caſus reſervati à ſingulis Epiſcopis in ſuis Synodis Diœceſanis, ut ex omnibus certus numerus ſeligatur eorum, qui per Concilium Provinciale reſervandi ſunt.

Caſus reſervati Provinciæ deferendi in Provinciali Concilio.

9 Licentia verò audiendi cõfeſſiones nulli concedatur, niſi compleverit ſaltèm trigeſimum tertium annũ, cum hoc tamen, ut ſi alitèr juſta de cauſa viſum fuerit Ordinariis diſpenſare poſſint ſuper tali ætate, & ſi regulares ſint, habeant ſuorum Superiorum literas, nullius autem licentia ſupradicta ſuum ſortiatur effectũ, priuſquam in Curia Epiſcopali regiſtrata fuerit.

10 In foribus Sacriſtiæ cujuſvis Eccleſiæ, ubi confeſſiones audiri, & Confeſſores plures eſſe ſolent, affigatur tabella, in qua nomina, & cognomina Confeſſorum approbatorum deſcripta ſint.

Confeſſariorũ nomina in foribus Sacriſtiæ affigẽda.

11 Diligentèr autem proſpiciant Archipresbyteri, & Parochi, ne quis ſecularis, ſeù regularis confeſſiones audiat ſine ſcripta ab Ordinariis licentia, ſi quos ibi temerario auſu attentantes invenerint Epiſcopis ſtatim denuncient.

12 Sciant cuncti, etiam Regulares, qui audiendi confeſſiones ſcriptam licentiam obtinuerint, fas illis nõ eſſe quorumcunque privilegiorum prætextu à caſibus ab Epiſcopis reſervatis ſine illorum ſpeciali licentia abſolvere.

13 Si quis autem tàm ſecularium, quàm regularium, cujuſcunque Ordinis, Congregationis, aut inſtituti ille ſit, etiam ſub prætextu privilegiorum, indultorumve à caſibus hujuſmodi ſine prædicta conceſſione aliquem ſcientèr abſolverit (niſi in mortis articulo) ſciat ſe pœnam excommunicationis latæ ſententiæ, privationis officiorum, dignitatum, ac beneficiorum, & inhabilitatis ad quęcunque beneficia obtinenda, ipſo facto, abſque alia declaratione incurſurum, ſuper quibus à nemine, niſi à Summo Pontifice diſpenſatio, ac abſolutio, & habilitatio impetrari poſſit, juxtà decretum Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum, & Reverendiſſimorum Cardinalium Sacri Concilii Tridentini interpretũ ex ſpeciali mandato fel. record. Clementis Papę Octavi. Datum Romæ die 26. Novembris 1602.

Abſolventibus à reſervatis pœna.

Caſus verò à Concilio Provinciali reſervati inferiùs adnotabuntur.

14 Salutarem Innocentii Tertii cõſtitutionẽ in Generali Concilio æditam, & à ſan. memoriæ Pii V. innovatam. Nos ad uſum revocantes iterum præcipimus, ut Medici tàm Phyſici, quàm Chirurgici ad ægrotos in lecto jacentes adducti, ut illorum curam ſuſcipiant, eos planè moneant, ut idoneo Confeſſario de eorum peccatis confiteantur, quibus etiam denuncient id, niſi tridui ſpatio ad ſummum præſtiterint eorum ſe curationi defuturos.

Innocentii III. & Pii V. conſtitutiones de Medicis innovantur.

15 Jubemus etiam Medicos excommunicationis pęna iis propoſita, quã jure ipſo ſubeant Epiſcopis reſervata, ſi ſecùs ii fecerint, tranſacto eo tẽpore ab illorum curatione omninò abſtinere, niſi aut Epiſcopo, ſivè cui Epiſcopus ejuſmodi facultatem dederit, aliud ex juſta cauſa videatur. Conſtitutio autem prędicta ſan. me. Pii Quinti quot annis ſemel ſaltèm à Parochis promulgetur inter miſſarum ſolemnia.

Bulla Pii V. ſemel in anno legenda.

16 Hortamur denique omnes, quos aliqua de ægrotis cura attingat, ut nullam occaſionem omittant inculcandi eis, quæ ad animæ ſalutem pertineant.

17 Confeſſarii vigore Jubilei, aut aliarum quarumcunque literarum, quibus illis conceditur facultas abſolvendi à peccatis gravioribus, & cenſuris cum eo, qui irregularitatem incurrit, diſpenſare non poterunt, niſi nominatim diſpenſandi ſuper irregularitate facultas exprimatur.

18 Ante debitam ſatisfactionem neminem abſolvãt eorum, quibus obligatio inſit aliena reſtituendi, aut legata piâ perſolvendi, præſertim ſi jura, cenſus, juriſdictiones, & bona Eccleſiarum quovis quæſito colore occupata detineant, eorum itidem qui alienæ famæ detraxerint, niſi ipſorum exiſtimationi, integrè ſatisfecerint, idque pręcipuè in falſis teſtibus, quos ad ſarciendum damnum in bonis eo nomine compellant.

19 Confeſſarii ante omnia pœnitẽtẽ interrogent de impedimentis confeſſionis, ſi nimirùm ſit excommunicatus, vel ſi caſus habeat reſervatos, quo loco paternè, & ſine ſcandalo eum dimittant, ſuadeantque, ut redeat,

deat, donec facultate obtenta abſolvendi, poſſint eorum conſcientiæ mederi, ne audita aliorum peccatorum confeſſione, ob præmiſſa abſol. vere impediti occaſionem conquerēdi, aut alicujus ſcandali pœnitenti præbeant.

20 Curent diligentèr Parochi, ut eorum Parochiani debito tempore confiteantur, & communicent, ut à ſacris Canonibus eſt ſtatutum, illoſque per omnes quadrageſimæ Dominicas paternè moneant, ac etiam per Concionatores moneri curent, ut id per totam octavam Paſchatis ad ſummum adimpleant. Quòd ſi tranſacta Paſchatis octava aliqui id non præſtiterint, mittant ad Epiſcopum, vel ejus Vicarium notam eorum, qui neque confeſſi fuerint, neque communicaverint, ut eos uti excōmunicatos publicari curent. Nos enim ex nunc pro tunc in eos ſic monitos cujuſcumque dignitatis, & gradus honore præditos, qui per totam octavam Paſchatis peccata ſua proprio approbato Sacerdoti, vel alteri ab Ordinario approbato confeſſi non fuerint, vel Sacram Euchariſtiā à proprio Parocho non ſuſceperint, niſi ab Epiſcopo, vel ejus Vicario, aut de proprii Sacerdotis conſilio aliud judicetur, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrendam præſentis Conſtitutionis auctoritate declaramus, & promulgamus, illoſquè Anathematis mucrone ferimus.

In Paſchate non confeſſi excōmunicantur.

21 Quòd ſi præſentis Conſtitutionis, quam initio quadrageſimæ ſemper legi volumus exequutionem Parochi in aliqua parte neglexerint, viginti quinque ducatorum, & alia arbitratu Epiſcopi pœna mulctetur.

22 Caveant omninò Confeſſarii, ne pœnitentias pecuniaris ſibi applicaudas, aut à ſe diſtribuendas pœnitentibus imponant quærentes, quę ſua ſunt, non quæ Ieſu Chriſti, ſpontè tamen oblatas eleemoſynas non recuſent, cùm Eccleſia Dei eleemoſynis ſuſtentetur, quòd etiam prohibemus in miſſis pro penitentia injunctis, ut omninò prorsùs turpis lucri ſuſpicio ceſſet, qui contrafecerit ab audiendis confeſſionibus, donec prædicta reſtituerit, eò ipſo ſuſpēſus exiſtat, graviùs tamen arbitrio Epiſcopi puniendus.

23 Studeat Epiſcopus ad Sacrorum Canonum, & Tridentini Concilii præſcriptum pro publicorum delictorum ratione, & publicam, & ſolemnem pœnitentiam in uſum revocare. Quos verò ità ſolemnitèr pœnitere oportet menſe ante quadrageſimæ initium ad ſe per Parochos deferri curet, ut primùm ineunte quadrageſima, illi pœnitentia affici, tùm die Cœnæ Domini Eccleſiæ reconciliari poſſint ſtato ſolemni ritu.

24 Confeſſarius quicunque, vel ſecularis, vel regularis ſit, non ſtando, ſed in ſede, tanquam pro Tribunali Iudex ſedendo ſacram confeſſionem audiat pœnitentium, quales ſint etiā in ſummo aliquo dignitatis gradu conſtituti, itidem faciat cum abſolutionis ſententiam pronunciat.

Confeſſarii ſedentes cōfeſſiones audiant.

25 Quòd in Eccleſia antiqui inſtituti, veteriſque conſuetudinis eſt, rectè omninò ſervet, ut dum abſolutionis formulam, preceſque adjunctas profert ſupra caput pœnitentis manum dexteram elevet, cùm id myſterii ſignificatione non vacet.

In abſolutione manum dexteram ſuper caput pœnitentis elevare cū myſterio ſit.

26 In pœnitentiæ Sacramento magna humilitas ſummè neceſſaria eſt. Itaquè pœnitentes cùm ad Confeſſarium, qui Chriſti locum in eo miniſterio tenet, accedunt, intimo animi dolore, omnique humilitate non ſubiectis pulvinaribus, ſi neceſſitas aliud non poſtulat, ſe ſe ad illius pedes proiiciant, ac proſternant id, quod ab Apoſtolicis utique temporibus in more, uſque poſitum eſt, ut ſe reos agnoſcant, atque profiteantur mortis extremæ.

Quę pœnitentes in ſuſceptione hujus Sacramēti agere tenentur.

Dum cōfitentur ſint manibus junctis, digitis paululùm erectis, oculis demiſſis.

De caſibus reſervatis, in quibus annexa eſt excommunicatio latæ ſententiæ.

1 Qui manus violētas in Clericum iniecerit, [quatenus de jure abſolutio ab hac cenſura nobis reſervatur.]
2 Procurantes abortū fœtus animati ſequuto effectu.
3 Abutentes per ſe, aut per alium Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, Chryſmate, aut Oleo Sancto, aut alia quacunque re ſacra in operibus divinationum, veneficiorum, aut in aliis rebus illicitis. Dantes item, aut recipientes res hujuſmodi ad prædictos fines, etiamſi non ſequantur abuſus.

4 Venefici, Sortilegi, Striges, aut qui cum expreſſa Dœmonis invocatione utuntur incantationibus, faſcinationibus, ligaturis, aut in his ſolvendis maleficia adhibent, aut in ſupradictis auxilium, aut conſilium dantes.

5 Notarios teſtamenta, codicillos, & quæcũque legata ad pias cauſas facta infrà menſem non revelantes Archiepiſcopali noſtrę Curiæ.

De caſibus, in quibus annexa non eſt excommunicatio.

1 Concubinarii publici, tàm Viri, quàm Mulieres.

2 Inceſtum committẽtes in primo, aut in ſecundo gradu conſanguinitatis, aut affinitatis, itaut maſculi tantùm comprehendãtur.

3 Blaſphemantes Deum, aut Beatiſſimam Virginem, & Sanctos.

4 Colloquentes cum Monialibus, cum novitiis, aut cum puellis educationis cauſa in clauſtris commorantibus ſine noſtra licentia.

5 Cum brutis coeuntes, itaut maſculi tantùm comprehendãtur.

6 Homicidæ voluntarii, & eis dantes auxilium, conſilium, vel favorem.

7 Juſtificantes ſcripturas publicas, aut eiſdem in judicio ſcienter utentes, aut falſum teſtimonium in judicio ferentes.

8 Confeſſarii in actu confeſſionis, aut propè pœnitentes ad res turpes inducentes, aut ſollicitantes, qui etiam ipſo facto ſint à divinis ſuſpenſi.

9 Qui tempore debito decimas non ſolvunt tàm prædiales, quàm perſonales.

10 Stateras, aut menſuras adulterantes, aut corrumpentes.

11 Impedientes, occultantes, & cum poſſint, & debeant non exequẽtes teſtamenta, & legata ad pias cauſas, & pervertentes ultimas teſtantium voluntates.

Declaramus pueros, & puellas ante pubertatem expletam his noſtris caſibus non eſſe incluſos.

TITULUS XLIV.

De Sacramento Ordinis.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi in ordinum collatione T. C. ſervent.*

2 *Plures, quàm Eccleſiæ ſervitium depoſcit, ne initientur, aut ii, de quibus probabilis conjectura non eſt, ad ſacros ordines promoveri velle: omninò pauperes, qui ſtudendi non ſunt, à prima tonſura arceantur.*

3 *Prima tonſura initiandis requiſita per Parochi informationem exquirenda. Curent Epiſcopi ne clericorum numerorordo vileſcat: nevè ſecularis judicii, aut publica vectigalia vitandi cauſa, clerici initientur.*

4 *Fidei rudimenta edocti, legere, & ſcribere ſcientes tantùm initientur, quique certæ eccleſiæ ſervitio adſcribantur.*

5 *Idem quoad ſervitium de promovendis ad minores ordines ſancitur, aliàs fructibus, quos lucrati fuerint, priventur.*

6 *Ad ſacros ordines promovendi, Parochi, & magiſtri teſtimonium habeant de eccleſię ſervitio, & de latinæ linguæ intelligentia.*

7 *Ad minores promoti ordines ſuo quiſque munere ſe exerceat, niſi legitimè abſint, ad hos verò nullus promoveatur, ni majoribus dignum ſe oſtendat. Aſſidui ſint eccleſiæ in miniſterio, frequentèr communicent.*

8 *Ad majores ordines promovendi per menſem ante ordinationem coràm Epiſcopo ſe ſiſtant, ut de requiſitis inquiri poſſit.*

9 *Ad ſubdiaconatum ætas 22. annorũ, ad diaconatum 23. ad presbyteratum 25. requiritur.*

10 *Ordinationis die ab Archidiacono Bulla Pii Papæ II. de Clericis malè promotis legatur.*

Sequitur Bulla Pii Papæ II.

11 *Fraudem directè, vel indirectè committentes, aut permittentes, ne inquiſitio ad bullæ tenorem fiat, ſuſpenduntur à divinis; ulteriùs ab Epiſcopo puniri poſſunt, etiam uſque ad beneficiorũ privationem, & detruſionem in monaſterium.*

12 *Qui ante menſem prædictum coràm Epiſcopo pro requiſitorum inquiſitione non*

non comparuerit, ad alia tempora reiiciatur.

13 *Regulares cuiuſcunque ſint ordinis, niſi legitimam ſe habere ætatem, laudabilitèr in Religione verſatos eſſe, & vitè ad priorem ordinem promotos eſſe, teſtatum faciant, ne admittantur.*

14 *Quoties publica habenda erit ordinatio, edicta proponantur in eccleſiarū valvis.*

15 *Prima tonſura initiandi ad examen clericali habitu, ad ordinationem cotta munda, & propria accedant.*

16 *Ordinandi in aula Epiſcopii feria IV. & VI. ejus hebdomadæ, qua ordinatio habenda erit, ad examen accedāt poſt meridiem; omnium nomina Cancellarius recenſeat.*

17 *Temporum interſtitia, ne diſpenſentur, niſi eccleſiæ utilitas, & neceſſitas alitèr ſuadeat, tunc Archipresbyter, vel Capitulum loci, non ordinandus inſtet.*

18 *Niſi patrimonium ad ſuſtentationem ſufficiat, aut alicujus eccleſiæ ſervitio adſcribatur, nemo ad illius titulum ordinetur.*

19 *Patrimoniales donationes non niſi ab Epiſcopali Notario, vel ab altero ab Epiſcopo deputato recipiantur. Duorum omni exceptione majorum teſtimonio conſtet, ſtabilia donata ſine controverſia poſſideri, ære alieno, ſivè anteriori credito non gravari. Donatarius ſpondeat donata donanti, vel alteri nunquam ſe retroceſſurum abſque Epiſcopi licentia: tranſgreſſores à ſuſcepto ordine ſuſpenduntur, & ad alios ſuſcipiendos incapaces redduntur.*

20 *Patrimonii aſsignandi valor trecentorum ſit ſaltèm ducatorum, niſi Epiſcopus ex cauſa aliud indicaverit.*

21 *Simulatæ donationes, & doloſæ actionum ceſsiones in eccleſiaſticorum beneficium ne fiant, ſub excommunicationis pœna, à qua eccleſiaſtici ni reſtituant, abſolvi nequeunt; cauſæ de huiuſmodi donationum, aut ceſsionum validitate, ſummariè dirimantur in Eccleſiaſtico Tribunali.*

22 *In ordinum collatione, nec Epiſcopi, nec eius Familiares, etiam à ſpontè dantibus quidquam recipiant.*

23 *Idem Examinatores ſervent ſub excōmunicationis pœna.*

24 *Examinatorum inſtructio pro examinandis ad majores ordines.*

25 *Ordinati miſſam ne celebrent, niſi à cæremoniarum Magiſtro approbati, & de Epiſcopi licentia. Contrafacientes per ſex menſes ſuſpenduntur, aliis pœnis Epiſcopi arbitrio afficiendi.*

26 *Epiſcopus, peritos Sacerdotes aliorum Sacerdotum ſacro adeſſe jubeat, & aliquem de ſingulis evocet ad ſacrarum cæremoniarum expedimentum.*

27 *Ad Epiſcopos hortatio, ut in manuum impoſitione S. C. T. & Provincialis Synodi decreta ſervent; nec ulli citò manus imponant.*

28 *Jubeant Epiſcopi, ut Parochi Dominico die quatuor tempora præcedente, tùm ieiunium in propria parochia, tùm ſupplicationes indicant, ad divinam ſpem implorandam in ordinum collatione.*

1 Accuratè complexa eſt Tridētina Synodus omnem diligētiæ rationem, quam in conferendis ordinibus adhibere debeant Epiſcopi, ut Eccleſiæ idoneos Sacerdotes, & alios miniſtros habeant, quamobrē eos admonendos duximus, ut idem ſtudium in exequēdo præſtent, quod in præcipiendo adhibitum eſſe omnes intelligunt. *Ex Tridētino quos Epiſcopi ordinare debeant.*

2 Iuxtà igitur Sacri Concilii Tridētini monita in illud Epiſcopi potiſſimum ſedulò incumbant, ut prima Clericali tonſura, neque majorem numerum initient, quàm pro ſervitio ſuarum Eccleſiarum opus habeant; neque id genus hominum, de quibus probabilis coniectura non ſit, eos ad ordines ſacros, cum per ætatem licuerit progreſſuros, hi verò, quibus extrema pauperies oſtendat tantùm æris proprii, vel bonorum non ſuppetere, quantùm ad obeunda, perficiendaque literarum ſtudia oportuerit, omninò à prima tonſura arceantur. *Qui clericali tonſura initiandi.*

3 Quo circà ſtatuimus, ut prima tonſura nullus initietur, niſi habita diligenti informatione à Parocho capienda, quòd confirmationis Sacramentum ſuſceperit, & ſi adultus ſit, quod nullum delictum commiſerit, ſitque bonæ famæ, & converſationis ad præſcriptum Sacræ Congregationis, neque ſecularis judicii fugiendi cauſa hoc vitæ genus elegerit. Quapropter enixè rogamus, & monemus Epiſcopos omnes, ut evigilent, ne Clericorum multitudine abſque neceſſitate Eccleſiarum, vel earum utilitate viloſcat Clericalis ordo, nevè *Ad collationem primæ tōſuræ, quę prærequiruntur.*

qui

qui Clerici fiant judicii ſecularis fugiendi cauſa in præjudicium, præſertim communitatum pro non ſolvendis publicis, juſtiſque collectis.

4 Hæc autem tonſura his, qui fidei rudimenta edocti non fuerint quiquè legere, & ſcribere neſciant, nullatenùs conferatur. Quiquè illa initiati fuerint certæ Eccleſiæ in teſtimonialibus literis deſcribendæ ſervitio aſcribantur.

5 Quòd ipſum etiam de promovendis ad minores ordines ſancimus, cui ſervitio, ſi non ſatisfecerint fructibus omnibus, & emolumẽtis, quos tonſuræ, & ordinum cauſa lucrati fuerint, ab Epiſcopis omninò privẽtur, ut reſipiſcant.

Ad minores ordines promovendi quæ teſtimonialia ſecum ferre opus ſit.

6 Qui ad majores ordines promovendi erunt bonum, habeant à Parocho, & Magiſtro Scholæ teſtimoniũ, quodquè in prima tonſura Eccleſiæ ſibi aſſignatæ inſervierint: hi verò latinam linguam ſaltèm intelligant, alioquin non promoveantur.

7 Promoti verò in ſuo quiſque munere ſe exerceant, niſi ſtudiorum cauſa abſint; his verò nullus initietur, quem non ſcientiæ ſpes majoribus ordinibus dignum oſtendat. Sint aſſidui in eccleſiaſtico miniſterio, & frequentèr communicent.

Promovendi ad majores ordines à quibus obnoxii eſſe debent.

8 Qui ad majores ordines erũt promovendi, compareant coram Epiſcopo per menſem ante ordinationẽ, quo eorum deſiderio, & pia voluntate explorata mandare poſſit, ut ipſorum nominibus in Eccleſia propoſitis diligentèr inquiratur, an legitimè ſint natalibus orti, an publicè enorme aliquod grave peccatum admiſerint, & an in eo perſiſtant: an ſint percuſſores, homicidæ, uſurarii, ſeditioſi, bigami, ſimoniaci, abſtemii, aut alicui Curiæ quacunque de cauſa obligati, an ſint de hæreſi ſuſpecti, publicamque aliquam pœnitentiam egerint, & denique an piè, honeſtè, & religioſè ſe geſſerint, ut bonorum ex exemplo operum Eccleſię prodeſſe poſſint. An habitum, & tonſuram ſemper geſtaverint, Eccleſiæ, in qua adſcripti ſunt inſervierint, & frequẽtèr communicaverint, & an in canendo omninò ſint benè inſtructi.

9 In his erit etiam diligentèr inquirendum: an in ætate legitima conſtituti ſint, quique Subdiaconi eſſe velint non ante vigeſimum ſecundum, Diaconi non ante vigeſimum tertiũ, Presbyteri verò non ante vigeſimum quintum ætatis annum promoveantur.

10 Ne autem ordinati ſuſpenſionis, vel irregularitatis pœnam incurrant ex Conſtitutione fel. recod. Pii Secundi, quam hic ſubiicimus, ut omninò innoteſcat: Volumus eam ipſa die ordinationum ſemper legi, antequàm illæ inchoentur, præter id, quod ab Archidiacono ex præſcripto Pontificalis Romani legitur.

Pii II. Bulla.

Pius Epiſcopus Servus Servorum Dei ad futuram rei memoriam. Cùm ex Sacrorum Ordinum collatione character inviſibilis animæ imprimatur, Sacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum in eorum ſuſceptione; exceſſus graves tantò magis plectendi ſunt, quantò ex illis majora in mentibus fidelium ſcandala generantur: Cùm itaque (ſicut fide dignorum relatione, non niſi moleſtè accepimus) nonnulli Clerici extra tempora à jure ſtatuta quidam ante ætatem legitimam, alii verò ſine dimiſſoriis literis contra Sanctiones Canonicas ſe faciunt ad ſacros ordines promoveri; Nos eorumdem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, ut aliis in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur auctoritate Apoſtolica, ac noſtra Conſtitutione perpetuò valitura ſtatuimus, & ordinamus, quòd & ſinguli, qui abſq; diſpẽſatione canonica, aut legitima licentia, ſivè extra tẽpora à jure ſtatuta, ſivè ante ætatẽ legitimá, vel abſque dimiſſoriis literis, etiam Citramontani à Citramontanis (præterquam ſi hoc ultimo caſu per Cameram Apoſtolicam juxtà illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoveri, à ſuorum ordinum exequutione ipſo jure ſuſpenſi ſint, & ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eò ipſo irregularitatem incurrant. Præterea ultra alias pœnas in tales generaliter à jure inflictas, beneficiis eccleſiaſticis poſſint jure privari, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quinto, decimo Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri anno quarto.

11 Si quis autẽ inquiſitioni hujuſmodi faciendæ directè, vel indirectè fraudem ullam fecerit, aut quoquo modo permiſerit, eò ipſo ſit ſuſpenſus, & nihilominus ſeveriſſimè arbitratu Epiſcopi puniatur, etiam uſque ad beneficiorum privationem, & detruſionem in Monaſterium, aliáſquè prout Epiſcopo videbitur.

12 Qui

12 Qui verò ante menſem prædictum non comparuerit omninò reiiciatur uſque ad alia tempora.

13 Regularis cujuſcunque ordinis non admittatur, niſi hæc teſtata faciat, ſe legitimæ eſſe ætatis, in religione cum laude verſatum eſſe loco tituli emiſſam regulæ profeſſionem, & ritè ad priorem ordinem promotum fuiſſe.

14 Quotieſcunque Ordinatio de more publicè celebranda erit, Edictũ antea promulgetur, affigaturque in valvis Eccleſiarum.

15 Quiſque tonſurandus eſt, ad examen veſtitu Clericali decentèr indutus accedat, & ſi approbatus fuerit, quando ordinandus erit, deferat cottam mundam, & propriam.

Ordinandi ad aulæ Epiſcopi quando accedere debent.

16 Ordinandi feria quarta, & ſexta ejus hebdomadæ, qua ordinatio facienda eſt ad Aulam Palatii Epiſcopalis hora promeridiana pro examine conveniant, omniumque nomina à Cancellario recenſeantur.

17 Temporum interſtitia tam in minoribus, quàm in Sacris ordinibus, quæ arbitrio Epiſcopi à Sacro Concilio Tridentino conceduntur, nunquam relaxentur, niſi apertè conſtet de utilitate, & neceſſitate Eccleſiæ, neque tum ad ordinandorum inſtantiam, ſed ad Archipresbyteri, & Capituli illius loci.

18 Nemo ad titulum patrimonii ordinetur, qui revera patrimonium ad congruam ſuſtentationem ſufficiens non habuerit, quique alicui Eccleſiæ non adſcribatur, quod Epiſcopi diligentiſſimè obſervent.

19 Donationes vero, quæ patrimonii aſſignandi cauſa fiunt, non niſi à Notario Epiſcopali, vel aliquo ex loci gravioribus ab Epiſcopo deputando, ut inferiùs cautum eſt, recipiantur, cui duorum ſaltem omni exceptione majorum teſtimonio liquido conſtent, bona illa ſtabilia, quæ donantur ab eo, qui donat ſine aliqua controverſia poſſideri, nec eſſe ære alieno gravata, ut dubitari aliquando poſſit, ne donata res ab aliquo anterioris crediti, vel evictionis jure repetatur. Clericus autem ſpondeat, ſe rem donatam nunquam donanti retroceſſurum, vel alteri quavis de cauſa ſine Epiſcopi conſenſu, qui ſecus fecerit, aut fraudem aliquam commiſerit ſit eò ipſo ſuſpenſus ab ordine ſuſcepto, & ad ſuſcipiendos incapax.

20 Valor autem patrimonii, aut fundi, vel cenſus donati trecentorũ ſit ſaltem ducatorum, niſi aliud ex cauſa Epiſcopus expedire judicabit, ut clericorum paupertati, & Miniſtrorum paucitati aliquid det, quæ omnia inviolata cuſtodiri præcipimus.

21 Caveant Laici, omneſque alii quacunque dignitate fungentes, ne pro fraudandis publicis vectigalibus, & collectis ad ſimulatas donationes, & doloſas actionum ceſſiones in favorem Eccleſiaſticorum deveniant ſub pœna excommunicationis. Eccleſiaſtici verò, non niſi prævia reſtitutionis ſatisfactione abſolvi valeant, mandantes ut in cauſis quomodolibet in Tribunali Eccleſiaſtico ſuper illorum validitate vertentibus ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura judicii prout in exequutivis procedi debeat.

Simulatæ donationes proſcribuntur.

22 Quòd à Tridentina Synodo Sancitum eſt, ne in conferendis ordinibus Epiſcopi, & eorum Miniſtri quidquam etiam à ſpontè dantibus accipiant, id, & ipſi inviolatè ſervent, & à ſuis Cubicularis, cæteriſque familiaribus ſervandum curent.

23 Examinatores, & quæ vis aliæ perſonæ nihil prorſus neque à ſponte dantibus recipient ſub pœna excõmunicationis.

24 Neminem contra ea, quæ ſtatuimus admittant, neve oculis, quòd aiunt clauſis aliquem, etiam regularẽ nullo prævio examine ad ordines recipiant, curent præterea, ne quem ad majores ordines probent, niſi his horas Canonicas recitare, aut Cathechiſmum, vel Sanctorum vitas interpretari norit, ac in Sacramentis inſtructus exiſtat, propriumque Breviarium afferat, atque in cantu omninò ſit inſtructus, quòd ipſum exactius obſervari mandamus, ſi ad Sacerdotium promoveri quis velit, ad majores vero ordines aliquem non admittant, qui præterea, quæ ſuperiùs ſtatuta ſunt horas Beatæ Virginis recitare neſciat.

Regularis ſine prævio examine ad ordines non recipiendus.

25 Ordinati ad Sacerdotium caveant omninò ne miſſam celebrare præſumant, niſi à Magiſtro Cæremoniarum Cathedralis Eccleſiæ circa ritum miſſæ dicendæ diligenter examinati, ac ab eo documento recepto, coram Epiſcopo ſe ſiſtant celebrandi licentiam petituri, qui ſecus fecerit ab executione ordinum per ſex menſes ſu-

Ordinati ad ſacerdotium à cæremoniarum Magiſtro circa ritum examinandi.

ſuſpenſus eò ipſo exiſtat, ac aliàs arbitratu Epiſcopi puniatur.

26 Et ut exploratum ſit, An Sacerdotes ſtatarum cęremoniarum uſum, peritiamque teneant, Epiſcopus cum aliquando Miſſæ ſacrificio, quod illi faciunt, alios peritos Sacerdotes pręſentes adeſſe jubeat; tum aliquando ſingulos evocet, eorumque in Miſſæ ſacrificio ritè faciendo exercitationē, ac peritiam per examen experiendove cognoſcat.

27 Denique Epiſcopos, quibus manuum impoſitio à Chriſto Domino commiſſa eſt, vehementer per viſcera ipſius Domini hortamur, ut quod à Sancta Tridentina Synodo, & à nobis ſalubriter inſtitutū eſt quoad ea, quæ ſervanda ſunt in conferendis ordinibus, inviolabiliter obſervent, & ab omni humana affectione omninò vacantes, juſſu Apoſtoli, nemini citò manus imponant.

Ab humana affectione Epiſcopi longè ſint.

28 Jubeat igitur unuſquiſque Epiſcopus, ut Dominico illo die, qui quatuor ſtata jejunii tempora, quibus ordinis Sacramētum miniſtratur proximè antecedit, Parochi non ſolùm ſolemne illud jejunium hujus rei cauſa inſtitutum denuncient, verùm, etiam in ſua ſinguli Parochiali Eccleſia ſupplicationes, Litaniaſque piè, ac religiosè, vel intus habeant, vel proſequente fidelium multitudine foris Eccleſiam, ut moris eſt, obeant, ut Dei, Sanctorumque opè implorata, tùm Epiſcopus in eorum delectu, quibus ordines confert Spiritus Sancti Lumine illuſtretur, tum illi, quibus conferuntur in vitæ Sanctitate, doctrina, religioſiſque virtutibus proficiant.

Supplicationes ante ordinationē faciendæ.

TITVLVS XLV.

De Confeſſariis.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarii pecuniam, etiam ſponté oblatam, in Confeſſionali Sede ne recipiant, nec celebrandarum miſſarum onus, ſi injungant, in ſe recipiant.*

2 *A criminibus, ad ſanctum officium ſpectantia Confeſſarii ne abſolvant, ſed pœnitentes moneant de obligatione revelandi eos, qui criminis Conſortes noſcunt peccati mortalis, & excommunicationis reſervatæ pœna propoſita, licèt ſub juramento ſciant. Niſi infrà duodecim dies revelaverint, & ab abſolutione abſtineant, & abſolutionem irritam eſſe, ſi ab alio Confeſſario detur, doceant.*

3 *Abſolutione careat, qui confeſſarium, etiam non approbatum, denunciare renuat, ſi verbis, ſignis pœnitentem ad turpia ſecum, vel cum aliis perpetranda ſolicitavit, vel inhoneſtos habuit ſermones ante, vel poſt confeſſionem, etiam ea non ſequuta; vel ſolicitatus aſſenſum præſtitit in totum, vel in partem, vel confeſſionem eo turpi fine cum pœnitente ſimulavit; vel Chirographo, domi legendo, ſolicitavit. Pœnitens denunciare non tenetur, conſenſerit, nec-ne; & ad denunciationem confeſſarii moneatur mortali culpa, & excommunicatione, quam renuens incurret propoſita. Idem intelligitur de eo, qui confeſſarium ſolicitaſſe ſcivit, aut audivit, ſub quocunque ſecreto, non tamen Sacramentali.*

4 *Qui ad famæ, vel pecuniæ reſtitutionem tenentur, ea prout de jure ſequuta, abſolvantur. Si totum illicò juſta de cauſa reſtitui nequeat, ſecundùm regulas juris læſorum indemnitati conſulatur. Potentes, & nolentes in vita reſtituere, ne abſolvantur.*

5 *Monetas cujuſcunque Principis adulterantes nullimodè abſolvantur, niſi inſtrumenta adulterationis, abjecerint, & reſtituerint. Monetæ adulteratores, qui ſint, declaratur.*

6 *Hujuſmodi adulteratoribus auxilium, conſilium, operam, aut commoditatem quamcunque præſtantes abſolutione priventur, & reſtitutioni ſubjaceant.*

7 *Confeſſarii quicunque quovis pretextu, aut colore abſolutionem in his caſibus impertientes, ab audiendis confeſſionibus ſuſpenduntur.*

8 *Nec ante reſtitutionem ii abſolvendi ſunt, qui falſas monetas expendunt, licèt ipſi etiam ſint decepti; ſi bona fide expenderint, earum falsitate cognita, ad reſtitutionē etiam teneantur, nec non ſi alteri donaverint, aut mercatori, quos probabilitati ad aliorum deceptionem accepiſſe ſciant, dederint. Si hujuſmodi moneta per multorum manus fuerit diſtructæ, ut certa læſorum notitia haberi nequeat, reſtitutio in pauperes, vel pia loca vertatur.*

9 *Confeſſarii, preſertim Parochi, ſi Conſilio ex malitia, aut ignorantia craſſa*

reſti-

reſtitutionem impediunt, ipſi ad eandem tenentur reſtitutionem.

Sanguine Chriſti redempta animæ à Confeſſorù manibus requiritur.

1 CONfeſſarii, de quorum manibus ſuo redemptas ſanguine animas requiret Chriſtus Dominus in earum ſalutem ſedulò incumbāt, nihil avaritiæ præſeferant, pecuniam, aliaque ſimilia, etiam ſponte oblata poſt auditas confeſſiones in confeſſionali non accipiant: Si quando miſſarum celebrandarum onus pro pœnitentia ſacramentali injungant pœnitentes, non obligent, ut pecuniam ad ſe deferant pro iis celebrandis, ſed eorum id libertati, ac devotioni remittant.

2 Cùm crimina in confeſſionibus audiendis occurent ad Sanctum Officium ſpectantia, qualia ſunt hęreſis, ſivè formalis, ſivè præſumpta, ſortilegia, incantationes, magiæ, divinationes, maleficia, enſalmationes, Aſtrologia judiciaria, & cætera hujuſmodi pœnitentes diſertè moneant de obligatione denunciandi ſub onere peccati mortalis, atque etiam ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ reſervatæ, ſtante præcepto Sāctæ Univerſalis Inquiſitionis Romanæ perpetuò de anno 1623. quot quot ſciant reos, ac participes talium ſcelerum, etiamſi ſub ſecreto, vel juramento à quacunque perſona ſciātur, quòd ſi tali obligationi ſatisfacere renuant infrà duodecim dies à notitia præfati præcepti, non ſolùm eos non abſolvant, verùm etiam doceant, ſi fortè ab aliis Confeſſariis ignoranter abſolvantur, irritam, ac nullam futuram abſolutionem, eoſque manſuros, nihilominùs gravi culpa, ac cenſura irretitos.

Qui nullo modo ſunt abſolvendi.

3 Pari modo abſolutionem impertire non audeant pœnitenti, quę denunciare renuat eidem Sancto Officio Confeſſarium, etiam non approbatum, qui verbis, vel ſignis ſollicitaverit, cujuſvis ſexus pœnitentem ad turpia cum ſe ipſo, vel aliis perpetrāda, vel habuerit cum eo inhoneſtos ſermones in confeſſionē, vel immediatè ante, vel poſt, etiam confeſſione non ſequuta in confeſſionario, aut prætextu confeſſionis, vel conſenſū præſtiterit in totum, vel in partem pœnitenti ipſum ſollicitanti, vel ſimul convenerint ad ſimulandam confeſſionem ex turpi eo fine, vel per Chirographum domi legendum ſollicitaverit, etiamſi pœnitens complex ſit, quo caſu illa reticere poterit conſenſum, & peccatum ſuum, neque ullo pacto flecti ſe ſinant ad abſolutionem præſtandam, antequam denuncietur Sancto Officio ſollicitator monito pœnitente, ſi parere nolit de mortali culpa, ac cenſura, ut ſuprà dictum eſt. Quòd idem intelligendum ſit de quocunque, qui hujuſmodi ſollicitationem Confeſſarii audiverit, ac reſciverit aliundè, etiam ſubſecreto quocumque, excepto ſacramentali.

Pœnitens ad reſtitutionem famæ, vel pecuniæ adſtrictus, quando abſolvendus.

4 Cùm reſtitutionem famæ, vel pecuniæ, & ſimilium deprehenderint à pœnitente faciendam: Jubeant eam priùs, ut adimpleat eo modo, ac loco, quo jus, & intereſſe damnum paſſi exigit, ac juſtitiæ ordo requirit, deindè ut revertatur ad abſolutionē recipiendam: Quòd ſi, vel impotentia, vel alio juſto impedimento præſtari ſtatim id non poſſit omni meliori modo, caveatur indemnitati læſorum, juxtà regulas juris eorum damno paulatim, & per partes refecto, ſi totum illicò ſarciri nequeat. Nec abſolvantur, qui cum ſciant ſe teneri ad reſtitutionem, & poſſint in vita reſtituere nolint, niſi in articulo mortis, vel poſt mortem per hæredes.

Cum Monetariis quomodo Confeſſarius ſe gerere debet.

5 Monetariis, ſeu falſi crimē quodcumque circa monetas cujuslibet Principis committentibus, abſolutionem nullo pacto Confeſſarii tradāt, niſi priùs illi, & inſtrumenta hujuſmodi falſationis abiiciant, & debitæ reſtitutioni ſatisfaciant; falſarios autem vocamus, & declaramus tùm eos, qui monetam cujuſcunque Principis ſine legitima auctoritate privata fuſione, quamvis nec iniquo pondere, nec adulterina materia formaverint, tùm eos, qui monetam adulteraverint, aureæ, quid argenti, vel argenteæ, quid æris, aut alterius alienæ materię commiſcentes, vel jam adulteratas tingentes, aut colorantes, ut appareant aureæ, aut argenteæ, quæ tales re ipſa non ſint: tum denique eos, qui de juſtæ monetæ pondere quid detraxerint abſcindendo, ſeu tondendo, vel radendo, quos omnes ad reſtitutionem teneri, vel ipſis Principibus, eorumvè legitimis Monetariis, vel communitati, aut pauperibus, locisque piis reſpectivè ſancimus, facultate quibuſcunque alitèr interpretandi pœnitùs interdicta.

jungant: oſcula, & amplexus inter eos in Eccleſia prohibeant, ſub pœna Epiſcopo arbitraria.

13 *Epiſcopo reſervatur eorum abſolutio, qui copulam habent ante matrimonium coràm Parocho, & teſtibus celebratum.*

14 *Extrà Eccleſiam parochus matrimonio ne jungat, niſi ex Epiſcopi facultate. Inobedientes graviter puniantur.*

15 *Sponſi ante matrimonii conſummationem, Parochi benedictioné accipiant, & Euchariſtiam ſumant, ſub pœnis ſuprà ſtatutis.*

16 *Si ex gravi cauſa matrimonium ante denunciationes contrahatur, ne conſummetur.*

17 *Populum inſtruant Parochi impedimento matrimonii non diſpenſari Apoſtolico mandato, ante quàm Epiſcopus, vel Vicarius ea verificet, quæ in mandato continentur.*

18 *Nullis ſponſalibus, nullum eſt publicæ honeſtatis impedimentum, iis validis primum non excedit gradum.*

19 *Siquis matrimonium in gradu à jure prohibito contraxit, Epiſcopali Curiæ denuncietur, & cohabitatio prohibeatur: deindè proceſſus conficiatur de conditionibus intervenientibus, & ad Sanctiſſimum tranſmittatur.*

20 *Sponſalia abſque Epiſcopalis Curiæ decreto contracta diſſolvantur, etiam cum altera contrahendo. Contumaces excommunicentur, ſicuti etiam, matrimonium ratum, & conſummatum dirimentes.*

21 *Ad 2. tranſeuntes matrimonium, ante quàm primum ab Epiſcopo nullum fuerit declaratum, cum Parocho, & notario excommunicantur: contrahendi licentia ab Epiſcopali Curia eſt petenda.*

22 *Directè, vel indirectè matrimonii libertatem impedientes excommunicantur.*

23 *Excommunicantur *Clerici, vel laici cauſas matrimoniales cognoſcere præſumentes abſque Epiſcopi ſpeciali mandato.*

24 *Parochi contrahentium nomina, diem contracti matrimonii, teſtes, & ſingularum denunciationum diem referant in librum, cujus exemplar quotannis ad Epiſcopale Archivum mittatur, ſub pœna ducatorum 10. Atteſtationes tamen ex hoc exemplari ne extrahantur, niſi ob impotentiam Parochi.*

25 *Puniendus eſt Parochus, qui denunciationes, vel benedictionem procraſtinavit, ceſſante probabili cauſa, ab Epiſcopo probanda.*

26 *Tridentini Concili, & huius Provincialis decreta de Matrimonio Epiſcopi in maternam linguam verti curent, & ſingulis Parochis eorum exemplum tradant, tertio quoque menſe populo vulgandum, niſi aliter Epiſcopo videbitur.*

1 Religioſam animi præparationem matrimonii ratio, & Sãctitas exigit, quam cum minus intelligant Laici homines fit, ut ſepe graviter in re peccent, quàm Sanctè inire deberent, ut igitur Sacramentum hoc, quod magnum eſt, & ab ipſo mundi exordio à Deo ipſo Sanctiſſime inſtitutum ea pietate, qua par eſt, & Sanctitate à fidelibus tractetur hæc obſervanda præcipimus. *Mũdi exordio hoc Sacramentum à Deo inſtitutum.*

2 In ſingulis Parochialibus Eccleſiis decretum Sacri Concilii Tridentini de clandeſtinis matrimoniis materna lingua verſum, ſaltem bis in anno à Parochis publicetur, ut ab omnibus percipi poſſit. *De matrimoniis clandeſtinis decretum Conc. Trid. bis in anno à Parochis evulgandũ.*

3 Matrimonii denunciationes in poſterum à Parocho ne fiant, niſi iis præſentibus, aut conſentientibus, de quorum matrimonio contrahendo agitur, vel eorum ſaltem parentes iique, qui puellæ curam habent id poſtularint, quòd ſi in diverſis Parochiis illi habitent, utriuſque item Parochus hoc ipſum ſervet. Neque matrimonium alter Parochus denunciet, niſi ab altero Parocho certior factus ſit de poſtulatu, & conſenſu illius, qui ejus eſt curæ ſubjectus.

4 Denunciationes fiant tribus feſtis diebus, qui ex Eccleſiæ præcepto colendi ſunt, atque inter illius miſſæ ſolemnia ad quàm major. Populi frequentia convenire ſolet, eas autem denunciationes ne ulla quidem ex parte remittere eis liceat niſi proprii Epiſcopi conſenſu, idquè cauſis jure permiſſis. *Quando denunciationes ſint faciendæ.*

5 Qui falſum aliquod impedimentum malitioſè attulerit, quo futurũ legitimè matrimonium impediat, ſi prudens, ſciensquè hoc fecerit præter alias juris pœnas, excommunicationis etiam pœna afficiatur.

6 Ne parochus matrimonio quempiam jungat, qui illud clam contrahere attentarit ſine Epiſcopi conſenſu, ut de eo debitas antè poſſit ille ſumere pœnas ex Concilii Tridentini decreto, qui conſenſus nec præſtetur, niſi delictum hoc ita ſit occultè ad-

miſſum ut nullum ejus indicium legitimum extet.

7 Ne ſolemnes nuptias liceat celebrari niſi poſt diluculum poſtridiè illius diei, qui poſtremus eſt temporis, quo Trid. Conſtitutione nuptiarum celebritas interdicta eſt.

8 Quodie de matrimonio contrahendo denunciatio ultima facta eſt, ne eo ipſo die niſi Impetrata ab Epiſcopo facultate illud celebretur, idq; nullo modo, ſi poſtrema ea denunciatio facta ſit pridiè illius diei, quo initium eſt Quadrageſimę, vel Adventus, ac niſi item Parochus Populo antecedente denunciatione ſignificaverit eo die, quo poſtrema denunciatio fiet matrimonium eſſe contrahendum.

Aliena Diœceſis ſponſus, vel ſponſa non ſolum à ſuo Parocho, ſed & ab Ordinario teſtimonialia ſubſcripta afferre tenentur.

9 Si ſponſus, vel ſponſa alienę ſint Diœceſis teſtimonium in ſcriptis habeatur, non ſolum Parochi, ſed etiam Ordinarii loci ſubſcriptione, & ſigillo munitum, quod in Curia Epiſcopali recognoſcatur, ut juxtà literas Sacræ Congregationis univerſalis, & generalis inquiſitionis ad unguem omnia obſerventur; ne quòd quandoquè contingit plures ab ignotis vagiſque hominibus uxores ducantur.

10 Si quis ex aliena Diœceſi ſecum duxerit mulierem, quam ipſe Uxorem ſuam eſſe affirmet, ex infamia tamen, vel probabili conjectura Parochus illam eſſe concubinam ſuſpicetur ab eo legitimi fidem exigat matrimonii, quam ſi is non oſtenderit, utriuſque nomina ad Epiſcopum deferat ut opportunius proſpicere poſſit.

Nulli Sacerdoti alterius Parochiæ ſponſos Matrimonio jungere ſine Epiſcopi licentia licet.

11 Nulli liceat Sacerdoti Sponſos alterius Parochiæ matrimonio jungere, niſi id ab Epiſcopo fuerit conceſſum, vel de Parochi Conjugum licentia expreſſa, non autem tacita ex permiſſione, ſi quis contrafecerit eò ipſo à divinis ſuſpenſus exiſtat, & graviùs arbitrio Epiſcopi puniatur.

Dum matrimonia celebrantur inter conjuges oſcula, & amplexus in Eccleſia proſcribuntur.

12 Caveant autem omninò Parochi, ne in aliena Parochia Sponſos matrimonio jungant, nevè tum oſcula, & amplexus, dum matrimonia celebrantur inter Conjuges in Eccleſia permittant, alioquin gravitèr arbitrio Epiſcopi puniantur.

13 Qui ſponſalia contraxerint, ſi una ante colerint, quàm coram Parocho, & teſtibus, juxtà Sacri Concilii Tridentini formam inter eos celebratum ſit, illius peccati, quoniam in eo ſæpè delinquitur, abſolutionem Epiſcopo reſervatam eſſe volumus, gravemque illis pœnitentiam imponi.

14 Ne Parochus ullo alio loco, quã in Eccleſia ipſa, quę Sacramentorum proprius locus eſt, Sponſos matrimonio jungat, niſi ex facultate ab Epiſcopo ex cauſa permiſſa, ſi ſecùs fecerit, gravitèr ab ipſo puniatur.

Quæ ſponſi ante copulam facere moneatur.

15 Moneant Parochi repetitis, & efficacibus hortationibus ſponſos, ut ante benedictionem non copulẽtur, ſub pœnis à nobis ſtatutis, ac proindè ante matrimonii conſumationem, & contractum humili confeſſione criminum ſuorum ſordes abluant, & cœleſti Euchariſtiæ cibo mentes refrigerent, ne libidinis ſiti æſtuantes deficiant, curentque, ut hoc Sacramentum, quòd ſancta res eſt, & ſanctè tractandum ſibi non perniciem, aut Dei iram, ſed gratiam, & ſalutem comparіat.

16 Quoties ob gravem aliquam cauſam ante publicatas denunciationes matrimonium celebrandum ab Epiſcopo judicabitur, monemus cõjuges, ut omninò ab uſu matrimonii, carnalique copula abſtineant, ne ſi aliquod poſteà impedimentum ſubſit, matrimonium cum gravi ſcandalo dirimere oporteat.

Apoſtolica diſpenſatio in cõtrahendis matrimoniis Epiſcopo eſt oſtẽdenda.

17 Parochi populum diligentèr inſtruant cum eis, qui diſpenſatione Apoſtolica in contrahẽdis matrimoniis indigent, non eſſe idcircò diſpenſatum, quod mandatum de diſpenſando obtinuerint, niſi prius ab Epiſcopo, vel ejus Vicario, quibus dirigitur verificatis his, quæ in eò continentur auctoritate Apoſtolica cum illis diſpenſetur, qua in re, quia aliquos errare comperimus, pręſenti decreto proſpicere volumus.

18 Ubi ſponſalia nulla pręceſſerunt publicæ honeſtatis impedimentum ſublatum eſt, ubi verò valida fuerint primum gradum non excedit.

Affinitas ex fornicatione ad primũ, & ſecundum gradũ extenditur.

Impedimentum verò affinitatis ex fornicatione contractæ ad primum, & ſecundum gradum tantùm eſt teſtrictum.

19 Qui in gradibus à jure prohibitis cõtraxiſſe deprehenſi fuerint, à Parochis, & Archipresbyteris, denficientur ſtatim Epiſcopali Curiæ, & à cohabitatione ſeparentur, niſi aliter Epiſcopo viſum fuerit, & proceſſus cõficiatur de perſonarum conjunctarũ

qua-

qualitatibus, ſi ſcientèr, vel ignorantèr, quavè de cauſa matrimonium contractum fuerit, ac deindè ad Sanctiſſimum tranſmittatur, ut Sanctitas ſua decernat, an cum eis diſpenſandum ſit, vel aliqua pœna infligenda.

20 Sponſalia mutuo partium conſenſu contracta, ex nulla cauſa partes diſſolvant, etiam cum altera contrahendo, niſi præcedente decreto Curiæ Epiſcopalis, quę cauſa illorum diſſolvendorum, prout juris fuerit, arbitrabitur. Qui contrafecerint, excommunicetur, vel aliàs arbitratu Epiſcopi puniatur. Quam pœnam ſubire etiam eos volumus, qui pręſertim poſt matrimonium conſumatum, & ratificatum ſe invicem ſeparare præſumpſerint, dicente Domino, *Quod Deus conjunxit, homo non ſeparet*.

Excommunicantur, qui poſt conſumatum matrimonium ſeparantur.

21 Nemo ſecundum contrahat matrimonium, niſi primùm per Epiſcopum nullum fuerit declaratum. Alioquin tàm contrahentes, quàm Parochus, & Notarius excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant. Conjuges verò ſtatim ſeparentur, & aliàs arbitratu Epiſcopi puniantur.

Ex diuturna conjugum abſentia, vel ex vulgi rumore, aut aliis mortis conjecturis Vir, vel Uxor nullo modo aliud matrimonium contrahat, niſi mortis habita certa notitia, de qua in Curia Epiſcopali, juxtà ſupradictū ordinem Sacræ Congregationis legitimè doceat, & ab eadem Curia cōtrahendi licētiam obtineat, qui ſecùs fecerit, eò ipſo excommunicatus exiſtat.

22 Matrimonii libertatem directè, vel indirectè, nemo cujuſcumque gradus, & conditionis, & dignitatis exiſtat, impedire audeat ſub anathematis pœna ipſo facto incurrenda, ut Sancta Tridentina Synodus ſtatuit.

Impedientes matrimonia anathematis pœna plectuntur.

23 Nullus Clericorum, vel Laicorum quacunque is auctoritate fulgeat in noſtra Provincia matrimoniales cauſas cognoſcere, vel definire prǽſumat ſine Epiſcoporum licentia, & mandato ſpeciali ſub quovis colore, & prętextu, qui ſecùs fecerit, ſit excommunicatus, & alias arbitrio Epiſcopi puniatur.

24 Conficiant librum Parochi, in quo contrahentium nomina, diemque contracti matrimonii, teſtes, qui fuerunt præſentes, diem etiam cujuſcumque denunciationis factę diligenter conſcribant, illiuſque exemplum quot annis Curię Epiſcopali omninò tradant in ejus Archivio aſſervandū ſub pœna ducatorum decem locis piis applicandorum, his, qui contrafecerit. Ex dicto autem libro magiſtri actorum extrahere atteſtationes non poſſint niſi caſu, quod Parochi petentibus illas tradere non valeant.

25 Si Parochus in matrimonio denunciationis, vel benedictionem ſine probabili cauſa procraſtinaverit, cujus judicium deindè ſit Epiſcopi, ab eo plectetur.

Parochi denunciationes, & matrimoniales benedictiones procraſtinantes ab Epiſcopo plectendi.

26 Epiſcopi ea, quæ de matrimonio in Trid. Synodo in reformatione matrimonii, & his noſtris Conſtitutionibus decreta ſunt, communi lingua divulganda curent, & omnibus ſuæ Diœceſis Parochis eorum exempla diſtribuant, ut illi ternis quibuſque menſibus frequentiſſimo Populo Eccleſiis recitent, niſi aliter Epiſcopo videbitur.

Tridentina de matrimonio decreta materna lingua quater in anno evulganda.

TITVLVS XLVII.

De Sacramento extremæ Vnctionis.

SVMMARIVM.

1 *Extrema unctio ægroto integris ſenſibus miniſtrari debet.*

2 *Parochi conſolatio, & hortatio ad Infirmos.*

3 *Adſtantes ad preces pro infirmo hortandi.*

4 *Parochus ad extremam unctionem accerſitus, negligens graviter ab Epiſcopo puniatur.*

5 *S. Malachiæ Epiſcopi charitas admirabilis ergà mulierem, quæ ejus culpa ſine extrema Vnctione deceſſerat; & miraculum.*

6 *Parvulis rationis uſu carentibus, Mulieribus in partu laborantibus, & ultimo ſupplicio afficiendis, extrema unctio adminiſtrari non debet.*

7 *Qua reverentia, & ritu extremæ unctionis oleum geſtari debet.*

8 *Morbi vi, vel caſu repentino correpti ungendi ſunt, ſi rationis compotes, ſacram unctionem, vel petierint, vel petituri ex aliquo pietatis ſigno exiſtimentur.*

9 *Si inter ungendum æger expiret, Parochus ab unctione ceſſet, ſi de vita dubitetur*

bitetur ſub conditione ungat.

10 *Si error in oleo fuerit, Parochus unctionem, & formam iteret.*

11 *Abſque legitima neceſſitate alius Sacerdos, quàm Parochus, infirmos ne ungat.*

12 *Amentibus, & furioſis, ni pietatis ſigna in lucidis intervallis dederint extrema unctio ne præbeatur. Impœnitentibus, notoriis peccatoribus, & ab Eccleſia reſciſſi, ni pœnitentiæ ſigna dederint, eſt deneganda.*

13 *In eadem infirmitate ſemel unctio præſtanda; ſi longior morbus fuerit, & pluries vitæ, vel mortis, ſpes, aut periculum fuerit, iteranda.*

14 *Oleo ad id conſecrato Parochus utatur, Quotannis illud à Cathedrali procuret, vetus in Sacrario comburatur.*

15 *Decenter in vaſe ſtanneo, cum goſſypio, & velo ſerico ſervetur, à cæteris oleis ſegregatum in baptiſterii ciborio, vel feneſtrella propè altare, cùm inſcriptione.*

16 *Unctio formæ verbis eodem tempore reſpondeat.*

17 *In cuiuslibet membri unctione goſſypium, vel ſtupa mutetur.*

18 *Renum unctio in mulieribus omittenda, in viris adhibenda, ſi per infirmitatem licet. Goſſypium, quò infirmus tergitur in Sacrario comburatur.*

19 *Si periculum ſit in mora, cum Euchariſtia vaſculum olei infirmorum deferri poteſt; & poſt Viatici ſumptionem inungi.*

20 *Infirmo inuncto, & animam agenti Parochus ſalutaribus officiis ne deſit.*

21 *Parochus legitimè impeditus alium Sacerdotem ad pietatis officia erga ægrũ ſubſtituere curet.*

22 *Adhibere etiàm ad idem poteſt confratres SS. Sacramenti, vel Doctrinæ ad hoc pietatis genus inſtructos.*

23 *Poſt unctionis miniſtrationem, ægri corporalem curam domeſtici ne deſerant, Parochus moneat.*

24 *Epiſcopus in Urbe, aut ubi reperitur, infirmos inviſat, Epiſcopalem benedictionem largiatur; & plenariam Indulgentiam infirmis impertiendi facultatem procuret.*

25 *Idem à Parochis, Sacerdotibus, & religioſis viris diligenter præſtari curet.*

26 *Parochus, in urbe præſertim moribundis ſuggerat, ut pro benedictione paſtorali ad Epiſcopum mittant; & plenariam indulgentiam, ſi facultatem non habet, petant.*

1 EXtremæ Unctionis Sacramentum curet Parochus, ut ægroto, dum integris eſt ſenſibus adhibeatur.

2 Item cum ad ungendum infirmum acceſſerit, diligentèr eum conſoletur, & hortetur, ut bono animo ſit, & à curis, & deſideriis hujus vitæ ad cœleſtis beatitudinis cogitationem ità erigat; ut abjecto mortis metu, ſe à Deo in æternam requiem vocari gaudeat.

Adquæ Parochus ante Sanctam unctionem infirmum inducere debet.

3 Omnes verò, qui adſunt, moneat, ut preces Chriſto Domino pro eo faciant.

4 Caveat autem Parochus, ne in adminiſtranda extrema Unctione negligentiam, ullamque moræ culpam contrahat, alioquin, ſi ad illius adminiſtrationem accerſitus ire neglexerit, tum rationem Deo reddet, tum graviter ab Epiſcopo pœna plectetur.

In adminiſtratione hujus Parochi mora punienda.

5 Is porrò ad omnem hujus Sacramenti in tempore adminiſtrandi diligentiam, præterquamquòd præcipuè cura ſua benè perpenſa, quæ ſanctæ ſollicitudinis plena eſt, inflammabitur, valdè admodum excitetur, propoſito ſibi exemplo Sanctiſſimi Epiſcopi Malachiæ, accendatur, prout in vita ejuſdem legitur, & de eo mẽtionem facit Sanctiſſimus Archiepiſcopus Borromæus in ſuo Provinciali Concilio Mediolanenſi quinto, qui Malachias tàm vehementi animi dolore ex eo affectus eſt, quòd culpa ſua mulier quædam Sacramenti hujus gratia fraudata deceſſerat, ut totam noctem orando, gemendo, lacrimando conſumpſerit, lacrimarumque vi, quaſi maximo imbre pro Oleo ſancto, quod non miniſtraverat, mortuam perfuderit; mane autem exaudivit Dominus Sanctum ſuum, itaut illa è ſomno excitata, è lecto ſe ſe erigens, Sacramentum hoc ab eo acceperit, & deinceps à morbo convaluerit.

S. Malachiæ exemplum Parochis ad ſollicitè hoc ſacramentum miniſtrandum proponitur.

6 Parochus Extremæ Unctionis Sacramentum, ſicuti his miniſtrare debet, auditis ſcilicet periculosè ægrotantibus, propèque moribundis, ita his, aliis ne miniſtret, nempè parvulis rationis uſu carentibus, ad judicium ipſius Parochi; mulieribus in partu laborantibus, & iis, qui ultimo ſuplicio mox afficiendi ſunt.

7 Curabit Parochus, ut Sanctæ Unctionis Oleum honorificè, debitaque

que

que reverentia geſtet, Cruce ſcilicèt præcedente, & ſuperpelliceo, ſtolaque indutus, ſaltèm cum Clerico, & lumine, illudque in ſerica burſa aptè incluſum, cordula ſerica à collo pendens, piè, ac reverentèr ferat.

Si infirmus ſenſũ amittit, quid agendum ſtatuitur.

8 Si aliqua morbi vi, vel repentino caſu correptus infirmus ſenſum amiſerit, inungi tamen poterit, ſi modò dum rationis uſum haberet, vel ſacram hanc Unctionem petierit, vel ea pietatis ſigna dederit, ex qua facilè judicetur eum, ſi mentis adhuc eſſet compos, Sacramentum hoc petiturũ.

9 Æger, ſi dum ſacro Oleo ungitur, extremum ſpiritum emiſerit, Parochus ungere deſiſtat. Si aliqua verò morbi vis repentè illum oppreſſerit, ut dubitetur, vivus ne ſit, an mortuus, ea conditione inungendo utatur: *Si es vivus, per iſtam Sanctam Unctionem*, &c.

10 Parochus, ſi per errorem aliud oleum, quàm quod infirmorum eſt ad ægrotum ungendum unquam adhibuerit, etiamſi Chriſmatis, aut Cathecumenorum ſit, tùt erratum emendet Olei ſacri, quod proprium infirmorum eſt, unctionem eidem adhibeat, tumque Sacramenti formam iteret.

11 Ne alius Sacerdos, niſi Parochus hoc Sacramentum miniſtret. Si porrò is impeditus, aut aliàs in mora eſt, mortiſque periculum iſtat, tunc Sacerdos alius pro ſua charitate miniſtret.

12 Amentibus, & furioſis Sacramentum hoc non præſtetur, niſi iis, qui dilucida habuerint intervalla, tũque pia aliqua ſignificatione oſtenderint Sacramenti hujus ſuſcipiendi deſiderium. Impœnitentibus verò nullo modo præſtetur, ſicut, & his, qui cum notorii peccatores eſſent, & ab Eccleſia præciſi, nullum pœnitentiæ ſignum emiſerint.

Quibus hoc Sacramentum eſt negãdum.

13 Non niſi ſemel in eadem infirmitate Sacra Unctio adhibeatur, niſi illa longiùs producta pluries vitę periculum, plurieſque ſalutis ſpes inſurgeret.

14 In conferendo verò hoc Sacramento Parochus, non alio prorsùs oleo utatur, quàm ad id conſecrato, quod eſt propria hujus Sacramenti materia. Singulis verò annis, novum ab Eccleſia Cathedrali in die Cœnæ Domini procuretur, vetus verò in Sacrario comburatur.

15 Aſſervetur in vaſe argenteo, vel ſaltèm ſtamneo, aptè fabrè facto, cum bombice, & velo ſerico, illudque maneat omninò ſeorſum à cæteris oleis in Ciborio fontis baptiſmalis, vel propè Altare in feneſtrella cũ ſua inſcriptione.

Oleum infirmorũ ubi aſſervandum.

16 Dum autem verba illa pronunciat: *Per iſtam Sanctam Unctionem*, &c. eodem tempore, non ante, vel poſt, idem ipſe, non alius, oculos inungat, quod ipſum ſervit in aliis corporis partibus.

17 Eadem verò bombice, ſtuppavè ſingula loca non ungantur, ſed in qualibet membrorũ ſpecie mutetur.

18 Renum autem Unctio, quia ad hujus Sacramenti eſſentiam neceſſaria non eſt, in mulieribus omittendũ duximus, prout etiam habetur in Rit. Rom. In Viris autem ita adhiberi poſſe, ſi per infirmitatem licuerit. Bombix verò, qua infirmus tergitur, omninò in Sacrario comburatur.

Renum unctio nõ eſt ad eſſentiam Sacramenti neceſſaria.

19 Cum autem Parochus ad ægrũ, qui à Parochiali Eccleſia longiùs abeſt, gravitèr, ac non ſine periculo mortis febri, morbovè laborantem, Sanctiſſimum Corpus Domini defert, nec ubi ad Parochiale domicilium ipſe redierit, mortem ille priùs obeat, quàm ad Extremæ Unctionis Sacramentum eidem miniſtrandũ reverti poſſit: Vaſculum etiam illius Sacrę Unctionis ſecum ferat, illam ei poſtquã Corpus Domini præbuerit miniſtraturus; ſi ita pro morbi ingraveſcentis ratione, mortiſque periculo faciendum cenſuerit.

Ad infirmum, ubi mors periculoſa eſt, Parochus cum SS. Euchariſtia ſimul Extremæ Unctionis Sacramentum deferat.

20 Ubi hoc officium piè, accuratè que præſtiterit, ſi æger adhuc vivit, aut animam agit, ne eidem præſens adeſſe, omniaque ſalutaria officia præſtare omittat.

21 Si adeſſe aliquando non poteſt, vel quia aliis gravitèr ægrotantibus Sacramẽta miniſtrare neceſſe habeat, vel quia neceſſariis Parochialis curæ occupationibus aliis impeditur, tunc ea pietatis officia illi à Sacerdote, ſi quis alius eo loco eſt, ſollicitè præſtari curet.

22 Ad quod etiam officium ſibi hoc ſubſidium, cum opus eſt comparet, ut Confratres SS. Sacramenti, aut Doctrinæ Chriſtianæ homines aliquos Parochiali ſua diligentia ad cõſolationis, & ſpei excitandæ officia, aliaque ejuſmodi inſtructos adhibeat.

Confratres, qui ad opere charitatis à Parocho ſubſtituẽdi ſunt.

23 Hoc

4 Venefici, Sortilegi, Striges, aut qui cum expreſſa Dœmonis invocatione utuntur incantationibus, faſcinationibus, ligaturis, aut in his ſolvendis maleficia adhibent, aut in ſupradictis auxilium, aut conſilium dantes.
5 Notarios teſtamenta, codicillos, & quæcſique legata ad pias cauſas facta infrà menſem non revelantes Archiepiſcopali noſtræ Curiæ.

De caſibus, in quibus annexa non eſt excommunicatio.

1 Concubinarii publici, tàm Viri, quàm Mulieres.
2 Inceſtum committẽtes in primo, aut in ſecundo gradu conſanguinitatis, aut affinitatis, itaut maſculi tantùm comprehendãtur.
3 Blaſphemantes Deum, aut Beatiſſimam Virginem, & Sanctos.
4 Colloquentes cum Monialibus, cum novitiis, aut cum puellis educationis cauſa in clauſtris commorantibus ſine noſtra licentia.
5 Cum brutis coeuntes, itaut maſculi tantùm comprehendãtur.
6 Homicidæ voluntarii, & eis dantes auxilium, conſilium, vel favorem.
7 Juſtificantes ſcripturas publicas, aut eiſdem in judicio ſcienter utentes, aut falſum teſtimonium in judicio ferentes.
8 Confeſſarii in actu confeſſionis, aut propè pœnitentes ad res turpes inducentes, aut ſollicitantes, qui etiam ipſo facto ſint à divinis ſuſpenſi.
9 Qui tempore debito decimas non ſolvunt tàm prædiales, quàm perſonales.
10 Stateras, aut menſuras adulterantes, aut corrumpentes.
11 Impedientes, occultantes, & cum poſſint, & debeant non exequẽtes teſtamenta, & legata ad pias cauſas, & pervertentes ultimas teſtantium voluntates.

Declaramus pueros, & puellas ante pubertatem expletam his noſtris caſibus non eſſe incluſos.

TITVLVS XLIV.

De Sacramento Ordinis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi in ordinum collatione T. C. ſervent.*
2 *Plures, quàm Eccleſia ſervitium depoſcit, ne initientur, aut ii, de quibus probabilis conjectura non eſt, ad ſacros ordines promoveri velle: omninò pauperes, qui ſtudendi non ſunt, à prima tonſura arceantur.*
3 *Prima tonſura initiandis requiſita per Parochi informationem exquirenda. Curent Epiſcopi ne clericorum numero ordo vileſcat: nevè ſecularis judicii, aut publica vectigalia vitandi cauſa, clerici initientur.*
4 *Fidei rudimenta edocti, legere, & ſcribere ſcientes tantùm initientur, quique certæ eccleſiæ ſervitio adſcribantur.*
5 *Idem quoad ſervitium de promovendis ad minores ordines ſancitur, aliàs fructibus, quos lucrati fuerint, priventur.*
6 *Ad ſacros ordines promovendi, Parochi, & magiſtri teſtimonium habeant de eccleſiæ ſervitio, & de latinæ linguæ intelligentia.*
7 *Ad minores promoti ordines ſuo quiſque munere ſe exerceat, niſi legitimè abſint, ad hos verò nullus promoveatur, ni majoribus dignum ſe oſtendat. Aſſidui ſint eccleſiæ in miniſterio, frequentèr communicent.*
8 *Ad majores ordines promovendi per menſem ante ordinationem coram Epiſcopo ſe ſiſtant, ut de requiſitis inquiri poſſit.*
9 *Ad ſubdiaconatum ætas 22. annorũ, ad diaconatum 23. ad presbyteratum 25. requiritur.*
10 *Ordinationis die ab Archidiacono Bulla Pii Papæ II. de Clericis malè promotis legatur.*

Sequitur Bulla Pii Papæ II.

11 *Fraudem directè, vel indirectè committentes, aut permittentes, ne majoritio ad bullæ tenorem fiat, ſuſpenduntur à divinis; ulteriùs ab Epiſcopo puniri poſſunt, etiam uſque ad beneficiorũ privationem, & detruſionem in monaſterium.*
12 *Qui ante menſem prædictum coràm Epiſcopo pro requiſitorum inquiſitione non*

non comparuerit, ad alia tempora reiiciatur.

13 *Regulares cuiuſcunque ſint ordinis, niſi legitimam ſe habere ætatem, laudabilitèr in Religione verſatos eſſe, & vitè ad priorem ordinem promotos eſſe, teſtatum faciant, ne admittantur.*

14 *Quoties publica habenda erit ordinatio, edicta proponantur in eccleſiarũ valvis.*

15 *Prima tonſura initiandi ad examen clericali habitu, ad ordinationem cotta munda, & propria accedant.*

16 *Ordinandi in aula Epiſcopii feria IV. & VI. ejus hebdomadæ, qua ordinatio habenda erit, ad examen accedát poſt meridiem; omnium nomina Cancellarius recenſeat.*

17 *Temporum interſtitia, ne diſpenſentur, niſi eccleſiæ utilitas, & neceſſitas alitèr ſuadeat, tunc Archipresbyter, vel Capitulum loci, non ordinandus inſtet.*

18 *Niſi patrimonium ad ſuſtentationem ſufficiat, aut alicujus eccleſiæ ſervitio adſcribatur, nemo ad illius titulum ordinetur.*

19 *Patrimoniales donationes non niſi ab Epiſcopali Notario, vel ab altero ab Epiſcopo deputato recipiantur. Duorum omni exceptione majorum teſtimonio conſtet, ſtabilia donata ſine controverſia poſſideri, ære alieno, ſivè anteriori credito non gravari. Donatarius ſpondeat donata donanti, vel alteri nunquam ſe retroceſſurum abſque Epiſcopi licentia: tranſgreſſores à ſuſcepto ordine ſuſpenduntur, & ad alios ſuſcipiendos incapaces redduntur.*

20 *Patrimonii aſsignandi valor trecentorum ſit ſaltèm ducatorum, niſi Epiſcopus ex cauſa aliud iudicaverit.*

21 *Simulatæ donationes, & doloſæ actionum ceſsiones in eccleſiaſticorum beneficium ne fiant, ſub excommunicationis pœna, à qua eccleſiaſtici ni reſtituant, abſolvi nequeunt; cauſæ de huiuſmodi donationum, aut ceſsionum validitate, ſummariè dirimantur in Eccleſiaſtico Tribunali.*

22 *In ordinum collatione, nec Epiſcopi, nec eius Familiares, etiam à ſpontè dantibus quidquam recipiant.*

23 *Idem Examinatores ſervent ſub excõmunicationis pœna.*

24 *Examinatorum inſtructio pro examinandis ad majores ordines.*

25 *Ordinati miſſam ne celebrent, niſi à cæremoniarum Magiſtro approbati, & de Epiſcopi licentia. Contrafacientes per ſex menſes ſuſpenduntur, aliis pœnis Epiſcopi arbitrio afficiendi.*

26 *Epiſcopus, peritos Sacerdotes aliorum Sacerdotum ſacro adeſſe jubeat, & aliquem de ſingulis evocet ad ſacrarum cæremoniarum expedimentum.*

27 *Ad Epiſcopos hortatio, ut in manuum impoſitione S.C.T. & Provincialis Synodi decreta ſervent; nec ulli citò manus imponant.*

28 *Jubeant Epiſcopi, ut Parochi Dominico die quatuor tempora præcedente, tùm ieiunium in propria parochia, tùm ſupplicationes indicant, ad divinam ſpem implorandam in ordinum collatione.*

1 ACcuratè complexa eſt Tridẽtina Synodus omnem diligẽtiæ rationem, quam in conferendis ordinibus adhibere debeant Epiſcopi, ut Eccleſiæ idoneos Sacerdotes, & alios miniſtros habeant, quamobrẽ eos admonendos duximus, ut idem ſtudium in exequẽdo præſtent, quod in præcipiendo adhibitum eſſe omnes intelligunt. *Ex Tridẽtino quos Epiſcopi ordinare debent.*

2 Iuxtà igitur Sacri Concilii Tridẽtini monita in illud Epiſcopi potiſſimum ſedulò incumbant, ut prima Clericali tonſura, neque majorem numerum initient, quàm pro ſervitio ſuarum Eccleſiarum opus habeant; neque id genus hominum, de quibus probabilis conjectura non ſit, eos ad ordines ſacros, cum per ætatem licuerit progreſſuros, hi verò, quibus extrema pauperies oſtendat tantùm æris proprii, vel bonorum non ſuppetere, quantùm ad obeunda, perficiendaque literarum ſtudia oportuerit, omninò à prima tonſura arceantur. *Qui clericali tonſura initiandi.*

3 Quo circà ſtatuimus, ut prima tonſura nullus initietur, niſi habita diligenti informatione à Parocho capienda, quòd confirmationis Sacramentum ſuſceperit, & ſi adultus ſit, quod nullum delictum commiſerit, ſitque bonæ famæ, & converſationis ad præſcriptum Sacræ Congregationis, neque ſecularis judicii fugiendi cauſa hoc vitæ genus elegerit. Quapropter enixè rogamus, & monemus Epiſcopos omnes, ut evigilent, ne Clericorum multitudine abſque neceſſitate Eccleſiarum, vel earum utilitate vileſcat Clericalis ordo, nevè *Ad collationem primæ tõſuræ quę prærequiruntur.*

qui

Digitized by Google

qui Clerici fiant judicii ſecularis fugiendi cauſa in præjudicium, præſertim communitatum pro non ſolvendis publicis, juſtiſque collectis.

4 Hæc autem tonſura his, qui fidei rudimenta edocti non fuerint quiquè legere,& ſcribere neſciant,nullatenùs conferatur. Quiquè illa initiati fuerint certæ Eccleſiæ in teſtimonialibus literis deſcribendæ ſervitio aſcribantur.

5 Quòd ipſum etiam de promovendis ad minores ordines ſancimus, cui ſervitio, ſi non ſatisfecerint fructibus omnibus, & emolumẽtis,quos tonſuræ, & ordinum cauſa lucrati fuerint, ab Epiſcopis omninò privẽtur, ut reſipiſcant.

Ad minores ordines promovendi quæ teſtimonialia ſecum ferre opus ſit.

6 Qui ad majores ordines promovendi erunt bonum, habeant à Parocho, & Magiſtro Scholæ teſtimoniũ, quodquè in prima tonſura Eccleſiæ ſibi aſſignatæ inſervierint: hi verò latinam linguam ſaltèm intelligant, alioquin non promoveantur.

7 Promoti verò in ſuo quiſque munere ſe exerceant, niſi ſtudiorum cauſa abſint; his verò nullus initietur, quem non ſcientiæ ſpes maioribus ordinibus dignum oſtendat. Sint aſſidui in eccleſiaſtico miniſterio, & frequentèr communicent.

Promovendi ad majores ordines à quibus obnoxii eſſe debent.

8 Qui ad majores ordines erũt promovendi, compareant coram Epiſcopo per menſem ante ordinationẽ, quo eorum deſiderio, & pia voluntate explorata mandare poſſit, ut ipſorum nominibus in Eccleſia propoſitis diligentèr inquiratur, an legitimè ſint natalibus orti, an publicè enorme aliquod grave peccatum admiſerint, & an in eo perſiſtant: an ſint percuſſores, homicidæ, uſurarii, ſeditioſi, bigami, ſimoniaci, abſtemii, aut alicui Curiæ quacunque de cauſa obligati, an ſint de hæreſi ſuſpecti, publicamque aliquam pœnitentiam egerint, & denique an piè, honeſtè, & religioſè ſe geſſerint, ut bonorum ex exemplo operum Eccleſię prodeſſe poſſint. An habitum, & tonſuram ſemper geſtaverint, Eccleſiæ, in qua adſcripti ſunt inſervierint, & frequẽtèr communicaverint, & an in canendo omninò ſint benè inſtructi.

9 In his erit etiam diligentèr inquirendum: an in ætate legitima conſtituti ſint, quique Subdiaconi eſſe velint non ante vigeſimum ſecundum, Diaconi non ante vigeſimum tertiũ, Presbyteri verò non ante vigeſimum quintum ætatis annum promoveantur.

10 Ne autem ordinati ſuſpenſionis, vel irregularitatis pœnam incurrant ex Conſtitutione fel. recod. Pii Secundi, quam hic ſubiicimus, ut omninò innoteſcat: Volumus eam ipſa die ordinationum ſemper legi, antequàm illæ inchoentur, præter id, quod ab Archidiacono ex præſcripto Pontificalis Romani legitur.

Pii II. Bulla.

Pius Epiſcopus Servuus Servorum Dei ad futuram rei memoriam. Cùm ex Sacrorum Ordinum collatione character inviſibilis animæ imprimatur, Sacra myſteria diſpenſentur,& ipſarum cura tribuatur animarum in eorum ſuſceptione; exceſſus graves tantò magis plectendi ſunt, quantò ex illis majora in mentibus fidelium ſcandala generantur: Cùm itaque (ſicut fide dignorum relatione, non niſi moleſtè accepimus) nonnulli Clerici extra tempora à jure ſtatuta quidam ante ætatem legitimam, alii verò ſine dimiſſoriis literis contra Sanctiones Canonicas ſe faciunt ad ſacros ordines promoveri; Nos eorumdem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, ut aliis in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur auctoritate Apoſtolica, ac noſtra Conſtitutione perpetuò valitura ſtatuimus, & ordinamus, quòd & ſinguli, qui abſq; diſpẽſatione canonica, aut legitima licentia, ſivè extra tẽpora à jure ſtatuta, ſivè ante ætatẽ legitimã, vel abſque dimiſſoriis literis, etiam Citramontani à Citramontanis (præterquam ſi hoc ultimo caſu per Cameram Apoſtolicam juxta illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoveri, à ſuorum ordinum exequutione ipſo jure ſuſpenſi ſint, & ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eò ipſo irregularitatem incurrant. Præterea ultra alias pœnas in tales generaliter à jure inflictas, beneficiis eccleſiaſticis poſſint jure privari, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quinto, decimo Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri anno quarto.

11 Si quis autẽ inquiſitioni hujuſmodi faciendæ directè, vel indirectè fraudem ullam fecerit, aut quoquo modo permiſerit, eò ipſo ſit ſuſpenſus, & nihilominus ſeveriſſimè arbitratu Epiſcopi puniatur, etiam uſque ad beneficiorum privationem, & detruſionem in Monaſterium, aliáſquè prout Epiſcopo videbitur.

12 Qui

12 Qui veró ante menſem prædi-ctum non comparuerit omninó reiiciatur uſque ad alia tempora.

13 Regularis cujuſcunque ordinis non admittatur, niſi hæc teſtata faciat, ſe legitimæ eſſe ætatis, in religione cum laude verſatum eſſe loco tituli emiſſam regulæ profeſſionem, & ritè ad priorem ordinem promotum fuiſſe.

14 Quotieſcunque Ordinatio de more publicè celebranda erit, Edictū antea promulgetur, affigaturque in valvis Eccleſiarum.

15 Quiſque tonſurandus eſt, ad examen veſtitu Clericali decentèr indutus accedat, & ſi approbatus fuerit, quando ordinandus erit, deferat cottam mundam, & propriam.

Ordinandi ad aulaEpiſcopii quando accedare debeat.

16 Ordinandi feria quarta, & ſexta ejus hebdomadæ, quæ ordinatio facienda eſt ad Aulam Palatii Epiſcopalis hora promeridiana pro examine conveniant, omniumque nomina à Cancellario recenſeantur.

17 Temporum interſtitia tam in minoribus, quàm in Sacris ordinibus, quæ arbitrio Epiſcopi à Sacro Concilio Tridentino conceduntur, nunquam relaxentur, niſi apertè conſtet de utilitate, & neceſſitate Eccleſiæ, neque tum ad ordinandorum inſtantiam, ſed ad Archipresbyteri, & Capituli illius loci.

18 Nemo ad titulum patrimonii ordinetur, qui revera patrimonium ad congruam ſuſtentationem ſufficiens non habuerit, quique alicui Eccleſiæ non adſcribatur, quod Epiſcopi diligentiſſimè obſervent.

19 Donationes vero, quæ patrimonii aſſignandi cauſa fiunt, non niſi à Notario Epiſcopali, vel aliquo ex loci gravioribus ab Epiſcopo deputando, ut inferiùs cautum eſt, recipiantur, cui duorum ſaltem omni exceptione majorum teſtimonio liquido conſtent, bona illa ſtabilia, quæ donantur ab eo, qui donat ſine aliqua controverſia poſſideri, nec eſſe ære alieno gravata, ut dubitari aliquando poſſit, ne donata res ab aliquo anterioris crediti, vel evictionis iure repetatur. Clericus autem ſpondeat, ſe rem donatam nunquam donanti retroceſſurum, vel alteri quavis de cauſa ſine Epiſcopi conſenſu, qui ſecus fecerit, aut fraudem aliquam commiſerit ſit cò ipſo ſuſpenſus ab ordine ſuſcepto, & ad ſuſcipiendos incapax.

20 Valor autem patrimonii, aut fundi, vel cenſus donati trecentorū ſit ſaltem ducatorum, niſi aliud ex cauſa Epiſcopus expedire judicabit, ut clericorum paupertati, & Miniſtrorum paucitati aliquid det, quæ omnia inviolata cuſtodiri præcipimus.

Simulatæ donationes proſcribuntur.

21 Caveant Laici, omneſque alii quacunque dignitate fungentes, ne pro fraudandis publicis vectigalibus, & collectis ad ſimulatas donationes, & doloſas actionum ceſſiones in favorem Eccleſiaſticorum deveniant ſub pœna excommunicationis. Eccleſiaſtici veró, non niſi prævia reſtitutionis ſatisfactione abſolvi valeant, mandantes ut in cauſis quomodolibet in Tribunali Eccleſiaſtico ſuper illorum validitate vertentibus ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura judicii prout in exequutivis procedi debeat.

22 Quód à Tridentina Synodo Sancitum eſt, ne in conferendis ordinibus Epiſcopi, & eorum Miniſtri quidquam etiam à ſponte dantibus accipiant, id, & ipſi inviolatè ſervent, & à ſuis Cubicularis, cæteriſque familiaribus ſervandum curent.

23 Examinatores, & quævis aliæ perſonæ nihil prorſus neque à ſponte dantibus recipient ſub pœna excōmunicationis.

Regularis ſine prævio examine ad ordines non recipiendus.

24 Neminem contra ea, quæ ſtatuimus admittant, neve oculis, quód aiunt clauſis aliquem, etiam regularē nullo prævio examine ad ordines recipiant, curent præterea, ne quem ad majores ordines probent, niſi his horas Canonicas recitare, aut Cathechiſmum, vel Sanctorum vitas interpretari norit, ac in Sacramentis inſtructus exiſtat, propriumque Breviarium afferat, atque in cantu omninó ſit inſtructus, quód ipſum exactius obſervari mandamus, ſi ad Sacerdotium promoveri quis velit, ad majores vero ordines aliquem non admittant, qui præterea, quæ ſuperiùs ſtatuta ſunt horas Beatæ Virginis recitare neſciat.

Ordinati ad ſacerdotium à cæremoniarum Magiſtro circa ritum examinandi.

25 Ordinati ad Sacerdotium caveant omninó ne miſſam celebrare præſumant, niſi à Magiſtro Cæremoniarum Cathedralis Eccleſiæ circa ritum miſſæ dicendæ diligenter examinati, ac ab eo documento recepto, coram Epiſcopo ſe ſiſtant celebrandi licentiam petituri, qui ſecus fecerit ab executione ordinum per ſex menſes ſu-

ſuſpenſus eò ipſo exiſtat, ac aliàs arbitratu Epiſcopi puniatur.

26 Et ut exploratum ſit, An Sacerdotes ſtatarum cæremoniarum uſum, peritiamque teneant, Epiſcopus cum aliquando Miſſæ ſacrificio, quod illi faciunt, alios peritos Sacerdotes preſentes adeſſe jubeat; tum aliquando ſingulos evocet, eorumque in Miſſæ ſacrificio ritè faciendo exercitationē, ac peritiam per examen experiendo-vè cognoſcat.

27 Denique Epiſcopos, quibus manuum impoſitio à Chriſto Domino commiſſa eſt, vehementer per viſcera ipſius Domini hortamur, ut quod à Sancta Tridentina Synodo, & à nobis ſalubriter inſtitutū eſt quoad ea, quæ ſervanda ſunt in conferendis ordinibus, inviolabiliter obſervent, & ab omni humana affectione omninò vacantes, juſſu Apoſtoli, nemini citò manus imponant.

Ab humana affectione Epiſcopi longè ſint.

28 Jubeat igitur unuſquiſque Epiſcopus, ut Dominico illo die, qui quatuor ſtata jejunii tempora, quibus ordinis Sacramētum miniſtratur proximè antecedit, Parochi non ſolùm ſolemne illud jejunium hujus rei cauſa inſtitutum denuncient, verùm, etiam in ſua ſinguli Parochiali Eccleſia ſupplicationes, Litaniaſque piè, ac religiosè, vel intus habeant, vel proſequente fidelium multitudine foris Eccleſiam, ut moris eſt, obeant, ut Dei, Sanctorumque opè implorata, tùm Epiſcopus in eorum delectu, quibus ordines conferr Spiritus Sancti Lumine illuſtretur, tum illi, quibus conferuntur in vitæ Sanctitate, doctrina, religioſiſque virtutibus proficiant.

Supplicationes ante ordinationē faciendæ.

TITVLVS XLV.

De Confeſſariis.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarii pecuniam, etiam ſpontè oblatam, in Confeſſionali Sede ne recipiant, nec celebrandarum miſſarum onus, ſi injungant, in ſe recipiant.*

2 *A criminibus, ad ſanctum officium ſpectantia Confeſſarii ne abſolvant, ſed pœnitentes moneant de obligatione revelandi eos, qui criminis Conſortes noſcunt peccati mortalis, & excommunicationis reſervatæ pœna propoſita, licet ſub juramento ſciant. Niſi infra duodecim dies revelaverint, & ab abſolutione abſtineant, & abſolutionem irritam eſſe, ſi ab alio Confeſſario detur, doceant.*

3 *Abſolutione careat, qui confeſſarium, etiam non approbatum, denunciare renuat, ſi verbis, ſignis pœnitentem ad turpia ſecum, vel cum aliis perpetranda ſolicitavit, vel inhoneſtos habuit ſermones ante, vel poſt confeſſionem, etiam ea non ſequuta; vel ſolicitatus aſſenſum præſtitit in totum; vel in partem, vel confeſſionem ea turpi fine cum pœnitente ſimulavit; vel Chirographo, domi legendo, ſolicitavit. Pœnitens denunciare non tenetur, conſenſerit, nec-ne; & ad denunciationem confeſſarii moneatur mortali culpa, & excommunicatione, quam renuens incurret propoſita. Idem intelligitur de eo, qui confeſſarium ſolicitaſſe ſcivit, aut audivit, ſub quocunque ſecreto, non tamen Sacramentali.*

4 *Qui ad famæ, vel pecuniæ reſtitutionem tenentur, ea prout de jure ſequuta, abſolvantur. Si totum illicò juſta de cauſa reſtitui nequeat, ſecundùm regulas juris læſorum indemnitati conſulatur. Potentes, & nolentes in vita reſtituere, ne abſolvantur.*

5 *Monetas cujuſcunque Principis adulterantes nullimodè abſolvantur, niſi inſtrumenta adulterationis, abjecerint, & reſtituerint. Monetæ adulteratores, qui ſint, declaratur.*

6 *Hujuſmodi adulteratoribus auxilium, conſilium, operam, aut commoditatem quamcunque præſtantes abſolutione priventur, & reſtitutioni ſubjaceant.*

7 *Confeſſarii quicunque quovis pretextu, aut colore abſolutionem in his caſibus impertientes, ab audiendis confeſſionibus ſuſpenduntur.*

8 *Nec ante reſtitutionem ii abſolvendi ſunt, qui falſas monetas expendunt, licèt ipſi etiam ſint decepti; ſi bona fide expenderint, earum falsitate cognita, ad reſtitutionē etiam tenentur, nec non ſi alteri donaverint, aut mercatori, quos probabilitati ad aliorum deceptionem accepiſſe ſciant, dederint. Si hujuſmodi monetæ per multorum manus fuerint diſtractæ, ut certa læſorum notitia haberi nequeat, reſtitutio in pauperes, vel pia loca vertatur.*

9 *Confeſſarii, præſertim Parochi, ſi Conſilio ex malitia, aut ignorantia craſſa reſti-*

reſtitutionem impediunt, ipſi ad eandem tenentur reſtitutionem.

1 Confeſſarii, de quorum manibus ſuo redemptas ſanguine animas requiret Chriſtus Dominus in earum ſalutem ſeduló incumbãt, nihil avaritiæ præſeferant, pecuniam, aliaque ſimilia, etiam ſponté oblata poſt auditas confeſſiones in confeſſionali non accipiant: Si quando miſſarum celebrandarum onus pro pœnitentia ſacramentali injungant pœnitentes, non obligent, ut pecuniam ad ſe deferant pro iis celebrandis, ſed eorum id libertati, ac devotioni remittant.

Sanguine Chriſti redempta anima à Confeſſorè manibus requiritur.

2 Cùm crimina in confeſſionibus audiendis occurent ad Sanctum Officium ſpectantia, qualia ſunt hęreſis, ſivè formalis, ſivè præſumpta, ſortilegia, incantationes, magiæ, divinationes, maleficia, enſalmationes, Aſtrologia judiciaria, & cætera hujuſmodi pœnitentes diſertè moneant de obligatione denunciandi ſub onere peccati mortalis, atque etiam ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ reſervatæ, ſtante præcepto Sãctæ Univerſalis Inquiſitionis Romanæ perpetuó de anno 1623. quot quot ſciant reos, ac participes talium ſcelerum, etiamſi ſub ſecreto, vel juramento à quacunque perſona ſciãtur, quòd ſi tali obligationi ſatisfacere renuant infrà duodecim dies à notitia præfati præcepti, non ſolùm eos non abſolvant, verùm etiam doceant, ſi forté ab aliis Confeſſariis ignorantèr abſolvantur, irritam, ac nullam futuram abſolutionem, eoſque manſuros, nihilominùs gravi culpa, ac cenſura irretitos.

3 Pari modo abſolutionem impertire non audeant pœnitenti, quę denunciare renuat eidem Sancto Officio Confeſſarium, etiam non approbatum, qui verbis, vel ſignis ſollicitaverit, cujuſvis ſexus pœnitentem ad turpia cum ſe ipſo, vel aliis perpetrãda, vel habuerit cum eo inhoneſtos ſermones in confeſſionē, vel immediatè ante, vel poſt, etiam confeſſione non ſequuta in confeſſionario, aut prætextu confeſſionis, vel conſenſū præſtiterit in totum, vel in partem pęnitenti ipſum ſollicitanti, vel ſimul convenerint ad ſimulandam confeſſionem ex turpi eo fine, vel per Chirographum domi legendum ſollicitaverit, etiamſi pœnitens complex ſit, quo caſu illa reticere poterit confeſſum, & peccatum ſuum, neque ullo pacto flecti ſe ſinant ad abſolutionem præſtandam, antequam denuncietur Sancto Officio ſollicitator monito pœnitente, ſi parere nolit de mortali culpa, ac cenſura, ut ſuprà dictum eſt. Quòd idem intelligendum ſit de quocunque, qui hujuſmodi ſollicitationem Confeſſarii audiverit, ac reſciverit aliundè, etiam ſubſecreto quocumque, excepto ſacramentali.

Qui nullo modo ſunt abſolvendi.

4 Cùm reſtitutionem famæ, vel pecuniæ, & ſimilium deprehenderint à pœnitente faciendam: Jubeant eam priùs, ut adimpleat eo modo, ac loco, quo jus, & intereſſe damnum paſſi exigit, ac juſtitiæ ordo requirit, deindè ut revertatur ad abſolutionē recipiendam: Quòd ſi, vel impotentia, vel alio juſto impedimento præſtari ſtatim id non poſſit omni meliori modo, caveatur indemnitati læſorum, juxtà regulas juris eorum damno paulatim, & per partes refecto, ſi totum illicò ſarciri nequeat. Nec abſolvantur, qui cum ſciant ſe teneri ad reſtitutionem, & poſſint in vita reſtituere nolint, niſi in articulo mortis, vel poſt mortem per hæredes.

Pœnitens ad reſtitutionem famæ, vel pecuniæ adſtrictus, quando abſolvendus.

5 Monetariis, ſeu falſi crimē quodcumque circa monetas cujuslibet Principis committentibus, abſolutionem nullo pacto Confeſſarii tradãt, niſi priùs illi, & inſtrumenta hujuſmodi falſationis abiiciant, & debitæ reſtitutioni ſatisfaciant; falſarios autem vocamus, & declaramus tùm eos, qui monetam cujuſcunque Principis ſine legitima auctoritate privata fuſione, quamvis nec iniquo pondere, nec adulterina materia formaverint, tùm eos, qui monetam adulteraverint, aureæ, quid argenti, vel argenteæ, quid æris, aut alterius alienæ materię commiſcentes, vel jam adulteratas tingentes, aut colorantes, ut appareant aureæ, aut argenteæ, quæ tales re ipſa non ſint: tum denique eos, qui de juſtæ monetæ pondere quid detraxerint abſcindendo, ſeu tondendo, vel radendo, quos omnes ad reſtitutionem teneri, vel ipſis Principibus, eorumvè legitimis Monetariis, vel communitati, aut pauperibus, locíſque piis reſpectivè ſancimus, facultate quibuſcunque alitèr interpretandi pœnitùs interdicta.

Cum Monetariis quomodo Confeſſarius ſe gerere debet.

jungant: oſcula, & amplexus inter eos in Eccleſia prohibeant, ſub pœna Epiſcopo arbitraria.

13 *Epiſcopo reſervatur eorum abſolutio, qui copulam habent ante matrimonium coràm Parocho, & teſtibus celebratum.*

14 *Extrà Eccleſiam parochus matrimonio ne jungat, niſi ex Epiſcopi facultate. Inobedientes graviter puniantur.*

15 *Sponſi ante matrimonii conſummationem, Parochi benedictionẽ accipiant, & Euchariſtiam ſumant, ſub pœnis ſuprà ſtatutis.*

16 *Si ex gravi cauſa matrimonium ante denunciationes contrahatur, ne conſummetur.*

17 *Populum inſtruant Parochi impedimento matrimonii non diſpenſari Apoſtolico mandato, ante quàm Epiſcopus, vel Vicarius ea verificet, quæ in mandato continentur.*

18 *Nullis ſponſalibus, nullum eſt publicæ honeſtatis impedimentum, iis validis primum non excedit gradum.*

19 *Siquis matrimonium in gradu à jure prohibito contraxit, Epiſcopali Curiæ denuncietur, & cohabitatio prohibeatur: deindè proceſſus conficiatur de conditionibus intervenientibus, & ad Sanctiſſimum tranſmittatur.*

20 *Sponſalia abſque Epiſcopalis Curiæ decreto contracta diſſolvantur, etiam cum altera contrahendo. Contumaces excommunicentur, ſicuti etiam, matrimonium ratum, & conſummatum dirimentes.*

21 *Ad 2. tranſeuntes matrimonium, ante quàm primum ab Epiſcopo nullum fuerit declaratum, cum Parocho, & notario excommunicantur: contrahendi licentia ab Epiſcopali Curia eſt petenda.*

22 *Directè, vel indirectè matrimonii libertatem impedientes excommunicantur.*

23 *Excommunicantur Clerici, vel laici cauſas matrimoniales cognoſcere præſumentes abſque Epiſcopi ſpeciali mandato.*

24 *Parochi contrahentium nomina, diem contracti matrimonii, teſtes, & ſingularum denunciationum diem referant in librum, cujus exemplar quotannis ad Epiſcopale Archivum mittatur, ſub pœna ducatorum 10. Atteſtationes tamen ex hoc exemplari ne extrahantur, niſi ob impotentiam Parochi.*

25 *Puniendus eſt Parochus, qui denunciationes, vel benedictionem procraſtinavit, ceſſante probabili cauſa, ab Epiſcopo probanda.*

26 *Tridentini Concilii, & hujus Provincialis decreta de Matrimonio Epiſcopi in maternam linguam verti curent, & ſingulis Parochis eorum exemplum tradant, tertio quoque menſe populo vulgandum, niſi aliter Epiſcopo videbitur.*

1 Religioſam animi præparationem matrimonii ratio, & Sãctitas exigit, quam cum minus intelligant Laici homines fit, ut ſepe graviter in re peccent, quàm Sanctè inire deberent, ut igitur Sacramentum hoc, quod magnum eſt, & ab ipſo mundi exordio à Deo ipſo Sanctiſſime inſtitutum ea pietate, qua par eſt, & Sanctitate à fidelibus tractetur hæc obſervanda præcipimus. *Mũdi exordio hoc Sacramentum à Deo inſtitutum.*

2 In ſingulis Parochialibus Eccleſiis decretum Sacri Concilii Tridentini de clandeſtinis matrimoniis materna lingua verſum, ſaltem bis in anno à Parochis publicetur, ut ab omnibus percipi poſſit. *De matrimoniis clandeſtinis decretum Conc. Trid. bis in anno à Parochis evulgandũ.*

3 Matrimonii denunciationes in poſterum à Parocho ne fiant, niſi iis præſentibus, aut conſentientibus, de quorum matrimonio contrahendo agitur, vel eorum ſaltem parentes, iique, qui puellæ curam habent id poſtularint, quòd ſi in diverſis Parochiis illi habitent, utriuſque item Parochus hoc ipſum ſervet. Neque matrimonium alter Parochus denunciet, niſi ab altero Parocho certior factus ſit de poſtulatu, & conſenſu illius, qui ejus eſt curæ ſubjectus.

4 Denunciationes fiant tribus feſtis diebus, qui ex Eccleſiæ præcepto colendi ſunt, atque inter illius miſſæ ſolemnia ad quàm major Populi frequentia convenire ſolet, eas autem denunciationes ne ulla quidem ex parte remittere eis liceat niſi proprii Epiſcopi conſenſu, idquè cauſis jure permiſſis. *Quando denunciationes ſint faciendæ.*

5 Qui falſum aliquod impedimentum malitioſè attulerit, quo futurũ legitimè matrimonium impediat, ſi prudens, ſciensquè hoc fecerit præter alias juris pœnas, excommunicationis etiam pœna afficiatur.

6 Ne parochus matrimonio quempiam jungat, qui illud clam contrahere attentarit ſine Epiſcopi conſenſu, ut de eo debitas antè poſſit ille ſumere pœnas ex Concilii Tridentini decreto, qui conſenſus nec præſtetur, niſi delictum hoc ita ſit occultè ad-

 miſſum

miſſum ut nullum ejus indicium legitimum extet.

7 Ne ſolemnes nuptias liceat celebrari niſi poſt diluculum poſtridiè illius diei, qui poſtremus eſt temporis, quo Trid. Conſtitutione nuptiarum celebritas interdicta eſt.

8 Quodie de matrimonio contrahendo denunciatio ultima facta eſt, ne eo ipſo die niſi impetrata ab Epiſcopo facultate illud celebretur, idq; nullo modo, ſi poſtrema ea denunciatio facta ſit pridiè illius diei, quo initium eſt Quadrageſimę, vel Adventus, ac niſi item Parochus Populo antecedente denunciatione ſignificaverit eo die, quo poſtrema denunciatio fiet matrimonium eſſe contrahendum.

Aliena Diœceſis ſponſus, vel ſponſa non ſolum à ſuo Parocho, ſed & ab Ordinario teſtimonialia ſubſcripta afferre tenentur.

9 Si ſponſus, vel ſponſa alienę ſint Diœceſis teſtimonium in ſcriptis habeantur, non ſolum Parochi, ſed etiam Ordinarii loci ſubſcriptione, & ſigillo munitum, quod in Curia Epiſcopali recognoſcatur, ut juxtà literas Sacræ Congregationis univerſalis, & generalis Inquiſitionis ad unguem omnia obſerventur, ne quòd quandoquè contingit plures ab ignotis vagiſque hominibus uxores ducantur.

10 Si quis ex aliena Diœceſi ſecum duxerit mulierem, quam ipſe Uxorem ſuam eſſe affirmet, ex infamia tamen, vel probabili conjectura Parochus illam eſſe concubinam ſuſpicetur ab eo legitimi fidem exigat matrimonii, quam ſi is non oſtenderit, utriuſque nomina ad Epiſcopum deferat ut opportunius proſpicere poſſit.

Nulli Sacerdoti alterius Parochiæ ſponſos Matrimonio jungere ſine Epiſcopi licentia licet.

11 Nulli liceat Sacerdoti Sponſos alterius Parochiæ matrimonio jungere, niſi id ab Epiſcopo fuerit conceſſum, vel de Parochi Conjugum licentia expreſſa, non autem tacita ex permiſſione, ſi quis contrafecerit eò ipſo à divinis ſuſpenſus exiſtat, & graviùs arbitrio Epiſcopi puniatur.

Dum matrimonia celebrantur inter conjuges oſcula, & amplexus in Eccleſia proſcribuntur.

12 Caveant autem omninò Parochi, ne in aliena Parochia Sponſos matrimonio jungant, nevè tum oſcula, & amplexus, dum matrimonia celebrantur inter Conjuges in Eccleſia permittant, alioquin gravitèr arbitrio Epiſcopi puniantur.

13 Qui ſponſalia contraxerint, ſi una ante coierint, quàm coram Parocho, & teſtibus, iuxtà Sacri Concilii Tridentini formam inter eos celebratum ſit, illius peccati, quoniam in eo ſæpè delinquitur, abſolutionem Epiſcopo reſervatam eſſe volumus, gravemque illis pœnitentiam imponi.

14 Ne Parochus ullo alio loco, quã in Eccleſia ipſa, quę Sacramentorum proprius locus eſt, Sponſos matrimonio jungat, niſi ex facultate ab Epiſcopo ex cauſa permiſſa, ſi ſecùs fecerit, gravitèr ab ipſo puniatur.

Quæ ſponſi ante copulam facere moneantur.

15 Moneant Parochi repetitis, & efficacibus hortationibus ſponſos, ut ante benedictionem non copulẽtur, ſub pœnis à nobis ſtatutis, ac proindè ante matrimonii conſumationem, & contractum humili confeſſione criminum ſuorum ſordes abluant, & cœleſti Euchariſtiæ cibo mentes refrigerent, ne libidinis ſiti æſtuantes deficiant, curentque, ut hoc Sacramentum, quòd ſancta res eſt, & ſanctè tractandum ſibi non perniciem, aut Dei iram, ſed gratiam, & ſalutem compariat.

16 Quoties ob gravem aliquam cauſam ante publicatas denunciationes matrimonium celebrandum ab Epiſcopo judicabitur, monemus cõjuges, ut omninò ab uſu matrimonii, carnalique copula abſtineant, ne ſi aliquod poſteà impedimentum ſubſit, matrimonium cum gravi ſcandalo dirimere oporteat.

Apoſtolica diſpenſatio in cõtrahendis matrimoniis Epiſcopo eſt oſtendenda.

17 Parochi populum diligentèr inſtruant cum eis, qui diſpenſatione Apoſtolica in contrahẽdis matrimoniis indigent, non eſſe idcircò diſpenſatum, quod mandatum de diſpenſando obtinuerint, niſi prius ab Epiſcopo, vel ejus Vicario, quibus dirigitur verificatis his, quæ in eo continentur auctoritate Apoſtolica cum illis diſpenſetur, qua in re, quia aliquos errare comperimus, pręſenti decreto proſpicere volumus.

18 Ubi ſponſalia nulla pręceſſerunt publicæ honeſtatis impedimentum ſublatum eſt, ubi verò valida fuerint primum gradum non excedit.

Affinitas ex fornicatione ad primũ, & ſecundum gradum extenditur.

Impedimentum verò affinitatis ex fornicatione contractæ ad primum, & ſecundum gradum tantùm eſt reſtrictum.

19 Qui in gradibus à jure prohibitis cõtraxiſſe deprehenſi fuerint, à Parochis, & Archipresbyteris, denũcientur ſtatim Epiſcopali Curiæ, & à cohabitatione ſeparentur, niſi alitèr Epiſcopo viſum fuerit, & proceſſus cõficiatur de perſonarum conjunctarũ

qua-

qualitatibus, ſi ſcientèr, vel ignorantèr, quavè de cauſa matrimonium contractum fuerit, ac deindè ad Sanctiſſimum tranſmittatur, ut Sanctitas ſua decernat, an cum eis diſpenſandum ſit, vel aliqua pœna infligenda.

20 Sponſalia mutuo partium conſenſu contracta, ex nulla cauſa partes diſſolvant, etiam cum altera contrahendo, niſi præcedente decreto Curiæ Epiſcopalis, quę cauſa illorum diſſolvendorum, prout juris fuerit, arbitrabitur. Qui contrafecerint, excommunicetur, vel aliàs arbitratu Epiſcopi puniatur. Quam pœnam ſubire etiam eos volumus, qui pręſertim poſt matrimonium conſumatum, & ratificatum ſe invicem ſeparare præſumpſerint, dicente Domino, *Quod Deus conjunxit, homo non ſeparet*.

Excommunicantur, qui poſt conſumatum matrimonium ſeparantur.

21 Nemo ſecundum contrahat matrimonium, niſi primùm per Epiſcopum nullum fuerit declaratum. Alioquin tàm contrahentes, quàm Parochus, & Notarius excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant. Conjuges verò ſtatim ſeparentur, & aliàs arbitratu Epiſcopi puniantur.

Ex diuturna conjugum abſentia, vel ex vulgi rumore, aut aliis mortis conjecturis Vir, vel Uxor nullo modo aliud matrimonium contrahat, niſi mortis habita certa notitia, de qua in Curia Epiſcopali, juxtà ſupradictũ ordinem Sacræ Congregationis legitimè doceat, & ab eadem Curia cõtrahendi licẽtiam obtineat, qui ſecùs fecerit, eò ipſo excommunicatus exiſtat.

22 Matrimonii libertatem directè, vel indirectè, nemo cujuſcumque gradus, & conditionis, & dignitatis exiſtat, impedire audeat ſub anathematis pœna ipſo facto incurrenda, ut Sancta Tridentina Synodus ſtatuit.

Impedientes matrimonia anathematis pœna plectantur.

23 Nullus Clericorum, vel Laicorum quacunque ſit anctoritate fulgeat in noſtra Provincia matrimoniales cauſas cognoſcere, vel definire prēſumat ſine Epiſcoporum licentia, & mandato ſpeciali ſub quovis colore, & prętextu, qui ſecùs fecerit, ſit excommunicatus, & alias arbitrio Epiſcopi puniatur.

24 Conficiant librum Parochi, in quo contrahentium nomina, diemque contracti matrimonii, teſtes, qui fuerunt præſentes, diem etiam cujuſcumque denunciationis factę diligenter conſcribant, illiusque exemplum quot annis Curię Epiſcopali omninò tradant in ejus Archivio aſſervandũ ſub pœna ducatorum decem locis piis applicandorum, his, qui contrafecerit. Ex dicto autem libro magiſtri actorum extrahere atteſtationes non poſſint niſi caſu, quod Parochi petentibus illas tradere non valeant.

25 Si Parochus in matrimonio denunciationis, vel benedictionem ſine probabili cauſa procraſtinaverit, cujus judicium deindè ſit Epiſcopi, ab eo plectetur.

Parochi denunciationes, & matrimoniales benedictiones procraſtinantes ab Epiſcopo plectendi.

26 Epiſcopi ea, quæ de matrimonio in Trid. Synodo in reformarione matrimonii, & his noſtris Conſtitutionibus decreta ſunt, communi lingua divulganda curent, & omnibus ſuæ Diœceſis Parochis eorum exempla diſtribuant, ut illi ternis quibuſque menſibus frequentiſſimo Populo Eccleſiis recitent, niſi aliter Epiſcopo videbitur.

Tridentina de matrimonio decreta materna lingua quater in anno evulganda.

TITVLVS XLVII.

De Sacramento extremæ Vnctionis.

SVMMARIVM.

1 *Extrema unctio ægroto integris ſenſibus miniſtrari debet.*
2 *Parochi conſolatio, & hortatio ad Infirmos.*
3 *Adſtantes ad preces pro infirmo hortandi.*
4 *Parochus ad extremam unctionem accerſitus, negligens graviter ab Epiſcopo puniatur.*
5 *S. Malachiæ Epiſcopi charitas admirabilis ergà mulierem, quæ ejus culpa ſine extrema Vnctione deceſſerat; & miraculum.*
6 *Parvulis rationis uſu carentibus, Mulieribus in partu laborantibus, & ultimo ſupplicio afficiendis, extrema unctio adminiſtrari non debet.*
7 *Qua reverentia, & ritu extremæ unctionis oleum geſtari debet.*
8 *Morbi vi, vel caſu repentino correpti ungendi ſunt, ſi rationis compotes, ſacram unctionem, vel petierint, vel petituri ex aliquo pietatis ſigno exiſtimentur.*
9 *Si inter ungendum æger expiret, Parochus ab unctione ceſſet, ſi de vita dubitetur*

que reverentia geſtet, Cruce ſcilicèt præcedente, & ſuperpelliceo, ſtolaque indutus, ſaltèm cum Clerico, & lumine, illudque in ſerica burſa aptè incluſum, cordula ſerica à collo pendens, piè, ac reverentèr ferat.

Si infirmus ſenſũ amittit, quid agendum ſtatuitur.

8 Si aliqua morbi vi, vel repentino caſu correptus infirmus ſenſum amiſerit, inungi tamen poterit, ſi modò dum rationis uſum haberet, vel ſacram hanc Unctionem petierit, vel ea pietatis ſigna dederit, ex qua facilè judicetur eum, ſi mentis adhuc eſſet compos, Sacramentum hoc petiturũ.

9 Æger, ſi dum ſacro Oleo ungitur, extremum ſpiritum emiſerit, Parochus ungere deſiſtat. Si aliqua verò morbi vis repentè illum oppreſſerit, ut dubitetur, vivus ne ſit, an mortuus, ea conditione inungendo utatur: *Si es vivus, per iſtam Sanctam Unctionem*, &c.

10 Parochus, ſi per errorem aliud oleum, quàm quod infirmorum eſt ad ægrotum ungendum unquam adhibuerit, etiamſi Chriſmatis, aut Cathecumenorum ſit, ut erratum emendet Olei ſacri, quod proprium infirmorum eſt, unctionem eidem adhibeat, tumque Sacramenti formam iteret.

11 Ne alius Sacerdos, niſi Parochus hoc Sacramentum miniſtret. Si porrò is impeditus, aut aliàs in mora eſt, mortiſque periculum iſtat, tunc Sacerdos alius pro ſua charitate miniſtret.

Quibus hoc Sacramentum eſt negandum.

12 Amentibus, & furioſis Sacramentum hoc non præſtetur, niſi iis, qui dilucida habuerint intervalla, tũque pia aliqua ſignificatione oſtenderint Sacramenti hujus ſuſcipiendi deſiderium. Impœnitentibus verò nullo modo præſtetur, ſicut, & his, qui cum notorii peccatores eſſent, & ab Eccleſia præciſi, nullum pœnitentiæ ſignum emiſerint.

13 Non niſi ſemel in eadem infirmitate Sacra Unctio adhibeatur, niſi illa longiùs producta pluries vitæ periculum, pluriesque ſalutis ſpes inſurgeret.

14 In conferendo verò hoc Sacramento Parochus, non alio prorsùs oleo utatur, quàm ad id conſecrato, quod eſt propria hujus Sacramenti materia. Singulis verò annis, novum ab Eccleſia Cathedrali in die Cœnæ Domini procuretur, vetus verò in Sacrario comburatur.

Oleum Infirmorũ ubi aſſervandum.

15 Aſſervetur in vaſe argenteo, vel ſaltèm ſtamneo, aptè fabrè facto, cum bombice, & velo ſerico, illudque maneat omninò ſeorſum à cæteris oleis in Ciborio fontis baptiſmalis, vel propè Altare in feneſtrella cũ ſua inſcriptione.

16 Dum autem verba illa pronunciat: *Per iſtam Sanctam Unctionem*, &c. eodem tempore, non ante, vel poſt, idem ipſe, non alius, oculos inungat, quod ipſum ſervit in aliis corporis partibus.

17 Eadem verò bombice, ſtuppavè ſingula loca non ungantur, ſed in qualibet membrorũ ſpecie mutetur.

Renum unctio nõ eſt ad eſſentiam Sacramenti neceſſaria.

18 Renum autem Unctio, quia ad hujus Sacramenti eſſentiam neceſſaria non eſt, in mulieribus omittendũ duximus, prout etiam habetur in Rit. Rom. In Viris autem ita adhiberi poſſe, ſi per infirmitatem licuerit. Bombix verò, qua infirmus tergitur, omninò in Sacrario comburatur.

Ad infirmum, ubi mora periculoſa eſt, Parochus cum SS. Euchariſtia ſimul Extremæ Unctionis Sacramentum deferat.

19 Cum autem Parochus ad ægrũ, qui à Parochiali Eccleſia longiùs abeſt, gravitèr, ac non ſine periculo mortis febri, morbovè laborantem, Sanctiſſimum Corpus Domini defert, nec ubi ad Parochiale domicilium ipſe redierit, mortem illic priùs obeat, quàm ad Extremæ Unctionis Sacramentum eidem miniſtrandũ reverti poſſit: Vaſculum etiam illius Sacræ Unctionis ſecum ferat, illamque poſtquã Corpus Domini præbuerit miniſtraturus; ſi ita pro morbi ingraveſcentis ratione, mortiſque periculo faciendum cenſuerit.

20 Ubi hoc officium piè, accuratè que præſtiterit, ſi æger adhuc vivit, aut animam agit, ne eidem præſens adeſſe, omniaque ſalutaria officia præſtare omittat.

21 Si adeſſe aliquando non poteſt, vel quia aliis gravitèr ægrotantibus Sacramẽta miniſtrare neceſſe habeat, vel quia neceſſariis Parochialis curæ occupationibus aliis impeditur, tunc ea pietatis officia illi à Sacerdote, ſi quis alius eo loco eſt, ſollicitè præſtari curet.

Confratres, qui ad opera charitatis à Parocho ſubſtituẽdi ſunt.

22 Ad quod etiam officium ſibi hoc ſubſidium, cum opus eſt compararet, ut Confratres SS. Sacramenti, aut Doctrinæ Chriſtianæ homines aliquos Parochiali ſua diligentia ad cõſolationis, & ſpei excitandæ officia, aliaque ejuſmodi inſtructos adhibeat.

23 Hoc

23 Hoc etiam Parochus domeſticos, qui ægroti curam habent, moneat, ut ne poſt Extremæ quidem Unctionis Sacramentum, quod ei ipſe miniſtraverit, corporis curam deſerant.

Epiſcopi paterna charitate infirmos viſitare, & benedictionem impertire hortantur.

24 Epiſcopus pro ſua vigilanti cura in Urbe, aut alio loco, in quo ipſe ſit, cum ægros gravitèr laborantes, præſertim vitæ ſpiritualis amantes, pietatiſque laude inſignes, paterna charitate aliquando viſitare ſtudeat, tum Epiſcopalem benedictionē moribundis impertiat, immò, & facultatem obtineat à Sanctiſſimo Domino Noſtro indulgentiam plenariam moribundis elargiendi nomine Sanctitatis Suæ.

25 Hoc officium quoque diligentiùs cum poteſt ſæpè à Parochis Sacerdotibus, Religioſis Viris, ut ægrotantibus, & moribundis item præſtetur, piè curet.

26 Parochus verò fidelibus propè morituris ſuggerat, ut in hoc ſeculo antequam migrent, qui præſertim in Urbe ſunt, aut loco alio, in quo Epiſcopus ſit, ad illum certum hominē mittant, qui ei Epiſcopalem benedictionem petat, & plenariam ſuorum peccatorum indulgentiam, ſi eam à Sanctiſſimo Domino Noſtro obtinuerit.

TITULUS XLVIII.

De abuſu tollendo deferendi domum cęreos in feſto Purificationis B. M.V.

SUMMARIUM.

1 *Candelarum in die Purificationis, & Palmarum benedictio Dominica ante Paſcha, religiosè admodum perſolvi debet.*

2 *Alibi quàm in Eccleſia, ſtatuto in loco palmæ, vel candelæ, ne benedicantur, ſolennibusque cæremoniis: Singulæ ſingulis diſtribuantur, ac in decretis iis diebus proceſſionibus circumferantur.*

3 *Palmæ, aut candelæ inter præſentes in Eccleſia diſtribuantur, exceptis tantùm beneficii Patronis, ſi jus illas exigendi habent, & frequentantibus Eccleſiam, ſi eo die legitimè impediti abſunt. Secus quocunque colore facientes, ſi Clerici ſint ſuſpendantur à divinis per annum, ſi laici quicunque excommunicantur: Propriis Epiſcopis eas deferendi conſuetudo probatur, deferre etiam locorum dominis, Epiſcoporum arbitrio relinquitur.*

1 QUod pietatis, & Dei honoris cauſa à Sancta Matre Eccleſia inſtitutum eſt, ut feſto die Purificationis Beatæ Mariæ Virginis candelæ, & Palmæ, aut olivæ Dominico die, qui de Palmis dicitur, in Eccleſia ſolemni ritu benedicantur, eæquè candelæ accenſæ ſtatis illo tempore proceſſionibus circumferantur, non ſine Sanctiſſima miſteriorum ſignificatione, id ut inſtituti ratio poſtulat religiosè admodum celebrari debet.

2 Quamobrem edicimus, ne alio loco, niſi in Eccleſia, neque dum manibus Laicorum teneantur, ſed conſtituto loco poſitæ ſolemnibus Cæremoniis benedicantur, & ſingulę ſingulis diſtributæ, tum palmæ, tum Candelæ accenſæ manibus per eos, qui acceperint, geſtentur ex Eccleſiæ inſtituto, dum ratæ illis diebus proceſſiones, & ſacræ aliæ actiones habentur.

3 Utque præterea inducto multis in locis hujus Provinciæ uſui occurratur, quo eæ, vel Candelæ, vel Palmæ, olivæquè ſacro ritu benedictæ non in Eccleſia à quibuſdam ſumantur, ſed ad eos domum deferantur, & quod graviùs eſt à Laicis quibuſdam quaſi tributum quoddam ſibi à Parochis, vel ab aliis quibuſvis debitum, illæ exigantur, renovantes decretum bo: me. Cardinalis Jacobi Sabelli in Provinciali Synodo æditum decernimus, ut ſalvo, ſi quod Patronus aliquis beneficii habet illas exigendi. Jure, iis ſolum, qui in Eccleſia intererunt, & illis item tantum tradi liceat, qui iis ipſis diebus ad Eccleſiam convenire ſolent, ſed non potuerunt, vel quia ægroti; vel alia legitima cauſa impediti, qui ſecus fecerit etiam ſub quovis prætextu, cauſa, aut colore, ſi Clericus ſit, remaneat ſuſpenſus per annum, ſi verò laicus, & cujuſvis Eccleſiæ Magiſter, Procurator, ſeu adminiſtrator, aut quocunque alio nomine nuncupetur, excommunicatus remaneat arbitrio Epiſcopi, ut abuſus hic, tam in noſtra Civitate, & Diœceſi, quàm in tota Provincia pœnitus tollatur, ne quæ pietatis, & honoris

Cardinalis Sabelli Conſtitutio.

Dei

Dei cauſa ab Eccleſia inſtituta ſunt ad quæſtum, & tributum convertantur, laudabili tantùm conſuetudine retenta, eas deferendi propriis Epiſcopis in ſignum ſubjectionis, & reverentiæ, quorum etiam arbitrio relinquatur eas utilibus locorum Dominis deferendi facultatem concedere.

TITVLVS XLIX.

De Officio Parochi.

SVMMARIVM.

1 *Parochi quomodò præficiendi.*

2 *Parochus nihil deſiderari relinquat, quòd animarum gubernium poſtulare videtur.*

3 *Proba ſit vitæ. Cathechiſmum Rom. præ manibus habeat pro recta Sacramentorum adminiſtratione, & ſana pro concionibus doctrina. Inſtructiones ex præſcripto Provincialis Concilii ſciat, & obſervet.*

4 *Animarum ſtatum conficiat peculiari in libro.*

5 *Baptizatorum item, Confirmatorum, Matrimoniorum, & Defunctorum libros habeant, formula in Romano Rituali tradita conſcriptos.*

6 *Librum quoque confitentium, & communicantium; quorum librorum omnium exempla quotannis ad Epiſcopale Archivum tranſmittat ſub pœna ſuſpenſionis.*

7 *Alium habeat librum, in quem Epiſcopi, & Viſitatorum decreta referat. Tranſgreſſores ultrà impoſitas pœnas, carcere, & graviùs Epiſcopi arbitrio puniantur.*

8 *Dies feſtos fideliter populo denunciet; graviter, piè, ſine avaritiæ ſuſpicione eum moneat.*

9 *Parochi, & alii Epiſcopi inferiores, ad altare cōcionātes aperto capite ſtabūt.*

10 *Ut commodiùs id agant, depoſita caſula ſuggeſtum conſcendere poſſunt, & concione peracta, eam reaſſumere.*

11 *E ſuggeſtu concionantes, operire caput, & ſedere licet; ſi verò Epiſcopus adſit caput aperiant; niſi de ipſius licentia, ne ſedeant.*

12 *In Sacramentorum adminiſtratione inſcitiam vitet; ægrotos cordi habeat, inopes juvet verbis, obſequiis, eleemoſyna, vel de proprio, vel ſua opera conquiſita.*

13 *Abuſus, ſuperſtitiones, morum, ac fidei ſuborientes novitates tollat, & ut præſentiùs proſpiciatur, Epiſcopo deferat; negligentes graviſſimè puniētur.*

14 *Capitula animarum curam annexam habentia, virum idoneum Ordinariis præſentent. Si ſegnia fuerint, Ordinarii ipſi fructuum pinguem portionem probato aſſignent, & juxtà Pii V. Conſt. proſpiciant.*

15 *Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati beneficia curata, vel ſimplicia cùm Curatis, ubi opportunum erit, uniant: novaſque quoque Paræcias, ſi Parochianorum id exigat commodum, inſtituant.*

16 *Parochi noctu, diuq; domi ſuæ habitēt.*

17 *Si Eccleſia ædes non habeat, intrà Paræciæ fores inhabitent, ſub pœna ducatorum 25. ultrà amiſſionem fructuū pro abſentia rata.*

18 *Feſtis diebus omninò, & hora populo accommoda celebrent: infrà hebdomadam ter ſaltem: feria 2. pro Defunctis offerant, eaque impedita, alia hebdomadæ die.*

19 *Viduas, & puellas ad miſſam convenire curent; abuſus hac in re tollant, & ſi opus ſit, Epiſcopo nuncient.*

20 *Reverenter miſſæ intereſſe moneant: decreta de divino cultu ad unguem ſervari curent.*

21 *De indigentibus ſoliciti ſint, & opitulentur, aliſque ad idem invitent. Epiſcopum præcipuè de his certiores, ut paternam eiſdem curam præſtet.*

22 *Quoties indulgentias vulgare oportebit, populum inſtruant, ut eas lucretur: at ſinè Epiſcopi ſcripta licentia, gratis danda, illas ne publicent.*

23 *Palmas, & candelas ſuis diebus in Eccleſia intereſſentibus diſtribuant. Parochianos ad eccleſiam frequentandam diebus feſtis præcipuè maioribus moneant, Famulos iis diebus miſſæ intereſſe curent.*

24 *Extrà Paræciam abſque Epiſcopi licentia ne pernoctent, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto, aliſque; diſceſſuri cùm dimiſſorialibus Paræciam viſitent, neceſſitatibus proſpiciant, & alterum ſui loco, cùm Epiſcopi facultate ſuſtituant pro abſentia tempore. Contrafacientes pœna 25. ducatorum plectentur, aliiſque arbitrariis.*

25 *Ad aliena ſervitia ne maneāt; alteriùs negotia, vel vilia, ne exerceant.*

26 *Quos libros, quaſque inſtructiones habere debeant.*

27 *In pœnitentiæ Sacramento, aliiſque Cōncilii Provincialis ſtatuta ſervet;*

In privatis domibus, aut noctu-confeſſiones (niſi infirmorum) ne excipiat; in iis ſemper ſit aſſiduus.

28 *Decretum de Medicis ſervari curent. Infirmos viſitent, prægnantes, de confeſſione moneant; ſanos eam ne ad proſtremos Quadrageſimæ dies prorogent: Paſchali tempore ſtatuta de Pœnitentibus, & communicantibus ſervari proſpiciant: benedictionem puerperarum privatis in domibus ne perſolvant.*

29 *Segregatos mares à fœminis dormire curent, ſi 14. & 12. excedant annum.*

30 *Dominicis, feſtiſque diebus de præcepto, vel conſuetudine ſolemnem Miſſam, & veſperarum officium in Parœcia perſolvant.*

31 *Quod illius diei officii ratio poſtulat, nulla cauſa omittat.*

32 *In Miſſis Conventuali, vel Parochiali, dum Corpus Dominicum elevatur, campana pulſetur; in aliis miſſis campanulæ ſigno à Clerico indicetur.*

33 *Epiſcopi, regulares, qui annexam curā habent animarum, S.T.C. auctoritate compellant, ut ſtatutis diebus concionem habeant, fidei rudimenta edoceant, ac cætera parochialia munera exerceant.*

34 *Parochi morborum ſuperſtitioſam curationem ne permittant, ſi quæ fiant Epiſcopo denuncient.*

35 *Sacra olea Laicis ne permittantur, aliàs Laici excommunicātur, beneficiarii ſuſpenſione beneficiorum privatione, & exilio, non beneficiarii annali carcere, & exilio plectuntur.*

36 *Excommunicatos ab Eccleſia arceant: concubinarios publicos quoſcunque, publicoſque peccatores ad Epiſcopos deferant.*

37 *Manifeſtos uſurarios in Eccleſia ne ſepeliant, niſi reſtituerint læſis, vel iis abſentibus Epiſcopo, aut Vicario, aut proprio Parocho, vel pignore, quem publicum notarium de reſtitutione caverint, vel idoneam dederint cautionem. Secus facientes, ſunt excommunicati.*

38 *Altaria, Capellas, ſepulturas ſine Epiſcopi licentia in Eccleſia extrui ne ſinant. Indecora in eadem fieri ne patiantur.*

39 *Librum oblationum pro miſſis, accepti, & expenſi, decimarum, & oblationū habeant, & bonorum Inventarium, cuius exemplum in Epiſcopale Archivum mittatur, ſub pœna ſuſpenſionis.*

40 *Cùm infirmis avidè ſe ne gerant. In ſepulturis avaritiam vitent, pauperes gratis ſepeliant.*

41 *Legata ad pias cauſas diligenter adimpleantur.*

42 *Antequam cadavera ſepeliant, interrogent, an legata ad pias cauſas, in vita fecerint; eorumque notitiam ſtatim Epiſcopo deferant.*

43 *Abſque Epiſcopi approbatione ſcripta alios in Sacramentorum adminiſtratione ne ſubſtituant ſub pœna ſuſpenſionis contrā eligentes, & electos.*

44 *Electi, & eligendi ad recipiendas, ſivè per denunciationem, ſivè per inſtantiam, ſivè ex officio querelas ad eccleſiaſticum forum ſpectantes, dent Curiæ epiſcopali notitiam, cum actorum tranſmiſſione, ſub pœna ſuſpenſionis infrà ſex dies incurrenda.*

45 *Parochi ſingulis feſtis diebus miſſam ſolemnem, & veſperarum officium, ut ſupra in propria Parochia canant, pulſata priùs campana.*

46 *Parochiani omnes, niſi alteri eccleſiæ ſint addicti, eos ad id juvent.*

47 *Sic etiam Clerici ſub pœna decem ducatorum, carceris, aliarumque graviorum Epiſcopi arbitrio pro modo culpæ.*

48 *Miſſarum ſatisfactiones Epiſcopi, quomodo ſcient.*

49 *Liber in Sacriſtia ſit paratus, ubi miſſarum celebrationem, & quo titulo unuſquiſque celebrans notet propria manu, & deputatus ab Epiſcopo ſubſcribat ſingulis diebus.*

50 *Hic liber tutè Sacriſtiæ loco ſervetur; & quotannis ad Epiſcopum per eccleſiæ Rectorem, vel Deputatum afferatur, ſub pœna ſuſpenſionis, aliiſque Epiſcopi arbitrio.*

1 PArochus, qui in Dominico gregis cuſtodia ſecundum poſt Epiſcopum vigilantiæ locum tenere debet, non temerè, non præcipitantèr conſtituendus eſt, ſed iis ſervatis, quæ à Sacro Concilio Trid. decreta ſunt, quo ipſius tum probitas, tum doctrina inquiratur.

Parochus in cuſtodia gregis poſt Epiſcopum primū tenet locum.

2 Præfectus jam animarum curæ, juxtà Sacrorum Canonum inſtituta in id totus incumbat, ut nihil in ſe ejus ſolicitudinis, ac laboris deſiderari permittat, quem hominum gubernatio poſtulare videtur.

3 Ante omnia autem curet Parochus, ut vitæ ſit irreprehenſibilis, neve nllam ſuis ſubditis offenſionem præbeat Cathechiſmum Romanum

ſe-

ſeduló prę manibus habeat, cujus ope tum Sacramẽtorum ritè adminiſtrãdorum rationem perſpectam habeat, tum ad conciones habendas ſana doctrina imbui poſſit, quam Populo ſibi credito poſtea propinet. Omnes verò inſtructiones ex noſtri Concilii præſcripto conficiendas tum ſciant optimè, tum etiam diligenter obſervent Parochi.

4 Illud verò munus; quod præcipuum, & curandis animabus planè neceſſarium eſſe conſtat, ut cunctorum ſubditorum exacta, ac diligens præſcriptio fiat à Parochis, quàm primùm obiri volumus.

Hic enim, quem vocant ſtatus animarum uſque adeò cognitu, neceſſarius eſt, ut eo prætermiſſo, nec Parochus, nec Epiſcopus munere ſuo ritè fungi poſſint; ſcriptum eſt enim, Prov. 27. *Diligentèr agnoſce vultũ pectoris tui.* Quapropter curabunt Parochi, ut omnium familiarum, aut perſonarum numerum, & qualitatem libro ad hoc peculiari deputato, quàm diligentiſſimè deſcribant.

Quatuor libri habendi.

5 Quilibet Parochus quatuor libros conficiat, Baptizatorum ſcilicet, Confirmatorum, Matrimoniorum, & Mortuorum, in quibus nomina ſingulorum deſcribantur, iuxtà formam Ritualis Romani.

6 Librum etiam habeat confitentium, & communicantium, quorum omnium librorum exemplum ſingulis annis ad Curiam Epiſcopalem tranſmittat, in illius Archivo conſervandum ſub pœna ſuſpenſionis.

7 Referat etiam in alium librum ea omnia, quæ ab Epiſcopo, vel ejus Viſitatoribus decernentur, ut ea diligentiùs exequatur, & alios exequi curet, ſi quis autem in ſingulis capitibus prędictis contrafecerit ultrà pęnam in unoquoque impoſitam, carcere etiam, & aliis gravioribus pœnis arbitrio Epiſcopi puniatur.

Dies feſti populo annunciandi.

8 Parochus, dum ſacrum facit, dies feſtos fidelitèr annunciet, populumque de his, quæ ad ipſius ſalutem pertinent, qua decet gravitate, ac pietate commoneat, futiles, & quæ riſum ſępè movent, narrationes devitet, ità jura ſua tueatur, ut nullam cupiditatis, aut avaritiæ ſuſpicionem in auditoribus pariat.

9 Dum autem Parochi, & alii Epiſcopo inferiores in Altari hoc munus obibunt, tunc capite aperto ſtare debebunt ad ſacerdotalis libri præſcriptum.

Quomodo ad ſuggeſtum Parochi debent aſcendere.

10 Quo autem faciliùs à frequenti populo audiantur, ſuggeſtum eos aſcendere opportuniùs erit, tuncque caſulam deponere, ſi maluerint, licebit, quam ſtatim ſermone habito ad Altare reverſi induant.

11 In ſuggeſtu concionem, aut ſermonem eum habeant, operto ſint capite, & ſedeant, aut ſtent, prout maluerint, præſente autem Epiſcopo, capite aperto ſedeat, de ejus licentia.

12 Obſervet Parochus, ne in adminiſtrandis Sacramentis ullam negligentiam committat, erroremvè, ex inſcitia proficiſcentem, ægrotos maximè cordi habeat; Inopes verò ità curet, ut non modò eorum calamitatem conſolatoriis verbis, & paſtoralibus obſequiis lęniat, verùm etiam ſubſidio, & eleemoſyna, vel de ſuo, ſi poteſt, vel ſua opera conquiſita ſublevet.

Parochi abuſus, novitates morum ſumma vigilantia auferre curent.

13 Abuſus, pravas conſuetudines, ſuperſtitiones, morũ, ac fidei (quòd abſit) ſuborientes novitates vigilantia ſua tollere curet; de quibus omnibus, ut præſentiùs malo remedium afferatur, quàm celerrimè ad Epiſcopum referat, alioquin negligentiæ ſe pœnas graviſſimas daturum intelligat.

Capitula curam animarum habentia virum idoneũ Epiſcopo citiùs præſẽtare debent, alitèr iuxtà conſtitutionẽ Pii V. providendum.

14 Quoniam verò nonnullis capitulis in univerſum non certę perſonæ animarum cura annexa eſt; ideircò, ut aliàs à nobis ſtatutum eſt, ab illis Vir idoneus Ordinariis præſentetur. Quòd ſi in hoc ſegnitèr ſe capitula geſſerint, Epiſcopi fructuum portionem, etiam pinguem alicui à ſe probato aſſignent, & iuxtà Conſtitutionem ſan. mem. Pii Quinti provideãt.

Quæ facere poſſunt Epiſcopi, ut Apoſtolicæ Sedis Delegati.

15 Ad ſtatum Eccleſiarum ex dignitate conſervandum Sacrum Concilium Tridentinum magna cum ratione ſtatuit, ut Epiſcopi etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati poſſint, juxtà formam juris ſine obtinentium præjudicio facere uniones perpetuas quarumcunque Eccleſiarum Parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cũ Curatis propter earum paupertatem, & in aliis caſibus à jure permiſſis. Itaq; Epiſcopi, ubi opportunum fuerit ea facultate diligentèr utantur.

Digitized by Google

Ubi verò ob locorum diſtantiam Parochiani ſine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, ac divina officia audienda accedere nō poſſunt, novæ Parochiæ conſtituantur, juxtà Alexandri Tertii Sanctionem, & Tridentini Concilii decretum.

Alexandri III. cōſtitutio, & Triden. decretum.

16 Parochis, ut in officio cōtineātur, præcipimus, ut in ſuæ Eccleſiæ domo, noctu, & interdiù ſemper habitent, ut occurrentibus Populi neceſſitatibus proſpicere poſſint.

17 Quòd ſi Eccleſiæ domum non habent, habitent ipſi ſaltèm infrà Parochiales fines, qui ſecùs fecerit, viginti quinque ducatorum pœna mulctetur, præter fructus, quos amittunt pro temporis abſentia rata ex Concilii Tridentini præſcripto.

Quibus diebus Parochi ad ſacrum facere ſint adſtricti.

18 Diebus omnibus feſtis in Eccleſia celebrent, horaque competenti, & Populi commoda, frequenterque etiam extrà dies feſtos, ſaltem tribus diebus in hebdomada; ſecunda verò feria, miſſæ ſacrum pro Defunctis ſemper faciant, & ſi is dies impeditur ſit, alio die in hebdomada.

Abuſus de non audiendo ſacro tollendus.

19 Curent omninò, ut Viduæ, & Puellæ ad miſſam audiendam conveniant, & ſi quis in hoc ſit abuſus, illum prorsùs tollant, & ſi opus fuerit, Epiſcopo deferant.

20 Si qui adſint in miſſa abſque reverentia, illos moneant, ut reverentèr, ſicut debent, tanto Sacrificio interſint, curentque ad unguem obſervari ea, quæ de divino cultu conſtituta ſunt.

Circà pauperum curam, quæ Parochus facere debet.

21 Studioſè verò Parochus ſolicitus ſit de pauperibus ſuæ Parochiæ, præſertim puellis nubilibus, viduis, orphanis, pupillis, ægrotis, ſenio confectis, aliiſque perſonis utraque miſericordia indigentibus, quibus, & ipſe opituletur, & alios hortatu ſuo ad id officium invitet. Præcipuè de iis Epiſcopum certiorem faciat, ut qui communis eorum Pater eſt, iiſdem paternam curam præſtet.

22 Parochus quotieſcunque indulgentias publicari oportet, populum diligentèr inſtruat, quidnam agere debeat pro iis conſequendis. Illas verò ſine Epiſcopi in ſcriptis licentia publicare nullo modo audeat, quæ gratis dentur.

23 Palmas, & Candelas ſuis diebus diſtribuat, illaſque non niſi in Eccleſia, prout ſupra ſancitum eſt, Parochianos moneat, ut parochiam diebus feſtis frequententent, præſertim verò maioribus, atque famulis diebus prædictis à miſſarum auditione vacare non permittant.

Sine Epiſcopi licentia extra Parœciam Parochus pernoctare non poteſt.

24 Maneat aſſiduus in Parochia, neque unquam ſinè Epiſcopi licentia extra pernoctet, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, & aliis pœnis arbitrio ipſius Epiſcopi; quoties autem cum licentia diſceſſurus erit, diligentèr perquirat, ſi quis in Parochia ſit infirmus, ſi quæ parituræ, quę Sacramentis indigeant, quibus illa miniſtret, antequam diſcedat, & nihilominùs alteri curam prædictam durante abſentiæ tempore demandet facultate habita ab Epiſcopo, qui cōtrafecerit in prædictorum aliquo viginti quinque ducatorum pœna, carcere etiam, & alias arbitratu Epiſcopi puniatur.

25 Servet Parochus gradum ſuum apud omnes, & ad nullius uſpiam ſervitia maneat, neque aliena negotia gerat, neque vile aliquod exercitium faciat.

Libri à Parochis habendi.

26 Habeat, præter Cathechiſmum, Romanum Rituum Eccleſiaſticorū librum, aliosque Parochiales, præſertim verò ad caſus conſcientiæ pertinentes, & Sacram Scripturam, & Sacroſanctum Concilium Tridentinum, ſciat Canones Pœnitentiales, libellumque Caſuum Reſervatorum, & Bullam in Cœna Domini apud ſe omninò habeat, in Confeſſionali, & notam Caſuum Epiſcopo Reſervatorum:

27 Quæ de Sacramento Pœnitentiæ miniſtrando ſuperiùs ſtatuta ſunt, & de aliis Sacramentis ad unguem obſervet, caveatque ne in privatis domibus, aut noctu, præterquam infirmorum confeſſiones audiat, in quibus audiendis ſit omni tempore aſſiduus.

28 Decretum verò de Medicis omninò ſervari curet, infirmos etiam non vocatus viſitet, illoſque, ac mulieres gravidas de confeſſione moneat; ſanos verò ne ad ultimos Quadrageſimæ dies confeſſiones prorogent. Paſchæ autem tempore diligentèr proſpiciat, ut quæ de Pœnitentibus, & communicantibus ſtatuimus, prorsùs obſerventur. Neque benedictionem, quæ puerperis impendi ſolet in privatis domibus unquam impertiat, &c.

29 Curet, ut mares à fœminis ſeparati

parati

Digitized by Google

parati dormiant ſupra duodecimum, & quartumdecimum annum.

30 Parochus in ſua quiſque Parochiali Eccleſia ſingulis Dominicis, & feſtis diebus, qui Eccleſiæ præcepto, vel conſuetudine coluntur, miſſam ſolemnem, & veſperarum officium peragat, idque ea ratione, ut ſi unũ, pluresvè habeat, quibus adjutoribus utatur illos officii pſalmos, & preces, ut ritus eſt canat, ſin minùs quempiã adjutorem habet, voce alta, & clara ita recitet, ut ab iis, qui præſentes in Eccleſia adſunt, exaudiatur.

31 Id verò caveat, ne quicquam, vel minimum, quod ad ſtatam illius diei officii rationem pertineat, ulla cauſa omittat.

32 In miſſa Conventuali, & Parochiali, cum Corpus Domini elevatur, ſignum ſono campanæ detur, in aliis verò miſſis id ita præſtetur, & tunc parvulum tintinnabulum, ut à latere Altaris appenſum, aut à Sacriſtia allatũ, à Clerico miniſtro certis diſtinctis ictibus pulſetur.

33 Tridentini Concilii auctoritate Epiſcopus regulares, ad quos Animarum cura, quovis jure pertinet, cõpellat, ut in Eccleſiis, & aliis diebus eodem Concilio præſcriptis ſacram concionem habeant, doctrinæ Chriſtianæ pueris rudimenta tradant, tum alia parochialia munia præſtent.

Incantantes morbos Epiſcopo denunciandi.

34 Diligentèr proſpiciat, ne mulieres, præſertim obſtetrices circa infantium infirmitates ſuperſtitioſa aliqua dicant, aut faciant, nevè lamias, aut ſtriges permittat, vel incantantes morbos hominum, aut animalium, nevè divinationes, aut ſuperſtitiones aliquas herbarum dierum Lunæ, aut panis benedicti, ſed ſi quas hujuſmodi repererit, ſtatim Epiſcopo denunciare curet.

Oleis ſacris abutentibus pœna.

35 Neque olea ſacra Laicis ullo modo concedat, ne illis abutantur, alioquin Laici ipſo facto ſint excommunicati; Clerici verò Beneficiati ſuſpenſione beneficiorum, privatione, ac etiam exilio à Civitate, & Diœceſi mulctentur. Non beneficiati carceris annalis, ac deindè eamdem exilii pœnam incurrant.

36 Excommunicatos ab Eccleſia arceat, publicos concubinarios cujuſcumque gradus, & dignitatis ſint, publicorum peccatorum nomina ad Epiſcopum deferat ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrendæ.

Uſurariis ante præceptam reſtitutionem non ſepeliendi.

37 Ne Parochi uſurarium manifeſtum, ut Conſtitutionibus Apoſtolicis ſancitum eſt, etiam ſi in teſtamento, aliavè quadam ultima voluntate ipſe mandaverit ea reſtitui, quęcunque uſuræ nomine acceperit, in ſepulturam eccleſiaſticam tradãt, niſi pro eorum facultatibus re ipſa illis ſatisfactum ſit, à quibus uſuras exegerit, aut ſi ii abſunt, Epiſcopo, Vicariovè ejus, vel Parocho, intrà cujus Parochiæ fines ille dum vixerat habitarat, vel Notario publico de reſtitutione cautum ſit pignoribus, aut idonea ſponſione facta. Qui verò Parochus id generis hominum ſciens ſepelierit, is norit, ſe excommunicationis pœna affectum eſſe ex Clemẽtis Quinti Conſtitutione in Concilio Viennenſi ædita.

Cõtrafacientes Parochi ex Clementis V. conſtitutione excommunicantur.

38 Caveat omninò Parochus, ne in Eccleſia fabricari Altaria, uel Capellas erigi, vel ſepulturas fieri ſine Epiſcopi licentia, permittat; Jocos verò, deambulationes, riſus, vaniloquia, aut alia, quæ in Eccleſiis fuerint prohibita, nullo modo patiatur.

Libri oblatorum, redituũ, & expenſarum habendi.

39 Habeat librum, in quo oblata pro miſſis dicendis deſcribat, ut curare poſſit illis ſatisfieri, teneatque librum etiam redditum, & expenſarum, decimarumque, & oblationum Eccleſiæ, & inventarium bonorum omnium ipſius, cujus copia detur Curiæ Epiſcopali, in Archivo aſſervanda ſub pœna ſuſpenſionis.

40 Caveat, ne avarè ſuadeat infirmis aliquid relinquere Eccleſiæ, quòd aliàs non eſſent relicturi. In ſepulturis avaritiam vitet, & pauperibus gratis, ut ſuprà dictum eſt, illam concedat.

41 Quæ à Defuncto relicta ſunt pro miſſis, officiis, & luminibus diligentèr fiant, & impleantur.

Ante quàm corpus ſepeliatur notitia piorum legatorum habeatur.

42 Subditos ſæpè moneat pro legatis piis adimplendis, utque illa facilius exequutioni mandentur, iterum præcipimus Parochis omnibus, ut antequam corpus ſepulturę tradatur, procurent notitiam piorum legatorum (ſi quæ defunctus fecit) habere, illaque ſtatim Curiæ Epiſcopali denuncient.

43 Caveant omninò Archipresbyteri, Parochi, & alii quicumque ad curam animarum deputati eligere, & deputare quovis prætextu, cauſa, & colore Capellanos Æconomos ſubſtitutos, vel alios quovis modo ad

exer-

exercenda, & ſubminiſtranda Sacramenta Eccleſiæ, niſi fuerint per Epiſcopos ſpecialitèr, expreſsè, & de mandato in ſcriptis approbati, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto à divinis, aliiſque pœnis ipſorum arbitrio infligendis tàm contra eligentes, quã electos.

Archipresbyteris, & Vicariis foraneis præcipitur, ut perturbantes immunitatem eccleſiaſticam, Curiæ Epiſcopali denuncient.

44 Item ſtatuimus, & mandamus, prout aliàs ſtatutum fuit, quòd omnes Archipresbyteri, Vicarii foranei, & alii quicunque electi, & forſan eligendi ad recipiendas quærelas cõtra quoſcunque perturbantes immunitatem, & libertatem eccleſiaſticã, vel alias quovis modo pertinentes ad Curias eccleſiaſticas, & juriſdictionem, ſivè per denunciam, ſivè per quærelam, aut ex officio teneãtur ſub pœna ſuſpenſionis incurrendæ, infrà terminum ſex dierum, dare notitiam Curiæ Epiſcopali cum tranſmiſſione actorum, ut unicuique juſtitiæ complementum miniſtrari poſſit.

45 Singulis diebus feſtis miſſam ſolemnem, & veſperarum officium, ut ſupra ſancitum eſt, canat Parochus in ſua Parochiali Eccleſia, datis priùs, ut moris eſt, ſtata hora campanarum ſignis.

46 Quicumque autem Sacerdos de Parochia eum adiuvet ad illud officium præſtandum, niſi alterius Eccleſiæ miniſterio addictus ſit, aut ab Epiſcopo addicatur.

Clerici Parœciæ, cui ſunt adſcripti inſervire debent.

47 Clerici verò omnes ſimul conveniant in Parochia, cui ſunt adſcripti, & ritè omnia perſoluant pro opportunitate temporum. Si quis autẽ in quid prædictorum contrafecerit, decem aureis, carcere etiam, & aliis gravioribus pœnis pro modo culpæ arbitrio Epiſcopi puniatur.

48 Quo autem citiùs, atque exploratiùs Epiſcopus ſciat eorum nomina, qui ſacri faciendi cauſa aliquid piè, vel legaverunt, vel dederunt, voluntariè per illos, quorum intereſt verè ſatisfactum eſſe, ac rursùs ſi quid ea in re neglectum, aut omiſſum, prætermiſſumvè eſt id opportunè, ut fiat proſpicere, cavereque poſſit hæc decernimus, ac ſtatuimus.

Quælibet Eccleſia librum habeat, in quo miſſæ ſacrificium facientes adnotentur.

49 In unaquaque Eccleſia liber deinceps ſingulis annis, vel alio certo tempore renovandus perpetuò ſit, in quo, & anno, & menſe, & die primum notato unuſquiſque, ſivè Parochus, ſivè Capellanus, ſivè alius Sacerdos, qui quovis obligationis nomine in ea Eccleſia miſſæ ſacrificium fecerit in ſingulos dies, ubi id perfecerit, manu ſua ſcribat, & nominatìm brevitèr exponat, ſe illud præſtitiſſe, aut Parochialis Eccleſiæ, aut Capellæ, legativè pii, aut anniverſarii, aut funeralis officii nomine, cui prætereà libro ſingulis diebus ſubſcribat is, quem in qualibet Eccleſia Epiſcopus ſtatuerit, qui item ſi ipſe eſt, qui miſſæ ſacrificium eo quovis nomine fecerit, ipſe item manu ſua ſubſcribat, quoties aliquis eo nomine miſſam celebrarit.

50 Is liber tuto Sacriſtię loco aſſervetur, & ſingulis annis ad Epiſcopũ afferatur à Rectore Eccleſiarum, vel ab eodem Epiſcopo deputato ſub pœna ſuſpẽnſionis, & aliis arbitrio Epiſcopi.

TITULUS L.

De Bonorum Eccleſiaſticorum locatione.

SUMMARIUM.

1 *Generale Inventarium bonorum eccleſiaſticorum, iuriumque beneficialium conficiatur, ad quod Beneficiarii omnes compellantur pœnis Epiſcopi arbitrio; exempla infrà quatuor menſes ad Epiſcopale Archivum intereſſe habentes tranſmittant ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto.*

2 *Eccleſiaſtici aliquid exigentes ex bonorum eccleſiaſticorum in emphyteuſim, vel alitèr conceſſorum Notarium adhibeãt; qui inſtrumento teſtetur, de ſumma ſoluta, & quo titulo ſolvatur.*

3 *Clerici hac in cautione negligentes dimidia parte fructuum unius anni priventur, aliiſque Epiſcopi arbitrio pœnis afficiantur.*

4 *Hujuſmodi confeſſionum, vel recognitionum inſtrumentorum exempla Clericus ad quem ſpectat, infrà menſem Epiſcopo exhibeat, in Epiſcopali Archivo ſervanda.*

5 *Decretum S. C. T. contra uſurpatores bonorum Eccleſiæ bis in anno publicetur; & Parochi ſervari curent ſub pœnis Epiſcopi arbitrio.*

6 *Fundi eccleſiaſtici, eorumque limites recognoſcantur, quæque meliorationes,*

nes, vel deteriorationes in eis ſunt factę.

7 *Vltrà triennium, aut anticipata ſolutione, locationes ne fiant, alioquin ſucceſſoribus non præjudicent: In factis ad longum tempus ex Apoſtolico aſſenſu diligentiſſimè inveſtigetur, an talis alienatio in evidentem Eccleſiæ utilitatem cedat.*

8 *Prohibetur locari bona eccleſiaſtica conſanguineis uſque ad tertium gradum.*

9 *Caducitatum remiſſio, niſi prout juris inhibetur.*

10 *Contractuum de bonis eccleſiaſticis nota infrà menſem à die celebrationis Epiſcopali Curiæ tradatur. Contrafacientes, sinè Canonici, sivè Beneficiarii fructibus unius anni priventur.*

11 *Capitula, Beneficiarii, & rerum eccleſiaſticarum adminiſtratores quicúque incumbant, ut eccleſiaſtica bona contra canonicas ſanctiones alienata, vel deſtituta recuperentur, & ne deinceps fiat, ſtatuitur.*

12 *Eccleſiarum, Capitulorum, & Collegiorum bona mobilia, & immobilia, & jura, incorporata, & conjuncta nomine Eccleſiæ, Capituli, vel Collegii per Procuratores adminiſtrentur, non inter Canonicos, vel Beneficiarios dividantur; ſi diviſa extent, uniantur infrà duos menſes ab harum publicatione, ſub pœna Epiſcopo arbitraria.*

13 *Rationes ſingulorum bonorum mobilium, jurium, actionum, annuorum cenſuum, ſeu redditnum, nominumque debitorum ad eccleſias, monaſteria, vel beneficia ſpectantium diligentèr exquirantur infrà quatuor mẽſes, & per publicum Notarium inventaria conficiantur. Ad quod Epiſcopus duos de Capitulo adhibeat; Capitulum coram Epiſcopo, vel ejus Deputatis, cæteri coram dignis teſtibus Id exequantur.*

14 *Inventariorum bina erunt exempla Notarii auctoritate munita, è quibus unum in epiſcopali Archivo, alterum in Archivo Metropolitano ſervetur, quoad Epiſcopos, & Cathedralium Capitula: Collegia alterum in proprio, alterum in epiſcopali Archivo, quam primùm ubi non extat, inſtituendo, ſervabunt. Sic etiam quæcunque eccleſia beneficia obtinentes: ſi quis epiſcopali Archivo inventarii exemplum quærat, gratis detur.*

15 *Archivum binis occludantur clavibus, in Cathedralibus altera ab Epiſcopo, altera à Capitulo; in Collegiatis altera à Præfecto, altera à Canonicis cuſtodiendis.*

16 *Epiſcopi viſitantes inventaria ſecùm deferant, & cum inventariis viſitandorum conferant; ne quid deſit diligentèr inſpiciant; cùm deerit, Eccleſię reſtitui, omniaq; dãna ſarciri ſtudeãt.*

17 *Inventariorum renovationem, ſi videbitur, mandent; & quotannis acceſſio, vel immutatio in inventarium referantur.*

18 *Negligentia, vel fraude in inventariis peccantes, ſi Capitula, vel Beneficiarii ſunt, Epiſcopi arbitrio, ſi Epiſcopus in prima Provinc. Synodus utriuſque pœnas ſtabit.*

19 *Beneficiorum eccleſiaſticorum bona conſanguineis intrà tertium gradum ne locentur, niſi evidens, & magna eccleſiæ ſic utilitas Epiſcopi judicio, præter alia juris requiſita, alitèr ſuadeat: Aliàs locatio nulla ſit, & locans ab Ordinario puniatur.*

20 *Provinciæ Epiſcopis committitur ex S. C. T. ut cum binis Deputatis recognoſcant ex officio quaſcunque locationes bonorum eccleſiaſticorum à 30. annis factas, ac ſi contra canonicas ſanctiones eas invenerint, nullas declarent.*

21 *Eccleſiaſtica ſupellectilia ex quacunque neceſſitate nulli omninò in pignus dare liceat ſine Epiſcopi licentia, in caſibus à jure permiſſis. Qui ſecùs faxint, excommunicantur, ad eorum recuperationem juris, & facti remediis compellendi.*

22 *Epiſcopi quotannis peritos viros eligãt pro fundorum Capitularium reviſione certa conſtituta mercede, & hujuſmodi Reviſorum ſcripta relatio cum Epiſcopis communicetur.*

23 *Fructiferarum arborũ inciſio abſque Epiſcopi licentia pœna ducatorum quinque pro qualibet probibetur, præter damni refectionem.*

24 *Clericus, aut Sacerdos ſcripta ad eccleſiæ rationes ſpectantia occultaverit, aut ſuppreſſerit Agathenſis, & Aurelianenſis Concilii pœnis, Laici interdicti, ab Eccleſiæ ingreſſu plectantur.*

25 *In prophanos, aut in proprios uſus expendentes, vel convertentes bona, ſeù pecuniam, dicta vulgò*, la caſſa del pane, ſeù denaro della farina, ò caſſa de' morti, *ſtatim excommunicentur, nec abſolvantur, niſi damna refecerint.*

26 De-

Digitized by Google

26 *Decimas Eccleſiæ fraudantes, impedientes, & ad eorum ſolutionem protervi, excommunicantur, nec abſolutionem obtineant, niſi ſatisfactione ſequuta.*

27 *Idem decernitur circa obligationes, Curatis præſtari ſolitas; Parochi, aut Beneficiarii, sivè connivendo, sivè concordando præiudicium Eccleſiæ, inferentes ſuſpenduntur, ſeverè etiam Epiſcopi arbitrio puniendi.*

28 *Qui eccleſiaſtica prædia ad certum tempus, ea conditione conducunt, ut meliora reddant, & impenſæ ipſis reſarciantur, tales in prædiis faciant meliorationes, quæ ſingulis annis tertia parte pretii, quod locationis nomine ſolvere dêbent, compenſari poſſint. Hanc verò tertiam partem quotannis retineant, quouſque integrè impenſas recuperent: non retinentes quotannis jus repetendi ab Eccleſia, vel à Rectore, qui ſuccedet, amittant.*

Bonorum eccleſiaſticorum inventaria, ut conficiatur Epiſcopi prima cura eſto.

1 PRincipio curet Epiſcopus invẽtarium generale confici omnium bonorum eccleſiaſticorum, jurium, beneficiorum cujuſvis generis ſuæ Diœceſis, compellatque omnes, & ſingulos quævis eccleſiaſtica beneficia obtinentes ad prædictum inventarium exactè, ac fideliter conficiendum, ſub pœnis arbitrio Epiſcopi impo. ‑ndis, quæ omnia exempla ipſi, ad quos ſpectant, quatuor menſium ſpatio ad ſummum Epiſcopo tradant Archivo aſſervanda, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrendæ.

Eccleſiarum bona, quæ in emphiteuſim traduntur, ad memoriã ſemper reducenda.

2 Ut bonorum Eccleſiaſticorum, quæ vel in emphiteuſim, vel ad longum tempus alio quovis nomine tradita ſunt, memoria quoad eius fieri poteſt, conſervetur. Eccleſiaſticus quivis homo, cui aliquid in ſingulos annos eo quovis nomine ſolvitur, cũ primùm id exiget, Notarium adhibeat, qui inſtrumenti fide teſtatum faciat quicquid ab eo, qui ſolvere debet, ille acceperit, & cujus fundi, vel vineæ, vel prati, vel ædium, aliarumvè rerum eccleſiaſticarum nomine exigerint, idquè non niſi, qui ea eccleſiaſtica bona conductionis nomine nunc poſſidet illum, tanquã directum illorum bonorum dominũ, Notarii publici fide recognoverit, eadem diligenti, ut ſupra deſcriptione prædiorum adhibita.

3 Quòd ſi quis Clericus, cujus hoc intereſt, in huius rei cautione adhibenda negligens erit, dimidia parte fructuum unius anni mulctetur, quos ex eo beneficio conſequeretur, aliiſque pœnis Epiſcopi arbitratu.

4 Quæ autem huius rei cauſa, vel confeſſiones, uel recognitiones inſtrumenti fide conficientur, earum exemplum ille Clericus, ad quem ſpectat, ſpatio menſis Epiſcopo tradat, in Archivo aſſervandum.

Contra uſurpatores Conc. Trident. decretum bis in anno publicandũ.

5 Epiſcopus jubeat decretum Concilij Tridentini contra Vſurpatores rerum eccleſiaſticarum, bis per annum in Eccleſiis publicari, ſcilicet, primis diebus Dominicis Adventus, & Quadrageſimæ, idque curent omnes Parochi in cunctis Diœceſibus omninò obſervare, ſub pœnis arbitrio Epiſcopi infligendis.

6 Recognoſcantur ab iis, ad quos ſpectat, fundi eccleſiaſtici, cum corũ limitibus, & ſi quæ in eis factæ fuerint meliorationes, vel deteriorationes.

Locationes ad lõgum tempus proſcribuntur.

7 Locationes ultrà triennium cum quocunque ne fiant, neque etiam anticipata ſolutione alioquin ſucceſſoribus non præiudicent, quas verò ad lõgum tempus factas à Sede Apoſtolica confirmari obtentum fuerit, tùm ſumma cura proſpici mandamus, ut ante exequutionem litterarũ Apoſtolicarum diligentiſſimè inveſtigetur, an alienatio hujuſmodi verè in evidentem utilitatem Eccleſiæ, quam Summus Pontifex intendit, cadat.

8 Conſanguineis uſque ad tertium gradum, etiam per ſuppoſitas perſonas, bona Eccleſiæ locari omninò prohibemus.

9 Neque etiam caducitates remitti, niſi prout de jure cautum fuerit.

Nota cõtractuum in Curia Epiſcopali tradenda.

10 Contractuum verò de bonis Eccleſiæ notam infra menſem à die celebrationis illorum, tàm Capitula, quàm omnes alii Curiæ Epiſcopali tradere omninò curent. Si contrafecerint, fructibus ipſius anni, quos ex eorum beneficiorum prædiis percipiunt, mulctentur, & aliàs arbitratu Epiſcoporum.

11 Capitulis Eccleſiarum, Archipresbyteris, & Beneficiaris omnibus, & quibuſvis Eccleſiarũ Adminiſtratoribus, ſivè Clerici, ſivè Laici ſint, præcipimus, quòd omninò in eam curam incumbant, ut Eccleſiæ bona contra canonicas ſanctiones quoquo

modo

modo alienata, vel deſtituta recuperentur, idquè ne deinceps audiat, nevè quiſquam, quòd in Chriſti patrimonio negligentior ſit, quàm in ſuo merito reprehendi poſſit, ſtatuimus.

Diviſio bonorum inter Canonicos eliminanda.

12 Inſuper etiam mandamus, quòd omnia bona mobilia, & immobilia, & jura Eccleſiarum, Capitulorum, & Collegiorum adminiſtrētur ſimul incorporata, & conjuncta nomine Capitulorum, & Collegiorum, mediantibus Procuratoribus eorum, & nullo modo dividi inter ipſos Canonicos, & Beneficiatos poſſint, nec etiam per modicum temporis ſpatium, & quatenùs de præſenti diviſa eſſent, & inter ipſos partita reperirentur, debeant iterum incorporari, & reuniri infrà ſpatium duorum menſium poſt impreſſam, & publicatam copiam præſentium decretorum, ſub pœnis in contravenientes arbitrio Ordinariorum.

13 Ut Epiſcopi, & Capitula tàm Cathedralium, quàm Collegiatarum Eccleſiarum, Hoſpitalium etiam, ac quorumcūque piorum locorum adminiſtratores, ſeu gubernatores, & alii quicunque, qui beneficia eccleſiaſtica quæcunque cum cura, vel ſine cura quocunque nomine nuncupentur, etiam commendata, nunc obtinent, ab huius decreti editione, qui verò in futurum quomodocunque obtinuerint ab adeptæ poſſeſſionis die, quiſque intrà ſpatium quatuor menſium omnium, & ſingulorum bonorum mobilium, jurium, actionum, annuorum cenſuum, ſeu redditu͂um, nominumque debitorū, & aliorum quorumcunque ad eorū Eccleſias, vel eorum adminiſtrationi commiſſas monaſteria, vel beneficia, eorumvè menſas quocunque jure pertinentia rationem diligentiſſimè conquirendam, & eorum omnium inventarium, in quo locorum etiam fines, conditioneſque omnes ſigillatim deſcribantur per publicum Notarium diligentèr conficiendum curent, Epiſcopus quidem adhibitis duobus à Capitulo Cathedralis Eccleſiæ delectis.

Infrà quatuor mēſes invētaria à qualibet Eccleſia conſtruenda.

Capitulum coram Epiſcopo, aut aliis Præfectis ab eo, alii verò coram fide dignis Teſtibus.

14 Ex eo inventario exempla duo Notarii publici auctoritate ad certā eorum fidem munita conficiantur, quorum alterum Epiſcopi, & Capituli Eccleſiarum Cathedralium in Archivo, quòd utriuſque commune ſit, aſſervent, alterum ad Metropolitanum mittant, Præfecti verò, & Capitula Eccleſiarum, quæ Collegiatæ ſunt, alterum exemplum in communi eorum Archivo retineant, alterum in Archivo Cathedralis Eccleſiæ aſſervandum tradant.

At verò in quibus Eccleſiis, vel Cathedralibus, vel Collegiatis Archivium ejuſmodi non ſit, ab Epiſcopo quamprimùm inſtituatur, prout ſuo loco dictum eſt.

Archivi inſtitutio

Cæteri autem ſinguli, qui beneficia quæcunque eccleſiaſtica quovis titulo obtinent exemplis, item duobus eodem modo confectis, unum in Eccleſia ſua diligentèr cuſtodiant, alterum ad Cathedralem Eccleſiā perpetuò conſervandum mittant; undè ſi unus poſtulabit exemplum ſumere eis liceat gratis.

Singulorum beneficiorum libri duo conficiendi.

15 Archivia ſingula duobus clavibus occludantur.

In Eccleſiis Cathedralibus earum unam Epiſcopus, alteram Capitulū cuſtodiat; in Collegiatis alteram Præfectus, alteram Capitulum ſervet.

16 Prætereà in viſitationibus ejuſmodi inventaria Epiſcopi ſecùm adferant, & cum iis, quæ ſervant, ii qui viſitandi ſunt, ſigillatim conferant, perſpiciantque diligentèr, ne quid eorum, quæ ibi ſcripta fuerint, deſit, quòd Eccleſiæ, vel minimo detrimēto eſſe poſſit, & ſi quæ fortè deerunt Eccleſiæ reſtitui, omniaque eius dāna farciri ſtudeant.

In viſitatione Eccleſiarum invētaria ab Epiſcopo ſecum deferenda.

17 Ipſa quoque inventaria, ſi eis videbitur renovari, jubeant, inſuper quæcunque acceſſit, vel immutatio facta ſit, ea quot annis in inventaria referantur.

18 Qui in his, vel negligentia, vel contumacia, vel fraude peccaverint, ſi capitula, & alii beneficia eccleſiaſtica obtinentes, Epiſcopi arbitrio: Si Epiſcopus prima Provincialis utriuſque Synodus pœnas dabit.

19 Nemini beneficiorum eccleſiaſticorum bona propinquis ſuis intrà tertium gradum in emphyteuſim, aut ad cujuſvis temporis ſpatium, etiam per ſuppoſitas perſonas locare liceat, niſi evidens, & magna Eccleſiæ utilitas judicio Epiſcopi, preter alia juris requiſita aliud poſtulare videatur, ſi alitèr factum fuerit, nulla

Bona eccleſiaſtica conſanguineis locari non permittuntur.

 ſit

ſit locatio, & qui locarit, ab Ordinario puniatur.

Epiſcopi bonorum Eccleſiaſticorum locationes recognoſcere ex officio debent.

20 Ex authoritate Sacri Concilii Tridentini negotium damus Epiſcopis Provinciæ noſtræ, ut ſinguli una cum Canonico à Capitulo, & altero de Clero ab ipſis deligendo recognoſcant, etiam ex officio, quaſcumque locationes bonorum eccleſiaſticorũ ad longum tempus à triginta annis factas, & ſi eas in damnnm Eccleſię, & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe adjudicaverint, irritas, & nullas declarent.

Eccleſiarum mobilia ſine Epiſcopi licentia pignorari non permittitur.

21 Calices, Cruces, atque eccleſiaſtica ornamenta, neque amicis, neque conſanguineis, ſed nec Eccleſiarum Patronis, aut Benefactoribus pro quacumque neceſſitate, ullo modo ſine Epiſcopi licentia in caſibus à jure permiſſis, pignorare præſumant. Qui ſecùs fecerint, ſint excommunicati, ac nihilominùs juris, & facti remediis opportunis ad bona ejuſmodi recuperanda compellantur.

22 Quia audivimus Canonicos aliquarum Eccleſiarum in fundorum reviſione, ne ſibi invicem noceant negligenter agere, mandamus Epiſcopis, ut quot annis probos viros, & expertos arbitrio eorum pro reviſione hujuſmodi deputent, certa illis conſtituta mercede per Canonicos, & Capitulum ſine mora perſolvenda, ac relationem reviſorum huiuſmodi in ſcriptis habeant, atque cum Epiſcopis communicent.

Arborum inciſio pœnis prohibetur.

23 Arbores verò fructiferas incidi ſub pœna ducatorum quinque pro qualibet arbore omninò prohibemus ſine Epiſcopi licentia, & qui eas incidere auſi fuerint, præter impoſitam pœnam teneantur etiam, & compellantur ad reſarcienda damna Eccleſię illata.

Ex Agatenſi, & Aurelianenſi Concilio occultantes Eccleſiarum ſcripturas pœnis puniuntur.

24 Si quis Clericus, aut Sacerdos ulla huius generis ſcripta ad Eccleſię rationes pertinentia doloſè occultaverit, aut ſuppreſſerit, is Agathenſis, & Aurelianenſis Concilii pœna plectatur, Laicus verò homo ab ingreſſu Eccleſiæ ſit interdictus.

25 Quicunque auſus fuerit bona, ſeu pecuniam vulgariter nuncupatam *la caſſa del pane, ſeu danaro della farina, ò caſſa de' Morti*, quę ad ipſos uſus inſtituta ſunt in prophanum expendere, & convertere, aut in proprium uſum, ut ſide dignorum relatione percepimus hactenus fuiſſe factum, is excommunicetur ſtatim, & nunquam abſolvatur, niſi etiam damna omnia loco pio, cui ea debentur integrè reſarciverit.

Decimas fraudantes excommunicantur.

26 Si quis decimas Eccleſiæ ſubtraxerit, fraudaverit, vel occupaverit, impediverit, atque ad ſolvendum illas quocunque prætextu, etiam bonorum feudalium protervus fuerit eo ipſo excommunicatus exiſtat, neque abſolvi ab Epiſcopo poſſit ante integram illarum ſolutionem, & ſatisfactionem.

27 Quod ipſum decernimus circa obligationes, quæ Curatis præſtari ſolent, Parochi vero, & Beneficiati ſi in prædicti decreti obſervatione, aut connivendo, aut aliàs in Eccleſiæ præjudicium concordando negligentes fuerint ipſo facto ſint ſuſpenſi, ac ſeverè etiam arbitrio Epiſcopi puniantur.

28 Uſu, & diuturna conſuetudine compertum eſt, quantum Eccleſiæ detrimenti, damniquè ſæpè importet; illa prædiorum Eccleſiaſticorum locatio, quæ ad certum tempus pactionibus iis iniri ſolet, ut meliora reddi liceat, ac interdum ea conditione, ut qui ſumptus facti ſunt, ne poſſint, niſi in ipſo extremæ locationis tempore recuperari, & qui item conduxerint ejici, amoverivè à poſſeſſione ne poſſint, niſi quidqnid in illis melioribus reddendis pecuniæ erogarint reſtituatur.

Quare nos Eccleſiarum utilitati conſulentes, & huic rei, unde tantum detrimenti, tantumque incommodi ipſis Eccleſiis accidere ſæpe ſolet, quãtum in nobis eſt occurrere volentes, ita ſtatuimus.

Ad validas locationes reddendas, quæ conditiones ſint neceſſariæ ſtatuitur.

Quæcunque Eccleſiarum prædiorum locationes ad certum tempus in poſterum eo pacto fient, ut illa meliora reddi liceat, & quidquid in illis ſarciendis, reſtituendiſque erogatum ſit, id ei, qui conduxit ſolvi oporteat, hæc intra locationum pactio ne jus tribuat faciendi impenſas in quovis ædificii genere utiles, niſi eos, quæ majorem ſummam non excedant, quam illa ſit, quam conductor retinendo ſingulis annis, quibus firma eſt locatio tertiam partem ejus, quod locationis nomine ſolvere debet recuperare poſſit. Eam autem tertiam partem quolibet anno retineat quoad quidquid erogarit ipſe recuperet.

Si verò qui his conditionibus conduſ-

Digitized by Google

duxerint tertiam ipſam partem quot annis non retinuerint,ne jus ſit ab Eccleſia, nec à Rectore, qui ſuccedet partem, quam non retinuerint repetendi, ſed eorum culpæ adſcribatur.

TITVLVS LI.

De Blaſphemia.

SVMMARIVM.

1. *Epiſcopi pœnis in Conſtitutionibus Leonis X. & Pii V. contentis contra blaſphemos animadvertant.*
2. *Confeſſarii gravem pro modo culpæ pœnitentiam Blaſphemiis imponant.*
3. *Blaſphemantem audiens aſperiùs objurget, ceſſante periculo; ejus nomem Eccleſiaſtico Iudici denunciet intra triduum; ſi plures audierint, ſinguli tenentur, niſi omnium partes unus in ſe ſuſcepit.*
4. *Seculares Principes, & Magiſtratus Blaſphemiæ convictos ſeverè puniant, ut meritum apud Deum Indulgentias, in Concilio Lateranenſi elargitas lucrentur; ſecus facientes iiſdem pœnis, ac ſontes, ſubiacent.*
5. *Decem annorum Indulgentias Judicibus in Lateranenſi Concilio elargitas ſæpè vulgari curet Epiſcopus.*
6. *Sodalitates nominis Dei erigi in tota Provincia Epiſcopi curent, & Indulgentias à Pio Papa V. conceſſas à Parochis promulgari mandent.*

Blaſphemia hæreſi proxima eſt.

1 INexecrabili autem blaſphemiæ ſcelere, quod ad hæreſim, quæ ſumma blaſphemia eſt proximè accedit, radicitùs convellendo non minorem curam, ſtudiumquè ponere debet Epiſcopus, quippè quo juſta ira Dei contra nos accenditur, ac incitatur. Quare Epiſcopus contra hujuſmodi deteſtabiles homines, qui tale crimen committunt,ex Sacrorum canonum jure, tum præſertim ex Sanctionibus Leonis X. in Concilio Lateranenſi æditis, & Pii V. Conſtitutione quoad nefarium ſcelus non modo compeſcatur, ſed planè tollatur, ſeveriſſimè animadvertat.

2 In foro autem conſcientiæ ei, qui blaſphemiæ Reus fuerit gravem pro modo culpæ pœnitentiam confeſſor imponat.

3 Qui blaſphemantem audierit, ſi poſſit ſine periculo aſperiùs objurget; omninò autem intra triduum ejus nomen ad Judicem Eccleſiaſticum deferat,ſi plures ſimul audierint ſinguli idem faciant, niſi inter eos convenerint, ut unus pro omnibus eo fungatur officio.

Blaſphemantium nomina denuncianda.

4 Principes autem, & Magiſtratus per Dei gloriam, quæ blaſphemia maximè violatur,obſecramus, ut talis ſceleris convictos juſtis,ſeveriſquè pœnis afficiant,uberrimam piæ curæ à Deo mercedem expectantes,præter indulgentiam, quam Leo Decimus, & ipſis, & Judicibus, & deferentibus elargitus eſt, quòd ſi ſecus fecerint ſciant,iiſdem pœnis,quas de Sontibus ſumere neglexerunt, ex eodem Concilio ſe teneri.

Leonis X. indulgentiæ Judicibus plectentibus,& denunciantibus Blaſphemos memoratur.

5 Indulgentias decem annorum, quas Leo Decimus in (eodem) Lateranẽſi Concilio tam Iudicibus, quàm deferentibus largitus eſt,ſæpè evulgari faciat Epiſcopus.

6 Sodalitatem nominis Dei per eos, ad quos ex Pii V. conſtitutione pertinet ubiquè locorum ſuæ Diœceſis Epiſcopus erigendam curet,atque Indulgentias ab eodem Summo Pontificè ſodalitatibus ejus rei cauſa conceſſas frequenter à Parochis omnibus promulgari jubeat, &c.

SS. nominis Dei ſodalitas erigenda

TITVLVS LII.

De Maledicis, & Detractoribus.

SVMMARIVM.

1. *Maledicorum protervia.*
2. *Hortatio ad maledicta fugienda. Confeſſariorum præcipuè Parochorum, & Concionatorum eſt, ut ſuos inſtruant de famæ reſtitutione, & blaſphemiæ fuga. Idem Epiſcopi in ſermonibus præſtent.*
3. *Falſa imponentes, vel etiam vera detegentes, unde proximi fama dehoneſtetur, ſivè verbo,ſivè ſcripto ad reſtitutionem tenentur,quæ contrariis verbis, ac ſcriptis, etiam, ſi opus ſit, publica retractatione, fit: & ad damni, ſi quod inde emerſit refectionem, quæ obligatio,etiam ad hæredes tranſit.*
4. *Cautio à Confeſſariis in maledicorum abſolutione adhibenda.*
5. *Libellos famoſos, conficientes, ſcribentes, figentes, conſcribentes, aut lite-*

vel ſupplices libellos ſub alieno, ſive ſictitio nomine ſcribere facientes; Detrahentes quomodocumque Superiori cujuſvis gradus, vel cōditionis excommunicantur, reſervata Epiſcopis abſolutione.

Detractorum multiplicitas exprimitur.

1. COmmuniſſima, & ju ſtiſſima omnium bonorum quærela eſt, & aures noſtras paſſim obtundit, maledicos, & detractores nimium excreviſſe, qui acuentes linguas ſuas ſicut ſerpentis, & ſicut novacula acuta facientes dolum ſagittant in obſcuro tectos corde, ac dolendum ſanè eſt eos timoris Domini oblitos nemini parcere, & vel in ipſum Sanctuarium Dei temerario auſu irrumpere, cum non modo probos, quoſquè, atque Eccleſiaſticos, & religioſos viros, ſed cunctos ipſos, & Chriſtos Domini, de quibus ſcriptum, ac vetitum eſt, ut ne tangantur quidem Paſtores videlicet, & Epiſcopos animarum ſuarum iniquiſſimè carpant, famam eorum violent, ac privatim, publicèquè exiſtimationem denigrent falſis criminationibus, atquè ementitis inventis.

2 Quæ omnia cum Seminarium quoddam ſint quamplurium zizaniarum in Agro Domini, & in maximum vergant ſpirituale detrimentum tum ipſorum detrahentium, tum reliquarum inſuper animarum quibus, ut aiebat ad Populum Sanctiſſimus Præſul mediolanenſis Ambroſius *neceſſaria eſt ſuorum bona fama Paſtorum*, ex anima hortamur in primis noſtræ Provinciæ fideles omnes, ut ab hoc nefario vitio abhorreant, ne quid habeant commune cum Diabolo, qui Pater eſt mendacii, & iniquus fratrum accuſator, tum Confeſſarios præſertim Parochos, & Concionatores monitos volumus ad ſe ſpectare, ut benè ſuos inſtruant, doceantquè de famę reſtitutione, ac fuga vitii tam longè diffuſi, quod & Epiſcopi ipſi in publicis ſermonibus ſæpè pręſtare curabunt.

Hortatio ad detractionem fugiendā.

3 Norint autem omnes Chriſti fideles noſtrę curæ commiſſi, ſi non ſolum falſum crimen imponentes, ſed etiam verum detegentes, ac revelantes, vel exagerantes proximi fama dehoneſtaverint ſive verbo, ſivè ſcripto, ac literis, famoſiſvè libellis ſtrictiſſimè ſe ex juſtitia teneri ad plenam, & cumulatam læſæ famæ reſtitutionem contrariis ſcriptus, ac verbis publicaquè, ſi opus fuerit retractatione, immò & damni cujuſcunque temporalis, ſi fortè ex læſione famæ damnum etiam fortunatum alteri obvenerit, atque hanc poſtremam obligationem cum non perſonæ tantum, ſed bonis quoquè adhereat, detractoris hęredes ipſos tangere, ad eoſque cum hæreditate tranſire.

Reſtitutio damni per ablationem iſtius illati ad hæredes tranſit.

4 Caveant proindè Confeſſarii, cū aliquis horum ad eos accedet inconſulto, ac præcipitanter abſolutionem impendere, diſtrictè eos examinent, dijudicent acutè mali ſequuti, gravitatem, ac dignitatem perſonę detractæ perpendant, nihil prætermittant, quod ejus famæ integrè ſarciendæ conſulere poſſit, nec facilè acquieſcant verbis malitiæ, quibus uti ſolent ad excuſandas excuſationes in peccatis, quo minus reſtitutionis onus ſubeant, nec unquam benè diſpoſitum putet, vel ſanum, qui cum ſtatim poſſit, velit illam differre, vel moribundum, qui cum per ſe queat, velit poſt mortem per confeſſarium adimplere.

Cautio confeſſariorum in abſolutione detractoribus impertienda.

5 Atque, ut tam execrabile facinus cenſurarum quoque fræno coerceatur, omnes, & ſingulos, qui libellos famoſos confecerint, vel ſcripſerint; vel affixerint conſcribentes, vel ſcribere facientes literas, ſeù ſupplices libellos ſub alieno nomine, ſive fictitio adverſus quoſcunque (Inſuper detrahentes publicè, vel privatim verbo, vel ſcripto famæ, & dignitati ſuperioris cujuſcunque gradus, & conditionis) ipſo facto excommunicamus reſervata Epiſcopis abſolutione.

Detrahentes ſcripto, vel verbo Superioris fama excommunicantur.

TITVLVS LIII.

De Excommunicatione.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatorum nomina, & cognomina ad valvas Cathedralis Eccleſiæ, & propriæ Parochiæ figi curet Epiſcopus.*

2 *Parochi, Vrbani, & Diæceſani, eorum nomina, & cognomina ſingulis Dominicis inter miſſarum ſolemnia vulgent; donec per Epiſcopi ſignificationem conſtiterit de abſolutione.*

3 *Per tres menſes in excommunicatione permanentes Comprovincialibus Epiſcopis, & Diæceſi finitimis nuncientur; ſic etiam nuncietur, cum contigerit*

gerit abſolutio. Per annum in excommunicationem obduratos, Parochus ad Epiſcopum deferat, ut contra eos, juxta Sacros Canones agatur.

4 *Excommunicati publicati ab Eccleſiis eiiciantur, nec iis præſentibus ſacra fiant, niſi de legitima abſolutione conſtiterit. Contrafacientes, ultra juris pœnas, Epiſcopi arbitrio puniantur.*

5 *Excommunicati, licèt non denunciati, mortalitèr peccant, ſi actus excommunicatis prohibitos, exerceant.*

6 *Cum excommunicatis denunciatis per tres vices publicè, vel privatè alloquentes ab Ordinariis ſunt abſolvendi.*

7 *Excommunicationes ad revelandum præcedente ſupplici libello ejus, cujus civilitèr intereſt, concedantur.*

8 *Supplices hujuſmodi libellos conſcribendi norma.*

9 *Quibus de rebus, cui, & ubi excommunicationis literæ non ſunt concedendæ.*

10 *Conceſſa monitoria, quibus diebus publicare non licet.*

11 *Excommunicationis ſententia in monitoriis ad revelandum, qua cautione ferenda.*

12 *Monitoria ad revelandum concedere, caſus ſibi reſervare, à reſervatis ab Epiſcopo abſolvere, cauſas criminales cognoſcere ſub quolibet prætextu, aut privilegio à Sede Apoſtolica ſpecialitèr non conceſſo, inhibetur Abbatibus, Commendatariis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & quocunque nomine nuncupentur, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, aliiſque Epiſcopi arbitrio.*

1 QUò diligentiùs ſtudeant, qui excommunicationis pœna affecti ſunt in Sanctæ Matris Eccleſiæ gremium reſtitui, ac ne alii eorundem commercio, cõſuetudinevè per imprudentiam utantur. Nos veterum Canonum auctoritatem ſequuti id jubemus, ut Epiſcopus cum excommunicationis ſententiam contra aliquem tulerit, eumque excommunicatum palàm denunciari juſſerit, ejus nomen, & cognomen, tùm ad Cathedralis, & propriæ Parochialis Eccleſiæ valvas affigi, tum deſcriptum mitti curet.

2 Parochis, & Urbanis, & Diœceſanis, qui omnibus Dominicis diebus inter miſſarum ſolemnia illum Populo excommunicatum denuncient, neque hoc agere deſiſtant, quoad ipſis Epiſcopus ſignificarit, eundem Matri Eccleſiæ reconciliatum eſſe.

3 Quòd ſi tres menſes is excõmunicationis vinculo irretitus permanſerit, illius nomen, & cognomen Epiſcopus, tum reliquis hujus Provinciæ Epiſcopis, tùm illis præterea denunciet, ac ſignificet, quotum Diœceſes ibi finitimæ ſunt. Cum autem ille ipſe ad Matris Eccleſiæ gremium redierit, quibus anteà illum excommunicatum Epiſcopus denunciaverat, iis abſolutum quamprimũ ſignificet, qui per annum in excommunicatione permanſerit, ad Epiſcopum Parochus eum deferat, ut contrà illum agatur, quemadmodum, & Canonum jure, & Summorum Pontificum ſanctionibus ſancitum eſt. *Qui per tres menſes vinculo excõmunicationis irretitus permanſerit per Provinciã denunciandus.*

4 Excommunicati verò hujuſmodi jam publicati ab Eccleſiis expellantur, nec iis præſentibus Sacerdotes celebrent, etiam ſub prætextu, quòd fuerint abſoluti, niſi de abſolutione jam obtenta ab habente poteſtatem legitimè doceant, qui ſecùs fecerint, ultrà pœnas à jure ſtatutas Epiſcoporum arbitrio puniantur. *Excommunicati ab Eccleſia expellendi.*

5 Sciantque excommunicati, quãvis publicè denunciati non ſint, ſe mortalitèr peccare, ſi in eos actus ſe ingerant, qui per excommunicatos expleri non poſſunt.

6 Si quis verò cum excommunicato publicè denunciato alloquutus fuerit per tres vices, ſivè publicè, ſivè privatè non abſolvatur, niſi ab Ordinariis.

7 Excommunicationum, quæ certis monitionibus primùm adhibitis ad finem revelationis, ut aiunt pro deperditis, ſubtractiſvè rebus fieri ſolent literæ, ne cuiquam, niſi iis concedantur, qui ob eam cauſam ſupplicationis libellum Epiſcopo obtulerint, eorumque ipſorum tantùm rogatu, quorum civilitèr intereſt.

8 Qui ſupplicationis libellus ejuſmodi ſit, quo, & res ipſa, de qua agitur, & ejus pretium item nominatim, ſpeciatimquè exprimatur, niſi Eccleſiæ, Loci pii, Communitatis, Univerſitatis, Collegii, univerſaliſvè ſucceſſoris res ſit, cujus certam notitiam illum, illamque non habere veriſimile eſt, tunc etiam ſupplicantis qualitate in libello expreſſa, rei de qua queritur, deſcriptio quædam ge- *Supplicationis in libellis, quæ exprimi debent.*

generatim fieri poterit modo, ne ſit incerta nimis, aut non veriſimilis, ſed ejuſmodi, quæ ſaltem oſtendant rem ipſam, ut ex Tridentini Concilii præſcripto, non vulgarem eſſe id, quod Epiſcopi concedentis religioſæ conſcientiæ, judicioque pro ratione rei, & perſonæ relinquitur.

Quibus caſibus litteræ excommunicationis non ſunt concedendæ.

9 Porrò ejuſmodi excommunicationum literæ non concedantur, ut infrà ſancitum eſt. Pro re criminoſa, quævè infamiæ notam inurat.

Pro re non occulta omninò.

Pro re, quę ita tam diù amiſſa, aut ſubtracta eſt, ut illius memoria ampliùs non haberi veriſimile ſit.

Neque rurſus cuiquam excommunicato, aut manifeſtè, & notoriè criminoſo.

Neque præterea in loco, ubi eos veriſimile ſit negligi, contemnivè.

Quibus diebus excommunicationes non ſunt evulgandæ.

10 Cum verò pro ratione pręſcripta aliquando conceduntur, ne tamen in ſanctiſſimis his diebus, in Nativitate ſcilicèt, Domini Paſcha, Reſurrectionis, Aſcentionis, Pentecoſte, in celebritate Sacri Corporis Domini, aliiſque anniverſariis ſolemnioribus diebus, ullo modo promulgentur, niſi Epiſcopus alitèr cenſuerit.

11 His verò literis monitoriis aliquando datis, ne excommunicationis ſententiam Epiſcopus ferat, niſi de earum promulgatione, locis, & temporibus congruis facta, relationē acceperit, & iterum de ipſa diligentiùs, accuratiùſque deliberarit, ac gravem præterea cauſam cenſuerit, quamobrem illam ferat.

Cardinalis Sabelli conſtitutio innovatur.

12 Innovantes decretum bo. mem. Cardinàlis de Sabellis in Provinciali Concilio *cap. de excommunicatione*, prohibemus omnibus, & quibuſcunque Abbatibus, ſeu Commendatariis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & quocunque alio nomine nuncupentur, ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ, ne in hac noſtra Provincia pętextu cujuſvis conſuetudinis, quæ corruptela, & abuſus appellanda potiùs eſt, nevè quovis titulo, ſeu privilegio, niſi ſpecialitèr à Sede Apoſtolica conceſſo contra formam Sacri Concilii Tridentini, à quo apertè oſtenditur à ſolis Epiſcopis gladium excōmunicationis exercendum eſſe, excommunicationes illas, quæ monitionibus præmiſſis ad finem revelationis (ut aiunt) aut pro deperditis, aut ſubtractis rebus fieri ſolent, nevè caſus ibi Epiſcoporum more reſervare audeant, nec eorum, aut ab Epiſcopo reſervatorum caſuū abſolutionem impertiri, nec cauſas criminales contra ejuſdem Concilii Tridentini decretum quoquo modo cognoſcere, aut ſibi arrogare audeāt. Quòd ſi ſecùs fecerint, ultra excommunicationem deſuper latā Epiſcoporum, etiam arbitrio ſeverè puniantur.

TITVLVS LIV.

De Iudiciis, & Archivo.

SVMMARIVM.

1 *In civilibus ſemel citatus ad conteſtandam litem, poſſit captis pignoribus cōpelli, vel ad ulteriora procedi, ac ſi ſolemnitèr conteſtata fuiſſet.*

2 *Cauſa mercedum pro ſervitiis præſtitis, & cenſuum eccleſiaſticorum è beneficiis provenientium de plano, ſola facti veritate inſpecta, terminentur.*

3 *Cauſæ Epiſcopalis Menſæ, quæcunque manu regia exequantur.*

4 *Gratiæ à S. C. T. conceſſæ circa alienationes, alioſque contractus à Regularibus celebrandos gratis exequutioni demandentur, excepta mercede laboris ſcripturæ.*

5 *In citationibus in Provincia, ſeù locis Diœceſis longinquis ſemper apponatur monitio, quòd ſi proceſſus opus fuerit, decernetur ad Curiæ, vel Cathedralis valvas.*

6 *In cauſis violatæ Religionis Procurator, aut Advocatus ne conſtituatur, niſi ab Epiſcopo deputatus, qui cū reis loqui non poterit, niſi de Epiſcopi, aut Vicarii expreſſa licentia. Contrafacientes canonicis pœnis, & Epiſcopi arbitrio plectentur.*

7 *Juramentum ab hujuſmodi Procuratoribus, & Advocatis pręſtandum.*

8 *Sancti Officii acta in arca ab aliis ſejuncta ſerventur ſub duplici clavi, una à Vicario, altera à Notario ſervanda; Arcam nulli, niſi coràm Vicario aperire licet.*

9 *Carceratorum duo conficiantur libri, alter per Notarium, alter per Carcerarium obſervando, in quibus notatur dies carcerationis, cauſa, liberatio, aut condemnatio, ſeu abſolutio, & an fideiuſſoribus, vel alitèr fuerit relaxatus. Hi libri quotannis in Archivo reponantur.*

10 *Vi-*

10 *Vicarius ſingulis Sabbatis carceratos viſitet, cauſas celeritèr expediat, pauperibus proſpiciat, eis Advocatum, & Procuratorem comparet; Notarius ab extrema laborantibus egeſtate, nil exigat.*

11 *Publicè crimioſos in Procuratores, aut Advocatos ne admittantur; injuſtas cauſas ſcientèr defendentes, verum negantes, calumnias apertè foventes; Vicarius in ſuo auditorio excludat.*

12 *Supplicationes gratiæ, vel juſtitiæ ab Epiſcopo, vel Vicario ſignatæ, niſi infrà decem dies à data penès acta exhibeantur, nullæ ſint.*

13 *Pro carceratis Medici tantùm ab Epiſcopo deputati, teſtimonia infirmitatis recipiantur.*

14 *Eccleſiaſticus Judex, miſerabiles præſertim perſonas, patientèr audiat, ejuſque promptè provideat, ubi juſtitia poſtulaverit.*

15 *Litium procraſtinatio per Epiſcopos tollatur.*

16 *Præſente Judice decreta à Notario extendantur. Caveat Epiſcopus nequis, niſi expeditis literis in poſſeſſionem mittatur.*

17 *Si appellationes in Metropolitana Curia per ſex menſes proſequere negligatur, Judex ſuam exequatur ſententiam.*

18 *Inſtrumenta de rebus Eccleſiæ, aut ad Ecclesiaſticum forum pertinentibus, decretorum interpoſitionibus, beneficiorum resignationibus, procurationibus ad renunciandum, ſponſalium diſſolutionibus, & ſimilibus à Notariis, ſaltem in Archivo Epiſcopali, vel Epiſcopalibus Curiis deſcriptis tantùm conficiantur, aut de expreſſa Epiſcopi licentia in inſtrumentis inſerenda: alitèr nulla eis fides adhibeatur in eccleſiaſtico foro, aut quam Epiſcopus velit, ſi in Eccleſiarum, earumve Miniſtrorum utilitatem cedant.*

19 *Clerici, alios adhibentes Notarios, aut præſenti conſtitutioni fraudem facientes, 25. ducatorum pœna, & ſemeſtris carcere mulctentur.*

20 *Abbatiſſa, aut Moniales arbitrio Epiſcopi.*

21 *Notarii deſcripti nil ultrà taxam ab Ordinario præſcriptam, vel præſcribendam pro hujuſmodi contractibus exigant, alioquin ex Archivo removeantur, quam etiam pœnam incurrant, niſi infrà octo dies contractuum authenticam notam Epiſcopali Vicario tradent.*

22 *Pecuniariæ mulctæ in pios uſus erogentur, Epiſcopi arbitrio. Depoſitarius mulctarum conſtituatur, qui rationem reddat de acceptis, & expenſis.*

23 *Epiſcopalis Curiæ Notarii Archivum in Epiſcopio conſtituant, in quo inſtrumenta, cauſarumque acta conſervent. Civilia à criminalibus ſint diviſa.*

24 *Liber ſit in eo collationum Eccleſiaſticorum beneficiorum, quæ annuatim fiunt.*

25 *Alter ordinationum cum titulo, ad quem Subdiaconi promoventur.*

26 *Tertius Bullarum.*

27 *Quartus Edictorum, mandatorum, promulgationum; piorumque legatorum.*

28 *Quintus, Inventariorum bonorum Eccleſiaſticorum.*

29 *Proceſſus abſque Vicarii permiſſu ne extrahantur; abſoluti reponantur in Archivo. Contrafaciens Notarius, Epiſcopi arbitrio puniatur.*

30 *Acta Capitularium Congregationum in codicem referantur, & in loco à Canonicis deputato, & in Epiſcopali Archivo ſerventur, à Capitulorum Secretariis ſubſcripta.*

31 *Capitula Collegiatarum, Confraternitates, & loca pia Archivum habeãt, ubi acta capitularia, inſtrumenta, & ſcripturas reponant, aut in Epiſcopali Archivo Epiſcopi permiſſu arcam obſeratam ad id habeant.*

32 *Duabus clavibus Archivum obſeretur, altera ab Epiſcopalis Curiæ Notario, altera ab Epiſcopi deputato ſervandis. Sede vacante, altera erit penès Vicarium capitularem; aut ejus Deputatum, altera penès Archidiaconum.*

1 QUoniam audivimus, & experientia compertum eſt diſpēdioſam eſſe litis conteſtationem ob terminos in Curiis Epiſcopalibus pro ea ſervari ſolitos ſtatuimus, ut deinceps quicunque ad conteſtandam litem in Civilibus præſens, vel per Procuratorem ſemel citatus fuerit, ſine alia citatione poſſit, captis pignoribus ad id compelli, vel ad ulteriora in cauſa procedi, ac ſi illa ſolemniter conteſtata fuiſſet arbitrio Vicarii, ſeu alterius officialis.

Conteſtatio litis diſpēdioſa vitãda.

2 Cauſas mercedum præſertim verò ob ſervitia in miſſis celebrandis, divi-

divinis officiis, ac funeralibus prẹſtita miſerabilium perſonarum, ac cenſuum Eccleſiarum ex cauſa beneficiorum, volumus ſine ſtrepitu, & figura judicii de plano, ac ſummariè ſola facti veritate inſpecta, quandocunque de illis conſtiterit audiri, & terminari.

Manu regia cauſæ Mẹſæ Epiſcopalis ſunt exequendæ.

3 Cauſẹ autem menſẹ Epiſcopalis ſivè pro cenſibus, ſivè pro quocunque alio titulo ad eam pertinentes, manu regia, & ſola citatione exequantur.

4 Gratiæ, quæ in dies à Sac. Congregatione Sacri Concilii Tridentini emanant circa alienationes, conceſſiones, & permutationes bonorum ſtabilium regularium, ſeù alios contractus, qui per ipſos regulares celebrantur gratis abſque eo quod minimum à Judicibus, & Miniſtris recipiatur, prẹter mercedem laboris ſcripturẹ tantum exequutioni mandentur, ſub pœna ſuſpenſionis à divinis eo ipſo incurrenda.

Litium dilationes reſecandæ.

5 Ut litium dilationes reſecentur ſtatuimus ut quotieſcunque in Provincia noſtra, vel ad loca Diœceſis longinqua decernendẹ erunt citationes, in eiſdem ſemper moneantur partes, ſive citandi, quòd ſi opus fuerit proceſſus decernetur ad valvas Curiẹ, vel Eccleſiẹ Cathedralis.

In cauſis S. Officii qui ad procuratores, & advocationes admitti debent.

6 In cauſis violatẹ Religionis, mandamus nullum admitti in Procuratorem, vel Advocatum reorum, niſi eum, qui ad id ab Epiſcopo fuerit deputatus, qui Reos alloqui nullo modo poſſit, niſi expreſſa Epiſcopi, vel Vicarii licentia intercedat. Qui contrafacere auſus fuerit pœnis à jure ſtatutis, & aliàs arbitratu Epiſcopi puniatur.

Ab admiſſis juramentū præſtandū.

7 Advocatus verò, & Procùrator hujuſmodi ſolemne præſtet ad Sacra Dei, Evangelia Sacramentum de ſervando ſecreto, & ſuadendis inquiſitis, ut veritatem fateantur, & non utendo cavilloſis, & doloſis exceptionibus. Ut quẹ ad fidem, & Religionem Chriſtianam pertinent ſumma ſimplicitate, & veritate tractentur.

S. Officii acta quomodo ſervanda?

8 Violatẹ religionis acta in Arca ab aliis actis ſejuncta aſſerventur, cujus duæ ſint claves, altera per Vicarium, altera per Notarium conſervanda, ſine cujus Vicarii præſentia acta hujuſmodi videri ab aliquo etiam Notario non poſſint.

9 Præcipimus, ut duo fiant libri Carceratorum, quorum unus aſſervetur per Notarium, alter verò per Carcerarium, in quibus annotetur dies, qua quis carceratur, ob quam cauſam, & dies etiam, qua liberatur à carceribus, & an condemnatus, vel abſolutus, vel fidejuſſoribus relaxatus, aut quomodo ſi negligentes fuerint, ſeverè arbitrio Epiſcopi puniantur.

Libri verò prẹdicti quot annis reponantur in Archivio.

Epiſcoporū Vicarii ſingulis Sabbatis carceres viſitare adſtringūtur.

10 Vicarius Epiſcopi ſingulis Sabbathis carceratos omnes viſitet, diligent erque proſpiciat, ut illorum cauſẹ quanta fieri poſſit celeritate expediantur, nevè pauperibus neceſſaria deſint, atque iiſdem de Advocato, & Procuratore provideat, qui illorū patrocinium ſuſcipiant, ac Notarius ſi extrema laboret egeſtate, ab illis nihil prorſus accipiat.

Quos Advocatos Epiſcoporum Vicarii non debent admittere.

11 Publicè crimінoſum quempiam in Procuratorem, vel Advocatum Vicarius non admittat, eoſque prẹterea, qui cauſam injuſtam ſcienter defenderint, quivè verum negaverint quoſvè calumnias fovere apertè viderit ab auditorio ſuo, aditu quẹ interdicat.

12 Quicunque ſupplicationes ab Epiſcopis, ſeù Vicariis ſignatas obtinebunt, gratiam, vel juſtitiam obtinentes, niſi eas infra dies decem à data earum apud acta exhibuerint, volumus, & decernimus, ut ſupplicationibus hujuſmodi nullatenus poſſint ſe juvare, illẹque ſint nullius roboris, vel momenti.

13 Statuimus nulla medicorum documenta infirmitatis pro carceratis recipi, niſi quẹ à Medico Curiæ deputato fient.

Ad quid Eccleſiaſticus Iudex incūbere tenetur.

14 In id prẹcipuè Judex Eccleſiaſticus incumbat, ut miſerabilium perſonarum quẹrimoniẹ patienter audiantur, quorum etiam neceſſitatibus promptè, & alacriter provideat, ubi id ratio, ac juſtitiæ lex poſtulabit.

15 Omnis autem litium procraſtinatio ſtudio, ac diligentia Epiſcoporum tollatur.

16 Decreta Judicis ipſo preſente à Notariis extendantur; Epiſcopi verò caveant, ne ullus mittatur, in poſſeſſionem, niſi literis expeditis.

17 In cauſis criminalibus, aliiſquè ad Curiam Metropolitanam pertinētibus, ſi Rei appellantes interpoſitam appellationem intra ſex menſium ſpatium proſequi neglexerint, Judices à

quo

quo ad preſcriptum San.me:Pii Papę Quinti incipiens *licet Juris* ſuas exequantur ſententias.

18 Ut Eccleſiaſticarum rerum, bonorumque contractus, qua decet diligentia conficiantur præter quod ſupra ſancitum eſt *Titulo de Immunitate Eccleſiaſtica*, ſtatuimus, ut nullus deinceps Notariorum de rebus Eccleſię, aut ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, aut decretorum interpoſitionibus beneficiorum renunciationibus ad renunciandum procurationibus, ſponſaliorum diſſolutionibus, ac ſimilibus Inſtrumenta conficere nullo modo poſſit, niſi ſaltem ſit in numero Notariorum Curię Archiepiſcopalis, ſeù Epiſcopalis deſcriptus, & ab Ordinario approbatus, alioquin in Eccleſiaſticis Judiciis nullam fidem faciant, niſi tamen ea confecta ſint de expreſſa in ſcriptis Epiſcopi licentia, in ipſo Inſtrumento inſerenda, aut in quantum arbitrio ipſius judicatum fuerit cadere, in utilitatem Eccleſiarum, earumquè Miniſtrorum.

Bonorum Eccleſiaſticorum cōtractus à Notariis Curiæ Epiſcopalis conficiendi.

19 Clerici verò, qui Eccleſiarum rerum, & bonorum, aliorumquè actuum prædictorum inſtrumenta, & contractus coram aliis notariis, quàm in Archiviis hujuſmodi Eccleſiaſticis deſcriptis celebrare, inire, aut ſe obligare, vel huic noſtræ conſtitutioni fraudem facere quoquo modo auſi fuerint viginti quinque ducatorum, & Carceris ſemeſtris pœna mulctentur.

20 Abbatiſſæ vero, aut Moniales graviſſimè arbitratu Epiſcopi puniātur, ſi in eadem re deliquerint.

21 Notarii verò ſic deſcripti, & approbati pro contractibus bonorum, aliorumquè actuum Eccleſiaſticorum hujuſmodi nihil ultra taxam ſolitam, & conſuetam, & ab Epiſcopis quatenus opus ſit ſtatuendam percipiant, alioquin ex Archivio removeantur, contractuum verò notam in authentica forma infra octo dies Vicario Epiſcopali tradere teneantur ſub eadem pœna.

22 In reliquis verò caſibus firma ſemper omnia remaneant a nobis deſuper ſtatuta.

Si quando pro delictorum ratione, & qualitate in delinquentes pecuniarias pœnas irrogari contigerit, eas in pios uſus arbitrio Epiſcopi erogandas omninò decernimus, Depoſitariumquè ab Epiſcopo conſtitui debere, qui earum pœnarum pecunias accipiat, acceptarumquè, & expenſarum rationem reddat.

Mulctarum depoſitarius ab Epiſcopo conſtituendus.

23 Notarii autem Epiſcopalis Curiæ Archivium primo quoque tempore conſtituant, ſi hactenus non fuerit conſtitutum in loco eis ab Epiſcopo intra Epiſcopale Palatium aſſignando, in quo omnia Inſtrumenta, actaquè quarumcunquè cauſarum per ipſos confecta conſerventur, itaut civilium cauſarum acta ſeorſum à criminalibus aſſerventur.

Acta civilia à criminalibus ſeparata ſervanda.

24 Sit etiam in eo peculiaris, & diſtinctus liber collationum omnium, & inſtitutionum Eccleſiaſticorum beneficiorum, quæ ſingulis annis fient.

25 Alter verò item, in quo promotiones omnes ad ordines una cum titulo ad quem Subdiaconi promoti fuerint.

Libri in Archivo retinendi.

26 Tertius in quo Bullarum omnium ſit regiſtrum.

27 Quartus in quo Edictorum, & mandatorum promulgationes, ac etiam legata pia nota ſint.

28 Quintus deinde inventarium bonorum Eccleſiaſticorum, & beneficiorum omnium Confraternitatum, item, & locorum piorum contineat.

29 Proceſſus verò ſi quando neceſſariò extrahendi erunt, id non niſi Vicarii permiſſu fiat, abſolutiquè in Archivio reponantur. Quod ſi Notarius huic Conſtitutioni fraudem fecerit arbitrio Epiſcopi puniatur.

30 Acta omnia, quæ in cunctis Capitulis quot annis fient diligenter in librum referantur, (& non ſolum in loco deputato à Canonicis reponantur, ſed & in Archiviis Epiſcopalibus conſerventur à ſecretariis Capitulorum firmata.)

31 Capitula item omnium Collegiatarum Eccleſiarum, Confraternitates, & pia loca, ſi Archivium non habeant quamprimum illud conficiant, (& acta omnia quot annis reponantur in Archiviis Epiſcopalibus) Quod ſi id minus poterint in Archivio Epiſcopali permiſſu Epiſcopi Arcam obſeratam ponant, in qua eorum Inſtrumenta ſcripturęquè reponantur, & tutò ſerventur.

Capitula, Collegiatæ, & loca pia ſuum archivum habeant.

32 Utque deinceps diligentiùs omnia in Archivio cuſtodiantur præcipimus, ut duabus clavibus illud obſeretur, quarum una penès Notarium

Curiæ Epiſcopali, altera penes eum, cui id muneris Epiſcopus tradet; Sede autem vacante ateram tenebit Vicarius Capitularis, ſeu ab eo deputatus, ut ſupra diximus, alteram Archidiaconus prima dignitas Cathedralis.

TITVLVS LV.

De Decimis.

SVMMARIVM.

1 *Decimas ſubtrahentes, aut impedientes quomodocumque, & occupantes excommunicentur, ante plenam reſtitutionem non abſolvendi. Decreta Conc. Trid. contra bonorum Eccleſiaſticorũ uſurpatores, & detentores, & decimas non ſolventes, bis in anno per Parochos publicentur. Confitentes à Parochis, & Concionatoribus admoneri de decimarum perſolvendarũ debito, curent Epiſcopi: Item anathemati ſubiici decimas, aut bona Eccleſiaſtica detinentes; & ad reſtitutionem hortari.*

2 *Decimas ſolventes, triticum, aliaſque fruges ex areis, aut locis in quibus ſervantur, ne amoveant, inconſulto Parocho ſub pœna Eccleſiaſtici interdicti.*

3 *Fraudes omnes laicorum in decimarum ſolutione Epiſcopi detegant, & eradicent.*

4 *Taxa fori Metropolitani à Sac. Congr. confirmata, in Provincia ſervari mandatur, ſalvis ordinationibus Apoſtolicis, ſingulorumque Provincialium Epiſcoporum.*

5 *Decreta Jacobi Card. Sabelli, & Maximiliani de Palumbaria Archiepiſcoporum de integrarum decimarum ſolutione innoventur, ſub excommunicationis pœna, à qua, niſi ſatisfactione ſequuta, abſolvi non poſſit.*

6 *Procuratores quartam decimarum pro Eccleſia exigentes. Quartulani dicti, ſint, Clericus unus, alter laicus Epiſcopi arbitrio, amboque in Epiſcopi manibus, vel ejus deputati jurent de fideliter exercendo, rationeque reddenda.*

1 DEcretum Concilli Tridentini contra eos, qui decimas ſubtrahunt, vel aliàs illarum ſolutionum impediunt, diligentiſſimè obſervetur, & quicunque variis actibus decimas Eccleſiis, illarumque miniſtris obvenientes ſubtrahunt, & qui ab aliis ſolvendas temerè occupant, & in rem ſuam convertunt, excommunicentur, nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſequuta abſolvantur, quod, ut diligentiùs obſervetur, mandamus, ut ſingulis annis ſaltem bis decreta Sacri Conc. Tridentini contra bonorum Eccleſiaſticorum Uſurpatores, & detentores, & decimas non ſolventes ſtatutis, diebus cũ frequentior erit Populus Epiſcopi ab omnibus Parochis publicari faciant, atque in Confeſſionibus de decimarum perſolvendarum debito confitentes ab ipſis Parochis admoneantur, quòd ut Predicatores faciant, Epiſcopi curabunt, moneantque præterea Populum, quòd Anathemati ſubiiciuntur, qui ſeu decimas, ſeu bona quæcunque, reſque Eccleſiarum detinent, eumquè ad reſtitutionem hortentur.

2 Coloni autem, cæterique ſolventes decimas non amoveant tritica, aliaſquè fruges ex agris, & areis, et locis, in quibus teruntur, aut conſervantur, inconſultis Parochis, & aliis quibus decimæ debentur ſub pœna Eccleſiaſtici interdicti.

Tritica antequam decimę ſolvantur a ſuis locis ne amoveantur.

3 Quoniam verò creſcente in dies avaritiæ morbo, plurimi abuſus circa decimarum ſolutionem irrepſerunt; Idcircò Epiſcopi fraudes, quibus Laici in hac Provincia Clericis imponere nituntur, cautè prudenterquè dignoſcant deprehenſaſque reprobandas, & omninò tollendas curabunt.

4 Ut à foris Eccleſiaſticis omnis avaritiæ nedum labes, ſed & ſuſpicio arceatur, condigneque pro ſuo operis, laboris, & officii ratione mercedes unicuique Judici, & Miniſtro tribuantur, utque cum capitè membra cohęreant, optat Sacra Synodus, ut ſalvis ordinationibus apoſtolicis univerſis, & ſingulis Epiſcopalibus Provinciæ Beneventanæ Tribunalibus definita taxa, & fori Metropolitani leges in eodem olim præſcriptæ à bo. mem. Cardinali Arigonio, & nuper anno 1653. à Sac. Congregatione particulariter ſuper illarum reviſione à fel. rec. Innocentio Decimo deputata, ejuſdemquè juſſu, & auctoritate renovatę, & confirmatæ diligenter ſerventur; Quapropter eaſdem in omnibus Epiſcopalibus hujus Provinciæ Cancellariis expoſitas, & affixas retineri

Non ſolum avaritiæ labes ſed etiã illius ſuſpicio a Clericis eliminanda.

neri mandavit, ut notæ, & cunctis evulgatæ ſint, præſentis Synodi imprimendas fore duxit, & in eos, qui illis non obtemperaverint, animadvertendum eſſe ab Epiſcopis.

5 Quare ejuſdem Concilii Tridentini auctoritate innixi, renovanteſque decreta bo. me. Cardinalis Sabelli, nec non bo. mem. Maximiliani de Palumbaria Prædeceſſorum noſtrorum, præcipimus omnibus, ut decimas ipſas Eccleſiis, illarumque Miniſtris de jure, ſeu immemorabili conſuetudine debitas, non arbitrio, neque alias priùs deductione facta, ſed integrè ſub excommunicationis pœna perſolvant, à qua, non niſi debita ſatisfactione ſequuta abſolutionis beneficium valeant obtinere.

6 Procuratores illos, qui quartulani appellantur, qui juxtà aliquarum Eccleſiarum conſuetudinem quartã decimarum pro fabrica, aut aliis Eccleſiæ neceſſariis exigunt, ita in poſterum conſtituendos eſſe decernimus, ut eorum unus Clericus, alter verò Laicus, ſi ſic Epiſcopo videbitur, ſit, amboquè in manibus ipſius Epiſcopi, vel ab eo deputati, jurent fideliter officium ſuum ſe obituros, & exactorum rationem reddituros.

TITVLVS LVI.

De Reformatione Græcorũ, eorumque erroribus tollendis.

SVMMARIVM.

1 *Decreta Jacobi Card. Sabelli Archiepiſcopi de Græcis, Albanenſes dicti, innovantur: hinc decernitur, ut Epiſcopi eos doceant, & à Parochis doceri curent Fidei Catholicæ veritatẽ, cenſuriſque, aliis pœnis compellant ad rectam vivendi normam, & Catholicæ Eccleſiæ ritnum obſervantiã extirpatis hæreſibus, rejectiſque ſuperſtitionibus.*

2 *In reliquis, citata ſerventur decreta: & ſi quid aliud emendandum, abolendumvè Epiſcopi cognoverint, quam primùm fieri curent.*

1 Quoniam verò in nõnullis Provinciæ hujus Diœceſibus Græci quidam vulgò Albanenſes appellati, commorantur, qui ſuis quibuſdam ſuperſtitioſis ritibus utuntur, renovantes decreta bon. mem. Cardinalis Sabelli ſtatuimus, ut Epiſcopi, quorum in Diœceſibus hujuſmodi homines verſantur, ipſos veritatem Fidei Catholicæ in omnibus doceãt, & doceri à Parochis faciant, & cenſuris, aliiſque graviſſimis pœnis, prout eis videbitur cuncta ad ſalutem neceſſaria, ad rectèque vivendi normam, quemadmodum ſancta colit, & docet Eccleſia Romana obſervari mandent, curentquè, ut extirpatis hæreſibus, rejectiſque ſuperſtitionibus, & erroribus, verùm Eccleſiæ Catholicæ ritum in omnibus obſervent. *Quæ ad purgandos Græcorum errores ab Epiſcopis facienda.*

2 In reliquis verò omnia ad unguẽ obſerventur, quæ in dicta Synodo ordinata ſunt, & ſi quid aliud ab eiſdẽ fieri Epiſcopi cognoverint, quòd Chriſtianæ Religioni, ſanctæque doctrinæ repugnare videatur, illud emẽdari, aut omninò aboleri quamprimùm curent, quòd ſi neglexerint, graviſſimo deſerti gregis crimine obſtrictos ſe eſſe ſciant. *In reformatione Græcorum Synodus Card. Sabelli ſervanda.*

TITVLVS LVII.

De Cathedralibus.

SVMMARIVM.

1 *Metropolita, aut alius Epiſcopus Synodi nomine deputandus Romano Põtifici referat Cathedralium nonnullarum Provinciæ indigentiam, modumque, quo provideri poſſe judicabitur, ſuggerat, ut pro ſua pietate, & Eccleſiarum neceſſitatibus conſulat.*

1 De nõnullis Cathedralibus Provinciæ hujus Eccleſiæ, quarũ ità tenues fructus ſunt, ut ipſorum Epiſcopi his vivere, & ſuſtentari nequeant, & de modo, quo eis aliquatenùs provideri poſſe judicabitur, Metropolitanus, aut alius Epiſcopus ad Sãctiſſimum Dominum noſtrum Synodi nomine deputandus referat, quem pro ſua pietate, & prudentia, & pro Epiſcoporum, & Eccleſiarum neceſſitatibus confidit Synodus rationem initurum, qua ipſis provideri poſſit. *Ad Provincialium Eccleſiarum tenuitatem fructuũ augendam S. Synodus proſpicit.*

TITVLVS LVIII.

De Vſuris.

SVMMARIVM.

1 *Vſuræ deteſtatio.*

2 *Ad uſurarios contractus quocumque modo, & titulo intervenientes excommunicantur, & ab officio ſuſpenduntur.*

3 *Confeſſarii nullo modo uſurarios abſolvant, niſi habita ab Epiſcopo facultate, & conſtito de reſtitutione in caſibus infrà exprimendis, ſublata omnibus eos interpretandi facultate ſub pœna ſuſpenſionis à confeſſionibus audiendis.*

4 *Vſurarium declaratur lucrum quodcunque ex mutuo proveniens. Item pactum quodcunque mutuatarii libertati contrarium, ſivè implicitum, ſivè explicitum.*

5 *Servitutes variæ, quibus impoſitis mutuatario, contractus uſurarius eſt.*

6 *Cariùs pretio rigoroſo vendere ratione dilatæ ſolutionis, aut juſto vilius emere, ratione ſolutionis anticipatæ, uſurarium eſt.*

7 *Privatio pecuniæ, aut obligatio non repetendi mutuum intrà certum tempus, juſtum lucri titulum non eſt.*

8 *Neque mutuo datam pecuniam ad uſuram accepiſſe.*

9 *Conventionalis pœna, cùm ſcilicet mutuum certo tempore non redditur, ſi moderata non eſt, & moræ culpabili mutuatarii proportionata, uſuraria declaratur.*

10 *Lucrum ceſſans, & damnum emergens juſtum eſt titulum aliquid exigendi in mutuo; quæ tamen conditiones intercedere debeat.*

11 *Pro capitalis aſſecuratione eadem liceat, & quibus conditionibus.*

12 *Mercatoribus lucri ceſſantis titulum non ſuffragatur, ut ſupra pretium rigoroſum exigere poſſint, eò quod merces dent pecunia non numerata.*

13 *Chirographa certa, & exigibilia pretio minori, quàm continent, prætextu anticipatæ ſolutionis emere, non licet.*

14 *Nec eodem prætextu dominorum quorumcunque, ſeù communitatum quæſtores, ſeù theſaurarii aliquid à creditoribus, ut eis ſatisfaciant, accipere poſſunt.*

15 *Si difficilem exactionem colorâtes credita jam maturata minoris emūt, uſuræ, & multiplicis iniquitatis ſe reos efficiunt.*

16 *Perſonarum acceptionem in creditorū ſatisfactione committere illicitum eſt, niſi cauſa aliqua concurrat.*

17 *Vſurarium quoque eſt, aliquid accipere ob conceſſas inducias in debitorum ſolutione.*

18 *Contractus, in quibus vera mutuo datæ pecuniæ ſumma non exprimitur, ſed cum exceſſu, aut defectu ſit, uſurarii ſunt.*

19 *Lucrum, etiam juſtum, initio mutui accipi non poteſt.*

20 *Quoties in mutuo juſtus lucrandi adeſt titulus, in inſtrumento exprimatur, aliàs contractus uſurarius habeatur. Cùm in mutui inſtrumento verba, gratis, & amore apponuntur, verè eo modo mutuum detur; aliàs Notarii rogari ſe negent ſub pœna excommunicationis. Hujuſmodi uſuras quoquo modo juvantes teneantur ad reſtitutionem: Confeſſariis eos abſolvendi facultas adimitur.*

21 *Vſuris vacare prætextu viduitatis, pupillaritatis, aut indigentiæ damnatur, interdicta Confeſſariis abſolvendi facultate.*

22 *Triplex contractus implicitus, ſivè explicitus, nempè ſocietatis, aſſecurationis, & certi pro incerto, ut uſurarius damnatur, niſi vera ſocietas intercedat, cum iis inita, qui certò ſciantur pecuniam expetitam, quæſtuariæ arti impenſuri.*

23 *Contractus, quo recipiens ſummam aliquam, totam in pecunia ſolvat, cū dans partem in pecunia, partim in nominibus difficilè exigibilibus dat, illicitus decernitur.*

24 *Si venditor periculo diminutionis non ſubjacet, rei augmentum ab emptore exigere non poteſt.*

25 *Contractus mohatra damnatur.*

26 *Res modico pretio oppignorari, aut vēdi cum pacto redimendi intrà certum tempus, quo elapſo, nec redemptæ, liberæ ſint emptoris, aut pignus accipientis, prohibetur.*

27 *Cambia ſimulata, ſeù ſicca inhibentur.*

28 *Colonis pecuniam dare hyemali tempore pro frumento tempore meſſis, & interim aliud pretium accipere nomine cambii abſque juſto titulo lucri ceſſantis, & ſimilium, duplex eſt uſura.*

29 Con.

Digitized by Google

29 *Contractus ſocietatis varil, qui liciti ſint, quique illiciti.*

30 *Societates animalium quomodo ineundę, ut licitæ ſint.*

31 *Si animalia certo pretio locata, abſque conducentis culpa deteriorentur, locantis eſt damnum; ſi, ſalva forte locentur, ultrà conventam pecuniam, nihil exigi poteſt.*

Vſura exitialis vorago.

1 QUoniam uſura ob frigeſcētem in dies charitatem exitialis quædam cępit eſſe vorago, quæ tanto cum dedecore Chriſtiani nominis, nō ſolùm ſubſtantias pauperum devorat, verùm etiam innumeras Chriſti fidelium animas trahit in profūdum, ut ob eam potiſſimùm dici poſſit: *Infernus dilatavit os ſuum,* ac fruſtrà videatur humana mortalitate indutus eſſe Redemptor noſter Chriſtus Dominus, qui in hunc mundum venturus inducitur, atque promittitur à Regio Propheta, ea maximè de cauſa, ut *ex uſuris, & iniquitate* (hoc eſt, quæ iniquitas ipſa ſunt) *redimat animas eorum ſuorum*, nempè fidelium deleto Judaiſmo, hoc eſt, Seminario uſurarum, fruſtrà idem Dominus aperto nos præcepto obſtruxiſſet (ut Leo Decimus in Concilio Lateranenſi loquitur) ne ex dato mutuo quicquam ultra ſortem ſperare debeamus, *Mutuum,* apud Lucam Evangeliſtam, inquiens, *date, nihil indè ſperantes*, fruſtrà Scriptura Sancta, Sacrique Canones, ac Pōtificię ſanctiones adversùs Uſurarios clamare, minari ſupplicia, cenſuras indicere. Idcircò nos, ut concreditum nobis gregem à tanto dānationis periculo eruamus, atque è Provinciæ noſtræ finibus iniquitatē hanc, quæ Judaiſmum redolet, ac juri naturali tùm poſitivo, ſeù divino, ſeù humano adverſatur, procul emendemus, ne nobis culpæ verti poſſit, quòd habetur in Pſalmo, quod non defecerit de plateis ejus uſura, & dolus pluribus in eam, ac diſtinctis, quæ ſequuntur decretis animadvertere viſum fuit, quibus ſinguli ſeorſim, qui ex hac infecta radice rami germinant, amputentur, eo tamen Conſilio, ut ſi quis in aliis, etiam ejuſdem generis vetitis cōtractibus deliquerit, pœnas à jure conſtitutas ſibi ſubeundas eſſe intelligat.

Judaiſmus uſurarum ſeminarium.

Iuri naturali, poſitivo, divino, & humano uſura adverſatur.

2 Notarios, Proxenetas, Teſtes, lucrivè participes, ac quoſcumque miniſtros, qui quocunque modo, conſilio, & opera hujuſmodi contractibus faverint excōmunicatione innodantes, & ab officio ſuſpendentes.

3 Confeſſarios omnes diligētes eſſe præcipimus, ne illis abſolutionem ullo modo impartiant, niſi priùs habita facultate ab Epiſcopo loci, & conſtito de debita reſtitutione omniū injuſtè acceptorum, prout de jure, & in caſibus infrà exprimendis ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto à divinis incurrenda, ſublata penitùs ipſis Confeſſariis, etiam Regularibus facultate aliqua interpretandi, aliter quàm à nobis in his caſibus ſtatutum eſt, ac ſi nullam prorsùs à nobis, cæteriſque locorum Ordinariis confeſſiones audiendi licentiam adepti eſſent, ſi contrafecerint Regulares à confeſſionibus audiendis in poſterū ſint ipſo facto ſuſpenſi.

Confeſſarii ad abſolutionem uſurariis impertiendam ab Epiſcopo loci facultatem petere adſtringuntur.

4 Ac primò reprobamus, damnamuſquè univerſim lucrum quodcūque immediatè proveniēs ex mutuo, ſivè illud temporale ſit, ſivè ſpirituale, ſivè ad pecuniam pertineat, ſivè ad honorem, aut quid ſimili pretio, ac pecunia æſtimabile, quandocūque ſupra ſortem, ſeu ſummam capitalē oriatur, ſeù intendatur ſolummodò ratione mutui, ut debitum ex juſtitia, etiam nullo præcedenti pacto, immò etiam, ſi accipiatur, ut donatum, modò detur, ut debitum. Atq; adeò pactum quodlibet, ſeu gravamen, aut onus, quod addatur mutuo libertati contrarium, præter id, quòd ei proprium eſt, & intrinſecùm, ut ſcilicet tantumdem ſuo tempore reſtituatur, quantum mutuo traditum eſt, uſurarium declaramus. Idque, ſivè fiat expreſſè per pactum explicitum lucri de mutuo ſupra ſortem in ipſo contractu mutuationis, ſivè implicitum tantùm virtualitèr in aliis contractibus, quibus tanquam Pallio uſura tegi ſolet ex regulis emptionis, venditionis, locationis, cambii, & ſimilium, qui à contrahentibus prętenduntur. Quia etiam quantumvis mentalitèr tātùm abſque ullo externo pacto lucrum hujuſmodi, vel minimum ex juſtitia intendatur, habeaturque ſolummodò animus accipiendi aliquid ex mutuo ultra ſortem, etiamſi exteriùs id pacto non exprimatur.

Lucra ex mutuo provenientia primo loco damnantur.

Vſura mentalis quæ ſit.

5 Quare conſequētèr uſurarios declaramus contractus nonnullos, in quibus fortaſsè ità detur mutuum, ut mu-

mutuatarius ex debito civili teneatur poſteà mutuatori, vel alteri idem, vel diverſum quidpiam remutuare, aut aliquid vendere, aut ex ejus officina merces emere, aut ejus molendinum frequentare ad molendum, ſimilitèr ſi obligetur mutuatarius mutuæ pecuniæ partem accipere in mercibus, quibus ille non indiget, quod eſt eum obligare ad emendum, & ſæpè revēdendum cū detrimento prætii propter mutuum.

Contractus cū aliqua obligatione pretio æſtimabili ex mutuo uſurarii declarantur.

Si frumentum, vel quid ſimile, quod hic accipitur mutuū, alibi reddere, ubi plùs valet, vel quo majoribus cum ſumptibus, ſeu laboribus deportandum ſit.

Si frumentum, vel id genus alibi exceptum, vitiovè alio infectum mutuo detur cum obligatione tantūdem integrum, ac ſine vitio reddendi, etiam ſi reſtitutio differatur in quodcumque tempus mutuatario commodum.

Si novum pro veteri reſtituere, præſertim ſi certo tempore, vel mutuans ſciat, novum fore melioris cōditionis, ac pretii, ſi non reſtituere mutuum ante finem anni cum gravi quandoque detrimento, vel periculo, ne in fine anni triticum vetus ſit corruptum, ac faltim generatim loquendo cum præjudicio propriæ libertatis, quæ pretio æſtimabilis.

6 Quemadmodum, & manifeſtæ uſuræ, quantumvis palliatæ damnamus omnes, & ſingulos, qui cariùs aliquid vendiderint, ultrà pretium rigoroſum ſub prætextu dilatæ ſolutionis, aut viliùs infrà juſtum emerit, ſub prætextu anticipatè. Cum tàm venditio credito facta, quàm anticipata ſolutio includant virtuale mutuum, adeoque uſuram, ſi quid ſupra ſortem exigatur, quandocunque ceſſet alius juſtus titulus lucri.

Quid cariùs vendere prætextu dilatæ ſolutionis, palliata uſura erit.

7 Hunc autem juſtum lucri titulū declaramus, non eſſe privationem pecuniæ, qua tamdiù caret mutuans gratia mutuatarii, neque obligationē non repetendi mutuum intrà certum tempus, cum hæc omnia nihil ſint aliud, quàm ipſiſſimum mutuum, ſine quibus illud conſiſtere nequit.

8 Excludimus etiam à juſto lucrandi titulo ex mutuo prætextum, quo aliqui utuntur accepiſſe ſe etiam, ſcilicet ſub uſuris pecuniam, quam integram, vel ex parte alteri mutuam præbent, ac nemini licere decernimus uſuram exigere, ut ſe immunem reddat ab uſuris, quas æquè ſoluturus eſſet, etiamſi alteri non mutuaſſet.

9 Nec non, & pœnam conventionalem apponi ſolitam in contumaciam, ſi ſtatuto tempore mutuum non reddatur, quotieſcunque ea moderata non ſit, nec proportionata moræ culpabili mutuatarii, abſque qua, ſi imponatur, vel apponatur in fraudem uſurarum, & animo uſurario, hoc eſt non ut mutuatarius ſit quaſi cōſtringatur, ne ſua culpa fallat, ſed ad finem lucrandi ex puro mutuo uſurariam declaramus.

Cōditio contumaciæ uſuraria, ſi moderata non eſt.

10 Juſtos itaque titulos lucrandi aliquid ex mutuo ultra ſortem, declaramus eſſe lucrum ceſſans, vel damnum emergens, modò tam lucrum verè ceſſet, & damnum verò emergat ex tali mutuo, non autem alia de cauſa, ac de iis moneatur mutuatarius, qui fortaſſe cum tali onere reſpuet mutuum, eaque deducantur in pactum, vel indeterminatum, & taxandum ab eventu in fine anni, vel determinatum, & abſolutum in certa, & juſta quantitate prudenter ab initio taxata, attentiſque omnibus circumſtantiis, ac deductis expenſis, habitaque ratione periculorum, atque evētuum, quibus ejuſmodi lucrum, & quandoque ſors ipſa, vel ejus pars adhuc eſſent obnoxia. Si tamen mutuatarius primum paciſcendi modum eligat ad ſecundum neutiquam cogatur præterea, modo verus adſit animus negotiandi in mutuante, aut in promptu, vel ſaltem in ſpe probabili merces, ex quibus moraliter certum obventurum ſit lucrum, neque id quod pro lucro exigitur ſolvatur ſtatim, & initio, ſed in fine mutui. Quòd ſi ſolutio lucri ceſſantis, vel damni emergentis in pactum deducta non fuit, nec terminus conſtitutus eſt mutuo, vel ſi conſtitutus mutuatarius tamen in mora gravi, & culpabili non eſt, eo quod licèt monitus de tali damno obventuro, vel lucro ceſſaturo, quod omninò tenetur præſtare Mutuator mutuum ex impotentia non reddat nihil pro ejuſmodi lucro ceſſante, vel damno emergente ſine uſura accipi poſſe decernimus.

Lucrum ceſſans, damnumq; emergens, quando non reddit contractum uſurarium.

11 Similia ſtatuimus de periculo ſeu metu amittendæ ſortis, vel difficultatum, aut expenſarum, quæ erũt, vel metuantur in ſorte recuperanda

pro

pro quo niſi deductum fuerit in pactum nihil accipere liceat ultra ſortem, & multo minus ſi pro aſſecuratione dicti periculi præſtetur pignus, aut fidejuſſor, vel mutuatarius, ſit integræ fidei, & ſatis experientia notus.

12 Quod deinde attinet ad mutua virtualia, quibus uſuras palliare ſæpè contingit, cum experimento conſtet ex venditione credito facta nullum ferè mercatoribus ceſſare lucrum, immò potius exereſcere, eo quòd vẽdendo credito plures venditentur merces, quàm ſi ſolutione præſenti venderent, quo lucro abundè iis cõpenſatur aliud, quod ſperare poterãt ex venditione numerata pecunia, quam nec facile inveniunt, ideoque recurrunt ad alteram, præterquam, quòd non ideò occaſionem amittant aliquas merces aliis Emptoribus, ſi confluant vendendi pręſenti pecunia, ac denique plures merces uni vendãt credito, quas longò tempore multis prætio præſenti vendidiſſent; Ideo nolumus ejuſmodi mercatoribus ſupra memoratum lucri ceſſantis titulum in præjudicium Inopum ſuffragari, nec licere ſub eo prætextu aliquid ſupra prætium rigoroſum exigere.

13 Et quia rurſus accepimus credita, vel Chirographa in poſterum exigenda, quæ nec incerta ſint, nec perículoſa, aut litigioſa, vel difficilis exactionis, ſed certa, omniſque periculi, litiſvè, ac difficultatis expertia emi aliquando à nonnulis minoris ſolita, ceſſante omni alio juſto titulo ſub ſolo prætextu anticipatæ ſolutionis, quod nihil eſt aliud, quàm pro virtuali mutuo minoris pecuniæ aliquid ultra ſortem accipere; Ideo hujuſmodi emptiones aliquid tamquam uſuræ labe infectas è Provincia noſtra prorſus expungimus.

Theſaurarii Principum quo pacto in uſuræ labem incidunt.

14 Miniſtros verò ſeu Quæſtores, vel ut vocant Theſaurarios Principũ ſeu Dominorum quorumcunque, vel Communitatum, qui aliquid acceperint ab eorum Creditoribus, ut anticipatam faciant ſolutionem nulli difficultati obnoxiam, præterquam ei fortaſſe, cujus ipſi cauſa ſunt eo animo, ut de prætenſis difficultatibus quæſtum faciant, uſurarios declaramus.

15 Quod ſi agatur non de anticipata ſolutione, ſed de ea, quæ vel de præſenti, vel etiam de præterito jam tempore maturaverit non ſolum uſuræ, ſed multiplicis iniquitatis, atque injuſtitiæ reos facimus ſi malignam, & arduam, cujus ipſi cauſa ſint, exactionem prætendentes minoris hujuſmodi credita emere audeant.

16 Ac memores eos inſuper eſſe volumus ſibi liberum non eſſe uni potiùs, quàm alteri ſolvere creditorum, niſi fortè, quis præ aliis Jus habeat, ſed teneri ſub gravi culpæ reatu prorata omnibus ſolvere.

17 Quod ſi denique vice verſa iidem Quæſtores, ſeù Theſaurarii, ut ſupra à debitoribus ſuorum Principum, vel Communitatum aliquid receperint ob conceſſam iis ad ſolvendum dilationem, ex qua nihil ſibi, vel lucri ceſſet, vel damni proveniat pari pacto uſura commaculari ſe ſciant. Quæ omnia de quibuſcunque Creditoribus reſpectu ſuorum debitorum, & è contra intelligi volumus.

In contractibus duplici modo aliqui peccant.

18 Jam verò dupliciter peccari accipimus in celebrandis contractibus de mutuo, ut uſuræ tegantur per exceſſum ſcilicet, & per defectum: aliqui enim minorem pecuniæ ſummã, cum mutuam præſtent majorem in Inſtrumento ſignificant præſtitam, ut ſi centum aureos ex. g. erogent, decem, aut viginti adverſus ſupra verã ſortem ſolvendos in fine mutui pro uſura. Alii contra ſi centum dent mutuos de nonaginta, aut octuaginta tantum; mentionem fieri volunt in inſtrumento, reliquis jam initio mutuò ſibi ſervatis, acceptiſquè pro lucro totius centenariæ ſortis principalis: utrumque paciſcendi, ſeù potiùs fęnerandi modum tanquam iniquiſſimum, & uſurarium ſeverè damnamus ceſſante alio juſto lucrandi titulo ex mutuo ut ſupra.

19 Immò ſervandum, etiam ſi adſit ejuſmodi titulus, cum nequaquam fas ſit lucrum, etiam juſtum ab initio mutuationis accipere, neque enim in eo caſu verum erit dicere, quòd lucrum ceſſet ex tota ſorte principali, ſi ejus parte mutuans nullo modo ſe privet.

Uſurę palliatę radix quomodo tollenda.

20 Atque ut radicitus omnis occaſio tollatur hujuſmodi palliatorum contractuum, quibus uſurarii immunes ſe faciunt à vindicatione juſtitiæ, diſtrictè præcipimus, ut quotieſcunque juſtus adſit titulus lucri ceſſantis, vel damni Emergentis ad acquirendum lucrum ex mutuo teneantur illud exprimere in inſtrumento: Sin

minus

Digitized by Google

minus non faciant lucrum ſuum, ac ſi nullus eſſet juſtus titulus, eumque contractum uſurarium declaramus, quo fit, ut anſa præcidatur omnibus palliatis uſuris, quique contractus de mutuo præferunt ſpecioſas illas Chriſtianæ charitatis particulas (gratis, & amore) verè tales futuri ſint, non autem mendacia iniquitatis, & operculа uſurarum. Notariis verò quibuſcunque expreſsè mandamus, ut quandocunque reſciverint, vel etiam probabiliter ſuſpicentur ex genio, ſeu fama mutuatoris contrahentis hujuſmodi contractus non verè gratis, & amore, &c. ut aſſeritur, ſed cum obligatione auctoris celebrari, nequaquam de iis rogari ſe ſinant ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, præter reſtitutionis debitum, quod ab iis ſubiri volumus, ac ſi apertis uſuris cooperarentur, eidemquè obligationi, ac cenſuræ ipſo facto ſubjicimus reliquos, quoſcumque, qui poſitivè, & efficaciter ex parte uſurarii uſuris hujuſmodi cooperantur, juvando eos quovis modo, vel cogendo mutuatarios ad ſolutionem uſurarum, ut Judices, Dominos temporales, advocatos, Proſenetas, famulos, aut ejus generis alios: Confeſſariis autem eos, ac multo magis mutuatores ipſos, ut ſupra abſolvendi facultatem inhibemus, ac ſi nullam prorſus à nobis, cæteriſque locorum Ordinariis confeſſiones audiendi licentiam adepti eſſent. Si contrafecerint Regulares à Confeſſionibus audiendis in poſterum ſint ipſo facto ſuſpenſi, ſeculares verò Confeſſarii inſuper à divinis etiam ſint ſuſpenſi.

Notarii uſurarios ad contractus intervenientes.

Juvantes, cooperantes ad uſuras excommunicantur

21 Præterea, ut omnis etiam excuſatio, ſive ignorantiæ prætextus Uſurariis tollatur, præſertim Viduis, Pupillis, ac ſimilibus rei familiaris anguſtia laborantibus, quorum aliquos audivimus licitas ſibi facere uſuras ea ratione, quia furtum, inquiunt, ſibi neceſſitate, atque inopia præſſis, licitum foret, non attendentes, vel potiùs non advertere curantes, quæ eorum eſt, vel inſcitia, vel malitia, quot, & quãta requirantur ut licitum reddatur furtum, quæ, & quanta neceſſitas, eaque data à quibus furari liceat, à quibus minimè liceat, quodquè nullo pacto liceat ab æquè indigentibus, & multominus ab indigentibus, quibus experientia teſte hujuſmodi perſonæ, quæ inopiam prætendunt, ac miſeriam vidualem, ſeu pupillarem pecuniam ſuam tribuere ſolent ad uſuram, & quidem adeò ingenicm, ut quemadmodum cum admiratione, & moleſtia animi accepimus, excreſcat, non raro ad centum, & viginti in centum ſolutis, nimirum decem in centum per ſingulos menſes, ut igitur talem ac tantam iniquitatem Chriſtiano nomine indigniſſimam è Provincia noſtra longè arceamus. Pupillares hujuſmodi, ſeu Viduales, ac ſimilibus coloribus palliatas uſuras non ſemel, nec uno loco à jure damnatas

Pupillares, & Viduales palliatæ uſuræ eliminantur.

Nos quoquè majori, qua poſſumus diſtrictione, ac ſeveritate damnamus, ac nemini licere decernimus ſub inopiæ prætextu uſuris operam dare tanto cum detrimento proximi, etiam indigentis, interdicta Confeſſariis facultate ejus generis uſurarios non minus, quàm reliquos abſolvendi, ut ſupra decretum eſt.

22 Illud verò præomnibus ingenti Nos animi ſenſu commovit ſcipere videlicet cœptam eſſe, ac paulatim diſſeminatam in vulgus opinionem quamdam, ſeu potiùs errorem non ratione, non Doctorum auctoritate ſuffultum, licere nimirum generatim omnibus tuta conſcientia, & abſque ulla uſuræ labe pro mutuo dato duodecim in centum quot annis accipere, ſi contractui mutui ſolummodo addantur, ſive explicitè, ſive implicitè, ac virtuali quodam animo tres alii contractus, qui cum mercatoribus aliis quæſtuariam artem exercentibus iniri ſolent, ut ex depoſita apud eos pecunia, abſque ullo ſortis periculo certum aliquod lucrum habeatur, nempè ſocietatis, aſſecurationis, & venditionis lucri incerti majoris pro lucro certo minore, quorum primo mercator tanquam ſocius accipiat pecuniam, ut adhibita ſua induſtria, ac legitimæ negotiationi impenſa, lucrum faciat pro communi deinde dividendum: Secundo verò idem ſocius periculum in ſe ipſo ſuſcipiat ſortis principalis, uti præſtare poſſet alter non Socius. Tertio denique ipſe ſocius lucrum incertum majus aliquo certo minore redimat: tria circiter in centum pro eo ſecundo contractu, totidemque pro tertio ſibi accipiendo de lucri communis maſſa, quo fit, ut de eo communi lucro, quod ſperatur, ſed adhuc incertum

Error per vulgum diſſeminatus circa uſuram.

eſt

eſt, quarta ferè pars hoc eſt ſex circiter in centum, ſed certa aſſignetur deponenti pecunia.

Verùm cum hæc ipſa praxis mercatorum, qua iſti Uſurarii ſe muniunt apertè ſit contra ipſosmet, nam ut plurimum, nec mutuatarii, & aliquando nec ipſi, qui mutuent aliquid ſciunt, vel cogitant de illo modo contrahendi mercatorum, ac triplici eo contractu, ut ſaltem implicitè illum intendere poſſint, & præter ea non contenti quarta lucri ſperati parte dimidium ferè expetunt, & tamquam certam taxam duodecim in centum volunt cùm quibuſcunque contrahant, ac demum quòd caput, & radix uſuræ eſt, non agunt cum mercatoribus, qui pecuniam legitimæ negotiationi impendant, ſed promiſcuè cum aliis, qui eam ad ſuæ familiæ ſuſtentationem, vel debitorum ſolutionem, & ad ſimilia vitæ, ac ſtatui opportuna ſubſidia petunt; idcircò Nos præſenti decreto ſtatuimus, ac declaramus nullo pacto licere ſub prætextu triplicis illius contractus additi contractui mutui aliquid, vel minimum accipere ultra ſortem, ne dum duodecim in centum ex mutuo dato, niſi vera ſocietas intercedat, cum iiſque inita, qui certò ſciantur pecuniam expetitam mercimonio, ac quæſtuariæ arti impenſuri, nos autem in omnes alios uſus non quæſtuarios, quo caſu tamquam palliatæ uſuræ reos damnamus, & Confeſſariis eos (quantumvis eo prætextu munitos) abſolvẽdi facultatem inhibemus, ut ſupra.

23 Præterea nemini liceat cum altero ita contrahere, ut is totam pecuniæ ſummam ei, qui dederit, ſolvat, cum ille hujuſmodi ſummam partim pecunia numerata dederit, partim nominibus, quæ difficilè exigi poſſint, vel nominibus pluris, quã valent æſtimatis.

24 Ne res vendatur aliqua dilata in tempus ſolutione, itaut pretiũ, quod interim rei accreverit, venditori ſolvatur, ſi is non ſubſit periculo diminutionis.

25 Ne cui præſentem pecuniam quærenti pro pecunia merces aliqua detur cariùs vendita dilata ſolutione, quæ merces ſtatim à venditore per ſe, vel per interpoſitam perſonam viliùs reemantur.

26 Ne res modico pretio pignori detur, vel vendatur appoſito pacto redimendi intrà certum tempus, quo elapſo, ſi redempta non ſit libera, ſit emptoris, vel ejus, qui pignori accepit.

27 Cambia verò quæcunque ficta, ſeu quæ ſicca dicuntur, omninò dãnamus, juxtà ea, quæ habentur in Conſtitutione Pii Quinti, quæ incipit, *In eam pro noſtro, &c.* ſi nimirùm ita confingantur, ut contrahentes ad certas nundinas, ſeu ad alia loca cambia celebrare ſimulent, ad quæ loca ii, qui pecuniam recipiunt, literas quidem ſuas cambii tradunt, ſed hæ nequaquam mittuntur, verùm trãſacto tempore eodem unde proceſſerant inanes, referuntur, aut etiam nullis traditis literis, pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur, ubi fuerat cõtractus celebratus, eò quòd inter dantes, & recipientes uſque à principio ita convenerit, vel certè talis intentio fuerit, neque quiſquam ſit, qui in nundinis, aut locis ſupradictis, ad quæ literæ cambii finguntur directæ hujuſmodi literis receptis ſolutionem faciant. Cambia ſicca damnantur.

Quare quotieſcunque non veræ cambii literæ tranſmittantur, aut non pro primis tantùm nundinis, ubi illæ celebrabuntur, ſeu pro primis tantũ terminis, juxtà receptum locorum uſum, ſed pro ſecundis, & deinceps nundinis, ſeu terminis, aut præſtitutus ſolutionis terminus lucro ex tacita, vel expreſſa conventione recepto, ſeu etiam tantummodò promiſſo differatur, aut pactum à principio, ſeu aliàs apponatur de certo, & determinato intereſſe, etiam in caſu non ſolutionis, aut eo pacto accipiantur, vel dentur pecuniæ, ut habeatur recurſus ad domum, vel reſpondentẽ dantis, aut accipientis, quod pactum vulgò vocatur, *la ricorſa*, impenſarũ, vel alterius generis oneribus campſariis impoſito. Aut pretium exceſſivũ ſit, nec ſe conformet pretio currenti in foro, ſeu platea, ut dicitur Mercatorum, habita ratione inopiæ, vel copiæ pecuniarum, & campſariorũ. Ejuſmodi cambia injuſta, & uſuraria declaramus.

28 Si quis autem Colonis pecuniã hiberno tempore præſtet, ut frumentum tempore meſſis accipiat, & interim pro toto eo interiecto tempore, quo Coloni utũtur pecunia, aliud pretium nomine cambii accipiant, ſecluſo omni alio juſto titulo lucri ceſ- Quæ cambia injuſta, & uſuraria declarantur.

ceſſantis, & ſimilium, ut ſupra duplicitèr uſurarium declaramus; primò quidem ratione cambii ficci ob defectum tranſmiſſionis pecuniæ per literas, cum illa eodem loco ſolvatur, ubi recepta fuit, deindè ob duplex lucrum, quod recipitur ex eadem pecunia, nempè frumentum ex contractu emptionis, & venditionis, & ex contractu cambii, pretium ſolvi ſolitum pro cambio ficto pecuniæ, ad quod neque ſi verum, & reale eſſet, poſſet cogi venditor ex vi primi cõtractus.

Contractus ſocietatis quando liciti ſunt?

29 In contractibus Societatis, in quibus, vel alter pecuniam, alter operas confert, vel uterque ſocius ſortem, ſivè capitale æqualitèr, vel inæqualitèr lucri diſtributio, non niſi per quotas partes conſtituatur ſecundum proportionem rerum contributarum. Nevè qui præſtat operas ultrà eos certam pecuniarum ſummam vel quid aliud præſtanti pecuniam perſolvit. Neque fiat pactio, ut ſors ſalva ſit, fructus verò communitèr dividantur, niſi intercedat alius contractus aſſecurationis, pro quo aliquid aliud de communibus fructibus ſocio ultrà partem, ac ratam ipſius tribuendum eſt, habita ratione periculorum, quibus ſors ſubeſt, atque adeò fructus nequaquam æqualitèr dividendi, ut ità compenſetur alteri tale gravamen.

Societas animalium quomodo permittatur.

30 In ſocietate animalium, quæ in æſtimata alicui dantur ad cuſtodiã, ſivè ut operas præſter, omnes caſus, etiam fortuiti ſemper ſint periculo ejus, qui dederit, niſi id alterius ſocii dolo, vel magna negligentia accidiſſe conſtiterit, nec liceat pactum addere, ut ſors ſit ſemper ſalva, etiam ex primis fœtibus, quandocunque non adiiciatur alius contractus aſſecurationis, compenſato eo gravamine aliqua parte fructuum, qui ſpectarent ad Dominum pecorum; itaut paſtor, ſeu ruſticus non nimis gravetur, ac ſi eſſet verus conductitius famulus, ſed tanta pars emolumentorum ei relinquatur, quanta ipſi meritò, ac juſtè debita eſt attenta ejus cura, induſtria, expenſis, periculis, ac loci denique conſuetudine.

Nevè quidpiam certum præter ſortem ex fructibus pecorum quot annis exigatur, niſi fortè contractui ſocietatis alius contractus adiiciatur venditionis lucri incerti majoris in ſpe, accepto lucro certo minori, ne ipſa minorem à ſocio fructuum portionem exigendo pro eo onere, quã alioquin ſecluſo tali pacto exigi poſſet.

Animalium locatio quibus conditionibus redditur licita.

31 In locationibus animalium, quæ fiunt certo pretio, ſi illa abſque dolo, aut negligentia culpabili ejus, qui cõduxit, deteriora fiant, id ſemper dãno ſit ejus, qui locarit. Si autem animalia dentur æſtimata: itaut ſors ſalva ſit ultrà conventam pecuniã, nihil omninò annuum percipi poſſit, & ſi loco pecuniæ vinum, frumẽtum, quidvè aliud in ſingulos annos permittatur illud ad pecuniæ, & juſti pretii rationem redigatur pro conſuetudine locorum.

TITVLVS LIX.

Quæ generatim ad hæc decreta, & ad alia pertinent.

SVMMARIVM.

1 *Statuant Epiſcopi, ut unuſquiſque, prout ad ſe ſpectat, Synodalia decreta frequentèr legant, & exequãtur. Si quis interrogatus ignoret, puniatur. Decreta in Seminario quoque ſerventur.*

2 *Quæ ad Laicos pertinent per certa anni tempora diſtributa, ſummatim vulgari idiomate Parochi evulgent.*

3 *Dignitatum, & Canonicorum pecuniaria multa, ubi certis locis non applicantur Sacriſtiæ uſui, aut fabricæ Eccleſiarum, quarum ſunt Canonici, omninò, & irremiſſibilitèr attribuãtur. In delictis, quibus pœna non eſt appoſita, Epiſcopis ſint arbitrariæ.*

1 QUæcunque vel ad Cleri, vel ad Populi conformandos mores, ad Eccleſiamque omnem diſciplinam retinendã Provinciali, vel Diœceſanis Synodis à nobis, aut à Reverendiſſimis Coepiſcopis noſtris ſancita ſunt, ut ex illis eò uberior Deo juvante, fructus exiſtat, quo ſæpiùs, vel promulgatione, vel certæ lectionis ſtudio inculcata iis notoria fient, à quibus illa, & ſciri, & animo comprehendi, ſequè ipſa præſtari oportet.

Epiſcopus igitur, præter alia, quæ hoc

hoc de genere aliàs decreta ſunt, & Canonicis, & Parochis, & reliquis Clericis certum tempus ſtatuat, quo omnia quęcunque iis Provincialibus Diœceſanis decretis de iis conſtituta ſunt, illis legantur; itaut quæ decretorum partes ad canonicalem diſciplinam pertineant Canonici, & quæ eorum cauſa conſtitutiones latæ ſunt Parochi, & Clerici itidem, ut ii omnes, quæ ad univerſum Clerum ſpectant, lectione repetita animo comprehendentes, præſcriptas munerum ſuorum partes ſinguli ſtudioſiùs exequantur. Si quis autem eorum aliquando Epiſcopi juſſu interrogatus, ea per negligentiam, aliamvè culpā ignorarit, pro ejus culpæ, & perſonæ ratione illum Epiſcopus corripiat, aut aliàs prætereà cum eodem agat. In Seminario quoque ſtidem ſerventur, ut eorum, vel inſtitutis, vel monitis, vel præceptis Clerici informentur.

Synodalia decreta omnibus de Clero legenda.

2 Quæ verò decretorum partes ad Laicos attinent, illas ſummatim vulgari ſermone expreſſas, & certis anni temporibus diſtributas, prout uſu venerit, à Parochis denunciari jubeat, quo ſæpiùs inculcata ſerventur diligentèr.

Quæ ad laicos ſpectant vulgari lingua à Parochis evulgentur.

3 Quibus in decretis mulctæ iis nominatim conſtitutæ ſunt, qui dignitates, aut canonicatus obtinent, nec certis locis attributa uſui Sacriſtiæ, aut fabricæ illarum Eccleſiarum ab Epiſcopo attribuantur. Neque verè eos ad alium uſum converti, neque remitti poſſe ſtatuimus: iis demum delictis, quibus nullæ à nobis pœnæ injunctæ ſunt, Epiſcoporum arbitrio adhibendas eſſe decernimus.

TITVLVS LX.

De Interpretatione Conſtitutionum Synodalium.

SVMMARIVM.

1 *Synodi interpretatio, & declaratio Metropolitæ reſervatur, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate.*

DECRETVM de fine Synodo imponendo.

1 POſtremò, ſi quid obortum fuerit difficultatis in hujuſmodi decretis interpretandis, decernimus ex ſententia Synodi, eorum interpretationem, & declarationem uſque ad proximè futuram Synodum Metropolitano reſervatum eſſe: ſalva Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſuprema auctoritate, cui omnia à Nobis in Synodo acta, decretaque, ea, quā decet, obedientia, & reverentia, ſubiicimus interpretanda, corrigenda, & emendanda.

Decretorum interpretatio Metropolita reſervatur.

Decretum de fine Synodo imponendo.

COnfectis jam, Deo favente, abſolutiſque his, quæ hoc potiſſimum tempore, pro reſtitutione, & conſervatione Eccleſiaſticę Diſciplinæ in Provincia Beneventana ſtatuēda, & decernenda fore videbantur, Paſtoraliſque officii ſollicitudine revocante jam ad ſuas Eccleſias Epiſcopos, qui ad hanc Synodum evocati convenerunt, ipſam Synodum meritò dimittendam eſſe exiſtimamus; *quare Reverendiſſimi Patres, placetne vobis, ut ad laudem Dei Omnipotentis ipſi Synodo finis imponatur.* Reſponderunt, *Placet.*

Poſtmodum Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus D. Metropolitanus, & Epiſcopi, qui Provinciali Synodo interfuerunt, ipſius Synodi decretis manu propria ſubſcripſerunt.

NOS Ioannes Baptiſta, Archiepiſcopus de conſilio, & aſſenſu Reverendiſſimorum Coepiſcoporū noſtrorum ſubſcripſimus.

Ego Ioannes Lucas Civitaris Calvi, ex Inſula Corſicæ, Epiſcopus Guardiæ, conſentiens, ſubſcripſi.

Ego D. Urbanus Zambottus, Epiſcopus Montis Marani, conſentiēs ſubſcripſi.

Ego Petrus Epiſcopus Teleſinus, cōſentiens, ſubſcripſi.

Ego D. Donatus Paſchaſius, Epiſcopus Trivicanus, conſentiens, ſubſcripſi.

Ego Alexander, Epiſcopus Ariani, conſentiens, ſubſcripſi.

Ego Carolus Manellius Averſanus, Epi-

Epiſcopus Termulenſis, conſentiens, ſubſcripſi.

Ego Frater Cęleſtinus Brunus, Epiſcopus Bojanenſis, conſentiens, ſubſcripſi.

Ego Laurentius, Epiſcopus Avellinenſis, & Frequentinenſis, conſentiens, ſubſcribo.

Ego Frater Dominicus, Epiſcopus S. Agathæ Gothorum, conſentiens, ſubſcribo.

Ego Antonius Piſanellus, Epiſcopus Vulturarienſis, & Montis Corbini, conſentiens, ſubſcribo.

Ego Vincentius Piſanus, pro Reverendiſſimo Epiſcopo Bovini, conſentiens, ſubſcribo.

Marcus Antonius Zollius Secretarius.

NOTÆ.

Ioannes Lucas de familia Moncalva Civitatis Calvi in Inſula Corſica.

D. Vrbanus Zambottus Nobilis Beneventanus (licet Vghellus eum dicat Bononienſem) Canonicorum Regularium S. Salvatoris Generalis.

Petrus Epiſcopus Teleſinus de familia Marioni Nobili Eugubina.

Alexander de Rubea familia, Canonicus Neapolitanus.

Fr. Cœleſtinus Brunus Patria Vennſinus, Ordine Eremitarum S. Auguſtini.

Laurentius Bononienſis de Nobili Familia Pollicini, qui dum mirabili charitate commiſſo ſibi gregi tempore peſtis ſpiritualia, & temporalia remedia miniſtr..ret, tactus & ipſe eodem morbo expiravit.

Fr. Dominicus (quem Vghellus Dionyſium vocat) de Familia Campanella, Ordinis Carmelitarum Procurator Generalis.

Antonius Piſanellus Nobilis Neapolitanus.

Bovinenſi Eccleſiæ præerat Ioannes Antonius Galderiſius Nobilis Monopolitanus, qui ſenectute detentus Provinciali Synodo intereſſe non potuit.

Marcus Antonius Zollius Nobilis Bergomenſis, vivit adhuc vigilantiſſimus Pontifex Eccleſiæ Cremenſis in Gallia Ciſalpina ex Venetorum Sereniſſimo Dominio.

FINIS CONCILII DUODECIMI

CONCILIUM PROVINCIALE DECIMUM TERTIUM

QUOD

FR. VINCENTIUS MARIA ORDINIS Prædicatorum, tituli S. Sixti S. R. E. Presb. Cardinalis Urſinus. Archiepiſcopus Metropolita.

Habuit Anno a Chriſto nato MDCXCIII.
Diebus XI.XIII.XVI.Menſis Aprilis.

Impreſſum Beneventi in Typographia Archiepiſcopali anno 1693.

EDICTUM

Indictionis Provincialis Synodi Beneventanæ.

FR. VINCENTIUS MARIA Ordinis Prædicatorum, Miſeratione Divina Tit. S. Sixti S. R. E. Presb. Cardinalis Urſinus, S. Beneventanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus Metropolita.

INiunctum Metropoliticę ſervitutis officiũ a Nobis poſtulat, ut, quæ æternus Pontifex ad providum Eccleſiæ ſuæ regimen Sanctiſſimis Patribus noſtris in Spiritu Sancto legitimè congregatis inſpirare dignatus eſt, ad ejus laudem, & gloriam pro viribus exequi ſtudeamus. Cùm itàque in Sac. Trid. Concilio Provincialem Synodũ pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus, controverſiis componendis, aliiſque ex Sacris Canonibus permiſſis, quolibet ſaltem triennio cógendam decretum fuerit; Nos aſſiduè in ea cogitatione verſati ſumus, ut tanto oneri, humeris noſtris impoſito, ſatis quoad ejus fieri poſſet, ac quamprimùm licuiſſet, faceremus, ut tantum Provinciæ noſtræ beneficium uſque ab anno 1656. a Prædeceſſoribus noſtris variis de cauſis intermiſſum, tandem aliquando exluberetur. Quocirca Metropolitanam Eccleſiam inſtaurare, & Archiepiſcopium noſtrũ augere in ipſis ſuſcepti paſtoralis muneris liminibus curæ fuit; ſed placuit inſcrutabili Divinæ Majeſtatis conſilio inſtaurata, & erecta in ruinam, & pulverem redigere, Quod Nos a cogendæ Synodi ad eam convertit ſollicitudinem, ut diruta, & dejecta ab ipſis fundamentis reſtitueremus, prout, eo dante, qui mortificat, & vivificat, pauperem facit, & ditat, humiliat, & ſublevat, reſtituimus. Quapropter, ne tantum, & tàm enixè impoſitum onus diutiùs protraheretur, Provincialem Synodum hoc anno 1693. ineunte, in Epiphaniæ feſto pro 11. Aprilis menſis die evulgandam juſſimus, & evulgatam decrevimus, prout univerſæ Provinciæ noſtræ innotuiſſe agnovimus. Deindè Reverendiſſimos, ac Sanctiſſimos Fratres noſtros Comprovinciales Epiſcopos per literas ad unumquemque eorum datas, certiores fecimus de ea celebranda, eoſque auctoritate, qua fungimur, in Metropolitanam Eccleſiam noſtram ad diem 11. Aprilis, feſtum S. Leonis Papæ, convocavimus. Ut autem & reliquis omnibus, qui de jure, vel conſuetudine hujuſmodi Provinciali Synodo intereſſe tenentur ejus celebratio pleniùs innoteſcat, nevè eorum quis ignorantiæ excuſationem prætēdere, vel ſe neglectum dicere poſſit, præſenti noſtro Edicto, univerſis, & ſingulis Abbatibus, Commendatariis, Capitulis Cathedralium, & cujuſcunque dignitatis, & gradus Clericis, quorum quacunque de cauſa intereſſe

Coactionis Synodi rationes.

Dilationis Synodi prima cauſa Eccleſię, & Archiepiſcopii reſtauratio, ſecunda a fundamentis illa terræ motu diruta, & coæquata in priſtinum reſtituenda.

Quibus Synodus indicitur.

rit, etiam exemptis, nulliuſque Diœceſis; intra tamen fines Provinciæ noſtræ poſitis, ſignificamus, indicimus, ac denunclamus Provincialis noſtri Concilii celebrationem ſub pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis a Sac. Canonibus adversùs nõ accedentes latis, atq; decretis. Si qui verò (præter eos, ad quos ex officio intereſſe ſpectaverit) ſive ex reliquis Clericis, ſive ex laicis quibuſcunque pro juſtitia conſequẽda, ſi fortè quacunque de cauſa ſeſe læſos exiſtimaverint, accedere ad Cõcilium, vel Procuratores mittere voluerint, id ſibi licitum eſſe ſciant. Quare his quoque nec non Civitatum, & Caſtrorum quoruncunque potiſſimum Dominis quocunque dignitatis, & gradus titulo fulgeant, ac Communitatibus, cæteriſque Provinciæ noſtræ, qui ſua quomodolibet intereſſe putaverint, præfati Concilii celebrationem, & inſuper plenariam Indulgentiam à SS. P.N. Innoc. Pont. Opt. Max. omnibus Chriſtifidelibus tùm temporis noſtram Metropolitanam viſitantibus conceſſam ſignificamus. Hortamurque, ut donec indictus Synodi dies advenerit, aſſiduis interim precibus, aliiſque Chriſtianæ pietatis officiis a Patre luminum, qui iis, qui poſtulant a ſe ſapientiam dat omnibus affluentèr, & non improperat eis, impetrent, ut eam mittat Nobis de ſede magnitudinis ſuæ aſſiſtricem, qua conſultationes noſtras, pioſque conatus dirigente, optatos tantorum laborum fructus ad commune Provinciæ bonum percipere valeamus; cujus rei gratia præſens Edictum in Cathedralium, aliarumque Eccleſiarum inſigniorum, etiam exemptarum, & nullius Diœceſis, ſi quæ ſint, Provinciæ noſtræ valvis affigendum, promulgandumque mandavimus; cujus affixio, & publicatio ita omnes, & ſingulos, qui in eo comprehenduntur, aſtringat, ac ſi nominatim illis intimaretur. In quorum fidem hoc ipſum edictum conficiendum, per Nos, & Secretarium noſtrum ſubſcribendum, & noſtri ſigilli impreſſione muniendum decrevimus. Datum Beneventi ex noſtro Archiepiſcopio die 10. Januarii 1693.

Viſitantibus Metropolitanam indulgentiã Inn. XII conceſſit.

Fr. Vinc. Maria Card. Archiep. Metrop.

Locus ✠ ſigilli.

J. Foderus Secretarius.

TITVLORVM

Primæ Provincialis Synodi Beneventanæ

INDEX ALPHABETICVS.

A

Accuſationibus, inquiſitionibus, & denunciationibus. Tit. 44.
Ætate, qualitate, & ordine præficiendorum. Tit. 6.
Arbitris. Tit. 13.

B

Baptiſmo, & Confirmatione. Tit. 36.

C

Celebratione Miſſarum, Sacramẽto Euchariſtiæ, & Divinis Officiis. Tit. 35.
Cenſibus, & Exactionibus. Tit. 33.
Clericis Peregrinis. Tit. 8.
Clericis Conjugatis, & Diaconis Sylvaticis. Tit. 19.
Clericis non reſidentibus. Tit. 20.
Cohabitatione Clericorum, & Mulierum. Tit. 18.
Conſecratione Eccleſiæ, vel Altaris. Tit. 34.
Conſtitutionibus. Tit. 2.
Conſuetudine. Tit. 4.
Cuſtodia Euchariſtiæ. Tit. 37.

D

Decimis, & Oblationibus. Tit. 29.
Depoſito. Tit. 24.

E

Eccleſiis ædificandis, vel reparandis. Tit. 40.

F

Feriis, & Feſtorum dierum obſervantia. Tit. 14.
Fide inſtrumentorum. Tit. 15.
Fidejuſſoribus. Tit. 25.

G

Græcis ne in Schiſmaticorum errores incidant. Tit. 48.

Hæ-

H

HÆreticis. Tit. 47.
His, qui filios occiderunt, Tit. 49.

I

IMmunitate Eccleſiarum. Tit. 41.
Infantibus,& languidis expoſitis. Tit. 50.
Injuriis, & damno dato. Tit. 52.
Jurejurando. Tit. 16.
Jurepatronatus. Tit. 32.

M

MAgiſtris. Tit. 46.
Majoritate, & obedientia. Tit. 11.

N

NE Clerici, vel Monachi ſecularibus negotiis ſe immiſceant. Tit. 42.

O

OBſervatione jejuniorum. Tit. 39.
Officio Sacriſtæ, & Cuſtodis, atque Punctatorum. Tit. 9.
Officio,& Poteſtate Judicis Delegati. Tit. 10.

P

PEculio Clericorum. Tit. 26.
Pœnis. Tit. 53.
Pœnitentiis, & Remiſſionibus. Tit. 54.
Præbendis, & Dignitatibus, & Canonicis. Tit. 21.

R

REbus Eccleſiæ alienandis, vel non. Tit. 23.
Regularibus. Tit. 30.
Religioſis Domibus,ut Epiſcopo ſint ſubjectæ. Tit. 31.
Reliquiis,& veneratione Sanctorum. Tit. 38.
Reſcriptis. Tit. 3.

S

SAcra Unctione. Tit. 7.
Sententia excommunicationis. Tit. 55.
Sepulturis. Tit. 28.
Simonia. Tit. 45.
Sponſalibus, & Matrimoniis. Tit. 43.
Summa Trinitate, & fide Catholica Tit. 1.
Syndico. Tit. 12.

T

TEmporibus Ordinationum. Tit. 5.
Teſtamentis. Tit. 27.

V

VIta, & honeſtate Clericorum. Tit. 17.
Vſuris. Tit. 51.
Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. Tit. 22.

Decreta. 1. de inchoanda Synodo. 2. de ratione vivendi in Synodo, & aliis in eadem ſervandis. 3. de Miniſtris Synodalibus. 4. de præjudicio non afferendo. 5. de non diſcedendo. 6. de Patrum vocatione. 7. de profeſſione fidei; *& de cæteris hujuſmodi habentur in Actis, quæ in Archiepiſcopali Archivo ſervantur. Ordo autem ſingulorum dabitur brevi Methodo, quæ in calce hujus Synodi apponetur.*

CONSTITVTIONES
SYNODI PROVINCIALIS
BENEVENTANÆ.

FR: VINCENTIVS MARIA
ORDINIS PRÆDICATORVM,

Miſeratione Divina Tituli S. Sixti S. R. E. Presbyter Cardinalis Vrſinus, S. Beneventanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus Metropolita, de conſilio, & aſſenſu Reverendiſſimorum Dominorum Coepiſcoporum noſtrorum, qui ad Dei gloriam, & honorem in hanc Provincialem Synodum convenerunt, hæc ſtatuimus, & ſancimus.

TIT. I.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

CAP. I.

Fidei profeſſio Diœceſanis Synodis, eum primùm habendis, ab omnibus, qui in vim Trid. Conc. tenentur, juxtà Conſtitutionem Pii PP. IV. emittatur.

IN Nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Sacroſanctam Catholicam Fidem ſolidum illud fundamentum, præter quòd nemo aliud ponere poteſt, & ſuper quo omnis ædificatio conſtructa creſcit in Templum Sanctum in Domino, integram, inviolatamque in noſtra Provincia ab omnibus tenendam ſolicito ſtudio curantes, ut & iis, qui in ea firmi, & ſtabiles ſunt confeſſio fiat ad ſalutẽ, omnes noſtræ Provinciæ Epiſcopi cuncta, quæ de Fidei profeſſione præſtanda Sacri Concilii Tridentini decreto (1) & Pii Papæ IV. Cõſtitutione (2) ſtatuta ſũt, executioni diligẽtèr demandent, & Diœceſanis Synodis, primo quoque tempore habendis, eandem Fidei profeſſionem, juxtà formam ab ipſomet Pio IV. præſcriptam, quam ante omnia nos quoque cum Coepiſcopis noſtris præſtitimus, emittant, & ab aliis faciant emitti.

1 Seſſ. 24. de refor. cap. 12.
2 Ann. 1564 Cõſt. 88.

CAP. II.

Ludimagiſtri, ni fidei profeſſionem præſtẽt, à docendi exercitio ſuſpendantur: contumaces Anathemate cohibeantur.

CUm non minùs fidei, & vitæ, quã doctrinæ, & ſcientiæ laude Ludimagiſtri pollere debeant: nemo id muneris publicè, vel privatè ſuſcipiat, niſi priùs ab Epiſcopo examinatus, & probatus fidei profeſſionem in eius manibus præſtiterit. Si quis autem ſcholas exerceat, etiam ſi prima Grammaticæ rudimenta doceat, & fidem profiteri renuerit, ab ſcholę exercitio ſit ſuſpenſus; & ſi cõtumax fuerit, excommunicationis pœna coërceatur.

CAP. III.

Verbi Dei prædicatio, Epiſcoporum propria, eiſdem commendatur.

EPiſcopis, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, hæc Sancta Synodus in mẽtem revocat Apoſtolicum illud effatum: *non eſt æquum, nos derelinquere verbum Dei, & miniſtrare Menſis*; ex quo colligant, primam, & maximam Paſtorum curam eſſe Verbi Dei prædicationem, levi de causa, aut quodam animi languore, non prætermittendam. Hujus ſiquidem præcipui officii prætermiſſi ea ratio reddenda eſt, ut Apoſtolus tot, tantiſque pro Chriſto laboribus exā- tlati

Epiſcopi in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt.

tiatis exclamarit: *Væ mihi, ſi non evangelizavero.* Cujuſmodi reatus maximè adſtringuntur, qui ante Epiſcopatum Concionatores, iique illuſtres erãt, illuſtriſſimi in Epiſcopatu ob dignitatem facti, obmutuerunt, itaut de eis dici valeat: *Quomodo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus.*

CAP. IV.

Epiſcopi in ſolemnioribus concionantes, ſeptem, ſi fieri poteſt, Diaconibus ſtipentur.

IN ſolemnioribus, in quibus Epiſcopi pontificalitèr celebrant, & poſt decantatum Evãgelium populis ſuis concionantur ex Evariſti Papæ conſtitutione, quæ incipit: (1) *Diaconi:* Septem ſint Diaconibus, ſi fieri poteſt, ſtipati; ut dicendorum gravitas, & dicentis majeſtas eniteant; quemadmodum in hac Metropolitana conſuetum deprehendimus. Diaconi verò ad id muneris exequendnm preſtò ſint; ad hoc enim ſeptem in unaquaque Civitate eſſe debere, Sanctorum Patrum ſanxit auctoritas.

1 C. Diaconi 11. diſt. 93.

In quālibet Civitate ſeptem Diaconi extare debent.

CAP. V.

Parochi Doctrinæ Chriſtianæ rudimenta edoceant, adhibito Card. Bellarmini libello. Methodus rem agentibus, pœna negligentibus proponitur.

EPiſcoporum exemplo animarum Rectores admoniti, ſuas plebes erudient ſingulis Dominicis, feſtiſque diebus, qui Eccleſiæ præcepto agi ſolent, in quibus populum quoque, & maximè pueros, Chriſtianæ Doctrinæ imbuent rudimentis, una, eademque docendi methodo ſervata, quam Cardin. Bellarminus edidit, & ſan. mem. Clemens Papa VIII. tenendam ſuis hortationibus exhibuit. Illis verò, qui oſcitantèr agunt, Epiſcopi, ut feriò incumbant, methodũ à Sancta Synodo probatam, & in calce Conſtitutionum apponendam, ſervandam proponant; quos autem negligentes compererint, omnibus remediis opportunis, à Sacro Concilio Tridẽtino (2) ſignantèr per miſſis, omninò compellant.

2 Seſſ. 24. de refor. cap. 4.

CAP. VI.

Doctrinæ Chriſtianæ Confraternitatum inſtitutio, & aggregatio commendatur.

ET, ut rem tanti momenti faciliùs, & fructuoſiùs expediant, hortatur Sancta Synodus Epiſcopos omnes, ut in Civitatibus, & Oppidis Confraternitatem inſtituant, Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ de Urbe aggregandam, tùm, ut indè ſalubres cõſtitutiones à S. M. Paulo PP. V. confirmatas, & fel. record. Innocentii Papæ XI. auctoritate rurſùs publicatas accipiant, tùm ut indulgentiarum theſauro, ab eodem ejuſmodi Confratribus conceſſo die 7. Octobris 1607. (1) perfruantur.

1 Conſtitut. 11.

CAP. VII.

Sacra Scripturæ lectio demandatur: ejus materies, tempus, & hora Epiſcopis remittitur.

ANimarnm utilitati, & ſaluti Sãcta Synodus proſpiciens mandat, Sacræ Scripturæ expoſitionem, & interpretationem, in Civitatibus præſertim populoſis, ad tenorẽ (2) Sacri Tridentini Cõcilii omninò habendam. Tempus verò, horam, & materiem exponẽdam Epiſcoporum remittit arbitrio.

2 Seſſ. 5. de refor. cap. 1.

CAP. VIII.

Iis, qui ſunt in quaſi poſſeſſione Concionatores Quadrageſimales præſentandi, dies SS. Epiphaniæ præſcribitur, ultra quem, expenſarum onere non præſentantibus relicto, jus ad Epiſcopum devolvitur.

UT Quadrageſimales Concionatores poſſint ab Epiſcopo ad optarum animarum profectum probari, Univerſitatibus, cæteriſque exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſẽtandi Concionatores ob legitimum præſcriptum tempus, Epiſcopus prefigat terminum ad præſentãdum per totum diem SS. Epiphaniæ, quo elapſo, & præſentatione non facta, jus nominãdi pro illa vice ad ipſum Epiſcopum devolvatur, & Univerſitates, cæterique prædicti nihilominùs teneantur, expenſas ſubminiſtrare juxtà ſolitum.

TIT.

Digitized by Google

TIT. II.

De Conſtitutionibus.

CAP. I.

Patrum decretis inſiſtendum.

IMprudentiæ in ſacris eloquiis arguuntur, qui prudentiæ ſuæ innixi, relictis Patrum decretis, ea agunt, quæ ſibi agenda videntur; quapropter, & Provincialium, & Diœceſanarum Synodorum frequentia, & quod caput eſt, obſervantia commendantur.

CAP. II.

Provinciale Concilium poſt ſex menſes in Synodo Diœceſana evulgandum: evulgatum poſt tres menſes univerſam arctat Provinciam. Quicquid dubitationis exoritur, ad Metropolitam deferendum.

PRovincialis itaque Concilii Conſtitutiones, & Decreta, quæ univerſam reſpectivè Provinciã arctant, & adſtringunt Epiſcopi in ſuis Diœceſibus infra ſex menſes (1), à die cõpletæ impreſſionis, omninò evulgẽt. Omnes verò, qui in noſtra Provincia degunt, hujuſmodi decreta, poſt tres menſes ab eorum, in Cathedralium valvis, affixione, ſub pœnis in eiſdem contentis, obſervare tenentur; & ſi quid dubitationis, aut ambiguitatis circa ea exoriri contigerit, ad Metropolitam interpretandum, explicandumque ex auctoritate hujus Sanctæ Synodi deferetur; quam explicationem, & interpretationem omnes ſequi tenebuntur, donec aliud Provinciale Concilium habeatur.

1 C. ſin. diſt. 18.

CAP. III.

Diœceſana Synodus ad Tridentini tenorem cogenda. Capituli conſilio, non conſenſu indiget. Simplicium beneficiatorum vox neque pro Iudicibus, & Examinatoribus requiritur. Cum de morum reformatione agitur Clerici omnes accedere tenentur.

QUilibet Epiſcopus Diœceſanam Synodum, ad Sacri Tridentini Concilii (1) præſcriptũ, cogat, ut omnes, ac ſinguli, qui de jure, vel conſuetudine tenentur, ad eandem conveniant. Pro Diœceſanis verò Synodalibus Conſtitutionibus edẽdis, Capituli tantùm conſilium, non conſenſus, debet exquiri. Simplices autem beneficiati nullam, neque pro confirmatione Judicum, & Examinatorum Synodalium, vocem habent; qui tamen, una cum reliquis Clericis, regularitèr accedere debent, quoties, vel de reformatione morum, vel de re, ad Clerum pertinente, vel de notificandis decretis, in Provinciali Synodo factis, tractatur.

1 Seſſ. 24. de refor. cap. 2.

CAP. IV.

Synodus, pro rei maieſtate, methodicè fiat: pro utilitate non vetera tantùm, ſed & nova de Patrum theſauro proferantur.

QUi ſingulis annis, ut debent, & ut in noſtra Provincia conſueverunt, Diœceſanam Synodum celebrant, ſeriò monentur, ne hujuſmodi actio, quæ inter primarias Põtificales functiones refulget, perperam agatur, nevè ad ſolam alicujus antiquæ Synodi confirmationem, & Cathedraticum exigendum, abſque ulla methodo, ulloque congregatorum profectu habeatur; ſed libri Põtificalis ordine ſervato, vel antiquę Synodo aliquid de novo addatur, cũ quę paſtorali animadverſione indigeant, in dies emergant, vel, quę frequentiora ſunt, ex ea legantur, & ab Epiſcopo explanentur.

CAP. V.

Capitula ſtatutis carentia, infra ſex menſes condita Epiſcopi judicio ſubmittant.

CApitula, quę ſtatutis carent, ne, ut naves fluctuantes, quovis vento circumferantur, infrà ſex menſes ea cõdant (1), & ſuis Epiſcopis examinanda deferant, & probanda.

1 Ex gloſ. in cap. 1 de his, qui fiunt à majori parte Capituli.

Tit. III.

De Reſcriptis.

Cap. Unicum.

Litterarum Apoſtolicarum abuſio tollitur, rectus uſus exequtoribus præſcribitur.

QUia nonnulli, diverſis modis, litteris Apoſtolicis abuti, in Provincia noſtra comperti ſunt, pernicioſis hujuſmodi abuſibus Sancta Synodus occurrens, præcipit, ut Apoſtolica Reſcripta, præſertim in forma *ſignificavit* ab Executoribus non altentur: ſed iiſdem prorsùs verbis promulganda tradantur; tum ſenſu ipſo, & ſermone religiosè ſervatis, tum Capitibus in ipſis reſcriptis non expreſſis, minimè admiſſis, dummodò non adſit clauſula: *latiùs arbitrio tuo, vel ſignificantis*. Si ſecùs fecerint, cum lata excommunicatio pro non expreſſis nulla ſit, revelationes non recipiantur; quòd ſi illiteratorum, & idiotarum captui conſulendum ſit, reſcripta eadem, ex Latina in Italicam, ſivè maternam linguam, convertere procul dubio licebit.

Tit. IV.

De Conſuetudine.

Cap. I.

Conſuetudo Eccleſiis, Eccleſiaſticiſque perſonis, & bonis onerosa corruptela cenſenda eſt.

CUm non tàm conſuetudo, quàm corruptela meritò ſit cenſenda, quę profectò ſacris eſt Canonibus inimica: hujuſmodi eſſe conſuetudinem omnem, non ſolùm quæ Eccleſiis eſt onerosa, verùm etiam, quę Eccleſiaſticis perſonis, earumque juribus, bonis, & fructibus prejudicialis exiſtit, corruptelam nempè: idcòque nullam, & irritam omnibus liquidò conſtat.(1)

(1) In conſtit. 170. Urbani VIII.

Cap. II.

Cerei, & Cineres benedicti præſentibus diſtribuantur: abſentibus, ſi ob tributum, & faſtum domum delatos velint, denegentur.

ILlud denique impietati, nedùm corruptelæ proximum eſt, ut quę ad Dei cultum inſtituta ſunt, nonnulli in tributum velint, & quæ humilitatis inſignia preſeferunt, in faſtum converterint. Ii ſunt, qui cereos in die Purificationis Beatę Marię Virginis, pro aſſocianda proceſſione, Sacerdotis precibus delibutos, cineresque in capite jejunii benedictos, in Eccleſia non recipiunt: ſed domum delatos expoſcunt. Idcircò Rectores quicunque ab hujuſmodi delatione prorsùs abſtinere, nec præfatos cereos, niſi iis, qui proceſſioni interfuerint, nec ſacros Cineres, niſi iis, qui ad Altare humiles acceſſerint, tribuere admonentur.

Tit. V.

De temporibus Ordinationum.

Cap. I.

Statis temporibus, & publicè in Eccleſia præſentibus Canonicis, necnon ſaltem aliquando ſolennitèr Sacræ Ordinationes habeantur.

IPſa rei dignitas expoſcit, ut ordines tum non aliis, quàm ſtatutis à jure temporibus, & tunc publicè in Eccleſia Cathedrali vocatis, & præſentibus Canonicis, (1) tum ſolenniter ſaltem aliquando, & cum frequentior ordinandorum eſt numerus, conferantur.

(1) Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. ca. 8.

Cap. II.

Pontifex omnibus pontificalibus indutus ſacros ordines conferat.

ADvertant Epiſcopi, omnia Pontificalia induere, cum ſacros ordines conferunt: magnis enim referta ſunt Sacramentis, ad hujuſmodi functionem pertinentibus.

CAP.

CAP. III.

Super temporum interſtitiis, cauſa cognita, diſpenſetur, præſertim a Diaconatu ad Presbyteratum. Quæ autem ſit utilitas, quæve neceſſitas oſtenduntur.

QUia verò ii promovendi ſunt, qui piè, & fideliter in miniſteriis anteactis ſe geſſerant, ad hoc dignoſcendum: temporum interſtitia ſancita ſunt. Caveant igitur Epiſcopi, ne ſuper hujuſmodi interſtitiis diſpenſare audeant, niſi cauſa, quæ eſt Eccleſiæ neceſſitas, vel utilitas, priùs cognita, & diligenter perpenſa; præſertim ſi de interſtitiis a Diaconatu ad Presbyteratum agatur, ad quæ diſpenſanda neceſſitas ſimul, & utilitas Eccleſiæ requiruntur. (1) Utilitas eſt, quando Miniſtrorum exiguus numerus ad ſufficientiam augetur. Neceſſitas verò, quando non ſolùm pauci habentur Miniſtri; ſed etiam quando idonei, & non idonei deficiunt.

1 Conc. Trid. ſeſſ. 3. de refor. c. 14.

CAP. IV.

Primam tonſuram cum minoribus: & minores ordines cum Subdiaconatu, eadem die conferre illicitum eſt.

ADvertāt denique Epiſcopi, quòd eadem die, nec primam tonſuram cum minoribus, nec minores ordines cum Subdiaconatu conferre licet. (2)

2 C. cum. H de eo qui ordinem furtivè ſuſcepit.

TIT. VI.

De ætate, qualitate, & ordine praficiendorum.

CAP. I.

Diſcretionis anno minores, prima tonſura non initiandi.

CUm prima tonſura initiandi, fidei rudimenta edocti, legere, & ſcribere ſcire debeant, de quibus probabilis conjectura ſit, eos, ut Deo fidelem cultum præſtent, hoc vitæ genus elegiſſe, in ea ætate ſint oportet, quam ejuſmodi poſtulat eruditio, & in qua ſtatus Clericalis obligationes, & dignitatem probè norint. Idcircò Sancta Synodus diſcretionis anno inferiores non initiandos hortatur, cum in ea ætate, ne celebranti quidem Sacerdoti valeant inſervire.

CAP. II.

Vocatione ad Clericalem ſtatum ſex menſium ſpatio explorata, alia requiſita ad præſcriptum ſerventur.

PRæterea eorum propoſitum, & vocatio per ſex menſes antecedentes exploranda ſunt, ut dignoſci poſſit, utrùm in veritate ad fidelem Deo cultum præſtandum, an verò temporalis commodi cauſa initiari deſiderent; quòd verò ad alia pertinet, pro tonſurandis requiſita, a decreto Sacræ Congregationis Cardinalium, negotiis juriſdictionalibus Regni Neapolis præpoſitorum, de ſpeciali ordine Gregorii Papæ XV. emanato, (1) ne latū quidem unguem, diſcedatur.

1 Romæ Kal. Julii 1623.

CAP. III.

Modus in Clericorum numero adhibendus.

QUamvis Miniſtrorum numerum augere ad Divini cultus pertineat incrementum (2); ſunt tamen non pauci, qui Clericali militiæ dant nomen, prætextu quidem Deo inſerviendi; ſed re vera, ut ſeculare judiciū declinent; (3) undè & crebra, inter utrumque forum oriuntur diſſidia, & Eccleſiaſtica libertas in dies magis violatur. Quocirca Sancta Synodus Epiſcopos omnes enixè hortatur, ne numeroſum gregem, effrænata Clericorum multitudine ſibi parent; ſed eos duntaxat promoveant, quos utiles, & neceſſarios ſuis Eccleſiis agnoſcunt, (4) & illud Hieronymi effatum præ oculis habeant: *Diaconos, paucitas honorabiles: Presbyteros, turba contemptibiles facit.* (5)

2 Cap. ex parte de Conſilio.
3 Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 4.
4 Concil. Chalcedonen. c. Cōc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 16.
5 Cap. legimus diſt. 93.

CAP. IV.

Filii unici, & ii, qui ſocularia ſuſtinent, extra Eccleſiæ neceſſitatem, & exploratam vocationem, ne initientur.

NE verò Communitatibus in damnum privatorum, & præcipuè pupillorum, miſerabiliumque perſonarum, in ſolutionibus, & oneribus univerſalibus ſubeundis, præjudicium infe-

inferatur, Sancta Synodus inhibet, ne filii unici, ne vel ii, quibus demptis, focularioꝛum capita, ut vulgus appellat, extinguuntur, Clericali tonſura initientur, niſi fortè evidens Eccleſiæ neceſſitas aliter ſuadeat; iis quoque exceptis, qui Divina moti vocatione, in Clericalem ſtatum propèſi dignoſcuntur.

CAP. V.

Ne patrimonia, ſive donationes fictitia ſint, qua cautione admittenda: & qua pœna, ſi qua irrepſerit, fraus coercenda.

PAtrimonium, ad cujus titulum, quis petierit in ſacris ordinari, ſi fictitium ſit, omninò reiiciatur. Et, ut fraudi aditus præcludatur, (1) tam bonorum patrimonialium, quàm donationum Inſtrumenta, inter Miſſarum ſolennia tribus Dominicis, aut feſtis diebus, Populo denũciabũtur, (2) & Parochus edicet, ut dãtes gloriam Deo, ſuper titulo denunciato, veritatem in Domino proferant, & revelent. Si nullum innotuerit impedimentum, Parochus teſtificationem ſuam conficiet, & obſignabit, clauſamque ad Epiſcopum mittet. Deinde tam, qui Patrimonium aſſignat, quàm is, cui aſſignatur, jurejurando affirment, bona, quæ aſſignantur, verè, & realiter in ordinandi dominiũ, & poſſeſſionem transferri. Quatenus verò, his non obſtantibus, ordinandus fraudem aliquam commiſerit, ab ordine ſuſcepto ſit ſuſpenſus, & ad ſuſcipiendos incapax reddatur.

1 Conc. Burdigal. de an. 1624. c. 6. de Ord. num. 4.

2 Conc. Mediol. 5. p. 3. tit. de init. Ord. ſuſc. §. at vero.

CAP. VI.

Simulatæ, & doloſæ donationes in publicorum vectigalium fraudes ne edantur, anathemate cavetur.

MAndat inſuper Sancta Synodus Laicis, & omnibus aliis cujuſcumque gradus, & conditionis in noſtra Provincia exiſtant, excommunicationis pœna propoſita, ne ad ſimulatas, & doloſas donationes, pro publicis vectigalibus defraudandis, in favorem Eccleſiaſticorum deveniãt: ſcriptum eſt enim: *reddite omnibus debita, cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal.*

CAP. VII.

Epiſcopi, in ſcholaribus ad Clericatum initiandis Barones, ſi ſe ingerant, Canonum cenſura coerceant.

NUllus Epiſcoporum quemvis in Domini ſortem admittat auctoritate Baronum, (quibus Oziæ Regis pœnam proponimus) vel ſuggeſtione cujuſvis; ſed ipſe, qui ſpeculatoris munere fungitur, promovendi indolem, & qualitatem diligenter agnoſcat: quod, ſi Barones, ſacris Thuribulis manus admovere deinceps tentaverint, cum Azaria Pontifice, reſiſtat, admonens primò verbis illis: *non eſt tui officii*: deinde cum in Eccleſiaſticam juriſdictionem, & libertatem peccaverint, Canonica via procedat, donec cum Ozia, plagam Domini ſentientes, confundantur. Quod nos, tam uti Metropolita, quàm ex Sacræ Congregationis Immunitatis Eccleſiaſticæ delegatione (cujus tenorem poſt has conſtitutiones apponemus) ſub pœnis arbitrio noſtro reſervatis, omninò ſervari mandamus.

CAP. VIII.

Gregoriani cantus, & Sacrorum Rituum peritia in promovendis ad Sacros Ordines requiratur.

INter alia ad ſacros ordines requiſita, admonentur Epiſcopi, ut illud quoque adnumeratum velint, Eccleſiaſticis admodùm neceſſarium, nempè ſacrorum rituum, & cantus Gregoriani peritiam, de qua examinentur, ut Parochialibus Eccleſiis, ſeu aliis, quibus eorum juſſu addicendi erunt, utiliùs inſerviant.

TIT. VII.

De Sacra Unctione.

CAP. I.

Ex culpabili negligentia, Extremam Unctionem ad ægrotos, donec animam agant, differre, graviſſimo peccato Parochos involvit.

NOn eſt ſine animadverſione prætereundum, a Parochorum quamplurimis, extremæ Unctionis

Sacramentum collaturis ex culpabili negligentia, illud differri, donec ęgrotus, amiſſis ſenſibus, animam agere incipiat: quod (ut Cathechiſmo Romano admonentur) graviſſimo peccato eos involvit; cum conſtet, ad hujus Sacramenti gratiam percipiendam, plurimùm valere, ſi ægrotus, cum in eo integra mens, & ratio viget, fidemque, & religioſam voluntatem afferre poteſt, ſacro oleo liniatur.

CAP. II.

Cum de mortis periculo timetur, ægroto ſenſibus integris, extrema unctio conferatur.

QUare Parochos omnes Sancta Synodus monet, ut quoties ægritudo ea eſt, ut apta ſit inducere mortem, & de periculo timetur, cum ægrotus ſenſibus eſt integris, & rationis uſu viget (1), cœleſtem hãc medicinam, cum ejus pietate, & religione, maximè profuturam, adhibeant.

D. Thom. in ſuppl. ad 3. p. q. 32. art. 2. Con. Prov. Mediol. 1. p. 2. tit. quæ pertinet ad extr. unct. adminiſt. & Conc. 3. p. 2. tit. eodem.

TIT. VIII.

De Clericis Peregrinis.

CAP. I.

Inconſultis Epiſcopis, vel eorum Vicariis, Clerici peregrini, ſeſe Presbyteros aſſerentes, ad Divina perſolvenda non admittantur.

HOneſtati contrarium, & à Sanctorum Patrum inſtitutionibus alienum ſemper fuit; ut inconſultis Epiſcopis, vel eorum Vicariis, Clerici peregrini, qui ſe Presbyteros aſſerunt, ad divina peragenda admittantur. Ex qua facilitate factum eſt, quòd non ordinati infando ſacrilegio, Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium, & non rarò pœnitentiæ Sacramentũ adminiſtrare per Italiam comperti ſunt. Ut tantum ſcelus a noſtra Provincia procul omninò habeatur, encyclicas litteras Sac. Congreg. S. Officii, datas die 26. Januarii 1692. Sancta Synodus poſt Conſtitutiones apponendas, mandat, & præcipit, ut ab omnibus, quorum intereſt, ad verbũ ſerventur; ſub pœnis etiam corporalibus, Epiſcoporum arbitrio reſervatis.

CAP. II.

Dimiſſoriæ Peregrinorum litterę, ni recentes ſint, Ordinariorum, apud quos verſati ſunt, teſtimonio roborentur.

a dict. cap. cũ ſpeciali de appellat.

EXterorum autem dimiſſoriæ litteræ certæ, recentes, & legitimæ eſſe debent: quòd ſi ipſi aliis locis cõmoratos ſe aſſerant, niſi illorum locorum, ad quos diverterunt, teſtimonium de moribus, & vita probatis, exhibuerint, ad celebrandum non admittantur.

CAP. III.

Presbyteri exteri, dimiſſorialibus muniti, ultra duos menſes ad Divina peragenda non admittantur; niſi interim Ordinarii, apud quos fuerant, de vita, & morum probitate teſtentur.

QUia ſunt nonnulli Presbyteri exteri, qui, licèt litteras habeant dimiſſoriales; è ſuis tamen locis, tanquam diſcoli ejecti ſunt, & non rarò, mutato cœlo, animum non mutant, ad ſcandala evitanda, Sancta Synodus mandat, nè hujuſmodi Presbyteris, ultra duos menſes, niſi ab Ordinariis, ad quorum loca diverterint, probè eorum vita, moribuſque, diligenti ſcrutinio, perſpectis, celebrare permittatur.

TIT. IX.

De officio Sacriſtę, & Cuſtodis, atque Punctatorum.

CAP. I.

Sacriſta, & Cuſtos quinam eſſe debeant.

SAcriſta, & Cuſtos, ubi hæc munera diſtincta ſunt, non ſolùm Clerici eſſe debent; ſed & ii, qui meliores, & ſanctiores in eo ordine videantur, ut nulla negligentia, in ſancta Dei Eccleſia, deprehendatur; quique ſimul juncti, abſque invidia, & zelo, providè peragant, & perfectè.

CAP. II.

Sacriſtæ munera recenſentur.

SAcriſta igitur ſolicitus eſſe debet de omni Eccleſiæ ornamento. Ejus

Ejus cura erit, ut Altaria ſint ſemper munda, & pro temporum ratione, exornata: utque ſacra ſupellex, ab omni immunditia immunis, in ſuo nitore perſeveret.

CAP. III.

Sacriſta librum, in quo miſſalium onerum ſatisfactiones ſatisfacientium manu adnotentur, paratum habeat. Huic uni tantùm libro hac de re fides adhibeatur.

IDem Sacriſta curabit, ut in Sacriſtia liber quotidiano uſui paratus ſit, in quo ſinguli Sacerdotes, qui in ea Eccleſia pro onerum ſatisfactione Sacrificium obtulerint, Miſſam à ſe tali die, & talis oneris ratione celebratam, propriæ manus ſcriptione teſtentur: prout Alexandri Papæ VII. decreto ſancitum eſt, in cujus executionem atteſtationes, etiam juratæ, de integra per annum, oneris ſatisfactione, tanquam nullius roboris, & momenti reiiciantur.

Alexandri VII. conſtit.

CAP. IV.

Cuſtodis officium: necnon Cimeliarchæ, & Theſaurarii munera referuntur.

CUſtos verò pallia, & linteamina Altaris, cunctaq; Eccleſiæ utenſilia diligentèr cuſtodiet, exceptis vaſis aureis, & argenteis, ac veſtibus pretioſis, quorum cuſtodia pertinet ad Sacriſtam, ſivè Cimeliarcham, ſivè Theſaurarium, aut quocumque aliò nomine nuncupetur, juxtà Eccleſiarum conſuetudinem. (1)

1 Cap. unico de officio Sacriſtæ.

CAP V.

Punctatores quinam, & quot eſſe debeant; & quantum oneris ſubeant.

PUnctatorum officium hic addere non omninò abſonum eſt, quamvis rerum illos, hos, perſonarum tangat cuſtodia. Hi quoque integritate præditi eſſe debent, eorumque alter à Capitulo, alter ab Epiſcopo deligèdi ſunt, & uterque in manibus Epiſcopi, de fideli diligentia in ſuo munere præſtanda, jureiurando ſe adſtringent. Ut verò ſolicitudinis ſuæ partes impleant, ab Eccleſiis, dum Horæ Canonicæ, Officia, & Miſſæ recitantur, abeſſe non valebunt, niſi ex neceſſitate, & de licentia Epiſcopi, vel ejus, qui Choro præſidet, altero ſubrogato, qui abſentis vices ſubeat.

CAP. VI.

Quotidianæ diſtributiones ità dividantur, ut ſingulis horis, & Miſſæ Conventuali reſpondeant.

UT divinus cultus, & eccleſiaſtica munia, ad quorum incrementum beneficia ſunt conſtituta, nulla ex parte minuantur, tàm in Cathedralibus, quàm Collegiatis Eccleſiis, diſtributiones quotidianæ ità ſint diſtributæ, ut ſingulis horis, & Miſſæ Conventuali reſpondeant, adeò ut nulla ſit hora canonica, cui pars diſtributionis non ſit aſſignata, quatenus, qui illam horam in choro non perſolvit, diſtributionem horæ, illi reſpondentem, non percipiat, quavis cõſuetudine in contrariũ nõ obſtãte.

TIT. X.

De officio, & poteſtate Iudicis delegati.

CAP. I.

Clericorum cauſſæ, ſivè ſpirituales, ſivè criminales, ſi Laicis delegentur judicandæ, acta, ſententiæ, & decreta nulla ſint.

ÆGrè admodum Sancta Synodus accepit, eum abuſum, & ſtatui Clericali indecorum, & ſacris inſtitutionibus contrarium, in Provincia irrepſiſſe, ut ſint Epiſcopi, qui Clericorum cauſſas ſpirituales, & criminales Judicibus Laicis, & quod deteriùs eſt, ipſis Baronibus delegare non vereantur; Cum vita Clericorum debeat eſſe ſecreta, ne ii, qui ejuſdem converſationis non ſunt, & oppidò eis infeſti, de eorum confuſione lætentur. Cum autem, quod illicitè introductum eſt, nulla debeat ſtabilitate ſubſiſtere, præcipit, nè deinceps, cauſſæ ſpirituales, & criminales Clericorum à Laicis, etiam per poteſtatem delegatã, tractẽtur (1), aliàs acta, & ſententiæ, ſivè decreta eorum nulla, & irrita habeantur.

Abuſus clericali dignitati obnoxius tollendus.

1 cap. decernimus de Iudiciis.

C A P. II.

Epiſcopus ſimplici Sacerdoti ſacrarum ve-ſtium benedictionem delegare non poteſt: Abbatibus, & Regularium Superiobus nonniſi in ſuis, & pro ſuis Eccleſiis hu-juſmodi facultate uti licet.

ADvertant Epiſcopi ſe delegare non poſſe ſimplici Sacerdoti, ut veſtes ſacras, & alia, quamvis in eis unctio non adhibeatur, benedicat. Eccleſiarum quoque Rectores ſciāt, quod Abbates, & alii Regularium Superiores facultate benedicendi ſacra ornamenta, niſi in ſuis, & pro ſuis Eccleſiis uti non poſſunt.

C A P. III.

Judices Synodales fiant, vel per ſecreta, vel per aperta Synodi vota.

JUdices Synodales in qualibet Diœceſana Synodo deputentur, qui gravitate morum, integritate, & literis polleant, in quorum deputatione Synodi conſenſus, qui tàm per vota ſecreta, quàm per aperta, præſtari poterit, poſtulaverit.

TIT. XI.

De Majoritate, & obediētia.

C A P. I.

Epiſcopus pro ſua dignitate, quæ dignitatum omnium apex eſt, cum Laicis poteſtatibus ſe gerat.

REgum fulgor, & Principum diadema Epiſcopatui comparata, inferiora ſunt, quàm ſi plumbi metallum ad auri compares fulgorē, inquit Ambroſius; nam quanto Cœlum terra pretioſius, quantumque anima corpori, ſpiritus carni, divina humanis præſtant, tantùm Epiſcoporum Principatus omnia civilia Regna, & Poteſtates antecellit(1); Ideoque omnium dignitatum culmen jure meritò appellatur. Quocircà Sacroſancti Concilii Tridentini Sanctiſſimi Patres, ſui ſtatus oblitos, & Pontificiam dignitatem non levitèr dehoneſtantes edixerunt, qui cum Regum Miniſtris, Regulis, & Baronibus, in Eccleſia, & extra, indecenti quadam demiſſione, ſe gerunt, & veluti inferiores Miniſtri Altaris, nimis indignè, non ſolùm loco cedunt, ſed etiam perſonalitèr illis inſerviunt; quòd, cum contra Sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, atque Apoſtolicas Sanctiones habeatur, ne in Provincia noſtra id fiat, Sacra Rituum Congregatio ſuo decreto ſancivit, ut nos non ſolùm uti Metropolita, ſed uti Congregationis ejuſdem Delegatus, Suffraganeis noſtris, ut ab hujuſmodi in poſterum ſe abſtineant, præciperemus, quemadmodum præcipimus, & dictum decretum in calce apponendum ad unguem obſervari mandamus, ſub pœnis arbitrio noſtro reſervatis.

1 Cap. Solitæ de majorit. & obed.

C A P. II.

Epiſcopus conſuetudine vilium perſonarum non utatur, neque eorum domos, niſi pietate impellente, frequentet.

UT autem hæc omnia faciliùs exequtioni demandentur, Sancta Synodus nonnullos Epiſcopos, qui hac indigent admonitione, exhortatur, ut gradum ſuum, & ordinem præ oculis habentes, Dignitatis Epiſcopalis decorem, & gravitatem, quę ſine peccato demitti non poſſunt, in omnibus ſervent, caveantque, ne nimia familiaritate cum ſubditis, & præcipuè Laicis, maximè autem vilis conditionis, utantur: quos tamen, ſivè pro juſtitia, ſivè pro gratia occurrentes, libentèr, & omni charitate audiant, immò nec eos (præſertim, qui è longinquo veniunt, & pauperes ſunt) diù expectare permittant. Ad privatas autem domos, eaſque vilium perſonarum, nonniſi cauſa pietatis, vel neceſſitatis, accedant.

C A P. III.

Per Civitatem, & Diœceſim incedens Clericalem habeat comitatum.

PEr Civitatem, & Diœceſim cum uno, vel altero Clericorum incedere culpabilem eſſe dejectionem advertant. Quod, & Magnus Gregorius Anthemio Subdiacono de Paſchaſio Neapolitano Epiſcopo ſcribens, redarguit in hæc verba(1): *Ita quotidiè deſpectus cum uno, aut duobus*

1 Lib. 11. epiſt. 59. Indict. 6. edit. Lugd.

Cle-

Digitized by Google

Clericis dicitur ad mare deſcendere, ut & apud ſuos in fabula ſit, & extraneis ſic vilis, ac deſpicabilis videatur, ut nihil habere Epiſcopalis, vel ingenii, vel reverentia videatur.

CAP. IV.

Subditos, ut genuflexi benedictionem accipiant, Epiſcopi moneant.

CUm filius, recipiens benedictionem, debeat priùs Patri facere obſequium. Epiſcopi populum ſuum opportunè moneant, ut ſibi occurrentes genuflectant, benedictionem accepturi (1) proteſtãtes, quòd nõ genuflectentibus non benedicent, ut, qui elongatam à ſe viderint benedictionem, tandem aliquando morẽ gerãt.

1 Cerem. Epiſcop. lib. 1. cap. 2. Conc. Ravennat. 3. de anno 1314. rubr. 6. de majorit. & obed.

CAP. V.

Humilitati modus, ne affectata videatur, neve in vilitatem degeneret, imponitur.

HUmilitatis Magiſter humilia etiam nobis officia propoſuit, cum lotis diſcipulorum pedibus inquit: *Quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis*. Sunt autem quædam humilia, quæ Epiſcopo palàm facere abſque neceſſitate non expedit, ut Eccleſiæ pavimentum verrere, candelas accendere, & ſimilia: ejus enim humilitas in animo eſſe debet, ut Pſalmographus innuit: *Omnis gloria ejus filiæ Regis ab intùs*. Quòd, ſi clauſis januis ea velit Epiſcopus ad humilitatẽ exercendam perſolvere, non ſolùm licebit, ſed etiam laude dignum, & in ædificationem reputabitur.

CAP. VI.

In Epiſcopi ſubſcriptione, Eccleſiæ ſuæ nomen, non familiæ cognomen effulgeat.

IMpoſito humilitati modo, ad ſupercilia demittenda S. Synodus convertitur, omnem faſtus invidiam ab Epiſcopis removendo, eoſdem monens, ne familiæ nobilitatem Epiſcopali præferant faſtigio, eam in ſubſcriptionibus oſtentando, quod ſacris eſt inſtitutionibus inimicum, quibus Eccleſiarum nomina, non familiarum cognomina ſubſcribere ex antiquo, & conſtanti Patrum noſtrorum more docemur.

CAP. VII.

Epiſcopalis thronus in alto Eccleſiæ loco ſit. Tres fiant ad illum gradus.

CUm autem in tantæ dignitatis gratiam Patres ſanciverint, ut Epiſcopus in Eccleſia, in conſeſſu Presbyterorum ſublimior ſedeat, ſi qua Epiſcopalis Cathedra, loco depreſſo eſt, eminentiori loco ponatur, & ad eam per tres omninò gradus aſcendatur.

CAP. VIII.

Cathedra Pontificalis, non Sedes Cameralis adhibeatur.

CAveant Epiſcopi Cameralem Sedem pro Cathedra ſibi collocare: hoc namque in eos, qui talia agunt, magna indiget animadverſione, cum enim de Chriſto Domino ſcriptum ſit: *Ecce pluſquam Salomon hic*: Epiſcopis ejus Vicariis, ut cũ Ambroſio (1) loquamur, ipſam Salomonis ſedem deſignavit, quæ rotunda erat in parte poſteriori, & duę manus hinc, atque indè tenentes ſedile, & duo Leones ſtabant juxtà manus ſingulas. Nonnè hæc eſt Epiſcopalis Cathedræ figura? hanc igitur omnes ſuis Cathedris exprimant, è quibus non rarò ſedentes, habeant concionem, nè pro Salomone, ejus ſtatuã, in Throno ſitam, Populi admirentur.

1 C. Mulier debet 33. q. 5. Sedis Salomonis deſcriptio.

TIT. XII.

De Syndico.

CAP. Unicum.

Sede Epiſcopali vacante, à Capitulo deligatur Oeconomus, qui ſtabilium curam gerat, ne peſſum eant.

COnſiderans Sancta Synodus in tantam incidere jacturam Epiſcopia, & bona ſtabilia, ad eorum menſam pertinentia, cum proprio remanent viduata Paſtore, ut ſæpiùs audierit, ipſas domus corruiſſe, nemine ſuppetias ferente; idcircò mandat

dat omnibus Provinciæ Capitulis, ut, Sede vacante, ad formam Trident. Concil. (1) Occonomum unum providum, & diligentem decernant, qui, licèt ei fructuum percipiendorum munus non incumbat, curam tamen ſtabilium, ne malè pereant, gerat; & cum reparatione non in longum differenda opus fuerit, Reverendiſſimum Dominum Apoſtolicum Nuntium in hoc Regno, de ea faciant certiorem, ut ſua pietate, imminenti damno occurrendum demandet.

1 Seſſ. 24 cap. 16.

Cum S. Synodus SS. P. N. Innoc. 12. Synodalibus literis datis 16. Aprilis anno 1693. ſupplicaverit, pro Epiſcopis noſtræ Provinciæ à ſpoliis eximèdis. SS. ex paterna benignitate omnes Regni Epiſcopos hoc onere levavit ad formã conſtitutionis in appendicis calce apponendæ.

TIT. XIII.

De Arbitris.

CAP. I.

Vbi inter Epiſcoposmet, ſive inter ipſos, & Metropolitam lis exoritur, arbitris ex utraque parte electis, dirimatur.

QUamvis Epiſcopos, Domini ſervos, litigare non oportet, tamen, ut humana fert conditio, cum inter eos quoque non raró lites exoriãtur, Sancta Synodus, ad eas citò expediendas, ut apud arbitros, ex utraque parte eligendos, negotium audiatur, deſiderat (2); Idque ipſi Metropolitæ inſinuat, ut ſi quando lis inter eum, & Suffraganeum Epiſcopum oriri contigerit, electis ex utraque parte arbitris, dirimatur.

2 Ex cap. ſanè de arbitris.

CAP. II.

Quando Epiſcopus allegatur ſuſpectus, quomodo ad arbitros recurrendum.

AD eoſdem Arbitros in vim conſtitutionis Innocentii III. quæ incipit: *Cum ſpeciali* (3) in Concilio Generali Lateranẽſi promulgatæ, recurrendum eſt, quando Epiſcopus allegatur ſuſpectus: cauſſis tamen ſuſpicionis coram eodẽ Epiſcopo propoſitis, quorum Arbitrorum alter à parte, quæ recuſat, alter ab Epiſcopo deligantur: hi ſi cauſæ ſuſpicionis militent, & ſi cauſæ prædictæ non probentur, aut illegitimæ fuerint judicatæ, tunc lis, ſeu cauſa principalis, vel ad Epiſcopum remittetur, vel illam Epiſcopus alteri committet de conſenſu recuſãtoris (1). Si verò per Arbitros fuerit judicatum, cauſſas ſuſpicionis, vel aliquam earum militare, cauſſa principalis ad Superiorem devolvitur. In caſu autem, quo Arbitri ſint diſcordes, ipſimet Arbitri tertium adhibeant, intrà competentem terminum, ab Epiſcopo præfigendum. Quamvis denique recuſanti liceat Arbitrum alibi, quàm in loco recuſati judicii; non ei tamen permiſſum eſt, in loco valdè remoto, nempè ultra legalem dietam eligere.

3 Cap. eſt ſpeciali de appellat.

1 dict. cap. eſt ſpeciali de appellat.

TIT. XIV.

De Feriis, & Feſtorum dierum obſervantia.

CAP. I.

In prima quaque Diœceſana Synodo feriæ judiciales indicantur, & earum tabella in Cancellaria Epiſcopali ſit expoſita.

CUm non raró contigerit acta in Epiſcopali Curia nulla judicata fuiſſe ob feriarum non obſervantiam, quibus uſque adeò ab hujuſmodi abſtinendum, ut (niſi neceſſitas urgeat, vel pietas ſuadeat) conſentientibus etiam partibus, nec proceſſus habitus, nec ſententia teneat. Quocircà Sancta Synodus mandat, ut quilibet Epiſcopus in ſua Diœceſana Synodo, primo quoque tempore habenda, ferias judiciales pro ſuo foro indicat, earumque tabella in Cancellaria perpetuò proſtet.

CAP. II.

Epiſcopis reſervare licet caſum, quo Domini ob avaritiam feſtis diebus opera ſubditis demandant. Si verò vi publica, vel privata id fiat, cogentes cenſuris cohibeantur.

AVaritiam, *Idolorum ſervitutem*, dixit Apoſtolus, & jure merito; ſunt namque non pauci Domini, qui dies, Majeſtati altiſſimæ deputatos, ſervilibus profanant operibus, idque avaritiæ intuitu: nam data opera eos expectant dies, ut commodiùs, & ſine mercede, ſubditis operariis utantur. Quam impietatem Sancta Synodus deteſtans, omnibus Provinciæ

vinciæ mandat Epiſcopis, ne quis nllo pacto, ad violandum diem feſtum alios inducere præſumat, ultrà alias pęnas à jure inflictas, hunc ſibi caſum poſſint reſervare. Quòd, ſi eo temeritatis quiſpiam feratur, aut vi publica, vel privata, ad feſtorum compellant inobſervantiam, tunc Epiſcopi ad cēſuras contra cogentes procedant.

CAP. III.

Pœnis feſta temerantibus imponendis, qui modus, & quæ cautio adhibenda.

POenæ, pro tranſgreſſione feſtorũ imponendæ, moderatæ ſint, & locis piis diſtribuantur, tertia earum parte exequutori reſervata. Caveant verò Epiſcopi, ne eas cuipiam locēt; avaris namque feſtorum temeratoribus, dabitur anſa dicendi: *Medice cura te ipſum*.

CAP. IV.

Ordinationis Epiſcopalis dies quotannis celebrandus.

QVilibet Epiſcoporum natalitium ſuum, hoc eſt ordinationis diē, ſingulis annis ſolemnitèr in ſua celebret Eccleſia, tum quia perpetuo Eccleſiæ ritu id habetur, tum præterea ne primigenius Epiſcopatus noſtri fervor langueſcat; atque ut cum Auguſtino loquamur: *Quoties Anniverſarius dies noſtræ ordinationis exoritur, tunc maximè honor hujus officii tanquam primò impoſitum attendatur.*

CAP. V.

Natali Regis die recurrente, pro ejus incolumitate preces habendæ.

PRo anniverſario quoque natali die Sereniſſimi Regis noſtri Catholici obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones, in ſingulis Provincię Eccleſiis inſtituantur: *Hoc enim* (ſcripſit Apoſtolus Timotheo Epiſcopo) *bonum eſt, & acceptum coram Salvatore noſtro Deo*: tanti enim Regis proſperitas, ob ejus eximiam in eccleſiaſticum ordinem pietatem, facit, ut quietam, & tranquillam vitam in Sancta Religione vivamus.

TIT. XV.

De Fide Inſtrumentorum.

CAP. I.

Archiva ab Epiſcopis inſtituantur. Capitula, vel armarium in Epiſcopali conſtituant.

ARchivum, in quo acta omnia Eccleſiarum recondantur, Epiſcopi quamprimùm inſtituendum curent, & ſcripturas omnes, tàm ad ipſos, quàm ad rationes, & jura Eccleſiarum ſpectantes, quoad fieri poteſt, collectas, in eo ſervent. Capitula verò Cathedralium, aliarumque inſignium Collegiatarum, niſi proprii Archivi inſtituendi vires habeāt, ne ſcripturæ diſperdantur, in Epiſcopali ſuũ ſpeciale Armariũ cōſtituant.

CAP. II.

Epiſcopi intra ſex menſes inventaria bonorum Eccleſiaſticorum, nondum peracta, conficiant. Archivum Metropoliticum commendatur.

CUm Sanctæ Sedis decreto *in Beneventana* die 19. Maii 1597. noſtrę Provinciæ Epiſcopis demandatum fuerit, ut ante Provinciale Concilium omnium bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum inventaria conficiant, idque ſuperioribus Provincialibus Synodis, ſub claræ memoriæ Archiepiſcopis Maximiliano de Palumbaria, anno 1599. & Ioanne Baptiſta Foppa, anno 1656. inculcatum reperiatur, hæc Sancta Synodus mandat Epiſcopis omnibus, ut Sixtinæ quoque Conſtitutioni, quæ incipit: *Provida*; emanatæ anno 1587. die 8. Iunii, morem gerentes, inventaria bonorum Eccleſiarum ſuarum, piorumque locorum, intra ſex menſes, ſi qui adhuc conficienda non curaverint, conficiant, in quibus annuos cenſus, ac reditus, bona mobilia, credita, ac immobilia, locorum finibus appoſitis, ac cætera hujuſmodi deſcribant. Inventariorum autem duo erunt exempla, publici Notarii manu roborata, quorum alterum penès ſe ii, quorum intereſt, retinebunt; alterum, in Epiſcopali reponendum Archivo, conſignabunt. Currentibus

bus addet calcaria exemplum Metropolitæ noſtri Præſidis, quo inſtante, eadem Sancta Synodus tres delegit Commiſſarios, ſuos videlicet Coëpiſcopos Carolum Felicem Matta S. Severi, Dominicum Morelli Lucerinum, & Fr. Joannem Bonilla y Soria Ordinis Carmelitarũ Arianen. ut quod in Archiepiſcopio idem Metropolita inſtituit Archivum, viſitarent, qui, viſitatione peracta, Sanctiſſimis Patribus retulerunt, eſſe illud propè admirabile, cum in eo præter vaſtæ Diœceſis, & ampliſſimæ Provinciæ ſcripturas, antea diſperſas, & fermè diſſipatas, non ſolùm collegerit, ſed etiam, miro ordine, digeſſerit, & inter cætera inventariũ omnium bonorum Eccleſiarum, locorumque piorum, Civitatis, & Diœceſis in 22. ingentia volumina, ſummo labore, & ſumptu, confectum, Paſtoralem ejus ſolicitudinem mirificè commendet.

CAP. III.

Eorum, quæ in Archivo ſervanda ſunt, catalogus indicatur.

Cuncta verò, quæ in Epiſcopali ſervanda ſunt Archivo, Sacra Congregatio Concilii, litteris datis die 18. Decembris 1626. ad Epiſcopum Comenſem enumeravit, eorũque catalogus in fine appoſitus dabitur.

CAP. IV.

Epiſcopi Inventarium authenticum omniũ ſuæ Curiæ actorum penès ſe habeant. Si verò longi itineris, vel mortis caſus occurrerit, quid agendum ſit, præſcribitur. Pœna in actorum temeratores recẽsetur.

Ut autẽ Archivum perpetuò integrum cuſtodiatur, Sancta Synodus in memoriam revocat conſtitutionem B. Pii PP. V. quæ incipit (1): *Muneris noſtri*: In qua nefarium facinùs in pleriſque Epiſcopalibus Regni Siciliæ citra, & ultra Pharum, deteſtans, nempè, quòd Cathedralibus Eccleſiis Præſule viduatis, Vicarii à Capitulis conſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerum, & cauſarum criminaliũ violant, ſubripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio, vel vindicta uſpiam conſequatur, præcipit Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, ut deinceps Inventarium authenticum omnium, & quarumcumque ſuæ Curiæ querelarum, accuſationum, inquiſitionum, denunciationum, teſtificationum, inſtrumentorum, proceſſuum, cæterorumque actorum, cauſarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ Notarium fuerint, quotãnis in perpetuum conficiant: confectum, & dicti Notarii manu ſubſcriptum penès ſe cuſtodiant, donec ſuper iis fuerit judicatum. Et ſi eos de vita decedere interim contigerit, illud univerſum ſigillo ſuo obſignatum, fideli Sacerdoti, cui peccata confitentur morte impendente, committant, qui ea ſequuta Prælato, ac domui, ſeu Conventui digniori Regularium illius Civitatis debeat reſignare, ut ab eis tutè, & fidelitèr aſſervetur, donec futurus advenerit Præſul, cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur; quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint, peregrè proficiſci. Quicumque autem teſtimonia, proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta hujuſmodi violaverit, corruperit, ſubtraxerit, combuſſerit, ſuppreſſerit, ac juſſerit id fieri, ſeu auxilium, conſilium, vel favorem præſtiterit, omni ſit dignitate, officio, beneficio privatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. Idem quoque, & paritèr Notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut aliàs deliquerit in prædictis, tanquam falſi reus, declaretur, pœnaſque omnes ſubeat, quæ ſunt in hujuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & conſtitutiones legitimas irrogatæ.

1 Conſt. CXXI.

TIT. XVI.

De Iurejurando.

CAP. I.

Epiſcopi, Sanctis Evangeliis coram poſitis, teſtimonium perhibeant.

Epiſcopi honorem, & Dignitatem maximè concernit, ut ſi quando ad teſtimonium flagitatur, id non jurejurando; ſed Sacroſanctis Evangeliis tantùm coram poſitis fiat. (1)

1 Can. Teſtimonium 11. q. 1. auth. ſed judex. cod. de Epiſcop. & Clericis.

CAP.

CAP. II.

Si permittatur, ut Clericus in quibuſdam caſibus, coram ſeculari Judice, teſtimonium ferat, Juramentum in Epiſcopi tribunali, vel cui commiſerit, præſtabitur.

CLerici ad jurandum, & deponendum coram ſeculari Judice, tam in cauſa criminali, quàm civili cògi non poſſunt, niſi in quibusdam caſibus à jure permiſſis: tunc verò, prævia Epiſcopi licentia, juramentum, in ejuſdem Epiſcopi Tribunali, vel cui commiſerit, præſtari debet; aliàs violatur libertas, & Eccleſiaſtica juriſdictio uſurpatur.

CAP. III.

Error eorum, qui pro reo defenſando, poſſe jurare, & deponere falſum cenſent, refellitur.

DEcipiuntur ii, qui ad rei defenſam, poſſe jurare, & deponere, falſum autumant: Quia cum falſitas, & mendacium ſint intrinsecè mala, nulla bona circumſtantia poſſunt cohoneſtari, quod Parochi plebibus inſinuent, ut qui sunt hac caligine merſi, veritatis radiis illuminentur.

CAP. IV.

Baptiſmi teſtimonium, niſi de libro deſumatur, de libro deſumptum dici non debet.

PArocho non licet de Baptiſmo alicujus fidem facere, dicendo, ſe de Baptizatorum libro deſcripſiſſe, quando librum, vel penès ſe non habeat, vel noverit deperditum eſſe.

TIT. XVII.

De Vita, & honeſtate Clericorum.

CAP. I.

Epiſcopi mores oſtenduntur.

Epiſcopi mundi lux.

EPiſcopi, quos Mundi lucem, æternus Pontifex appellavit, ut cæteris præluceant, perfectam illam ab Apoſtolo deſcriptam imaginem ſibi proponant: *Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem: non vinolentum, non percuſſorem: ſed modeſtum: non litigioſum, non cupidum; ſed domui ſuæ benè præpoſitum.* Studeant itaque, ut ab interiori obſervantia non ſit diſſimilis habitus: ſed in omni inceſſu, ſtatu, geſtu, vultuque modeſtiam, & gravitatem oſtendant.

CAP. II.

Epiſcopi habitus exterior deſcribitur.

IN uſu veſtium Cæremonialis Epiſcoporum præſcriptum (1), ſervetur. Lineam tunicam, quam *rochetum* appellant ex conſtitutione Innocentii III. quæ incipit: *Clerici officia*: (2) in Concilio generali promulgata, in Eccleſia, & in publico Epiſcopi habeant, niſi Monachi (3) fuerint, quos in ſua Diœceſi Mozettam abſque Mantelletto ferre oportet. In itinere, etiamſi per Diœceſim, Mozetta violacea ſuper nigra veſte non eſt deferenda; ſed nigra, ſi id tempus poſtulet, ſuper nigra veſte; & violacea ſuper veſte viatoria coloris ejuſdem.

1 Lib. 1. cap. 3.

2 Cap. Clerici offic. de vita, & honeſt. Cleric.

3 d. cap. 5. Pontifices autem.

CAP. III.

Epiſcopi, qui Oppidula pro dirutis incolunt Civitatibus, tanquam ſi in his degerent, ſe gerant.

SUnt Epiſcoporum nonnulli, qui dirutis eorum Civitatibus, in exiguis reſident Oppidulis, & in iſtis, eo habitu utuntur, qui in vicis adhiberi conſuevit, eam excuſationem paratam habentes, ſe in vicis, non in Civitatibus degere, quæ ſi admittenda eſſet, nunquam prorsùs Epiſcopalem induerent decorem; ſed ſemper ſqualidi, quaſi Civitatum ruinas deflentes, viderentur. Idcircò Sancta Synodus mandat, ut Epiſcopi, qui in Oppidis, pro dirutis Civitatibus, reſident, tanquam ſi in ipſis eſſent Civitatibus, omninò ſe gerant.

Quinam Epiſcopi ſuarum civitatum ruinas flere dicuntur.

Digitized by Google

C A P. IV.

Epiſcopi lites pro viribus componant. Si potentior non acquieſcit, pauperiori Sportulas condonet.

PAtris nomen promeretur Epiſcopus, qui compoſitor potiùs, quàm Judex videtur, & ideò caveat ne lites excitet: ſed excitatas componere (1) procuret: quòd ſi litigantes adeò pervicaces ſint, ut acquieſcere noluerint, non deſinat ſaltem, litigantibus pauperibus ſportulas condonare, præſertim, ſi altera partium, præpotens ſit; tenetur enim Epiſcopus, pauperes, & miſerabiles perſonas, atque ab aliis oppreſſas, protegere.

1 Conc. Carthag. de anno 398. cap. 86.

C A P. V.

Pauperum Patres pauperes filios in Circuitu menſæ ſuæ aliquando videant.

REcordentur Epiſcopi, ut cum Patres pauperum ſint, eoſdem aliquando, & præcipuè in feſtis ſolennioribus, ad ſuam ipſorum menſam admittant (2).

2 Greg. Magn. in vita ipſius.

C A P. VI.

Clericorum corona, & tonſura deſcribitur.

CLerici inferiores, ſivè in ſacris, ſivè in minoribus ordinibus, vel prima tonſura ſint conſtituti, pro ratione ordinis coronam deferant, & tonſuram (3): corona raſura eſt in parte ſuperiori ad modum Sphæræ: Tonſura verò ex parte inferiori, capillos tondet, uſque ad revelationem ſenſuum, nempè viſus, & auditus, ne ſcilicet oculos, vel aures impediant: Quamvis Corona propriè fiat ex capillorum circulo, qui inter raſuram, & tonſuram reliqui ſunt, ita ut non ſolùm oculi, & aures; ſed & colli pars omninò pateant.

3 Gloſs. in Clem. II. hoc. tit. verb. Et tonſuram. C. prohibete diſt. 23. C. Clericus, & C. Clerici de vita, & honeſt. Cleric. C. non liceat 23. diſt. 23.

C A P. VII.

Clericorum habitus præſcribitur.

HAbitu non ſordido, nec exquiſito; ſed honeſto (4), cum Zona nigri coloris, imò habitu talari omninò in Eccleſia, dum Divina perſolvuntur, utantur. Subcollaria non ſint niſi nigri coloris, & veſti conſuta. Interiores veſtes, & tibialia rubeum, ac ceruleum, & viridem colorem excludant (1); itaut omnia Clericalis ſtatus gravitatem præſeferant.

4 Conc. Mediol. 1. par. 2. Tit de Cleric. veſtitu.

1 Ex cap. Clerici 2. de vita, & honeſt. Clericorum.

C A P. VIII.

Clerici beneficiati, licèt beneficia tenuia ſint, habitum, & tonſuram deferre debent.

NOverint beneficiati omnes, quòd nulla tenuitatis beneficii habita ratione, in habitu, & tonſura decentibus, incedere tenentur, prout in Melphicten. Sacra Congregatio Concilii decrevit.

„ Melphicten. Clericatus. Aliàs
„ 13. Septembris 1675. In una Bitun-
„ tina Sacra Congregatio cenſuit
„ Clericos poſſeſſores beneficiorum
„ tenuium, infra ſummam ducato-
„ rum ſexaginta auri de Camera,
„ teneri habitum, & tonſuram Cle-
„ ricalem deferre, juxta conſtitutio-
„ nem Sixti V. *In* 92. Et quia Clerici
„ Melphictenſes adhuc opponunt,
„ quòd talis conſtitutio revocata
„ fuit ab alia ejuſdem Pontificis, in-
„ cipiente: *Paſtoralis, &c.* Anno 1589.
„ licèt illa non videatur loqui de be-
„ neficiatis; ſed de his, qui penſiones,
„ fructus, prædia, vel bona Eccleſia-
„ ſtica ſibi reſervata, conceſſa perci-
„ piunt, &c. Supplicat Epiſcopus de-
„ clarari: *An poſſeſſores dictorum benefi-*
„ *ciorum tenuium, ut ſupra, teneantur ha-*
„ *bitum, & tonſuram Clericalem deferre,*
„ *non obſtante dicta conſtitutione Paſtora-*
„ *lis, &c.* Die 18. Septembris 1677.
„ Sacra Congregatio Eminentiſſi-
„ morum S.R.E. Cardinalium Con-
„ cilii Tridentini Interpretum reſpó-
„ dit: *Affirmativè* F. Cardinalis Colu-
„ mna Præfectus. Stephanus Archie-
„ piſcopus Brancatius Epiſcopus Vi-
„ terbien. Secretarius. *Adeſt ſigillum*
Emmentiſs. Cardinalis Columnæ Præfecti.

Quapropter hujuſmodi beneficiati habitum, & tonſuram decentes omnino deferent, aliàs in pœnas conſtitutionis Sixti V. quæ incipit: *Cum Sacroſanctam*; (2) anno 1589. editæ incurrent.

2 Conſtit. XCII.

CAP.

CAP. IX.

Sacrorum Rituum, & Conſcientiæ caſuum Congregatio per Provinciæ Civitates, & Vicarias inſtituenda demandatur.

NE filii hujus ſeculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua reperiantur, mandat Sancta Synodus, ut in qualibet Provinciæ Civitate, & foranea Vicaria, ſemel in hebdomada ſacrorum Rituum, & conſcientiæ caſuum Congregatio, juxta methodum ab eadem approbatam, in Appendice apponendam, habeatur.

CAP. X.

A quibus Clerici abſtinere debent.

NEmo ex præfatis Clericis larvatus incedat: in comœdiis recitare non audeat, niſi fortè repræſentationes piæ fuerint, & tunc de expreſſa Epiſcopi licentia: Choreis non interſint (1), nec ipſas ducant præſertim cum mulieribus. Ab Alearum, & Taxillorum ludis (2), a deambulationibus cum cantilenis, & muſicis inſtrumentis noctuque, diuque abſtineant, ſub pœnis ſuorum Epiſcoporum arbitrio reſervatis.

1 Conc. Mediol. 1. tit. de armis. ludis. ſpectaculis. & ejuſmodi à Clericis vitandis.
2 C. Clerici 2. de vita. & hon. Cler.

CAP. XI.

Illicitæ venationes proſcribuntur.

ILlicitæ venationes (3), præſertim tormento bellico, quod ſclopum vocant, antiquis Patribus ignoto, tũ Epiſcopis, tum Clericis inferioribus inhibentur: eiſdemque mandatur, ne canes, aut accipitres ad venandum nutriant (4).

3 Sac. Trid. Conc. ſeſſ. 24. de reform. cap. 12.
4 Can. 1. diſt. 34. C. 1. & 2. de Cler. venat. Conc. Mediol. 1. p. 1. tit. de armis. ludis. ſpectaculis. &c. Concil. Aquilejẽ. an. 1596. sub. XI. §. dicit Canon.

CAP. XII.

Armorum delatio cautè admodum concedenda.

EPiſcopi verò arma deferendi licentiam, niſi ob cauſas à jure permiſſas, nulli Clericorum licitè poſſunt impartiri.

CAP. XIII.

Unuſquiſque Parochus, Clericum habeat, qui ei Sacra miniſtranti, & in aliis hic expreſſis, deſerviat.

NOn poteſt Sancta Synodus non graviter dolere, audiens Parochorum quamplurimos in ſui muneris exercitio, præſertim in adminiſtrãdis Sacramentis, non Clericos; ſed pueros pannoſos, & ſordidos, non ſine ſcandalo, adhibere, cum propè quotidie Clerici initientur, & nullius eorum ſit, qui divinorum ſervitio aſſiſtat. Quare hæc deteſtans Sancta Synodus Concilii Maticenſis (1) conſtitutionem, quæ incipit: *ut quiſque* in memoriam revocans, mandat, ut quilibet Presbyter, qui plebem regit, Clericum habeat talari veſte, & ſuperpellicco decenter indutum, qui ei, ſacra miniſtranti, deſerviat, quique ſecùm cantet, & lectionem legat, & qui poſſit Chriſtianæ doctrinæ ſcholas renere, & admonere ſuos Parochianos, ut filios ſuos ad fidem diſcendam mittant ad Eccleſiam. Qui ſecùs fecerint, ab Epiſcopis ſuis graviter puniantur, ut hujuſmodi abuſus omninò eliminetur.

1 Ita apud Decretale Gregorianum citatus in cap. 3. De vita. & honeſt. Cleric.

CAP. XIV.

Cum celebratur, Clerus à Populo diviſus eſſe debet.

LAici denique, quando Sacra Myſteria celebrantur, ſtare, vel ſedere inter Clericos, non præſumant, ut Concilii Moguntini conſtitutione, quæ incipit: *Ut laici* (2) ſancitum: ſed pars illa, quæ cancellis ab altari dividitur (& ubi non eſt diviſa, omninò diſcriminetur) tantùm pſallentibus pateat Clericis, ut quamplurimis Sanctæ Sedis decretis, cujuſvis conditionis laicis hominibus, etiam in ſublimitate conſtitutis, inhibitum eſt, quam inhibitionem Sancta Synodus præcipit adamuſſim ſervandam.

2 De vita. & honeſt. Cleric.

TIT. XVIII.

De Cohabitatione Clericorum, & Mulierum.

CAP. I.

Epiſcopii ſepta, etiam a Canone permiſſas, mulieres excludant.

QUamvis Epiſcopi hujus Provinciæ, benedicente Domino, in omnibus ſe ipſos præbent exempla bonorum operum; ut tamen in tanta religionis ſpecie perſeverent, Sancta Synodus eos hortatur, ut quemadmodum Regulares, qui ad perfectionem tendunt, clauſtris, ab omni mulierum commercio alieni continentur, ita, quinimò & multò magis, Epiſcopi, qui in perfectionis ſtatu eſſe cenſentur, omnem mulieribus aditū in Epiſcopiis præcludere ſtudeant; ita ut neque illas, quas canones concedunt, matrem, amitam, & ſororem admittant.

CAP. II.

Epiſcopus mulieres ne ſolus alloquatur.

EPiſcopi quoque mulieres nūquam ſoli alloquantur; ſed coram aliis, ut omnis nefanda ſuſpicio excludatur (1).

1 Ex C. in omnibus diſt.81.

CAP. III.

Quæ Clericorum, & mulierum habitatio licita, quæ illicita.

NEmo ex Clericis inferioribus mulieres quaſcumque præter matrem, amitam, & ſororem (1), aliaſque uſque ad ſecundum conſanguinitatis, vel affinitatis gradum, ſecùm habitare permittat, idque Epiſcopo annuente: debent enim non ſolùm malum cavere, verùm etiam omnem mali ſuſpicionem fugere, ne in cujuſquam offenſionem incurrant. Qui ſoli degunt, nullam domi mulierem cujuſcumque ætatis, & conditionis exiſtat, ſub famulatus prætextu (2) abſque expreſſa Epiſcopi licentia, & hac, nonniſi ea quinquaginta annos natā ſit, concedenda, prorsùs detineant. Advertantque Epiſcopi, quod apud Cyprianum legitur: (3) Cum Clerico femina nulla cōmaneat, non deſpecta, non vetula, ſive affinitate peculiariter ſuſcipienda ad domeſticum obſequium: quia magis illic citò delinquitur, ubi ſine ſuſpicione ſecurum poteſt eſſe delictum; maximè quia cupidini nulla deformitas, nulla deſpectio faſtidii, vel vilis exiſtit: ſed diabolus pingens, pretioſum efficit quicquid fœdum, & horridum fuerit.

1 C. volumus, & C. cum omnibus diſt.81. C. cum in juventute. §. 1. de præſumpt.

2 C. à nobis de cohabit. Cleric. & mulier. C. quidam Clerici diſt.81.

3 De ſingular. Clericor.

TIT. XIX.

De Clericis Conjugatis, & Diaconis Sylvaticis.

CAP. I.

Clerici conjugati niſi habitum, & tonſuram deferant, & Eccleſiæ inſerviant, cum laicis computentur.

GRæcanici ritus reſiduum in noſtra Provincia Clerici ſunt conjugati, non bigami, qui mixtumque genus, proleſque biformis dici poſſunt: nam ſi eorum veſtes aſpicias, dempto colore, laicales forma, ornatu, & incultis invenies: Tonſuram non deferunt, Eccleſiæ non deſerviūt: ſed in aliquibus interdum ſupplicationibus apparent ad deformandum potiùs, quàm ad Clericalem cœtum complendum. Mandat itaque Sancta Synodus, ut Epiſcopi eos moneant, ut in habitu, & tonſura decentèr incedant, ſi Canonis privilegio frui velint, nec non Eccleſiæ ab eiſdem Epiſcopis deputandæ inſerviant, ſi fori quoque privilegio gaudere deſiderant (1): aliàs, renuentes inter laicos computari, omninò declarent.

1 C. unico de Cleric. conjugat. in 6. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de reform. cap. 6.

CAP. II.

Clericus conjugatus, non bigamus, mortua uxore ad Clericorum miniſteria rediens, omnibus fruitur cælibum privilegiis.

SI quiſpiam ex præfatis Clericis conjugatis, non bigamis, mortua uxore, ad propria Clericorum miniſteria redit, omnia alia privilegia Clericis non conjugatis competentia recuperat: hæc enim ſuſpenſa non extincta habebantur.

CAP.

C A P. III.

Diaconi Sylvatici quinam ſint, & quibus privilegiis gaudeant.

SUnt, & alii Eccleſiis inſervientes, quos à Græco miniſtrandi verbo *Diaconos*, eoſque Sylvaticos vocant, nullo ordine prædıti: ſed ſolo Eccleſiarum, & Epiſcoporum miniſterio addicti, circa quorum numerum, & privilegia S. Synodus ſervandum cõmemorat decretum Sacræ Congregationis de mandato s. m. Gregorii Papæ XV. emanatum 15. Kal. Iunii 1623. ſcilicèt quòd in Cathedralibus, ſeù Superioribus Eccleſiis ad ſummum quatuor, in Collegiatis, vel Parochialibus duo, in aliis verò Eccleſiis, in quibus divina celebrantur, ſi Epiſcopo videbitur, unus: & quòd non ſint criminoſi, aut malæ conditionis, & famæ, aſſumi poſſunt. Dicti verò Diaconi Sylvatici non gaudent privilegio Canonis: ſed fori, in criminalibus omninò, in civilibus quoad corporis diſtrictionem tantùm; ab oneribus denique perſonalibus immunitate fruuntur.

T I T. XX.

De Clericis nõ reſidentibus.

C A P. I.

Epiſcopos in non reſidendo contumaces Metropolita Summo Pontifici denunciet. Decreta Sacri Trident. Concilii referuntur.

AGnoſcens hæc Sancta Synodus, quanto detrimento ſit ovibus Paſtoris abſentia, quanto Paſtori ovium ſibi creditarum neglectus, ſuo Metropolitæ vigilantiam circa ſuffraganorum ſuorum reſidentiam in Domino commendat, cupiens, ut vigore Sacri Tridentini Concilii, ſi qui non reſidentes contumaces fuerint, Sanctiſſimo Romano Pontifici denunciet, tenor autem decreti, quod ſupradictum Sacrum Concilium ſub Paulo III. edidit, eſt, qui ſequitur (1).

(1) Seſſ. 6. de reform. cap. 1.

„ Omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis quibuſcumque quovis nomine, ac titulo præfectos „ monet, ac monitos eſſe vult, ut attendentes ſibi, & univerſo gregi, in quo Spiritus Sanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſivit ſanguine ſuo vigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, ac miniſterium ſuum impleant: implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos, mercenariorum more deſerant, atque ovium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus à ſupremo Judice requirendus, cuſtodiæ minimè incumbant; Cum certiſſimum ſit, non admitti Paſtoris excuſationem, ſi lupus oves comedit, & Paſtor neſcit. Ac nihilominùs, quia nonnulli (quod vehementèr dolendum eſt) hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrena, que cœleſtibus, ac divinis humana præferentes, in diverſis curis vagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ovili derelicto, atque ovium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos, placuit Sacroſanctæ Synodo, antiquos Canones, qui temporum, atque hominum injuria penè in deſuetudinem abierunt, adverſus non reſidentes promulgatos, innovare, quemadmodum virtute præſentis decreti innovat, ac ulterius pro firmiori eorundem reſidentia, & reformandis in Eccleſia moribus, in hunc, qui ſequitur, modum ſtatuere, atque ſancire. Si quis à Patriarchiali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocumque titulo, cauſa, nomine, ſeu jure commiſſa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, ſeu juſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus, ſex menſibus continuis extra ſuam Diœceſim, morando abfuerit: quartæ partis fructuũ unius anni, fabricæ Eccleſiæ, & Pauperibus loci, per Superiorem Eccleſiaſticum applicandorum, pœnam ipſo jure incurrat. Quòd ſi per alios ſex menſes in hujuſmodi abſentia perſeveraverit, aliam quartam partem fructuum, ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat. Creſcente verò contumacia, ut ſeveriori Sacrorum Canonum cenſuræ ſubiiciatur, Metropolitanus ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropoli-

,, politanum veró abſentem ſuffra-
,, ganeus Epiſcopus antiquior reſi-
,, dens, ſub pœna interdicti ingreſſus
,, Eccleſiæ, eo ipſo incurrenda, infra
,, tres menſes per litteras, ſeu nunciū,
,, Romano Pontifici renunciare te-
,, neatur, qui ipſos abſentes, prout
,, cujuſque maior, aut minor contu-
,, macia exegerit, ſuæ supremę Se-
,, dis auctoritate animadvertere, &
,, Eccleſiis ipſis de Paſtoribus utilio-
,, ribus providere poterit, ſicut in
,, Domino noverit ſalubritèr expe-
,, dire.

Extat & alterum ejuſdem Sacri Concilii decretum ſub Pio IV. editum tenoris ſubſequentis (1).

(1) Seſſ. 23. de reformat. cap. 1.

,, Cum præcepto divino mandatū
,, ſit omnibus, quibus animarum
,, cura commiſſa eſt, oves ſuas agno-
,, ſcere, pro his Sacrificium offerre,
,, verbique divini prædicatione, Sa-
,, cramentorum adminiſtratione, ac
,, bonorum omnium operum exem-
,, plo paſcere, pauperum, aliarum-
,, que miſerabilium perſonarum cu-
,, ram paternam gerere, & in cætera
,, munia paſtoralia incumbere, quæ
,, omnia nequaquam ab iis præſtari,
,, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo
,, non invigilant, neque aſſiſtunt, ſed
,, mercenariorum more deſerunt;
,, Sacroſancta Synodus eos admonet,
,, & hortatur, ut divinorum præcep-
,, torum memores, factique forma
,, gregis, in judicio, & veritate pa-
,, ſcant, & regant. Ne veró ea, quæ
,, de reſidentia ſanctè, & utilitèr jam
,, ante felic. record. Paulo III. ſanci-
,, ta fuerunt, in ſenſus, à Sacroſanctæ
,, Synodi mente alienos trahantur, ac
,, ſi vigore illius decreti quinque
,, menſibus continuis abeſſe liceat: il-
,, lis inhærendo, declarat Sacroſācta
,, Synodus omnes Patriarchalibus,
,, Primatialibus, Metropolitanis, ac
,, Cathedralibus Eccleſiis quibuſcū-
,, que, quocumque nomine, & titu-
,, lo præfectos, etiam ſi Sanctæ Rom.
,, Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari
,, ad perſonalem in ſua Eccleſia, vel
,, Diœceſi reſidentiam, ubi injuncto
,, ſibi officio defungi teneantur, ne-
,, que abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, &
,, modis infraſcriptis. Nam cū Chri-
,, ſtiana charitas, urgens neceſſitas,
,, debita obedientia, ac evidens Ec-
,, cleſiæ, vel Reipublicæ utilitas ali-
,, quos nonnunquam abeſſe poſtulēt,
,, & exigant; decernit eadem Sacro-
,, ſancta Synodus has legitimæ abſen-
,, tiæ cauſas à Beatiſſimo Romano
,, Pontifice, aut à Metropolitano, vel
,, eo abſente, ſuffraganeo Epiſcopo
,, antiquiori reſidente, qui idem Me-
,, tropolitani abſentiam probare de-
,, bebit, in ſcriptis eſſe approbandas,
,, niſi cum abſentia inciderit propter
,, aliquod munus, & Reipublicæ offi-
,, cium Epiſcopatibus adjunctum;
,, cujus, quoniam cauſæ ſunt notorię,
,, & interdum repentinæ, ne eas qui-
,, dem ſignificari Metropolitano ne-
,, ceſſe erit; ad eundem tamen cum
,, Concilio Provinciali ſpectabit ju-
,, dicare de licentiis à ſe, vel à Suffra-
,, ganeo datis, & videre, ne quis eo
,, iure abutatur, & ut pœnis canoni-
,, cis errantes puniantur. Interea
,, meminerint diſceſſuri, ita ovibus
,, ſuis providendum, ut quantum fie-
,, ri poterit, ex ipſorum abſentia nul-
,, lum damnum accipiant. Quoniam
,, autem, qui aliquantiſper tantum
,, abſunt, ex veterum canonum ſen-
,, tentia, non videtur abeſſe, quia
,, ſtatim reverſuri ſunt, Sacroſancta
,, Synodus vult illud abſentiæ ſpatiū
,, ſingulis annis, ſivè continuum, ſivè
,, interruptum extra prædictas cau-
,, ſas, nullo pacto debere duos, aut
,, ad ſummum tres menſes excedere,
,, & haberi rationem, ut id æqua ex
,, cauſa fiat, & abſque ullo gregis de-
,, trimento, quod, an ita ſit, abſce-
,, dentium conſcientiæ relinquit, quā
,, ſperat religioſam, & timoratam
,, fore, cum Deo corda pateant, cu-
,, jus opus non fraudolentèr agere
,, ſuo periculo tenentur. Eoſdem in-
,, terim admonet, & in Domino hor-
,, tatur, ne per illius temporis ſpatiū
,, Dominici Adventus, Quadrageſi-
,, mæ, Nativitatis, Reſurrectionis Do-
,, mini, Pentecoſtes item, & Corpo-
,, ris Chriſti diebus, quibus refici ma-
,, ximè, & in Domino gaudere, Pa-
,, ſtoris præſentia, oves debeant, ipſi
,, ab Eccleſia ſua Cathedrali ullo pa-
,, cto abſint, niſi Epiſcopalia munia
,, in ſua Diœceſi eos alio vocent.

,, Si quis autem (quod utinam nū-
,, quam eveniat) contra hujus decre-
,, ti diſpoſitionem abfuerit, ſtatuit
,, Sacroſancta Synodus, præter alias
,, pœnas adverſus non reſidentes, ſub
,, Paulo III. impoſitas, & innovatas,
,, ac mortalis peccati reatum, quem
,, incurrit, eum pro rata temporis
,, abſentiæ, fructus ſuos non facere,

nec

,, nec tuta conſcientia, alia etiam de-
,, claratione non ſequta, illos ſibi de-
,, tinere poſſet; ſed teneri, aut ipſo
,, ceſſante per Superiorem Eccleſia-
,, ſticum illos, fabricæ Eccleſiarum,
,, aut pauperibus lòci erogare, pro-
,, hibita quacumque conventione,
,, vel compoſitione, quæ pro fructi-
,, bus malè perceptis appellatur; ex
,, qua etiam prædicti fructus in totū,
,, aut pro parte ei remitterentur, nō
,, obſtantibus quibuſcumque privile-
,, giis cuicumque Collegio, aut fabri-
,, cę conceſſis.
,, Eandem omninò, etiam quoad
,, culpam, amiſſionem fructuum, &
,, pœnas de Curatis inferioribus, &
,, aliis quibuſcumque, qui beneficiū
,, aliquod Eccleſiaſticum, curam ani-
,, marum habens, obtinent, Sacro-
,, ſancta Synodus declarat, & decer-
,, nit: ita tamen, ut quandocumque
,, eos, cauſa priùs per Epiſcopum
,, cognita, & probata, abeſſe contige-
,, rit, Vicarium idoneum ab ipſo Or-
,, dinario approbandum, cum debita
,, mercedis aſſignatione relinquant.
,, Diſcedendi autem licentiam in
,, ſcriptis, gratiſque concedendam,
,, ultra bimeſtre tempus, niſi ex gra-
,, vi cauſa, non obtineant. Quòd ſi
,, per edictum citati, etiam non per-
,, ſonalitèr, contumaces fuerint, li-
,, berum eſſe vult Ordinariis per cē-
,, ſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtra-
,, tionem, & ſubtractionem fructuū,
,, aliaque juris remedia, etiam uſque
,, ad privationem compellere; nec
,, exequtionem hanc, quolibet privi-
,, legio, licentia, familiaritate, exēp-
,, tione, etiam ratione cujuſcumque
,, beneficii, pactione, ſtatuto, etiam
,, juramento, vel quacumque aucto-
,, ritate confirmato, conſuetudine
,, etiam immemorabili, quæ potiùs
,, corruptela cenſenda eſt, ſivè ap-
,, pellatione, aut inhibitione, etiam
,, in Romana Curia, vel vigore Eu-
,, genianæ Conſtitutionis ſuſpendi
,, poſſe. Poſtremò, tàm decretum
,, illud ſub Paulo III. quàm hoc ip-
,, ſum in Conciliis Provincialibus, &
,, Epiſcopalibus publicari Sancta Sy-
,, nodus præcipit: Cupit enim, quæ
,, adeò ex Paſtorum munere, anima-
,, rumque ſalute ſunt, frequentèr
,, omnium auribus, mentibuſque in-
,, figi, ut in poſterum, Deo adjuvan-
,, te, nulla temporum injuria, aut ho-
,, minum oblivione, aut deſuetudi-
,, ne, aboleantur.

CAP. II.

Ordinarii ſubditos, reſidentiæ obnoxios, ad reſidendum compellant, nec ulli, niſi ex cauſis à jure permiſſis, ſuper reſidentia diſpenſent.

INferiores verò, beneficia eccleſiaſtica, perſonalem reſidentiam de jure, vel conſuetudine exigentia, habentes, opportunis juris remediis reſidere cogantur ab Ordinariis (1), qui facultatem diſpenſandi in reſidētia, niſi ex cauſis à jure permiſſis, vel expreſſis, non habent (2).

1 Conc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. cap. 2.

2 Ibidem.

CAP. III.

Quotidianas diſtributiones in abſentia lucrandi nulla conſuetudo admittenda.

IRrita, & nulla eſt conſuetudo, etiā immemorabilis, quotidianas diſtributiones in abſentia, ſeû vacantia, ut dicunt), percipiendi (3) quavis colluſione, aut remiſſione excluſa, juxtà Bonifacii VIII. decr., quod incipit: *Conſuetudinem*, à Sac. Trident. Concil. in uſum revocatum.

3 Ex cap. unico de Cleric. non reſidentib. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 12.

CAP. IV.

Ceſſ. tiones ultra tres menſes, niſi in fundatione, vel à Sede Apoſtolica permiſſæ fuerint, irritæ ſunt, & nullæ.

CEſſationes, quas vacantias vocāt, in quibuſdā Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis introductas, quarum gratia, ultra tres menſes à jure permiſſos (ſalvis earum Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longiùs ſervitii tempus requirunt) certis quibuſdam temporibus Capitulares à Chori ſervitio ceſſant, niſi in fundatione ipſius Eccleſiæ, vel aliàs à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialitèr conceſſæ fuerint, Sancta Synodus irritas, nullaſque declarat, ut Apoſtolicis Conſtitutionibus, Sacriſque Canonibus inimicas.

CAP.

CAP. V.

Capitulum abſque licentia Epiſcopi, abſentiæ facultatem ultra tempus, Capitularium negotiorum prætextu, impertiri non poteſt. Hujuſmodi abſentes quibus pœnis efficiantur.

AD evitandas Capitularium conniventias, quibus aliqui eorũ à Choro, & Civitate abſunt, & ſimulato Capituli negotio fructus, ac diſtributiones quotidianas recipiunt, declarat Sancta Synodus, non poſſe Capitulum, abſque licentia Epiſcopi, negotiorum Capitularium prætextu, Capitularibus, vel aliis, Chori ſervitio addictis, facultatem abſentiæ ultra tempus à Concilio permiſſũ impartiri. Sic verò abſcedentes, non ſolùm diſtributiones quotidianas nõ lucrari: ſed etiam fructibus, niſi reſederint, eſſe privandos (1).

1 Trid. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 12.

TIT. XXI.

De Præbendis, Dignitatibus, & Canonicis.

CAP. I.

Diſtributiones Ordinum in Cathedralibus habenda, & quomodo: Capituli conſilium exquirendum, non ſequendum.

IN omnibus Eccleſiis Cathedralibus, ut Eccleſiaſticæ Hierarchiæ ordo in Canonicis refulgeat, ordinũ nempè Presbyterorum, Diaconorũ, & Subdiaconorum diſtinctio habeatur (2); ita tamen, ut ſi conſtet omnes eſſe Presbyteros, celebrante Pontifice, fiat præfata diſtinctio per paramenta; ſi verò tantùm aſſertivè habeatur, Epiſcopus cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout ipſe viderit expedire, quibus, & quot Canonicatibus debeat in poſterum eſſe annexus ordo Presbyteralis, Diaconalis, & Subdiaconalis; dummodò tamen non ſolùm dimidia pars, ſed ex tribus ſaltèm duæ ſint Presbyterales, licèt præſupponatur adeſſe conſuetudinem, omnes Canonicatus eſſe Presbyterales. Epiſcopus verò in tali deſignatione, ac diſtributione tenetur quidem exquirere conſilium Capituli, non autem ſequi.

2 Trident. ſeſſ. 24. cap. 12.

CAP. II.

In ſolemnibus Capitularibus Miſſis Canonici ſibimetipſis aſſiſtere tenentur.

CAnonici quoque, ſive ſint omnes ordinis Presbyteralis, ſive ordinibus diſtincti, tenentur in Miſſis ſolemnibus, quæ ab ipſis ex obligatione capitulari cantantur ſibimetipſis aſſiſtere; ubi eſt diſtinctio ordinum, id præſtabunt Diaconi, & Subdiaconi, ubi verò nulla diſtinctio, gradatim in miniſterio Diaconi, & Subdiaconi ſibimetipſis aſſiſtent, antiqua conſuetudine in contrarium non obſtante.

CAP. III.

Quænam aſſiſtentia à Canonicis Epiſcopo præſtanda.

DUorum Canonicorum aſſiſtentia ſemper convenit Epiſcopo, cum divinis officiis ſub Throno cappa indutus aſſiſtit, ſi verò Præbendæ fuerint diſtinctæ, hi duo ex numero Diaconorum aſſumentur. Presbyter autem aſſiſtens, ubi nulla eſt præbendarum diſtinctio, debet eſſe dignior de Capitulo; quòd ſi Præbendæ diſtinctæ habebuntur, Epiſcopo ſolemnitèr celebranti aſſiſtere debet, pro Presbytero, dignior de Capitulo, quocumque nomine nuncupetur, dummodò ſit in Sacerdotio conſtitutus; demptis diebus, qui in Cæremoniali exprimuntur. Epiſcopo verò non celebranti, ſed Divinis tantũ præſenti, pro Presbytero aſſiſtente inſervire debet dignior Canonicus poſt dignitatem.

CAP. IV.

Aſſiſtentes Epiſcopo, dignioribus ſupervenientibus loco cedant.

NOverint verò Dignitates, & Canonici, quòd qui aſſiſtunt Epiſcopo ſupervenienti Dignitati, ſivè Canonico digniori, locum cedere debent.

CAP. V.

Canonici, quo ordine thurificandi.

TAm dignitates, quàm Canonici à latere Chori digniore ſedentes,

tes, priùs thurificandi ſunt, quàm Dignitates, & Canonici, qui ſedent à latere Chori minùs digno.

CAP. VI.

Canonici per ſe divinis inſiſtant officiis; quatenus ſe ſe invicem ſuſtituant, quo pacto id licitè faciendum.

CAnonici omnes, divina officia per ſe, & non per Subſtitutos compellantur, obire (1); permittere tamen debent Epiſcopi, ut Canonici in functionibus, tum ipſius Eccleſiæ, tum Chori, ad quas tenentur, ſe ſe invicem ſubſtituant, dummodò ſubſtituens à Civitate, vel à Suburbiis non abſit; & ſubſtitutus eodem tempore ejuſdem Eccleſiæ ſervitio non ſit obſtrictus. Præcavendum nihilominùs eſt, ne Canonici hujuſmodi facultate abutentes, frequentiùs ſubſtituant, quod ejuſdem Epiſcopi erit arbitrium.

1 Trid. ſeſſ. 24. de reſ. cap. 12.

CAP. VII.

Capitulares, & Choro adſcripti cantum addiſcant Gregorianum, aliàs diſtributionum ſubtractione multentur.

EPiſcopalis intereſt ſolicitudinis, ut Capitulares, & qui Choro sũt adſcripti, cum præfixione competẽtis termini cantum addiſcant Gregorianum; & in contumaces, pœna amiſſionis diſtributionum quotidianarum animadvertatur.

CAP. VIII.

Quo caſu, & quo ordine Capitularibus è Choro ad Miſſam celebrandam exire liceat.

CApitulares nõ niſi canonicis horis, & Miſſa conventuali expletis, nec etiam ad Miſſas celebrandas, exeant à choro; quòd ſi populi commoditas id poſtulet, tunc unus dumtaxat poſt alium, maior nempè minorem præcedens, exibit: dummodò ab eo, quem Epiſcopus ad hoc deputatit, evocentur.

CAP. IX.

Quibus in locis Epiſcopo pontificalitèr celebranti Canonici aſſiſtere tenentur. Et quid ſi privatim celebret.

EPiſcopo pontificalitèr celebranti, ſivè alia pontificalia in Civitate, licèt extra Cathedralem Eccleſiam exercenti, non autem in Diœceſi, Canonici tenentur aſſiſtere; Et quãvis in Eccleſia Collegiata, & Parochiali, ſivè in Epiſcopii Cappella, quæ inſtar eſt Parochialis, pontificalitèr celebret, non Canonici Collegiatæ: ſed aliquot Dignitates, & Canonici Cathedralis aſſiſtentiam exhibebunt; licèt verò Epiſcopus ipſe pontificalia extra Cathedralem exercens ſimplices Presbyteros velit adhibere; noverit tamen à Sacra Rituum Cõgregatione id declaratum eſſe inconveniens. Si verò Miſſam privatè celebret, etiam in Cathedrali, Canonici non tenentur aſſiſtere, niſi obſtet conſuetudo, quæ omninò eſt obſervanda.

CAP. X.

Stata dies, & hora cujuslibet hebdomadæ pro Capitulis congregandis à Canonicis deſignetur. Pœna contrafacientibus proponitur.

MAndat Sancta Synodus, ut pro Capitulis congregandis ſtata, dies, & hora cujuslibet hebdomadæ à Canonicis deſignetur ad hoc, ut Epiſcopi, niſi fuerint impediti, cum debita excuſatione, ad illud accedere valeant; ſi verò contrarium præſumptum fuerit, nihil audeant pertractare, aut Capitulum vocare, exceptis caſibus neceſſitatis, ſub pœna nullitatis actus, & contrafacientes Epiſcopi arbitrio coercebuntur.

✠ ✠

TIT. XXII.

Vt Eccleſiaſtica Beneficia ſine diminutione conferantur.

CAP. I.

Patroni Eccleſiaſticorum beneficiorum a præſentatis, & electis quicquam etiam ſponte datum non accipiant: fructus locationis nomine non percipiant: titulo reſervationis tertiæ, aut quartæ partis beneficia non gravent: penſiones non imponant. Contrafacientes cenſuris irretiti juspatronatus amittant.

a Tit. de beneficior. collation.

NIhil eſt, quod in ſanctas leges impudentius irrumpat, quàm radix omnium malorum cupiditas; ideòque cum decreto (1) Provincialis noſtræ Synodi ſub Cardinali Archiepiſcopo Sabello celebratæ anno 1567. juxtà antiquos Canones, & Sacri Tridentini Conc. (2) ſanctionem ſtatutum fuerit, ne præſentatores, & electores quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum ab electis, præſentatis, atque nominatis quidquam, etiam a ſponte dantibus, accipiant, neque fructus dictorum beneficiorum, locationis nomine percipiant: his non obſtantibus ſunt adhuc, qui in jura tam notiſſima enormitèr peccant; quod Sancta Synodus deteſtans, mandat, ut tùm præfata omninò ſerventur, tùm ne patroni beneficiorum, titulo reſervationis tertiæ, aut quartæ partis fructuum, gravent beneficia, nevè penſiones ſub prætextu ſoliti, neque titulo paupertatis imponant contra præſcriptum conſtitutionis Toletani Concilii (3), quæ incipit: *Quicunque fidelium*: perperàm ab hujuſmodi prætenſis patronis intellectæ: ea enim innuitur, ut patrono ad inopiā redacto, ab Eccleſia, ut aliis pauperibus licet, largiùs ſubveniatur, dummodo patronus in ſummam devenerit egeſtatem, & Eccleſiæ ſuperſit, quod erogetur: non ut ipſi patroni, paupertatis prætextu, Eccleſiis penſionē imponant, aut quid ex earum reditibus ſibi reſervent. Qui ſecùs facere deinceps auſi fuerint, excommunicationis, & interdicti pœnis ad Trid. Conc. formam ſubjaceant, & dicto jurepatronatus ipſo jure privati exiſtant.

2 Seſſ. 25. de reform. cap. 9.

3 XVI. 97.

CAP. II.

Parochiales Eccleſiæ nullis penſionibus, aut reſervationibus gravandæ.

SAnctiſſimi Romani Pontificis Innocentii XII. providentia, Parochiales Eccleſias multis oneribus obnoxias, reditibus augendas potiùs, quàm reſervationibus gravandas, ex alta Eccleſiæ univerſalis ſpecula proſpiciens, evulgato Edicto die undecima Novembris 1692. mandat, & præcipit, ut nullis deinceps penſionibus, aut reſervationibus afficiantur. Quod edictum, ut omnibus innoteſcat, & ab omnibus, ut par eſt, obſervetur, in Appendice exhibebitur.

TIT. XXIII.

De Rebus Eccleſiæ alienandis, vel non.

CAP. Vnicum.

Extravagantis Ambitioſæ obſervantia præcipitur.

CUm impium ſit, ut, qui res ſuas Eccleſiæ non attulit, damnum inferat, Sancta Synodus mandat, ut in bonorum Eccleſiæ alienatione inter cætera, conſtitutionem Pauli II. quæ incipit: *Ambitioſæ* (1), omnes Epiſcopi ſervent, ni velint ad condemnationem ſuam facere, pœnas, & cenſuras in ea contentas incurrendo.

1 De reb. Eccl. non alienan. in extravag.

TIT. XXIV.

De Depoſito.

CAP. I.

Locorum piorum Depoſitarius, idoneus, & ſi fieri poteſt, Eccleſiaſticus ſit.

OFficium Depoſitarii cujuſvis Eccleſiæ, locorumve piorum a perſona tantùm fida, atque facultatibus idonea, &, ſi fieri poteſt, Eccleſiaſtica, non autem ab inopę exerceatur; deprædari ſiquidem deſiderat, qui theſaurum credit indigenti.

CAP.

C A P. II.

Clericus laico jure depoſitarius Eccleſiaſtico Judici ſiſtitur.

Clericus, qui coram Judice laico depoſitum recepit, coram Judice Eccleſiaſtico, non autem coram Judice laico ad illud reddendum cogetur.

C A P. III.

Clericus Communitatis Depoſitarius, non Exactor exiſtat.

Quòd Eccleſiaſticus pecuniæ publicæ, ſivè Communitatis Depoſitarius ſit, aliquando tolerandum eſt; cavendum verò ne exactoris officium pro dicta Communitate idem exerceat.

C A P. IV.

In carcerem detruſi adnotata mobilia penès tutam perſonam deponantur.

Quando Epiſcopus alicujus carcere detenti mobilia facit adnotare, non ea apud ſe retineat; ſed apud fidam, & tutam, eamque Eccleſiaſticam perſonam deponere debet.

C A P. V.

Locorum piorum depoſita apud Sacram Ædem cuſtodiantur.

Cum in Civitatibus, nedum Oppidis, hujus Provinciæ ea publica telonia, quos vulgus bancos appellat, nulla extent; Sancta Synodus mandat ut depoſita dotalium eleemoſynarum Monialium apud Ædem ſacram ſerventur, quod & de aliis piorum locorum depoſitis faciendum decernit.

T I T. XXV.

De Fidejuſſoribus.

C A P. Unicum.

Clericus abſque Epiſcopi permiſſu, ſe fidejuſſorem in judicio non obſtringat.

Nullus Clericus, in quavis pecuniæ ſumma intercedat, & ſe fidejuſſorem in judicio obliget, niſi ex cauſa a jure permiſſa, ab Epiſcopo ſuo priùs cognita (1); qui ſecus fecerit, pœnas, arbitrio ejuſdem reſervatas, incurrat.

1 C. Te quidè XI. q. 1. c. Clericus de fidejuſſ. Conc. Mediol. 1. p. 2. tit. de negot. ſecular. à Clericis fugien.

T I T. XXVI.

De Peculio Clericorum.

C A P. I.

Clericus peculium ſuum, quaſi caſtrenſe, immune habet. Si vivit in communi, gaudet pro virili.

Peculia adventitia Clericorum, ſivè intuitu, & ratione Clericalis ordinis, ſivè alio modo acquiſita, licèt ſub poteſtate Patris, quia tamen a Patre non ſunt, quaſi caſtrenſia declarantur (2); ita ut privilegiis, Eccleſiaſticorum bonis conceſſis, fruantur. Si verò Clericus vivat in communi cum Patre, vel aliis propinquis, tunc gaudeat pro virili.

2 Cap. quia nos de teſtament. anth. Presbyt. Cod. de Epiſcop. & Cler.

C A P. II.

Ad tollendas fraudes, quænam ſit Clerici cum laicis in communi viventis, portio per Epiſcopos declaretur.

Portio Clericorum, in communi cum laicis propinquis viventiū, declaretur per Epiſcopos ad evitandas fraudes in præjudicium Communitatum, ut laicorum bona collectari poſſint. Debemus enim hanc ſollicitudinem Sereniſſimi Regis noſtri pietati incomparabili, ex qua innumera, in Clericalis ordinis viros, beneficiorum fluenta decurrunt.

T I T. XVII.

De teſtamentis.

C A P. I.

In Teſtamentis, quæ dicuntur ad aures, quæ cautio adhibenda.

Ne piæ diſpoſitiones, præcipuè in teſtamentis, quæ fieri ſolent ad aures, ex defectu Parochorum eluſoriæ reddantur; moneantur Parochi, aliique Confeſſarii, ut ultimas diſpoſitiones ad pias cauſas, duobus ſaltem teſtibus, ubi commodè fieri poteſt,

adhibitis excipiant (1), & quatenus teſtator omninò ad aures teſtari voluerit, idem teſtator coram dictis teſtibus declaret ſe velle quædam ad pias cauſas, ſicut Confeſſario ſuo mandavit, erogari; cujus diſpoſitionis documentum, in Epiſcopali Archivo aſſervandum illicò deferatur.

1 Ex Can. cum. esl. & cap. relatū t. de teſtam.

CAP. II.

Teſtamenta ad pias cauſas, qua ratione per Epiſcopos conficienda: confecta referantur in codicem.

QUia in Provincia noſtra laudabilis viget conſuetudo, ut pro decedentibus inteſtatis, teſtamentá ad pias cauſas per Epiſcopos fiant, de bonis hereditariis aliquid diſponendo pro animarum eorundem refrigerio, etiam ſi relinquant hæredes, eandem conſuetudinem a Sancta Sede pluries confirmatam, ſignanter in Beneventana 19. Aprilis 1641. inviolabiliter ſervandam mandamus. Circa modum, præ oculis habeantur literæ Sacræ Congregationis, Epiſcoporum negotiis præpoſitæ, datæ die 19. Augusti 1678. Et ut rei memoria perpetuò extet, inſtrumenta hujuſmodi teſtamentorum in codicem ad hoc deſtinatum, & in Epiſcopali Archivo aſſervandum, referantur.

TIT. XXVIII.

De Sepulturis.

Sepulcra ne intra Chorum, etiam pro Clericis, fiant.

CAP. I.

SAncta Synodus majorum Patrum inſtituta conſiderans, ſtatuendum cenſuit, ne intra chorum, etiam pro Clericis, ſepulcra deinceps conſtituatur (2).

2 Conc. Provinc. Mediol. 4. par. 1. tit. de ſepulcris

CAP. II.

Extra Chorum Pontifices, & Clerus ſua habeant ſepulcra.

EXtra chorum verò quævis Cathedralis duo ſepulcra habere debet, alterum Pontificum proprium, alterum Cleri.

CAP. III.

Sepulcra ab altaris ſuppedaneo diſtent: Altaribus ſubjecta altaria interdicto ſubjiciunt.

SI qua ſunt ſepulcra ſub ſcabellis, ſeù bradellis altarium, ſi vacua ſint obſtruantur; aliàs interdicantur altaria (1), donec cadavera in alium deferantur locum; ſi verò ſepulcrum non longè diſtet, ut os ejus ab altaris ſcabello palmis quatuor cum dimidio procul abſit, permittendum eſt.

1 Conc. Provinc. Mediol. 4. part. 1. tit. de ſepulcris.

CAP. IV.

Sepulcrorum ſitus, & forma deſcribuntur.

DEcens ſepulcrorum ſitus eſt ab utroque Eccleſiæ latere, ex quibus ſingula ſingulis reſpondeant; & ſolo Eccleſiæ nullo modo emineant. Opere fiant concamerato, & ne ullū fœtorem emittant, duplici lapide, inferiore rudi, ſuperiore expolito, obſerantur (2).

2 Ibidem.

CAP. V.

Eccleſiæ pavimentum pro defunctis ſepeliendis non effodiatur.

PRo tumulandis cadaveribus, Eccleſiæ pavimentum non effodiatur; ſed defunctorum corpora in rumbis profundis infra terram ad tenorem conſtitutionis P. Pii PP. V., quæ incipit: *Cum primum Apoſtolatus*, (3) collocentur.

3 Conſt. V.

CAP. VI.

Niſi concedat Epiſcopus, novum non conſtituatur ſepulcrum.

AD novum conſtruendum in Eccleſiis, nobis ſubjectis, ſepulcrum nulli locus detur, ſine Epiſcopi conceſſu ſcriptis expreſſo (4).

4 Conc. Provinc. Mediol. 4. par. 1. tit. de ſepulcr.

CAP. VII.

Nulla inſcriptio, inconſulto Epiſcopo, tumulis apponatur.

EPitaphia ab Epiſcopo probentur (5), antequam incidantur; nonnulla enim leguntur, quæ impietatem præſeferunt, prorsùs abolenda.

5 Ibidem.

CAP.

CAP. VIII.

Fæminei plangores ſuper defunctorum corpora ab Eccleſia eliminentur.

NE inter Chriſtianos ſint, qui ſimiles illis fiant, qui ſpem non habent, Epiſcopi abuſum gentilitatis, quod fœminæ in funere ſuorum liberorum, Parentum, & Maritorum, capillos evellant, omni diligentia, ac Paſtorali ſolicitudine impediant; Parochiſque præcipiant, ne clamores, & eiulatus ſuper defunctorum corpora, in Eccleſia, ullo modo, permittant.

CAP. IX.

In Exterorum, & Civium funeribus eadem ratione agendum.

PRo Funeralibus, cæteris paribus, non poteſt plus exigi ab exteris, quam a civibus. Miſerabiles verò perſonæ, ſive exteræ, ſive cives, gratis ſepeliantur.

CAP. X.

In Exequiis perſolvendis ſtati ritus ſerventur.

INvigilent Epiſcopi, ne Parochi in exequiis perſolvendis, cœremoniis, ad placitum introductis, utantur; ſed Rituale Romanum ſub Paulo V. editum, adamuſſim ſervent. Nec Thus, non ſine myſterio præceptum, adhibere prætermittant, neque cadaver abſque cereis ſaltem quatuor efferatur.

CAP. XI.

Cæmeteriorum uſus reſtituatur: Cæmeterii neceſſitas in Metropolitana oſtenditur.

UT antiquum Eccleſiæ morem, multis locis intermiſſum, mortuos in Cæmeteriis ſepeliendi, reſtituendum curet (1) Epiſcopos omnes Sancta Synodus monet, cui portentum Chriſtianis viſceribus omninò deteſtandum viſum eſt, in hac præſertim Civitate ob Cæmeterii defectum, eum Eccleſiarum ſepulchra evacuantur, oſſa, & non rarò carnes cum veſtium laciniis, in profluẽtem deiici, & veluti olim poſita fuerunt morticinia Servorum Dei, eſcæ volatilibus Cœli, nunc quoque piſcibus fluminum ponuntur. Quo circa Metropolitã Sancta Synodus enixè hortatur, ut quemadmodum, antequam terra moveret in eadem ſua Civitate nobile erexerat Cæmeteriũ, terræmotu deindè concuſſum, & dejectum, ita idipſum, nunc maximè cum ſepulcra exigua, & pauca admodum reliqua ſint, Populi ſumptu, reficiendum curet, tùm ne impietati, nedum inhumanitati de cætero, ſit locus, tùm ut Suffraganei ejus Epiſcopi, omnis paſtoralis ſolicitudinis abſolutum imitentur exemplar.

1 Conc. Provinc. Mediol. 1. tit. de ſepulturis.

Populi ſumpto cæmeteriũ conſtituendum.

CAP. XII.

Mutua Epiſcoporum in extremis obſequia inſtituuntur. Pœnæ non advocantibus, vocatiſque accedere negligentibus ſtatuuntur.

NE Pontifici, viam univerſæ carnis ingreſſuro, ea deſint pietatis officia, quæ ſibi quiſque impenſa deſiderat, Sancta Synodus Sanctorũ Patrum revocans inſtituta, decernit, ut Epiſcopo morti proximo, tres primi de Capitulo præſentes vicinum Epiſcopum, prout in ſequenti tabella, invitent (1), qui ſtatim veniat, quique ſi vivum Epiſcopum deprehenderit, qua par eſt charitate, conſoletur, & pro opportunitate SS. Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis cõferat Sacramenta, eaque omnia præſtet, quæ ad animæ ſalutem, eo tempore requiruntur. Mortuum verò, una cum ſeculari, & regulari Clero ſolenni ritu ad ſepulcrum proſequatur: quòd ſi primi tres de Capitulo hanc piam, erga Paſtorem ſuum, neglexerint ſolicitudinem, ſuſpenſionis pœnam ad Metropolitæ arbitrium ſe noverint incurſuros. Quoties verò hujuſmodi caſus occurrerit ordo infraſcriptus, ab hac Sancta Synodo probatus, tenendus erit.

1 Conc. Provinc. Mediol. 1. par. 1. tit. de funere Epiſcopi.

Archiepiſcopus Metropolita, Reverendiſſimis DD. Epiſcopis Sanctagathen. & Arianenſi, & converſo Reverendiſſimi DD. Epiſcopi Sanctagathen. & Arianenſis Metropolitæ.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Monſmaranenſis, Reverendiſſimis Dominis Epiſcopis Abellinen. & Trivicano; & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Trojanus exemptus, Reverẽdiſſi-

diſſimis DD. Epiſcopis Bibinenſi, & Lucerino: & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Alliphanus, Reverendiſſimis Dominis Epiſcopis Teleſino, & Sanctagathenſi: & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus S. Severi, Reverendiſſimis DD. Epiſcopis Trojano, & Lucerino: & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Aſculanus, Reverendiſſimis DD. Epiſcopis Bibinenſi, & Trojano: & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Bovianenſis, Reverendiſſimis DD. Epiſcopis Larinenſi, Termulano, & Guardien. & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Vulturarienſis, Reverendiſſimis Dominis Epiſcopis Arianenſi, & Lucerino: & è converſo.

Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Triventinus, Reverendiſſimo Domino Epiſcopo Guardien. & è converſo.

Hunc ordinem Patres, ſua ſponte digeſſerunt, ut aliquo, vel defuncto, vel legitimo impedito, alius ſit, qui tantùm pietatis opus exerceat; & ne quando, ut humana fert conditio, poſthabeatur, ipſimet præſentes pœna ſuſpenſionis à Pontificalibus per annum ſe ſe obſtrixerunt, ſi vocati etiam per Epiſtolam, niſi legitimo præpediti fuerint impedimento, accedere neglexerint; quoad ſucceſſores verò exhortantur eos, ne in poſterum veſtigia hujuſmodi premere dedignentur.

Epiſcoporum fraterna charitas quę exigit.

C A P. XIII.

Defuncti Epiſcopi ſepultura ultra 40. horas ne differatur.

CAveant verò Capitulares, ne hujuſmodi Comprovincialis expectationis cauſa, corpus Antiſtitis ultra quadraginta horas maneat inſepultum.

C A P. XIV.

Epiſcopi cadaver quomodo condiendum, antequam condatur.

POſtquam Epiſcopus ſpiritū Creatori reddiderit, Canonici, qui aderunt, Cæremoniale Epiſcoporū (1) ſervandum adamuſſim curent. Cubicularii verò, & familiares ipſius Epiſcopi defuncti, corpus ejus aqua calida cum vino, & herbis odoriferis lavabunt, & mundabunt. Cadaver deindè aperietur, & inteſtina ejus ſtatim ſepelientur in Eccleſia. Apertum cadaver, vel aromatibus condietur, vel aliis opportunis remediis adhibitis, agetur, ut ſine fœtore uſque ad præſtitutum tempus ſepulturę ſervari poſſit.

C A P. XV.

Metropolita, & alii Comprovinciales de Suffraganei morte certiorentur, ut juſta eidem fiant: ſinguli pro eodem ſepties ſacrum perſolvent.

CUm primum Comprovincialis Epiſcopus obierit, eoſdem tres primos de Capitulo obſecramus, & obteſtamur in Domino, ut Archiepiſcopum Metropolitam de Epiſcopi morte omninò faciant certiorem; quam & aliis Comprovincialibus Epiſcopis ſignificabunt: Archiepiſcopus verò, & Epiſcopi in ſuis Eccleſiis, prima die non impedita, officium, & Miſſam cum abſolutione, prout in Pontificali, ſolemni ritu, pro ejus anima celebrandum, curabunt: convocato univerſo cujuſcunque Eccleſiæ Clero, &, ut idem fiat in Monaſteriis Regularium ejuſdem Civitatis, & Diœceſis, maximè hortamur. Singuli denique Cōprovinciales Epiſcopi ſepties pro defuncti fratris anima, ut à peccatis ſolvatur, ſacris operabuntur.

C A P. XVI.

Pro defuncto Epiſcopo die obitus recurrente, pro omnibus Epiſcopis defunctis poſtridiè commemorationis omnium Fidelium Defunctorum ſacra ſolenniter facienda in Cathedralibus indicantur.

ANniverſarium pro prædefuncto Epiſcopo in Cathedrali Eccleſia quotannis fiat. Poſtridie verò ejus diei non impedito, quo omnium Fidelium Defunctorum commemoratio, ex antiquo eccleſiæ inſtituto, celebratur, divinum officium, ſaltem Miſſæ cum abſolutione, in Eccleſiis Cathedralibus noſtræ Provinciæ pro Epiſcopis omnibus defunctis, ab Epiſcopis,

Digitized by Google

ſcopis, eorumque Capitulis ritu ſolenni perſolvatur.

CAP. XVII.

Pro defunctis Canonicis, & Capitularibus anniverſaria celebranda ſtatuuntur.

Die proximè ſequenti, alterum Anniverſarium, pro Canonicis, & aliis de Capitulo defunctis à ſingulis Capitulis, & Collegiis, ſub pœnis, arbitrio Epiſcopi, infligendis peragatur.

CAP. XVIII.

Eccleſiaſticorum ſingulorum funera, quo ritu peragenda.

IN ſepeliendis Eccleſiaſticorum cadaveribus Rituale Romanum adamuſſim ſervetur. Inferiorum ordinum Clerici ſuperpelliceo ſupra veſtem talarem ornari debent. Subdiaconi amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella violacea. Diaconi amictu, alba, cingulo, manipulo, ſtola ſuper humerum ſiniſtrũ, quæ ſub axilla dextera annectatur, & dalmatica violacea. Sacerdos amictu, alba, cingulo, manipulo, ſtola, & caſula, ſeu planeta violacea. Singuli prædicti cum tonſura, & birretis ſuis. Epiſcopus verò caligis, & ſandaliis, amictu, alba, cingulo, ſtola, manipulo, Cruce pectorali, tunicella, dalmatica, chirothecis, planeta coloris violacei, annulo, & Mitra ſimplici, & ſi fuerit Archiepiſcopus pallio cum ſpinulis, & ſuper pectus ejus Crux aliqua, quã manibus teneat. Qui omnes cum eiſdem ornamentis ſepeliri debent, aliàs omnia, & quæcumque indumẽta ſuſpenſa eo ipſo erunt, ad tenorem conſtitutionis Concilii Arvernenſis, quæ incipit (1): *Ne opertorio*: in qua ratio ſuſpẽſionis adducitur, *quia nempè: Sacro velamine uſibus ſuis reddito, dum honorantur corpora, altaria polluuntur.* Calix ergo in Sacerdotum defunctorum manibus, & alia ſacra juxtà illos non apponantur: ſed præſcriptus ab Eccleſia ritus executioni demandetur.

1 De Anno 535. can. 7.

TIT. XXIX.

De decimis, & oblationibus.

CAP. I.

Decimæ ſaltem prædiales de jure divino debentur, non agriculturæ ſumptibus, non ſeminibus deductis. Renuentes cenſuris compelluntur.

AGnoſcens Sancta Synodus, Auguſtino docente, majores noſtros, ideò copiis omnibus abundaſſe, quia decimas Deo dabant, & Cæſari cenſum reddebant: modò autem nolẽtibus partiri cum Deo decimas, totum tollit: hoc namque tollit fiſcus, quod non accipit Chriſtus; Ut ipſis conſulat populis, mandat, quatenus decimæ, cum de jure divino ſaltem prædiales debeantur (1), juxtà conſuetudinem locorum integræ, & abſque ulla fraude perſolvantur, neque ſumptus, qui in agricultura fiunt, neque ſemina deducantur (2): renuentes verò, adhibito cenſurarum remedio, ad cor revertantur.

1 C. cum non ſit: C. Tua 2. de Decimis.

2 d. C. Tua 2 de Decimis C. non eſt eod. tit. Conc. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad honor. & Jurium Eccleſiaſticorum conſervat.

CAP. II.

Omnimoda à decimis exemptionis nulla conſuetudo, abſque Apoſtolico privilegio, Laicis ſuffragatur.

NUlla conſuetudine etiam immemorabili induci poteſt, ut Laici à decimarum ſolutione, ex toto ſint exempti, niſi Apoſtolicum exhibeatur privilegium.

CAP. III.

Decimæ ubi ſunt arbitrariæ, arbitrium non effrænatum, ſed rationabile eſſe debet.

UBi decimæ dicuntur arbitrariæ, arbitrium non debet eſſe effrænatum, ſed rationabile. Quòd ſi, avaritia ſuadente, rationis terminos præteriri interdum dignoſcatur, Epiſcopis incumbet effrænatum arbitriũ, invocato etiam, ſi opus fuerit, brachio ſeculari, compeſcere.

Digitized by Google

CAP. IV.

In piis oblationibus, ni Eccleſiaſtica id permittat auctoritas, Laici ſe ſe non ingerant.

t C. quia Sacerdotes. Can. hanc conſuetudinem 8. q. 1.

IN oblationibus, quæ locis piis fiũt, cum ſint res ſpirituales, Laici nullo pacto ſe ſe ingerant, contraria cõſuetudine non obſtante (t): Quæ tamen tolerari poſſet, ſi ab auctoritatē habente deputarentur, quatenus dictas oblationes, ejus nomine reciperent, & cuſtodirent, atque Epiſcopis de eiſdem redderent rationem.

TIT. XXX.

De Regularibus.

CAP. I.

Presbyteri exteri, ab Epiſcopis non admiſſi, à Regularibus ad divina peragenda non recipiantur.

NOn ignorans Sācta Synodus Eccleſiaſticæ diſciplinæ rectè, pièque inſtituendæ, regularium acceſſionem maximè conducere; ideoque Epiſcopos in pleriſque uti Sanctę Sedis delegatos cum eis agere eiſdem Regularibus mandat, ne Sacerdotes exteros, niſi ab Epiſcopis, viſis litteris commendatitiis, ſive teſtimonialibus, fuerint admiſſi, in ſuis ipſorum Eccleſiis celebrare permittant.

CAP. II.

Secularis poteſtatis ingreſſus, campanarum ſonitu, neque annuente Epiſcopo, excipi poteſt.

CAveant Regulares, caveant Parochi, vel alii, ad quos ſpectat, ne in ingreſſu Baronis, ſivè alterius cujuſvis poteſtatis, ſecularisvè Magiſtratus, cujuſcumque Eccleſiæ cāpanas faciant pulſare. Epiſcopi verò hujuſmodi campanarum ſonitum permittere non poſſe, advertant, cum hoc fit à S. Sede indiſtinctè prohibitum.

CAP. III.

Baldacchinum erigere in Regularium Eccleſiis ſuæ Diœceſis, quando Epiſcopus poteſt.

EA eſt Epiſcopi in ſua Diœceſi præeminentia, ut in Eccleſiis Regularium, licèt exemptorum, baldacchinum erigere poſſit, quando ibi functionem aliquam, etiam cum ſola cappa perſoluturus eſt.

CAP. IV.

Regularibus mendicantibus exteris quo modo liceat quæſtuare.

REgulares ex Mendicantium Ordinibus, ut quæſtuare poſſint, Ordinarii licentia non indigent; ſed in loco, in quo Conventum non habent, vel ſi habeant, de illius familia non ſunt, nec pro illo Conventu quęſtuant, loci Ordinario ſuorum Superiorum licentiam exhibere tenentur.

CAP. V.

Monialium dotes, non niſi in pecunia numerata excipiantur.

MOnialium, ſivè Novitiarum dotes, ante habitus ſuſceptionem, omninò in pecunia numerata, non autem in cenſibus, vel ſtabilibus deponi debent, nec Epiſcopi ſuper his, Sancta Sede inconſulta, diſpenſent.

CAP. VI.

Pro Novitia ante profeſſionem, ultra victum, & veſtitum, nil exquiratur.

EX Sac. Trid. Conc. decreto pro Novitia ante profeſſionem, præter id, quod victui, & veſtimento neceſſarium eſt, Monaſterio nihil detur ulteriùs, qui contravenire præſumpſerit, conſtitutione Innocentii III., quæ incipit: *Quoniam Simoniaca labes*: (i) Conc. Lateranen. promulgata, deterrebitur.

i De Simonia.

CAP.

CAP. VII.

Quid Monialibus circa eſculenta aliis paranda inhibetur.

Cibum aliis parare, aut eſculenta vendere, cibis tamen parvi momenti pro infirmis, ac parentibus, & conſanguineis dumtaxat exceptis, Monialibus omnibus inhibemus.

CAP. VIII.

Numerus Monialium Monaſterii proventibus reſpondeat.

Bonifacii VIII. Conſtitutione, quę incipit: *Periculoſo*: a Sac. Trident. Concil. innovata (1) ſtatutum eſt, ut Sanctimonialium Monaſteriorum facultatibus, & expenſis diligenter inſpectis, tot de cætero recipiantur in ſorores, quot poterunt de ipſorum Monaſteriorum bonis, ſivè proventibus, abſque penuria, ſuſtentari: Quocirca Sancta Synodus mandat, ut quilibet Epiſcopus, ſtatum Oeconomicũ Monialium ſuarum formandum curet, quo inſpecto, numerum non minorem, quàm duodecim, qui non præjudicet ante receptis, præfigat.

1 Cap. Periculoſo §. Sanè de ſtatu Regul. in 6. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regularib. cap. auctorit. de inſtit. cap. quoniam de vita, & honeſt. Cler. Concil. Aquilejen. de annu 1596. Rub. XIX. de Monialibus.

CAP. IX.

Communis vita inter Moniales inducenda ſuadetur.

Præfixo Monialium numero (qui in poſterum conſervetur) ſufficientibus propriis (2) Monaſteriorũ reditibus, reſpondente; Sancta Synodus Epiſcopos hortatur, ut communi vitæ inducendæ pro viribus incumbant, ne tanta Dei benedictio, quæ in primitiva Eccleſia Chriſtianis omnibus erat communis, deindè in Monaſteriis reſidua ab his quoque deploretur extorris.

2 Trid. ſeſſ. 25. cap. 3. de regular.

TIT. XXXI.

De Religioſis Domibus, ut Epiſcopo ſint ſubjectæ.

CAP. I.

Confraternitates ante annum 1604. erectæ nullæ ſunt; ideoque rurſùs erigendæ, & aggregandæ.

Sancta Apoſtolica Sedes, quæ ſingulis Epiſcopis jura ſua inviolata conſervat, ut deprehendit quamplurimas Confraternitates abſque Epiſcoporum conſenſu erectas, anno 1604. omnes omninò ſocietates abolevit conſtitutione s. m. Clementis PP. VIII. quæ incipit: *Quæcumque a Sede Apoſtolica* (1); præcipiens, ut ab integro omnes erigerentur, ſervatis omninò, quæ in eadem ſtatuit conſtitutione, quam S. Synodus omnibus Provinciæ Epiſcopis, attentè legendam, & ſervandam demandat: ex qua advertent omnes, quaſcumque Confraternitates ante præfatum annum 1604. inſtitutas, nullas eſſe, nulliſque privilegiis, gratiis, & indulgẽtiis frui: Ideoque illas rurſùs erigendas, & almæ Urbis Confraternitatibus aggregandas curabunt: ne, quod ſæpiſſimè in noſtra Provincia hac de cauſa accidit, Indulgentias falſas in imperitum vulgum diſſeminent.

1 Conſt. CXV.

CAP. II.

Confraternitates SS. Sacramenti ſtatim, atque ordinaria auctoritate erectæ ſunt, aggregatæ intelliguntur Archiconfraternitati SS. Corporis Chriſti de Urbe.

Quoad Confraternitates verò SS. Corporis Chriſti, ſi rurſùs inſtituendæ, & erigendæ ſunt, abſque ulla alia aggregatione ſtatim, atque Ordinaria auctoritate erectæ fuerint, gaudent omnibus gratiis, & indulgẽtiis, quibus Archiconfraternitas SS. Corporis Chriſti in Eccleſia S. Mariæ ſupra Minervam de Urbe ex conceſſione Pauli PP. V. gaudere ſolet, & conſuevit, prout ex Brevi ſan. mem. Innocentii PP. XI. ſub datum Romæ die 1. Octobris 1678.

CAP. III.

Circa Confraternitates antiquas in Regularium Monaſteriis confirmandas, necnon circa locorum diſtantiã, quæ ſit Epiſcopi auctoritas oſtenditur.

Confraternitates illæ, quæ in Regularium Monaſteriis antiquæ confirmantur, ſi in eiſdem Monaſteriis familia duodecim Regularium non exter, Ordinarii etiam conſenſu confirmandæ ſunt. Circa verò locorum diſtantiam, ejuſdem Ordinarii

aſſenſus omninò requiritur, prout latiùs in decreto Sacræ Congregationis indulgẽtiarum dato die 20. Octobris 1607. quod integrum in Appendice refertur.

CAP. IV.

Laicorum Confraternitates, aut nullæ sũt, aut Ordinariorum moderationi ſubiectæ. Ne inconſulto Epiſcopo quicquam de earum bonis diſponatur anathemate cavetur. Oblationes, & eleemoſynæ arbitrio Epiſcopi erogandæ.

OMnes autem Laicorum Confraternitates, quæ Ordinariorum decretis, moderationi, & correctioni non ſubiacent, nullius ſunt roboris, ut ex eadem ſan. mem. Clementis VIII. conſtitutione liquidè conſtat. Quocirca Sancta Synodus dictarum Confraternitatum Adminiſtratoribus mandat, ne, ſub pœna excommunicationis, animalia Confraternitatum vendant, nevè bonorum earundem cenſus, aut inveſtituras abſque expreſſa Ordinarii licentia faciant (1); oblationes verò, & eleemoſynas pro reparatione, & ornatu Eccleſiæ, vel ad alios pios uſus arbitrio Epiſcopi erogandas, eadem Clementina conſtitutio præcipit; *ut omnes*, inquiens, *intelligant cæleſtes Eccleſiæ theſauros, non quæſtus, aut alicuius lucri cauſa; ſed pietatis, & charitatis excitandæ gratia, ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, Chriſti fidelibus aperiri.*

1 Ex Can. ſic quidem C. decretum. C. quæcunque C. noverint X. q. 2.

CAP. V.

Ex bonis piorum locorum commeſſationes, & bravia fieri vetantur.

COmmeſſationes (2), & bravia vulgò *Pallii*, quæ ex fructibus Eccleſiæ, locorumque piorum in Sanctorum feſtivitatibus, à Confratribus præſertim, fieri ſolent, omninò tollenda Sancta Synodus decernit.

2 Ex Concil. Provinc. Mediol. 1. p. 3 tit. de piorum locorũ adminiſtrat. Conc. Prov. Benevent. Sabell. eodẽ tit.

CAP. VI.

Adminiſtratores piorum locorum à Laicis electi, ab Epiſcopis probati confirmentur, cui de benè adminiſtrãdo juramentum preſtabunt.

PIorum locorum Adminiſtratores, ſi fortè à Laicis, vel Laicorum Communitatibus nominentur, adminiſtrare non audeant, niſi priùs ab Epiſcopo confirmentur, & in ejus Curia de benè, & fideliter adminiſtrando præſtent juramentum: dummodò ipſis piis locis debitores, vel decocti, vel nimio ære alieno gravati non ſint.

CAP. VII.

Quid circa piorum locorum contractus ſervandum ſit, præſcribitur.

DE locorum piorum pecuniis nulli ineantur contractus, niſi prævio Epiſcopi ſpeciali reſcripto. (1)

1 Ad c. videntes §. ipſe vero res &c. c. Epiſc. XII. q. 2. c. placuit. XII. q. 2 c. in vẽdition. ubi gloſſ. 17. qu. 4.

CAP. VIII.

De adminiſtratione peracta rationes Epiſcopo reddantur, niſi pia loca ſub immediata Regis protectione exiſtant.

DAti, & accepti rationes à locorum piorum adminiſtratoribus Epiſcopo quotannis reddantur, exceptis iis, quæ in limine fundationis, & non aliter *ſub immediata Regis protectione ſunt* (2), nemini ſiquidem dubitare fas eſt, quin pia loca, ſub pientiſſimo noſtro Rege exiſtentia, piè inſtituta, & rectè adminiſtrata habeãtur.

2 Trid. ſeſſ. 22. de reform. cap. 8.

CAP. IX.

Epiſcopus locorum piorum Curator in ædificationem, non in deſtructionem.

ADvertant Epiſcopi, quod ipſorum eſt, bonorum Eccleſiarũ, locorumque piorum curam gerere, non autem ea diſſipare, vel ſibi propria facere (1).

1 Ex cap. Epiſc. X. q. 2.

CAP. X.

In publicis Eccleſiæ operibus, alieno sũptu peragendis, præeminentialia Epiſcopi ſerventur

QUicquid Epiſcopi in Eccleſiis alieno ſumptu faciendum curant, neque ſuæ familiæ inſignibus, neque inſcriptionibus, ex quibus colligi poſſit, quod proprio Epiſcoporũ ſumptu factum ſit, afficiant, exceptis iis, quæ præminentialia indicant.

CAP.

CAP. XI.

Hoſpitalium domorum Cura Epiſcopis demandatur.

CUm Epiſcopum, Apoſtolo docente, oporteat eſſe Hoſpitalem, ſi Epiſcopium ad hoc non habeatur ſufficiens, publicorum ſaltem(1) Hoſpitalium paterna cura geratur: quòd ſi Hoſpitalia prædicta ob redituum defectum, Peregrinis ſuſcipiēdis apta non ſint, curent Epiſcopi, ut ab aliis piorum locorum, & Confraternitatum adminiſtratoribus, eleemoſynæ titulo, ex iis præſertim, quæ per Vicarii Generalis ſchedulas (vulgo *Bollettini* appellatas) pauperibus Peregrinis tribui conſuevit, aliquid prſtetur.

1 Ex Conc. Matiſconen. de anno 585. Can. XI.

CAP. XII.

Manſionum pro utroque ſexu diſtinctio præſcribitur.

UT pietatis loca piè inhabitentur, quævis Hoſpitalia, licèt exigua, in duas manſiunculas dividantur, altera maribus, altera fœminis deſtinata (2) ſi verò locus amplior ſit, pro Clericis, & Religioſis quoque cubiculum deputetur.

2 Conc. Provinc. Mediol. 1 part. 2 tit. de pior. locorū adminiſtrat.

CAP. XIII.

Ne Hoſpitales domus in cauponas vertantur, cuſtodi indicitur.

UT autem omne periculum, ac mali ſuſpicio penitùs amoveatur, Hoſpitalis cuſtos invigilet, ne in eà domo ludis, vel aliis diſſolutionibus vacetur; & omninò mares cum fœminis, licèt ſe conjugio copulatos dicant, minimè cohabitent (3).

3 Ibidem.

CAP. XIV.

Piorum locorum bona uſurpantes anathemate cohibentur.

UT pia loca ſuis non deſtituantur obſequiis, Sācta Synodus mandat omnibus, & ſingulis, cujuſcunque conditionis, & dignitatis viris, ne Eccleſiarum, Eccleſiaſticorum, piorumque locorum, quocumque nomine cēſeantur juriſdictiones, bona, cenſus, ac jura, fructus, emolumenta, ſeu quaſcunque obventiones, quæ in Miniſtrorum, & Pauperum neceſſitates, converti debent per ſe, vel per alios, auctoritate publica, ſivè privata, ſeu quaecunque arte, aut quocunque quæſito colore in proprios uſus convertere, illoſque uſurpare præſumant, ſeu impedire, ne ab aliis, ad quos jure pertinent, percipiantur; quòd ſi ſecùs fecerint, anathemati tamdiù ſubjaceant, donec Eccleſiis, Eccleſiaſticis, piiſque locis integrè reſtituerint, & deindè juxtà Sacroſancti Trident. Concil. (1) decretum à Romano Pontifice abſolutionem obtinere meruerint.

1 Seſſ. 22. de reform. cap. 11.

CAP. XV.

Pro reditibus non exactis, Exactores ab Epiſcopo deligantur.

EPiſcoporum denique vigilantiæ Sancta Synodus injungit, ut piorum locorum cenſus, aliosvè reditus non exactos, ne proprietas quoque depereat, exigendos curent, quod, ut accuratiùs fiat, delectis aſſignato ſtipendio, exactoribus, adminiſtratorū negligentiam ſuppleant.

TIT. XXXII.

De jurepatronatus.

CAP. I.

Patroni ſi infra congruum datum tempus, cappellas ſuas, prout res poſtulat, non reparent, jus amittant.

EXperientia magiſtra didicimus Cappellas, quæ de jurepatronatus exiſtunt, reliquis minùs decentèr haberi; quò circa, ubi illæ indigent reparatione, Epiſcopus præcipiat Patronis, ut infra congruum terminum, ſub pœna amiſſionis juris, eas reparent, aliàs, termino elapſo, ſervatis ſervandis eaſdem, vel aliis concedat, vel dituat.

CAP. II.

In Patronos, Cappellis abutentes, animadvertatur.

CAppellarum claves à Patronis teneri Epiſcopus non permittat, & cum illis, qui hujuſmodi Eccleſias in promptuaria vertūt, ſeveriùs agat.

TIT. XXXIII.

De cēſibus, & exactionibus.

CAP. Vnicum.

Cathedraticum ab omnibus Eccleſiis, & Beneficiatis Epiſcopo ſubjectis, non ultra duos ſolidos exigatur.

QUia omnis anima ſublimioribus poteſtatibus ſubdita eſſe debet: Idcircò ad ſubjectionis, & honoris argumentum, ſine quibus nulla poteſtas conſiſtere valet, tributa præſtātur. Hujus rei gratia II. Bracharenſis Concilii Conſtitutione (1), quæ incipit: *Placuit*; & altera Honorii Papæ III. quæ incipit: *Conquerente* (2) ſancitum eſt, ut in Pontificalis Cathedræ obedientiam, ſubjectionem, & reverentiam, Synodatici, & Cathedratici nomine, Epiſcopi duos ſolidos è ſingulis Eccleſiis, & Beneficiatis ſibi ſubjectis, ſingulis exigant annis, ut Sac. Congreg. Epiſcopor. & Regular. in *Maſſalubrenſi*(3), & nuperrimè in *Beneventana* litteris, quæ in Appendice tranſcriptæ dabuntur, decernit: quoniam verò Sancta Synodus non præmium, ſed honorē Epiſcopis debitum conſiderat, ne ultra duos ſolidos excedant; ſed qua decet moderatione mandat eſſe contentos.

1 C. placuit X. q. 3.

2 Cap. Conquerente de offic. Iudic. ordinar.

3 26. April. 1619.

TIT. XXXIV.

De Conſecratione Eccleſię, vel Altaris.

CAP. I.

Eccleſiæ Cathedrales, Conventuales, Parochiales, cumprimùm licuerit, conſecrentur.

OPtat Sancta Synodus, ut ad majus divini cultus incrementum, Eccleſiæ omnes Cathedrales, Conventuales, & Parochiales, quæ perfectis parietibus ſunt conſtructæ per Diœceſanos Epiſcopos, ad quos ſpectat, infra biennium, vel, cum primū licuerit, conſecrentur (4); nam ſi Salomonis Templum, in quo animalium mortuorum hoſtiæ dumtaxat offerebantur, tanta ſolemnitate dicatum fuit, quantò magis Eccleſiæ noſtræ, in quibus Cœleſtis Hoſtia, viva, & vera, ipſe ſcilicet Unigenitus Dei Filius, in Altari offertur pro nobis, ſtatis ab Eccleſia ſolenniis conſecrētur, oportet?

4 Concil. Londin. anno 1237. ſub Greg IX. cap. 1. Conc. Provin. Mediol. 4. tit. de Eccl. & Altar. conſecr.

CAP II.

Amoto Altari, vel lapide continente ſigillum, Altare ab integro conſecretur.

ALexander III. Pōtifex Maximus Conſtitutione, quæ incipit: *Ad hæc*(1) ſtatuit, quòd ſi Altare motum fuerit (nempè quod fixum erat in Eccleſia conſecrata) aut lapis ille ſolummodò ſuperpoſitus, qui ſigillum continet, confractus, aut diminutus fuerit, debeat denuò conſecrari. Quam Conſtitutionem Sancta Synodus evulgaram voluit, cùm deprehenderit in multis Provinciæ Eccleſiis minimè obſervatam: ita ut Altarium, præſertim portatilium, ſigilla ad voluntatem nōnullorum rudium Presbyterorum amoverentur, & rursùs vel cera ipſa oblinirentur, & quāplurima, mobili ſigillo obducta, ſine reliquiis reperta ſint.

1 C. ad hæc de conſecr. Eccleſ. vel Altar.

TIT. XXXV.

De celebratione Miſſarum, & Sacramento Euchariſtiæ, & Divinis officiis.

CAP. I.

Epiſcopis curæ ſit, ut Presbyteri Sacroſācti Miſſæ Sacrificii cæremonias probè calleant.

UT quanto maximo fieri poteſt religionis cultu, tremendum myſterium, quo vivifica illa hoſtia, qua Deo Patri reconciliati ſumus, quotidiè immolatur, a Sacerdotibus tractetur, curent Epiſcopi, ut cæremoniæ, & rubricæ in Miſſali traditæ, omni diligentia obſerventur; utque errores etiam leviſſimi abſint, S. Synodus omnes, & ſingulos Provinciæ Presbyteros hortatur, ut librum a Coepiſcopo noſtro Pompejo Sarnellio Vigilien. ſub titulo *Commentariorū*, ſemel, & iterum typis evulgatum, & ab eadem Synodo probatum, præ manibus, & oculis habeant.

CAP. II.

Sanctiſſima Euchariſtia incompoſitè accedentibus, ſi moniti non ſe religioſè componant, minimè tradatur.

PArochi populum ſæpiùs admoneant, quanta animi religione, ac pietate, & humili etiam corporis habitu, tam divinum Sacramentum debeant adire: & ſi hujuſmodi admonitionibus non profecerint, Sanctiſſimam Euchariſtiam viris illis, qui comis adhuc alligatis, ut in vilioribus ſervitiis conſueverunt,& mulieribus, quæ aperto non ſolùm capite, ſed & pectore, ac mammis, ut in theatris aſſolet, irreverentèr accedunt, minimè præbeant.

CAP. III.

Presbyter, niſi nominatim ab Epiſcopo facultatem habeat, in privato Oratorio non celebret.

EAdem Sancta Synodus mandat Sacerdotibus quibuſcunque ne in quocunque privato Oratorio, in quibus ex privilegio Apoſtolico celebrari poteſt, Sacris operentur, niſi priùs nominatim facultatem ibidem celebrandi ab Epiſcopo obtinuerint.

CAP. IV.

Qui perpetua Miſſarum onera, inconſulto Epiſcopo ſuſcipiunt, interdicti pœnam eo ipſo incurrunt.

PErpetua Miſſarum onera ad præſcriptum Decreti a s. m. Urbano PP. VIII. approbati die 20. Junii 1625. ne recipiantur abſque licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii Generalis, alioquin tranſgreſſores ab Eccleſiæ ingreſſu eo ipſo ſe noverint interdictos.

CAP. V.

Epiſcopo pontificaliter Sacris operante, vel ſolenniter celebranti aſſiſtente, nemo ante pontificalem benedictionem in eadem Eccleſia privatim celebret.

DUm in Cathedrali, vel alia Eccleſia Miſſa Pontificalis agitur, vel Pontifice aſſiſtente, ab alio ſolenniter celebratur, aliæ Miſſæ privatæ, antè Pontificalem benedictionem, in eadem Eccleſia nullo pacto permittantur (1).

1 Ex C. & hoc attendendum de cõſecr. diſt. 1. Conc. Provin. Mediol. 4. p. 2. ti. quæ pertinent ad S. Miſſ. Sacrif.

CAP. VI.

Dum Miſſa Conventualis, vel Parochialis agitur, alii Sacerdotes Miſſam privatim non faciant.

QUando Miſſa Conventualis, vel Parochialis ſolenniter celebratur, Sacerdotes a Miſſis privatis ſe abſtineant, ne Populi conventus, (undè Miſſa Conventualis dicitur,) contra Patrum inſtituta diſſolvatur, neve a concione diſtractus, verbi Dei pabulo deſtituatur.

CAP. VII.

Epiſcopus alterum Epiſcopum advenientem fraternè ſuſcipiat, & ad verbum faciendum, & oblationem conſecrandam invitet.

AD mutuam inter Fratres Coepiſcopos charitatem fovendam, Concilii Carthaginenſis IV. Conſtitutionem, quæ incipit: *Epiſcopi* (2), Sancta Synodus proponit: Epiſcopi nempè ſi ad Eccleſiam alterius Epiſcopi venerint, in gradu ſuo ſuſcipiantur, & tam ad verbum faciendum, quàm ad oblationem conſecrandam invitentur, prout in noſtra Metropolitana religioſiſſimè ſervatur.

2 7. q. 1.

CAP. VIII.

Provinciales Eccleſiæ eundem in pſallendo modum, quem Metropolitana ſervat, tenere debet.

QUod Bracharenſi (3), Gerundenſi (4), & Toletano (5), Conciliis ſanctè ſtatutum eſt, *ut Metropolitanæ Sedis auctoritate unuſquiſque Provinciæ Cives, Rectoreſque Eccleſiarum, unum, eundemque in pſallendo teneant modum, quem à Metropolitana Sede cognoverint inſtitutum, ut inde unuſquiſque ſumat regulas magiſterii, undè honoris conſecrationem accepit, ut juxtà majorum Decreta Sedes, quæ unuſcujuſque Sacerdotalis Dignitatis eſt Mater, Eccleſiaſticæ Dignitatis, vel rationis ſit Magiſtra*: Idipſum Sancta Synodus innovans infraſcripta, quæ in Sancta Metropolitana Eccleſia religioſiſſimè ſervantur, ab omnibus Pro-

3 C. placuit diſt. 12.
4 C. inſtitutio de conſec. diſt. 2.
5 C. de iis, qui diſt. 12.

gatione pro Eccleſia Aretina probatam,& in Appendice apponendam, queque in Sacriſtia perpetuò proſtet, ſervandam curent.

TIT. XXXVI.

De Baptiſmo, & Confirmatione.

C A P. I.

Baptiſmus ſivè per infuſionem, ſivè per immerſionem, juxta Baptiſterii formam adminiſtretur.

QUemadmodum Sacrum Baptiſma, Eccleſiæ tam Militantis, quam Triumphantis janua, inter alia novæ legis Sacramenta, a Chriſto Domino inſtituta, primum tenet locum, ita ad illud ritè, rectèque adminiſtrandum, ſumma diligentia adhibenda eſt. Cumque aut per infuſionem aquæ, aut per immerſionem, qui modi magis ſunt in uſu, exhibeatur, Sancta Synodus baptizandi modum a Baptiſterii forma admonet deſumendum.

C A P. II.

Baptiſterii forma, in quo per infuſionem baptizatur, oſtenditur.

UNa Baptiſterii forma hæc eſt (1): in media Cappella, ad cujus pavimentum deſcendatur tribus ſaltem gradibus, ut aliquam ſepulcri ſimilitudinem exhibeat, vas Baptiſterii, in quod aqua defluat, ſitum erit, cujus latitudo vacua per mediam rectam lineam ſit cubitis tribus, altitudo duobus, & in medio foramen habeat ſub columella (de qua mox dicemus) ex quo aqua derivetur in ciſternam parvulam, quæ erit effoſſa loco ſubterraneo ſub eodem vaſe, in quam aqua ex infantis, qui baptizatur, capite dilapſa confluat. Super vaſis prędicti foramine columella marmorea conſurget, in cujus ſumma parte, vas ipſum baptiſmale, inferiore vaſe contractius (in quo per totum annum baptiſmalis aqua ſervabitur) aptè, decenterque collocatum erit, ab inferioris labro altius unciis circiter ſexdecim.

1 Acta Eccleſ. Mediol. Inſtruct. fabric. Eccleſ. lib. 1. cap. 19. de Baptiſterio. § ſitus Baptiſterii.

C A P. III.

Modus per infuſionem baptizandi deſcribitur.

SI hæc fuerit forma Baptiſterii, ex eo per infuſionem baptiſmus fiet, baptizandi ſiquidem caput ſuper inferiore vaſe inclinabitur, & ſuper eo aqua ex altiore vaſe ſumpta cum argenteo cochleari infundetur, quæ per foramen inferioris vaſis in ſubjectam defluat ciſternam.

C A P. IV.

Solus Epiſcopus ſedens, extra fontem baptiſmalem, baptizat.

CAveant verò per infuſionem baptizantes, ne extra prædictum vas id muneris expleant, niſi baptizans ſit Epiſcopus (1), qui tunc ſedens aquam baptizandi capiti infundit.

1 Ritual. Rom. in propr. rubr.

C A P. V.

Baptiſterii forma, in quo per immerſionem baptizatur, deſcribitur.

ALtera Baptiſterii forma eſt (2): in medio Cappellæ, pavimento ad deſcripti normam effoſſo, vas conſurget altitudine, ab ima ad ſummam partem ducta, cubitorum duorum, latitudine per vacuum extenſa tricubitali, foramine ab ima parte, quæ ad Orientem versùs ſtatuetur, triunciali, undè cùm aqua baptiſmalis renovatur, vetus in ciſternam defluat, quæ in plano, quod circùm Baptiſterii vas eſt, a parte Orientali pro Sacrario ſuffodietur.

2 Ibidem §. atque hæc quidem.

C A P. VI.

Modus baptizandi per immerſionem oſtenditur.

HÆc altera Baptiſterii forma, quam noſtrum in hac exhibet Metropolitana, Baptiſmum per immerſionem requirit, quæ fit ita; ut trina ablutione caput baptizandi immergatur in modum Crucis, in uno, & eodem tempore, q o verba proferuntur, ut Romanum admonet Rituale.

CAP.

CAP. VII.

Parochi, dempto neceſſitatis caſu, non in aulis, cubiculis, aut privatis Oratoriis, ſed in Eccleſia baptizent.

LIcèt urgente neceſſitate, ubique baptizare nihil impediat, tamen baptizandi locus eſt Eccleſia, in qua ſit fons baptiſmalis (1). Caveant itaque Parochi, aliique hujus Sacramenti Miniſtri, ne, ultra caſum abſolutæ neceſſitatis, in aulis, cubiculis, aut privatis Oratoriis baptizent.

1 Clem. unica de Baptiſmo. Concil. Prov. Mediol. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad baptiſmi adminiſtr.

CAP. VIII.

Ultra tertium diem Baptiſmus non differatur. Duabus hebdomadibus ante Sabbatum Paſchæ, & Pentecoſtes (niſi vitæ periculum adſit) ad ſanctos præfatos dies protrahatur.

BAptiſmus ultra (2) tertium diem non protrahatur, exceptis duabus hebdomadibus (niſi tamen baptizandis vitæ periculum immineat) altera ante Sabbatum Paſchæ, altera ante Sabbatum Pentecoſtes, in quibus, ex antiquiſſimo Eccleſiæ ritu (3), ſolenni cæremonia hoc Sacramentum adminiſtrari maximè convenit; tum quia illis diebus baptiſmalis fontis aqua conſecratur, tum prætcrea quia Eccleſiæ orationes in Miſſæ ſacrificio pro recens baptizatis per octavas perſolvuntur.

2 Concil. Provinc. Avenion. de anno 1594. tit. 12. de Sacram. Baptiſmi.

3 Rit. Roman. de Sacram. Baptiſmi ritè adminiſtr. tit. de temp. & loco.

CAP. IX.

In utroque Sabbato Paſchæ, & Pentecoſtes fons baptiſmalis ſacretur. Epiſcopis utraque benedictio, & ſolennis baptiſmi collatio commendatur.

BIs itaque in anno prædictis diebus fons baptiſmalis omninò conſecretur, & Epiſcopos omnes S. Synodus hortatur ne hujuſmodi benedictionem, & ſucceſſivè baptiſmalis Sacramenti miniſtrationem (4) prætermittant, ab Eccleſia Romana, Eccleſiarum omnium Magiſtra, ſumentes exemplum, in cujus Lateranenſi Baſilica, Romano Pontifice impedito, ab Eminentiſſimo Urbis Generali Vicario, Sanctum Baptiſma quotannis ſolenniter miniſtratur.

4 Cærim. Epiſc. lib. 2. cap. 27.

CAP. X.

Confirmandorum inſtructio ante Sacramenti collationem habenda.

QUoniam, qui Baptiſmi gratia in novam vitam gignuntur, Confirmationis, deindè Sacramento viri evadunt, evacuatis, quæ erant parvuli, Paſtorum opus eſt, fideles de hujus Sacramenti natura, vi, dignitate, ita admonere, ut intelligant non ſolùm negligendum non eſſe; ſed ſumma cum pietate, & Religione ſuſcipiendum, ne ipſorum culpa, fruſtrà in eos divinum hoc beneficium conferatur.

CAP. XI.

Iejunos Confirmationis Sacramentum ſuſcipere decet.

LAudabilem illam antiquæ Eccleſiæ conſuetudinem, ut nonniſi jejuni Confirmationis Sacramentum ſuſcipiant (1) Sancta Synodus tenendam hortatur.

1 C. ut jejuni, ex Concil. Aurelian. c. 3. C. ut Epiſcopi de conſec. diſt. 5.

CAP. XII.

Pueri ante ſeptennium, & Chriſtianæ doctrinæ rudimentis non imbuti, ad Confirmationis Sacramentum non admittendi.

CUm Confirmationis Sacramentum, non ad ſalutis neceſſitatem; ſed ut ejus virtute parati inveniamur, cum pro fide Chriſti pugnare oporteat, inſtitutum ſit (2), ad hoc pugnę genus pueros rationis uſu adhuc carentes, nemo aptos eſſe exiſtimabit; idcircò pueri ante ſeptimum ætatis annum (3), & antequam fidei rudimenta didicerint, non admittantur.

2 Cat. Roman. p. 2. cap. 3. de Sacram. confirm. § 7.

3 Conc. Prov. Mediol. 1. par. 2. tit. quæ pertinent. ad Sacram. Confirm. adminiſtran.

CAP. XIII.

Parochi ante Confirmationis Sacramenti collationem, confirmandos, & eorum Patrinos, de Chriſtiana doctrina interrogent. Schedulam, ut hic expreſſam, cõfectam tradant.

UT autem experientia cognoſcatur, an & ipſi, qui confirmandi ſunt, & Patrini eorum, qui ut plurimum rudes reperiuntur, præfata fidei rudimenta rectè norint, Parocho in pri-

mis memoritèr reddent, à quo ſinguli accipient ſuſcipiendæ confirmationis ſchedulam, in qua nomina, & cognomina confirmandi, ejuſque Parẽtum, & Paræciæ, necnon & Patrini, ſeu Matrinæ deſcribentur, cum teſtimonio, quod conſtet de requiſitis: quam ſchedulam, ubi acceperint, alium Patrinum, quàm in ea notatum, nemo ſibi quiſquam eligat: ſi autem eum mutare contigerit, alteram ſchedulam ſibi conficiendam ſtatim curet, in qua is adnotetur.

C A P. XIV.

Patrinus quinam eſſe debeat, & quot tenere confirmandos poſſit.

PAtrinus in Confirmatione non ſit idem, atque ille, qui de ſacro fonte levavit, caſu neceſſitatis excepto (1); extra quem paritèr ne unus ultra duos tenere permittatur.

1 C. in Catechiſmo de confecrat. diſt. 4.

C A P. XV.

Adulti confirmandi à peccatis ſint expiati.

ADulta jam ætate confirmandi, ut hujus Sacramenti gratiam, & dona conſequantur, non ſolùm fidem, & pietatem afferant, ſed pœnitentiæ Sacramento à peccatis expientur, vel ſaltem actuum contritionis eliciant.

C A P. XVI.

Librorum Parochialium recta ratio præſcribitur. Eorum exempla quotannis mitti, & in Epiſcopali Archivo ſervari præcipitur.

QUilibet Parochus libros Baptizatorum, & Confirmatorũ, ac tres alios libros Parochiales, juxtà formã Romani Ritualis, conficiat; formulas namque illas ad placitum, & ineptè inventas, Sancta Synodus deteſtatur: mandatque ut Parochi iidem præfatorum librorum omnium exẽpla, ſingulis annis ad Curiam Epiſcopalem, in illius Archivo ſervanda, tranſmittant (2); ſi ſecùs fecerint, arbitraria pœna plectantur.

2 Concil. Provinc. Mediol. par. 2. tit. quæ pertinent ad baptiſmi adminiſtr.

✠ ✠

TIT. XXXVII.

De Cuſtodia Euchariſtiæ.

C A P. I.

Sanctiſſima Euchariſtia fideli cuſtodia, clavibus adhibitis, ſervetur.

SAnctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramẽtum, quo ipſe ſanctitatis auctor, & fons continetur, non ſolùm ſanctè, & religiosè à fidelibus tractari; ſed fideli cuſtodia, clavibus adhibitis, conſervari debet.

C A P. II.

Pixis quænam eſſe debeat, oſtenditur.

PIxis, in qua ſacra myſteria reconduntur, argentea ſit, & intùs auro delinita.

C A P. III.

Tabernaculi qualitas deſcribitur. Veſtis interior ſerica ſit, & alba.

TAbernaculum, in quo aſſervatur, decens ſit, & honorificum, ſcilicet ex ligno ſaltem deaurato, cum veſte ſerica interiore alba (1) in poſterum ſaltem, non alterius coloris, benè firmũ, & ex omni parte clauſum. In baſe ejus vacua, nedum in eo, nihil ulteriùs cuſtodiatur, etiam ſi eſſent ſacrorum oleorum vaſa, vel Sanctorum reliquiæ.

1 Acta Mediolan. Eccl. Inſtruct. tabe. Eccl. lib. 1. cap 13. de Tabernaculo. SS. Euchariſtiæ §. Panno ſerico, &c. albi. ſi Romani.

C A P. IV.

Lampas jugitèr ardeat, ſumptibus Confraternitatis.

ANte ipſum continuò una ſaltem lampas accenſa colluceat, & in Parochialibus, Confraternitatũ SS. Corporis Chriſti expenſis, oleum ſubminiſtretur.

C A P. V.

Renovatio particularum, fragmentorumque diſcuſſio precipitur.

QUolibet Dominico die SS. Euchariſtia renovetur, & ne fragmenta remaneant, particulæ conſe-

crandæ,cribro ad hoc ſervato, mundentur.

C A P. VI.

In Cathedralibus propria ſit pro Tabernaculo cappella.

TAbernaculum SS. Sacramenti in Cathedralibus non debet in ara maxima collocari, pontificalium functionum gratia, quæ renibus ad Altare verſis perſolvuntur.

C A P. VII.

Eucharistia neque à Secularibus, neque à Regularibus, inconſulto Epiſcopo, publicè exponatur. Ut privatim liceat, oſtenditur.

MAndatur, tàm Secularibus,quã Regularibus,ne SS.Euchariſtię Sacramentum publicè adorandum exponant, niſi ex cauſa publica, ab Ordinario omninò probanda. Quod ſi ex cauſa privata fecerint, tunc è Tabernaculo SS. Euchariſtia non extrahetur; ſed velata remanebit, itaut ipſa hoſtia videri non poſſit.

TIT. XXXVIII.

De Reliquiis, & veneratione Sanctorum.

C A P. I.

Quæ antiquitùs venerationi habitæ ſunt Reliquiæ, nova non indigent probatione.

ANtiquæ Sanctorum Reliquiæ,licèt earum documenta ſcriptis conſignata non extent, habeantur in illa veneratione, qua hucuſque fuerunt.

C A P II.

Imagines ſacræ ſerio penicillo exprimantur.

SAcræ imagines nil turpe, nil profanum, nihilque, quod riſum moveat, aut intuentium oculos offendat, repræſentent (1).

1 Conc. Prov. Med. p. 1. t. .it. quæ ſervanda ſunt in ſacr. imagin.

C A P. III.

Imagines non benedictæ Altaribus non apponantur.

HUjuſmodi Imagines Altaribus, & Cappellis non apponantur, niſi priùs ab Epiſcopo, vel de ejus facultate, ſtato ritu, benedicantur.

C A P. IV.

Putres Imagines igni abſumantur. Cineres vergant in Sacrarium.

IMagines, vetuſtate corruptæ,ſi reparari non poſſint, comburantur, & cineres in Sacrariũ projiciãtur (1).

1 Ex Can. ligna. & C. Altaris de conſecrat. diſt. 1.

TIT. XXXIX.

De obſervatione jejuniorũ.

C A P. I.

Quadrageſimale jejunium quotannis pro obſervantia indicatur: Infirmis verò gratis conſulatur.

SIcut bonarum mentium eſt ibi timere culpam, ubi culpa minimè reperitur, ita qui malæ mentis ſunt, bibunt iniquitatem, velut aquam. Quocirca, ut conſulatur utriſque, Epiſcopi quolibet anno in ſuis Diœceſibus, tempore Sacroſanctæ Quadrageſimæ, edictum edant, pro obſervatione jejunii, & interim Vicariis etiam foraneis, & his abſentibus, Archipresbyteris tribuant facultatẽ, ut de conſilio Medicorum,licentiam veſcendi cibis vetitis, indigentibus, valeant impertiri, quatenus debilibus, & infirmis propter hoc periculũ non emergat. Licentia verò omnibus omninò gratis concedatur.

C A P. II.

Muſica inſtrumenta quadrageſimali tempore, maximè in majori Hebdomada, inhibeantur.

OFficiorum cum muſicis inſtrumentis celebratio, in Quadrageſima, & præſertim in majori Hebdomada, non permittatur.

TIT. XL.

De Eccleſiis ædificandis, vel reparandis.

CAP. I.

Nemo Eccleſiam erigat, vel Altare, inconſulto Epiſcopo, & abſque dote: hanc ſi Epiſcopus neglexerit, ipſe manutentioni ſuccumbat.

AUrelianenſis Concilii conſtitutione, quæ incipit: *Nemo Eccleſiam* (1), ſanctè ſtatutum eſt, ut nullus novam ædificet Eccleſiam, antequam Epiſcopus Civitatis veniat, & ibidem Crucem figat, publicè atrium deſignet; & antè præfiniat, qui ædificare vult, quæ ad luminaria, & ad cuſtodiam, & ad ſtipendia Cuſtodum ſufficiant. Idipſum, & in Altaribus erigendis, ſervandum, Sancta Synodus mandat, cum ob dotis defectum, multa, etiam in Cathedralibus, videātur Altaria, adeò omni neceſſario ornatu deſtituta, ut Eccleſiam deforment: ſi quis autem Epiſcoporum neglexerit, ipſe de proprio hujuſmodi Altaris manutentioni ſuccūbat (2).

1 Cap. Nemo Eccleſiā de cōſec. diſt. 1.

2 Can. cum ſicut, iun. 1 gloſſ. de conſecr. Eccl. aut h. de Ecclſit. §. ſi quis autem col. 9.

CAP. II.

Eccleſiis, Altaribuſque ritè ſtatuendis, methodus ſervanda præſcribitur.

UT in Eccleſiis, Altaribuſve conſtruendis certa methodus habeatur, inſtructiones à Coepiſcopo noſtro F. Marcello de Cavaleriis Ordinis Prædic. Gravineñ. ad inſtar inſtructionum Eccleſiæ Mediolaneñ. Italico ſermone exaratas, typiſque datas, Sancta Synodus probat, omnibuſque ſervandas proponit.

CAP. III.

Cathedralis Eccleſiæ notabilis inſtauratio, ſi Epiſcopus, & Canonici congruam vix habeant, Univerſitati, de more Provinciæ, incumbit; huic Cōnfraternitates ſuppetias venient.

SI Cathedralis Eccleſiæ notabilis, ſivè neceſſaria inſtauratio agenda ſit, & Epiſcopus congruam alimentariam, nedum conciliarē, nō habeat; Canonicorum quoque Præbēdæ eorum vix reſpondeant ſuſtentationi, Sancta Synodus reparationem in noſtra Provincia de more ad Univerſitates ſpectare, ad quarum levamen Confraternitates etiam, dempta obligationum ſatisfactione, contribuere teneri, declarat.

CAP. IV.

In Eccleſiis reſtituendis, & in extructis, nihil reædificetur, vel innovetur, inconſulto Epiſcopo.

ECcleſię magna ex parte reſtituendæ, inconſulto Epiſcopo, non reſtituantur, nihilque, eodem inſcio, in jam extructis, & multò magis in Cathedralibus, deſtruatur, reædificetur, vel innovetur (1).

1 C. quicumq; 16. q. 1. C. lator 16. q. 5. C. quidam 18. q. 2.

CAP. V.

Qui tenentur ad Eccleſias reparandas, compellantur.

QUæ dirutæ ſunt Eccleſiæ, per eos, qui de jure, vel conſuetudine compelli poſſunt, Epiſcopo ſatagente, reparentur. (2)

2 Conc. Trident. ſeſſ. 7. de reform. cap. 8. & ſeſſ. 21. de refor. cap. 7.

CAP. VI.

Decenti Altarium collocationi conſulitur.

ALtaria, quæ alicui Eccleſiæ columnæ, aut pilæ inhærent, ſivè organo, vel Concionatoris ſuggeſtui ſubiiciuntur; aut è regione Principis Aræ ſita ſunt, vel amoveantur omninò, vel in decentiorem locum reducantur (3).

3 Conc. Provinc. Mediol. 4. par. 1. tit. de cappel. & altaribus.

CAP. VII.

Profanæ ſervitutes, niſi in fundatione, vel ab immemorabili conceſſæ fuerint, cenſuris etiam adhibitis, removeantur.

ABſint ab Eccleſiis omnes profanæ ſervitutes; & proindè ſi in aliqua Eccleſia adſint portæ, vel feneſtræ, quæ à domibus Laicorum in eas prominent, curet Epiſcopus, ut omninò claudantur, & contra non parentes, ſervatis ſervandis, cenſuris

eccleſiaſticis procedat (1). Si verò eadem in fundatione, vel ex immemorabili conſuetudine conceſſa fuerint, Epiſcopi conniventia non deſideretur.

1 Concil. Provin. Mediol. 5. tit. quæ pertinent ad ornatum, & cultum Eccleſ. §. ſin autem.

C A P. VIII.

Laicis perſonis uſus baldacchini, & aſſiſtentia in presbyterio; necnon oſculum Evangelii inhibetur: ideoque haſtæ, gradus, ſuppedanea, & alia quæcunque baldacchini ſigna removenda demandantur, ſub pœna interdicti Eccleſiarum tàm ſecularium, quàm Regularium, & cenſurarum contra inobedientes: ſub eiſdem cenſuris ſcamnorum, & quorumcumque ſedilium, laicorum in presbyterio aſſiſtentiam præſeferentium, remotio præcipitur.

QUòd Sanctæ Sedis decreto generalitèr ſancitum eſt, ut ſecularibus perſonis uſus baldacchini, & aſſiſtentia in Presbyterio, nec non oſculum Evangelii minimè permittatur, facta Epiſcopis poteſtate, ut in caſu tranſgreſſionis, etiam contra Regulares ad pœnam interdicti procedāt, adamuſſim in univerſa noſtra Provincia ſervandum mandamus; hanc enim nobis ſolicitudinem de ordine Sanctiſſimi Sacra Rituum Congregatio injunxit, datis literis die 18. Junii 1689. Illud quoque animadvertēdum tradimus, quod ad effectum, ut memoria pereat ſimilis abuſus, haſtas, gradus, ſuppedanea, & alia quęcumque ſigna baldacchini ab Eccleſiis ſuarum Diœceſum, tàm Secularium, quàm Regularium, removere faciant, & quoad Eccleſias Regularium procedant ad interdicta, & contra inobedientes ad cenſuras, auctoritate Sacræ Rituum Congregationis. Denique, ut ſecularium perſonarum cujuſcunque conditionis aſſiſtentia è Presbyterio prorsùs deleatur, earum ſcamna, & quæcunque hujuſmodi ſedilia indè omninò removenda, & non obtemperantes cenſuris compellendos, edicimus.

C A P. IX.

Abuſus ſclopi in Eccleſiam deferendi, detinendique cenſuris compeſcatur.

NE quis in Eccleſiam cum bellicis tormentis, quos ſclopos vocāt, ingredi, neve in ea manere pręſumat (1), cenſurarum pœna propoſita: nam & nos, *qui legitimi imperii armis circumdamur*, (ſunt verba Theodoſii junioris) *quoſque ſine armatis, & ſtipatoribus eſſe non convenit, Dei Templum ingreſſuri foris arma relinquimus* (2).

1 Con. Prov. Mediol. 1. p. 2. tit. de Eccl. & earū cultu.

2 Io act. Concil. Ephes.

C A P. X.

Parlamenta, aliaque negotia ab Eccleſia, ejuſque Cœmeterio arceantur.

NUllus in Eccleſia, & ejus Cęmeterio, parlamenta convocare, & aliis negotiis dare operam audeat (3): ne ubi peccatorum eſt venia poſtulanda, ibi peccandi detur occaſio, aut deprehendantur peccata cōmitti.

3 C. decet de immun. Eccl. in 6.

TIT. XLI.

De immunitate Eccleſiarū.

C A P. I.

Ne quis auctoritate publica, vel privata Eccleſiaſticis perſonis, ſuiſque præſertim Paſtoribus, factis, aut verbis convicietur, neque communia deneget obſequia, anathemate cavetur.

REgalis fulgor pręclariſſimus, quo Regis noſtri faſtigium cæteris prælucet, ille ſanè eſt, per quem Eccleſiaſtica immunitas defenditur, & augetur; ſunt tamen Dynaſtæ nonnulli, ita degeneres, ut quaſi noctuę, à tanto ſplendore extorres, in animarum ſuarum Epiſcopos, tanquam in Medicum, multa febre phrænetici, inſanientes, ſuis ſubditis, ne illis quidquam vendant, aut emant aliquid ab eiſdem, aut alia obſequia exhibere præſumant, aliquando interdicant: ſub quibus deterioris conditionis Sacerdotium factum videtur, quàm ſub Pharaone fuerit (1), qui, licèt legis divinę notitiam non habebat, omnibus aliis ſervitute ſubactis, Sacerdotibus in libertate relictis, alimoniam de publico adminiſtravit. Et quod deteriùs eſt, pernicioſiſſimum hoc Dynaſtarum exemplum in privatas etiam perſonas ſurrepit. Quam impietatem Sancta Synodus deteſtans, mandat, omnibus, & ſingulis Laicis cujuſcumque conditionis ſint, etiam privatæ, ne perſonas

1 Cap. non minus de immun. Eccl.

Digitized by Google

ſonas eccleſiaſticas, præſertim in ſummo Sacerdotio conſtitutas, conviciis, aut quibuſvis factis, aut verbis contumelioſis afficiant, nevè comeſtibilium, aliarumque rerum neceſſariarum venditionem, aut equorum conductum, neque communia obſequia denegare audeant, quoties Eccleſiaſtici juſtum præſtant ſalarium, quod pro dictis obſequiis ab aliis perſolvi ſolet, aliàs Eccleſiaſticis cenſuris ſe noverint ſubiiciendos.

C A P. II.

Beneficia in Oratoriis privatis non erigantur: erecta ad Eccleſias transferantur.

CUm privata Oratoria, in domibus erecta, Eccleſiæ nullo pacto ſint, neque Eccleſiaſtica gaudeant immunitate, Sancta Synodus mandat, ut beneficia, in eiſdem perperàm erecta, ad Eccleſias transferantur: & nulla deinceps in hujuſmodi privatis Oratoriis Eccleſiaſtici beneficii inſtitutio permittatur.

TIT. XLII.

Ne Clerici, vel Monachi ſecularibus negotiis ſe immiſceant.

C A P. I.

Clerici mercaturis; & illicitis negotiationibus ſe implicantes juris remediis coerceantur.

COntra doctrinam Apoſtoli dicentis: *Nemo militans Deo, implicet ſe negotiis ſecularibus*, turpitèr illi veniũt, qui Clericali militiæ dato nomine, ad mercaturas, & negotiationes illicitas ſe convertunt, ſtatus ſui penitùs obliti: hujuſmodi negotiatores Clerici, pœnis ſacris Canonibus (1), & Apoſtolicis Conſtitutionibus contentis omninò coerceantur.

1 Ex C.Sacerdotibus ne Clerici, vel Monachi, C. conſequens diſt. 88. cap. fin. de vita, & honeſt. Cleric.

C A P. II.

Clerici laicalibus non ſe ingerant juriſdictionibus: non vectigalium conductores fiant: pro Laicis dominis agentes, ſeu viceſgerentes, factores, vel negotiorum geſtores ne ſint; Pœna transgreſſores deterreat.

ECcleſiaſticis quoque omnibus Sancta Synodus mandat, ne laicalibus ſe implicent juriſdictionibus (1), nevè publicorum vectigalium conductores fiant; nam quantò dignior Matthæus è Telonio ad Sacerdotium converſus, tantò indignior Clericus ad Telonium reverſus reputatur. Ne ſub Clericatus prætextu non contenti franchitiis, à jure conceſſis, quibus Regia pietate, ac religione, pacificè fruuntur, vectigalia eadem, Reipublicæ nervos, defraudent. Pro Laicis, & Dominis temporalibus Agentes, ſeu Viceſgerentes, Factores, vel negotiorum geſtores ne ſint (2), nevè eis inſerviant, in iis præſertim muneribus, quæ ſine Clericalis ordinis decore nequeunt exerceri (3). Qui ſecùs fecerint condignis pœnis, arbitrio Epiſcopi, obnoxii reddantur.

1 C. Sed nec. Ne Clerici, vel Monachi.

2 d. C. Sed nec. ex C. Sacerdot. eodem tit. ne Clerici, vel Monachi.

3 Concil. Provin. Mediol. 1. par. 2. tit. de negot. ſecularibus, &c.

T I T. XLIII.

De Sponſalibus, & Matrimoniis.

C A P. I.

Converſationes inter Sponſos de futuro, propoſita pœna, inhibeantur.

CUm vix bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio, magna animadverſione compeſcendi ſunt illi, qui contractis penè ſponſalibus de futuro, non ſecùs inter ſe rem habent, atque matrimonio eſſent adjuncti, & ita puellæ priùs meretrices, quàm uxores evadunt. Quapropter Sancta Synodus ad hoc grave ſcelus eliminandum, commercia, & converſationem inter Sponſos de futuro, antequam matrimonium per verba de præſenti contrahant, interdicit, mandatque, ut Epiſcopi pœna, per eos ſtatuenda, & locis piis applicanda, tranſgreſſores pro qualibet vice cohibeant.

CAP.

CAP. II.

Sponſorum conſenſus ante denunciationes, explorandus, ut violentiæ ſuſpicio deleatur. Cæterum Sancti Officii instructiones ſerventur.

UT omnis violentiæ ſuſpicio in matrimoniis tollatur, Sancta Synodus Parochis injungit, ut antequam ad denunciationes deveniant, Sponſorum conſenſum explorent: In reliquis verò Sācti Officii inſtructiones omninò ſerventur.

CAP. III.

Sine cauſa, ab Epiſcopo probanda, Matrimonium domi ne celebretur. Hujuſmodi facultas nonniſi ea die confeſſis, & Sacra Communione refectis concedatur.

ET ſi matrimonium domi celebratum coram Parocho, & Teſtibus, in facie Eccleſiæ contractum dicatur; decentiùs tamen eſt, ut in propria Eccleſia celebretur: Idcircò Sancta Synodus mandat, ne domi hujuſmodi celebratio permittatur, niſi cauſa legitima exiſtente, examinanda, & approbanda ab Epiſcopo, qui abſque cauſa prædicta, *& niſi illa die confeſſi fuerint, ac ſacra communione refecti* (1), ut id domi fiat, concedere non debet; nam quanta maxima fieri poteſt reverentia Sacramētis exhibeatur, oportet.

1 Ex Rit. Rom. de Sacram. Matrim. in rubric. verſic. admoneantur.

TIT. XLIV.

De accuſationibus, inquiſitionibus, & denunciationibus.

CAP. I.

Libelli famoſi reiiciantur. Contra non infamatum ſuper veritate criminum inquiri non debet, etiam ſi libellus famoſus contra eum oblatus fuerit in ſecreto.

SI detrahentē ſecretò proximo ſuo perſequi debemus, Propheta Rege docente, quantò magis iniquis eorum ſcriptis nullam præſtare fidem tenemur! Idcircò Sancta Synodus mādat, ut libelli infamationis abſque ulla ſubſcriptione, vel fictis nominibus ſubſcripti, prorsùs reiiciantur; nec ad petitionem eorum, qui libellum prædictum, porrigunt in occulto procedatur ad inquiſitionem ſuper contentis ibidem criminibus faciendam, niſi fama, ſeù clamores delicti, adverſus eum, contra quem porrectus eſt libellus, præceſſerint (1).

1 Cap. inquiſit. §. Tertiæ duuiatione de accuſation.

CAP. II.

Caſus, quo Actuarii, & Notarii teſtium dicta non integrè, ſed pro parte ad fiſci favorem recipiunt, Epiſcopus adnexa cenſura reſervandus.

EPiſcopi pauperum Patres, & defenſores Actuarios, & Notarios illos, qui, corrupta conſcientia, teſtium ab ipſis examinatorum dicta non integrè deſcribunt; ſed tantùm pro parte, quæ in fiſci favorem facit; ex qua malitia, & mutilatione, infinita propè modum damna pauperibus irrogantur, & in magnum inquiſitorum, fortaſſe Innocentium, præjudicium vergunt, cenſuris Eccleſiaſticis compeſcant, & hunc ſibi caſum reſervent, quem pientiſſimus quoque Rex noſter ſibi, ſuoque Proregi plectendum reſervavit (2).

2 Pragm. 8. de Actuar. & Scribis.

TIT. XLV.

De Simonia.

CAP. Unicum.

Pii IV. & V. ſuper confidentia ſimoniaca Sanctiones, ſaltem ſemel in anno evulgentur.

INnotuit Sanctæ Synodo nonnullos in hac Provincia ignoranter ſimoniæ labe fœdari: quocirca tanto malo obviam ire peroptans, mandat animarum Provinciæ Rectoribus, ut Pii IV. (3) & V. (4) ſummorum Pontificum ſuper confidentia Simoniaca ſanctiones emanatas ſaltem ſemel in anno publicare non prætermittant.

3 Conſtit. 85.
4 Conſt. LXXXV.

TIT. XLVI.

De Magiſtris.

CAP. I.

Seminariorum inſtitutio commendatur.

1 Prov. c. 22, verſ. 6.

CUm proverbium ſit (1): Adoleſcens juxta viam ſuam, etiam cum ſenuerit, non recedet ab ea, neceſſe eſt, ut adoleſcentium ætas a teneris annis viam mandatorum Dei ingrediatur, ut uſque in ſenectam, & ſenium eandem, dilatato corde, percurrat. Cujus rei gratia Sacroſancti Trid. Conc. decreto (2) ſancitum eſt, ut ſingulæ Cathedrales, & Metropolitanæ, pro modo facultatum, & Diœceſis amplitudine, collegia puerorum inſtituant, quæ Dei miniſtrorum perpetua ſint Seminaria. Pro qua inſtitutione nihil aptius, nihil uberius in noſtra Provincia decerni poteſt, quã quod ſub cl. mem. Cardinali Archiepiſcopo Jacobo Sabello, Prædeceſſorum noſtrorum Sancta Synodus ſanxit, anno 1567. decreto, quod ſubnectimus, & innovandum cenſemus.

2 Seſſ. 23. de reformat. cap. 18.

CAP. II.

Decretum Provincialis Concilii de anno 1567. tranſcribitur, quo ratio ſeminarii inſtituendi exhibetur. Bonorum Eccleſiaſticorum taxatio conficienda proponitur.

„ VT verò, quæ pro inſtitutione Seminarii Clericorum, a S. Trid. Synodo ſtatuta ſunt, exequantur, ne hoc tam pium, ſanctum, & huic Provinciæ maximè neceſſarium opus omittatur, aut aliquo pacto differatur, decernimus, ut ubi id Seminarium jam inſtitutum non eſt, Epiſcopi ſtatim a fine hujus Provincialis Synodi inſtituendum curent, præſcripta forma a dicto Trid. Conc. Ita tamen, ut ex fructibus cujuſcunque menſæ Epiſcopalis, & Capituli, aliarumque Eccleſiarum Collegiatarum, & quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura Abbatiarum, Prioratuum, & quocunque alio nomine nuncupentur, etiam Regulariũ, & exemptorum, etiam ſi nullius Diœceſis fuerint (Mendicantium Eccleſiis, & præceptoriis Militum Sancti Joannis Hieroſolymitani, & aliis Collegiis, in quibus ſeminaria diſcentium, vel docentium, ad cõmune Eccleſiæ bonum promovendum, actu habentur, dumtaxat exceptis) & ex quibuſcunque aliis Eccleſiaſticis reditibus, quocunque ii nomine, vel cauſa percipiantur, etiam ſi penſiones quantumlibet exemptæ fuerint, quinque pro centenario, annis ſingulis exigantur; quam ſummam imminui, & augeri poſſe decernimus ab Epiſcopis, communicato conſilio cum iis, qui ad id munus delecti fuerint, prout accepti, & expenſi ſeminarii ratio poſtulabit.

CAP. III.

Taxatio, vel in totum, vel in partem remittenda, ad ratam beneficiorum ſimplicium, quæ ſeminario erecto uniri contigerit.

„ HAnc autem exactionem inchoandam, & faciendam ſtatuimus, pro anno jam elapſo 1566. in illis Eccleſiis, in quibus Epiſcopi ex decreto Concil. Trid. id Seminarium jam inſtituendum denunciaverunt: in aliis verò pro præſenti anno, & ita deinceps unoquoque anno proſequendam, donec Seminario aliquot beneficia ſimplicia, prout ea vacare contigerit ex auctoritate, & præſcripto Concil. attributa, & unita fuerint: quæ, ſi ſummam, exigi mandatam, confecerint, omninò exactio remittatur: ſin minus, pro rata fructuum beneficiorum illi attributorum remittatur.

CAP. IV.

Ubi Seminarium erigi non poteſt, taxatio tamen fiat, ad cujus rationem Clerici in Seminarium Metropolitanum, ſi è aliud, in Provincia inſtitutum, mittantur. Datur quoque ratio Seminarii inſtituendi, ubi tenues ſunt reditus. Alumnorum, quæ ætas, & qualitas: convictorum, quæ ratio habenda præſcribuntur.

„ VBi verò id Seminarium commodè inſtitui non poteſt pro-
„ pter

„ pter tenuitatem redituum tam, Ca-„ thedralis Eccleſiæ, quàm aliorum „ beneficiorum Civitatis, & Diœce-„ ſis, quæ illi contribuere debent, Se-„ minario Beneventano, aut in ali-„ qua ſuffraganeorum commodiori, „ & viciniori Eccleſia inſtituto, aut „ inſtituendo contribuant: & pro ra-„ ra pecuniarum, quæ a dictis Eccle-„ ſiis exigentur, aliquot ipſarum Cle-„ rici in dictæ Metropolitanæ Eccle-„ ſiæ, aut alterius (ut dictum eſt) Se-„ minario alantur, & inſtruantur. Si „ verò Epiſcopis videbitur in ſuis Ec-„ cleſiis quocunque modo poterunt „ hujuſmodi Seminaria inſtituere, „ quàm Seminario Beneventano, aut „ in aliis vicinioribus Eccleſiis inſti-„ tuendis, contribuere; eo, quo me-„ liori, & commodiori fieri modo po-„ terit, inſtituantur. Quòd ſi hujuſ-„ modi Seminariorum facultates nõ „ ſuppetent, in eis inſtituendorum vi-„ ctui, veſtituique, & libris emendis, „ & Magiſtrorum ſalariis perſolven-„ dis, Epiſcopi, deductis ex fructibus, „ reditibuſque Seminariorum neceſ-„ ſariis ſumptibus librorum compa-„ randorum & ſalariorum perſolven-„ dorum, quod reliquum erit, Cleri-„ cis in Seminario recipiendis pro ra-„ ta elargiri faciant, quod eorum vitæ „ aliqua ex parte ſuſtentandæ, & ſtu-„ diis proſequendis auxilio eſſe poſ-„ ſit; ita tamen, ut ſervitiis, etiam Ca-„ thedralis, aut aliarum Eccleſiarum, „ prout Epiſcopis videbitur, inhæ-„ reant. Præcipua verò Epiſcoporum „ cura ſit, ut in ætate duodecim ſal-„ tem annorum conſtituti, & qui le-„ gere, & ſcribere ſciant, juxtà præ-„ ſcriptum Concilii in Seminario re-„ cipiantur. Alii verò etiam ſi ſuo „ ſumptu recipi velint, ſi primis ele-„ mentis imbuendi ſint, rejiciantur, „ ut a Magiſtris, qui ab Univerſitati-„ bus conducentur, edoceantur.

CAP. V.

Adulti Sacris initiandi, ſi ſpes adſit profectus, & pauperes presbyteri in Seminarium admittantur, hi ut ſuo muneri ſatisfaciant: illi, ut Parochialibus præfici poſſint.

„ Quoniam verò in hac Provincia „ pauci reperiuntur idonei Pre-„ ſbyteri, quibus animarum cura re-„ ctè committi poſſit; ne Eccleſiæ „ diù idoneis Rectoribus deſtituātur, „ quod eveniret ſi expectandum eſ-„ ſet, ut pueri ſolummodò hujus rei „ cauſa in Seminario inſtituerentur, „ hortamur Epiſcopos, ut homines „ etiam adulti, quos ſperandum ſit „ in literis ita profecturos, ut brevi „ ad ſacros etiam Presbyteratus or-„ dines promoveri poſſint; atque „ pauperes Presbyteri, qui abſque be-„ neficio jam promoti exiſtunt, in Se-„ minario ab ipſis recipiantur, & ibi „ edoceantur: ut Sacerdotali ordini, „ quem jam ſuſceperunt, ſatisfacere, „ & Parochialibus Eccleſiis præfici „ poſſint.

CAP. VI.

Seminarii Metropolitani fundatio, conſummatio, concinnatio; necnon domus ab integro poſt terræmotum nobilis erectio, recenſentur.

Hactenus decretum præfati Cardinalis Archiepiſcopi Sabelli, qui exemplum omnibus præbens, Seminarium in Metropolitana fundavit eodem anno 1567. quod deinde Maximilianus Archiepiſcopus de Palumbaria conſummavit, anno 1591. & Jo: Baptiſta Foppa Archiep. concinnavit anno 1653. ſed terræmotu anno 1688. integra Seminarii domo collapſa, modernus Archiepiſcopus hujus Sanctæ Synodi Præſes, ne Metropolitana tanto beneficio deſtitueretur, ſumma providentia a s. m. Alexandro PP. VIII. die 28. Februarii 1690. obtinuit, ut quatuor milia aureorum, quæ fel. record. Innocentius Papa XI. Diœceſanis ob domorum ruinas pauperibus per Archiepiſcopum diſtribuenda deſtinaverat; cum exigua ſingulos, præ multitudine ſumma, inutiliter tangeret, omnia in Seminarium reſtituendum ad perpetuum hujus Civitatis, & Diœceſis auxilium impēderentur. Quamobrē eodem Metropolita inſtante, Sancta Synodus tres delegit Commiſſarios, ſuos ſcilicet Coepiſcopos Joannem Baptiſtam de Bellis Teleſinum, Franciſcum Antonium Punzi Aſculanum, Pompejum Sarnellium Vigilienſem, qui Seminarium in Metropolitana reſtitutum viſitarent; qua viſitatione peracta, SS. Patribus retulerunt, Seminarium ipſum non ſolùm reſtitu-

Epiſcopi Seminarii viſitatores.

tum;

tum; ſed impenſis præfatam quatuor millium aureorum ſummam longè exuperantibus in ampliorem, & nobiliorem formam evectum hoc anno 1693. adeò ut de eo affirmarint, majorem eſſe gloriam domus iſtius noviſſimæ, pluſquam primæ.

C A P. VII.

Nonnullis commendatis Epiſcopis, qui Seminariis ſtudium ſuum navarunt, reliquis id muneris, pro eorum conſcientia iniungitur: addito, quod Confraternitatum quoque ſubſidio uti poſſint.

TAntum laudati Cardinalis Archiepiſcopi Sabelli exemplum, non omnes tunc imitati fuere, ſivè morte præventi, ſivè redituum tenuitate deterriti: Temporibus tamen noſtris ſuſcitavit Deus Oniæ filio cõſimiles, qui vel ædificarunt, vel ſuffulſerunt tãtæ pietatis domum, nempè Coepiſcopi, & Fratres noſtri Carolus Felix Marta S. Severi, ac Joſeph de Lazara Alliphanus, quorum alter anno 1680. alter anno 1692. ab integro erexerunt: Joſeph Catalanus Larinen. anno 1687. reſtituit, Franciſcus Antonius Jannonus Bovianen. anno 1686. inſtituit. Quare Sancta Synodus mandat, ut ad tenorem relati Synodalis decreti, ii quibus in ſua Diœceſi Seminarium erigere poſſibile eſt, ſuper quo eorum onerat conſcientiam, inſtituant, & ut ad formam Trident. Confraternitates quoque ad contributionem inducãt, Sacræ Congreg. Epiſcoporum decretum extat in Sypontina die x. Novẽbris 1679. quod eos rem facili negotio expediendam admonebit.

C A P. VIII.

In Cathedralibus, in quibus nec Seminarium inſtitui, nec Alumni ad inſtitutum mitti poſſunt, ſit Grammaticę Magiſter, Eccleſiæ, vel Univerſitatis ſtipendio conductus, ſivè cõpetenti beneficio proviſus.

ILli verò, qui tanta, tum Cathedralis Eccleſiæ, tum aliorum beneficiorum Civitatis, & Diœceſis, nec non, & Confraternitatum redituum tenuitate laborant, ut nec Seminarium inſtituere, nec in alio Provinciæ Seminario Clericos alere poſſint, in unaquaque Cathedrali grammaticæ Magiſtros, Eccleſiæ, vel Univerſitatum, ubi mos eſt, ſtipendio, conducant, qui gratis Clericos doceant, aut eis de aliquo competenti beneficio provideatur.

C A P. IX.

Clerici, ſtudiorum cauſa dimiſſi, non privatos, ſed publicos in Collegiis, & Academiis audiant Philoſophiæ Magiſtros, & niſi ea de re authenticum Epiſcopo deferant teſtimonium, à docendi officio, à ſuſcipiendis ordinibus, & ab Eccleſiaſticis gradibus arceantur.

ADoleſcentium ætatem à primis annis ſana doctrina imbutam velle, eſt per totum vitæ curſum eoſdem pietati, & religioni addicere. Quapropter cupiens Sancta Synodus Provinciam ab omni errorum labe ſartam tectam cuſtodire, diſtrictè præcipit, ne Clerici Neapolim, ſeu aliò ſtudiorum cauſa, ſivè miſſi, ſivè mittendi, privatos Philoſophiæ Magiſtros audiant; ſed eam, vel à Regularibus in Collegiis, vel in publicis Academiis addiſcant, unde authenticum teſtimonium ſuis deferant Epiſcopis, aliàs nec docere in ſua patria, nevè ad Superiores ordines, & Eccleſiaſticos gradus aſſumi permittantur.

T I T. XLVII.

De Hæreticis.

C A P. I.

Omnes, & ſinguli Provinciæ Parochi quotannis Dominica prima Adventus, & prima Quadrageſimæ Edictū Sancti Officii promulgent.

OMnem hæreſim extollentem ſe adverſus Sacroſanctam Orthodoxam, & Catholicam Fidem, Sancta Synodus deteſtans, & anathematizans, cum deprehenderit aliquos ob malitiam, nonnullos ob inobedientiam, complures ob ignorantiã, illi obligationi non ſatisfacere, quæ delicta ad Sanctum Officium ſpectãtia, denunciare tenentur; ne quis alios, cum poſſit, ab errore non re-

vocans, ſe ipſum errare demonſtret; mandat omnibus, & ſingulis Provinciæ Parochis, ut quotannis Dominica prima Adventus, & prima Quadrageſimæ Edictum Sancti Officii in Appendice inſerendum evulgent, ut, cognitis pœnis, quibus negligentes ſe ipſos adſtringunt, eidem edicto pareant, ne communicare operibus aliorum malignis videantur.

C A P. II.

Epiſcopi attendant, ne nova dogmata alicubi ſuarum Diœceſum radices figant; ſed unuſquiſque oves ſuas in doctrina ſana contineat.

QUæ Paſtoralis ſolicitudo cum primis requiritur, hac noſtra tempeſtate, qua Diaboli invidia ſubintraverunt quidam homines, ſecundum deſideria ſua ambulantes in impietatibus, quorum quidam Michaël de Molinos cum aliis perditæ ſalutis ſequacibus, gregem inter Dominicū zizania falſorum dogmatum, fidei puritati, & bonis moribus adverſantium, ſuperſeminavit? Quæ intus ex Apoſtolicæ Sedis ſpecula ſ. m. Innocentius Papa XI. ſua conſtitutione ſub die 12. Decembris 1687. reprobans, tanquam hæreticalia damnavit. Alii ſegregant ſemetipſos animales, ſpiritum non habentes; unde, & neſciunt Sacramenta Dei, neque mercedem ſperant juſtitiæ, nec judicant honorem animarum ſanctarum. Ad quos errores eliminandos Sancta Synodus Epiſcopos, pro debita cura ovium, à Christo Domino illis commiſſarum, etiam, atque etiam hortatur, quatenus depoſitum cuſtodiētes, devitent profanas vocum novitates, & appoſitiones falſi nominis ſcientiæ, quam quidam promittentes (1) circa fidem exciderunt; omnemque diligentiam adhibeant, ne falſa hujuſmodi dogmata alicubi radices figant, & amplectentes eum, qui ſecundùm doctrinam eſt, fidelem ſermonem, potentes ſint exhortari in doctrina ſana, & eos, qui contradicunt, arguere.

1 Tim. 6. n. 20.

T I T. XLVIII.

De Græcis.

Ne in Schiſmaticorum errores incidant.

C A P. I.

Parochi Græci baptizatorum infantium frontes ne conſignent. Eorum notetur euchologium. Sic conſignati ab Epiſcopo Latino confirmentur, ſub conditione, ne fortè ab Epiſcopo Græco baptizati fuerint. Chriſma nonniſi ab Epiſcopo accipere compellantur.

CUm in nonnullis Provinciæ noſtræ Diœceſibus Græci, alii ſimul græcanico ritu viventes, alii inter Latinos, alii Latini inter Græcos mixti commorentur, ad eos in officio continendos Sancta Synodus cōſtitutionem, ſivè inſtructionem Clementis PP. VIII. quæ incipit (1) *Sanctiſſimus*, ſervandam exhibens, mādat ne Parochi Græci baptizatos infantes Chriſmate in fronte conſignēt: Ideò Epiſcopi eorum Euchologium, ſivè Rituale viſitantes advertant eos, ut in ordine Baptiſmi prætermittant, quæ ſequuntur poſt illa verba, ϗ μετὰ τὴν εὐχὴν *poſt orationem, &c.* uſque ibi, εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου: *poſtea facit Sacerdos figuram circuli*. Inter quæ verba forma hujus conſignationis habetur. Si qui verò infantes, ſeù alii baptizati à Presbyteris Græcis, de facto Chriſmate in fronte conſignati fuerint, ab Epiſcopis Latinis confirmentur ſub conditione, præſertim, cum veriſimilitèr dubitari poteſt, quòd ab Epiſcopis Græcis fuerint baptizati. Chriſma verò, quod niſi ab Epiſcopo (etiam juxtà eorum ritum) benēdici non poteſt ab Epiſcopo Latino cogantur accipere.

1 Conſt. xxxiv.

CAP.

CAP. II.

Euchariſtia quindenis ſaltem diebus renovetur; nullo pacto ſervetur in annum. Abuſus ſacrarum ſpecierum eliminentur. Parochi Græci in fermentato non miniſtrent, Latini à Latinis ſuſcipiant.

SAnctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum toto anno pro infirmis minimè deinceps aſſervetur, ſed ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renovetur. Caveantque ne fundant, vel miſceant ſacro oleo, ac iterum coquant, vel aliàs exſiccent ſpecies Sacramenti SS. Euchariſtiæ feria V. in Cœna Domini, ut deindè illud aſſervetur. Parochi verò Græci nullo tempore SS. Euchariſtiam in fermentato confectam Latinis Parochianis miniſtrare præſumant; ſed hi Latinum Oeconomum, ab Epiſcopo approbatum, convocent, ut Paſchali Præcepto ſatisfacere valeant.

CAP. III.

Presbyteri Græci ſuper communem veſtem albam priùs, deindè ſtolam, & phelonium adhibeant.

SAcerdotes ſuper communem veſtem, ut alicubi fit, ſtolam, & phelonium non adhibeant, niſi priùs tunicam, quam στιχάριον Sticharion vocant, induerint; Hæc deberet eſſe candida, ut Sanctus Germanus Conſtantinopolitanus Patriarcha expreſſit, inquiens, *Ac primum tunica, quæ alba eſt, Divinitatis ſplendorem indicat, & Sacerdotis ſplendidam converſationem;* licèt variorum colorum albam in uſum deduxerint.

CAP. IV.

Abſolutionis forma in Generali Concilio Florentino tradita, utantur. In caſu neceſſitatis tantùm Presbyteri Græci Catholici, Latinos abſolvere poſſunt.

ILla abſolutionis forma, quæ in Generali Concilio Florêtino prçſcripta eſt, utantur, & poſteà ſi voluerint, dicant orationem illam deprecativam, quam, pro forma hujuſmodi abſolutionis, dicere tantùm conſueverunt. In caſu tamen ſolius neceſſitatis Presbyteri Græci Catholici poſſint Latinos abſolvere.

CAP. V.

Græci Epiſcopo Latino ſubjecti, niſi ab eo ad ordines ſuſcipiendos dimiſſi fuerint, in pœnas, & cenſuras, ut Latini ſubditi, incurrunt.

GRæci ſine litteris dimiſſorialibus Epiſcopi Latini, cui ſubſunt, ad Sacros Ordines promoti, ſuſpenſi ſunt: & ſi ſuſpenſi in ſuis ordinibus miniſtraverint, irregulares fiunt, quemadmodum & Latini; pro qua irregularitate, diſpenſandi facultatem à Sancta Sede obtinere oportebit.

CAP. VI.

Presbyteri Græci Latino, & Latini Græco ritu celebrantes, à divinis perpetuò ſuſpenduntur.

GRæci Sacerdotes Latino more non celebrent, neq; Latini Grçco ritu ſacra peragant Myſteria, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis à Divinis (1).

1 Pius V. conſt. XII.

CAP. VII.

Decretum Sac. Conc. Trid. de reform. Matrimonii, Grçca vulgari lingua Grçcis publicetur. Cæremoniæ non approbatæ in matrimonio contrahendo inhibeantur.

LOcorum Ordinariis curæ ſit, ut decretum Sac. Gener. Concilii Trid. *de Reformat. Matrimonii* (2) vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis, & Parochiis Græcorum, & Albanenſium publicetur. Eiſdemque injungatur, ne in celebratione hujus Sacramenti cęremonias varias, & ab Eccleſia non approbatas, & (quod deterius eſt) ſuperſtitiones adhibeant.

2 Seſſ. 24. per totum uſq; ad c. 10.

CAP. VIII.

Simplicem fornicationem, peccatum eſſe mortale, Græci edoceantur.

PArochi Græci doceant ſimplicem fornicationem, nempè ſoluti cũ

ſoluta, peccatum eſſe mortale, ait enim Apoſtolus: *Nolite errare, neque fornicarii Regnum Dei poſſidebunt*. (1)

1 1. Cor. 6. n. 9.

CAP. IX.

Conjugati Latini conjugum Græcorum ritū non ſequantur, ſed conjugati Græci, ſi fieri poteſt, conjugum Latinorum ritum amplectantur, aliàs quiſque in ſuo ritu, catholico tamen, permaneat. Proles patris ritum ſequatur, ni prævaleat mater Latina, ad hoc tamen cogendi non ſunt.

MAritus Latinus Uxoris Græcæ ritum non ſequatur; Latina Uxor non ſequatur ritum Mariti Græci. Græca verò Uxor ſequatur ritum Mariti Latini, ſi fieri poteſt, aliàs quiſque conjugum in ſuo ritu, Catholico tamen, manere permittatur: Proles autem Patris ritum ſequatur, niſi prævaluerit Mater Latina, quæ cum in educatione puerorum videatur prævalere, deberent filii ſervare ritum Latinum, licèt cogendi non ſint.

CAP. X.

Græci, inter Latinos, dies feſtos Latinorū ſervent. Uſus carnium die Sabbati in eorum locis permittitur. In Quadrageſima eo die teneantur tantùm ad abſtinentiam, excepto Sabbato Sancto. Cum triduanum indicitur jejunium, dies Sabbati pro Græcis in alium diem commutetur.

GRæci inter Latinos degentes dies feſtos de præcepto ejuſdem Latinæ Eccleſiæ ſervare tenentur. Tolerandus verò uſus carnium die Sabbati, ubi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantùm, cùm ipſi qualibet hebdomada, & feria IV. & feria VI. jejunent. Tolerandum quoque eſt, ut ad jejuniū eodem die Sabbati in Quadrageſima, excepto uno Sabbato Sancto, ex antiqua traditione non teneantur; ſed dumtaxat ad abſtinentiam. In jejuniis quoque biduanis, vel triduanis, vel aliàs à Diœceſanis, vel in Jubilæis à Summo Romano Pontifice indictis, dies Sabbati in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſis Diœceſanis, auctoritate Apoſtolica jam conceſſa, permittitur commutari.

CAP. XI.

Status Animarum alter Latinorum, alter Græcorum fiat, ne cuivis eorum de ritu in ritum cum ſcandalo tranſire contingat: quòd ſi Latino evenerit, ad Latinum ritum redire cenſuris compellatur.

NE tandem ob rituum promiſcuitatem, Latini de facili ad Græcorum ritum tranſeant, & Græci in Latinum, & de Latino deindè ad Græcum revertantur, unde plurima ſcandala oriri ſolent: Epiſcopi, ſtatum animarum diſtinctiſſimè formādum præcipiant, alterum Græcorum, alterum Latinorum, & hujus in Cancellaria Epiſcopali duplicatum ſervent; & ſi quando Latinum in Græcorum ritum abire, aut Græcum, Latinum factum, in Græcanicum ritum redire compererint, Eccleſiaſticis cēſuris ad Latinum ritum redire, compellant.

TIT. XLIX.

De his, qui filios occiderunt.

CAP. Unicum.

Parentes, ſivè Nutrices infantem infrà annum ſecum in lectulo non teneant.

PEremptores potiùs, quàm Parentes dicendi ſunt illi, qui infantes ſecum in lecto, nulla tenellæ ætatis habita ratione, tenentes, dum ſtertunt, incautè opprimunt, & ſomno ſepulti, vix natos ſepulcris addicunt (1). Ad hoc periculum avertendum Sancta Synodus mandat Parentibus, ſivè Nutricibus, ne infantem infra annum ſecum in lectulo teneant; ſed in cunabulis, aliiſvè locis adeò aptatis, ut cum infantis ſecuritate, Mater, vel Nutrix, ſivè lac præſtans, ſivè alia neceſſaria exhibens, commodè agat.

1 Ad text. in C. quæſitum de pœnit. & remiſſion.

TIT. L.

De Infantibus, & languidis expoſitis.

CAP. Unicum.

Infantem expoſitum, cujus Parentes ignorantur ii, ad quos ſpectat, ſuſcipiant, & hujuſmodi alere conſuetis tradant.

SI ob relegatum pietatis officium, infans aliquis expoſitus, cujus Parentes ignorantur, occurrat, monentur omnes, ad quos ſpectat, ut, qua par eſt, charitate, cum ſuſcipiant, & vel in expoſitorum domum, ſi qua exiſtat, vel ad locorum magiſtratus, qui pro ſua pietate abjectos alere conſueverunt, deferre non prætermittant.

TIT. LI.

De Uſuris.

CAP. Unicum.

Confeſſarii tractatibus de Uſuris, & Reſtitutione ſtudeant, ut pœnitentibus rectè conſulentes, eoſdem à tanto crimine deterreant.

QUaliter Uſurarii, utriuſque teſtamenti pagina, condemnentur nequaquam attendunt Confeſſarii illi, qui pernicioſa indulgentia eos abſolvunt, & ad Sacramenta admittunt, licèt eoſdem videant in hujuſmodi perſiſtere pravitate. Quapropter Sancta Synodus Confeſſarios in Domino exhortatur, ut Uſurarios in confeſſionibus diligentèr examinent, eorumque conſcientiis rectè conſulant. Quod ut maturiùs exequantur, tractatus de Uſuris, & Reſtitutione probè calleant, ut pœnitentes à tanto crimine valeant cohibere.

TIT. LII.

De injuriis, & damno dato.

CAP. I.

Super damnis datis juris conductores, ſi cum pecudum, jumentorumque poſſeſſoribus conveniant, ut certa ſoluta pecunia, per annum ob quævis illata damna à pœna ſint immunes, tamdiù Sacramentalis abſolutionis beneficio priventur, quamdiù damnum, illorum cauſa illatum, refecerint. Confeſſarii verò hujuſmodi non abſolvant, aliàs damni rei, per annum à Confeſſionibus audiendis ſint ſuſpenſi.

DIvino jure decretum accipimus: (1) *ſi læſerit quiſpiam agrum, vel vineam, & dimiſerit jumentum ſuum, ut depaſcatur aliena: quicquid optimum habuerit in agro ſuo, vel in vinea, pro damni æſtimatione reſtituet* Idcircò divino, nedum humano, juri rebelles ſunt, qui jus ſuper damnis datis in depopulationem agrorum conducentes, quatenus, & conducti pretium, & lucrũ faciant cum iis, qui animalia cujuſcumque generis habent, conveniunt, ut, certa ſoluta pecunia, per annum ob quævis damna, quæ eorum animalia cujuſvis, ſivè Eccleſiaſticæ, ſivè laicalis perſonæ, agris, vineis, aliiſque bonis dederint, ab omni pœna ſint immunes; cujus impiæ conventionis cauſa contingit, ut neque Eccleſiaſtici, quod contra immunitatem, neque Laici, quod contra juſtitiã eſt, à ſuſceptis damnis releventur. Has itaque iniquas conventiones (2) Sancta Synodus deteſtans, mandat, ut ſi qui deinceps, in tantum malum inciderint, quoniam qui cauſam damni dat, damnum dediſſe videtur, tamdiù Sacramentalis abſolutionis beneficio priventur, quamdiù damnum, eorum cauſa illatum, refecerint. Si quis verò Confeſſarius neglexerit, ipſum Epiſcopi ad damnum reficiendum compellant, (3) & per annum ab audiendis confeſſionibus reddant abſtentum.

1 Exod. c. 22. n. 5.

2 C. ſi læſerit de injur. & damno dato.

3 Can. peſſimam 23. q. 8.

CAP. II.

Eccleſiaſticorum, Eccleſiarumque animalia ſi damnum dederint; ad damnum tantùm, non ad ſtatuti pœnam teneantur. Si eorum culpa id evenerit, ab Epiſcopis plectendi.

SI animalia ad Eccleſiaſticorum Patrimonium, Eccleſiarumvè bona ſpectantia, damnum dederint, Eccleſiaſtici ad emendationem, & ſatisfactionem damni, non autem ad pœnā ſtatuti laicalis tenentur. Si verò eorum culpa datum ſit damnum, à proprio Epiſcopo, pro culpæ ratione, plectentur.

TIT. LIII.

De Pœnis.

CAP. I.

Pœnæ pecuniariæ non paſſim imponantur. Exactæ piis locis applicentur. Deligatur Depoſitarius, qui applicandas fidelitèr ſervet, nihil, niſi de Ordinarii mandato impendat, & in fine anni coram Epiſcopo, & duobus de Capitulo reddat rationem.

CUm ſobriè admodum, & non ſine magna circumſpectione excommunicationis gladius ſit exercēdus, ne perniciem potiùs pariat, quàm ſalutem; Ideòque ad continendos in officio, quos oportet, multis potiùs pecuniariis ſit procedendum: nihilominùs Sācta Synodus Epiſcopos omnes hortatur, ne in multis imponendis multi ſint, & quatenùs pecuniarias pœnas pro qualitate delicti, & delinquentium exigere velint, eas ad Trident. præſcriptum (1), piis applicent locis, nec ullo modo multarum pecunia ab Ordinario conſervetur; ſed multarum Depoſitarius eligatur, qui, & de fidelitate ſervanda cautionem exhibeat, & nihil niſi mandato, Ordinarii ſubſcriptione, vallato, expendere audeat: & in fine anni coram Epiſcopo, & duobus Capitularibus, ſeu Canonicis, quorum Canonicorum alter ab Epiſcopo, alter à Capitulo deligentur, dati, & accepti reddei rationem.

1 Seſſ. 25. de reform. cap. 3.

CAP. II.

Multas piis locis patriæ delinquentis applicari decet.

COnvenit quoque, ut multæ applicentur piis locis patriæ delinquentis, ne quidquam de radice cupiditatis, & avaritiæ prodire videatur.

CAP. III.

Si cauſa gravis non ſit, compoſitiones admitti poſſunt; terminato tamen proceſſu, & defenſionibus reo datis: alias compoſitiones nullæ ſint, & proceſſus nondum concluſus habeatur.

COmpoſitiones cum magna circumſpectione admittantur, nēpè ſi cauſa valdè gravis non ſit, & tunc, terminato proceſſu, & defenſionibus reo datis, aliàs factæ compoſitiones nullæ ſint, & proceſſus in. ſopitus, ut ajunt, habeatur.

TIT. LIV.

De Pęnitentiis, & Remiſſionibus.

CAP. I.

Propoſitiones à Sancta Sede Apoſtolica damnatæ ſub Alexandro PP. VII. & Innocentio PP. XI. in quibuſcumque Provinciæ Diœceſibus evulgentur.

UT Paſtores, oves ſibi creditas per rectas ſemitas ducant, & à noxiis paſcuis, quæ à pravis doctrinis erumpunt, avertere ſatagant; mandat Sancta Synodus, ut propoſitiones à Sancta Sede Apoſtolica damnatas in ſuis Diœceſibus evulgent. Alexander ſiquidem Papa VII. die 24. Septembris 1665. & die 18. Martii 1666. propoſitiones quinque, & quadraginta damnavit: Innocentius quoque PP. XI. die 2. Martii 1679. quinque, & ſexaginta, ſimilitèr damnatas publicavit. Alexander denique PP. VIII. primò decretum edidit tenoris, qui ſequitur.

CAP.

CAP. II.

Decretum Alexandri PP. VIII. quo extinctio Juris Regaliæ, & declaratio Eccleſiaſticæ poteſtatis cum quatuor in ea contentis propoſitionibus, nulla, & irrita declarantur.

„ ALEXANDER PAPA VIII.
„ AD PERPETUAM REI MEMORIAM.
„ Inter multiplices paſtoralis officii „ noſtri curas, quibus jugiter premimur, in illam peculiari ſtudio incûbimus, ut Apoſtolicæ Sedis, ac „ univerſalis Eccleſiæ, necnon etiam „ ſingularũ Eccleſiarum, locorumq; „ piorũ, ac Perſonarũ Eccleſiaſticarũ „ Jura ubique ſartatecta, ac illibata „ tueri, & conſervare, eaque adverſùs quæcumque, per quæ illis aliquid detrimenti inferri poſſet, tradita Nobis Divinitùs poteſtate vindicare ſatagamus, ſicut omnibus „ maturè, ac debitè penſatis, Juſtitiæ, ac rationi conſentaneum eſſe „ in Domino arbitramur. Cùm itaque ex quo primũ humilitatem noſtram inſcrutabili Divinæ ſuæ Providentiæ arcano in ſuprema Militantis Eccleſiæ ſpecula collocavit „ Altiſſimus, præ cæteris, quę Pontificiæ noſtræ ſollicitudini ſeſe obruêre, negotiis, illa in primis graviſſimi, ac Nobis, qui Chariſſimum „ in Chriſto filium noſtrum Ludovicum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, ac florentiſſimum „ illius Regnum in viſceribus gerimus charitatis, permoleſta, & planè acerba acciderint, quæ ſive adverſùs dicti Regni Eccleſiarum jura, ſive adverſus Romani Pontificis, & Eccleſiæ univerſæ authoritatẽ, nonnulli Venerab. Fratres Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii ejuſdẽ „ Regni Eccleſiaſtici Viri in Comitiis Cleri Gallicani Pariſiis an. 1682. „ congregati, tùm præſtito inibi per „ cos extenſioni illius juris, quod vocant Regaliæ, ad omnes dicti Regni Eccleſias aſſenſu, tùm edita „ ſubindè de poteſtate Eccleſiaſtica „ quatuor Propoſitiones continente „ declaratione, peregerunt, quæque „ ipſa Comitia ſubſecuta fuerũt mãdata, arreſta, confirmationes, declarationes, epiſtolæ, edicta, & decreta „ quæcumque à quibuſvis perſonis, „ ſivè Eccleſiaſticis, ſivè Laicis, quavis auctoritate, & poteſtate fungẽtibus, edita, ſeù publicata, nec non „ quæ aliàs demum nonnullis ab hinc „ annis in Regno præfato eidem „ Sedi Apoſtolicæ, Romanæque Eccleſiæ, ſeù quibuſcumque aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis piis, illorumque reſpectivè perſonis, rebus, bonis, & juribus, ſeù aliàs juriſdictioni, vel immunitati, aut libertati Eccleſiaſticę quomodolibet „ pręjudicialia quovis modo peracta, „ ac geſta fuerunt. Hæc Nos, qui Jurium Eccleſiaſticorum aſſertores in „ Terris à Domino conſtituti ſumus, „ dies, noctesq; in amaritudine Animæ noſtræ cogitantes manus noſtras cum lachrymis, & ſuſpiriis levavimus ad Dominum, eumque „ toto cordis affectu rogavimus, ut „ Nobis potenti gratiæ ſuæ auxilio „ adeſſet, quò ardua hæc in re commiſſi Nobis Apoſtolici muneris „ partes ſalubritèr exequi valeremus; „ eaque conſideratione adducti, ac ne „ Supremo Judici rationem villicationis noſtræ redditurì negligentiæ „ in credita Nobis adminiſtratione „ argueremur (quantum Divina Bonitas dedit) nihil hucuſque prætermiſimus, quò præjudicialia præfata ab iiſmet, qui ea peregerant, ex „ animo retractarentur. Verùm, quò „ efficaciùs, ac uberiùs Sedis præfatæ, Eccleſiæ Univerſæ, Juriſdictioniſque, & Immunitatis, ac libertatis Eccleſiaſticæ, Eccleſiarumque, „ Monaſteriorum, & locorum piorum hujuſmodi, illorumque Perſonarum præfatarum indemnitati „ perpetuis futuris temporibus conſultum ſit, auditis quamplurium „ ex Venerabilibus Fratribus noſtris „ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & nonnullorum in Sacra „ Theologia Magiſtrorum, ac etiam „ in Decretis Doctorum ad examen „ negotii hujuſmodi à Nobis ſpecialitèr delectorum, qui illud maturè „ diſcuſſerunt, remque totam Nobis „ expoſuerunt, ſententiis, quantùm „ Nobis ex alto conceditur, providere volentes, ac fel. record. Innocentii Papæ XI. Prædeceſſoris Noſtri, „ qui occaſione reſcribendi ad literas, quibus Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii Eccleſiaſtici Viri ſupradicti de rebus ab ipſis geſtis certiorem eum reddiderant, per quaſdam

ſuas

,, ſuas in ſimili forma Brevis die xi.
,, Aprilis 1682. expeditas literas im-
,, probavit, reſcidit, & caſſavit, quæ
,, in dictis Comitiis acta fuerāt in ne-
,, gotio Regaliæ, cum omnibus indè
,, ſecutis, & quæ ſubindè attentari
,, contigiſſet, eaque perpetuò irrita,
,, & inania declaravit, veſtigiis inhæ-
,, rentes; nec non in dictis Comitiis
,, anni 1682. tàm circa extenſionem
,, juris Regaliæ, quàm circa declara-
,, tionem de poteſtate Eccleſiaſtica
,, hujuſmodi actorum, ac etiam om-
,, nium, & ſingulorum mandatorum,
,, Arreſtorum, Confirmationum,
,, Declarationum, Epiſtolarum, Edi-
,, ctorum, Decretorum quavis au-
,, thoritate, ſivè Eccleſiaſtica, ſivè
,, etiam laicali editorum, ſeù publica-
,, torum, necnon aliorum quomodo-
,, libet præjudicialium præfatorum,
,, in Regno ſupradicto quandocum-
,, que, & à quibuſvis, ac ex quacum-
,, que cauſa, & quovis modo facto-
,, rum, & geſtorum, ac indè ſecuto-
,, rum quorumcumque, etiam ſpeci-
,, ficam, & individuam mentionem,
,, & expreſſionem de neceſſitate re-
,, quirentium tenores, & datas etiam
,, veriores præſentibus pro plenè, &
,, ſufficientèr expreſſis, ac de verbo
,, ad verbum inſertis, & exactiſſimè
,, ſpecificatis habentes: Motu pro-
,, prio, ac ex certa ſcientia, & matu-
,, ra deliberatione noſtris, deque
,, Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,
,, omnia, & ſingula, quæ tàm quoad
,, extenſionem juris Regaliæ, quàm
,, quoad declarationem de poteſtate
,, Eccleſiaſtica, ac quatuor in ea con-
,, tentas propoſitiones in ſupradictis
,, Comitiis Cleri Gallicani an. 1682.
,, habitis acta, & geſta fuerant, cum
,, omnibus, & ſingulis mandatis, ar-
,, reſtis, confirmationibus, declara-
,, tionibus, epiſtolis, edictis, & de-
,, cretis à quibuſvis perſonis, ſive
,, Eccleſiaſticis, ſivè Laicis quomo-
,, dolibet qualificatis quavis autho-
,, ritate, & poteſtate, etiam individuā
,, expreſſionem requirente, fungen-
,, tibus, editis, ſeù publicatis, necnon
,, reliqua omnia quotcūque, & qua-
,, liacumque eidem Sedi Apoſtolicæ,
,, Romanæque Eccleſiæ, vel juriſdi-
,, ctioni, immunitati, vel libertati
,, Eccleſiaſticæ, ſeù aliàs Eccleſiis,
,, Monaſteriis, & locis piis præfatis,
,, illorumque reſpectivè perſonis, re-
,, bus, bonis, privilegiis, prærogati-
,, vis, & juribus quibuſcumque quo-
,, modolibet præjudicialia in dicto
,, Regno peracta, & geſta, cum om-
,, nibus, & ſingulis quandocumque,
,, & quomodocumque indè ſecutis,
,, & quocumque tempore ſecuturis
,, ipſo jure nulla, irrita, invalida, ina-
,, nia, viribuſque, & effectu penitùs,
,, & omninò vacua ab ipſo initio
,, fuiſſe, & eſſe, ac perpetuò fore, ne-
,, minemque ad illorum, ſeù cujusli-
,, bet eorum, etiam ſi juramento val-
,, lata ſint, obſervantiam teneri, ne-
,, que ex illis cuiquam aliquod jus,
,, vel actionem, aut titulum, etiam
,, coloratum, vel poſſidendi, aut præ-
,, ſcribendi cauſam, etiam ſi longiſſi-
,, mi, & immemorabilis temporis
,, poſſeſſio, etiam citrà ullam inter-
,, pellationem, vel interruptionem
,, ſubſecuta ſit, vel ſubſequatur, ac-
,, quiſitum fuiſſe, nec eſſe, minùſque
,, ullo tempore acquiri, & compete-
,, re poſſe, neque illa ullum ſtatum
,, facere, vel feciſſe, ſed perindè ac ſi
,, nunquam emanaſſent, vel facta
,, fuiſſent, pro non extantibus, & non
,, factis perpetuò haberi debere teno-
,, re præſentium declaramus, & de-
,, cernimus. Et nihilominus ad abun-
,, dantiorem cautelam, & quatenùs
,, opus ſit, acta, & geſta præfata, alia-
,, que præmiſſa omnia, motu, ſcien-
,, tia, deliberatione, & poteſtatis ple-
,, nitudine paribus improbamus, caſ-
,, ſamus, irritamus, & annullamus, vi-
,, ribuſque, & effectu penitùs, & om-
,, ninò vacuamus, & contra illa, de-
,, que eorum nullitate coram Deo
,, proteſtamur. Decernentes eaſdem
,, præſentes literas, & in eis contenta
,, quæcumque, etiam ex eo quod qui-
,, cumque in præmiſſis intereſſe ha-
,, bentes, etiam ſpecifica, & individua
,, mentione digni, illis non conſenſe-
,, rint, nec ad ea vocati, citati, & au-
,, diti, neque cauſę, propter quas
,, eędem præſentes emanarint, ſuffi-
,, cientèr adductę, verificatę, aut ullo
,, modo juſtificatæ fuerint, aut ex alia
,, quacumque cauſa, colore, prætex-
,, tu, & capite, etiam in corpore ju-
,, ris clauſo, nullo unquam tempore
,, de ſubreptionis, vel obreptionis,
,, aut nullitatis, vel invaliditatis vi-
,, tio, ſeu intentionis noſtræ, aut in-
,, tereſſe habentium, vel habere prę-
,, tendentium conſenſus, aliove quo-
,, cumque, etiam quantumlibet ma-
,, gno, ac incogitato, inexcogitabili-
que

,, quæ defectu, aut ex alio quovis ca-
,, pite à jure, vel facto, aut ſtatuto,
,, conſuetudine, vel privilegio reſul-
,, tante notari, impugnari, invalida-
,, ri, retractari, in controverſiam
,, vocari, ſeù ad terminos juris redu-
,, ci ullatenus poſſe; ſed ipſas præſen-
,, tes literas ſemper, & perpetuò fir-
,, mas, validas, & efficaces exiſtere,
,, & fore, ſuoſque plenarios, & inte-
,, gros effectus ſortiri, & obtinere,
,, ac ab omnibus, & ſingulis, ad quos
,, ſpectat, & pro tempore quando-
,, cumqee ſpectabit, inviolabilitèr
,, obſervari. Sicque, & non alitèr in
,, præmiſſis omnibus, & ſingulis per
,, quoſcumque Judices Ordinarios, &
,, Delegatos, etiam Cauſarum Pala-
,, tii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdē
,, Sanctæ Romanæ Eccleſiç Cardina-
,, les, etiam de Larere Legatos, & Se-
,, dis Apoſtolicæ præfatæ Nuncios,
,, alioſvè quoslibet quacumque prç-
,, eminentia, & poteſtate fungentes,
,, & functuros, ſublata eis, & eorum
,, cuilibet quavis alitèr judicandi, &
,, interpretandi facultate, & authori-
,, tate, judicari, & definiri debere, ac
,, irritum, & inane ſi ſecùs ſuper his
,, à quoquam quavis authoritate
,, ſcientèr, vel ignorantèr contigerit
,, attentari. Non obſtantibus præmiſ-
,, ſis, ac Apoſtolicis, & in Univerſa-
,, libus, Provincialibuſque, & Syno-
,, dalibus Conciliis editis generali-
,, bus, vel ſpecialibus Conſtitutioni-
,, bus, & Ordinationibus, & quate-
,, nus opus ſit, noſtra, & Cancellariç
,, Apoſtolicæ Regula de Jure quçſito
,, non tollendo, legibus quoquè etiā
,, Imperialibus, & Municipalibus,
,, nec non quibusvis, etiam Juramen-
,, to, confirmatione Apoſtolica, vel
,, quavis firmitate alia roboratis ſta-
,, tutis, & conſuetudinibus, etiam
,, immemorabilibus; privilegiis quo-
,, que, indultis, conceſſionibus, &
,, literis Apoſtolicis quibuſcumque
,, locis, & perſonis, etiam Regali, &
,, alia quavis ſivè Eccleſiaſtica, ſivè
,, mundana dignitate fulgentibus, &
,, aliàs quomodolibet qualificatis, ac
,, ſpecialem expreſſionem requiren-
,, tibus, ſub quibuſcumque verborū
,, tenoribus, & formis, ac cum qui-
,, buſvis etiam derogatoriarum dero-
,, gatoriis, aliiſque efficacioribus, ef-
,, ficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, ir-
,, ritantibuſque, & aliis decretis, etiā
,, motu, ſcientia, & poteſtatis pleni-
,, tudine ſimilibus, ac conſiſtorialiter,
,, & aliàs quomodolibet in contrariū
,, præmiſſorum conceſſis, editis, fa-
,, ctis, & pluries iteratis, & quamiſ-
,, cumque vicibus approbatis, con-
,, firmatis, & innovatis. Quibus om-
,, nibus, & ſingulis, etiamſi pro illo-
,, rum ſufficienti derogatione de il-
,, lis, eorumque totis tenoribus ſpe-
,, cialis, ſpecifica, expreſſa, & indi-
,, vidua, ac de verbo ad verbum, non
,, autem per clauſulas generales idem
,, importantes, mentio, ſeu quævis
,, alia expreſſio habenda, aut aliqua
,, alia exquiſita forma ad hoc ſervan-
,, da foret, tenores hujuſmodi, ac ſi
,, de verbo ad verbum, nihil penitùs
,, omiſſo, & forma in illis tradita ob-
,, ſervata, exprimerentur, & inſere-
,, rentur, præſentibus pro plenè, &
,, ſufficientèr expreſſis, & inſertis ha-
,, bentes, illis aliàs in ſuo robore per-
,, manſuris, ad præmiſſorum effectū
,, hac vice dūtaxat ſpecialitèr, & ex-
,, preſſè derogamus, ac derogatum
,, eſſe volumus, cæteriſque contrariis
,, quibuſcumque. Volumus autem,
,, ut earumdem præſentium literarū
,, tranſumptis, ſeù exemplis, etiam
,, impreſſis manu alicujus Notarii
,, publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſo-
,, næ in Eccleſiaſtica Dignitate con-
,, ſtitutæ munitis, eadem prorsùs fi-
,, des vbique locorum, & gentium
,, in Judicio, & extrà illud habeatur,
,, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi
,, forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Da-
,, tum Romç apud Sanctam Mariam
,, Majorem ſub Annulo Piſcatoris
,, die quarta Auguſti MDCXC. Pon-
,, tificatus Noſtri Anno Primo.

I. F. Cardinalis Albanus.

In Nomine Domini Amen. Præſenti publico Inſtrumento, Cunctis ubique pateat evidentèr, & ſit notum, quod anno à Nativitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo primo, Indictione decimaquarta, die verò trigeſima Januarii; Pontificatus autem SS. in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini Alexandri Divina Providentia Papæ Octavi, anno ſecundo. Coram eodem Sanctiſſimo D. N. præſentibus, benèque audientibus, & intelligentibus Eminentiſſimis, & Reverendiſſimis DD. S, R. E. Cardinalibus Chiſio, de Alteviis, Carpineo, Columna, Nerlio, Caſanate, Mareſcotto, Capiſucco, de Laurea, Panciatico, Aſtallio, & Albano, ad id

Oooo ſpe-

ſpecialitèr juſſu Sanctitatis Suę convocatis, & congregatis, in Noſtrorum infraſcriptorum ejuſdem Sanctitatis Suæ, & S. Sedis Apoſtolicæ Protonotariorũ de numero Participantium, Teſtiumque infraſcriptorum pręſentia, Eminentiſſimus, & Reverendiſſimus D. Cardinalis Albanus Brevium Secretorum Sanctitatis Suæ Secretarius alta, & intelligibili voce, per extenſum, ac de verbo ad verbum, prout jacet, legit, & publicavit mandante eodem SS. D. N. ſupradictum Breve. Poſt cujus lecturam idem SS. D. N. dixit, & declaravit, ſe vſque, & ſub die quarta Auguſti proximè præteriti ſubſignaſſe minutam Originalem dicti Brevis, ejuſque publicationem hodierna die, ut ſupra fieri mandavit. Super quibus omnibus, & ſingulis incontinenti ab eodem Eminentiſſimo Domino Cardinale Albano nomine Sanctitatis Suę Nobis fuit injunctum, ut unum, ſeu plura publicum, ſeu publica conficeremus, atque traderemus Inſtrumentum, & Inſtrumenta, prout opus fuerit, & requiſiti erimus; non ſolùm pręmiſſo, ſed & omni alio meliori modo. Actum Romę in Palatio Apoſtolico Quirinali in Cubiculo Sanctitatis Suę, præſentibus ibidem Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis DD. Petro Draghi Bartolo Patriarcha Alexandrino Pręfecto Cubiculi ejuſdẽ Sanctitatis Suę, & Marcello de Aſte utriuſque Signaturæ Referendario ipſius SS. D. N. Auditore Teſtibus ad pręmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis ſpecialitèr, atque rogatis.

Ego Camillus Celleſius Protonotarius Apoſtolicus de numero Participantium de pręmiſſis rogatus pręſens Inſtrumentum ſubſcripſi, & publicavi. In Fidem, &c.

Ego Proſper Coſtagutus Protonotarius Apoſtolicus de numero Participantium de pręmiſſis pręſens Inſtrumentũ ſubſcripſi, & publicavi. In Fidem, &c.

CAP. III.

Aliæ propoſitiones ab Alexandro PP. VIII. damnatæ enunciantur.

DEindè idem Alexãder PP. VIII. die 24. Auguſti 1690. duas propoſitiones, & die 7. Decembris 1690. unam ſupra triginta damnavit, quas omnes veluti obvias hic inſerere ſuperſedimus.

CAP. IV.

Caſus S. Sedi, & Ordinariis reſervati, non niſi de eorundem reſpectivè licentia à Confeſſariis tàm ſecularibus, quã regularibus abſolvi poſſunt, ſub pœnis in Apoſtolicis decretis expreſſis.

NUllus Confeſſariorum ſivè ſecularis, ſivè regularis exiſtat, à cenſuris, & caſibus Sanctę Sedi, & Ordinariis reſervatis, abſque licentia dictæ Sanctæ Sedis, & Ordinariorum reſpectivè, excepto mortis articulo, abſolvere præſumat, ſub pœnis in Decreto Sacræ Congregationis de ſpeciali mandato Clemen. PP. VIII. emanato, ac confirmato à Paulo V. contra hujuſmodi præſumentes, inflictis.

CAP. V.

Mulierum confeſſiones qua cautione audiendæ.

MUlierum confeſſiones (caſu neceſſitatis excepto) ſolùm in Eccleſiis, & in ſedibus confeſſionalibus, ac per earundem ſedium feneſtellas, ferreis cratibus occluſas, quibus nulla ex dictis ſedibus carebit, audiantur; idque ante ortum, & poſt occaſum Solis ne fiat.

CAP. VI.

Pœnitentes an Eccleſiarum debitores ſint interrogentur, & ſi fuerint ad ſatiſfactionem exhortentur.

POenitentium conſcientiis conſultum erit, ſi interrogentur, an Eccleſiis ſint debitores; nam ſi tales fuerint, ne cum ſalutis diſpendio ſatisfactionis compendium differant, commonebuntur.

†

CAP.

CAP. VII.

Medici ægrotos in lecto jacentes, tertio die non viſitent, niſi confeſſos. Epiſcopi Pianam evulgent conſtitutionẽ, ut negligentes expreſſis pœnis deterreantur.

INnocentius Papa III. conſtitutione, quæ incipit. *Cum infirmitas:* (1) Lateranen. Concilio promulgata, & B. Pii Papæ V. conſtitutione, quæ incipit: (2) *ſupra gregem Dominicum:* innovata, & ab Innocentio Papa XI. datis literis encyclicis pro execution commendata ſtatutum eſt, & Medicis ſtrictè præceptum, ut eum ipſi ad infirmos in lecto jacentes vocati fuerint, eoſdem ante omnia moneãt, ut idoneo Confeſſori omnia peccata ſua, juxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die ulteriùs eos viſitent, niſi confeſſos, aliàs Medici ultra pœnam interdicti ab Innoc. III. inflictam, perpetuò ſint infames, & gradu medicinæ omninò priventur, & a Collegio, & Univerſitate Medicorum eiiciantur, ac pœna etiam pecuniaria, arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint, multentur. Hanc Paſtoralem ſolicitudinẽ Epiſcopis omnibus S. Synodus commendat, mandans, ut enunciatam Pianam Conſtitutionem evulgent, quatenus, & Medici ſuo muneri ſatisfaciant, & in ægritudinis lecto jacentes, cum ejs a Medicis ſuadetur, ut de animarum ſalute diſponant, in deſperationis articulum non incidant, unde faciliùs mortis periculum incurrunt.

1 De pœnitent. & remiſſ.

2 Conſt. III.

CAP. VIII.

In Altaribus privilegiatis, tàm in perpetuum, quam ad ſeptennium per celebrationem Miſſarum de feſto currenti ſatisfit injunctis obligationibus, & indulgentiis, fidelium defunctorum animabus cõceſſis: eadem privilegiata altaria anno Jubilæi non ceſſant.

CUm indulgentiarum uſus Chriſtiano Populo maximè ſit ſalutaris, circa eaſdem rectè conſequendas, nonnulla advertantur, oportet. Noverint itaque decretum illud, indultum altaris privilegiati non ſuffragari, niſi in eo Miſſæ de requiem celebrentur, licèt hoc fortè in indulto non exprimatur declaratum fuiſſe ab Alexandro Papa VII. ſcilicet per celebrationem Miſſarum de feſto currenti ſatisfieri injunctis obligationibus, & indulgentiis per hujuſmodi Privilegia Apoſtolica conceſſa animabus fidelium Defunctorum, quã declarationem ſ. m. Clem. Papa IX. pro privilegiatis altaribus tam in perpetuum, quàm ad ſeptennium extendit. Eadem verò altaria privilegiata per ſuſpenſionem generalem, anno jubilæi fieri conſuetam, non ſuſpendi; ſuſpenſio enim illa eſt pro vivis.

CAP. IX.

Clauſula illa: Volumus autem, &c. Indulgentiarum brevibus apponi ſolita, Sacræ Congreg. Indulgentiarum decreto explicatur.

UT clauſulæ illius, quæ hodiè brevibus indulgentiarum apponi ſolet: *Volumus autem, ut ſi aliàs Chriſtifidelibus dictam Eccleſiam qualibet anni die viſitantibus, aliqua alia indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapſum duratura, conceſſa fuerit, præſentes litteræ nullæ ſint,* vis, & ſententia intelligatur, Sac. Indulgentiarum Congr. (1) declaravit, ea minimè contineri altaria privilegiata pro defunctis, neq; indulgentias, aut certo perſonarum generi conceſſas, ut Confraternitati Regularibus, & Capitulo; aut certum pium opus in ipſa Eccleſia peragentibus, ut Litanias, aliaſve hujuſmodi preces recitantibus, ac iis, quæ Chriſtiana doctrina erudiuntur, vel alios erudiunt, & qui Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramenti expoſitioni, cum oratione quadraginta horarum interſunt, neque ſtationum Urbis, & ſeptem altarium indulgentias inſtar ſeptem altarium Baſilicæ Vaticanæ conceſſas, neque demùm, quæ pro unica vice conceduntur. Cæterùm ſi alia indulgentia, ſivè plenaria, ſivè non plenaria in perpetuum, vel ad tempus, tum ab eodem, tum ab alio Romano Pontifice generatim Chriſtifidelibus Eccleſiam, vel aliquod ejus Altare, ſeù Cappellam viſitantibus, eodem anni die, vel diverſo, conceſſa fuerit, de qua non fiat in litteris Apoſtolicis mentio; has litteras ob adjectam clauſulam eſſe prorsùs irritas, & nullas.

1 In una Cameracen. die 23. Iunii 1676. approb. a Sanctiſſimo die 18 Martii 1677.

Digitized by Google

CAP. X.

Archiepiſcopus per ſuam Provinciam generales indulgentias, Concilii ſtatutum non excedentes, concedere poteſt. Ideò Metropolita Cardinalis Archiepiſcopus centum indulgentiæ dies concedit omnibus Chriſtifidelibus, qui ſingulis Sabbatis uſque ad aliud Provinciale Concilium Lauretanas Litanias in Provinciæ Cathedralibus, Collegiatis, & Parochialibus recitabunt, orantes pro ſalutari Provincialis Concilii executione.

1 Cap. penult. de pœnit. & remiſſ.

HOnorii III. conſtitutione, quæ incipit: *Noſtro* (1), certificatum fuit ab Archiepiſcopo per ſuam Provinciam generales remiſſionis litteras poſſe concedi; ita tamen, ut generalis Concilii (1) ſtatutum non excedat. Quarè Metropolita (2) hujus Sanctæ Synodi Præſes dat, & concedit centum dies de vera indulgentia in forma Eccleſiæ conſueta omnibus utriusque ſexus Chriſtifidelibus, verè pœnitentibus, qui Lauretanas Litanias in Cathedralibus, Collegiatis, & Parochialibus ejuſdem Provinciæ ſingulis Sabbatis, uſque ad aliud Provinciale Concilium celebrabunt, ut Deus Optimus Maximus, B. Maria ſemper Virgine Dei Genitrice intercedente, quatenus Provincialis hujus Synodi decreta, ſalutari executioni, ex qua ſuſcepti laboris, operiſque confecti fructus pendet, demandentur, benigniſſimè concedat.

1 Cap. cum ex. eo. eod. tit.

2 Car. Epiſc. lib. 1. cap. 25. §. reliquum eſt.

N O T A

Licet in cap. Cum ex eo de Pœnit. & Remiſ. *decernatur, ut cũ ab Epiſcopis dedicatur Baſilica, non extendatur indulgentia ultrà annum, ac deinde in anniverſario, & pro quibuslibet aliis caſibus quadraginta dies de injunctis penitentiis indulta remiſſio non excedat: tamen Stephano Archiepiſcopo XXVII. Patriarchæ Coſtantinopolitano indultum eſt à Clemente PP. VI. an. 1347. ut quoties ſolenniter celebraverit tàm in Civitate, & Diæceſi, quam in Provincia centum indulgentiæ dies valeat relaxare, prout ex indulto tenoris, qui ſequitur.*

Clemens Epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Venerabili Fratri Stephano Archiepiſcopo Beneventano ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

EXimiæ tuæ devotionis ſinceritas exigit, ut illa tibi liberaliter concedamus, per quæ tuarum Civitatis, & Diæceſis, ac Provinciæ Beneventanæ, incolis in Spiritualibus largitione munerum te reddere valeas gratioſum. Hinc eſt, quòd tuis ſupplicationibus inclinati, ut quotieſcumquæ in tua Benevent., vel aliis tuarum Civitatis, & Diæceſis, ac Provinciæ prædictarum Eccleſiis ſacra Miſſarum myſteria te contigerit ſolemniter celebrare, poſſis auctoritate Apoſtolica, omnibus verè pænitentibus, & confeſſis ibidem præſentibus centum dies de injunctis eis pænitentiis relaxare fraternitati tuæ, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo, &c. noſtræ conceſſionis infringere, &c. Datum Avinion. V. Kal. Novembris Anno VI.

Loco ✠ ſigilli.

TIT.

TIT. LV.

De Sententia Excommunicationis.

CAP. I.

Excommunicationis ſententia ab uno ex Comprovincialibus canonicè lata, ab aliis in provincia ſervetur.

AD perverſorum malitiam coërcendam ſacris eſt Canonibus inſtitutum, ut excommunicationis ſententiam, quam unus Epiſcopus duxerit in ſubditos ſuos canonicè promulgandam, alii quoque Epiſcopi ſervent, & a ſuis ſubditis faciant inviolabiliter obſervari (1). Hanc uſque a primitiva Eccleſia traditam diſciplinam, in Provincia quoque noſtra religioſiſſimè tenendam S. Synodus mandat, ut in ea, & concordia fratrum non deſideretur, & perverſi, ſicut Ethnici, & Publicani a cunctis rejecti, tandem aliquando reſipiſcant.

1 Can. ſi quis 11. q. 3. Can. cum. Can. ſervetur. Ibid cap. ad reprimendum. de offic. Judicis ordinar. Pontiſic. Rom. de ord. excōmunicādi rubr. Quo facto. verſ. deindè epiſtola.

CAP. II.

Communicantes, cum excommunicatis publicè denunciatis, vel publicis Clericorum percuſſoribus, ſi moniti non deſiſtant, opportunis juris remedius coërceantur.

SAnctorum Apoſtolorum Regula eſt, ne fideles cum excommunicatis communicent, ne cum eis communem excommunicationis contrahant pœnam (2). Quem Eccleſiaſticæ nervū diſciplinæ Sancta Synodus in noſtra Provincia, contemni magis, quàm formidari conſiderans, mandat Ordinariis, quòd ſi compererint, ſubditos, extra caſus à jure permiſſos, cum excommunicatis publicè denūciatis, vel publicis Clericorum percuſſoribus communicare, illos, ut a tali communione abſtineant, canonicè moneant. Qui ſi hujuſmodi monitionibus non obtemperaverint, juxtà terminos conſtitutionis Innocentii IV. (3) quæ incipit: *Statuimus*, Lugdunen. Concilio promulgatæ, opportunis remediis compeſcantur.

2 Can. ſicut Apoſt. 11. q. 3.

3 Cap. ſtatuimus de ſentent. excommunic. in 6.

CAP. III.

Citandi ad dicendam cauſam, quare, &c. ſi deliteſcant, vel Curſores perſequantur, vel acceſſum reddunt difficilem, itaut perſonaliter citari nequeant, ſufficit, ut citentur bis, vel domi, vel in Eccleſiæ valvis per edictum.

QUia nonnulli poſt patratum ſcelus, cujus cauſa excommunicationis ſententia coërcendi eſſent, deliteſcunt, vel Eccleſiaſticæ Curiæ Curſores perſequuntur, itaut illos perſonaliter citare difficillimum reddatur, ſtatuit S. Synodus, juxtà laudabiles aliarum Regni noſtri Curiarum Conſtitutiones, ut qui citari perſonaliter nequeunt, ſufficiat, ut citentur bis, vel domi, vel in Eccleſiæ valvis per Edictum (1), quatenus vel excommunicari, vel excommunicati declarari validè poſſint.

1 Clem. 1. de judiciis. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 3.

SUBMISSIO Omnium Sanctæ Apoſtolicæ Sedi.

OMnia, & ſingula in hac Sacra Synodo ſtatuta, decreta, atque acta, qua decet, obedientia, & reverentia auctoritati, correctioni, & judicio S. R. E. omnium Eccleſiarum Matris, & Magiſtræ, ſemper emendanda, ac corrigenda ſubmittimus.

Ego Fr. Vincentius Maria Ordinis Prædicatorum Cardinalis Archiepiſcopus Metropolita de conſenſu, & aſſenſu Reverendiſſimorum DD. Coepiſcoporum meorum definiens ſubſcripſi.

Ego Fr. Cœleſtinus Labonia Ord. Eremit. Diſcalc. S. Auguſtini Epiſcopus Montis-Marani cōſentiens ſubſcripſi.

Ego Antonius de Sangro Cleric. Regul. Epiſcopus Trojanus eligens conſentiens ſubſcripſi.

Ego Joſeph de Lazara Cleric. Regul. Minorum Epiſcopus Alliphanus conſentiens ſubſcripſi.

Ego Carolus Felix de Matta Epiſcopus S. Severi, Civitaten. & Dragonien. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Joannes Baptiſta Epiſcopus Theleſinus conſentiens ſubſcripſi.

Ego

Ego Angelus Ceraſo Epiſcopus Bovinen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Franciſcus Antonius Punzi Epiſcopus Aſculanus, & Herdonien. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Franciſcus Antonius Giannonus Epiſcopus Bujanen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Joſeph Catalani Epiſcopus Larinen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Dominicus Morellus Epiſcopus Lucerinus conſentiens ſubſcripſi.

Ego Fr. Joannes Epiſcopus Arianenſis ex Ordine Carmelitarum conſentiens ſubſcripſi.

Ego Michael Epiſcopus Thermulanus conſentiens ſubſcripſi.

Ego Fabritius Epiſcopus Guardien. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Pompejus Epiſcopus Vigilien. ad votum deciſivum a Sac. Conc. admiſſus, & etiam vice Metropolitani Capituli Abbatis Oppidi S. Lupi nullius conſentiens ſubſcripſi.

Ego D. Tiberius Majorinus Abbas Generalis Congreg. Montis Virginis Ord. S. Benedicti, & Ordinarius Juriſdict. ejuſdem Sac. Montis nullius Provinciæ Beneventanæ. eligens conſentiens ſubſcripſi.

Ego D. Donatus Antonius Clavelli Vic. Gen. & Ordin. Terræ Alberonæ pro Sac. Relig. Hieroſol. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Iacobus Antonius de Antonellis Primicerius Cathedralis Eccleſiæ S. Agathæ Gothorum Procurator ſpecialis Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Jacobi Circi Epiſcopi S. Agathæ Gothorum, *ejus nomine interfui, & ſubſcripſi, & omnia, & ſingula in hac S. Synodo acta, decreta, edita, & promulgata, ejus, & Eccleſiæ ſuæ nomine recipio.*

Ego Horatius Memolus Canonicus Cathedr. Arianen. Procurator ſpecialis Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Lucæ Tisbiæ Cler. Reg. Minorum Epiſcopi Trivicani, *ejus nomine interfui, & ſubſcripſi, & omnia, & ſingula in hac S. Synodo acta, decreta, edita, & promulgata, ejus, & Eccleſiæ ſuæ nomine recipio.*

Ego Antonius Mariella Archipresbyter, & prima Dignitas Eccleſiæ S. Bartholomæi in Galdo, Procurator ſpecialis Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Dominici Surrentini Epiſcopi Vulturarieñ. & Mõtis-Corbini, *ejus nomine interfui, & ſubſcripſi, & omnia, & ſingula in hac S. Synodo acta, decreta, edita, & promulgata, ejus, & Eccleſiæ ſuæ nomine recipio.*

Ego Marcus Canonico Presbyter Terræ Montisfortis Procurator ſpecialis Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Franciſci Scanegata Epiſcopi Abellinenſis, & Frequentini, *ejus nomine interfui, & ſubſcripſi, & omnia, & ſingula in hac S. Synodo acta, decreta, edita, & promulgata, ejus, & Eccleſiæ ſuæ nomine recipio.*

In quorum fidem
Ego Jacobus Foderus Proton. Apoſtolicus.
S. Synodi Secretarius ſubſcripſi.

IN DEI NOMINE. AMEN.

PRæſenti hoc publico inſtrumento cunctis ubique pateat evidenter, & notum ſit, qualiter in prima ſeſſione habita in Eccleſia Metropolitana die Sabbati undecima currentis menſis Aprilis milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo tertio de mane poſt Miſſam Pontificalem decantatam ab Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo in Chriſto Patre, & Domino D. Fr. Vincentio Maria Ordinis Prædicatorum Miſeratione Divina Tit. Sancti Sixti S. R. E. Presbytero Cardinali Vrſino, S. Beneventanæ Eccleſiæ Archiepiſcopo Metropolita, & cæteras preces in libro Pontificalis Romani præſcriptas, ſermonemque habitum in ambone ab eodem Eminentiſſimo Metropolita, fuerunt publicata per Secretarium M. R. P. Jacobum Foderum Protonotarium Apoſtolicum ex altero ambone prima decreta uſque ad illud: De ratione vivendi in Synodo: incluſivè: In ſecunda verò ſeſſione celebrata die Lunæ decima tertia ejuſdem menſis Aprilis 1693. pariter de mane poſt ſacrum pontificaliter ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Domino P. Fr. Cæleſtino de Labonia Ordinis Eremit. S. Auguſtini Epiſcopo Montis-Marani perſolutum, aliaſque preces in eodem libro Pontif. Romani deſcriptas, ac ſermonem habitum in ambone ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. Carolo Felice de Matta S. Severi Epiſcopo per præfatum D. Secretarium promulgatæ fuerunt S. Synodi Provincialis conſtitutiones uſque ad Tit. 22. Ut Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur, etiam incluſivè; In tertia verò ſeſſione habita die Jovis decimaſexta ejuſdem Menſis Aprilis 1693. itidem de mane, perſolutis Miſſa Pontificali, de more celebrata ab Illuſtriſſimo, et Reverendiſſimo Domino P. Fr. Joanne Bonilla y Soria Ordinis Carmelitarum Epiſcopo Arianen. cæteriſque precibus ſtatis in ſupradicto libro Pontif. Romani, habitoque pariter ſermone in ſolito ambone ab Illuſtriſſ. & Reverendiſſimo D. Ioſepho Catalano Epiſcopo Larinen. proſecutus eſt idem Dominus Secretarius promulgationem omnium reliquarum Synodalium conſtitutionum ſubſequentium uſque ad Tit. LV. De ſententia excommunicationis, & decretum Submiſſionis S. Apoſtolicæ Sedi, pariter incluſivè; & in eadem tertia ſeſſione continuata eadem die decimaſexta ejuſdem menſis Aprilis 1693. poſt Veſperas latum fuit decretum de ſubſcribendo; & demùm ſupradictæ omnes, & ſingulæ conſtitutiones in præſenti Sancta Synodo Provinciali contentæ, celebratæ, promulgatæ, lectæ, latæ, & geſtæ, ac in noſtrum præſentia ſubſcriptæ in cornu Evangelii Aræ maximæ fuere, a præfato Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo Domino Cardinali Archiepiſcopo Metropolita, omnibuſque Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis Patribus Coepiſcopis, cæteriſque Prælatis Ordinariis aſſiſtentibus in S. Metropolitana Eccleſia coram Metropolitano Capitulo, Collegiis, atque Cleris Vrbano, & Foraneo, & deindè a Procuratoribus quatuor Dominorum Epiſcoporum abſentium. Clauſa eſt ſeſſio oratione gratulatoria, habita ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Domino Pompeio Sarnellio Epiſcopo Vigilien. Super quibus omnibus, & ſingulis petitum fuit a nobis Notariis publicis infraſcriptis, ut unum, vel plura publicum, ſeù publica conficere, atque tradere deberemus Inſtrumentum, & Inſtrumenta, prout opus fuerit, & requiſiti erimus.

Actum, ut ſupra in Civitatis Beneventanæ Eccleſia Metropolitana prædicta hac præſenti die decimaſexta menſis Aprilis Milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo tertio, Indictione prima, præſentibus audientibus, intelligentibus, & inſpicientibus Ven. Presbyteris, Iannario Colle, Dominico Traſente, Dominico de Auguſtino, ac Ioanne Baptiſta Panella Beneventanis Teſtibus ad hæc ſpecialiter vocatis, habitis, atque rogatis.

Vnde nos in præmiſſorum fidem de prædictis omnibus rogati, & requiſiti hic ſubſcripſimus, & conſuetis ſignis ſignavimus.

Ita eſt Paduanus Sanctorius Inſignis Collegii Sancti Spiritus Canonicus, publicus Apoſtolica auctoritate Notarius.

Locus ✠ ſigni.

Ita eſt Martius Lizza Sac. Baſilicæ Divi Bartholomæi Apoſtoli Canonicus, publicus Apoſtolica auctoritate Notarius.

Locus ✠ ſigni.

Ita eſt Ioſeph de Pompejo Beneventanus publicus Apoſtolica auctoritate Notarius.

Locus ✠ ſigni.

CA-

Digitized by Google

CATALOGUS THEOLOGORUM
Pro cauſis, & materiis Synodalibus deſtinatorum.

Adm. Rev. Patres.

Patet D. Julius Lucenti Abbas Ord. Ciſterc. Sac. Theol. Prof.

D. Carolus Corradus S. T. D. Prot. Apoſt. Can. Lucerinus.

P. Nicolaus Squillãte Cong. Oratorii.

P. Fr. Jo: Michael de Cavaleriis Ord. Præd. S. T. M. Viſit. Gen.

P. Fr. Elzearius ab Ariano Provincialis Prov. S. Angeli Ord. Min. Ref. S. Franciſci de obſervantia.

P. Fr. Anſelmus Sabbatinus S. T. M. Prov. Ord. Min. Conv. S. Frãciſci.

P. Fr. Albertus Annubba S. T. M. Provinc. Ord. Carm.

P. Fr. Chryſoſtomus Movizzus S. T. Lector jubilatus Ord. Minimorũ S. Franciſci de Paula, Theol. Illuſtriſs. Epiſc. Trojani.

P. Michael Angel. Rogerius Soc. Jeſu.

CATALOGUS DECRETALISTARUM
Pro cauſis, & materiis Synodalibus deſtinatorum.

M. R. D. Joannes Sabbatus Cecerus V. I. D. Prot. Ap. Vic. Gen.

Perill. & Adm. Rev. D. Joannes de Nicaſtro V. I. D. Prot. Apoſt. S. Metrop. Eccleſię Primicerius. Primus, Emin. Archiep. Auditor

M. R. D. Thomas Antonius Cepolla V. I. D. Prot. Apoſt. Abbas Colleg. Eccl. Oppidi Paduli Fiſci Patronus.

Adm. Rev. D. Dominicus Brencola I. V. D. Prot. Apoſt. Archidiaconus, & Vic. Gen. Larineñ.

M. R. D. Tiberius Proſperus I. V. D. Prot. Ap. Vic. Gen. Alliphan.

M. R. D. Joſeph Imperatrix I. V. D. Prot. Ap. Vic. Gen. Teleſin.

Adm. Rev. D. Joannes Probus I. V. D. Archidiac. Trojanus.

M. R. D. Vincentius Intonti I. V. D. Primicerius Arianeñ.

M. R. D. Michael Angelus Carrara I. V. D. Cantor, & Vic. Gen. Aſculanus.

Rev. D. Joſeph Morellus. I. V. D. Canonicus Lucerinus.

Rev. D. Franciſcus Ciardi I. V. D Abbas S. Petri Eccleſiæ Collegiatæ Arianeñ.

Rev. D. Hieronymus Calvaneſius I. V. D. Primicerius Eccleſiæ Colleg. Fogiæ Trojanæ Dięceſis

Cl. D. Nicolaus Intonti V. I. D. Arianen.

D. Franciſcus Comes Schinoſi V. I. D. Coadvocatus Fiſc. Patritius Benevent. ac Cõſult. in cauſis S. Officii.

APPENDICE

AL CONCILIO PROVINCIALE

Della S. Chieſa Metropolitana di Benevento.

Dell' Anno 1693.

I.

EDITTO SINODALE

Per facilitare il Metodo di ben inſegnare la Dottrina Criſtiana, in eſecuzione del Concilio Provinciale.

Citato nel Tit. I. Cap. V. pag. 3.

FR. VINCENZO MARIA dell'Ordine de' Predicatori, per Divina Miſericordia del Tit. di S. Siſto della S. R. C. Prete Cardinale Orſini, della S. Chieſa di Benevento Arciveſcovo Metropolita.

NOn baſta dare il latte, quando il modo di porgerlo ſia così diſadatto, che non ne riceva il lattante il deſiderato nutrimento. Tal difetto habbiamo ſcoverto con molto noſtro rammarico nell' iſtruzione, che ſi fà della Dottrina Criſtiana a' fanciulli; imperocchè, ſe bene i noſtri Parrochi della noſtra Provincia non mancano ſoſtanzialmente di sõminiſtrare il latte della Criſtiana pietà, coll'ammaeſtrargli nella medeſima Dottrina, però alcuni lo fanno cõ modo così confuſo, ed inetto, che ſono cagione a' figliuoli, che ò non l'apprendano bene: ò almeno indigeſtamente, e con difficoltà. Onde per ovviare à queſto diſordine di non poco momento, habbiamo ſtimato neceſſario di preſcrivere in queſto noſtro Editto il metodo facile, e chiaro, col quale doveraſſi in avvenire nella medeſima noſtra Provincia inſegnare la Dottrina Criſtiana. Introduzione.

1 Ne' giorni di feſta ſtabiliti dal noſtro Concilio il dopo pranzo, oltre al ſolito ſegno della campana della Chieſa, ſubito ſi manderà uno, ò due figliuoli de' più diligenti, e divoti, ſe-

condo

Si manderà uno, o due figliuoli co'l Campanello per la Parrocchia.

condo la grandezza della Parrocchia (ed in loro mancanza il Cherico Parrochiano) che col campanello vadano per le ſtrade dicendo: *Padri, e Madri mandate i voſtri figliuoli alla Dottrina Criſtiana, altrimenti ne renderete ſtretto conto à Dio.*

Peſcatori, che raguneranno i Parrocchiani alla Dottrina, ed indulgenza, che ſi concede à chi farà queſto uffizio.

2 Si eleggeranno due perſone adulte delle più zelanti, e caritative, col titolo di *Peſcatori*, che tenendo le bacchette in mano, vadano con piacevolezza ragunando i Parrocchiani alla Dottrina, a' quali concediamo 20. *giorni d'Indulgenza* nella conſueta forma della Chieſa ogni qualvolta faranno queſta opera di pietà, eſortando à queſto eſercizio così ſanto le perſone più nobili, e coſpicue de' luoghi, acciocche più facilmente s'inducano gli altri ad intervenirvi. Ed in mancanza de' Laici ſuppliranno i Cherici, e Preti della Parrocchia, e ſarà uffizio di queſti ſteſſi il fare, che i figliuoli nel tempo dell' eſercizio ſtiano colla dovuta modeſtia, e ſenza ſtrepito in Chieſa.

I i figliuoli ſi divideranno in Claſſi, ed in che maniera.

3 Si divideranno più claſſi ſecondo il numero, e capacità de' Parrocchiani, che ſono obbligati ad intervenire alla Dottrina, facendo, che per ogni Claſſe ſiano otto, ò dieci al più, diſtribuiti in modo di circolo, & ad ogni claſſe preſederà col titolo di *Maeſtro* un Sacerdote, ò un Cherico, ò altra perſona delle più intendenti, e più pratiche nella Dottrina Criſtiana; adoperandoſi de' figliuoli medeſimi; deputando per *Maeſtro* quello della Claſſe Quarta alla Terza, quello della Terza alla Seconda, e così delle altre.

Quante debbano eſſere le Claſſi, e chi per ciaſcheduna di eſſe debba aſſegnarſi.

4 Si procuri, che ſiano le Claſſi almeno quattro per gli figliuoli, e quattro per le figliuole: nella I. delle quali ſi aſſegneranno per iſcolari li principianti, e s'inſegnerà la Dottrina piccola del Bellarmino dal §. *Sete voi Criſtiano?* ſino alla dichiarazione del *Credo*. Nella II. Claſſe dalla dichiarazione del *Credo*, ſino alli *Comandamenti di Dio*. Nella III. dalli *Comandamenti di Dio* ſino alle *Virtù Teologali, e Cardinali*. Nella IV. dalle *Virtù Teologali, e Cardinali* ſino al fine. Eſſendovi poi multiplicità di Parrocchiani da iſtruirſi, ſi moltiplicheranno le Claſſi, ſubdividendole ſecondo il biſogno.

Ogni Claſſe doverà havere affiſſo il ſuo cartellone su'l luogo aſſegnato.

5 Si faranno tanti cartelloni, quãte ſono le Claſſi, ne' quali ſcriveraſſi con lettere majuſcole Classe Prima, Classe Seconda, Classe Terza, &c. e diſtribuiti proporzionalmente i luoghi, ſi affigeranno ſopra i medeſimi cartelloni, acciocchè ogn' uno ſappia la ſua Claſſe. Ed inoltre in un libretto ſi noteranno tutti quelli, che ſi ſtimeranno atti per la tale, e tale Claſſe. Nè ſi faranno paſſare da una Claſſe all'altra ſuperiore, ſe non quelli, che col parere de' Maeſtri ſi faranno beniſſimo impratticħiti delle coſe, che s'inſegnano nella Claſſe inferiore.

Libretto per notare gli atti per ciaſcheduna Claſſe. Non ſi doverà paſſare da una Claſſe ad un'altra ſuperiore ſe non da i già iſtruiti.

Aſſiſtenza degli Arcipreti, e Parrochi.

6 Gli Arcipreti, Parrochi, Rettori, ò Vicarii Curati riſpettivamente doveranno aſſiſtere, diriggere, e regolare tutte queſte diſpoſizioni. Ed acciocchè rieſcano co'l dovuto ordine, decoro, e con frutto, doveranno con gran vigilanza eſſere tutti in tutto, e tutti in ciaſcheduna delle ſudette claſſi; e procureranno havere chi loro coadiuvi; ed avviſeranno i loro Veſcovi, ſe li Cherici, ò li Preti ſaranno negligenti: e ſe taceranno, la colpa ſi roveſcierà à loro danno.

Debito loro di avviſare i mancanti. Età di quelli che doveranno intervenire alla Dottrina.

7 Gli obbligati ad intervenire alla Dottrina Criſtiana ſaranno i Maſchi dalli ſette anni ſino alli quattordici, e le Femmine dalli ſette ſino alli dodici; e ſe i Parrochi ſaranno indulgenti, la colpa ſi roveſcierà à loro proprio delitto.

Gli adulti non iſtruiti nella Dottrina debbono anche intervenire. Loro pena, ſe no'l faranno.

8 Quando vi foſſero però huomini adulti, che non ſapeſſero bene le coſe neceſſarie della Dottrina Criſtiana, intendiamo ſotto pena dell'*interdetto all'ingreſſo della Chieſa*; che reſtino aſtretti ad intervenirvi, ed i Rettori Curati gli collocheranno in quel'a Claſſe, nella quale parerà loro, che ſia neceſſario. Se però vi fuſſero femmine adulte, ſi doveranno iſtruire da altre donne pratiche in un luogo appartato in Chieſa. Anzi eſortiamo tutti, tanto huomini, quanto femmini, ne ad intervenire alla Chieſa nel tẽpo di queſto eſercizio; con avvertenza però, che le donne adulte ſi facciano ſtare in un luogo diſtinto dalla Chieſa, ſeparate totalmente dagli huomini, concedendo 20. *giorni d'Indulgenza* à quelli, che interverranno, e 40. à quelli, che inſegneranno.

Le donne adulte da chi debbano eſſere inſegnate.

Indulgenza à chi interviene, e da chi inſegna.

Quanto tempo durerà l'eſercizio.

9 L'eſercizio dell'inſegnare doverà durare mezza hora, e perciò ciaſcheduno Parroco doverà provvederſi di un' horologio da polvere per ſuo regolamento; e terminata, che

ſarà la mezza hora d'iſtruzzione, ſi porranno i figlinoli di ciaſcuna Claſſe non più in circolo: mà una parte in faccia all'altra, e ſi farà per un'altra mezza hora la diſputa, la quale conſiſterà in fare, che un figliuolo interroghi l'altro, e fallando ſia corretto da' compagni più pratici della medeſima Claſſe.

Diſputa da farſi, ed in che conſiſta.

10 Finita poi, che ſarà eziandio la diſputa, ſi farà la Dottrina Criſtiana giuſta il ſolito, cantandoſi da due per fare poſatamente, riſpondendo tutti i Parrocchiani, che ſono inſieme in Chieſa.

In che modo debba farſi la Dottrina, ed in che maniera deveſi inſegnarſi à tutti.

1 Il Credo.
2 L'Orazione Domenicale.
3 La Salutazione Angelica.
4 I Precetti del Decalogo. *in volgare.*
5 I Precetti della Chieſa.
6 I ſette Sagramenti.
7 L'atto di contrizione.

11 Per ultimo ſi reciteranno le Litanie della Beata Vergine coll'orazione poſta in fine della Dottrina del Bellarmino, ſiccome ſi doveranno recitare le ſolite orazioni preſcritte dal medeſimo, eziandio avanti di cominciare gli eſercizi.

Come ſi terminerà tutto l'eſercizio.

12 Ed acciocchè queſto noſtro Editto ſia noto à tutti, ordiniamo a' Parrochi, e Curati della noſtra Provincia, che lo pubblichino trà la Meſſa parrocchiale ne' primi trè dì feſtivi dopo la ricevuta di queſto, e di più due volte l'anno nella prima Domenica del meſe di Gennajo, e nella Domenica *in Albis*, e per ogni volta, che i Parrochi ne traſgrediranno l'oſſervanza, ò in tutto, ò in parte, ſaranno corretti, e puniti ad arbitrio de' loro Veſcovi; ed altresì gli altri Cherici, che deſtinati da' Parrochi ricuſeranno, ò ſaranno mancanti nel far l'uffizio da Maeſtro. Ed il preſente affiſſo ne' luoghi ſoliti vaglia, come ſe à tutti, ed à ciaſcheduno foſſe ſtato perſonalmente intimato, e notificato. Dato in Benevento nella noſtra Chieſa Metropolitana, nella prima Seſſione Sinodale à gli XI. Aprile 1693.

Publicazione di queſto Editto, e pene a' traſgreſſori.

Fr. Vinc. Maria Card. Arc. Metrop.

G. Fodero Segretario del Sinodo.

✢ ✝ ✢

II.

LETTERA
Della Sagra Congregazione dell'Immunità.

Con cui ſi commette all'Eminentiſſ. Arciveſcovo di Benevento, che non ſolo come Metropolita, ma anche come Delegato della Sagr. Congr. invigili, che i Baroni della Provincia non s'intromettano nel doverſi i ſudditi chericare.

Citata nel Tit. VI. cap. 7. pag. 612.

Foris. All'Emo, e Reverendiſſ. Sig. mio oſſervandiſſ. Il Sig. Cardinal Orſini Arciveſcovo di Benevento.

Intus. Eminentiſs. e Reverendiſs. Sig. mio oſſervandiſſ.

E' pervenuto alla notizia di queſta Sagra Congregazione dell'Immunità Eccleſiaſtica, come molti Baroni di coteſta Provincia di Benevento ſi ſono avanzati à prohibire a' loro vaſſalli l'iniziarſi di prima tonſura, ſe prima non ottengono da eſſi un'eſpreſſa licenza, con darla poi à chi, e quando loro piace; e ſe tal volta alcuno de' vaſſalli paſſa ad ordinarſi ſēza pigliarne la preteſa licenza, non laſciano li medeſimi Baroni di gaſtigare, e perſeguitare li parenti degli ordinati; mà perche queſte proceditture de' Baroni ſono contrarie alla libertà, e giuriſdizione Eccleſiaſtica, che viene violata direttamente tanto con la prohibizione ſudetta, quanto con la preteſa licenza; ed indirettamente con la perſecuzione, che ſi fà de' parenti. Per tanto queſti Eminentiſſimi miei Signori della medeſima Congregazione, conoſcendo il zelo ſingolare dell'E. V. ſono ſtati di ſentimento di commettere, come fanno, alla medeſima, acciocchè non ſolo con l'autorità Metropolitana, mà ancora con quella della ſteſſa Sag. Congregazione, che ſe le comunica colla preſente, ſi compiaccia ordinare a' Veſcovi ſuoi ſuffraganei il dover invigilare ad ovviare queſti pregiudizj nelle loro Diœceſi; e quando, ciò non oſtan-

ostante, non ſi deſiſta da'ſudetti procedimenti, debbano i Veſcovi valerſi delle vie Canoniche, per conſervare illeſa la libertà, e giuriſdizione Eccleſiaſtica. Mentre io con partecipare à V. E. queſti ſentimenti dell' EE. loro, le bacio humilmente le mani. Roma 2. Ottobre 1691. Di V.E. Humiliſs. ed affezionatiſs. Serv. G. Cardinale di Carpegna. *Gratis etiam quoad ſcripturam*, N. Grimaldi Secretario. Sig. Cardinal Arciveſcovo di Benevento.

III.

LETTERA CIRCOLARE

Della Sag. Congregazione del S. Vfficio.

Che non ſi laſci celebrare niun'eſtero, che ſi aſſeriſce Prete Secolare, ò Regolare, ſenza la licenza della Corte Veſcovile, riconoſciute prima le lettere teſtimoniali degli Ordinarj, ò de'Superiori.

Citata nel Tit.VIII.cap.1.pag.614.

Foris. All'Eminentiſs. e Reverendiſs. Sig. mio oſſervandiſs. Il Sig. Card. Orſini Arciveſc. di Benevento.

Intus. Eminentiſs. e Reverendiſs. Sig. mio oſſervandiſs.

SE bene altre volte ſotto li 20. Febbrajo 1649. da queſta Sag. Cong. del S. Ufficio, volendoſi al poſſibile ovviare al delitto di coloro, che vanno per Italia celebrando Meſſe, e tal'hora confeſſando, ancorche non ſiano promoſſi al Sacerdozio, fù con lettera ſimile di ordine del Papa ingiunto à tutti gli Ordinarj l'invigilarvi con opportuni ordini à i loro Vicarii Generali, e Foranei; nondimenò, perche ciò non oſtante, hora ſpeſſo per la traſcuraggine, come ſi è riconoſciuto de' medeſimi Vicarii, e particolarmente de' Foranei delle Terre, e Caſtelli fuor di mano, e penurioſi di Sacerdoti, agevolmente ſi và commettendo si enorme ſagrilegio, non uſando eſſi le dovute diligenze di farſi moſtrare, & eſaminare le dimiſſorie di coloro, che pretendono di celebrare, che tal' hora non le hanno, ò ſe pure le hanno, ſon falſe; quindi è, che di nuovo, ad oggetto di ovviare à queſto delitto, la medeſima Sag. Congreg. hà ſtimato eſpediente di ſignificarlo, come fà, con queſta mia lettera à V.Em. affinche ſi degni dar' ordini preciſi al ſuo Vicario Generale, ed a' Foranei, che a' Preti, e Regolari foreſtieri non concedano licenza di celebrare, ſe prima non preſenteranno le lettere teſtimoniali del Sacerdozio de'proprii Ordinarii, e Superiori; e quelle ſiano tali, che non habbiano minima ombra di ſoſpetto di eſſere falſe, con imporre a' medeſimi Vicarii, in caſo di negligenza, ò traſgreſſioni, pene particolari, anche corporali, ſopra di che la Sagr. Congreg. attende da V.E. e l'avviſo dell'eſecuzione, e ricevuta della preſente, e bacio a V.E. humiliſſimamente le mani. Roma 26. Gennajo 1692. Di V.E. Humiliſs. e divotiſs. Serv. A. Cardin. Cybo. Benevento. Signor Cardinal Arciveſcovo.

IV.

LETTERA

Della Sagr. Congregazione de' Riti.

Con cui ſi commette all'Arciveſcovo di Benevento, che invigili, e proceda anche come Delegato Appoſtolico per lo mantenimento dell'honore, e riverenza dovuta a' Veſcovi della ſua Provincia.

Citata nel Tit.XI.cap.1.pag.616.

Foris. Eminentiſs. & Rmo Domino Obſervandiſs. D.Cardinali Urſino Archiepiſcopo Beneventano.

Intus. Eminentiſs. & Reverendiſs. Dñe Obſervandiſs.

INnotuit Sacrorum Rituum Congregationi, quòd nonnulli Epiſcopi ſuffraganei ipſius Beneventanæ Metropolis ſui ſtatus obliti, & contra Sacrorum Canonum, Apoſtolicarũ

Sanctionum, & Concilii præcipuè Tridẽtini præcepta in ſeſſione XXV. cap.XVII. de Reform. tàm indecenti ſubmiſſione cum Baronibus,& Regis Miniſtris ſe gerant, ut in ſubſcriptionibus,& reliqua forma litterarũ, in mutuis viſitationibus, omniquè alio commercio habeant ſe tanquam inferiores, & tàm extra, quàm intra Eccleſias cedant illis locum digniorẽ; Hæc, & alia his ſimilia cum Sacroſancto Concilio Tridentino Sac. Cõgregat. deteſtans, & probè noſcẽns Eccleſiaſticum zelum, quo flagrat Em. Veſtra, ex præcepto etiam SS. D. N. Innocentii XII. committit eidem, ut auctoritate non ſolùm Metropolitica, ſed etiam Delegata ab hac Sancta Sede, præcipiat ſuffraganeis ſuis, quòd ab huiuſmodi in poſterum omninò ſe abſtineant. Mandet eiſdem, ut tàm in Eccleſia,quàm foris ſuum gradum, & ordinem præ oculis habentes, ubique Patres, Paſtores, & Magiſtros ſe eſſe meminerint, & omnia, quæ in Canonicis Sãctionibus, & in Sacrorum Rituum Congregationis Decretis ad Dignitatis Epiſcopalis decorem, & gravitatem pertinentia, continentur, adamuſſim ſervent,& ſi opus fuerit, tàm Barones, quàm omnes alios Laicos, ut Epiſcopos paterno honore, ac debita reverentia proſequantur, ſeriò admoneant. Ita exequi dignetur Em. Veſtra,cui manus humillimè exoſculor. Romæ 29. Septembris 1691. Em.V.Reverendiſs. Humillimus, ac addictiſs.Servus A. Cardinalis Cybo. J. Vallemanus Sac.Rit. Congreg. Secretarius. Eminentiſs.& Reverendiſſ. Dño Cardinali Archiepiſcopo Beneventano.

V.

CATALOGO

Delle ſcritture, che ſi devono conſervare nell'Archivio della Corte Veſcovile.

Citato nel Tit. XV. cap.3.pag.28.

§. I.

Delle Scritture in ordine alle perſone Eccleſiaſtiche.

1 Tutte le Scritture, ò atti intorno à canonizazioni di perſone così Eccleſiaſtiche, come ſecolari.

2 Tutte le ſcritture delle ordinazioni, ò collazioni degli ordini, così maggiori, come minori à qualunque perſona.

3 Tutte le ſcritture delle collazioni, ò iſtitutioni de' beneficj, delli concorſi fatti, delle rinunzie, ò permutazioni ſeguite, e di tutte le altre ſcritture beneficiali.

4 Le ſcritture della profeſſione della S. Fede.

5 Tutti gli ſtromenti delle poſſeſſioni date a'beneficiati di qualunque ordine, ò grado, ed in qualunque modo.

6 Tutte le ſcritture delle approvazioni de' Confeſſori, ò Curati.

7 Delle licenze date a' Parrochi, a' Canonici, Preti, ò Cherici di poter partire dalla Dioceſi con lettere teſtimoniali.

8 Delle dimiſſorie, ò lettere cõmendatizie.

9 Delle licenze date per andare à parlare, ò entrare ne'Monaſterj di Monache.

10 Tutte le ſcritture dell'eſplorazioni delle volontà per le Novizie; gl'iſtromenti delle doti delle Monache, e delle licenze loro date per poter fare profeſſione, e delle altre attenenti alle Monache.

11 Tutti i decreti, ed interpoſizioni di autorità per le rinunzie, che fanno i Novizj.

12 I decreti interpoſti nelle cauſe di alienazioni, che ſi fanno de' beni Eccleſiaſtici.

13 Tutti i precetti, ò decreti di qualſivoglia maniera fatti à perſone Eccleſiaſtiche, ò à perſone ſecolari in cauſe ſpirituali, ò ſpettanti al foro Eccleſiaſtico.

§. II.

Delle ſcritture in ordine a' luoghi ſagri, ò Eccleſiaſtici.

1 Tutti gli ſtatuti, regole,ed ordinazioni di qualũque Chieſa nella Città, e Dioceſi.

2 Tutte le ſcritture concernenti fondazione di Chieſe, luoghi pii, Altari, e gli ſtromenti di tali fondazioni.

3 Tutte le ſcritture delle conſegrazioni delle medeſime Chieſe, degli

gli Altari, de' Cimiteri, e delle Cāpane col regiſtro in libro.

4 Tutti gli atti delle viſite delle Chieſe, Monaſteri, ò altri luoghi pii, inſieme con tutti i decreti fatti in tali viſite.

5 Tutte le ſcritture delle viſite de' ſagri limini.

§. III.

Delle ſcritture in ordine à coſe ſagre, ò Eccleſiaſtiche.

1 Tutte le ſcritture dell'erezione del Fonte batteſimale, dell'erezione delle Parocchie, beneficj, ò Cappellanie.

2 Tutte le ſcritture dell'erezione del Seminario.

3 Gli atti di tutti i Sinodi.

4 Tutte le ſcritture concernenti dinunzie matrimoniali, e gli atti degli ſtati liberi.

5 Tutte le ſcritture concernenti materie di divorzj, ò di altre cauſe matrimoniali.

6 Tutte le ſcritture concernenti l'eſecuzioni delle diſpenſe matrimoniali, ed altre lettere Appoſtoliche.

7 Tutti i regiſtri delle Bolle Appoſtoliche dirizzate alla Corte Veſcovile.

8 Tutte le lettere monitoriali *ad finem revelationis*.

9 Tutte le ſcritture degl'inventarj de' beni ſtabili, mobili, ſemoventi, &c. di tutte le Chieſe, e di tutti i luoghi pii della Città, e della Dioceſi.

10 Tutti i mandati delle procure per gli negozi della Menſa Veſcovile, e gl'iſtromenti ſpettanti alla dote, ò alli beni della medeſima Menſa.

11 Tutte le ſcritture degli Enfiteoſi, locazioni, e conduzioni de' beni della Menſa Veſcovile.

12 Item di altri benefici, Chieſe, ò luoghi pii.

13 Tutti gli editti fatti in qualunque modo, ed in qual ſi ſia materia, co'l regiſtro di eſſi in libro.

14 Tutti i proceſſi, ed atti civili, criminali, e miſti del foro Veſcovile.

15 Tutte le ſentenze fatte nelle ſudette cauſe; e le compoſizioni ſeguite con i rei, ed inquiſiti nella Corte Veſcovile.

16 Tutte le ſcritture delle multe, e pene, co'l regiſtro di eſſe in un libro.

17 Le ſcritture delle ſupplicazioni, ed aſſoluzioni.

VI.

METODO

Da tenerſi nella Congregazione de' Caſi.

Citato nel Tit. XVII. cap. 9. pag. 34.

1 Chi ſi raccorda, che Iddio per Oſea diſſe a' Sacerdoti del vecchio Teſtamento (1) *Quia tu ſcientiam repuliſti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi*: rifletterà bene quanta ſcienza ſi richiegga nel Sacerdozio Evangelico; non dovendoſi negare alla verità, quello, che richiedevaſi all'ombra, ed agli enigmi: e maggiore ſcienza certamente richiedeſi a quelli, che non hanno già ad offerire vittime di animali, ma l'immacolato Agnello di Dio, ed hanno a miniſtrare i Sacramenti, che dal di lui aperto coſtato diramaronſi a beneficio dell'Univerſo. Per non eſſer adunque i Sacerdoti, come ignoranti rigettati dall'Altare, frequenteranno la Congregazione de' Caſi, e de' Riti, la quale faraſſi nella maniera, che ſoggiugneremo.

2 Una volta adunque per ciaſchedúna ſettimana in ogni Città, e Vicaria della Dioceſi faraſſi la Congregazione de' Caſi, e de' Riti. Vi farà un Prefetto, che preſederà, e ſarà il coſtituito dal Veſcovo; ed il Veſcovo parimente coſtituirà il Segretario.

3 Il giorno, ed hora prefiſſi ſignificheranſi dal P. Prefetto di ciaſchedū luogo. Mezz'hora innanzi il Segretario d'eſſa Congregazione farà ſonare alla diſteſa per un mezzo quarto d'hora la campana della Chieſa Matrice, e congregati, che ſaranno nel luogo deſtinato, que' che debbono convenire, ſi darà principio alla conferenza, con recitarſi dal Padre Prefetto l'Hinno: *Veni Creator Spiritus*: aggiungendovi l'orazione dello Spirito Santo, e della Beata Vergine, e quell'altra: *Actiones noſtras, &c.* Nel qual tempo tutti ſtaranno inginocchiati. Finita l'orazione ſi porranno à ſedere con ordine la metà per parte, ed in mezzo in faccia ſederà il Padre Prefetto, il quale terrà avanti di ſe un tavolino, con que' libri, che ſtimerà egli neceſſarj, come anche l'orologio da polve, per miſurare il tempo, che doverà durare la Congre-

(1) Oſea 4. 6.

gregazione, e ſarà almeno di un'hora. Da un lato del medeſimo tavolino ſederà il Secretario della conferenza, che doverà tenere preſſo di ſe il ruolo di tutti quegli Eccleſiaſtici, che ſaranno tenuti a convenire con carta, penna, e calamajo, ed un libro groſſo, in cui doveranno regiſtrarſi i caſi, che ſi diſcuteranno, colle loro deciſioni in ciaſcheduna conferenza, come ſi dirà appreſſo, parlandoſi dell'ufficio del Secretario.

4 Poſti che ſaranno tutti a ſedere, il Padre Prefetto per un quarto d'hora leggerà, e ſpieghierà un capo ò del proprio Sinodo Diocesſano, ò del Sinodo Provinciale, acciocchè in queſta maniera ciaſcheduno ſappia la legge, che de' oſſervare.

5 Terminata queſta lezzione, e ſpiegazione, ſi paſſerà alla diſcuſſione d'un ſol caſo di coſcienza, intorno al quale diſcorreranno almeno due, ma queſti ſi caveranno a ſorte dalla buſſola, acciocchè tutti vengano preparati; ed intorno a ciò ſi ſpenderà un'altro quarto d'hora, ò più, ſecondo parerà ſpediente. Avvertendo, che tale diſcuſſione ſiegua con ſodezza di dottrina, con brevità, e ſenza ſtrepito di parole, ed in fine della diſcuſſione il Padre Prefetto brevemente determini quella conchiuſione, che la di lui dottrina ſtimerà più vera. Ed acciocchè poſſan tutti prepararſi, vogliamo, che ciaſcheduno tenga preſſo di ſe almeno i libri intitolati: *Medulla Theologiæ Buſſebaum, & Compendium Bonacinæ*.

6 Diſcuſſo il caſo, per un'altro quarto d'hora ſi attenderà alla ſpiegazione delle Rubbriche, leggendo prima il teſto, poi il commento, e dando un piccolo ſpazio di tempo da proporre le difficoltà, che poteſſero occorrere, quali doveranno ſciorſi dal Prefetto. Ed acciocchè anche a queſto ſi preparino i congregati, vogliamo, che ogni Prete habbia i *Commentarii* intorno al rito della S. Meſſa ordinati nel noſtro Sinodo Provinciale Tit. XXXV. cap. 1. pag. 75. ed i Parrochi habbian di vantaggio il *Corſetti*.

7 Fatti queſti eſercizj s'intimerà la Congregazione futura, leggendoſi a tale effetto dal Segretario un foglio, da darſegli dal Padre Prefetto, dove ſarà preſcritto il giorno, e l'hora della medeſima, e notato il caſo da diſcuterſi, e la Rubbrica da ſpiegarſi. Ed il detto foglio doverà affiggerſi in luogo coſpicuo della Sagreſtia, acciocchè da tutti ſia veduto, e poſſa ciaſcheduno opportunamente prevedere collo ſtudio la riſoluzione del dubbio, che ſi diſcuterà.

8 L'ultimo quarto ſi ſpenderà in far la meditazione. I punti da meditarſi, ſi leggeranno da qualche libro, facendoſi pauſa dopo ciaſchedun punto, per dar agio al meditare.

9 Finalmente ſi terminerà tutto cō qualche breve orazione vocale, come l'*Agimus*: *Confirma hoc Deus*, &c. e colle *Litanie* della Beata Vergine.

10 L'ufficio adunque del Segretario ſarà (finita, che ſia la conferenza) di regiſtrarla compendioſamente nel libro accennato, notando primieramente il giorno, l'hora, ed il luogo, nel quale fù tenuta, co' nomi di tutti gli Eccleſiaſtici, che vi ſaranno intervenuti, ò per far brieve, con notarvi i ſoli aſſenti, acciocchè ſiano corretti. Indi regiſtrerà il caſo eſaminato, con traſcriverne in brieve la deciſione fatta dal P. Prefetto, come anche i nomi di quelli, che a ſorte uſciti han diſcorſo ſopra i medeſimi caſi, ed in fine ſi ſottoſcriverà col ſuo nome, e cognome.

11 Finito tutto ciò, doverà lo ſteſſo Segretario in una notola, ſottoſcritta da lui, notare i nomi de' mancanti ſenza legittimo impedimento, e conſegnarla al Vicario del luogo, ad effetto di procedere contra i contumaci; e ſarà obbligazione preciſa de' Vicarii medeſimi d'invigilare, che il Segretario non manchi al ſuo ufficio; ad effetto di avviſarne il Veſcovo medeſimo per prenderne i rimedii opportuni.

12 E perche nel Segretario ſomma fede ſi ricerca, mentre al libro tenuto da lui doverà haverſi piena credenza per le atteſtazioni, che di ordine del Veſcovo ſi eſtraeranno, intorno alla frequenza degli Eccleſiaſtici in queſto eſercizio, egli doverà giurare ſopra il S. Vangelo, ò in mano del Veſcovo, e de' Vicarii de' luoghi di amminiſtrare fedelmente il ſuo ufficio, nè ſi tralaſcerà nel libro ſolito delle conferenze di regiſtrare l'atto del giuramento dato; Avverta però il Segretario di non mancare nel ſuo ufficio alla dovuta fedeltà, per non incorrere nella indignatione Divina,

come

come ſpergiuro, ed anche in quella del Veſcovo, quando gli coſterà la di lui infedeltà, ò traſcuraggine. Somminiſtrerà in ciaſchedun luogo al medeſimo Segretario il libro, la carta, il calamajo, e penna il Procuratore de' Capitoli, Cleri, ò ragunati.

13 Eſortiamo tutti gli Eccleſiaſtici ad intervenire a sì ſalutare eſercizio, preciſamente quelli, che ſaranno ſpecificati negli Editti particolari de' loro Veſcovi. Que', che pretenderanno eſſere ammeſſi alla confeſſione, ſaranno eſcluſi, ſe non porteranno fede del Segretario ſottoſcritta dal P. Prefetto di havere almeno per ſei meſi innanzi frequentato queſto eſercizio.

14 Finalmente ſe alcuno degli obbligati mancherà ſenza legittima cagione, d'approvarſi dal P. Prefetto, incorrerà nella pena preſcritta dal ſuo Veſcovo: ma ſperiamo, che non per timore della pena, ma per amore della virtù converranno tutti, raccordando a' medeſimi, che ſiccome nelle occorrenze di premio ſaranno ſempre antepoſti i diligenti, così ſaranno affatto poſpoſti, i negligenti, percioechè giuſta l'Apoſtolo: *Qui ignorat ignorabitur.*

VII.

DICHIARAZIONI

Della Sagra Congregazione del Concilio intorno à dubbj ſopra il Concilio di Trento cap. 12. ſeſſ. 24. de reform.

Se il Veſcovo col conſiglio del Capitolo poſſa deſignare, e diſtribuire à quali Canonicati della Cattedrale debba eſſere anneſſo ciaſcun'ordine: e ſe in queſta diſtribuzione debba ſeguitare il conſiglio del ſuo Capitolo.

Citate nel Tit. XXI. cap. 1. & 2. pag. 628.

Dubium Diſtributionis Ordinum.

IN quadam Cathedrali, illi Canonici, qui conſtituti ſunt in ordine Presbyteratus, munia ſacerdotalia in cantandis miſſis omnes exercent, ex quo videtur deſumi poſſe, quòd tales Canonicatus annexum habeant ordinem Presbyteratus. Verùm nullum invenitur monumentum ſcriptũ, nũm dicti Canonicatus omnes annexum habeant ordinem Presbyteratus, vel quales, & quot Presbyteratum, Diaconatum, vel Subdiaconatum; imò in compluribus proviſionibus, tùm Apoſtolicis, tùm Ordinariis collati fuerunt Canonicatus Clericis, qui neque actu erant Presbyteri, neque in ætate intrà annum ad Subdiaconatum aſcendendi, & quando erant minores ultrà annum, obtinuerunt à S. Sede diſpenſationem, adiecto tamen onere, ut cum primũ ad ętatem legitimam perveniſſent, ad ſacrum Subdiaconatus ordinẽ aſcenderent. His præſuppoſitis, quæritur.

An Epiſcopus cum conſilio Capituli poſſit deſignare, ac diſtribuere, prout ipſe viderit expedire, quibus, & quot Canonicatibus debeat in poſterum eſſe annexus ordo Presbyteralis, Diaconalis, & Subdiaconalis, dummodò tamen non ſolùm dimidia pars, ſed ex tribus ſaltèm duę ſint Præsbyterales; attento, quòd præſupponitur adeſſe conſuetudinẽ omnes Canonicatus eſſe Præsbyterales?

Die prima Junii 1680. Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum reſpondit affirmativè.

F. Cardinalis Columna Præfectus.

Loco ✠ ſigilli.

S. Archiep. Brancacius Epiſc. Viterbien. Secretarius.

Gratis etiam quoad ſcripturam.

Dubium diſtributionis Ordinum.

IN caſu propoſito die prima Junii 1680. Sacra Congregatio cenſuit, poſſe Epiſcopum cum conſilio Capituli deſignare, ac diſtribuere, quibus ex Canonicatibus Cathedralis quiſque ordo annexus eſſe debeat. Quæritur nunc

An Epiſc. in tali deſignatione, ac diſtributione teneatur non ſolùm exquirere conſilium Capituli, verùm etiam ſequi?

Die 23. Novembris 1680. Sac. Congreg. Eminentiſſimorum S. R. E. Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum cenſuit, Epiſcopum teneri quidem exquirere conſilium

ſilium Capituli; non autem ſequi.
F. Cardinalis Columna Præfectus.
Loco ✠ ſigilli
S. Archiep. Brancacius Epiſc. Viterbien. Secretarius.
Gratis etiam quoad ſcripturam

VIII.

DECRETO.

Della Sag: Congr. de' Riti intorno all'aſſiſtenza de' Canonici nel miniſterio di Diacono, e Soddiacono frà di loro nelle Meſſe ſolenni, & Conventuali.

Citato nel Tit. XXI. cap. 2. pag.628.

QUæſitum fuit in Sac. Rituum Congregatione ab Epiſcopo Sarnen. declarari: An Dignitates, & Canonici Cathedralis Sarnen. teneātur in Miſſis ſolennibus, & Conventualibus, quæ ab ipſis cantantur per gyrum, præcipuè in diebus feſtis ex obligatione Capitulari aſſiſtere ſibimetipſis gradatim in miniſterio Subdiaconi, & Diaconi, non obſtante antiqua conſuetudine, quam prætendunt ſufficiendi alios ſimplices Sacerdotes, non de gremio Capituli ad exercendum officium Subdiaconi, & Diaconi, in huiuſmodi ſolennium Miſſarum celebrationibus, etiam aſſiſtente Epiſcopo; An verò hoc munus obire teneantur, eodem Epiſcopo dumtaxat pontificaliter celebrante?

Et Sac. eadem Congr. inhærendo Decretis aliàs pluries in ſimilibus emanatis, referente Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo Domino Cardinali Urſino, reſpondit, ac declaravit: *Canonicos ſemper, & quandocunque teneri; & ità decrevit, & omninò in Cathedrali prædicta ſervari mandavit; non obſtantibus quibuſcunque.* Die XV. Septēbris 1691
A. Cardinalis Cybo.
Loco ✠ ſigilli

I. Vallemanus Sac. Rit. Congregationis Secretarius.

A quo Decreto cum ad eandem Sac. Congregationem ipſimet Canonici recurſum habuiſſent, & audiri inſtitiſſent; emanavit aliud Decretum ſequentis tenoris.

Sarnen.

ITerùm propoſita in Sac. Rituum Congregatione cauſa inter Epiſcopum Sarnen. & Dignitates, & Canonicos eiuſdem Cathedralis Eccleſiæ, in qua prætendebatur a prædictis Dignitatibus, & Canonicis recedendum eſſe a deciſis ſub die XV. Septembris proximè præteriti ſuper aſſiſtentia ab ipſis gradatim præſtari debita in munere Diaconi, & Subdiaconi, Canonico celebranti; Eadem Sac. Congregatio *ſtetit in deciſis, & ampliùs non proponi mandavit*. Die XV. Decembris 1691.
A. Cardinalis Cybo.
Loco ✠ ſigilli

I. Vallemanus Sac. Rit. Congregationis Secretarius.

IX.

EDITTO.

Di ordine del Noſtro Santiſſimo Pad. Innocenzo XII. intorno a non gravare le Parrocchiali di Penſione.

Citato nel Tit. XXII. cap. 2. pag. 630.

Bandino del Titolo di S. Pancratio Prete Cardinale Panciatichi, e della Santità di Noſtro Signore Prodatario.

VOlendo la Santità di Noſtro Signore con la ſua paterna carità, e zelo eccitare li Parrochi alla maggiore vigilanza delle anime, alla di loro cura commeſſe, e facilitargli il modo di ſovvenire alle neceſſità delle medeſime con più abbondanti elemoſine: Quindi è, che per ordine eſpreſſo datoci a bocca dalla Santità ſua, comandiamo, ed ordiniamo, che per l'avvenire non ſi habbiano d'aggravare le Parrocchiali etiam di Juspadronato laicale di penſioni, e che

che ciò debba oſſervarſi ancora dagli Ordinarii nelle Provviſte, ch'eſſi ſaranno per farne. In oltre, che nõn ſi ammettano raſſegne, ò permute di Parrocchiali con riſerva di penſioni a favore di chi ſi ſia, e ſotto qualſivoglia titolo, etiam di preſtazione d'alimenti, e che molto meno ſi riſervino penſioni ſopra le medeſime Parrocchiali *ſine cauſa*, *beneficio pleno* di conſenſo de' Poſſeſſori per qualſivoglia cauſa, e titolo. Dalla Dataria queſto di 11. Novembre 1692.

B. Cardinal Prodatario.

In Roma nella ſtamparia della Reverenda Camera Appoſtolica 1692.

X.

FORMA

Da tenerſi nel fare i Teſtamenti *ad pias cauſas*, preſcritta dalla Sag. Congregazione de' Veſcovi, e Regolari nella lettera ſeguente.

Citata nel Tit. XXVII. cap. 2. pag. 632.

Molto Illuſt. e Reverendiſſimo Monſignore come Fratello. Ancorche da queſta Sagra Congregazione de' Veſcovi, e Regolari ſia ſtata più volte ammeſſa l'antica, e pia conſuetudine introdotta in alcune Diocesi di fare il Teſtamento *ad pias cauſas*, volgarmente chiamato *dell'Anima*, per quelli, che muoiono inteſtati; hà però ſempre la medeſima in occaſione di eceſſività preſcritte a gli Ordinarii diverſe forme, e condizioni. Ma ſentendoſi di continuo nuove doglianze per diverſi abuſi, che ſeguono in tal materia, la Santità di Noſtro Signore in congiuntura di ricorſo fatto alla medeſima per la Diocesi di Frigento hà reſcritto a queſta Sag. Congregazione, che con particolare applicazione provveda sì in queſta Diocesi, come nelle altre. Onde a relazione di Mons. mio Eminentiſſimo Caſanate, per rimediare ad ogni abuſo, queſti miei Eminentiſſimi Signori riaſſumendo gli ordini altre volte dati, e le condizioni appoſte in materia di detti teſtamenti *ad pias cauſas*, ed aggiugnendovi l'infraſcritta pena per l'oſſervanza più eſatta di dette condizioni, mi hanno comandato di ſcrivere a V. S. che traſmetta copia autentica di queſta lettera a tutti gli Ordinarii di coteſta Nũziatura, eſſendo anche tale la mente di S. B. con approvazione della quale ſi è venuto alle riſoluzioni ſeguenti.

E primieramente, che per cauſa del pagamenro di dette pie diſpoſizioni, ò teſtamento dell'Anima non ſi ritardi dagli Ordinarii, e Parrochi la ſepoltura de' cadaveri, ancorche gli Heredi del morto eſpreſſamente contradiceſſero: ma prontamente detti cadaveri ſi ſepelliſcano ſenza aſpettarſi nè il pagamento, nè la promeſſa, ò ſicurtà di pagare, e ciò ſotto pena della ſoſpenſione *a Divinis* da incorrerſi *ipſo facto*, riſervatane a queſta Sagra Congregazione l'aſſoluzione, ſenza altra ſentenza, ò decreto.

2 Che ſotto la medeſima pena di ſoſpenſione, come ſopra, gli Ordinarii non prendano minima parte di dette pie diſpoſizioni, ò Teſtamenri dell'anima, nè per ſe, nè per loro Curie, & Officiali, ancorche la pretendeſſero ſotto titolo di quarta Canonica, ò della fabbrica della Chieſa: Ma tutto ſi ſpenda interamente per ſuffragio dell'Anima del morto inteſtato in tante Meſſe, & opere pie, in conformità della divozione, che hà moſtrata in vita l'iſteſſo Defonto inteſtato. Anzi ne anche prendano emolumento alcuno per la ſentenza, ò decreto condannatorio, ò aſſolutorio degli Heredi, tanto per l'heredità de i morti inteſtati, quanto de i morti teſtati.

3 Che nel fare detti Teſtamenti *ad pias cauſas* ſi habbia riguardo dagli Ordinarii con paterna diſcrezione a diſporre di poca quantità, che non ecceda la vigeſima parte del valore di tutta l'heredità, detratti tutti i debiti hereditarii; anzi non ecceda mai la ſomma di cento ſcudi, ò ducati, ancorche l'heredità arrivaſſe al valore di 20. mila ſcudi.

4 Che tutto ciò ſi faccia col conſiglio degli heredi caritativamente, e con eſpreſſione di tante Meſſe, e tali opere pie.

5 Che per gl'inteſtabili, che muo-

ſono ſenza proprj o patrimonio, non ſi eſigga coſa veruna.

6 Che s'intendano gli Ordinarii eſſer quelli, nella Dioceſi de' quali muojono gl'inteſtati, non dove ſono li beni hereditarii, ò ſono nati, ò habitano gli heredi.

7 Che doveranno i medeſimi Ordinarii dar tutte queſte notizie a'loro Parrochi, acciò non ſia mai luogo a ſcuſa d'ignoranza, e reſti puntual mēte adempita la ſanta mente di N. S. e dell'Eminenze loro. Tanto dunque V. S. eſeguirà con applicazione, e diligenza; ed il Signore Iddio la proſperi. Roma 19. Agoſto 1678. Di V. S. come Fratello affezionatiſſimo

Il Cardinale G. di Carpegna.

Loco ✠ ſigilli.

Gio: Battiſta Arciveſcovo di Genova Segretario. Napoli. Mons. Nunzio.

XI.

Dichiarazione, e Decreto della Sag. Congregazione delle Indulgenze ſopra la Bolla di Papa Clemente VIII. intorno alla iſtituzione delle Confraternite antiche fatte da' Superiori delle Religioni.

Citat. nel Tit. XXXI. cap. 3. pag. 637.

Molto Illuſt. e Reverendiſſimo Monſignore. Havendo riſoluto queſti miei Illuſtriſſimi Signori della Congregazione delle Indulgenze con autorità, ed ordine particolare havuto *vivæ vocis oraculo* della Santità di N. S. di levar alcune difficoltà, che ſi trovano nell'eſeguire la coſtituzione di Clemente VIII. fel. memoria fatta già ſopra le aggregazioni delle Confraternite, e dichiarate ancora alcune coſe concernenti le iſtituzioni antiche, fatte da' Superiori delle Religioni, fanno ſapere a V. S. che ſi contentano, che i Superiori Regolari, a' quali è ſtata conceſſa nuova facoltà da S. B. d'iſtituire Confraternite ſecolari (ſecondo la forma della ſudetta coſtituzione) poſſano confermare ſenza conſenſo dell'Ordinario de' luoghi quelle Confraternite, quali ſi trovano canonicamente erette da' medeſimi Superiori Regolari, avanti ſi pubblicaſſe l'iſteſſa coſtitutione, nelle Chieſe proprie loro Regolari Collegiate, dove ſtiano, almeno dodeci Religioſi di famiglia ordinaria, non oſtante, che nella patente della confirmazione ſi dica eſpreſſamente farſi ciò di conſenſo dell'Ordinario medeſimo. Dichiarando però, che nel fare nuova iſtituzione nelle Chieſe tanto Regolari, quanto Secolari di qualunque ſorte, e nel confermare eziandio le antiche erette in Chieſe Secolari, e Regolari ancora, nelle quali non ſtiano dodici Religioſi, ſi debba neceſſariamente havere il teſtimonio, e conſenſo dell'Ordinario, ed oſſervare tutto il reſtante, che ſi preſcrive nell'iſteſſa coſtituzione.

Permettono ſimilmente, che i medeſimi Regolari, a' quali è ſtata conceſſa la ſudetta nuova facoltà d'iſtituire, poſſano confirmare le Confraternite antiche, ed iſtituire di nuovo, ancorche non ſia tutta quella diſtanza di luoghi, ove ſono, ò ſaranno tali Confraternite, che viene preſcritta da' Brevi Appoſtolici, mentre però, oltra tutti gli altri requiſiti concorra anco a queſto il conſenſo particolare dell'Ordinario del luogo, il quale ſi doverà eſibire in ſcritto, prima che ſi diſpenſi ſopra tal diſtanza, e non altrimenti.

Permettono ancora, che ritrovandoſi diverſe Confraternite de' ſecolari antiche, erette canonicamente, come ſopra, in Chieſe Regolari Collegiate di dodici Religioſi almeno, ſi poſſano confermare, ſervata però in tutto il teſto la forma data dalla medeſima Coſtituzione, e parimente, ch'eſſendo in una Città, ò Terra più d'una Confraternita antica dell'iſteſſo nome, ò iſtituto, eretta canonicamente da' Superiori Regolari, ſi poſſano confirmare ſecondo la ſudetta forma, ma nell'iſtituzione di nuove Confraternite, vogliono le Signorie loro Illuſtriſſime, che una ſola ſe ne poſſa fare in qualunque Città, ò Terra, ò luogo; eccettuando però la Compagnia del SS. Sagramento, quale concedono, anzi deſiderano, ſia eretta in ogni Chieſa Parrocchiale, non

non oſtante, che ſi ci trovi eretta prima qualſivoglia altra Confraternita.

E perche molti dubbitano, ſe per la coſtituzione di Sua Beatitudine ſopra le Indulgenze conceſſe ultimamente alle perſone Religioſe con revocazioni delle antiche, vengano rivocate ancora le Indulgenze conceſſe alle Chieſe Regolari, ed a que', che le viſitano, ancorche la coſtituzione comprenda chiaramente ſolo le perſone Regolari, ſenza eſtenderſi alle Chieſe loro: Tuttavia la Congregazione per levare ogni dubbio, dichiara, che le Indulgenze conceſſe a quelli, che viſitano le Chieſe de'Regolari ſtanno nella loro forza, e vigore, fino che la Santità Sua farà altra deliberazione, e però ſi poſſono laſciare pubblicare, quando non oſti altra coſa.

Tutto queſto è parſo alla Congregazione di ſcrivere a V. S. accioche nelle occorrenze di coteſta Chieſa ſappia ciò, che paſſa in queſto particolare, e lo faccia ſapere ancora a' Veſcovi della ſua Provincia; ed io prego a V. S. dal Signore ogni vero bene. Di Roma 20. Ottobre 1607. Di V. S. Per ſervirla P. Card. Arigone. Mons. Arciv. N.

XII.

Lettera della Sag. Congreg. de' Veſcovi intorno al dovuto pagamento del Cattedratico.

Citata nel Tit. XXXIII. cap. 1. pag. 640.

Foris. All'Eminentiſs. e Reverendiſs. Sig. mio oſſervandiſs. Il Signor Cardinale Orſini Arciveſcovo di Benevento.

Intus. Eminentiſs. e Reverendiſs. Sig. mio Oſſervandiſs.

Riferito da me in Sag. Congreg. quanto V. E. ſi è compiaciuta di rappreſentare in ordine al Cattedratico, ch'ella intende eſiggere dal Clero, e Beneficiati di coteſta Città, e Dioceſi, queſti Eminentiſſimi miei Signori inerendo alle riſoluzioni altre volte emanate in tal propoſito, mi hanno comandato di ſignificare all'E. V. che potrà eſiggere il detto Cattedratico nella ſomma, non eccedente i due ſoldi, taſſati dalla coſtituzione di Papa Onorio III. che comincia: *Conquerente, &c.* e bacio per fine humilmente a V. E. le mani. Roma 28. Febbrajo 1687. Di V. Em.

Humiliſs. ed affezionatiſs. Serv.

G. Cardinale di Carpegna.

B. Panciatichi Segretario. Beneven. to al Sig. Cardinal Arciveſcovo.

Adeſt ſigillum.

XIII.

Diſtribuzione delle Hore, nelle quali doverãno cominciarſi li Divini Vfficj, e la Meſſa Conventuale nelle Cattedrali, ſecondo il decreto della Sagra Congr. de' Veſcovi in una Aretina 30. Martii 1599.

Cit. nel Tit. XXXV. cap. 14. *pag.* 642.

Dal 1. di Gennajo fino a' 15.

1 Il Mattutino comincierà ad hore 15. e mezza. La Meſſa cantata ad hore 17. e mezza.

La predica comincierà tutto l'anno a ſonarſi poco prima, che cominci la Meſſa cantata, e ſi dirà dopo, che ſarà cantato il Vangelo. La vigilia delle feſte ſi ſonerà la ſera, e durerà a ſonarſi almeno per un quarto d'hora, e gli tocchi ſi ſoneranno mentre ſi canta l'Epiſtola. La Meſſa cantata, quando non vi ſia predica, comincierà a tutto l'anno mezz'hora dopo le hore notate.

I Veſperi ne' giorni feſtivi ad hore 21. Ne' giorni feriali ad h. 20. e durerà all'iſteſs'hora fino a' 5. di Marzo.

Da' 15. di Gennajo fino a Febbrajo.

Il Mattutino ad hore 15. La Meſſa cantata ad hore 17. e mezza.

Febbrajo fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 14. e mezza. La Meſſa cantata ad h. 17.

Da' 15. Febbrajo fino a Marzo.

Il Mattutino ad hore 14. La Meſſa cantata ad h. 16. e mezza.

Marzo fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 13. La Meſſa cantata ad hore 16.

Da' 15. Marzo fino ad Aprile.

Il Mattutino ad hore 12. e mezza. La Meſſa cantata ad hore 15. e mezza. Il Veſpero ne' giorni feſtivi ad hore 20. Ne' giorni feriali ad h. 19. E durerà il Veſpero a queſt'hora fino a' 15. di Novembre.

Aprile fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 11. La Meſſa cantata ad h. 14. e mezza.

Da' 15. Aprile fino a Maggio.

Il Mattutino ad hore 11. La Meſſa cantata ad hore 14.

Maggio fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 10. La Meſſa cantata ad hore 13.

Da' 15. Maggio fino a Giugno.

Il Mattutino ad hore 9. e mezza. La Meſsa cantata ad hore 12. e mezza.

Giugno fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 9. La Meſsa cantata ad hore 12.

Da' 15. Giugno fino a Luglio.

Il Mattutino ad hore 8. e mezza. La Meſsa cantata ad hore 11. e mezza.

Luglio fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 8. e mezza. La Meſsa cantata ad hore 11. e mezza.

Da' 15. Luglio fino ad Agoſto.

Il Mattutino ad hore 9. La Meſsa cantata ad hore 12.

Agoſto fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 9. e mezza. La Meſſa cantata ad hore 12. e mezza.

Da 15. Agoſto fino à Settembre.

Il Mattutino ad hore 10. La Meſſa cantata ad hore 13.

Settembre fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 11. La Meſſa cantata ad hore 13. e mezza.

Da' 15. Settembre fino ad Ottobre.

Il Mattutino ad hore 11. e mezza. La meſſa cantata ad hore 14.

Ottobre fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 12. e mezza. La Meſſa cãtata ad hore 14. e mezza.

Da 15. Ottobre fino à Novembre.

Il Mattutino ad hore 13. La Meſſa cantata ad hore 15.

Novembre fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 14. La Meſſa cantata ad hore 16.

Da 15. Novembre fino à Dicembre.

Il Mattutino ad hore 14. e mezza. La Meſſa cãtata ad hore 16. e mezza.

Il Veſpero ne' giorni feſtivi ad hore 20. e mezza: ne' giorni feriali ad hore 20. e durerà à queſt'hora fino a' 15. Dicembre.

Dicembre fino a' 15.

Il Mattutino ad hore 15. La Meſſa cantata ad hore 17.

Da 15. Dicembre fino à Gennajo.

Il Mattutino ad hore 15. e mezza. La Meſſa cantata ad hore 17. e mezza. Il veſpero ne' giorni feſtivi ad hore 21. e ne' giorni feriali ad hore 20.

Avvertirà però il Sagriſtano di far cominciare i divini vfficj all'hora determinata, e di far ſonare i trè ſegni delle Campane, così nella Meſſa, come nelli Veſperi trè quarti di hora in circa avanti la detta hora, di modo, che da un ſegno all'altro vi ſia diſtanza proporzionata di un quarto di hora, facendo, che ſi ſoni dopo il terzo immediatamente la campana piccola alla diſteſa, acciocchè il popolo intenda, che quello è l'ultimo ſegno, dopo il quale ſi ſtarà un'altro quarto di hora à cominciare, nel quale tempo ſi pareranno in Sagriſtia quelli, che haveranno da celebrare.

XIV.

DECRETO

Generale della Sag. Congregazione de' Riti, che prohibiſce alle perſone ſecolari l'uſo del baldacchino, il bacio del S. Vangelo, e l'aſſiſtenza in Presbiterio.

Lettera della medeſima Sag. Congregazione, con cui ſi commette all'Arciveſcovo l'invigilare ſopra i ſuoi Suffraganei per l'eſecuzione.

Altro Decreto generale della Sagra Congregazione, con cui aboliſce affatto ſi l'uſo, ſi la ritenzione, come anche ogni ſegno di baldacchino, e di ſoppedaneo, tanto nel Presbiterio, quanto fuori alle ſudette perſone ſecolari.

Citati nel Tit. 40. cap. 8. pag. 648.

De-

Decretum generale.

CUm pluries Sacra Rituum Congregatio, inhærendo Decretis aliàs editis, & ſignantèr in Lucerina die 22. Novembris 1664. 28. Septembris 1675. & 13. Martii 1688. declaraverit nullo modo dandum eſſe Evangelium ad oſculandum ſecularibus, etiam Præſidi in celebratione Miſſarum; nec non prohibuerit uſum baldacchini, & præſertim in Acernina die 26. Junii 1666. Baren. 5. Martii 1667. & 17. Junii 1684. Marſicen. Polignanen. & Mileten. 5. Martii 1667. Hieracen. die 2. Octobris 1683. & Biteéten. 23. Septembris 1684. Ac inſuper denegaverit aſſiſtentiam in Presbyterio, & ſpecialiter in Materaren. 24. Januarii 1665. Melphitana 15. Iunii 1667. & Baren. 20. Novembris 1677. & 22. Februarii 1687.

Eminentiſſimi, & Reverendiſſimi DD. Cardinales eidem Sac. Congregationi Præpoſiti mandarunt, ut prędicta decreta prohibentia perſonis ſecularibus oſculum Evangelii, uſum baldacchini, & aſſiſtentiam in Presbyterio renoventur, & copiæ illorū tranſmittātur Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Neapolis, eiſdemque injungendo, ut illa intimari faciant Superioribus Eccleſiarum ſuæ Diœceſis, tàm Secularibus, quàm Regularibus, & in caſu transgreſſionis, procedant etiam contra Regulares auctoritate ejuſdem Sac. Congregationis ad pœnam interdicti; & ita decreverunt, & in Eccleſiis Regni Neapolis omninò ſervari juſſerunt. Die 13. Martii 1688. A. Card. Cybo. Locus ✠ ſigilli. Bernardinus Caſalius Sac. Rit. Congreg. Secretarius.

Foris. Emo, & Reverendiſs. Dño Obſervandiſs. Dño Cardinali Vrſino Archiepiſcopo Beneventano.

Intus. Eminentiſs. & Reverendiſ. Dñe obſervandiſs.

EX annexa Epiſtola Paſtoralem Sanctiſſimi Domini noſtri ſolicitudinem Eminentia Veſtra perſpiciet, peraudito hujus Sac. Rit. Congregationis ſenſu removendi ab Eccleſiis, & functionibus Eccleſiaſticis abuſus perperàm introductos, Equidem à Sanctitate Sua, & Sac. Rituum Congregatione licèt in propria Eminentiæ Veſtræ Diœceſi, forſan non irrepſerint, aut à proprio zelo expulſi fuerint, non ambigatur, nihilominus eadem Sac. Congregatio cenſuit penitùs ſuper hoc ab ipſa informari: Nàm in ejus zelo ſummoperè confiſa certiorem facit, ut invigilet, an à ſuis Suffraganeis adimpleta, vel neglecta fuerit mandati hujus executio. Quibus enim animadverterit incitari oporteat, ad illud fervidè peragere incumbat, ut partes ipſis ſpectantes, tanquam Paſtorali munere inſigni tos, hujuſmodi abuſus expellendo, adimpleant, eo magis vigente mox Sanctitatis ſuæ adamuſſim mandato. Dignetur itaque Sacr. Congregationem de omnibus quibuſcunque in hoc negotio ab ipſiſmet ſuis Suffraganeis geſtis, & peractis certiorem reddere, præſertim ab Epiſcopo Teleſino, cui ſcriptum fuit, & iterùm ſcribitur ex eodē tenore, prout Eminentia Veſtra ex annexis litterarum exemplaribus comperiet. Quoniam verò evidentèr patet, Prælatum hunc ſtimulis oportere, eidem Eminentia Veſtra hujuſmodi præſtare non prætermittat, ut obſtringatur Sanctitatis ſuæ ſolicitudinem executioni demādare; ipſumque ab evidenti, cui ſubjacet, periculo, ne juremerit ò redarguatur, eximere; dùm intereà Eminentiæ Veſtræ manus reverentèr exoſculor. Romæ die 18. Junii 1689. Eminentiæ Veſtræ Reverendiſſimæ. Humill. & Addictiſs. Servus A. Cardinalis Cybo. Bernardinus Caſalius Sac. Rit. Congregationis Secretarius. Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo D. Cardinali Vrſino Archiepiſcopo Beneventano: Adeſt ſigillum.

SAc. Rituum Congregatio die 22. Aprilis referente Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo Domino Cardinale Columna Ponente ſtetit in deciſis die 13. Martii 1688. & quoad baldacchina, non tantùm illorum uſum, verùm etiam retentionem, tàm in Presbyterio, quàm extra in eodem decreto comprehendi declaravit, & ad effectum, ut memoria pereat ſimilis abuſus, mandavit, ut injungatur Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Neapolitani, quod haſtas, gradus, ſuppedanea, & quæcunque alia ſigna bal-

baldacchini ab Eccleſijs ſuarum Diœceſum, tàm Secularium, quàm Regularium removere faciant:& quoad Eccleſias Regularium procedant ad interdicta, & contra inobedientes ad cenſuras auctoritate Sac. Congregationis eadem die 22. Aprilis 1690. Et facto de prædictis verbo cum Sanctiſſimo per me Secretarium, Sanctitas Sua annuit, ſenſum Congregationis approbavit, & laudavit, ac præmiſſum decretū exequi omninò, & publicari præcipit. Die 22. ejuſdem menſis, & anni 1690.

A. Epiſc. Oſtien. Cardinalis Cibo.
Laurentius Fliſcus Sac. Rit. Congregationis Secretarius.
Locus ✠ ſigilli.
Romæ ex Typographia Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ 1690.

XV.

EDITTO

Del Santo Vfficio, da pubblicarſi due volte l'Anno, cioè la prima Domenica dell'Avvento, e la prima Domenica di Quareſima.

Cit. nel Tit. XLVII. cap. 1. pag. 653.

Noi, &c. per la Miſericordia di Dio della S. R. C. Cardinali in tutta la Republica Criſtiana contra l'heretica pravità Generali Inquiſitori, dalla S. Sede ſpecialmente deputati.

I. ESſendo à Noi per continua eſperienza manifeſto, che molti per malizia, altri per inobedienza, ed altri per ignoranza, non ſoddisfanno à gli obblighi, che hanno di denunciare al S. Ufficio i delitti ſpettanti ad eſſo, e che però ſuccedono grandiſſimi inconvenienti, ed errori, non ſolamente contra i buoni, e criſtiani coſtumi: ma ancora contra la Fede Cattolica: Noi per tanto, a' quali ſpecialmente debbono eſſere à cuore la gloria di Dio, la conſervazione, ed augumento della Fede Cattolica, e la ſalute delle Anime, volendo provvedere à tanto diſordine, con autorità Appoſtolica à Noi commeſſa, comandiamo in virtù di ſanta ubbidienza, e ſotto pena di ſcomunica di lata ſentenza, oltre alle altre pene preſcritte da' Sagri Canoni, Decreti, Coſtituzioni, e Bolle de' Somni Pontefici, per tenor del preſente editto à tutte, ed à ciaſcuna perſona di qualſivoglia ſtato, grado, condizione, e dignità, così Eccleſiaſtica, come Secolare, che frà il termine di trenta giorni, dieci de' quali per lo primo, dieci per lo ſecondo, e dieci per lo terzo termine perentorio, debbano rivelare, e giuridicamente notificare al Santo Ufficio, overo all'Ordinario, tutti, e ciaſcun di quelli, de' quali ſappiano, ò habbiano havuto, ò haveranno notizia.

1 Che ſiano heretici, ò ſoſpetti, ò diffamati di hereſia, ò credenti, ò fautori, ò ricettatori, ò difenſori loro; ò habbiano aderito, ò aderiſcano a' riti de' Giudei, ò Maomettani, ò de' Gentili, ò habbiano apoſtatato dalla Santa Fede Cattolica.

2 Che habbiano fatto, ò facciano atti, da' quali ſi poſſa argomentare patto eſpreſſo, ò tacito co'l Demonio, eſercitando incanti, magie, ſortilegii, porgendoli ſuffumigj, ò incenſi, per trovar teſori, ed altri intenti, chiedendo da lui riſpoſte, ed invocandolo, ed à queſto effetto promettendogli ubbidienza, e conſegrādogli pentacoli, libri, ſpade, e ſpecchi, ed altre coſe, nelle quali intervenga il nome, ed opera ſua.

3 Che ſi ſiano ingeriti, ò ingeriſcano in far eſperimenti di negromāzia, ò di qualſivoglia altra ſorte di magia, con entrare ne' circoli, far eſperimenti della caraffa, ò del crivello per trovare i medeſimi teſori, coſe naſcoſte, rubare, e perdute, e far altre ſimili ſuperſtizioſe azzioni ad altri fini, maſſime con abuſo de' Sagramenti.

4 Che ſenza la licenza dovuta ritengano ſcritti, che contengano hereſie, ò libri di heretici, che trattino ex profeſſo di Religione, ò che l'habbiano letti, ò tenuti, ò ſtampati, ò fatti ſtampare, ò gli leggano, tengano, ſtampino, facciano ſtampare, introducano, ò difendano ſotto qualſivoglia preteſto, ò colore.

5 Che habbiano libri di negromanzia, magia, ò continenti incanteſimi, ſortilegi, e ſimili ſuperſtizioni, maſſime con abuſo di coſe ſagre.

6 Che

6 Che contra il voto ſolenne, fatto nella profeſſione in qualſivoglia Religione approvata, ò dopo di haver preſo l'Ordine Sagro, habbiano contratto, ò contraggano matrimonio.

7 Che vivendo la prima moglie, pigli la ſeconda; ò vivendo il primo marito, pigli il ſecondo.

8 Che contra i decreti, e le coſtituzioni Appoſtoliche habbiano abuſato, ò abuſino il Sagramento della Penitenza ſervendoſi della confeſſione, e confeſſionarii a' fini diſoneſti, ſollecitando in eſſi i penitenti *ad turpia*, ed havendo con eſſo loro diſcorſi di coſe illecite, e non convenienti al fine, per lo quale è ſtato iſtituito.

9 Che habbiano proferito, ò proferiſcano beſtemmie hereticali contra di Dio, la Beata Vergine, e Santi, ò procedano à qualche atto di offeſa, e diſprezzo contra le Imagini, e Figure rappreſentanti i medeſimi.

10 Che, habbiano tenuto, ò tengano occulte conventicole, ò ragunanze in pregiudizio, diſprezzo, ò contra la Religione.

11 Che habbiano indotto qualche Criſtiano ad abbracciare il Giudaiſmo, ò altra ſetta, contraria alla Fede Cattolica, ò impediti i Giudei, ò Turchi à battezzarſi.

12 Che non eſſendo ordinati Sacerdoti, s'habbiano con ſacrilego ardire uſurpato, ò ſi uſurpino il celebrar Meſſa, ancorche non habbiano proferite le parole della conſagrazione, ò habbiano preſunto di amminiſtrare il Sagramento della Penitenza a' fedeli di Criſto; ancorche non ſi ſia venuto all'atto dell'aſſoluzione.

II. Inoltre ſi dichiara, che quelli, i quali non denuncieranno, come ſi ordina col preſente editto, non poſſano eſſere da alcuno aſſoluti, ſe non dal S. Ufficio, dopo, che haveranno in eſſo giuridicamente rivelato i delinquenti, al che non poſſano ſoddiſfare con bollettini, ò lettere ſenza nome, e cognome dell' Autore, ò altri modi incerti, de'quali non ſi tiene conto alcuno nel Santo Tribunale.

III. Si dichiara anche, che colla ſudetta eſpreſſione de' caſi di ſopra da noi ſpecificati da rivelarſi, non ſi eſcludano gli altri caſi ſpettanti al Sãto Ufficio, che per altro ſono compreſi ne' Sagri Canoni, nelle Coſtituzioni, e Bolle de' Sommi Pontefici: nè meno col preſente editto s'intenda derogato alle altre provviſioni Canoniche Appoſtoliche, ed agli altri editti degli Ordinarj, ed Inquiſitori.

IV. Ed affinchè del preſente editto non ſi poſſa pretendere ignoranza, comandiamo, che ſia affiſſo per gli luoghi ſoliti di Roma, e ſi notifichi a' Veſcovi delle Città vicine a Roma, nelle quali non ſono Inquiſitori, acciocchè lo pubblichino, ed ordinino, che i Parrochi delle loro Diocesi lo leggano ogni anno la prima Domenica dell'Avvento, e la prima Domenica di Quareſima: Il che parimẽte vogliamo, che ſi faccia da' Parrochi, e Regolari di Roma nelle loro Chieſe, in tempo, che ſi troverà in eſſe congregato maggior numero di Popolo, e poi farne attaccare alle porte delle loro Chieſe, e Sagriſtie di eſſe un' eſemplare del medeſimo, per oſſervare quãto in eſſo ſi ordina.

EDICTUM

Publicationis Actorũ Concilii Provincialis Beneventani.

FR. VINCENTIVS MARIA ORSIN. Prædicatorum Miſeratione Divina Tit. S. Sixti S. R. E. Presb. Card. Urſinus, S. Beneventanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus Metropolita.

Omnibus, & ſingulis noſtræ Provinciæ fidelibus publico hoc præſenti authentico Edicto, ad valvas noſtræ Metropolitanæ Eccleſiæ, cæterarumque Cathedralium, ac inſignium Eccleſiarum, etiã exemptarum, ac nullius Diœceſis ejuſdem noſtræ Provinciæ affixo, publicantur omnia, & ſingula Acta, & Decreta emanata in Synodo Provinciali, per Nos cum Sanctiſſimis, ac Reverendiſſimis Coepiſcopis noſtris, aliiſque Prælatis inferioribus de more legitimè, ac canonicè habita, & celebrata in prædicta noſtra Metropolitana Eccleſia diebus XI. XIII. & XVI. Aprilis currentis anni, & à Sac. Congreg. Concil. juxtà Conſtit. fel. rec. Sixti PP.

PP.V. *la LXXIV.* benignè recognita, & expenſa, nec in ulla prorsùs ſanctione immutata; ut ex authographo Decreto ejuſdem Sac. Congreg. lato die XXVI. Septēbris proximè elapſi, & ad Nos tranſmiſſo. Inhærendo autem Conſtitutioni præfati noſtri Cōcilii Provincialis *in Cap. 2. Tit. 2. de Conſtitutionibus*, volumus, quòd poſt tres menſes à præſentium in prædictarum Eccleſiarum valvis affixione, ut præmiſſum eſt, omnes, & ſingulos, ad quos reſpectivè ſpectat, eadem Decreta Synodalia ità afficiant, & ad obſervantiam adſtringant, ac ſi perſonalitèr eis exhibita, intimata, notificata, & præſentata fuiſſent ſub pœnis in eiſdem Synodalibus Conſtitutionibus contentis. In quorum fidem hoc ipſum Edictum conficiendum, per Nos, & Secretarium noſtrum ſubſcribendum, & noſtri ſigilli impreſſione muniendum decrevimus. Datum in S. Viſitatione Oppidi Montis-Calvi noſtræ Archi-diœceſis hac die Sacra S. Ludovico Bertrando X. Menſis Octobris 1693.

Fr. Vinc. Maria Card. Archiep. Metrop.

I. Foderus Synodi Secret.

EPISTOLA SYNODICA

Ad SS. D. PP. Innoc. XII., cujus auctoritati hoc Concilium ſubmittitur.

SANCTISSIME PATER.

Singulari Dei benignitate factum exiſtimo, ut Provincialis Synodi convocationem, quam à primis miniſterii mei in hac Metropolitanæ Eccleſia liminibus in votis habebam, ſub feliciſſimis Sanctitatis Veſtræ auſpiciis tandem aliquando obtinerem. Dilatam ſiquidem hanc ſpem non rerum viciſſitudini, non huic everſæ Civitati, ſed inſcrutabili Divinæ Sapientiæ conſilio acceptam refero. Si namque in hac Synodo is fuit divinæ Domus zelus, ea Religionis tuendæ, atque ornandæ conſpiratio, & conſenſus, ut multitudinis eſſet cor unū, & anima una, non aliundè in noſtrū omnium capita hic effuſus eſt Spiritus, niſi de ſpiritu veſtro. Ecquis ſub tanto Pontifice Optimo Maximo, cū quo lux orta eſt Juſtis, & rectis corde lætitia; ſub quo pietas incrementum, impietas detrimentum nacta ſunt, nō ſenſit novæ virtutis igniculos, qui, ut manu fermè tetigi, ſanctæ charitatis incendia in Fratrum eorum Coepiſcoporū pectoribus excitarunt? Exultavit ſanè hæc rediviva Civitas, in qua olim Summi Romani Pontifices prædeceſſores veſtri ſex Concilia, quorum tertium Eccleſiaſticæ hiſtoriæ parens generale appellat, habuerunt: Hic Nicolaus II. ad Monachorum controverſiolas ſedandas ſeſe paterno affectu inclinavit: Hic Victor III. extento brachio in Guibertum Antipapam, ejuſque Schiſmaticos Epiſcopos excōmunicationis fulmen contorſit: Hic Urbanus II. Eccleſiaſticæ nervum tēdens diſciplinæ, idem in eoſdem jaculatus eſt fulmen. Hic Paſchalis II. in ſuo primo Concilio laicas manus ab Eccleſiaſticis rebus abſterruit; in ſecundo Eccleſias ſuis veris Rectoribus reſtituit; in tertio Mauritium Burdinum Bracharēſem Archiepiſcopum, Antipapam prævidens futurum, ab Eccleſia reddidit excommunem. Lætata eſt hæc Metropolitana, quæ etſi olim duo, & triginta Comprovincialium Epiſcoporum conventu complectebatur, deindè quatuor, & viginti venerabilem cœtum aſpexit; modo licet duodeviginti dumtaxat enumeret, omnes tamen Latinas Metropoles, quæ unitatis vinculo Sanctæ Veſtræ Sedi, Eccleſiarum omnium Matri, & Magiſtræ annectuntur, facilè antecellit; qua Fratrum corona Prædeceſſores mei circumdari, ante Tridentinum Concilium ſingulis annis Provinciales Synodos celebrabant; poſt Concilium, Cardinalis Archiepiſcopus Sabellus bis, Archiepiſcopus de Palumbaria, Archiepiſcopus Foppa, non ita pridem eundem Provincialem Conventum coegere, ita certè, ut veterum, & recentium hujuſmodi Conſtitutionū duodecim hactenus codices collegerim. Cum itaque hæc Metropolitana, omnes inter Italicas, in Provincialibus Synodis ſucceſſivè perſolvendis conſtantior extiterit, tantis majorum noſtrorum veſtigiis, ego, & Comprovinciales mei religioſè inhærentes, Provincialem Synodum quatuordecim Epiſcoporum, aliorumque Prælatorum ordinariorū frequētia, ſumma Cleri, Populique lætitia

die

die XI. Aprilis Deo inſpirāte, inchoatam, & XVI. eodem adjuvante, completam unanimi omnium omnino aſſenſu, & conſenſu ritè celebravimus. Quæ verò pro imbecillitate noſtra in ea conſtituta ſunt decreta, Ego, & Fratres mei, qua majori poſſumus reverentia, humilitate, & obedientia mittimus ad Sanctitatem Veſtram, ejuſque judicio, ac cenſuræ emandanda ſubijcimus. Deo interim vota perſolvimus, ut ad Eccleſiæ ſuæ tutelam Sanctitatem Veſtram diutiſſimè ſervet incolumem, ad cujus Apoſtolicum Thronum provoluti, paternam benedictionem nobis, gregibus noſtris, & univerſæ noſtræ Provinciæ precamur.

Datum Beneventi die XVI. Menſis Aprilis 1693.

Humillimi, obſequentiſſimi, ac devotiſſimi filii, ac ſervi veſtri, Archiepiſcopus, Epiſcopi, & alii Prælati inferiores ordinarii in Concilio Beneventano canonicè congregati.

Fr. Vincentius Maria Cardin. Archiep. Præses.

De mandato Sacri Concilii Provincialis Samnitium Provinciæ.

Jacobus Foderus Presbyter à Secr. *Julianus Bovicellus Lector à Secretis.*

Sequitur Breve ejuſdem SS. D. PP. poſt recognitionem præfati Concilii.

Foris. Dilecto Filio noſtro Vincentio Mariæ Tit. S. Sixti S. R. E. Presb. Card. Urſino nuncupato.

Intus. INNOCENTIUS PP. XII.

Dilecte Fili noſter ſalutē, & Apoſtolicam benedictionem. Etſi de eximia pietate, deque incenſo zelo, quo demandatam paſtorali curæ tuæ Beneventanam Eccleſiam gubernas, & regis, præclara nobis non deerant argumenta; gaviſi nihilominùs admodùm ſumus comprobatum idipſum agnoſcere in Provinciali Synodo, quam convocaſti; præter meritum enim, quod exindè in te abundè redundat, juſtam etiam in ſpem adducimur, fore ut alii, conſimili in gradu conſtituti, ad idem ſolicitè præſtandum vehementèr excitentur. Uberes autem tibi, nec non Epiſcopis, cæteriſque Prælatis, qui unà tecum prædicta in Synodo convenerūt, laudes tribuentes, non omittemus rogare illum, pro cujus gloria amplificanda ſedulam operam impenderunt, ut Apoſtolicam benedictionem, quam hac præſertim de cauſa, peramanter omnibus, ac ſingulis impertimur, effuſa beneficentiæ ſuæ largitate cumulet, atque confirmet. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die XVI. Januarii 1694. Pontificatus noſtri anno tertio.

Marius Spinula.

N O T A.

Cum à Sac. hoc Concilio ſequētibus etiā literis Synodalibus poſtulatū humilitèr fuiſſet à SS. Innocentio PP. XII. ut à ſpoliorum onere hujus Provinciæ Pontifices eximeret, Sanctitas Sua non ſolùm pro noſtra Provincia, ſed pro omnibus univerſi Regni Neapolitani Epiſcopis conſtitutione ſubſequenti clementèr annuit. Quo circà grati animi ergo Archiepiſcopus, & Provinciales Coepiſcopi accepti Beneficii pro anathemate in Metropolitana Samnitium Baſilica lapidem infra exſcribendum erexere.

Altera Epiſtola Synodica

Ad eundem SS.

PP. Innocentium XII.

BEATISSIME PATER.

Concilium Provinciale Beneventanum, poſt humillima pedum oſcula, æternam Sanctitati Veſtræ precatur ſalutem. Poſtquam de his, quæ ad omnium nobis commiſſarum regimen ſpirituale pertinent, Paſtorali ſolicitudine actum pro viribus fuit, Sanctitati Veſtræ humilitèr exponere decrevimus pro omnium noſtrum in generali conſolatione, ea, quæ in animarum noſtrarum inevitabile, & lacrymabile damnum cedere, nedùm experimur, ſed etiam magna animi noſtri ægritudine dolemus. Ea eſt Cōmiſſariorum R. Nuntiaturæ in morte Epiſcopi petulantia, ut vix infirmitas aggravetur, cum ad ſpolium taliter ſe indiſcretè accingunt, quod nec remedia corporali ſaluti neceſſaria applicare decentèr ſinant, nec ea, quæ ad animæ procurationem pro religioſa morte agere debet Prælatus, Chriſtiana libertate exercere permittant; in tantum ut Epiſcopo morienti nō Confeſſarius, qui adjuvet, ſed Commiſſarius, qui expoliet, non ſine Populorum ſcandalo aſſiſtere videatur: & hoc tàm parvo R. Cameræ Apoſtolicæ proventu, ut omnia pretioſa, ſi quæ ſint, ſibi reſervari, & non in profectum ejuſdem Cameræ cedere quotidiana experientia compertum ſit. Qua de cauſa ipſi Oratores ad hoc tàm perniciosum animarum ſuarum damnū evitandum ad Sanctitatis Veſtræ paternam clementiam recurrere decreverunt, ut dignetur eoſdem humiles Oratores ad dicti ſpolii compoſitionem admittere eo modo, & forma, quibus Capitula Cathedralium hujus Regni reperiuntur admiſſa, habita ratione redditunm uniuſcujuſque Eccleſiæ ſupplicantium; Quæ compoſitio cum certa deindè extiterit, omni fraude, & dolo carebit, & in evidentem R. Cameræ Apoſtolicæ utilitatem redundabit, ipſique Oratores, præcluſo ſcandalo prædicto ſic pernicioſo Chriſtiana, & religioſa morte requieſcent, & dum vivunt pro gratiarum actione inceſſantèr Deum optimum maximum pro Sanctitatis Veſtræ incolumitate deprecabuntur.

Datum Beneventi die XVI. Menſis Aprilis Anno 1693.

Humillimi, obſequentiſſimi, ac devotiſſimi filii, ac ſervi veſtri Archiepiſcopus, Epiſcopi, & alii Prelati inferiores ordinarii in Concilio Beneventano canonicè cōgregati.

Fr. Vincen. Maria Card. Archiepisc. Præses, &c.

De mandato Sacri Concilii Provincialis Samnitium Provinciæ.

Jacobus Foderus Presb. à Secret.	*Julianus Bovicellus Lector à Secretis.*

CONSTITVTIO

Sanctiſſimi Domini

INNOCENTII PP. XII.

Super exemptione Archiepiſcoporum, Epiſcoporū, & Prelatorum inferiorum Regni Neapolis à Spoliis, & fructibus incōſumptis, & incommixtis ſuarum Eccleſiarum ad Cameram Apoſtolicā hactenùs ſpectantibus, & deinceps in beneficium Eccleſiarum applicandis, & erogandis.

INNOCENTIUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei.

Ad Perpetuam Rei Memoriam.

Inſcrutabili Æternæ Sapientiæ arcano univerſi Orbis Eccleſiis, meritis licèt imparibus, præſidentes, vigilis more Paſtoris, in omnes agri Dominici partes mentis noſtræ oculos circumferimus, ut quidquid earundem Eccleſiarum, illarumque Antiſtitum ſtatui, decori, commodis, tranquillitati, & neceſſitati convenire cenſemus, ad majorem Dei glo-

riam,

riam, ſolicitis, & beneficis ſtudiis promoveamus, prout rerum, locorum, & temporum circumſtantiis attentè penſatis in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Hinc dum ad Regni Neapolis Metropolitanas, & alias Cathedrales Eccleſias, ut plurimùm inopes, & exiguas, utpotè inter ſe valdè propinquas, & ad magnum numerum centum triginta quinque comprehenſis invicem unitis, aſcendentes, quot in pluribus, ac etiam majoribus Regnis, & Dominiis non exiſtunt, convertimus noſtræ conſiderationis intuitū, non ſine gravi animi mœrore perpēdimus, pleraſque earum Archiepiſcopales, & Epiſcopales, nec non aliquorum Prǽſulum inferiorum, ſeu Dignitatum quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, ſeu Ordinariorum jura habentium Menſas, ob Diœceſum anguſtias, incolarum, & agricolarum deficientiam, terræmotum frequentiam, aliaſque temporum injurias dignitatis ſplendori neceſſariis, ſeu congruis carere reditibus, iſtoſque reſpectu aliquarum Menſarum hujuſmodi vix ad annuam ſummam ſcutorū ducentorum, vel aliam paulò majorem aſcendere; Et propterea præfatas Metropolitanas, & alias Cathedrales, cæteraſque dictorum Prælatorum inferiorum Eccleſias illa, quā Dei Domus expoſceret, majeſtate, & eleganti ſtructura, necnon decenti ſupellectile ſacra, neceſſariiſque reparationibus indigere, Miniſtrorum quoque Eccleſiaſticorum ſufficientiam, & idoneitatem ob hujuſmodi vel inopiam, vel non opulentiam, deſiderari, piaque opera inibi in dies decreſcere, & alicubi defeciſſe. Unde etiā aures benigniùs, & attentiùs porreximus querimoniis nuper ad Nos pro parte Ven. Fratrum noſtrorū Archiepiſcoporū, & Epiſcoporū ejuſdē Regni delatis de Spoliorum Subcollectoribus, quibus tametſi per opportunas Sedis Apoſtolicæ, ejuſque Officialium proviſiones ſatis mādatum fuiſſe noſcatur, ut viventibus Præſulibus hujuſmodi à bonorum ex reditibus ſuarum Eccleſiarum, & multò magis aliundè per eos acquiſitorum ſequeſtratione, poſſeſſione, & occupatione prorsùs abſtinerēt; nihilominùs aliqui ex iiſdem Subcollectoribus, ſuis facultatibus abutentes, nec pœnas, quibus in tranſgreſſores, ut par eſt, juſtitia mediante, animadverti non fuit prætermiſſum, reformidātes, quinimò ubi magis commiſeranda fuiſſet inopia, vel anguſtia, moleſtias, & rigorem lucri gratia multiplicantes, ſub ſequeſtrationis, aſſecurationis, vel alio prætextu hujuſmodi, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos inferiores ægritudine præſſos, & in extremis etiā laborātes cōmodo, uſu, & poſſeſſione bonorū prǽfatorum, vel aliquorum ex illis privare, ſeu aliter ipſos, ipſiſque inſervientes perturbare præſumpſerunt.

Cupientes propterea ejuſmodi malis opportunū adhibere remedium, ac decori, commodis, & indigentiis reſpectivè Eccleſiarum, & Antiſtitū hujuſmodi, iſtorumque in extremis, & ſic de ſumma rerum agentium, tremendumque Dei judicium mox ſubiturorum, quantùm fieri poteſt, quieti, & tranquillitati in hac parte conſulere; Motu proprio, ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris deque Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ab omni, & quocunque jure, quod ad Cameram noſtram Apoſtolicam ex antiquiſſima cōſuetudine, & Conſtitutionibus Apoſtolicis hactenus ſpectaſſe dignoſcitur, percipiendi, exigendi, habendi, & aſſequendi omnes, ſingulas, & quaſcunque pecunias, res, effectus, jura, ſemoventia, & bona, etiam ſtabilia, cujuſcunque pretii, valoris, ſpeciei, qualitatis, & quantitatis exiſtant, per memoratos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prǽlatos inferiores dicti Regni, etiā ex Ordinibus Regularibus aſsūptos, ex reditibus, fructibus, & proventibus ſuarum Eccleſiarum quomodocumque verè, & propriè acquiſita, Spolia nuncupata, necnon fructus naturales à ſolo ſeparatos, & civiles tempore mortis perceptos, ſeù exactos ex reditibus præfatarum Eccleſiarum etiam inconſumptos, & incommixtos, non tamen pendentes, ſeù inexactos ſpecialis dono gratiæ perpetuis futuris temporibus dictos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos inferiores Regni præfati omninò eximimus, & liberamus, ac exemptos, & liberatos eſſe, fore, & cenſeri volumus, & mandamus; Ad effectum tamen, & non aliàs, aliter, nec alio modo, ut præmiſſa omnia, & ſingula ad præfatas Metropolitanas, aliaſque Cathedrales, & reliquas,

quibus memorati Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ſeu Prælati præſederint, illiſque non indigentibus, ad Parochiales Eccleſias eorum regimini commiſſas ſpectare, ac ad earumdem favorem, & in beneficium, ſeù utilitatem cedere, applicari, converti, ſeù erogari debeant. Præfatis tamen Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Prælatis, ut congruos uſus, applicationes, & erogationes premiſſorum in beneficium, & utilitatem hujuſmodi Eccleſiarũ, in quos, ſeù quas eadem præmiſſa applicanda, eroganda, ſeù expendenda eſſe cenſuerint, deſignare valeant, permittimus, indulgemus, & opportunam facultatem deſuper concedimus, & impartimur, ac ſuper præmiſſis omnibus etiam conſcientiam præfatorum Archiepiſcoporũ, Epiſcoporum, & Prælatorum oneramus.

Quod ſi Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Prælati prædicti ad hujuſmodi deſignationem, ſeu diſpoſitionem devenire noluerint, vel nequiverint, adhuc præmiſſa omnia, & ſingula ad dictas Eccleſias, ut præfertur, ſimiter ſpectare, & ad favorem, ſeù in beneficium, uſum, & utilitatem earumdem Eccleſiarum, prudenti Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum hujuſmodi ſucceſſorum arbitrio, cum ſuorum Capitulorum ſcientia, & conſilio convertenda, & applicanda, & eroganda eſſe, & fore, omninò volumus, & mandamus.

Ad hæc Capitulis, & Canonicis dictarum Eccleſiarum, & aliis quibuſcumque inhibemus, ne viventes etiam ægrotantes, & in extremis conſtitutos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos præfatos commodo, uſu, & poſſeſſione omnium præmiſſorũ, vel aliquorum ex illis ſubſequeſtrationis, aſſecurationis, vel alio prætextu privare, ſeù illos, illiſque inſervientes quoquo modo perturbare, ſeù moleſtare præſumant, ſed dumtaxat poſtquam iidem Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Prælati fuerint viam univerſæ carnis ingreſſi, memoratis Capitulis, eorumque Vicariis Capitularibus reſpectivè præmiſſorum Inventarium ritè, & fidelitèr conſcribendi, illaque interim aſſecurandi, Archiepiſcopis verò, Epiſcopis, & Prælatis præfatis ſucceſſoribus ſuper præmiſſis, prout de jure inquirendi, procedendi, judicandi, & exequendi, ac cum ſcientia, & conſilio ſuorum reſpectivè Capitulorum, ut præfertur, convertendi, applicandi, & erogandi, omnem, & quamcunque facultatem, juriſdictionem, & auctoritatem neceſſariam, & opportunam reſpectivè concedimus, & impartimur.

Propterea literas Apoſtolicas fel. record. Pauli III. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, tertio nonas Januarii, & Pii IV. die vigeſima Maii milleſimo quingenteſimo ſexageſimo, aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, ſi quæ ſunt, ſuper præmiſſis æditas, etiam ſpeciali, & individua nota dignas, necnon omnes, & quaſcumque facultates, juriſdictiones, & auctoritates tàm in genere, quàm in ſpecie, dilecto filio moderno, ac pro tempore exiſtentibus in dicto Regno Sedis præfatæ Nunciis, & Collectoribus generalibus, illorum Subcollectoribus conceſſas in omnibus, & ſingulis, quæ præmiſſis adverſantur, moderamur, reformamus, & ad limites, ac formam præſentium reducimus, & pro moderatis, reformatis, & reductis haberi volumus, & decernimus, illis aliàs in ſuo robore permanſuris; Sicque & non alitèr facultates, juriſdictiones, & auctoritates hujuſmodi in poſterum quomodocumque concedendas, obſervari, attendi, & exequi volumus, & mandamus; Diſtrictiùs etiam inhibentes omnibus, & ſingulis nunc, & pro tempore in dicto Regno exiſtentibus Subcollectoribus, ſeù aliis Officialibus, & Miniſtris, ne ſub indignationis noſtræ, privationis Officiorum, aliiſque gravibus arbitrariis pœnis audeant quoquo modo, ſeù in aliqua parte præſentibus contravenire.

Per præſentes tamen non intendimus recol. mem. Romanorum Pontificum paritèr Prædeceſſorum noſtrorum Pii V. ſuper rebus ſacris, vaſibus, ornamentis, & paramentis Eccleſiaſticis, ad Eccleſias, quibus defuncti præſederant, ſpectantibus, tertio Kal. Septembris anno ejuſdem Incarnationis milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Julii III. die 26. Junii anno Incarnationis præfatæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo cum illius declarationibus, Sixti V. die prima Januarii

anni

anni milleſimi quingenteſimi octuageſimi noni, & Vrbani VIII. die 5. Aprilis anni milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi octavi ſuper fructibus Eccleſiarum tempore mortis Archiepiſcoporum, ſeù Epiſcoporum, vel aliorum pendentibus, vel inexactis, necnon præfatorum Pii IV. die 25. Aprilis anni milleſimi quingenteſimi ſexageſimi primi, & Sixti V. kal. Februarii anno prædictæ Incarnationis milleſimo quingenteſimo nonageſimo, ſuper dictarum Eccleſiarum fructibus pro tempore, quo illarum Sedes vacaverint, aliaſque ſi quæ ſint, ſuper his editas literas Apoſtolicas, harum omnium, & ſingularum tenores circa præmiſſa pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, in aliquo immutare, infringere, ſeù revocare, ſed eadem in ſuo robore, & ſtatu quoad hæc ſalvas, illæſas, & illibatas adhuc permanere declaramus, volumus, atque ſancimus.

Decernentes, eaſdem præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, etiam ex eo, quod omnes, & ſinguli ſupradicti, ac alii quicunque in præmiſſis quomodolibet jus, vel intereſſe habentes, ſeù habere prætendentes, cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel dignitatis, ſeù aliàs ſpecifica, & individua mentione, & expreſſione digni exiſtant, iiſdem præmiſſis non conſenſerint, nec ad ea vocati, ſeu auditi fuerint, tametſi ſuorum indultorum, vel privilegiorum vigore conſentire, ſeù vocari, & audiri ſemel, vel pluries quoquo modo debuiſſent, aut ex alia quantumvis juridica, & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauſo, ullo unquam tempore de ſurreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, alioque quolibet etiam quantumvis magno, ac formali, & ſubſtantiali defectu notari, impugnari, infringi, in controverſiam revocari, ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illa s aperitionis oris, reſtitutionis in integrū, aliudvè quodcunque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus poſſe, ſed eaſdem præſentes literas ſemper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocunque, & quomodocunque ſpectabit, inviolabilitèr obſervari. Sicque & non alitèr per quoſcūque Judices ordinarios, & delegatos etiā Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, S. R. E. Camerarium, & Cardinales etiam de Latere Legatos, necnon Cameræ præfatæ Theſaurarium Generalem, & Præſidentes Clericos, præfatumque in dicto Regno Nuncium, & Collectorem, alioſque quoſcunque qualibet auctoritate, præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis alitèr judicandi, & interpretandi facultatē judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam ſcientèr, vel ignorantèr contigerit attentari.

Non obſtantibus præmiſſis, & quatenùs opus ſit de jure quæſito non tollendo, aliiſque Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, & piæ mem. Symmaci, Pauli II. Pauli IV. aliorumque Romanorum Pontificū prædeceſſorum noſtrorum de rebus Eccleſiæ non alienandis, & alienatis recuperandis, ac præfati Pii IV. de gratiis qualecunque intereſſe dictæ Cameræ concernentibus intra certū inibi expreſſum tempus exhibendis, & regiſtrandis, itaut eaſdem præſentes literas ibidem exhiberi, & regiſtrari nunquàm neceſſe ſit, aliiſque quibuſcunque Apoſtolicis, & in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon Eccleſiarum præfatarum, ac Nunciaturæ Neapolis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis ſtatutis, decretis, uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis ſub quibuſvis tenoribus, & formis, cum quibuſcunque etiam derogatoriarū derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, & irritantibus, aliiſque decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus etiam conſiſtorialitèr, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac etiam pluries confirmatis, innovatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis,

etiamſi

etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur, & inſerentur, iiſdem præſentibus, pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum harum ſerie ſpecialitèr, & expreſsè, pleniſſimè, & ampliſſimè derogamus, & derogatũ eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeù exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorsùs fides in judicio, & extrà illud habeatur, quæ haberetur præſentibus ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omninò hominum liceat paginam hanc noſtrarum exemptionis, liberationis voluntatum, mãdatorum, permiſſionis, indulti, conceſſionum, onerationis, moderationis, reformationis, reductionis, decreti, inhibitionis, declarationis, ſanctionis, & derogationis infringere, ſeù ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctã Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo tertio, tertio kalend. Februarii, Pontificatus noſtri anno tertio.

B.Card. Prodatarius. I.F. Card. Albanus.

Viſa de Curia I.Saeripantes.

D.Ciampinus.

Loco ✠ plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Anno à Nativitate Domini Noſtri IESV Chriſti milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo quarto, Indictione ſecunda, die verò vltima Ianuarii, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini INNOCENTII. Divina Providentia Papæ XII. Anno Tertio, ſupradicta Conſtitutio affixa, & publicata fuit ad valvas Eccleſiæ S.Ioan. Lateranenſis, Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, in Acie Campi Floræ, ac in aliis locis ſolitis, & conſuetis Vrbis per me Marcum Aurelium Pellicciam eiuſdem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſorem.

Thomas Orlandus Curſ. Magiſter.

Donarii Exemplar

INNOCENTIO XII. DICATI.

PRO ADEMPTIS SPOLIIS.

Neapolitani Regni
Sublimia Templorum tecta æternum quatiat Alleluja.
Ne deinceps nuda ſint, Paſtorum ſpoliis ditavit
INNOCENTIVS XII. PONT. OPT. MAX.
Inſtante Provinciali Beneventano Concilio
Celebrato
Menſe Aprili Anno MDCXCIII.
Divino certè conſilio factum!
Pſeudo Clemens VII. his adinventis ſpoliis
Vrbanum VI. Neapolitanum Pont. Maximum
Spoliare niſus eſt.
Innocentius XII. Neapolitanus, ſpoliorum abolitione
Concivis memoriam, & nationalium Eccleſiarum inopiam
Decore veſtivit.
Tanto Hierarchæ beneficentiſſimo
Hoc in marmore
Novum trophæi genus
Non ex ademptis, ſed ex remiſſis ſpoliis
Fr. Vincentius Maria Ordinis Prædicatorum
Cardinalis Vrſinus Metropolita,
Ac cæteri duodeviginti
Samnitium Provinciæ Pontifices
Erexerunt.
Anno ab Orbe Redempto MDCXCIV.

CATALOGO
DE' PADRI

DEL CONCILIO PROVINCIALE BENEVENTANO
DELL'ANNO M.DC.XCIII.

CHiama à Concilio i Padri il Primo *(1)Orſino*,
Seguita *Labonìa* (2) Monte-marano,
Sangro (3) eliggente Veſcovo Trojano
Siede d'Aliſe à *Lazara* (4) vicino.

Matta (5) di San Severo hà'l Teleſino
Seco *de' Belli* (6) *e Punzi* (7) l'Aſcolano,
Il *Ceraſi* (8) Bovin, *Giannon* (9) Bojano
Laſciato, *e Catalano* (9) il ſuo Larino.

Morelli (11) Lucerin, l'Arianenſe
Bonilla (12), e appreſſo il Termulan (13) *Pitiro*,
E l'ultimo fù *Ciancì* (14) Guardienſe.

Di Vulturara, e di Trivico il giro,
D'Avvellin, Triventino, ed Agatenſe,
Gravina, *Minervin*, *Biſeglia* empito.
Majorini (15) ſeguiro
Di San Guglielmo il General divoto,
S. Lupo (16) ed *Alberon* (17) c'hebbero il voto.

Digitized by Google

TAXA

FORI METROPOLITANI BENEVENTANI,

Et Curiarum Epiſcopalium ejuſdem Provinciæ.

Ad formam taxarum ejuſdem Curiæ Metropolitanæ, editarum per clar. mem. Cardinalem Arigonium Archiepiſcopum anno Domini 1610. *& fel. rec. Ioannem Baptiſtam Foppam, paritèr Archiepiſcopum, prævia reviſione, ac examine facto à particulari Congregatione, deputata de ordine Sanctiſſimi, confirmatarum, & approbatarum à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium ſub die* 13. *Martii* 1653.

Pleniùs tamen, & per ordinem digeſta

Ab Eminentiſſimo, & Reverendiſs. in Chriſto Patre, & Dño, Dño

FR. VINCENTIO MARIA ORDINIS PRÆDICATORUM
Miſeratione Divina Tituli S. Sixti S. R. E. Presbytero
Cardinali Urſino Archiepiſcopo Metropolita.

De mandato Concilii Provincialis; & ab eodem confirmata, mediante decreto Conciliari, lato in 3. *ſeſſ. ſub die* 16. *Aprilis* 1693.

PRO CIVILIBUS.

CAP. I.

Particulæ contentæ in taxa Arigonia *ſunt notatæ in margine ſub verbo* Arig. *& particulæ contentæ in taxa* Foppa, *ſunt paritèr notatæ in margine verbo* Fop. *reliquæ verò appoſitæ ſunt ex decreto Concilii Provincialis.*

Arig. PRo qualibet præſentata libelli, ſcripturæ, vel articulorum. *Cancellario* grana 10.

Arig. Pro ſimplici citatione in ſcriptis civili, ſeù mandato ad comparendum, ſeù intimetur parti. *Vicario* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro citatione cum inſerta forma petitionis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro qualibet inſtantia, ſeù reproductione citationis. *Cancel.* gr. 2.

Arig. Pro qualibet replicatione. *Canc.* gr. 1.

Arig. Pro electione domicilii ad finē citandi. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro copia primæ, vel alterius petitionis, vel cujuslibet ſcripturæ privatæ. *Canc.* gr. 10.

Pro mandato juſtificato cum clauſula juſtitiæ. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro qualibet contumacia in cauſa civili. *Canc.* gr. 5.

Pro intimatione cauſæ authori laudato cum inſertione. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Pro primo decreto, quòd intimetur parti ad dicendum contra petita, & conſtituendum Procuratorem. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro conſtitutione Procuratoris penès acta, vel ſubſtitutione. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro præſentatione mandati procuræ, etiam ſi ſit in pergameno. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Pro conſtitutione Procuratoris facta per minorem, cum auctoritate Vicarii Generalis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro juramēto calumniæ. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro cautione expenſarum. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro quolibet decreto interlocutorio ante litis conteſtationē. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro qualibet litis conteſtatione. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro termino probatorio. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro prorogatione termini. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Pro decreto admiſſionis articulorum. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro qualibet reſponſione, ſeù de-

depoſitione principalis ſuper articulis, ſeù poſitionibus gr. duo pro quolibet articulo, dummodò non excedant gr. decem. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto electionis Examinatoris. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Idem ſervetur in electione, vel confirmatione Interpretum.

Pro citatione ad teſtes. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro examine cujuſvis teſtis. *Cãc.* gr. 10.

Quòd ſi articuli ſint pluſquam decem uſq; ad viginti. *Canc.* gr. 20.

Si verò articuli excedant hunc numerum, pars ſe concordet cum Cancellario coram Vicario Generali.

Si teſtes ſunt examinandi coram Vicario ad inſtantiam partis, ſervetur idem, quod de Cancellario; ſcilicet uſque ad decem articulos grana decem, & uſque ad viginti caroleni duo pro Vicario, ultra Cancellarium.

Si pars adverſa præſentet interrogatoria, & petat ſuper illis examinari teſtes, pars illa præſentans ſolvet Cancellario granum unum pro quolibet interrogatorio, & totidem Vicario, ſi fiet examen coram ipſo.

Pro commiſſione examinandi teſtes in cauſa civili extra Curiam. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Si verò committatur extra Civitatem. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Arig Pro accommodatione proceſſus ad finem percunctandi uſq; ad fol. quinquaginta. *Canc.* gr. 20.

Arig. A fol. 50. uſque ad 100. *Cancel.* gr. 50.

Arig. A centum ultra non excedat carolenos decem, quòd ſervetur, licet pluries accommodetur.

Pro decreto publicationis. *Vicar.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto termini in cauſa repulſæ, ſervetur prout de termino probatorio.

Pro examine in cauſa repulſæ, ſervetur idem, prout dictum eſt de

Arig. examine teſtium.

Pro decreto concluſionis, *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro citatione ad dicendum, *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Pro citatione ad ſententiam, *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro ſententia diffinitiva, aut interlocutoria, vim diffinitivæ habente, uſque ad ducatos vigintiquinque, caroleni quinque. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 20.

Arig. Et à duc. 25. uſque ad duc. 50. Judici ducatum unũ, Actuariis caroleni quinque. *Vic.* ducatum unum. *Canc.* gr. 50.

Arig. Et à duc. 50. uſque ad ſummam duc. 500. ſolvantur Judici caroleni 25. Actuariis verò caroleni duodecim cum dimidio. *Vicar.* duc. 2. gr. 50. *Canc.* duc. 1. gr. 25.

Arig. Pro ſententia diffinitiva, quæ excedit ſummam duc. 500. & nõ excedit ſummam duc. 1000. ſolvantur Judici duc. 5. Actuariis verò duc. 2. gr. 50. *Vic.* duc. 5. *Canc.* duc. 2. gr. 50.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 1000. & non excedit ſummam duc. 1500. ſolvantur Judici duc. 10. Actuariis duc. 5. *Vic.* duc. 10. *Canc.* duc. 5.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 1500. & non excedit ſummam duc. 2000. ſolvantur Iudici duc. 15. Actuariis verò duc. 7. gr. 50. *Vic.* duc. 15. *Canc.* duc. 7. gr. 50.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 2000. & non excedit ſummam duc. 2500. ſolvantur Judici duc. 20. Actuariis 10. *Vic.* duc. 20. *Canc.* duc. 10.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 2500. ſolvantur Judici duc. 25. Actuariis duc. 12. gr. 50. *Vic.* duc. 25. *Canc.* duc. 12. gr. 50.

Pro lecta lata cujuſcunque decreti, vel ſententiæ. *Canc.* gr. 10.

Pro proviſione cum inſerta forma ſententiæ ad finem intimandi. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Pro decreto, quòd capiatur ſummaria informatio, ſolvatur prout dictum eſt de decreto interlocutorio.

Pro facultate ad dicendum, ſive de monitione ad ſententiam, ſervetur prout dictum eſt ſupra de citatione ad ſententiam.

Arig. Pro decreto admiſſionis appellationis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro Apoſtolis dantur Vicario, ſi cum allegatione jurium, arbitrio Archiepiſcopi inſpecto labore, & Cancellario. *Canc.* gr. 20.

Fop. Pro literis executorialibus uſq; ad

ad duc. ſex. *Vic*. gr. 10. *Canc*. g. 10.

A ducatis ſex uſque ad 15. *Vic*. gr. 30. *Canc*. gr. 10.

A duc. 15. uſque ad 25. *Vic*. gr. 30. *Canc*. gr. 20.

A duc. 25. uſque ad 50. vel majorē ſummam. *Vic*. gr. 35. *Canc*. gr. 30.

Pro decreto, ut cogatur, captis pignoribus. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Pro mandato ad reluendum. *Canc*. gr. 10.

Pro decreto de vendendo, ſervatur ſicut dictū eſt de quolibet interlocutorio.

Pro relatione cujuſcunque bandimenti. *Canc*. gr. 5.

Pro actu ſubhaſtationis, ultra acceſſum Cancellarii, ad rationem ut infra. *Canc*. gr. 10.

Quando ſubhaſtatio petitur cum præſentia Vicarii, ſolvitur ejus acceſſus ut infra.

Pro decreto taxationis expenſarū. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Arig. Pro decreto immiſſionis in poſſeſſionem vigore exemptionis ſub haſta, ſervetur prout de interlocutorio.

Arig. Pro copia ſententiæ diffinitivæ. *Canc*. gr. 50.

Arig. Pro copia inſtrumenti appellationis. *Canc*. gr. 30.

Arig. Pro copia proceſſuum, tàm civilium, quàm criminalium gr. 25. pro ſingulis ſex chartis: & quęlibet charta contineat verſus 20. & quilibet verſus quinque dictiones; & hæ ſolvuntur Cancellario tantùm.

Pro decreto clauſuræ proceſſus, ſicut de interlocutorio.

Pro literis commiſſionalibus, quādo alicui cauſa committitur infra ſummam duc. 10. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Quòd ſi cōmiſſio excedat duc. 10. uſque ad quamcunque ſummā. *Vic*. gr. 20. *Canc*. gr. 20.

Pro literis monitorialibus, & inhibitorialibus, vigore appellationis, incluſo decreto, & præſentatis ſcripturarum, dummodò ſcripturæ non excedant numerum quatuor, licet ſit conceſſa abſolutio cum reincidentia, non tamen incluſo ſigillo. *Vic*. gr. 40. *Canc*. gr. 30.

Idem ſervetur in cōpulſorialibus.

Idem ſervetur in citatorialibus, quæ expediuntur juxta ſtylum Curiæ.

Idem ſervetur pro monitorio generali, ſeù conſervatoriali; quādo tamen expeditur non capta informatione.

Arig. Pro qualibet apertura proceſſus. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro mandato ſequeſtrationis. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro decreto ſuper reſtitutione pignorum ſubhaſtatorum, & conſignatorum, quando executio non fuit ritè, ſeù rectè facta, uſque ad ſummam duc. 25. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Uſque ad duc. 50. *Vic*. duc. 1. *Canc*. gr. 50.

Fop. A duc. 50. uſque ad quamcunque ſummam. *Vic*. duc. 2. gr. 50. *Canc*. duc. 1. gr. 25.

Si verò reſtitutio pignorum fiat de conſenſu partium, ſolvatur decretum interlocurorium, & etiam mandatum, quod fit Depoſitario, pro quo mandato ſolvantur. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro ſtipulatione obligationis penès acta. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro caſſatura ejuſdem obligationis. *Canc*. gr. 10.

Pro perquiſitione obligationis, ſeù alterius ſcripturæ factæ ultra annum carolenì duo Archiviſtæ. *Arch*. gr. 20.

Pro imploratione brachii. *Vic*. g. 20. *Canc*. gr. 10.

Pro qualibet citatione per edictū ad inſtantiam partis, incluſo decreto. *Vic*. gr. 20. *Canc*. gr. 20.

Arig. Pro decreto præambuli, vigore *l. fin. cod de edicto Divi Adriani tollendo*, ſi non adſit contradictor, non incluſis aliis actis in eadem cauſa factis. *Vic*. gr. 50. *Canc*. g. 50.

Arig. Si verò adſit contradictor, ſolvitur prout in ſententia diffinitiva.

Pro decreto, quòd fiat inventariū bonorum defuncti. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Pro rogitu inventarii ſolvitur juxta laborem Cancellarii, computatis acceſſibus ejuſdem, à Vicario generali taxandis.

Et ſi petitur aſſiſtentia Vicarii Generalis, ſolvitur acceſſus ad rationem, ut infra.

Arig. Pro fide legalitatis Notarii, ſeù Cancellarii, vel cujuslibet alterius ſcripturæ, non incluſo ſigillo. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 5.

Arig. Pro acceſſu ad locum differentiæ intra Civitatem. *Vic.* gr. 50. *Canc.* gr. 25.

Arig. Pro acceſſu ſupradicto extra Cvitatem, vel territorium arbitrio Archiepiſcopi, & prout cũ partibus ſe cócordaverint, dummodò non excedant. *Vic.* duc. 1. *Canc.* gr. 50.

Sac. Congr. apud Nicol. verbo taxa. Vicario quando accedit per Diœceſim ad inſtantiam partis pro qualibet die aureos duos. *Vic.* duc. 2.

Arig. Actuario, quando accedit per loca Diœceſis ad inſtantiam partis, cauſa examinandi teſtes, pro qualibet die caroleni octo, & expenſæ. *Canc.* gr. 80.

Arig. Quando verò accedit ad loca Provinciæ, & expenſæ. *Canc.* duc. 1.

Pro dicta Commiſſarii, qui non ſit officialis Curiæ, quando deſtinatur contra debitores, caroleni decem pro qualibet die, quę contineat 20. milliaria, & illos exiget à debitoribus pro rata, ſi omnes ſint ſolvendi, aliàs exiget à ſolvendis, qui poſtea recuperabunt ratam ab aliis, nec Commiſſarius ipſe prætendet aliquid alind pro expenſis.

Fop. Pro literis ſubdelegationis cujuſvis cauſæ, cum inſertione reſcripti. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 30.

Fop. In omnibus actis ex delegatione Apoſtolica ſolvitur duplum.

Pro cauſis oretenus, vide in rubrica *de Vicariis foraneis.*

PRO CRIMINALIBUS.

CAP. II.

Pro citatione ad informandum. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto prorogationis termini ad comparendum. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto, quando allegatur, & admittitur abſentia, vel infirmitas. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro literis commiſſionalibus, quãdo expeditur Commiſſarius ad capiendam informationem. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 30.

Fop. Quod ſi commiſſio fiat Vicario foraneo: nihil.

Pro inſtrumento viſitationis corporis delicti. *Canc.* gr. 50.

Pro citatione ad teſtes - *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro quolibet teſte examinato pro Fiſco cum interventu Vicarii gr. 20. & ſolvantur, quando reus petit copiam repertorum. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro quolibet conſtituto. *Canc.* gr. 10.

Pro quolibet decreto interlocutorio, antequam detur terminus defenſionum. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro mandato de capiẽdo: nihil.

Pro decreto termini defenſionum. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro declaratione, quæ fit penès acta, legitimationis proceſſus offenſivi, declarando habere teſtes pro repetitis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 20.

Pro copia repertorum ſervetur, prout in civilibus pro Cancellario.

Fop. Pro copia capitulorum, vel querelæ, vel confeſſionis. *Canc.* gr. 15.

Arig. Pro decreto, quòd reus excarceretur ob infirmitatem, & habilitetur ad meliores carceres. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 30.

Pro decreto, quòd excarceretur cum cautione de ſe pręſentando toties quoties. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto, quòd habilitetur per Palatium, vel per Civitatem. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 10.

Pro obligatione penès acta, quæ fit à reo de tenendo domum, Civitatem, vel Palatium pro carcere. *Canc.* gr. 30

Pro decreto, quòd liberetur in forma cum cautione de ſe præſentando novis ſupervenientibus inditiis. *Vic.* gr. 60. *Canc.* gr. 50.

In captura fidejuſſionum Cancellarius pro periculo, quod in ſe ſuſcipit in recipienda fidejuſſione, non excedat ducatos duos pro centenario.

Arig. Pro ſententiis abſolutoriis in cauſis criminalibus, in quibus veniret imponenda ſolùm pœna pecuniaria, ſolvantur Judici caroleni decẽ, Actuariis quinque. *Vic.* duc. 1. *Canc.* gr. 50.

Arig. In cauſis verò gravioribus, in quibus veniret imponenda pœna corporis afflictiva, ſolvantur

Judici

Judici carol. 25. Actuat. 12. cum dimidio. *Vic.* duc. 2. gr. 50. *Canc.* d. 1. g. 25.

Arig. In cauſis verò graviſſimis Judici duc. 5. Actuariis duc. 2. gr. 50. *Vic.* duc. 5. *Canc.* d. 2. gr. 50.

Pro qualibet contumacia *Canc.* g. 5.

Pro decreto cōtumaciali *Vic.* g. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro literis executorialibus expeditis in contumaciam ob condemnationem pęnę comminatæ in citatione ad informandum *Vic.* gr. 60. *Canc.* gr. 50.

Pro cedulonibus cenſurarum. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Arig. Pro decreto abſolutionis a cenſuris, dummodò non adſit aliquod delictum, propter quod alia pęna venit imponenda *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 30.

Pro abſolutiòne a cenſuris cum reincidentia, vel ad cautelam *Canc.* gr. 20.

Pro remiſſione, aut exculpatione facta in Curia cum interventu Vicarii. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Fop. Pro decreto admiſſionis ad compoſitionem: nihil.

Pro decreto executionis gratiæ factæ ab Archiepiſcopo. *Vic.* gr. 40. *Canc.* gr. 40.

Commiſſario, qui aliàs non eſſet Officialis Curiæ, quando mittitur per Diœceſim ad capiendam informationem, pro qualibet dieta caroleni quinque, & eidem ſuppeditentur equus, & cibaria a Fiſco, repetendi ab inquiſito, prout juris.

In qualibet die examinet Commiſſarius ad minus tres teſtes.

Cancellario ſolvantur dietæ, prout dictum eſt de civilibus.

Quando Commiſſarius mittitur ad inſtantiam Fiſci, ſolvantur dietæ ſuper bonis inquiſiti, ſi repertus ſit culpabilis, ſi ſecus a Fiſco.

A Capitulis verò, nec domum, nec lectum, nec quidquam recipiant

Si verò Commiſſarius mittatur ad inſtantiam partis querelantis, iſta tenebitur facere depoſitum pro dietis; & ſi inquiſitus repertus fuerit innocens, ſolvet pars querelans de proprio.

Pro cæteris verò decretis, præſentatis ſcripturarum, copiis, & aliis proviſionibus, ſolvatur, prout dictum eſt de cauſis civilibus.

Fop. Pro acceſſu Judicis, vel Actuarii ad petendum remitti, vel relaxari aliquem carceratum: nihil.

Fop. In cauſis pauperum, & miſerabilium perſonarum: nihil.

Fop. Pro acceſſu Chirurgi ad inſtantiam Fiſci pro illum viſitando, num poſſit torqueri: nihil.

PRO BENEFICIALIBUS.

CAP. III.

Pro actu, & decreto præſentationis factæ, & admiſſæ, ſi & in quātum, cum ordinatione, quòd expediatur citatio per Edictum. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro citatione per Edictum contra intereſſe prætendentes, vel habentes aliquid contra *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Arig. Pro productione proceſſuum in cauſa juriſpatronatus, ſolvantur grana decem pro quolibet folio.

Innocentiana Pro ſententia in cauſa præſentationis, quando decernitur, pręſentatum eſſe inſtituendum, exiſtente Promotore fiſcali in judicio pro libertate, duos ſcutos aureos, vel æquivalentem ſummam in moneta Regni.

Innoc. Si verò lis ſit inter Patronos, vel præſentatos ſuper jure præſentandi, reputabitur tanquam cauſa civilis; & obſerventur quæ dicta ſunt de ſententia in rubrica de civilibus; verùm non excedat *Vic.* duc. 5. *Canc.* duc. 2. gr. 50.

Si verò cauſa ſupradicta ſit gravior, taxabitur arbitrio Archiepiſcopi, vel Epiſcoporum, cùm reputetur tanquam cauſa civilis.

Innoc. Pro decreto, aliiſque expeditionibus, quando beneficium eſt conferendum auctoritate Apoſtolica in forma dignum, non excedat Cancellarius pro ſuo labore ſcutum unum aureum, vel ſummam æquivalentem in moneta Regni.

Quòd ſi adſit contradictor, cauſa reputetur veluti civilis.

Arig. Pro captura poſſeſſionis alicujus Dignitatis, vel Canonicatus, intus Civitatem ſolvatur acceſſus Vicarii, & Cancellarii, prout di-

Altera Epiſtola Synodica

Ad eundem SS.

PP. Innocentium XII.

BEATISSIME PATER.

Concilium Provinciale Beneventanum, poſt humillima pedum oſcula, æternam Sanctitati Veſtræ precatur ſalutem. Poſtquam de his, quæ ad omnium nobis commiſſarum regimen ſpirituale pertinent, Paſtorali ſolicitudine actum pro viribus fuit, Sanctitati Veſtræ humilitèr exponere decrevimus pro omnium noſtrum in generali conſolatione, ea, quæ in animarum noſtrarum inevitabile, & lacrymabile damnum cedere, nedùm experimur, ſed etiam magna animi noſtri ægritudine dolemus. Ea eſt Cōmiſſariorum R. Nunciaturæ in morte Epiſcopi petulantia, ut vix infirmitas aggravetur, cum ad ſpolium taliter ſe indiſcretè accingunt, quod nec remedia corporali ſaluti neceſſaria applicare decentèr ſinant, nec ea, quæ ad animæ procurationem pro religioſa morte agere debet Prælatus, Chriſtiana libertate exercere permittant; in tantum ut Epiſcopo morienti nō Confeſſarius, qui adiuvet, ſed Commiſſarius, qui expoliet, non ſine Populorum ſcandalo aſſiſtere videatur: & hoc tàm parvo R. Cameræ Apoſtolicæ proventu, ut omnia pretioſa, ſi quæ ſint, ſibi reſervari, & non in profectum ejuſdem Cameræ cedere quotidiana experientia compertum ſit. Qua de causa ipſi Oratores ad hoc tàm perniciofum animarum ſuarum damnū evitandum ad Sanctitatis Veſtræ paternam clementiam recurrere decreverunt, ut dignetur eoſdem humiles Oratores ad dicti ſpolii compoſitionem admittere eo modo, & forma, quibus Capitula Cathedralium huius Regni reperiuntur admiſſa, habita ratione redditunm uniuſcujuſque Eccleſiæ ſupplicantium; Quæ compoſitio cum certa deindè extiterit, omni fraude, & dolo carebit, & in evidentem R. Cameræ Apoſtolicæ utilitatem redundabit, ipſique Oratores, præcluſo ſcandalo prædicto ſic pernicioſo Chriſtiana, & religioſa morte requieſcent, & dum vivunt pro gratiarum actione inceſſantèr Deum optimum maximum pro Sanctitatis Veſtræ incolumitate deprecabuntur.

Datum Beneventi die XVI. Menſis Aprilis Anno 1693.

Humillimi, obſequentiſſimi, ac devotiſſimi filii, ac ſervi veſtri Archiepiſcopus, Epiſcopi, & alii Prælati inferiores ordinarii in Concilio Beneventano canonicè cōgregati.

Fr. Vincen. Maria Card. Archiepisc. Præses, &c.

De mandato Sacri Concilii Provincialis Samnitium Provinciæ.

Jacobus Foderus Presb. à Secret. *Julianus Bovicellus Lector à Secretis.*

CONSTITUTIO

Sanctiſſimi Domini

INNOCENTII PP. XII.

Super exemptione Archiepiſcoporum, Epiſcoporū, & Prælatorum inferiorum Regni Neapolis à Spoliis, & fructibus incōſumptis, & incommixtis ſuarum Eccleſiarum ad Cameram Apoſtolicā hactenùs ſpectantibus, & deinceps in beneficium Eccleſiarum applicandis, & erogandis.

INNOCENTIUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei.

Ad Perpetuam Rei Memoriam.

Inſcrutabili Æternæ Sapientiæ arcano univerſi Orbis Eccleſiis, meritis licèt imparibus, præſidentes, vigilis more Paſtoris, in omnes agri Dominici partes mentis noſtræ oculos circumferimus, ut quidquid earundem Eccleſiarum, illarumque Antiſtitum ſtatui, decori, commodis, tranquillitati, & neceſſitati convenire cenſemus, ad majorem Dei glo-

riam,

riam, ſolicitis, & beneficis ſtudiis promoveamus, prout rerum, locorum, & temporum circumſtantiis attentè penſatis in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Hinc dum ad Regni Neapolis Metropolitanas, & alias Cathedrales Eccleſias, ut plurimùm inopes, & exiguas, utpotè inter ſe valdè propinquas, & ad magnum numerum centum triginta quinque comprehenſis invicem unitis, aſcendentes, quot in pluribus, ac etiam majoribus Regnis, & Dominiis non exiſtunt, convertimus noſtræ conſiderationis intuitũ, non ſine gravi animi mœrore perpẽdimus, pleraſque earum Archiepiſcopales, & Epiſcopales, nec non aliquorum Præſulum inferiorum, ſeu Dignitatum quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, ſeu Ordinariorum jura habentium Menſas, ob Diœceſum anguſtias, incolarum, & agricolarum deficientiam, terræmotum frequentiam, aliaſque temporum injurias dignitatis ſplendori neceſſariis, ſeu congruis carere reditibus, iſtoſque reſpectu aliquarum Menſarum hujuſmodi vix ad annuam ſummam ſcutorũ ducentorum, vel aliam paulò majorem aſcendere; Et propterea præfatas Metropolitanas, & alias Cathedrales, cæteraſque dictorum Prælatorum inferiorum Eccleſias illa, quã Dei Domus expoſceret, majeſtate, & eleganti ſtructura, necnon decenti ſupellectile ſacra, neceſſariiſque reparationibus indigere, Miniſtrorum quoque Eccleſiaſticorum ſufficientiam, & idoneitatem ob hujuſmodi vel inopiam, vel non opulentiam, deſiderari, piaque opera inibi in dies decreſcere, & alicubi defeciſſe. Unde etiã aures benigniùs, & attentiùs porreximus querimoniis nuper ad Nos pro parte Ven. Fratrum noſtrorũ Archiepiſcoporũ, & Epiſcoporũ ejuſdẽ Regni delatis de Spoliorum Subcollectoribus, quibus tametſi per opportunas Sedis Apoſtolicæ, ejuſque Officialium proviſiones ſatis mãdatum fuiſſe noſcatur, ut viventibus Præſulibus hujuſmodi à bonorum ex reditibus ſuarum Eccleſiarum, & multò magis aliundè per eos acquiſitorum ſequeſtratione, poſſeſſione, & occupatione prorsùs abſtinerẽt; nihilominùs aliqui ex iiſdem Subcollectoribus, ſuis facultatibus abutentes, nec pœnas, quibus in tranſgreſſores, ut par eſt, juſtitia mediante, animadverti non fuit prætermiſſum, reformidãtes, quinimò ubi magis commiſeranda fuiſſet inopia, vel anguſtia, moleſtias, & rigorem lucri gratia multiplicantes, ſub ſequeſtrationis, aſſecurationis, vel alio prætextu hujuſmodi, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos inferiores ægritudine præſſos, & in extremis etiã laborãtes cõmodo, uſu, & poſſeſſione bonorũ præfatorum, vel aliquorum ex illis privare, ſeu aliter ipſos, ipſiſque inſervientes perturbare præſumpſerunt.

Cupientes propterea ejuſmodi malis opportunũ adhibere remedium, ac decori, commodis, & indigentiis reſpectivè Eccleſiarum, & Antiſtitũ hujuſmodi, iſtorumque in extremis, & ſic de ſumma rerum agentium, tremendumque Dei judicium mox ſubiturorum, quantùm fieri poteſt, quieti, & tranquillitati in hac parte conſulere; Motu proprio, ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris deque Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ab omni, & quocunque jure, quod ad Cameram noſtram Apoſtolicam ex antiquiſſima cõſuetudine, & Conſtitutionibus Apoſtolicis hactenus ſpectaſſe dignoſcitur, percipiendi, exigendi, habendi, & aſſequendi omnes, ſingulas, & quaſcunque pecunias, res, effectus, jura, ſemoventia, & bona, etiam ſtabilia, cujuſcunque pretii, valoris, ſpeciei, qualitatis, & quantitatis exiſtant, per memoratos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prę latos inferiores dicti Regni, etiã ex Ordinibus Regularibus aſsũptos, ex reditibus, fructibus, & proventibus ſuarum Eccleſiarum quomodocumque verè, & propriè acquiſita, Spolia nuncupata, necnon fructus naturales à ſolo ſeparatos, & civiles tempore mortis perceptos, ſeù exactos ex reditibus præfatarum Eccleſiarum etiam inconſumptos, & incommixtos, non tamen pendentes, ſeù inexactos ſpecialis dono gratiæ perpetuis futuris temporibus dictos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos inferiores Regni præfati omninò eximimus, & liberamus, ac exemptos, & liberatos eſſe, fore, & cenſeri volumus, & mandamus; Ad effectum tamen, & non aliàs, aliter, nec alio modo, ut præmiſſa omnia, & ſingula ad præfatas Metropolitanas, aliaſque Cathedrales, & reliquas,

Anno Christi 1693.

quibus memorati Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ſeu Prælati præſederint, illiſque non indigentibus, ad Parochiales Eccleſias eorum regimini commiſſas ſpectare, ac ad earumdem favorem, & in beneficium, ſeù utilitatem cedere, applicari, converti, ſeù erogari debeant. Præfatis tamen Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Prælatis, ut congruos uſus, applicationes, & erogationes præmiſſorum in beneficium, & utilitatem hujuſmodi Eccleſiarũ, in quos, ſeù quas eadem præmiſſa applicanda, eroganda, ſeù expendenda eſſe cenſuerint, deſignare valeant, permittimus, indulgemus, & opportunam facultatem deſuper concedimus, & impartimur, ac ſuper præmiſſis omnibus etiam conſcientiam præfatorum Archiepiſcoporũ, Epiſcoporum, & Prælatorum oneramus.

Quod ſi Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Prælati prædicti ad hujuſmodi deſignationem, ſeu diſpoſitionem devenire noluerint, vel nequiverint, adhuc præmiſſa omnia, & ſingula ad dictas Eccleſias, ut præfertur, ſimiter ſpectare, & ad favorem, ſeù in beneficium, uſum, & utilitatem earumdem Eccleſiarum, prudenti Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum hujuſmodi ſucceſſorum arbitrio, cum ſuorum Capitulorum ſcientia, & conſilio convertenda, & applicanda, & eroganda eſſe, & fore, omninò volumus, & mandamus.

Ad hæc Capitulis, & Canonicis dictarum Eccleſiarum, & aliis quibuſcumque inhibemus, ne viventes etiam ægrotantes, & in extremis conſtitutos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos præfatos commodo, uſu, & poſſeſſione omnium præmiſſorũ, vel aliquorum ex illis ſubſequeſtrationis, aſſecurationis, vel alio prætextu privare, ſeù illos, illiſque inſervientes quoquo modo perturbare, ſeù moleſtare præſumant, ſed dumtaxat poſtquam iidem Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Prælati fuerint viam univerſæ carnis ingreſſi, memoratis Capitulis, eorumque Vicariis Capitularibus reſpectivè præmiſſorum Inventarium ritè, & fidelitèr conſcribendi, illaque interim aſſecurandi, Archiepiſcopis verò, Epiſcopis, & Prælatis præfatis ſucceſſoribus ſuper præmiſſis, prout de jure inquirendi, procedendi, judicandi, & exequendi, ac cum ſcientia, & conſilio ſuorum reſpectivè Capitulorum, ut præfertur, convertendi, applicandi, & erogandi, omnem, & quamcunque facultatem, juriſdictionem, & auctoritatem neceſſariam, & opportunam reſpectivè concedimus, & impartimur.

Propterea literas Apoſtolicas fel. record. Paùli III. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, tertio nonas Januarii, & Pii IV. die vigeſima Maii milleſimo quingenteſimo ſexageſimo, aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, ſi quæ ſunt, ſuper præmiſſis æditas, etiam ſpeciali, & individua nota dignas, necnon omnes, & quaſcumque facultates, juriſdictiones, & auctoritates tàm in genere, quàm in ſpecie, dilecto filio moderno, ac pro tempore exiſtentibus in dicto Regno Sedis præfatæ Nunciis, & Collectoribus generalibus, illorum Subcollectoribus conceſſas in omnibus, & ſingulis, quæ præmiſſis adverſantur, moderamur, reformamus, & ad limites, ac formam præſentium reducimus, & pro moderatis, reformatis, & reductis haberi volumus, & decernimus, illis aliàs in ſuo robore permanſuris; Sicque & non alitèr facultates, juriſdictiones, & auctoritates hujuſmodi in poſterum quomodocumque concedendas, obſervari, attendi, & exequi volumus, & mandamus; Diſtrictiùs etiam inhibentes omnibus, & ſingulis nunc, & pro tempore in dicto Regno exiſtentibus Subcollectoribus, ſeù aliis Officialibus, & Miniſtris, ne ſub indignationis noſtræ, privationis Officiorum, aliiſque gravibus arbitrariis pœnis audeant quoque modo, ſeù in aliqua parte præſentibus contravenire.

Per præſentes tamen non intendimus recol. mem. Romanorum Pontificum paritèr Prædeceſſorum noſtrorum Pii V. ſuper rebus ſacris, vaſibus, ornamentis, & paramentis Eccleſiaſticis, ad Eccleſias, quibus defuncti præſederant, ſpectantibus, tertio Kal. Septembris anno ejuſdem Incarnationis milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Julii III. die 26. Junii anno Incarnationis præfatæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo cum illius declarationibus, Sixti V. die prima Januarii

anni

anni milleſimi quingenteſimi octuageſimi noni, & Vrbani VIII. die 5. Aprilis anni milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi octavi ſuper fructibus Eccleſiarum tempore mortis Archiepiſcoporum, ſeù Epiſcoporum, vel aliorum pendentibus, vel inexactis, necnon præfatorum Pii IV. die 25. Aprilis anni milleſimi quingenteſimi ſexageſimi primi, & Sixti V. kal. Februarii anno prædictæ Incarnationis milleſimo quingenteſimo nonageſimo, ſuper dictarum Eccleſiarum fructibus pro tempore, quo illarum Sedes vacaverint, aliaſque ſi quæ ſint, ſuper his editas literas Apoſtolicas, harum omnium, & ſingularum tenores circa præmiſſa pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, in aliquo immutare, infringere, ſeù revocare, ſed eadem in ſuo robore, & ſtatu quoad hæc ſalvas, illæſas, & illibatas adhuc permanere declaramus, volumus, atque ſancimus.

Decernentes, eaſdem præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, etiam ex eo, quod omnes, & ſinguli ſupradicti, ac alii quicunque in præmiſſis quomodolibet jus, vel intereſſe habentes, ſeù habere prætendentes, cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel dignitatis, ſeù aliàs ſpecifica, & individua mentione, & expreſſione digni exiſtant, illdem præmiſſis non conſenſerint, nec ad ea vocati, ſeu auditi fuerint, tametſi ſuorum indultorum, vel privilegiorum vigore conſentire, ſeù vocari, & audiri ſemel, vel pluries quoquo modo debuiſſent, aut ex alia quantumvis juridica, & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauſo, ullo unquam tempore de ſurreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, alioque quolibet etiam quantumvis magno, ac formali, & ſubſtantiali defectu notari, impugnari, infringi, in controverſiam revocari, ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illa s aperitionis oris, reſtitutionis in integrũ, aliudvè quodcunque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus poſſe, ſed eaſdem præſentes literas ſemper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocunque, & quomodocunque ſpectabit, inviolabilitèr obſervari. Sicque & non alitèr per quoſcũque Judices ordinarios, & delegatos etiã Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, S. R. E. Camerarium, & Cardinales etiam de Latere Legatos, necnon Cameræ præfatæ Theſaurarium Generalem, & Præſidentes Clericos, præfatumque in dicto Regno Nuncium, & Collectorem, alioſque quoſcunque quaslibet auctoritate, præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis alitèr judicandi, & interpretandi facultatè judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam ſcientèr, vel ignorantèr contigerit attentari.

Non obſtantibus præmiſſis, & quatenùs opus ſit de jure quæſito non tollendo, aliiſque Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, & piæ mem. Symmaci, Pauli II. Pauli IV. aliorumque Romanorum Pontificũ prædeceſſorum noſtrorum de rebus Eccleſiæ non alienandis, & alienatis recuperandis, ac præfati Pii IV. de gratiis qualecunque intereſſe dictæ Cameræ concernentibus intra certũ inibi expreſſum tempus exhibendis, & regiſtrandis, itaut eaſdem præſentes literas ibidem exhiberi, & regiſtrari nunquàm neceſsè ſit, aliiſque quibuſcunque Apoſtolicis, & in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon Eccleſiarum præfatarum, ac Nunciaturæ Neapolis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis ſtatutis, decretis, uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis ſub quibuſvis tenoribus, & formis, cum quibuſcunque etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, & irritantibus, aliiſque decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus etiam conſiſtorialitèr, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac etiam pluries confirmatis, innovatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis,

etiamſi

etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur, & inſererentur, iiſdem præſentibus, pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum harum ſerie ſpecialitèr, & expreſsè, pleniſſimè, & ampliſſimè derogamus, & derogatū eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeù exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorsùs fides in judicio, & extrà illud habeatur, quæ haberetur præſentibus ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omninò hominum liceat paginam hanc noſtrarum exemptionis, liberationis voluntatum, mādatorum, permiſſionis, indulti, conceſſionum, onerationis, moderationis, reformationis, reductionis, decreti, inhibitionis, declarationis, ſanctionis, & derogationis infringere, ſeù ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationē Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctā Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo tertio, tertio kalend. Februarii, Pontificatus noſtri anno tertio.

B.Card. Prodatarius.	I.F. Card. Albanus.

Viſa de Curia I.Sacripantes.

D.Ciampinus.

Loco ✠ plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Anno à Nativitate Domini Noſtri IESV Chriſti milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo quarto, Indictione ſecunda, die verò ultima Ianuarii, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini INNOCENTII. Divina Providentia Papæ XII. Anno Tertio, ſupradicta Conſtitutio affixa, & publicata fuit ad valvas Eccleſiæ S.Ioan. Lateranenſis, Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, in Acie Campi Floræ, ac in aliis locis ſolitis, & conſuetis Vrbis per me Marcum Aurelium Pellicciam ejuſdem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſorem.

Thomas Orlandus Curſ. Magiſter.

Donarii Exemplar

INNOCENTIO XII. DICATI.

PRO ADEMPTIS SPOLIIS.

Neapolitani Regni
Sublimia Templorum tecta æternum quatiat Alleluja.
Ne deinceps nuda ſint, Paſtorum ſpoliis ditavit
INNOCENTIVS XII. PONT. OPT. MAX.
Inſtante Provinciali Beneventano Concilio
Celebrato
Menſe Aprili Anno MDCXCIII.
Divino certè conſilio factum!
Pſeudo Clemens VII. his adinventis ſpoliis
Vrbanum VI. Neapolitanum Pont. Maximum
Spoliare niſus eſt.
Innocentius XII. Neapolitanus, ſpoliorum abolitione
Concivis memoriam, & nationalium Eccleſiarum inopiam
Decore veſtivit.
Tanto Hierarcha beneficentiſſimo
Hoc in marmore
Novum trophæi genus
Non ex ademptis, ſed ex remiſſis ſpoliis
Fr. Vincentius Maria Ordinis Prædicatorum
Cardinalis Vrſinus Metropolita,
Ac cæteri duodeviginti
Samnitium Provinciæ Pontifices
Erexerunt.
Anno ab Orbe Redempto MDCXCIV.

CATALOGO
DE' PADRI
DEL CONCILIO PROVINCIALE BENEVENTANO
DELL'ANNO M.DC.XCIII.

CHiama à Concilio i Padri il Primo *(1) Orſino*,
Seguita *Labonia* (2) Monte-marano,
Sangro (3) eliggente Veſcovo Trojano
Siede d'Aliſe à *Lazara* (4) vicino.

Matta (5) di San Severo hà'l Teleſino
Seco *de' Belli* (6) *e Punzi* (7) l'Aſcolano,
Il *Ceraſi* (8) Bovin, *Giannon* (9) Bojano
Laſciaro, *e Catalano* (9) il ſuo Larino.

Morelli (11) Lucerin, l'Arianenſe
Bonilla (12), e appreſſo il Termulan (13) *Pitiro*,
E l'ultimo fù *Cianci* (14) Guardienſe.

Di Vulturara, e di Trivico il giro,
D'Avvellin, Triventino, ed Agatenſe,
Gravina, *Minervin*, *Biſeglia* empiro.
Majorini (15) ſeguiro
Di San Guglielmo il General divoto,
S. Lupo (16) ed *Alberon* (17) c'hebbero il voto.

TAXA

FORI METROPOLITANI BENEVENTANI,

Et Curiarum Epiſcopalium ejuſdem Provinciæ.

Ad formam taxarum ejuſdem Curiæ Metropolitanæ, editarum per clar. mem. Cardinalem Arigonium Archiepiſcopum anno Domini 1610. *& fel. rec. Ioannem Baptiſtam Foppam, paritèr Archiepiſcopum, prævia reviſione, ac examine facto à particulari Congregatione, deputata de ordine Sanctiſſimi, confirmatarum, & approbatarum à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium ſub die* 13. *Martii* 1653.

Pleniùs tamen, & per ordinem digeſta

Ab Eminentiſſimo, & Reverendiſs. in Chriſto Patre, & Dño, Dño

FR. VINCENTIO MARIA ORDINIS PRÆDICATORVM
Miſeratione Divina Tituli S. Sixti S. R. E. Presbytero
Cardinali Urſino Archiepiſcopo Metropolita.

De mandato Concilii Provincialis; & ab eodem confirmata, mediante decreto Conciliari, lato in 3. *ſeſſ. ſub die* 16. *Aprilis* 1693.

PRO CIVILIBUS.

CAP. I.

Particulæ contentæ in taxa Arigonia *ſunt notatæ in margine ſub verbo* Arig. *& particulæ contentæ in taxa* Foppa, *ſunt paritèr notatæ in margine verbo* Fop. *reliquæ verò appoſitæ ſunt ex decreto Concilii Provincialis.*

Arig. PRo qualibet præſentata libelli, ſcripturæ, vel articulorum. *Cancellario* grana 10.

Arig. Pro ſimplici citatione in ſcriptis civili, ſeù mandato ad comparendum, ſeù intimetur parti. *Vicario* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro citatione cum inſerta forma petitionis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro qualibet inſtantia, ſeù reproductione citationis. *Cancel.* gr. 2.

Arig. Pro qualibet replicatione. *Canc.* gr. 1.

Arig. Pro electione domicilii ad finē citandi. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro copia primæ, vel alterius petitionis, vel cujuslibet ſcripturæ privatæ. *Canc.* gr. 10.

Pro mandato juſtificato cum clauſula juſtitiæ. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro qualibet contumacia in cauſa civili. *Canc.* gr. 5.

Pro intimatione cauſæ authori laudato cum inſertione. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Pro primo decreto, quòd intimetur parti ad dicendum contra petita, & conſtituendum Procuratorem. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro conſtitutione Procuratoris penès acta, vel ſubſtitutione. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro præſentatione mandati procuræ, etiam ſi ſit in pergameno. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Pro conſtitutione Procuratoris facta per minorem, cum auctoritate Vicarii Generalis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro juramēto calumniæ. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro cautione expenſarum. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro quolibet decreto interlocutorio ante litis conteſtationē, *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro qualibet litis conteſtatione. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro termino probatorio. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro prorogatione termini. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Pro decreto admiſſionis articulorum. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro qualibet reſponſione, ſeù de-

depoſitione principalis ſuper articulis, ſeu poſitionibus gr. duo pro quolibet articulo, dummodò non excedant gr. decem. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto electionis Examinatoris. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Idem ſervetur in electione, vel confirmatione Interpretum.

Pro citatione ad teſtes. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro examine cujuſvis teſtis. *Cãc.* gr. 10.

Quòd ſi articuli ſint pluſquam decem uſq; ad viginti. *Canc.* gr. 20.

Si verò articuli excedant hunc numerum, pars ſe concordet cum Cancellario coram Vicario Generali.

Si teſtes ſunt examinandi coram Vicario ad inſtantiam partis, ſervetur idem, quod de Cancellario; ſcilicet uſque ad decem articulos grana decem, & uſque ad viginti caroleni duo pro Vicario, ultra Cancellarium.

Si pars adverſa præſentet interrogatoria, & petat ſuper illis examinari teſtes, pars illa præſentans ſolvet Cancellario granum unum pro quolibet interrogatorio, & totidem Vicario, ſi fiet examen coram ipſo.

Pro commiſſione examinandi teſtes in cauſa civili extra Curiam. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Si verò committatur extra Civitatem. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Arig Pro accommodatione proceſſus ad finem percunctandi uſq; ad fol. quinquaginta. *Canc.* gr. 20.

Arig. A fol. 50. uſque ad 100. *Cancel.* gr. 50.

Arig. A centum ultra non excedat carolenos decem, quòd ſervetur, licet pluries accommodetur.

Pro decreto publicationis. *Vicar.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto termini in cauſa repulſæ, ſervetur prout de termino probatorio.

Pro examine in cauſa repulſæ, ſervetur idem, prout dictum eſt de

Arig. examine teſtium.

Pro decreto concluſionis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro citatione ad dicendum. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Pro citatione ad ſententiam. *Vic.* gr. 5. *Canc.* gr. 5.

Arig. Pro ſententia diffinitiva, aut interlocutoria, vim diffinitivæ habente, uſque ad ducatos viginti quinque, caroleni quinque. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 20.

Arig. Et à duc. 25. uſque ad duc. 50. Judici ducatum unũ, Actuariis caroleni quinque. *Vic.* ducatum unum. *Canc.* gr. 50.

Arig. Et à duc. 50. uſque ad ſummam duc. 500. ſolvantur Judici caroleni 25. Actuariis verò caroleni duodecim cum dimidio. *Vicar.* duc. 2. gr. 50. *Canc.* duc. 1. gr. 25.

Arig. Pro ſententia diffinitiva, quæ excedit ſummam duc. 500. & nõ excedit ſummam duc. 1000. ſolvantur Judici duc. 5. Actuariis verò duc. 2. gr. 50. *Vic.* duc. 5. *Canc.* duc. 2. gr. 50.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 1000. & non excedit ſummam duc. 1500. ſolvantur Judici duc. 10. Actuariis duc. 5. *Vic.* duc. 10. *Canc.* duc. 5.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 1500. & non excedit ſummam duc. 2000. ſolvantur Judici duc. 15. Actuariis verò duc. 7. gr. 50. *Vic.* duc. 15. *Canc.* duc. 7. gr. 50.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 2000. & non excedit ſummam duc. 2500. ſolvantur Judici duc. 20. Actuariis 10. *Vic.* duc. 20. *Canc.* duc. 10.

Arig. Et quando excedit ſummam duc. 2500. ſolvantur Judici duc. 25. Actuariis duc. 12. gr. 50. *Vic.* duc. 25. *Canc.* duc. 12. gr. 50.

Pro lecta lata cujuſcunque decreti, vel ſententiæ. *Canc.* gr. 10.

Pro proviſione cum inſerta forma ſententiæ ad finem intimandi. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Pro decreto, quòd capiatur ſummaria informatio, ſolvatur prout dictum eſt de decreto interlocutorio.

Pro facultate ad dicendum, ſive de monitione ad ſententiam, ſervetur prout dictum eſt ſupra de citatione ad ſententiam.

Arig. Pro decreto admiſſionis appellationis. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro Apoſtolis dantur Vicario, ſi cum allegatione jurium, arbitrio Archiepiſcopi inſpecto labore, & Cancellario. *Canc.* gr. 20.

Fop. Pro literis executorialibus uſq;

ad

ad duc. ſex. *Vic*. gr. 10. *Canc*. g. 10.

A ducatis ſex uſque ad 15. *Vic*. gr. 30. *Canc*. gr. 10.

A duc. 15. uſque ad 25. *Vic*. gr. 30. *Canc*. gr. 20.

A duc. 25. uſque ad 50. vel majorē ſummam. *Vic*. gr. 35. *Canc*. gr. 30.

Pro decreto, ut cogatur, captis pignoribus. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Pro mandato ad reluendum. *Canc*. gr. 10.

Pro decreto de vendendo, ſervatur ſicut dictū eſt de quolibet interlocutorio.

Pro relatione cujuſcunque bandimenti. *Canc*. gr. 5.

Pro actu ſubhaſtationis, ultra acceſſum Cancellarii, ad rationem ut infra. *Canc*. gr. 10.

Quando ſubhaſtatio petitur cum præſentia Vicarii, ſolvitur ejus acceſſus ut infra.

Pro decreto taxationis expenſarū. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Arig. Pro decreto immiſſionis in poſſeſſionem vigore exemptionis ſub haſta, ſervetur prout de interlocutorio.

Arig. Pro copia ſententiæ diffinitivæ. *Canc*. gr. 50.

Arig. Pro copia inſtrumenti appellationis. *Canc*. gr. 30.

Arig. Pro copia proceſſuum, tàm civilium, quàm criminalium gr. 25. pro ſingulis ſex chartis: & quælibet charta contineat verſus 20. & quilibet verſus quinque dictiones; & hæ ſolvuntur Cancellario tantùm.

Pro decreto clauſuræ proceſſus, ſicut de interlocutorio.

Pro literis commiſſionalibus, quādo alicui cauſa committitur infra ſummam duc. 10. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Quòd ſi cōmiſſio excedat duc. 10. uſque ad quamcunque ſummā. *Vic*. gr. 20. *Canc*. gr. 20.

Pro literis monitorialibus, & inhibitorialibus, vigore appellationis, incluſo decreto, & præſentatis ſcripturarum, dummodò ſcripturæ non excedant numerum quatuor, licet ſit conceſſa abſolutio cum reincidentia, non tamen incluſo ſigillo. *Vic*. gr. 40. *Canc*. gr. 30.

Idem ſervetur in cōpulſorialibus.

Idem ſervetur in citatorialibus, quæ expediuntur juxta ſtylum Curiæ.

Idem ſervetur pro monitorio generali, ſeù conſervatoriali; quādo tamen expeditur non capta informatione.

Arig. Pro qualibet apertura proceſſus. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro mandato ſequeſtrationis. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro decreto ſuper reſtitutione pignorum ſubhaſtatorum, & conſignatorum, quando executio non fuit ritè, ſeù rectè facta, uſque ad ſummam duc. 25. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Uſque ad duc. 50. *Vic*. duc. 1. *Canc*. gr. 50.

Fop. A duc. 50. uſque ad quamcunque ſummam. *Vic*. duc. 2. gr. 50. *Canc*. duc. 1. gr. 25.

Si verò reſtitutio pignorum fiat de conſenſu partium, ſolvatur decretum interlocutorium, & etiam mandatum, quod fit Depoſitario, pro quo mandato ſolvantur. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro ſtipulatione obligationis penès acta. *Canc*. gr. 10.

Fop. Pro caſſatura ejuſdem obligationis. *Canc*. gr. 10.

Pro perquiſitione obligationis, ſeù alterius ſcripturæ factæ ultra annum caroleni duo Archiviſtæ. *Arch*. gr. 20.

Pro imploratione brachii. *Vic*. g. 20. *Canc*. gr. 10.

Pro qualibet citatione per edictū ad inſtantiam partis, incluſo decreto. *Vic*. gr. 20. *Canc*. gr. 20.

Arig. Pro decreto præambuli, vigore *l. fin. cod de edicto Divi Adriani tollendo*, ſi non adſit contradictor, non incluſis aliis actis in eadem cauſa factis. *Vic*. gr. 50. *Canc*. g. 50.

Arig. Si verò adſit contradictor, ſolvitur prout in ſententia diffinitiva.

Pro decreto, quòd fiat inventariū bonorum defuncti. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 10.

Pro rogitu inventarii ſolvitur juxta laborem Cancellarii, computatis acceſſibus ejuſdem, à Vicario generali taxandis.

Et ſi petitur aſſiſtentia Vicarii Generalis, ſolvitur acceſſus ad rationem, ut infra.

Arig. Pro fide legalitatis Notarii, ſeù Cancellarii, vel cujuſlibet alterius ſcripturæ, non incluſo ſigillo. *Vic*. gr. 10. *Canc*. gr. 5.

Digitized by Google

Judici carol.25. Actuar. t 2. cum dimidio. *Vic.* duc. 2. gr. 50. *Canc.* d. 1. g. 25.

Arig. In cauſis verò graviſſimis Judici duc. 5. Actuariis duc. 2. gr. 50. *Vic.* duc. 5. *Canc.* d. 2. gr. 50.

Pro qualibet contumacia *Canc.* g. 5.

Pro decreto cōtumaciali *Vic.* g. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro literis executorialibus expeditis in contumaciam ob condemnationem pęnę comminatæ in citatione ad informandum *Vic.* gr. 60. *Canc.* gr. 50.

Pro cedulonibus cenſurarum. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Arig. Pro decreto abſolutionis a cenſuris, dummodò non adſit aliquod delictum, propter quod alia pęna venit imponenda *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 30.

Pro abſolutione a cenſuris cum reincidentia, vel ad cautelam *Canc.* gr. 20.

Pro remiſſione, aut exculpatione facta in Curia cum interventu Vicarii. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Fop. Pro decreto admiſſionis ad compoſitionem: nihil.

Pro decreto executionis gratiæ factæ ab Archiepiſcopo. *Vic.* gr. 40. *Canc.* gr. 40.

Commiſſario, qui aliàs non eſſet Officialis Curiæ, quando mittitur per Diœceſim ad capiendam informationem, pro qualibet dieta caroleni quinque, & eidem ſuppeditentur equus, & cibaria a Fiſco, repetendi ab inquiſito, prout juris.

In qualibet die examinet Commiſſarius ad minus tres teſtes.

Cancellario ſolvantur dietæ, prout dictum eſt de civilibus.

Quando Commiſſarius mittitur ad inſtantiam Fiſci, ſolvantur dietæ ſuper bonis inquiſiti, ſi repertus ſit culpabilis, ſi ſecus a Fiſco.

A Capitulis verò, nec domum, nec lectum, nec quidquam recipiant

Si verò Commiſſarius mittatur ad inſtantiam partis querelantis, iſta tenebitur facere depoſitum pro dietis; & ſi inquiſitus repertus fuerit innocens, ſolvet pars querelans de proprio.

Pro cæteris verò decretis, præſentatis ſcripturarum, copiis, & aliis proviſionibus, ſolvatur, prout dictum eſt de cauſis civilibus.

Fop. Pro acceſſu Judicis, vel Actuarii ad petendum remitti, vel relaxari aliquem carceratum: nihil.

Fop. In cauſis pauperum, & miſerabilium perſonarum: nihil.

Fop. Pro acceſſu Chirurgi ad inſtantiam Fiſci pro illum viſitando, num poſſit torqueri: nihil.

PRO BENEFICIALIBUS.

C A P. III.

Pro actu, & decreto præſentationis factæ, & admiſſæ, ſi & in quātum, cum ordinatione, quòd expediatur citatio per Edictum. *Vic.* gr. 30. *Canc.* gr. 10.

Pro citatione per Edictum contra intereſſe prætendentes, vel habentes aliquid contra *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Arig. Pro productione proceſſuum in cauſa juriſpatronatus, ſolvantur grana decem pro quolibet folio.

Innocentiana Pro ſententia in cauſa præſentationis, quando decernitur, preſentatum eſſe inſtituendum, exiſtente Promotore fiſcali in judicio pro libertate, duos ſcutos aureos, vel æquivalentem ſummam in moneta Regni.

Innoc. Si verò lis ſit inter Patronos, vel præſentatos ſuper jure præſentandi, reputabitur tanquam cauſa civilis; & obſerventur quæ dicta ſunt de ſententia in rubrica de civilibus; verùm non excedat *Vic.* duc. 5. *Canc.* duc. 2. gr. 50.

Si verò cauſa ſupradicta ſit gravior, taxabitur arbitrio Archiepiſcopi, vel Epiſcoporum, cùm reputetur tanquam cauſa civilis.

Innoc. Pro decreto, aliiſque expeditionibus, quando beneficium eſt conferendum auctoritate Apoſtolica in forma dignum, non excedat Cancellarius pro ſuo labore ſcutum unum aureum, vel ſummam æquivalentem in moneta Regni.

Quòd ſi adſit contradictor, cauſa reputetur veluti civilis.

Arig. Pro captura poſſeſſionis alicujus Dignitatis, vel Canonicatus, intus Civitatem ſolvatur acceſſus Vicarii, & Cancellarii, prout di-

ctum eſt de civilibus; & ultra acceſſum ſolvatur Cancellario inſtrumentum poſſeſſionis.

Arig. Pro ſubſcriptione bullarum, ob abſentiam Archiepiſcopi, *Vicario* nihil.

Pro fidei profeſſione facta *Canc.* gr. 10.

Pro literis approbationis concurrentium ad Parochiales, quæ tranſmittuntur ad Romanam Curiam. *Canc.* gr. 15.

Arig. Pro qualibet ſententia diffinitiva in cauſis juris patronatus, in quibus conſtito de fundatione, & dote, & aliis requiſitis, venit ferenda ſententia canonizatoria juriſpatronatus, ſolvantur. *Vic.* duc. 5. *Canc.* duc. 2. g. 50.

Arig. Pro bulla Oeconomatus cũ regiſtratione. *Vic.* gr. 35. *Canc.* gr. 40.

Fop. Pro copia actus reſignationis beneficii in manibus ordinarii. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro declaratione ſubreptionis literarum Apoſtolicarum in caſibus a jure permiſſis. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Fop. Pro literis, ſeu bulla unionis perpetuæ alicujus beneficii cum alia Eccleſia: nihil.

Sac. Congr. apud Fagn. cap. 1. n. 31. de Simonia. Verùm ſi Notarius non habeat ſalarium ex publico, detur ei aliquid pro ſuis laboribus, itaut non excedat unum aureum, & dummodò ex hac pecunia nihil prorſùs percipiat Epiſcopus, vel Vicarius.

DE EXTRAORDINARIIS.

C A P. IV.

§. I.

De Matrimonialibus.

Innoc. IN contrahendis matrimoniis pro juſtificatione ſtatus liberi, vel quòd non adſit canonicum impedimentum, ſolùm Cancellarius poſſit exigere mercedem proportionatam pro ſuo labore, tam quando recipiuntur teſtes deponentes non adeſſe impedimentum inter Cives, quàm quoties neceſſe eſt etiam conſtare de morte alterius conjugis, ſive etiam quomodolibet pro ſtatu libero exterorum, dummodò merces in unoquoque ſupradictorum caſuum, non excedat julios decem monetæ Romanæ, vel æquivalentem valorem in moneta Regni. *Canc.* duc. 1.

Servetur tamen conſuetudo circa gallinas dandas Epiſcopis in ſignum lætitiæ. *Decis. S. C. apud Fagn. in c. 1. n. 41. de Simonia.*

Innoc. Non tamen comprehenduntur cauſæ contentioſæ ſuper validitate matrimonii, vel ſeparatione thori; nam iſtæ reputantur tanquam cauſæ judiciales.

Fop. Pro licentia, quòd fiant publicationes matrimonii: nihil.

Fop. Pro literis ſupervivetiæ alicujus capta informatione. *Canc.* duc. 1.

Pro executione literarum Apoſtolicarum ſuper diſpenſatione in gradibus prohibitis, ſolvantur *Cancellario* pro examine teſtium, & decreto, julii decem monetæ Romanæ, vel æquivalens ſumma in moneta Regni; cum declaratione, quòd non intelligantur incluſi labores, quos acciderit fieri alio titulo non tangente officium Cancellarii, & dummodò de iis Epiſcopi, vel Vicarii nihil participent.

Fop. Pro fide paupertatis computatis omnibus. *Vic.* gr. 50. *Canc.* gr. 50.

§. 2.

De Ordinum collatione.

PRo mandato publicandi in Eccleſia eos, qui ad minores, vel majores Ordines promoveri volunt: nihil.

Innoc. Pro actis, & juſtificatione veritatis, & ſufficientia patrimonii, vel beneficii, ad cujus titulum quis debet promoveri, ſolvantur labores Cancellarii, & non excedant ſcutum unum auri, vel ſolvatur æquivalens valor in moneta Regni.

In requiſitis, quæ debet promovendus ad ordines deducere in Curia, ſalvi ſint labores cujuſque, ad quos reſpectivè ſpectat, tam in exemplandis ſcripturis, quàm dandis aliis atteſtationibus, & aliis hujuſmodi laboribus, dummodò nihil participet Cancellarius, vel Vicarius.

Innoc. Pro ſcriptura bullæ cujuſvis Ordinis *Canc.* gr. 15. Pro

Arig. Pro literis commendatiis, & dimiſſorialibus ad finem celebrandi extra Diœceſim. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 20.

Pro licentia celebrandi primam miſſam: nihil.

Pro licentia celebrandi miſſam, quæ datur exteris: nihil.

Pro literis recipiendi ordines ab alienis Epiſcopis, ſervetur prout dictum eſt, quando neceſſe eſt probare patrimonium, vel beneficium.

Fop. Pro reaſſumptione habitus clericalis, incluſo proceſſu, & decreto. *Vic.* duc. 3. *Canc.* duc. 2.

§. 3.

De Cenſuris.

Innoc. Pro quolibet monitorio ad finẽ revelandi, unum julium monetæ Romanæ, vel æquivalẽs ſumma in moneta Regni. *Canc.* g. 10.

Pro decreto fulminationis cenſurarum, incluſa commiſſione, quæ datur Parocho loci, ut ad illam procedat. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 20.

Solvitur etiam ſigillum, ut dicetur in ejus rubrica.

Arig. Pro proceſſu fulminatorio auctoritate Apoſtolica. *Canc.* g. 80.

Pro decreto, quòd concedatur copia revelationum. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Arig. Pro copia revelationum pro quolibet teſte. *Canc.* gr. 5.

Fop. Pro aggravatione excommunicationis, etiam cum invocatione brachii ſecularis: nihil.

Arig. Pro ſcriptura cujuslibet interdicti. *Canc.* gr. 10.

§. 4.

De alienatione bonorum Eccleſiæ.

Nicol. verbo taxa. Pro decreto alienationis vigore *cap. Terrulas*, comprehenſis omnibus actis, unus aureus, qui cũ copia decreti authentica facit in totum. *Vic.* duc. 1. *Canc.* gr. 70.

In cauſis verò, quando annuus redditus eſt carolenorum decem, & infra. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 50.

Si verò proceditur auctoritate cõmiſſaria, ſervetur prout dictum eſt in ſuperioribus de cauſis cõmiſſariis.

Fop. Pro Regularibus in cauſis commiſſariis alienationum, ut ſupra: nihil.

§. 5.

De Confraternitatibus, & aliis locis piis.

Pro diplomate erectionis Confraternitatis in pergameno, cum regiſtro. *Canc.* duc. 1. gr. 50.

Pro literis Archiepiſcopi, vel Vicarii, quæ mittuntur ad almam Urbem pro obtinenda aliqua aggregatione Cõfraternitatum: nihil.

Fop. Pro juramento de fidelitèr adminiſtrando, & reddendis rationibus. *Canc.* gr. 10.

Pro decreto, quòd liceat implicare pecuniam Capellæ in emptionem ſtabilium, vel annuorum introituum. *Vic.* gr. 20. *Can.* g. 20.

Pro decreto, quòd liceat vendere animalia minùs utilia in Nundinis, vel alio tempore, incluſa commiſſione, quæ datur Vicario foraneo, vel Archipresbytero loci, ut aſſiſtat in recognitione animalium vendendorum, vulgo *lo ſcarto.* *Vic.* gr. 20. C. g. 20.

Quòd ſi licentia detur pro uno, vel altero animali, & ſumma ſit tenuis, non excedens ducatos ſex. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro diſpungendis rationibus Adminiſtratorũ Capellarum, aliorumque locorum piorum, & Confraternitatum.

In hac Civitate, & Archidiœceſi ſervetur edictum Eminentiſſimi Metropolitani, latum ſub die 23. Decembris 1691.

Pro Diœceſibus verò Provinciæ ſervetur ſolita taxa, dummodò correſpondeat operi, & labori, & Ratiocinator nõ ſit familiaris, vel domeſticus Epiſcopi.

§. 6.

De Monialibus.

Innoc. Servetur in hac materia in omnibus Taxa Innocentiana; & cõtẽtentur illis comeſtibilibus, quę ſint proportionata uſui, & conſũptioni propriæ intra tres dies. Sac. Cong. Episc. Saler. 17. Ap. 1682.

§. 7.

§. 7.

De Viſitatione.

Pro Archidiœceſi ſervetur bulla Pauli PP. III. anno 1518. 19. Kal. Sept. quod Procuratio ſolvatur in pecunia numerata juxta ſolitum.

Procurationes in ſanctis Viſitationibus recipiantur moderatè; ſalvæ tamen ſint conventiones firmatæ cum Capitulis, & aliis Eccleſiis, & Capellis, de dandis victualibus in pecunia.

Pro copia decretorum Viſitationis, ſi Notarius non habeat aliud ſalarium, ſolvatur granum unũ pro quolibet decreto.

Arig. Advertendum tamen eſt, quòd pro viſitatione Eccleſiarum Parochialium, non exigat Notarius ultra carolenos quinque. *Not.* gr. 50.

Arig. Et pro viſitatione aliarum Eccleſiarum minorum. *Not.* gr. 30.

Gavant. de viſit. Epiſcop. §. 2. annot. circa 17.

Pro copia Actorum Viſitationis ſolvantur à viſitatis grana quinque pro quolibet folio duarum paginarum, quando ſimilitèr Notarius non habet aliam proviſionem; & hoc pro labore ſcripturæ tantùm, nec Notarius recipiat præſentatas bullarum.

Pro prorogatione termini in adimplẽdis decretis ſanctæ Viſitationis: nihil.

DIVERSORUM.

CAP. V.

Arig. PRo abſolutione à juramento ad effectum agendi, quilibet ſolvat carolenos quinque. *Vic.* gr. 20. *Canc.* gr. 30.

Et ſi fuerint plures, non excedant carolenos quindecim.

Fop. Pro literis patentalibus Vicarii foranei. *Canc.* duc. 3.

Pro licentia examinandi Clericos in teſtes, coram Judice laico in civilibus tantùm. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Idem ſervetur pro licentia, quæ datur Clericis, qui volunt cauſam propriam criminalem, ſed citrà pœnam ſanguinis, exponere coram Judice laico. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro licentia, quæ datur Clericis agendi coram Judice laico cauſam civilem propriam, vel ſuorum conſanguineorum in primo, vel ſecundo gradu, vel pauperum, vel Eccleſiæ, ad menſem, gratis.

Si verò velit adire Curiam laicalem pro cauſa extraneorum, tunc pro ſingulis quatuor menſibus. *Vic.* gr. 10. *Canc.* gr. 10.

Pro licentia, quæ datur Capitulis, & aliis Eccleſiis acceptãdi onera miſſarum gratis; & ſolùm ſolvitur labor pro copia, dummodò non excedat. *Canc.* gr. 10.

Pro approbatione ad audiendas confeſſiones: nihil.

Pro licentia adminiſtrandi Sacramenta: nihil.

Pro licentia inſerviendi beneficiis: nihil.

Pro licentia ſepeliendi defunctos in Eccleſia: nihil.

Pro licentia colligendi eleemoſynas: nihil.

Pro literis patentalibus alicujus Eremitæ: nihil.

Pro teſtamento vulgò dicto *dell'anima*, à ducat. 50. ſupra. *Canc.* duc. 1.

A duc. 50. & infra. *Canc.* gr. 50.

Pro ſcriptura diplomatis impoſitionis primarii lapidis conſecrationis Eccleſiæ, vel Altaris; in pergameno, incluſis omnibus pro labore Notarii aureus unus, vel æquivalens ſumma in moneta Regni; dummodò Notarius non habeat aliud ſalarium: qui aureus in moneta Regni valutatur. *Canc.* duc. 1. gr. 60.

Pro literis patentalibus Curſoris. *Canc.* duc. 1. gr. 20.

Pro literis patentalibus Diaconi ſalvatici. *Canc.* gr. 50.

Fop. Pro ſalvo conductu, ſeù *non gravetur* ex quavis juſta cauſa: nihil.

Fop. Pro pace facienda in actis ante tres dies in caſibus permiſſis. *Canc.* gr. 10.

Fop. Pro atteſtatione ſtyli Curiæ. *Canc.* gr. 20.

Pro quacunque diſpenſatione auctoritate ordinaria, quæ conceditur, etiam cauſa cognita: nihil.

Fop. Pro cautione eorum, qui admittuntur in Seminario: nihil.

Pro atteſtatione admittendorum in Seminario: nihil.

Pro licentia diſcedendi à Diœceſi ad tempus. *Canc.* gr. 11.

Fop. Pro licentia traſportãdi cadaver ab uno loco ad alium. *Vic.* g. 10. *Canc.* gr. 20.

Fop.

Fop. Pro præſentatione fidei infirmitatis, vel alterius legitimi impedimenti illius, qui non poteſt intereſſe Synodo Diœceſanæ, ſive Provinciali. *Canc.*gr.20.

JURA PRO SIGILLO.

CAP. VI.

Arig. PRo qualibet bulla beneficii vacantis per mortem, reſignationem, vel quovis alio modo. *Canc.*duc.1. gr.40.

Arig. Pro qualibet citatione per edictum in cauſa jurispatronatus. *Canc.*gr.20.

Pro gratia facta ab Archiepiſcopo, pro arbitrio juxta qualitatem cauſæ.

Pro qualibet citatione per edictum in cauſis civilibus, vel criminalibus. *Canc.*gr.20.

Pro licentia examinandi teſtes coram Judice laico, in civilibus tãtum. *Canc.*gr.10.

Pro licentia, quæ datur Clericis volentibus adire Curiam laicalem pro quacunque cauſa civili, tam propria, quàm Eccleſiæ, tam conſanguineorum, quàm pauperum *Canc.*gr.10.

Pro licentia exponendi querelam criminalem citra pęnam ſanguinis. *Canc.*gr.10.

Pro literis ſuperviventiæ alicujus. *Canc.*gr.10.

Pro bulla Oeconomatus. *Canc.*g.50.

Pro abſolutione a juramẽto, etiamſi ſint plures. *Canc.*gr.20.

Pro literis dimiſſorialibus, quę conceduntur Presbyteris ad alienas Diœceſes tranſiuris: nihil.

Pro literis recipiendi ordines ab ab alienis Epiſcopis: nihil.

Pro licentia audiendi confeſſiones: nihil.

Pro licentia adminiſtrandi Sacramenta: nihil.

Pro licentia deſerviendi beneficiis curatis: nihil.

Pro licentia erigendi Capellas: nihil.

Pro licentia colligendi eleemoſynas: nihil.

Pro licentia ſepeliendi cadavera in Eccleſia: nihil.

Pro mandato publicandi initiandos ad minores ordines, ſive majores nihil.

Pro diſpenſationibus ad duo beneficia: nihil.

Pro literis approbationis concurrentium ad Parochiales: nihil.

Arig. Pro quolibet mandato cũ clauſula juſtitiæ extra Civitatem. *Canc.*gr.10.

Arig. Pro literis citatorialibus. *Canc.* gr.10.

Arig. Pro literis inhibitorialibus, & compulſorialibus. *Canc.*gr.20.

Pro literis monitorialibus generalibus. *Canc.*gr.10.

Arig. Pro literis executorialibus a decem ducatis infra. *Canc.*gr.10.

Arig. Et a decem ducatis uſque ad quinquaginta. *Canc.*gr.40.

Arig. Et a duc.50. uſque ad quamlibet ſummam. *Canc.*gr.50.

Pro literis commiſſionalibus in Diœceſi. *Canc.*gr.10.

Arig. Pro qualibet proviſione in Diœceſi *Canc.* gr.10.

Quando apponitur in imploratione brachii ſecularis. *Canc.*gr.30.

Quando apponitur in cedulonibus ad inſtantiam partis. *Canc.*g.10.

Pro literis patentalibus Vicarii foranei. *Canc.*gr.20.

Arig. Pro literis commendatitiis, & dimiſſorialibus. *Canc.*gr.10.

Pro quolibet monitorio ad finem revelandi. *Canc.* gr. 20.

Pro quolibet proceſſu fulminatorio auctoritate Apoſtolica. *Canc.* gr.20.

DE PROCURATORE, ET ADVOCATO FISCALI.

CAP. VII.

Arig. HAbeat Procurator fiſcalis pro compoſitionibus in poſterùm faciẽdis ducatos quinque pro quolibet centenario, quæ quantitas detrahatur a compoſitione perſolvenda ab ipſo delinquente, non autem ab extra, prout hactenus ſervatum fuit; nec dictus Procurator, ultra dictam mercedem, poſſit petere aliquod viaticum, ſeu emolumentum.

Quando verò Procurator fiſcalis accedit ad oppida noſtræ Diœceſis cauſa capiendi informationem contra deliquentes, ſi inquiſitus abſolvatur, dictus Procurator nihil poſſit petere pro ſuo viatico. Cum

toto credito,ſeu pro majori parte, ſolvatur pro rata.

Si verò facta ſit pro re minima, nihil poſſit prætendi, ut ſupra.

Quando executor incedit per Provinciam pro cauſis civilibus, & criminalibus, dentur eidem caroleni octo pro qualibet dieta,& caroleni duo pro quolibet ſerviente,ſeu famiglio, & etiam expenſæ victus.

Arig. Quãdo accedit per Diœceſim, & locus diſtat ultra dietam, etiã dentur caroleni octo pro qualibet dieta, incluſo etiam equo:& inſuper habeat mercedem pro executione reali, quam fecerit modo, quo ſupra expreſſum eſt.

Quoties citatur aliquis, & ſpontè compareat, licet poſtea carceretur à Judice, vel habilitetur per Palatium, vel alibi, Baroncello nihil detur.

Pro qualibet aſſociatione, ad effectum capiendi poſſeſſionem, vel pro ſequeſtro, aut diſſequeſtro, tàm in Civitate, quàm in territorio, & Diœceſi, dẽtur Baroncello caroleni quinque, non obſtante, quòd actus, qui expletur, importat quamcunque ſũmam.

DE CVSTODE CARCERVM.

C A P. XII.

Arig. PRo quolibet carcerato tàm pro cauſa civili, quàm criminali ad inſtantiam partis, vel Curiæ, ſolvantur Cuſtodi carcerũ pro prima die gr. quinque. *Cuſt.* g.5.

A prima die uſque ad dies 15. ſolvantur gr. tria pro quolibet die. *Cuſt.* gr. 3.

Et ſi ultra dies 15. uſque ad quodcunque tempus, ſolvantur in totum Cuſtodi carcerum carol. quinque. *Cuſt.*gr.50.

Et ſi occurrat ponere compedes, vel manicas ferreos de ordine Officialium,habeat carolenos 2. Et ſi caſus erit, ut apponat, & auferat,non ſolvantur, niſi pro prima vice. *Cuſt.car.*gr.20.

Pro qualibet empara, ſive arreſto. *Cuſt.carc.*gr.10.

Quando Vaſſalli menſæ Archiepiſcopalis carcerabuntur, ſolvant pro medietate mercedes ſupra taxatas; caveant ab extorſionibus quocunque modo.

PRO MANDATARIIS, SEV JVRATIS.

C A P. XIII.

Arig. PRo qualibet citatione verbali in Civitate, & extra uſq; ad pontes medietas unius grani, vulgaritèr *un torneſe.Iur.*g.dimid.

Et à pontibus per territorium. *Iur.* gr. 5.

Pro quolibet mandato,citatione, vel intimatione facta in ſcriptis intra Civitatem. *Iur.* gr.1.

Extra Civitatem uſque ad pontes. *Iur.* gt.2.

Quando ibit per Diœceſim ad citandum aliquem ad inſtantiam partis, ſolvantur caroleni tres quolibet die. *Iur.* gr.30.

In caſu ſupradicto ultra dietam carolenorum trium nihil aliud ſolvatur pro citatione, quam fecerit ea die in loco, ubi moratur, ultra ſupradictos carolenos tres.

Pro exequtione,quam facit intus Civitatem pro cauſa civili uſque ad carolenos triginta,ſolvatur illis merces pro medietate.

DE ADVOCATIS, ET PROCVRATORIBVS.

C A P. XIV.

Arig. ADvocati, & Procuratores ſub quovis prætextu non poſſint petere pro eorum patrocinio quantitatem aliquã ad rationem pro centenario, cum id ſapiat pactum de quota litis, & Canonis Cõſtitutionibus adverſetur, ſed ſint contenti: de eo, quod partes illis antea ſolverint; dummodò nõ in ingratitudinis vitium incurrant, quid minimũ ſolvẽdo, ſed habita ratione cauſæ, & litigantium, arbitrabitur bonus Judex.

Digitized by Google

Die 14. Menſis Aprilis 1693.

Retroſcripta taxa recognita, & approbata fuit per nos infraſcriptos Commiſſarios ad hoc ſpecialitèr à S. Synodo Provinciali deputatos, mediante Decreto in Congregatione ſecreta lato ſub die nona currentis Menſis, & in fidem, &c.

FR. VINC. MARIA CARD. ARCHIEP. METROP.

Jo: Baptiſta Epiſcopus Thelefinus Commiſſarius.

Franciſcus Antonius Epiſcopus Aſculanus Commiſſarius.

Dominicus Epiſcopus Lucerinus Commiſſarius.

Fabritius Epiſcopus Guardieñ Commiſſarius.

QUoniam ſupradicta taxa fuit mediante Decreto Sac. Concil. Provincialis, lato in hac tertia ſeſſione, approbata, mandatumque illam publicari, & obſervari debere, hinc cognoſcentes, quod querulæ ſubditorum voces quandoque per Archidiœceſis, Diœceſumque loca ſparguntur, & ad nos perveniunt, per quas conqueruntur maximas ſummas in emolumentis fori Eccleſiaſtici ſe in ſuis cauſis expendiſſe; & tamen nota ſportularii Curiæ id non eſſe verum demonſtrat; facileque eſt negotium, ut pecunia litigantium per alienas manus tranſiens, diminutionem patiatur; mandamus propterea, ut præſens taxa typis detur; illiuſque copiæ non ſolùm affixæ ſemper maneant in Cancellaria fori Metropolitani, & Epiſcopalium noſtræ Provinciæ, ac ſerventur in ipſarum Curiarum Archivis, ſed & conſignentur Capitulis Cathedralium, ut inviolabilitèr obſerventur, & ſciat unuſquiſque quantitatem expenſarum neceſſariarum in expeditione negotiorum, & inſuper præcipimus, ut Advocati, Procuratores, aliique negotiorum geſtores fidelitèr pro unoquoque negotio ab ipſis expedito mittant ſuis Clientulis notulas expenſarum erogatarum, & propriarum functionum, prout etiam ſervant Curiales Almæ Urbis; quòd ſi eas non reſpondentes ſportulario Curiæ invenerimus, ſciant, ſibi poſtulandi munus fore interdicendum, aliaſque pœnas pro modo culpæ ſe daturos pro arbitrio noſtro, & Reverendiſſimorum Coepiſcoporum in ſuis Diœceſibus, & ita, &c. omni, &c. Datum hac die 16. Aprilis 1693. in tertia Seſſione Conciliari.

FR. VINC. MARIA CARD. ARCHIEP. METROP.

J. *Foder. Secr. Synodi.*

METHODVS
TOTIVS ACTIONIS,

Quæ præceſſit, comitata, & ſubſequta eſt Concilium Provinciale, celebratum diebus 11. 13. & 16. Menſis Aprilis 1693. in S. Metropolitana Eccleſia Beneventana, Eminentiſs. & Reverendiſs. in Chriſto Patris, ac Dñi D. Fr. VINCENTII MARIÆ Ord. Prædic. miſer. Div. Tit. S. Sixti S. R. E. Presbyteri Cardinalis VRSINI Archiepiſcopi Metropolitæ juſſu edita.

CAPVT I.

De iis, quæ celebrationem Concilii antecedunt.

§. I.

De publicatione, & Indictione Concilii.

1. Concilii Provincialis publicatio in die Epiphaniæ inter cætera Feſta, tàm in Metropolitana, quàm in Cathedralibus Provinciæ, & aliis Eccleſiis ſubjectis.
2. Literæ Indictionis ad XVIII. Patres Comprovinciales cũ Edicto, & literis credẽtialibus ad eoſdem.
3. Delatio dictarum literarum per deputatos, eorũque inſtructiones.
4. Literæ invitatoriȩ ad Cathedraliũ Capitula per Curſores Cõcilii deferendæ, eorumque inſtructiones.
5. Notificatio per edictũ omnibus, qui de jure, vel conſuetudine accedere tenentur.
6. Publica documenta Metropolitæ tranſmitti debent de hujuſmodi literis, & notificationibus acceptis.
7. Per duos, vel ſaltem unum menſẽ ante diem Concilii affixio Schedulæ manu Cancellarii ſubſcriptæ, ac diei ejuſdem indictivæ ad valvas Eccleſiæ Metropolitanæ.
8. Edicta per Civitatem, & Diœceſim, quibus & Concilii tempus ſignificatur, & publicæ inſtituuntur ſupplicationes, ac preces.
9. Itẽ collecta de Spiritu Sãcto quotidie in Miſſa;& ejuſdem Miſſa ſolennis in omnibus V. Feriis uſque ad Concilii conſummationem.
10. Præmonitio Cleri, & aliorum, qui intereſſe debent per Præfectos Eccleſiaſticæ diſciplinæ.
11. Tribus proximis Dominicis ante Concilium in Metropolitana per Concionatorem, & in Parochialibus per Parochos populus excitetur, ut piè oret, & Sacramenta frequentet.
12. Congregatio privata *præparationis* Concilii per Metropolitam, ut infrà §. ſeq.
13. Proceſſio Cõciliaris ſolennis indicatur univerſo Clero Seculari,& Regulari.
14. Feſtivus campanarum ſonus prȩcipitur omnibus Eccleſiis Civitatis ſub veſpera ante celebrationẽ Cõcilii,& in ipſa die uſque ad ingreſſum Metropolitæ, & Patrum ad Eccleſiam.
15. Pridiè tandem diei Concilii præ foribus Aulȩ conciliaris Archiepiſcopii, & Eccleſiæ metropolitanæ duæ affiguntur tabellæ, quarum
    Una publicas indicit congregationes.
    Altera celebrationem Concilii in craſtinum notificat.

§. 2.

De Congregatione præparationis Concilii habenda per Metropolitam.

1. Metropolita cũ aliis, quos voluerit,ad aulam Congregationum.
2. Item Cœrεmoniarius, & Notarii.
3. Oratio *Adſumus* per Metropolitã ſtantem,genu flectẽribus omnibus.
4. Deputantur 1. ſequentes Concilii

Officiales, & Miniſtri.

1. *Iudices excuſationum.*
2. *Iudices querelarum, & controverſiarum.*
3. *Promotores Concilii.*
4. *Magiſter cæremoniarum cum ſociis.*
5. *Secretarii duo.*
6. *Notarii duo.*
7. *Oſtiarii.*
8. *Curſores, & Nuncii Concilii.*

2. Exhibentur 2. & conſiderantur Methodus præſens, Tabellæ, & diſpoſitio Congregationum Conciliarium, & conſeſſus.
6. Eliguntur 3. duo ex Canonicis Subdiaconis pro aſſociatione Patrũ advenientium ad publicas Cõgregationes.
7. Familiæ tandem, & Hoſpitia ſingulorum Patrum diſtinctè, & nominatim deſcribuntur cum eorum Præfectis.

§. III.

De ordine, quo recipi debent Patres Comprovinciales ad Concilium accedentes.

1. Proximus Comprovincialis Patris adventus per nuncium ſignificetur.
2. Vicarius Generalis cum uno ex Protonotariis de familia Metropolitæ obviam eat per duo, vel tria milliaria.
3. Ad aliquem Conventum extra mœnia cum ducat.
4. Comprovincialis Pater ibidem ſe componit, & Induit ſcilic. Mantello cum manicis pendentibus ſupra breviorem veſtem, & Mozzetta.
5. Eodem comitatu procedit ad Metropolitanam Eccleſiam; populo interim per viam occurrenti benedicens, ex conceſſione Metropolitæ.
6. Capitulum, & Clerus dictæ Metropolitanæ Eccleſiæ ei ad valvas occurrunt.
7. Quatuor verò Canonici cum Clericis hæc agunt, quando in choro divinæ perſolvuntur preces.
8. Comprovincialis aſpergit ſe, & circumſtantes.
9. Accedit ad Altare SS. Sacramenti, & deindè ad Altare majus, præcedentibus Clericis, & Canonicis ſubſequentibus.
10. Interim pulſantur campanæ, & etiam organa, niſi divina celebrentur.
11. Abſolutis orationibus ſuper genuflexorio ibidem parato cum tapete, & pulvinaribus, ab iiſdem comitatur uſque ad aulam Sancti Barbati, ut ad Metropolitam accedat.
12. In aditu aulæ majoris Archiepiſcopii, & ſupradictæ S. Barbati per Metropolitæ familiares ad Archiepiſcopium ducitur.
13. In fine aulæ majoris humanitèr excipitur à Metropolita, & ad interiores ædes ducitur.
14. Ad ſuum tandem hoſpitium comitatur.

§. IV.

De Congregatione, quæ privatim à Patribus haberi debet.

1. Metropolita cũ Mozzetta ad aulam ſolitæ Congregationis.
2. Item Patres cum rocchettis, & mozzettis eodem accedunt.
3. Oratio *Adſumus*, per Metropolitam, qua finita omnes ſedent.
4. Primò, diſtribuuntur materiæ à Patribus diſcutiendæ, ſingulas ſingulis aſſignando cum ſuis Theologis, & Canoniſtis.
5. Secundò, proponitur ordo ſervandus in principio Concilii, progreſſu, & fine.
6. Cœremoniarius exhibet præſentẽ Methodum, & alias tabellas.
7. His à Patribus approbatis, omnes genuflectunt.
8. Gratiarum actio in fine per Metropolitam.
9. Omnium diſceſſus.

§. V.

De prima Congregatione publica à Patribus habenda ante Concilii ſeſſionem, hora pomeridiana.

1. Publicarum Congregationum diſpoſitio conſeſſus.
2. Acceſſus Metropolitæ, & Patrum hoc ordine.
    1. *Familiariũ, & domeſticorum Patrum, & Metropolitæ comitatus.*
    2. *Procuratores Capitulorũ Cathedraliũ Provinciæ cum eorum inſignibus.*
    3. *Procuratores Patrum legitimè abſentium,*

Digitized by Google

tium, habitus Eccleſiaſticos, & chorales gerentes.

4. *Promotores, Secretarii, & Notarii.*
5. *Mazzerius.*
6. *Cruciferarius cum Cruce.*
7. *Metropolita cum mozzetta, & ſtola rubea.*
8. *Canonici Diaconi cum habitu canonicali, Metropolitam hinc indè comitantes.*
9. *Patres ordine ſuarum promotionum, cum rocchetto, & mozzetta, & Caudatario, uſque ad diſſolutionem Concilii.*
10. *Duo Canonici Subdiaconi dictos Patres comitantes, & excipientes quãdo ſigillatim veniunt.*

3. Omnes in conſeſſu ſedebunt ordine, quo infrà.

1. *Procuratores Capitulorum Cathedralium.*
2. *Procuratores Patrum in ſedilibus contra ſolium Metropolitæ; bis verò primum occupantibus locum.*
3. *Promotores juxta parietem ſolii, in ſiniſtra parte.*
4. *Secretarii inter parietem dexterum ſolii, & Patrum ſedilia, ſervato competenti receſſu.*
5. *Notarii contra dictos Secretarios.*
6. *Cruciferarius cum Cruce in medio Areæ.*
7. *Metropolita cum ſuis Diaconis in propria Sede Pontificali.*
8. *Patres in ſedibus cameralibus hinc indè rectam lineam facientibus.*
9. *Duo Canonici Subdiaconi juxtà parietem ſolii in dextera parte.*

4. Oratio *Adſumus* per Metropolitam, Patribus ſtantibus, cæteris genuflectentibus.
5. Concio ad Patres *januis clauſis.*
6. Promotores cum Cœremoniario ad Metropolitam, & Patres.
7. Exhibent inſtrumentum ſuæ deputationis.
8. Item inſtant *pro inchoatione Concilii*; & ſua petunt loca.
9. Notarii, & unus ex Secretariis ad Metropolitam, & Patres pro votorum rogatione.
10. Iterum ad Metropolitam pro relatione.
11. Lectio decreti de *Initio Concilii*, & fores aperiuntur.
12. Secretarius ſtatim de mandato Metropolitæ alta voce dicit *RR. DD. Si quis veſtrum, qui ad hanc Sanctam Synodum aliquid referre velit, detur ei libera facultas dicendi.* Eadem dicuntur vulgari idiomate per Notarium.
13. Mora aliqua adhibita vocantur omnes diſtinctè, & ordinatim pro audientia hoc ordine.
14. Procuratores Epiſcoporum his verbis: *Accedant Procuratores Reverendiſſimorum Epiſcoporum abſentium, qui volunt audiri.*
15. Per primum Diaconum introducuntur hac formula adhibita: *Eminentiſsime, & Reverendimme Pater, & Domine, Adſunt Procuratores Reverendiſſimorum Epiſcoporum N. N. &c. abſentium, qui habent quod ad hanc Sanctam Synodum referant.*
16. Singuli accedunt ad Metropolitam, & exhibent ſuæ procurationis inſtrumenta.
17. Procuratores Capitulorum deindè vocantur his verbis: *Accedant Procuratores Capitulorum, qui volunt audiri.*
18. Per eundem Diaconum introducuntur dicendo: *Eminentiſſime, & Reverendiſſime Pater, & Domine, Adſunt Procuratores Capitulorum N. N. &c. qui volunt audiri.*
19. Singuli accedunt, & ſua procuratoria exhibent.
20. Vocantur Canonici ſic: *Accedant Canonici, qui volunt audiri*; & ſi qui adſunt, præſentantur, & audiuntur.
21. Vocantur Parochi iiſdem verbis, mutatis mutandis.
22. Vocantur Clerici, ut ſupra.
23. Vocantur Laici his verbis: *Accedant Laici, & alii quicunque volunt audiri.*
24. His expeditis juſſu Metropolitæ omnes excluduntur, qui admitti non debent, per Secretarium dicentem: *RR. DD. exeant omnes præter Procuratores Reverendiſſimorum Epiſcoporum, & Capitulorum.*
25. Januæ iterum clauduntur.
26. Promotores cum Cœremoniario ad Metropolitam.
27. Proteſtatio eorundem, ut non admittantur Procuratores, niſi ex benignitate, & gratia; & quin priùs conſtet de ſufficienti mandato.
28. Iidem ad propria loca.
29. Interim Notarii cum Secretario ad Metropolitam, & Patres pro votorum rogatione.

30. *Votum, ſi placeat, ut admittantur, & recognoſcantur mandata per Judices deputatos.*
31. Ad Metropolitã pro relatione.
32. Interrogatio Metropolitæ Patribus facienda, *An ſciant abeſſe aliquem, qui voti deciſivi jus, vel privilegium habeat.*
33. Reſponſio Patrum.
34. Secretarius de mandato Metropolitæ legit inſtantias, & decreta primæ ſeſſionis unà cum Catalogo Miniſtrorum Concilii.
35. Rogantur vota Patrum his verbis: *Reverendiſſimi Patres, decreta, & alia modo lecta placent ne vobis?*
36. Secretarius,cum Notariis ad Patres pro reſponſione.
37. Metropolitano refertur.
38. Secretarius de mandato ejuſdem dicit:*Decreta modò lecta placuerũt Patribus*(ſi fuerũt approbata) *de eorum ergo aſſenſu illa ſtatuimus, vt lecta ſunt.*
39. Gratiarum actio in fine per Metropolitam.
40. Januæ aperiuntur.
41. Omnes ordine,quo venerant,diſcedunt.

§. VI.

De aliis publicis Congregationibus ſubſequentibus ad Patrum arbitrium.

1 Acceſſus,vocatio, & admiſſio,ut ſupra §.antecedenti.
2. Relatio cauſarum,ſi adſint. Diſcuſſio earum,& vota Patrum.
3. Decreta Metropolitæ de cõſenſu Patrum, & publicatio eorum per Secretarium.
4 Lectio inſtantiarum, & Decretorum ſecundæ, vel tertiæ ſeſſionis reſpectivè per Secretarium modo quo ſupra §.antecedenti.

CAPUT II.

De prima Seſſione Concilii Provincialis.

§. 1.

De ſolenni, ac generali proceſſione uſque ad Miſſam Pontificalem.

1. Summo mane Patres ad Eccleſiã pro Miſſis celebrandis.
2. Communio familiarium eorundem inter ipſas.
3 Campanarum ſonus feſtivus Metropolitanæ, & aliarum Eccleſiarũ Civitatis.
4. Laicorum Confraternitates,Regulares Civitatis, Univerſus Clerus ſecularis in Metropolitanam.
5. Interim in Secretario recitantur horæ diurnæ cum Miſſa poſt tertiã ſine cantu, per Manſionarios.
6. Patres ad Metropolitam.
7. Canonici item cum toto Clero.
8. Metropolita cum Patribus, & Canonicis, ut ſupra ad Cappellam ſui Archiepiſcopii.
9. Poſt ſolitam aſperſionem,& orationem ad faldiſtorium, cum Diaconis aſſiſtentibus.
10. Omnes ſedent tectis capitibus.
11. Canonici ad aulam proximiorẽ pro paramentis, & Diaconus, & Subdiaconus pro Miſſa mox celebranda accipiunt paramenta miſſalia, manipulis exceptis.
12. Alii omnes parandi in ædibus deputatis.
13. Interim diſtribuuntur paramẽta pro Metropolita, & Patribus.
14. Proceſſioni principiũ datur per Confraternitates ordine, quo infra num. 21.
15. Metropolita, recedentibus Diaconis aſſiſtentibus, qui eunt ad capienda ſua paramenta cõvenientia, per manus Diaconi, & Subdiaconi jam paratorum, accipit ſuperpelliceum,amictum, albam, cingulum, Crucem pectoralem, ſtolam, & pluviale rubeum, pectorale, mitrã pretioſam,& paſtorale.
16. Patres,ſimiliter per ſuos Cappellanos,amictusſupra rocchettũ,pluviala, & mitras auriphrygiatas.
17 Abbates pariter eadẽ paramenta cum mitris, quæ tamen erũt lineæ.
18. His tandem paratis,Diaconi aſſiſtentes de more,(recedẽtibus Diacono,& Subdiacono de Miſſa) ad Metropolitam.
19. Miniſtratur incenſum,accedente Archidiacono, qui ſtatim recedit: & vltimus Canonicus pro præintonatione.
20. *Veni creator Spiritus*,per eundem ſtantem ante medium Altaris *ſine mitra*, & genuflectẽtem ad reliquos pri-

primos verſiculos; omnibus interim detectis capitibus, genuflectentibus.

21. Proceſſio conciliaris ad Eccleſiā S. Mariæ Pacis, hoc ordine.

1. *Duo Mazzerii.*
2. *Confraternitates Laicorum, ſingulæ cum earum Labaris, Crucibus, Cappellanis, Clericis, & Mazzerys, Pſalterium B. M. V. clara voce recitantes.*
3. *Regulares omnes Civitatis ſub eorum Crucibus, ſinguli preces juxtà tabellam decantantes, & quatuor eorundem directores Clerici.*
4. *Crux Capituli Metropolitani per Subdiaconum paratum ſine candelabris.*
5. *Clerici Seminarii cum eorum directore, & tabellis precum.*
6. *Clerici omnes Diœceſis juxtà eorum gradum, & ordines cum duobus directoribus, & tabellis precum.*
7. *Clerici omnes Civitatis eo modo, quo numero antecedenti.*
8. *Subdiaconi, & Diaconi Diœceſis.*
9. *Subdiaconi, & Diaconi Civitatis cum eorum directore, & tabellis precum.*
10. *Presbyteri omnes Diœceſis cum quatuor directoribus, & tabellis, preces inter ſe per claſſes diſtributi, decantantes.*
11. *Presbyteri Civitatis.*
12. *Oeconomi Eccleſiarum Parochialium Diœceſis cum ſtolis rubeis, & eorum directores cum tabellis.*
13. *Rectores Eccleſiarum Parochialium Diœceſis modo, quo ſupra numero antecedenti.*
14. Subſequi deberent Archipreſbyteri Diœceſis, quia verò parantur incedunt poſt Crucem, ut infra.
15. *Manſionarii Eccleſiæ Metropolitanæ cum eorum tabellis.*
16. *Notarii Concilii.*
17. *Secretarii ejuſdem.*
18. *Mazzerius Metropolitæ cum duobus Scutiferis.*
19. *Thuriferarius cum thuribulo.*
20. *Crux Archiepiſcopalis per Cruciferum paratum inter Ceroferarios.*
21. *Archipresbyteri Provinciæ ſi adſint, induti, ut infra.*
22. *Archipresbyteri Diœceſis cum pluvialibus, directoribus, & tabellis, per varias claſſes decantantes.*
23. *Quinque Collegia Diœceſis cum tunicellis, dalmaticis, planetis, & pluvialibus reſpectivè cum eorum directoribus, & tabellis.*
24. *Duo Collegia Civitatis cum paramentis, ut ſupra.*
25. *Promotores Synodales cum pluvialibus.*
26. *Procuratores Capitulorum Cathedralium cum pluvialibus, directoribus, & tabellis.*
27. *Procuratores Abbatum cum pluvialibus.*
28. *Procuratores Patrum Comprovincialium abſentium ordine ſuorum principalium cum pluvialibus.*
29. *Abbates Diœceſis uſum mitræ habentes, cum pluvialibus, & mitris lineis albis, directoribus, & tabellis.*
30. *Abbates Regulares parati, ut ſupra.*
31. *Canonici Metropolitanæ Eccleſiæ parati ordine eorum cum directoribus manſionariis, & tabellis.*
32. *Patres parati juxtà eorum ordinationem cum duobus Cappellanis, Caudatario, & directoribus cum tabellis.*
33. *Miniſter paratus cum paſtorali.*
34. *Metropolita paratus, ut ſupra, inter Diaconos aſſiſtentes paratos.*
35. *Miniſtri ejuſdem parati.*
36. *Vicarius Generalis.*
37. *Prothonotarii, & alii Prælati ſi adſint.*
38. *Reliqui de populo Pſalterium Beatæ Mariæ Virginis decantantes cum eorum directoribus.*

22. In Eccleſia S. Mariæ Pacis cantantur Antiphonæ, & ℣℣. ut in tabella per Cantores, & orationes per Metropolitam, Archidiacono librum ſuſtinente.

23. Patres, & Canonici tantùm ſtabunt poſt eum in varios ſemicirculos diſtributi.

24. Reſumendi deindè Pſalmi, & iiſdem proceditur ad Eccleſiam Metropolitanam.

25. In Metropolitanā ingreſſis, Confraternitates hinc indè ſe diſponunt cum eorum labaris, & Crucibus.

26. Eorum prorsùs modo Regulares.

27. Clerici Diœceſis, & Civitatis ſua petunt loca in Conciliari ſeſſione ſecundùm eorum ordinem præſcriptum à Cœremoniario.

28. Subdiaconus relicta Cruce ad credentiam, Archipresbyteri Provinciæ,

vinciæ, & Diœceſis, Collegia omnia, & Procuratores Cathedralium, Abbatum, & Epiſcoporum ad Sacriſtias pro dimiſſione paramentorum, & deindè in propriis locis in conſeſſu.

29. Cruciferarius Metropolitæ, Promotores, Abbates ſeculares, & Regulares, Canonici, Patres, & Metropolita cum ſuis Miniſtris pararis ad presbyterium, & Chorum reſpectivè, & in propriis locis ſedent.

30. Dimiſſio Regularium, & Confraternitatum, *ſi placet*, petita venia.

§. 2.

De Miſſa Pontificali de Spiritu Sancto per Metropolitam celebranda.

1. Sedentibus omnibus, Subdiaconus Miſſæ cum Acolythis, & Scutifero ad credentiam pro ſandaliis, ac deindè cum debitis reverentiis ad Metropolitam.
2. Archidiaconus cum Miniſtris de libro, & bugia ad eundem.
3. Metropolita accipit ſandalia de more; Miniſtris tantùm ſtantibus.
4. Subdiaconus cum aliis ad credentiam, & deindè propè Altare.
5. Abſolutis conſuetis Pſalmis Metropolita ſurgens legit ℣℣. & orationes.
6. Interim diſtribuuntur paramenta miſſalia pontificalia.
7. Metropolita lavat manus; interim Epiſcopi ſedent *cum mitris*, cæteri verò ſtant, vel genuflectunt pro eorum gradu, & dignitate.
8. Archidiaconus accedit inter Canonicos.
9. Diaconus, & Subdiaconus, & Miniſtri cum paramentis ad Metropolitam, non recedentibus Diaconis aſſiſtentibus.
10. Stantibus omnibus, præter Patres, deponit pluviale, &c. & accipit paramenta pro Miſſa cum pallio.
11. Archidiaconus redit, recedentibus Diacono, & Subdiacono, qui manipulos capiunt in propriis locis.
12. Miniſtratio incenſi, omnibus interim ſedentibus.
13. Metropolita procedit ad Altare pro Miſſa celebranda.
14. *Cum mitra* ſalutat Patres, qui eidem *cum mitris* correſpondent, & poſtea eas deponunt.
15. Confeſſio fit per Patres inter ſe de more; & eadem fit ab omnibus ſtantibus, vel genuflexis, ut ſupra.
16. Incenſato Altari, Metropolita accipit mitram, & idem Patres faciunt; & poſt ſalutationem ſedent.
17. Dum deponit *mitram* apud ſedē pro Introitu Miſſæ, ipſi paritèr deponunt.
18. *Kyrie*, &c. & *Gloria* recitantur ab omnibus juxtà regulas chorales; ſic etiam ſuo tempore *Credo*, *Sanctus*, & *Agnus Dei*.
19. Capellani Patrum ſedent ad pedes eorum, vel poſt ipſos, juxtà capacitatem loci.
20. Unica dicitur oratio.
21. Diaconis, & Subdiaconis pro ſuis muneribus tranſeuntibus Patres non aſſurgunt; Abbates verò ſtantes cum mitris, cæteri detectis capitibus, & ſtantes eos ſalutant.
22. Epiſtola cantatur de more cum oſculo manus in fine.
23. Ad ℣. *Veni Sancte Spiritus* poſt Epiſtolam Metropolita in propria ſede, Patres, & Abbates in locis ſuis cum mitris genuflectunt; reliqui detecto capite.
24. Evangelium in ambone, ſtantibus omnibus detecto capite quouſque Metropolita recitaverit Symbolum; & ad ℣. *Incarnatus*, &c. omnes genuflectunt unico genu.
25. Dum cantatur in Choro dictus ℣. Metropolita, Patres, & Abbates *cum mitris*; Canonici Metropolitanæ, & Cathedralium ſine biretis profundè ſe inclinant, Collegia, & alii omnes detectis capitibus aſſurgunt, & genuflectunt utroque genu.
26. Poſt offertorium, & manuum lotionem Metropolita ad Altare eo modo, quo dictum eſt ſupra num. 14. deindè Patres, depoſitis mitris, ſtant, vel genuflectunt reſpectivè uſque ad finem miſſæ.
27. Incenſato Altari, & Metropolita, omnes incenſantur, ut ſequitur.

Per Diaconum.

1. *Patres omnes* triplici ductu.
2. *Archidiaconus cum Diaconis aſſiſtentibus* duplici.

3. *Canonici omnes parati.*
4. *Abbates mitrati.*
5. *Vicarius Generalis, & alii Protho-notarii.*

Per vnum ex Cœremoniariis.

6. *Diaconus Evangelii.*
7. *Procuratores Patrum abſentium, Abbatum, & Capitulorum.*
8. *Promotores.*
9. *Manſionarii* unico ductu.
10. *Collegia Urbana, & Foranea* unico.
11. *Reliqui* ſine mora.

28. Ad *Agnus Dei, &c.* Metropolita dat pacis oſculum Archidiacono, & aliis aſſiſtentibus, & Miniſtris ſacris.

29. Archidiaconus defert pacē omnibus, qui primum obtinent locum in incenſatione juxta regulas chorales.

30. Cœremoniarius verò omnibus ſecundi ordinis, ut ſupra à num. 7. uſque ad finem, ſi fieri poteſt.

31. Communio generalis Cleri; cõmunicandis tantùm genuflexis.

32. Non datur in fine *benedictio*, nec publicantur *indulgentiæ.*

33. Metropolita apud Altare deponit pallium, & apud Sedem planetam per Diaconum, & Subdiaconum, &c. & accipit pluviale cum mitra per Diaconos aſſiſtentes, ſedentibus interim Patribus tantùm cum mitris.

34. Deponit ſandalia, & non lauat manus, accedentibus ſolitis Miniſtris.

35. Diaconus, & Subdiaconus inter Canonicos, & cum manipulis, quādo ſunt miniſtraturi.

§. III.

De primo acceſſu ad conſeſſum, ac primæ Conciliaris ſeſſionis celebratione.

1. Proceditur ad conſeſſum Synodalem ordine ſequenti.
   1. *Notarii Concilii cum uno ex cæremoniarum Magiſtris.*
   2. *Secretarii.*
   3. *Mazzerius.*
   4. *Cruciferarius Metropolitæ cum Cruce ſine candelabris, cui dictus Metropolita, & Patres ſtantes cum mitris ſe inclinant.*
   5. *Promotores.*
   6. *Abbates, mitras manibus geſtantes.*
   7. *Canonici Metropolitanæ omnes parati.*
   8. *Patres* cum mitris, *facta priùs Altari, & Metropolitæ reverentia, incipiendo à junioribus.*
   9. *Metropolita inter Diaconos aſſiſtentes.*
   10. *Vicarius Generalis, & alii Protonotarii, ſi qui ſunt.*

2. Omnes petunt ſua loca, Metropolita excepto, qui ſedet in faldiſtorio in plano Eccleſiæ, ſedentibus omnibus.

3. Diaconus à dextris *Orate*, & omnes, etiam Metropolita, Epiſcopi, & Abbates, *cum mitris*, orant genuflexi.

4. Ultimus Canonicus Subdiaconus ad Metropolitam pro præintonatione Antiphonæ ſequentis.

5. Antiphona *Exaudi*, genibus flexis, *ſine mitra.*

6. Pſalmus *Salvum me fac*, ut in tabella alternatim per Clerum urbanum, & foraneum; & interim omnes ſedent tectis capitibus.

7. Dum repetitur antiphona in fine, omnes detecto capite ſurgunt.

8. Orationes *Adſumus, &c. Omnipotens, &c.* miniſtrante Archidiacono.

9. Metropolita, & Epiſcopi ſedent, & mitras accipiunt; Abbates paritèr ſuas, & genuflectunt; aliis etiā genuflectentibus.

10. Litaniæ à Cantoribus poſt Metropolitanum verſus cornu Epiſtolæ genuflexis.

11. *Benedictio* Concilii per Metropolitam tantùm ſtantem.

12. Abſolutis Litaniis omnes ſurgūt, ac detectis capitibus manent.

13. *Oremus, ſine flectamus genua*, quia tempus Paſchale, & Oratio, *Da quæſumus, &c.* per Metropolitam.

14. Metropolita cum Patribus ſedēs accipit *mitram*; deindè ſurgens, ac mutuis habitis ſalutationibus cum iiſdem, ut aliàs, ſedet in plano Altaris.

15. Diaconus Evangelii ad eundem pro oſculo manus, deindè ante Altare pro *Munda cor meum, &c.*

16. Archidiaconus cum thuriferario, & miniſtratur incenſum; & Archidiaconus non recedit.

17. Item Diaconus cum Subdiacono, Ceroferariis, & Thuriferario pro benedictione; ſtantibus tantùm Miniſtris cum aſſiſtentibus.

18 Evan-

18. Evangelium in ambone cum oſculo, & thure in fine ad Metropolitam: recedente deindè Archidiacono.
19. Interim Diaconus, & Subdiaconus depoſitis manipulis inter Canonicos accedunt.
20. Ultimus Canonicus, ut ſupra pro præintonatione ſequenti.
21. *Veni Creator Spiritus*; omnibus genufle ctentibus, & ſtantibus, ut ſupra §. 1. num. 20.
22. *Extra omnes*, per Oſtiarios, & omnes ſedent tectis capitibus.
23. Portæ Eccleſiæ clauduntur.
24. Concio Metropolitæ ad Patres in proprio ambone cum ſeptem Diaconibus paratis.
25. Secretarius cum Cœremoniario ad Metropolitam.
26. Idem cum Decreto ad ambonem.
27. Decretum de *inchoanda Synodo* per Secretarium ſtantem ſine bireto, & ſtatim recedentem.
28. Alter Secretarius cum Notariis ad Patres, & ſigillatim ipſorum votum exquirunt.
29 Dicto ab omnibus *Placet*, ſi ipſis videbitur, Secretarius cum Notariis pro votorum relatione ad Metropolitam.
30. Metropolita clara voce dicit: *Decretum placuit omnibus Patribus. Itaque decernimus primæ Provincialis noſtræ Synodi initium fieri, & jam factum eſſe.*
31. Secretarius cũ Notariis ad propria loca.
32. Primus Secretarius cum Cœremoniario pro aliis decretis ad Metropolitam, & iterùm accedit ad ambonem.
33. Stans nudo capite, legit introductionem, reliqua ſedens, & cooperto capite.
 1. *De ratione vivendi in Synodo, &c.*
 2. *De Miniſtris Synodalibus.*
 3. *De præjudicio non afferendo.*
 4. *De non diſcedendo.*
34. Deindè, bireto dimiſſo, & ſtans, immediatè ſubjungit: *Reverendiſſimi Patres, Placent ne vobis hæc decreta?* & petit locum ſuum.
35. Alter Secretarius, & Notarii ad ſingulos Patres pro exquirendo conſenſu.
36. Dicto ab omnibus *Placet*, ſi ità videbitur, Iidem ad Metropolitam pro relatione, deindè ad propria loca.
37. Metropolita clara voce dicit: *Decreta placuerunt, ideò agendæ ſunt Deo gratiæ.*
38. Patres reſpondebunt, *Deo gratias.*
39 Promotores, & primus Secretarius cum Cœremoniario ad Metropolitam.
40. Inſtant 1. *pro vocatione Patrum*, & aliorum, qui huic Concilio intereſſe debent.
41. Metropolita, *Ità decernimus, & mandamus.*
42. Secretarius ad ambonem, Promotores ad propria loca.
43. Decretum de *Vocatione Patrum*, & aliorum, ut ſupra.
44. Secretarius recedit.
45. *Vocatio* per Notarios Concilii.
46. Promotores cum Cœremoniario ad Metropolitam.
47. Inſtant 2. *contra abſentes.*
48. Metropolita, *Admittimus, & committimus.*
49. Idem Promotores cum Secretario.
50. Inſtant 3. *pro Indictione ſecundæ ſeſſionis.*
51. Metropolita *Habeatur Reverendiſſimorum Patrum ſententia.*
52. Secretarius ad ambonem, Promotores ad propria loca.
53. Indicit ſecundam ſeſſionem, & Patres rogat ſtans ſine bireto.
54. Alter Secretarius cum Notariis ad Patres pro exquirendo conſenſu.
55. Dicto per omnes *Placet*: Iidem ad Metropolitam pro relatione, deindè ad propria loca.
56. Primus Secretarius ad Metropolitam pro decreto, deindè ad ambonem.
57. Decretum *Indictionis ſeſſionis*, & recedit.
58. Promotores, & Notarii ante Metropolitam, & Patres.
59. Inſtant 4. pro *Rogitu actorum.*
60. Primus ex Notariis dicit *Conficiã*, & publicat inſtrumentum.
61. Apertio Eccleſiæ.
62. Diaconus dicit *Orate*; genufle ctunt omnes, & *Oratio mentalis.*
63. Metropolita, Patres, & Abbates genuflectunt *cum mitris.*
64. Benedictio ſolennis in fine, ſtantibus Patribus, Abbatibus *ſine mitris*, Canonicis, & Protonotariis; reliqui genuflectunt.
65. Pulſantur organa.
66. Omnes parati, ut venerant, recedunt.

67. Metropolita deponit ſacras veſtes in ſua ſede, & cappam reaſſumit.
68. Patres, & Canonici idem faciūt in propriis locis.
69. Omnes diſcedunt comitātes Metropolitam.
70 Clerus totus modeſtè recedit è conſeſſu, & ad Sacriſtias deputatas accedit pro Eccleſiaſticarum veſtium dimiſſione.

CAPVT III.

De ſecunda Seſſione Concilii Provincialis.

§. I.

De acceſſu ad Eccleſiam Metropolitanam uſque ad Miſſam incluſivè.

1. Feſtivus ſonus campanarum in Metropolitana.
2. Horæ minores diurnæ cum miſſa poſt tertiam ſine cantu per Māſionarios.
3. Patres miſſas perſolvunt; & deindè ad Metropolitam.
4. Univerſus Clerus in Metropolitana.
5. Tres Canonici miniſtraturi Epiſcopo Comprovinciali celebranti miſſam ſolennem pro Presbytero, Diacono, & Subdiacono ad Sacriſtiam interiorem pro paramentis cum ſuis miniſtris.
6. Epiſcopus celebrans comitatur à quatuor Canonicis, & Clericis ad dictum locum, & accipit paramēta de more.
7. Canonici, & Clerus Metropolitanæ Eccleſiæ ad Archiepiſcopum, cæteri ad congreſſum Synodalem.
8. Metropolita cum cappa comitatus à Patribus cum rocchettis, & mozzettis, & Canonicis, ut aliàs ad Secretarium.
9. Patres ad dexteram Metropolitę ſtabunt, vel ſedebunt, & Canonici è regione.
1z. Metropolita ad propriam ſedem, & accipit paramenta, ut infra. Amictum, albam, cingulum, Crucem pectoralē, ſtolam, & pluviale rubei coloris, pectorale, & mitram pretioſam cum paſtorali.
11. Proceſſionali ritu procedit ad Capellam SS. Sacramenti, deindè ad Altare majus.
12. Interim Epiſcopus celebrans, miniſtrato incenſo accedit ad Altare majus cum Miniſtris præcedentibus Thuriferario, & Ceroferariis, & ſedet in faldiſtorio ibidem parato.
13. Ad Metropolitam, & cæteros Patres ingredientes in presbyterio tantùm aſſurgens cum mitra eos ſalutat, Canonicos verò ſedens.
14. Depoſita deindè *mitra*, accedit ad ſiniſtram Metropolitæ aſſurgētis ab oratione, & cum eo facit ſolitam confeſſionem, Patres idem in ſuis locis.
15. Aſcendit ad Altare, & Metropolita ad ſedem, ubi miniſtrat incenſum.
16. Thurificato Altari de more Epiſcopus cum mitra ſtans in cornu Epiſtolæ incenſatur triplici ductu, deindè Metropolita.
17. Ad faldiſtoriū progrediens, proſequitur miſſam de more uſque ad offertorium incluſivè.
18. Subdiaconus poſt Epiſtolam, & Diaconus ante Evangelium oſculatur manus Metropolitæ, à quo recipit benedictionem ad Evangelium; & in fine oſculatur librum, & incenſatur.
19. Epiſcopus, lotis manibus poſt offertorium, cum mitra factis debitis reverentiis, procedit ad Altare, ubi proſequitur miſſam. Incenſatio, ut in ſuperiori ſeſſione.
20. Oſculum pacis dat Presbytero aſſiſtenti Metropolitæ, deindè ſuo (qui pacē defert Patribus, & Choro) Diacono, & Subdiacono.
21. Interim diſtribuuntur paramenta pro Patribus, Canonicis, & Abbatibus; Promotores, & Miniſtri cum Crucifero parantur in Sacriſtia.
22. Diaconus, & Subdiaconus cantaturi Evangelium, ut infra paritèr in Sacriſtia.
23. In fine miſſæ non datur *benedictio*, nec publicantur *Indulgentiæ*.
24. Epiſcopus celebrans cum debitis reverentiis redit in Secretarium, ubi

ubi deponit paramenta miſſalia,& accipiens pluviale, ſuo tempore accedit inter Patres ad ſeſſionem.

25. Patres omnes per Cappellanos parantur in propriis locis,ſic etiam Canonici, & Abbates.

26. Duo Canonici Diaconi parati ad Metropolitam, recedẽtibus primis pro paramentis.

27. Promotores, Miniſtri, & Cruciferarius jam parati in presbyterium, & Chorum reſpectivè.

28. Duo primi Diaconi iterùm ad Metropolitam, & alii inter Canonicos.

29. Proceditur ad conſeſſum, ut in prima ſeſſione, & ſedent.

§. II.

De ipſa ſecunda ſeſſione uſque ad finem.

1. *Orate*, per Diaconum aſſiſtentẽ.
2. Omnes genufleƈtunt, etiam Metropolita, in plano Eccleſiæ, Patres, & Abbates *cum mitris*.
3. Ultimus Canonicus Subdiaconus ad Metropolitam, ut in prima ſeſſione.
4. Antiphona *Propitius* per Metropolitam genuflexum ſine *mitra*.
5. Patres, & Abbates ſuas etiam deponunt.
6. Pſal. *Deus venerunt gentes, &c.* per Cantores, omnibus ſurgentibus,& ſedentibus cooperto capite.
7. Repetita Antiphona ſurgũt omnes,& Metropolita ſtans ſine *mitra*, ſicut & alii, verſus Altare dicit, miniſtrante Archidiacono, *Oremus noſtrorum tibi, &c. Oremus Mentibus noſtris, &c. Oremus* ſine Fleƈtamus genua, *Deus qui nos, &c.*
8. Metropolita in plano Altaris, ut in ſeſſione prima.
9. Proceditur ad Evangelium de more.
10. Ultimus Subdiaconus ad Metropolitam pro præintonatione,ut ſequitur, omnibus interea genufleƈtentibus.
11. *Veni Creator Spiritus, &c.*
12. *Extra omnes* per Oſtiarios,& omnes ſedent teƈtis capitibus.
13. Porta Eccleſiæ clauduntur.
14. Concio de ambone Archiepiſcopi per unum ex Patribus.
15. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.
16. Inſtant 5. pro *Fidei profeſſione*.
17. Metropolita, *Ita decernimus, & mandamus*.
18. Secretarius ad ambonem, Promotores ad propria loca.
19. Decretum de *Fidei profeſſione* à Patribus facienda.
20. Secretarius iterum ad locum ſuum.
21. Interim Metropolita depoſita mitra, & genuflexus verſus Altare clara voce,& taƈtis Evangeliis profeſſionem Fidei emittit; omnibus deteƈtis capitibus ſtantibus.
22. Metropolita deindè ſedens, accepta mitra, & librum Evangeliorum tenens, omnes Patres hac prima vice ad Fidei profeſſionem accedunt.
23. Depoſitis mitris eum ſalutant, & genuflexi profeſſionem emittunt, uno legente, audientibus aliis.
24. In fine ſinguli tangunt, & deoſculantur Evangelia breviſſimam formulam recitantes, & ad ſua redeunt loca.
25. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.
26. Inſtant.6. pro *Leƈtione Decretorum*.
27. Metropolita, *Ita decernimus, & mandamus*.
28. Secretarius acceptis reverentèr decretis ad ambonem, Promotores ad propria loca.
29. *Leƈtio Decretorum* in totum, vel in partem, juxtà temporis opportunitatem.
30. Proponuntur Patribus per hæc verba: *Eminentiſſime, & Reverendiſſime Pater, & Domine, Reverendiſſimi Patres placent ne hæc omnia vobis?* & recedit.
31. Alter Secretarius cum Notariis ad Metropolitam, & Patres pro exquirendo eorum conſenſu.
32. Diƈto per omnes *Placet*, ſi ità videbitur, iidem ad Metropolitam pro votorum relatione, & ſua petunt loca.
33. Metropolita clara voce dicit hęc, vel alia opportuna verba, *Decreta placuerunt omnibus, ideò agenda ſunt Deo gratiæ*.
34. *Patres* reſpondebunt, *Deo gratias*.
35. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.
36. Inſtant 7. *pro Indiƈtione 3. Seſſionis*.
37. Metropolita *Habeatur Reverendiſſimorum Patrum ſententia*.
38. Secretarius ad ambonem, Promoto-

motores ad propria loca.
39. Indicit tertiam ſeſſionem, & Patres rogat ſine bireto.
40. Alter Secretarius cum Notariis ad Patres pro exquirendo cõſenſu.
41. Dicto per omnes *Placet*, iidem ad Metropolitam pro relatione, deindè ad propria loca.
42. Primus Secretarius ad Metropolitam pro Decreto, deindè ad ambonem.
43. Decretum *Indictionis futuræ ſeſſionis*, & recedit.
44. Promotores cum Notariis ante Metropolitam, & Patres.
45. Inſtant 8. pro *Rogitu actorum*.
46. Primus ex Notariis dicit *Conficiá*, & publicat inſtrumentum.
47. Aperitio Eccleſiæ.
48. Diaconus dicit *Orate*, & omnibus orantibus, ut in præcedenti ſeſſione, fit *Oratio mentalis*.
49. Benedictio ſolennis in fine.
50. Omnes parati, vt venerant, recedunt.
51. Metropolita deponit ſacras veſtes in ſua ſede, & accipit cappam.
52. Patres, Canonici, & Abbates idem faciunt in ſuis locis.
53. Omnes diſcedunt comitãtes Metropolitam.
54. Clerus totus modeſtè recedit à conſeſſu pro depoſitione veſtium choralium.

CAPVT IV.

De Tertia, & vltima Seſſione in duabus Seſſionibus continuatis diſtributa.

§. I.

De iis omnibus, quæ facienda ſunt de mane.

1. Serventur omnia ſupra expoſita c. 3. §. 1. per totum.
2. *Orate* per Diaconum aſſiſtentem, & omnes genuflectunt, ut in aliis ſeſſionibus.
3. Ultimus Canonicus Subdiaconus ad Metropolitam.
4. Ant. *Exaudi nos Domine, &c.* per Metropolitam genuflexum in plano Eccleſiæ *ſine mitra*.
5. Patres, & Abbates ſuas etiam deponunt.
6. Pſal. *Salvuum me fac Deus, &c.* per Cantores, omnibus ſurgentibus, & ſedentibus tecto capite.
7. Repetita Antiphona, ſurgunt omnes, & Metropolita ſtans *ſine mitra*, ſicut & alii, verſus Altare dicit, miniſtrante Archidiacono, *Oremus, Ad te Domine, &c. Oremus Omnipotens, &c. Oremus* ſine Flectamus genua, *Deus, qui populis tuis, &c.*
8. Metropolita in plano Altaris ſedet, ut in præcedentibus ſeſſionibus.
9. Proceditur ad Evangelium de more.
10. Vltimus Subdiaconus ad Metropolitam pro præintonatione, ut ſequitur.
11. *Veni Creator Spiritus, &c.*
12. *Extra omnes* per Oſtiarios, & omnes ſedent tectis capitibus.
13. Portæ Eccleſiæ clauduntur.
14. Concio de ambone Archiepiſcopi per unum ex Patribus.
15. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.
16. Inſtant 9. pro *continuatione lectionis decretorum*.
17. Metropolita, *ita decernimus, & mandamus*.
18. Secretarius acceptis reverentèr decretis ad ambonem, Promotores ad propria loca.
19. *Lectio* Decretorum.
20. Proponuntur Patribus per hæc verba, *Eminentiſsime, & Reverendiſs. Pater, & Domine, Reverendiſsimi Patres placent ne hæc omnia vobis?* & recedit.
21. Alter Secretarius cum Notariis ad Metropolitam, & Patres pro exquirendo conſenſu.
22. Dicto per omnes *Placet*, ſi ita videbitur, Iidem ad Metropolitam pro relatione, & deindè in propriis locis.
23. Metropolita clara voce dicit hęc, vel alia opportuna verba. *Decreta placuerunt omnibus, ideò agendæ ſunt Deo gratiæ.*
24. *Patres* reſpondebunt, *Deo gratias.*
25. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.
26. Inſtant 10. pro *delectu teſtium Synodalium*.
27. Metropolita, *Ita decernimus, & eligimus*.

28. Secretarius ad ambonem, Promotores ad propria loca.
29. Decretum *promulgationis Teſtium Synodalium*.
„ 30. *Nominatio*, & *vocatio* eorundem, vel ejus loco,
31. *Oſtenſio ſchedulæ ſigillo obſignatæ cum eorum nominibus.*
„ 32. Item Secretarius dicit: *Teſtes Synodales, qui modò nominati ſunt, ſi qui adſunt, ordine ad Eminentiſſimum, & Reverendiſſimum Metropolitam accedant juraturi ſe ſincerè expleturos muneris ſui partes*, & recedit.
„ 33. Interim Archidiaconus, & Ceroferarii cum Sanctis Reliquiis ad Metropolitam, qui cum Patribus, Abbatibus retenta mitra, & aliis de Clero, detecto capite, ſtantibus debitam eis præbent reverentiam; deindè ſedens eas recipit, ſedentibus omnibus.
„ 34. Acceſſus teſtium ad eundem, qui genuflexi jurant juxtà formulam expoſitam.
„ 35. Eo modo quo venerant, reportantur Reliquiæ.
36. *Omittuntur omnia in quinque ſignatis numeris adnotata, ſi nominatio fiat per oſtenſionem Schedulæ.*
37 Secretarius deindè ad ambonem pro ſequenti decreto.
38. Decretum de *Jurejurando præſtando ab abſentibus.*
39. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.
40. Inſtant 11. *pro continuatione Seſſionis eodem die poſt Veſperas.*
41. Metropolita *Habeatur ſententia Reverendiſſimorum Patrum.*
42. Secretarius ad ambonem, Promotores ad propria loca.
43. Idem ſtans ſine bireto dicit: *Reverendiſſimi Patres, cum omnia, quæ in hac ſeſſione ritè peragenda ſunt, præ temporis brevitate hodie mane abſolvi non poſſint; placet ne vobis hanc ipſam ſeſſionem continuari hodie poſt Veſperas?*
44. Patres reſpondebunt *Placet*, ſi ipſis videbitur.
45. Secretarius ad Metropolitam pro Decreto, deindè redit ad ambonem.
46. Decretum *continuationis ſeſſionis*.
47. Secretarius recedit.
48. Promotores cum Cœremoniario ad Metropolitam.
49. Inſtant 12, *contra abſentes.*
50. Metropolita, *Admittimus, committimus, & jubemus.*
51. Item Promotores, & Notarii.
52. Inſtant 13. pro *Rogitu actorum.*
53. Unus ex Notariis dicit *Conficiam*, & publicat inſtrumentum.
54. Secretarius de mandato Metropolitæ ad ambonem.
55. Decretum *de diſceſſu*, & recedit.
56. Organa pulſantur.
57. Metropolita manu benedicit Clerum.
58. Ad propriam ſedem deponit paramenta cum aliis Patribus, & Canonicis, &c.
59. Cum ſolo Clero Metropolitano, & Patribus redit ad Archiepiſcopium.
60. Cæteri modeſtè recedunt.

§. II.

De iis omnibus, quæ facienda ſunt à prandio pro continuatione tertiæ Seſſionis.

1. Hora competenti à prandio poſt ſonum feſtivum campanarum in Metropolitana.
2. Tres Canonici, qui miſſæ inſervierunt ad Sacriſtiam pro pluvialibus, deindè, præcedentibus Acolythis, procedunt ad Altare, & in propriis locis ſedent.
3. Canonici, & Clerici omnes Metropolitanæ ad Archiepiſcopium, reliqui in conſeſſu Synodali.
4. Interim unus ex PP. in faldiſtorio apud Altare, & paramenta pro Veſperis deſumit.
5. Metropolita ſolito comitatu cũ Patribus, & Canonicis ad Eccleſiam cum cappa; & poſt ſolitas orationes ad Sedem.
6. Cantantur Veſperæ alternatim à Clero urbano, & foraneo.
7. Antiphonæ ante Pſalmos, præter primam, intonantur à Canonicis de more.
8. Capitulum dicitur per unum ex Cantoribus.
9. Dum cantatur Antiphona ad *Magnificat*, Epiſcopus ſedens miniſtrat incenſum.
10. Ad *Magnificat* procedit cum debitis reverentiis ad Altare, quod thurificat,
11. In cornu Epiſtolæ, accepta mitra, thurificatur per ſuum Presbyterum aſſiſtentem, & denuò ad faldiſtorium, ubi ſtat ſine mitra.
12. Metropolita per Presbyterum aſſi-

aſſiſtentem thurificatur, deindè per Canonicum Subdiaconum Patres, Canonici, & alii per Cœremoniarium.

13. Interim diſtribuuntur paramenta pro Metropolita, Patribus, Canonicis, & Abbatibus.

49. Promotores, Miniſtri, & Cruciferatius ad Sacriſtiam pro paramẽtis, deindè redeunt.

15. Abſolutis Veſperis non datur *Benedictio*, & Epiſcopus recedit in Secretarium.

16. Metropolita, Patres, Canonici, & Abbates parantur, ut aliàs pro ſeſſione.

17. Procedunt omnes ad conſeſſum.

18. *Orate* per Diaconum aſſiſtentem, omnibus genuflectentibus.

19. Metropolita ſtans in plano Eccleſiæ ſine mitra dicit, miniſtrante Archidiacono, *Adſumus, &c.*

20. Sedet in plano Altaris.

21. *Extrà omnes* per Oſtiarios.

22. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.

23. Inſtant 14. pro *ſubſcriptione Concilii*.

24. Metropolita *monemus, præcipimus, & fieri mandamus*.

25. Secretarius ad ambonem cum Decretis, Promotores ad propria loca.

26. Decretum de *ſubſcribendo*, & Secretarius recedit.

27. Notarii propè Altare majus à parte Evangelii.

28. Metropolita, & alii Patres ſucceſſivè ad Altare, & ſuper eo in cornu Evangelii Decreta ſubſcribunt, & ad propria loca redeunt.

29. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.

30. Inſtant 15. pro *Indictione futuri Concilii*.

31. Metropolita, *Ita decernimus, & mandamus*.

31. Secretarius accepto decreto ad ambonem, Promotores ad propria loca.

33. *Indictio* Concilii Provincialis futuri.

34. Promotores cum Secretario, & Cœremoniario ad Metropolitam.

35. Inſtant 16. pro fine *Concilio imponendo*.

36. Metropolita, *Ita decernimus, & mandamus, ſi ita Reverendiſſ. Patribus placeat*.

37. Secretarius ad ambonem, Promotores ad propria loca.

38. Rogatio Patrum his verbis: *Eminentiſſime, & Reverendiſs. Pater, & Domine, & Reverendiſſ. Patres placet ne vobis ad Dei omnipotentis laudem hujus Provincialis Synodi fine jam fieri*, & recedit.

39. Alter Secretarius cum Notariis ad Metropolitam, & Patres pro exquirendo conſenſu.

40. Dicto ab omnibus *Placet*, ſi ipſis videbitur, iidem ad Metropolitam pro relatione.

41. Metropolita clara voce dicit: *Placuit omnibus Patribus; itaque decernimus huic primæ Provinciali Synodo noſtræ finem fieri, & jam factum eſſe.*

42. Primus Secretarius cum Cœremoniario accepto decreto à Metropolita ad ambonem.

43. Publicat decretum *de fine Synodo imponendo*, & recedit.

44. Promotores, & Notarii ad Metropolitam, & Patres.

45. Inſtant ultimò *pro rogitu actorum*.

46. Unus ex Notariis dicit *Conficiam*, & publicat inſtrumentum: & redeunt ad propria loca.

47. Affigitur edictum *contra contumaces*.

48. Oratio gratulatoria ad Patres.

49. Aperitio Eccleſiæ.

50. Qui ſunt parandi, ut in prima proceſſione, parentur in Sacriſtiis aſſignatis.

51. Proceſſio, ut in prima ſeſſ. c. 2. §. 1.

52. Subdiaconus ad Metropolitam pro præintonatione, ut ſequitur.

53. Hymnus *Te Deum*, quem Clerus item per Claſſes diſtributus cantabit.

54. Pergit proceſſio ad Eccleſiam S. Mariæ Gratiarum: Ibi cantatur Antiph. & Verſic. ut in Tabella per Cantores, & Oratio per Metropolitam, Archidiacono librum ſuſtinente.

55. Patres, & Canonici tantùm ſtabunt poſt eum in uarios ſemicirculos diſtributi.

56. In regreſſu cantantur Pſalmi, ut in Tabella.

57. In Metropolitanã ingreſſi in ſuis Sacriſtiis relinquunt paramenta, qui acceperunt, ut in num. 50. & redeunt ad propria loca.

58. Omnibus in ſuis locis compoſitis, ac ſtantibus, & Patribus ſine mitris, Metropolita verſus Altare, mi-

miniſtrante Archidiacono, dicit orationem *Nulla eſt Domine.*

59. Diaconus dicit *Orate*, & *Oratio mentalis.*

60. Finita oratione mentali, *Acclamationes* in ambone per unum ex Patribus, qui omnes ſtabunt cum mitris facie verſa ad Synodum.

61. Expletis acclamationibus omnes Patres ordine eorum ad Metropolitam pro *oſculo pacis*, ſtantes cum mitris.

62. *Benedictio* ſolennis in fine.

63. Archidiaconus publicat Indulgentias plenarias conceſſas à Sanctiſſimo Domino Papa Innocentio XII.

64. *Recedamus in pace* per primum Diaconum aſſiſtentem.

65. Et omnes *In nomine Chriſti Amen.*

66. Metropolita cum Patribus, Canonicis, & aliis deponit ſacras veſtes.

67. A toto conſeſſu comitatur ad Archiepiſcopium.

C A P V T V.

De Miſſa pro Defunctis Pontificibus hujus Provinciæ.

Die 15. Aprilis Metropolita cantavit Miſſam de *Requiem* pro omnibus Pontificibus Provinciæ Defunctis, & quatuor ex Patribus cùm eodem Metropolita fecerunt abſolutionem, prout in Pontificali Romano.

F I N I S.

Digitized by Google

LECTOR BENEVOLE.

Quæ in hoc opus, quà antiqui characteris difficultate, cui & correctoris acceſſit infirmitas, quà propè inevitabili typorum lapſu, menda irrepſere, hìc ſubdimus, ſi qua noſtros oculos effugere, tuo judicio ſubjecta ſunto.

ERRATA	CORRIGE
Pag.2.verſ. 52. *rocabant.*	*vocabant*
p.9.v.46. *nil*	*vel*
p.18.col.1.v.29.*quocumque*	*quodeumque*
ibid. c.2.in m.1. *confirmatur*	*confirmatio*
p.20.v.2.*dignoſcimur*	*dignoſcimus*
p.24.in 2.m. *vel omitteas, vel non agnoſceas*	*vel omittens, vel non agnoſcens*
p.25.v.2.*capite ſecundo*	*capite vndecimo*
p.30.v.4. *cogeri*	*cogere*
p.32.à fin. v.7. *exiſtant*	*exiſtat*
p.33.c.1. v.29. *ſancicimus*	*ſancimus*
p.40.c.1.v.7.à fin. *Edignitatem*	*Dignitatem*
p.40.c.2. v.33. *Diesi*	*Diœcesi*
p.44.c.1.v.20. *eanſaliter*	*caſualitèr*
p.53.c.2.v.25.à f. *abrandantur*	*abradantur*
p.96.c.2.v.11.*Timorem mentis*	*Tumorem mentis*
p.98.c.2.v.40.*quotquot ſunt nomine*	*quotquot ſunt nomina.*
p.100.c.1.v.54. *officiales*	*officialis*
p.102.c.1.v.40.*quo ad ea forum*	*quo ad ea, quæ forum*
p.102.c.2.v.36. à verbo *Niſi* uſque ad verbum *præſumat*	*Omnes illi verſus, ut repetiti delendi ſunt.*
p.104.c.1. v.46. *poſſent*	*poſſet*
p.113.in m.c.1 *Sacramento extremæ unctionis*	*Sacramento pœnitentiæ articulo tertio*
p.120.in m.4.c.2.*deſtruire*	*deſervire*
ibid.in ult.m. *eſt*	*ſunt*
p.132.in m.5.c.1. *detur*	*dicitur*
ibid.in m.2.c.2. *Populum*	*Populus*
p.136.c.2.v.12. *injunctas*	*inunctas*
p.139.in m.2.c.2. *altaris*	*talaris*
p.145.c.2. v.12. *creant*	*caveant*
p.154.in m.1.c.2. *Beneficiati ſi redentes*	adde *Beneficiati, & Epiſcopi reſidentes*
ibid.in m.2.c.2. *quid*	*quis*
p.156.c.2.v.38.*tractabitur*	*tractabatur*
p.158.c.1.v.12.*ſterilitate*	*ſterilitatem*
p.164.in m.5. p.c. *ſponlibus*	*ſponſalibus*
p.167.in m.4.c.1. *neceſſita*	*neceſſitatis*
p.168.in m.1. c.2. *cognoverint*	*cognoverit*
p.173.c.2.v.6.*magnam*	*magnum*
p.176.c.2.v.14. *diſtrictus*	*diſtinctus*
p.191.in m.2.c. 2. *rato*	*ratio*
p.192.in m.5.c.1. *Medicinæ*	*Medicina*
p.196.c.2.v.24. *pro*	*quod*
p.201.c.1.v.7. *pavidum*	*providum*
p.201.c.2. v.ult. *reddendum*	*redicendum*
p.203.in m.1.c.2. *penæ*	*pœna*
p.205.c.1. v.39. *arbitria*	*arbitraria*

ERRATA	CORRIGE
p.207.c.2.v.ult.*præſen*	*præſentato*
p.208.c.2.v.2. *crimoſo*	*criminoſo*
p.209. 1.m. quæ incipit *ſi ex cauſa* 1. c.	*tráſferatur ad tertium verſum ejuſdem col.*
ibid.2. m.quæ incipit *Ex antiquis*	*tráſferatur ad* §. *vigore quoque ejuſdẽ col.*
p.216.c.2.v.2. *obſequtum*	*obſequium*
p.222.in m.vlt.p.c. *arcenatur*	*arceantur*
p.225.c.2.v.9. *aliud*	*illud*
p.228.c.1. v.ult. *decentium*	*decedentium*
p.229.c.2.v.46. *decentibus*	*decedentibus.*
p.230.c.1.v.45. & 50. *quantæ*	*quanta*
p.233.c.2.v.25. *nulli*	*nonnulli*
p.236.in m.1.c.1. *recaptatores*	*receptatores*
ibid.in m.ult.1.c. *debeant, vel non debeant*	*debeat, vel non debeat.*
p.241.c.2.v.ult. *ſi*	*ſe*
p.252.in 1.m. 1.c. *incurrunt*	*contrahuntur*
ibid.in m.4. *& alia*	adde *ex cauſa*
ibidem c.2. v.9. *lenitate*	*levitate*
p.264.in ult. m. 2.c. *poſſunt*	*poſſit*
p.271.in m.ult. 1.c. *dare*	*data*
p.274.in 1.m.1.c. *reſpondende*	*reſpondeant*
ibid.in 2.m.*venentibus*	*non permittentibus*
p.281.in 1.m.1.c.*imò etiam non ſolitariis, non ſuſpectis*	*imò etiam non ſuſpectis*
p.292.in m. 2.c. *facto*	*facta*
p.309.in m.ult.2.c.*Benevẽtanæ*	*Beneventana*
p.317.c.2.v.2. *Epiſcopis*	*Epiſcopi*
p.348.c.1.v.38. *mali*	*malè*
p.350.in 1.m.2.c.*deſerri*	*deferre*
p.356.c.1.v.4. à fin. *conſtituti*	*conſtitui*
Pag.358. c.1. v.1. *veòr*	*vero*
p.371.c.1.v.12. *noſtro*	*noſtri*
p.375.c.1. v.7. *probi calceant*	*probè calleant*
p.381 c.2.v.36. *Archiepiſcopi*	*Archiepiſcopo*
p.382.c.2.v.1.*futoro*	*futuro*
p.386.c.2.v.13. *Epiſcopi*	*Epiſcopo*
p.396.in m.unica 1.c. *eſt*	*eſſe*
ibid.c.1.v.21. *inter*	*intra*
ibid.v.25.*prohibetur*	*prohibentur*
ibid.v.45. *dominis*	*Dominicis*
p.400.in m.1. c. 2. *Ritualem*	*Rituale*
p.404.c.2. v.2.*fuerint*	*fuerit*
p.405.c.1. v.30. *ſæculares*	*ſæculare*
p.412.c.1. v.10. *eoficiunt*	*conficiunt*
p.413.c.2. v.50.*ſumpto*	*ſumptu*
p.416.c.2.v.14. *vocationis*	*vacationis*
p.417.in m.1.c.2. *intericii*	*interilci*

ERRATA	CORRIGE
p.421.c.1.v.48. *Miniſtri*	*Miniſtris*
p.426.in m.3.p.c. *expedlenda*	*expedienda*
p.432.c.2.v.55. *colorem*	*colorum*
p.442.c.1.v.1. *ſarica*	*ſerica*
ibid.v.39. *oporterer*	*oporteret*
p.445.c.1.v.11. *Cura*	*Curæ*
ibid.v.34. *Maria*	*Mariæ*
pag.447.c.1.v.36. *audientiam*	*audientia*
p.467.c.1.v.48. *publicationemq;*	*publicationeque*
ibid.c.2.v.40. *ſcimus*	*ſimus*
p.471.c.2.v.27. *profeſſionem*	*profeſſione*
p.474.in m.1.c.1. *cupitiditas*	*cupiditas*
p.482.c.2.v.47. *relevaturum*	*revelaturum*
p.483.c.1.v.52. *Provinciales*	*Provincialis*
p.485.c.1.v.35. *fructum*	*fructuum*
p.502.c.2.v.5. à fin. *in Curia ſæcularia*	*incuria ſecularium*
p.515.c.1.v.19. *fit*	*fuit*
p.516.c.1.v.11. *præſcripti*	*præſcripto*
ibid.v.33. *munere*	*muneri*
p.519.c.2.v.14. *concilio*	*conſilio*
p.520.c.2.v.36. *Diœceſes*	*Diœceſis*
p.525.c.1.v.45. *promittāt quoq; & vadera in Curia, deut*	*promittant quoque, & vades deut*
p.535.c.2.v.15. *alteram*	*altera*
p.537.c.2.v.2. *ab Eccleſia eni diſcedant*	*ab Eccleſia diſcedant*

ERRATA	CORRIGE
ibid.in 1.m.c.2. *Confeſſarius*	*Confeſſarii*
p.544.c.2.v.46. *admittere*	*dimittere*
p.554.c.1.v.ult. *capiaut*	*cupiant*
p.556.c.1.v.1. *confeſſiones*	*confeſſionis*
p.564.c.1.v.34. *juſtificantes*	*falſificantes*
p.564.c.2.v.10. *ſtudendi*	*ſtudendo*
p.568.c.1.v.5.à fin. *ſpectantia*	*ſpectantibus.*
p.578.c.2.v.25. *Parochiani omnes*	*Parochiani omnes Sacerdotes.*
p.579.c.1.v.22. *Pectoris*	*Pecoris*
p.580.c.1.v.18. *abſentia*	*abſentiæ*
p.580.c.1.v.26. *impeditur*	*impeditus*
p.583.c.2.v.17. *Synodus*	*Synodo*
p.588.c.1.v.6.à fin. *fama*	*famam*
p.594.c.2.v.42. *ſuo*	*ſui*
p.596.c.1.v.29. *juſtum lucri titulum*	*juſtus lucri titulus*
ibid.v.38. *juſtum eſt titulum*	*juſtus eſt titulus.*
ibid.v.43. *titulum*	*titulus*
p.598.c.1.v.39. *æſtimabilis*	*deficit eſt*
p.612.c.1.v.8.à fin. *ſcribero*	*ſcribere*
p.615.in m.1.2.c. *obnoxius*	*noxius*
p.623.in 1.m.2.c. poſt verbū *Clericorum*	addendum eſt, *& ſi revera Concilium ſit Nannetenſe*
p.625.c.1.v.13.à fin. *ſuffraganorum*	*ſuffraganeorum*

I N D E X

MATERIARVM OMNIVM, QVÆ IN HOC SYNODICO continentur.

Prior numerus paginam, poſterior paginæ columnam indicat.

A

ABbates domus ſuas reparent. 205.col.1.
Quo pacto vivere debeant. 200. 2.
Abbates, & alii Regularium Superiores facultate benedicendi ſacra ornamenta, nonniſi in ſuis, & pro ſuis Eccleſiis uti poſſunt. 616. 1.
Abbates, & Priores in ſuis Monaſteriis principaliter reſideant. 205. 1.
Abbates exempti quo pacto Clericos peregrinos recipere poſſunt pro ſervitio Eccleſiæ. 150. 1.
Abbates habeant tenorem Clementinæ. *Ne in agro de ſtat. Monach.* deſcriptum in loco aliquo patenti. 204. 1.
Abbatia, & aliæ Dignitates non ſuſcipiantur de manu Laici. 5. 1.
Suſcipientes excommunicantur. ibid.
Abbatiæ duodecim cum Crociæ, ſive Baculi, Mitræque uſu in Beneventana Diœceſi extant, & ab Archiepiſcopo conferuntur. 143. 1. 309. 2.
Abbatiſſa Monaſterii Monialium recepti, & expenſi libros habeat. 537. 2.
Literas recipere, apetire, illiſque reſpondere debet. 370. 1.
Abbatiſſæ perpetuæ à Sede Apoſtolica confirmationem non habentes, ad triennium reducantur. 370. 1.
Abeſſe à Diœceſi ſine ſcripta licentia, Canonico vetatur, illaque obtenta Canonicus Procurator conſtitui debet. 512. 2.
Abeſſe ultra tres menſes non licet. ibid.
Abjurantes hæreſes, qua cura Epiſcopi obſervare debent. 315. 2.
Abſentiæ facultatẽ, Capitulum abſque Epiſcopi licentia, cõcedere non poteſt. 628. 1.
Abſentiæ licentiæ poſthàc ne concedantur. 345. 2.
Abſentes Canonici diſtributiones amittunt. 393. 1.
Abſentes infra tres menſes ad Eccleſiarum ſervitium redeant. 40. 2.
Abſentes ſtudiorum cauſa de facultate doceant. 345. 2.
Abſolutio à caſibus reſervatis non impendatur, niſi ab habentibus facultatem. 43. 2.
Abſolutione careat, qui Confeſſarium etiam non approbatum denunciare recuſat, ſi verbis, aut ſignis ſolicitaverit. 568. 2.
Abſolutio eorum, qui ante contractum matrimonium ſimul cocunt, reſervatur Epiſcopo. 378. 2. 403. 2.
Pro abſolutione ſacramentali nihil accipiatur. 335. 2.
Abſolutionem petere tenentur à Papa promoti ad ſacros ordines extra tempora ſtatuta, & ante ætatem. 348. 1.
Abſolutio ab aliquibus criminibus Epiſcopo reſervatur, ne de facili cõmittantur. 336. 1.
Abſolventes à caſibus Epiſcopis reſervatis ſine licentia, excommunicantur. 100. 2.
Abſolventes à caſibus reſervatis ex commiſſione, cõmiſſionis literas habere debent, in quibus caſus commiſſi ſint expreſſi. 101. 1.
Abſolvere à reſervatis, exemptionis prætextu, prohibitũ Religioſis abſque facultate Epiſcopi. 44. 1.
Abſtemii ad ordines promovendi non ſunt. 148. 1.
Abuſus clericali dignitati noxius tollendus. 615. 2.
Accidia quid ſit. 96. 1.
De accidia quid à Confeſſario interrogandum. 107. 2.
Acclamationes Synodi. 423. 1. 2.
Aceſius quomodo à Conſtantino Magno in Concilio Niceno fuerit examinatus. 26. 4.
Accuſatoribus tertia pœnarum pars, illorũque nomen reticeri promittitur. 524. 1.
Acta ad Epiſcopales Curias pertinentes non ſubtrahenda. 38. 2.
Acta capitularium Congregationum in codicem referantur, &c. 591. 2.
Acta civilia, & criminalia ſeparatim ſervanda. 593. 2.
De adminiſtratione locorũ piorum. 366. 1. 638. 1.
Adminiſtratores locorum piorum ſingulis annis rationem de eorum adminiſtratione Epiſcopo reddant, niſi pia loca ſint immediatè ſub Regis protectione. 408. 1. 638. 2.
Adminiſtratores piorum locorum à Laicis electi, ab Epiſcopo probati confirmentur, cui de benè adminiſtrando juramentum præſtabunt. 638. 1.
Adminiſtrationi eccleſiaſticæ nemo ſe ingerat. 39. 2.

Xxxx Adop-

Adoptio quid ſit. 183.1.
Adventus Domini notitia. 283. 1.
Adulterantes uxorati anathemate percutiuntur. 306. 2.
Adulteri, & adulteræ manifeſti ſunt excommunicati,& in Parochiis publicādi. 208.1.
Ter moniti non reſipiſcentes excommunicandi. 404. 1.
Adulti confirmandi, à peccatis ſint expiati. 645. 1.
Adultis, cùm convertuntur, non ſtatim conferendus baptiſmus. ibid.
Adultus, ſi ei immineat mortis periculum, ſtatim eſt baptizandus. ibid.
Adultus, qui ſanus diſtulit baptizari, & poſteà ex timore mortis fecit ſe baptizari, promoveri non poteſt. 90. 2.
In duobus tamen caſibus promoveri valet. 91. 1.
Adultus in Cathechiſmo per ſe reſpondere debet. 90. 1.
Ægroto Euchariſtiam ſuſcipere non valente, qui eam detulit, abſque alia cœremonia revertatur. 642. 1.
Ætas Ordinandorum quænam eſſe debeat. 152. 2.
Ætas ordinis Subdiaconatus annorum 22. Diaconatus 23. Presbyteratus 25. 564. 2.
Ætas requiſita in Clerico beneficiato, ut beneficium Curati habeat. 153. 1.
Affinitas quomodo contrahatur. 191. 1.
Albanenſium hæreticorum errores. 316. 1.
Albericus Abbas. 22. 2.
Albertinus vide Aſcanius.
Albertus Epiſcopus adfuit Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa. 1. 1.
Albertus Epiſcopus Lovianenſis. 21. 1. 22. 2. 23. l. c.
Albertus Monachus uſurpator cellæ S. Mariæ de Caſtanieto. 2. 1.
Ejuſdem defenſio nulla, & inanis. 2. 1.
Traditur corrrigendus Abbati. 2. 1.
Privatur nomine,& officio Abbatis. 2. 1.
Adelpherius Archidiaconus in Eccleſia Beneventana. 21. 2. 3.
S. Adalbertus martyr ex Urſinorum familia. 70.
Ejus annulus Romæ monſtratur. ibid.
Alexandri III. Acta Synodalia apocrypha cenſentur, ſicuti & Pontificum diplomata in Baronii Annalibus citata. 74.
Alienatio rerum Eccleſiæ non facienda. 630. 2.
Alienantes bona Caſſinenſis Monaſterii excommunicantur. 5. 1. 2.
Alienorum, vagorumque promotio ad ſacros Ordines,abſque commendatione proprii Epiſcopi, à pluribus Conciliis,Romaniſque Pontificibus, vetita. 9. 2.
Almegerius Epiſcopus Civitatenſis. 17. 1. 1.
Alphanus Archiepiſcopus Salernitanus adſtitit Concilio Beneventi habito à Nicolao II. Papa 1. 1. 1.
Eidem ſubſcripſit. 2. 2. 5.
Alphanus III. Beneventanus Archiepiſcopus in Angliam ivit. 297. 2.
S. Bartholomæi brachium in Angliam detulit. 297. 2.
Alphonſus Pardus Epiſcopus Trivicanus ſubſcripſit Concilio Provinciali Beneventano ann. 1599. 422. 2.
Altare ab Epiſcopo publicè excommunicato, conſecratum, reconciliatione indiget. 222. 1.
Altare iterum conſecrari debet, ſi mota fuerit junctura ſtipiti adhærens. 221. 2.
Idem dicendum ſi menſa tota cum ſuis adhærentibus moveatur. ibid.
Altare quinque mappis,aut tribus ad minus ab Epiſcopo benedictis, cooperiatur. 121. 1.
Altare amoto, vel lapide continente ſigillum, Altare ex integro conſecretur. 640. 2.
Altare portatile quale eſſe debet. 333. 1.
Altaria fixa in Eccleſiis non poſſunt conſecrari ſine reliquiis. 219. 2.
Altaria non deſtruenda, neque conſtruenda ſine Epiſcopi licentia. 218. 2.
Altaria viatica non poſſunt conſecrari ſine reliquiis. 219. 2.
Altaria ſemel conſecrata, quando iterum ſint conſecranda. 221. 2.
In Altaribus privilegiatis tam in perpetuum, quàm ad ſeptennium per celebrationem miſſarum de feſto currenti ſatisfit injunctis obligationibus, & indulgentiis fidelium Defunctorum animabus concceſſis: eadem privilegiata Altaria anno Jubilæi non ceſſant. 663. 1.
Altaris ſitus. 490. 2.
Altaris menſura deſcribitur. 389. 2.
Altarium decenti collocationi conſulitur. 647. 2.
Amicus Abbas S. Sophiæ iterum queritur de Epiſcopo Draconarienſi. 17. 2. 3. 21. 2. 3.
Anathema quid ſignificet. 3. l. n. o.
Anathematicus idem quod anathemate innodatus. 3. l. m. n.
Ancillæ quinquagenariæ, & pudicæ permittuntur habita ab Ordinario licentia in ſcriptis. 520. 1.
Angelus de Nuce Archiepiſcopus Roſſanenſis laudatur. 3. 1. 1., 6. in notis.
Angelus Roſcius Epiſcopus Aliphanus Concilio Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit 372. 2.
Animadverſiones Holſtenii, & Ferrarii in Martyrologio 76.

Ani-

Animalium locatio quibus conditionibus redditur licita. 602. 2.
Anniverſarium pro defuncto Epiſcopo fiat, & quotannis. 382. 1. 634. 2.
Anniverſarium pro defunctis Canonicis, ac aliis de Capitulo, celebretur. 635. 1.
Annuali Concilii celebrationi non accedentes, qua pœna plectendi. 54. 1.
Annuli Clericis quando permiſſi. 521. 1.
Annulorum pro ſigillo uſus. 18. l. c.
Antiphonæ, Hymni, & orationes in Concilio dicendæ. 79. 1.
S. Antonini teſtimonium ad favorem Beneventanorum pro translatione Corporis S. Bartholomæi. 59.
S. Antoninus rerum Neapolitanarum peritiſſimus. 60.
Antonius Montis-Marani Epiſcopus. 290. 2.
Antonius à S. Michaele Epiſcopus Montis Marani Concilio Provinciali Beneventano ann. 1567. ſubſcripſit. 372. 1.
Aperiri mulierem in puerperio mortuam, ſi quis procuraverit partum baptizari, id illi proficiet ad remiſſionem peccatorum. 92. 2.
Apoſtatantes qua pœna plectendi. 204. 2.
Apoſtatæ ſeverè puniantur. 546. 1.
Apothecæ Divinorum officiorum tempore, & prædicationis in Quadrageſima claudantur. 374. 2.
Appellatio non ſuſpendit excommunicationem. 246. 1.
Appellationes, ſi in Metropolitana Curia per ſex menſes proſequi negligantur, Judex ſuam exequatur ſententiam. 591. 1.
Apuliæ nomine, quidquid locorum Trans-Tyberinum erat appellabatur. 13. 2.
Aqua baptiſmalis Sabbato Sancto, & Pentecoſtis renovetur. 552. 1.
Aqua calida apponenda eſt ad evitandas infirmitates, & mortes infantium. 88. 2.
Aqua vino conſecrato miſceri non debet. 124. 1.
Arbitri eligantur ad dirimendas Epiſcoporum lites. 618. 1.
Quomodo ad eos revertendum ſit, quando Epiſcopus allegatur ſuſpectus. ibid.
Arborum fructiferarum inciſio abſque Epiſcopi licentia prohibita. 583. 2.
Archidiaconi munia deſcribuntur. 353. 1.
Archidiaconi cujuſdam pervicacia in Synodo Diœceſana. 29. 2.
Archidiaconus ordinem Diaconatus ſaltem infra annum ſuſcipiat. 40. 1.
Archidiaconus, vel alius ab Epiſcopo deputatus Ordinatorum librum cōficiat. 338. 2.
Archiepiſcopi Beneventani chamauro, ſivè regno utebantur. 143. 1.
Archiepiſcopi Beneventani ſubſcriptio cum illa Epiſcopi Roſſellani, qui Vicarius Papæ dicitur. 16. l. c.
Archiepiſcopum, vel Epiſcopum viſitantem, omnes cum reverentia, & honore recipiant. 121. 1.
Archiepiſcopus per ſuam Provinciam generales indulgentias, Concilii ſtatutum non excedentes, concedere poteſt. 664. 1.
Archiepiſcopus Beneventanus, ex indulto Clem. VI. centum dies indulgentiæ concedit, ibid.
Archiepiſcopus Beneventanus confert duodecim Abbatias cū Baculi, Mitræque uſu, in Diœceſi Beneventana extantes. 309. 2.
Archipresbyteri, & quicunque alii Rectores Eccleſiarum, & Abbates ſeculares minores ordines nemini conferant ſub pœna privationis officii, & beneficii. 145. 2.
Archipresbyteri, aliique Eccleſiaſtici non inſtruent Teſtatores in fraudem canonicæ portionis ad Eccleſiam ſpectantis. 34. 1.
Eorundem onera quæ ſint. 353. 1.
Archiva ab Epiſcopis conſtituantur. 357. 1.
Capitula, vel armarium in Epiſcopali cōſtituant. 619. 2.
Archivum duabus claudendum clavibus in Cathedralibus fiat. 407. 2.
Archivum Metropolitanum commendatur. 619. 2.
Archivum ſuum Capitula, Collegiatæ, & loca pia habeant. 593. 2.
Archivum binis occludatur clavibus, una ab Epiſcopo, altera à Capitulo, cuſtodiendis. 183. 1.
Arma geſtare vetitum Clericis. 45. 2.
Intra Eccleſiam non deferantur ſub pœna excommunicationis. 648. 1.
Armorum delatio admodum cautè concedenda. 623. 1.
Prohibita. 519. 1.
Arrogatio quid ſit. 183. 1.
Arrogatio deficiente ſolennitate nihil valet. 183. 2.
Arrogator ad quid teneatur. ibidem.
Articuli fidei pertinentes ad Divinitatem, & humanitatem. 80. 2.
Articulorum fidei in numero aſſignando varietas opinionum. ibid.
Aſcanius Albertinus Epiſcopus Avellinenſis, & Frequentinus Synodo Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit. 372. 1.
Aſſiſtentia quænam à Canonicis Epiſcopo præſtanda ſit. 628. 2.
Aſſiſtentiæ in Presbyterio quoad ſeculares perſonas decretum prohibitivum. 680. 2.
Aſſiſtentes Epiſcopo, dignioribus ſupervenientibus, loco cedant. 628. 2.
Aſſidentium Concilio quinam ſtatus, & habitus eſſe debeat. 78. 2.
Avaritiæ non ſolùm labes, ſed etiam illius

ſuſpicio à Clericis eliminanda . 594. 2.
De avaritia quid interrogandum . 108. 1.
Auguſtalis nummus aureus , & ejus origo. 51. l. a.
Valor illius antiquus , & modernus. 52. 2.
Aulæa obſcenis contexta figuris in Eccleſiis apponere prohibetur . 374. 2.
Azzo Epiſcopus Lucerinus. 21. 1. 1. 22. 2. 6.

B

BAculus paſtoralis , ejuſque ſignificatio 143. 2. 144. 1.
Baldacchini uſus Laicis , aliiſque in Eccleſia inhibetur . 648. 1. 680. 2.
Baldachinum erigere in Regularium Eccleſiis ſuæ Diœceſis , quando Epiſcopus poteſt. 636. 1.
De Baptiſmo . 87. 1. 326. 1. 551. 2. 400. 1. 643. 1.
Baptiſmus quid ſit , & à quo inſtitutus. Baptizare quis poſſit, & quis baptizari. 87. 2.
Sive per infuſionem, ſive per immerſionem juxtà Baptiſterii formam adminiſtretur . 643. 1.
Requiritur ad validè ordines ſuſcipiendos. 146. 1.
Ultra tertium diem nō differatur. Duabus hebdomadibus ante Sabbatū Paſchæ, & Pentecoſtes (niſi vitæ periculum adſit) ad ſacratas prædictas dies protrahatur. 644. 1.
Abſque neceſſitate non fiat ſine ſolennitatibus. Ibique alia de baptiſmo. 551. 2.
Domi abſque neceſſitate non miniſtretur , nec ultra novem dies non retardetur. 400. 1.
Nonniſi in Eccleſia à Sacerdote miniſtretur , ni periculum immineat. 326. 1.
Baptiſmus deſcribitur . 84. 2.
Baptiſmus tenet etiamſi baptizās non credat, dummodò in genere credat , intendat facere , quod facit Eccleſia. 87. 2.
Baptiſmus dandus eſt infanti diſcretione carenti , etiam reſiſtenti . ibid.
Baptiſmus abſque nominis impoſitione tenet. 89. 1.
Baptiſmus ſine ingenti neceſſitate non eſt ſimul pluribus miniſtrandus. 91. 1.
Baptiſmus Sacramentorum princeps, ſigillum fidei à S. Baſilio nominatur. 326. 1.
Baptiſmi ſpecies , & ejus effectus. 88. 1.
Baptiſmi teſtimonium niſi de libro deſumatur ; de libro deſumptum dici non valet. 621. 1.
De Baptiſmi Sacramento plura. 551. 2.
In Baptiſmo , ſive in Confirmatione unus ſit Patrinus . 49. 1.
In Baptiſmo Regularis , aut Monialis, in Patrinum non admittatur. 328. 1.
Ad Baptiſmum quæ ſint neceſſaria. 88. 1.
Ejuſdem quæ ſint ſpecies . ibid.
Sanctiones in ejuſdem materia . 88. 2.
Baptiſmales fontes ſtato tempore , & ritu benedicantur. 326. 2.
Baptiſmalis fons , eique anneхa qualia eſſe debeant. 400. 1.
Lapideus eſſe debet . 90. 1.
In Baptiſmate, & confirmatione aliud, quàm ab Epiſcopo benedictum oleum non adhibeatur . 316. 2.
Baptiſmatis trina immerſio aliquandò uſitata fuit . 89. 1.
Pro Baptiſmo faciendo nihil omninò pecuniæ recipi debet. 93. 1.
Baptiſteria fiant lapidea . 424. 2.
Baptiſterii forma , in quo per infuſionem, & immerſionem baptizatur , deſcribitur . 643. 2.
Baptizandi modus per immerſionem , & infuſionem deſcribitur. ibid.
Baptizandi poteſtas , neceſſitate remota, interdicitur Laicis , ac etiam Clericis. 89. 1.
Baptizandum quomodo ſit monſtrum. 92. 2.
Baptizantis intentio qualis eſſe debeat. 92. 2.
Baptizari non poſſunt pueri in utero matris, niſi imminēte morte, & quòd caput egrediatur de utero. 92. 1.
Baptizati à Laicis , Presbyter inquirat , qualiter ſint baptizati . 89. 1.
Baptizatum citra dubium à Laico legitimè, quæ præſtare debet Sacerdos. 89. 2.
Baptizatus, ſi de ejus baptiſmo dubitetur , baptizetur ſub conditione. ibid.
Barbæ , & capitis tonſura , & veſtium color Clericorum quales. 519. 2.
Barones , & Univerſitatum Miniſtri ad pallia perſolvenda eccleſiaſticas perſonas cogebant . 361. 1.
Barones ſi ſe ingerant in initiandis ad Clericatum , Canonum cenſura coerceantur. 613. 2.
De S. Bartholomæi Apoſtoli Reliquiis Benevento vindicatis diſſertatio . 56. & ſeq.
Epiſtola dedicatoria . ibid.
Quàm varia ſit quoad Scriptores epocha translationis S. Bartholomæi . 58.
Adverſariorum contra Beneventanos argumenta . ibid.
Quàm diſcordes eorū aſſertiones. ibid.
Probationes pro Beneventanis. ibid.
Ex Leonis Oſtienſis teſtimonio. ibid.
Oſtienſi præ cæteris fides adhibenda, idque probatur. ibid.
Ex Eadmeri Angli narratione de' brachio S. Bartholomæi Reginæ Immæ donato. 297.
Ex Suggerii Abbatis peregrinatione ad S. Bartholomæi corpus inviſendum. 59.
Ex adventu Floridæ Imperatricis Ipha-

iltarii conjugis.ibid.
Ex B. Jacobo de Voragine Ordinis Prędicatorum. ibid.
Ex S.Antonino. ibidem.
Ex Angelo Catone Supinate. 60.
Ex Zenobio Acciajolo. ibid.
Ex Annibale Maſcambruno. ibid.
Ex Ughello, ibid.
Idem ex SS. faſtis comprobatur. ibid.
Ex Martyrologiis.
Vſuardi. ibid.
Wandalberti .ibid.
Adonis Archiepiſcopi Trevirenſis. 61.
Pulſanenſis Cænobii. ibid.
Beneventanæ Eccleſiæ.
Et Florentinæ. ibid.
Comprobatur ex ſacris Romanorum Pontificum diplomatibus. ibid.
Ex Bulla Leonis IX. ibid.
Ex Bulla Stephani IX.62.
Ex Diplomate Benedicti XII.ibid.
Ex Diplomate Clementis VI. 63.
Ex Diplomate Bonifacii IX. ibid.
Ex Bullis duabus Urbani V. ibid.
Ex Bulla Pii II. ibid.
Ex Bulla Sergii IV. Anaſtaſii IV. & Adriani IV. ibid.
Ex Archiepiſcoporũ Beneven. & Neapolitani Regis teſtimonio. 64.
Ex teſtimonio Romani Capoferri, & Guillelmi Archiepiſc. ibid.
Ex teſtimonio Ladislai Neapolitanorũ Regis. ibid.
Ex teſtimonio Donati de Aquino Archiepiſcopi. ibid.
Adverſariorum argumenta cum reſpõſionibus. 65.
Primum ex Othone Monacho Ciſtercienſi Friſingenſi Epiſcopo. ibid.
Secundum argumentum ex inſcriptione Paſchalis II. Romæ Tiberinæ Eccleſiæ.68.
Tertium argumentum ex Roberto de Monte. 69.
Quartum argumentum ex Friderici I. Imperatoris literis.71.
Quintum argumentum ex actis Synodalibus Alexandri Papæ III. 74.
Sextum ex Breviario Romano. ibid.
Septimum ex Martyrologio. 75.
Octavum ex Ciampino literas Pii IV. referente 36. 6.
S. Bartholomæi brachium à Landulpho Benevent. Archiepiſcopo Bernardo Ponnarum Comiti donatum. 69.
Ejuſdem alterum brachium à Beneventano Archiepiſcopo in Angliam defertur. 297.
S. Bartholomæi Corporis translatio Lipari Beneventum. 35. l. a.
E Metropolitana in propriam Baſilicam translatio. 35. 2.
Oſſa à Saracenis Lipari diſperguntur, & à Theodoro Monacho Apoſtoli monitu colliguntur; & Salernum deferuntur, deinde Beneventũ à Sichardo Principe.57.
Capella in Cathedrali Apoſtolo ſtatuitur, ibique collocatur. ibid.
Oſſa ab Othone Imperatore Romam translata non ſunt, ſed Beneventi quieſcunt. 58.
Ejuſdem in *Cava* feſti inſtitutio. 59.
Ipſius in phantaſmata poteſtas. 68.
Reliquiæ raptor pontem juxta Civitatem traiicere nequit. 65.
Recognitio arcæ, in qua reconditur Corpus. ibid.
Ejuſdem Apoſtoli reliquias non una habet Eccleſia. 69.
S. Bartholomæi Corpus poſt annum 1017. uſque ad ann. 1036. Beneventi erat, quare Romam anno 1000. non fuit translatum. 297. 3.
Bartholomæus Vivinen.Epiſcopus. 290. 2.
Baſilica S. Bartholomæi quando ædificari cęperit 35. l. a. quo anno ibi collocatum fuit Corpus S. Apoſtoli. ibid. & 62. Dejectio ejuſdem templi cauſa terremotus. 36. 4.
Reædificatio anno 1692. ac primarii lapidis in ejus fundamentis impoſitio. 36. 4.
S. Benedicti Eccleſia Capuæ a Paſchali II. dedicatur. 10. 2. 3.
Ejus veſtimenta in eadem Eccleſia recondita. ibid.
Benedicti XII. facultas transferendi Corpus S. Bartholomæi è Metropolitana ad propriam Eccleſiam. 62.
Benedictio præſente Epiſcopo, abſque ejus nutu celebranti inhibetur. 132. 2.
Benedictio Candelarum in die Purificationis, & Palmarum Dominica ante Paſcha religiosè perſolvi debet. 576. 1.
Benedictio candelarum, & palmarum alibi, quàm in Eccleſia ſolemnibus cæremoniis, ne fiat, ſingulæ ſingulis diſtribuantur. ibid.
Benedictio nuptialis non eſt iteranda. 199. 2.
Benedictione nuptiali accepta honeſtum eſt, ut eadem nocte pro reverentia benedictionis in virginitate permaneant. ibid.
Benedictionem ſacrarum veſtium ſimplici Sacerdoti Epiſcopus delegare non poteſt. 616. 1.
De Beneficiis. 39.340.1.
Beneficia ſimplicia ex decreto Concilii Tridentini Seminario adjungantur. 525. 2.
Beneficia Eccleſiaſtica, quo pacto reſignari debeant. 271. 1.

Be-

Beneficia conferre nemò præſumat, ac in contrafacientes pœna fertur. 39. 1.
Beneficia pretio adepti, etiamſi inſcii ſint, illa dimittere, cùm primum ſciunt, tenentur. 543. 2.
Abſque canonica inſtitutione poſſidentes, ut ſimoniaci plectantur. 340. 2.
Reſidentialia obtinentes, ſi reſidentiam neglexerint, fructibus priventur. 345. 1.
Eccleſiaſtica poſſidentes omnibus ſatisfacere debent. 474.2.
Poſſidentes prædicta abſque canonica collatione, anathematizantur. 303. 1.
Requirentia plures quàm ſeptem miſſas in hebdomada ne recipiantur, nec laici ad illa præſentent. 304. 2.
Recepta reſignentur. 43. 1.
Curam animarum habentia reſidentiam requirunt. 154. 1.
Per ſimoniam ne recipiantur. 300. 2.
Conferentes prædicta in præjudicium Beneventanæ, & ſuffraganearum Eccleſiarum excommunicantur. 275. 1. 302. 2.
Eadem obtinentes cum miſſarum onere, ſingulis ſaltem menſibus miſſam de requie pro dotatore, vel benefactore, celebrent. 376. 2. 395. 1.
Ne erigantur in Oratoriis privatis, erecta ad Eccleſias transferantur. 649. 1.
Beneficia nullius Diœceſis decimam ſubminiſtrent ſeminario, &c. aliaque decreta circa decimas ad Seminarium ſpectantes. 524. 2.
Beneficia eccleſiaſtica obtinentes, fidei profeſſionem in prima Synodo Diœceſana emittant. 470. 1.
Beneficiarii, & in ſacris conſtituti, Canonicas horas omittentes, quas ſubeant pœnas. 520. 2.
Beneficiarii ad Eccleſiarum reparationem cogantur. 408. 1.
Beneficiarii, aliique Eccleſiaſtici, qui alicui Eccleſiæ addicti ſunt, infra menſem nomen, & cognomen, &c. in Curia Epiſcopali deſcribant. 520. 2.
Beneficiati ſuis expenſis providere debent Eccleſiæ, cujus curam habent. 154. 2.
Sub pœna privationis beneficii à laicorum ſervitio diſcedant. 377. 2.
Beneficiatis revocantur diſpenſationes à reſidendo, exceptis iis, qui in ſervitio Pontificis, Cardinalium, aut Archiepiſcopi reperiuntur. 41. 1.
De Beneficiis proviſi, præter ſolitum juramentum, illud etiam addant, in talis beneficii aſſecutione nullam illicitam pactionem interveniſſe. 341. 1.
Beneficiorum origo unde fluxerit. 19. 3.
In Beneficiorum aſſecutione laicæ poteſtatis favor ne exquiratur. 301. 1.
Beneficiorum collatio. 211. 2. 212. 1. 2.
Beneficiorum pluralitas abſque peculiari diſpenſatione, anathemate damnatur. 303. 1.
Beneficiorum collatio favore alicujus aut timore facta, nulla eſt. 33. 1.
Beneficium eccleſiaſticum non conferatur Clerico, aut Sacerdoti concubinario. 207. 2.
Beneficium curatum habens, aliud ſimile non quærat. 40. 1.
Beneventana Civitas tradita in cuſtodiam Hugoni Cardinali. 31. l. b.
Beneventana obſidio. 70.
Beneventana Eccleſia Hugonis tempore habebat vigintitres ſuffraganeos, & olim trigintaduos. 143. 1.
Beneventana Sedes prima in Neapolitano Regno Archiepiſcoparus honore decorata. 73.
Beneventanæ Urbis clades à Friderico II., & Carolo I. Andegavenſi inflictæ. 64.
Beneventanæ direptionis ab Othone II. apud Oſtienſem nulla mentio. 67.
Beneventanæ Eccleſiæ privilegia. 143. 1.
Magnitudo, nobilitas ejuſdem. 309. 2.
Beneventani ab Othone II. in prælio non defecerunt. 67.
Beneventani Principatus finis. 298.6.
Beneventani Archiepiſcopi olim Regno, ſive chamauro utebantur. 143. 1.
Beneventum ab Othone II. captam fuiſſe falſum eſt. 66.
Bernardus Epiſcopus Agathenſis. 21. 1. 22. 2. 6. 23. 6.
Bernardus Epiſcopus, & Cancellarius Pontificis. 16. a 17. 1. 21. 2. 3.
Bibliothecarius, quæ præſtare debeat. 353.2.
Biſſeſti notitia. 288. 1.
De Blaſphemia. 323. 324.
Blaſphemantium pœna ex Concilio Lateranenſi ſub Leone X. & à Pio V. taxata 323. 2. 587.
Eorundem pęnæ tam pecuniariæ, quàm corporales augeri, & minui poſſunt Epiſcopi arbitrio. 324. 1.
Blaſphemantium pœna ex Concilio Provinciali. 83. 2.
Blaſphemantem audiens aſperiùs objurget, ceſſante periculo; ejus nomen Eccleſiaſtico Judici intra triduum denunciet, ſi plures audierint, omnes tenentur, niſi omnium partes unus in ſe ſuſcipiat. 587. 1.
Blaſphemi anathemate, & pecuniaria pœna cohibentur. 299. 2.
Blaſphemiæ convictos ſeculares Principes, & Magiſtratus ſeverè puniant. 587. 1.
Blaſphemi denunciandi. 397. 2.
Blaſphemis gravem pęnitentiam pro modo culpæ imponant. 587. 1.
Blaſphemiæ Judicibus decem annorum in-dul-

dulgentias in Lateranenſi Concilio clargitas ſæpè vulgari curet Epiſcopus. 587. 1.
Blaſphemi quibus pœnis puniendi. 323. 2.
Bojanum à Ptolomeo Bovianum appellatur. 23. l. c.
Bona eccleſiaſtica ne vendantur, aut locentur abſque Eccleſiæ utilitate, & juris ſolemnitatibus. 41. 2.
In emphyteuſim non concedantur, neque ad quinquennium locentur ſine licentia Epiſcopi. 42. 1.
Bona eccleſiaſtica ſi Clerici malè expendant, ſacrilegium committunt; & qui recipiunt ejuſmodi bona à Clericis ad reſtitutionem tenentur. 241. 1.
Bona eccleſiaſtica nonniſi ſacris uſibus adhibenda. 474. 1.
Contra canonicas ſanctiones alienata, ut recuperentur, Capitula, Beneficiarii, rerumque eccleſiaſticarum Adminiſtratores incumbant. 583. 1.
Ibique alia ad bona eccleſiaſtica ſpectātia fusè decernuntur.
Bona Eccleſiæ ad meliorādum infrà certum tempus conducta, tertiam partem pretii, quod locationis nomine ſolvere debent, ſingulis impendantur, &c. 584. 1.
Bona Clerici ab inteſtato decedentis, ad quē devolvuntur. 230. 1.
Bona Metropolitanæ, ac S. Bartholomæi, aliarumque Eccleſiarum Civitatis Beneventanæ occupantes, excommunicantur. 35. 2. 639. 1.
Bona eccleſiaſtica conſanguineis uſque ad tertium gradum locari prohibitum. 583. 1.
Bona, ſivè pecunia ad Eccleſiam ſpectantia, in proprium uſum convertentium pœna. 583. 2.
Bona immobilia alienari prohibētur abſque Epiſcopi licentia. 223. 2.
Bonifacius de Comitibus Cardinalis Albanenſis præſens fuit Concilio Beneventi habito à Nicolao II. Papa. 1. 1. 1.
Eidem ſubſcripſit. 2. 2. 5.
Ex bonorum eccleſiaſticorum in emphyteuſim, vel alitèr conceſſorum aliquid Eccleſiaſtici exigentes Notarium adhibeant, qui inſtrumento teſtetur de ſumma ſoluta, & ex quo titulo ſolvatur. 582. 2.
In hac cautione negligentes dimidia parte fructuum unius anni priventur. ibid.
Hujuſmodi confeſſionum inſtrumenta Epiſcopo deferantur. ibid.
Bonorum diſtributio ab Epiſcopis quomodo fiebat. 19. 4.
Bonorum eccleſiaſticorum inventaria conficiantur. 357. 2. 425. 2.
Bravia, & comeſſationes fieri vetantur ex bonis piorum locorum. 638. 1. 361. 1.
Brancondius, *vide* Silveſter.
Breve Pii IV. concernens tranſlationem nōnullarum Reliquiarum Romam. 36. 7.
Breve SS. Domini PP. Innocentii XII. quo approbat Concilium Provinciale Beneventi habitum. 685. 2.
Breviarij inconſtantia quoad S. Bartholomæi tranſlationem. 75.
Breviario, & Miſſali à Pio V. editis, non utentes Epiſcopi, animadvertant. 376. 2.
S. Bruno Epiſcopus Signienſis reprehendit Paſchalem II. ob inveſtituram conceſſam Henrico IV. 11. 3.
Bulla Pii II. *De Clericis malè promotis*, ordinationis die ab Archidiacono legatur. 564. 2.
Bullæ tenor. ibid.
Bulla celebris Lombardi Archiepiſcopi memoratur. 310. 1.
Bullæ Pontificiæ in Cathedralibus, Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis publicentur. 375. 1.
Bullæ de confidentiis, & ſimoniis bis in anno publicentur à Parochis. 543. 1.
Byzantium unde monetæ genus nomen deſumpſit. 12. 2.
Quanti valeret. 12. 2.

C

Cadaver Epiſcopi quomodò condiendū. 634. 1.
Cadavera pauperum impenſis Parochi ſepeliantur. 364. 1.
Cadavera ante ortum, & poſt occaſum Solis, efferri prohibetur. 509. 1.
Caducitatum remiſſio, niſi prout juris fuerit, inhibetur. 583. 1.
Caduco morbo laborantes ordinari prohibentur. 148. 1.
Cambia ſicca damnata. 601. 2.
Quæ injuſta, & uſuraria ſint, declarantur. ibidem.
Campana pulſetur in miſſa conventuali, uel parochiali, dum Corpus Dominicum elevatur. 578. 1.
Campanarum pulſatio de mane, & de ſero à Joanne XXII. primò adinventa. 282. 2.
Campanarum ſonitu ſecularis poteſtatis ingreſſus, neque annuente Epiſcopo, excipi poteſt. 636. 1.
Campanæ pro Secularibus, cujuſcunque ſint dignitatis, ne pulſentur. 491. 2.
In Sabbato ſancto ne pulſentur in aliis Eccleſiis, ante ſignum Cathedralis, ſive Matricis. ibid.
Ad Campanæ ſignum ter Angelicam Salutationem recitantibus præter Apoſtolicas, 40. dies indulgentiæ conceduntur. Idem in Veſperis pro Defunctis. 512. 2.
Campanæ ſonus ad alium, quàm ad ſacrum uſum, ne adhibeatur. 359. 2. 491. 2.

Campanæ tempore interdicti, quando pulſari poſſint. 282. 2.
Campus Epiſcopus Draconarienſis. 21. 2. 2.
Candelæ die Purificationis præſentibus in Eccleſia tantùm diſtribuantur. 333. 1.
Cancellarius Papæ Bernardus Epiſcopus. 17. 1.
Canonica portio, ſeu quarta, quæ Parochiali debetur quanta ſit. 230. 2.
Ad ſolutionem canonicæ portionis tenentur loca exempta, Fratres Minores, & Prædicatores. 231. 1.
Quæ computari non debent in quarta. Quid Curati poſſint pro ejuſmodi quarta, 231. 2.
Infra annum Epiſcopis, ſeu Eccleſiis perſolvatur. 35. 1.
Quibus in caſibus non debetur. 232. 2.
Canonicales, aut Parochiales ædes fœminas excludant. 350. 2.
A Canonicis non habitatas, Epiſcopi aliis Canonicis, aut Eccleſiæ Miniſtris, gratis concedant. ibid.
Canonicatus, & Dignitates in Cathedralibus obtinentes, coram Epiſcopo, vel ejus Vicario, & in Capitulo profeſſionem Fidei emittant. 471. 1.
Canonicatus, & præbendas habentes, Preſbyteri ſint, niſi ordinum diſtributionis conſuetudo vigeat. 354. 1.
Canonici cæteris morum gravitate præſtare debent. 512. 1.
Ac cæteris prælucere ſtudeant. ibid.
Quæ præſtare teneantur. 353. 2.
Ultimo loco promoti, miniſtrare debent. 393. 1.
Ad ſolemnes proceſſiones conveniant. 303. 2.
Sibimetipſis tenentur aſſiſtere in miſſis ſolemnibus. 628. 2.
Idem Curati per Æconomos Parochiæ deſervire poſſunt. 303. 2.
Si Choro non adſint, privatione fructuum non perſolutæ horæ reſpondentium, mulctentur. 375. 2.
Quibus in locis Epiſcopo, pontificaliter celebranti, aſſiſtere tenentur. Et quid ſi privatim celebret. 629. 2.
Munia à Capitulo impoſita refutare non debent. 394. 1.
Ipſi, & Clerici Sacræ Scripturæ lectioni interſint, & concioni. 487. 2. 499. 2.
Necnon, & Curati Rogationibus, & Proceſſionibus interſint. 41. 1.
Per ſe Divinis inſiſtant Officiis, quatenus ſeſe invicem ſubſtituant, quo pacto id licitè faciendum. 629. 1.
Quo ordine thurificandi. 628. 2.
A Canonicis ſtata dies, & hora cujuslibet hebdomadæ pro Capitulis congregandis deſignetur. Pœna contrafacientibus proponitur. 629. 2.
A Canonicis quænam aſſiſtentia Epiſcopo præſtanda ſit. 628. 2.
Canonicus Punctatoribus, aut Cæremoniario, injuriam inferens, qua pœna plectendus. 512. 2.
Niſi ſaltem in Subdiaconatus ordine conſtitutus, vocem non habet in Capitulo. 153. 2.
Canonici à Litaniis, & proceſſionibus abſentes, trium tarenorum pœna plectuntur. 41. 2.
Canonis nulla verba omittenda, vel immutanda. 122. 2.
Cantuarienſi Eccleſiæ brachium S. Bartholomæi ab Angliæ Regina donatur. 297.
Canticum *Te Deum* SS. Ambroſii, & Auguſtini eſſe nonnulli contendunt. 75.
Cantum Gregorianum Capitulares, & Choro aſcripti addiſcant, aliter mulctentur ſubtractione diſtributionum. 629. 1.
Cantus Gregoriani, & ſacrorum Rituum peritia in promovendis ad ſacros Ordines, requiratur. 613. 2.
Cantus in omnibus, ubi adhiberi convenit, retinendus. 512. 2.
Canuto, & Immæ Regibus Angliæ Archiepiſcopus Beneventanus brachium S. Bartholomæi donat. 297.
Capellani quinam, & unde dicti. 8. 1. b.
Ne admittantur in Eccleſiis contra ſtaturum numerum; & ſic admiſſi, ab officio, & beneficio interdicuntur. 7. 2. 2.
Capellani Monialium requiſita. 537. 1.
Capitula de Epiſcopi ſui obitu Provinciales Epiſcopos certiores faciant. 382. 1.
Capitula Collegiatarum, Confraternitates, & Loca pia Archivum habeant, &c. duabus clavibus obſeretur. 591. 2.
Animarum curam annexam habentia, virum idoneum Ordinariis præſentent. Si ſegnia fuerint Ordinarii ipſi fructuum pinguem portionem probato aſſignent. 577. 2.
Capitula, ſi ſtatutis careant, infra ſex menſes conficiant, ac ab Epiſcopo approbentur. 511. 2. 610. 2.
Capitulares bona Capituli per ſe, vel per alium, ne conducant ſub nullitatis pœna. 513. 1.
Idem de conſanguineis primo, aut ſecundo gradu conjunctis, niſi de Epiſcopi licentia. ibid.
Exactiones decimarum Capituli urgente cauſa, obtenta ab Epiſcopo licentia, concedere licet. ibid.
Capitulares congreſſus ſingulis menſibus habeantur. ibid.

ha-

Capitulares Congregationes oratio præcedat, & ſubſequatur. 511. 2.
Capitularibus, quo caſu, & quo ordine a Choro ad Miſſam celebrandam exire liceat. 629. 1.
Capitularium Congregationum methodus traditur. 355. 1.
In Capitulis contentiones, confabulationesque vitandæ. 511. 2.
Capituli conſilium in Ordinum diſtributionibus exquirendum, non ſequendum. 628. 1.
Capitulorum ſtatuta in volumen redigantur, & quater in anno capitulariter legantur. 348. 2.
Capitulorum Regni Neapolitani obedientia. 29. 3.
Capitulum abſque licentia Epiſcopi, abſentiæ facultatem ultra tempus, Capitularium negotiorum prætextu, impartiri non poteſt. Hujuſmodi abſentes quibus pœnis afficiantur. 628. 1.
Capitulum, cum congregatur, ante omnia ſpiritualia tractentur, Synodi Provincialis obſervantia ſpectetur. 379. 1.
Venientem ad Eccleſiam Epiſcopum, redeuntemque aſſociet ab Epiſcopali Aula. 513. 1.
Capitulum ſemel in hebdomada congregari debet, & tot ſigna dentur, quot ſunt Canonici. 393. 2. 511. 2.
Congregandi Methodus deſcribitur. 393. 2.
Cappulas baptizandus, ſi propter paupertatem non habeat, eas Sacerdos exhibere debet. 92. 1.
Cappulæ baptizandorum ad humanos uſus ne transferantur. 92. 1.
Captivi baptizari cupientes, ab aliis ſeparentur, & inſtruantur, &c. 552. 1.
Capycius V. Corradus.
Cardinales, quinam, ac unde antiquitus dicebantur. 19. 5. dicti primarii Nobiliorum Eccleſiarum. 20. 8.
Cardinandi, ſeu incardinandi ritus. 20. 8.
Pro Carceratis Medici tantum ab Epiſcopo deputati, teſtimonia infirmitatis recipiantur. 591. 1.
Carceratorum duo conficiantur libri, alter per Notarium, alter per Carcerarium aſſervandi, in quibus notentur dies carcerationis, &c. 590. 2.
In Carcerem detruſi adnotata mobilia penes tutam perſonam deponantur. 631. 1.
Carnes poſt diem cineris ne edantur. 8. 2. 4.
Carolenorum origo, & valor. 52. 7.
Caſa *vide* Joannes.
A Caſibus reſervatis nemo abſolvat abſque ſpeciali licentia. 43. 2. 304. 2.
Caſſinenſis Monaſterii bona alienantes, anathemate innodantur. 5. 2. 1.
Caſſinenſibus Monachis vetita chartæ, aut libellorum confectio, abſque licentia Abbatis. 5. 2. 2.
Caſſinum ivit Victor III. Pontifex Max. 4. 1. 2. 5. 2. 1.
Ibique obiit. 6. 2. 6.
Caſus reſervati quibus latæ ſententiæ excommunicatio eſt annexa, & quibus non. 561. 2.
Caſus, in quibus Capituli conſenſus requiritur, in ſtatutis Epiſcopi. 29. 1.
Caſus quo Actuarii, & Notarii teſtium dicta, non integrè, ſed pro parte ad Fiſci favorem recipiunt, Epiſcopo adnexa cenſura reſervandus. 650. 2.
Caſus Sanctæ Sedi, & Ordinariis reſervati, nonniſi de eorum licentia abſolvi poſſunt, ſub pœnis, &c. 662. 2.
Caſus ſibi reſervare, aut à reſervatis ab Epiſcopo, abſolvere nemo præter Epiſcopum, audeat. 362. 2.
Caſus ſeptem, in quibus quis poteſt confiteri aliis, ſine licentia proprii Sacerdotis. 102. 1.
Caſus Epiſcopales enumerantur. 100. 1.
Alii caſus reſervati. 101. 2.
Caſuum conſcientiæ Congregationes inſtituantur. 425. 2.
Quomodò habebuntur. 673. 2.
Caſuum reſervatorum nota. 44. 1. 305. 1.
Caſuum conſcientiæ, & rituum Congregatio per Provinciæ Civitates, & Vicarias inſtituenda demandatur. 623. 1.
Caſtitas non ubique olim inter Subdiaconos introducta 8. 1. 2.
In Concilio Melphitano ab iis obſervanda decernitur. ibid.
Catalogus ſcripturarum, quæ in Archivo ſervari debent. 672. 1.
Catalogus Theologorum, & Decretaliſtarum, qui pro Synodo XIII. deputati fuere. 668. 1.
Catalogus eorum, quæ in Archivo ſervanda ſunt, indicantur. 620. 1.
Catalogus Patrum, qui in Concilio Provinciali Beneventano interfuerunt. 692.
Cataſtum bonorum eccleſiaſticorum conficiatur. 357. 2.
In Cathechiſmo adultus reſpondere debet, infans per Vicarium nempè per Patrinum. 90. 1.
Cathechiſmus ſemper præcedere debet baptiſmum, niſi neceſſitas obſtet. 90. 1.
Cathecumeni præſertim grandiores, ni probè inſtructi, ad baptiſmum ne admittantur. 326. 2.
Cathecumeni baptizati, probi viri cuſtodiæ tradantur. ibid.

Digitized by Google

Cathedra pontificalis, non ſedes cameralis ab Epiſcopis adhibeatur in Eccleſia 617. 2.
Cathedra Epiſcopi cur eſt altior. 138. 2.
Cathedrales Eccleſiæ primo loco viſitandæ, deinde Collegiatæ, poſtea Parochiales, & aliæ. 479. 2.
Cathedrales Eccleſias Provinciæ, in quibus Epiſcopi ſuſtentari nequeunt, Metropolita ad Romanum Pontificem referat. 371. 1
Cathedralis Eccleſiæ notabilis inſtauratio, ſi Epiſcopus, & Canonici congruam vix habeant, Univerſitati de more Provinciæ incumbit, huic Confraternitates ſuppetias ferant. 647. 1.
In Cathedralibus, in quibus Seminarium, nec inſtitui, nec alumni ad inſtitutum mitti poſſunt, ſit grammaticæ Magiſter, Eccleſiæ, vel Univerſitatis ſtipendio conductus, ſive competenti beneficio proviſus 653. 1.
Cathedraticum ab omnibus Eccleſiis, & Beneficiatis Epiſcopo ſubjectis, non ultra duos ſolidos, exigatur. 640. 1.
Cavenſi Abbati ab Urbano II. Mitræ uſus Beneventi conceditur. 7. 1. 2.
Cauponæ Clericis inhibentur. 46. 1.
Cauponis munus Clericis prohibitum. 46. 2.
Cauſæ ſpirituales ſpiritualibus annexæ, & mixtæ, ab Eccleſiaſticis Judicibus cognoſcantur. 405. 2.
Cauſæ mercedum pro ſervitiis præſtitis, & cenſuum eccleſiaſticorum è beneficiis provenientium de plano, ſola facti veritate inſpecta, terminentur. 590. 2.
Cauſæ, quæ faciliùs, & commodiùs coram Epiſcopo, vel Vicario expediri poſſunt, non adducendæ in Concilium. 79. 1.
In Cauſis violatæ Religionis Procurator, aut Advocatus, ne conſtituantur, niſi ab Epiſcopo deputatus, qui cum reis loqui non poterit, niſi de Epiſcopi, aut Vicarii expreſſa licentia. Contrafacientes pœna &c. plectuntur. 590. 2.
De Cauſis Epiſcopo cognoſcere nemo præſumat reſervatis. Contrafacientibus pœna, &c. 39. 1.
Cędes Nicephori Phocæ, & Joannis Tzemiſcis ad Imperium aſſumptio 73.
De celebratione Miſſarum. 395. 1.
Celebratio miſſæ non impeditur per nocturnam pollutionem ex infirmitate proveniente. 127. 1.
Secus ſi ex immoderata crapula, aut ex turpi mulierum confabulatione. ibid.
Celebrandi facultas iis, qui propriam Eccleſiam non habent, ſingulis ſex menſibus gratis renovetur. 376. 2.
Celebrans in loco interdicto eſt irregularis. 221. 1.
Quibus caſibus nō eſt irregularis. 281. 1.
Cella, idem eſt ac Monaſteriolum. 2. l. f.
Cenſuræ eccleſiaſticæ quænam ſint. 255. 1.
Cenſuræ proferendæ tenor. ibid.
Cenſuræ non proferantur abſque Prælati, vel Vicarii licentia. 255. 1.
Cereæ imagines voto oblatæ, ſi confractæ fuerint, ne vendantur, niſi pretium in Eccleſiæ uſum, de Epiſcopi licentia, convertatur. 374. 2.
Cerei, & cineres benedicti præſentibus diſtribuantur: abſentibus, ſi ob tributum, & faſtum domum delatos velint, denegentur. 611. 2.
Cerei, qui circa Cadaver accenduntur, cujus ſint. 509. 2.
Cęremoniarii munus. 512. 1. 513. 1.
Cæremoniarius Epiſcopo celebranie, Clericum Miniſtrum habeat. 513. 1.
Cæremoniarium Magiſtrum, ab Epiſcopo probandum, Capitula habeant. 496. 1.
Cæremoniarum Magiſtros Cathedrales, & Collegiatæ inſignes habeant. 354. 2.
Cæremonias in miſſa faciendas doceant. ibid. Duos eſſe, & alios inſtruere debēt. 394. 2.
Cæremonias miſſæ, ut Presbyteri ritè calleant, Epiſcopi cura ſit. 640. 2.
Ceſſationes, quas vacantias vocant, ultra tres menſes niſi in fundatione, vel a Sede Apoſtolica permiſſæ fuerint, irritæ ſunt, & nullæ 627. 2.
Chamauro olim Archiepiſcopi Beneventani utebantur. 143. 1.
Cherubinus Epiſcopus Theleſinus Concilio Provinciali Beneventano, anno 1567. ſubſcripſit. 372. 2.
Chirographa certa, & exigibilia pretio minori, quàm continent, prætextu anticipatæ ſolutionis, emere non licet. 596. 1.
Nec eodem prætextu Dominorum quorumcunque ſeu Communitatum Quæſtores, ſeu Theſaurarii aliquid à Creditoribus, ut anticipatè ſatisfaciant, accipere poſſunt. 596. 1.
Chorus Laicis non pateat. 390. 1.
Chriſmate deficiente quid agendum. 87. 1.
Chiſmatis ritus, & ordo. 555. 2.
Chriſma Græci ab Epiſcopo Latino accipere debeant. 654. 2.
Prima die poſt Pentecoſten de mane ſeptennibus jejuniis, & confeſſis, ſit miniſtrandum 400. 2.
Chriſma, aut Cathecumenorum, Infirmorumque Oleum non recipiatur ab alieno Epiſcopo, inconſulto proprio. 46. 1.
Accipientes excommunicantur. 87. 1.
Singulis annis renovetur. 86. 2.
Ciampinus laudatur. 23. n. 2. 36. n. 6. 52. 8.
Cibi, potuſque ſumptio, celebrationem impedit. 122. 1.
Cimeliarcha vide Cuſtodis officium.
Cineres benedicti, ſi domum deferri expoſcan-

ſcantur, denegentur. 611. 2.
Eaſdem in die cineris omnes recipiant. 8. 2.
Unde mos defluxerit imponendi capitibus Chriſtianorum, feria quarta intra Quinquageſimam. 9. 4.
Quid denotet. ibid.
Ciſtercienſes non tenentur ſolvere decimas. neque Canonici Regulares 243. 2.
Citandi ad dicendum cauſam quare, &c. ſi deliteſcunt, vel Curſores perſequantur, vel acceſſum reddunt difficilem, ſufficit, ut citentur bis domi, vel in Eccleſiæ valvis per edictum. 665. 2.
In Citationibus in Provincia, ſeu locis Diœceſis longinquis ſemper apponatur monitio, quòd ſi proceſſus opus fuerit, decernentur ad Curiæ, vel Cathedralis valvas. 590. 2.
Citatus ſemel in civilibus ad conteſtandam litem poteſt, captis pignoribus compelli, ad ulteriora procedi, ac ſi ſolenniter conteſtata fuiſſet. 590. 2.
Clandeſtina matrimonia prohibentur. Contrahentes excommunicantur. 196. 1.
Parochi, qui clandeſtina matrimonia non inhibent, aut eis interſunt, per triennium ab officio ſuſpendentur. ibid. 2.
Claves Eccleſiarum ſecularibus prohibentur. 491. 1.
Clauſtrorum fines declarantur, &c. 546. 1.
Clementis IV. reſponſum ad Iſabellam Francorum Regis ſororem de capite S. Pauli. 63.
Ad Clericatus ſtatum vocatione ſex menſium ſpatio explorata, alia requiſita ad præſcriptum ſerventur. 612. 2.
Clerici Laicalibus non ſe ingerent juriſdictionibus 649. 2.
Cum laicis in communi viventes, portio illorum ad tollendas fraudes per Epiſcopos declaretur. 631. 2.
Peregrini ad ſacra non admittantur, abſque recentibus ſui Ordinarii dimiſſorialibus &c. 614. 1. 331. 2.
Conjugati niſi habitum, & tonſuram deferant, & Eccleſiæ inſerviant, cum laicis computentur. 624. 2.
A quibus abſtinere debent. 351. 1. 623. 1. 202. 2. 203. 1.
Alios adhibentes Notarios, quàm deſignatos in Synodo puniantur. 591. 1.
Ubi ſepeliendi. 234. 1.
In funeribus quid ſervare debeant. 364. 1.
Ne retineant domi ſuſpectas mulieres. 48. 1.
Sacræ lectioni, & meditationi vacent. 425. 2.
Concubinas publicè ne detineant. 48. 1. 306. 2. 352. 2.
Malè expendentes bona eccleſiaſtica, rapinam, & ſacrilegium committunt. 241. 1.
Seculares per recurſum ad Dominos ſeculares impedientes Epiſcopo ne jura ſua exerceant, excommunicantur. 244. 1.
Certæ Eccleſiæ non adſcripti, feſtis diebus propriæ Paræciæ inſerviant. 376. 1.
Quæ ſcire debent. 81. 2.
Quos libros habere debeant. 352. 1.
Beneficiati, licet beneficia tenuia ſint, habitum, & tonſuram deferre debent. 622. 2.
Dominicis, feſtiſque diebus Eccleſiæ, cui adſcripti ſunt, cotta induti deſerviant. 520. 2.
Procurationes, aut judicaturas ſeculares non exerceant. 208. 2.
Qui ad Chorum non tenentur, proprium Parochum in doctrina chriſtiana edocenda juvent. 520. 2.
Tutores non ſint, & mercaturam vitent. 520. 1.
Agros, vel greges ne conducant, &c. ibid.
Coronam, & tonſuram, & decentes veſtes deferant. 203. 1. 2.
Annulos non ferant. 203. 2.
Venationibus, aut aucupationibus non intendant. 206. 2.
Ad alienos Epiſcopos pro Ordinibus ſine proprii Epiſcopi licentia accedere prohibentur. 8. 1. 46. 1. 149. 2.
Conjugati non poſſunt eſſe Vicarii, vel Officiales Epiſcoporum in ſpiritualibus. 209. 2.
Eorum veſtitus, & privilegia. ibid.
Diſcedant à laicorum ſervitio ſub pœna privationis beneficii, &c. 294. 1.
Certæ Eccleſiæ non adſcripti, Epiſcopi judicio adſcribantur. 405. 1.
Arma nec offenſiva, nec defenſiva deferre poſſunt. 204. 1. 350. 2.
Ad reſipiſcentiam hortantur. 348. 2.
Quo pacto Altari deſervire. 120. 2.
Quomodo vivere debent. 200. 2.
Ad laicum forum ne evocentur, &c. 360. 2.
Studiorum cauſa dimiſſi, non privatos, ſed publicos in Collegiis, & Academiis audiant philoſophiæ Magiſtros. 653. 2.
Fœminas ſuſpectas domi ne habeant, & concubinas abiiciant. 206. 2. 207. 1.
Habitum clericalem dimittentes, privilegio clericali non gaudent. 211. 1.
Dum beneficia vacant, ne recurrant ad Dominos temporales, ut ab iis literas impetrent pro obtinendo beneficio. 214. 1.
Mercaturis, & illicitis negotiationibus

ſe implicantes juris remediis coercentur. 306. 1. 649. 1.
Clericis luſus alearum, talorumque prohibitus. 520. 1.
Abſque neceſſitate Cauponas non frequent, & ab illicita venatione abſtineant. ibid.
Cum Muſicis obſcœna non canant; mulieres legere, ſcribere, canere, & ſonare non doceant, &c. ibid.
Clericis prohibetur ludere taxillis, & veſtes indecorè geſtare. 45. 2. 305. 2.
Prohibentur Cauponæ. 46. 1.
Quæ exercitia ſint prohibita. 351. 1. 519. 2.
Clericalem habitum deponentes, pro ſuo arbitrio eccleſiaſtico foro ſubjecti ſint. ibid.
Clericos ordinare, chriſma miniſtrare, & benedicere in aliena Diœceſi Epiſcopo vetitum. 47. 1.
Clerico, aut Sacerdoti concubinario, beneficiũ eccleſiaſticum non conferatur. 207. 2.
Clericorum bona intuitu Eccleſiæ acquiſita, ad Eccleſiam devoluuntur. 230. 1.
Clericorum inferiorum tonſura, & habitus præſcribuntur. 45. 2. 350. 1. 425. 2. 622. 1.
Clericorum crimina Parochi ad Epiſcopos deferant. 211. 1.
Clericorum ſtudia, quæ eſſe debent. 392. 1.
Clericorum habitus, tonſura, ornamenta, &c. quævè ab eis fugienda. 390. 2.
Clericorum confeſſionibus audiendis idonei deputentur. 379. 2.
In Clericorum numero modus adhibendus. 612. 2.
Cum Clericorum publicis percuſſoribus cõmunicantes, ſi moniti non deſiſtant, opportunis juris remediis coerceãtur. 665. 1.
Clericum habeat Parochus, qui ei inſerviat. 623. 2.
Clericum conjugatum non bigamum verberans, excommunicationem incurrit. 209. 2.
Clericus non proferat ſententiam ſanguinis. 208. 2.
Clericus in ſacro Ordine conſtitutus, chirurgiam non exerceat, quæ inciſionem inducat. 208. 2.
Clericus abſque Epiſcopi permiſſu, ſe fidejuſſorem in judicio non obſtringat. 631. 1.
Clericus in Epiſcopum conſecratus, Sacerdotali ordine prætermiſſo, quid poſſit. 151. 2.
Clericus, qui furtum, aut violentiam, aut rapinam commiſerit, qua pœna ſit puniendus. 210. 2.
Clericus conjugatus, non bigamus, mortua uxore; ad Clericorum miniſteria rediens omnibus fruitur Cælibum privilegiis. 624. 2.
Per annum in excommunicatione perſiſtens, beneficio privetur. 208. 2.
Peculium ſuum quaſi caſtrenſe immune habet. Si vivit in communi, gaudet pro virili. 631. 2.
Si permittatur, ut in quibuſdam caſibus coram ſeculari Judice teſtimonium ferat, juramentum in Epiſcopali Tribunali, vel cui commiſerit, præſtabitur. 621. 1.
Clerici nihil omninò decimare præſumant, niſi præſentibus dominis rerum. 244. 2.
Clerici Eccleſiæ interdictæ officiare poſſunt, vel Divina audire in aliis locis non interdictis, ſi cauſam interdicto non dederint. 263. 1.
Clericorum nomine mulieres domo ſua abiicientium, Rectores Eccleſiarum intra decem dies Epiſcopo revelent. 48.
Clerici actiones ſibi cedi à laicis non faciant, ut adverſarios ad eccleſiaſticum forum trahant. 210. 1.
Conſuetudo nihil dandi pro canonica portione non eſt tenenda. 233. 1.
De Clericis plura vide de vita, & honeſtate Clericorum lit. V.
Clerus à Populo diviſus, cùm celebratur eſſe debet. 623. 2.
Coactio abſoluta non cadit in conſenſum animi, licet cadat in carnalem copulam. 187. 1.
Coactionis decimetertiæ Synodi rationes. 605. 1.
Ejuſdem dilationis cauſæ. Ibid.
Coadjutores quando poſſunt aſſumi ab Epiſcopo, & quo pacto tales Coadjutores ſuſtentandi ſint. 155. 2.
Cœmeteria, in quibus corpora Paganorum, vel Hæreticorum ſepulta ſunt, conſecrari non debent. 221. 2.
Cœmeteria munda ſint, eorumque uſus reſtituatur. 633. 1.
Cognatio triplex. Carnalis. 179. 2.
Spiritualis. 181. 2.
Legalis. 183. 1.
Collatio beneficiorum facta in favorem alicujus, aut timore, nulla ſit. 33. 1.
Collationis Dignitatis literas quiſque ſecum deferat. 39. 2.
Collectas, aut alia gravamina Eccleſiis, eccleſiaſticiſque perſonis imponentes, anathematizantur. 302. 1.
Collegiatæ obſervent decreta Synodalia ſub pœnis arbitrio Epiſcopi. 513. 2.
Collocutiones, aliique cœtus indecentes in Choro prohibentur. 512. 1.
Colloredus vide Leander.
Comedentes intra Monaſteria Monialium excommunicantur. 49. 1.
Comes quandoque idem quod Eccleſiæ Advocatus. 3. l. h.

Com-

Commeſſationes, & ludi in novæ miſſæ celebratione non fiant. 332. 1.
Commeſſationes, & bravia fieri vetantur ex bonis piorum locorum. 638. 1. 367. 2.
Commemoratio animarum defunctorum celebranda. 285. 2.
Commendator Eccleſiam habens, ſi aliud beneficium impetrare velit, de commendata debet mentionem facere. Et duas commendatas Eccleſias habere non licet. 213. 1.
Commiſſio generalis non fert facultatem ad caſus particulares. 102. 1.
Communicans cum excommunicato majori excommunicatione, in quibus caſibus excommunicationem minorem non contrahat. 253. 2.
Communicantes cum excommunicatis publicè denunciatis, vel publicis Clericorum percuſſoribus, ſi moniti non deſiſtant, opportunis juris remediis coerceantur. 665. 1.
Communio, & pœnitentia à catholico Sacerdote ſuſcipiatur. 5. 2.
Communio in Paſchate ab omnibus in propria Paræcia ſumenda. 425. 1.
Communio marium à fœminis diviſa eſſe debet. 401. 2.
Communitas, quæ Concionatorem ab Epiſcopo miſſum non receperit, aut malè tractaverit, interdicto ſupponatur. 487. 1.
Communitas laicorum Magiſtros ſcholarum conducant. 319. 2.
Comparere ante menſem coram Epiſcopo, pro requiſitorum inquiſitione, qui neglexerit, ad alia tempora reiiciatur. 564. 2.
Compaternitas niſi per baptiſmum, & confirmationem non ſubſiſtit. 295. 1.
Compaternitatis ſpecies. 182. 2.
Compaternitatem contrahere Clericis abſque licentia prohibetur, niſi ſint conſanguinei. 49. 1. 91. 2.
Similiter, & Regularibus. 294. 2.
Compaternitatem in fraudem contrahere prohibetur. 307. 1.
Compaternitates fraudulenter nullas ſive Clericus, ſive laicus contrahat, ſub excommunicationis pœna. 91. 1.
Compater quis pluries effici poteſt. 91. 2.
Compatres plures, quàm unum in baptiſmo admittere vetitum. 307. 1.
Compatres monendi ſunt de ſpirituali cognatione contracta. 400. 1.
Ad ſummum duo ſint &c. 551. 2.
Compatrum filii matrimonio jungi non poſſunt. 295. 1.
Compoſitiones admitti poſſunt, ſi cauſa gravis non ſit. 658. 2.
Compoſitio Clerici in laicos ſuper decimis, vel aliis juribus ſpiritualibus prohibetur. 243. 1.
Concilia Provincialia Beneventana. 15.
Quo tempore celebrata fuerint. 78. 1.
Eorundem obſervantia indicitur. ibid.
Concilii celebratio à Tridentino revocata, & inſtituta. 309. 1.
Concilii Provincialis conſtitutiones omnes habeant, & Epiſcopi in Diœceſana Synodo, Parochi autem diebus Natalis, & Pentecoſtes eas publicent. 54. 2. 481. 2.
Concilii Tridentini decretum contra occupatores bonorum eccleſiaſticorum, & per Bullæ cœnæ contra eoſdem Dominicis Quadrageſimæ, & Adventus evulgetur. 408. 2.
Concilii annualis celebrationi omnes interſint. 54. 1.
In Conciliis tam Provincialibus, quàm Synodalibus quæ ſervanda ſunt. 77. 2.
Concilium I. Beneventanum, cui Nicolaus II. præſedit anno 1059; in quo Monaſteriolum S. Mariæ in Caſtanieto, Monaſterio S. Vincentii de Vulturno reintegratur, & anathema in perturbatores decernitur. 1. & ſeq.
Conciulium II. habitum Beneventi à Victore III. Papa anno 1087; quo Guibertus cum ſuis adhærentibus Epiſcopis Schiſmaticis excommunicatus eſt. 3.
Concilium III. ab Urbano II. Beneventi celebratum anno 1091. quo Guibertum Antipapam, & illius complices excommunicavit. 7. 1. 1.
Concilium IV. Beneventi habitum à Paſchali II. Papa anno 1108. quo inveſtituram Eccleſiæ, vel eccleſiaſticam dignitatem, de manu laici accipientes, excommunicantur tam dantes, quàm accipientes. 10. 1. 1.
Concilium V. à Paſchali II. Papa Beneventi celebratum anno 1113. in quo Eccleſiam S. Mariæ ab Abbate Terræ-Majoris, occupatam Monaſterio Caſſinenſi reſtituit. 12. 2. 1.
Concilium VI. Beneventi habitum à Paſchali II. anno 1117. in quo Mauritium Burdinum excommunicavit. 13. 1.
Concilium Provinciale Beneventanum I. ab Uldarico Archiepiſcopo celebratum anno 1061. in quo Leo Draconarienſis Epiſcopus Eccleſias S. Mariæ, & S. Benedicti à ſuis Prædeceſſoribus occupatas, renunciavit. 15.
Concilium Provinciale II. habitum anno 1062. ab Uldarico Archiepiſcopo. 17.
Concilium Provinciale III. habitum anno 1075. à S. Milone Archiepiſcopo. 21.
Concilium Provinciale IV. habitum anno 1119. à Landulpho Archiepiſcopo. 31.
Concilium Provinciale V. habitum anno 1331. à Monaldo Archiepiſcopo. 32.

Con-

Concilium Provinciale VI. habitum anno 1374. ab Hugone Archiepiſcopo 77.
Concilium Provinciale VII. habitum anno 1470. à Corrado Capycio Archiepiſcopo 293.
Concilium Provinciale VIII. habitum anno 1545. à Joanne VIII. Caſa Archiepiſcopo 299.
Concilium Provinciale IX. habitum anno 1567. à Jacobo Cardinali Sabello Archiepiſcopo. 309.
Concilium Provinciale X. habitum anno 1571. à præfato Cardinali Sabello. 373.
Concilium Provinciale XI. habitum anno 1599. à Maximiliano de Palumbaria Archiepiſcopo. 384.
Concilium Provinciale XII. habitum anno 1656. à Joanne Baptiſta Foppa Archiepiſcopo. 465.
Concilium Provinciale XIII. habitum anno 1693. à Cardinali Urſino Archiepiſcopo. 605.
Concilium Provinciale poſt ſex menſes in Synodo Diœceſana evulgandům, evulgatum poſt tres menſes univerſam arctet Provinciam. Quidquid dubitationis exoriatur ad Metropolitanum deferendum. 610. 1.
Concilium Melphitanum Subdiaconis caſtitatem præcepit. 8. l. a.
In Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III. nihil de S. Bartholomæo tractatum fuit. 74.
Concio noctu ne habeatur. 387. 2.
Concionatores ad prædicandum non admittantur, niſi prævia coram Ordinario fidei profeſſione emiſſa. 471. 2.
Concionatores, & Parochi admonere debent de decimarum debito, illarumque ſolutione. 594. 1.
Non admittantur abſque legitima licentia. 435. 2.
Non avari deligantur. 387. 1.
Quid obſervare Concionatores debent in concionibus. 321. 2.
Ipſi, & Parochi ſingulis Quadrageſimæ Dominicis moneant populum, ut per totam Octavam Paſchatis præcepto ſatisfaciant. 561. 1.
Moneant parentes, & natos ad doctrinam chriſtianam compellant. 485. 1.
Prædicationem muneribus procurantes prædicandi, & confitendi munere priventur. 486. 2.
Confeſſiones audiant, præſertim majori hebdomada, aliaque pietatis exercitia procurent. 486. 2.
Pontificias ſanctiones, & epiſcopales conſtitutiones populo annuncient. 487. 1.
Concionatores præſentandi, iis qui ſunt in quaſi poſſeſſione dies SS. Epiphaniæ præſcribitur, ultra quem expenſarum onere non preſentantibus relicto, jus ad Epiſcopum devolvitur. 609. 2.
Concionandi facultas gratis concedenda. 486. 2.
Concionandi methodum Epiſcopi præſeribant. ibid.
Concionatorum mores, & doctrinam Epiſcopi obſervent. 486. 1.
De Concubinariis. 549. 2. 404. 1.
Concubinatus crimen olim nomine honeſto famulatus tegebatur. 404. 2.
Concubinarii à Parochis diebus Dominicis denuncientur. 53. 2.
Ter moniti, & inobedientes excommunicentur. 380. 1. 404. 1. 549. 2.
Soluti famulatus prætextu mulieres domi ne retineant. 380. 2.
Infra ſpatium duorum menſium legitimè contrahant. 198. 1.
Concubinarii Clerici juxta decretum Concilii Tridentini puniantur. 352. 2.
Concubinario Clerico, aut Sacerdoti non conferatur beneficium eccleſiaſticum. 207. 2.
Concubinas Clerici domi ne habeant. 48. 1. 306. 2.
Concubinis uti prohibetur conjugatis, & utentes poſt monitionem excommunicantur. 48. 2.
Conditio inhoneſta in ſponſalibus adjecta habetur pro non appoſita. 158. 1.
Conditio de futuro contingens adjecta ſponſalibus tunc matrimonium non ſtat, niſi ſequatur copula carnalis. 159. 1.
De Confeſſariis 110. 1. 336. 1. 568. 1.
Confeſſarii reſtitutiones ne faciant, quod ſi ita fieri neceſſe ſit, chirographum ab accipiente habeant. 335. 2.
Confeſſarii dum confeſſiones audiunt, pœnitentes in facie, ne reſpiciant, præſertim mulieres. 104. 2.
Nec ſpecimen ullum horroris exhibeant, eum peccatum horribile audiunt. ibid.
Confeſſarius ad benè ſperandum, & ad confeſſionem integram, & ad compunctionem inducat. 105. 2.
Confeſſarius poſt auditam confeſſionem pœnitentem interrogare tenetur, non deſcendat tamen ad enormia, niſi res ipſa neceſſariò poſtulet. 106. 1.
Interroget de tentationibus, & qualiter in iis ſe habeat. ibid.
In his interrogationibus non ſit nimis ſcrupuloſus. ibid.
De quibus interrogandi Clerici ſeculares, Mercatores, &c. 106. 2.
Confeſſarius interrogando cautè procedat, ne interrogando videatur inſtruere. 109. 1.

Con-

Confeſſarius interrogando, ne inquirat nomen complicis peccati. 109. 2.

Quale conſilium Confeſſarius peccatori præſtare tenetur. 110. 1.

Confeſſarius octogenariis orationibus, non jejuniis gravent, vel eleemoſynis peccata ſua redimere faciat, ſi ſint divites. 118. 2.

Confeſſarii quatuor de neceſſitate ſcire tenentur. 103. 2.

Pœnitentias pecuniarias ſibi ipſis applicandas, aut à ſe diſtribuendas non imponant, nec miſſarum, &c. 336. 1. 561. 1.

Pecuniam etiam ſpontè oblatam in confeſſionali ſede ne recipiant, nec miſſarum onus injungant, ac in ſe recipiant. 568. 1.

A criminibus ad S. Officium ſpectantibus non abſolvant, ſed pœnitentes moneant de obligatione revelandi eos, qui criminis conſortes, &c. 568. 1.

Gravem pro modo culpæ pœnitentiam blaſphemis imponant. 587. 1.

Confeſſarii quovis prætextu abſolutionem monetarum adulteratoribus ſive, &c. dantes ab audiendis confeſſionibus ſuſpendantur. Si reſtitutionem impediunt, ipſi tenentur ad reſtitutionem, &c. 568. 2.

Confeſſiones audiant cum ſtola, & in patenti Eccleſia. 104. 2.

Quales eſſe, & quid facere debent. 560. 2.

Tractatibus de uſuris, & reſtitutione ſtudeant, ut pœnitentibus rectè conſulentes, eoſdem à tanto crimine deterreant. 657. 1.

Debitis temporibus confeſſionibus excipiendis prompti ſint. 336. 1.

Non audeant abſolvere à reſervatis, & cenſuris, abſquè legitima facultate. 271. 1.

Nullo modo Uſurarios abſolvant, &c. niſi de Epiſcopi facultate, &c. 596. 1.

Confeſſarius quo pacto ſe gerere debeat circa infirmos. 112. 2.

De quibus debet interrogare pœnitentem, cùm prima vice ad eum accedit. 104. 2.

Poſt auditam confeſſionem, de his, quæ expedire videntur, pœnitentem interroget. 106. 1. 2. 107. 1. 2. 108. 1. 2.

Ne verbo, vel ſigno pœnitentis peccatum patefaciat. 116. 2.

Non de facili judicet peccatum eſſe lethale. 96. 2.

Poteſt cum juramento negare notitiam criminis in confeſſione habitam. 117. 1.

Quomodo ſe gerere debeat ad inquirendas perſonarum, & peccatorum circumſtantias. 109. 1. 2.

Inſtruet pœnitentes de confeſſionis modo, de Articulis fidei, & præceptis legis. 105. 1.

Confeſſarius quomodò gerere ſe debeat in pœnitentiis imponendis. 111. 2.

Confeſſarius Monialium qualis eſſe debeat. 368. 2. 537. 2.

Confeſſio non debet eſſe palliata, ſed propriis nominibus peccata expreſſa. 105. 2.

Confeſſio facta defectu Sacerdotis laico, eſt quodammodo Sacramentalis, non Sacramentum perfectum. 95. 2.

In quibus caſibus reiteranda. 102. 2.

Fiat ſaltem ſemel in anno proprio Sacerdoti. 51. 1. 307. 2.

In Confeſſionalibus tabella ſit inter Confeſſarium, & pœnitentem. 336. 1.

In his pia imago, & caſuum reſervatorum tabella apponatur. 402. 1.

Confeſſiones extra Confeſſionalia non excipiantur. 390. 2.

Confeſſiones audire, & prædicare ſine licentia prohibetur. 102. 2.

Confeſſiones, præter Parochum, nèmo audiat, niſi approbatus, ſub excommunicationis pœna. 335. 2.

Confeſſionis ſigillum frangentium pœna. 117. 1.

Confeſſionis conditiones, & qualitates. 95. 2.

Confeſſionibus Clericorum audiendis idonei deputentur. 379. 2.

Confeſſores à pœnitentibus nihil in actu confeſſionis exigere, aut accipere præſumant. 402. 2.

Initio Quadrageſimæ, & in Natali Domini, ab Epiſcopo vocentur, & examinentur. 402. 2.

Cætera de Confeſſione, & Confeſſariis vid. Verb. Pœnitentia.

Confidentiæ, & ſimoniæ ſanctiones Pii IV., & V. ſaltem ſemel in anno evulgentur. 650. 2.

De Confidentiis, & ſimoniis Bullæ bis in anno diebus Dominicis publicentur à Parochis. 543. 1.

De Sacramento Confirmationis. 93. 1. 327. 1. 400. 2. 643. 1.

Confirmandorum inſtructio antę Sacramenti collationem habenda. 644. 2.

Confirmandus cur ab altero præſentetur. 94. 2.

Confirmatio à ſolis Epiſcopis, & Superioribus conferri debet. 93. 2.

Confirmatio à ſimplici Sacerdote poteſt fieri de commiſſione Papæ. 93. 2.

Conferri debet cuicumque baptizato. ibid.

Ad Confirmationem quæ ſint neceſſaria, & qui ſint ejus effectus. 94. 1.

In Confirmatione unus tantum Patrinus adhibeatur. 327. 2.

Regularis, aut Monialis in Patrinum non admittatur. 328. 1.

Digitized by Google

Ad Confirmationis iteratæ evitandum periculum, pueri ne confirmentur, niſi ſint annorum quatuor. 94. 2.
Confirmationis definitio. 93. 2.
Ad Confirmationis Sacramentum pueri ante ſeptennium, & chriſtianæ doctrinæ rudimentis non imbuti, non admittendi. 644. 2.
Confirmationis omiſſio non nocet; at ſi id fiat ex contemptu graviter peccatur. 94. 1.
Confirmationis Sacramentum in Diœceſis viſitatione miniſtrandum. 478. 2. 327. 1.
Jejunis, & iis, qui ſeptimum ætatis annum compleverint, detur. 644. 2.
Non Confirmati ad confirmandum minimè præſentent. 94. 2.
Confirmatorum nomina à Parochis adnotentur. 327. 1.
Confitenda quæ ſint, ubi de ſeptem peccatis mortalibus. 96. 1.
Confitendum Epiſcopo, vel proprio Parocho, vel Sacerdoti poteſtatem delegatam habenti. 95. 2.
Confitentium nomina ſemel in anno Parochi Epiſcopis referant. 51. 2. 117. 2.
Apud ſe Confeſſores retineant. 425. 1.
Quotannis epiſcopalis Curiæ tradantur. 308. 1.
Confiteri volentes alieno Confeſſario, licentiam obtineant à proprio. 103. 2.
Confiteri cui quis debeat, & qualis debeat eſſe confeſſio. 95. 2.
Confiteri debet omnis doli capax. 95. 2.
Confraternitas vide etiam verb. Sodalitas.
Confraternitates de conſenſu Ordinarii erigi debent. 414. 2.
Confraternitates ad proceſſiones invitatæ accedant. 540. 1.
Confraternitates antiquiores præcedant recentiores, & prius confirmatæ iis, quæ poſterius. ibid.
In Confraternitates antiquas in Regularium Monaſteriis confirmandas, necnon circa locorum diſtantiam, quæ ſit Epiſcopi auctoritas, oſtenditur. 637. 2.
Confraternitates ante annum 1604. erectæ, nullæ ſunt, ideoque rurſus erigendæ, & aggregandæ. 637. 1.
Confraternitates laicorum abſque licentia Epiſcopi non inſtituendæ. 539. 2.
Confraternitates laicorum, aut nullæ ſunt, aut Ordinariorum moderationi ſubjectæ. Ne inconſulto Epiſcopo quidquam de earum bonis diſponatur, anathemate caveatur. Oblationes, & eleemoſynæ arbitrio Epiſcopi erogandæ. 638. 1.
Confraternitates quomodò regendæ. 414. 2.
Confraternitates SS. Sacramenti ſtatim, atque ordinaria auctoritate erectæ ſunt, intelliguntur aggregatæ Archiconfraternitati SS. Corporis Chriſti de Urbe. 637. 2.
Confraternitatum doctrinæ chriſtianæ inſtitutio, & aggregatio commendata. 609. 2.
Confraternitatum Viſitator præficiatur. 540. 1.
Confraternitatum Confratrum cadavera niſi ex conceſſione, aut privilegio ab Epiſcopo approbando, in Oratorio ne humentur. 540. 1.
Conjugalis actus & ſi permiſſus, aliquando tamen non caret peccato. 170. 1.
Conjugati latini conjugum Græcorum ritum non ſequantur, ſed conjugati Græci, ſi fieri poteſt, conjugum latinorum ritum amplectantur. Proles patris ritum ſequatur, niſi prævaleat mater latina. 656. 1.
Conjugatis uti concubinis prohibitum, & utentes poſt monitionem excommunicentur. 48. 2.
Conſanguinitas quid ſit. 179. 2.
Diviſio graduum conſanguinitatis. 180. 2.
Conſecratio Metropolitanæ Eccleſiæ anno 1692. vide dedicatio.
Conſecratio Eccleſiæ non poteſt niſi Epiſcopo delegari. 220. 1.
Quibus diebus fieri poſſit, aut debeat. ibid.
Conſecrationes Cathedralium, Conventualium Parochialium cum primum licuerit, fiant. 640. 1.
Conſecrare an poſſit quis in vino, cui inſit ſapor aromaticus, vel ponticus, &c. 124. 2.
Conſenſus Capituli in ſtatutis condendis quando requiritur. 29. 1.
Conſenſus mutuus exprimi poteſt per inditia, e per ſigna. 165. 2.
Conſenſus tacitus, ſive interior ſine verborum expreſſione, aut alterius ſigni expreſſi, & exterioris, non ſatis eſt ad matrimonium. 167. 1.
Conſenſus ſponſorum ante denunciationes explorandus. 650. 1.
Conſenſus debet eſſe conjugalis neceſſitatis. 167. 1.
Conſervator Regularium ſemel electus, non mutetur: ibique alia de Conſervatore. 546. 1.
Conſilium Capituli in ordinum diſtributionibus exquirendum, non ſequendum. 628. 1.
Conſtantinus Magnus Concilii Niceni auctoritatem maximè amplificavit, nullaque ex parte eam imminuit. 26. 5.
Niceam ivit, ut Cœtum Epiſcoporum videret, & ut eoſdem inter ſe conciliaret. 25. 1.
Ipſius verba animadverſione digniſſima, Primatiam Sacerdotis ſuper Imperatores

Digitized by Google

tores adſtruentia. 26. 1.
In prædicto Concilio Niceno, quàm demiſſè federit. 26. 3.
Conſtantinus Montis-Corbini Epiſcopus. 290. 2.
Conſtitutio SS. D. Innocentii Papæ XII. ſuper exemptione Archiepiſcoporum, &c. Regni Neapolis à ſpoliis, &c. 686. 2.
Conſtitutiones Concilii Provincialis Epiſcopi in Diœceſana Synodo, & Eccleſiarum Rectores diebus Natalis, & Pentecoſtes publicent. 54. 2.
Conſtitutiones regularem obſervantiam concernentes ad unguem obſerventur. 546. 1.
Conſtitutiones Synodales alteri ne commodentur. 295. 2.
Cunctì Synodales conſtitutiones habeant infra menſem. 296. 1.
Conſtitutionum Synodalium interpretatio ad Metropolitam ſpectat. 54. 1. 371. 2. 422. 1. 610. 1.
Conſtitutionum Provincialis Concilii tranſgreſſoribus Tridentini Concilii pœnæ indicuntur. 422. 1.
Conſtitutionum Concilii eodicem omnes habeant. 54. 2.
Conſuetudo ſolvendi minus de decimis, vel earundem conventio, quo pacto ſervari debeat. 242. 1.
Conſuetudo non ſolvendi decimas de jure ſcripto nihil valet, neque pactum, neque compoſitio, niſi pactum eſſet perſonale. 242. 2.
Conſuetudo Eccleſiis, eccleſiaſticiſque perſonis, & bonis onerosa corruptela cenſenda eſt. 611. 1.
Conſuetudo nulla pro exemptione à decimis abſque Apoſtolico privilegio, laicis ſuffragetur. 635. 2.
Contractus bonorum eccleſiaſticorum à Notariis Curiæ Epiſcopalis conficiantur. 593. 1.
Contractus, qui liciti ſint, quivè illiciti. 366. 1.
Contractus nulli piorum locorum ineantur, niſi prævio Epiſcopi ſpeciali reſcripto. 638. 2.
Contractus ſocietatis quando liciti ſint. 602. 1.
Contractuum de bonis eccleſiaſticis nota, infra menſem à die celebrationis, Epiſcopali Curiæ tradatur. 583. 1.
Contrahens matrimonium animo decipiendi, etiamſi copula ſubſequatur, matrimonium non erit judicandum, ſed ille ex parte cujus non eſt dolus, excuſatur à peccato ob ignorantiam. 167. 2.
Contrahentium impedimenta manifeſtanda. 378. 1.
Converſationes inter ſponſos de futuro, propoſita pœna, inhibentur. 649. 2.
Convivia, & commeſſationes in Confraternitatibus prohibentur, exceptis illis, quæ propriis ſodalium ſumptibus fiunt, dummodò non fiant in Eccleſia. 540. 1.
Copulam habentium ante matrimonium, abſolutio reſervatur Epiſcopo. 571. 1.
Corona, & tonſura Clericorum deſcribitur. 622. 1.
Corpore vitiati, aut mutilati non poſſunt promoveri. 147. 1.
Corporis S. Bartholomæi Beneventi exiſtentia demonſtratur. 56. 5.
Ejus Romam translationis variæ opiniones refutantur. 58.
Translatio è Metropolitana in propriã Baſilicam. 35. 1.
De corio ejus quid ſentiendum. 70.
Corporis Chriſti ſodalitates in unaquaque Parochia inſtituendas Parochi curent. 329. 1.
Corpus S. Dominici Bononiæ quieſcit, 37. 10.
Corradus Capyeius Archiepiſcopus Beneventanus anno 1470. Concilium Provinciale celebravit 293.
A Paulo II. Gubernator Beneventanæ Civitatis deſignatus eſt. ibid.
Criminale peccatum à mortali diſtinctum. 96. 2.
Criminalia peccata enumerantur. 97. 1.
De Criminis impedimento. 184. 1.
Crimina, quæ matrimonium dirimunt jam contractum. 184. 2.
Criminoſi publici in Procuratores, aut Advocatos ne admittantur, &c. 591. 1.
Cruces loco ſubſcriptionis poſitæ. 23. l. g.
Crucis ſignum humi ne ſculpatur. 490. 2.
Crucifixi imago, & ſecretorum tabella ſit in quolibet Altari. 389. 2.
Cupiditas radix omnium malorum. 474. 1.
Curata beneficia obtinentes infra annum ad ſacros Ordines promoveantur, & 25. annos habere debent 303. 1.
Curati quæ ſcire debent. 81. 2.
Ad reſidentiam tenentur. 154. 1. 303. 2.
Curati, & Canonici Rogationibus, & proceſſionibus interſint. 41. 1.
Curati, & Eccleſiarum Rectores diligenter explorent, an ſolitarii in ſua loca veneriut, & ad Ordinarios deferant. 280. 2.
Diebus Dominicis in Miſſa populo feſta colenda, & jejunia obſervanda nuntient. 285. 1.
Ad animarum curam non admittantur, niſi prævia coram Ordinario fidei profeſſione. 471. 2.
Curati, & Beneficiati non reſidendi licen-

 tiam

tiam habentes ſtudiorum cauſa, ſingulis annis teſtimonium deferant Ordinario de inceſſu in habitu, & tonſura. 377. 2.
Cuſtodis officium, necnon Cimeliarchæ, ac Theſaurarii munera referuntur. 615. 1.

D

DAlmatiæ Sacerdotes latina lingua, & ritu celebrent; prædicare dalmatica lingua permittitur. 377. 1.
Damnatis ad mortem, pridiè quàm moriantur, à Parochis Euchariſtia præbeatur. 557. 2.
A Damnis datis, ac injuriis Confeſſarii non abſolvant, donec damna refecta fuerint, &c. 657. 2.
Damnum ſi dederint Eccleſiarum, eccleſiaſticorumque animalia, ad damnum tantum, non ad ſtatuti pœnam tenentur, &c. 658. 1.
Deambulationes in Eccleſia, dum ſacra fiunt, prohibendæ. 330. 2.
Debitum reddi debet alteri ex conjugibus omni tempore, & ſolennitate. 169. 1.
De Decimis. 44. 2. 237. 2. 361. 2. 412. 1. 594. 1. 635. 2.
Decima poteſt exigi, vel à vendente, vel ab emente, cum res non decimata venditur. 238. 1.
Si res non decimatæ ablatæ fuerint quid agendum. ibid.
Decimæ in agnis, hædis, &c. quo pacto perſolvendæ 238. 2.
Ad quem de jure communi pertinent. ibid.
Religioſi, ſive exempti, ſive non, quo pacto ad decimas teneantur. 230. 1.
Quæ ſint decimæ prædiales, & quæ perſonales. 239. 2.
Dum animalia in diverſis Parochiis paſcuntur, & dormiunt, quibus decimæ ſolvendæ. ibid.
Decimæ Clericis etiam malis, & divitibus ſolvi debent. 240. 2.
Magni Domini, qui habent diverſa domicilia, quibus ſolvere decimas perſonales debeant. 240. 1.
Decimæ integrè ſunt perſolvendæ. 361. 2. 412. 2.
Decimæ Epiſcopis tantum competunt de jure. 8 3. in notis.
Decimæ perſonales quibus dandæ, & quibus prædiales. 239. 2. 635. 2.
Per menſem Octobrem dentur ſub anathematis pœna. 303. 2.
Quid ſint, quando, & à quibus ſolvendæ. 237. 2.
Decimæ ubi ſunt arbitrariæ, arbitrium non effrænatum, ſed rationabile eſſe debet. 635. 2.
Decimas Eccleſiæ fraudantium pœna. 594. 2.
Decimas laicis non licet retinere in præjudicium Eccleſiarum parochialium. 239. 1.
Decimas quomodo poſſit Eccleſia præſcribere in alio Epiſcopatu. 242. 1.
Duæ Eccleſiæ in eadem Terra poſſunt decimas percipere. ibid.
Sanctiones quædam ad materiam decimarum ſpectantes. 242. 2.
Decimas ſubtrahentes, aut impedientes, &c. excommunicantur. 594. 1.
Decimas ſolventes triticum, alioſque fruges ex areis, ſeu locis, in quibus ſervantur, ne amoveant inconſulto Parocho ſub pœna interdicti eccleſiaſtici. 594. 1.
Decimas ſolventium præmia, & pœnæ non ſolventium. 241. 1.
Quid agendum quando quis longo tempore retinuerit decimas, & deinde ſatisfacere velit. 241. 2.
Decimas non ſolventes tàm prediales, quàm perſonales ſaltem per totum menſem Octobris, excommunicationem ipſo facto incurrunt ex Concilio Provinciali. 237. 2.
Eaſdem occupantes excommunicantur. 243. 1.
Extenditur etiam in Religioſos decimas non ſolventes. ibid.
Decimarum ſolutio à jure Divino, canonico, & civili præcipitur. 412. 1.
De earum ſolutione decretum Tridentini Concilii à Parochis, & Concionatoribus in Quadrageſima evulgetur. 4. 2. 1.
Decimarum detentores diebus Dominicis denuncientur. 53. 2.
Decimarum exactiones ad favorem Seminarii integrè fieri debent. 524. 1.
Illatumque tempus ſtatuitur. ibid.
Decimarum exactio integra fieri præcipitur, S. Caroli veſtigia ſequens. 526. 2.
Decimarum exactionis tempus ſtatuitur. ibid.
Pro Decimarum exemptione nulla conſuetudo laicis ſuffragetur, niſi interveniente Apoſtolico privilegio. 635. 2.
Declaratio S. Congregationis Concilii ſuper dubiis diſtributionis ordinum. 675. 1.
Decreta à Petro Lunello Epiſcopo Caietano Viſitatore Apoſtolico Urbis, ac Diœceſis Beneventanæ confecta, ad Archiepiſcopum de Palumbaria directa, & in Concilio Provinciali anno 1599. publicata. 424.
Decreta Sac. Congregationis de Canonicorum thurificatione, loci ceſſione, Euchariſtiæ incenſatione in peculiari Sacello, Ceroferariorum aſſiſtentia, & Diaconi miniſterio in Altaris thurificatione obſervando. Tranſgredientes allata decreta quo-

modo puniendi. 513. 1.
Decreta Concilii Tridentini contra bonorum eccleſiaſticorum Uſurpatores, &c. Bis in anno per Parochos publicentur. 594. 1.
Decreta Jacobi Cardinalis Sabelli, & Maximiliani de Palumbaria Archiepiſcoporum de decimarum ſolutione innovantur, &c. 594. 1.
Decreta ſynodalia omnibus de Clero legenda. 603. 1.
Decreta præſente Judice à Notario extendantur. 591. 1.
Decreta ſynodalia ad laicos ſpectantia vulgari lingua à Parochis evulgentur. 603. 1.
Decreta ſynodalia Sabelli confirmantur. 422. 2.
Decretis Pattum inſiſtendum. 610. 1.
Decretum Concilii Tridentini ſuper ſolutione decimarum. 412. 2.
Decretum prohibitivum aſſiſtentiæ in Presbyterio, quo ad ſeculares Perſonas. 680. 2.
Decretum Sac. Congregationis Rituum ſuper aſſiſtentia Canonicorum, quoad miniſteria Diaconi, & Subdiaconi in miſſis ſolemnibus, & conventualibus 676. 1.
Dedicatio Eccleſiæ Metropolitanæ anno 1692. 56.
Defenſoris Monaſterii munus. 19. l. d.
Defunctis quos credimus bonos viros, quæ veneratio fieri poſſit. 217. 2.
Defunctorum voluntates ne fraudatæ ſint, relicta pro miſſis celebrandis, ipſis celebrantibus ſtatim aſſignentur. 229. 2.
Defunctorum librum Parochi habeant. 364. 1.
Dæmoniaci ordinari prohibentur. 148. 1.
Denunciationes fiant ante matrimonia. 49. 2. 55. 2.
Qua in Parochia fieri debent. 199. 1. 403. 1.
A Parocho coram contrahentibus, vel ſaltem parentibus fiant. Si contrahentes diverſas habitent Parochias, in utraque fiant. 570. 2.
Tres fiant feſtis diebus, niſi Epiſcopus ex cauſa diſpenſaverit. 570. 2.
Depoſita locorum piorum ad ſacram Ædem cuſtodiantur. 631. 1.
Depoſitarius locorum piorum idoneus, & ſi fieri poteſt, eccleſiaſticus ſit. 630. 2.
Deſiderius Abbas, & Presbyter Concilio Beneventano ſub Nicolao II. interfuit. 1. 1. 1.
Detentores bonorum eccleſiaſticorum excommunicantur. 37. 1.
Diaconatus, & Presbyteratus dumtaxat inter ſacros Ordines recenſebantur. 7. 2. 1.
Diaconatus ordinis ætas eſt annorum 23. 564. 2.
Diaconi ſylvatici quinam ſint, & quibus privilegiis gaudeant. 625. 1.
Dies in Eccleſia Romana à media nocte incipit. 122. 2.
Dies ſtatuta, & hora cujuslibet hebdomadæ pro capitulis celebrandis à Canonicis deſignetur. Pœna contrafacientibus, &c. 629. 2.
Diebus ſolennioribus, & quibus Epiſcopus perſonaliter aſſiſtit, Canonici, aliique de Capitulo interſint Choro. Contrafacientes puncto bono totius diei careant. 511. 2.
Dignitatem eccleſiaſticam abſque canonico titulo nemo detineat. 39. 2.
Dignitatem obtinere nemo præſumat, niſi vigeſimum quintum annum attigerit. 40. 2.
Dignitates obtinentes, de legitimo matrimonio ſint procreati. 40. 1.
Sua munera obeant. 512. 1.
Dignitates eccleſiaſticas nemo invadat auctoritate propria. 212. 1.
Dignitatum locus in Choro. 353. 2.
Dimiſſoriæ Peregrinorum literæ, ni recentes ſint, Ordinariorum, apud quos verſati ſunt, teſtimonio roborentur. 614. 2.
Dimiſſoriæ veteres ab Epiſcopis non admittantur. 331. 2.
Diœceſanam Synodum cogere ad Epiſcopum abſolute pertinet, nec in decretis condendis Cleri, vel Capituli conſenſus, ſive approbatio requiritur. 28. 2.
Diœceſium fines diſtincti ſint. 325. 2.
Diptycon S. Beneventanæ Eccleſiæ Pontificum in princ.
Diſciplina Chori ubi eſt remiſſa, in prima Synodo reſtituenda. 642. 2.
Diſcordiæ inter, Canonicos à Vicario Epiſcopi paterne componatur. 512. 1.
Diſpenſationes à reſidendo revocantur Beneficiatis, exceptis iis, qui in Pontificis, Cardinalium, aut Archiepiſcopi ſervitio reperiuntur. 41. 1.
Diſpoſitio male ablatorum incertorum ad Epiſcopum ſpectat. 34. 2.
Diſquiſitio theologica hiſtorica: An Imperator, Reges, aliique Principes ſeculares Conciliis præeſſe, & laicis in illis intervenire valeant. 24.
Diſſertatio de S. Bartholomæi Apoſtoli reliquiis Benevento vindicatis 56. 57.
Reliqua *vide verb. Bartholomæus.*
Diſtinctio manſionum pro utroque ſexu deſcribitur. 639. 1.
Diſtributio bonorum quomodo fiebat à veteribus chriſtianis. 19. 4.
Diſtributiones Ordinum in Cathedralibus habendis, & quomodo 628. 1.
Diſtributiones quotidianæ ita dividantur, ut ſingulis horis, & Miſſæ conventuali reſpondeant. 615. 2.
Abſentibus ne dentur. 393. 1.

Diſtributiones quotidianas in abſentia lucrandi nulla conſuetudo admittenda. 625. 2.
Divinus Epiſcopus Tuſculan.interfuit Concilio Provinciali Beneventano anno 1119. 31. l. a.
Doctores,& Magiſtri fidei profeſſionem ſingulis annis emittant. 471. 1.
Doctrina chriſtiana quomodo tradenda. 668. 2.
Doctrinæ chriſtianæ Confraternitas commendatur. 484. 2. 609. 2.
Dodo Epiſcopus, & Vicarius ſummi Pontificis. 15. 2. 17. 1. 21. 2. 23. l. g.
Dogmata nova, ne radices figant, Epiſcopi attendant. 654. 1.
Dominicis diebus, aliiſque feſtis duplicibus, Canonicus hebdomadarius, duoque Miniſtri pluvialibus induti, Veſperas celebrent. Reliquæ minores horæ cum cantu recitentur. Ad Matutinum verò, & Primam Epiſcopi arbitrio, exceptis anniverſariis ſolennitatibus pſalmos ſine cantu, diſtinctè tamen recitare licebit. 512. 2.
S. Dominici Corpus Bononiæ quieſcit, non Aſſiſii. 37. 10.
Dominicus Arian. Epiſcopus. 290. 2.
Domini temporales mandantes, ne eccleſiaſticis perſonis obſequia præſtentur, excommunicantur. 38. 2.
Dominus tenetur vitare ſervum excommunicatum. 254. 1.
Dona ſpiritus ſancti. 81. 1.
Donaria facta ad Altare S. Bartholomæi a Florida Imperatrice. 59.
Donarii exemplar Innocentio XII.dicati pro ademptis ſpoliis. 691.
Donationes ſimulatæ, & doloſæ, actionum ceſſiones in Eccleſiaſticorum beneficium ne fiant ſub excommunicationis pœna, &c. 565. 1. 613. 1.
Donati de Aquino Archiepiſcopi reſponſio ad Oratores Ladiſlai Regis Neapolitanorum petentis reliquiam S. Bartholomæi. 64.
Donatus de Laurentiis Epiſcopus Arianenſis Concilio Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit. 372. 1.
Dotes Monialium niſi in numerata pecunia recipiantur. 636. 2.
Dormitationes, nugæ, excurſiones per Eccleſiam, collocutiones, diſceſſus à Choro, abſque licentia prohibentur, pœnæ in delinquentes ſtatuuntur. 512. 1.
Dubium ſi oriatur de confirmatione, poteſt quis ſub conditione confirmari. 94. 2.
De Duello. 547. 2.
Ad Duellum provocantes,infames declarantur; ibique alia ad duellum, &c. 547. 2.

E

Eadmeri teſtimonium de exiſtentia Corporis B. Bartholomæi Beneventi. 296. 297.
Ebrietas ſi non advertatur, erit veniale peccatum, ſi advertatur verò, & intendatur, mortale. 108. 1.
Eccleſia S. Bartholomæi non fuit ab Othone beneficiis aucta. 72.
Eccleſia S. Nicolai de Pica à Victore III. Papa dedicata. 4. 1. 2.
Eccleſia S. Benedicti in Civitate Draconarienſi. 21. 2. 2.
Eccleſia S. Petri extra Portam Ruſinam Beneventi olim Monialium Aſceterium. 2. l. a.
In ea Nicolaus II. Papa Concilium celebravit. 1. 1. 1.
Eccleſia ſi diſtet ab Epiſcopio conſuetudo laudabilis in Epiſcopo aſſociando, ſervetur. 513. 1.
In Eccleſia ne fiat opus novum ſine licentia Epiſcopi. 359. 1.
Eccleſia non tenetur ad præſtandum hoſpitium violentum laicis, charitativum denegare non debet. 225. 2.
In Eccleſia polluta non ſunt celebranda Divina officia, niſi prius reconcilietur. 218. 1.
Eccleſia Romana diem à media nocte incipit. 122. 2.
Eccleſiæ S. Mariæ in Nolicino. 21. 2. 2.
Eccleſia non conſecrata gaudet privilegio immunitatis. 223. 1.
Etiam in caſu, quo quis confugit ad Corpus Chriſti,eique adhæret, cum à Sacerdote portatur. ibid.
Etiam interdicta. ibid.
Eccleſia ab Epiſcopo publicè excommunicato conſecrata, reconciliari debet. 222. 1.
Eccleſia polluitur,ſi quis in ipſa vulneratur, etiamſi extra moriatur. 210. 2.
An polluatur, ſi conjux conjugi debitum reddat. 220. 2.
An polluatur ob occultam fornicationem. 210. 2.
Quid agendum, ſi Confeſſarius in confeſſione ſciat Eccleſiæ pollutionem. 221. 1.
In Eccleſia ne fiant ſocietates, & publica parlamenta. 222. 1.
Neque incarcerationes hominum laicorum per Judices, aut Dominos temporales. ibid.
Neque repræſentationes ibi fiant cum abuſu veſtium Canonicorum, aut Regularium. 222. 2.
Eccleſiæ animantibus,& brutis non exponendæ. 219. 2.
In eis non ſunt retinenda, quæ ad Divinum

num cultum non pertinent. 214. 2.
Eccleſiæ, vel Capellæ non ædificentur inconſulto Epiſcopo. 218. 2. 389. 1. 490. 1.
Eccleſiæ provinciales eundem in pſallendo modum ſervent, quem Metropolitana tenet. 641. 2.
Facinoroſorum Aſyla ne ſint. 358. 2.
Eccleſiæ communes reditus in quotidianas diſtributiones convertantur. 354. 1.
Eccleſiæ, quibus ex cauſis reconciliandæ, & quando polluantur. 220. 2.
Eccleſiæ conſecratio *vide Conſecratio.*
Eccleſiæ incaſtellari, ſeu mutari non debent in belli uſum, niſi id fiat in favorem fidei. 215. 1.
Eccleſiæ campeſtres dirutæ, ſi eas reficere non expediat intra Civitates transferantur. 334. 1.
Eccleſiæ mos in ſanctorum Actis proponendis. 76.
Eccleſiam, vel Altare inconſulto Epiſcopo, & abſque dote, nemo erigat, hanc ſi Epiſcopus neglexerit, ipſe manutentioni ſubjaceat. 647. 1.
In Eccleſiis quæ ſint vetita. 490. 2.
Eccleſiis, & eccleſiaſticis perſonis collectas, & alia gravamina imponentes, excommunicantur. 302. 1.
Eccleſiis, Altaribuſque ritè ſtatuendis methodus ſervandus præſcribitur. 647. 1.
Ab Eccleſiis ludi theatrales cum larvis choreæ, & cantilenæ profanæ arceantur. 222. 1.
Eccleſiis novi cenſus non imponantur. 223. 2.
In Eccleſiis reſtituendis, & in extructis, nihil reædificetur, vel innovetur inconſulto Epiſcopo. 647. 2.
Eccleſiarum parietibus nova ædificia non adhæreant. 358. 2.
Eccleſiarum veſtimenta, ligna, ſeu lapides ad uſus profanos ne transferantur. 215. 2.
Eccleſiarum tenuitati Synodus Provincialis proſpicere curet. 595. 2.
Eccleſiarum bona, neque Beneficiatis, neque Patronis, aut Ceſſionaris locanda. 408. 1.
Eccleſiarum bona vendentes, alienantes, aut ementes, excommunicantur. 216. 1.
Eccleſiarum veſtimenta, & ornamenta, a quibus benedicenda, & conſecranda. 215. 2.
Quid fieri debeat de hujuſmodi ornamentis, ſi fuerint vetuſtate conſumpta. 216. 1.
Eccleſiarum ædificiis, & reparationibus Prælati, & Epiſcopi operam impendant. 226. 1.
Eccleſiaſtica bona immobilia Clerici non ſub mittant de novo laicis. 225. 2.
Ne alienentur, niſi ob utilitatem Eccleſiæ. 41. 2. 304. 1.
Locationes, & permutationes bonorum eccleſiaſticorum, ſine Ordinariorum licentia ne fiant. ibid.
In emphyteuſim non concedantur, neque ad quinquennium locentur ſine Epiſcopi licentia. 42. 1.
Eccleſiaſticæ perſonæ cogi poſſunt ad vigilias murorum faciendas, cum Civitas obſeſſa eſt. 225. 1.
Eccleſiaſticæ perſonæ gravari non debent angariis, nec ſordibus muneribus. 225. 1.
Tributis annuis in aliquibus caſibus gravari poſſunt. ibid.
Eccleſiaſticæ perſonæ clericaliter viventes, ad judicium Curiæ ſecularis evocari non poſſunt. 210. 1. 272. 1.
Nec trahantur ad ſeculares carceres. 360. 1.
Ipſis obſequia non denegentur ſub anathematis pœna. 648. 2.
Eccleſiaſticam juriſdictionem violantes excommunicandi. 277. 1.
Eccleſiaſticas Dignitates de manu laicorum ſuſcipientes, excommunicantur. 5. 1. 2.
Eccleſiaſticorum bonorum occupatores excommunicantur. 300. 1. 302. 1.
Eclanenſis Civitas quæ. 24. 5.
Eclanenſis Eccleſiæ Julianum Epiſcopum in Frequentinis ſuffraganeis Ughellus, vel agnovit, vel non amiſit. 24.
Edictum pro doctrina chriſtiana tradenda. 668. 2.
Edictum indictionis Provincialis Synodi Beneventanæ habitæ anno 1656. 466. 2.
Et habitæ anno 1693. 605. 1.
Edictum S. Officii Parochi omnes quotannis Dominica prima Adventus, & prima Quadrageſimæ promulgent. 653. 2.
Tenor ejuſdem. 682. 1.
Edictum SS. D. N. Innocentii Papæ XII. ne Eccleſiæ parochiales penſionibus graventur. 676. 2.
Edictum publicationis Actorum Concilii Provincialis XIII. Beneventani. 683. 2.
Educandarum puellarum inſtructio traditur. 370. 1.
Electio Oderiſii in Abbatem Monaſterii Caſſinenſis. 6. 1. 4.
Electus à Capitulo approbationem Epiſcopi, vel Vicarii habeat, alias electio nulla ſit, & electus à Divinis ſuſpenditur. 512. 2.
Electus renunciare non poteſt. ibid.
In Electionibus celebrandis potiſſimè libertatis puritas ſervanda eſt. 277. 2.
In Electione Canonicorum nullus Canonicus vocem ſuam alibi, quàm in Capitulo dare præſumat. 278. 1.
Eleemoſynæ piis operibus applicentur. 367. 1.
Emptor bonæ fidei ad quid tenetur, cum rem emptam alienam eſſe compererit. 114. 2.

De Epiſcopis 348. 2. 472. 2.
Epiſcopi Italiæ Clericos de partibus Ultramontanis ordinare non præſumant abſque ſummi Pontificis licentia. 151. 1.
Epiſcopi, & Eccleſiarum Rectores, pro viribus Eccleſias reparent. 226. 1.
In quarum reparatione conſuetudo earundem ſervanda erit. ibid. 2.
Epiſcopi nullam ſuſpenſionem ipſo jure incurrunt, niſi ibi de Epiſcopis caveatur. 261. 2.
Epiſcopi nomen quid ſignificet. 138. 2.
Veſtitus qualis eſſe debeat. 475. 1.
Epiſcopi ad quid conſtituuntur in Eccleſiis. 503. 2.
Epiſcopi in non reſidendo contumaces ſummo Pontifici denuncientur. 625. 1.
Epiſcopi mores oſtenduntur. 621. 1.
Habitus exterior deſcribitur. ibid.
Epiſcopi ad prædicationem hortantur, & impediti id muneris idoneis viris demandent. 320. 2. 485. 1.
Epiſcopi, in ſcholaribus ad Clericatum initiandis Barones ſi ſe ingerant, Canonum cenſura coerceant. 613. 2.
Pro ſua dignitate, cum laicis, ſe gerant, conſuetudine vilium perſonarum non utantur, neque eorum domos, niſi pietate impellente frequentent. 616. 1.
Per Civitatem, & Diœceſim incedentes, clericalem habeant comitatum. ibid.
Subditos ut genuflexi benedictionem accipiant, moneant. 617. 1.
Epiſcopi, Abbates, &c. ad Synodum quotannis convenire debent. 308. 2.
Synodales conſtitutiones habeant. ibid.
Alienos ſubditos non ordinent. 145. 2.
Lites pro viribus componant. Si potentior non acquieſcit pauperiori, ſportulas condonet. 622. 1.
Attendant, ne nova dogmata alicubi ſuarum Diœceſum radices figant. 654. 1.
Ad virtutes dignitati congruas moneantur. 392. 2.
Curent, ut Presbyteri miſſæ ſacrificii cæremonias probè calleant. 640. 2.
Curent, ne ordo Clericorum vileſcat, nevè ſecularis judicii, aut publica vectigalia vitandi cauſa Clerici initientur. 564. 2.
Cum laicis agentes poteſtatibus ſuæ ſint memores dignitatis. 349. 2.
Cum non prædicant, Concionibus interſint. 487. 1.
Epiſcopi cadaver quomodo condiendum. 634. 1.
Epiſcopi exequiæ quomodo peragendæ. 507. 1. 634. 1.
Cujus expenſis fieri debeant. 508. 1.
Epiſcopi ſepultura ultra 40. horas non differatur. 634. 1.
Epiſcopi menſa, quæ eſſe debeat. 350. 1. 476. 1.
Decus quale; familia, exteriores veſtes, & Epiſcopi ornatus deſcribitur. 349. 2. 476. 1.
Familiares, & ſubditi, ſunt immunes à Collectis. 381. 1.
Familiares ſemel in menſe Euchariſtiam ſumant. 476. 2.
Epiſcoporum munus. 473. 1.
Quæ præſtare, quoſque Miniſtros habere debeant. ibid.
Epiſcopis extra Diœceſim, abſque licentia epiſcopales actus exercere prohibentur. 306. 2.
Epiſcopi Romanorum Pontificum Bullas promulgari in Diœceſi curent infrà duos Menſes. 473. 2.
Epiſcopi, regulares, qui annexam curam habent animarum Sac. Trid. Concilii auctoritate compellant, ut ſtatutis diebus concionem habeant, fidei rudimenta edoceant, ac cętera parochialia munia exerceant. 578. 1.
Quotannis Superiores Regularium moneant de regularum obſervantia. 406. 1
Nulli Metropolitano ſubjecti ſemel aliquem eligere debent, ad cujus Provincialem Synodum accedere tenentur. 314. 1.
Qui ad celebrandum expectant ſolenne feſtum perſtringuntur. 134. 1.
Quo pacto vivere debeant. 200. 2.
Tales ſint, qui cæteris exemplo eſſe poſſint. 349. 1.
Sanctis Evangeliis coram poſitis teſtimonium perhibeant. 620. 2.
Tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati beneficia curata, vel ſimplicia cum curatis, ubi opportunum erit, uniant. Novas quoque Parœcias, ſi parochianorum id exigat commodum, inſtituant. 577. 2.
Schiſmatici, Simoniaci, & excommunicati, an ſint verè Epiſcopi. 6.
Obſervari curent decreta de Sacræ Scripturæ interpretatione in Monachorum Monaſteriis. 546. 1.
Qui Oppidula pro dirutis incolunt Civitatibus, tanquàm ſi in his degerent, ſe gerant. 621. 2.
Pro Sacramentorum adminiſtratione nihil accipiant. 325. 1.
Poſſunt commutare, & diſpenſare in aliquibus votis. 178. 2.
Per ſe ipſos paramenta viſitent. 492. 1.
Taxam conficiant de emolumentis ad tribunalis Miniſtros ſpectantibus in beneficiorum collationibus. 341. 1.
Viſitantes ſecum deferant Inventaria. 583. 2.
Quotannis viros eligant peritos pro reviſione fundorum Capitularium. ibid.

Quo-

Quolibet menſe, vel per ſe, vel per deputatos carceres viſitent, & proceſſus inſpiciant. 356. 1.
Pænis contra blaſphemos animadvertant. 587. 1.
Quæ ſcire debeant. 81. 2.
Sunt pauperum Patres, pauperes filios in circuitu menſæ ſuæ aliquando videant. 622. 1.
Vicarios ſuos moneant. 415. 2.
Secundum promotionis tempus præcedere debent. 314. 1.
In Viſitatione non ſolum auctoritate ordinaria, ſed etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati procedant. 479. 2.
In ſolemnioribus cōcionantes, ſeptem, ſi fieri poteſt, Diaconis ſtipentur. 609. 1
Sacramentorum vim explanent. 551. 1.
Epiſcopi diem anniverſarium ſuæ Conſecrationis ſolenniter celebrent. 497. 1.
In Diæceſana Synodo Conſtitutiones Concilii Provincialis publicent. 54. 2.
Indulgentias recognoſcant. 418. 2.
In Viſitatione negligētes nō ſint. 420. 1.
Intra ſex menſes Inventaria bonorum Eccleſiaſticorum nondum peracta, conficiant. 619. 2.
In eorum Cathedralibus dies feſtos, vigilias, & jejunia denuncianda curēt. 374. 1.
Hoſpitalitatem exerceant. 476.
Alios Epiſcopos advenientes benignè recipiant, & ad concionādum invitēt. ibid.
Habita Provincialis Synodi indictione, quid in Diæceſi procurare debeant. 473. 2.
Frequenter celebrent. 496. 2.
Iubeant ut Parochi Dominica die quatuor tempora præcedente, tum jejunia in propria Parochia, tum ſupplicationes indicant. 565. 2.
Inventarium omnium ſuæ Curiæ actorum penès ſe habeant, ſi verò longi itineris, vel mortis caſus occurrerit, quid agēdum ſit, præſcribitur. Pænæ in actorum temeratores recenſentur. 620. 1.
Poſſunt ubicumque fuerint in Altari viatico celebrare, aut facere celebrari. 133. 2.
Epiſcopis reſervare licet caſum, quo Domini ob avaritiam feſtis diebus opera ſubditis demandant. Si vero vi publica, vel privata id fiat, cogentes cenſuris cohibeantur. 618. 2.
Epiſcopis peregrinati tranſmare vetitum, abſque decreto Primatis, vel Metropolitę. 9. l. c.
Epiſcopis tantum de jure competunt decimæ. 8. 2. in notis.
Epiſcopis, ut induantur fortitudine, & zelū domus Dei aſſumant præcipitur. 503. 1.
Epiſcopis ſolvenda quarta pars decimarum mortuariorum, & oblationum, & differentes ſolvere excommunicantur. 45. 1.
Epiſcopis verbi Dei prædicatio commendata. 608. 2.
Epiſcopo quænam à Canonicis aſſiſtentia præſtanda ſit. 628. 2.
Epiſcopo alienum Clericum recipienti, aut ordinare præſumenti ſine commendatione proprii, periculum ſui gradus indicitur. 8. 1. 3.
Epiſcopo aſſiſtente, ſex in Altari candelæ accendantur. 513. 1.
Epiſcopo Comprovinciali mortuo, alii Epiſcopi in ſuis Cathedralibus officium ſolenne cum miſſa celebrent, & idem fiat in Eccleſiis Regularium. 419. 1.
Obeunti pontificalia munera Capitula aſſiſtant, & miniſtrent. 497. 1.
Pontificaliter celebranti quibus in locis Canonici aſſiſtere tenentur; & quid ſi privatè celebret. 629. 2.
Pontificaliter ſacris operante, vel ſolenniter celebranti aſſiſtente, nemo ante pontificalem benedictionem in eadem Eccleſia privatim celebret. 641. 1.
Solemniter celebraturo Cęremoniarius neceſſaria paret, ac Miniſtros inſtruat. Nemo in illius officio ſeſe intromittat, ſed quoad cæremonias ei omnes obediant. 512. 1.
Epiſcopo vetitum ordinare Clericos, Chriſma miniſtrare, & benedicere in aliena Diæceſi. 47. 1.
Solenniter celebraturo Dignitates, & Canonici, veſtibus ordini congruentibus induti, aſſiſtant: Si ordinum diſtributio non adſit, Presbyter aſſiſtens ſemper prima Dignitas ſit, Diaconi duo ſequentes, iiſque deficientibus, digniores de Capitulo. Ubi ordines ſunt diſtributi, & Epiſcopus cum cappa tantum aſſiſtit, loco primę Dignitatis, Decanus Canonicorum, quoque primi Diaconi miniſtrent. 512. 2.
Epiſcopum ad Eccleſiam venientem, & redeuntem, Capitulum aſſociet ab Epiſcopali aula. 513. 1.
Ad Viſitationem venientem qui, & quomodo excipere debent. 478. 2.
Epiſcopus Diæceſim univerſam infra biennium viſitet per ſe, vel per Viſitatores. 477. 1.
Ad ipſum ſpectat diſpoſitio malè ablatorum. 34. 2.
Ad quid diſpenſare poſſit cum illegitimis. 146. 1.
Mulieres ne ſolus alloquatur. 624. 1.
Prior in Dignitate Epiſcopali conſtitutus, cęteros præcedat. 468. 1.
In Vrbe, aut ubi reperitur, infirmos inviſat epiſcopalem benedictionem largiatur

tur &c. 574. 1.

Idem à Parochis, Sacerdotibus, & Religioſis Viris diligēter præſtari curet. ibid.

Peritos Sacerdotes aliorumque Sacerdotum ſacro adeſſe iubeat, & aliquem de ſingulis evocet ad ſacrarum cæremoniarum experimentum. 565. 2.

Parochos ad ſe convocet, ut miſerabilium perſonarum notitiam habeat. 347. 1.

Quando irregularitatem incurrat. 283. 2.

Initio Quadrageſimæ, & in Natali Domini Confeſſores ad ſe vocet, & examinet. 402. 1.

Non eligendus niſi in ſacris conſtitutus 7. 2. 1.

Epiſcopus Religioſus non poteſt condere teſtamentum. 229. 2.

Quando poſſit aſſumere unum, aut duos Coadiutores. 155. 1.

Cur dicatur Pontifex Prælatus, & Antiſtes. 138. 2.

Alienum Epiſcopum venientem fraternè ſuſcipiat, & ad verbum faciendum, & oblationem conſecrādam invitet. 641. 2.

Solus ſedens extra fontem baptiſmalem baptizat. 643. 2.

Quando poſſit erigere Baldachinum in Regularium Eccleſiis. 636. 2.

Sit Locorum Piorum Curator in ædificationem, non in deſtructionem. 638. 2.

Epiſcoporum nonnullorum ignorantia antiquitùs. 23.

Epiſcoporum mutua obſequia in extremis inſtituuntur. Panæ non advocantibus, vocatiſque accedere negligentibus, ſtatuuntur. 633. 2.

Epiſcoporum veſtimenta quę ſint, & quid ſignificent. 139. 1. 140. 1. 141. 1. 2.

Epiſcoporum Vaſſalli eadem, qua familiares immunitate gaudent. 504. 1.

Ad civile forum ne trahantur, nec collectis graventur, ſub excommunicationis pœna. 381. 1. 504. 1.

Epiſcopali iuriſdictioni inſervientium officia nec locentur, nec vendantur. 356. 2.

Epiſcopalis Curiæ Miniſtris iniuriam irrogantes, excommunicatione innodantur. 502. 1.

Epiſcopatum, Abbatiam, & alias Dignitates eccleſiaſticas de manu Laici ſuſcipientes, excommunicantur. 5. 1. 2.

Epiſcopatus cur inter ordines non numeretur. 138. 2.

Epiſcopii ſepta etiam à Canone permiſſas mulieres excludant. 624. 1.

Epiſcopus vide etiam *Ordinarius.*

Epiſtola dedicatoria ad Carolum II. Regem Catholicum. in princ.

Epiſtola formata quid ſignificet. 8. 1. c.

Epiſtola Sac. Congregationis Epiſcoporum quoad Cathedratici ſolutionem. 679. 1.

Epiſtola Sac. Congregationis Immunitatis, qua Archiepiſcopo committitur, ut non ſolum tanquam Metropolita, verùm etiā tanquam eiuſdem Congregationis Delegatus invigilet, ne Provinciæ Barones ſe ingerant in ſuos ſubditos ad primam tonſuram initiandos. 670. 2.

Epiſtola Sac. Congregationis Rituum, qua Archiepiſcopo Beneventano committitur, ut curet, ac etiam tanquam ipſius Congregationis Delegatus procedat, ut Epiſcopis ſuæ Diœceſis debitus ſervetur honor 671. 2.

Epiſtola encyclica Congregationis S. Officii, qua interdicitur, ſive Presbitero, ſive Seculari, ſive Regulari Miſſam celebrare abſque licentia Epiſcopalis Curiæ, teſtimonialibus literis proprii Ordinarii recognitis. 671. 1.

Epiſtola Synodica ad SS. D. PP. Innocentium XII. cujus auctoritati Concilium Provinciale Beneventanum ſubmittitur. 684. 1.

Reſponſio ejuſdem. 685. 2.

Item ad eundem pro ſpoliorum remiſſione. 686. 1.

Epitaphia in ſepulchris ne ſcribantur, niſi prius ab Epiſcopo legantur. 420. 1.

Epocha tranſlationis Corporis S. Bartholomæi varia apud ſcriptores firmantur. 58.

Eremita *vide ſolitarius.*

Error eorum qui, pro reo defenſando, poſſe jurare, & deponere falſum cenſent, refellitur. 621. 1.

Error fortunæ, vel qualitatis non impedit matrimonium. 172. 1.

Error ſi in Oleo extremæ unctionis fuerit Parochus unctionem, & formam iteret. 574. 1.

De SS. Euchariſtia. 119. 1. 328. 1. 401. 1. 556. 2. 640. 2. *vide etiam verbo conſecrare, hoſtia, Miſſa.*

Tria in Sacramento Euchariſtiæ neceſſaria. 119. 1.

Laicus celebrans ſacrum, hoc nullo pacto conficit, ſecus Sacerdos hæreticus, aut Schiſmaticus. ibid.

A quibus conferri poſſit hoc Sacramētum. ibid.

Hoc Sacramentum inſtitutum fuit in memoriam Divinitatis, & humanitatis Chriſti. 210. 2.

Poſt Euchariſtię ſumptionem abſtinendum quidem ex convenientia aliquandiù à cibo, ſed non diù multum. 122. 2.

Quid agendum quando Sacerdos non recolit ſe dixiſſe verba conſecrationis. 123. 1.

Digitized by Google

Quid cum nauſea ſupervenerit,vel ſanguis è naribus Sacerdotis effluxerit.123.2.
Quanta aquæ portio vino miſcenda. ibid.
Quid agendum, ſi aqua ſit negligentèr omiſſa.124.1.
Quid ſi omiſſa ſint vinum,& aqua.ibid.
Euchariſtiæ Sacramentum confici non poteſt cum aqua rubea, in qua lavatus eſt pannus vino rubeo intinctus.125.1.
Quænam aquæ appoſitio Sacramenti confectionem tollat.125.2.
Quid agendum ſi vinum in Calice congelatum fuerit.126.1.
Sacramentum hoc confici nō poteſt in quocumque caſu neceſſitatis,non præmiſſa vera contritione,& vero propoſito confitendi.126.2.
Euchariſtiam ſumpturus, laudabiliter ſe abſtinet ab uxore quatuor,aut quinque diebus ante.127.1.
Euchariſtiam nonniſi Presbyter communicantibus præbeat.129.2.
Quid agendum ſi quid in ore infirmi de Corpore Chriſti remaneat.ibid.
Poſt Communionem quandiù à ſputo abſtinendum, & ubi deinde ſpuendum. 130.1.
Euchariſtia criminoſis deneganda.557.1.
Fideli cuſtodia ſervetur.645.2.
Iis, qui rationis uſum non habent deneganda,& quando concedenda.642.2.
Neque à ſecularibus, neque à Regularibus, inconſulto Epiſcopo, publicè exponatur.Ut privatim liceat,oſtēditur.646.1.
Non debet conferri furioſis, & amentibus à nativitate.120.1.
Dæmoniacis non eſt deneganda.ibid.2.
Plura dubia circa Euchariſtiam reſolvuntur.121.& ſeq.
Quindenis ſaltem diebus renovetur; nullo pacto ſervetur in annum. Abuſus ſacrarum ſpecierum eliminentur. Parochi Græci in fermentato non miniſtrent. Latini à latinis ſuſcipiant.655.1.
Quid ſit hoc Sacramentum; quis illud inſtituit; ſub qua forma; cur Euchariſtia dicitur; quæ ſint ad illud neceſſaria.119.1.
Quis hoc Sacramentum conficere debet,& à quibus conferri poſſit.ibid.
Prælati ſuffraganei advertant,ne ab indignis conficiatur.ibid.2.
A quo,& quare fuerit inſtitutū.120.1.
Quomodo conſervanda.424.1.
Quomodo ad infirmos deferēda.129.2.
Quibus dari poſſit tempore interdicti. 282.2.
Sanguis, ſi effundatur, quid agendum. 131.1.
Sumatur ſaltem in Paſchate.51.1.
Euchariſtiam per ebrietatem evomentibus, vel malè illam cuſtodientibus, quæ penitentia iniungenda.131.2.
Aſſociantibus in regreſſu ad Eccleſiam, indulgentias enunciare; & benedicere Miniſtro imponitur.402.1.
Euchariſtiam ſumentium nomina ſemel in anno Parochi Epiſcopis referant.51.2.
Euchariſtiam ſumpturi, ſi incompoſitè accedant, moneantur, alias non tradatur.641.1.
Euchariſtiæ Sacramentum in eundo, & redeundo ad infirmos aſſociare omnes tenentur.329.1.
Euchariſtiæ Sacramentum in pane corrupto non poteſt confici.122.1.
A Latinò non eſt conficiendum in fermentato, neque à Græco in azymo. ibid.
Non poteſt confici in vino, quod abiit in acetum.124.2.
Neque cum agreſta,& botro uvæ non compreſſo.125.1.
An ex Papæ diſpenſatione ſacrificium ſub una tantum ſpecie cōfici poſſit.125.2.
Euchariſtiæ qualis debeat eſſe Hoſtia, qualis Calix,& quale pannum.124.1.
Euchariſtię,Criſmatis, & Olei Sancti fidelis cuſtodia iniungitur.86.2.
In incaurè cuſtodientes pæna.ibid.
De Euchariſtiæ Sacramento plurima. 556.2.
Eugenius Epiſcopus Theleſinus ſubſcipſit Concilio Provinciali Beneventano anno 1599.422.2.
Euſebius Cæſarienſis Arianus Sanctorum faſtis adſcribebatur in Martyrologio Uſuardi.76.
Exactores pro redditibus non exactis ab Epiſcopo deligantur.639.2.
De Examinatoribus Synodalibus.416.1. 483.2.
Nullus ad examen accedat, niſi ab Epiſcopo ſit vocatus.ibid.
Examinatores vitent colloquia, & mutuas quæſtiones.416.1.
Examinatores Synodales quotannis mutentur.342.1.
Examinatores in Synodo eligendi,& quales, nihil examinis occaſione accipiant,eorum inſtructio, & examinis methodus.416.1. 481.2.
Examinatorum inſtructio pro examinandis ad maiores ordines.565.1.
Pro examine ad Parochiam nihil ante, vel poſt,neque à ſpontè dantibus, accipiatur.543.2.
Examinis formula eorum,qui ad Cathedrales ſunt præficiendi,proponitur.342.1.
De ſententia excommunicationis. 244.2.362.2. 409.2.665.1.588.2.
Excommunicatio quotuplex ſit.245.2.

Excommunicatio quid ſit. 244. 1.

Ante excommunicationem præmitti debet trina monitio in ſcriptis. 245. 2.

Excommunicationes incurrunt Religioſi detrahentes Eccleſiarum Prælatos. 250. 2.

Excommunicatus violentèr ab Eccleſia expellatur, ſi ipſa temporalem juriſdictionem habet. 255. 2.

Quid agendum ſi aliquis non ſit publicè excommunicatus, an ſit ab Eccleſia expellendus. ibid.

Excommunicatus ab uno Judice ob diverſas cauſas, non cenſetur pro omnibus abſolutus, ſi in abſolutione fiat mentio unius cauſæ tantum. 256. 2.

Quid agendum cum iis, qui participant cum excommunicatis in menſa, domo, &c. 257. 2.

Quid agendum cum conſtituto in mortis articulo, qui ad reſtituendum, ſeu ſatisfaciendum teneatur. 258. 1.

Quid ſi ejuſmodi infirmus non habet unde in toto, vel in parte ſatisfacere poſſit. ibid.

Laici Eccleſiæ interdictæ nulli debent ad Divina admitti, ſi Univerſitas, vel Dominus illius loci cauſam interdicto dederint. 263. 1.

Cum Eccleſia eſt interdicta in pænam populi, parochiani non poſſunt in Eccleſia etiam non interdicta ſepulturam eligere. 264. 1.

Secus ſi fuerit interdicta propter delictum Clericorum tantum. 264. 2.

Clero generalitèr interdicto, non eſt populus interdictus, nec è contra. ibid.

Eccleſia interdicta prohibetur ſepeliri in Cæmeteriis Eccleſiæ contiguis, ſeu celebrari in Capella. ibid.

Excommunicationis ſententia innodantur turbatores Eccleſiaſticæ Juriſdictionis, eaque extenditur in conſilium dantes, & fautores. 275. 1.

Excommunicationem incurrunt, qui liberæ electioni impedimentum præbuerint. 277. 2.

Excommunicantur ipſo jure qui licentiam alicui dederint occidendi, capiendi, mutilandi alios. 276. 2.

Excommunicatus ubi ſepeliendus ſi dedit ſigna manifeſta pænitentiæ, & morte præventus non potuit abſolutionem obtinere. 235. 1.

A quo, & quo pacto abſolvi poteſt poſt mortem. ibid.

Quid agendum cum excommunicatus ſepeliri contingat in Eccleſia. 235. 2.

Excommunicationem incurrunt, qui publicos Uſurarios, & manifeſtos intra decem dies Ordinario non revelant. 235. 2.

Excommunicationis ſpecies, major ſcilicet, & minor. 241. 1.

Excommunicatio major quid ſit. ibid.

Excommunicatus excommunicare non poteſt. 245. 2.

Excommunicationis majoris effectus. 246. 1.

Excommunicatio non ſuſpenditur per appellationem. ibid.

Excommunicatus excommunicatione minori, Sacramenta recipiens, graviter peccat. 246. 2.

Excommunicatus à diverſis Judicibus, & pro diverſis cauſis, ſi ab uno ſolum fuerit abſolutus, remanet adhuc excommunicatus, & vitandus. 256. 1.

Excommunicatio minor à jure, quando contrahitur. 246. 2.

In quibus caſibus non contrahatur à communicante cum excõmunicato majori excommunicatione. 253. 2.

Excommunicatio à jure, in quibus caſibus ipſo facto incurratur. 247. 1. 2. 248. 1. 2. 249. 1. 2. 250. 1. 2. 251. 1. 2.

Excommunicatio ob Clerici percuſſionem quando non incurratur. 252. 1.

Excommunicationem ferre nemo, præter Epiſcopum præſumat. 36. 2.

Excommunicationem majorem contrahit, qui participat in crimine cum excommunicato majori excommunicatione. 246. 1.

In Excommunicatione per tres menſes permanentes Comprovincialibus Epiſcopis nuncientur. 588. 2.

Excommunicationes ad revelandum præcedenti ſupplici libello ejus, cujus civilitèr intereſt, concedantur. 589. 1.

Supplices hujuſmodi libellos conficiendi norma. ibid.

Excommunicationis literæ, quibus rebus, & cui non ſunt concedendæ. ibid.

Excommunicationis ſententia ab uno ex Comprovincialibus canonicè lata, ab aliis in Provincia ſervetur. 665. 1.

Quomodo ferri debeat. 261. 2.

Ad revelandum qua cautione ferenda. 589. 1.

Quomodo fulminandæ. 409. 2.

Excommunicatorum nomina in Cathedralis, & propriæ Parochiæ Eccleſiæ valvis, & aliarum Civitatis, & Diœceſis affigantur, & die primo Dominico ſingulis menſibus denuncientur. 379. 1. 398. 1. 588. 2.

A Parochis notentur, Populoque diebus Dominicis indicantur. 53. 2. 308. 1. 363. 1. 588. 2.

Excommunicati ſi quindecim diebus in excommunicationem permãſerint, ne abſolvantur, donec de pænitentia adimplenda cautionem dederint. 50. 2.

Confirmandum non præſentent. 94. 2.

Ex-

Excommunicati per conſtitutiones provinciales quinam ſint. 254. 1. 2.
Abſolutionem non procurantes, pœna plectuntur. 307. 2.
Publici ab Eccleſia eiiciantur, &c. 589. 1.
Excommunicati, licet non denunciati mortalitèr peccant, ſi actus excommunicatis prohibitos exerceant. 589. 1.
In mortis articulo qualiter, & à quibus abſolvendi. 258. 1. 259. 1.
Perſiſtentes per annum in excommunicatione quomodo monendi. 257. 2.
Cum Excommunicatis publicè denunciatis communicantes, vel publicis Clericorum percuſſoribus, ſi moniti non deſiſtant, opportunis juris remediis coërceantur. 665. 1.
Cum excommunicatis denunciatis per tres vices, publicè, vel privatè alloquentès ab Ordinariis ſunt abſolvendi. 589. 1.
Excommunicatus majori excommunicatione, quando vitandus. 256. 2.
Si interſit Divinis officiis, & monitus nolit exire, quid agendum. 255. 2.
A jure excommunicatus poteſt per Diœceſanum abſolvi, niſi ſuperior, qui jus condidit, ſibi ſpecialiter reſervaverit. 246. 2.
In mortis articulo à quocumque Sacerdote poteſt abſolvi. 246. 2.
In quibus caſibus nulla abſolutione indigeat. 259. 2.
Non admittitur in Patrinum. 91. 1.
Exempti, & privilegiati non poſſunt Monialium Monaſteria intrare contra prohibitionem provincialium Conſtitutionum 272. 1.
Non debent conſtruere Eccleſias, ſeu Oratoria in locis non exemptis ſine Diœceſani licentia. 226. 2.
Exemptionis à ſpoliis, &c. Conſtitutio SS. D. Innocentii PP. XII. 686. 2.
Exequiarum honor fidelibus impendatur. 509. 1.
Exequiæ Epiſcoporum quomodò peragendæ. 507. 1. 2.
Cujus impenſis fieri debeant. 508. 1.
In Exequiis perſolvendis ſtati ritus ſerventur. 633. 1.
Exequutores teſtamentorum, & hæredes intra annum perficere tenentur ultimas voluntates. 33. 1. 227. 1.
Quòd ſibi deberi aſſerunt, propria auctoritate non occupent. 227. 2.
Nihil de bonis teſtatoris retineant titulo emptionis. ibid.
Impedientium exequutiones teſtamentorum pœna. 33. 2.
Exodi præcepta. 82. 2.
Extrema infirmitas unde dicitur agon. 337. 1.
De extrema unctione. 135. 1. 337. 1. 402. 2 573. 2. 613. 2.
Extrema unctio non confertur pueris, & quam ob cauſam. 135. 1.
Confertur tamen ſenibus etiam iis, qui ſine aliqua infirmitate moriuntur. ibid.
Quibus freneticis, aut amentibus dari, & quibus non. ibid.
Damnabile eſt Sacramentum hoc ex contēptu, vel negligentia omittere. 135. 2.
Conferendum infirmo, qui petiit, etiā ſi loquelam amiſerit. ibid.
Aeger inunctus ſi convaleſcit, loca inuncta laventur, & aqua lotionis in ignem proiiciatur. 136. 1.
Effectus hujus Sacramenti eſt peccatorū remiſſio, & infirmitatis alleviatio. ibid.
Poteſt hoc Sacramentum conferre Sacerdos ſolus cum Clerico, vel cum Laico literato. 136. 2.
Quid agendum, ſi Sacerdos, qui ungere cœpit, deficiat poſt aliquas partes inunctas. ibid.
Extremæ unctionis Sacramentum non conferendum in quolibet periculo mortis. 135. 1.
In extrema unctione ultima inunctio eſt formalis reſpectu præcedentium, & in ipſa infunditur gratia. 136. 1.
Extrema unctio morbi vi, vel caſu repentino correpti danda eſt, ſi petierint, vel ſignum dederint. 573. 2.
Tempore interdicti eſt prohibita. 283. 2
Aegroto integris ſenſibus miniſtrari debet. 573. 2.
Parvulis rationis uſu carentibus, mulieribus in partu laborantibus, & ultimo ſupplicio afficiendis adminiſtrari non debet. 573. 2.
In eadem infirmitate ſemel præſtanda, ſi morbus longior fuerit, poteſt reiterari. 574. 1.
Amentibus, furioſis, impœnitentibus, notoriis peccatoribus deneganda, ſi &c. 574. 1.
In extrema unctione ſi inter ungendum æger expiret, Parochus ab unctione ceſſet; & ſi de vita dubitetur, ſub conditione ungat. 573. 2.
Hoc Sacramentum quid ſit, quis illud conferre poſſit, & cui. 135. 1.
Quando poſſit iterari. ibid. 2.
Quæ ſit forma, & quot ſint in eo neceſſaria, &c. 136. 1.
Extremæ unctionis oleum qua reverentia, & ritu geſtari debeat. 573. 2.
A Chriſto inſtitutum, & Divo Jacobo promulgatum. 317. 1.
Extremā unctionē abſq; legitima cauſa nullus Sacerdos præter Parochum det. 574. 1.

F

Faldiſtorium Epiſcopi quid ſignificet. 138. 2.
Falſas literas præſentans retinendus eſt. 267. 1.
Falſitas literarum Apoſtolicarum unde deſumenda. 266. 2.
Fama quomodo tollatur per *tamen ſi vel ſed*. 107. 2.
Familiarium Epiſcoporum numerus, mores, ætas, veſtitus præſcribuntur 476. 1.
Familia Epiſcoporum quotidie ſacrum audiat, & ſemel in menſe Euchariſtiam ſumat. 476. 2.
Familiares Epiſcoporum quater in anno communicent. 328. 2. ſunt immunes à collectis. 381. 1. 405. 1.
A Laicis non judicentur. 359. 2.
Familiarium Epiſcoporum immunitas, ad ſecularium tribunal ne trahantur. 405. 1.
Fautores imponentium collectas perſonis eccleſiaſticis excommunicantur. 38. 1.
Si Univerſitates fuerint, interdicto ſupponantur. ibid.
Fœminarum plangores ſuper defunctorum corpora ab Eccleſia eliminentur, 633 1.
Feria V. in Cœna Domini Capitulares, & Cathedralis Eccleſiæ Clerici, de manu Prælati Euchariſtiam ſumant. 513. 1.
In Fermentato Parochi Græci non miniſtrent. 655.
Ferrraii, & Holſtenii animadverſiones in Martyrologium. 76.
Feſti S. Bartholomæi in Cava inſtitutio. 59.
Feſta colenda recenſentur. 285. 1.
Feſta colenda Curati diebus Dominicis populo annuncient. ibid.
Feſti dies colendi juxta ordinationem Vrbani Papæ VIII. 495. 2.
Feſti dies colendi enumerantur, & quid in iis fieri prohibitum ſit, oſtenditur. 286. 2. 324. 1. 398. 2. 493. 2.
Ab omnibus obſervandi. 493. 1.
Feſtis diebus apothecæ claudantur, tabernæ nonniſi viatoribus aperiantur, ludi prohibentur. 374. 2.
Feſtis diebus judicium in cauſis civilibus, & executiones fieri prohibentur. 356. 1.
Quid ſit illicitum. 307. 2.
Fidei definitio. 80. 1.
Fidei etymologia. 80. 1.
Fides cur dicatur ſubſtantia. 80. 1.
Cur argumentū non apparentium. ibid.
Fidei profeſſionem emittere, qui teneantur. 314. 2. 469. 2. 608. 1.
Fidei rudimenta in ſcholis tradenda. 472. 1.
Fidelis ſi contrahit cum infideli, nullum eſt matrimonium. 185. 2.
Filii unici, & ii, qui focularia ſuſtinent, extra Eccleſiæ neceſſitatem, & exploratam vocationem, ne initientur. 612. 2.
Filius familias abſque patris aſſenſu, ſepulturam liberè eligere poteſt. 234. 2.
Fines Clauſtrorum declarantur. 546. 1.
Ibique alia circa Clauſtra.
Fiſci Procurator quæ vitare debeat. 415. 2.
Fletus, ſive planctus quo pacto in pœnitentia accipiatur. 95. 1.
Florenorum origo, & pretium. 52. 8.
Floridæ Imperatricis donaria facta ad Altare S. Bartholomæi. 59.
Florentina Civitas in Apulia, etiam Ferentina, & Farentina appellata, diverſa à Florentina in Hetruria, quæ Florentia appellatur. 23. 1. d.
Fons baptiſmalis qualis eſſe debet. 552. 1.
Lapideus debet eſſe. 90. 1.
In Sabbato Paſchæ, & Pentecoſtes ſacretur. Epiſcopis utraque benedictio, & ſolemnis baptiſmi collatio commendatur. 644. 1.
Fontis baptiſmalis aqua Sabbato Sancto, & Pentecoſtes renovetur. 552. 1.
Fœminæ ordinari non poſſunt. 148. 1.
Foppa *vide Joannes Baptiſta*.
Forma in Concilio Provinciali obſervanda. 79. 1.
In Synodis aliæ formæ ſervandæ. 79. 2.
Forma baptiſmi quovis idiomate pronunciari poteſt. 88. 1.
Forma baptizandi in nomine Chriſti apud Apoſtolos erat in uſu, nunc verò prohibetur. 89. 1.
Formata epiſtola quid ſignificet. 8. l. c.
Fornicationem ſimplicem peccatum mortale eſſe, Græci edoceantur. 655. 2.
Fractio *jejunii vide jejunium*.
Francus *vide Pyrrhus*.
Fraticellorum, & aliorum Hæreticorum ſectis, nemo favorem, aut auxilium præbeat 281. 1.
Fratres Prædicatores, & Minores poſſunt in Altari Viatico celebrare. 133. 2.
Fratres Minores, & Prædicatores pœnitentiam publicam imponere non poſſunt, abſque Epiſcopi mandato. 112. 1.
Fraudes laicorum in decimarum ſolutione, Epiſcopo detegantur. 594. 1.
Friderici I. Imperatoris literæ de translatione Corporis S. Bartholomæi Beneventō Romam. 71.
Earum confutatio. 72.
Friderici præfati odium in Beneventanos, & cur. 74.
Friderici error in Othonis junioris obitus epocha figenda. 73.
Fridericus omnia ex Friſingenſis Chronico exſcripſit. 72.
Fridericus II. Imperator à Manfredo filio

notho occiditur. 23.4.d.
Friſingenſis *vide Otho*.
Fundi eccleſiaſtici, eorumque limites recognoſcendi. 582. 2.
Fundus cum onere veniens ad Eccleſiam remanet cum onere ſuo. 225. 2.
Funebres laudationes, niſi Epiſcopus permiſerit, prohibentur. 509. 2.
Funera Eccleſiaſticorum ſingulorum quo ritu peragenda. 635. 1.
Funerum, & ſepulturæ merces quæ. 419. 2.
In Funere non adhibeantur Altarium ornamenta. 509. 2.
Funeris expenſæ à quibus, & de quibus fieri debeant. 233. 2.
Funus non impediendum. Quando poſſit impediri. 234. 1.
Funus Canonicorum, & Dignitatum Capituli ſumptibus peragatur, pro eis conventualis Miſſa celebretur, ſinguli Canonici, & Eccleſiæ Presbyteri idem faciant. 513. 1.
Furioſi ad ordines non recipiantur. 148. 1.

G

GAſpar Columna Archiepiſcopus Baſilicam S. Bartholomæi Choro, tribuſque tumbis auxit, ac picturis exornavit. 36. 3.
Gentilis *vide Julius*.
Gerardus Comes præſens Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa. 1.2.1.
Gilbertus Epiſcopus Theleſinus. 21. 1. 22. 2. 6.
Gilbertus Epiſcopus Theleſinus ſubſcipſit Concilio S.Milonis Beneventi habito. 22.2.
Godefridus Tereſanus, ſive Toroſanus corruptè ſic nominatus, dicendus eſt Goffridus Epiſcopus Averſanus. 22. in notis.
Gratiæ à Sacro Concilio Tridentino conceſſæ circa alienationes, alioſque contractus à Regularibus celebrandos, gratis executioni demandentur, excepta mercede laboris ſcripturæ. 590. 2.
Gregorii XI. Conſtitutio de Uſurariorum publicorum ſepultura. 378. 2.
Greca vulgari lingua decretum Concilii Tridentini de reformat. matrim. Græcis publicetur. Cæremoniæ non approbatæ in matrimonio contrahendo inhibeantur. 655. 2.
Græci Sacerdotes græcè celebrent. 396. 2.
Græci moneantur per deputatos ab Epiſcopis, an rectè credant Spiritus Sancti proceſſionem. 318. 1.
Græci in miſſarum celebratione B. Pii V. Conſtitutionem ſervent. 318. 2.
Græci inter Latinos dies feſtos Latinorum ſervent. Uſus carnium die Sabbati in eorum locis permittitur, &c. 656. 1.
Coniugati, ſi fieri poteſt, Coniugum latinorum ritum ſequantur. Proles ritum patris ſequatur. ibid.
Epiſcopo Latino ſubiecti, niſi ab eo ad ordines ſuſcipiendos dimiſſi fuerint, in pænas, & cenſuras, ut Latini ſubditi incurrunt. 655. 2.
Edoceantur ſimplicem fornicationem peccatum mortale eſſe. 655. 2.
Græci Parochi baptizatorum infantium frontes ne conſignent, &c. 654. 2.
In Italia commorantes Statuto Pii IV. Latinis Epiſcopis ſubiacent. 316. 2.
Presbyteri ſuper communem veſtem albam prius, deinde ſtolam, & phelonium adhibeant. 655. 1.
Abſolutionis forma in Concilio Florentino tradita utantur. ibid.
In caſu neceſſitatis tantùm Latinos abſolvere poſſunt. ibid.
A Conſtantinopolitano Patriarcha Schiſmatico ordinati, an ſint tolerandi: Metropolita ad Romanum Pontificem deferat. 317. 2.
Singulatim viventes ab Epiſcopis in unum cogantur. 318. 1.
In Miſſarum, cæterorumque Divinorum officiorum celebratione, Pii V. Conſtitutionem obſervent. 318. 2.
Græci in Græcis Eccleſiis, Latini in Latinis celebrent, ac Sacramenta miniſtrent, ſuo quiſque ritu. 317. 2.
Græcorum errores recenſentur; quomodo eis occurrendum ſit, præſcribitur. 315. 2.
Græcus *vide Tyrrhus*.
Guiberti Antipapæ ſcelera. 4. 1. 1.
Romanam Eccleſiam invadit, & Hæreſiarcha, Præcurſor Antichriſti, ac Sathanæ ſignifer nominatur. 4. 1.1.
Gregorium Papam Urbe fugat. 4. 1. 2.
Eundem S.Pontificem excommunicat. ibid.
Privatur omni officio Sacerdotali, & excommunicatur. 4. 2. 3. 7. 1. 1.
Guillelmi Archiepiſcopi munificentia in S.Bartholomæi Eccleſiam. 64.
Gula quid ſit. 96. 2.

H

H. Epiſcopus Larinenſis ſubſcripſit Concilio Provinciali Beneventano anno 1599. 422. 2.
Habitatio Clericorum, & mulierum, quæ licita, quæve illicita ſit. 624. 1.
Habitum, & tonſuram Beneficiati, licet beneficia tenuia ſint, deferre debent. 622. 2.
Habitus Clericorum præſcribitur. 622. 1.
Hæredes, & teſtamentorum executores, in-

ſra duos menſes à die obitus computandos, muneri ſuo ſatisfaciant in reſtitutione malè ablatorum, aliàs excommunicantur. 101. 2.

Hæredes nulla omninò, neque funeralia, neque alia quæcunque Religioſis relicta, perſolvant abſque Parochi præſentia. 232. 1.

Hęredes nullimodè moleſtandi ante novem dies, ab obitu defuncti enumerandos. 234. 1.

De Hæreticis. 409. 2.

Hæreticorum bona confiſcata remanent. 81. 1.

Hæretici, Concubinarii publici, Uſurarii, Decimarum detentores, à Parochis diebus Domininicis denuncientur. 53. 2.

Hæreticus eſt infidelis. 5. 2. 4.

Hæretici, eorum ſcripta, & fautores excommunicantur. 81. 1. 299. 1.

Hęreſis ſuſpecti denunciandi. 409. 2.

Hæretici denunciandi ſub excommunicationis pœna. 374. 1.

Hæreticorum excommunicatio, nec non credentium errores eorum defenſorum, & fautorum eorundem. 81. 1.

Herrico IV. Paſchalis II. inveſtituram concedit, & conceſſionem revocat. 11. 3.

Hermafroditi ordinari nequeunt. 148. 1.

Hieronymus Epiſcopus præſens Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa. 1. 1. 1.

Hieronymus Politius Epiſcopus Trivicanus Concilio Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit. 372. 2.

Hiſpaniæ Regum ſumma pietas. 29. 4.

Hiſtoriæ veritas unde petenda 67.

Hiſtoria falſa eſt ubi ratio temporis non cohæret. 73

Holſtenii, & Ferratii animadverſiones in Martyrologium. 76.

Honeſtatis impedimentum. 190. 1.

De Horis canonicis. 201.

Horæ canonicę cum puritate animi recitandæ ſunt. 201. 1.

Horæ canonicæ decantentur in Cathedralibus, Collegiatis, & Monaſteriis. 202. 1.

Horæ, infirmitatis cauſa omiſſæ non ſunt de neceſſitate redicendæ. 201. 2.

Horarum canonicarum diſtributio. 679. 2.

Horæ canonicæ ſemper recitentur, & quomodo. 352. 1.

Horæ cantandi miſſam pro vario Divini Officii ritu præſcriptæ ſerventur. 642. 2.

Horatius Grecus de Troia Epiſcopus Leſinenſis Concilio Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit. 372. 1.

De Hoſpitalibus, aliiſque Locis piis 414. 2. 539. 2.

Hoſpitalium alumni in rixis ab Epiſcopo tantùm cognoſci ſtatuitur. 415. 1.

Hoſpitalium Adminiſtratores electio, in manibus Epiſcopi juramentum præſtent. 541. 1.

Hoſpitalia pauperes alendos non habentia, in alium pium uſum convertantur juxta Tridentini decretum. 542. 2.

Hoſpitalarii non tenentur ſolvere decimas. 243. 2.

Hoſpitales domus ne in cauponas vertantur, cuſtodi indicitur. 639. 1.

Hoſpitalia quomodo gubernanda. 414. 2.
Ad Hoſpitalia varia ſpectantia. 540. 2.
In Hoſpitalibus ſexus diviſio ſervetur. ibid.

Hoſpitalium, & Locorum piorum Curatores Epiſcopus viſitet. 539. 2.
Varia decreta pro bono Hoſpitalium regimine. ibid.

Hoſpitalium domorum cura Epiſcopis demandatur. 639. 1.

Hoſpitantes in Paſchate communicēt. 540. 2.

Hoſpitium violentum exigere ab Eccleſia Laici non poſſunt, charitativum Eccleſia negare non debet. 225. 2.

Hoſtia ſemel conſecrata, iterum conſecrari non debet. 85. 1.

Hoſtia ſi fuerit inventa ſub palla altaris, & dubitetur, an ſit conſecrata, quid agendum. 132. 1.

Hoſtiam cùm ſpelto, & farro confectam, cōſecrari poſſe autumant aliqui. 121. 2.
Cur panis formetur ad modum denarii. ibid.
Cur in Hoſtia debeat eſſe imago cum literis. ibid.
Quid agendum cum advertitur error in Hoſtia. 122. 1.

Hoſtię renovatio ſedulò ſervanda. 125. 1.
Quę pœnitentia obeunda ab iis, qui pręceptum renovationis Hoſtię non ſervant. ibid.
Quid agendum ſi Hoſtia dilabatur in calicem ante, vel poſt fractionem. 125. 2.

Humbertus Cardinalis Sylvę Candidę interfuit Concilio Beneventi à Nicolao II. Papa celebrato. 1. 1. 1.

I

IAcobus Cardinalis Sabellus Pii IX. & V. juſſu, reformationem Romani Cleri perfecit. 310. 1.
Clericorum Seminarium fundavit, & Synodum celebravit. 309.
Concilium Provinciale anno 1571. celebravit. 373. 1.

Jacobus Frequentin. Epiſcopus. 290. 2.

De Jejunio. 287. 2. 336. 2. 498. 2.

Jejunium frangi poteſt ex potu immoderato, non verò ex potu aſſumpto ad digeſtionem ciborum. 108. 1.

Jeju-

Jejuniorum inſtitutionis ratio. 336. 2.
Jejunia diebus Dominicis Curati populo annuncient. 285. 1.
Jejunia obſervanda enumerantur. 287. 1.
Jejunii diebus cibi vetiti publicè ne exponātur. 337. 1.
Jejunii caput quid ſit. 8. 2. l.d.
Celebritas de capite jejunii à quo inſtituta. 9. 2.
A Jejunio qui excuſantur, hi licentiam habeant. 499. 2.
De Jejunio populus inſtruatur. ibid.
Jejunium quadrageſimale quotannis pro obſervantia indicatur. 646. 2.
Ignorantia nonnullorum Epiſcoporum antiquitùs. 23. l.g.
Ildebrandus Subdiaconus Cardinalis Concilio Beneventi à Nicolao II. Papa adfuit. 1. 1. 1.
Hic poſtea fuit Gregorius VII. 2. l.e.
Illegitimi ad quid diſpenſari poſſint ab Epiſcopo. 146. 1.
Illegitimi filii nati ex Prælatis, Presbyteris, &c. in domibus propriis ne retineantur. 208. 1.
Imagines ſacræ ſerio penicillo exprimantur. 646. 1.
Non benedictæ altaribus non apponantur. ibid. 2.
Putres igni abſumantur, & cineres in Sacrarium ponantur. ibid. & 488. 1.
Imagines laſcivas in Eccleſiis apponere prohibetur. 374. 2.
Imagines ſacræ quomodo pingendæ. 488. 1.
Ab Epiſcopo benedicendæ antequam in Eccleſiis apponantur. ibid.
De Immunitate Eccleſiarum. 222. 1. 358. 2. 499. 2. 648. 2.
Immunitatis privilegium extenditur etiam ad Eccleſias non conſecratas. 223. 1.
Et etiam ad interdictas. ibid.
Extenditur etiam in caſu, quo quis confugit ad Corpus Chriſti, quod à Sacerdote portatur, eique adhæret. ibid.
Non verò ad Oratoria privata. ibid.
Immunitate gaudent Judæi, & Pagani ad Eccleſiam fugientes. 223. 1.
Immunitas Eccleſiaſtica. Enumerantur varii exceſſus contra juriſdictionem libertatem, & immunitatem eccleſiaſticam. 272. 1. 2. 273. 1. 2.
Immunitas Eccleſiaſtica ſervanda. 358. 2.
Violātes ipſam excōmunicantur. 222. 2.
Immunitatis eccleſiaſticæ privilegium ad quæ loca extendatur. 223. 1.
Impedientes ne redditus Eccleſiaſticorum vehantur, aut extrahantur, excommunicantur. 381. 2. 405. 2.
Impedimenta matrimoniorum impedientia, & ditimentia, quæ 171. 2.
Quid agendum ſi fama ſit, vel dicatur à fide dignis, quod juſtum eſt impedimentum inter eos, qui matrimonium contrahere volunt. 199. 1.
Impedimenta contrahentium manifeſtanda. 378. 1.
Impedimenta matrimonii *vide Matrimonium*.
Impedimentum falſum revelans excommunicatur. 570. 2.
Imperatores, Reges, Duces, &c. & aliæ ſeculares Poteſtates Inveſtituras eccleſiaſticas dare præſumentes excommunicantur. 5. 1. 2.
Imponentes collectas eccleſiaſticis perſonis excommunicantur. 224. 2.
Impotentia coitus ex maleficio. 193. 1. 2.
Impotentia coitus. 91. 1. 192. 1. 2.
Impotentia accidentalis & violenta. 194. 2. 195. 1. 2.
Incendiarii ipſo facto excōmunicātur. 247. 1.
Inciſio pro eruendo partu non fiat, niſi mortua muliere. 92. 2.
De Indulgentiis. 98. 1. 364. 1. 418. 2. 511. 1.
Indulgentiæ, quæ ab Archiepiſcopo concedi poſſunt. 98. 2.
Indulgentia 100. dierum conceſſa in Concilio XIII. 664.
Propter indulgentias pænitentiæ non ſunt omittendæ. 99. 1.
Indulgentias portantibus quædam vetita ſunt. ibid.
Data literarum Indulgentiarum ſedulò expendenda. 99. 2.
Indulgentiæ plures lucrantur ab intereſſentibus Matutino, & aliis Horis Canonicis in feſto Corporis Chriſti, & eius Octava, ex conceſſione Urbani IV., & Clementis V. 375. 2.
Clauſula illa *Volumus autem* in Indulgentiis apponi ſolita Sac. Congregationis Indulgentiarum decreto explicatur, 663. 2.
Declaratio Sac. Congregationis Indulgentiarum ſuper Bulla Clementis PP. VIII. de inſtitutione Cōfraternitatū. 678. 1.
Indulgentiarum, & Altarium privilegiatorum tabella ſit in qualibet Eccleſia. 511. 1.
Indulgentiarum publicatio ab omni lucro aliena. ibid.
Indulgentiarum uſus inquiratur. 364. 1.
Indulgentiarum exemplar, in Epiſcopali Archivio ſervandum. 511. 1.
Indulgentiarum conceſſiones in codicem referantur. ibid.
Vis, valor, & conſequendi modus per Parochos, & Concionatores populo explicetur. 511. 1.
Indulgentiarum 100. dierum permittitur facultas concedendi Archiepiſcopo Beneventano pro tempore exiſtenti per Clementem VI. 664. 1.

Indul-

Indulgentias quas Epiſcopi conferre poſſunt. 98. 1.
Indulgentias generales per ſuam Provinciã concedere poteſt Archiepiſcopus, prout in XIII. Provinciali Concilio conceſſit. 664. 1.
Ad has conſequendas eleemoſynæ neceſſariæ non ſunt. 511. 1.
Has Epiſcopus recognoſcat. 418. 2. 511. 1.
Nemo eas evulget abſque Epiſcopi, aut Vicarii facultate. Contrafacientes excommunicantur. 511. 1.
Indulgentiæ ſodalitatibus Doctrinæ Chriſtianę conceſſæ promulgentur. 484. 2.
Indulgentiæ conceſſæ in die ſolemnitatis SS. Corporis Chriſti enumerantur. 559. 1.
Indulgentiæ ſolemnes ſolis Epiſcopalibus Dignitatibus ſunt annexæ. 98. 1.
Indulgentiarum poteſtas eſt adnexa Dignitati pontificali ratione juriſdictionis, non ordinis. 99. 1.
Indulgentiæ 98. Cap. IV. ubi plura de indulgentiis.
Infamibus facinoroſis, & maniféſtè criminoſis, vita non immutatis, Eucharistia deneganda. 328. 2.
Infans mortuus in dubio an ſit baptizatus nec ne, ſepeliendus eſt in Cœmeterio Eccleſiæ. 89. 2.
Infans ritè promotus, ordines recipit. 146. 2.
Infantes infra annum parentes, ſive nutrices ſecum in lectum non teneant. 551. 2. 656. 2.
Infantem expoſitum, cujus parentes ignorantur, ii, ad quos ſpectat, ſuſcipiant, & hujuſmodi alere conſuetis tradant. 657. 1.
Si dubitetur an ſint baptizati, qua forma baptizandi ſunt. 552. 1.
Infanti ad baptiſmum allato, ſi ei inſtet mortis periculum, quid præſtare debet Sacerdos. 89. 2.
Ingreſſus ſecularis Poteſtatis Campanarum ſonitu, neque annuente Epiſcopo, excipi poteſt. 636. 1.
Incantationes, & Dæmonum preſtigia eliminentur. 318. 2.
Incendiarii excommunicantur. 300. 1.
Infideles baptizari cupientes, à cæteris pro inſtructione ſegregentur. 326. 2.
Infirmi infra tres dies non confitentes, Medicorum viſitatione priventur. 549. 1.
Infirmis devotis frequentem Communionem Parochi non denegent. 557. 1.
Inſcriptio in Eccleſia S. Bartholomæi in Inſula Tiberina ſuppoſititia. 68.
Inſcriptio nulla in ſepulcris inconſulto Epiſcopo apponatur. 632. 2.
Inſtauratio Cathedralis, vide Cathedralis inſtauratio.
Inſtructiones, pro Eccleſiis, Altaribuſve conſtruendis à Coepiſcopo Gravinen. Fr. Marcello de Cavaleriis exaratæ approbantur, & ſervandæ proponuntur. 647. 1.
Inſtrumenta, aliæque ſcripturæ ad res eccleſiaſticas ſpectantes, à Notariis ſaltem in Archivo Archiepiſcopali, vel Epiſcopalibus Curiis deſcriptis, cõficiãtur, &c. 501. 1.
Intentio baptizantis qualis eſſe debet. 92. 2.
Intentio actualis non requiritur neceſſario in Miniſtro. 93. 1.
Intentio in matrimonio requiritur, de qua, ſi non conſtet, neque matrimonium, neque ſponſalia ſuſtinentur. 166. 1.
Intentio in ſacramentis ſit principalitèr ſpiritualis ad Deum, non temporalis ad præmium. 86. 2.
Interdictum quid ſit. 260. 1.
Interdicti tempore Euchariſtia quibus dari poſſit. 282. 2.
Ordinationes fieri non poſſunt. 283. 1.
Poſt relaxationem ipſius, quæ circa ſepulturam mortuorum ſervari debeant. 283. 2.
Interdicti ſententia quo pacto fieri debeat. 261. 2.
Interdicti tempore Clerici Divinum officiũ facientes in ſepultura mortuorum, excommunicantur. 284. 2.
Quæ fieri poſſunt, & quæ non. 282. 2.
Interdicti generalis, & ſpecialis differentia. 281. 2.
Interdictum quibus caſibus violetur, & Violator irregularitatem incurrat. 282. 1.
Interdictum aliquando eſt ab homine, aliquando à jure. 260. 1.
In loco interdicto celebrari non poteſt. 263. 1.
In interdicto generali quæ ſint ſervanda. 263. 2.
Ibique plura de Interdicto.
Interdictum juris notificari debet Clericis, ut obſervetur. 282. 1.
Interdicto generaliter lato, quo pacto celebrari ianuis clauſis Divina officia, & miſſæ poſſunt. 263. 2.
In Interdicto generaliter lato quid indulgetur in feſtivitatibus Natalis Domini, Paſchæ, Pentecoſtes, &c. 264. 1.
Pœnæ in eos, qui interdictũ violãt. 265. 1.
Interſtitia temporum non diſpenſentur, niſi Eccleſiæ utilitas, & neceſſitas aliter ſuadeat. 565. 1.
Cauſa cognita diſpenſentur, præſertim à Diaconatu ad Præsbyteratum. 612. 1.
Inventaria bonorum Eccleſiæ infra quatuor menſes fiant. 584. 1.
Inventaria bonorum eccleſiaſticorum conficiantur. 357. 2. 540. 1. 582. 2.
Decimo quoque anno renovanda, & exemplum ad epiſcopale Archivum mittatur.

tatur. 407. 2.
Inventaria Capitulorum conficiantur in Sãcta Viſitatione, vel Synodo exhibẽda. 511. 2.
Inventariorum bonorum Eccleſiæ binæ erunt exemplaria, unum in Epiſcopali, alterum in Metropolitano Archivo. 583. 1.
Inventarium authenticum omnium ſuæ Curię actorum Epiſcopi penes ſe habeant. 620. 1.
Inveſtiti à laicis Dignitatibus Eccleſiaſticis, excommunicantur. 5. 1. 10. 1. 1.
Inveſtitura quid ſit. 11. 2.
De Inveſtitura quinam Auctores tractent. 11. 1.
Inveſtitura à Paſchali II. Henrico IV. conceſſa. 11. 3.
Inveſtituras eccleſiaſticas dare præſumentes laici excommunicantur. 5. 1. 3.
Invidia quid. 96. 2.
De Invidia quid à Confeſſariis interrogandum. 107. 2.
Innuctio per errorem facta, quomodo corrigenda. 87. 1
Joannes Archiepiſcopus Surrentinus adfuit Concilio Beneventi habito à Nicolao II. Papa. 1. 1. 1.
Eidem ſubſcripſit. 2. 2. 5.
Joannes Baptiſta Foppa Archiepiſcopus Beneventanus Congregationis Oratorii Romanæ Alumnus, Provincialem Synodum anno 1656. coegit: Metropolitanam Eccleſiam ſacra ſupellectili, & aureato laqueari decoravit, S. Bertholomæi Baſilicam magnifica confeſſione auxit, &c. 36. 3. 465.
Joannes Caſa Archiepiſcopus Beneventanus Provinciale Concilium coegit. 299.
Joannes Cardinalis Portuenſis adfuit Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa, 1. 1. 1.
Joannes Cancellarius, qui fuit poſtea Gelaſius II. 11. 2.
Joannes Epiſcopus Larinenſis. 17. 1. 2.
Joannes Monachus ſcriptor Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ laudatur à Paſchali II. 10. 1. 4.
Joannes S. Vincentii de Vulturno Abbas inveſtitur Cella S. Mariæ de Vulturno. 2. 2. 5.
Joannes Vicanen. Epiſcopus. 290. 2.
Joannes Archipresbyter Eccleſiæ Beneventanæ. 21. 1. 1. 22. 2. 6.
Joannis Abbatis S. Vincentii de Vulturno querela adverſus Albertum Monachum uſurpatorem Cellæ S. Mariæ de Caſtanieto. 1. 2. 2.
Ira quid ſit. 96. 2.
De Ira quid interrogandum. 107. 2.
Irregularitatem quando quis incurrit, quando non. 162. 1.
Ab Irregularitate Confeſſarii vigore Jubilæi abſolvere non poſſunt. 561. 1.
Irregularitas incurritur ab eo, qui conſcius de culpa ſua ob quam juſtè potuit excommunicari, & probabiliter dubitans de ſua excommunicatione, ſe Divinis ingerat. 262. 1.
Irregularitatum laquei non ſunt ampliandi, niſi contineantur in jure. 262. 2.
Irregularitas non contrahitur à Clerico, qui officiat in Eccleſia in iis, quæ non ſunt ſuo certo ordini ſpecialiter deputata. ibid.
Irregularitas non incurritur à Clericis in ſimplici tonſura conſtitutis miniſtrantes in ſuo officio. ibid.
Irregularitas contracta ex contemptu, & dilatione baptiſmi, non tollitur per eundem. 91. 1.
Judæi, Pagani, & Tartari non baptizentur inviti. 87. 2.
Judæorum Synedrin, quibus perſonis conſtabat. 25. 5.
Judex ſecularis non poteſt avocare cauſas ſpirituales, vel eiſdem annexas, vel mixti fori à Judice eccleſiaſtico. 381. 1.
In inquiſitione delicti quæ ſervare debet, ne immunitas Eccleſiæ lædatur. 510. 1.
Judex eccleſiaſticus miſerabiles perſonas patienter audiat, &c. 591. 1.
Judices ſeculares in Eccleſiis, vel Cæmeteriis laicorum cauſas, & lites non audiant. 222. 1.
Eorum ſententiæ ibi latæ, nullæ ſunt: ibid.
Synodales fiant, vel per ſecreta, vel per aperta Synodi vota. 616. 1.
Julianus Eclanenſis Epiſcopus. 24. 5.
Julius Gentilis Vulturarienſis, & Montis-Corvini Concilio Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit. 372. 1.
Julius Lucenti Abbas laudatur. 23. 1. g.
Juramenti formula præſtandi à proviſis de beneficiis Juriſpatronatus. 545. 1.
De Jurepatronatus. 545. 1. 639. 2.
Juriſpatronatus requiſita. 219. 2.
Juriſpatronatus occaſione pluris res ne vendantur, aut transferantur. 545. 1.
Juſpatronatus abſque dote concedi non debet. 390. 2.
Juriſdictio Epiſcopalis non lædatur ſub excommunicationis pœna. 38. 2.
Juriſdictionem eccleſiaſticam nemo impediat. 302. 2.
Juriſdictionis poteſtas ne locetur, patronatus jura ne vendantur. 543. 2.
Jurium eccleſiaſticorum turbatores excommunicantur. 37. 2.
Jus habentes in bonorum collationibus, ac cognoſcendis cauſis infra duos menſes Epiſcopum informare debeant. 39. 1.

L

Adiſlaus Neapolitanorum Rex reliquiā S. Apoſtoli Bartholomæi per Oratores expoſcit. 64.
Laicæ Poteſtates neque per ſe, neque per Miniſtros feſtum violent. 494. 2.
Laici à Choro excludantur, & fœminæ non admittantur. 355. 1.
Laici Dynaſtæ ſubditis prohibentes, ne ab Eccleſiaſticis emant, locent, &c. anathema incurrunt. 302. 1.
Laici eccleſiaſticas perſonas ne lædant ſub excommunicationis pœna. 502. 1.
Non judicent familiares Epiſcoporum. 359. 2.
Veſtimentis benedictis non utantur. 217. 1.
Non poſſunt exigere ab Eccleſia hoſpitium violentum. 225. 2.
Non ſe ingerant in piis oblationibus, niſi eccleſiaſtica permittat auctoritas. 636. 1.
Prælatos non impediant quominus officium exequantur. 278. 2.
In Monialium Monaſteriis comedentes excommunicantur. 307. 1.
Quæ ſcire debeant. 81. 2.
Solis fidei quęſtionibus, & quidem merè illis audiendis, Conciliis adeſſe poſſunt. 27. 3.
Sedes Clericorum ne occupent ſub excommunicationis interminatione. 502. 1.
Laicis prohibetur ſcrutari abſcondita fidei, & altiora myſteria. 81. 2.
Non licet tenere decimas in præjudiciū Eccleſiarum parochialium. 239. 1.
Uſus Baldachini, & alia inhibentur ſub diverſis pœnis. 648. 1.
Non de fide diſputare, nec de Sacerdote judicare licet. 27. 3.
Laicorum conventus in Eccleſia ne fiant. 359. 2.
Laicorum favor in aſſecutione beneficiorum non exquiratur. 301. 1.
Laicus in neceſſitatis articulo an poſſit confeſſionem audire. 95. 2.
Laicis inculcanda quæ faciunt evidentiam credibilitatis in fide. 82. 1.
Laminæ græcis, latiniſque literis ſcriptæ, quare à Beneventanis poſitæ cum corpore S.Paulini. 70.
Lampades ante Tabernaculum continuè ardeant. 401. 2.
Lampas jugiter ardeat ſumptibus Confraternitatis. 645. 2.
Landulphus II. Archiepiſcopus Beneventanus fundavit Eccleſiam S. Bartholomęi. 35. l.a.
Bernardo Pennarum Comiti brachiū S.Bartholomæi donavit. 69.
Landulphus Benevētanus Princeps præſens Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa. 1. 2. 1.
Landulphus, eiuſque frater pro Othone dimicantes occumbunt. 67.
Landulphus Epiſcopus Florentinus. 17. 1. 1.
Landulphus Princeps. ibid.
Landulphus VI. ultimus è Longobardis Beneventanorum Princeps. 298.
Latini in latinis Eccleſiis, & Græci in græcis celebrent, &c ſuo quiſque ritu. 317. 2.
Latini latinè celebrent. 396. 2.
De Laurentiis *vide Donatus.*
Laurentius Neapolitanus adfuit Concilio Beneventi habito à S. Milone. 21. 1. 22. 2.
Leander Cardinalis Colloredus allaborat in Martyrologio repurgando. 76.
Lectio Sacræ ſcripturæ demandata. 609. 2.
Legata pia Notarii Epiſcopis denuncient. 411. 1.
Legata, & quartas Eccleſiis infra annum non ſolventes anathematizantur. 301. 2.
Occupantes excommunicantur. 229. 1.
Legatorum librum omnes Eccleſiæ habeant, eorundemque Legatorum ambiguitates Epiſcopus dirimet. 548. 1.
Illaq; Eccleſiis diligenter vendicet. ibid.
Legati Nicolai Papæ in Concilio Provinciali Beneventano. 21. 2. 3.
Legis præcepta populo exponenda. 82. 2.
Legis decem pręcepta, & quę per ea prohibeantur. 83. 1. 2.
Lenones graviſſimè puniendi. 550. 1.
Leo Pſeudo-Pontifex, à quo Othonem coronam accepiſſe dicitur, multos ante annos obierat. 73.
Leo Epiſcopus Draconarienſis accuſatus, quod occupaſſet duas Eccleſias. 15. 2. 2.
Ejuſdem voluntaria confeſſio. 16. 1. 3.
Reſtituit dictas Eccleſias. 16. 1. 4.
Leo IX. Papa Beneventi præſens fuit. 2. l.g.
Leonis Oſtienſis auctoritas. 67.
Teſtimonium de tranſlatione Corporis S.Bartholomæi. 58.
Leonis Epiſcopi Draconarienſis reſponſio ad Amicum Abbatem S.Sophiæ. 17. 2. 4. 21. 2. 3.
Lepaldus Abbas Monaſterii S. Salvatoris de Teleſia. 22. 2.
Libelli famoſi reiiciantur, & quando eorum vigore procedendum ſit. 650. 1.
Libellos famoſos conficientes, ſcribentes, &c. Eorumque pœna. 587. 2.
Liber Provincialis ab omnibus habendus, & pluries in anno legendus. 77. 2. 78. 2.
Libri prohibiti eliminandi. 472. 1.
Libri obſcęni explicatio vetatur. 472. 1.

Libri laſcivi,& prohibiti è ſcholis arceantur. 387. 1.
Libri parochiales conficiantur. 425. 1.
Libri,literæ,privatum officium in Choro ne legantur. 512. 1.
Libri, quos Parochi, & Clerici habere debeant. 519. 2.
Libri varii pro bono Eccleſiæ regimine tenendi. 591. 2.
Libri prohibiti, aut expurgandi, ne imprimantur,legantur,conſerventur. 315. 2.
Libri punctorum ſingulis hebdomadis conferantur. 512. 1.
Libri ſacri vetuſtate conſumpti ad ſordidos uſus non adhibeantur. 520. 2.
Libri in Archivo retinendi. 593. 2.
Libro Provinciali nihil addendum, vel minuendum. 79. 1.
Librorum prohibitorum indicem Parochi habeant. 386. 1.
Libri punctorum Canonicis ne oſtendantur, præterquam in eorundem executione. 512. 1.
Ligaminis impedimentum. 188. 2. 189. 1. 2.
Litaniæ,& proceſſiones quo pacto celebrandæ. 279. 1.
Literæ collationis beneficii toto tempore vitæ ſuæ apud Beneficiatum debent extare. 32. 2.
Literæ Alexandri PP. VIII. ſuper Regaliis. 659. 1.
Literæ Maximiliani de Palumbaria ad Epiſcopos ſuffraganeos pro convocatione Concilii. 385. 2.
Literæ Congregationis Concilii datæ ad Patriarcham Venetiarum, quibus conceditur Patriarcham poſſe facere conſtitutiones abſque Capituli conſenſu. 29. 5.
Aliæ literæ eiuſdem tenoris ad Epiſcopum Oriolenſem. 30.
Literæ indictionis Provincialis Synodi Beneventanæ. 310. 2.
Literæ Gregorii XI. ſuper celebratione Conciliorum Provincialium. 291. 1.
Literæ indictionis Synodi Provincialis Beneventi habitæ anno 1656. 465. 1.
Literæ citatoriæ,quę ab Ordinariis emanantur,quando executioni mandari debent. 269. 2.
Literarum Apoſtolicarum abuſio tollitur, rectus uſus executoribus præſcribitur. 611. 1.
Literas Apoſtolicas, & Epiſcopales adulterantes, excommunicantur. 300. 1.
Literarum Apoſtolicarum nullitas unde dignoſci poſſit. 267. 2.
Literas commendationis impetrantibus pro obtinendis beneficiis pęna. 33. 1.
Literis niſi expeditis,ne quis in poſſeſſionem mittatur. 591. 1.
Literas ſuæ inſtitutionis,collationis, vel confirmationis quiſque cum effectu procuret. 212. 2.
Literarum Apoſtolicarum falſitas unde deſumenda. 266. 2.
Literas hujuſmodi præſentans, retinendus eſt. 267. 1.
Quid agendum ab iis,quibus ſupradictę literæ fuerint pręſentatæ. 268. 1.
Literarum Apoſtolicarum tenor Provincialia Concilia Archiepiſcopo Beneventano inculcantium. 291. 1.
Litaniarum Synodus unde dicta. 58.
Lites Epiſcopi pro viribus componant,ſi potentior non acquieſcit,pauperiori ſportulas condonet 622. 1.
Litium procraſtinatio per Epiſcopum tollatur. 591. 1.
Locationes ultra triennium,aut anticipata ſolutione ne fiant. In factis ad longum tempus inveſtigetur, an in evidentem Eccleſię utilitatem cedant. 583. 1.
Locationes bonorum Eccleſiæ intra 30. annos factæ recognoſcantur. 583. 2.
Locationes bonorum eccleſiaſticorum quomodo faciendę. 358. 1.
Lucrum ceſſans, & damnum emergens juſtus eſt titulus aliquid exigendi in mutuo, &c. 596. 1.
Ludere taxillis prohibentur Clerici. 45. 2.
Ludi feſtis diebus publicè fieri prohibentur. 324. 2. 399. 1.
Ludi theatrales cum larvis,choreæ, & cantilenæ profanæ arceantur ab Eccleſiis. 222. 1.
Ludi-Magiſtri fidei profeſſionem emittant, aliàs ab exercitio docendi ſuſpendantur, &c. 608. 2.
Quæ diſcipulos docere debent. 485. 1.
Lunaticis ordines non conferantur. 148. 1.
Lunæ Cycli curſus notitia. 288. 2.
Lunellus *vide Petrus.*
Lupus Protoſpata Cronologus accuratiſſimus. 66.
Luſus alearum,talorumque prohibitus Clericis ſub pæna, &c. 520. 1.
Luxuria quid ſit. 96. 1.

M

Madelmus Abbas S. Sophiæ Epiſcopũ Draconarienſem accuſat. 21. 1. 2.
Magiſter Grammaticæ in oppidis inſtituendus. 487. 2.
Magiſtris diebus feſtis diſcipulos ad Divina conducant,aut ire jubeant. 472. 1.
Fidei rudimenta diſcipulos doceant. ibid.
Per Communitates laicorum conducantur. 319. 2.

Mala,quæ ex Prælatorum ignorantia oriuntur. 77. 1.

Maledicis cohibendis hortantur Confeſſarii, præcipuè Parochi,& Concionatores.587. 2.

Maledicorum protervia. ibid.

Maleficium duplex; maleficium perpetuum quando matrimonium impediat. 193. 1.

Mandata Archiepiſcopi ſervanda. 265. 2.

Manipulus quid ſignificet, & cur in ſiniſtro brachio ponatur. 140. 1.

Manſionum pro utroque ſexu diſtinctio præſcribitur. 639. 1.

S.Marcellinus Pontifex an verè in idolatriã prolapſus fuerit. 75.

S. Mariæ,& S.Benedicti Eccleſiæ à Leone Draconarienſi Epiſcopo occupatæ, Monaſterio S.Sophiæ reſtituuntur. 16. 1. 4.

S.Mariæ Eccleſia ab Abbate Terræ majoris occupata. 12. 1. 2.

S.Mariæ de Populo Romę ædificatio. 69.

S. Mariæ in Caſtanieto Cella à Nicolao II. Monaſterio S.Vincentii de Vulturno reintegratur, & anathema decernitur in perturbatores. 2. 2. 5.

De Sacramento Matrimonii. 156. 1. 364. 2. 403. 1. 570. 2. 649. 2.

Matrimonium purè contractum tenet,etiãſi aliud ſub conditione de futuro prius fuerit contractum. 159. 2.

Matrimoniales cauſas Epiſcopi cognoſcant. 365. 2.

Has Clerici, ſive laici cognoſcere præſumentes abſque Epiſcopi ſpeciali mandato excommunicantur. 571. 1.

Matrimonia, ſi ex gravi cauſa ante denunciationes contrahantur,non conſummentur. ibid.

Ad Matrimonium ſecundum tranſeuntes, antequam primum ab Epiſcopo nullum fuerit declaratum, cum Parocho, & Notario excommunicantur. 571. 1.

Matrimonia celebrentur juxta decreta Cõcilii Tridentini. 364. 2. 403. 1.

Matrimonia occultè, & abſque denũciationibus contrahere vetatur. 55. 1. 307. 1.

Non contrahenda ante ætatem legitimam. 197. 1.

Non de nocte,& clandeſtinè, ſed in facie Eccleſię cuntrahenda. 196. 1.

Contrahentes excommunicantur. ibid.

Matrimonia in gradibus prohibitis contraxiſſe comperti ſeparentur, & proceſſu cõfecto Romano Pontifici denuncientur. 365. 2.

Matrimonium quid ſit,unde dicatur, à quo, & ubi fuerit inſtitutum, & quę perſonæ poſſint illud contrahere.164. 2.

Domi non celebrandum ſine cauſa. 650. 1.

Clam contrahere tentantes, non jungantur inconſulto Epiſcopo. 570. 2.

Matrimonium denunciationes præcedant. 49. 2.

Tria matrimonii bona, fides, proles, & Sacramentum. 171. 1.

Matrimonium clandeſtinum quid ſit.196.2.

Non contrahendum ignorante proprio Sacerdote. 198. 2.

Contrahi poteſt inter abſentes. 165. 1.

Contrahitur conſenſu,& verbis. 165.2.

De aliis verborum formulis ſub nomine matrimonii,&c. 166. 2.

Si quis contraxit in gradu à iure prohibito, Epiſcopali Curiæ denuncietur, & cohabitatio prohibeatur,&c. 571. 1.

Matrimonium contractum cum infideli ſub conditione,non tenet.186. 1.

Matrimonii cauſæ,& effectus. 168. 2.

Obligatio reddendi debitum,&c.169.1.

Matrimonii bona. 171. 1.

Matrimonii libertatem directè, vel indirectè impedientes excommunicantur. 571.1.

Matrimonii Sacramentum, & quæ ad illud ſpectant.156.& ſeq.

Matrimonii impedimentum Parochi populo inſtruant non diſpenſari Apoſtolico mandato, antequam Epiſcopus, vel Vicarius ea verificent, quę in mandato continentur. 571. 1.

Matrimonii impedimenta vide à pag. 171. uſque ad 195. ubi plura.

Matrimoniis per vim contractis Parochi nõ interſint. 403. 2.

Matrimoniorum librum Parochi conficiãt. 365. 1.

Matrimonio nonniſi in Eccleſia Parochi ſponſos iniungant. 378. 2. 404. 1.

Matrimonio jungendi ne cohabitent. 403.2.

De Matrimonio decreta Concilii Tridentini, ac Provincialis Synodi Epiſcopi in maternam linguam verti curent, ac ſingulis Parochis eorum exemplum tradant, &c. 571. 2.

Mauritius Burdinus Epiſcopus Bracharenſis excommunicatur à Paſchali II. 13. 1.

Apoſtolicam Sedem invadit. 14. 1.a.

Maximilianus de Palumbaria Archiepiſcopus Beneventanus Concilium Provinciale celebravit anno 1599. 384.

Medici in ęgrorum viſitatione Conſtitutionem Innocentii III, & Pii V. ſervent.335. 1. 561. 1.663. 1.

Moneant infirmos, ut animarum medicos advocent. 117. 2.

Abſque neceſſitate, & ſcripto nulli cibos vetitos permittant. 499. 1.

Medicis quæ monita danda. ibid.

Meinardus Epiſcopus Arianen. 21. 1. 1. 22. 2.

Melphitanum Concilium Subdiaconis caſtitatem

Digitized by Google

tatem ſubiunxit. 8. l.a.
Mendicantes Religioſi non debent nova loca reci pere,vel antiqua mutare ſine licentia Summi Pontificis. 226. 2.
Mendicantibus Regularibus exteris quomodo liceat quæſtuare. 636. 2.
Menſa Epiſcoporum in Viſitatione frugalis eſſe debet. 478.2.
Mercatura, negotiaque ſecularia Clericis inhibentur. 306. 1.
Meretrices in certo loco ſtent,&c. 550. 1.
Methodus in Conciliis Provincialibus obſervanda. 79. 1. 2.
Methodus obſervanda in Congregationibus,quæ ſuper conſcientiæ caſibus habentur. 673. 2.
Methodus totius actionis Synodalis habitæ in Concilio XIII. 705.
Metus quando excludat conſenſum matrimonii, quando non. 186. 2. 187. 1.
Metropolita Epiſcopos non reſidentes Summo Pontifici denunciet. 625. 1.
Summo Pontifici referat pro proviſione Cathedralium,in quibus Epiſcopi ſubſtentari nequeunt. 371 1.
Sibi reſervat additionem, & imminutionem Synodalium Conſtitutionum. 308. 2.
Metropolita,aut alius Epiſcopus Synodi nomine deputandus Romano Pontifici referat Cathedralium nonnullarum indigētiam,&c. 595. 2.
Miſſale,& Breviario à Pio V. editis non utētes,Epiſcopi animadvertant. 376. 2.
Miſſa vide etiam Euchariſtia.
Miſſa inchoata per cujuſcumque adventum repeti non debet. 332. 2.
Miſſa audienda Dominicis,& feſtis diebus. 134. 2. 330. 2.
Miſſa, Plura dubia circa miſſam reſolvuntur. 121. & ſeq.
Non dimittenda imperfecta, caſu repentinę infirmitatis excepto. 123. 2.
Prima Pontificalis celebranda ab Epiſcopis,& Abbatibus,&c. 134. 1.
Nullius gratia celeriùs,aut tardiùs celebretur,nec minuatur,aut repetatur. 33.2.2
Veſpertino tēpore non celebretur. 333. 1.
In Oratorio ante Parochialem non celebretur, niſi populi commodum, & Parochi conſenſus evenerit. 540. 1.
In Oratoriis privatis ſine ſpeciali Epiſcopi licentia,& niſi parochiali Miſſa, aut ſaltem concione abſoluta, nemo celebret. 331. 1.
Conventualis, vel parochialis dum celebratur, alii Sacerdotes à Miſſa privata ſe abſtineant. 641. 2.
Solemnis qua hora celebrari debeat. 133. 1.
Privata. 133. 2.
A Parocho hora populo accommoda celebretur. 396. 1.
Ad Miſſam celebrandam Capitularibus,quo caſu,& quo ordine è Choro exire liceat. 629. 1.
Miſſam quilibet per ſe ipſum ſtatuta die, aliaque Divina officia celebret, feſtis diebus peritiores huic muneri deputentur: renuentes tridui diſtributionibus, & ab ordinis exercitio ſuſpenſione mulctentur. 512. 1.
Miſſarum celebratio in Cathedralibus, & Collegiatis quomodo diſponenda. 496.1.
Miſſarum onera perpetua incōſulto Epiſcopo ſuſcipientes in interdictum incurrunt. 641. 1.
Miſſarum oneribus ſatisfiat: ſi reductione opus fuerit, in Diœceſana Synodo peragatur. Onera in tabellam referantur, quæ in Sacriſtia proſtet. 330. 2.
Miſſarum ſatisfactiones annotari debent. 396.2.
Miſſarum plurium celebratio quando ſit licita Sacerdoti. 123. 2.
Miſſas cum certo candelarum numero, pluribuſque Evangeliis, & duplicatas celebrare prohibetur. 329.2.
Miſſas celebrandi ritus. 396. 2.
Miſſæ eorum, qui ſunt in notorio crimine diffamati,non audiendæ. 202. 2.
Miſſæ juxta Romanæ Eccleſiæ ritum celebrentur. 329. 2.
Miſſæ celebratio Sacerdotibus iniungitur. 133. 2.
Miſſæ Conventuali, & Horis Canonicis,nō ſatisfit,niſi per Canonicos,aliosque ab initio ad finem choro intereſſentes. 512.1.
Miſſæ,& eorum,quæ ad eam ſpectant, ſignificationes. 127. 2.
Miſſæ eleemoſyna pręſcribitur. 395. 1.
In Miſſæ novæ celebratione convivia, & choreæ prohibentur. 497. 2. 520. 2.
Miſſæ feſtivis diebus in privatis Oratoriis non celebrentur. 396. 1.
Miſſæ omnes eccleſiaſtici quotidiè interſint. 520. 2.
Miſſæ peculiares in feſtis præceptis non celebrandæ. 120. 2.
Miſſæ plurçs, quàm ſeptem in hebdomada Sacerdotibus ne tribuantur. 43. 1.
Miſſæ,ſi plures cantari debent, varia horarū ratio habeatur. 642. 1.
Tres in die Natalis quid repræſentent. 123. 2.
Quibus cæremoniis, quomodo, & ubi celebrandæ. 395. 2. 640. 2.
Miſſæ reſpondentes Cottam, & talarem veſtem habeant. 513. 1.
Miſſæ ſacrificium quomodo tractādū. 496.1.
Ubi

In Miſſis ſolennioribus Capitularibus Canonici ſibimetipſis aſſiſtere tenentur. 628. 2.
Miſſis conventualibus duabus concurrentibus, & alia ex conſuetudine, omnes cani debent: pœna in negligentes decernitur. 512. 2.
A S. Michaele vide Antonius.
Militare qua ſignificatione apud eccleſiaſticos ſcriptores olim uſurpabatur. 8. 2. in notis.
Miniſtri Eccleſiæ per eam non vagentur, &c. 513. 1.
Miniſtri Epiſcopi quinam eſſe debeant. 144. 1.
Miniſtri pro juſtitiæ executione optantur. 360. 2.
Miracula ante Corpus B. Bartholomæi patrata. 59.
Per Sanctorum reliquias edita Epiſcopi examinent. 489. 2.
Conficta non proponenda. 217. 2.
Neque nova. 388. 1.
Miraculum S. Malachiæ Epiſcopi, ejuſque charitas admirabilis erga mulierem, quæ ſine extrema unctione deceſſerat. 573. 2.
Miſerabiles perſonæ Epiſcopo à Parocho denuncientur. 347. 1.
Miſerabiles perſonæ ſive exteræ, ſive cives, gratis ſepeliantur. 633. 1.
Miſericordiæ opera. 97. 2.
Mitra, & ejus partium ſignificationes. 143. 1. 2.
Mitræ uſus ab Urbano II. Petro Abbati Cavenſi Beneventi conceditur. 7. 1. 2.
Modeſtus Epiſcopus Aliphanus ſubſcripſit Concilio Provinciali Beneventi habito anno 1599. 422. 2.
Monachorum habitus, eorum regularis diſciplina. 204. 1.
Monachi proprium ſub nullo colore habeãt. 205. 1.
Monachus etiam in adminiſtratione conſtitutus, mutuum ne contrahat ultra certam ſummam, niſi de ſuperioris licentia. 206. 1.
Monaſterium, in quo alinõ poſſunt 12. Moniales, vel alteri uniatur, vel ad nihilum redigatur, obtenta tamen prius licentia Papæ. 369. 2.
Puellæ ſemel à Monaſterio exeuntes, amplius non admittantur. 370. 2.
Monaſteria Caſſinenſi Cœnobio ſubdita ſingulis annis prandium facere Congregationi Caſſinenſi tenentur. 6. 1. 3.
Monaſteria Monialium ingredientes ſine cauſa, & licentia excommunicantur. 48. 2.
Monaſteriolum S. Mariæ in Caſtanieto à Nicolao II. Summo Pontifice Monaſterio S. Vincentii reſtituitur. 2. 1. 5.
Monaſteriorum Monialium Procuratores quæ facere debeant. 537. 2.
Monaſteriorum Curatores prudentes adhibeant viros ad Monialium prędicationem 369. 1.
A Monaſterio, & particularibus Monialibus nihil accipiatur pro puellarum ingreſſu, vel pro admiſſione ad profeſſionẽ. 543. 2.
Monetas falſas expendentes abſolvendi non ſunt: ibique aliæ pœnæ. 568. 2.
Monetarum adulteratoribus auxilium, &c. præſtantes, abſolutione priventur, & reſtitutioni ſubiaceant. 568. 2.
De Monialibus. 205. 1. 368. 1. 406. 2. 532. 2.
Moniales proprietariæ biennio activa, & paſſiva voce priventur. 407. 1.
Moniales alienationes, & locationes abſque Epiſcopi interventu non faciant. 370. 1.
Nullum admittant intra domos ipſis deputatas. 206. 2.
Ad regularem obſervantiam reducere Epiſcopus curet. 532. 1.
Si quæ obtinuerint, ad communem monaſterii utilitatem conferant. 407. 1.
Singulis feſtis aliquot Capita Conſtitutionum ordinis legant. 369. 1.
In baptiſmo, aut confirmatione in Cõmatres non admittantur. 328. 1.
Decreta Viſitationis pro monialibus. 433. 2. & ſeqq.
Quæ non ſunt ſub clauſura reducendæ ad Clauſtrum. ibid.
E' Monaſterio egredientes unius unicæ pœna cohibentur. 307. 1.
Extra monaſteria ne comedant. 49. 1. 205. 1.
Monialibus prohibetur omnis egreſſus extra monaſteria ex Conſtitutione Bonifacii PP. VIII. 206. 1.
Monialibus bis, aut ter in anno Confeſſores extraordinarii deputentur. 368. 2.
Nulla virgo ad profeſſionem admittatur ante 16. annum. 369. 1.
Nulla itidem ad habitus ſuſceptionem admittatur, niſi cõgruè legere ſciat. 369. 1.
Monialibus omnibus ad Refectorium accedere iniungitur. 534. 2.
De his, quæ ad communem monialium vitam pertinent. 533. 2.
Clauſuræ janua ſemper clauſa exiſtere debet. 536. 1.
De pertinentibus ad clauſuram monialium. 535. 1.
De monialium Confeſſariis. 537. 1.
Monialibus circa eſculenta alijs paranda quid inhibetur. 637. 1.
Monialium ſæpta nemo ingredi audeat, exceptis medicis, conſanguineis, &c. 206. 2.
Monialium Procuratores non admittantur abſque ſuperioris approbatione, & ſingulis ſex menſibus, aut etiam quotannis rationem reddant. 370. 2.

Monialium Regulas Epiſcopus ampliare poteſt. 406. 2.
Earum habitatio commoda, & tuta ſit, & vita communis. ibid.
Earum numerus ad monaſterii reddituum rationem præfigatur. 369. 2. 532. 2. 637. 1.
Monaſteria ingredientes ſine cauſa, & licentia excommunicantur. 48. 2. 205. 2.
Monialium monaſteria ſingulis annis per Ordinarium viſitentur. 278. 2.
In Monialium Eccleſiis neminem celebrare permittant ſine Epiſcopi licentia. 376. 2. 407. 1.
In ipſis Concilii Tridentini decreta, & Pii V. Conſtitutio ſervanda. 368. 1.
Miniſtri cum eis de rebus ad officium non pertinentibus colloquentes excommunicantur. 407. 1.
Earum literas Abbatiſſa recipere, aperire,& illis reſpondere debet. 370. 1.
Dotes nonniſi in numerata pecunia recipiantur. 636. 2.
Monialium omnia ſint communia. 368. 1.
Monitio Executorum,& Hæredum, ut relicta à Teſtatore malè ablata incerta, deferant Epiſcopo ad diſponendum. 35. 1.
Monitio canonica quomodo faciẽda. 270. 2.
Monitoria conceſſa quibus diebus publicare non liceat. 589. 1.
Monitoria ad revelandum concedere, caſus ſibi reſervare,&c. ſub quolibet prætextu, aut privilegio à Sede Apoſtolica ſpecialiter non conceſſo inhibetur Abbatibus, Commendatariis, Archidiaconis, &c. ibid.
Monſtrum ſi naſcatur quid faciendũ quoad baptiſmum. 92. 2.
De Monte *vide Robertus*.
In Montibus pietatis, ne uſuraria labes irrepat, Epiſcopi incumbant. 540. 2.
Mora naturalis, & compendioſa prolationi formæ baptiſmi non obeſt. 88. 1.
De Morte Suffraganei Metropolita, & alii Comprovinciales certiorentur, ut juſta eis fiant, ſinguli pro eodem ſepties ſacrum perſolvent. 624. 2.
Mortuus infans in dubio an baptizatus, nec ne, ſepeliendus eſt in Cæmeterio. 89. 2.
Mos Eccleſiæ in Sanctorum actis proponendis. 76.
Mulctarum depoſitarius ab Epiſcopo conſtituendus. 593. 2.
Mulctæ piis Locis patriæ delinquentis applicari debent. 591. 2. 658. 2.
Mulier, ſi in puerperio moriatur, ac partus credatur adhuc vivere, quid agendum pro baptiſmo. 92. 2.
Mulier pregnans, ſi baptizetur, non per hoc intelligitur baptizatus ejus partus. 91. 2.
Mortua pregnans an ſepeliri debeat cum partu. 236. 2.
Sepelienda eſt in Eccleſiæ Cæmeterio. 92. 2.
Mulier ubi ſepelienda, ſi decedat mortuo viro ſine electione ſepulturæ. 234. 1.
Muliere pregnante baptizata, non intelligitur baptizatus partus. 91. 2.
Mulieres Clauſtra monaſterii ingredientes excommunicantur,&c. 546. 1.
Mulieres cum Concubinariis viventes puniantur. 549. 2.
Suſpectas Clerici domi ne retineant. 48. 1. 520. 1.
Ductæ ex aliena Diœceſi abſque teſtimonio matrimonii, concubinæ ſunt judicandæ. 570. 2.
A Canone etiam permiſſæ excludantur ab Epiſcopii ſæptis. 624. 1.
Proximæ ad partum ad Euchariſtiam in Eccleſia ſumendam moneantur. 557. 2.
Mulieres Epiſcopus ſolus ne alloquatur. 624. 1.
Mulieribus mẽſtruum patientibus denegari non debet Euchariſtia, ſicut nec ingreſſus Eccleſiæ poſt partum. 120. 1.
Mulierum abuſus in emittendis votis. 178. 2.
Earum confeſſiones qua cautione audiendæ. 662. 2.
Munera in viſitatione ne accipiantur. 478. 1.
Muſica inſtrumenta quadrageſimali tempore, maximè in majori hebdomada, inhibentur. 646. 2.
Muſici vaniloquia, riſuſque non habeant. 513. 1.
Mutilati ad ordines non admittendi. 147. 1.
An Epiſcopus poſſit cum his diſpenſare ibid.

N

Neapolitani Regni Nuncium Epiſcoporum cauſas apud Proregem tueri optatur. 361. 1.
Negotiationes illicitæ, & Cauponis munus Clericis prohibita. 46. 2.
Negotiationibus illicitis, ſive mercaturis Clerici ſe implicantes, juris remediis coërceantur. 649. 1.
Nicephori Phocæ indignatio, quia Orientis, non Romanorum Imperator per literas appellatus eſt. 73.
S. Nicolai de Pica Eccleſia à Victore III. Papa dedicata. 4. 1. 2.
Nicolaus Avellinen. Epiſcopus. 290. 2.
Nicolaus II. Pont. Max. Concilium Beneventi celebravit anno 1059; in quo Monaſteriolum S. Mariæ in Caſtanieto, Monaſterio S. Vincentii de Vulturno reintegra-

gratur, & anathema in perturbatores decernitur. 1. & ſeq.
Nicolaus Sanctæ Agathen. 290. 2.
Nicolaus Epiſcopus Termulen. 21. 1. 22. 1.
Nomen fœminæ ſi imponatur maſculo, & e contra nihilominus baptiſmus tenet. 92. 1.
Nomina impiorum, & impurorum infantibus non imponantur, &c. 551. 2.
Nominis mutatio poſt baptiſmum ſuperſtitionem ſapit. 92. 1.
Notarii quaſcunque ſcripturas ad Loca pia ſpectantes Epiſcopo deferant. 543. 1.
Notariorum officium, conditio, ætas, & numerus. 356. 2.
Notarii legata pia Epiſcopo deferant. 367. 1.
Seculares Inſtrumenta Clericorum ne conficiant. 503. 1.
Notarii, & Tabelliones inſtrumenta ſimoniam continentia conficientes, qua pœna puniendi. 340. 2.
Notarii deſcripti nihil ultra taxam ab Ordinario præſcriptam pro contractibus exigant, &c. 591. 1.
Scripturæ particulam ad cauſas pias ſpectantis Epiſcopo in forma publica deferant. 540. 2. 548. 1.
Illorumque pœnæ. ibid.
Epiſcopo revelent ultimas voluntates. 33. 2. 228. 1. 411. 1.
Notarius è carceratis, extrema ægeſtate laborantibus, nihil exigat. 591. 1.
De Nuce *vide Angelus.*
Nucis Romanæ hiſtoria. 68.
Nundinarum tempore nihil in Eccleſiarum partis figatur, aut in porticu vendatur. 358. 2.
Nuptiæ unde dicantur. 167. 1.
Nuptias coactas per vim, aut metum fieri prohibetur. 378. 1.
Quibus temporibus olim prohibitum celebrari. 10. 5.
Nunc quo tempore celebrari non poſſint, &c. 46. 2. 199. 2.
Temporibus prohibitis non celebrentur. 306. 1.
Si temporibus prohibitis legitima cauſa celebrentur, abſint convivia, & choreæ, neque domum ſponſæ deducantur. 378. 2.

O

OBedientia Capitulorum Regni Neapolitani. 29. 3.
Oblationes, quæ fiunt in miſſa, antiquiſſimæ ſunt. 332. 1.
Oblationes, in quibus caſibus exigi poſſint. 240. 1.
A quibus perſonis ante reconciliationem recipiendæ non ſunt. ibid.
Obſtetrices examinandæ. 552. 1.
Baptizandi formulam calleant. Secluſo mortis articulo non baptizent. 400. 2.
Rectam baptizandi formam à Parochis edoceantur. 326. 1.
Oeconomi Locorum piorum quotannis rationem reddant Epiſcopo, aut ejus Deputato, &c. 540. 1.
Oeconomus, ſede Epiſcopali vacante, à Capitulo deligatur. 617. 2.
De Occupantibus bona Eccleſiaſticorum. 408. 2.
Decretum Concilii Tridentini contra occupantes bona Eccleſiæ ſingulis Dominicis Quadrageſimæ, & Adventus publicetur. ibid.
Officiales per ſecreta vota eligantur. 512. 2.
Officia Divina romano ritu perſolvantur. 354. 2.
Officium privatum in Choro non legatur. 512. 1.
Officium Divinum à quibus, quando, & quomodo recitandum. 201. 2.
Officium Defunctorum quo pacto a Sacerdotibus, & aliis conſtitutis in ſacris, perſolvendum ſit. 202. 1.
Officium *vide Horæ, &c.*
Olea ſacra quomodo conſervanda. 425. 1.
Laicis non permittantur, alias laici excommunicantur, Beneficiarii ſuſpenſione, beneficiorum privatione, & exilio; non Beneficiarii annali carcere, & exilio plectentur. 578. 1.
Nonniſi ab in ſacris conſtitutis deferri permittitur. 377. 1. 401. 1.
Si periculum ſit in mora cum Euchariſtia deferri poteſt, & poſt viatici ſumptionem, infirmum inungi. 574. 1.
Ibique plura de hoc Sacramento.
De Oleis ſacris plurima. 554. 1.
Oleo ab Epiſcopis benedicto, in baptiſmo, & chriſmate Sacerdotes græci uti debent. 317. 1.
Ad extremam unctionem oleo conſecrato Parochus utatur, ac quotannis illud à Cathedrali procuret. Vetus in ſacrario comburatur, &c. 574. 1.
Quoties mutandum. 552. 1.
Oleum ſanctum, & Chriſma ſingulis annis renovetur. 86. 2.
Non accipiatur ab alieno Epiſcopo, & accipientes excommunicantur. 87. 1.
Non adhibeatur in baptiſmate, niſi benedictum ab Epiſcopo. 316. 2.
Qua reverentia, & ritu deferri debeat. 573. 2.
Opinionum varietas in aſſignando numero articulorum fidei. 80. 2.
Oppoſitio facta à Ioanne Ciampino de exiſtentia Corporis S. Bartholomæi Beneventi, diluitur. 36. 6.

Ora-

Oratio in Congregationibus Capitularibus præcedat,& ſubſequatur. 511. 2.
Oratoria quomodo ædificanda. 330. 1.
Oratorium privatum cuicumque privato permittitur. 219. 1.
Nihil tamen inhoneſtum, aut turpe in hujuſmodi Oratoriis exercendum. 219. 2.
Neque celebretur in iis Miſſa ſine licẽtia Epiſcopi. ibid.
In Oratoriis privatis miſſam nemo celebret abſque ſpeciali Epiſcopi facultate, & niſi parochiali miſſa, aut ſaltem concione abſoluta. 331: 1. 641. 1.
Organa pulſentur in acceſſu, & receſſu Prælati ad Eccleſiam. 513. 1.
De Sacramento Ordinis. 137. 2. 337. 2. 403. 1. 564. 2.
Ordinandi in aula Epiſcopi fer. iv. & vi. ejus hebdomadæ, qua ordinatio habenda erit, ad examen accedant poſt meridiem: omnium nomina Cancellarius recenſeat. 565. 1.
Ordinandus ad ordinem ſuperiorem debet geſtare fidem minoris ſuſcepti. 46. 2.
Ordinantes Clericos in aliena Diœceſi, in ſcriptis debent habere licentiam. 47. 2.
Ordinari prohibentur corpore mutilati, & vitiati. 147. 1.
Ordinari Clericos, Chriſma miniſtrare in aliena Diœceſi Epiſcopo vetitum. 47. 1.
Ordinarii ſubditos reſidentiæ obnoxios, ad reſidendum compellant. 627. 2.
Ordinati miſſam ne celebrent, niſi à Cæremoniarum Magiſtro approbati, & de Epiſcopi licentia. 565. 1.
Contrafacientium pæna. ibid.
Ordinatio publica quoties habenda erit, edicta præponantur in Eccleſiarum valvis. 565. 1.
Ordinationes nonniſi ſtatis temporibus habeantur. 611. 2.
Fieri non poteſt tempore interdicti. 283. 1.
Ordinationis dies per menſem ante indicetur. 403. 1.
Ordinationis die ab Archidiacono Bulla Pii PP. II. de Clericis malè promotis legatur. 564. 2.
Ordinationis Epiſcopalis dies quotannis celebrandus. 619. 1.
Ordinatis ab alieno Epiſcopo variæ pænæ taxantur. 150. 2.
Extra tempora ſtatuta pæna decernitur 151. 1.
Ordinatorum librum Archidiaconus, vel alius ab Epiſcopo deputandus, conficiat. 338. 1.
Ordines qualiter ſint conferendi. 148. 2. 149. 1.
Dignis conferantur. 149. 2.
Nemo ſuſcipiat ab alieno Epiſcopo abſque proprii dimiſſorialibus. 306. 1.
Quibus conferri debeant. 146. 1. 338. 1.
Nemini conferantur ſine ſufficienti beneficio, aut patrimonio. 376. 1.
Quo tempore, & à quibus conferri poſſint. 144. 2. 145. 1.
Ordines in peccato recipientes, mortaliter peccant; & ſimiliter qui ordines conferũt. 149. 1.
Ad quem pertinet licentiam ordinandi date, Epiſcopo in remotis agente. 151. 1.
Ordinatus ignoranter ab Epiſcopo excommunicato, poteſt à proprio Epiſcopo diſpenſari. 151. 1.
Laicus literas omninò ignorans, ordinẽ Sacerdotalem recipiens, characterem quidem recipit, at executionem non habet. 152. 1.
Ordines furtivè recipiens ſuſpenſus eſt, & de juris rigore deponendus. 149. 1.
Ordinandi irregularitatem incurrunt, ſi cùm ordinantur aliqua excommunicatione majori, vel interdicto ligati ſint. 151. 2.
Requiſita promovendorum ad minores Ordines. 338. 1.
Requiſita promovendorum ad majores Ordines. ibid.
Ordinis officium exercentes, qui ordinem non habent, quas pænas incurrunt. 152. 1.
Ordinis Sacramentum quid, & quotuplex ſit. 137. 1.
In Ordinum collatione Tridentina Synodus ſervetur, nihilque etiam à ſpontè dantibus recipiatur. 337. 2. 565. 1.
Eorum diſtributiones in Cathedralibus habendæ, & quomodo Capituli conſilium exquirendum, non ſequendum. 628. 1.
Ordinum minorum functiones in Eccleſiis reſtituantur. 354. 2.
Ordo ſacer impedit matrimonium contrahendum, & dirimit jam contractum. 187. 2.
Ordo in ſubſcriptionibus factis in Concilio ab Epiſcopis minimè ſervatus. 23. l. g.
Origo beneficiorum unde defluxerit. 19. 3.
Oſculi Evangelii quoad ſeculares perſonas decretum prohibitivum. 680. 2.
Oſtienſis *vide Leo.*
Othonis Friſingenſis aſſertio de corpore S. Bartholomæi Romam tranſlato. 65.
Refellitur. 66.
Othonis I. Obitus quando accidit. 73.
Othonis II. tempore adhuc Romæ ædificata non fuerat Eccleſia S. Bratholomæi. 72.
Othonis genuinum coronationis tempus. 73.
Anteceſſit quatriennio, vel quinquennio

nio nuptias. ibid.
Otho jam obierat, quo tempore coronatum fuiſſe Fridericus dicit. 72.
Otho II. S. Sophiæ de Benevento Cortem concedit. 67.
Beneventum cepiſſe falſum eſt. 66.
Prælio fuſus, ejuſque liberatio. ibid.
Ejus mors. 67.
Othonis III. pænitentia, & adventus Beneventum. 70.
Quot annis Imperium tenuerit. 73.

P

Palatium Epiſcopi gaudet immunitate Eccleſiaſtica. 223. 1.
Pallii Archiepiſcopalis uſus in die Tranſlationis Corporis S. Bartholomæi. 63.
Pallium quid ſignificet. 142. 1. 2.
Pallium ſolemnitatis, & lætitiæ indicium. 63.
Pallium ad ornandum ferctrum à populo confici jubetur. 509. 2.
De Palumbaria vide *Maximilianus.*
Papa poteſt ſimplici Sacerdoti committere Eccleſiæ reconciliationem. 221. 1.
Parentes neceſſitatis cauſa poſſunt baptizare filios. 88. 2.
Partus non intelligitur baptizatus per hoc, quod baptizetur mulier prægnans. 91. 2.
Parentes non poſſunt cogere liberos ad matrimonium contrahendum. 187. 2.
Parlamenta, aliàque negotia in Eccleſia prohibentur. 648. 2.
Parochiales Eccleſiæ nullis penſionibus, aut reſervationibus gravandæ. 630. 1.
Parochiali Eccleſia vacante infra decem dies aliqui nominentur, qui à Synodalibus Examinatoribus examinentur. 341. 2.
Parochialibus Eccleſiis qui præficiendi. 425. 2.
Parochiales ædes fœminas excludant. 350. 2.
Parochiales habentes reſideant. 345. 1.
Parochiani in propria Paræcia feſtis diebus Divinis officiis interſint. 53. 1.
Parochias plures retinentes priventur. 346. 1.
Parochiarum ſtatus per Epiſcopos, vel probos viros ab eo delectos, cognoſcendus. ibid.
Parochiæ per Epiſcopos limitibus terminentur. 325. 2.
Quando, & quomodo uniendæ. 333. 2.
De Parochis. 397. 1. 577. 1.
Parochi, aut in Parochia, aut propè, aut cōmodo ad miniſtrandum loco ædes habeāt 325. 2.
Parochi pueros diſcretionis annos habentes ad confeſſionem inducant. 118. 2.
Parochi ſecretè moneant, ne accedant ad Euchariſtiam, quos noverint indignos. 130. 2.
Quid agendum, ſi ita monitus noluit abſtinere. ibid.
Parochi bis, aut ſaltem ſemel in hebdomada celebrent. 133. 1.
Parochi Adventus, & Quadrageſimæ Dominicis Decretum de decimis ſolvendis publicent. Pænitentes de decimarum ſolutione moneantur. 361. 2.
Libros Baptizatorum, Matrimoniorū, Confirmatorum, Defunctorum, &c. habeant. 326. 1. 397. 2.
In Adventu, & Quadrageſima, ac Dominicis, & feſtis diebus prædicent, & Populum erudiant. 321. 1.
In aliena Parochia ſponſos ne jungant, & amplexus inter eos in Eccleſia prohibeant. 571. 1.
Gratis baptiſmi ſacramentum miniſtrent. 552. 1.
Baptizantes Rituale Romanum ſervent. 551. 2.
Bis ſaltem in anno ſacri Concilii Tridentini materna lingua decreta de clandeſtinis matrimoniis evulgent. 365. 1. 570. 2.
Denuncient Epiſcopis matrimonia illicitè contracta 197. 1.
Ante confirmationis ſacramenti collationem confirmandos, & eorum Patrinos de chriſtiana doctrina interrogent. 644. 2.
Ipſorum cura in Doctrina Chriſtiana tradenda. 485. 1. 609. 1.
Confitentibus qui ætatem octodecim annorum exceſſerint, præcipiant, ut jejunent diebus ab Eccleſia inſtitutis. 118. 2.
Dempto neceſſitatis caſu non in aulis, cubiculis, aut privatis Oratoriis, ſed in Eccleſia baptizent. 644. 1.
Singulis Quadrageſimæ Dominicis moneant parochianos, ut per totam octavam Paſchatis præcepto ſatisfaciant. 561. 1.
Ipſorum, & Concionatorum munus pro dierum feſtorum cultu. 494. 1.
Indulgentiarum, vim, valorem, & conſequendi modum populo explicent. 511. 1.
Ambo admonere debent debitores ad decimas perſolvendas. 594. 1.
Contrahentium nomina, diem contracti matrimonii, teſtes, & ſingularum denunciationum dies referant in librum, cujus exemplar quotannis ad epiſcopale Archivum mittatur, ſub pœna, &c. 571. 1.
Diebus Dominicis denuncient excommunicatos, Hæreticos, Concubinarios publicos, Uſurarios, & decimarum detentores. 53. 2.
Sepiſſimè populum moneant de frequentèr communicandum. 556. 2.
Debitis temporibus confeſſionibus excipien-

cipien-

cipiendis prompti ſint. 336. 1.
Dominicis ſaltem diebus fidei rudimenta doceant. 319. 1. 484. 2.
Moneant de mandatis Concilii Provincialis. 132. 2.
Diebus Natalis, & Pentecoſtes publicent Conſtitutiones Concilii. 54. 2. 379. 2.
Diebus Dominicis, & feſtivis prædicent verbum Dei. 133. 1.
Suos ſubditos moneant, ne vota temerè nuncupent. 133. 1.
Ad Epiſcopum referant vitia, quæ frequenter in Parochia accidunt. 121. 1.
Epiſcopos informent de Clericorum criminibus. 211. 1.
In propriis Eccleſiis prædicent. 307. 2. 486. 1.
Propriis expenſis corpora pauperum ſepeliri curent. 47. 2. 364. 1.
Excommunicatorum librum habeant. 308. 1.
Fidei profeſſionem emittant, & proprio Epiſcopo obedientiam jurent, ſe parochialia jura defenſuros. 386. 1.
Hoſtiam conſecratam in Eccleſia ſemper paratam habeant, ac diligenter cuſtodiant, ac renovent. 129. 1.
Ab infirmis requiſiti, mox eos communicent. ibid.
Librorum prohibitorum indicem habeant. 386. 1.
Miſſam quocunque rogatu, aut metu prætermiſſo, nec differre, nec anticipare audeant. 498. 1.
Miſerabiles perſonas Epiſcopo denuncient. 347. 1.
Moneant frequenter plebes ſuas de præcepto confeſſionis annuæ, & communionis in Paſchate. 103. 2.
Moneant parochianos de ultima voluntate defunctorum ſervanda, maximè in cauſis piis. 227. 1.
Extra Eccleſiam ne matrimonio jungant, niſi ex Epiſcopi facultate. 571. 1.
P. Græci in fermentato non miniſtrent. 655. 1.
Nec baptizatorum infantium frontes conſignent. Eorum notetur Euchologiū; ſic conſignati ab Epiſcopo latino confirmentur ſub conditione, ne fortè ab Epiſcopo Græco baptizati fuerint. 654. 1.
Chriſma nonniſi ab Epiſcopo accipere compellantur. ibid.
In Paræcia domos habere debent, & intra miſſam cathechiſmum explicent. 397. 1.
Non deferentes ſemel in anno Epiſcopis nomina confitentium, & Euchariſtiam ſumentium, puniantur pœna unius auguſtalis. 51. 2. 104. 2.
Ne interſint vagorum matrimoniis, niſi præviis diligentiis. 365. 1.
Per ſe ipſos ſuis Eccleſiis inſerviant. 208. 2. 209. 1.
Pauperum ægrotorum, nubilium, indotarūque puellarum, viduarum, & pupillarum nomina Epiſcopis deferant. 347. 1.
In propria Eccleſia celebrent die Dominico, & plebes ſalubriter moneant. 50. 1.
Ieiunia, & feſta indicent. ibid.
Parochianos non ſuos ad Divina officia feſtis diebus non admittant. 53. 1.
Populum moneant, ut ſummo mane in Parochia communicet, ut in Cathedrali deinde intereſſe poſſit. 513. 1.
Quotannis Dominica prima Adventus, & prima Quadrageſimæ edictum S. Officii promulgent. 653. 2.
Plebem moneant ut viatico, cum ad ægros defertur, obſequia præſtent. 329. 1.
Pueros docendi munus præſtent. 319. 2.
In Paſchate ſuis tantum parochianis Euchariſtiam miniſtrent. 401. 2.
Quos libros habere debeant. 352. 1.
Quo pacto ſe gerere debent erga parochianos. 210. 1.
Quotannis parochianos chriſmati aptos deſcribant, & Epiſcopo deferant. 400. 2.
Quę ſacramenta debent ſolicitè adminiſtrare. 85. 2.
Quomodo præficiendi. 577. 1.
Publicè moneant ſuos parochianos, ne indignè accedant ad Communionem. 130. 2.
Rudes inſtruendi ab Epiſcopo. 425. 2.
Singulis Quadrageſimæ Dominicis inter miſſarum ſolemnia declarent Cap. *omnis utriuſque ſexus*: in illud peccantes Epiſcopo deferant. 328. 1.
Parochianos moneant, ut in confectione teſtamenti advocent Sacerdotes, à quibus eccleſiaſtica Sacramenta accipiant. 228. 1.
Pro Sacramentorum adminiſtratione nihil accipiant. 325. 1.
Ad Sacramentorum frequentiam populum hortentur. 397. 2.
Semel in anno confitentium, & Euchariſtiā ſumentiū nomina Epiſcopis referāt. 51. 2.
Subſtitutum per Epiſcopum approbandum, & infra menſem præſentandum, ſuis Eccleſiis præficiant. 40. 2.
Votorum commutationes ne faciant ſine Epiſcopi licentia, neque pænitentes ad vota illicita inducant, &c. 118. 1.
Teſtamentorum executionem inculcent. 367. 1.
Parochi abuſus ſumma vigilantia auferre ſtudeant. 579. 2.
Parochis conceditur facultas eligendi alios Confeſſarios ejuſdem Diœceſis. 117. 2.

Parochorum cura ſit, antequam defuncti corpus deferatur piorum Legatorum notitiam habere. 548. 1.
Habita ſcientia infrà triduum Epiſcopo notitiam dent. ibid.
Parochi populum doceant miſteria Incarnationis,& quę Incarnationem ſecuta ſunt, & ſequentur. 82. 1.
Parochus pęnitentem moneat, ne peccati complicem dicat, niſi id peccati circumſtantia neceſſarió poſtulet. 105. 2.
Pænitentem interroget de officio,quod exercet, & de circumſtantiis ejus. 106. 1.
Religioſum interroget de votis, & ſimonia. 106. 2.
Principes, & Barones de quibus interrogandi. ibid.
Parochus dividere tenetur Hoſtiam conſecratam, ſi quis intra miſſam infirmetur ad mortem, nec habeat aliam hoſtiam, niſi eam,quam in miſſa conſecravit. 129. 1.
Parochus populum inducat adCommunionem in feſtis Nativitatis Domini, & Pentecoſtes. 139. 1.
Parochus, & quilibet Eccleſiarum Rector ex Concilio Provinciali ſingulis diebus Dominicis in Eccleſia, cui deſervit, celebrare tenetur ſub pęna arbitraria. 132. 1.
Parochus, quæ facere tenetur circa pauperum curam. 580. 1.
Parochus ad extremam unctionem accerſitus, negligens graviter ab Epiſcopo puniendus. 573. 2.
Clericum habeat, qui ei Sacramenta miniſtranti,& in aliis deſerviat. 622. 2.
Diebus Dominicis in ſua Eccleſia celebrare tenetur. 132. 2.
Denunciationes, vel benedictionem procraſtinans puniendus eſt,&c. 571. 1.
Extra ſuam Parochiam poteſt etiam parochianum ſuum in pænitentia audire. 95. 2.
In Viſitatione exhibeat Epiſcopo indicem Clericorum, animarum, delinquentium,beneficiorum,& Eccleſiarum. 479. 1. 2.
Perſonales Epiſcopi literas viſitationis nomine editas, duobus proximis feſtis ante illius adventum populo intra Miſſarum ſolemnia recitet. 479. 1.
In matrimoniis de impedimentis perquirat. 55. 2.
Præſens ſit in confectione teſtamenti. 228. 1.
In Urbe præſertim moribundis ſuggerat,ut pro benedictione paſtorali ad Epiſcopum mittant, & plenariam indulgentiam, ſi facultatem habet,petant. 574. 1.
Poſt miniſtratum extremæ unctionis Sacramentum,infirmū non deſerat. 337. 1.
Parochiani Dominicis, & feſtis diebus in propria Parochia miſſæ interſint. 308. 1.
Pardus vide *Alphonſus*.
Paſchalis II. Concilium Beneventi habuit in quo Mauritium Burdinum excommunicavit. 13. 1.
Dedicavit Eccleſiam S. Benedicti Capuæ. 10. 2. 3.
Henrico IV inveſtituram concedit, & ob id repræhenditur à S.Brunone, ac conceſſionem revocat. 11. 3.
Laudat Joannem Monachum ſcriptorem Eccleſiaſticæ hiſtoriæ. 11. 2. 4.
In Concilio Beneventano inveſtituram Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticam dignitatem de manu laici ſuſcipientes, excommunicantur tam dantes,quam accipientes. 10. 1. 1.
Paſchæ notitia. 288. 1.
Pater tenetur vitare filium excommunicatum. 254. 1.
Patrimoniales donationes nonniſi ab Epiſcopi Notario, vel ab altero ab Epiſcopo deputato,recipiantur,&c. 565. 1.
Patrimonia, ſive donationes qua cautione admittenda, & qua pæna, ſi fraus irrepſerit, coercenda. 613. 1.
Patrimonii aſſignandi valor trecentorum ſaltem ſit ducatorum, niſi Epiſcopus ex cauſa aliud judicaverit. 565. 1.
Patrimonium ad ſuſtentationem, niſi ſufficiat, aut alicujus Eccleſiæ ſervitio adſcribatur, nemo ad illius titulum ordinetur. Ibid.
Patrini non efficiuntur Patrini, niſi puerum tangant, vel teneant, cum baptizatur, vel de ſacro fonte levatur. 93. 1.
Graviter puniendi,ſi poſtquam puerum in fonte tetigerint, abluunt manus, autumantes compaternitatem abluere. ibid.
Si non reſpondent, fiunt nihilominus Compatres,dummodo puerum tangant, vel teneant. 93. 1.
Non admittantur,niſi fidei rudimenta calleant. 92. 1.
Patrinus unicus ſit in quolibet Sacramento. 91. 1.
Quinam eſſe debeat, & quot tenere cōfirmandos poſſit. 645. 1.
Eſt fidejuſſor apud Deum pro puero, ideò tenetur illum inſtruere in fide,& doctrina Chriſtiana. 91. 2.
Eſt tamen excuſandus, ſi puer parentes habeat doctiſſimos,& pios,ibid.
Regularis, nec excommunicatus admittitur. 91. 1.
Non confirmatus non admittitur, niſi ex neceſſitate. ibid.
Patroni, ſi infra congruum tempus datum, Capellas ſuas, prout res poſtulat, non reparent,

parent,ius amittant. 659. 2.
Patroni beneficiorum eccleſiaſticorum à præſentatis,& electis, quidquam, etiam ſponte datum,non accipiant,&c.630. 1.
Patronus Eccleſiæ quis cenſeatur. 219. 1.
S. Paulini Corpus pro Corpore S. Bartholomæi Romam translatum. 70.
Pauperes in Eccleſia eleemoſynas petant, ſed extra eam, dum Divina Officia peraguntur. 354.2.
Qui ſtudendo non ſunt, à prima tonſura arceantur. 564. 2.
Pauperes inter prædicandum ne commendentur,abſque licentia Epiſcopi.387. 2.
Pauperes Parochorum expenſis ſepeliantur. 47. 2. 306. 2. 364. 509. 1.
Pauperum Procuratores inſtituantur.356.1.
Peccata venialia, *vide venialia.*
Peccata confeſſa, non ſunt iterum exprimēda, cùm quis confitetur eidem Sacerdoti, & Sacerdos pænitentiam à ſe datam recolit. 103.1.
Secus quando pænitentiam eſt oblitus, nec eam peregit. ibid.
Peccata criminalia enumerantur. 97. 1.
Peccata in Spiritum Sanctum. 97. 2.
Venialia, quæ ſint. ibid.
Peccata confeſſa iterum confiteri bonum eſt. 103. 1.
Peccatum exprimi debet per honeſta verba, ſi ſic exprimi poteſt. 96. 1.
Peccatores publici in Confraternitatem non admittendi. 540. 1.
Admiſſi correctionem nolentes eiiciantur. ibid.
Peccatoribus publicis deneganda communio. 130. 2.
Peccatorū cōfeſſio in principio Synodi. 17.1.
Pecuniarias pænas, an liceat Epiſcopali Cameræ applicare. 53. 10.
Pecuniariæ pænæ in pios uſus erogentur. 356. 1.
A Pecuniariis pænitentiis Confeſſarii abſtineant. 336. 1.
Pecuniæ privatio,aut obligatio non repetendi mutuum intra certum tempus, juſtus lucri titulus non eſt,&c. 596. 1.
Penſionariorum omittentium recitare Officium B.M.V,pęna.520. 2.
Percutiens Clericum quibus caſibus ab Epiſcopo poſſit abſolvi. 253. 2.
In quibus caſibus non incurrat excommunicationem. 252. 1. 2.
Peregrinari traſmare vetitum Epiſcopis,ſine licentia Primatis,vel Metropolitæ. 9. l.c.
Peregrinatio Suggerii Abbatis ad S. Bartholomæi Corpus inviſendum. 59.
Peregrinus ubi ſepeliendus. 233. 2.
In permutationibus nihil inter partes paciſcatur.&c.543. 2.
Petrus Epiſcopus Guardienſis. 21. 1. 1.
Petrus Archiepiſcopus Amalphitanus præſens in Concilio Beneventano ſub Nicolao II. 1. 1. 1.
Petrus Comes præſens Concilio Beneventano ſub Nicolao II. 1. 2. 1.
S.Petri Eccleſia extra Portam Rufinam Benevēti,olim Monialium Aſceterium.2.l.a.
In ea Nicolaus II. Papa Concilium celebravit. 1. 1. 1.
Petro Cavenſi Abbati Urbanus II. Mitræ uſum Beneventi concedit. 7. 1. 2.
Petrus Lunellus Epiſcopus Caietanus Apoſtolicus Viſitator Urbis, ac Diœceſis Beneventanæ. 424.
Decreta in Viſitatione ab ipſo edita.ibid.
Phariſęorum perverſitas. 473. 1.
S. Philippus Nerius totius Provinciæ Beneventanæ Patronus eligitur;ejuſque feſtum de præcepto ſervandum ſtatuitur. 469.1.
Picturæ Sanctorum ab Eccleſia non approbatorum prohibentur. 300. 1.
Pietas ſumma Regum Hiſpaniæ. 29. 4.
Pileorum uſus Clericis prohibitus, niſi valetudinis cauſa. 519. 2.
Pia Loca ab Epiſcopis quomodo curanda. 566. 1.
Piorum Locorum Adminiſtratores abſque Epiſcopi conſenſu, eorum bona ne diſtrahant. 366. 2.
Debitores in eorum adminiſtratione ſe non ingerant. ibid.
Adminiſtratores computum Epiſcopo reddant. 408. 1.
Pixis quænam eſſe debeat. 645. 2.
De Pœnis. 371. 1. 422. 1. 658. 1.
Pęnæ ubi taceantur, Epiſcoporum arbitrio infligantur. 371. 1.
Pæna blaſphemantium ex Concilio Provinciali. 83. 2.
Pænę contra committentes confidentias, & ſimonias, ſerventur à Judicibus Eccleſiaſticis,&c. 32.2. 543. 1.
Pæna impetrantibus commendatitias literas ad obtinenda beneficia. 33. 1.
Pęnæ contra peccantes negligentia, vel fraude in Inventariis bonorum Eccleſię. 583.2.
Contra hæredes Legata pia ſatisfacere negligentes. 548. 1.
Pænas pecuniarias an liceat Epiſcopali Cameræ applicare. 53. 10.
In pios uſus erogentur. 520. 2.
Pænas pecuniarias Epiſcopis ſibi appropriare non licet. 422. 1.
Pænæ pecuniariæ non paſſim imponantur, exactæ piis locis applicentur. Deligatur Depoſitarius, qui fideliter eas ſervet, & in fine anni rationem reddat. 658. 1.
Pænis feſta temerantibus imponendis, qui modus,& quæ cautio adhibenda. 619. 1.

De *Pœnitentia*. 95. 1. 334. 2. 402. 1. 560. 2. 658. 2.

Vide etiam verbo Confeſſarius.

Pœnitentia definitur ſecundum Ambroſium per duplicem actum. 95. 1.

Pœnitentiæ effectus, ut habeatur ſecundum Auguſtinum quid requiritur, 98. 1.

Pœnitentia quid ſit, & quæ ſunt in ea neceſſaria. 95. 1.

Pœnitentia publica pro publicis delictis iniũgenda. 561. 1.

Pœnitentia imponenda conſideratis peccatoris, & peccati circumſtantiis. 111. 1.

Inter peccata omiſſionis connumeratur tempus inutilitèr omiſſum. ibid.

Pœnitenti onus importabile ne imponatur. 111. 2.

Nec pro peccato occulto pœnitentia publica imponatur. ibid.

Pœnitentibus impotentibus jejunare, orationes, & eleemoſynæ imponantur. 112. 1.

Pœnitens cum gaudio præſtet quæ præſtare debet. 98. 1.

Pœnitens ſi voluerit ad Epiſcopum accedere pro caſibus reſervatis, quid agendũ. 101. 2.

Pœnitens timens probabilitèr periculum ſibi, vel Sacerdoti imminere ex confeſſione ei facta, laico poterit confiteri, &c. 104. 1.

Pœnitens cum non poteſt ad pœnitentiam induci, quid agendum. 110. 2.

Cavendum ne Confeſſarius in hoc caſu ipſum in deſperationem inducat. ibid.

Pœnitentes inſtruantur non ſolum confiteri commiſſa, ſed & bona omiſſa. 111. 1.

Moneantur, ut redeant, ſi peccatum aliquod oblitum, memoria referat, 112. 1.

Pœnitens ſolemniter non eſt ordinandus. 146. 2.

Pęnitentiæ etymologia. 95. 1.

Pœnitentiæ effectus. 98. 1.

Pœnitentia, & Communio à Catholico Sacerdote ſuſcipiatur. 5. 2. 4.

Pœnitentię Sacramentum à quibus adminiſtrandum. 425. 1.

In Pœnitentia tria neceſſaria ſunt. 95. 1.

Pœnitens de quibus interrogandus cum prima vice ad Confeſſarium accedit. 104. 1.

Pœnitentes de decimarum ſolutione moneantur. 361. 2.

An Eccleſiarum debitores ſint, interrogentur, & ſi fuerint, ad ſatisfactionem exhortentur. 662. 2.

Pœnitentiaria in Cathedrali inſtituatur. 560. 2.

Pœnitentiarius Presbyter ſecularis eligatur, qui ſi deſit, Regularis deputetur, &c. 335. 1.

Pęnitentiarius qua die confeſſioni aſſiſtit, ſi Canonicus ſit, pręſens in Choro reputetur 513. 1.

Politius *vide Hieronymus*.

Pompejus Sarnellius Epiſcopus Vigilienſis laudatur. 9. 23. l. d. 24. 5. 29. 5. 640. 2. 652. 2.

Ad votum deciſivum admiſſus XIII. Provinciali Concilio ſubſcribit. 666. 1.

Pontifex cur ſic dicatur. 138. 2.

Aliquorum criminum abſolutionem ſibi reſervat, ne de facili committantur. 336. 1.

Pontifex omnibus pontificalibus indutus, Sacros Ordines conferat. 611. 2.

Populus, cum celebratur, à Clero diviſus eſſe debet. 623. 2.

Portio canonica ex quibus deduci prohibetur. 231. 1.

Portio canonica infra annum Epiſcopis, ſeu Eccleſiis perſolvatur. 35. 1.

Poſſeſſio *vide V. Fundus*.

Poſſeſſiones, & alia bona ſi pro miſſis legentur, aliud pro earum celebratione non detur. 304. 2.

Poſſeſſiones legatæ pro miſſarum celebratione aſſignentur Presbytero celebranti. 43. 2.

Poſſeſſiones, ſeu redditus non emendæ de pecunia acquiſita de bonis Eccleſię. 224. 1.

Poſſeſſores, & turbatores bonorum eccleſiaſticorum excommunicantur. 226. 1.

Presbyteratus Ordinis ætas eſt annorum vigintiquinque. 564. 2.

Presbyteratus, & Diaconatus dumtaxat inter Sacros Ordines recenſentur. 7. 2. 1.

Presbyteri beneficiati, qui Dominicis, & feſtis diebus non celebraverint, & alii in Sacris conſtituti, qui ſemel in menſe non communicaverint, fructus illius menſis amittant. 351. 2. 395. 1.

Presbyteri bigamos non benedicant. 295. 1.

Presbyteri non celebrent ſine Clerico. 121. 1.

Exteri dimiſſorialibus muniti, ultra duos menſes ad Divina peragenda non admittantur, niſi interim Ordinarii, apud quos fuerunt, de vita, &c. teſtentur. 614. 2.

Ab Epiſcopis non admiſſi, à Regularibus ad Divina peragenda non recipiantur. 636. 1.

Græci latino, & Latini græco ritu celebrantes, a Divinis perpetuò ſuſpendantur. 655. 2.

Super communem veſtem albam prius, deinde ſtolam, & phelonium adhibeant. 655. 1.

Presbyteri habitationes eligant in loco honeſtiori Civitatis. 520. 2.

Ignoti ad Divina non ſunt admittendi, ſi licentia carent, & fide Epiſcopi, de moribus, & ordinibus. 42. 2.

Neſcientes populum inſtruere, ſuſpendantur ab officiis, & beneficiis. 82. 2.

Pocurationes, & patrocinia apud laicos Judices non agant. 391. 2.
Quartam dare Epiſcopo negligentes anathematizantur. 305. 2.
Presbyteri ad votum deciſivum in Concilio Baſilienſi perperam admiſſi, nec illud fuit gitimum. 28. 6.
Presbyteri *vide etiam Sacerdotes.*
Presbytero celebranti miſſas, aſſignentur poſſeſſiones legatæ pro earum celebratione. 43. 2.
Præcepta legis decem, & quæ per ea prohibeantur. 83. 1. 2. Populo exponenda. 84. 1.
Proceſſionis tempore mulieres, aliùve è feneſtris non proſpiciant. 557. 1.
Proceſſionum egreſſus, & ingreſſus in Eccleſiam Campanarum ſonitu indicetur; Muſica inſtrumenta proceſſiones ne comitētur. 506. 1.
Proceſſionum ordo, & methodus traditur. 417. 1.
Proceſſus abſque Vicarii permiſſu, non extrahantur, &c. 591. 2.
Procuratio unica tantum ſuſcipi poteſt. 512. 2.
Procuratores Epiſcoporum, aut Capitulorum in Synodo votum deciſivum non habent. 314. 2.
Procuratores pauperum inſtituantur. 356. 1.
Procuratores Monialium quę facere debent 537. 2.
Procuratores quartam decimarum pro Eccleſia exigentes, Quartulani dicti, &c. jurent de fideliter exercendo, &c. 594. 1.
Procuratores rationem reddant coram Capitulo. Singulis annis coram Epiſcopo de anniverſariorum, & legatorum piorum ſatisfactione doceant. 511. 2.
Procuratorium Epiſcopi Trojani non volētis intereſſe Concilio Provinciali Beneventano habito anno 1571. 383. 1.
Profeſſionis fidei formula. 312. 1. 470. 1. 2.
Promotio ad Sacros Ordines alienorum, vagorumque abſque commendatione proprii Epiſcopi vetita. 9. 2.
Promoti ad Ordines minores ſuo quiſque munere ſe exerceat, niſi legitimè abſint, &c. 564. 2.
Promovendi ad Sacros Ordines Parochi, & Magiſtri teſtimonium habeant de Eccleſiæ ſervitio, & de latinæ linguæ intelligentia. ibid.
Propoſitiones damnatæ à Sede Apoſtolica ſub Alexandro Papa VII. & Innocentio Papa XI. evulgentur. 658. 2.
Propoſitiones aliæ ab Alexandro Papa VIII. tam quoad extenſionem juris regaliæ, quam quoad declarationem eccleſiaſticæ poteſtatis rejectæ enunciantur. 659. 1.
Aliæ damnatæ. 662. 1.
Proſper Rebiba Epiſcopus Troianenſis Cōcilio Provinciali Beneventano anno 1567. ſubſcripſit. 372. 1.
Provincialia Concilia quo menſe, & quo die Beneventi celebrata fuerint. 78. 1.
Pſalmodia quomodo perſolvenda. 512. 1.
Pueri Doctrina Chriſtiana ſunt edocendi. 425. 2.
Septimo, aut octavo ætatis anno Confeſſionibus aſſueſiant, duodecimo, & decimoquarto proprio confiteantur Sacerdoti, & Confeſſoris judicio Euchariſtiam ſumant. 380. 1.
Non confirmentur, niſi ſint annorum quatuor. 94. 2.
In utero matris non poſſunt baptizari, ſi tamen imminente morte egrederetur caput, poteſt tunc baptizari, & non eſt reiterandus baptiſmus, ſecus ſi baptizetur alia parte. 92. 1.
Pueri, & puellæ ante pubertatem expletam caſibus reſervatis non includuntur. 561. 2.
Puer quamcitius baptizetur tribus de cauſis, quas Sacerdotes populo inculcent. 90. 2.
Pulcheria Imperatrix Clericos, Monachos, Laicoſque à Concilio expelli voluit. 28. 4.
De Punctatoribus. 394. 2. 614. 2.
Punctatores Cathedrales, & Collegiatæ Eccleſiæ habeant. 394. 2.
Duo eligantur, qui punctationum librum conficiant 354. 1.
Quinam eſſe debeant, & quantum oneris ſubeant. 615. 1.
Si punctare prætermiſerint, de ſuo ſatisfaciant. 512. 1.
In Synodo jurent ſe fideliter commiſſum munus præſtituros. ibid.
Canonicorum ſimulatas infirmitates Vicario deferant. 512. 1.
Punctator ſemper Choro interſit, & ſi de licentia abſit, alius à Chori Præfecto probandus ſubſtituatur. Contrafacientium pœna. 512. 1.
Punctatores ſi præſentem ut abſentem notaverint, aut notandum prætermiſerint, de ſuo ſatisfaciant. ibid.
In Punctatores Epiſcopus quos voluerit, eligat. 512. 1.
Punctatores, quos elegerit Epiſcopus etiam pœnis ad acceptādum cogere poteſt. 512. 1.
Punctorum libri ſingulis hebdomadis confe. rātur: cōtroverſias Vicarius definiat. 512. 1.
Canonicis ne oſtendantur. 512. 1.
Punitionis cauſa exprimatur. ibid.
Pyrthus Francus Epiſcopus Bojanenſis Synodo Provinciali Beneventano ſubſcripſit. 372. 1.

Qua-

Q

Quadrageſimale jejunium quotannis pro obſervantia indicatur. Infirmis verò gratis conſulatur. 646. 2.
Quadrageſimali tempore muſica inſtrumenta inhibentur. ibid.
Cibi vetiti in Tabernis ne vendantur. 499. 1.
Peccata confitenda, & Conciones audiendæ. 499. 2.
Studioſiùs rebus divinis vacandum. 499. 1.
De qualitate Epiſcoporum, vide de honeſtate Clericorum. 348. 2.
Quarta vide etiam canonica portio.
Quarta bonorum ab inteſtato decedentium quomodo à Parochis ſubducenda, & eroganda. 411. 2.
Quarta non debetur de bonis illius, qui Religionem intrat. 232. 2.
Neque de bonis Novitii, qui moriatur infra tempus probationis. ibid.
Quartæ jus cuinam Eccleſiæ competit. ibid.
Cuinam Eccleſiæ debeatur quando quis audit Divina in una Eccleſia, & habet ſepulturam in alia. 232. 1.
Quid in caſu, quo parochianus iverit ad aliam vicinam parochiam abſque animo domicilium mutandi, & ibi moriatur ſine ſepulturæ electione. ibid.
Conſuetudo nihil dandi pro canonica portione non eſt tenenda. 233. 2.
Quartulani vide etiam Procuratores quartarum decimarum.
Quartulanorum unus Clericus, & alter laicus. 362. 1.
Quæſtores ab Archiepiſcopo miſſos, Suffraganei ne impediant. 98. 2.
Quæſtores falſas literas deferentes qualitèr puniendi. 99. 1.
Quæſtores falſi, qui cenſendi. 99. 2.
Quæſtuarii per ſe, aut per alios ne prædicent. 486. 2.

R

Raptores, & violatores Eccleſiæ tradi nõ poſſunt eccleſiaſticæ ſepulturæ. 236. 1.
Raptoris hæredes etiam reſtituere tenentur, & quonam pacto. 114. 2.
Rebiba *vide Proſper.*
Pro Receptione in Capitulum nihil ſolvatur. 513. 1
Rectores Confraternitatum rationem reddant de oneribus, & beneficiis Confraternitatis. 540. 1.
Rectores Eccleſiarum ſupellectilia miſſarũ celebrationi neceſſaria comparẽt. 331. 2.
Matres, ſorores, ſeu amitas in domibus ne habeant. 207. 1.
In propria Eccleſia die Dominico celebrent, & plebes ſalubriter moneant. Jejunia, & feſta indicent. 50. 1.
Recognitiones fieri faciant, & publica inſtrumenta de iis, quæ tenent laici, & Clerici ſub dominio Eccleſiæ. 225. 2.
Rectores, vel Cancellarii Univerſitatis, aut Gymnaſii ad ſua officia, nevè ſcholares ad Doctoratum admittantur, niſi prius emiſſa fidei profeſſione. 471. 2.
Refutare idem quod dimittere. 3. l. l.
Regia, & ſecularis poteſtas obſtetatur, ut ad fidei puritatem conſervandam auxilium præſtent. 319. 1.
Regis natali die recurrente pro ejus incolumnitate preces habendæ. 619. 1.
De Regularibus. 406. 1. 545. 2. 636. 1.
Regulares eccleſiaſtico ſubiiciantur interdicto celebrantes in Eccleſia interdicta, aut excommunicatos recipientes. 256. 2.
Regulares ſine ſuperiorum mandato in ſcriptis, à Conventu diſcedentes, ab Epiſcopo puniantur. 546. 1.
Regulares Curati quæ Sacramenta miniſtrare, & à quibus abſolvere poſſint. 545. 2.
Ad curam animarum deputati Ordinarii examen ſubire debent, ejuſque juriſdictioni quoad viſitationem, & correctionẽ ſe ſubiicere etiam debent. 545. 2.
In Eccleſiis, quæ ſui ordinis non ſunt, ut prædicare poſſint, licentiam Ordinarii habere debent. 546. 1.
Regulares omnes ad generales ſupplicationes convenire debent. ibid.
Extra Clauſtra commorantes Epiſcopo denuncientur. 406. 1.
Cujuſcumque ſint Ordinis, niſi legitimam ſe habere ętatem, laudabiliter in Religione verſatos eſſe, & ritè ad priorem ordinem promotos eſſe, teſtatum faciant, non admittantur. 565. 1.
Pro funere parochiam cum Cruce intrare, ac Cadaver accipere ne audeant, niſi præſente, & permittente parocho. 510. 2.
Antequam à propriis Superioribus ſint approbati, & eorum licentiam habeant, in Eccleſiis ſui Ordinis ne prædicent. Habitam approbationem locorum Ordinariis exhibeant, & ab eis benedictionem petant. 546. 1.
Compaternitatem contrahere prohibentur. 294. 2.
Decimam exigere præſumentes, abſque privilegio, excommunicantur. 305 2.
Niſi à ſuis ſuperioribus ſint de vita, & moribus approbati, ad audiendas confeſſiones non admittantur. 402. 2.
Teſtamentis nullo modo ſe ingerant, nec

nec eorum executores exiſtant,niſi præſtita Epiſcopo cautione de fideliter exequẽdo. 34. 1. 301. 1.
Ante profeſſionem ad majores ordines promoveri non debent. 338.2.
A ſui Superioribus approbati coram Epiſcopo ſe ſiſtant pro confeſſiones audiendi facultate. 335. 2.
Regularibus relicta hæredes non ſolvant abſque preſentia Parochi. 232. 1.
Mendicantibus exteris quomodo liceat quæſtuare. 636. 1.
Regularis,cui theologale munus imponitur ſuis Superioris licentiam habeat. 320. 1.
Regularis in baptiſmo,aut confirmatione in Patrinum non admittatur. 91. 1. 328. 1.
Regularis obſervantia præcipitur. 204. 1.
Regularium Superiores ſingulis annis ab Epiſcopis monendi circa regularem obſervantiam. 406. 1.
Regularium Conſervator ſemel electus non mutetur. 546. 1.
Regum Hiſpaniæ ſumma pietas. 29. 4.
Religioſi quantumcumque exempti confeſſiones non audiant abſque Ordinarii approbatione. 100. 2.
Contrarium facientes excommunicantur. 102. 2.
Religioſi detrahentes Eccleſiarum Prælatos excommunicationem incurrunt. 250. 2.
Religioſi bonæ famæ ad audiendas confeſſiones,& non juvenes aſſumantur. 101. 1.
Qui in confeſſione cum mulieribus, & juvenibus inhoneſtè tractant, à facultate audiendi confeſſiones excidant; & ſi quid in contrarium attentaverint,excommunicationem incurrunt. ibid.
Exempti quibus in caſibus à juriſdictione Ordinarii non eximantur. 271. 2.
Mendicantes non debent nova loca recipere, vel antiqua mutare, ſine licentia Papæ. 226. 2.
Tenentur ſolvere decimas Parochiis, in quibus eorum loca exiſtunt. 45. 1.
Exempti ad decimas quo pacto non teneantur. 239. 1.
Per recurſum ad Dominos ſeculares impedientes Epiſcopos, ne jura ſua exerceant,excommunicantur. 244. 1.
Exemptionis prætextu non audeant abſolvere à caſibus reſervatis ſine facultate Epiſcopi. 44. 1.
Decretalem *Dudum* de ſepulturis ſervẽt. 102. 2.
Non poſſunt miniſtrare Sacramenta ſine licentia. ibid.
Religioſi ſunt apud ſua Monaſteria tumulandi 234. 2.
Religioſus,vel Clericus ſecularis, ne cum aliquo blanditiis, & donis pactum faciat, ut in ſuo Cæmeterio,vel Eccleſia ſepulturam eligat. 232. 1.
Religioſus in Epiſcopum promotus non poteſt condere teſtamentum. 229. 2.
De Reliquiis Sanctorum. 323. 1. 388. 2. 488. 2. 646. 1.
Reliquiã S. Bartholomæi Ladiſlaus Neapolitanorum Rex per Oratores expoſcit. 64.
Reliquiarum Inventarium, earumque atteſtationes unaquæque Eccleſia habeat. 489. 1.
Reliquiarum totius Diœceſis Inventarium in epiſcopali Archivo ſit. ibid.
Reliquiæ Sanctorum, qua in veneratione ab antiquis SS. Patribus,& Eccleſiæ Principibus habebantur. 323. 1.
Reliquiæ antiquæ non oſtendanur extra Capſas,neque exponantur venales, & inventas de novo,nemo veneretur abſque Summi Pontificis auctoritate. 217. 2.
Reliquiæ,quæ antiquitùs venerationi habitę ſunt,nova non indigent probatione. 646. 1.
Novæ non invehantur,niſi ab Epiſcopo recognitæ, & approbatæ fuerint. 388. 2. 489. 1.
Duabus clavibus ſerventur. 389. 1.
Claves apud quos eſſe debeant. 489. 2.
In Eccleſiis loco decenti,honeſto,atque conſpicuo cuſtodiantur. 323. 1. 489. 1.
Quomodo aſſervandæ, & oſtendendæ. 388. 2.
In proceſſionibus Sacramenti non deferantur. 557. 1.
Renovatio particularum, fragmentorumque diſcuſſio præcipitur. 645. 2.
Reparatio Eccleſiarũ ad quos ſpectet. 647. 2.
De Reſidentia. 342. 2.
Reſidentiã requirunt beneficia curata. 154. 1.
Ad Reſidentiam adhortatio,& decreta Sacri Concilii Tridentini referuntur. 342. 2. 343. 1. 344. 1. 2.
Nõ reſidentes fructibus privẽtur. 345. 1.
Ad Reſidentiam obnoxios Ordinarii compellant. 627. 2.
A Reſidentialibus beneficiis octo tantum dierum abſentia concedatur legitima cauſa. 377. 2.
Reſidentiæ neceſſitas in Paſtoribus. 155. 1.
Reſpondere per ſe qui non poteſt, utpotè muti, ſurdi,vel ægri,reſpondere tenentur per Patrinum. 91. 2.
De Reſtitutionibus. 113. 1.
Reſtitutio ablati à quibus, & quomodò facienda. ibid.
Ad Ordinarium ſpectat. 101. 2.
Reſtitutio facienda,ut dimittatur peccatum. 113. 1.
Quid agendum ſi pœnitens non habet unde reſtituat,vel ſi abſit is, cui reſtitutio eſt facienda. 114. 1.

Digitized by Google

Reſtitutio quibus facienda. 115. 1.
Reſtitutio occultè fiat, ſi peccata fuerint occulta. 114. 1.
Reſtituere tenetur, qui rem alienam mala fide emit. 114. 2.
Res aliena reſtituenda eſt non deteriorara. 115. 1.
Comedentes de præda, aut rapina tenẽtur etiam ad reſtitutionem, exceptis iis, qui comedunt, ut inducant ad reſtitutionem. ibid.
In reſtitutione rei incertę non excedentis valorem carolenorum decem fiat diſtributio cum licentia, & conſenſu Archipresbyreri, vel Parochi. 115. 2.
Dummodo tamen nihil ad eorum manus perveniat. ibid.
Ubi non invenitur perſona cui reſtituatur, Epiſcopo pænitens res illas deferat. ibid.
Quid agendum cum ſcitur perſona, cui facienda eſt reſtitutio, ſed longè abeſt. 116. 1.
Recompenſare tenetur qui impedit honorem, vel beneficium aſſequendum. ibid.
Quid agendum ſi inveniatur pecunia in via, vel alibi locorum. ibid.
Reſtituenda ſunt lucrata in ludo, ob ipſius prohibitionem. 116. 1.
Enumerantur perſonæ, quibus indiſtinctè reſtituendum eſt quidquid lucratus quiſpiam eſt ei in ludo. 116. 2.
Ad Reſtitutionem famæ tenentur falſa imponentes, vel etiam vera detegentes, unde proximi fama dehoneſtatur, &c. 587. 2.
Reſtitutiones per Confeſſarium ne fiant, quòd ſi id facere neceſſe fuerit, Chirographum ab accipiente habear 335. 2.
Reſtitutionis obligatio datur in quolibet indebitè detinente rem alienam. 113. 1.
Reſtituendum ablatum etiam uſque ad mendicam paupertatem. ibid.
Diſcreta remedia præmittenda, cum pænitens ſine periculo magno ſuo, & familiæ non poteſt ſatisfacere. ibid.
Reſtitutionis dilatio quando, & qua cautela permitti poteſt. 113. 2.
Richardi Maſſilienſis Abbatis ambitio latens priùs, deindè apertè proſiliens. 4. 2.
Ritus cardinandi, ſeu incardinandi. 20. 8.
Rituum Sacrorum Congregatio bis in menſe habeatur. 496. 1.
Rituum ſacrorum, & conſcientię caſuum Congregatio per Provinciæ Civitates, & Vicarias inſtituenda demandatur. 623. 1.
Robertus Comes præſens Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa. 3. 2. 1.
Roberti de Monte teſtimonium de Corpore S. Bartholomæi Romam translato, reiicitur. 69.
Rodgerius cauſarum patronus laudatur, 53.
Roffredi Comitis ſibi jus Cellæ S. Mariæ de Caſtanieto vendicantis cōdemnatio. 2. 1. 4.
Roffridus Diaconus, & Bibliothecarius Eccleſiæ Beneventanæ. 21. 2. 3.
Romani in Orhonis prælio nō defecerũt. 68.
Romanus Capoferrus Archiepiſcopus Sodalitatem S. Bartholomęi inſtauravit. 64.
Roſſellanus Epiſcopus diverſus à Groſſetano. 23. l. g.
Rubertus Epiſcopus Florentinus. 21. 1. 1. 22. 2. 6. 23. l. d.
Rutgerus Epiſcopus Civitatenſis. 21. 1. 1. 22. 2. 6.

S

SAbellus Cardinalis *vide Jacobus*.
Sacerdos, vide *Presbyter*.
Sacerdotes caſtè, & ſobriè vivere tenentur, 332. 1.
Sacerdorum, & Epiſcoporum Veſtimenta, eorumque ſignificatio. 138. 1.
Sacerdos in baptiſmo inungens pueros veteri Chriſmate extra mortis articulum deponendus eſt. 87. 1.
Sacerdos ab infirmo vocatus ſi mortuũ ipſum invenerit, & pænitentiæ ſigna dederit ipſum abſolvere debet. 113. 1.
Sacerdos quid agere poteſt ad vitanda pericula, de quibus in confeſſione notitiam habuit. 117. 1.
Ne inducat pænitentes ad votum emittendum de peccatis non committendis. 118. 1.
Sacerdos celebrare poteſt contritione præmiſſa, ſi urgente neceſſitate Confeſſarii copia non adſit. 126. 2.
Sacerdos ſi poſt miſſam inchoatam recordetur de aliquo mortali, ſi ante conſecrationem, ipſam relinquat; ſi poſt, proſequatur miſſam, & conteratur, & doleat. ibid.
Sacerdos Canones ignorans, vix Sacerdos, 111. 1.
Sacerdos curet, nę ſanguis Chriſti effundatur, & quid agendum, ſi ſuper Corporale ceciderit. 131. 1.
Quid, ſi ſuper pannum profanum, vel veſtimentum. ibid.
Quid, ſi ſuper altare ſtillaverit, idque tangat ur unum pannum, aut ſecundum, aut tertium. ibid.
Pœna Sacerdotis, cui id acciderit. 131. 2.
Si in ſanguine adſit venenum nullo modo ſumi, aut aliis dari debet, & quid agendum. ibid.
Sacerdos conſecrans, non intelligitur conſecrare vini guttas in Calicis pede adhęrentes, nec hoſtias, quæ per oblivionem reperiantur. 132. 1.
Sacerdos antiquitùs poſt miſſam populum bene-

benedicebat, vel cum Cruce, vel cum patena. 123. 2.
Præſente Epiſcopo Sacerdos benedicere ne præſumat, niſi ab ipſo obtẽta venia. ibid.
Sacerdos alienę Parochiæ ſponſos matrimonio ne jungat abſque Epiſcopi, vel proprii Parochi licentia. 570. 1.
Quibus diſpoſitionibus debeat celebrare. 126. 2.
Sacerdos, cui mandatur, ut aliquem ab excommunicatione abſolvat, quid agere debeat. 270. 1.
Hæreticus, vel degradatus, validè conſecrat. 119. 2.
Miſſam non cantet, niſi matutinum, & primam prius expleverit ſub pæna excommunicationis. 120. 2.
An peccet omninò à celebratione Miſſæ abſtinens. 133. 2.
Leproſus non celebret publicè, ſed privatè. 120. 1.
Sacerdotes quæ docere populum debẽt. 82. 1.
Sacerdotes in omnibus pręceptis populum inſtruant. 84. 1.
Sacerdotes inveſtituram adſumentes à laicis, nec uti Sacerdotes habendi. 7. 2.
Sacerdotes manus debiles habentes ne celebrent. 133. 1.
Sacerdotes nullum habentes populum, poſſunt ſine peccato abſtinere ab aliis actibus ordinum, qui pertinent ad corpus myſticum. 134. 1.
Hi tamen quo tempore celebrare tenentur. ibid.
Quod peccatum committit omittens, ea quę ad ritum ſacrum Euchariſtiæ pertinent. 134. 2.
Sacerdotes ad Altaria ſacras veſtes ne induant. 492. 2.
Altare ne conſcendant, niſi ad ſacrificium neceſſaria adſint. 333. 1.
Doceant populum articulos fidei. 82. 1.
Criminoſi à miſſæ ſacrificio arceantur. 497. 2.
Cum paramentis Sacerdotalibus efferantur. 510. 2.
Dominicis, feſtiſque diebus non celebrantes, & Clerici ſingulis ſaltem menſibus non communicantes, fructibus beneficialibus illius menſis priventur. 375. 1.
Monere debent ſubditos ſuos de Sacramento confirmationis. 94. 1.
Exteri nec miſſam celebrare, nec Sacramenta miniſtrare poſſunt extra Diæceſim abſque ſuorum Prælatorum licentia. 304. 1.
Incogniti commendatitias literas proprii Epiſcopi non deferentes, ad ſacra non admittantur. 396. 2.
Latini nec cum Græcis in fermentato, nec ſub utraque ſpecie laicos communicent. 317. 2.
Sacerdotes Parochiales antequam ad Concilium iter accipiãt, infirmos viſitent 79. 1.
Schiſmatici, ſimoniaci, & excommunicati, an ſint verè Sacerdotes. 6. 2.
Sacerdotibus non tribuantur miſſę pluſquam ſeptem in hebdomada. 43. 1.
De Sacramentis. 84. 1. 325. 1. 399. 2. 571. 1.
Sacramenta quid ſint, eorum numerus, & neceſſitas. 84. 2.
Sacramenta, quæ iterari poſſunt, & quæ non connumerantur. 85. 1.
Quæ à Parochis ſolicitè adminiſtranda. ibid.
Sacramenta, quæ iterari non poſſunt, quænam ſint. 85. 1.
In Sacramentis intentio debet eſſe ſpecialis ad Deum, non temporalis ad præmium. 85. 2.
Sacramenta, mortali culpa detenti ne miniſtrent extra neceſſitatem. 399. 2.
Non poſſunt miniſtrari à Religioſis abſque licentia. 102. 2.
De Sacramento Confirmationis. 93. 2
De Sacramento Pænitentiæ. 95. 1.
Pro Sacramentorum adminiſtratione nihil petatur. 551. 1.
In eorum adminiſtratione requiritur intentio actualis, vel virtualis. 399. 2.
Sacramentorum Miniſtri neceſſitate excepta, legitimam authoritatem habeãt. 85. 2.
Sacramentum extremæ unctionis: *vide Extrema unctio.*
Sub utraque ſpecie à Sacerdote integrè ſumendum. 123. 1.
Sacramentum Euchariſtiæ: *vide Euchariſtia.*
Sacramentalia quid ſint 85. 1.
Quæ fiunt ante, & poſt Baptiſmum quid ſignificent. 90. 2.
Sacrarium in quavis Eccleſia adſit. 389. 2.
Sacræ imagines quales eſſe debeãt. 388. 1.
De Sacrificio Miſſæ. 129. 1. 329. 2. 495. 1. 640. 2.
Hoc Sacrificium quomodo tractandum. 495. 1.
Miſſæ Sacrificium cum majoris ſit excellentiæ, majorem in celebrante devotionem requirit. 329. 2.
Ab Epiſcopis, ut frequenter fiat commendatur. 496. 2.
In Sacrificio Miſſæ, ut errores etiam leviſſimi abſint, Sacerdotes præ manibus habeãt librum ſub titulo *Commentariorum* typis evulgatum, & à S. Synodo XIII. probatũ ab Coepiſcopo noſtro Pompejo Sarnellio Vigilien. 640. 2.
Cętera ad hanc materiam ſpectantia *vide V. Euchariſtia, Miſſa, & Sacerdos.*

Sacrilegii pœna duplex. 216. 2.
Sacrilegium quid,& quotuplex ſit. ibid.
Sacriſta quinam eſſe debeat. 614. 2.
Sacriſta librum,in quo Miſſalium onerum ſatiſfactiones ſatiſfacientium manu adnotentur,paratum habeat. Huic tantum libro de hac re fides adhibeatur. 615. 1.
Sacrarum ſupellectilium Inventarium conficiat, in Epiſcopali Archivo ſervandum. 492. 1.
In Sacriſtia Oratorium,precum tabella, Cōfeſſionale,& lavacrum adſit. 292. 1.
Silentium obſervetur. ibid.
Sacrorum locorum violatores excommunicantur. 300. 1.
Sal benedictum,olea, aqua, albæ, laicis non dentur. 552. 1.
Sancti Officii acta in arca, ab aliis ſejuncta ſerventur,ſub duplici clave,una à Vicario, & altera à Notario ſervanda. Arcam nulli,niſi coram Vicario,aperire liceat.590.2.
Sanctiones Conciliorum pro Breviarii correctione. 74.
Sanctiones circa Sacramentum confirmationis. 94. 1
Sanctorum imagines non canonicè depictas aut emendari, aut amoveri Epiſcopi curent. 323. 1.
Sanctorum picturæ ab Eccleſia non approbatorum,prohibentur. 300. 1.
Sanctorum reliquiæ *vide Reliquiæ.*
Sanguis Chriſti ſi effundatur,quid agendum 131. 1.
Sarnellius Epiſcopus Vigilien *vide Pompeius.*
Savinus Abbas S. Lupi. 21. 1. 1. 22. 2. 6.
Scabellum Epiſcopi quid ſignificet. 118.2.
Scenicæ actiones in concione de Paſſione Domini,vel Martyrum actis, interdicantur. 322. 2.
Schiſmatici recentes vitandi. 4. 2.
Scholæ ſingulis annis à Viſitatore viſitentur, & obſceni libri arceantur.379.2. 387. 1.
Sclopi in Eccleſiam deferendi abuſus inhibetur. 648. 1.
Scripturas ad loca pia ſpectantes detinentes excommunicantur. 540. 2.
Scripturarum Catalogus, quæ in Archivo ſervari debent. 672. 1.
Scripturam Sacram interpretantes facili utantur interpretatione. 320. 2.
Scripturæ Sacræ lectio demandata. 609.2.
Scripturæ Sacræ verba ad profanos uſus ne trahantur. 386. 2.
Scripturæ ad beneficia pertinentes,defuncto Beneficiato,ad Epiſcopū deferātur.408.1.
Scripturæ Metropolitanæ, aut Provincialiū Curiarum,ne ſubducantur, anathemate cavetur. 302. 2.
Infra tres menſes Epiſcopo deferantur. 367. 1.
Sectæ,aggregationes, & obſervantiæ novæ non introducantur ſub excommunicationis pœna. 51.1. 307. 2.
Seculares Domini impedientes culturam, & locationem bonorum eccleſiaſticorum, excommunicantur. 503. 2.
Sede Epiſcopali vacante à Capitulo deligatur Oeconomus,qui ſtabilium cura m gerat. 617. 2.
De Seminario Clericorum. 339.1. 413. 2. 524.1.
Seminariorum inſtitutio cōmendatur.651.1.
Seminarii inſtituendi ratio exhibetur. 339.1. 651. 1.
Seminariorum utilitas.524.1.
Quinam in Seminario admittendi. 340. 1.
Seminarii Metropolitani fundatio poſt Terræmorum recenſetur. 652. 2.
Epiſcopi nonnulli, qui operam ſuam in Seminariis fundandis navarunt,laudantur 653.1.
A Seminario pauperum filii ſunt admittendi,& divites non excludendi. 413. 2.
Singulis tribus menſibus coram Epiſcopo degentium in Seminario examen habeatur. 414. 1.
Unus ex Canonicis, vel reliquo Clero pro Depoſitario Seminarii eligendus.ibid.
Quæ in Seminario ſervanda. 529. 1.2.
Taxatio pro Seminario, vel in totum, vel in partem remittenda ad ratam beneficiorum ſimplicium, quæ Seminario erecto uniri contigerit. 651. 2.
Ubi Seminarium erigi non poteſt, taxatio tamen fiat, ad cujus rationem Clerici in Seminarium Metropolitanum,aut aliud in Provincia inſtitutum mittantur. ibid.
Seminariorum Magiſtri ſint idonei:Qui in illud recipiendi. 413. 2.
Decreta edita in viſitatione Seminarii. 432. 1.
Septuageſimæ notitia. 288. 1.
Sepulcra ne intra Chorum etiam pro Clericis fiant,632. 1.
Extra Chorum, Pontifices, & Clerus ſua habeant. ibid.
Ab Altaris ſuppedaneo diſtent,& quantum. 390. 1. 632. 2.
Altaribus ſubiecta, Altaria interdicto ſubiiciunt. ibid.
Eminenti Eccleſiæ loco poſita tollantur,niſi marmorea,vel ærea ſint. 363. 2.
Sepulcrorum collocationes deſcribuntur. 390. 1. 632. 2.
De Sepulturis. 230.2. 363.2. 632. 1.
Sepultura quid ſit, quibus competat,& ubi quiſque ſit ſepeliendus 230. 2.
Sepulturam quis poſſit eligere. 234.1.
Sepultura deneganda uſurariis publicis,raptoribus, & violatoribus Eccleſiæ. 234. 2. 235.

235. 2. 236. 1.
At non deneganda ſuſpenſis. 236. 1.
Sepultura Epiſcopi defuncti ultra 40. horas non differatur. 634. 1.
Sepultura eccleſiaſtica juſtè denegatur quãdoque etiam iis, quibus abſolutionis beneficium impenſum eſt. 257. 1.
Sepultura eccleſiaſtica eligi non poteſt à parochianis, in quorum pœnam ipſorum Eccleſia interdicta eſt. 264. 1.
Sepultura eccleſiaſtica deneganda iis, qui dolosè, aut ex ignorantia affectata inteſtati decedunt. 276. 1.
Peregrinis, & Pauperibus ubi danda. 233. 2.
A quibus danda Pauperibus, & Egenis decedentibus in Civitate, & Diœceſi Beneventana. 213. 2.
Excommunicationem incurrunt ſepelientes ſcienter hæreticos, fautores, & receptatores eorundem. 236. 1.
Sepultura eccleſiaſtica an ſit deneganda excommunicato, qui dedit ſigna manifeſta pœnitentię, ſi morte præventus non potuerit abſolutionem obtinere. 235. 1.
Sepulturæ eccleſiaſticæ tradẽdi, quos nõ cõſtat, in mortali peccato deceſſiſſe. 235. 1.
Sepulturæ ad electionem nemo aliquem voto, vel juramento obliget. 234. 2.
Sepulturæ merces quæ. 419. 2.
Sergius Archiepiſcopus Neapolitanus interfuit Concilio Beneventano ſub Nicolao II. Papa. 1. 1. 1.
Servilia opera quæ ſint. 399. 1.
Servitium Eccleſiæ plures quàm depoſcit, non initientur. 564. 2.
Servitutes profanæ, niſi in fundatione, vel ab immemorabili conceſſæ fuerint, cenſuris eccleſiaſticis etiam adhibitis, removeantur. 647. 2.
Servitutes variæ mutuatario impoſitæ contractus uſurarius eſt. 596. 1.
Sigilla non ſunt multiplicanda in indulgentiarum conceſſione. 98. 2.
Sigillum proprium quælibet Eccleſia habeat 266. 1.
Sigillum Eccleſiæ gratis concedendũ. ibid.
Sigillum Confeſſionis frangentiũ pęna. 117. 1.
Sigillantes literas Superiorum notoriè falſas, excommunicantur. 266. 2.
Signum Archiepiſcopi Beneventani. 666.
Silveſter Brancondius Epiſcopus Mõtis-Marani ſubſcripſit Concilio Provinciali Beneventano anno 1599. 422. 2.
Simon Florentinus Epiſcopus. 290. 2.
De Simonia. 410. 1. 543. 1. 650. 2.
Simonia peccatum graviſſimum. 85. 2.
Quibus modis committatur. 86. 1.
Simonia ſpecies hæreſis. ibid.
Quę obſervãda, ut ſimonia evitetur. ibid.
Quomodo contrahatur. 86. 2.
Simoniæ animæ morbus incurabilis. 410. 1.
In Conſtitutione Pii IV. & V. Simoniacis pœnæ taxantur. ibid.
Simoniæ periculum in præſentationibus, ut evitetur, quæ ſervanda. 213. 2.
Simonię peccatũ quibus pęnis obnoxiũ. 85. 2.
Simoniacus quomodo liberetur. 86. 1.
Simonię labes quibus caſibus in exequiis contrahatur. 236. 2.
Quando in proceſſionibus, quas Cathedrales Eccleſiæ, vel conventuales faciunt, includatur. 237. 1.
Simoniam committentium pœnæ. 32. 2.
Per Simoniam habens beneficium, debet reſignare ante diſpenſationem. 86. 1.
De Simoniis, & confidentiis bullæ bis in anno diebus Dominicis publicentur à Parochis. 543. 1.
Simoniaci caſus explicantur. 410. 1.
Societas animalium quomodo permittatur. 602. 1.
Sodalitas ſacramenti inſtituenda. 557. 1.
Sodalitates ad proceſſiones invitatæ omnes accedant. 541. 2.
Sodalitatis Corporis Chriſti inſtitutio commẽdatur, ejuſq; munera traduntur. 401. 1.
Sodalitates Nominis Dei erigi in tota Provincia Epiſcopi curent, & indulgentias conceſſas promulgari. 587. 1.
Solidus quanti æſtimetur. 52. 3.
Solitariis, & eremiticam vitam ducentibus, præcipitur, ut mandata ad eos ſpectantia obſervent. 279. 2.
Solutionem Decimarum, quartæ partis Mortuariorum, & oblationum, Epiſcopis debitam, differentes, excommunicantur. 45. 1.
Solutio decimarum præcipitur. 44. 2.
Etiam Religioſi decimas ſolvere tenẽtur. 45. 1.
S. Sophia de Benevento Cors ab Othone II. conceditur. 67.
S. Sophiæ Eccleſia intra Beneventum violẽter occupata. 12. 1. 1.
S. Sophiæ Monaſterii jus confirmatur ſuper Eccleſias S. Benedicti, & S. Marię. 18. 2. 5.
S. Sophiæ Abbas Amicus. 17. 2. 2.
Sortilegi in qualibet Eccleſia diebus Dominicis uti excommunicati denuncientur. 83. 1
Sortilegi anathematizantur. 300. 1.
A Sponſis exemptionis conſtitutio. 686. 2.
De Sponſalibus. 156. 1. 570. 2. & ſeq.
Sponſalia quid ſint. 156. 1.
Sponſalia omni tempore fieri poſſunt. 200. 1.
Lapſus temporis non confirmat ſponſalia ante legitimam ætatẽ cõtracta. 160. 1.
Diluuntur per mutuum diſſenſum, accedente auctoritate Eccleſię. 161. 1.
Per affinitatem ſupervenientem diſſolvuntur. ibid.

Spi-

Spiritualis, vel corporalis infirmitas diſſolvit ſponſalia. 161. 2.
Per fugam ſponſi, vel ſponſæ etiam diſſolvuntur. 161. 2.
Majus vinculum ſuperveniens prima ſponſalia diſſolvit. 162. 1.
Dirimuntur, cum quis Religionem ingreditur. 162. 2.
Quid ſervandum in diſſolutione ſponſaliorum. ibid.
Non contrahenda, niſi Sacerdote proprio adhibito. 196. 2.
Abſque Epiſcopalis Curiæ decreto cõtracta diſſolvantur, &c. 571. 1.
Sponſalia ſecunda non contrahenda, niſi priorum vinculum fuerit ſolutum. 198. 1.
Sponſalia quibus modis contrahuntur. 156. 1.
Simplici promiſſione. ibid.
Juramenti interpoſitione. 157. 1.
Annuli ſubarrhatione. ibid.
Sponſalia ante ſeptennium contracta valent, ſi malitia ſupplet ætatem. 159. 2.
Sponſalia non valent, ſi unus ſit ſeptennis, alter verò infra. ibid.
Sponſalia ante pubertatem contracta diſſolvuntur, ſi poſt pubertatem contrahens cõtradicat. 162. 2.
Poſſunt contrahi per Nuncium, & literas. 160. 2.
Sponſalia cõtracta per Procuratorem, ſi abſentis pænitentia intercedat, non ſubſtinentur. 161. 1.
Sponſalia diſſolvuntur, ſi quis deſponſet corruptam, putans eſſe virginem. 161. 2.
Sponſalia prima purè, & nudè contracta ſubſtinentur, etiamſi ſecunda ſint cum juramento. 162. 1.
Quando teneant ſponſalia, quæ antea non valuerunt, quia videntur approbata. 163. 2.
Ex ſponſalibus oritur impedimentum publicæ honeſtatis. 190. 1.
A Sponſalibus reſiliens altero invito mortaliter peccat. 163. 2.
Sponſalibus nullis, nullum eſt publicæ honeſtatis impedimentum, &c. 571. 1.
Sponſaliorum effectus. 164. 1.
Sponſi ante matrimonii conſummationem, Parochi benedictionem accipiant. 571. 1.
Sponſi de futuro ſimul ne cohabitent. 378. 2.
Inter eos cõverſationes interdictæ. 649. 2.
Sponſorum benedictiones ſolùm Parochis dare licet. 365. 2.
Conſenſus ante denunciationes explorandus. 650. 1.
Sponſus, vel ſponſa, ſi alienæ ſint Diœceſis, nõ tantùm Parochi, ſed etiam Epiſcopi teſtimonium habeant. 570. 2.
Sportulas condonet Epiſcopus pauperiori, quando potentior non acquieſcit. 622. 1.
Stationes affixis tabellis, & Campanarum ſonitu, die ante indicentur. 511. 1.
Statuta Capitulorum in volumen redigantur, & quater in anno capitulariter legantur. 348. 2.
Statutis, ſi careant Capitula, infra ſex menſes conficiant, illaque ab Epiſcopo approbentur. 511. 2. 610. 2.
Status animarum, alter Latinorum, alter Græcorum fiat, ne cuivis eorum de ritu in ritum cum ſcandalo tranſire contingat: quod ſi latino evenerit, ad latinum ritum redire cenſuris compellatur. 656. 2.
Stola quid ſignificet. 139. 2.
Studiorum cauſa Clerici dimiſſi, non privatos, ſed publicos in Collegiis, & Academiis audiant Philoſophiæ Magiſtros, &c. 653. 2.
Subdiaconatus Ordinis ætas eſt 22. annorum 564. 2.
Subdiaconatus quare antiquitùs inter ſacros ordines non connumerabatur. 8. l. a.
Subdiaconi rariſſimi in Epiſcopos eligendi. 7. 2. 1.
Subditi Epiſcoporum à Laicis in judicium non vocentur. 504. 1.
Subditorum poſſeſſiones ne detineant temporales Domini, unde decimarum fraus oriatur. 362. 2. 413. 1.
Subſcriptiones Metropolitæ, & Comprovincialiũ Epiſcoporum factę in Synodo XIII. 665. 2.
In ſubſcriptione Epiſcopi Eccleſię nomen, nõ autem familiæ cognomen effulgeat. 617. 1.
Suffraganei mors denuncietur Metropolitę, aliiſque Comprovincialibus, ut juſta eis perſolvantur. 634. 2.
Suffraganei Archiepiſcopi Benevẽtani quotannis ad Concilium Provinciale convenire tenebantur. Deindè triennalis acceſſus à Concilio Tridentino indictus. 296. 1.
Per ſe, vel per ſuas literas indulgentias concedant. 98. 2.
Suffraganei Beneventanæ Eccleſiæ Hugonis tẽpore erant XXIII. & olim XXXII. 143. 1.
Suggerii Abbatis peregrinatio ad S. Bartholomæi Corpus viſendum. 59.
Supellectilia eccleſiaſtica ex quacumque neceſſitate, nulli omninò in pignus dentur. 583. 2.
Superbia quid ſit. 96. 1.
De Superbia quid interrogandum. 107. 1.
Supplicationes Clericorũ Secularium, & Regularium ter in hebdomada in Metropoli, & in Provincia, durãte Synodo fiãt. 313. 2.
Supplicationes gratiæ, vel juſtitiæ ab Epiſcopo, vel Vicario ſignatæ, niſi infra decem dies à data penès acta exhibeantur, nullæ ſint. 591. 1.
Ad ſupplicationes generales omnes Regulares

lares convenire debent. 363.1.
Supplices libellos Conſtantino Magno in Sacerdotes oblatos, Imperator exuri juſſit, ne Sacerdotum ſimulationes innoteſcerent. 26.3.
Suſpenſio aliquando eſt ab homine, aliquando à jure. 260. 1.
Suſpenſio propriè dicta non cadit, niſi in Clericos. ibid.
Suſpenſiones variæ à jure. ibid.
Suſpenſorum corpora tradi poſſunt eccleſiaſticæ ſepulturæ. 236. 1.
Sylvaticus Diaconus *vide Diaconus,&c.*
Symbolum *Quicunque* S. Athanaſii non eſſe plures contendunt. 75. (*nator.*
Synodales Examinatores, *vide etiam V. Examiſynodales* Examinatores quotannis mutentur 342. 1.
Synodalium Cōſtitutionum interpretatio, & explicatio ad Archiepiſcopū ſpectat. 381. 2
Synodi XIII. Acta per Notariū authenticata. 667.
Synodi XIII. coactionis rationes. 605. 1.
Ejuſdē dilationis cauſæ narrantur. ibid.
Quibus Synodus indicitur. ibid.
Synodi Provincialis tempore quę obſervanda, & vivendi ratio. 467. 2.
Quę à Sacerdotibus, & Secularibus agenda ſint. 468. 1.
Ad Synodum Diæceſanam qui accedere tenentur, conveniant. 481. 2.
Convenientes ſextis feriis jejunent, ac ter in hebdomada miſſam de Spiritu Sancto celebrent. 313. 2. (2.
Synodus Diæceſana quotānis celebrāda. 481.
Ad Tridentini tenorem cogenda. Capituli conſilio, non conſenſu indiget. Simplicium Beneficiatorum vox, neq; pro Judicibus, & Examinatoribus requiritur. Cum de morum reformatione agitur, Clerici omnes accedere tenentur. 610. 1.
Synodus Litaniarum unde dicta. 58.
Syrus *vide Vvillelmus.*

T

TAbella horaria pro horis Canonicis in Choro perſolvendis proponitur. 642. 2.
Tabernaculi qualitas deſcribitur. 645. 2.
Tabernaculi propria Capella ſit in Cathedralibus. 646. 1.
Situs, & ornatus. 390. 1.
Tabernaculum in Cathedralibus, & Curatis Eccleſiis in majori Altari accenſis lampadibus ornatè ſervetur. 329. 1.
Talliam, ſeu ſubſidium Dominis ſecularibus RectoresEccleſiarum non cōferant. 224. 1.
Taxa fori Metropoiltani, à S. Congregatione Epiſcoporum confirmata, in Provincia ſervari mandatur. 693.
Taxa mercedis Miniſtrorum conficienda in Diæceſana Synodo mandatur, in Provinciali deinde approbanda. 357. 1.
Taxatio pro Seminario quomodo facienda. 339. 1.
Terræmotu anno 1688. Baſilica S. Bartholomæi decidit, & hujus occaſione ipſius Corpus ad Metropolitanam tranſlatum fuit. 36. 4.
De Teſtamentis 227. 1. 547. 2. 631. 2.
Teſtamenta infra annum exequantur. 301. 1.
Scribentes infra menſem Archiepiſcopo deferant. 301. 1. A Notariis Epiſcopo revelentur. 33. 2. 228. 1.
Tempeſtivè, & piè condenda. 276. 1.
Ad pias cauſas ſpectantia, qua ratione per Epiſcopos conficienda. Confecta referantur in codicem. 632. 1.
Teſtamenta Uſurariorum nemo ſcribere audeat ſub pœna excommunicationis. 229. 1.
Teſtamēta animę quomodo cōficiēda. 548. 1.
Teſtamentorum executio non impediatur, 301. 1. impedientes ipſam excommunicantur. 227. 2. 33. 2.
In Teſtamentis, quæ dicuntur ad aures, quæ cautio adhibeda. 631. 2.
Teſtamentis Regulares nullo modo ſe ingerant. 34. 1.
Teſtamentorum Executores, & hæredes quartam, ſeu canonicam portionem integrè aſſignent intra annum. 228. 2.
Ipsā impediētes excōmonicantur. ibid.
Teſtamentorum defenſio, maximè ad pias cauſas, ad Epiſcopum, & Rectores Eccleſiarum pertinet. 227. 1.
Sine Papæ conceſſione Religioſus ad Epiſcopatum promotus, non poteſt condere teſtamentum. 229. 2.
Quid agendum, ſi non appareat quænā ſint bona intuitu Eccleſię acquiſita, & quę intuitu perſonę. 230. 1.
Clericus in poteſtate patris conſtitutus teſtare poteſt. 230. 2.
Quartam tamen eidem ex debito naturæ debitam relinquat. ibid.
Teſtamentorum ad pias cauſas conficiendorum forma præſcripta à S. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium. 677. 1.
Executionem Parochi inculcent. 367. 1.
Executores, & hæredes intra annū perficere teneātur ultimas volūtates. 33. 1. 227. 1.
Teſtamentum non invalidatur ex eo quod auctoritas, ſeu præſentia Judicis ſecularis non intervenerit, dummodo cætera legitimè fuerint confecta. 229. 1.
Teſtamentum nemo condet abſque præſentia proprii Parochi. 228. 1.
Teſtantium, Hæredum, &c. nomina infra menſem Epiſcopo, vel ejus Vicario, notificentur à Notariis. 33. 2.
Teſtatores ne inſtruantur in Eccleſiarum fraudem. 34. 1.
Decretum S. Congregationis Epiſcoporum pro bonis ab inteſtato decedentium

Digitized by Google

tium diſponendis. 411. 2.
Teſtes Synodales eligendi. 482. 1.
Formula juramenti ab his emittendi. 482. 2.
Eorum munus. 483. 1.
Teſtes falſi extirpentur. 411. 2.
Excommunicatione innodantur. 412.1.
Quique eos adducunt anathemate coerceantur. 300. 2.
Teſtibus Synodalibus inſtructio ab Epiſcopis probanda. 482. 2.
Teſtium Synodalium qualitas. 416. 2.
Teſtimonia pro exiſtentia Corporis S. Bartholomæi Beneventi. Leonis Oſtienſis. 58.
S. Antonini. 59.
Angeli Catonis 60.
Zenobii Acciajoli, Annibalis Maſcambruni.& Ughelli. ibid.
Theodotus Arianus perperam inter Sanctos connumeratur. 76.
Theſaurarii munus; *vide Cuſtodis Officium*.
Theſaurarius quæ agere debet. 353. 1.
Theſaurarii Principum quo pacto in uſuræ labem incidant. 599. 1.
Thomas Conturberius Archidiaconus, & Vicarius Generalis Beneventanus, poſtea Epiſcopus Pennen., & Adrien. 299.
Thomas Vanninus Epiſcopus Avellinenſis, & Frequentinus ſubſcripſit Concilio Provinciali Beneventano anno 1599.423.1.
Thomas Vulturarien. Epiſcopus. 290. 2.
Theologalis præbenda in Cathedralibus ſtatuatur. 320. 1. 487. 2.
Theologi Cathedralium Sacram Scripturã diebus feſtis populo interpretari, ferialibus Clericos docere tenentur. ibid.
ThronusEpiſcopalis in alto Eccleſię loco ſit, & tres fiant ad illum gradus. 617. 2.
Tonſura,& corona Clericorum deſcribitur. 622. 1.
Tonſura prima diſcretionis anno minores non initiandi. 612. 1.
Tonſura eadem cum minoribus, & minores Ordines cum Subdiaconatu, eodem die conferre illicitum. ibid.
Tonſurã,& habitum Clerici beneficiati,licet beneficia tenuia ſint,deferre debẽt.622.2.
Tranſactiones ſuper quæſtiones de Beneficiis à Beneficiatis factæ abſque Ordinarii licentia nullæ ſunt. 214. 1.
Tranſlatio S. Bartholomæi: *vide Diſſertatio*.
Tranſlationis Corporis S. Bartholomæi epocha varia apud ſcriptores notatur. 58.
Tranſlatio Corporis S. Bartholomæi è Metropolitana in propriam Baſilicam. 35. 2.
Trina immerſio baptiſmi aliquando uſitata in Eccleſia. 89. 1.
Tritica, antequam decimæ ſolvantur, à ſuis locis non amoveantur. 594. 2.
Turbatores jurium eccleſiaſticorum excommunicantur. 37. 2.
Turonenſis quanti æſtimetur. 52. 9.

V

VAcantiæ: *vide Ceſſationes*.
Vagandi voluntas quibus præcipuè hominibus ſit. 9. 2.
Vagorum matrimoniis Parochi ne interſint, niſi prẹviis diligentiis. 365. 1.
Valdenſes,aliique hæretici per Parochos obſerventur,deprehenſi ad Epiſcopos,vel ad S.Inquiſitionis Officium deferantur.315.1.
Valvæ æneæ Baſilicæ S. Bartholomæi. 35.l.a.
Vanninus: *vide Thomas*.
Vaſa pretioſa ubi cuſtodienda. 390. 1.
Vagationes nocturnæ,veſtituum elegantiæ, ſordeſque vitare debent Clerici. 519. 1.
Vectigalia,& novas gabellas imponentes cõductoribus, & emptoribus redituum Eccleſiarum,excommunicantur. 502.2.
Vectigalium exactio Clericis prohibetur.523.2
Venationes illicitæ proſcribuntur. 623. 1.
Venialia peccata quæ ſint. 97. 2.
Venialia peccata in Privatis, in Prælatis aliquando mortalia ſunt. ibid.
Venialia in conſuetudinem ducta,gravia reputantur. 98. 1.
Non ſolum confeſſione, ſed etiam aliis modis delentur.ibid.
Veſtes domeſticæ Clericorum quales.519.2.
Extra domum talares. ibid.
In itinere breviores permittuntur.ibid.
Veſtes, aliaque ornamenta ſacra benedicenda. 498. 1.
Veſtes,vel Vaſa ſacra dum reficiuntur,non debent iterum conſecrari, quando in iis non mutatur forma. 217. 1.
Veſtes Sacerdotales quales eſſe debeãt. 126.1.
Veſtimenta ſecularia, & pretioſa Clericis prohibita. 10.2. 2.
Veſtimenta Epiſcoporum quæ ſint, & quid ſignificent. 139. 1.2. 140.1. 2. 141. 1. 2.
Veſtimenta Sacerdotum,& Epiſcoporum, eorumque ſignificatio. 138.1.
Vexationis redimendę gratia,an liceat pecuniã dare in beneficiis eccleſiaſticis. 543.2.
Ughellus taxatur Julianum Eclanenſem Epiſcopum in Frequentinis Suffraganeis, vel omittens,vel non agnoſcens. 24. 5.
Ugonis Archiepiſcopi Lugdunenſis ambitio latens prius,deinde proſiliens. 4. 2.
Ugo Cardinalis interfuit Concilio Provinciali Beneventano anno 1119. Eidem Cardinali Paſchalis II. Papa in cuſtodiam tradidit Civitatem Beneventanam. 31. l.b.
Viatici deferendi ritus deſcribitur. 329. 1.
De Vicario Generali. 415. 2.
In deciſione cauſarum Vicarii Epiſcoporum à Tridentini decretis, & Conſtitutionibus Synodalibus nõ diſcedere monentur.ibid.
Vicarii generales ſint Presbyteri, vel qui infra annum Presbyteratum poſſunt ſuſcipere.

pere. 355. 2.
Vicarii monendi ab Epiſcopo. 415. 2.
Vicarius Papæ. 17. 1.
Vicarius ſingulis Sabbatis Carceratos viſitet, & cauſas celeriùs expediat,&c. 591.1.
Vicarii foranei per Diæceſim inſtituantur,& eorum munus deſcribitur. 417. 1.
Victor III. Papa Eccleſiam S. Nicolai de Pica dedicavit. 4. 1. 2.
Caſſinum venit. 4. 1. 2. 5. 2. 1.
Caſſinenſis Cænobii bona alienantes excommunicat.ibid.
Concilium Beneventi celebravit anno 1087. quo Guibertus Antipapa cum ſuis adhęrentibus Epiſcopis Schiſmaticis excommunicatus eſt. 3.
Obiit Caſſini. 6. 2. 6.
Vigiliæ ſingulis Dominicis in Eccleſiis annunciandæ. 398.1.
Vigiliæ nocturnæ in Eccleſiis prohibentur. 337. 1.
Vinum Miſſæ convenientiùs eſt rubeum, quàm album. 122. 1.
Virga idem quod baculus paſtoralis. 3.l.1.
Virgines,quæ,quãdo, quavè inſtructione ad monaſticam profeſſionẽ admittẽdæ.369.1.
De Vi,quæ eſt impedimẽtũ matrimonii.186.1.
Vis matrimonialẽ conſenſum excludit. ibid.
Viſitantibus Metropolitanam durante Synodo Provinciali indulgentiam conceſſit Innocentius XII. 606. 1.
De Viſitatione. 347. 2. 420. 1. 477. 1.
Viſitandi ordo,& Viſitatoris munus, ejuſq; ad ritè viſitandum Inſtructiones. 420. 1. 2. 477. 2. 479. 2. 480. 1.
Viſitatio Diæceſis per Epiſcopos facienda. 347. 2.
Viſitatio ad ſalutem animarum eſt inſtituta. 478. 2.
A Cathedrali inchoanda. 479. 2.
Quotannis peragenda. 425. 2.
Viſitationis actorum liber à Notario, & Viſitatoribus ſubſcribi debet. 348. 1.
Exemplo Apoſtolorum Petri, & Pauli Epiſcopi Eccleſias ſuas viſitare tenentur. 347. 2.
Epiſcoporum non viſitantium ſuas Eccleſias in prima futura Synodo Provinciali judicium fiet. ibid.
In Viſitatione Epiſcopi, non ſolum auctoritate ordinaria,ſed tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati procedant. 479. 2.
Inquirenda in Viſitatione. De Dignitatibus, & Canonicis. 420. 2.
De Parochis. 421. 1.
De Prædicatoribus,& Confeſſoribus. ibid.
De Hoſpitalibus,& aliis Locis Piis.ibid.
De Scholis,& Bibliothecis. 421. 2.
De Populo. 421. 1.
In Viſitatione Parochus exhibeat Epiſcopo indicem Clericorum, Animarum, Delinquentium,Beneficiorum, & Eccleſiarum. 479. 1. 2.
Munera ne accipiantur. 478. 1.
In Viſitatione contra malè promotos animadvertatur. 348. 1.
Pro Viſitatione nihil accipiatur ultra quod ſtatuit Tridentinum Concilium. 347. 2.
Viſitationis tempore parochiani adſint, & Euchariſtiam ſumant. 479. 1.
In Viſitationis actu quæ inquirenda ab Epiſcopo. 480. 1.
Viſitationis Apoſtolicæ decreta à Petro Lunello Epiſcopo Cajetano Apoſtolico Viſitatore Urbis, ac Diæceſis Beneventanæ confecta. 424.& ſeq.
Viſitationis Acta conficiantur, in Epiſcopali Archivo ſervanda. 348.1.
Viſitationis Methodus per deputandos à Concilio conficienda mandatur. 477. 2.
Viſitatores delegati Sacerdotes ſint. 478. 1.
Viſitatio liminum anniverſaria S. Beneventanenſis Eccleſiæ abolita à S. Concilio Tridentino,& triennalis acceſſus pro Cõcilio Provinciali indicitur. 296.
De vita, & honeſtate Clericorum. vid. verb. Clericus. 45. 200. 2. 348. 2. 390.2. 519. 2. 621.1.
Vita communis inter Moniales inducenda ſuadetur. 637. 1.
Uldaricus Archiepiſcopus Beneventanus præſens in Concilio Beneventano à Nicolao II. PP. celebrato. 1. 1. 1.
Eidem ſubſcripſit. 2. 2. 5.
Concilium Beneventi celebravit, in quo Leo Draconarienſis Epiſcopus Eccleſias S.Marię, & S. Benedicti renunciavit. 15.
Unctione extrema ex culpabili Parochi negligentia ad ægros donec animam agant,dilata, ipſe Parochus graviſſimo peccato ſe involvit. 613. 2.
Cum de mortis periculo timetur ægroto ſenſibus integris conferatur.614.1.
Unctio formæ verbis eodem tempore reſpondeat. 574. 1.
In cujuslibet membri unctione goſſypium,vel ſtupa mutetur.ibid.
Renum unctio in mulieribus omittatur.Goſſypium in ſacrariũ cõburatur.ibid
Cætera ad hanc materiam ſpectantia: *vide fuſiùs de Extrema unctione l. E.*
Uniones perpetuæ à 40. annis factæ per Epiſcopos examinentur. 333. 2.
Uniones Parochiarum quomodo,& quando faciendæ.ibid.
Vota à Religioſo emittẽda, vel emiſſa.174.2.
Vota ab impubere emiſſa.ibid.
Vota ab uxoribus emiſſa. 175. 2.
Votum ſolenne quid ſit. 176. 1.
Votum non ſolenne, & conditionale quale ſit.

ſit. 177. 1.
Votum purum,& abſolutum. 177. 2.
Votum Religionis ſolenne non obligat ante annos pubertatis, etiamſi vovens ſit doli capax. 175. 1.
Votum in minori ætate emiſſum,ſi in majori ratum habeatur,tunc obligat.ibid.
Votorum commutationes Parochi ne faciant ſine Epiſcopi licentia, neque pænitentes ad vota illicita inducant. 118. 1.
Votum non poteſt fieri de malo, nec de indifferenti. 173. 1.
Diſcretio à voventibus habenda.ibid.
Vota ſtulta,& fatua. ibid.
Voti obligatio in quibus caſibus ceſſet. 173. 2.
Quæ perſonæ vovere poſſint. 174. 1.
In votis maioribus ſolus Papa diſpenſare poteſt. 178. 2.
Epiſcopi poſſunt commutare,& diſpenſare in aliquibus votis. ibid.
Votum continentiæ in quo differat à voto abſtinentię. 175. 2.
Urbanus II. Pont. Max. in Concilio Beneventi celebrato Guibertum Antipapam, & complices excommunicavit. 7. 1. 1.
Mitræ uſum Petro Abbati Cavenſi Beneventi concedit. 7. 1. 2.
Urbani PP. V. laus. 217. 2.
Ex Urſinorum familia S. Adalbertus Martyr 70.
Uſurpatorum bonorum eccleſiaſticorum decreta Sacri Concilii Tridentini bis in anno publicentur. 582. 2.
De Vſuris. 366. 1. 410. 2. 596. 1. 657. 1.
Uſurarii ex Conſtitutione Gregorii XI. eccleſiaſtica ſepultura privantur. 411. 1.
Uſurarii,& eis bona vendentes excommunicantur. 300. 1. 2.
Uſurariorum teſtamentis nemo interſit, eccleſiaſtica ne gaudeant ſepultura. Uſurarii infra dies 15. denuncientur. 300. 2.
Publici diebus Dominicis denuncientur 53. 2.
Teſtamenti confectione carent. 229. 1.
Uſurarium eſt cariùs rigoroſo pretio vendere ratione dilatæ ſolutionis, aut iuſto viliùs emere ratione ſolutionis anticipatæ. 596. 1.
Uſurarium declaratur lucrum quodcunque ex mutuo proveniens, &c. ibid.
Uſurarii non ſunt admittendi ad Eccleſiaſticam ſepulturam. 235. 2.
Uſurarius contractus eſt mutuatario varias imponere ſervitutes. 596. 1.
Ad Uſurarios contractus quocunque modo intervenientes excõmunicantur,&c. ibid.
Uſurarios nullo modo Confeſſarii abſolvãt, niſi, &c. ibid.
Uſura pauperum,& uſurariorum cancer, in bona,animaſque eorum ſerpit. 410. 1.
Uſuræ palliatę radix quomodo tollenda. 599. 2.
Uſurę pupillares, & Viduales palliatę eliminandę. 600. 2.
Confeſſariis facultate ab eiſdem abſolvendi interdicta. ibid.
Uxor virum tenetur ſequi quocumque ierit 171. 1.
Non poteſt eum alio contrahere,niſi certa de morte mariti abſentis. 189. 2.
Uxores non introducantur in domo, niſi prius matrimonium fuerit ſolennizatum in facie Eccleſiæ. 197. 1.
Uxores ubi ſepeliendæ, ſi decedant mortuis viris,abſque ſepulturæ electione. 234. 1.
Quid ſi plures habuerit viros.ibid.
Willelmus Epiſcopus Larinenſis. 21. 1. 22. 2. 6.
Willelmus Syrus Lateranẽſis Concilii Actorum ſcriptor. 74.

X

Xynoris quid. 76.

F I N I S.

REGISTRVM.

a A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vvv Xxx Yyy Zzz

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee Ffff Gggg Hhhh Iiii Kkkk Llll Mmmm Nnnn Oooo Pppp Qqqq Rrrr Ssss Tttt Vvvv Xxxx Yyyy Zzzz

Aaaaa Bbbbb Ccccc Ddddd Eeeee

Omnes ſunt Duerniones præter a Ffff Ssss qui ſunt Terniones.